(2)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙ-
ΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΤΟΜΟΣ Β',
ΟΥ ΤΑ ΡΗΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΙ-
ΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΩΝ.

DIONYSII HALICAR-
NASSEI TOMVS II, RHETO-
RICOS EIVS ET CRITICOS LIBROS
CONTINENS, DVOBVS TRACTATIBVS
nusquam ante vulgatis auctus.

Addita ſex tractatuum verſio latina, multis in locis emendata. Additus item Notarum libellus, in quo præter variæ ſcripturæ indicationem, plurima loca partim emendantur, partim illuſtrantur. Additus denique duplex rerum & verborum INDEX, Latinus & Græcus.

Catalogus ſingulorum tractatuum, tam eorum qui exſtant, quam eorum qui adhuc deſiderantur, decima huius primi ternionis pagina exponitur; AVCTORES vero qui tum in textu, tum in Annotationibus citantur, auerſa pagina recenſentur.

Opera & ſtudio Friderici Sylburgii Veterenſis.

FRANCOFVRDI
Apud heredes Andreæ Wecheli,
M D LXXXVI.
Cum S. Cæſ. Maieſtatis priuilegio ad ſexennium.

(2)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙ-
ΚΑΡΝΑΣΕΩΣ ΤΟΜΟΣ Β',
ΟΤΑ ΡΗΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΙ-
ΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΩΝ.

DIONYSII HALICAR-
NASSEI TOMVS II, RHETO-
RICOS EIVS ET CRITICOS LIBROS
CONTINENS; DVOBVS TRACTATIBVS
nusquam ante vulgatis auctus.

Addita ſex tractatuum verſio Latina, multis in locis emendata. Additus item Notarum libellus, in quo præter variæ ſcripturæ indicationem, plurima loca partim emendantur, partim illuſtrantur. Additus denique duplex rerum & verborum INDEX, Latinus & Græcus.

Catalogus ſingulorum tractatuum, tam eorum qui exſtant, quam eorum qui adhuc deſiderantur, decima huius primi ternionis pagina exponitur; AVCTORES vero qui tum in textu, tum in Annotationibus citantur, auerſa pagina recenſentur.

Opera & ſtudio Friderici Sylburgii Veterenſis.

FRANCOFVRDI
Apud heredes Andreæ Wecheli,
MDLXXXVI.
Cum S. Cæſ. Maieſtatis priuilegio ad ſexennium.

CATALOGVS AVCTORVM QVI A DIONYSIO in hoc altero tomo citantur.

POETAE.

Epici.

Antimachus Colophonius.
Empedocles phyticus.
Homerus.
Panyasis.

Tragici.

Æschylus.
Euripides.
Sophocles.

Comici.

Aristophanes.
Cratinus.
Eupolis.
Menander.

Lyrici seu Melici.

Alcæus.
Anacreon.
Bacchylides.
Philoxenus.
Pindarus.
Sappho.
Simonides.
Stesichorus.
Telestes.
Timotheus.

HISTORICI.

Acusilaus Argiuus.
Amelesagoras (seu Melesagoras) Chalcedon.
Antilogus: vel potius Antiochus Syracusanus.
Aristeas Proconnesius.
Cadmus Milesius.
Callimachus, polyhistor & rheror.
Charon Lampsacenus.
Cratippus.
Ctesias Cnidius.
Damastes Sigensis.
Deiochus Proconnesius.
Demetrius Calatianus; seu (vt apud Suid. est) Callatianus.
Demoeles Phigalensis.
Demus Magnesius, polyhistor.
Duris.
Ephorus.
Eudemus Parius.
Eugæon Samius.
Hecatæus Milesius.
Hegesias Magnes.
Hellanicus Lesbius.
Heraclides.
Hermippus.
Herodotus.
Hieronymus Cardianus.
Historiæ cõmunis auctores.
Nicostratus.
Philistus.
Philochorus histor. Attic.
Phylarchus, seu Philarchus.
Polybius.
Saon.
Theopompus.
Thucydides.
Xanthus Lydus.
Xenomedes Chius.
Xenophon Socraticus.

ORATORES & RHETORES.

Æschines.
Alcidamas.
Anaximenes.
Andocides.
Antipho Rhamnusius.
Aphareus Isocr. f.
Aristocles.
Artamenes.
Asiani oratores.
Cæcilius rhetor.
Callicrates.
Cephisodorus, Isocratis auditor.
Critias.
Demetrius Phaler.
Democlides.
Demosthenes.
Dinarchus.
Gorgias Leontinus.
Hippodamas.
Hyperides.
Iæus.
Isocrates.
Licymnius.
Lycurgus.
Lysias.
Menesæchmus.
Molon.
Naucrates Isocraticus.
Pergamẽses grammatici, Aristarchus & Crates.
Philagrius.
Philistus, seu Philiscus.
Polus.
Polycrates Athen.
Rhetoricarum siue Oratoriarum tabularum auctores.
Rhodiaci rhetores.
Sosigenes.
Theodectes.
Theodorus Byzantius.
Thrasymachus Chalcedon.
Timæus.
Zoilus.

PHILOSOPHI.

Aristoteles.
Aristoxenus musicus.
Chrysippus Stoicus.
Democritus.
Hieronymus.
Philonicus dialecticus.
Plato.
Theodectes.
Theophrastus.
Timæus.
Xenophon.

Quo vero quisq; loco citetur, Index Latinus prolixe cõmonstrat.

AVCTORES QVORVM OPE SYLBVRGIVS IN Notis suis vsus est.

GRAECI.

Æschines.
Ammonius grammat.
Aristophanes.
Aristoteles.
Athenæus.
Demosthenes.
Dinarchus.
Diodorus Siculus.
Euripides.
Eustathius.
Herodotus.
Hesychius.
Homerus.
Ioannes grammaticus.
Isæus.
Isocrates.
Lysias.
Pindarus.
Plato.
Sappho.
Stephanus Byz.
Strabo.
Suidas.
Thucydides.

LATINI.

Q. Curtius.
M. Fabius Quintilianus.
Marius Victorinus.
C. Plinius.
M. Tullius Cicero.

RECENTIORES.

Aldus Manutius.
M. Antonius Antimachus.
M. Antonius Muretus.
Carolus Sigonius.
Dauid Hœschelius.
Fulvius Vrsinus.
Guilielmus Morellius.
Guilielmus Xylander.
Henricus Stephanus.
Hieronymus Donzellinus.
Hieronymus Wolfius.
Ioachimus Camerarius.
Ioannes Brodæus.
Lollinus Cretensis.
Paulus Leopardus.
Petrus Victorius.
Pompilius Amasæus.
Stanislaus Iouius.
Theodorus Canterus.

GENEROSO ET MAGNIFICO V.

ANDREAE DVDITHIO

AB HOREHOWIZA, DOMINO SMIGLÆ, S. Cæs. Maiest. Consiliario et Oratori,

Fridericus Sylburgius S. & F. P.

VM superiore panegyri catalogum ederem eorum librorum quos in hoc altero tomo daturus essem, in mentem venit eius fabulæ quæ de adolescentibus cauponam sine pecunia ingressis vulgo narratur. quemadmodum enim illi, cum symbolas hospiti contribuere non possent, pollicebantur quidem se in vicinam siluam exituros, confectoq; ibi quem vidissent immani vrso, amplissime satisfacturos; sed venatũ egressi, tantum abfuit vt vrsum ceperint, vt contra ipsi a bellua interempti fuerint: ita ego quoque in illa promissione mea verebar ne cõatu frustratus, in audaciæ pariter ac vanitatis crimẽ incurrerem: præsertim cum eorum quæ pollicebar, bona pars multis parasangis a nobis abesset, & consequendi spes se parũ certa ostenderet. Non tamen desperandum arbitrabar; sed potius collectis omnibus tum animi tum corporis viribus, rem alacriter aggrediendam, Deoq; opt. maximo, qui honestos conatus prosperare soleret, committendum exitum. Itaq; paulo post mercatum, cum ad pensum redirent operæ, quidquid Dionysianorum opusculorum conquirere potueram, in eum ordinem qui aptissimus esse videbatur, digessi; ita vt Stephani exemplo a Rhetoricis inciperem, & Critica his subiungerem. Admota operi manu, tãto ardore processit negotium, vt omnia illa quæ ante diuersis in locis, diuersis temporibus, forma etiam diuersa, in lucem fuerant edita, fere intra sextam hebdomadem expedirentur. Quæ cum ad finem properarent, necdum aduenirent ea sine quibus hic tomus non emittendus videbatur, metus ille meus, de quo ante dixi, magis ac magis augeri cœpit. Etsi enim de exspectatione mihi facta nihil plane dubitabam; tamẽ cum tempus laberetur, & nuntij subinde longiores minarẽtur moras, spe paululum vacillante, aliam mihi rationem ineundam iudicabã. Sicut igitur figulo Horatiano, cum amphora cœpisset institui, rota currente vrceus exit: ita putabam mihi quoq; annitendum, vt si forte Dionysium non possem, saltem alium non minus desideratum scriptorem pro illo ederem. Simulatq; ergo Dionysii libris, quos nancisci potueram, extrema fuit manus imposita, ad Aristotelem reuerti; & Politica cum Oeconomicis, quorum iamdudum a nobis poscuntur exemplaria, in manus sumpsi. Sex tantum supererant folia, cum præter opinionẽ, velut ἐκ μηχανῆς, adueniunt ea quæ ad perficiendum Dionysium desiderabantur; tui scilicet codices, DVDITHII; quos ante aliquot menses nobis promiseras, sed fatalibus impedimentis prohibitus, citius mittere non potueras. Quibus euolutis, vt comperio te pollicitis plura & maiora nobis impertisse, quatuor scilicet tractatus iam ante publicatos, & duos nondum vulgatos, intermisso Aristotele, confestim ad Dionysiũ redii: ἀσάπτοις mihi Achate meo, Moyse Quadrato, quãta celeritate potui, partim ea quæ expressa iam erant, cõtuli; partim ea quæ prelo erant mandanda, exscripsi. Quæ dum [illegible] succedunt, & de opere mature absoluẽdo bona spes est, ecce nouũ se offert impedimentum. primum enim Achates ille meus inualetudine obruitur: octiduo post ipse quoque febri corripior. Ibi omen illud, de quo modò dixi, acrius mentem subit, timorisque stimulos magis exacuit. Sed vt ante, ita tunc quoque in extrema spei lucta,

Deus se iterum ἀπὸ μηχανῆς benignum exhibet, viribusq; nostris paululum corroboratis, animos ad reliquias operis persequendas rursus accendit; efficitq; vt id tandem ad exitum perducamus. Quæ iccirco tibi narro, vir amplissime, vt & ipse & alij tecum videãt, quam difficile sit promissis se exsoluere, in iis præsertim rebus quæ non sunt nostri arbitrii. cum enim Ancæo calicem iam manu tenẽti, nec quidquam amplius obstare cẽsenti quominus vineæ suæ fructum degustaret, nihilominus πολλὰ μεταξὺ πέσοι κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου: multo magis in illis quæ longissimo locorum interuallo a nobis sunt remota, variisque fortunæ casibus discludi a nobis possunt, incerta sunt consilia & promissa nostra. Nec ego tunc me nexibus illis induissem, nisi quædam vt id facerem necessitas coegisset. cuius vinculis cum tãdem per te DIONYSII sim liberatus, me tibi arctius adstrictum vt sentio, ita libens profiteor. Porro vt his omissis, breuiter tibi exponã quid in hac editione præstiterim, vel potius præstare conatus sim, primũ id operam dedi, vt quæ Stephanus vterq;, Robertus pater, & Hericus filius, demum etiã P. Victorius edidissent, [illegible] repræsentarem. Deinde, quoniam a doctissimis hominib. nõ pauca ad huius tomi emendationem annotata comperiebam, ea quoq; [illegible] huc conferre studui. Quidquid ergo Victorius, Muretus, Brodæus, Leopardus, Stephanus, Canterus, in Variarum lectionum & Emendationum libris notarant, [illegible] excerpsi. E Camerarii item, Xylandri & Wolfii libris, quæ amici nobis suggesserant, eodẽ adhibui. Siquid etiam ex interpretum versionib. coniectura deprehenderem, & ipsum cum superiorib. coniunxi. Auctorũ loca quæ multa passim citantur, sicubi suspecta essent, ad fontes ipsos, quantum per otium licuit, reuocaui. Præ ceteris vero [illegible] consului Atticorum oratorum volumẽ ab Aldo & Stephano editum; Wolfii Isocratem ac Demosthenem; Stephani Herodotum, Thucydidem, Platonem. His q; auxiliis adiutus, si manifestæ occurrerent mendæ, correctionis libertate vti non sum veritus: si qua vero dubia vel suspecta se offerrent loca, seorsum in Notarum libro vel meas vel alienas de illis coniecturas exposui; in quo etiam plerarumq; omnium emẽdationum rationem reddidi, atq; alia quæ ad Græci textus expolitionem facerent, adieci. Scriptum codicem initio vnum dumtaxat habui, eius libelli quo τὸν παλαιῶν χαρακτῆρες exponuntur: quẽ Bononia Pompilius Amasæus ad nos miserat. Postea quatuor alios tractatus calamo exaratos e tua bibliotheca nactus sum; de Isæo scilicet, de Dinarcho, de Demosthene, an is ex Aristotelis præceptionibus artem oratoriam didicerit; & de Platonis elocutione. Demum etiam sextus accessit, quo λέξεως nouem priora capita continentur. Sed cum serius aduenissent, non licuit mihi editionem nostram cum omnibus conferre, & emendationes diuersitates q; inde adnotatas in Notarum libellum iã magna ex parte confectum, inserere. Seorsum igitur hæc breui post tempore dabo, cum primi tomi spicilegio, & huius secundi (ni amicorum me pollicitationes fallent) auctario. In postremis duob. libris, qui nunc primum tuo beneficio in lucem exeunt, vbi me vulgatæ Thucydidis, Platonis, Isocratis, Demosthenis, & aliorum qui citantur auctorum editiones, & interpretum versiones destituebant, coniecturis plerumq; ac diuinationib. agendum fuit: non in textu; nisi euidens esset librariorum alucinatio; sed in notationibus. non enim nimium licentiæ in textum mihi vsurpare volui: tutius in Notis coniectationum pericula subiri posse censui. Præ ceteris autem postremus mihi tractatus multum exhibuit negotii, qui non tãtum e mendosiore codice, sed ab indoctiore etiam librario exscriptus erat. Ad versiones quod attinet, non fuit mihi tantum otii vt cum Græco textu eas cõferre potuissem. quapropter admodum pauca in illis ad marginem notaui: nonnulla etiam in Notarum libello attigi. In tua versione nihil fere mihi

licere volui. satis esse videbatur, quæ tu ipse vel in contextu mutasses, vel ad orã adiecisses, lectoribus exhibere. Ad extremum, quoniam Index cuiusq; libri breuis quædam synopsis est, & in multis eiusdem interpres, existimaui, vt in superiore, ita in hoc etiam tomo, geminum addendum esse Inuentarium, Græcum & Latinum. Quin & præcipua cuiusq; libri capita, quanta breuitate ac perspicuitate fieri posset, verbis e textu desumptis, margini apponenda iudicaui. Hæc sunt, DIONYSII amplissime, quæ in hoc tomo præstiti, vel potius tentaui. In quibus conficiendis cum & breui temporis spatio sim vsus, & multa insuper expertus aduersa, spero te doctosque omnes, in iis quæ oculos & animum meum fugerint, facile mihi daturos veniam: præsertim quia, vt ipsius Dionysii verbis vtar, ἀδεκμία αὐτάρκης αὐθέκτου φύσεως, οὐτ' ἐν λόγοις, οὔτ' ἐν ἔργοις, ἀναμφιβλήτως εἰ[illegible] κεκλῆσθαι ὀφείλει, ἡ πλάσασα μηδὲ ἁπλῶς τυχόν, ἐλαφίσασα δὲ ἀσχολοῦσα. Sub tui vero nominis patrocinio cur hæc in lucem exire voluerim, graues ac iustæ fuerunt caussæ. Cũ enim is ἀρετῶν sit nexus, vt iunctis manibus capiant reddant q; vicissim; tu vero maximam huius tomi partem in veteribus chartis nobis & per nos reipubl. communicaueris, nonne ingratus fuissem, si ad alium potius quam ad te istius beneficii gloriam redundare voluissem? Deinde quia tali ad hoc negotium patrono erat opus, qui & rem probe intelligeret, & auctoritate sua eandem tueri posset, quemnam te inuenire potuissem aptiorem? Vt enim vno verbo dicam quod res est, ea es tum doctrinæ præstantia, tum rerum experientia, vt & doctissimi quiq; iudicium tuum admirentur, & potentissimi monarchæ consiliis tuis gaudeant: quippe qui, vt apud Thucydidem Pericles, σοφενὸς ἥπτων εἶ γνώσαι τε τὰ δέοντα, καὶ ἑρμηνεῦσαι τοῦτα. Præterea cũ vnum e præcipuis huius tomi tractatib. ante aliquot annos verteris, eundemq; nunc recognitum cũ Græco textu per nos inuulgaris, ad quemnã iustius tum illius ipsius, tum ceterorum patrocinii̇ pertineret? Ac vt maior huius tomi pars e bibliotheca tua promanauit, ita te quoq; magis quam alium sibi patronum deposcit. Meretur hoc etiã ipsius auctoris dignitas: cuius, vt ipse nosti, tanta est præstantia, vt de eo silere q̃ pauca disserere præstet. Hoc tamen reticere hic nõ possum, siquis solidam sibi vel oratorum veterum vel historicorum γνῶσιν καὶ χρῆσιν sine huius ductu cõparare conetur, eum, vt Horatianum æmulatorem Pindari, ceratis ope dædalea niti pennis, vitreo daturum nomina ponto. nam siue τὴν ἀπαγγελτικὴν siue τὴν λεκτικὴν τόπον spectemus, tam in historicis quam in oratorib. adeo accurate ab illo examinantur omnia, vt vix quidpiã cogitari possit exquisitius. cumq; in λεκτικῇ ἰδέᾳ tres sint præcipuæ compositionis formæ, luculenter docet quid tum in sublimis dictionis norma Thucydide, tum in tenuis auctore Lysia desideretur: tum quib. obseruationib. medium dicendi genus a Thrasymacho inchoatum, & a Platone atq; Isocrate expolitum, Demosthenes demum ita consummauerit, vt omnib. & ante & post se perfectæ eloquẽtiæ palmam præripuerit. Taceo hic alia quæ ceteris auctorib. tum in poesi, tum in historia, tum in arte oratoria, plurimum lucis afferunt. Dinarchi sane vita, & alter tractatus de Demosthene, ad Atticam historiam conducunt plurimum. Tu ergo, generose DIONYSII, hunc tanti viri tomum, a te magna ex parte profectum, a me vero pro meæ tenuitatis modulo diligenter expolitum, in tutelam tuam accipe; & vt cœpisti, nos in aliis reipubl. communicandis gnauiter adiuuare perge. Quod vt luculentius præstare possis, prosperam tibi valetudinem, & felices rerum successus, ab vnico bonorum omnium fonte, Deo opt. maximo, ardenti animo precor. Francofurdi Non. Septemb. M D L X X X V I.

FRID. SYLBVRGIVS LECTORI S.

DE hoc Dionysii tomo quę moneri oportuit, pleraq; iam in præfatione ad nobiliss. & amplissi. Dudithium sunt exposita. quapropter ea hic repetere nō est necesse. Ea ergo dumtaxat hic referam quæ commodum ibi locum non habebant. Primum, cifræ quæ exteriori margini sunt appositæ, remittunt te ad paginas exemplarium quibus in hac editione sumus vsi. Eorum primum est, quod a Roberto Stephano cum priore Dionysii tomo Lutetiæ est editum, anno 1547. alterum, quod ab Henr. Stephano in eadem vrbe anno 1554, in lucem est emissum. tertium, quod e Medicea bibliotheca Petri Victorii opera prolatum, Lugduni Ioannis Tornesii typis exaratum est. In postremis duob. libris, qui nunc primum e Dudithii bibliotheca in publicum prodeunt, scriptorum codicum paginas in margine notandas censuimus. quod eo consilio a nobis factum est, vt siqui forte de fide nostra dubitarent, illarum cifrarum indicio ad codices quos secuti sumus, possent recurrere. De manuscriptis libris quos ad nostram editionem a nobis adhibitos iam ante dixi, nihil hic repetam. hoc tantum addam, in postremo tractatu, qui est περὶ τῆς λεκτικῆς τοῦ Δημοσθένους δεινότητος, præter exēplar a Dudithio suppeditatum, habuisse me breues quasdam schedas, quas e Lollini Cretensis bibliotheca Hieronymus Donzellinus Venetiis ad nos miserit: sed eas plerisq; in locis & mācas, & ita decurtatas, vt archetypi essent quædā ὀβτιτομή. Quæ signis his [ ] inclusa reperies, ea memineris vel a nostro exemplari, vel ab eo quod ad nostrum contulimus, abesse. ab vtro autem absint, in Notarum libello exponitur. Ad ordinem quod attinet, ceteris tractatibus sat conueniens assignatus est locus: posteriores vero cum serius aduenissent, non quam debebant, sed quam poterāt, sedem accepere. Quod necessitatis erratum vt corrigeretur, in catalogo, qui quinta ab hinc pagina sequitur, singuli eo ordine quo & poni & legi debent, sunt digesti. In Thucydidis charactere, hoc te Dudithius scire voluit, vbi prolixiora citantur loca, Vallæ versionem a se retentam fuisse: tum quod sibi tunc festinandum esset, tum quod Valla satis laudabilem in sua versione præstitisset operam. Præfationes vero, quas suæ quisque editioni præmisit, partim suo loco, partim in hoc ternione posuimus: ne quis, si factum id non fuisset, sui laboris laude se a nobis fraudatum quereretur. De his te monēdum duximus, lector. Tu ea æqui boniq; consule, & ad cetera pro viribus nobis animo, lingua, manibus faue. Vale.

ΕΡΡΙΚΟΣ Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΜΒΡΟΣΙΩΙ ΟΔΕΠΩ ΣΕΛΘΑ ΤΩΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΩΝ ΚΥΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΟΙΣ ΤΩΝ ΕΝΕΤΩΝ ΘΥΣΙΑΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΙ, ΔΩΡΕΑΝ.

ΠΕΛΘΩΝ ΜΟΙ ΕΥ, Ὦ ἀφικόμενος ἐνταῦθα, ὦ φίλη μούσαις χεφφὴ, ἐκομισάμην βιβλία ἄπαντα τοῦ λίνος τῶν ἐν Ιταλίᾳ φίλων· ὃν ἐγὼ τέως μὲν ἠσύμην μείζοις ποιήσασθαι τοῖς ἐπαοιδοῖς ὧν ἤμελλεν ὀπτιτελεῖν· νυνὶ δ' ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ μείζω τῶν ἐπαγγελιῶν δέξαίμην, ἐκεῖνον μὲν τὸ ἀσυμβλὴς ἀγαμαι, ἐμαυτῷ δ' πολλὴν ἀκρισίαν καταγινώσκω. ἐν γοῦν τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἔπεμψεν, ὧν καὶ ταῦτα τὰ τοῦ Διονυσίου συγγράμματα, ὅσα καλλίω, τοσούτῳ χαλεπώτερα δυείσκεσθαι ὄντα, ὁμολογῶ νὴ Δία τῇ παροιμίᾳ. καίτοι ἔχρῆν μὲν αὐτὰ ὑπὸ Ερρίκος ὁ Σχριμβρος, ἀνὴρ ἀφὶ πολλὰ μὲν ὑπὸ ἀνδρὸς ἐπαίνου κρείττων, ἀφὶ ὃ τὴν ἀσυμβλὴν ἐῶ ὅσημέραι περὶ τὰ τῶν παλαιῶν βιβλίων συγκομιδὴν ποιήσαι, καὶ ὑπὸ τῶν μουσῶν ῥυτιδωμένῳ δέφεσθαι ἄξιος· ἀλλὰ γραφικῶν ἀμύητος· γέμω δ' ἔχρῆν Διονυσίῳ αὐτῷ γράφαι. ἀλλὰ ἀληθὲς οὖν ἐν ἐμοὶ, εἰ μὴ οὐχ ὅλως ἀναμύητον ὄν, πολλῷ γε ἀκριβέστερον γράφειν, ταῦτα τὰ σωτάγματα ὑπὸ ἀφανοῦς κεῖσθαι· ὅτι πλείω χρόνον ὑπὸ εἶσα· πᾶσι μὲν τοῖς φιλομαθῶς ἔχουσι χαρίσεσθαι οἰόμενος, ἐκείνοις δ' μάλιστα οἳ ξένοις καὶ ἀδοξοῖς χαίρουσιν ἀκούσμασι. τί γὰρ τῶν πάντων ἔχοι τις ἀδοξότερον εἰπεῖν, ἢ ὃ τῶν Διὸς τῶν φιλοσόφων Πλάτωνος ὁλμᾶν καθάπεσθαι, καὶ μάλιστα ὑπὸ ᾧ αὐτὸς ἑαυτῶν κρείττων ἦν) νομίζῃ); λέγω δ' ὑπὸ τοῦ χαρακτῆρος, ὃν πάντες ὑπερεκπεπληγμένοι, κανόνα ἑαυτοῖς πασῶν τῶν ὑπὸ τοῦ λόγου ἀρετῶν ἀπέφηναν, μηδ' ὅτιγε ἀθρόως δέχεσθαι νομίζουσιν· εἰ δ' καὶ αὐτὸς ἀπόμην ἀλίσκε) καὶ δίκαιον ἀφλισκάνειν, ἵνα περὶ τῶν ἀγώνων συγγραφέων ἔχοιμεν ἂν ἀφ' ἑνὸς ἀκούειν; ἢ γὰρ ἂν καὶ πάντες ἐξ ἀρχαιρεσιῶν, αὐτὸς τῶν βασιλέως ἥδη πολεμουμένων; οὐ γὰρ ἂν καταπολεμουμένων ὑπομείναιμι εἰπεῖν· οὐχ ὅτω μᾶλλον· εἴγε ὑπόφασις ἰὼ τῆς Γομπηίου ἔχει. ἀλλὰ περὶ τῶν θεῶν, βούλει καὶ σεσωπηρῶμόν τι τοῦ Γομπηίῳ, Οδέπε βέλτιον, καὶ τοῦ φιλαλήθειαν περιφασιζομένῳ καὶ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ παύσωμεν, ἵνα λογισμοῖς αὐτῆς χρώμενοι; ἀλλ' ὁρᾶν, οἶμαι, κωλύει παρρησιάζεσθαι, αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν ἀργυρεμοιβικῶς ἐξεπάζειν πφρόμενον. λέξω οὖν τὰ δοκοῦντά μοι, τοῦτο περιφπών, ἵνα ἐὰν μὴν ὀρθῶς εἰρηκέναι δόξω, ἀσυνδάζειν με νομίζῃς· ἐὰν δ' μὴ, ἴσις ἐμοὶ λόγοις, ἀνδρὸς ἐπολαβόντος παίζειν περιῃρημένου. ἄκουσον δὴ ἐμοῦ τὴν Διονύσιον ἴσις αὐτὸ ῥήμασι, καθάπερ βέλεσί ἰσιν, ἀντιτοξεύοντος. εἰ μὲν γὰρ ὁ Πλάτων, ὅτε εἰς ἑαυτὸν ὀργὴν ἐξαίρῃ τὸν λόγον, ὥσπερ καὶ σὺν ἐμοὶ ἀφυερήμοις ἵνα ποιῆν τοιαπλήσια, τοῦτο ποιοῦντος ἑαυτοῦ οὐκ ἀνθάνοιτο, τὸν αὐτὸν ἁμαρτίαν καὶ ἀκρισίαν εἰκότως ἂν τις ἀφανθάνοι· εἰ δ' οὐ μόνον ἀμαθάνεται, ἀλλὰ καὶ ὁμολογῇ, πῶς οὐ φανερὸν ὅτι τοῦτο ὑπεξεπίτηδες ἐποίησεν; οὐκ ἐῶ λανθάνειν ἑαυτὸν τοῦτο ποιῶν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. πῶς γὰρ; ὃς καὶ κατ' ὀπτιτήδευμα εἰς ἑαυτὸν ὕψος ἐγείρει τὸν λόγον, ὡς εἰκότως εἰδῇ χαίρων; ἦ τοι οὖν τοῦτο οὐκ ἁμάρτημά ἐστιν, ἢ ἁμάρτημά γε ἐκούσιον. ἀλλ' εἰ μὴ ἁμάρτημα ὅλως ἐστὶν, ἵ σε ἐγείρω εἰκότου καταβέλλειν ἀνδρός; εἰ δ' ἐκούσιον ἐστὶ) φῆς ἁμάρτημα, ὅρα ὦ Διονύσιε, μὴ βλάπτωμος ἐστὶ) δ' ὀρθωτὴς, λάθῃς σεαυτὸν τοῦ δ' ὀρθωτὴς ἡμόμενος. ἵνα γὰρ τῶν πολιτῶν καὶ ἴσι λόγοις πείσῃς ἀνὴρ, ὥστε καὶ σὺν περαίνεσθαι ἀμάρτημά; ἀλλ' ἐρῇς ἴσως, ἀμαθάνε) μὲν ἑαυτὸν ἁμάρτημόντος ὁ ἀνὴρ, καὶ μάλα ἀν ἠφυλάξαθαι βέλοιτο· ἀλλ' ὃ δυνάπαι· τοῦτο γὰρ αὐτοῦ ἔμφυτόν ἐστι. καὶ πῶς ὦ βέλτιστε φυλάξαθαί τις τὸν τόπον βούλεται, ᾧ ἐμφιλοχωρῇς; ἐὰν γὰρ λέγῃ ὅτι ἡ μεγαλόνοια τοῦ ἀνδρὸς εἰς μεγαλοφωνίαν αὐτὸν περικαλῇπαι. εἰ οὖν τὸν ἁρμονίαν ἐντέναμενος, ὥσπερ ἐκεῖνος ὁ Τιμόθεος, βύτεως καὶ χαλάσαι βούλε), τί ἄτοπον ποιῇς; ἢ τί σοὶ τοῦτο; ἴσως γ' ἂν τόδε τις εἰπὼν οὐχ ἁμάρτήσεταί, ὅτι περιῆκεν ἡμᾶς περὶ τῆ Γλάττωνος ὡς δαιμονίᾳ ἀνδρὸς ἁφνοεμόνιος, ὥστε γνώμης ἔχῃ, ὅτι οὐδὲν ἄτοπον ἐν τούτοις ἐκεῖνος ποιῇ, μᾶλλον δ' ἄτοποί εἰσιν οἱ σμικρολογεῖσθαι καὶ τὰ θεῖα περιερμάζεσθαι βιαλόμενοι, περὶς τὸν αἰθέρπινον λογισμὸν αὐτὰ ἀναφέροντες. εἰ δὲ νυμφόλημπτος, ὡς αὐτὸς λέγῃ, ἡμόμενος, ἀλλόκοτά ἵνα καὶ ξένα ἡμῖν δοκοῦντα τοῖς χαμαὶ ἑρπύζουσι φθέγξεται, τί θαυμαστόν; ἀλλὰ γὰρ, ὅπερ καὶ ὁ Γομπήιος τοιοῦτος αὐτὸς ἦν Διονυσίῳ, οἷα δὴ τὰ τοιαῦτα, εἰ περ τις καὶ ἀνὴρ, δ φιλῶ ὄντι, πάθος ἔχωρῆν τ' κρίσεως οὐκ ἠξιώθη, συγγνώμην σε ἔχειν ἐμαυτῷ παραγγέλλω, ὁλμήσαντι περὶ τοιούτου ἀντιλέγειν. βέλτιον οὖν σε, ὥσπερ ἀρχόμενος εἶπον, ἀπόλογα ὧν περὶ τούτων ἐποιησάμην λόγων, ἀκούσῃς, ἀλλὰ παιδιᾶς ἕνεκα νομίζῃν.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ἀρκέτω. ἴσως δ' ἔπεσί τινι, Σφώτατε Οδέπε, τῷ Διονυσίῳ χωμάζῃν, πῶς εἰς ποῦτο τὸ λιμὴς περιῆλθεν, ὥστε καὶ τὸν μεγάλον Πλάτωνος ὀπτιλαβέσθαι. ἐγὼ δ' ἔχων ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογεῖσθαι, βέλτιον ἡγοῦμαι αὐτὸν ἑαυτῷ σεσωπῆσθαι τοῦ λαλῆσαι. ἀλγιώτατος γὰρ ὢν αὐτὸς ἐκεῖνος, τὰ τῶν πολλῶν ἀφανοίαις ἐξυνέσθαι δυναμένης περὶ αὐτοῦ ὑπολήψεως ἤθετο, ὡς αὐθάδους ἵνος καὶ μεγάζονος ὄντος· καὶ ὅτι ἔνιοι ἴσως πολλοὶ αὐτοῦ ἀκρισίαν, ἢ καὶ αἰσίαν ἐξαλέσθαι, εἰ τῇ ἰδίᾳ δυναμὶ τῇ περὶ τοὺς λόγους θαρρῶν, τοὺς τῶν ἀνδρῶν χαρακτῆρας ἐξεπάζῃν ἐπεχείρησεν. Οὐδὲν δ' χρεῖος ἴσως, καθάπερ εἰς μέσον περιῆθόντι, ὅτως αὐτοῦ ἀφαλέγεσθαι. Εἰπέ μοι περὶς τῶν θεῶν ὦ φίλτατε Διονύσιε, τί παθὼν σὺ ὕτω θερμῷ ἐπεχείρησας ἔργῳ, ὥσθ' ὁσὶ ἀρκεσθῆναι τῇ τοῦ Θουκυδίδου καταδρομῇ, καὶ ἀνδρῶν πολλῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ δαιμονίου Γλάττωνος καθάψασθαι, ὃς τοῖς ἀνδρῶν αὖτὶ κανόνος ὑπῆν; ἆρα νομίζων ἠπάσθαί σου ἐκείνου τῇ ὑπὸ τοῖς λόγοις δυφότητι, οὗτοι μὲν ἢ οὗτοι γε πολλοπλήσιοι ἔχοι τις ἂν αὐτοῦ λόγοις περιενεγκῆν. νυνὶ δ' ὥσα ὑπῆν ἀκοῦσαι ἢ περὶς οὗτοι ἀποκρίνεται ὑπὸ τοῦ περὶς τὸ Κοίντου Αἴλιον Τυβέρωνα ὑπομνηματισμῷ, τοῦ περὶ τὸ Θουκυδίδου. μᾶλλον δὲ ἀνδρὸς πολλὰ, τελευτῶν ἢ τάδε φησίν· "Ἐν ἔπι λείπεταί μοι μέρος ἀπολογιᾶν δεόμενον, ὑπόφθονον μὲν τι κατηγόρημα, ἢ τοῖς πολλοῖς κεχαρισμένον, ῥᾳδίως δ' ἐξελεγξθῆναι δυνησόμενον, ὡς οὐκ ἔστιν ὑγιές. οὐ γὰρ εἰ τῇ δυναμὶ λέγῃ Θουκυδίδου τε καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐθρῶν, καὶ ὃ θεωρῆμεν αὐτῶν ἀπο-

» λωλεκαμεν. Ωδε δὲ τὰς Απέλλε καὶ Ζωΐλους καὶ Πρωτοκλείους καὶ τῶν ἀλλων γραφέων τῶν δι-
» ωνομασμένων τέχνας, οἱ μὴ τὰς αὐτὰς ἔχοντες ἐκείνοις ἀρετὰς, κρίνειν κεκώλυκε. Ωδε δὲ τὰ φύ-
» σει καὶ Πολυκλείτου καὶ Μύρωνος ἔργα οἱ μὴ τηλικοῦτοι δημιουργοί. ἐῶ γὰρ λέγειν ὅτι πολλῶν
» ἔργων οὐχ ἥπτωτο τῶν τεχνίτου κριτὴς ὁ ἰδιώτης, τῶν τε δι' ἀμαθήσεως ἀλλοτρίου καὶ τοῖς πάθεσι κα-
» ταλαμβανομένων· καὶ ὅτι πᾶσα τέχνη τούτων φαίνεται τῶν κριτηρίων, καὶ ἀπὸ τούτων λαμ-
βάνει τὴν ἀρχήν. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Διονύσιος. ἴσως ἂν τὸ τῶν Ισοκράτους εἰς ἀπολογίαν σὺν
ἀπτώτοις αὖ τισι τοῖς ἀληθέσι. ἐρωτηθεὶς γὰρ ἐκεῖνος, διὰ ποίαν αἰτίαν, τοὺς μὲν ἄλλους διδάσκων λέ-
» γειν, αὐτὸς σιωπᾶν, ἔφη, Καὶ γὰρ ἡ ἀκόνη, αὐτὴ μὲν οὐ τέμνει, τὰ δ' ὄντα ἕτερα ποιεῖ. Καὶ σοὶ μὲν
τούτου ἀρκεῖν οἶμαι τὰ ῥηθέντα, τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν. ἔστι δὲ καί τι μεῖζον τοῦτο τὸ Διονυσίῳ, μέμ-
ψεώς τινος ἄξιον εἶναι δοκοῦν. ποῖον δή ἐστιν ἐκεῖνο; ὅτι τῶν μὲν Θουκυδίδου ἐν πᾶσιν ἀγνοῶν
τὴν ἰσοδυναμίαν πολλὰ ἐξημαμίσκεν, τὸν Ἡρόδοτον τῶν ἀρχαιοτάτων ἱστορικῶν. ὃν ὁ Ἡρόδοτος τῇ ἑαυτοῦ ἰσοτιμίᾳ φιλίᾳ τε πολλὰ ἐξημάμιξεν, τὸν Ἡρόδοτον τῶν
Θουκυδίδου ἀρχαιότητα ἐν τῇ τῶν ὑποθέσεων ἐκλογῇ. φέρε γὰρ, εἰ πάντες Ἡροδότου μιμηταὶ ἐ-
γεγόνεσαν, ἆρα οἷόν τε ἦν ἀγῶνος ἰσοτιμία διορᾶν; εἰ δ' ὧδε ἔχει τὰ τῶν ὑποθέσεων τῶν Θου-
κυδίδου ὡς ἄρα ἐν τοῖς Ἡροδότου, αὐτὰ τὰ ἀρχαιότατα αὐτά· ἆρ' οὐκ ἂν μηδεμίαν ἀφορμὴν ἀφειδόσθαι ὑπο-
λόγου ἐδόκει, εἰ μὴ τὸν ἄπαντα χρόνον ἐν ἀφανεῖ κεῖσθαι ἤμελλε. Οἱ δὲ τῶν τοῦ Ἡροδότου μύθων ὄφελος;
καὶ οἷς οὐκ ἂν εἰκότως αὐτὸν ἀφιλοδόξους, ὡς ἀληθείᾳ μεγάλῃ καὶ ὄντως οἷς ἰσοτίμοις ἀρετὰς ἀφι-
λάνθρωπον, ἀφ' ὧν ἑαυτῷ μυθολογίαν; Καὶ περὶ τούτου δὲ τὸ λεῖον εἰς ἀπολογίαν τὰ τοῦ Διονυσίου
ῥήματα. ἀφειδέστατα, ἃ ἔγραψεν ἐν τῇ περὶ φράσεως πραγματείᾳ. εἰπὼν γὰρ ὅτι ὧδέ μυθῶ-
δες ὁ Θουκυδίδης τῇ ἰσοτιμίᾳ περιῆν, μηδὲ εἰς ἀπάτιμον καὶ ζημίαν τὸ πολλῶν ἐξέβλεψε τῶν
» γραφέων, ὡς οἱ περὶ αὐτὸν πάντες ἐποίησαν, τούτοις ὀλίγῳ ὕστερον ὑπολέγων ταῦτα δὲ· Ταῦτα δὴ εἰπὼν
» περὶ ἐμοῦ, οὐκ ὀκνήσω ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοῦ ἔγωγε συγγνώμην εἰ καὶ τὸ μι-
» κιῶν ἥμαρτον πλάσματος, ἐθνικὰς καὶ Ῥωμαϊκὰς οἰκοφέρουσες ἰσοτιμίας. οὐ γὰρ πᾶσι δὲ ἀνθρώποις καὶ
» κοινὴ κεῖται πόλις καὶ κοινὴ πολιτεία ἰδία μηδεμίᾳ πίνειν ἐσαίζοντο καὶ τοιούτων ἀκουσμάτων, ὡς ἄρα ἔφη·
» ἀεὶ δὲ δεδεχόμενοι παῖδες παρὰ πατέρων, ὅπερ μελὲς ἐποιοῦντο παραδιδόναι τοῖς ἐκγόνοις· καὶ
» τὰς βελτιόνους αὐτοῖς εἰς τὸ κοινὸν οἰκοφέρειν, ἅπερ ἠξίουν συγγράφειν ὡς παρὰ τῶν ἀρχαίων
» ἐδέξαντο. ἐκείνοις μὲν οὖν τοῖς ἀνδράσιν ἀναλωτέον ὧν ποικίλλειν τοῖς μυθώδεσιν ἐπιφυομένοις τὰς
» Ῥωμαϊκὰς ἀναγραφάς· Θουκυδίδη γε πάλιν, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἔστιν οὖν οἷς ἐκ τούτων καταμαθεῖν ὅτι καὶ ὁ
Ἡρόδοτος δίκαιος συγγνώμης τυγχάνειν, τοῖς περὶ αὐτὸν μιμησάμενος, καὶ τῇ ἐκείνων χρησάμενος
ἀξιοπιστίᾳ. καὶ τούτοις γε ἐγὼ κατ' ὀλίγον ἀρκεσθήσομαι. νυνὶ γε σόν ἐστιν, ὦ βέλτιστε Ὀδάτη,
περὶ τούτων γνώμην ἀποφαίνεσθαι. καὶ γὰρ καὶ ἀναβιοῖς αὐτὸς ὁ Διονύσιος ὁ κριτικὸς ἐπονομασθεὶς,
οὐδέπω σοι τὰ ἐμοῦ ἀναθεὶς, ἅτε δὴ πάντων αὐθεφπων ἀμελέστατος. Ἀφαφέρεται καὶ τὸ κριτήριον
ὀξύτατον ἔχοντι. ὃ δείγματα πολλὰ καὶ ἐγὼ, ὅτε ἐμοὶ παρά σοι, καθεώρακα, καὶ σὺ νῦν καθ' ἑκά-
στην τοῖς περί σε πάντα χρόνον περιέπουσιν οἰκοφέρειν εἴωθας. Ἀλλὰ γὰρ τί δεῖ μηκύνειν τὸν λό-
γον, περὶ ὧν πᾶσιν ὁμολογουμένων ἀφαλεστάτην; ἐν τούτῳ δὴ καταπαύσω τὴν ὑποτολήν,
δεόμενος κἀγὼ συγγνώμης τυγεῖν παρά σου, εἰ αὐτὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ὧν σοι ὑποκόμιμι,
ὀλίγα νενὶ καὶ μικρὰ πέμπω σοι. οὐδὲ γὰρ ἐγὼ αὐτὸς, ἀλλ' ἡ τῶν ἐμῶν πενία καπάζασις. ὅθεν τὰ παράσματα οὐ γνώς βαλόμενα, ὡς γνώς βαλώμενα. Ἔρρωσο, καί με ἀγα-
πῶν ἀφτελεῖ.

Ex epistola Henrici Stephani ad Petrvm Victorium patricium Florentinum.

Meum quidem erat consilium, Petre Victori, hæc Dionysii opuscula tantisper meis scriniis inclusa seruare, dum ceteros eiusdem auctoris eiusdemq; argumenti libellos nondum vulgatos (eumque præsertim qui ad Q. Ælium Tuberonem scriptus est) illis addere, omnesq; vna edere possem. Sed quum mirum in modum deprauati essent, expectandaq; mihi forēt alia exemplaria: hæc interim, amicorum consilium meo anteponens, edenda censui: tum vt iis, quibus debeo, morem gererem: tum vt his lectis, quasi patefacta via, vnusquisque ad cetera veniret paratior.

PETRVS

PETRVS VICTORIVS PETROANTONIO THEBALDUCIO IACOMINIO S.

MAVI ego te semper, postquam in disciplinam meam te tradidisti, ob ingenium bonum, ac suauitatem morum singularem. id quod notum tibi esse arbitror. mihi quidē certe sæpe perspectum fuit, quæ sit voluntas tua & obseruantia erga me; quantoq; amore ac studio incubueris in ea quæ, fretus humanitate tua, tibi mandaui, seruieriseque laudi atque honori meo. Quare nunc, cum desiderio non paruo tenerer, vtilitatis aliorum causſa, peruulgandi quædam scripta Græcorum veterum auctorum, neque hic facile id explere possem, confugi ad te, rogauique vt videres, si in ista tellure, in qua floret Græca lingua, & eruditio, aliquis esset qui curam hanc susciperet. Inueniſti autem istic subito doctum & diligentem hominem, qui pollicitus est, se libenter hoc facturum. Mitto igitur ad te primum vitas duas nobilium oratorum, quas scripsit Dionysius ille Halicarnasseus, adhibita multa cura: id est Isęi, qui Demosthenem eruditit; & Dinarchi, magni & ipsius nominis oratoris, laudatique valde in genere illo dicendi graui ac vehementi. Quæ vitæ plenæ sunt magnæ variæque doctrinæ; in quibusque accurate disputatur de notis dicendi. Nam Dinarchi vita continet in se infinitam historiam, & exquisitam memoriam Atticorum oratorum. Quam sint autem vtiles vitæ ipsorum scriptæ a Dionysio, & quam magnos fructus ferant studiosis eloquentiæ; poterat etiam antea intelligi ex iis quæ fuerant iam editæ, Lysiæ, & Isocratis. nam refertæ manifesto illæ sunt plurimis præceptis artis. Non has autem tantum, sed Demosthenis quoque & aliorum præclarorum oratorum vitas litteris hic mandauit; quæ vetustate amissæ sunt. Ne igitur hæ quoque perirent, quæ in vno tantum vetusto exemplari apud nos leguntur, vt accepi a doctis viris, & veteris memoriæ amatoribus, concedente optimo Principe, & cupido iuuandi studia litterarum, excudi has volui. Dabis igitur operam, amice optime, & mei amantissime, vt fideliter imprimantur. Vale. Florentia Kal. Decembr. CIↃ IↃ LXXX.

IN DIONYSII HAL. TOM. II

Altero Dionysii Hal.tomo continentur:

RHETORICA:

1, Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων, De verborum compositione seu collocatione;vel(vt quidam malunt)De orationis structura, pag.1,v.2.

2, Τέχνη,Ars Rhetorica;seu Rhetoricæ Prœceptiones:quarum hæc sunt capita: I,Περὶ τῶν πανηγυρικῶν,Panegyricarum orationum præcepta,33,3. II,Μέθοδος γαμηλίων, Nuptialium orationum præcepta,34,30. III,Μέθοδος γενεθλιακῶν, Natalitiarum orationum præcepta,36,16. IIII,Μέθοδος ἐπιθαλαμίων,Epithalamiorum scribendorum præcepta,37,9. V,Μέθοδος προσφωνηματικῶν,Compellatoriarum orationum præcepta: (quomodo scilicet prætor a principe aut republ.missus, compellãdus sit & excipiendus)37,40. VI,Μέθοδος ἐπιταφίων,Funebrium orationum præcepta,39, 16. VII,Προτρεπτικὸς ἀθλητῶν, Quomodo athletæ in solennib.ludis exhortandi sint,41,7. VIII,Περὶ ἐσχηματισμένων, πρῶτον, De figurata oratione,tractatus prior,43,33. IX,Περὶ ἐσχηματισμένων, δεύτερον,De figurata oratione,tractatus posterior,51,15. X,Περὶ τῶν ἐν μελέτῃς πλημμελημάτων, De delictis quæ in meditandis orationibus committuntur,60,27. (XI, Περὶ τῶν ἐν μελέτῃς ἀτεχνίας, Meditationis artificium quibus rebus violetur, 51,26.Caput hoc potius cum præcedente coniungẽdum est;vt prolixius in Notationibus declaratum est ad 64,22) XII,Περὶ λόγων ἐξετάσεως,De orationum seu scriptorum examinatione,64,35.

CRITICA:

3, Τῶν παλαιῶν χαρακτῆρες, Quibus veluti notis veterum scriptorum quisq; dignosci possit;quidq; in singulis imitandum sit,aut fugiendum, 68, 11. De iisdẽ ex M.Fabio Quintiliano,72,7: & ex M.Tullio Cicerone 75,9

4, Περὶ τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων ὑπομνηματισμοὶ πρὸς Ἄμμαῖον, Cõmentarii ad Ammæum de Atticis scriptoribus. Eorum prima pars,(vt ipse auctor docet 81,45) est Περὶ τῶν πρεσβυτέρων, De veteribus oratoribus Atticis: LYSIA scilicet,82,1: ISOCRATE,94,1: & ISÆO,104,1. Altera pars fuit De recentioribus oratoribus Atticis, Demosthene, Hyperide, Æschine; vt satis luculenter declarat epilogus de Iseo,112,10.Sed eius partis vnus tantum liber exstat, isq; initio mutilatus, Περὶ Δημοσθένους,seu Περὶ τῆς Δημοσθένους λεκτικῆς δυνάμεως,De Demosthene,seu,De Demosthenis in dicendo vi admiranda,164,1. Eiusdem Appendix est tractatus de DINARCHO,112,13. Tertia pars, de Historicis & ceteris scriptoribus Atticis, promittitur quidem 81,41:sed an perscripta fuerit,admodũ incertũ est.

5, Epistola ad Ammæum,qua refutat eos qui asseuerabant Demosthenem artem Rhetoricam ex Aristotele didicisse; orationibusq; suis ad præceptiones illius cõformatis,omniũ oratorum præstantissimũ euasisse,120,1

6, Epistola ad Pompeium de Platone; qua exponit quid in eius philosophi dictione,& quamobrem improbarit,125,29. Eius Appendix est de HISTORICIS, qui præ ceteris imitatione digni sint; videlicet HERODOTO, THVCYDIDE, XENOPHONTE, PHILISTO, THEOPOMPO 128,36

7, Περὶ τῆς Θουκυδίδου χαρακτῆρος, καὶ τῶν λοιπῶν τῆς συγγραφέως ἰδιωμάτων, πρὸς Κόϊντον Αἴλιον Τουβέρωνα: De Thucydidis charactere ac reliquis eius proprietatibus, ad Q.Ælium Tuberonem,137,1.

8, Περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων γραφὴ ἐπιτομωτέρα πρὸς Ἄμμαῖον,De Thucydidis proprietatibus tractatus compendiosior,ad Ammæum,132,32.

DESIDERANTVR IGITVR

1, De Lysia tractatus alter,86,25:104,18:quo de Lysiani & Isæani characteris similitudine,deq; internoscendis eorum orationibus agitur.

2, Περὶ τῶν πραγματικῆς Δημοσθένους δυνάτητος, De Demosthenis in rerum tractatione admirãdo acumine ac vi:quem librum pollicetur in fine illius qui est περὶ τῆς λεκτικῆς αὐτοῦ δυνάτητος, 198, 3. incertum an idem cũ eo quem promittit 120,37:137,21:183,43:197,31.Non multum diuersi argumenti fuisse videtur is quem a se conscriptum testatur 119,6. 9

3, In secunda parte de Atticis scriptoribus,in qua de recentioribus oratorib. Atticis disseruit,desiderãtur libri duo;alter,de Hyperide; alter,de Æschine,81,43:112,10.

4, Eorundem commẽtariorum de Atticis scriptoribus desideratur pars tertia,quæ est de Historicis,& ceteris,81,39,41: ac nominatim de Thucydide 132,41: de Platone,127,9. quamquam locus qui de Platone illic citatur,exstat in eo libello quem περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δυνάτητος inscripsi, 166,3.

5, De imitatione ad Demetrium libri tres: quorum primo de ipsa imitatione disquiritur:secundo,quinam imitandi sint tum poetæ & philosophi, tum historici & oratores:tertio, quomodo imitatio fieri debeat,128,37: 137,4. Eorum librorum siue ἐκλογὴ siue ἐπιτομὴ censeri potest libellus is quo τῶν παλαιῶν χαρακτῆρες exponuntur,68,11.

6, Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων, De electione verborum,promittit librum Echecrati,1,31.

7, Πρὸς τοὺς τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας ἀδίκως καταψέλλοντας, Aduersus eos qui Politicam philosophiam inique perstringunt,librum a se editũ testatur,137,40

Tractatus in Latinum sermonem conuersi, sunt hi:

1, Rhetoricarum præceptionũ capita quatuor: I, De oratione Panegyrica,199,1. II,De oratione Nuptiali,201,30. III, De oratione Natalitia,204,1. IIII,De Epithalamiis,205,17:*M.Antonio Antimacho interpr.*

2, Elogia de præcipuis linguæ Græcæ auctoribus:*a Stanislao Ilouio Polono latinitate donata*,206,19.

3, Iudicium de Isocrate;*Hieronymo Wolfio interprete*,211,1.

4, Epistola ad Ammæum, qua refutantur ii qui asseuerabant Demosthenem Rhetoricam ex Aristotele didicisse; orationibusque suis ad præceptiones illius conformatis,omnium oratorum præstantissimum euasisse:*Hieronymo Wolfio interprete*,223,1.

5, Epistola ad Cn. Pompeium de Platone; in qua Dionysius exponit quid in eius philosophi dictione, & quamobrem improbauerit, 229,17. Eius epistolæ Appendix est de HISTORICIS, qui præ ceteris i-

mitatione digni sint: videlicet Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Philisto, Theopompo: *Stanislao Ilouio interprete*, 233,22.
6, De Thucydidis historia iudicium, ad Q. Ælium Tuberonem: *Andr. Dudithio interprete*, 241,12.

Ab ordine iam exposito Ilouius interpres paululum discesserat. Nam posteriorem partem epistolæ ad Cn. Pompeium, qua scilicet de præcipuis historicis tractat Dionysius, a priori plane seiunxerat, eiq; peculiarem titulum inscripserat, hunc; DIONYSII HALICARNASSEI EXCELLENTISSIMORUM HISTORICORUM COMPARATIO: adiectisque duobus libellis de Historica facultate, altero a se, altero a Francisco Robortello aliquot annis ante conscripto, tractatus hosce cum altero Dionysii libro, quo de præcipuis linguæ Græcæ auctoribus disseritur, Ioanni Tencinio Comiti dedicarat; alteram autem Epistolæ partem, qua de Platone agit Dionysius, Cælio Secũdo inscripserat. Quæ separatio quia non tantum a Stephani editione, verum etiam a vetere Dudithii codice dissentit, atq; adeo ab ipsa etiam Dionysiani textus cohærẽtia discrepat, ego veterem auctoris ipsius ordinem, non Ilouii institutũ sequendum existimaui. Fuit tamen suum Ilouio ea in re, vt arbitror, consilium. quamobrem illud silentio præterire nolui: vt quibus illud magis placeret, sine vllo impedimento nostro id facere possent. Quibus vt etiam plenius satisfieret, præfationes Ilouii hoc loco subiungere voluimus.

Ex præfatione Ilouii ad Joannem Tencinium Comitem.

Accipies igitur, Comes illustrissime, Dionysii Halicarnassei libellum De ratione tractandæ historiæ, & comparatiõe excellentium auctorum; e Græco in Latinum a nobis conuersum, & in tuo nomine propalam editum. quem, vt spero, libenter accipies, & studiose leges; non eo solum quod a nobis profectus fuerit, qui amore incredibilium tuarum virtutum mirabiliter incendimur; sed etiam quod doctrinam historiæ contineat: cuius præcepta non minus quam exempla ipsa tibi grata & iucunda semper fuerunt. Vale Comes illustrissime. III Id. Iun. MDLVI. Lutetia.

Posterior Ilouii Præfatio.

Stanislaus Ilouius Cælio Secundo Curioni, præceptori suo, S.

Nonnulla opuscula Dionysii Halicarnassei, [redacted] præceptor, latinitate donaueramus. eam vero Epistolam, in qua de stylo Platonis disserit, cum propter summam difficultatem, tum propter rei grauitatem, aliis vertendam reliqueramus. Verum precibus Roberti Stephani, viri mihi amicissimi, adductus, tandem eam quoque Latinam feci, ac in tuo nomine emisi: non vt nomen tuum illustraretur; ([redacted]) sed vt intelligeres, me in eo totum esse, quomodo & tibi & tuis probare possim, te nec hominem ingratum deuinxisse, nec beneficia perperam collocasse. Vale præceptor [redacted].

Ad Latini textus marginem exteriorem quæ apposita sunt cifræ, Græci textus paginas indicant: vt eo facilius Græca cum Latinis conferri possint. Notationes autem quæ in margine visuntur, pleraq; omnes a Sylburgio sunt additæ. quæ in Isocrate leguntur, Wolfii sunt: quæ in Thucydidis κρίσει, maiori ex parte sunt Dudithii, exceptis iis quibus præcipua libri capita exponuntur.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ, ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ὀνομάτων. 3

ΔΩρόν τοι ἐγὼ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι, καθάπερ ἡ παρ' Ὁμήρῳ φησὶν Ἑλένη ξενίζουσα τὸν Τηλέμαχον· προτέραν ἡμέραν ἄγοντι ταυτηνὶ γενέθλιον, ἀφ' οὗ παραγέγονας εἰς ἀνδρὸς ἡλικίαν, ἡδίστην καὶ τιμιωτάτην ἑορτῶν ἐμοί. πλὴν οὔτε χειρῶν δημιούργημα πέμπω σοι τῶν ἐμῶν, ὡς ἐκείνη ἔφη διδοῦσα τῷ μειρακίῳ τὸν πέπλον· οὔτε εἰς γάμου μόνον ὥραν, καὶ γαμετῆς χάριν εὔθετον· ἀλλὰ ποίημα μὲν καὶ γέννημα παιδείας καὶ ψυχῆς τῆς ἐμῆς, κτῆμα δέ σοι τὸ αὐτὸ καὶ χρῆμα πρὸς ἁπάσας ἐν τῷ βίῳ χρείας ὁπόσαι γίνονται διὰ λόγων, ὠφέλιμον, ἀναγκαιότατον ἁπάντων χρημάτων· εἴ τι δὴ κἀγὼ τυγχάνω τῶν δεόντων φρονῶν· ἅπασι μὲν ὁμοίως τοῖς ἀσκοῦσι τοὺς πολιτικοὺς λόγους, ἐν ᾗ ποτ' ἂν ἡλικίᾳ τε καὶ ἕξει τυγχάνωσιν ὄντες· μάλιστα δὲ τοῖς μειρακίοις τε καὶ νεωστὶ τοῦ μαθήματος ἁπτομένοις ὑμῖν, ὦ Ῥοῦφε Μελίτιε, πατρὸς ἀγαθοῦ, κἀμοὶ τιμιωτάτου φίλων. διττῆς γὰρ οὔσης ἀσκήσεως περὶ πάντας ὡς εἰπεῖν τοὺς λόγους, τῆς περὶ τὰ νοήματα, καὶ τῆς περὶ τὰ ὀνόματα· ὧν ἡ μὲν, τοῦ πραγματικοῦ τόπου μᾶλλον ἐφάπτεσθαι δόξειεν ἄν· ἡ δὲ, τοῦ λεκτικοῦ· καὶ πάντων ὅσοι τοῦ λέγειν εὖ στοχάζονται, περὶ ἀμφοτέρας τὰς θεωρίας τοῦ λόγου ταύτας σπουδαζόντων ἐξ ἴσου, ἡ μὲν ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ τὴν ἐν τούτοις φρόνησιν ἄγουσα ἡμᾶς ἐπιστήμη, βραδεῖά ἐστι καὶ χαλεπὴ νέοις, μᾶλλον δὲ, ἀδύνατος εἰς ἀγενείων καὶ μειρακίων πεσεῖν ἡλικίαν· ἀκμαζούσης γὰρ ἤδη συνέσεώς ἐστι, καὶ πολιαῖς κατηρτυμένης ἡλικίας ἡ τούτων γνῶσίς ἐστιν οἰκειοτέρα, πολλῇ μὲν ἱστορίᾳ λόγων τε καὶ ἔργων, πολλῇ δὲ πείρᾳ καὶ συμφορᾷ παθῶν οἰκείων τε καὶ ἀλλοτρίων συναυξανομένη. τὸ δὲ περὶ τὰς λέξεις φιλότιμον καὶ φιλόκαλον, καὶ ταῖς νεαραῖς πέφυκε συνανθεῖν οὐχ ἧττον ἡλικίαις. ἐπτόηται γὰρ ἅπασα νέου ψυχὴ περὶ τὸν τῆς ἑρμηνείας ὡραϊσμὸν, ἀλόγους τινὰς καὶ ὥσπερ ἐνθουσιώδεις ἐπὶ τοῦτον λαμβάνουσα ὁρμάς· οἷς πολλῆς πάνυ καὶ ἔμφρονος δεῖ τῆς πρώτης ἐπιστασίας τε καὶ ἀγωγῆς, εἰ μέλλουσι μὴ πᾶν ὅ τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶσσαν ἔπος ἔλθῃ λέγειν, μηδὲ εἰκῇ συνθήσειν τὰ προστυχόντα ἀλλήλοις, ἀλλ' ἐκλογῇ τε χρήσεσθαι καθαρῶν ἅμα καὶ γενναίων ὀνομάτων, καὶ συνθέσει ταῦτα κοσμήσειν μεμιγμένον ἐχούσῃ τῷ σεμνῷ τὸ ἡδύ. εἰς δὴ τοῦτο τὸ μέρος, ὃ δεῖ πρῶτον νέοις ἀσκεῖσθαι, συμβάλλομαί σοι μέρος εἰς τὸν ἔρωτα τὸν περὶ συνθέσεως τῶν ὀνομάτων, τὴν πραγματείαν οὐκ ὀλίγοις μὲν ἐπὶ νοῦν ἐλθοῦσαν ὅσοι τῶν ἀρχαίων ῥητορικὰς ἢ καὶ διαλεκτικὰς συνέγραψαν τέχνας, οὐδενὶ δὲ ἀκριβῶς οὐδὲ ἀποχρώντως μέχρι τοῦ παρόντος ἐξειργασμένην, ὡς ἐγὼ πείθομαι. ἐὰν δὲ ἐγγένηταί μοι σχολὴ, καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν 4 ὀνομάτων ἑτέραν ἐξοίσω σοι γραφὴν, ἵνα τὸν λεκτικὸν τόπον τελείως ἐξειργασμένον ἔχῃς. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν πραγματείαν εἰς νέωτα πάλιν ὥραις ταῖς αὐταῖς προσδέχου, θεῶν ἡμᾶς φυλαττόντων ἀσινεῖς τε καὶ ἀνόσους, εἰ δή ποτε ἡμῖν ἄρα τούτου πέπρωται βεβαίως τυχεῖν. νυνὶ δ' ἣν τὸ δαιμόνιον ἐπὶ νοῦν ἤγαγέ μοι πραγματείαν, προσδέχου. κεφάλαια δὲ αὐτῆς ἐστιν, ἃ πρόκειταί μοι δεῖξαι, ταῦτα· τίς τε ἐστὶν ἡ τῆς συνθέσεως φύσις, καὶ τίνα

τῆς πραγματείας ταύτης κεφάλαια.

ἰαμὼ ἔχῃ, καὶ ἵνων σοχάζεται, καὶ πῶς αὐτῶν τυγχάνῃ, καὶ ἵνες αἱ ἡλικώταται αὐτῆς εἰσι σχεφορᾶι, καὶ τίς ἑκάστης χαρακτὴρ, καὶ ποίαν κρατίστην αὐτῶν πείθομαι· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ποιητικὸν ἐκεῖνο, καὶ ἀγλωσσον καὶ μιγιστὸν ὃ ἐν ταῖς ἀκοαῖς, ὃ πέφυκε τὴν συνθέσιν τῆς πεζῆς λέξεως παρακολουθεῖν, ποιητικῆς τε κατασκευῆς τὸν ἀποίητον ἐκμιμουμένης λόγον, καὶ σφόδρα ἐν τῇ μιμήσει καθροῦσης αὐτῷ τὸ κρᾶτος· καὶ ἀφ' ποίας δή ποτε ἐπιτηδεύσεως ἡμῖν τοιοῦτο ἐκάτερον αὐτῶν. τοιαυτὶ μὲν δή τινά ἐστιν, ὡς τύπῳ προειλαβεῖν, ὑφ' ὧν μέλλω λέγειν.

συνθέσεως ὁρισμὸς, καὶ μέρη.

Ἡ συνθεσίς ἐστιν, ὥσπερ καὶ αὐτὸ δηλοῖ τοὔνομα, ποιά τις θέσις παρὰ δηλαδὴ τῶν τῆς λόγου μορίων· ἃ δὴ καὶ στοιχεῖά τινες τῆς λέξεως καλοῦσι. Τούτων δὲ Θεοδέκτης μὲν καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ οἱ κατ' ἐκείνους φιλοσοφήσαντες τοῖς χρόνοις, ἀρχὰς τινὰς προσηγόρευον, ὀνόματα καὶ ῥήματα καὶ συνδέσμους προσῶτα μέρη τῆς λέξεως ποιουῦτες. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς ἡμόνιοι, καὶ μάλιστα οἱ τῆς στωϊκῆς αἱρέσεως ἡγεμόνες, ἕως τεττάρων προσύθεσαν, χωρὶς τῶν ἀπὸ τῶν συνδέσμων τὰ ἄρθρα. εἶθ' οἱ μεταγενέστεροι τὰ προσηγορικὰ διελόντες ἀπὸ τῶν ὀνοματικῶν, πέντε ἀπεφήναντο τὰ προῶτα μέρη. ἕτεροι δὲ καὶ δυτωνυμίας ἀπεζεύξαντες ἀπὸ τῶν ὀνομάτων, ἓξ ἐποίησαν. οἱ δὲ καὶ ὑπερῤῥήματα διῖλον ἀπὸ τῶν ῥημάτων, καὶ τὰς προσθέσεις ἀπὸ τῶν συνδέσμων, καὶ τὰς μετοχὰς ἀπὸ τῶν προσηγορικῶν. οἱ δὲ καὶ δηλονὴ ἵνας εἰσάγοντες τομὰς, πολλὰ τὰ προῶτα μόρια τῆς λέξεως ἐποίησαν· ὑφ' ὧν οὐ μικρὸς δὴ εἴη λόγος. πλεῖόν ἐστι τῶν προώτων, εἴτε τῶν πεντὰ εἴτε τεττάρων, εἴθ' ὅσων δή ποτε ὄντων μερῶν πλοκὴ καὶ σύνθεσις, τὰ λεγόμενα ποιεῖ κῶλα. ἔπειθ' ἡ τούτων ἁρμονία, τὰς καλουμένας συμπλοκὰς ἀποτελοῦσα· αἳ δὴ ὁμοῦ, τὸν σύμπαντα τελοῦσι λόγον.

συνθέσεως ἔργον.

ἔστι δὴ τῆς συνθέσεως ἔργα, οἱ κείσε θεῖναι τάττε ὀνόματα παρὰ δηλονὴ, καὶ τοῖς κώλοις ἐπιδοῦναι τὸ προσήκοντα χάριν ἁρμονίαν, καὶ ταῖς ἀποδόσεις ἁρμόσαι αὐτὸν ὅλον τὸν λόγον. δεύτερα δ' ἂν εἴη μοῖρα, τὸ θεῖναι τὸν λεκτικὸν τόπον θεωρημένως καταναοουῦντι τὴν ἕξιν· ἡγεῖται γὰρ ἡ τῶν ὀνομάτων ἐκλογὴ, καὶ προσῦφίσασα τούτῃς τὴν φύσιν· ἡδονὴν καὶ πειθὼ καὶ κρᾶτος ἐν λόγοις σὺν ὀλίγῳ κρείττω ἐκείνης ἔχει. καὶ μηδεὶς ἡγήσηται παράδοξον, εἰ πολλῶν καὶ μεγάλων ὄντων θεωρημάτων δεῖ τὴν ἐκλογὴν, ὑφ' ὧν πολεῖς ἐγένεθ φιλοσόφοις τε καὶ ῥηθορικοῖς ἀνδράσι λόγοι, ἡ συνθεσις δοκεῖσαν ἔλουσα χάρισαν τῇ τάξει, καὶ λόγων σοφῶν πολλῶ δεῖ τὴν ἴσων ἐκείνη τυγοῦσα, τοσαύτην ἰαμὼ ἔχει καὶ δυνάμιν, ὥσθ' ἅπερ ἐκείνων πάντων τὰ ἐκείνης ἔργων καὶ κρατεῖν· εὐθυμούμενος ὅτι καὶ αἱ πρὸς τὴν θεῖναι δηλονὴ ὅσαι ἁρμοφορεῖς ὕλας λαμβάνουσαι, συμφορητὸν ἐκ τούτων ποιοῦσι τὸ τέλος, ὡς οἰκοδομικὴ τε καὶ τεκτονικὴ, καὶ ποικιλτικὴ, καὶ ὅσαι ταῖς τοιαύταις εἰσὶν ὁμοῤῥυθμοὶ, αἱ συνθετικαὶ δυνάμεις, τῇ μὲν τάξει δευτέραι τῶν ἐκλεκτικῶν εἰσι, τῇ δὲ δυνάμει πρότεραι. ὥστ' εἰ καὶ τῷ λόγῳ δοκεῖ συμβέβηκεν, οὐκ ἄτοπον ἡγητέον. σοφὸν ὄντα καὶ πίστιν παρασχεῖν τῷ προκειμένῳ, μήτι δεξιωθῆναι δεῖ ἑτοίμου λαμβανόντα τὰ ἀμφισβήτησιν ἐχόντων λόγων.

λέξεως ὑλή.

ἔστι τοίνυν πᾶσα λέξις, ἢ σημαίνουσα τὰς νοήσεις, ἢ μὴ, ἔμμετρος· ἡ δὲ, ἄμετρος· ὧν ἐκλέξασα, καλῆς μὲν ἁρμονίας ἰσχύουσα, καλὸν οἷόν' ἐστὶ ποιῆσαι δεῖ καὶ τὸν λόγον· ἀνεπισάτους δὲ καὶ ὡς ἔτυχε ῥιπτουμένη, προσαπόλλυσι καὶ ὃ ἐν τῇ ἁρμονίᾳ χρήσιμον. πολλοὶ γοῦν ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, φιλόσοφοί τε καὶ ῥήτορες, λέξεις πάνυ καλὰς καὶ προπούσας τοῖς ἀκοκεκμυότοις ἐκλέξαντες ὑπεμελεῖς, ἁρμονίαν δὲ αὐταῖς προσθέντες εἰχαίαν τινὰ καὶ ἄμουσον, οὐδὲν χρηστὸν ἀπέλαυσαν ἐκείνῃ τῷ πόνου.

συνθέσεως ἀνάρμος.

ἕτεροι δὲ, διὰ καθαφέσηντα καὶ ταπεινὰ λαβόντες ὀνόματα, συνθέντες ἃ αὐτὰ ἡδέως καὶ προσηκόντως, πολλοῦ τοῦ ἀφεδίτου τοῦ λόγου προσεδέηκαν. καὶ μέσον δή τι λόγου πεποιῆσαι δόξειεν ἂν ἡ συνθεσις τοῖς τ' ὀνόμασι καὶ τοῖς νοήμασι. ὥσπερ γὰρ οὐδὲν ὄφελος ἁρμονίας ἐστὶ χρηστῆς, εἰ μή τις αὐτὴ κόσμον ἐπιδοῦσά καλῆς ὀνομασίας, ὥστε καθ' ἓν οὐδὲν ἐστὶ προσῦργον λέξιν ἁρῆναι καθαρὰν καὶ καλλιῤῥήμονα, εἰ μὴ καὶ κόσμον αὐτῇ τῆς ἁρμονίας τὸν προσήκοντα προσθήσομ. ἵνα δὲ μὴ δόξω, φασὶν, ἀναπόδικτα λέγειν, ἐξ ὧν ἐπειλάθην χρῆσθαι εἰ καὶ τελεώτερον ἄσκημα τῆς ὀνομασίας τῶν συνθέσεων, ἔργῳ πειράσομαι δηλοῦν, ἐμμέτρων τε καὶ πεζῶν λόγων ἀπαρχὰς ὀλίγας προσχειρισάμενος. λαμβανέσθω δὲ ποιητῶν μὲν, Ὅμηρος· συγγραφέων δὲ, Ἡρόδοτος.

Ἀπόχρη

ἀπόχρη γὰρ ἐκ τούτων καὶ τοῖς ἄλλων εἰκάσαι. ἔστι δὴ παρ' Ὁμήρῳ μὲν ὁ πρῶτος καταλεγόμενος Ὀδυσεὺς πρὸς τὸν ἐφιλονίκουν ἀεὶ ἀναμίζεσθαι μάχαις, ὡς τοῖς παλαιοῖς ἔθος ἦν· ἔπειτα ὁ Τηλέμαχος αὖθις ὑπαφαγνόμενος ἐκ τῆς εἰς Πελοπόννησον ἀποδημίας· πρωταγωνίδια λιταὶ καὶ βιωτικὰ ἡρμοσμένα ὑπ' ἄνδρα. ποῦ δέ ἐστιν ἡ τῆς ἑρμηνείας ἀρετὴ, τὰ ποιήματα δηλονότι προσῆκοντα αὐτοῖς. Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃς, Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς, Ἔντυόντο ἄριστον ἅμ' ἠοῖ κειαμένῳ πῦρ, Ἐκπεμπάν τε νομῆας ἅμ' ἀγομένοισι σύεσσι. Τηλέμαχον δὲ προΐσαγον κύνες ὑλακόμενοι, Οὐδ' ὗλακον ποιοῦντο. νόησε δὲ δῖος Ὀδυσεὺς Σαίνοντάς τε κύνας, Ἀμφὶ δὲ κτύπος ἦλθε ποδοῖιν. Αἶψα δ' ἄρ' Εὔμαιον προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα· Εὔμαι, ἦ μάλα δὴ σὺ τοι ἐλθύσεται ἑταῖρος, Ἢ τὰ γνώριμος ἄλλος, ἐπεὶ κύνες ἀμφιγαθεῖαι, Ἀλλὰ προΐσαίνουσι. ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω. Οὔπω παῦ εἰρητὸ ἔπος, ὅτε οἱ φίλος υἱὸς Ἔστη ἐν προθύροισι. Θαφὼν δ' ἀνόρουσε συβώτης. Ἐκ δ' ἄρα οἱ χαρᾶ πέσεν ἄφατα ἔργα διῖς ἐπονεῖτο, Κίρνας αἶψα πάντα οἶνον. ὁ δ' ἀμύητος ἦλθεν ἀνάκτος· Κύσε δέ μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλὰ, Χεῖράς τ' ἀμφοτέρας· θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε θάκρυ. Τοῦτ' ὅτι μὲν ἐπάγη καὶ κηλῆ τὰς ἀκοὰς, ποιητοῦ τε καὶ τῶν πάνυ ἡδίστων σοφέος ἤπιο μοῖσαν ἔχῃ, πάντες ἂν οἶδ' ὅτι μάρτυρήσαιεν. ποῦ δή ἐστιν αὐτῶν ἡ πειθὼ, καὶ ἐξ ἃ τοιαῦτά ἐστι; πότερον ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων, ἢ ἐκ τῆς συνθέσεως; Σοφεῖς δ' εἴποι ἂν τὴν ἐκλογὴν, ὡς ἐγὼ πείθομαι. ἐκ γὰρ τῶν δυτελεστάτων τε καὶ ταπεινοτάτων ὀνομάτων πέπλεκ) πᾶσα ἡ λέξις, οἷς δὴ καὶ γεωργὸς, καὶ θαλαττουργὸς, καὶ χρεοτέχνης, καὶ πᾶς ὁμιλεμίαν ὡσεὶ τὰ λέγειν δοκοῦντι ποιήμενος, ἐξ ἑτοίμου λαβὼν ἐχρήσατο. λυθέντος γοῦν τοῦ μέτρου, φωλεὰ φαίησεται τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ ἄζηλα. οὔτε γὰρ μεταφοραί τινες ἐν αὐτοῖς διήμυς ἔνεισιν, οὔτε ἀναλλαγαί, οὔτε καταχρήσεις, οὔτε δηλονὴ ἐστιν ἡ ἀφαίρεσις σοφεμία, σοφὲς δὴ γλῶτται πολλαί τινες, οὔτε ξένα ἢ πεποιημένα ὀνόματα. Εἰ οὖν λείπεται μὴ ἐκ τοῦ συνθέσιν σοφὴν κάλλους τῆς ἑρμηνείας αἰτιᾶσθαι; τοιαῦτ' ἐστὶ τὰ τῆς ποιητῆς μυεῖα, ὡς διοῖδ' ὅτι πάντες ἴσασιν. ἐμοὶ δὲ ὑπομνήσεως ἕνεκα λεχθεῖσι ἐρκεῖ ταῦτα μόνα εἰρῆσθαι. Φέρε δὴ μεταβῶμεν καὶ ὅτι τοῦ πεζοῦ ἁρμόνιον, καὶ σκοπῶμεν εἰ καὶ κἀκεῖνο ὁ αὐτὸ συμβέβηκε πάθος, ὥστε πρὸς μικρὰ καὶ φαῦλα προσήματά τε καὶ ὀνόματα σωτηρηθέντα καλῶς, μεγάλας γίνεσθαι τὰς χάριτας. ἔστι δὴ τῶν ἀπὸ Ἡροδότου βασιλεύς τις Λυδῶν, ὃν ἔκφυος Κανδαύλην [καλῆ, Μυρσίλον δὲ καλεῖσθαι] φασὶν ὑφ' Ἑλλήνων, τῆς ἐμοῦ γυναικὸς ἐραστὴν, ἔπειτα ἀξιοῦντα τῶν ἑταίρων αὐτοῦ γυμνὴν τὴν ἀνθρώπου ἰδεῖν· ὁ δὲ, ἀποκρυπτομένου μὴ δυναμένου καθορᾶσθαι· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν, ἀποκρυπτομένων τε καὶ θεωμένου αὐτὴν ἔξω. Ὃ δὲ πρᾶγμα οὐχ ὅτι σεμνὸν ἢ καλλίον εἶναι δοκοῦν, ἀλλὰ καὶ ταπεινὸν καὶ ἀπτικίνδυνον, καὶ τὸ αἰσχρὸν μᾶλλον ἢ τὸ καλὸν ἐχόντερον· ἀλλ' εἴρηται σφόδρα δεξιῶς, καὶ κρᾶτον γέγονεν ἀκουσθῆναι λεγόμενον, ἢ ὀφθῆναι γινόμενον. ἵνα δὲ μή τις ἀποκλεῖσῃ τὴν ἀκλεκτον εἶ) τῆς ἡδονῆς αἰτίαν τῇ λέξει, μεταθεὶς αὐτῆς τὸν χαρακτῆρα εἰς τὴν Αἰολίδα γλῶτταν, καὶ σοφὲν μᾶλλον πεῖρασάμενος, ὅπως ἐξοίσω τὸν λόγον. Γύγη, ἦ γάρ σε δοκῶ πιθέσθαί μοι λέγοντι [τὰ] πρὸς τὴν εἰδοις γυναικός· ὡς μὲν τυγχάνει μὲν θεήσασθαί μοι οὐδέποις ὄντα ἀπιστοτέρα ὀφθαλμοῖς· ποίᾳ δ' οὖν ἐκείνην θεάσῃ γυμνήν. ὁ δὲ, [μέγα] μὲν ἐβοήθησε εἶπεν· Δέσποτα, ἵνα λέγῃς λόγον ἐμοὶ ὑμῖν, κελεύων με δέσποιναν τὴν ἐμὴν θεάσασθαι γυμνήν· ἅμα δὲ χαπῶν ἐκδυομένῳ σωνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. παλαιὸν δ' τὰ καλὰ μὲν ἀνθρώποις ἐξ ἀρχῆς) ἐξ ὧν μανθάνειν δεῖ· ἐν οἷς ἓν τόδε ἐστὶν, ὁ ἐξαίρετα τὰ ἐαυτοῦ. ἐγὼ δὲ πειθομαι ἐκείνῳ πασῶν γυναικῶν εἶ) καλλίστην, καὶ σοῦ δέομαι μὴ χρῆσθαι ἀνόμων. ὁ μὲν δὴ λέγων ταῦτα, ἀπεμάχετο· ὁ δ', ἠμείβετο τοῖσδε· Θάρσει, Γύγη, καὶ μὴ φοβοῦ μήτ' ἐμὲ, ὡς πειρώμενός σε λόγον λέγω τόνδε· μήτε γυναῖκα τὴν ἐμὴν, μή τι σοι ἐξ αὐτῆς ἀλγήσῃ βλάβος. ἐγχείρω γὰρ ἐγὼ μηχανήσεσθαι ὅπως, ὥστε μηδὲ μαθεῖν αὐτὴν ὀφθεῖσάν σου. ἀγαγὼν γὰρ σε εἰς ὃ οἴκημα ἐν ᾧ κοιμώμεθα, ὄπισθεν τῆς ἀνοιγομένης θύρας παρὰ μὲν τὴν θύραν ἐμὲ εἰσελθόντα παρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐς κοίτην. κεῖται δὲ ἐξ ἐμοῦ τῆς εἰσόδου πρόθυρον· ὅπῃ τοῦτον τῶν ἱματίων καθ' ἓν καιρὸν ἐκδύσεται. ἐπειτ' ἐκείνου παρελθόντος ὅπῃ τὴν θύραν κατακλήσει, σὺ τότε ἐκφανεὶς ἔξω καὶ ταχὺ τὴν γυναῖκα ἰδεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐκ τούτου ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπὶ πολὺ ἐξέκαυσε τὸν Γύγην, ἐπεὶ δὲ ἐκ τούτου ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπὶ πολὺ ἐξέκαυσε τὸν Γύγην,

» ἡδὺν, σοὶ μελέτω δ' οἱ δίδοθεν, ὅπως μή σε ὄψ(ε) ἀπίοντα ἀφ' ἁρπαλν. ὁ μὲν δὴ, ὡς οὐκ
» ἡδύνατο ἁβαφυγεῖν, ἔτιμος ἐν ποιῇ τῶν τοιῶτα. οὐκ ἀν' ἔχοι τις οὐδὲ αὐτῷ εἰπεῖν, ὅτι δ'
ἀξίωμα ἢ ἡ σεμνότης τῶν ὀνομ^των ἁμάρφον πεποίηκε τὸν φέσιν. ἀνεπιτήδευτα γὰρ ἔστ
ἢ ἀνήλεκλα, οἷα φύσις τέθηκε σύμβολα τοῖς πράγμασιν. οὐδὲ γὰρ ἤρμοττεν ἴσως χρείττοσι
7 χρήσασθαι ἑτέροις. ἀνάγκη δή που, ὅταν τοῖς κυρίοις τε ἢ πρεσβυτάτοις ὀνόμασιν
αὐτὰ φέρηται (τὰ νοήματα, μηδὲν σεμνότερον ᾖ) ἢ οἷά ἐστιν. ὅτι δ' οὐδὲν αὐτοῖς ἐστι σεμνὸν, οὐδὲ
πρεπτὸν, ὁ βυλόμενος εἰσε(), μεταθεὶς οὐδὲν ὅτι μὴ τὴν ἁρμονίαν. πολλὰ δὲ καὶ τοιοῦτον
τῶν ἀνδρῶν ἰδιωτά ἐστιν, οἷς ὧν ἀν τις τεκμήραιτο ὅτι οὐκ ἐν τῷ κάλλει τῶν ὀνομ^των ἡ πειθὼ
τῆς ἑρμηνείας ἐστὶν, ἀλλ' ἐν τῇ συζυγίᾳ ἐστίν. καὶ πρὸς μὲν τούτων ἱκανὰ τοῦτα. ἵνα δὲ πολὺ
σωιθέσεως αὐξησις αὐξησις καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς & τὸ κράτος. μᾶλλον ἀφάνῃ) ὅσην ἔχει ῥώμην ἡ σωνθετικὴ δυνάμις ἔν τε ποιήμασι καὶ λόγοις, λήψομαί τινας 10
δ' ἔχειν δοκούσας λέξεις, ὧν τὰς ἁρμονίας μεταθεὶς, ἀλλοῖα φαίνεσθαι ποιήσω καὶ τὰ μέρα, καὶ
τοὺς λόγους. λαμβανέσθω δ' ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν τοῦτο. Αλλ' ἔγον ὥστε τάλαντα
» χρυσὴ χερηῖτις ἀληθὴς, Ἥτε ταθμὸν ἔχουσα, καὶ εἰείον ἀμφὶς ἀνέλκει, Ἰσάζουσ', ἵνα πα-
» σὶν ἀήκεα μιαθὸν ἄρη(). Τοῦτο δ' μέτρον ἡρωϊκόν ἐστιν, ἑξάποδον, τέλφον, κτ' πόδα δάκτυλον
βαινόμενον. ἐγὼ δὴ τῶν αὐτῶν ὀνομ^των τούτων μετακινήσας τὴν σωνθεσιν, τοῖς αὐτοῖς σίχοις
αὐτὶ μὲν ἑξαμέτρων ποιήσω τετραμέτρους, αὐτὶ δὲ ἡρωϊκῶν πρεσφδιακούς, τὸν ζῶπον τοῦτον·
» Ἀλλ' ἔγον ὥστε χρυσὴ χερηῖτις τάλαντα ἀγήτης, Ἥτ' εἰείον ἀμφὶς καὶ ταθμὸν ἔχουσ' ἀνέλκει
» Ἰσάζουσ', ἵν' ἀήκεα παισὶν ἄεργον μιαθόν. Τοιαῦτά ἐστι τὰ φριάπεια, τοῦ ὠνων δὲ ἡ ψυφωνία
» λεγόμενα, τοῦτ· Οὐ βέβηλος, ὡς λέγε() τὸν νέου Διονύσου, Κἀγὼ σὶ ἐξ ἐρασσης ὠργια-
» σμένος ἦκω. ἀνῆρ παλιν λαβὼν σίχους Ὁμηρικοὺς, ὅτε πρεσθεὶς οὐδὲν αὐτῆς, οὔτε ἀφε-
λὼν, τὴν δὲ σωνθεσιν ἀλλάξας μόνον, ἕτερον ἀποδώσω μέλος τετράμετρον, ὃ καλούμενον
» Ἰωνικόν. Ὡς ὁ πρεσθὺ ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τεθνυθείς, Βεβρυχὼς, κύνιος δεδραγμένος
» αἱματοέσσης. Ὡς ὁ πρεσθὺ ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τεθνυθεὶς Αἱματοέσσης κύνιος δεδρα-
» γυῖα, βεβρυχώς. τοιαῦτά ἐστι τὰ Σωτάδια τοῦτ· Εἰν' οἱ μὲν ἐπ' ἄκραις πυρᾶς νέκυες
» ἔκειντο Γῆς ὀπὶ ξείνης, ὀρφανὰ λείψανα πρεσλιπόντες Ἑλλάδος ἱερῆς, καὶ μυχὸν ἔστης παζώης,
» Ἥβην τ' ἐσφετεριὼ, καὶ καλὸν ἦλιον πρεσώπων. δυναίμην δ' αὖ ἐπὶ πολλὰς ἰδέας μέτρων καὶ
σχηματίζειν εἰς τ' ἡρωϊκὸν ἐμπιπλούσας σίχον ὀπτάδυγμον, ὃ δὲ αὖ καὶ τοῖς ἀνῆροις ὀλίγου δεῖν
πᾶσι συμβεβηκὸς μέτροις τε καὶ ῥυθμοῖς ἀποφαίνειν, ὥστε τῆς μὲν συνθήκης τῶν ὀνομ^των τῆς
αὐτῆς μενούσης, τῆς δὲ σωνθέσεως μούνης μάλιστα πεσούσης, τό τε μέτρα μεταῤῥυθμίζεσθαι,
καὶ συμμεταπίπτειν αὐτοῖς τὰ ἤθη, τὰ πάθη, τὸν ὅλον τῶν ποιημ^των
ἀξίωσιν. Ἀλλ' ἀναγκαιότερον ἡμῖν ἐστὶ περὶ τῶν ἐπιτηδευμ^των, ὧν ἕνια ὀλίγοις πάνυ δοκεῖ γνώ-
ριμα. ὅτι πολλῶν δὲ ἴσως, καὶ οὐχ ἥκιστα ὅτι τῶν τοιούτων, καλῶς αὐτῶν ἔχει τὰ Εὐριπίδια
» ταῦτα ἐπενεγκεῖν· Μή μοι λεπτῶν ζήτα μεθῶν, Ψυχή. τί πρεσιὰ φρενῶν; εἰ μὴ Μοῦσ
8 » σεμνύεσθαι παρ' ἐμοίοις. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω μοι δοκῶ κτ' ὁ παρών. ὅτι δὲ καὶ ἡ πεζὴ
λέξις ὃ αὐτὸ δύναται παθεῖν τῇ ἐμμέτρῳ, ὄντων μὲν ὀνομάτων, ἀλλαττομένης δὲ τῆς σωνθέ-
σεως, παρέσει τῷ βουλομένῳ σκοπεῖν. λήψομαι δὲ ἐκ τῆς Ἡροδότου λέξεως τὸν ἀρχαῖ
τῆς ἱστορίας, ἐπεὶ καὶ γνώριμός ἐστι τοῖς πολλοῖς, μεταθεὶς τὸν χαρακτῆρα τῆς Ἀφρικῆς
» μόνον. Κροῖσος μὲν Λυδὸς μὲν ἦν υἱὸς, πολλῶν δὲ Ἀλυάττου, τύραννος δὲ ἐθνῶν τῶν ἐντὸς Ἅλυος
» ποταμοῦ ὁ ς, ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας, μεταξὺ Σύρων τε καὶ Παφλαγόνων ἐξίησι πρὸς βορέαν
» ἄνεμον εἰς τὸν Εὔξεινον καλούμενον πόντον. μεταλήψομαι τῆς λέξεως ταύτης τὸν ἁρμονίαν, καὶ
γλυκύτερά μοι δόξει ἐπαγωγικὸν ὁ πλάσμα, οὐδὲ ἰσοκικὸν, ἀλλ' ὀρθὸν μᾶλλον καὶ σταγώνιον· Κροῖσος μὲν ὁ υἱὸς ἦν Ἀλυάττου, ἔθνων δὲ τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ ἐθνῶν, ὃς ἀπὸ μεσημβρίας ῥέων, μεταξὺ Σύρων καὶ Παφλαγόνων εἰς τὸν Εὔξεινον καλούμενον πόντον σκολίωσι πρὸς βορέαν ἄνεμον. ἔστι ὁ χαρακτὴρ ἡ πολὺ ἀπέχων ἀπ'
» ὀξύτητος τῶν Θουκυδίδου τούτων· Ἐπίδαμνος ἐστὶ πόλις ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον.
» Θεσπρωτοὶ δὲ αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. πάλιν ἁβρυνόμενος
τὸν αὐτὸν λέξιν, ἑτέραν αὐτῇ μορφὴν ἀποδώσω, τὸν ζῶπον τοῦτον· Ἀλυάττου μὲν ὁ υἱὸς ἦν
Κροῖσος

Κροῖσος, ἦν δὲ Λυδὸς, τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ τύραννος ἐθνῶν, ὃς ἀπὸ μεσημβρίας
ῥέων, Σύρων τε καὶ Παφλαγόνων μεταξὺ πρὸς βορέαν ἐξίησιν ἄνεμον εἰς τὸν καλούμενον
πόντον Εὔξεινον. Ἡνσιακὸν δὲ ἄημα τοῦτο τῆς σωνθέσεως, μικρόκωμον, ἀγλυές, μαλθακόν.
τούτων γὰρ τῶν λήρων ἱερὰς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὁσιώτατα γεάφων· Ἐξ ἀγαθῆς ἑορτῆς ἀγαθὼ «
ἄρχομαι ἀείδειν· ἀπὸ Μαγνησίας εἰμὶ τῆς μεγάλης Σιπυλοῦ. ἀ γὰρ μικραὶ εἰς Θηβαίων «
ὕδωρ ἔπιπτεν ὁ Διόνυσος. ἡδὺς μὲν γὰρ ἔστ, ποιῆς δὲ μάνεσθαι. ἄλις ἔστω τῶν τοιούτων «
των. ἱκανῶς γὰρ οἴομαι πεποιηκέναι φανερὸν ὁ προσύκειτό μοι, ὅτι μείζονα ἰσχὺν ἔχει τῆς ἡ σωνθέσεως μείζονα ἰσχὺν
σκληρᾶς ἡ σωνθέσεως. καὶ μοι δοκεῖ πῆς οὐκ ἀν ἁμάρτοιμεν εἰκάσαντες αὐτὸν τῇ Ὁμηρικῇ ἐγὰ & ὁκλα-
Ἀθηνᾶ. ἐκείνη τε γὰρ τὸν Ὀδυσσέα τὸν αὐτὸν ὄντα ἀεί ποτε ἀλλοῖον ἑποῖά φαίνεσθαι, τοτὲ μὲν ῥη-
ῥυσὸν καὶ μικρὸν καὶ αἰσχρὸν, Πτωχῷ λελογισμένῳ ἐναγώνιον, ἠδὲ χροιᾶ. τοτὲ δὲ τῇ αὐτῇ ῥά- «
δῳ πάλιν ἐφαλμένον, Μείζονά τ' εἰσιδέσθαι, καὶ πάσσονα ἦπειρ ἰδέσθαι. καὶ δὲ κάρητος Οὐ- «
λας ἦκε κόμας ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας. αὐτὰ γε, τὰ αὐτὰ λαμβάνουσα ὀνόματα, τοτὲ μὲν ἄμορ- «
φα καὶ πλωχὰ καὶ ζαπεινὰ ποιεῖ φαίνεσθαι τὰ νοήματα, τοτὲ δὲ ὑψηλὰ καὶ πλούσια καὶ ἁδρὰ καὶ
καλά. καὶ τούτῳ μάλιστα ἀλλάττει ποιητὴς τε ποιητοῦ, καὶ ῥήτωρ ῥήτορος, τὴν σωνθήκην διὰ τῶν
αὐτῶν ὀνομάτων. τοῖς μὲν οὖν ἀρχαίοις ὀλίγου δεῖν πᾶσι πολλὴ ἐπίδοσις ἐστὶν αὐτὸ παρ' ὃ καὶ
καλά ἐστιν αὐτῶν τὰ μέτρα καὶ τὰ μέλη, καὶ οἱ λόγοι. τοῖς δὲ μεταγενεστέροις σκέπτεσθαι, πλεῖ
ὀλίγων. χρόνῳ γ' ὕστερον πᾶσιν ἡμῖν ἀνῆκε δεῖν ἀναλίσκειν αὐτὸ ἐστί), οὐδὲ
συμβαίνεσθαί τι τὴν κάλλη τῶν λόγων. οὐκ ἐπὶ τοιαύτας σκευάζεις κατέλιπον, οἷας οὐδεὶς
ἔτι πω μέχρι κρονίδος διελθεῖν. Φύλαρχον λέγω καὶ Δοῦριν καὶ Πολύβιον, καὶ Σάνια, καὶ
τὸν Καλχηδόνιον Δημήτριον, Ἱερώνυμόν τε καὶ Ἀντίγονον, καὶ Ἡρακλείδην, καὶ Ἡγησίαν Μά-
γνητα, καὶ ἄλλους μυρίους· ὧν ἀπόντων τὰ ὀνόματα εἰβαλοίμην λέγειν, ὅπλειόν με ὀνήσειεν
ἡμέρας χρόνος. καὶ δεῖ τούτοις θαυμάζειν, ὅπου γε καὶ οἱ τὴν φιλοσοφίαν ἐπαγγελλόμενοι, καὶ
τὰς διαλεκτικὰς σκευαζόντες τέχνας, οὕτως εἰσὶν ἀθλιοι περὶ τὴν σωνθήκην τῶν ὀνομάτων,
ὥστε αἰδεῖσθαι καὶ λέγειν; ἀπόχρη δὲ Ἐπιχαρμείῳ χρήσασθαι τὸν λόγῳ Χρυσίππου τοῦ στωϊκοῦ.
σφαιρωτέρων γὰρ οὐκ ἀν ἀκούσειεν. τούτου γὰρ οὔτε ἄμεινον οὐδεὶς τὰς διαλεκτικὰς τέχνας 9
ἠκριβωσεν, οὔτε χείρονι σχήματι συνεζεύξας ἐξενέγκοι λόγους τὸ ὀνόματος καὶ δόξης ἀξιω-
θέντων. καίτοι τινὲς ἐπεχείρησαν αὐτῷ καὶ περὶ τούτου τοῦ μέρους, ὡς διαλ-
λάττον οὐ τὸν λόγον, καὶ τέχνας ἄνας ἐπεγράψαντο τῆς συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μορίων.
ἀλλὰ πολύ μᾶλλον πάντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας ἀπεπλανήθησαν, καὶ οὐδὲ ὄναρ εἶδον ἅ ποτ'
ἔστ' οὐ ποιοῦσιν ἡδείαν καὶ καλὴν τὴν σωνθεσιν. ἐγὼ δ' ὅτε διέγνων συντάττεσθαι ταύτην τὴ
τὸν τρόπον, ἐζήτουν εἴ τι τοῖς πρότερον εἰρημένοις περὶ αὐτῆς, καὶ μάλιστα τοῖς ἀπὸ τῆς στοᾶς φιλο-
σόφοις, εἰδὼς τοὺς ἀνδρας οὐ μικρὰν φερνίδα τῆς λεκτικῆς τόπου πεποιημένους. δεῖ γὰρ αὐτοῖς
ταληθῆ μάρτυρα. ἀθάμιῆ δ' οὐδὲν τῶν οὐδενὸς ἀξίων τῶν ὀνόματος ἠξιωμένων ὅτε μεῖζον
ὅτε ἔλαττον σωναρθὲν εἰς ἐμὲ ἐγὼ προήρημαι πραγματείαν· ἃς δὲ Χρύσιππος καταλέλοι-
πε συντάξεις δισσὰς, ὑπογραφὴν ἐχούσας περὶ τῆς συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν, ἡ ῥητο- «
ρικὴν θεωρίαν ἐχούσας, ἀλλὰ διαλεκτικὴν, ὡς ἴσασιν οἱ τὰς βίβλους ἀνεγνωκότες, τὸν
ἀξιωμ^των συντάξεως, ἀμήθων τε καὶ ἄλυδων, καὶ δυνατῶν καὶ ἀδυνάτων, ἀνδεχομένων τε καὶ
μεταπιπτόντων, καὶ ἀμφιβόλων, καὶ ἀμέσων καὶ τοιούτων, οὐδεμίαν οὔτε χρείαν οὔτ' ὠφέ-
λειαν τοῖς πολιτικοῖς λόγοις συμβαλλομένων, εἰς ἐμὲ ἡδονὴν ἢ κάλλος ἑρμηνείας, ὧν δεῖ σο-
φίζεσθαι τὴν σωνθεσιν. τούτης μὲν τῆς πραγματείας ἀπέσχημαι· ἐσκόπουν δὲ αὐτὸς ἐμ'
ἐμαυτοῦ ἡνιόμενος, εἴ τινα δυναίμην ἀρχὴν φυσικὴν ἀφορμὴν, ὅθεν πόρρω τοῦ σώματος
καὶ πάσης ζητήσεως αὐτῆ δοκεῖ χρῆσθαι εὐ) καὶ ἀρχή. ἀψάμενος δ' ἴσως θεωρημάτων, καὶ δόξας
ὁδῷ ἴσῃ τὸ πρᾶγμα χωρῆν, ὡς ἔμαθον ἑτέρωσέ ποι ταύτην ἄγουσαν ἐμὲ τὴν ὁδὸν, οὐχ ὅπου
πρόθεμην, καὶ ἀναλκῆσον ἐᾶν ἐλθεῖν, ἀπέσχην. κωλύει δὲ οὐδὲν ἴσως κἀκείνης ἅψασθαι τῆς
θεωρίας, καὶ ταῖς αἰτίας εἰπεῖν, δι' ἃς ἐξέλιπον αὐτὴν, ἵνα μή με δόξη τις ἀγνοίᾳ παρελ-
θεῖν αὐτὴν, ἀλλὰ μὴ προαιρέσει. ἐδόκει δή μοι τῇ φύσει μάλιστα ἡμᾶς ἑπομένοις οὕτω δεῖν & μόνα τὰ
ἁρμόττειν τὰ μόνα τῶν λόγου, ὡς ἐκείνη βούλεται. αὐτίκα τὰ ὀνόματα ἡγούμην τότ' ἂν ἁρμόσειν. λόγου πῶς

λέγομεν, τὰ δὲ ὡς ἀφαιροῦντες, τὰ δ' ὡς πιθανόμενοι, τὰ δ' ὡς ἀνιέμενοι, τὰ δ' ὡς ὅτι πάντες, τὰ δ' ὡς ἀποδιδόμενοι, τὰ δὲ ἀηδῶς πως ἁπαλίζοντες· οἷς ἀκολούθως καὶ τὼ λέξιν πειρώμεθα ἁπαλίζειν. πολλοὶ δ' δή που ἁπαλισμοὶ καὶ τῆς λέξεώς εἰσιν, ὥσπερ καὶ τῆς ἁρμονίας· οἷς οὐχ οἷόν τε κεφάλαιόν γε ὠφελεῖσθαι· ἴσως δὲ καὶ ἄπειροι, ὡς ἂν πολεῖς ὁ λόγος, ἀναβαθεῖα ἡ θεωρία. οὐ δὴ τὸ αὐτὸ δυνατὸν ποιῆσαι τὸ αὐτὸ κῶλον οὕτω ἁπαλισθέν, ἢ οὕτως. ἐρεῖ δ' ὅτι παράδειγματος. εἰ τοῦτον δέξαιό γε τὸν τρόπον ὁ Δημοσθένης τὼ λέξιν ταύτῃ, Ταῦτα εἰπὼν ἔγραψα, γράψας δ' ἐπρεσβεύσα, πρεσβεύσας δ' ἔπεισα Θηβαίους, ἆρ' οὕτως ἂν σωφέκειτο ἡρμένης; Καὶ οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ· οὐδ' ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρεσβεύσα δέ· οὐδ' ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους. πολεῖς ἂν εἴη μοι λόγος, εἰ πάντων βουλοίμην λέγειν τῶν ἁπαλισμῶν ὅσους τὰ κῶλα δέχεται. ἀπόχρη δ' εἰσαγωγῆς ἕνεκα τοσαῦτα εἰρῆσθαι. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε καὶ μεταποιῆσαι δέχεται τῶν κώλων ἔνια, τοτὲ μὲν τοῦ ἁπαλισμοῦ χάριν λαμβάνοντα οὐκ ἀναλκίας ὡς τοῦ τὸν νοῦν, τοτὲ δ' ἀφαιροῦντα ἀτελῆ ποιοῦσαν τὼ ἁβρότητα· ἃ οὐκ ἄνευ ἕνεκα ποιοῦσι ποιηταί τε καὶ συνθέσεως, ἢ τῆς ἁρμονίας, ἵν' ἡδεῖα ᾖ καὶ καλὴ ἀκούειν· πολὺ ὀλίγου δεῖν οἶμαι λόγου. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὁμολογήσαι τῶνδε τῶν λέξιν, ὡὶ ὁ Δημοσθένης εἴρηκε, τοῦ ἁπαλισμὸν πλεονάζειν οὐκ ἀναλκίας τῆς ἁρμονίας ἕνεκα; Ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ λέγω φθείρω, ταῦτα τοῦ ἁπαλίζων καὶ κατασκευάζομαι, ἐξαίρετός ἐμοὶ πολεμεῖ, καὶ μήπω βοηθῇ, μηδὲ τοξεύῃ. βεκαχύτερον τὸ δέοντος ὂν καὶ οὐχ ἡδὺ ἀκουσθῆναι, τῇ τοῦ δήκη ταύτῃ γεγόνηται χρειέτερον. ἢ ἐπὶ τῶν Πλαταικικῶν ἐκείνῳ περίοδον, ὡὶ ὃν ταῖ ὑπαφίῳ ὁ ἀνὴρ γράφῃ, τίς οὐκ ἂν φαίη τοῦ πληρώματι λέξεως οὐκ ἀναλκίᾳ τοῦ σημαίνεσθαι; Ἔργων γὰρ ἀξίαν τοῦ παρεσκευασμένων λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μήπω ἢ κόσμος γίνεται τοῖς τοῦ ἔξασι τῶν ἀκουσόντων. τοῦ δ' οὐδὲν ἀναλκῶν λέγεται, ἀλλ' ἵνα ὃ τελευταῖον κῶλον ᾖ, Τοῖς τοῦ ἔξασι, πάρεισόν τε καὶ ἐφάμιλλον τοῖς τοῦ αὐτὸ ῥήμασι. Τί δὲ δὴ ὃ παρ' Αἰσχίνῃ λεγόμενον τοιοῦτον; Ἐπὶ σωτῆρι καλῆς, ὅτι τοῖς νόμοις καλῆς, ὅτι τῶν δημοκρατίαν καλῆς. τείχεσιν ἂν τοῖς πόλει ἐπαμυνόμενον, οὐχὶ τῆς αὐτῆς ἰδέας ἔχεται; ὃ γὰρ εἷόν τε ἐν κώλῳ τοῦτο ληφθῆναι τόνδε τὸν τρόπον, Ἐπὶ σεαυτὸν καὶ τοὺς νόμους καὶ τῶν δημοκρατίαν καλῆς, τοῦτο εἰς τείχεσι διήρηται, τῆς αὐτῆς λέξεως, οὐ τοῦ ἀναλκοῦς ἕνεκα, τοῦ δὲ ἡδέως ποιῆσαι τῶν ἁρμονίαν, πολλάκις τεθείσης, καὶ τοῦ σεσῆσθαι πάσης τοῦ λόγου. τῆς μὲν δὴ τοῦ σεσῆσθαι ἡ γίνεται τοῖς κώλοις, ἐδεῖ ὁ ἔξασος· τῆς δὲ ἀφαιρέσεως τίς; ὅταν τῶν ἀναλκῶν τὶ λέγεσθαι, λυπεῖν μέλλῃ, καὶ δύσχλη τῶν ἀκροάσιν, ἀφαιρεῖν δὲ χρεμετέρεσν· ποῖς τῶν ἑρμηνείαν· οἷόν ἐστιν ἐν τοῖς μέτροις τὰ Σοφοκλέα ταυτί· Μύω τε καὶ δέδορκα, κἀξανίσταμαι, Πλῆσον φυλάσσων αὐτὸς, ἢ φυλάσσομαι. οὐτωῖ γὰρ ὁ δεύτερος στίχος οὐκ ἐνοῖν συνέκειτο κώλον. τελεία γὰρ ἂν ἡ λέξις ὧδ' οὕτως ἐξενεχθεῖσα, Πλέον φυλάσσων αὐτὸς ἑτέρους, ἢ φυλασσόμενος ὑφ' ἑτέρων· ὃ δὲ μέτρον ἡδίκητο, καὶ οὐκ ἂν ἔχειν ὧδε πως χάριν ἔχει. ἐν δὲ τοῖς πεζοῖς λόγοις τοιαῦτα· Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων ἐστὶν, ἐάσω. μεμείωται γὰρ καὶ οὗτος τῶν δυοῖν κώλων ἑκάτερον· ἀλλοτελῆ δ' ὧδ' ἔχει, εἰ τοῦτο οὕτως ἐξελέγχειεν· Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντων καλῶν ἐστὶν, ἐάσω· ἀλλ' οὐκ ἐδόκει τοῦ Δημοσθένῃ πλείονα ποιεῖσθαι λόγον τῆς ἀκριβείας τῶν κώλων, ἢ τῆς ἁρμονίας. ταῦτα δ' εἰρήσθω μοι περὶ τῶν καλουμένων περιόδων. καὶ γὰρ ταῦτα τοῖς λεγομένοις καὶ ταῖς ταύταις ἐπομβύαις, οἰκείως συναρμόττῃ, ὅταν ἐν ταῖς περιόδοις περιῇ τὸν λόγον ἀκφέρῃ. οὐ γὰρ πάντα χῇ γε ὃ ἐμπεριόδου χρήσιμον. καὶ αὖθ' δὲ τοῦτο ὃ θεώρημα τῆς συνθετικῆς ὑπῃσήμης ἴδιον, πότε δεῖ χρῆσθαι περιόδοις, καὶ μέχρι πόσου, καὶ πότε μή. διωρισμένων δή μοι τούτων, ἀκόλουθον ἂν εἴη ὃ λέγειν, ἵνα ὅστιν ὧν δεῖ σχολάζεσθαι τὸν βουλόμβυον συνιδέναι τὼ λέξιν ᾗ, καὶ ἁπαλισμῶν θεωρημᾶν τυγχάνοι τῆς αὐ ὧν βούλεται. δοκεῖ δέ μοι δύο ταῦτα εἶ) τελικώτατα, ὧν ἐφίεσθαι δεῖ τοῖς συνιδιέσθαι μέρα τὲ καὶ λόγοις, ἥ τε ἡδονὴ καὶ ὃ καλόν. ἀμφότερα δ' ὑπῆρξεν ταῦτα ἡ ἀκοὴ, ὅμοιόν τι πάσχουσα

Τίνων σχετέον τῶν τὼ λέξιν ᾗ συνιδέναι βουλομένῳ.

τῇ ὁσφρήσει. καὶ γὰρ ἐκείνη πλάσματα, καὶ γραφὰς, καὶ γλυφὰς, καὶ ὅσα δημιουργήματα χειρῶν ἀνθρωπίνων ὁρᾶται, ὅταν δύνηται τὸ ἡδὺ σὺν αὐτοῖς καὶ τὸ καλὸν, ἀρκεῖται, καὶ οὐδὲν ἔτι ποθεῖ. καὶ μὴ παράδοξον ἡγήσηταί τις, εἰ δύο ποιαῖ τέλη, καὶ χωρίζω τὸ καλὸν ἀπὸ τῆς ἡδονῆς· μηδὲ ἄτοπον εἶ) νομίσῃ, εἴ τινα ἡγοῦμαι λέξιν ἡδέως μὲν συγκεῖσθαι, μὴ καλῶς δ' ἢ καλῶς μέν, οὐ μὴν καὶ ἡδέως. φέρε γὰρ ἡ ἀλήθεια τὸ τοιοῦτο, καὶ οὐδὲν ἀξιοῖ κωμῳδεῖν. ἡ δέ τοι Θουκυδίδου λέξις, καὶ ἡ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, καλῶς μὲν συγκειται νὴ Δία, εἰ ἄρ' τινὲς καὶ ἀγαν, ἀ μὲν ἡδέως γε πάνυ· ἡ δὲ γε τοῦ Κνιδίου συγγραφέως Κτησίου, καὶ ἡ τοῦ Σωκρατικοῦ Ξενοφῶντος, ἡδέως μὲν ὡς ἐνί μάλιστα, ἀ μὲν καλῶς γε ἐφ' ὅσον ἔδει. λέγω δ' οὐ κοινότερον, ἀλλ' ἐγὼ καθάπαξ· ἐπεὶ καὶ παρ' ἐκείνοις ἥρμοσται ἁνα ἡδέως, καὶ οὐδὲ τούτοις καλῶς. ἡ δ' Ἡροδότου συνθεσις, ἀμφότερα ταῦτα ἔχει· καὶ γὰρ ἡδεῖα ὅτι καὶ καλή. ἐξ ὧν δὲ οἶμαι ἡδέως ἁπαλίζεσθαι λέξιν ἡδεῖαν καὶ καλὼ, τέτταρά ἐστι τὰ κυριώτατα ταῦτα καὶ κεφάλαια, μέλος, ῥυθμὸς, καὶ μεταβολή, καὶ τὸ πιθανὸν καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸ πιθανὸν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. ταυτὶ γὰρ μοι δοκεῖ κυριώτατα εἶ), καὶ ὥσπερεὶ κεφάλαια τῶν ἀγῶν ἐν ἑκατέρῳ. ὧν μὲν οὖν σχολάζονται πάντες οἱ σαφοῦ τῆ γραφόντες μέζον ἢ μέλος, ἢ τὸ λεγόμενον λέξιν, ταῦτ' ἐστὶ· καὶ οὐκ οἶδα εἴ τι πρὸς ταῦτ' ἕτερον. οἱ δὲ περιβύσαντες ἑκατέρῳ τε καὶ ἀμφοτέροις, πολλοί τε καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες. πρὸς δείγματα δ' ἀμφοῖν καθ' ἑκάστους φέρειν ἐν τῷ παρόντι οὐκ εἰχωρῆ, ἵνα μὴ τοῦ ταῦτα καταπείνω τὸν λόγον· καὶ ἅμα εἴ τι λεχθῆναι τοῦ ἄνευ αὐτῶν καλήκει, καὶ δεήσῃ που μάρτυρείων, ἕτερος αὐτοῖς ἔσται καιρὸς ὑπιτηδειότερος, ὅταν τοῖς χαρακτῆρας τῶν ἁρμονιῶν ὑπογράφω. νῦν δὲ ταῦτα εἰρῆσθαι τοῦ αὐτῶν ἀπόχρη. ἐπανήκω δὲ πάλιν ὅτι τὰς διαιρέσεις, ἃς ἐποιησάμην τῆς θ' ἡδείας συνθέσεως καὶ τῆς καλῆς, ἵνα μοι καθ' ὁδὸν, ὡς φασι, χαρῇ ὁ λόγος. ἔφην δ' τῶν ἀκολουθ ἥδεσθαι τοῦτοις μὲν τοῖς μέλεσιν, ἔπειτα τοῖς ῥυθμοῖς, τελίτον ταῖς μεταβολαῖς· ὑπὸ δ' τούτοις ἀκοαῖς ἡδέα ἅπασι, ταῦ πρέπουσι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, τῶν πείσειν αὐτὸν παρέξομαι μάρτυρας, ἐὼ ἂν οἷόν τε ἁμφισβητῆσι τοῖς κοινοῖς πάθεσιν ὁμολογουμένοις. ὃς γὰρ ὑπὸ μὲν τούτης τῆς μελῳδίας ἄγεται καὶ φορεῖται, ὑφ' ἑτέρας δὲ τινος οὐδὲν πάσχει τοιοῦτον; καὶ ὑπὸ μὲν τούτων τῶν ῥυθμῶν οἰκειοῦται, ὑπὸ δ' τούτων δύσχλη; ἤδη δ' ἔγωγε καὶ ἐν τοῖς πολυανθρωποτάτοις θεάτροις, ἃ συμπληροῖ πάντα πάντας καὶ ἄμουσος ὄχλος, ἔδοξα καταμανθάνειν ὡς φυσικήν τινα ὑπάρχουσαν ἡμῶν οἰκειότητα τοῖς ἁρμελοῦσί τε καὶ ἁρμονίαν, καὶ τελευτῶν ἀγαθὸν σφόδρα εὐδοκιμοῦντα ἰδὼν θορυβηθέντα ὑπὸ τῶν πλήθους, ὅτι μίαν χορδὴν ἀσύμφωνον ἔκρουσε, καὶ ἔφθρε τὸ μέλος· καὶ αὐλητὴν, " ἐπ' τῆς ἄκρας ἔξεως χρώμενον τοῖς ὀργάνοις, καὶ αὖθ' τοῦτο παθόντα, ὅτι ἀσυμφώνως ἐμπνεύσας ἢ μὴ πιέσας τὸ σῶμα, θρυλιγμὸν ἢ τὼ καλουμένω σκμέλειαν ἤνεγκε. καίτοι εἴ τις κελεύσειε τὸν ἰδιώτην τοῦτον τί ὧν ἐνεκάλεῖ τοῖς τεχνίταις ὡς ἠμβλημένων, αὐτὸν ποιῆσαι λαβόντα τὰ ὄργανα, οὐκ ἂν δύναιτο. τί δ' ἠ ποτε; ὅτι τοῦτο μὲν, ὑπιστήμης ἐστὶν, ἧς οὐ πάντες μετειλήφαμεν· ἐκεῖνο δὲ, πάσης, ὃ πᾶσιν ἀπέδωκεν ἡ φύσις. ὃ δὲ αὖθ καὶ ὑπὲρ τῶν ῥυθμῶν γινόμενον, ἐπεισάμην ἅμα πάντας ἀγωνιζομένους καὶ διαφερουμένους, ὅτε τὶς ἢ κεροῦσιν, ἢ κίνησιν, ἢ φωνὴν ἐν ἀσυμμέτροις ποιήσαιτο χρόνοις, καὶ τοῖς ῥυθμοῖς ἀφανίσειεν. καὶ οὐχὶ τῶν μὲν μέλη καὶ ῥυθμὸς ἡδονῆς μεσά ἐστι, καὶ πάντες ἐσμὲν αὐτῶν κηλούμεθα· αἱ μεταβολαὶ δὲ, καὶ ὃ τρέπον, οὐκ ἔχουσι τὸν αὐτὸν ὦσαν καὶ χάριν, οὐδ' ἐσμὲν πάντων ὁμοίως ἀκούοντες· ἀλλὰ κἀκεῖνα πάντα κηλεῖ πάντας ἡμᾶς καθορδούμενα, καὶ εἰς πολλὴν ὄχλησιν ἀγὰ ἀμβιτρεπόμενα. ὃς γὰρ οὐκ ἂν ὁμολογήσαι; ἰσχυρίσομαι δὲ ὅτι καὶ τῆς ὀργανικῆς μούσης, καὶ τῆς ὠδαῖς ποιητείας, καὶ τῆς ἐν ὀρχήσει χάριτος ἐν ἅπασι διβυσσούσης, μεταβολὰς δὲ μὴ ποιησαμένης ἀκρίσεως, ἢ τὸ τρέποντος ἐπιπλανηθείσης, βαρεῖς μὲν ὁ κόρος, ἀηδὲς δ' ὃ μὴ τοῖς ὑποκειμένοις ἁρμόττον ἐφαίη. καὶ οὐκ ἀλλοτρία κέχρημαι τῷ σχήματος εἰκόνι. μουσικὴ γὰρ τις ἐὼ καὶ ἡ τῶν πολιτικῶν λόγων ὑπῃσήμη, ταῦ ποσῷ ἁμαλλάττουσα τῆς ἐν ὠδαῖς καὶ ὀργάνοις,

οὐχὶ τῷ ποιῷ. καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ καὶ μέλος ἔχουσιν αἱ λέξεις, καὶ ῥυθμὸν, καὶ μεταβολὴν καὶ πρέπον. ὥστε καὶ ἐπὶ ταύτης ἡ ἀκοὴ τέρπεται μὲν τοῖς μέλεσιν, ἄγεται δὲ τοῖς ῥυθμοῖς, ἀσπάζεται 15 δὲ τὰς μεταβολὰς, ποθεῖ δ' ἐπὶ πάντων τὸ οἰκεῖον· ἡ δὲ διαλλαγὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. διαλέκτου μὲν οὖν μέλος ἑνὶ μετρεῖται διαστήματι τῷ λεγομένῳ διὰ πέντε, ὡς ἔγγιστα, καὶ οὔτε ἐπιτείνεται πέρα τῶν τριῶν τόνων καὶ ἡμιτονίου ἐπὶ τὸ ὀξὺ, οὔτε ἀνίεται τοῦ χωρίου τούτου πλέον ἐπὶ τὸ βαρύ· οὐ μὴν ἅπασά γε ἡ λέξις ἡ καθ' ἓν μόριον λόγου ταττομένη ἐπὶ τῆς βαρείας, ἡ δὲ ἐπ' ἀμφοῖν· τῶν δὲ ἀμφοτέρας τὰς τάσεις ἐχουσῶν αἱ μὲν, κατὰ μίαν συλλαβὴν συνεφθαρμένον ἔχουσι τῷ ὀξεῖ τὸ βαρὺ, ἃς δὴ περισπωμένας καλοῦμεν· αἱ δὲ, ἐν ἑτέρᾳ τε καὶ ἑτέρᾳ χωρὶς ἑκάτερον ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν οἰκείαν φυλάττον φύσιν· καὶ ταῖς μὲν δισυλλάβοις οὐδὲν τὸ διὰ μέσου χωρίον βαρύτητός τε καὶ ὀξύτητος, ταῖς δὲ πολυσυλλάβοις, οἷαί ποτ' ἂν ὦσιν, ἡ τὸν ὀξὺν τόνον ἔχουσα μία ἐν πολλαῖς βαρείαις ἔνεστιν. ἡ δὲ ὀργανική τε καὶ ᾠδικὴ μοῦσα, διαστήμασί τε χρῆται πλείοσιν, οὐ τῷ διὰ πέντε μόνον, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ διὰ πασῶν ἀρξαμένη, καὶ τὸ διὰ πέντε μελῳδεῖ, καὶ τὸ διὰ τεσσάρων, καὶ τὸ διάτονον, καὶ τὸ ἡμιτόνιον· ὡς δέ τινες οἴονται), καὶ τὴν δίεσιν αἰσθητῶς. τάς τε λέξεις τοῖς μέλεσιν ὑποτάττειν ἀξιοῖ, καὶ οὐ τὰ μέλη ταῖς λέξεσιν, ὡς ἐξ ἄλλων τε πολλῶν δῆλον, καὶ μάλιστα τῶν Εὐριπίδου μελῶν, ἃ πεποίηκε τὴν Ἠλέκτραν λέγουσαν ἐν Ὀρέστῃ πρὸς τὸν χορόν· Σῖγα σῖγα, λευκὸν ἴχνος ἀρβύλης Τιθεῖτε, μὴ κτυπεῖτε. Ἀποπρόβατ' ἐκεῖσ', ἀποπρόβατε κοίτας. ἐν γὰρ δὴ τούτοις τὸ, Σῖγα σῖγα λευκὸν, ἐφ' ἑνὸς φθόγγου μελῳδεῖται, καίτοι τῶν τριῶν λέξεων ἑκάστη βαρείας τε τάσεις ἔχει καὶ ὀξείας. καὶ τὸ Ἀρβύλης, ἐπὶ μέσῃ συλλαβῇ τὴν τρίτην ὁμότονον ἔχει, ἀμηχάνου ὄντος ἓν ὄνομα δύο λαβεῖν ὀξείας. καὶ τοῦ Τιθεῖτε, βαρυτέρα μὲν ἡ πρώτη γίνεται, δύο δὲ μετ' αὐτὴν ὀξύτονοί τε καὶ ὁμόφωνοι. τοῦ Κτυπεῖτε, ὁ περισπασμὸς ἠφάνισται· μιᾷ γὰρ αἱ δύο συλλαβαὶ λέγονται τάσει. καὶ τὸ, Ἀποπρόβατε, οὐ λαμβάνει τὴν τῆς μέσης συλλαβῆς προσῳδίαν ὀξεῖαν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν τετάρτην συλλαβὴν καταβέβηκεν ἡ τάσις τῆς τρίτης. τὸ δ' αὐτὸ γίνεται καὶ περὶ τοὺς ῥυθμούς. ἡ μὲν γὰρ πεζὴ λέξις οὐδενὸς οὔτε ὀνόματος οὔτε ῥήματος βιάζεται τοὺς χρόνους, οὐδὲ μετατίθησιν· ἀλλ' οἵας παρείληφε τῇ φύσει τὰς συλλαβὰς, τάς τε μακρὰς καὶ τὰς βραχείας, τοιαύτας φυλάττει. ἡ δὲ ῥυθμικὴ καὶ μουσικὴ, μεταβάλλουσιν αὐτὰς μειοῦσαι καὶ αὔξουσαι, ὥστε πολλάκις εἰς τἀναντία μεταχωρεῖν. οὐ γὰρ ταῖς συλλαβαῖς ἀπευθύνουσι τοὺς χρόνους, ἀλλὰ τοῖς χρόνοις τὰς συλλαβάς. δεδειγμένης δὴ τῆς διαφορᾶς, ᾗ διαφέρει μουσικὴ λογικῆς, λοιπὸν ἂν εἴη κἀκεῖνα λέγειν, ὅτι τὸ μὲν τῆς φωνῆς μέλος, λέγω δὲ οὐ τῆς ᾠδικῆς, ἀλλὰ τῆς ψιλῆς, κἂν ἡδέως διατιθῇ τὴν ἀκοὴν, εὐμελὲς λέγοιτ' ἂν, ἀλλ' οὐκ ἐμμελές· ἡ δ' ἐν τοῖς χρόνοις τῶν μορίων συμμετριάζουσα τὸ μελικὸν σχῆμα, εὔρυθμος, ἀλλ' οὐκ ἔνρυθμος. πῇ δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων, ταῦτα κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν ἐρῶ. νυνὶ δὲ τὰ ἀκόλουθα ἀποδοῦναι πειράσομαι, πῶς ἂν γένοιτο λέξις πολιτικὴ παρὰ τὴν σύνθεσιν, ἡδύνουσα τὴν ἀκρόασιν, κατά τε τὰ μέλη τῶν φθόγγων, καὶ κατὰ τὰς συμμετρίας τῶν ῥυθμῶν καὶ κατὰ τὰς ποικιλίας τῶν μεταβολῶν, καὶ κατὰ τὸ πρέπον τοῖς ὑποκειμένοις, ἐπειδὴ ταῦτα ὑπεθέμην τὰ κεφάλαια.

πολιτικὴ λέξις πῶς τῇ συνθέσει τὴν ἀκρόασιν ἡδύνει.

οὐχ ἅπαντα πέφυκε τὰ μέρη τῆς λέξεως ὁμοίως διατιθέναι τὴν ἀκοὴν, ὥσπερ οὐδὲ τὴν ὁρατικὴν αἴσθησιν τὰ ὁρατὰ πάντα, οὐδὲ τὴν γευστικὴν τὰ γευστὰ, οὐδὲ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις τὰ κινοῦντα 16 ἑκάστην· ἀλλὰ καὶ γλυκαίνουσί τινες αὐτὴν ἦχοι καὶ πικραίνουσι, καὶ τραχύνουσι καὶ λεαίνουσι, καὶ πολλὰ ἄλλα πάθη ποιοῦσι περὶ αὐτήν. αἰτία δὲ ἥ τε τῶν γραμμάτων φύσις ἐξ ὧν ἡ φωνὴ συνέστηκε, πολλὰς καὶ διαφόρους ἔχουσα δυνάμεις, καὶ ἡ τῶν συλλαβῶν πλοκὴ παντοδαπῶς σχηματιζομένη. τοιαύτην δὴ δύναμιν ἐχόντων τῶν τῆς λέξεως μορίων, ἐπειδὴ μεταθεῖναι τὴν ἑκάστου φύσιν οὐχ οἷόν τε, λείπεται τῇ μίξει καὶ κράσει καὶ παραθέσει συγκρύπτειν τὴν παρακολουθοῦσαν αὐτῶν τισιν ἀτοπίαν, τραχέσι λεῖα μίσγοντα, καὶ σκληροῖς μαλακὰ, καὶ κακοφώνοις εὔφωνα, καὶ δυσεκφόροις εὐπρόφορα, καὶ βραχέσι μακρὰ, καὶ τἆλλα τὸν αὐτὸν τρόπον εὐκαίρως συντιθέντα, καὶ μήτε ὀλιγοσύλλαβα πολλὰ ἑξῆς λαμβάνοντα· κόπτεται γὰρ ἡ ἀκρόασις· μήτε πολυσύλλαβα πλείω τῶν ἱκανῶν, μηδὲ δὴ ὁμοιότονα παρ' ὁμοιοτόνοις, μηδ' ὁμοιόχρονα παρ' ὁμοιοχρόνοις. χρὴ δὲ καὶ τὰς πτώσεις τῶν ὀνοματικῶν ταχὺ μεταλαμβάνειν·

μηκυνό-

μηκυνόμεναι γὰρ ἔξω τοῦ μετρίου, πάνυ προσίστανται ταῖς ἀκοαῖς· καὶ τὴν ὁμοιότητα διαλύειν, συνεχῶς ὀνομάτων τινῶν ἑξῆς τιθεμένων πολλῶν ῥημάτων, καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, τὸν κόρον φυλαττόμενον· σχήμασί τε μὴ τοῖς αὐτοῖς διαμένειν, ἀλλὰ θαμινὰ μεταβάλλειν, καὶ τρόποις μὴ τοὺς αὐτοὺς ἐπεισφέρειν, ἀλλὰ ποικίλλειν· μηδὲ δὴ ἄρχεσθαι πολλάκις ἀπὸ τῶν αὐτῶν, μηδὲ λήγειν εἰς τὰ αὐτὰ, ὑπερτείνοντα τὸν ἑκατέρου καιρόν. καὶ μηδεὶς οἰηθῇ με καθάπαξ ταῦτα παραγγέλλειν, ὡς ἡδονῆς αἴτια διὰ παντὸς ἐσόμενα, ἢ τοὐναντίον ὀχλήσεως· οὐχ οὕτως ἀνόητός εἰμι· οἶδα γὰρ ἐξ ἀμφοῖν γινομένην πολλάκις ἡδονὴν, τοτὲ μὲν ἐκ τῶν ἀνομοίων, τοτὲ δὲ ἐκ τῶν ὁμογενῶν· ἀλλ' ἐπὶ πάντων οἴομαι δεῖν τὸν καιρὸν ὁρᾶν· οὗτος γὰρ ἡδονῆς καὶ ἀηδίας κράτιστον μέτρον. καιροῦ δὲ οὔτε ῥήτωρ οὐδεὶς, οὔτε φιλόσοφος εἰς τόδε χρόνου τέχνην ὥρισεν· οὐδ' ὅσπερ πρῶτος ἐπεχείρησε περὶ αὐτοῦ γράφειν Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, οὐδ' ὅ τι λόγου ἄξιον ἔγραψεν· οὐδὲ ἔχει φύσιν τὸ πρᾶγμα εἰς καθολικὴν καὶ ἔντεχνόν τινα περίληψιν πεσεῖν. οὐδ' ὅλως ἐπιστήμῃ θηρατός ἐστιν ὁ καιρὸς, ἀλλὰ δόξῃ. ταύτην δ' οἱ μὲν ἐπὶ πολλῶν καὶ πολλάκις γυμνάσαντες, ἄμεινον τῶν ἄλλων εὑρίσκουσιν· οἱ δὲ ἀνάσκητον ἀφέντες, σπανιώτερον καὶ ὥσπερ ἀπὸ τύχης. ἵνα δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων εἴπω, ταῦτ' οἴομαι χρῆναι φυλάττειν ἐν τῇ συνθέσει τὸν μέλλοντα διαθήσειν τὴν ἀκοὴν ἡδέως· τὰ εὐμελῆ καὶ εὔρυθμα καὶ εὔφωνα ὀνόματα, ὑφ' ὧν γλυκαίνεταί τε καὶ μαλάττεται, καὶ τὸ ὅλον οἰκείως διατίθεται ἡ αἴσθησις, ταῦτα ἀλλήλοις συναρμόττειν, ἢ τὰ μὴ τοιαύτην ἔχοντα φύσιν ἐγκαταπλέκειν τε καὶ συνυφαίνειν τοῖς δυναμένοις αὐτὴν γοητεύειν, ὥστε ὑπὸ τῆς ἐκείνων χάριτος ἐπισκοτεῖσθαι τὴν τούτων ἀηδίαν· οἷόν τι ποιοῦσιν οἱ φρόνιμοι στρατηλάται κατὰ τὰς τάξεις τῶν στρατευμάτων. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι συγκρύπτουσι τοῖς ἰσχυροῖς τὰ ἀσθενῆ, καὶ γίνεται αὐτοῖς οὐδὲν τῆς δυνάμεως μέρος ἄχρηστον. διαναπαύειν τε καὶ ταυτότητά φημι δεῖν, μεταβολὰς εὐκαίρους εἰσφέροντα. καὶ γὰρ ἡ μεταβολὴ παντὸς ἔργου χρῆμα ἡδύ. τελευταῖον δὲ, ὃ δὴ καὶ πάντων ἐστὶ κράτιστον, οἰκείαν ἀποδιδόναι τοῖς ὑποκειμένοις καὶ πρέπουσαν ἁρμονίαν. δυσωπεῖσθαι δ' οὐδὲν οἴομαι δεῖν, οὔτε ὄνομα, οὔτε ῥῆμα· οὔτ' ἐπιτέτραπται μὴ σὺν αἰσχύνῃ λέγεσθαι. οὐδὲν γὰρ οὕτω ταπεινὸν, ἢ ῥυπαρὸν, ἢ μιαρὸν, ἢ ἄλλην τινὰ δυσχέρειαν ἔχον ἔσεσθαί φημι λόγου μόριον, ᾧ σημαίνεταί τι σῶμα ἢ πρᾶγμα, ὃ μηδεμίαν ἕξει χώραν ἐπιτηδείαν ἐν λόγοις. παρακελεύομαι δὲ ἐν τῇ συνθέσει πιστεύοντας ἀνδρείως πάνυ καὶ τεθαρρηκότως αὐτὰ ἐκφέρειν, Ὁμήρῳ τε παραδείγματι χρωμένους, παρ' ᾧ καὶ τὰ εὐτελέστατα κεῖται 17 τῶν ὀνομάτων. καὶ Δημοσθένει, καὶ Ἡροδότῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὧν ὀλίγον ὕστερον μνησθήσομαι, καθ' ὅ τι ἂν ἁρμόττῃ περὶ ἑκάστου. ταῦτά μοι περὶ τῆς ἡδείας εἰρήσθω συνθέσεως, ὀλίγα μὲν ὑπὲρ πολλῶν θεωρημάτων, ἱκανὰ δὲ, ὡς κεφάλαια, εἶεν.

καλὴ πῶς γίνεται ἡ τῆς λέξεως καὶ τῶν κώλων ἁρμονία.

καλὴ δ' ἁρμονία πῶς γένοιτ' ἂν, εἴ τις ἔροιτο, ἢ ἐκ ποίων θεωρημάτων, οὐκ ἄλλως πως μὰ Δία φαίην ἂν, οὐκ ἐξ ἄλλων τινῶν, ἢ ἐξ ὧνπερ ἡ ἡδεῖα. τὰ γὰρ αὐτὰ ποιητικὰ ἀμφοῖν, μέλος εὐγενὲς, ῥυθμὸς ἀξιωματικὸς, μεταβολὴ μεγαλοπρεπὴς, τὸ πᾶσι τούτοις παρακολουθοῦν πρέπον. ὥσπερ γὰρ ἡδεῖά τις γίνεται λέξις, οὕτω καὶ γενναία τις ἑτέρα· καὶ ῥυθμὸς ὥσπερ γλαφυρός τις, οὕτω καὶ σεμνὸς ἕτερος· καὶ τὸ μεταβάλλειν ὥσπερ χάριν ἔχει τινὰ, οὕτω καὶ πιθανόν. τὸ δὲ δὴ πρέπον εἰ μὴ τοῦ καλοῦ πλεῖστον ἕξει μέρος, σχολῇ γ' ἂν ἄλλου τινός. ἐξ ἁπάντων δή φημι τούτων ἐπιτηδεύεσθαι δεῖν τὸ καλὸν ἐν ἁρμονίᾳ λέξεως, ἐξ ὧνπερ καὶ τὸ ἡδύ. αἰτία δὲ κἀνταῦθα, ἥ τε τῶν γραμμάτων φύσις, καὶ ἡ τῶν συλλαβῶν δύναμις, ἐξ ὧν πλέκεται τὰ ὀνόματα. ταῦτα ὑπὲρ ὧν καιρὸς ἂν εἴη λέγειν, ὥσπερ ὑπεσχόμην.

φωνῆς στοιχεῖα τὰ γράμματα.

ἀρχαὶ μὲν οὖν εἰσι τῆς ἀνθρωπίνης καὶ ἐνάρθρου φωνῆς, αἱ μηκέτι δεχόμεναι διαίρεσιν, ἃς καλοῦμεν στοιχεῖα καὶ γράμματα· γράμματα μὲν, ὅτι γραμμαῖς τισι σημαίνεται· στοιχεῖα δὲ, ὅτι πᾶσα φωνὴ τὴν γένεσιν ἐκ τούτων λαμβάνει πρῶτον, καὶ τὴν διάλυσιν εἰς ταῦτα ποιεῖται τελευταίαν.

γραμμάτων φύσις διάφορος.

τῶν δὲ στοιχείων τε καὶ γραμμάτων οὐ μία πάντων φύσις, διαφορὰ δὲ αὐτῶν. πρώτη μὲν, ὡς Ἀριστόξενος ὁ μουσικὸς ἀποφαίνεται, καθ' ἣν τὰ μὲν, φωνὰς ἀποτελεῖ, τὰ δὲ, ψόφους· φωνὰς μὲν, τὰ λεγόμενα φωνήεντα· ψόφους δὲ, τὰ λοιπὰ πάντα. δευτέρα δ', καθ' ἣν τῶν φωνηέντων ἃ μὲν καθ' ἑαυτὰ ψόφους ὁποίους δή τινας ἀποτελεῖν πέφυκε, ῥοῖζον, ἢ συριγμὸν, ἢ ἀποπτυσμὸν, ἢ τοιούτων τινῶν ἄλλων ἤχων δηλωτικά· ἃ δέ ἐστιν ἁπάσης ἄμοιρα φωνῆς

καὶ φόφου, καὶ ἐχ οἷά τε ἠχεῖαθαι καθ' ἑαυτά, ταῦτα μὲν ἄφωνα λίνες ἐκάλεσαν, ἁπτεσθαι, ἡμίφωνα. οἱ δὲ τειχῆ νείμαντες τὰς ἀφάς τε καὶ φωνὰς δυνάμεις, φωνήεντα μὲν ἐκάλεσαν, ὅτι καὶ καθ' ἑαυτὰ φωνῆται, καὶ μεθ' ἑτέρων, καὶ ἔστιν αὐτοτελῆ· ἡμίφωνα δὲ, ὅσα μετὰ μὲν τῶν φωνήεντων κρῆτον ἐνφέρεται, καθ' ἑαυτὰ δὲ χεῖρόν τε καὶ οὐκ αὐτοτελῆ· ἄφωνα δ', ὅσα οὔτε ταῖς τελείαις, οὔτε ταῖς ἡμιτελείαις φωναῖς ἔχῃ καθ' ἑαυτὰ, μεθ' ἑτέρων δ' ἐνφωνῆται. ὁ δὲ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὅσος ἐστὶν, ῥᾴδιον εἰπεῖν ἀκριβῶς· ἐπεὶ πολλὰ παρέρχε καὶ τοῖς πάνυ ἠμῶν ἀπείρως ἔχουσι τὸ πρᾶγμα. οἱ μὲν γὰρ, ὡήθησαν εἶ) τεσσαρεσκαίδεκα τὰ πρῶτα τῆς φωνῆς στοιχεῖα, καλεσθαι δὲ ταῦτα· οἱ δ', καὶ τῶν εἰκοσιπενταέρων, οἷς χρώμεθα νῦν, πλείω. ἡμεῖς μὲν οὖν ὑπὲρ τούτων θεωρεῖα, γραμματικῆς τε καὶ μετρικῆς, εἰ βούλεται τις, καὶ φιλοσοφίας οἰκειοτέρας. ἡμῖν δὲ ἀπόχρη μήτε ἐλάττους τῶν ἑπτὰ, μήτε πλείους ὑποθεμένοις, διαιρήσαντας τὰς τῆς φωνῆς ἀρχὰς, καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτῇ λέξαι, τίνι ἀρχικῷ ἀπὸ τῶν φωνηέντων ποιηθήσονται. ἔστι δ' οὖν τὰ τὸν ἀριθμὸν ζ'. δύο μὲν, μακρὰ, τό τε η καὶ τὸ ω. τεῖα δὲ, δίχρονα, τό τε α καὶ τὸ ι καὶ τὸ υ, ἃ καὶ συλλείνεται, καὶ συζέλλε̃ται)· ἃ δὲ μὲν δίχρονα, ὡς πρὸ ἔφην, οἱ δὲ μεσοπαθοῦντα καλοῦσιν. ἐκφωνῆται δὲ ταῦτα πρῶτα τῆς ἀρτηρίας στενοχούσης τὸ πνεῦμα, καὶ τῶ στόματος ἁπλῶς σχηματιζομένου, τῆς τε γλώσσης τοῦτον τρόπον μαλθακυνομένης, ἀλλ' ἠρεμούσης. πλείω δὲ μακρὰ, καὶ τῶν δίχρονον ὅσα μακρὰς λέγεται, τεταμένον λαμ-
18 βάνῃ καὶ διέξοδον τὸν αὐλῶνα τῶ πνεύματος. τὰ δὲ βραχέα ἢ βραχέος λεγόμενα, ἐξ ἐπικοπῆς τε καὶ μιᾶ πληγῇ πνεύματος, καὶ τῆς ἀρτηρίας ὀλίγα πρὸς βραχὺ κινηθείσης ἐνφέρεται. τούτων δὲ κράτησα μέν ἐστι καὶ φωνὴν ἠδίστην ἀποδεῖξαι τὰ μακρὰ, καὶ τῶν δίχρονον ὅσα μηκύνε̃) χρόνῳ ἐνφορᾶς, ὅτι πολὺν ἠχεῖται χρόνον, καὶ τῶ πνεύματος ἐπὶ καθυκόπῃ τὸν τόνον· χείρω δὲ τὰ βραχέα, ἢ τὰ βραχέος λεγόμενα, ὅτι μικρόφωνά τέ ἐστι καὶ ἀσαδνίζῃ τὸν ἦχον. αὐτῶν δὲ τῶν μακρῶν εὐφωνότατον ὃ α, ὅταν ἐκλείνηται· λέγεται γὰρ ἀνοιγομένῳ τῆς στόματος ὅτι πλῆστον, καὶ τῶ πνεύματος ἄνω φερομένῳ πρὸς τὸν οὐρανόν. δεύτερον δὲ ὃ η, ὀλίγῳ κάτω πρὸς τῷ βάσιν τῆς γλώσσης ἐρείδῃ τὸν ἦχον ἀκόλουθον, ἀλλ' οὐκ ἄνω, καὶ μετρίως ἀνοιγομένου. τρίτον δὲ ὃ ω. τροχύλεται γὰρ ἐν αὐτῷ ὃ στόμα, καὶ πρόσεστελλε τὰ χείλη, τῷ τε πληγῷ τῶ πνεύματι πρὸς τὸ ἀκροσόμιον ποιῆται. ἔστι δ' ἥττον τούτου τὸ υ. πρὸς γὰρ αὐτὰ τὰ χείλη συστολῆς γινομένης ἀξιολόγου, πνίγεται, καὶ στενὸς ἐκπίπτει ὁ ἦχος. ἔχαδον δ' ἁπάντων ὃ ι. πρὸς τοῖς ὀδοῦσι τε γὰρ ἡ κρότησις τῶ πνεύματος γίγνε̃ται, μικρὸν ἀνοιγομένου τῶ στόματος, καὶ οὐκ ὀπτιλαμπαριωνόντων τῶν χειλέων τὸν ἦχον. τῶν δὲ βραχέων ὀπίστερον μὲν ὕπηρχον, ἥττον δ' διεξηχὲς ὃ ο. δίεσησι γὰρ ὃ στόμα κρῆτον ὀπατέρου, τῷ δ' πλησμῷ λαμβανε̃ πρὸς τὸν ἀκρο-
τηρίαν μᾶλλον. φωνήεντων μὲν οὖν γραμμάτων αὕτη φύσις· ἡμιφώνων δὲ διαδε· ὀκτὼ γὰρ τ' ἀριθμὸν ὄντων αὐτῶν, πέντε μέν ἐστιν ἁπλᾶ, τό τε λ, καὶ ὃ μ, καὶ τὸ ν, καὶ ὃ ρ, καὶ ὃ σ· τεῖα δ' διπλᾶ, τό τε ζ, καὶ ὃ ξ, καὶ ὃ ψ. διπλᾶ δὲ λέγεσιν αὐτά, ἤτοι ἀφὰ ὃ σωλῆται ἐ̃), ὃ μὲν ζ ἀφὰ τῶ σ καὶ δ, τὸ δ' ξ ἀφὰ τῶ κ καὶ σ, ὃ δ' ψ ἀφὰ τῶ π καὶ σ, σωεφθαρμένων ἀλλήλοις καὶ ἰσίαν φωνὴν λαμβανόντων· ἢ ἀφὰ ὃ χώσεν ἐπέχῃ δυοῖν γραμμάτων ἐν ταῖς συλλαβαῖς τῶ λαμβανομένα. ἐκείνου δ' ἢ τούτων χρείαν μὲν ἔστι τὰ διπλᾶ τῶν ἁπλῶν· ὅτῳ μείζονά ἐστι τῶν ἑτέρων, καὶ μᾶλλον ἐξικνῆν δοκεῖ τοῖς ἰελείοις· ἥττω δὲ τὰ ἁπλᾶ, ἀφὰ ὃ εἰς βραχυτέρους αὐτῶν τόνους σωάγεσθαι τὸν ἦχον. ἐκφωνῆται δὲ αὐτῶν ἔκαστον διόνδε δ' ἰνα ἔχῃ τον· ὃ μὲν λ, τῆς γλώσσης πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνισαμένης, καὶ τῆς ἀρτηρίας σωεχούσης τὸ πνεῦμα. ὃ δὲ μ, τῶ μὲν στόματος τοῖς χείλεσι πιεσθέντος ἐχέτ' ῥωθώνων μεεξομένου. ὃ δὲ ν, τῆς γλώτης τῶ φορεῖν τὸ πνεῦμα ἐποκλούσης, καὶ μεταφερούσης ὅτι τοῖς ῥωθωνας τὸν ἦχον. ὃ δὲ ρ, τῆς γλώσσης ἄκρας ἀπορραπιζούσης τὸ πνεῦμα, καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐγίεις τῶν ὀδόντων ἀνισαμένης. ὃ δὲ σ, τῆς μὲν γλώσσης πρὸς ὀμαλισμένης ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν, τῶ δὲ πνεύματος ἀφὰ μέσου ὠστ' φερομένου, καὶ πρὸς τοῖς ὀδοῦσι λεπτὸν καὶ στενὸν ἐξωθουμένου ὃ σύριγμα. τεῖα δὲ τὰ λοιπὰ ἡμίφωνα μικτὸν λαμβανε̃ τὸν φόφον, ἐξ ἑνὸς μὲν τῶν ἡμιφώνων τῶ σ, τειῶν δὲ ἀφώνων, τῶ τε κ καὶ τῶ σ καὶ τῶ π. ἴδοι γὰμαλισμοὶ γραμμάτων ἡμιφώνων. δυνα̃) ὃ ἐχ ὁμοίως κινῆν πρὸς ἀκρον ἅπαντα. ἡδυφωνῆ μὲν γὰρ

φωνήεντα.

ἡμίφωνα.

γὰρ αὐτῶν ὃ λ, καὶ ἔστι τῶν ἡμιφώνων γλυκύτατον· ψαχνῶ δὲ ὃ ρ, καὶ ἔστι τῶν ὁμοήχων γλυναμότατον· μέσως δέ πως ἁρμόττῃσι τὰ ὀχέ τῶν ῥωθώνων ζωηχούμενα, τό τε μ καὶ τὸ ν, κεφαλοειδεῖς ἀποτελοῦντα τοὺς ἦχους. ἄγχει δὲ καὶ ἀηδὲς ὃ σ, καὶ εἰ πλεοναίσῃ, σφόδρα λυπεῖ. θηριώδεις γὰρ καὶ ἀγόγγε μᾶλλον ἢ λογικῆς ἐφάπτεσθαι δοκεῖ φωνῆς ὁ συριγμός. τῶν ἀρχαίων παλαιῶν ταινίως ἐχεῶντός τινες αὐτῷ καὶ πεφυλαγμένως. εἰσὶ δ' οἱ ἀσύγμοις ᾠδὰς ὅλας ἐποίουν. δηλοῖ δὲ ἅ τε Πίνδαρος, ὧ οἷς φησι· Πρὶν μὲν ἧκε χοινοτειῆ φωνήεντα σὺν ἐυεφέμ- "
ῳων, καὶ ὃ σὰν κίθαριν, ἀΰτει θερσι. τειῶν δὲ τῶν ἀνῶν γραμμάτων, ἃ δὴ διπλᾶ κα- "
λῆται, ὃ ζ μᾶλλον ἡδυῴ τῶν ἀκριβῶν τῶν ἑτέρων. ὃ μὲν γὰρ ξ, ἀφὰ τῶ κ. ὃ δὲ ψ, ἀφὰ τῶ π 19
τ' συεμιόν ἀποδίδωσι, φιλῶν ὄντων ἀμφοτέρων. τῶν σ' ἡσυχῆ τῶν πνεύματι διασώζεται,
10 καὶ ἔστι τῶν ἡμιφώνων γλυκύτατον. καὶ πρὸς μὲν τῶν ἡμιφώνων ὅσα οὖν. τῶν δ' καλου- ἄφωνα.
μένων ἀφώνων σύνεα ὄντων τεῖα μὲν ὀ̃ϛι φιλᾶ, τεῖα δ' δασέα, τεῖα δ' μεταξὺ τούτων. φιλᾶ μὲν τό τε κ, καὶ τὸ π, καὶ ὃ τ· δασέα δὲ τό τε χ, καὶ ὃ φ, καὶ ὃ θ· κοινὰ δὲ ἀμφοῖν, τό τε γ, καὶ ὃ β, καὶ ὃ δ. ἐκφωνῆται δὲ αὐτῶν ἕκαστον ὧδε τόνδε· τεῖα μὲν, ἀπὸ τῶν χαλέων ἄκρων, ὃ π καὶ ὃ φ καὶ τὸ β, ὅταν τῶ στόματος πιεσθέντος, ὃ πρεσθυνόμενον ἐκ τῆς ἀρτηρίας πνεῦμα λύσῃ τὸν δεσμὸν αὐτῶ. καὶ φιλὸν μὲν ὀ̃ϛι αὐτῶν ὃ π, δασὺ δὲ ὃ φ, μέσον δὲ ἀμφοῖν ὃ β. τῶ μὲν γὰ φιλώτερόν ἐστι, τῶ δὲ δασύτερον. μία μὲν αὕτη συζυγία τειῶν γραμμάτων ἀφώνων ὁμοίῳ σχήματι λεγομένων, φιλότητι δὲ καὶ δασύτητι ἀφορισθέντων. τεῖα δὲ σὺν λέγεται, τῆς γλώσσης ἄκρῳ τῷ στόματι πρεσθερόμενης χῦ τῶν μετεωροτέρων ὁδόντας, ἔπειθ' ὑπὸ τῶ πνεύματος ὑποῤῥαπιζομένης, καὶ τὴ διέξοδον αὐτῷ ποιεῖ τῶν ὁδόντας ἀποδιδούσης, ὅ τ' ἀ τὸ θ
20 καὶ ὃ σ. ἀφαλᾶ δὲ ἀ τὰ τῶν φιλότητι. φιλὸν μὲν γὰρ ὀ̃ϛι αὐτῶν ὃ τ, δασὺ δὲ ὃ θ, μέσον δὲ καὶ ὁπότερον τὸ σ, αὖτη δὲ τρίτη συζυγία γραμμάτων ἀφώνων. τεῖα δ' τὰ λοιπὰ τῶν ἀφώνων λέγεται μὲν, τῆς γλώτης ἀνισαμένης χῦ τ' ὑπερνὸν ἐγίεις τ' φάρυγος, καὶ τῆς ἀρτηρίας ὑπηχούσης τῷ πνεύματι, ὃ κ καὶ τὸ χ καὶ ὃ γ, ὑδενίζῶται ἀφορέοντα τῷ ἠμαῦ ἀηχῆλων, πλεῖ ὅτι ὃ μὲν κ φιλᾶς λέγεται, ὃ δὲ χ δασέως, ὃ δ' γ μετρίως καὶ μεταξὺ τούτων. κρῆσις μὲν οὖν ὀ̃ϛι, ὅσα τῷ πνεύματι πολλῷ λέγεται· δεύτερα δὲ, ὅσα μέσῳ· κακίω δὲ, ὅσα φιλῷ. ταῦτα μὲν δὴ τὰ ἑαυτῶν δυνάμιν ἔχῃ μόνα· τὰ δὲ δασέα, καὶ τὰ τῶ πνεύματος πρὸς θήκην· ὥσθ' ἑπτὰ τῶ" τελφόπατα ἐ̃) ἐκεῖνα. ἐκ δὴ τῶν γραμμάτων συ- συλλαβῶν
σύτων τε ὄντων καὶ δυνάμεις διαύτας ἐχόντων, αἱ καλούμεναι γίνου) συλλαβαί. τούτων δὲ φύσις διά-
"ὀ̃ϛι καὶ μακραὶ μὲν, ὅσαι σωεσήκασιν ἐκ τῶν φωνήεντων τῶν μακρῶν, ἢ τῶν διχρόνων ὅταν φορος.
30 μακρὰς ἐκφέρηται, καὶ ὅσαι λήγουσιν εἰς μακρὸν ἢ μακρὰς λεγόμενον γράμμα, ἤτοι τῶν ἡμιφώνων ἢ ἀφώνων. βραχεῖαι δὲ, ὅσαι ζωεσήκασιν ἐκ βραχέος φωνήεντος ἢ βραχέος λαμβανομένου, καὶ ὅσαι λήγουσιν εἰς ταῦτα. μήκοις δὲ καὶ βραχύτητος συλλαβῶν ἡ μία φύσις, ἀλλὰ καὶ μακροτέραι τινὲς εἰσι τῶν μακρῶν, καὶ βραχύτεραι τῶν βραχέων. ἔστι δὲ τάδε φανερὸν ὅτι τῶν ποδικῶν ῥυθμάτων. ὁμολογεῖται δὴ βραχεῖαν ἐ̃) συλλαβὴν, ὧ ποιᾷ φωνῆεν βραχὺ γράμμα ὃ ο, ὡς λέγε̃) Ὁδός. ταύτην τε ὀνόματε, ἥτοι ἓν γράμμα τῶν ἡμιφώνων ὃ ρ, καὶ ἡνέαθω Ῥόδος, μηδὲ μὴ ἔτι βραχεῖα ἡ συλλαβὴ, πλεῖω δ' ἐχ ὁμοίως, ἀλλ' ἔξῃ ἵνα τῶν δαλλαττὼ ἀκαρὲς τῶν δὲ τῶν ὀνόματε τέραν. ἔτι ὀνόματε, ἥτοι ταύτην τῶν ἀφώνων γραμμάτων ὃ τ, καὶ ἡνέαθω Τέρπος, μείζων αὕτη τῶν ὀνόματέρων ἔστ' ἂν συλλαβῶν, καὶ ἔτι βραχεῖα μέν. τρίτον γέ τι γράμμα τῇ αὐτῇ συλλαβῇ ὀνόματε ὃ σ, καὶ ἡνέαθω Στέφος· τρισὶν αὕτη ὀνόμη-
40 κεν ἀκουστικῶς μακροτέρα ἡνήσεται τῆς βραχυτάτης, μέν ἐστι βραχεῖα. ὁμοιοῦται τέσσαρες αὖται βραχείας συλλαβῆς ἔχουσαι τὴ δύναμιν ἔγκυρον ἄμα τοῖς, τῆς δαλλαγῆς μέρη. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ὅτι τῆς μακρᾶς· ἡ γὰ ἐκ τῶ η μονομὴν συλλαβὴ, μακρὰ τῶν φύσιν ἔσα, τεττάρων γραμμάτων ὀνόματος παραυξηθεῖσα, τρισὶν ὀνόματοπομένων, ἑνὸς ὑποστατομένου, καθ' ὃν λέγηται Σπλῶ, μείζων δὴ τὴ μία λέγοιτο ἐ̃) τ' ὀνόματέρας ἐκείνης 20
τῆς μονογραμμάτου. μειαμένη δ' αὖ πάλιν, καθ' ἓν ἔκασον τῶν ὀνόματέντων γραμμάτων, ἕως ὅτι τὰ λαττον δαλλαγὰς ἀμαθεῖς δὴ ἔχοι. αἰτία δ' ἥτις ὅτι τῶ μήτε ἕως μακρὰς ἐκβαίνῃν τῶν ἑαυτῶν φύσιν μέχρι γραμμάτων ἑπτὰ μηκυνομένας, μήτε ἕως βραχείας εἰς ἓν ἀπὸ

πολλῶν γραμμάτων συγκελομένας οὐκ ἐπίπλῳ τῆς βραχύτητος, ἀλλὰ κἀκείνας ὡς διπλασίῳ λόγῳ θεωρεῖσθαι τῶν βραχέων, ἢ ταύτας ὡς ἡμίσεα τῶν μακρῶν, οὐκ ἀναγκαῖον ἐν τῷ παρόντι σκοπεῖν. ἀρκεῖ γὰρ, ὅσον εἰς τὸν παρεῦσαν ὑποθέσιν ἥρμοττεν, εἰρῆσθαι ὅτι διαμάτῃ ἡ βραχεῖα συλλαβὴ βραχείας, ἢ μακρὰ μακρᾶς, καὶ ὅτε τὸ αὐτὸν ἔχει δύναμιν ὅτε ἐν λόγοις ψιλοῖς, ὅτ' ἐν ποιήμασιν ἢ μέλεσι σχῆ ῥυθμὸν ἢ μέτρον καθασκευαζομένοις πᾶσα βραχεῖα, καὶ πᾶσα μακρά. τοῦτον μὲν δὴ τὸν θεώρημα τῶδε τὸν τῆ συλλαβῆς παθῶν, ἕτερον ὂν τοιόνδε. τῶν γραμμάτων πολλὰς ἐχόντων ἀφορὰς ἃ μόνον τῷδε τὰ μήκη καὶ τὰς βραχύτητας, ἀλλὰ καὶ τῷδε τὰς ἤχους, ὑφ' ὧν ὀλίγῳ πρότερον εἴρηκα, πᾶσα ἀνάγκη τὰς ὁπὸ τῶν σωισαμένας συλλαβὰς, ἢ σχεῖν τῶν πλεκομένας, ἅμα τὴν τε ἰδίαν ἑκάστῳ σώζειν δύναμιν, καὶ τὴν κοινὴν ἀποφαίνουσαν, ἢ ἅμα τὴν κρόσεώς τε καὶ τῆς θέσεως αὐτῶν· ἐξ ὧν μαλακαί τε φωναὶ γίνονται καὶ σκληραὶ, καὶ λεῖαι καὶ τραχεῖαι, γλυκαίνουσαί τε τὴν ἀκοὴν καὶ πικραίνουσαι, καὶ σφύγουσαι καὶ σχαίνουσαι, καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην καθασκευάζουσαι ἁφὴν φυσικήν. αὗται δ' εἰσὶ μυεῖαι τὸ πλῆθος ὅσαι. ταῦτα δὴ καταμαθόντες οἱ χαριέστατοι ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων, τὰ μὲν ἀθροί τε καθασκευάζοισιν ὀνόματα, συμπλέκοντες ἐπιτηδείως ἀλλήλοις τὰ γράμματα, καὶ τὰς συλλαβὰς δὲ οἰκείως, οἷς μὲν βάλωνται τοῦτο ἁφῆσαι πάθεσι, ποικίλως φιλοτεχνοῦσιν, ὡς ποιῆ πολλάκις Ὅμηρος· ὅτε μὲν τοῦτο σημήνειν ἀγωνιῶν τὴν παρεκβάσῃ τῶν συλλαβῶν τὸν ἄπαυστον ἐμφαίνῃ κυλισμόν· Ἠιόνες βοόωσιν ἐρεμνῇσιν ἀλὸς ἔξω. ἐπὶ δὲ τοῦ τυφλουμένου Κύκλωπος, τό τε τοῦ δηγηδόνος μέγεθος, καὶ τὴν ὀξὺν καὶ χαρὰν βεβαιοῦσαν ἐρύκοντος τὸ ἄσπαιρα Ὑρίας· Κύκλωψ δὲ γενάχων τε καὶ ὠδίνων ὀδυνῃσι, Χερσὶ φιλαφόων· καὶ ἀνὴρ πᾶ δέσπιν οὐδείξασκε βεβλόμενος πολλοῦ καὶ κατεπουδασμένου, Οὐδ' εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθοι ἐκαέργης Ἀπόλλων Γεραιεσκυλινδόμενος παθὼν Διὸς ἀγλάοχιο. μυεῖα ἔστιν ὑφ' ἣν παρ' αὐτῷ τοιαῦτα, χρόνου μῆκος, ἢ σώματος μέγεθος, ἢ πάθους ὑπερβολὴν, ἢ χάσεως ἠρεμίαν, ἢ τῶν θεμελίων τὰ δηλοῦντα παρ' οὐδὲν ἄπτως ἕτερον, ἢ τὰς τῶν συλλαβῶν καθασκευάς· καὶ τὰ ὁμοίως εἰρασμένα εἰς βραχύτητα, καὶ τάχος, καὶ ταυτὸν, καὶ τὰ τούτοις ὁμοιοῦντα· ὡς ἔχει ταυτί· Ἀμβλύδιν γοάων μιν ὁμοφῶσιν ἔφπεν. καὶ, Ἠνίοχον δ' ἔπληγεν, ἐπεὶ ἴδον ἀκάματον πῦρ. ἐφ' ὧν μὲν γὰρ ἡ τὰ πνεύματος δηλοῦσα συλλαβὴ, καὶ ὁ τῆς φωνῆς ἀτακτον· ἐφ' ὧν δ' ἡ τῆς ἀφωνίας ἔκπασις, καὶ ὁ τὰ δείγματος ἀπροσδόκητον. ποιᾷ δὲ τούτων ἑκάτερον ἡ τῶν συλλαβῶν τε καὶ γραμμάτων ἐλάττωσις. καὶ αὐτοί τε δὴ καθασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ καὶ λογογράφοι, πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα, ὡς καρ' ἕκαστα· πολλὰ δὲ καὶ τῷδε τῶν ἔμπροσθεν λαμβάνουσιν, ὡς ἐκεῖνοι κατεσκεύασαν, ὅτε μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων ὄντα, ὡς ἔχει ταυτί· Ροιζεῖ δὲ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο· Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇς ἀνέμοιο· Αἰνίγῳ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος. Σκέπλει· οἷσιν τε ροῖζον, καὶ δοῦπον ἀκοίτην. μεγάλη τούτων ἀρχὴ καὶ διδάσκαλος ἡ φύσις, ἡ ποιᾶ μιμητικοὺς ἡμᾶς καὶ θελητὰς τῶν ὀνομάτων, οἷς δηλοῦται τὰ πράγματα, κατά τινας ἀλόγους καὶ κινητικὰς διανοίας ὁμοιότητας· ὑφ' ὧν ἐδιδάχθημεν ταύτην τε μυεῖσθαι τὴν μιμητικὴν λέγειν, καὶ χρεμετισμοὺς ἵππων, καὶ φρυαγμοὺς ταύρων· πρός τε βρόμον καὶ πάταγον ἀνέμων, καὶ συειγμὸν κάλων, καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια παμπληθῆ, τὰ μὲν φωνῆς μιμητικὰ, τὰ δὲ μορφῆς, τὰ δὲ ἔργου, τὰ δὲ πάθους, τὰ δὲ κινήσεως, τὰ δὲ ἠρεμίας, τὰ δὲ ἄλλης χρήματος ὁτουδήποτε, πρὸς ὧν εἴρηται) πολλὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν. τὰ κράτιστα δὲ νέμων, ὡς πρόσθεν τὸν ὑπὸ ἐτυμολογίας εἰσάγουσι λόγον, Γλάτωνι τῷ Σωκρατικῷ, πολλαχῆ μὲν καὶ ἄλλοθι, μάλιστα δὲ ἐν τῷ Κρατύλῳ. τί δὴ τὸ κεφάλαιόν ἐστι μοι τοῦ λόγου; ὅτι τοῦτο μὲν τὰς τῶν γραμμάτων συμπλοκὰς ἡ τῶν συλλαβῶν ἕξις σεμνότης ποικίλη, τοῦτο δὲ τῶν συλλαβῶν σεμνότης ἡ τῶν ὀνομάτων φύσις πανταδαπὴ, τοῦτο δὲ τὰς τῶν ὀνομάτων ἁρμονίας πολύμορφος ὁ λόγος ἔστι. ὥστε πολλὴ ἀνάγκη καλῶς μὲν εἰ λέξιν, ἐν ᾗ καλὰ ἔστιν ὀνόματα, καλὸν δ' ὀνομάτων συλλαβὰς τε καὶ γράμματα καλὰ ἁπτὰ εἶ), ἡδεῖάν τε ἁρμόκτον ἐκ τῶν ἡδυόντων τὴν ἀκοὴν γίνεσθαι· καὶ ὁ τοῦτο ποιῆσον, ὀνομάτων τε καὶ συλλαβῶν καὶ γραμμάτων τὰς τε κατὰ μέρος ἐν τούτοις ἁρμοττούσας, καὶ ἃς δηλοῦσι τὰ τε ἤθη, καὶ τὰ πάθη, καὶ αἱ ἁρμονίαι, καὶ τὰ ἔργα τὰ προσώπων, καὶ τὰ σύνεδρα τούτοις, ἀπὸ τῆς θέσεως καθασκευῆς τῶν γραμμάτων γίνεσθαι δοκιμώτατον ἐν ὀλίγοις δείγμασι τὸν λόγον τόνδε, τῆς ἀφελείας ἕνεκα. τὰ γὰρ μάλα, πολλὰ ὄντα, ὅτι σεαυτοῦ συμβαινόμενος δύνασαι. ὁ δὲ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅτε μὲν ὥραν ὄψεως δυμόρφου καὶ κάλλος ἡδονῆς ἐπαγαγὼν ὑπιδεῖξαθαι βούλεται, τῶν τε φωνηέντων τοῖς κρείττοσι χρῆσεται, καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ ἁπαλυνῶσι τοῖς ἀφώνοις τὰς συλλαβὰς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους, οὐδ' ἐπιθεὶς ἀλλήλοις τὰ δυσέκφορα, φράσαν δέ τινα ποιήσῃ τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμάτων καὶ ῥέουσαν ἁπλῶς καὶ τῆς ἀκοῆς, ὡς ἔχει ταυτί· Ἡ σ' ἴεν ὣς ἁλεγεινὸν ἐφράσσατο Πηνελόπεια, Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ. καὶ, Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος ἐνόησα βωμῷ, Φοίνικος νέον ἔρνος ἀναρρυόμενον ὀπάσσω. καὶ, Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα, τὴν ποτε Νηλεὺς Γῆμεν ἑὸν καλὸν, ἐπεὶ πόρεν εἶδνα. ὅταν ἢ οἰκεῖαι, ἢ φοβεραὶ ἢ ἀγέρωχον ὄψιν εἰσάγῃ, τῶν τε φωνηέντων καὶ τὰ κρείττω ἁπτῆσθαι, ἀλλὰ τῶν ψοφοδῶν, ἢ ἀφώνων τὰ δυσεκφορώτατα (ἀλήθεια), καὶ καταπυκνώσῃ τούτοις τὰς συλλαβάς· οἷά ἐστι ταυτί· Σμερδαλέος δ' αὐτῆσι φαίνετο κεκαμωλύος ἄλμη. Τῇ δ' ὅπα μὲν Γοργὼ ὀλοσυρῶπις ἐτεφαίνετο, Δφνὸν δερκομένη, πολὺ δὲ δειμός τε φόβος τε. ποταμῶν δέ γε σύῤῥυσιν εἰς χαλκεον ἓν, καὶ πάταγον ὑδάτων ἀναμιγνυμένων ἐκμιμήσασθαι τῇ λέξῃ βουλόμενος, οὐκ ἐπὶ λείας συλλαβὰς, ἀλλ' ἱκμαρὰς καὶ ἀντίτυπους ἁπτῇ· Ὡς δ' ὅτε χειμάῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες, Εἰς μισγάγειαν συμβαλέτην ὄμβριμον ὕδωρ. βιαιότερον δέ τινα πρὸς εὐαγλίαν ῥεῦμα ποταμοῦ μὴ τῶν ὁμοίων, καὶ τὰ μὲν αὐτέχοντα, τὰ δὲ ὑποφερόμενον εἰσάγων, ἀναγκαίως τε ποιήσῃ συλλαβὰς, καὶ ἁπαλοὺς χρόνους, καὶ ἀνισοσυλλάβους γραμμάτων· Δφνὸν δ' ἀμφ' Ἀχελῶϊ κυκώμενον ἴσατο κῦμα, Ὧφι δ' ὑπὸ σάκεϊ πίπτων ῥόος, οὐδὲ πόδεσσιν Εἶχε φερίζεσθαι. ἀραιότερον δὲ καὶ ἀνισοσυλλάβων τε καὶ κακοφωνοτάτων χρονικῆς γραμμάτων, ὕδατος μὴ λεαινῶν τὴν καθασκευὴν, οὐδὲ ἡδυόντων· Σὺν δὲ δύω μοῖρας, ὥστε σύλακας, ποτὶ γαῖαν Κόπτ· οὐ δ' ἐΐκτο ψόφος χαμάδις ῥέε, δδὲ ὑγαῖαν. πολὺ δὲ μᾶλλον εἰ λέγοιμι, εἰ πάντων τῶν δεικτέων βουλοίμην φέρειν καὶ κατὰ τὸν τόπον τόνδε, ὧν μὴ τις ἀπαιτήσειεν. ὥστε ἀρκεσθεὶς τοῖς εἰρημένοις, ὅτι τὰ ἐξῆς μεταθήσομαι. φημὶ δὲ τὸν βουλόμενον ἐργάσασθαι λέξιν καλὴν ἐν τῇ ζωηδείᾳ τὰς φωνὰς, ὅσα καλλιόφωνα καὶ μεγαλοπρέπειαν ἢ σεμνότητα προσείληφεν ὀνόματα, εἰς τοῦτο σκοπεῖν. εἴρηται δέ τινα καὶ τούτων καὶ Θεοφράστῳ τῷ φιλοσόφῳ κοινότερον ἐν τοῖς περὶ λέξεως· εἶτα ὁρίζῃ τινα ὀνόματα φύσει καλὰ· τοῦδε δείγματος ἕνεκα, ὧν συλλιθημένων, καλὸν οἴεται καὶ μεγαλοπρεπῆ γενήσεσθαι τὸ φράσιν· καὶ αὖτις ἕτερα μικρὰ καὶ ταπεινὰ, ἐξ ὧν ὅτε ποίημα χρηστὸν ἔσεσθαί φησιν, οὔτε λόγον. καὶ μὰ Δία σὺκ ἀπὸ σκοποῦ ταῦτα τοῦ μυθῆναι εἴρηται. εἰ μὴν οἷόν ἐστιν πάντα εἶ) τὰ μόρια τῆς λέξεως, ὑφ' ὧν μᾶλλον δηλοῦσθαι δ πρᾶγμα, ὕψωνά τε καὶ καλλιῤῥήμονα, μανίας ἔργον ζητεῖν τὰ χείρω· εἰ δὲ ἀδυνάτου εἴη τοῦτο, ὥσπερ ὅτι πολλῶν ἔχει, τῇ πλοκῇ καὶ μίξει καὶ τοῦδε τοῦ πτεσσάτου ἀφαιρεῖν τὸν τῶν χλεύνων φύσιν. ὅπερ Ὅμηρος εἰώθειν ὅτι πολλῶν ποιῆν. εἰ γάρ τις ἔρριζε ὁλιγοστὸν τῶν ποιητῶν ἢ ῥητόρων, τίνα σεμνότητα ἢ καλλιολογίαν τούτων ἔχει τὰ ὀνόματα, ἃ τὰς Βοιωτίας κεῖται πόλεσιν, Υἰλία, καὶ Μυκαλησσὸς, καὶ Γραῖα, καὶ Ἐτεωνὸς, καὶ Σκῶλος, καὶ Θίσβη, καὶ Ὀγχηστὸς, καὶ Εὔδρησις, καὶ τἄλλα ἑξῆς ὧν ὁ ποιητὴς μέμνηται, τοσοῦτοι δὴ εἰπεῖν ἢ ἐπὶ ἰωτινοῦν ἔχοι. ἀλλ' οὔτως καλῶς ἐκεῖνος σεμνύφανεν, καὶ τοῦδε πληρώμασιν ἀφώνοις διείληφεν, ὥστε μεγαλοπρεπέστατα φαίνεσθαι τούτων ὀνόματα· Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήιτος ἦρχον, Ἀρκεσίλαός τε, Πενθοίλεώρ τε, Κλονίος τε· Οἵη δ' Ὑρίην σκεμνώδεα καὶ Αὐλίδα πετρήεσσαν, Σχοινούς τε, Σκῶλόν τε, πολυκνήμους τ' Ἐτεωνοὺς, Θεσπείαν, Γραῖάν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν· Οἵ τ' ἀμφ' Ἄρνην ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ Ἐρυθράς· Οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ' Ὑλὴν καὶ Πετεῶνα, Ὠκαλέην, Μεδεῶνά τ' εὐκτίμενον πτολίεθρον. ἐν εἰδόσι λέγων οὐκ οἶμαι πλόνων δεῖν τοῦδε τοῦ φθόγγου τῶν τοιούτων, καὶ πολλὰ ἄλλα. ἐν οἷς δυσκαθεὶς ὀνόματα λαμβάνῃ ἢ καλὰ τὴν φύσιν, ἐ-

ὀνόματα εἰκαῖα καὶ δηλωτικά.

καλὴ λέξις πῶς γίνεται.

τέρεις αὐτὰ κοσμῆ καλοῖς, ἢ λύῃ τὴν ἐκείνων δεσχέρειαν τῇ τούτων ἀμορφίᾳ. καὶ ὥσπερ μὴ τούτων ἄλις. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἀριθμοῖς ἔφιλο μικραὶ μοῖραι ἔχειν τῆς ἀξιωματικῆς ἢ μεγαλοπρεποῦς συνθέσεως, ἵνα μή μέ τις εἰκῇ δόξῃ λέγειν, ῥυθμοῖς καὶ μέσα μουσικῆς οἰκεία θεωρείας εἰς ἃ ῥυθμικὴν ἁδὶ ἐμμέσην εἰσάγοντα Δημήλεκτον, ἀποδώσω καὶ τὸν ὑπὲρ τούτων λόγον. ἔχῃ δὲ οὕτως· πρῶτον ὄνομα καὶ ῥῆμα καὶ μόριον λέξεως, ὃ μὴ μονοσύλλαβόν ἐστιν, ἢ ῥυθμῷ τινι λέγεται· ὃ δ' αὐτὸ καλῶ πόδα καὶ ῥυθμόν. δισυλλάβοις μὲν οὖν λέξεως διαφοραὶ ἕξις. ἢ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων βραχέων, ἢ ἐξ ἀμφοτέρων μακρῶν, ἢ τὸ μὲν βραχείας, τῆς δὲ μακρᾶς. τὸ δὲ τούτου τοῦ ῥυθμοῦ διπλοῦς ὁ τύπος· ὁ μὲν εἷς, ἀπὸ βραχείας, καὶ λήγων εἰς μακράν· ὁ δέ, ἀπὸ μακρᾶς, καὶ λήγων εἰς βραχεῖαν. ὁ μὲν οὖν βραχυσύλλαβος, Ἡγεμών τε καὶ Πυρρίχιος καλεῖται, καὶ οὔτε μεγαλοπρεπὴς ἐστιν, οὔτε σεμνός. 10

" σχῆμα δ' αὐτῶν τοιόνδε· Λέγε δὴ σὺ τὼ πόδε νεόλυτα μέλεα. ὁ δὲ ἀμφοτέρας τὰς συλλαβὰς μακρὰς ἔχων, κέκληται μὲν Σπονδεῖος, ἀξίωμα δὲ ἔχῃ μέγα καὶ σεμνότητα πολλήν.

" τὸ δὲ δίφθογμα ἢ αὐτῶν τόδε· Ποίαν δ' ἡδὺ ὁρμάσω, τὴν μὲν ἢ κείναν, κείναν ἢ τὴν τάνδε; ὁ δὲ ἐκ βραχείας τε καὶ μακρᾶς συκείμενος, ἐὰν μὲν τὴν ἡγεμονίαν λάβῃ βραχεῖαν, Ἴαμβος καλεῖται, καὶ ὅσ' ἐστὶν ὅσι ἀληθῆ· ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς μακρᾶς ἀρξηται, Τροχαῖος, καὶ ἔστι μαλακώτερος καὶ ἀληθέστερος. τὸ δὲ δίφθογμα ἢ τοιοῦτόν ἐστιν οἷον τόδε· Ἐπεὶ σοὶ πάρεστι, πᾶν Μενοίτιε. τὸ δὲ ἑτέρου· Θυμὲ, δῦμ' ἀμηχάνοισι κήδεσι κυκώμενε. δισυλλάβων μὲν δὴ μερῶν λέξεως διαφορά τε καὶ ῥυθμοὶ καὶ σχήματα τοσαῦτα.

Τρισύλλαβοι πόδες. τρισυλλάβων δ' ἕτερα πλείω τῶν εἰρημένων, καὶ ποικιλώτερα ἔχοι τὰ θεωρεῖα. ὁ μὲν δὴ ἀπασῶν βραχέων ζυγὲν τῶς, καλεῖται ὁ λοῦμβος δὲ ὑπό τινων Χορεῖος, τὸ βραχυς ποιεῖ· ὃ δὲ δίφθογμα τοιόνδε· Βρόμιε, δρακτο-

" φόρε, σὺ δ' ἀλιε, πολεμοχάρδα δε. Ταπεινὸς τε καὶ ἀσεμνός ἐστι καὶ ἀληθὴς, καὶ σβέννυται δὲ ἐξ αὐτῶν οἱ μετεικοὶ καλοῦσιν, ὑψηλός τε

" ἡνίοιτο ἡνιοχῶν. ὁ δὲ ἐξ ἁπασῶν μακρῶν, Μολοσσὸν ἢ αὐτὸν οἱ μετεικοὶ καλοῦσιν, ὑψηλός τε

" καὶ ἀξιωματικός ἐστι καὶ Δημοσθενικῶς ὡς ἐπὶ πολύ. τὸ δὲ δίφθογμα ἢ αὐτῶν τόδε· Ὦ Ζεὺς καὶ

" Λήδας κἀλλίστω ζυγῆρε. ὁ δὲ ἐκ μακρᾶς καὶ δυοῖν βραχέων, μέσην μὲν λαβὼν τὴν μακρὰν ἑκατέρας τῶν βραχέων, Ἀμφίβραχυς ὠνόμασται, καὶ ἀσφοδρὰ τῶν ἀσημόνων ἐστὶ ῥυθμῶν,

" ἀλλὰ διεκέκλασταί τε καὶ πολὺ δ' ἠλυ καὶ ἀληθὲς ἔχῃ. οἷά ἐστι τοῦτί· Ἰακχε διὰ μέσου δὲ

" σὺ τῶνδε χορευτά. ὁ δὲ τρεῖς λαμβάνων τὰς δύο βραχείας, Ἀνάπαιστος μὲν κέκληται, σεμνότητα δὲ ἔχῃ πολλήν· καὶ ἔνθα δεῖ μέγεθος τραγῳδεῖναι τοῖς πάθεσιν, ἢ πάθος, ἐπιτηδειότατός ἐστι

" τραχυμβαίνεσθαι. τοῦτο δὲ σχῆμα τοιόνδε· Βαρύ μοι κεφλῆς ἐπίκρανον ἔχει. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς μακρᾶς ἀρξάμενος, λήγων δὲ εἰς τὰς βραχείας, Δακτυλικὸς μὲν κέκληται, πάνυ δὲ ἐστὶ σεμνός, καὶ εἰς κάλλος ἁρμονίας ἀξιολογώτατος, καὶ τὸ γε ἡρωϊκὸν μέτρον ἀπὸ τούτου κοσμῆται ὡς ἐπὶ τὸ

" πολύ. τὸ δὲ δίφθογμα δὲ αὐτῶν τόδε· Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν. οἱ μὲν τοιοῦτοι ῥυθμικοὶ τοῦτο τὸ ποδὸς τὸν μακρὰν βραχυτέραν εἶναί φασι τῆς τελείας· οὐκ ἔχοντες δὲ εἰπεῖν πόσῳ, καλοῦσιν αὐτὸν ἧττον. ἕτερον δὲ ἀδιάστροφόν τινα τούτῳ ῥυθμόν, ὃς ἀπὸ τῶν βραχέων ἀρξάμενος ἐπὶ τὴν ἧττον τοῦτον τελευτᾷ, χωρίσαντες ἀπὸ τῶν ἀναπαίστων, Κύ-

" κλον καλοῦσι, τὸ δίφθογμα αὐτῶν φέροντες τοιόνδε· Κέχυται πόλις ὑψίπυλος κἀγὼ. ὥστε ὧν αὖ ἕτερος εἴη λόγος. πλὴν ἀμφοτερογενῶς γε τῶν πάνυ καλῶν οἱ ῥυθμοί. ἓν ἔτι λείπει τελευταῖον ῥυθμῶν γένος, ὃ ζυγὲν μὲν οὐκ δύο μακρῶν καὶ βραχείας, τρία δὲ ἔχῃ σχήματα· μέσης μὲν δὴ γενομένης τῆς βραχείας, ἄκρων δὲ τῶν μακρῶν, Κρητικὸς τελεῖται, καὶ ἔστιν οὐκ

" ἀληθής. τὸ δίφθογμα δὲ αὐτῶν τοιόνδε· Οἱ δ' ἐπείγοντο πλωτοῖς ἀπτῆνσι χαλκεμβόλοισιν. ἐὰν δὲ τὸν ἀρχὴν αἱ δύο μακραὶ καταλάβωσι, τὸν δὲ τελευτὴν βραχεῖα, οἷά ἐστι τοῦτί· Σοὶ, Φοῖβε

" Μῶσαί τε, συμβάδην· ἀνδρῶδες δὲ πάνυ τοῦτο σχῆμα, καὶ εἰς σεμνολογίαν ἐπιτηδειότατον. ὃ δὲ αὐτὸ συμβήσεται καὶ ἡ βραχεῖα τρέπεσθαι τὴν μακρὰν. καὶ γὰρ ἔστι ὁ ῥυθμὸς ἀξίωμα ἔχῃ καὶ

" μέγεθος. τὸ δὲ δίφθογμα δὲ αὐτῶν τόδε· Ἰὼ ἀκτὰν, ἰὼ ὕλαν σφάμεν· ποῖ πορεύθω; τούτοις ἀμφοτέροις ὀνόματα κεῖται ῥυθμοῖς ὑπὸ τῶν μετεικῶν, Βακχεῖος μὲν τῷ τρέπεσθαι, διατέρφ δὲ Ὑποβάκχιος. ἔστι δὲ καὶ δώδεκα ῥυθμοί τε καὶ πόδες εἰσὶν οἱ τρέπεσθαι καταμεμιγμένοι ἅπασαν

" ἐμμέσην τε καὶ ἄμεσον λέξιν, ἐξ ὧν γίνονται σχῆμα τε καὶ κῶλα. οἱ γὰρ δὴ οἱ ῥυθμοὶ καὶ πόδες πρῶτοι

πρῶτοι ἐκ τούτων εἰσὶ συνθετοί. ἁπλοῦς ἢ ῥυθμὸς ἢ ποὺς, ὅτ' ἐλάττων ἐστὶ δυοῖν συλλαβαῖν, ὅτε μείζων τεττάρων. καὶ τρεῖς μὲν τούτων ἐκ οἶδα ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· ὧν ἕνεκα τῶν ὑπὲρ ῥυθμοῦ δύναμις. πρώτων ταῦτα τρεπτέον· ὁ γὰρ δὴ τῶνδε ἕνεκα μοι τρεπτέον ἐστὶ ῥυθμοῦ τε καὶ μετεικῶν ἅπτεσθαι θεωρημάτων, ἀλλὰ τῶν δυνατῶν ἕνεκα. ταῦτά ἐστιν, ὅτι ἀφ' ὧν ἡνιαίων καὶ ἀξιωματικῶν καὶ μεγέθος ἐχόντων ῥυθμῶν, ἀξιωματικὴ ἡ σύνθεσις καὶ βεβαία καὶ μεγαλοπρεπής· ἀφ' ὧν δὲ τῶν ἀληθῶν καὶ ταπεινῶν, ἀμεγέθης καὶ ἄσεμνος, ἐάν τε καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι τούτων λαμβάνωνται τῶν ῥυθμῶν, ἐάν τε ἀλλήλοις κατὰ τὰς ὁμοζυγίας συμπλέκωνται. εἰ μὲν οὖν ἐξ ἁπλῶν δυνάμις ἀπάντων τῶν καθ' ἑκάστους ῥυθμοὺς συνθεῖναι τὴν λέξιν, ἔχοι ἂν ἡμῖν κατὰ λόγον· εἰ δὲ ἀναλόγως εἴη μᾶλλον τοῖς χρείαν τοῖς χείρονας, ὡς ὅπου πολλῶν γίνεται· τὰ γὰρ ὀνόματα ἔστιν ἃ ἐκείνοις τοῖς πρώτοις ἐμοιρανεῖν ὡς ἔτυχεν· οἰκονομεῖν αὐτὰ χρὴ φιλοτέχνως, καὶ ἀγχιλέπτῃ τῇ χαλεπῇ τῆς συνθέσεως τὴν ἀνάγκην, ἀγνῶς τε καὶ πολλῇ τῇ ἀδείᾳ ἔχοντας. οὐδὲ γὰρ ἁπλαύεται ῥυθμὸς οὐδεὶς ἐκ τῆς ἀμέσου λέξεως, ὥσπερ ἐκ τῆς ἐμμέσου. μαρτύρια δ' ὧν εἴρηκα τοιάδε ἐστίν, ἵνα μοι καὶ πίστιν ὁ λόγος λάβῃ. ἔστι δ' ὀλίγα τοῦτ' ἐπὶ πολλοῖς. φέρε δὴ, ἵς ἐκ ἂν ὁμολογήσειεν ἀξιωματικῶς τε συκεῖσθαι καὶ μεγαλοπρεπῶς τὴν Θουκυδίδου λέξιν τὴν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τούτῳ; Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐπὶ τάδε ἤδη εἰρηκότων, ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὡς καλὸν ὄντι ἐπὶ τοῖς ἐκ [τῶν] πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δὲ οὐκ ἔστιν ὅπου τοιούτῳ μεγαλοπρεπῆ τὸν συγγενῆ ἐπαινεῖσθαι; ὃ ἐκ ἐν τοιούτων συκείμενος ῥυθμῶν τῶν κῶλα. ἔστι μὲν γὰρ οἱ τὰ πρῶτα πρῶτα ἐπηγμένοι κῶλα τοιάνδε εἰσὶν ὁ μὲν τέταρτος, ἀνάπαιστος· ὁ δὲ μετ' αὐτὸν, ἀδιάστροφος· ὁ δὲ ἕκτος τοῦτο, ἐπαμφοτερίζων τὸν νόμον τὸν λόγον τόνδε, ὅτι δύο μὲν ἔχῃ τὰς πρώτους πόδας ὑποβακχείους, κρητικὸν δὲ τὸν τέλειον, εἶτ' αὖθις ὑποβακχείους δύο, συλλαβὼν, ὑφ' ἧς τελευτᾷ τὸ κῶλον. ὥστ' εἰκότως σεμνόν ἐστι τοῦτο, ἐκ τῶν δυσμεταττων τε καὶ καλλίστων ῥυθμῶν συκείμενον. ὃ δὲ δὴ τέταρτον κῶλον, Ὡς καλὸν ὅτι τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν, ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ κρητικοῦ ποδὸς, δεύτερον δὲ λαμβάνει τὸν ἀνάπαιστον, καὶ τέταρτον ἀσυνδέτου, εἶτα δύο τοὺς ἕξῆς δακτύλους, καὶ ἀσυνδέτου δύο τοὺς τελευταίους, εἶτα καταλήξιν. δυσλυές δὲ καὶ τοῦτο ἀφ' τοὺς πόδας γέγονε. τὰ πλείστα δὲ ἐστὶ τῶν Θουκυδίδου τοιαῦτα, μᾶλλον δὲ ὀλίγα μὴ ἔστιν ἔχοντα. ὥστε εἰκότως ὑψηλὸς εἶ) δοκεῖ καὶ καλλιεπὴς, καὶ δυσλυὴς, ὡς ἐκλέγων τοὺς ῥυθμούς. τὸν δὲ δὴ Πλατωνικὸν λέξιν τοῦτον τίνι ποτὲ ἀνῷ κοσμηθεῖσαν, ὅτως ἀξιωματικὴν εἶ) φαίη τὶς ἂν ἢ καλὸν, εἰ μὴ ὡς συκεῖσθαι ἀφ' τῶν καλλίστων τε καὶ ἀξιολογωτάτων ῥυθμῶν; ἔστι γὰρ δὴ τῶν πάνυ φανερῶν ἢ τρέπεσθαι, ἢ κέχρηται ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν τῶν Ἐπιταφίου ἀρχόν· Ἔργῳ μὲν ἡμῖν οἵδε ἔχουσι τὰ πρόσηκοντα σφίσιν αὐδῆς· ὧν τυχόντες, ποῖ ῥυόντας τὸν εἱμαρμένον παρεῖαν. ἐν τούτοις δὲ μὲν ἐστὶν ἃ συμπληροῖ τὴν ἐξόδου κῶλα· ῥυθμοὶ δὲ οἱ ταῦτα ἀφαλαμβάνοντες, οἵδε. βακχεῖος μὲν ὁ πρῶτος· ἢ γὰρ δὴ γε ὡς ἴαμβον ἀξιώσαμ' ἂν ἔγωγε τὸ κῶλον τοῦδι ῥυθμίζειν, ἐνθυμούμενος ὅτι οὐκ ἐπὶ ἕξαλοιδ καὶ ταχείᾳ, ἀλλ' ἀναβεβληκότος ἢ βεβαδεῖς τοῖς οἰκιζομένοις πρόσηκεν ἀποδίδοσθαι τοῖς χρόνοις. ὑποσπονδείος δὲ ἕτερος· ὁ δὲ ἑξῆς, δάκτυλος, διαφθορυμένης τὴν σεισθησιφῆς. εἶτα μετὰ τοῦτον ὑποσπονδείος. ὁ δὲ ἑξῆς, μᾶλλον κρητικὸς ἢ ἀνάπαιστος· ἔπειθ', ὡς ἡ ἐμὴ δόξα, ὑποσπονδείος· ὁ δὲ τελευταῖος, ὑποβάκχιος· εἰ δ' βάλεται τις, ἀνάπαιστος· εἶτα καταλήξις. τούτων τῶν ῥυθμῶν δὲ ἐστὶ ταπεινὸς, δεδεὶς ἀληθής. τὸ δ' ἑξῆς κῶλον, Ὧν τυχόντες, παρεῖαν τὴν εἱμαρμένην ποῖ ῥυόντας· δύο μὲν εἰσὶν οἱ πρῶτοι πόδες κρητικοὶ, ὑποσπονδείοι δ' οἱ μετὰ τούτους δύο· μεθ' οὓς αὖθις κρητικὸς, ἔπειτα τελευταῖος ὑποβάκχιος. ἀνάγκη δὴ τὸ ἐξ ἀποφύτων συκείμενον καλῶν ῥυθμῶν, καλὸν εἶ) λόγον. μυείσθαι δ' αὐτὰ ὅτι καὶ πλάτωνι. ὁ γὰρ αὐτὸς ἁρμόττειν τε καὶ ἁρυθμίαν σωιδεῖν δαιμονιώτατος. καὶ εἴ γε ἀφὸς ἦν δεῖ ἐκλέξαι τὰ ὀνόματα, ὡς σεμνῆναι πρέπειν, καὶ νύκτερ' ἢ παρέλασε τὸν Δημοσθένειον κόλπον ἐρμηνείας εἶπεν, ἢ ἀμφήκεσιν ἔπηκε. νῦν δὲ ἐπὶ τοῖς μὲν τὸ σκληρὸν ὅτι ἀφαμάρτηται, καὶ μάλιστα ἐν οἷς αὐτὸ ὑψηλὸν καὶ πρέπει ἐστὶ καὶ ἐκκαταστόμενον διώκει φράσιν, ὑπὸ ὧν ἑτέρωθί μοι δηλοῦται· ἀφέσεσιν δ'

ζωθήσοι τὰ ὀνόματα, ἢ ἡδέως, ἢ καλῶς νὴ Δία· ἢ οὐκ αὖ πις αὐτὸν ἔχοι κτῆτο μέμψα-
σθαι ὃ μέρος. ἑνὸς ἕπ τῶ Δημήσομαι λέξιν, ᾧ τὰ ἀριστεῖα τ' ἐν λόγοις δ'νότητος καταδέδω-
μι. ὅρος γὰρ δηῖος ἔστιν ἁκλεὴς τε ὀνομάτων καὶ κάλλοις σιωθέσεως ὁ Δημοσθένης. ἐν δὴ ᾧ
τῶδε ἢ τεφαίνου λόγω, τείαι μὴν ἔστιν ἁ τ' τεφτὶν τῶδε ὁδὸν συμπλεκεῖ κῶλα· οἱ δ' κτ' ζω-
" τα καλαμεξιώντες οἵδε εἰσὶν οἱ ῥυθμοί. Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς δ'ήμεν
" πᾶσι καὶ πάσης. ἀρχὴ δ' τῆδε τῆ κώλη βακχεῖος ῥυθμὸς, ἔπειτ' ἔπεται ἀμφιβραχεῖος, εἶτα ἀνά-
παιστος, καὶ μετ' τῆτον ἕτερος ἀμφιβραχεῖος, εἶθ' ἑξῆς κρητικοὶ δύο, ἀμφιβραχεῖος δὲ ὁ τελευταῖος. τῆ δὲ
" δευτέρου κώλου τῆδε, Ὅσην δύναιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῆ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοῦτος
μὲν ἀντιβακχεῖός ἐστι ποτὲ, εἶτα βακχεῖος, εἶ δὲ βούλεται ἄις, δάκτυλος· ἔπειτα κρητικὸς·
μεθ' οὓς εἰσὶ δύο σπονδεῖοι πόδες, οἱ καλούμενοι παίονες· οἷς ἕπεται μολοσσὸς ἢ βακχεῖος· ἐγ- 10
κλείει γὰρ ἑκατέρους αὐτὸν διαιρεῖ· τελευταῖος δὲ ὁ σπονδεῖος. τῆ δὲ τρίτου κώλου τῆδε,
26 " Τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς ζυτονὶ τὸν ἀγῶνα, ἄρχεται μὲν ἀντιβακχεῖοι δύο,
ἔπειτα κρητικὸς, ᾧ σπεύπεται σπονδεῖος· εἶτ' αὖθις βακχεῖος ἢ κρητικὸς, καὶ ὁ τελευταῖος πά-
λιν κρητικὸς, εἶτα καλέσηξις. Οἱ δ' ἂν ἐκούλυε καλεῖν ἁρμονίαν ἔτι λέξεως, ἐν ᾗ μήτε
πυρρίχιός ἐστι ποιὸς, μήτε ἰαμβικὸς, μήτε ἀμφίβραχυς, μήτε τῶν χορείων ἢ τῶν ἐναντίων
μηδείς; ἢ δ' λέγω ζοῦτο ὅτι τῶν ῥυθμῶν ἐκείνων ἕκαστος δ' κέχρηται ποτε καὶ ζοῖς ἀλλοτρίοις
ῥυθμοῖς· κέχρηται γὰρ· ἀλλ' δ' συγκεκρύφασιν αὖθις καὶ σιωυφάγκασι ἁμαλαβόντες ζοῖς
κρείττοσι τοὺς χείρονας. οἷς δὲ μὴ ἐνῆν ἔτο τοιαῦτα ζούτου μέρους, οἱ μὲν ταπεινοὶ, οἱ δὲ κατα-
κεκλασμένοι, οἱ δ' ἀνῆκεν πινὰ ἀμουσίαν ἢ ἀμορφίαν ἐχούσας ἐξιώσεσθαι ζὰς γραφάς. ὧν ὅστι
τοῦτός τε καὶ τελευταῖος καὶ μέσος ὁ Μάγνης σοφιστὴς Ἡγησίας, ὑπὲρ ὃ, μὰ τὸν Δία καὶ 20
τοὺς ἄλλους θεοὺς ἅπαντας, οὐκ οἶδ' ὅ τι χρὴ λέγειν, πότερον τοσαύτην τοῦ αὐτὸν ἐᾶν ἀναισθησίαν
ἢ παχύτητα, ὥστε μὴ σιωορᾶν οἵπινές εἰσιν ἀνῆκεστοι ἢ ἀνίατοι ῥυθμοί, ἢ τοσαύτην θεολαβίαν ἢ
ἁμαθοῦς τῶν φρενῶν, ὥστε εἰδότας τοὺς κρείττους, ἔπειτα αἱρεῖσθαι ζοῖς χείρονας; ὃ καὶ μᾶλ-
" λον πείθομαι. ἀγνοίας μὲν γὰρ ὅστι καὶ ὃ κατορθοῦν πολλαχοῦ· τοῦ νοίας δ', ὃ μηδέποτε.
ἐν γοῦν ταῖς τοσαύταις γραφαῖς ἃς καταλέλοιπεν ὁ αὐτὴρ, μίαν οὐκ ἂν ἔγοι τις σελίδα
συγκειμένην δ'τυχῶς· ἔοικε δὲ ζοῦτα ἀπολαβεῖν ἐκείνων κρείττω, καὶ μετὰ πασουδῆς αὐτὰ
ποιεῖν, εἰς ἃ δ' ἀνάγκην αὖ ἂν ἐμπεσὼν ἐν λόγῳ χρεῖσθαι δ' ἀμαιμίᾳ ἔδετο φεύγειν ἔχων αὐτὴρ.
φησω δὲ καὶ ζούτου λέξιν ἐκ τῆς ἰσοειας, ἵνα σοι γλύπται δῆλον ἐξ αὐτοδιαθέσεως, ὅσην
μὲν ἀξίωσιν ἔχει ὃ δύνηνται ἐν ῥυθμοῖς, ὅσην δ' ἀμαιμίαν τὸ ἀνῆκες. Οἱ δὲ ὁ λαμβάνει τοῦτο
ὁ σοφιστής; ζοιόνδε· Ἀλέξανδρος πολιορκῶν Γάζαν, χωεῖον τι τῆς Συείας πόλιν ἐχυρὸν, 30
γραμματίας τε τ' ἔτ' τῆ τοῦτο βολὴν, ὃ δ' χωεῖον αἰρεῖ χερσὶ φερόμενος. ὁ δ' ἐπ' ὀργῆς τάς
τ' ἐξαπαλαφθείσας ἀποσφάξας πόλεις, ὁπτρέψας ζοῖς Μακεδόσι τὸν ἐντυχόντα κτείνειν,
καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτὸν αἰχμάλωτον λαβὼν, ἄνδρα ἐν ἀξιώματι καὶ τύχης καὶ εἴδους, ἐξ
ἁρματείας δίφρου δήσας κελεύσας ζῶντα, καὶ ζοῖς ἵπποις ἐλαύνων αὐτὰ κρώτος, ἐν τῇ πόλιν
ὅλῃ ἀμαθείρας ζοῦτον. οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν δεινότερα πάθη, οὐδὲ ὄλεθρος φοβερωτέρας.
πῶς δ' ἂν ζαῦτα ἠρμήνευκεν ὁ σοφιστὴς, ἄξιον ἰδεῖν, πότερον σεμνῶς καὶ ὑψηλῶς, ἢ ταπεινῶς καὶ
" καταγελάστως. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔχων ὃ σιώταγμα τοῦ σηκεῖτο, καὶ πως ἐβεβούλευτο τῶν πο-
" λεμίων τοῖς ἀρίστοις ἀπόντων εἰσιών. τῶδε γὰρ ἔγνωσο, κρατήσασιν ἑνὸς, σιωεκβολῆς ἢ ὃ πλῆ-
" θος. ἡ μὲν οὖν ἐλπὶς αὖτη ζωέδραμεν εἰς ὃ τολμᾶν, ὥστε Ἀλέξανδρον μηδέποτε κινδυ-
" νεύσαι τοῦτερον ἄτως. αὐτὴρ γὰρ τ' πολεμίων, εἰς χάνατα συῆκαμφθείς, ἔδοξε τῶτ' Ἀλεξαν- 40
" δρῳ τ' ἱκετείας ἕνεκα τοῦξαι. τοῦτέλμος δ' ἐπὶς μικρὸν σκυβάλ ὃ ξίφος σνέῆκεν ζωὸ
" τὰ πέρυσια τῶ θώρακος, ὥστε ῥηϊδιαν καὶ τῶν πλησίον ἑκάστων ζωὸ
" ἀπώλεσε, χτ' κεφαλῆς τύπων τῇ μαχαίρᾳ· τῶς δ' ἀνῆκες ὀργὴ τοῦ ὅσατος ὑπέμοσατο. ὅ-
" τῳ γὰρ ἑκάστου τὸν ἔλεον ἐξέχησεν ἢ ἔ τολμήσαντος ἀπόνοια, τῶν μὲν ἰδόντων, τῶν δ' ἀκου-
" σάντων. ὥστε ἐξακισχιλίους ζωὸ τῶν σάλπιγα ἐκείνου τῶν βαρβάρων καλαχηπῆναι. τὸν
" μὲν τοι βασιλέα αὐτὸν ἀνῆκαγον ζῶντα Λεωνάτος καὶ Φιλώτας. ἰδὼν δὲ πολύθρηνον, καὶ μέ-
" γα, ὡς ἐδελυρώτατον· μέλας γὰρ ὢν καὶ ὁ χρῶμα· μισήσας ἐφ' οἷς ἐβεβούλευτο, καὶ τὸ εἶδος,

ἐκέλευσε

ἐκέλευσε ἁφ' τῶν ποδῶν χαλκοῦν ἅλλιον διείραντας ἕλκειν κύκλῳ γυμνόν. πιλούμε- "
νος δὲ κακοῖς ἀεὶ πολλὰς ῥαχύτητας ἔκρυζεν. αὐτὸ δ' ἐῶ ὁ λέγω, ὃ σιωαγαν ἀνθρώπους. " 27
ἐπέτεινε μὴν γὰρ ὁ πάνος, βαρβαρικὸν δ' ἐβόα δεκαπόδιον, καὶ ἰκέλιζον· ἀλλ' δὲ ὁ σολοικισμὸς "
ἐποίει· τὸ γὰρ καὶ ὃ κύπος τῆ χαιρος, οὐ φαγε Βαβυλώνιον ζῶον ἕτερον ἀδρόν, ὁ μὲν ὄνος "
ὄχλος ἐνέπαιζε, γραμματικὴν ὕβριν ὑβρίζων εἰδεχθῆ καὶ ὦ ξύπω σκαιὸν ἐμφρόν. Ῥᾴ γε "
ὅμοια ζοῦτα ὅστι τοῖς Ὁμηρικοῖς ἐκείνοις, ἐν οἷς Ἀχιλλεὺς ὅστιν ἀγκιζόλῃ Ἕκτορα μετ' τὸν
τελευτῶν; καίτοιγε πάνος ἐκείνου ἔλαττον. εἰς ἀναίσθητον γὰρ σῶμα ἡ ὕβρις. Ἀλλ' ὅμως ἄξιον
ὅστιν ἰδεῖν πόσῳ διενίκων ὁ ποιητὴς τῶ σοφιστοῦ. Ἦ ῥᾳ, καὶ Ἕκτορα δῖον ἀφίετο μήδετο "
ἔργα· Ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέρσε τένοντε, Ἐς σφυρὸν ἐκ πέρνης, βοέοις δ' "
ἐξῆπεν ἱμάντας· Ἐκ δίφροιο δ' ἔβησε, κάρη δ' ἕλκεθαν ἔασεν. Ἐς δίφρον δ' ἀνα- 10
βάς, ἀνὰ τε κλυτὰ τεύχε' ἀείρας, Μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην. Τῶ "
δ' ἐῶ ἑλκεσθμόνιος κονίσαλος· ἀμφὶ δ' ἔβαπτον Κυάνεαι πίπλαντο, κάρη δ' ἀπάνευθε κονίσιν "
Κῆτο πάρος χαρίεν· τότε δὲ Ζεὺς δεσπόσσατο Δῶκεν ἀφίσασθαι ἓῆ ἐν πατρίδι γαίῃ. "
Ὡς τῶ μὲν κεχάνητο κάρη ἄπανθ. ἡ δέ νυ μήτηρ Τίλλε κόμην, ἄπο δὲ λιπαρὼ ἔρριψε κα- "
λύπτρω Τηλόσε, κώκυσεν δὲ μάλα μέγα παῆδ' ἐσιδοῦσα· Ὤιμοξεν δ' ἐλεφὰ πατὴρ "
φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ Κωκυτῷ τ' εἴλοντο καὶ οἰμωγῇ κτ' ἄσυ. Τῷ δὲ μάλις' ἀρ' ἔϊω "
σιαλίσκιον, ὡς εἰ ἅπασα Ἴλιος ὀφρύοισα πυρὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης. ὕπως δ'ηδῶς ἅμα "
καὶ δ'νδῶς πάθη λέγεσθ τοῦτο ἔπ' ἀνδρῶν φόνημα καὶ νοιῶ ἐχόντων. Ὡς δὲ ὁ Μά-
γνης εἴρηκεν, ὡς ἔπο γιναικῶν ἢ κατεαγότων ἀνθρώπων λέγοιτ' ἄν, καὶ οὐδὲ ζούτων μὲ-
20 σουδῆς, ἀλλ' ὅτι χλιδασμῷ καὶ καταθήγοι. Οἱ δ' ὦν αἴτιον ἐκείνων μὲν τῶν ποιημάτ- τῆς ἀν-
θηνείας, ζούτων δ' τῶν φλυαρημάτων τῆς ταπεινότητος; ἢ τῶν ῥυθμῶν διαφορὰ μάλιστα,
εἰ καὶ μὴ μόνη. ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ, οὐδὲ εἷς στίχος ἀσύμμετος, οὐδ' ἀδόκιμος· οἰκεῖῶ δὲ, οὐδεμία
ῥᾳδιούργεια ἥτις ἐ λυπήσῃ. εἰρηκὼς δ' καὶ ἐν τῶν ῥυθμῶν ὅσην δύναμιν ἔχουσιν, ὅτι τὰ
λῃπόμενα μεταβήσομαι. ἰῶ δέ μοι τοῖτον θεώρημα τῶν ποιουμένων τῶν καλῶν ἁρμο-
νίαν, ἢ μεταβολή· λέγω δ' ἐ τῶν ἐκ τῶν κρειττόνων ὅτι τὰ χείρω· πολὺ γὰρ ἄμεινον· οὐδὲ γε μεταβολαῖς
τῶν ἐκ τῶν χειρόνων ὅτι τὰ κρείττω· ἀλλὰ τ' ἐν ζοῖς ὁμοιοδέοι ποικιλίαν. κρεῖσσον γὰρ ἔχει ἡ σιώθεσιν ποικίλματα
τὰ καλὰ πρώτα, ὥσπερ καὶ τὰ ἡδέα, μιγνύοντα ἐν τῇ ζωτότητι· ποικιλλόμενα δ', ἐν ταῖς μετα- πῶς δεῖ.
βολαῖς ὡς ἀεὶ καινὰ μιγνύῃ. ἐν τοῖς μὲν οὖν τὰ μέτρα καὶ τὰ μέλη γράφοισιν οὐχ ἅπαντα ἐξέστι
μεταδιώκειν, ἢ ἐχ ἅπασιν, οὐδ' ἐφ' ὅσον βούλονται αὐλῆκα· τοῖς μὲν ἐποποιοῖς μέτρον οὐκ
30 ἔξεστι μεταβιώκειν, ἀλλ' ἀνάγκη πρώτας ἐ) ζοῖς στίχοις ἑξαμέτροις. οὐδὲ γε ῥυθμόν, ἀλλὰ τοῖς
ἀπὸ μακρᾶς ἀρχομένοις συλλαβῆς χρήσονται, καὶ οὐδὲ τούτοις ἅπασι· ζοῖς γὰρ τὰ μέλη γρά-
φοισι, τὸ μὲν τῶν τροφῶν τε καὶ ἀντιστρόφων οὐκ οἷόν τε ἀλλάξαι μέλος, ἀλλ' ἐαν τε ἁρμο-
νίοις, ἐαν τε χρωμαλικαῖς, ἐαν τε ἁπλοτόνοις ἐπόθωνται μελῳδίας, ἐν πάσαις δεῖ τ' τροφᾶς 28
τε καὶ ἀντιστρόφοις ζαῖς αὐταῖς ἀγωγαῖς φυλάτθειν. οὐδὲ γε ζοῖς ἐφεξῆς ὅλας ζὰς τροφὰς ῥυ-
θμοῖς, καὶ ἁλιστροφὰς, ἀλλὰ δεῖ καὶ ζούτους τοὺς αὐτοὺς ἁμαθύνειν. ἐᾶν δ' ζὰς καλουμένας ἐπῳ-
δὰς ἀμφότερα κινῆν ζαῦτα ἔξεστ, τό τε μέλος, καὶ τὸν ῥυθμόν· τὰ τε κῶλα ἐξ ὧν ἐκάστη σιυνέ-
στηκε ποδοῖος, ὅτι πολλῆς ἐξουσίας δέδοται αὐτοῖς ποικίλως διαιρεῖν, ἀνῶτε ἀνῶ μεγέθη καὶ
χήματα αὐτὰς ποιεῖσθαι, ἕως ἂν ἀπαρίσωσι τὸν τροφέα· ἔπειτα πάλιν δεῖ τὰ αὐτὰ μέ-
ρα καὶ κῶλα ποιεῖν. οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι μελοποιοί, λέγω δὲ Ἀλκμᾶνά τε καὶ Σαπφὼ, μικρὰς
40 ἐποιοῦντο τροφάς· ὥστε ἐν ὀλίγοις ζοῖς κώλοις ἀ πολλὰς εἰσῆγον ζὰς μεταβολάς, ἐπῳδοῖς τε
πολὺ ἐχρῶντο ὀλίγοις· οἱ δὲ ζοῖ Στησίχορόν τε καὶ Πίνδαρον, μείζοις ἐργασάμενοι ζὰς
περιόδους, εἰς πολλὰ μέρα καὶ κῶλα διένεμαν αὐτὰς, οὐκ ἀνόμου λινὸς ἢ τῆς μεταβολῆς ἔ-
ρωτι. οἱ δέ γε διθυραμβοποιοὶ καὶ ζοῖς ζῆσθεν μετέδωκον, Δωρίοις τε καὶ Φρυγίοις, καὶ Λυ-
δίοις ἐν τῷ ἁρμαῖ ποιοῦντες, καὶ ζὰς μελῳδίας ἐξήλαθον, τοτὲ μὲν ἐναρμονίους ποιοῦντες, τοτὲ δ' χρωμαλικὰς, τοτὲ δὲ ἁπλοτόνους. καὶ τοῖς ῥυθμοῖς κτ' πολλῶν ἀδεῖαν ἐνεξοισάζοντες διετέλεσαν· οἱ γε δὴ κτ' Φιλόξενον καὶ Τιμόθεον καὶ Τελεσῆν· ἐπεὶ τῶδά γε ζοῖς ἀρχαίοις
τεταγμένος ἐῶ ὁ διθύραμβος. ἡ δ' πεζὴ λέξις ἅπασαν ἐλθοῦσαν ἔχει καὶ ἁδεῖαν ποικιλλῳ

λέξις κραῦσις πῆς.

ταῖς μεταβολαῖς τὴν συνθεσιν ὅπως δέλεται. καὶ ἔστι λέξις κεφάλαιον πασῶν, ἡ τις αὖ ἔχοι πλείστας ἀναπαύλας τε καὶ μεταβολὰς ἁρμονίας, ὅταν μὴ συνεχῶς κῶλα λέγηται, τυχὸν ἓξ ἑξῶ τοῦ ὁδοῦ· καὶ ἥδε μὲν ἡ τοῦ ὁδος οὐ πλειόνων πλέκηται κώλων, ἥδε ἓξ ἐλαττόνων· αὐτῶν δὲ τῶν κώλων ὁ μὲν, βραχύτερον ἢ, ὁ ἓξ, μακρότερον· καὶ ὁ μὲν αὐτῶν, τραχύτερον, ὁ ἓξ, βραδύτερον, ὁ ἓξ, ἀκριβέστερον· ῥυθμοί τε ἀῤῥοι καὶ μάτια πάντοῖα, καὶ τάσεις φωνῆς αἵ κα λούμεθα τοῦ σχηματίσαι ἀφ' ὧν φορεῖ, κλέπτουσα τὴν ποικιλίαν τὸ κέρδος. ἔχει δέ τινα χάριν οὐ τοῖς τοιούτοις καὶ ὃ ὅταν συγκείμενον ὦσιν μὴ συγκεῖσθαι δοκεῖν. ἃ πολλὰ ἓξ οἴομαι δεῖν λόγων εἰς τοῦτο ὁ μέρος. ὅτι γὰρ ἥδιόν τε καὶ κάλλιον ἐν λόγοις ἡ μεταβολὴ, πάντες εἰδέναι πείδομαι. τοῦτο δὲ τὸ μάθημα ἓξ αὐτοῦ ποιοῦμαι πάσῃ μᾶλλον τῶν Ἡροδότου λέξιν, πᾶσαν ἓξ τοῦ Πλάτωνος, πᾶσαν ἓξ τοῦ Δημοσθένους. ἁμήχανον γὰρ ὅσην τούτων ἑτέροις ἐπεισοδίοις τε πλείοσι, καὶ ποικιλίαις διεροωτέραις, καὶ σχήμασι πολυφθεγξείοις ἐρεσσομένους· λέγω δὲ, τὸν μὲν, ὡς ἐν ἰσοείας σχηματισμῷ· τὸν ἓξ, ὡς ἐν ἀγωνίων χάριτι· τὸν δὲ, ὡς ἐν λόγων ἀναγωνίων ἐρεία. ἀλλ' ἄχθηνται ἰσοκράτους καὶ τοῦ ἐκείνου γνωρίμων αἵρεσις ὁμοία ταύταις ἰών· ἀλλὰ καθάπερ ἡδέως καὶ μεγαλοφρεπῶς πολλὰ συνθέντες οἱ ἄνδρες ἅτοι, ἀεὶ τὰς μεταβολὰς καὶ τὴν ποικιλίαν ἀ πόνου δυτυχοῦσιν, ἀλλ' ἔστι παρ' αὐτοῖς εἷς ἀεὶ ὁδοῦ κύκλος, ὁμοῖος ἡ σχῆσις, συμπλοκὴ φωνηέντων ἡ αὐτή· σχῆμα πολλὰ τοιαῦτα κάθηνται τὴν ἀκρόασιν. ἃ δὴ ἀποδέχομαι τὴν αἵρεσιν ἐκείνων καὶ τοῦτο ὁ μέρος. καὶ αὖπω μὴν ἴσως τῷ Ἰσοκράτει πολλαὶ χάριτες ἐπῆνθουν ταύτην ὀπικρύπτουσαν τὴν ἀμορφίαν· τοῦδε ἓξ τοῖς μετ' ὀκεῖνον, ἀπ' ἐλαττόνων τῶν σχῆσιν καθορθωμένων ἀειφανέστερον γίγνεται τοῦτο ὁ ἁμάρτημα. εἷς ἔτι μοι καταλείπεται λόγος ὁ περὶ τὸ πρέπον ὡς γὰρ τοῖς σχήμασιν ἅπασι, παρῆναι δεῖ ὁ πρέπον· καὶ εἴ τι σχῆμα ἔργον ἀτυχεῖ τούτου τοῦ μέρους, εἰ καὶ μὴ τὰ πάντος, τοῦ κεφάλαιόν γε ἀτυχεῖ. ἀεὶ μὲν οὖν ὅλης τῆς ἰδέας ταύτης ἐχ οὗτος ὁ κανὼν ἀνασκοπεῖν· βαθεῖα γὰρ ἡ ἐν αὐτῇ καὶ πολλὴ πάνυ δεομένη λόγων ἡ θεωρία. ὅσα ἓξ εἰς τοῦτο συντείνει ὁ μέρος ὑπὲρ ἃ τυγχάνω ποιούμενος τὸν λόγον, εἰ μὴ καὶ τὰ πάντα μηδὲ τὰ πλεῖστα, ὅσα γε οἷόν ἐγχωρεῖ, λεγέσθω. ὁμολογουμένως δὴ τοῦδε πᾶσιν ὅτι πρέπον ἐστὶ τοῖς ὑποκειμένοις ἁρμόζον τε τοῖς ὑποκειμένοις πρόσωπόις τε καὶ πράγμασιν, ὥσπερ ἡ ἐκλογὴ τῶν ὀνομάτων, ἡ μὲν ἡ ἐν εἰη πρέπουσα τοῖς ὑποκειμένοις, ἡ δὲ ἀπρεπὴς, ἅτε δὴ πᾶν καὶ ἡ συνθεσις. τοῦδε τοῦτο μάθημα δὲ τούτου χρὴ τοῦδε λαμβάνειν τὴν ἀρχήν. ὃ ἓξ λέγω, τοιοῦτόν ἐστιν. ἐχ ὁμοίας συνθέσεως χρώμενοι καὶ χαίροντες, οὐδὲ ὀλοφυρόμενοι καὶ φοβούμενοι, ἐν ἀνθρώπου τινὶ παθῇ ἢ κακῷ ὄντες, ὥσπερ ὅταν ἐνθυμώμεθα, καὶ μηδὲν ἡμᾶς ὅλως θαρσύνῃ μηδὲ παραλυπῇ. δείγματος ἢ παραδείγματος ἕνεκα ταῦτα εἴρηκα ὀλίγα πρὸ πολλῶν, ἐπεὶ μυρία ἄν τις αἰτία εἰπεῖν ἔχοι, ἃς ἰδέας ἁπάσας ἐκλογίζεσθαι ἐκλόμενος τὸ πρέποντος. ἓν ἓξ, ὃ πρεσχεδαστέον ἔχω καὶ κινόστατον εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ, τοῦτο ἐρῶ. οἱ αὖτοὶ ἀνθρωποι ἐν τῇ αὐτῇ καθαστάσει τῆς ψυχῆς ὄντες, ὅταν ἀπαγγέλλωσι τὰ πράγματα οἷς αὐ παραθυμοῦνται τύχωσιν, ἐχ ὁμοίᾳ χρῶνται ζωῇ πρὸς πάντων, ἀλλὰ μιμητικοί γίνονται τῶν ἀπαγγελλομένων, καὶ ἐν τῇ σωτηρίᾳ τὰ ὀνόματα σῴζειν ὀπιτηδεύοντες, ἀλλὰ φυσικῶς ὅπῃ τοῦτο ἀγόμενοι. ταῦτα ἓξ παραπεφώνηται δεῖ τὸν ἀγαθὸν ποιητὴν τε καὶ ῥήτορα μιμητικὸν εἶ) τῶν πραγμάτων χάριν ὧν αὖ λέγοις λόγοις ἐνφέρη, μὴ μόνον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν συνθεσιν. ὁ ποιῆν εἴωθεν ὁ δαιμονιώτατος Ὅμηρος, κάπτοι μέτρον ἔχων ἓν, καὶ ῥυθμοῖς ὁλίγοις, ἀλλ' ὅμως ἀεί τι κεκινηρῶν ἐν τούτοις καὶ φιλοτεχνῶν· ὥστε μηδὲν ἡμῖν ἐνφέρῃ νενόμενα τὰ πράγματα, ἢ λεγόμενα ὁρᾶν. ἐρῶ ἓξ ὀλίγα, οἷς αὖθις δύναιτο παραδείγμασι χρῆσθαι ὅπῃ πολλαῖν. ἀπαγγείλων οὖν τοῖς Φαίαξι Ὀδυσσεὺς τὴν ἑαυτοῦ πλάνην, καὶ τὴν εἰς ᾅδου καταβασιν εἰπών, ἃς ὄψις τῶν ἐκεῖ κακῶν ἀποδίδωσιν. ἐν ἓξ τούτοις καὶ τὰ περὶ τὸν Σίσυφον διηγεῖται πάθη, ᾧ φασι τοῖς καταχθονίοις θεοῖς ὄρθρου πεποιῆσθαι τῆς τῶν ὀφθαλμῶν ἀπαλλαγῆς, ὅταν ὑπὸ ὄχθου λιθος ἀνακυλίσῃ πέτρον πινά· τοῦτο δὲ ἁμήχανον εἶ), καταπίπτοντος, ὅταν εἰς ἄκρον ἔλθῃ, πάλιν τὸ πέτρου. πῶς οὖν δηλώσῃ ταῦτα μιμητικῶς, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν συνθεσιν τῶν ὀνομάτων, ἄξιον ἰδεῖν. Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον κρατερὸν ἄλγε' ἔχοντα, Λᾶαν βασάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν.

πρέπουσα συνθεσις πῶς γίνεται.

Ἦτοι

Ἦτοι ὁ μὲν σκιεπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε, Λᾶαν αὖτ' ὤθεσκε ποτὶ λόφον. αὐτὰρ ὁ συθεὶς ὅτι ἡ δηλοῦσα τῶν ὀνομάτων ἔκαστον, ὃ βάρος τοῦ πέτρου, τὸν ὀπίπονον καὶ τῆς κίνησιν, τὸν διερεθόμενον τοῖς κώλοις, τὸ ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ὄχθον, τὸν μόγις ἀναθυμιόμενον πέτραν. ὁπόταν μὴ ὧς εἴποι τοῦδε ἓν γένοιτο τούτων ἕκαστον· ὁ γὰρ εἰκῇ οὐδὲ ἀπὸ ταὐτομάτου. πρῶτον μὲν τοῖς δυσὶ στίχοις αὐ οἷς ἀνακινῆ τὸν πέτραν, ἔξω δυοῖν ῥημάτων τὰ λοιπὰ τῆς λέξεως μόρια πάντα ὀστὶ ἢ τοι δισύλλαβα ἢ μονοσύλλαβα. ἔπειτα ἡμίσεα πλείους εἰσὶν αἱ μακραὶ συλλαβαὶ τῶν βραχέων αὐ ἑκατέρῳ τῶν στίχων. ἔπειθ' ἅπασαι ἁρμονίᾳ ἁρμόσασθαι αἱ τῶν ὀνομάτων ἁρμονίαι ἁρμόσασθαι δύνανται, καὶ διεσπάκασι πάντα ἀναθητῶς ἢ τῶν φωνηέντων συγκρουομένων, ἢ τῶν ἡμιφώνων τε καὶ ἀφώνων σωματομένων, ῥυθμοῖς τε τοῖς δακτύλοις, καὶ ἀντισείοις τοῖς μηκίστοις, καὶ πλείστην ἔχουσι ἁρμόσασιν, ἅπαντα σύγκειται. οἷ δὴ τούτων ἕκαστον δυνάμεις αἱ μὲν μονοσύλλαβοί τε καὶ δισύλλαβοι λέξεις, πολλοῖς μεταξὺ χρόνοις ἀνὴλλων ἀπολείπουσαι, ὃ χρόνιον ἐμιμήσαντο τὸ ἔργον· αἱ δὲ μακραὶ συλλαβαὶ, σπειγμοὺς ἵνας ἔχουσαι καὶ ἐκαθίσματα, τὴν αὐτιτυπίαν, καὶ ὃ βαρὺ, καὶ τὸ μόγις. ὃ δὲ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων ῥύθμα, καὶ ἡ τῶν γραμμάτων ἀφάθεσις, τὰ ἀναλείμματα τῆς ἐργείας, ἐποχάς τε καὶ ὁδὸν μόχθου μέγεθος. οἱ ῥυθμοὶ δὴ ἐν μήκει θεωρούμενοι, τὴν ἔκτασιν τῶν μελῶν, καὶ τὴν διχασμὸν τῶν κωλίσεως, καὶ τὴν τὸ πέτρου ἔρθσιν. καὶ ὅτι ταῦτα ἡ φύσεως ὅστιν αὐτομαλιζούσης ἔργα, ἀλλὰ τέχνης μιμήσασθαι τὰ μνήμθυα πειρωμένης, τὰ τότοις ἑξῆς λεγόμενα δηλοῖ. τὸν γὰρ ἀπὸ κορυφῆς ὀπισθρέφοντα πάλιν καὶ κατακυλίόμθυον πέτρον, ὃ τὸν αὐτὸν ἠρμιλλήσατο ἔχθρον, ἀλλ' ὀπισταμένας τε καὶ συστρέψας τὸ σώθησιν. πρόσφατον γὰρ ἐν τῷ αὖπω χρόνῳ, -ἀλλ' ὅτε μῆνες Ἄκρον ὑπερβαλέειν, ὀπιθιδησι ταῦτα, -τότ' ἀπισθρέψασκε κραταὶ ἴς. Λύθης ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναγδής. ἐχὶ συκατακεκυλίσθαι τὴν βάρος τῆς πέτρας ἡ τῶν ὀνομάτων σώθησις, μᾶλλον ἓξ ἔφθακε τὸν τοῦ λίθου φορὰν ὃ τῆς ἀπαγγελίας τάχος; ἔμοιγε δοκεῖ. καὶ ἐς ἐγὼ πάλιν αἰτία; καὶ γὰρ ταύτην ἄξιον ἰδεῖν· ὁ τὴν καταφορὰν δηλῶν τοῦ πέτρου στίχος, μονοσύλλαβον μὲν ὑπάρχει, δισυλλάβους ἓξ δύο μόνας ἔχων λέξεις. τοῦτο ὅσον ἐς πρῶτον διεσπείνει τοῖς χρόνοις, ἀλλ' ὀπισταμένῳ. ἔπειθ' ἑπτακαίδεκα συλλαβαὶ ὅσων ἐν τῷ στίχῳ, δέκα μὲν εἰσὶ βραχεῖαι συλλαβαὶ, ἑπτὰ ἓξ μόναι μακραὶ, καὶ οὐσὶ αὐταὶ τέλφοι. ἀναίκη οὖν καταπαύσαι καὶ συφέλεσθαι τὴν φορὰν τῇ βραχύτητι τῶν συλλαβῶν ἐφελκομένῳ. ἔτι πρὸς τούτοις οὐδὲ ὄνομα ἀπὸ ὀνόματος ἀξιόλογον εἴληφε σχῆσιν. οὔτε γὰρ φωνήεν φωνῆεν, οὔτε ἡμιφώνῳ ἡμιφωνον ἢ ἄφωνον γίγνεται, ἀ βαχμὸν πέφυκε ἡ διϊστάνῃ τὰς ἁρμονίας, οὐδὲν ὅστιν πρόσκειμενον. ἃ δὴ σχάσασις αὐθητὴ μὴ διηρτημένων τῶν λέξεων, ἀλλὰ συνολιαθαίνουσιν ἀνήλαις καὶ συκλαφέρονται, καὶ ὅπον τινὰ μία ἓξ ἁπασῶν γίγνεται σχῆσις τῶν ἁρμονιῶν ἀκρίβειαν. ὃ ἓξ μάλιστα τῶν ἀνθρώπων θαυμάζειν ἄξιον, ῥυθμὸς οὐδεὶς τῶν μακρῶν, οἳ φύσιν ἔχουσι πίπτειν εἰς μέσον ἥρῶον, ἅτε ἀσυνδετος, οὔτε βακχεῖος, ἐγκαταμέμικται ᾧ στίχῳ, πλὴν ὅτι τῆς τελευτῆς· οἱ δὲ ἀνθρωποι πάντες, εἰσὶ δάκτυλοι, καὶ οὗτοί γε πολυσυλλαβίας ἔχοντες ταῖς ἀνάγκαις, ὥστε μὴ πολὺ ἀνέφερῆν σύνοις τῶν ἐναίων. οὐδὲν δὴ ὃ μάλιστα σπουδαῖον ὅστιν, ἀξιόχρεων καὶ παρρέουσαν εἶ) τὴν φορὰν ἐκ τοιούτων συγκεκροτημένην ῥυθμῶν. πολλαῖς δὴ ἔχοι τοιαῦτα δεῖξαι παρ' Ὁμήρῳ λεγόμενα· ἐμοὶ ἓξ ἀποχρῶν ἐδόκει ταῦτ', ἵνα ἐγκύπτῃ μοι καὶ περὶ τῶν ἀνάγκων εἰπεῖν. ὧν μὲν οὖν δεῖ σοφίζεσθαι τοῖς μέλεσι καλῶς καὶ ἁρμοττόντως ποιήσειν ἐν τε ποιήσει καὶ λόγοις ἀμέτροις, ταῦτα κατ' ἐμὲ δόξαν ὅστι, τὰ γ' οἷόν κινεῖσθαι καὶ κρᾶσιν. ὅσα ἓξ ἐχ οἷά τε ἐστὶν, ἐλέσθω τε ὁπόταν τούτων, καὶ ἀμυδρότερα, καὶ ἐχέτω πλῆθος διαφεύλακτα γραφῆς, ταῦτ' ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν γυμνασίαις πειρησόμεθά σοι, καὶ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων καὶ ῥητόρων μαρτυρίαις χρήσομαι. νῦν δὲ τὰ καταλφπόμενα ἐν ὑπερχώμιον, καὶ ὀδενὸς ἦττον ἀναίκαια εἰρῆσθαι, ταῦτ' ἔτι πρόσθεν τοῦ λόγου, παύσομαι, ἵνες εἰσὶ διαφοραὶ τῆς σωθέσεως, καὶ πῆς ἑκάστης χαρακτὴρ ὡς ὅτι ὃ πολὺ, τῶν τε πρόσθεν εἰρημένων ἐν αὐταῖς μεταθέσεων, καὶ δείγματα ἑκάστου πρόσθεν. ὅταν δὲ ταῦτα λάβῃ μοι τέλος, τότε καὶ ἐκεῖνα διδάξειν ὑπόσω, τὰ πρόσθεν πολλοῖς ἐπερχόμενα. ἃ ποτ' ὅστιν ὁ ποιῆν τοῦ

πεζὴν λέξιν ὁμοίαν ποιήματι φαίνεσθαι, μένουσαν ἐν τῷ τοῦ λόγου σχήματι, τὴν δὲ ποιητικὴν φράσιν ἐμφερῆ τῷ πεζῷ λόγῳ, φυλάττουσαν τὴν ποιητικὴν σεμνότητα. σχεδὸν γὰρ οἱ κράτιστα διαλεχθέντες ἢ ποιήσαντες, ταῦτα ἔχουσιν ἐν τῇ λέξει τὰ ἀγαθά. πειρατέον δὴ καὶ περὶ τούτων ἃ φρονῶ λέγειν. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τοῦ πρώτου.

συνθέσεως διαφοραὶ τρεῖς.

ἐγὼ τῆς συνθέσεως εἰδικὰς μὲν πολλὰς διαφορὰς σφόδρα εἶναι τίθεμαι, καὶ οὔτε εἰς σύνοψιν ἐλθεῖν δυναμένας, οὔτε εἰς λογισμὸν ἀκριβῆ. οἴομαι δὲ ἴδιον ἡμῶν ἑκάστῳ χαρακτῆρα, ὥσπερ ὄψεως, οὕτω καὶ συνθέσεως ὀνομάτων παρακολουθεῖν, οὐ φαύλως παραδείγματι χρώμενος ζωγραφίᾳ. ὥσπερ γὰρ ἐν ἐκείνῃ τὰ αὐτὰ φάρμακα λαμβάνοντες ἅπαντες οἱ τὰ ζῶα γράφοντες, οὐδὲν ἐοικότα ποιοῦσιν ἀλλήλοις τὰ μίγματα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν ποιητικῇ τε διαλέκτῳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἁπάσῃ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι χρώμενοι πάντες, οὐχ ὁμοίως αὐτὰ συντίθεμεν. τὰς μέντοι γενικὰς αὐτῆς διαφορὰς ταύτας εἶναι πείθομαι τὰς τρεῖς, αἷς ὁ βουλόμενος ὀνόματα θήσεται τὰ οἰκεῖα, ἐπειδὰν τούς τε χαρακτῆρας αὐτῶν, καὶ τὰς διαφορὰς ἀκούσῃ. ἐγὼ μέντοι κυρίοις ὀνόμασιν οὐκ ἔχων αὐτὰς προσαγορεῦσαι, ὡς ἀκατονομάστους, μεταφορικοῖς ὀνόμασι καλῶ, τὴν μὲν αὐστηράν, τὴν δὲ γλαφυρὰν ἢ ἀνθηράν, τὴν δὲ τρίτην κοινήν. ἣν ὅπως ποτὲ γίνεσθαι φαίην ἂν ἔγωγε, ἀπορῶ, καὶ δίχα μοι νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν, εἴτε κατὰ τὴν στέρησιν τῶν ἄκρων ἑκατέρας, εἴτε κατὰ μίξιν· οὐ γὰρ ῥᾴδιον εἰκάσαι τὸ σαφές. μή ποτ' οὖν κρεῖττον ᾖ λέγειν ὅτι κατὰ τὴν ἄνεσίν τε καὶ τὴν ἐπίτασιν τῶν ἐσχάτων ὅρων, οἱ διὰ μέσου γίνονται πολλοὶ πάνυ ὄντες. οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν μουσικῇ τὸ ἴσον ἀπέχει τῆς νεάτης καὶ ὑπάτης ἡ μέση, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν λόγοις ὁ μέσος ἑκατέρου τῶν ἄκρων ἴσον ἀφέστηκεν· ἀλλ' ἔστι τῶν ἐν πλάτει θεωρουμένων, ὡς ἄλλη τε καὶ τρεῖς καὶ ἄλλα πολλά. ἀλλὰ γὰρ οὐχ οὗτος ὁ καιρὸς ἁρμόττων τῇ θεωρίᾳ ταύτῃ· λεκτέον δ' ὡς ὑπεθέμην, περὶ τῶν χαρακτήρων οὐχ ἅπανθ' ὅσα εἰπεῖν ἔχοιμι· μακρῶν γὰρ ἂν οἶμαι πάνυ δεήσειν λόγων· ἀλλ' αὐτὰ τὰ φανερώτατα.

αὐστηρᾶς ἁρμονίας χαρακτήρ.

τῆς μὲν οὖν αὐστηρᾶς ἁρμονίας τοιόσδε καὶ ὁ χαρακτήρ· ἐρείδεσθαι βούλεται τὰ ὀνόματα ἀσφαλῶς, καὶ στάσεις λαμβάνειν ἰσχυράς· ὥστε ἐκ περιφανείας ἕκαστον ὄνομα ὁρᾶσθαι· ἀπέχειν τε ἀπ' ἀλλήλων τὰ μόρια διαστάσεις ἀξιολόγοις αἰσθητοῖς χρόνοις διειργόμενα· τραχείαις τε χρῆσθαι πολλαχῇ καὶ ἀντιτύποις ταῖς συμβολαῖς, οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει, οἷαι γίνονται τῶν λογάδην συντιθεμένων ἐν οἰκοδομίαις λίθων αἱ μήτε εὐγώνιοι μήτε συνεξεσμέναι βάσεις, ἀργαὶ δέ τινες καὶ αὐτοσχέδιοι· μεγάλοις τε καὶ διαβεβηκόσιν εἰς πλάτος ὀνόμασιν ὡς τὰ πολλὰ μηκύνεσθαι φιλεῖ. τὸ γὰρ ἐκ βραχείας συλλαβῆς συνάγεσθαι, πολέμιον αὐτῇ, πλὴν εἴ ποτε ἀνάγκη βιάζοιτο. ἐν μὲν δὴ τοῖς ὀνόμασι ταῦτα πειρᾶται διώκειν, καὶ τούτων γλίχεται· ἐν δὲ τοῖς κώλοις ταῦτά τε οὐχ ἧττον ἐπιτηδεύει, καὶ τοὺς ῥυθμοὺς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἐκλέγεται, καὶ οὔτε πάρισα βούλεται τὰ κῶλα ἀλλήλοις εἶναι, οὔτε παρόμοια, οὔτε ἀναγκαίᾳ δουλεύοντα ἀκολουθίᾳ, ἀλλ' εὐγενῆ καὶ ἁπλᾶ καὶ ἐλεύθερα. φύσει τ' ἐοικέναι μᾶλλον αὐτὰ βούλεται, ἢ τέχνῃ, καὶ κατὰ πάθος λέγεσθαι μᾶλλον, ἢ κατ' ἦθος. περιόδοις δὲ συντιθέναι συναρτιζούσας τὸν νοῦν τὰ πολλὰ μὲν οὔτε βούλεται· εἰ δέ ποτε αὐτομάτως ἐπὶ τοῦτο κατενεχθείη, τὸ ἀνεπιτήδευτον ἐμφαίνειν ἐθέλει καὶ ἀφελές· οὔτε προσθήκαις τισὶν ὀνομά-

32 των, ἵνα ὁ κύκλος ἐκπληρωθῇ, μηδὲν ὠφελούσαις τὸν νοῦν χρωμένη, οὔθ' ὅπως αἱ βάσεις αὐτῶν γένωνται θεατρικαί τινες ἢ γλαφυραί, σπουδὴν ἔχουσα· οὐδ' ἵνα τῷ πνεύματι τοῦ λέγοντος ὦσιν αὐτάρκεις συμμετρούμεναι μὰ Δία. οὐδὲ ἄλλην τινὰ πρα-

★ γματείαν τοιαύτην ἐπιτηδεύει, οὐδὲ ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἁρμονίας, κατὰ ταῦτα δὲ πτώσεις, ποικίλη περὶ τοὺς σχηματισμούς, ὀλιγοσύνδεσμος, ἄναρθρος, ἐν πολλοῖς ὑπεροπτικὴ τῆς ἀκολουθίας, ἥκιστα ἀνθηρά, μεγαλόφρων, αὐθέκαστος, ἀκόμψευτος, τὸν ἀρχαϊσμὸν καὶ τὸν πίνον ἔχουσα κάλλος. ταύτης δὲ τῆς ἁρμονίας πολλοὶ μὲν ἐγένοντο ζηλωταὶ κατά τε ποίησιν καὶ ἱστορίαν καὶ λόγους πολιτικούς, διαφέροντες δὲ τῶν ἄλλων, ἐν μὲν ἐπικῇ ποιήσει ὅ τε Κολοφώνιος Ἀντίμαχος καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὁ φυσικός· ἐν δὲ μελοποιΐᾳ, Πίνδαρος· ἐν δὲ τραγῳδίᾳ, Αἰσχύλος· ἐν δ' ἱστορίᾳ, Θουκυδίδης· ἐν δὲ πολιτικοῖς λόγοις, Ἀντιφῶν. ἐνταῦθ' ἡ μὲν ὑπόθεσις ἀπῄτει πολλὰ παραθέσθαι τῶν εἰρημένων ἑκάστου παραδείγματα, καὶ ἴσως οὐκ ἂν

οὐκ ἀηδὴς ὁ λόγος ἐγένετο, πολλοῖς ὥσπερ ἄνθεσι ποικιλλόμενος ἐαρινοῖς· ἀλλ' ὑπερμέτρον ἔμελλε φανήσεσθαι τὸ σύνταγμα, καὶ σχολικὸν μᾶλλον ἢ παραγγελτικόν. οὐ μὲν δὴ ἀνέλεγκτα παραλιπεῖν τὰ ῥηθέντα ἥρμοττεν, ὡς δὴ φανερὰ καὶ οὐ δεόμενα μαρτυρίας. ἔδει δέ πως τὸ μέτριον ἀμφοῖν λαβεῖν, καὶ μήτε πλεονάσαι τοῦ καιροῦ, μήτε ἐλλιπεῖν τῆς πίστεως. τοῦτο δὴ πειράσομαι ποιῆσαι, δείγματα λαβὼν ὀλίγα παρὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν. ποιητῶν μὲν οὖν Πίνδαρος ἀρκέσει παρακληθείς, συγγραφέων δὲ Θουκυδίδης. κράτιστοι γὰρ οὗτοι ποιηταὶ τῆς αὐστηρᾶς ἁρμονίας. ἀρχέτω δὲ Πίνδαρος, καὶ τούτου διθύραμβός τις, οὗ ἐστιν ἀρχή· Δεῦτ' ἐν χορὸν ὀλύμπιοι, ἐπί τε κλυτὰν πέμπετε χάριν θεοί· πολύβατον οἵτ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθήναις οἰχνεῖτε, πανδαίδαλόν τ' εὐκλέ' ἀγοράν· ἰοδέτων λάβετε στεφάνων τῶν ἐαριδρέπτων λοιβάν. Διόθεν τέ με σὺν ἀγλαΐᾳ ἴδετε, πορευθέντες ἀοιδαῖς δεύτερον ἐπὶ κισσοδέταν θεόν, ὃν Βρόμιον, ὃν Ἐριβόαν βροτοὶ καλέομεν· γόνον ὑπάτων τε πατέρων μελπόμεν, γυναικῶν τε Καδμείαν Σεμέλαν. ἐν Ἀργείᾳ Νεμέᾳ μάντιν οὐ λανθάνει φοίνικος ἔρνος, ὁπότ' οἰχθέντος ὡρᾶν θαλάμου, εὔοδμον ἐπάγωσιν ἔαρ φυτὰ νεκτάρεα. τότε βάλλεται, τότ' ἐπ' ἄμβροτον χέρσον ἐραταὶ ἴων φόβα, ῥόδα τε κόμαισι μίγνυνται. ὑμνεῖτε ὀμφαὶ μελέων σὺν αὐλοῖς· ὑμνεῖτε Σεμέλαν ἑλικάμπυκα χοροί. ταῦθ' ὅτι μέν ἐστιν ἰσχυρὰ καὶ στιβαρὰ καὶ ἀξιωματικά, καὶ πολὺ τὸ αὐστηρὸν ἔχει, τραχύνει τε ἀλύπως καὶ πικραίνει τὰς ἀκοὰς μετρίως, ἀνακέκληταί τε τοῖς χρόνοις, καὶ διαβέβηκεν ἐπὶ τὸ πολὺ ταῖς ἁρμονίαις, καὶ οὔτε θεατρικὸν δὴ τοῦτο καὶ γλαφυρὸν ἐπιδείκνυται κάλλος, ἀλλὰ τὸ ἀρχαϊκὸν ἐκεῖνο καὶ τὸ αὐστηρόν, ἅπαντες ἂν οἶδ' ὅτι μαρτυρήσειαν οἱ μετρίαν αἴσθησιν ἔχοντες περὶ λόγους. τίνι δὲ κατασκευασθέντα ἐπιτηδεύσει τοιαῦτα γέγονεν· οὐ γὰρ ἄνευ γε τέχνης καὶ λόγου τινός, αὐτοματισμῷ καὶ τύχῃ χρησάμενα τοῦτον εἴληφε τὸν χαρακτῆρα· ἐγὼ πειράσομαι δεικνύειν. τὸ πρῶτον αὐτῷ κῶλον ἐκ τεττάρων σύγκειται λέξεως μορίων, ῥήματος καὶ συνδέσμου, καὶ δυοῖν προσηγορικῶν. τὸ μὲν οὖν ῥῆμα καὶ ὁ σύνδεσμος συναλοιφῇ κερασθέντα, οὐκ ἀηδῆ πεποίηκε τὴν ἁρμονίαν. τὸ δὲ προσηγορικὸν τῷ συνδέσμῳ συντιθέμενον, ἀποτετράχυκεν ἀξιολόγως τὴν ἁρμονίαν. τὸ γάρ, Ἐν χορόν, ἀντίτυπόν τε καὶ οὐκ εὐεπές, τοῦ μὲν συνδέσμου λήγοντος εἰς ἡμίφωνον στοιχεῖον τὸ ν, τοῦ δὲ προσηγορικοῦ τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀφ' ἑνὸς τῶν ἀφώνων 33 τοῦ χ· ἀσύμμικτα δὲ τῇ φύσει ταῦτα τὰ στοιχεῖα καὶ ἀκόλλητα. οὐ γὰρ πέφυκε κατὰ μίαν συλλαβὴν τοῦ χ προτετάχθαι τὸ ν. ὥστε οὐδὲ συλλαβῶν δύο τὰ μόρια γινόμενα συνάπτει τὸν ἦχον, ἀλλ' ἀνάγκη σιωπήν τινα γίνεσθαι μέσην ἀμφοῖν τὴν διορίζουσαν ἑκατέρου τῶν γραμμάτων τὰς δυνάμεις. τὸ μὲν δὴ πρῶτον κῶλον οὕτω τραχύνεται τῇ θέσει. κῶλα δέ με δέξαι νυνὶ λέγειν οὐχ οἷς Ἀριστοφάνης ἢ τῶν ἄλλων τις μετρικῶν διεκόσμησε τὰς ᾠδάς, ἀλλ' οἷς ἡ φύσις ἀξιοῖ διαιρεῖν τὸν λόγον, καὶ ῥητόρων παῖδες τὰς περιόδους διαιροῦσι. τὸ δὲ τούτῳ παρακείμενον κῶλον, τό, Ἐπί τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, βέβηκέ τε ἀπὸ τοῦ προτέρου διαβάσει ἀξιολόγῳ, καὶ περιείληφεν ἐν αὐτῷ πολλὰς ἁρμονίας ἀντιτύπους. ἄρχει μὲν γὰρ αὐτοῦ στοιχεῖον ἓν τῶν φωνηέντων τὸ ε, καὶ παράκειται ἑτέρῳ φωνήεντι τῷ ι. εἰς τοῦτο γὰρ ἔληξε τὸ πρὸ αὐτοῦ· οὐ συναλείφεται δὲ οὐδὲ ταῦτα ἀλλήλοις, οὐδὲ προτάττεται κατὰ μίαν συλλαβὴν τὸ ι τοῦ ε· σιωπὴ δή τις ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν γίνεται διερείδουσα τῶν μορίων ἑκάτερον, καὶ τὴν βάσιν ἀποδοῦσα αὐτοῖς ἀσφαλῆ. ἐν δὲ τῇ κατὰ μέρος συνθέσει τῶν κώλων, τοῖς μέν, Ἐπί τε, συνδέσμοις, ἀφ' ὧν ἄρχεται τὸ κῶλον, εἴτε ἄρα προθέσιν αὐτῶν δεῖ τὸ ἡγούμενον καλεῖν, τὸ προσηγορικὸν ἐπικείμενον μόριον, Κλυτάν, ἀντίτυπον πεποίηκε καὶ τραχεῖαν τὴν σύνθεσιν. κατά τι δή ποτε βούλεται μὲν εἶναι βραχεῖα ἡ πρώτη συλλαβὴ τοῦ Κλυτάν· μακροτέρα δέ ἐστι τῆς βραχείας, ἐξ ἀφώνου τε καὶ ἡμιφώνου καὶ φωνήεντος συνεστῶσα. τὸ δὲ μὴ εἰλικρινῶς αὐτῆς βραχύ, καὶ ἅμα τὸ ἐν τῇ κράσει τῶν γραμμάτων δυσέκφορον, ἀναβολήν τε ποιεῖ καὶ ἐγκοπὴν τῆς ἁρμονίας. εἰ γοῦν τὸ κ τις ἀφέλοι τῆς συλλαβῆς, καὶ ποιήσειεν, Ἐπί τε λυτάν, λυθήσεται καὶ τὸ βραδὺ καὶ τὸ τραχὺ τῆς ἁρμονίας. πάλιν τῷ Κλυτὰν προσηγορικῷ, τὸ Πέμπετε ῥηματικὸν ἐπικείμενον, οὐκ ἔχει συνῳδὸν οὐδ' εὔκρατον τὸν ἦχον, ἀλλ' ἀνάγκη στηριχθῆναι τὸ ν, καὶ πιεσθέντος ἱκανῶς τούτου, ἀκουστὸν γενέσθαι τὸ π. οὐ γὰρ ὑποτακτικὸν τῷ ν τὸ π. τούτου δὲ αἴτιος ὁ τοῦ σχήματος

σχηματισμός, ὅτε χῦ τὸν αὐτὸν τόπον, οὐδὲ τῷ αὐτῷ ἑτέρῳ τῶν γραμμάτων ἐνφέρων ἑκάτερον, τὸ π χὴ ὃ ν. τῷ μὲν γὰρ, πρὸς τὸν οὐρανόν τε γίγνεται ἦχος, καὶ τῆς γλώσσης ἄκροις τοῖς ὀδοῦσι προσαπτομένης, χὴ τῷ πνεύματος ἀφεθέντος ἀθρόου τῶν ῥωθώνων μεσιζομένου· τὸ δὲ π, μύσαντός τε τὰ χείλη, χὴ οὐδὲν τῆς γλώσσης ἐνεργούσης, τῷ τε πνεύματος χῦ τὴ δύοιξιν τῶν χειλῶν τὴ ψόφον λαμβάνοντος ἀθρόον, ὡς δὴ χὴ πρότερον εἴρηταί μοι. ὃν δὴ τῶν μεταλαμβάνῃ ὃ σῶμα σχηματισμὸν ἕτερον ἀπ' ἑτέρου, μήτε συγγενῆ μήτε παρόμοιον, ἐμποδὼν λαμβάνει τις χρόνος, δι' ὃ σωίσταται ὃ λόγος χὴ ἅμα οὐδὲ ἡ προσηγορία τῷ Πέμπτε συλλαβὴ μαλακὴν ἔχῃ τὸν ἦχον, ἀλλ' ὑποβαχεῖα τὶν ἀκοὴν ἀρχουσά τε ἀπ' ἀφώνου, χὴ λήγουσα εἰς ἡμίφωνον. τῶν τε Χάειν ὃ Θεοὶ προσκείμενον, μακρὰν τὴ ἦχον, χὴ ποιῇ τὸν δι' ὅλου σεσιμὸν ἀξιόλογον τῶν μορίων· τὸ μὲν, εἰς ἡμίφωνον λήγοντος, τὸ ν· τὸ δ', ἀφώνου ἔχοντος ἡγούμενον, ὃ θ. οὐδενὸς δὲ πέφυκε προτάττεσθαι τῶν ἀφώνων τὰ ἡμίφωνα. τύτοις ὑπάρχει τεῖον κῶλον θυσί· Πολύβατον οἴτ' ἄγεος ὀμφηλὸν θυόεντα σὺν τὴ ἱερᾶς Ἀθηναίας οἰκῆτε. σὺ μὲν τῷ τε Ὀμφηλὸν, εἰς ὃ ν λήγοντι, ὃ Θυόεντα προσκείμενον, ἀπὸ δ' θ ἀρχόμενον, ὁμοίαν ἀποδίδωσιν ἀντιτυπίαν τῇ πρότερον· καὶ τῷ Θυόεντα, εἰς φωνῆεν ὃ α λήγοντι, ἐπεζευγμένον δ' Ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἀπὸ φωνήεντος τὸ ε λαμβάνον τὴν ἀρχὴν, διέστακε τῷ μεταξὺ χρόνῳ τὸν ἦχον σχεδὸν ὀλίγῳ. τύτοις ἐκεῖνα ἕπεται, Παναθηναίων τ' ἀγώνων ἐπὶ ἅρματι. βαρεῖα καὶ ὑπερτύπως ἡ συζυγία. ἡμιφώνῳ γὰρ ἄφωνον σεσάπεται γράμμα, τῶν ν ὃ τ. καὶ μᾶλλον ἐκβέβηκεν ἀξιόλογον ἀφέσασιν ἡ μεταξὺ τὸ τε προσηγορικοῦ τῶν Γαναθηναίων, καὶ τῆς σεμνολογοῦσης τῆς ὑπερσωκρατικῆς αὐτῷ. μακραὶ γὰρ εἰσιν ἀμφότεραι, μείζων δ' οὐκ ὀλίγῳ τῆς συμμετρίας ἡ ζωναλείφουσα τὰς δύο συλλαβὰς, ἐξ ἀφώνου τὲ καὶ δυοῖν ζωνεζευγμένων φωνήεντων. εἰ γοῦν λίς ἀφέλοιτο αὐτῆς ὃ τ, καὶ ποιήσῃ, Γαναθήναιον δ' ἐκλέ' ἅπαντες, εἰς ὃ δίχρονον ἐλθοῦσα μέτρον, ὑπερτερᾶν ποιήσῃ τὴν ἀρμονίαν. ὁμοια τύτοις ὑπάρχει καὶ ἐκεῖνα, Ἰοδέτων λάβετε σφαῖραν. προσκείται δύο ἡμίφωνα ἀλλήλοις, ὃ ν καὶ τὸ λ, φύσει οὐκ ἔχοντα συζυγίαν, ὥ μὴ χῦ τοῖς ὁμοίοις σχηματισμοῖς τῆς γλώσσης ἐνφέρεσθαι· καὶ τὰ ὑπὸ τύτοις λεγόμενα μηκύνεται τε ταῖς συλλαβαῖς καὶ διέστηκε ταῖς ἁρμονίαις ὑπὸ πολύ· Στεφάνων τ' ἀριστρέπτων. μακραὶ γὰρ καὶ δύο συγκρούονται συλλαβαὶ δίχρονον ὑπεραίρουσαν μέτρον· ἥ τε λήγουσα τῶν Στεφάνων μοῖρα, δυσὶ προσλαμβάνουσα ἡμιφώνοις φωνῆεν γράμμα φύσει μακρὸν, καὶ ἡ ζωναπτομένη τύτῃ τελευτὴ μηκυνθεῖσα γράμμασιν, ἀφώνῳ καὶ φωνήεντι μακρῶς λεγομένῳ καὶ ἡμιφώνῳ. δρασμός τε ὧν γέγονε τοῖς μήκεσι τῶν συλλαβῶν, καὶ ἀντιτυπία τῇ προσθέσει τῶν γραμμάτων, οὐκ ἔχοντος ὅ τ σωφρὸν τὸν ν τὸν ἦχον, ὡς καὶ πρότερον εἴρηκα. προσκείται δὲ καὶ τὰ Λοιβαὶ, εἰς ὃ ν λήγοντι, ἀπὸ τῦ σ, ἀρχόμενον ἄφωνον, ὃ, Διόθεν τέ με· χὴ ὦ, Σιὼ ἀγλαΐα, εἰς ὃ ι λήγοντι, τὸ, Ἴδετε προβλῆτες ἀοιδᾶς, ἀρχόμενον ἀπὸ τῦ ι. πολλάκις δὴ ὕδρι ταῦτα, ὅλον τὸν ᾠδὸν σκοπῶν. ἵνα δὲ καὶ πρὸς τὰ λοιπῶν εἰπεῖν ἐπέλθωμί μοι χρόνος, Γινδάρου μὲν ἥκις ἔστω· Θουκυδίδης δ' ὁ λαμπρότατος λέξις ἡ ὀκ τῦ προσοιμίου ἥδε· Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὺς καθιστάμενον, καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, τεκμηριούμενος [τε] ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρασκευῇ τῇ πάσῃ, καὶ ὁ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρᾶν ξυνίστατο μὲν πρὸς ἑκατέρους, ὃ μὲν εὐθὺς, ὃ δὲ καὶ μελλήσας. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλείστων ἀνθρώπων. ὧν γὰρ πρὸ αὐτῦ, καὶ τὰ ἐπὶ παλαιότερα, σαφῶς μὲν εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατον ἦν· ὅτι μὲν τεκμηρίων ὧν ἐπιμακρότατον σκοποῦντί μοι πίστις εὕρισκ ξυμβαίνειν, ὑ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, ὅτε χῦ τοῖς πολέμοις, ὅτε ἐς τὰ ἄλλα. φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη, ἐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μετῳκισάσης τε ὕστερα, καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τῶν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων. τῆς γὰρ ἐμπορείας ὀκ οὔσης, ἐδ' ἀσφαλῶς δυνάμενοι ἀδεῶς ἀλλήλοις, ὅτε χῦ γῶ, ὅτε θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι, ὅσον ἀποζῶ, καὶ περιουσίαν χημάτων ὀκ ἔχοντες, οὐδὲ γῶ φυτεύοντες, ἄδηλον ὃν ὁπότε

ὁπότε τὶς ἐπελθών, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, μῶλος ἀφαιρήσεται, τῆς καθ' ἡμέραν ἀναλήψε ζοφῆς πόνταχοῦ μὴ ἡγούμενοι ὑπέρκαρτεῖν, ὑ χαλεπῶς ἀνέσαντο. αὕτη πάλιν ἡ λέξις ὅτι μὴ ὀκ ἔχῃ λείας οὐδὲ στενοξυσμένας ἀκριβῶς τὰς ἁρμονίας, οὐδὲ ὀξύ ἐστιν, καὶ λεληθότως ὀλισθήσασα τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ πολὺ ὃ αὐτίτυπον καὶ βαχὺ καὶ τρυφὸν ἐμφαίνῃ, καὶ ὅτι πόνηρευκιῶς μὴ ἡ θεατικῆς οὐδὲ κ μικρὸν ἐφάπτεται χάριτος, ἀρχαϊκὴν δέ τι καὶ αὐθάδες ὑπιδείκνυται κάλλος, ὡς πρὸς εἰδότας ὁμοίως τοῖς ἀπαθδύτοις ἄπονθας, οὐδὲν δέομαι λέγειν, ὡς τὲ καὶ αὐτὸ τὸ γε τῦ συγγραφέως ὁμολογήσαντος, ὅτι εἰς μὲν ἀκρόασιν ἦπτον ὑπιτερπὴς ἡ γραφὴ ὄστι, κτῆμα δὲ εἰσαεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα εἰς ὃ παραυλίκα ἀκούῃ σύγκειται. ἵνα δὲ ὄστι τὰ θεωρήματα οἷς χρησάμενος ἀνὴρ ὕστις δύπιν καὶ ἀύσπρωπεποίηκε τὴν ἁρμονίαν, δι' ὀλίγων σημανῶ. ῥᾴον γὰρ ὄστι μικρὰ μεγάλων ἕνεκα δείγματα τοῖς μὴ χαλεπῶς ὑπὸ τὸ ὁμοίου τε καὶ ἀκολούθου μεταβαίνουσι θεωρεῖν. αὐλίκα σὺ ἀρχῆ ὦ Ἀθηναῖος προσηγορικῷ, τὸ Ξενοφάνους ῥῆμα ἐφαρμοτόμενον, διήσῃ σὺ ἀξιολόγως τὴ ἁρμονίαν. ὁ γὰρ προτάττεται ὃ σ τῶ ξ χῦ συνεκφορᾶ τὶ σὺ μιᾷ συλλαβῇ γινομένῳ. δεῖ δὲ τὸ σ σιωπῇ καταληφθέντος, τότε ἀκριβῶν ἡμέαθαι ὃ ξ. τῦτο δὲ βαχύτητα ἐργάζεται καὶ αὐτίτυπίαν τὸ πάθος. ἔπειθ' αἱ μὲν τῦτο γινόμεναι συζυγίαι τῶν ἦχων, τῶ τε ν καὶ τῶ τ, καὶ τῶ π καὶ β κ, τετράκις ἑξῆς ἀλλήλαις προσκείμεναι, γράφουσιν ἀμάλακτον τὸν ἀκοὸν, καὶ ἀσφαλῶν ἀξιολόγως τὰς ἁρμονίας, ὅταν φῇ, Τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων. τύτων γὰρ τῶν μορίων τῆς λέξεως οὐδὲν ὃ τι μὴ καθαρὸν θῦναι δεῖ καὶ πεπαθῦναι πρότερον ὑπὸ τῶ στόματος, ἵνα ὃ σεσαπτόμενον αὖτις βαπτόμενον καὶ καθαρὰν τὴ ἑαυτῦ λαβῇ δύναμιν. ἔτι πρὸς τύτοις ἡ τῶν φωνήεντων προσθήκις, ἡ χῦ τὸν τελευταῖον τῶ κώλου τῶδε ἡμομόν ὃν τῶ, Καὶ Ἀθηναίων, διέκρουκε ὃ σεσεχὲς τῆς ἁρμονίας, καὶ διέσακε πολὺ αὐθητὸν τὸν μεταξὺ λαβοῦσα χρόνον. ἀκέρασοί τε γὰρ αἱ φωναὶ τῶ τε ι, καὶ τῶ α, καὶ ἀποκόπτουσα τὸν ἦχον". αὖθις ὃν τὴ δευτέρα προέσθω προηγύμενον κῶλον τοῦτο, Ἀρξάμενος δ' ὑμῖν καθισταμένου, μετέπειτα ἁρμόσας ὁ ἀνὴρ, ὡς αὖ δύφωνόν τε καὶ μάλιστα φαίνοιτο, καὶ μαλακόν· ὃ μὲν τῦτο πάλιν ἀποβαχεῖα καὶ διαπαρὰ τοῖς διαλαβάσμασι τῶν ἁρμονιῶν. Καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων. τεία γὰρ ἀνήλοις ἐξῆς ὑ διὰ μακροῦ προσκείται τὰ φωνήεντα συγκρούσει ἐργαζόμενα καὶ ἀνακοπὰς, ὑ ὀκ ἐώντα τὴν ἀκρόασιν ἑνὸς κώλου στενοχοῦς φαντασίαν λαμβάνειν· ἥ τε προέσθω αὖτις λήγουσα εἰς τὸ, Τῶν προγεγενημένων, ὀκ ἔχῃ τὴν βάσιν

30 ὕψεγραμμον καὶ προφερῆ, ἀλλ' ἀκόρυφός τις φαίνεται ὑ ἀκαλαίτροφος, ὥσπερ μέρος οὖσα τῆ δευτέρας, ἀλλ' οὐχὶ τῆς προφῆτης τέλος. ὃ δὴ αὐτὸ πέπονθε ὑ καὶ ἡ τελευτὴ πρόεσθαι. ὑ γὰρ ἐκείνης ἀναφέρεται ὑδὲν ὄστι ὑ αὐέδραστος ἡ βάσις τελευταῖον ἔχουσα μόριον, Τὸ ὃ καὶ σχηνοκόμενον, πολλὰς ἅμα προέχουσα καὶ αὐτὴ φωνήεντων τε πρὸς φωνήεντα αὐτίτυπίας, καὶ ἡμιφώνων πρὸς ἡμίφωνα. ἄσπερ ἐργάζεται τὰ μὴ σεσωφρὰ τῇ φύσει καὶ βαχύτητας. ἵνα δ' σϋνελὼν εἴπω, δώδεκά που προέσθων ὑσῶν αἷς παρεθέμην, εἴ τις αὐτὰς συμμέτρως μεείζοι πρὸς ὃ πνεῦμα, κώλων δ' τῶν ἐμπροσθεμβαινομένων ὀν αὐταῖς ὀκ ἐλαττόνων ἢ τεσσάκοντα, τὰ μὲν δύεπῶς συγκείμενα καὶ ζωνεζευγμένα ταῖς ἁρμονίαις ὀκ ἂν δύσει τὶς ἓξ ἢ ἑπτὰ ζητεῖν πόντα κῶλα, φωνήεντων δ' συμβολὰς ὀν ταῖς δώδεκα προέσθοις ὀλίγου δεῖν τεσσάκοντα, ἡμιφώνων τε καὶ ἀφώνων αὐτιτύπων καὶ πικρῶν καὶ δυσεκφόρων προβολάς· ἓξ ὧν αἱ τε ἀνακοπαὶ καὶ ζητοῦ

40 πολλὰ ἐξαλοίσματα τῇ λέξει γέγονε τοσαῦτα ὃ πλῆθος, ὥστε ὀλίγου δεῖν καθ' ἕκαστον αὐτῆς μόριον εἶναί τῶν ζητούντων. πολλὴ δ' ἡ τῶν κώλων ἀσυμμετρία πρὸς ἀλλήλα, καὶ ἡ τῶν προέσθων ἀνωμαλία, καὶ ἡ τῶν σχηματισμῶν κραότης, καὶ ὃ τῆς ἀκολουθίας ὑποροπικὸν, καὶ ζητοῦντα ὅλα χραχτηριστικὰ τῆς ἀκαμψεύτου τε καὶ αὐσηρᾶς ἐπελογισάμην ὅτι τὰ ἁρμονίας. ἀπόνθασι γὰρ ἐπεξιέναι πάλιν ὅτι τῶν προέσθων ἕκαστον, καὶ καθαπτόμενον εἰς τύτων τὸν χρόνον, ὀκ ἀναγκαῖον ἡγεῖσθαι. Ἡ δ' γλαφυρὰ καὶ αὐθηρὰ σκλήρωσις, ὡς δύτεραν ἐθέλειν τῇ πάξει, γλαφυρᾶς τε αἰθηρᾶς χραχτῆρα ἴσιόνδε ἔχει· ὃ ζητεῖ καθ' ἕκαστον ὄνομα ὀκ ἀπειφανείας ὁρᾶσθαι, οὐδὲ ὀν ἕδρα σωμάτων πόντα βεβηκέναι πλατεῖα τε καὶ ἀσφαλῆ, οὐδὲ μακροὶς τοῖς μεταξὺ αὐτῶν ἐπὶ χρόνοις, οὐδὲ χαρακτήρ.

ὅλως δ' βεβαδὺ ϗ σαθηρὸν ζοῦτο φίλον αὐτῇ, ἀλλὰ ϗ κινδυνεύειν βούλεται τὴν ὀνομασίαν, ϗ φέρεσθαι καὶ θάττερα ζ' τῶν ἑτέρων ὀνομάτων, ϗ ὀχεῖσθαι τ' ἀηδηλυχίαν λαμβάνοντα βάσιν, ὥσπερ τὰ ῥέοντα ναύμαχα ϗ μηδέποτε ἀβεβαιοῦται· σαφηνηθεῖά τε ἀηδήλοις ἀξιοῖ ϗ σύνυφαίνεσθαι τὰ μόρια τῆς λέξεως ὅλην ἀποτελοῦντα εἰς δυνάμειν. ζοῦτο δ' ποιοῦσιν αἱ τῶν ἁρμονιῶν ἀκρίβειαι, χρόνον αἰσθητὸν οὐδένα τὸν μεταξὺ τῶν ὀνομάτων λαμβάνουσαι· ἔοικέ τε ζ' ζοῦτο δ' μέρος ὑπτείοις ὑφαῖς, ἢ γραφαῖς συνεφθαρμένα τὰ φωτεινὰ τοῖς σκιεροῖς ἐχούσαις· ὑφωνά τε βούλεται εἶ) πάντα ὀνόματα ϗ λῆμα, ϗ μαλακά, καὶ παρθενωπά. ϗαχείας δ' συλλαβὰς καὶ ἀντίτυποις ἀπέρθεται που· δ' δὲ ῥᾳστὸν πᾶσι καὶ ϖάσαις ἁρμόζειν δυνάμενον, ϗ δι' ἀληθείας ἔχει. ἐ μόνον δὲ τὰ ὀνόματα τοῖς ὀνόμασιν ὑπτιδείως συνηρμόσθαι βούλεται καὶ ζυνέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ κῶλα ζοῖς κώλοις ζυνοφαίνεσθαι, καὶ πάντα εἰς ϖείοδον τελευτᾶν, κώλου τε μῆκος, ὃ μὴ βεβαρύτερον ἕξαι μηδὲ μεῖζον τῶ μετρίου, καὶ ϖείοδου χρόνον ἕ πνεῦμα τέλεον ἀνδρὸς κεκτῆσθ· ἀ ϖείοδον δὲ λέξιν, ἢ ϖείοδον ἀκώλιστον, ἢ κῶλον ἀσύμμετρον, οὐκ αὖ ἐπομνύειν ἐρᾶσθαι. χρῆται δὲ καὶ ῥυθμῷ ϗ ζοῖς μηκίστοις, ἀλλὰ ζοῖς μέσοις τε καὶ βεβαρυτέροις. ϗ τῶν ϖείοδων ζὰς τελευτὰς ἀνύθμοις εἶ) βούλεται καὶ βεβηκυίας, ὡς ἀπὸ σάθμης· ζαναλία ποιοῦσα σὺν ταῖς ζούτων ἁρμογαῖς ἢ ταῖς τῶν ὀνομάτων· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ζυνθείφθ, ζαῦτας δ' διίστησι, καὶ ὥσπερ οὐ ϖείοπου βούλεται φανερὰς εἶ). χήματά τε ϗ ζοῖς ἀρχαιοπρεπεστάτοις, ϗδ' ὅσοις ἢ συμπότης τὶς, ἢ βάσις, ἢ πῖνος ϖρόσεστιν, ἀλλὰ ζοῖς ζυφεροῖς καὶ μαλακοῖς ὡς τὰ πολλὰ χρῆσθαι φιλῶ· σὺν οἷς πολὺ δ' ἀπατηλόν' ὅστι καὶ θεατεικόν. ἵνα δὲ κοινότερον εἴπω, τέναντίον ἔχει χῆμα τῇ ϖεττέρᾳ ζ' μέσῃ. ζῶν ὧν ὠδὲν δέομαι πάλιν λέγειν. ἀκόλουθον δ' ἂν εἴη καὶ ζοῖς σὺν αὐτῇ ϖεφιλόσαφας καταειθμήσασθαι. ἐποποιῶν μὲν δίων ἔγωγε μάλιστα νομίζω ζουτονὶ τὸν χαρακτῆρα ἐπιζεργάσασθαι Ἡσίοδον· μιξοποιῶν δὲ, Σαπφὼ, καὶ μ' ζαύτω Ἀνακρέοντά τε καὶ Σιμωνίδην· ϗαγωδοποιῶν δὲ, μόνον Εὐριπίδην· συμπεφορέων δὲ ἀκριβῶς μὲν ὠδένα, μᾶλλον δ' τῶν πολλῶν Ἔφορόν τε ϗ Θεόπομπον, ῥητόρων τὲ Ἰσοκράτη. θήσω δ' καὶ Πλάτωνα ϖαραδείγματα τῆς ἁρμονίας, ποιητῶν μὲν ϖεφελεισάμενος Σαπφὼ, ῥητόρων δ' Ἰσοκράτη. ἀρξομαι δ' ἀπὸ τ' μιξοποιοῦ. Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφρόδιτα, παῖ Διὸς δολοπλόκε· λίσσομαί σε, μή μ' ἄτασι μηδ' ἀνίαισι δάμνα πότνια θυμόν· ἀλλὰ τῆδ' ἔλθ' ποτε κατ' ἔρωτα· ζὰς ἐμὰς αὐδὰς αἴοις, ἀῖς πολλὰκ' ἔκλυες· πάτρος δ' δόμον λιποῦσα χρύσιον, ἦλυθες ἅρμα ὑποζεύξασα. καλοὶ δέ σ' ἆγον ὠκέες τροῦθοι, πέρυγας μιγάσαι πυκνὰ δινεῦντες ἀπ' ὠράνω, αἰθέρος διὰ μέσσω· αἶψα δ' ἵκοντο. τὺ δ', ὦ μάκαιρα, μειδιάσασ' ἀθανάτῳ ϖροσώπῳ, ἤρε' ὅτι δ' αὖ κἄτι δεῦρο κάλημι, κὤττι μ' ἐμῷ μάλιστα θέλω θῆκεν μανίαις θυμῷ. Τίνα δ' αὖτε πείθωμεν σαγήνῃ δεῦσαν φιλότητος σ' ὦ Σαπφὼ, δίκην. καὶ γὰρ, αἰ φεύγει, ταχέως διώξει· αἰ δ' δῶρα μὴ δέκετο, ζάλλα δώσει· αἰ δ' μὴ φιλεῖ, ταχέως φιλήσει, κὤττι μ' θέλεις, ἐθέλειμι. καὶ νοῦν χαλέπαινον λῦσον σὺν μερίμναις. ὅσα δ' μοι τελέσσαι θυμὸς ἱμείρει, τέλεσσον. σὺ δ' αὐτὰ σύμμαχος ἔσο. ζούτων τῆς λέξεως ἡ εὐπεπεια ϗ ἡ χάρις ἐν τῇ ζυνεπείᾳ καὶ λήθοντι γέγονε τῶν ἁρμονιῶν. ϖαρέκειτο γὰρ ἀηδήλοις τὰ ὀνόματα καὶ σαφῆ φαίνεται κατά τινας οἰκειότητας καὶ συζυγίας φυσικὰς τῶν γραμμάτων. τὰ γὰρ φωνήεντα τοῖς ἀφώνοις τὲ ϗ ἡμιφώνοις ζυναπτόμενα μικροῦ δεῖν δ' ὅλης τῆς ὡδῆς ὅλα ϖεσβάσεσθαί τε καὶ ζυποβάσεσθαι· ἡμιφώνων δ' ϖρὸς ἡμίφωνα, ϗ φωνηέντων ϖρὸς ἀηδήλα συμπλώσεις, αἱ ἁβρὰν ἀναβλύουσαι ζοῖς ἤχοις, ὀλίγα πάνυ εἰσίν. ἐγὼ γ' οὖν ὅλως τὴν ὠδὴν ἀνάσχοιμι πούμβους, πέντε δ' ἕξ ἴσως δοῦναι σὺν τοῖς τοιούτοις ὀνόμασι καὶ ῥήμασι, καὶ τοῖς ἀηδοῖς μέλεσι, μιμφώνων τὲ γραμμάτων συμπλοκὰς τῶν μὴ ϖεφυκότων ἀηδήλοις κεραίνυσθαι, ϗ ὠδὲ ζαῦτας ὅτι πολὺ ϗαχυούσας τὴν εὐπειαν ἀνείσιον. φωνηέντων δ' ϖαθαρότης ζὰς μὲν σὺν τοῖς κώλοις αὐζοῖς γνοφώδεις, ἔτι ἐλαφροὺς ἢ τοσαύτας· ζὰς δ' ζυναπλούσας τὰ κῶλα ἀηδήλοις, ὀλίγῳ δεῖν ζούτων πλείονας. εἰκότως δ' ἡ γέγονεν ἡ λέξις δύσρις τὶς καὶ μαλακὴ, τῆς ἁρμονίας τῶν ὀνομάτων μηδὲν ἀποκυμαλιζούσης τὸν ἦχον. ἔλεγον δ' ἀν καὶ τὰ λοιπὰ τ' ζυθέσεως ζούτης ἰδιώματα, καὶ ἀπεδείκνυον ὅτι τῶν ϖαρεσκευασμάτων ζαῦτα ὄντα. οἷα ἐγὼ φημι, εἰ μὴ μακρὸς

μακρὸς ἔμελλεν ὁ λόγος ἔσεσθαι, καὶ ζαυτολογίας τινὰ δόξαν παρέξειν. ἀξιῶ γάρ ζι ϖρὸς ἐμοῦ κ' τῶν ϖεφελεθμημένων ἀεὶ ἐμοῦ κ' τῶν ϖεσέκδοσιν δ' χρακτῆρος, ὅτι λέγεσθαί τε καὶ σκοπεῖν ὅτι ϖολλῶν φθημάτων κ' πολλῶν ἀγκείαν καὶ φολιὰ. ἐμοὶ δ' οὐκ εἴζωρφ ζοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ἀπόχρη δεῖξαι μόνον ἀρχαιότατος ἂ βούλομαι τοῖς δυνησομένοις ϖαθαχολουθῆσαι. ἑνὸς ἔτι ϖαθαπάσω λέξιν ἀνδρὸς εἰς τὸν αὐτὸν κατεσκευασμένην χρακτῆρα, Ἰσοκράτους τῆς ῥήτορος, οὗ ἐγὼ μάλιστα ϖάντων οἶμαι τῶν ϖεζῇ τῇ λέξῃ χρησαμένων, ζαύτην ἀκριβῶς τ' ἁρμονίαν. ἔστι δὲ ἡ λέξις οὐκ ἄ' Ἀρεοπαγιτικὴ ὧδε· Πολλοὺς ὑμῶν οἶμαι θαυμάζειν ὁπόταν ποτὲ γνώμην ἔχων ϖερὶ ζῶν ϖολιτείας τὴν ϖαροῦσαν ἐποιησάμην, ὡς ἔπος τῆς πόλεως οὐ κινδυνεύουσης, ἢ σφαλερὰς αὐτῆ τῶν ϖεσμάτων καθεστώτων, ἀλλ' ἀ πλείους μὲν τειήρεις ἢ ἑξακοσίας κεκτημένης, εἰρηνεύειν τε καὶ τὰ ϖερὶ τὴν χώραν ἀγωνίσης, καὶ τῶν κ' θαλάσσαν ἀρχούσης, ἔτι τε συμμάχους ἐχούσης πολλοὺς μὲν ζοῖς ἐπιμόνως ἡμῖν, ὀλίγα δὲ δεῖν, βοηθήσοντας, πολὺ δ' πλείους ζοῖς ζὰς σωζαζάξας κ' ϖοτελευτώσας, καὶ ὃ ϖεσζαπόλυτον ποιοῦσας. ὧν ὑπαρχόντων, ἡμᾶς μὲν ἀδύνατος φήσειν εἶναι ζαῤῥεῖν, ὡς ϖάῤῥω τῶν κινδυνεύειν ὄντας, ζοῖς δ' ἐχθροῖς ζοῖς ἡμετέροις ϖεσῆκειν δεδιέναι, ϗ βουλεύεσθαι ϖερὶ ζούτων. εἰσὶ μὲν δὴ οἱ ζοῦτο οἰόμενοι, ὅτι ζούτῳ χρώμενοι τῷ λογισμῷ, καὶ τῆς ἐμῆς ϖεσόδου κατα- φρονήσετε, ϗ πᾶσαν ἐλπίζετε τὴν Ἑλλάδα ζαύτῃ τῇ δυνάμει καταχήσειν. ἐγὼ δ' δι' αὐτῶν ταῦτα τυγχάνω δεδιώς. ὁρῶ γὰρ τῶν πολεων ζὰς ἀρίστας ϖεφθεῖσαν οἰομένας, κάκιστα βου- λευομένας· ϗ ζὰς μάλιστα ζαῤῥούσας, εἰς πλείους κινδύνους καθισταμένας. αἴτιον δ' ζούτων ὅστιν, ὅτι τῶν ἀγαθῶν ϗ τῶν κακῶν ὠδὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ϖαραιτεῖται ζοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ συντέτακται καὶ ζυνακολουθεῖ τοῖς μὲν πλούτοις καὶ ταῖς δυναστείαις αἴτια, καὶ μ' ζαύτης ἀκολασία, ταῖς δ' ἀνδρείας καὶ ταῖς ζαπεινότητι ζοφροσύνη καὶ πολλὴ μετριότης. ὥστε χαλεπὸν εἶ) ϗαγνῶναι, ϖοτέραν ἂν τις δέξαιτο τῶν μερίδων ζούτων ζοῖς ϖαισὶ ζοῖς αὐτοῦ καταλιπεῖν. ἰδοιμὶ γὰρ ἂν ὀκ μὲν τ' φαυλοτέρας εἶ) δοκούσης, ὅτι τὸ βέλτιον ὡς ὅτι τὸ πολὺ ζὰς ϖεσζάξας ὑπισιδύσας· ὀκ δὲ τῆς χρείττονος φαινομένης, ὅτι τὸ χεῖρον εἰθισμένας μεταπίπτειν. ζαῦτ' ὄπι συνειλημμένα τε καὶ συνέχεσθαι, καὶ ἃ καθ' ἕν ἕκαστον ὄνομα ὀν ἔσται ϖεφανῆ καὶ πλατεῖα βέβηκεν, ἀεὶ ὀν μακροῖς τοῖς μεταξὺ χρόνοις διέρρεται καὶ ϗαβέβηκεν ἀπ' ἀηδήλων, ἀλλ' ὀν κινήσει τὲ ὄντα φαίνεται καὶ φορᾷ καὶ ῥύσει σωζεται, ϖαῤῥεῖ τε αὐτῶν εἶσι ϗ μαλακαὶ ϗ ϖεσπετεῖς αἱ ζυνάπτουσαι τὴν λέξιν ἁρμονίαι, ὃ δ' ἔοικεν ὅτι μάρτυρες τῆς ἀκοῆς πάθος. ὅτι δ' ὀκ ἀηδήλινα ζούτων ὅστιν αἴτια ἢ τὰ ϖεφραγμένα ὑπ' ἐμοῦ ϖερὶ τῆς ἀναγκῆς ζούτης τῶν λόγων, ῥᾴδιον ἰδεῖν. φωνηέντων μὲν γὰρ αὐτίτυπίαν ὀκ ἂν τις ὀδέποτε εὕροι, ὀν γοῦν οἷς παρεθέμην ἀριθμοῖς, οἴομαι δ' οὐδὲ ὀν ὅλῳ ϖῷ λόγῳ, πλὴν εἴ τι με διαλέληθεν· ἡμιφώνων δ' ϗ ἀφώνων ὀλίγας, ϗ οὐ ϖάνυ ὀκφανῆς ὠδὲ σωνεχεῖς. ζαῦτα δ' τῆς διεπείας αἴτια τῇ λέξῃ γέγονε, ϗ τῶν κώλων συμμετεία ϖρὸς ἀηδηλα, τῶν τε ϖείοδων ὁ κύκλος ἔχων τὰ ϖείφανὲς ϗ ὕγραμμον, ϗ τεταμιευμένον ἄκραις ταῖς συμμετείαις· ζῶν ἄπτωτα δὲ ζαῦτα οἱ σχηματισμοὶ οἱ πολλοὶ δ νεαρὸν ἔχοντες. εἰσὶ γὰρ διὰπίστοι, ϗ παρόμοιοι, καὶ πάσοσι, ϗ οἱ ϖῶν ἁπλήσιοι ζούτοις. ἐξ ὧν ἡ πανηγυρικὴ ἀφάλειαν ἀποτελεῖται, ὀκ ἀναίσχυντον εἶναι μοι δοκῶ μηκύνειν, ϗ τὰ λοιπὰ διεξιών. ἰσχναὶς γὰρ εἰρῆται ϗ ϖερὶ ζούτης τῆς θέσεως ὅσα γε ἥρμοττεν. Ἡ δ' τετάρτη τὲ ϗ μέση τῶν εἰρημένων δυοῖν ἁρμονιῶν, ὡς κοινὼν καλῶ, αὐθαίρετ τε κυρίου ϗ χρείττονος ὀνόματος, σῆμα μὲν ἴδιον ὠδὲν ἔχει, κεκέρασται δὲ πως ἐξ ἐκείνων μετρίως, καί' ὅστιν ὀκλογή τις τῶν ὀν ἑκατέρᾳ κρατίστων. αὕτη δοκεῖ μοι τὰ ϖεφυτεῖα ὑπο- δεδειγμένη εἶ) φέρεσθαι, ὑφ' μεσότης μὲν ὅτι μεσότης δ' ἡ ἀρετὴ ϗ βίων, ϗ ἔργων, ϗ τεχνῶν, ὡς Ἀριστοτέλει δοκεῖ, ϗ τοῖς ἀηδοῖς ὅσοι κατ' ἐκείνου τὴν αἵρεσιν φιλοσοφοῦσιν. οἰκείται δὲ, ὥσπερ ἔφθη ϗ ϖεσέτερον, ϗ κ' ἀπαρίσμου, ἀλλ' ὀν πλάτει, ϗ ζὰς ἰδίας πολλὰς ἔχει ἁβροφορὰς· οἵ τε χρησάμενοι αὐτῇ, ϗ τὰ αὐτὰ πάντες, οὐδὲ ὁμοίως ἐπετήδευσθε, ἀλλ' οἱ μὲν ζαῦτα μᾶλλον, οἱ δ' ἐκεῖνα ἐπετείνανέ τε ϗ ἀνῆκαν, ἀηδῶς ἀηδοί τὰ αὐτὰ, ϗ πάντες ἐφύοντο λόγου ἄξιοι κ' πάσας ζὰς ἰδέας τῶν λόγων. κορυφὴ μὲν οὖν ἀπάντων ϗ σκοπὸς, ὃς οὐ ϖως πάντες ϖολεμοί, ϗ πᾶσα θάλασσα, ϗ πᾶσαι κρῆναι, δικαίως ἂν Ὅμηρος λέγοιτο. πᾶς γὰρ

αὐτοῦ τόπος ἕκ τῆς αὐστηρᾶς καὶ τραχείας ἁρμονίας εἰς ἄκρον ἁβρο-
πεποίκιλται. τῶν δ' ἄλλων ὅσοι τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ μεσότητα ἐπετηδεύσαν,
μακρῷ παρ' Ὅμηρον ἐξεταζόμενοι φαίνοιντ' ἄν· καὶ ἑαυτοῖς δὲ εἰ θεωρεῖν τις αὐτοὺς, ἀξιο-
θεατοι· μυθοποιὸν μὲν, Στησίχορός τε καὶ Ἀλκαῖος· μελοποιὸν δὲ, Σοφοκλῆς· συγγραφέων
δὲ, Ἡρόδοτος· ῥητόρων δὲ, Δημοσθένης· φιλοσόφων δὲ, κατ' ἐμὲ μὲν δόξαν, Δημόκριτός τε, καὶ
Πλάτων, καὶ Ἀριστοτέλης. Τούτων γὰρ ἑτέρωσι μὲν ῥᾳδίως ἄμεινον κεφάσαντας τοῖς λό-
γοις. καὶ τοῦτ' ἐμοῦ τῶν χαρακτήρων τούτων ἱκανὰ. παραδείγματα δ' τούτων οὐκ οἰόμην δεῖν
φέρειν, φανερῶν πάνυ ὄντων, καὶ οὐδὲν δεομένων λόγου. εἰ δὲ πῇ δοκεῖ καὶ πόνῳ πολλῷ τούτων
39 καὶ παραγματείας μεγάλης ἄξια εἶναι), καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ τῷ Δημοσθένει. ἀλλ' ἐὰν 10
λογίσηται τοὺς ἐξακολουθοῦντας αὐτοῖς καταρρυθμίοις ἐπαίνους, καὶ τὸ καρπὸν τῶν ἀπηύτων
ὡς γλυκὺς, ἀνταναλώσειε τοῖς πόνοις. Ἐπιχαιρείων δὲ χρεών, οἷς οὐδὲν μέλει τούτων,
παραπαύεσθαι. Ὄντων δὲ τοιούτων τῶν γραφόντων, ὡς αὐτὸς Ἐπίχαιρες λέγει, τοῖς μὴ
σχολαζομένοις τὸ πυκνὰ μεταπίπτοντος κειτηρίου, πολλῆς ἀργείας ἐστὶ καὶ σκαιότητος ἀφέξι-
φάρμακον. τούτων δὴ μοι τέλος ἐχόντων, ἐκκεῖσθαι σε οἰόμην ποθεῖν ἔτι ἀκοῦσαι, πῶς γράφει λέ-
ξις ἁμέτρως ὁμοία καλῷ ποιήματι ἢ μέλει, καὶ πῶς ποίημά γε ἢ μέλος πεζῇ λέξει καλῇ οὐδα-
πλήσιον. ἀρξόμεθα δ' ἀπὸ τῆς ψιλῆς λέξεως, ἵνα τῶν αἱρέσεων παρελθόντες, ὧν ἐν
τοῖς μάλιστα οἰόμεθα τὴν ποιητικὴν ἐκμεμαγέναι, βουλόμενος μὲν ἂν πλείοσι, σὺν ἔχων δ' χρόνον
ἱκανὸν ἐφ' ἅπασι. φέρε δή, ἵνα σὺν αὐτὸ ὁμολογήσωμεν τοῖς κριτικοῖς ἐοικέναι ποιήμασί τε καὶ μέλεσι
τοῖς Δημοσθένους λόγοις, καὶ μάλιστα ἅπερ τε καὶ Φιλίππου δημηγορίας, τοῖς τε δικανικοῖς ἀ-
„ γῶσι τοῖς δημοσίοις; ὧν δὲ ἕνεκα ἀρκέσει προειρῆσθαι. Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄν- 20
„ δρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με μήτ' ἰδίας ἔχθρας μηδεμιᾶς ἕνεκ' ἥκειν Αἰσχινάτῃ κατηγο-
„ ρήσοντα τούτου, μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως ἔχων ὅτι τοῦτο προφά-
„ γὼν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν. ἀλλ' εἴπερ ἄρ' ἐγὼ ὀρθῶς λογίζομαι καὶ σκοπῶ, περὶ τῶν τοῦ Χερρο-
„ νησον ἔχειν ἀσφαλῶς ὑμᾶς, καὶ μὴ προδοκηθείσας ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς. περὶ τούτου
„ τοίνυν ὅτι μοι ἅπασα σπουδή. πειρατέον δὲ καὶ περὶ τούτων λέγειν ἃ προσῆκε. μυρίοις μὲν
οὖν ἔοικεν ἡδονὴ τοῦτο, καὶ σὺν εἰς πολλοὺς οἷά τε ἐστὶν ἀνενεχθῆναι. ὥστ' σὺν ἂν εἴην φορτικὸς, εἰ
„ προδιαλοίμην οἷς ἡμῖς ἐστὶν ἥκειν ὅπως ἂς τελεσθῇ τὸ λοιπὸν, θύρας δ' ὅπως θεῖναι λέγοιμι τῶν
ἀκοῶν τὰς βεβήλους. εἰς γῆρας γὰρ ἔνιοι λαμβάνοισι τὰ σπουδαιότατα δι' ἀπειρίαν, καὶ ἵνα ὡς
οὐδὲν ἄτοπον πάθοιμεν. ἃ δ' οὖν οὐ βούλομαι λέγειν, τοιάδε ἐστί· Πᾶσα λέξις ἢ δίχα μέτρου ἐκεί-
νου, ποιητικὴν μοῦσαν ἢ μιγνὴν χάριν ἃ δυνάμενον παρασχεῖν, κατ' ἰδιώτην σύνθεσιν αὐτοῦ· 30
ἐπεὶ καὶ ἡ σκληρὰ τῶν ὀνομάτων μέγα τι δύναται, καὶ ἔστι τις ὀνομασία ποιητική, γλωττηματι-
κῶν τε καὶ ξένων καὶ τροπικῶν, καὶ πεποιημένων, οἷς ἡδύνετο ποίησις, εἰς κόρον ἐκκαταμεμηχάνων τὴν
ἀμέτρῳ λέξει. ὃ ποιοῦσιν ἅπαντες μὲν οἱ τε πολλοὶ καὶ οὐκ ἥκιστα Πλάτων. ἃ δὴ λέγω περὶ τῆς σκληρᾶς,
ἀλλ' ἀφείσθω κατ' ὀλίγον περὶ τούτων σκέμμα· περὶ τῆς συνθέσεως αὐτῆς ἔστω ἡ θεωρία τῆς
ἐν τοῖς κοινοῖς ὀνόμασι καὶ τετριμμένοις καὶ ἥκιστα ποιητικοῖς ἔχει ποιητικὴν χάριν, ὅταν ἁρμο-
μένη. ὥσπερ οὖν ἔφην, ἃ δύναται ψιλὴ λέξις ὁμοία γενέσθαι τῇ ἐμμέτρῳ καὶ ἐμμελεῖ, ἐὰν μὴ
περιέχῃ μέτρα καὶ ῥυθμοὺς ἵνας ἕκαστα μεμιγμένους ἀδήλως. ἃ μὲν οὖν περὶ τούτου ἱκανῶς ἔχει γε ἐμοὶ
δοκεῖν ἐξῆρθμον αὐτὸν εἶναι) δοκεῖν· ποίημα γὰρ οὕτως ἔστιν καὶ μέλος, σκιβήσεταί τε ἁπλῶς τὸν αὐ-
τῆς χαρακτῆρα. ἀλλ' ἄρυθμον αὐτὸν ἀπόχρη καὶ ἄμετρον φαίνεσθαι μόνον. ὅταν γὰρ αὖ εἴη
ποιητικὴ μὲν, ἃ μὲν ποίημά γε· καὶ ἐμμελὴς μὲν, ἃ μέλος δέ. Ὅτι δ' ὄντων ἡ τούτων ἁμφο- 40
τέρων, πάνυ ῥᾴδιον ἰδεῖν. ἡ μὲν ὁμοία μετειλαμβάνουσα μέτρα, καὶ τεταγμένους σώζουσα ῥυ-
θμοὺς, καὶ στίχον ἢ περίοδον ἢ τροφὴν ἁπλῶν τῶν αὐτῶν σημάτων περαινομένην, καὶ πειτα πάλιν
τοῖς αὐτοῖς ῥυθμοῖς καὶ μέτροις ὅπως τῶν ἕξης στίχων, ἢ περιόδων, ἢ τροφῶν χωρισθήσεται, καὶ τοῦτο μέχρι
πολλοῦ ποιοῦσα, ἔρρυθμός ἐστι καὶ ἐμμελὴς, καὶ ὀνόματα κεῖται τῇ ἰδιαιτέρᾳ λέξει μέτρον καὶ μέ-
40 λος· ἡ δὲ πεπλανημένα μέτρα καὶ ἀπείκοτους ῥυθμοὺς ἐμπεριλαμβάνουσα, καὶ μήτε ἀκολουθίαν
ἐμφαίνουσα αὐτῶν, μήτε ὁμοζυγίαν, μήτε ἀντιστροφὴν, ἄρυθμος μὲν ἐστιν, ὅτῳ ἁπλῶς ποι-
κίλῃ ἰσοῤῥυθμίοις· οὐκ ἔρρυθμος δὲ, ὅτῳ ἔχει τοῖς αὐτοῖς, οὐδὲ τῷ αὐτῷ. ἰδιαιτέρᾳ δή φημι

φημι πᾶσῃ λέξιν ἐμμέτρου ἢ τινὸς ἐμφαίνειν δ' ποιητικὴν καὶ μελικήν· ἢ δὴ καὶ τὴν Δημοσθένη κεχρῆ-
σθαί φημι. καὶ ὅτι μὲν δὴ ταῦτά ἐστι, καὶ σαφὲς ἐγὼ κεκμηκοτόμηκα, λάθοι μὲν αὖ τις καὶ οὐκ τῆς Αἰ-
σχινετέλους μαρτυρίας τὴν πίστιν. εἴρηται γὰρ τοῦ φιλοσόφου τά τε ἄλλα περὶ τῆς λέξεως τῆς
πολιτικῆς ἐν τῇ τετάρτῃ βίβλῳ τῶν ῥητορικῶν τεχνῶν, οἷαν αὐτὴν εἶναι) προσήκει, καὶ δὴ καὶ
περὶ τῆς εὐρυθμίας ἐξ ὧν αὐ διαύτη γίνοιτο· ἐν ᾗ τοὺς ὀνομαστοτάτους ὀνομάζει ῥυθμοὺς, καὶ
πῇ χρήσιμος ἕκαστος αὐτῶν καταφαίνεται, καὶ λέξις ἀφορίζεται τινας, αἷς πειρᾶται βε-
βαιοῦν τὸν λόγον. χρεὼν δὲ τῆς Αἰσχινετέλους μαρτυρίας, ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐμπεριλαμβάνε-
σθαί τινας τῇ πεζῇ λέξει ῥυθμοὺς, εἰ μήγοι ὁ ποιητικὸν ἐπαφῆκεν αὐτῇ κάλλος, ἐκ τῆς πείρας αὐτῆς γνώσεται. αὐθικα ὁ Αἰσχινέτους λόγος, ὃν καὶ μικρῷ πρότερον ἐμνήσθην,
10 ἤρξατο μὲν ἀπὸ κωμικοῦ στίχου τετραμέτρου δι' ἀναπαίστων τῶν ῥυθμῶν ἐγκειμένου. λείπεται δ' ποδὶ τὸ τελεῖν, παρ' ὃ καὶ λέληθεν. Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με. "
"τὸν γὰρ εἰ προσλάβοι ὃ μέτρον πόδα, ἤτοι κατ' ἀρχὰς, ἢ ἀφ' μέσου, ἢ ὅπῃ τελευτῆς, τέ-
λεον ἔσται τετράμετρον ἀναπαιστικὸν, ὃ καλοῦσί τινες Αἰσχυλίδιον. Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες "
Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με παρῳδεῖν. ἴσον δὲ τῷ, Λέξω δίκην ἀρχαίαν παιδείαν ὡς διέκειτο. "
Ἆρα τὶς ἐρᾷ προσῳδίας τοῦτο, ὅτι οὐκ ἐξ ὑπερδιάστεως τοῦτο, ἀλλ' οὐκ ἀναπομάτου ἐγίνετο. πολ- "
λαχοῦ γὰρ αὐλοῳδιάζει μέτρα ἡ φύσις. ἔστω τοῦτο δῆλον εἶναι). ἀλλὰ καὶ ὃ σπανιαπόμνιον τοῦτο κῶ-
λον, εἰ ἀμαλύσαι τις αὐτὸ τὴν δυτέραν ζωοδοκίαν, ἢ πεποίηκεν αὐτὸ ἄσημον, ὑπισχνούμενος
ἀπλᾶ τῷ τετάρτῳ κώλῳ, πενταμέτρου ἐλεγειακὸν ἔσται συνιέτελεσμένον ἀκριβῶς τοῦτ', Μήτ' "
ἰδίας ἔχθρας μηδεμιᾶς ἕνεκα· ὅμοιον τούτοις, Κοῦραι ἐλικοβλέφαροι ἴτε μοι ἀμφαμέναι. ἐὰν "
20 καὶ τὸ ἐπὶ τῷ τὸν αὐτὸν ἀπολαβόντα αὐξομαλισμὸν αὐξομαλισμὸν ἀνὰ γνώμης γενόμενα, ἀλλ' ἑνὸς τοῦ
μεταξὺ κώλου συνειλημμένου λεκτικῶς, τοῦ, Ἥκειν Αἰσχινέτην καλησόμενα τούτου, ὃ συμ- "
πλεκόμενον τούτῳ πάλιν κῶλον οὐκ δυοῖν στενέσηκε μέτροιν. Μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦ- "
λον ἁμάρτημα, ἑτοίμως ἔχων ὅτι τούτῳ. "τοιαῦτοι Σαπφικὸν τὸ ὅτιπαλαίμιον τυτὶ, Οὐ "
γὰρ ἑτέρα ἰὼ παῖς, ὦ χαμβρέ. τοιαῦτα καὶ τοῦ κωμικοῦ τετραμέτρου, λεγομένου ὑπ' Αἰσχινέ-
νείου "ὧδε, Οὔτ' ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἰώδουν, καὶ σωφρονεῖν νενόμισα. τοὺς τε τελευ- "
ταίους πόδας ῥᾳδ, καὶ τὸν καλούμενον ἐμβολέων, "στενάξαι τοῦτον τὸν ἔμπον, Οὐ γὰρ ἑ- "
τέρα ἰὼ παῖς, ὦ χαμβρὲ, τοιαῦτα, καὶ σωφρονεῖν νενόμισα. σοφὸν δ' οἶσθ' τοῦτο, Μήτε "
μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως ἔχων ὅτι τούτῳ. Ὃ δ' ἀκόλουθον ἐ- "
στὶν ἰαμβικῷ τετραμέτρῳ τὸν ἕκατον ἀφηρημένῳ πόδα, Περάλλην ἐμοῦτον εἰς ἀπέ- "
30 χθειαν. τέλεον γὰρ ἔσται τοῦτο λαβὸν πόδα καὶ ῥυθμὸν τοιοῦτον, Περάλλην ἐμοῦ-
τον εἰς ἀπέχθειαν ἴσον. παρίδωμεν ἔτι καὶ τοῦτα ὡς οὐκ ἐξ ὑπερδιάστεως, ἀλλ' ἀξιωμα-
τικῷ τινὶ ῥυθμίσματι. Τί οὖν βούλεται πάλιν ὃ τετράκωλος τούτῳ κῶλον; ἰαμβεῖον γὰρ ὅτι καὶ τοῦτο
τετράμετρον ὀρθόν, Ἀλλ' εἴπερ ἄρ' ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι· τὸ "Ἀρα σωιδέσμου μακρᾶν " 41
λαμβάνοντος τὸ τετράκωλον συλλαβῶν· καὶ ἔτι γε, νὴ Δία, μέσου "παρεκπεσόντος τοῦ, Καὶ σχε- "
πτῶ, ὑφ' ὃ δὴ ὃ μέτρον "ὑπισχνούμενον ἀφαίρεσιν. τὸ δ' ὅτι τούτῳ λαμβανόμενον κῶλον ἐξ
ἀναπαίστων συγκειται ῥυθμῶν, καὶ τετράκωλόν ἐστι ποδῶν ὀκτώ, ὃ αὖθ' σχῆμα σχεσῶζον, Περὶ "
τοῦ τὸ Χερρόνησον ἔχειν ἀσφαλῶς ὑμᾶς, καὶ μὴ προδοκηθείσας· ὁμοίου τοῦ παρ' Εὐριπίδῃ, "
Ὦ βασιλεῦ χώρας τᾶς "πολυβότου Κιασοῦ, πεδίον πυρὶ μόρμηρ. καὶ ὃ μὲν τοῦτο πάλιν κεί- "
μενον ὃ αὐτοῦ κώλου μέρος ἐστὶ, Ἀποστερηθῆναι πάλιν αὖτ', ἰαμβικὸν τετράμετρόν ἐστι ποδῶν καὶ "
40 ἡμίσεος λῆρον. ἐγένετο δ' ἂν τέλεον ἅπερ, Ἀποστερηθῆναι πάλιν αὖτ' ἐν μέρει. Ταυτὶ φῶμεν "
αὐξομαλίζειν εἶναι) καὶ ἀνεπιτήδευτα, ἅπερ ποικίλα καὶ πολλὰ ὄντα; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. καὶ δὴ τὰ ἑ-
ξῆς, τὰ τοῖς ὁμοία ἔρρηται, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ἁρμάτων μέτρων τε καὶ ῥυθμῶν. Ἀλλ' ἵνα
μὴ τὸν ἀπολαβεῖν τις μόνον οὕτω κατεσκευάσθαι τὸν λόγον, ἑτέρου πάλιν ἄψομαι τοῦ
πάνυ ἁρμοδίου δαιμονίως δοκιμῶντος, τοῦ Καρ' Κλησιφῶντος, ὃν ἐγὼ κρίνειν ἀποφαίνομαι πάντων λόγων. ὁρᾷ δὲ καὶ τούτῳ μᾶλλον τοῖς συναγορεύουσιν τῶν Ἀθηναίων ἀνθρώ-
τὸν κριτικὸν ῥυθμὸν, εἴτε ἄρα παλαιά τις βούλεται αὐτὸν καλεῖν· διοίσει γὰρ οὐδὲν τὸ σχῆμα
συγκειμένων χρόνων· οὐκ ἀναγκαίως μὰ Δία, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα ὑπιτεταμένων

" δι' ὅλου τῦ κώλου πλεκόμενον τῦτον, Τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. ὁ δὲ τοιοῦτος μόνος
" τοι καὶ εἷς ὅδε ἐστὶν ὁ ῥυθμός; Κρησίοις δὲ ῥυθμοῖς πᾶσα μέλη λαμβάνει. ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ. ἔξω γὰρ
τῦ τελευταίου ποδός, τά γε ἄλλα ἐν πᾶσιν ἴσα ὥεσται. καὶ τῦτο εἰ βούλεταί τις ἀκριβέστερον, σκοπεῖν
καὶ ὃ σεσυναπόμενον τύτῳ κῶλον ἰαμβικόν ἐστιν ὀρθὸν συλλαβὴ τῦ τελείου δέον, ἵνα καὶ ἐνταῦθα
" ἄσημον γένηται δ' μέρος. ἐπεὶ μιᾶς γε συλλαβῆς ὥεσ τεθείσης, τέλεον ἔσται, Ὅσην δύνασαι
" ἔχων ἐγὼ λάμπτελῶ. καίπερ ὁ παιὰν, ἢ ὁ κρητικὸς σκῆπτρον ὁ πεντάχρονος ἢ ἓξ ῥυθμὸς ἐν τοῖς
" ἕξῆς τύτοις, Τῇ πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα.
τῦτό γ' οὖν ἔοικεν, ὅτι μὴ κεκλασμένους ἔχει δύο πόδας ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ὁμοίους. Ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ τῦ
" πρώτου τῦ Διὸς Βακχυλίδη, Οὐχ ἕδρας ἕρκος, οὐδ' ἀμβολάς· ἀλλὰ χρυσαμπύκων Ἰππο-
" νίας χορὸν παρ' ὑδαταλον ναὸν ἐλθόντας, ἀβρὸν πι δεῖξαι. ὑφορῶμαί τινα ὥεσ τοῦτο κα-
λαδρομεῖν αὐτὸ ἐφεξῆς, τῆς μὲν ἐγκυκλίου παιδείας ἀπείρων, τὸ δὲ ἀληθὲς τῆς ῥητορικῆς
μέρος ὁδοῦ τε καὶ τέχνης χωρὶς ὁπτιπηδούντων. ὥεσ οἷς ἀναγκαῖον ἀπολογήσασθαι, μὴ δό-
ξωμεν ἔρημον ἀφηκέναι τὸν ἀγῶνα. ἐρωτῶσι δ' ἴσως, ὁ Δημοσθένης οὕτως ἄθλιος ἦν, ὡσθ'
ὅταν γε ἀφῇ τοὺς λόγους, μέδα καὶ ῥυθμοὺς, ὥσπερ οἱ πλάσται, ἀδιαθέτους, ἀναρμόστους ἐ-
πειρᾶτο τύτοις τοῖς τύποις τὰ κῶλα, τρέφων ἄνω καὶ κάτω τὰ ὀνόματα, καὶ ἀδιαφυλάττων
ἁρμὰ μήκη καὶ τοὺς χρόνους, καὶ ἕως πλόσις τῦ ὀνόματος, καὶ ἕως ἐκλίσις τῦ ῥήματος, καὶ
πρώτα ἕως συμβέβηκότα τοῖς μορίοις τῦ λόγου πολυσχεδιάζων; ἢ λίθους μόνον τ' ἂν εἴη εἰς
ἑαυτὸν σκευωρίαν καὶ φλυαρίαν ὁ τηλικοῦτος ἀνὴρ ἑαυτὸν διδοὺς. ἔστω δὲ καὶ τὰ τύτοις
ἀδιαπλήσια κωμῳδιῶν αὐλοῖς καὶ καταχλαζόντων, ἃ χαλεπῶς ἂν τις ἀπορεύσαι,
42 ἔστω τὰ εἰρημένα· ὥεσ τον μὲν, ὅτι οὐδὲν ἄτοπον ἐστὶν, εἰ τοσαύτης ἐξωμένος αὐτὸς ὅσης οὐδεὶς τῶν
ὥεσ τέρων ὀνομαζομένων ὅτι δ' ἀφνότητι λόγων, ἔργα συνταττόμενος αἰώνια, καὶ διδοὺς αὐτὸν
ὑπὸ θυμὸν τῶν πρώτα βασανίζοντι φθόνῳ καὶ χρόνῳ, μηδὲν εἰκῇ μήτε ὥεσγραμμα ἀδια-
λαμβάνῃ, μήτ' ὄνομα· πολλοῦ δεῖ ἀμφοῖν ἔχειν τύτων ὥεσήσιαν, τῆς τε ἐν τοῖς νοήμασιν οἰ-
κονομίας; καὶ τῆς ἁρμονίας τῆς ὥεὶ τὰ ὀνόματα, ἀνῶς τε καὶ τῶν τότε ἀνθρώπων ὁ γρα-
φικοῖς, ἀλλὰ γλυφικοῖς καὶ τορευτικοῖς ἐοικόσας σκιαγραφήμασι λόγοις· λέγω δὲ Ἰσοκράτους καὶ
Πλάτωνος τῶν σοφιστῶν. ὁ μὲν γὰρ, τὸν Παιηγυρικὸν λόγον, ὡς οἱ τὸν ἐλάχιστον χρόνον γράφο-
ντες ἀποφαίνουσιν, ἐν ἔτεσι δέκα συνετάξατο. ὁ δὲ Πλάτων, τοῖς ἑαυτῦ διαλόγοις κτενί-
ζων καὶ βοστρυχίζων, καὶ πρώτα ὕπον ἀναπλέκων, ὃ διέλιπεν ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη. πᾶσι
γὰρ δήπου τοῖς φιλολόγοις γνώριμα τὰ ὥεὶ τῆς φιλοποιίας Σωκράτος ἱστορούμενα, τά τε ἄλλα,
καὶ δὴ καὶ τὰ ὥεὶ τῦ δέλτου, ἣν τελευτήσαντος αὐτῦ λέγουσιν ἀνευρεθῆναι, ποικίλως μετα-
" χειρίζειν, τῦ ἀρχικοῦ τῆς Πολιτείας ἔχουσαν τύπου· Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετ'
" Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος. τί οὖν ἐν τοῦτον, εἰ καὶ Δημοσθένης φορτὶς ἀφωνίας τε καὶ ἐμμε-
λείας ἐγένετο, καὶ τῶν μηδὲν εἰκῇ καὶ βασανίστως πιθέναι μήτε ἄνομα μήτε συνώνυμα; πολύ τε δὲ
μᾶλλον ἐμοὶ δοκεῖ ὥεσήκειν αὐτῷ κατασκευάζοντι λόγους πολιτικοὺς, μιμητὰς τῆς ἑαυτῦ
δυνάμεως αἰῶνα, μηδενὸς τῶν ἐλαχίστων ὀλιγωρῆσαι, ἢ ζωγράφων τε καὶ τορευτῶν παγὸν, ἐν
ὕλῃ φθαρτῇ χρόνῳ δύσχρια καὶ πόνους ὑποδεχομένοις, ὥεὶ τὰ φλέβια καὶ τὰ πίλα καὶ τὸν
χοῦν καὶ τὰς τοιαύτας μικρολογίας, καταστείβειν τῆς τέχνης τὸν ἀκριβέα. τύτοις δὲ τοῖς λό-
γοις χρώμενος δοκεῖ μοι τὸν σοφὸν ἔξω τῦ εἰκότος ἀξιοῦν, καὶ ἔτι ἐκεῖνα εἰπόντα, ὅτι μειρακίου
μὲν ὄντα καὶ νεωστὶ ἅψ. μαθήματος ἁπόμενον αὐτὸν, σὺν ἄλλοις πρώτα ὥεισκηπτεῖν ὅσα δυνα-
τὰ ἐν εἰς ὀπτικὴν δύσιν ἀνθρώπινον ἐλθεῖν· ὀψὲ δὲ καὶ χρόνιος ἄσκησις ἰσχὺν πολλὴν λαβοῦ- 40
σα, τύπους τινὰς ἐν τῇ μνήμῃ πρώτος τῦ μεθεπομένου τῷ σφετερίσασθαι ἐνεποίησεν, ὧν τῦ
ῥᾴστου τε καὶ ἀπὸ τῆς ἕξεως αὐτὰ ἤδη ποιεῖν. οἷον τι γὰρ καὶ ταῖς ἀνάγκαις τέχναις, ὧν ἐνέργειά τις
ἡ ποίησις ὃ τέλος. αὐτίκα οἱ κιθαρίζειν τε καὶ ψάλλειν καὶ αὐλεῖν ἄκρως εἰδότες, ὅταν κρούσεως
ἀκούσωσιν ἀσυνήθους, ἢ πολλὰ ὥεσβαλόντες ἀπαιθμοῦσιν αὐτὴν λύσιν ὅπῃ τῶν ὀργά-
νων, ἀλλὰ καὶ νοήσαι, μανθάνοντες δέ γε χρόνῳ πολλῷ καὶ πόνῳ ταῖς δυνάμεσι τῶν φθόγγων,
ἀνύσαμβάνουσι, καὶ σὺν λύσει αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐν ἕξει τὸ δρᾶν τὰ ὥεβαλλόμενα ἔσαν,
ὁπότε δέ ποτε καὶ ὅτε ἡ πολλὴ ἄσκησις αὐτῶν ὃ ἔθος κατέσησεν εἰς φύσιν, τότε τῶν ἔργων
ἐχύοντο

ἐχύοντο ὅπῃ τυχεῖς. καὶ τί δεῖ ὥεὶ τῶν ἀγώνων λέγειν; ὁ γὰρ ἄπαντες ἴσμεν, ἀπὸ ἕρχη καὶ πᾶσιν αὐτῶν ἀφικόμενα τὴν φλυαρίαν. τί σ' ἔστι τῦτο; ἢ γράμματα ὅτῳ παιδευόμεθα, ὥεσῶτον μὲν τὰ ὀνόματα αὐτῶν συμμαθάνομεν, ἔπειτα τὰς τύπους καὶ τὰς δυνάμεις· εἶθ' οὕτω τὰς συλλαβὰς καὶ τὰ ἐν τούτοις πάθη· καὶ μετὰ τῦτο ἤδη τὰς λέξεις καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐταῖς, σκληρότητα τὲ λέγω καὶ συρολὰς καὶ ὥεσφδίας, καὶ τὰ ὥεδαπλήσια τύτοις· ὅταν δὲ πάν τύτων ἐπιστήμην λάβωμεν, τότε ἀρχόμεθα γράφειν τε καὶ ἀναγινώσκειν καὶ συλλαβεῖν, καὶ βεβαίως ὃ ὥεσῶτον. ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος ἀξιόλογος ὥεσελθών, τύποις ἱκανοῖς αὐτῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ποιήσῃ, τότε ἤδη τῦ ῥᾴστου σροῶμεν αὐτὰ, καὶ πρῶ ὅ τι ἂν ὑπὸ φ τῆς βιβλίον, ἀπταίστως διερχόμεθα ἕξῆς τε καὶ τάχει ἀπίστῳ. τοιοῦτον δὴ καὶ ὥεὶ τὸν σωθησιν τῶν ὀνομά-
10 των, καὶ ὥεὶ τὸν διέπειαν τῶν κώλων ὑπολαμβάνεσθαι χρὴ τοῖς ἀθληταῖς τῦ ἔργου. 43
τοῖς δὲ τύτου ἀπείροις, ἢ ἀτελεστέροις ἔργου ὁτουοῦν, θαυμάζειν καὶ ἀπιστεῖν εἴ τι κεχρονισμένως
ὑφ' ἑτέρου γέγονε φύσει τέχνης, σὺν ἄλογον. ὥεσὶ μὲν οὖν τοὺς εἰσοδικοὺς λόγους καὶ τὰ ὥεδιγ-
μάτα τῶν τεχνῶν, ταῦτα εἰρήσθω. ὥεὶ δ' τῆς ἐμμελοῦς καὶ ἐμμέλου στιθέσεως τῆς ἐχού- πῶς πεῖσμα ἢ μῦθος πλῆ
σης πολλὴν ὁμοιότητα ὥεὸς τὸν πεζὸν λέξιν, διαῦτά ἴσως λέγειν ἔχω· ὡς ὥεφυκε μὲν λέξεις καλῆ
ὅσιν αἰτία καὶ τοῖς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅπερ ὅτι τῆς ἀμέλου ποιητικῆς, ἢ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν παραπλή-
ἁρμονή· δεύτερα δ', ἢ τῶν κώλων στιθεσις· τρίτη δ', ἢ τῶν ὥειόδων ἐμμετρία. τὸν δὲ βα- σιον.
λόμενον ἐν τύτῳ τῷ μέρει καθορθοῦν τὰ τῆς λέξεως μόρια, δεῖ πολυφδῶς τρέφειν τε καὶ
συναρμόττειν, καὶ τὰ κῶλα ἐν ἀρχομένοις ποιεῖν συμμέτρως, μὴ συναπαρτίζοντα τοῖς σί-
χοις, ἀλλὰ ἀρχόμενα τρόπον δέ μέρους, αὐτοῦ τε ποιεῖν αὐτὰ καὶ αὖ ὅμοια· πολλάκις δ' καὶ εἰς κόμ-
20 ματα συναγαγεῖν βραχύτερα κώλων, ταῖς τε ὥειόδοις μήτε ἰσομεγέθεσι, μήτε ὁμοιοσήμοσι
νας ταῖς γοῦν ὥεδικειμέναις ἀνηλίοις ἐργάζεσθαι. ἔγλισχα γὰρ φαίνεται λόγοις ὁ ὥεδὲ τοῖς
ῥυθμοῖς καὶ τὰ μέδα πεπλανημένον. τοῖς μὲν οὖν τα ἔπη καὶ τὰς ἰάμβους καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὁ-
μοιοειδῆ μέδα καθαπτάζουσιν οὐκ ἔξεσι πολλοῖς ἁμαλαμβάνειν μέρεσι ἢ ῥυθμοῖς ταῖς
ποιήσεσι, ἀλλ' ἀνάγκη μόνην ἀεὶ ὅτι τῦ αὐτοῦ σήματος. τοῖς δ' μελοποιοῖς ἔξεσι πολλὰ μέρεα καὶ
ῥυθμοὶ εἰς μίαν ἐμβολὴν ὥεῴδην. ὥσθ' οἱ μὲν τὰ μονόμερα σειωτίθεντες, ὅταν διαλύσωσι τὰς
στίχους, τοῖς κώλοις ἁμαλαμβάνοντες ἀνῶτε ἀνῶσε, ἔχεχέοισι καὶ ἀφανίζοισι τὴν ἀκρίβειαν τῦ
μέδου· καὶ ὅταν ταῖς ὥειόδοις μεγέθη τε καὶ σήματα ποικίλας ποιῶσιν, εἰς λήθην ἐμβαλοῦσι
τῦ μέτρου. οἱ δ' μελοποιοὶ, συμμέτροις ταῖς τροφαῖς ἐργαζόμενοι, καὶ τῶν κώλων ἑκάστου πάλιν
αὖ ἴσων ὄντων καὶ ὁμοίων ἀνήλοις, ἀνομοίως τε καὶ αὖ ἴσοις ποιούμενοι ταῖς διαιρέσεις, δι' ἄμφω
30 ταῦτα σὺν ἐῶντες ἡμᾶς ὁμοῦ ἢ ἀνελλιπῆ λαβεῖν ῥυθμοῦ, πολλὰ τὸν ὥεσὸν τὸν λόγον ὁ- 30
μοιότητα κατασκευάζουσιν ἐν τοῖς μέλεσιν. ἔνεστί τε καὶ ξενικῶν καὶ ξένων καὶ γλωττηματι-
κῶν καὶ τῶν ὀνύχων τῶν ποιητικῶν ὀνομάτων μεμύσθαι ἐν τοῖς ποιήμασι, μηδὲν ἧττον αὐτὰ φαί-
νεσθαι λόγῳ ἀδιαπλήσια. μηδεὶς δ' ὑπολαμβανέτω με ἀγνοεῖν ὅτι κακία ποιήματος
ἡ κακομυθία λογειόδης δοκεῖ τις εἶναι· μηδὲ καταγνωσκέτω μου τοιῦτον τὸν ἁμαρτίαν, ὡς
ἄρα ἐγὼ κακίαν τινὰ ἐν ἀρετῇ ταύτῃ ποιημάτων, ἢ λόγων· ὡς δὲ ἀληθῶς διαιρῶ καὶ τύτοις
τὰ τοσοῦδε ἄξια ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων, ἀκούσας μαθέτω. ἐγὼ τὸν λόγον τὸν μὲν, ἰδιωτεύσαν-
τα μόνον ὄντα, τὸν ἀδολέσχην τοῦτον λέγω καὶ φλύαρον· τὸν δ', πολιτεύσαν, ἐν ᾧ πολὺ ὃ κατε-
σκευασμένον ἐστὶ καὶ ἔντεχνον· ὃ τι μὲν αὖ τῶν ποιητῶν ὅμοιον ἀείσκω τῷ φλυάρῳ καὶ ἀδο-
λέσχῃ, ψόγος ἄξιον αὖτῷ πέφυκεν· ὅ τι δ' αὖ ᾧ κατεσκευασμένῳ καὶ ἐντέχνῳ, ζῆλον καὶ σπου-
40 δὴν ὑπόθεσιν τυγχάνειν οἴομαι. εἰ μὲν οὖν διαφόρου ὥεσησκεύας τῶν λόγων ἑκάτερος 40
ἐτύγχανεν, ἀκόλουθον ἦν καὶ τῶν ποιημάτων ἀδύτοις ἔοικε, διαφόροις οἰκείοις καλῶν ἑ-
κάτερον. ὅπῃ δ' ὁ τε σπουδαῖος καὶ ὁ μηδενὸς ἄξιος καλῶσι λόγος, σὺκ ἂν ἀμφίτοι τὶς τὰ
μὲν ἐοικότα τῷ καλῷ λόγῳ ποιήματα, καλὰ ἡγοῖμην, τὰ δ' τῷ μοχθηρῷ, πανηρὰ, σὺδὲν
ὑπὸ τῆς τῦ λόγου ὁμοιότητος ὥεσκόπους. κωλύσει γὰρ σὺδὲν ἡ τῆς οἰκειότητος ὁμοιό-
τητος κρῖναι διαφόρων ὑποκειμένων ὥεσγμάτων, τὴν ἑκατέρου φύσιν ὁρᾶν. καὶ ὥεὶ τούτων
μὲν δῆλος. ὧν δ' ὥεσυθέμην τὰ ὥεδειγματα θεὶς, αὐτὸ καπεκλεισα τὸν λόγον. σὺκ μὲν
οὖν τῆς ὀπτικῆς ποιήσεως ταῦτα ἐπόχεν· Αὐταρ ὅγ' σὺκ λιμπάνος ὥεσεόη βηχείαν ἀ- " 44

» παρπόν. ἓν μὲν δὴ τοῦτο κῶλον. ἕτερον δὲ, Χῶρον αὖ ὑλήεντα- ἔλασσόν τε τῷ πρώ-
» τερον καὶ δίχα τέμνον τὸν στίχον. τρίτον δὲ τοῦτο, -δι' ἄκριας- ἔλασσον κῶλον κομμά-
» τιον. -ἦ οἱ Ἀθηνῶν Πέρσαδε δῖον ὑφορβόν.- ἓξ ἡμιστιχὸν δύο συλλείπουσιν, ᾗ τοῖς πρώ-
» τερος ὥδ' ἓν ἐοικώς. ἔπειτα δ' τελευταῖον,-ὅ οἱ διότοιο μάλιστα Κήδετο οἰκήων, ὃς κτήσατο
» δῖος Ὀδυσσεύς· ἀτελῆ μὲν ποιοῦσι τὸν τρίτον στίχον, τῷ δὲ τετάρτου τῇ πρώτῃ θήκῃ τὼ ἀ-
» κρίβειαν ἀφηρημένον. ἔπειτ' αὖθις, Τὸν δ' ἄρ' ἐνὶ πρώτοδόμῳ δῦρ' ἤμυον,- ᾧ συνεκβέ-
» χον ὥδε τοῦτο τῷ στίχῳ. -ἔνθά οἱ αὐλὴ Ὑψηλὴ δέδμητο.- δύοιν καὶ τοῦτο ταῖς πρώτεραις.
κἄπειτα ὁ ἐξῆς νοεῖς ἀπρεπέστατος ὢν κώλοις τε ᾧ κόμμασι λεγόμενος. ὀπιθεὶς γὰρ, -πρὸς εἰσκέπῃ
» ἐνὶ χώρῳ-, πάλιν ἐπὶ στίχ, Καλή τε μεγάλη τε-, βραχύτερον κῶλον κομμάτιον. εἶτα- πρὸ-
δρόμοις- ὄνομα καθ' ἑαυτὸ νοεῖν πίνα ἔχον. εἶθ' ἑξῆς τὰ ἀμφὶ τῶν κατασκευάζει τόπων. πῇ γὰρ
» δεῖ μηκύνειν τὸν λόγον; ὡς γ' ἡ ποιήσεως ἡ ἰαμβικῆς τὰ Εὐριπίδου ζωστὶ· Ὦ γαῖα
» πατρὶς, ὡς Πέλοψ σὲ εἰζέπραξ', Χαῖρ'- ὅσῃ πρόσω δίεργε τοῦτο κῶλον. -ὅσῃ πρόσω δίεργε
» μέρων Ἀρκάδων Ἐμβαλοῦσ'- ὁ δεύτερον μέρος τόδε. -ἔνθεν δύσκολον ἦλος· τοῦτο τρίτον.
» τὰ μὲν πρότερα, μείζονα στίχου· τοῦτο δὲ, ἔλασσον. Αὔγη γὰρ Ἀλέᾳ παῖς με τῷ Τι-
» ρυνθίῳ Τίκτει λαθραίως Ἡρακλεῖ. μετὰ τοῦτο, -ξυνοισθ' ὅρος Παρθένιον. ὥδ' ἕτερον αὖ-
» τῶν στίχῳ συμμεξούμενον. εἶτ' αὖθις ἕτερον στίχου τε ἔλασσον καὶ στίχου μεῖζον, -ἔνθα μη-
» τέρ' ὠδῖνων ἐμοὶ Ἔλυσεν Εἰλείθυια- καὶ τὰ ἑξῆς τούτοις ὡσαύτως. ὁκ δὲ τῆς με-
λικῆς τὰ Σιμωνίδεια τούτων. γέγραπται γὰρ ὑπ' Ἀθηναίων καὶ ἡ ἀνῆκε τοῖς κα-
τεσκευασε κώλων, ἀλλ' ὧν ὁ πεζὸς λόγος ἀπαγτεῖ. πρόσεχε γὰρ μέλῃ, καὶ ἀναγίνωσκε ταῦ-
τα ὑπ' Ἀθηναίων, καὶ δι' ὅτου ὅτι λήσεταί σε ὁ ῥυθμὸς τῆς ᾠδῆς, καὶ οὐκ ἐξῇς συμβαλεῖν· οὔτε
τροφίῳ, ὅτε δυτικροφίῳ, ὅτ' ἐπῳδόν· ἀλλὰ φαίνεται σοι λόγος ἑτωσὶ διεφθαρμένος. ἔστι γὰρ ἡ Ἀθη-
» ναίων πελάγεσι φερομένη Δρυάς, ἧς ἑαυτῆς ἀποδυομένη τύχας· Ὅτε λάρνακι ἐν δαιδαλέᾳ
» ἀνέμος βρέμει πνέων· κυκηθεῖσα δὲ λίμνα δείμαλι ἔρεπεν, ὅτ' ἀδιάντοισι παρειαῖς. ἀμφί τε
» Περσεῖ βαθὺ ἐφίλαν γένεσ, εἰ πέν τε, ὦ τέκνον, οἷ ἔχω πόνον. σὺ δ' αὖτε γαλαθηνῷ ἤπιος
» κνώσεις ἐν ἀτερπεῖ δώματι, χαλκεοσήμφῳ δὲ, νυκιλαμπεῖ, κυανέῳ τε δνόφῳ. τὺ δὲ
» αὐδήεσσ' ὕσσῃ τεαὶ κώμᾳ ἐαδεῖαν παρείονος κύμαιος ἐκ ἀγέλης, ὑδὲ ἀνέμου φθόγγων, πορ-
» φυρέᾳ κείμενος ἐν χλανίδι πρόσωπον καλόν. εἰ δέ τοι δυσὶν τὸ γε δύνον ἐῶ, καί κεν ἐμοῦ ῥιμφ-
» λεπτὸν ὑπείχες ἔας. κέλομαι, οὐδὲ βρέφος, οὐδέτω ἔ ποντος, οὐδέτω ἀμέγαρτον κακόν. μαπαρ-
» θενία δέ τις φανείη, Ζεῦ πάτερ, σὸν στέφος· ὅτι δὴ θαρσαλέον ἔπος ἀνόμην τεκνόφι δίκης μοι.

Διαῦτα δῆλα ὅτι τὰ ὅμοια τοῖς καλοῖς λόγοις μέσα καὶ μέλη, ἀφ' ὧν ζωῆς γινόμενα ἐς αἰτίας ἀφ'
» πρόσπατά σοι. τοῦθ' ἑξῆς δῶρον ἡμέτερον, ὦ Ῥοῦφε, πολλῶν ἀντάξιον ἀνδρῶν, εἰ βουληθείης σὺ
ταῖς χερσί τε αὐτὰ σὺν ἐχῶς, ὡς πρὸ ἡ ἀνδρῶν τῶν πάνυ γενοίμην, ἔχειν, καὶ σωσασθαι αὐτάς
» καθ' ἡμέραν γυμνασίαις. ἀ γὰρ αὐτάρκη τὰ πρόσπατα τῶν τεχνῶν ὄντι δῆλοι ἀντιγω-
» νιστὰς ποιῆσαι τοῖς βουλομένοις δίχα μελέτης τε καὶ γυμνασίας· ἀλλ' ὅτι τοῖς πονεῖν καὶ κα-
» κοπαθεῖν κεῖται ἡ ἀσπασία αὖ τὰ πρόσπατα καὶ λόγου ἄξια, ἢ φαῦλα καὶ ἄχρηστα.

ΔΙΟ-

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ 45

ΤΕΧΝΗ.

Περὶ τῶν ῥητορικῶν. α

Ἀνάγκαις ἄρτιμα μὲν καὶ δῶρον θεῶν εἰς ἀνάπαυσιν τῶν πρὸς
τὸν βίον μειζόνων πρόσκειται μῦθος, ὡς που ὁ Πλάτων φησὶν, οἰ-
κτειραίντων τῶν θεῶν ὃ ἀνθρώπειον ὀπίπονον γῆρας. σωθέν-
τας δὲ τοῦτο ἀνθρώπων σοφῶν, κατεστάθησαν ἢ τοῦτο πό-
λεων κοινὴ κοινῷ δόγματι, εἰς τέρψιν καὶ ψυχαγωγίαν τῶν πα-
ρόντων. σωτέλεια ἢ εἰς ἀλλήλων, πρὸς μὲν
τῶν πλουσίων, δαπάνας χρημάτων· πρὸς δὲ τῶν ἀρχόντων,
κόσμος πρὸς τὴν πάντων, καὶ τῶν ὀπτηδείων ἀπορία. οἱ
δὲ ἀθλητὰ τῇ ῥώμῃ τῶν σωμάτων κοσμοῦσι τὴν πάντων,
καὶ ὅσοι γε δὴ Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ἁπαδοί, τῇ μουσικῇ τῇ παρ' ἑαυτῶν. ἀνδρὶ δὲ πρὸς λό-
γοις ἐσπουδακότι, καὶ σύμπαντα τὸν ἑαυτοῦ βίον ἀνατεθεικότι τούτοις, πρέποι ἄν, οἶμαι, τοῖς
τοιούτοις λόγοις κοσμεῖν τὴν πάντων, τέχνῃ μετιόντι τὸν λόγον, ὡς μὴ χεῖρ εἰς πολλοὺς εἴη
αὐτῷ γνώριμος. Φέρε οὖν εἰς τοῦτο, ὦ Ἐλέγκαρτες, λέγωμέν σοι, ὡς πρὸ ὁδοῦ πινος ἀστίοις
τοῖς πολλοῖς ἡγεμόνες γινόμενοι, ἰδίᾳ πάλαι πρὸς τῶν πατέρων τῆς ἡμεδαπῆς Σοφίας πρὸς-
λαβόντες ἐχόμεθ· ἐκεῖνοι δὲ, καὶ οἱ ἔτι τούτων ἀρχαιότεροι, παρ' Ἑρμοῦ τε καὶ Μουσῶν λαβόν-
φασιν, ἢ μεῖον ἢ ὁ Ἀσκραῖος ποιμὴν ποίησιν πρὸς τῶν αὐτῶν τούτων ἐν ᾧ Ἑλικῶνι. Ἴθι
οὖν σοὶ τέχνη ἑτωσὶ μετιὼν τοὺς λόγους· θεὸς μὲν γέ που πάντως πάσης ἠτινοσοιῶν πάντων- ὑπόθεσις.
ρεως ἡγεμὼν καὶ ἐπώνυμος· οἷ, Ὀλυμπίων μὲν, Ὀλύμπιος Ζεύς· τῷ ὄν Πυθοῖ, Ἀπόλλων.
Ἀρχὴ μὲν δὴ τῷ λόγου τόδε, ἔστ θεὸς, ὅσπις ποτ' αὖ ἦ, ἔπαινος ἡμῖν ᾠδεύσθω, ὡς πρὸ πρόσοπεῖον «
ἢ τιθηναὶς πρόσκειμένος τῷ λόγου. ἐπαινέσῃς ὄ, ἀπὸ τῶν πρόσθεν ὧν θεῶν· εἰ μὲν Ζεύς, ὅτι «
βουλαὶ θεῶν, ὅτι ἔστ ὅλων δημιουργός· εἰ δὲ Ἀπόλλων, ὅτι μουσικῆς εὑρετής, ὅτι ὁ αὐτὸς ἡλίου·
ἥλιος ὄ πάντων πάσιν ἀγαθῶν αἴτιος· εἰ ὄ Ἡρακλῆς, ὅτι Διὸς, καὶ ἃ παρέσχε τῷ βίῳ. καὶ σχεδὸν ὁ
τόπος συμπληρωθήσεται δι' ὧν ἕκαστος ἢ εὗρεν, ἢ παρέσχε τοῖς ἀνθρώποις. ὧν χρεὼν ὄ ταῦ-
τα, ὡς μὴ τὸ ὁπότεροντος ὁ λόγος ὁ πρόσθεν μείζων γίγνοιτο. ἐφεξῆς ὁπτέον χρὴ τ' ἔπαινον
τὸ πόλεως ὧν ἢ ἡ πάντων· εἰ δὲ θέσεως αὐτῆς, πρὸς ἡγέσεως· ὧν ᾧ, τίς ὁ κτίσης, θεὸς ἢ ἥρως,
καὶ εἴ τι ἔχῃς πρὸς αὐτὸ εἰπεῖν· εἴ τι πέπρωχεν τῇ πόλῃ ἢ ὧν πολέμοις, ἢ ἐπ' εἰρήνης. ἀμόσῳ ὄ
καὶ πρὸς μεγέθους λέγῃ, εἰ μεγάλη ἢ σμικρά, ὅτι καλλῇ δέ φέρουσα, ὅτι εἰ καὶ σμικρά, ἀλλὰ δυ-
νάμει ἰσοῦται τοῖς μεγάλοις· ὅσα πρὸς κόσμον, οἷ ἱεραί, ἢ τὰ ὧν τούτοις ἀναθήματων, δημοσίων
οἰκοδομημάτων, ἰδιωτικῶν, ὡς πού καὶ Ἡρόδοτος πεντέρφανα καὶ ἑξέρφανα φησὶν εἶ ὧν Βαβυλῶ-
νι· ἀπὸ ποταμοὺ ἢ μέγας, ἢ καταρρεῖς, ἢ συμβαλλόμενος τοῖς ὑποκοῦσι τὴν χώραν. εἰ ὄ δὴ καὶ μῦ-
θος εἴη λεγόμενός τις πρὸς τῆς πόλεως, οὕτω μὲν ἂν καὶ πολλοῦ γλυκύτητα ἔχοι ὁ λόγος. λε-
κτέον ὄ ὅτι τούτοις καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἀγῶνος, τίς ἀρχὴ καὶ κατάστασις αὐτῷ, ἢ ἐφ' οἷς ἔπεσιν ἐτέ-
θη· εἴ τε μῦθός τις εἴη, ἢ τι ἀγὼν ἀρχαῖον. ὧν τούτῳ ὄ ἡμόμβος, μὴ ἁπλῶς παρέλθῃς τὸν
τόπον, ἀλλὰ πρὸς βαθέως χρὴ πρὸς τοῖς ἀγῶσι ἀγῶνας. Τοῦτο δ' ἐπορήσῃς ἐν λόγῳ, οἷ 46
ἀπὸ καιρῶ πρὸς βαθέως. εἰ μὲν πρὸς ἓαρ ἄγοιτο, ὅτι ὧν τῷ συμμέσῳτάτῳ πρὸς ἑκάτερα·
εἰ δὲ ὧν χειμῶνι, ὅτι ὧν ἐν ἐρρωμενεστάτῳ ᾗ φθορᾶτάτῳ, ὡς μὲν εἴποι τις, καιρῷ· εἰ δ' ὧν θέρει, ὅτι
πρὸς ἄσκησιν καὶ θεωρίαν τῶν θεωμένων κατεσάθη, καὶ ὅτι ἔλεγχος τῆς προαιρέσεως, ᾗ μὴ
ὄντων ἀθλητῶν, ἐν οἷς θεωμένοις ἀγωνίζεσθ. ἔχοις δ' ἂν ᾗ ὃ φθινόπωρον ἐπαινῶν, ᾗ ὅτι ἀπὸ
συλλογιδῆς τῶν καρπῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἡδέως παύεσθαι τοῖς ἀνθρώποις τῶν πόνων. σκο-
πεῖσθαι δὲ καὶ τὸν ζῆλον τῆς διαθέσεως τοῦ ἀγῶνος δεῖ· εἰ μὲν μουσικὸς καὶ γυμνικὸς εἴη,
ὅτι τελεώτατος ὁ ἀγών, καὶ ἀνδρειότατος κεκραμένος καὶ ῥώμῃ σωμάτων, καὶ καλλιφωνίᾳ,
καὶ τοῖς λοιποῖς μέρεσι τῆς μουσικῆς· εἰ δὲ γυμνικὸς, ὅτι τῷ μουσικὴν ὡς σκηλεύουσαν

τῶ ἠθους, ὁ ἀπὸ τ' φύσεως, ὁ ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, καὶ ὅτι ἴσοι καὶ ὅμοιοι καὶ βέβαιοι ἀμφότεροι, καὶ ὧν τούτων πατέρων καὶ προπατόρων· καὶ εἰ μὴ ὧν τῆς αὐτῆς πατρίδος, ὅτι ὧν πολλοῦ προσῳκειωμένοι ὑπὸ τῶ τόπου· εἰ δὲ ὧν διαφόρων, ὅτι καὶ ὑπὸ θεῶν συνήρθησαν εἰς τὼ κοινωνίαν. εἰ δὲ δὴ ὧν τῶ αὐτῶ ἠθους εἰσὶν, ὅτι αὔξησις καὶ οἰκειότης συγγενείας ἀπ' ἐκ ἀπῆ γέγονε, καὶ δεσμὸς βεβαιότερος καὶ ἰσχυρότερος. ὅταν δ' ἀπὸ διαφόρων ὑπαντησώμεθα, ὁ μὲν ἀπὸ στρατείας, ὁ δ' ἀπὸ παιδείας, καὶ ἁρμονία αὕτη ἀρίστη, ὃ εἰς ταὐτὸν συνάγει σοφίαν τε καὶ ἀνδρείαν τελῶ, καὶ οἵους εἰκὸς τοὺς ἀπὸ τούτων ἠθεάθαι. εἰ δ' ἦ αὐτὸς εἶπε ὁ Σαμψὶ ὁ τ' λόγων διαδεξάμενος, πρὸς αὐτὸ τοῦτο προοιμιαστέον ἡμῖν ἐστὶν, ὡς πρέπον καὶ σοὶ ποιητέον, ὅτι εἰ καὶ οἱ ἔσχατοι τὰ αὐτῶ παιδικὰ ἐπαινοῦσιν, πολὺ δή που μᾶλλον αὐτῶ πρέπει τὸν γάμον ἐπαινῶ, ἢ τὰ ἑαυτῶ παιδικά· καὶ ὅτι τῶ λόγω καὶ τῇ παιδείᾳ καὶ οὐ τούτω χρηστέον, ὡς πρὸ ἡδ' ἢ προοιμιαζόμενον, καὶ προσαπαμαυτευόμενον πρὸς τ' παῖδων, ὅτι καὶ αὐτοῖς εἰκὸς διαφέρεσθαι πρὸς παιδείαν γενέσθαι. λέξῃ δ' χρηστέον ἀφῃ μᾶλλον, ἐπεὶ Ξενοφῶντός τε καὶ Νικοστράτου βαίνοντα, ὀλιγαχοῦ δὲ ἐξαίφνης τὸν λόγον εἰς σεμνότητα, εἴ' πως τὰ ἐννοήματα ἀναπλάζοι.

λέξις.

γ Μέθοδος ἡθικῶν.

Χόλημος δέ σοι τούτου ὁ ὀθὶ ταῖς ἡδέσεσι τῶν παίδων λεγόμενος λόγος· γάμω γὰρ πού φησιν ἀναίκη ἀκολουθεῖν. οὗ καὶ αὐτὸν τελῶ χρὴ τοῦτον τὸν τόπον. ἐπεὶ γὰρ ἀρχὴ τῆς ἡδέσεως τῆς ἑκάστου, ἡ ἡμέρα ἐφ' ἧς ἐλήφετο, ἀναίκῃόν που ὀλίγα ἄπλα καὶ πρὸς τῆς ἡμέρας εἰπεῖν, οἷς ἐκαμμάζοντα δ' πρῶτον, εἰ ἄρα ἴδιόν τι ἔχῃ πρὸς τὰς ἀνῆας ἡμέρας ὑπισημαινόμενον. εἰ μὲν τῇ νουμηνία, ὅτι ἀρχὴ τῶ μηνός· ἀρχὴ δ' κρίτισον, καὶ ἐξ ἀρχῆς τὰ πάντα· καὶ ὅτι ἥμισυ τῶ παντὸς, ἢ ὃ πᾶν, κατὰ τὸν Πλάτωνα· εἰ δ' ἑβδόμη ἢ ἕκτη, ὅτι ἱερὰ ζῶν θεῶν, καὶ ὅτι χρονικὸν πρὸς ὃ κρῆτον κατὰ τῆς ἡδέσεως. ἔχοις δ' ἂν καὶ πρὸς τῆς σελάτης λέγειν, ὅτι ἱερὰ τῶ ἡλίου, καὶ ὅτι εἰκὸς ὑπίσημον τῶ ζιοῦτον ἡδεσθαι, ἅρμα δ' καὶ ἀνεργελικὸν κατὰ τὸν τῶ ἡλίου φύσιν. εἰ δὲ πεντεκαιδεκάτη εἴη, ὅτι καὶ αὐτὴ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ὅτι τέλφος ὧν ζούτῳ ὁ κύκλος, καὶ εἰκὸς ἀνενδεῆ τὸν ζιαύτὸν εἶ ἡδέσιν τῶ ἀνδρός. ὁμοίως δ' εἰ καὶ μὴ τις ἡμέρα, ἢ τῇ ἀρχῇ, ἢ τῷ τέλφ προσβιάζοιτας καὶ ὃ προσὸν θεωρῶντας, οὕτω πειρᾶσθαι τὸν ἔπαινον ποιεῖσθαι. ὅτι δ' τῇ ἡμέρᾳ τὸν κρείσσω ὑπιθεωρῶν αἰναίχῃον, οἵοπερ ὃς ἐστὶ· καὶ τῶ κρείσσω δ' μὲν κατὰ τὸν ὥραν, οἷ δ' ὧν χρόνῳ, ἢ ὧν ἥλει, ἢ ὧν ζοῖς ἑτέροις μέρεσι τῶ ἔτους, ὡς πρὸ ὧν ζοῖς πρὸς τῶ αἰῶνος ἐπαίνοις ἐπεσημαινόμεθα τὰς ἰδιότητας τῶν κρειῶν, τῶν μὲν δ' ἀνδρῶν, τῶν δ' φαίδρων· ἀπονέμοντας, καὶ ὧ θέρμ δ' πεπληρῶσθαι τὸν χρόνῳ ὧν ζούτῳ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τῶν λοιπῶν δὲ δ' ὧν αὐξομένῳ καὶ ἀναπαύλη τῶν ἔργων ἡδέσθαι. ὑπισημαίνεσθαι δ' καὶ τὰ συμβεβηκότα σὺν τοῖς κρείσσιν· οἷ μὲν ὧν ἑορτὴν τις γέγονεν, οἷ δ' ὧν Διονυσίοις, ἢ ὧν μυστηρίοις, ἢ ὧν πάνυ μεγάλοις εὑρεσίν ἢ ὑσιν. ἄτοπα γὰρ ζοῦτα ἁφορμὰς παρέξῃ σοι εἰς τὸν ἔπαινον. ἀπὸ δὲ ζούτῳ ἐπὶ τὸν ἀρετὴν καὶ ὅτι ζοῖς τόποις ὧν οἷς ἦς γέγονε. πρῶτον μὲν, ἀπὸ τῶ πρὸ ἐχόντος ὃ ἔθνος, Ἀσίαν, Εὐρώπην· καὶ ζούτου αὖ πάλιν, Ἑλληνικὸν ἢ βαρβαρικόν· ἢ σοφίαν, ἢ ἀνδρίαν τὰ ἔθνος, ἢ ἃ ζοιοῦτον ὑπισημαινόμενον. εἶτα ὅτι ὃ πρὸ ἐχόμενον· τίς ἡ πόλις, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν. ἐχομένη ἡ πόλις μητρόπολεως τῇ ἁμῇ τῇ μεγάλῃ, πολυανθρωπος, δύφορος πρὸς ἀνδραν ἀρετὴν, ἢ αἷ ἕτερον ἀνδραγάθημα τ' πόλεως. ἔπειτα τὰ μὲν πρὸ ἐχόμενα ὧν τῇ πόλῃ· ποίας ἕνος οἰκίας, ὅτι ὑ φαύλης, ὅτι ὧν ἀνδρῶν, ἠθους ὧν ἀνδρῶν, ποίων τινῶν πρὸ γόνων καὶ πατέρων, καὶ ἔπαινον ὧν βεβαιοῖ τούτων ἀπὸ τῶν πρὸ γόντων. μετὰ ζαῦτα δὲ καὶ ἐπ' αὐτὸν ἤδη τὸν ἔπαινον ἰέναι τῶ ἐγκωμιζομένου, καὶ ἤ ἡ ἠθέλιος· ποίας ἕνος φύσεως καὶ σῶμα, καὶ ἰσχύν· εἰ μέγας ὑπάρχει, καὶ τὸν Αἴαντα· εἰ καλὸς καὶ ἀνδρῶδης, καὶ τὸν Ἀχιλλέα· καὶ εἰ δὲ βουλὸς, ἢ δίκαιος, ἢ σώφρων εἴη, τὰ ἁρμόζοντα πρὸς ἕκαστα, τὸν Νέστορα, τὸν Θεμιστοκλέα, τὸν Λεωτυχίδην, τὸν Φωκίωνα· εἰ χρηστὸς, ὅτι θυμοειδὴς μὲν τῶ ταῦρου, καὶ ὅτι ὀξὺς ἀθυμηθῆναι· καὶ ἢ

καὶ ἢ μικρὸς, ὅτι μείζων τὼν τῆς ψυχῆς ἀρετὼν, καὶ τὸν Τυδέα, καὶ τὸν Κύκνον. οἷός τις τὰ πρὸς τὸν βίον, εἰ φιλόκαλος, εἰ φιλοπρεπὴς· οἷός πρὸς ζοὺς ἰδιώτας, πρὸς τὼν πόλιν, καὶ ζὰς φιλοτιμίας ζὰς πρὸς τὼν πόλιν· καὶ εἰ ὑπεσήμηνέ τινος ὑπόθολος εἴη, οἷ ἰατρικῆς, ἢ ῥητορικῆς, ἢ φιλοσοφίας, θετικῶς ἐπαίνητα τὸν ὧν ζούτοις ἔπαινον, εἰς ὅσα τάττων ἔκαστον χρήσιμον· ὅταν δὲ αὖ ἀμφιλαβὴς ὁ λόγος ἦ, ποῖος ἤδη γέγονεν, ποῖος ὑστὶν ὧν τῷ παρόντι, καὶ ποῖον εἰκὸς ἔσεσθαι εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον. ὧν τούτῳ δὲ ἦ μύθοι, σὺκ ἀπὸ ζούτου δὼ ποιοῖμυ καὶ ἀνόμοι ζοῖς λεγομένοις καὶ ζοῖς ἦ μύθοις καὶ ζοῖς ἦ μυθλίοις πρὸς τῶ μέλλοντος βίου, καὶ τῶ ἀμείνω ἕ παρῆκλυδότος ἦ μέας τῶτον, καὶ πολλὰς πρὸ ὁδοὺς χρόνων ἐλεσαντα, εἰς λιπαρὲν καὶ ἀνδαμον γῆρας παρελθεῖν.

Μέθοδος ὑπιθαλαμίων. δ.

Πρὸ δὲ τῶ πρὸς τῆς ἡδέσεως λόγου· μικρῶ γὰρ μὲ παρῆλθεν ὑπὸ τῶ ῥοῦσου καὶ τῆς θεραπαίνης τῆς πρὸς τὼν ἔξοδον· ὁ ὑπὸ ζῶ θαλάμω λεγόμενος λόγος· ἐγκώμιος δέ τοι μάλιστα καὶ ἀκόλουθος εἰ ἦ ζοῖς ἀμίκτοις τῶν λόγων χρεῶν, εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν τῶ γαμικῶ, πλὼν ζῶ γρόνῳ διαφέρων, ὑπὸ τελεσμένοις ζοῖς γάμοις λεγόμενος ὑστί· οὐ μὼν ζοῖς γε ἀνῆοις ἀπάντων τῶ προφηκιμένου, καὶ ὥσπερ αὖτὶ ὑκμαίων ἐπαγόμενος ζοῖς γάμοις ὑστίν.

" εἰ μὲν οὖν καὶ τῶδε Σαπφοῖ τῆς ἰδέας ζούτης τὸ δειγμα, ὑπιθαλάμιος οὕτως " ὑπιγεγραμμένας τὰς ᾠδὰς· ἀλλ' ὑπῆ ἦ αὐτὴ " μεταχείρησις ποιήσεώς τε καὶ πεζῆ λόγου, ἀλλ' ὥσπερ ζοῖς μέζοις, οὑτωσὶ δ' καὶ ζοῖς σὐνόμασι διενήνοχε ζοῦτο, τὸν μὲν μοι δοκεῖ τὸν ζόπον καὶ τὸν τὸν λόγον πρὸς φόρως μεταχειρίσασθαι, εἰ σὺ μὲν τῶ προοιμίω δύος αὐτὸ τοῦτο ὑπισημήνοιο, ὅτι οἱ μὲν ἦ μοι τὸν ὑμέναιον ᾄδουσιν, ἡμεῖς δὲ αὖτὶ τῆ ὑμεναίᾳ τὸν λόγον, ἦ χὼ αὐλοῖς, ἢ πηκτίσιν, ἢ νὴ Δία καλλιφωνίᾳ λυρικαύτῃ, ἀλλ' ἑταίροις καὶ ὑμνοις τῶν γεραμηκότων. εἶτα ὑπὸ τότοις ἐπάγῃ ὅτι ἀναίκητός ὁ γάμος ἀνθρώποις γε ὧσι· σωτηρία γὰρ τῆ ἦ μοι· καὶ ὅσα ἀγαθὰ εἰς γάμον. εἶτα μεταβήσῃ ὑπὸ τὰ προσώπατα τῶν σωζόντων εἰς τὸν γάμον, ὁποῖοί τινες ὕτοι· ὧν ᾧ πρὸς ἦ μοις ἐρᾶς αὐτῶν καὶ ζοφῆς, καὶ πρὸς κάλλος σωμάτων καὶ ἡλικίας· ὅσα ὧν τύχης αὐτοῖς πρόσεστιν· καὶ πρὸς ὑπιτηδεύματων, ὅτι σωφρόνως ἔχον πρὸς τὸν γάμον καὶ τὼν σύζυξιν αὐτῶν· ὅπως ἀφίκηνται ὑπὸ τῶ γάμω οἱ οἰκεῖοι, οἱ ἀλλότριοι, ἢ πόλις αὐτὴ δημοσίᾳ· ὅτι πᾶσι δοκεῖ σωφρόνως ὁ γάμος ὑστί· καὶ ὁ γάμος ἔοικε πομπυρῇ τινὶ, καὶ νεομηνίᾳ, καὶ δημοτελεῖ ἑορτῇ τῆς πόλεως. ὥσπερ δὲ ὧν ζοῖς γαμικοῖς ἠζιοῦμυ πρὸς ζοῖς ἀνῆοις ὑπισχνεῖν, οἷ, εἰ ὧν τῆς αὐτῆς πατρίδος, εἰ ὧν τῶ αὐτῶ ἦ μοις, οὑτωσὶ δὲ μηδὲ ὧν τούτῳ πρὸς δὲ φαῦλον ποιεῖσθαι δ' μέρος τῶ λόγου τούτου. ὑπὸ δὲ ζοῖς ἐπαίνοις καὶ ζοῖς ἐγκωμίοις καὶ προσῆκόν τις ἔχοι ζοῖς γαμοῦσι πρὸς δ' σωφρονίζειν πρὸς ἀλλήλοις καὶ ὁμονοεῖν ὑπὸ μάλιστα, καὶ ὅσα ἀγαθὰ ὧν τῆς τοιαύτης ὁμονοίας καὶ φιλίας ἀνάγκη συμβαίνειν, ἀπὸ τῶ καθόλου ὑπὸ ἴδιον ἄγοντα τὸν λόγον· ὅτι ὁμόνοια πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ἡγεῖται τῶν ἀγαθῶν, μάλιστα δὲ τοῖς " γαμικοῖς. καὶ εἰς τοῦτο καὶ τὸ τῶ Ὁμήρου προσῆκόν ἐνδέξῳ χρήσασθαι χρώμενον, ὅτι σφὲν μεῖζον ἀγαθὸν " Ἢ ὅτ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή· εἶνα μὲν ὧν τούτου " τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρὸν, εἶνα δ' ἡδὺ τοῖς φίλοις. ὑπὸ τέλφ δὲ καὶ ἀνῆκῃ χρῆσθαι, ὅπως ὅτι τάχιστα παῖδες γένοιντο, ὡς καὶ τούτων ὑπιδεῖν γάμοις, καὶ ἆσαι τὸν ὑμέναιον, καὶ ὑποδῆσαι ἔχῃ αὐτὸς τοιούτων λόγων.

Μέθοδος προσφωνηματικῶν. ε.

Σοκράτης μὲν ὁ σὸς ἑταῖρος καὶ ἐμὸς, ὦ Ἐχέκρατες, εἰ ἄρ' ἄλλό τι, φησὶ χρῆναι προσεῖναι τοῖς ἀνυδαίοις ἀνῆρσι, σὺν τῇ παραινέσῃ τῇ πρὸς τὸν Ἱππονίκου, καὶ τὼν φιλοπροσηγορίαν· ὅπερ ὑστὶ δ' προσφωνῆν τοὺς ἀπαντῶντας, ὡς αὐτός φησιν. εἰ δὲ καὶ ἰδίᾳ χρὴν πρὸς ἕκαστον τοῦτο ποιῆν, ὅπως καὶ τοὺς ἰδιώτας ὡς ὅτι μάλιστα οἰκειότερος καὶ ἀνῃνυεστέρους ἔχῃ πρὸς ἡμᾶς προσκυλίοιμυ σὺν τῆς τοιαύτης φιλοπροσηγορίας·

πολλῷ δή που ἀναλκαιότερον ὃ προοίμιον, καὶ ὁ διόδους ἔθπος τῆς προσφωνήσεως, εἰ προὸς οὓς ἐν τέλει καὶ ἐν ἀρχαῖς γεγενῆσθαι ἀφ' ἡμῶν γίνοιτο, καὶ μάλισά γε δὴ οὕτοις ἑκάστοτε ἐκ βασιλέων εἰς τὰ ἔθνη καὶ τὰς πόλεις τὰς ἡμετέρας θαλαττοκρατόρων, ὅπως καὶ αὐτοὶ ἀφ' οὗπερ ἔθπος, καὶ προὸς ἡμᾶς, καὶ προὸς τὰς αὐτῶν πατρίδας οἰκειότερος ἀλλοτρίου θαρσήσωμεν. ἀμέλει γέ τοι καὶ ὃ προοίμιον ἤδη ἐθπιχειρεῖται δηλοῦν, ὅτι πᾶσι, καὶ καθάπερ τὶς ἀστὶ ὁ νόμος καὶ δεσμὸς διελήλυθε διὰ πάντων, ὡς ἀγαθὸς ἅμα τε τῇ προφητῇ τὰ πυλῶν, ὡς αἰεί ποτε τὶς, εἰσόδῳ προσφωνῆν τοῖς δημοσίᾳ τὰς πόλεις ὑφ' ἑνὸς ὁτουοῦν τῶν ἀρίστων καὶ τὴν παιδείαν, ὥσπερ δημοσίᾳ λιμὶ φωνῇ καὶ κοινῷ προσαγορεύματι προσαγορεύοιμι. φέρε οὖν εἰ πως δεῖ τούτων τὰ λόγων, ὅπως δὴ καὶ ταῦτας ἀρίστα καὶ ῥᾷστα μεταχειρίζοιμεν. καθόλου μὲν ὁ ἔθπος αὐτοῦ τοιοῦτος, ὡς σύμπασιν πινὰ ἔχειν τῆς αὐτῆ παιδείας προὸς τοὺς ἄρχειν μέλλοντας. δεῖ δὲ οὐκ ἐν αὐτῷ τοῦτο μόνον προαγμαλιώδεσ ὂν τοῦ λόγου, ἀλλὰ μηδὲ αὐτὸ ὂν τοῦ τοιῷδε ὀλιγώρως ἔχειν. ἀρχὴ οὖν ἐμοὶ δοκεῖ ἀναλκαιοτάτη αὐτὴ ἡμεῖς προὸς αὐτούς τε εἰπεῖν, καὶ τῆς ἑαυτῆ προαιρέσεως, καὶ διότι οὐ πολιτικὴν ἀναλκαία αὐτοῦ τοῦ λόγου, καὶ ὅτι ἀναλκαία αὐτοῦ ἡ καθόλου θεσις τοῦ λόγου. ἐχέτω δὲ ὂν τούτῳ καὶ θεωρείαν πινὰ τῆ ἄρχοντος, ὡς ἀποδεχομένου τοὺς τοιούτους ἀποφάσεις, καὶ οἷον αὐτοῦ χεῖρα ὀρέγοντος, διόπερ καὶ ἑτοιμότερον ὑπήκουσε· καὶ ὅτι ἐμοὶ μὲν καὶ ἀκούειν τοῦτο δοκεῖ ἀναλκαίου, πολὺ δὲ ἔτι ἀναργέστερον τῇ ὄψει αὐτῇ πέφηνεν ἀτεχνῶς, οἷον ὂν τοῦ προσώπου καὶ τῆς φαιδρότητος, ὥσπερ ὂν καταπίπρᾳ, τοῦ ἤθους καὶ τῆς προὸς ταῦτα δεξιότητος φανερῶν γινομένου. ὅταν δὲ προσκατασκευάσθμενον τὸν λόγον, ἐξῆς ἰτέον ὅτι ὃ ἐλκώμιον τοῦ βασιλέως, ὂν βεβαχεῖ τοῦτο ποιησάμενον, ὅτι οὐδὲ ὁ σύμπας χρόνος ἐξαρκέσαι προὸς τοῦτο, καὶ ὅτι ἑτέρου κρείσσονος, οὐ τοῦ παρόντος. καθαπερεὶ δὲ ὃ ἐλκώμιον εἰς τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ τῶν καλῶν τῶν βασιλέως καὶ τοῦτο, ὃ τοιοῦτον ἀνδρα ὁπλεξάμενον καταπέμψαι ὅτι ὃ αὐτὸ ἔθνος ὑπόρρω βαίνοντα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως. καὶ εἰλεύθεν ἀρχέσθω σοι ὃ ἐλκώμιον τοῦ ἡγουμένου. χρῆσθαι δὲ καὶ ἐνταῦθα τοῖς ἐλκωμιαστικοῖς λόγοις, ἀπὸ γένους, ἀπὸ φύσεως, ἀπὸ ἀναθρεφῆς, εἰ μὲν φανερὰ εἴη, καθ' ἕκαστον ἀκριβοῦς διεξιόντα· εἰ δὲ ἀδηλα, κἀκ τοῦ πιθανὸν προσάγοντα, ὅτι ἀνάγκη τῶν τηλικούτων καὶ τοιούτων κατηξιωμένον, ὑπὸ γένους, οὔτε φύσῃ, οὔτε ἀναθρεφῆ λείπεσθαί γινων, ἀλλὰ ἀπὸ ταῦτα προεκκεῖσθαι. τὰ γε μὲν φανερὰ ἀκριβέστερον ὑπισημαινόμενον, οἷς, ὃν νέα ἡλικία τοιοῦτος, ἡ χρὴ προσδοκᾶν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον; καὶ ὅτι νέος μὲν τὴν ἡλικίαν, πρεσβύτερος δὲ τὴν φρονησιν. εἰ γὰρ πρεσβύτης, ὅτι ὃν πολλοῖς δοὺς πεῖραν ἑαυτῆ τῆς ἀρετῆς, εἰκότως καὶ τῷ ἀρχῷ ταύτῃ ὑπεύθυνη· καὶ ὅτι καὶ τοῦτο τῆς ὁμοιείας τῆς πρὸς αὐτὸν, ὃ ὂν τοῦ γήρᾳ ἀκμάζειν. εἰ γὰρ δὴ καὶ σεμνότης τὶς προσεῖναι ὧ προσώπῳ, μηδὲ τοῦτο παρέργως ὑποδρέχθη. εἰ φιλόλογος εἴη, ἐλκώμιον παιδείας, καὶ ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι μάλιστα ἄξιοι ἀρχῆς καὶ τοιαύτης ἡγεμονίας. καὶ εἰ γε τὴ Ῥωμαϊκὴν σχολεκτὸν εἴη πεπαιδευμένος, τοῖς ἀρίστοις τῶν Ῥωμαίων ὑποδεδήσθαι· εἰ τε τὴν Ἑλληνικὴν, τοῖς τῶν Ἑλλήνων. ἀφ' τοῦτο δὲ καὶ δίκαιος, καὶ σώφρων, καὶ πρὸς τὰς δίκας ἀκριβής. ὑποδείγματα δὲ καὶ ὅτι τούτων χρηστέον προσοίσεις, τὴν Αἰσχίνου, τὴν Θεμιστοκλέους ἁρμοζόντα, καὶ ὑποδεδεμένα, καὶ τούτων ἀμείνω ἀποφαίνοντα. ἐὰν δ' ἔχωμεν καὶ προφάσεις τινὰς αὐτοῦ προηγεμονεύσας, καὶ ἀρχὰς προσηγεμονίας λέγειν ἢ ἐν στρατείαις, ἢ ἐν διοικήσεσιν, καὶ ταύτας ὑποδεδεμένα. ἐὰν δὲ καὶ ἡμᾶς ἔχωμεν αὐτοῦ πατέρων ἡγεμονίας λέγειν, καὶ τούτων χρὴ μνημονεύειν. καὶ εἰλεύθεν προσβατὸν καὶ ὑποδέκλησις προὸς δύνοιαν τῆς πόλεως, ὑπισημαινόμενον ὅτι χρησὶν ἐλπίδα προὸς τοῦτο ἔχοισι. φανερὸν γάρ τοι ἀπὸ τῶν οὕτως ἀποδέξασθαι τὸν πόλιν, ἀπὸ τῶν φιλανθρώπως καὶ ὑπροσηνόρως ἅπασι προσενεχθῆναι καὶ ὁμιλῆσαι, ὅτι εἰκότως τοῦτο ἐποίησεν. τοιαύτη γὰρ ἡ πόλις, οἵα ἀμείβεσθαι τοὺς δυνησομένους ἑαυτῆ. καὶ εἰλεύθεν ὁ ἔπαινος ὁ προὸς τῆς πόλεως, ἐὰν λέγῃς προὸς ἡμᾶς αὐτῆς, προὸς δυνάμεως τῆς ἐν παῖς προσόδοις, προὸς παιδείας τῶν οἰκοκυιῶν, προὸς χώρας τῆς ὑποτελοῦς ἀφ' ἧς ἡ προσόδοις, εἰ μὲν πολλὴ εἴη, εἰς ἰσομοῖ τῆς πόλεως ἀναφέρουσα· εἰ δὲ ὀλίγη, ὅτι ἀρκεῖται καὶ τούτῃ. ὅπουγε δὴ οἰκισὴν ἀναλκαῖον εἰπεῖν, ἐάν τε θεὸς, ἐάν τε ἥρως εἴη, εἴτ' οὖν τῶν ἀρχαίων τὶς, εἴτ' οὖν τῶν ἐναλίων γεγηθυιῶν βασιλέων. εἰ οὖν καὶ μύθοις πινὰς ἔχομεν προσοίσειν τῇ πόλῃ,

πόλῃ, μηδὲ ἐοίτοις προλιπεῖν. μὴ τοῦτα προὸς μεγέθους τῆς πόλεως, προὸς κάλλους, προὸς θέσεως, εἴ τε ἠπειρωτικὴ εἴη, εἴ τε ὀπταλαττίδιος, ἢ νησιῶτις. καὶ εἰ ἴνας ἡμᾶς ἔχομεν προὸς βασιλέων, μηδὲ τοῦτας προλιπεῖν· καὶ εἰ προσέξῃς ἴνας προηγεμονίας, ἢ παλαιὰς, ἢ νέας, ἢ εἰ ἡμᾶς προϋπαρξάσας παρ' ἡμῖν προὸς τοὺς ἀρχοντας τοὺς προηγεμονημένους. ὃν ἅπασι δὲ τούτοις μεμίχθω ἡ προσβατὴ καὶ προδέκλησις προὸς δύνοιαν τῆς πόλεως· δεῖν γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἀρχοντας ταῖς τοιαύταις πόλεσι τὰς παρ' ἑαυτῶν δύνοιας προσνέμειν. ὅτι δὲ καὶ τοῦ τέλους, δῆχη χρησόμεθα ὑπὲρ τῶν βασιλέως, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν ἀρχοντος. καὶ ὑπὲρ ἡμῶν δὲ αὐτῶν πάλιν μνησθησόμεθα, εἰ μὴ τῶν ἀρχομένων εἰρήμην, ὅτι ἀπὸ τοιούτου ἡμεῖς ἡμῶν καὶ ὀδξης τευξόμεθα· εἰ δὲ τῶν ἥδη προδοκιμηκότων καὶ προφρηκότων ἀνεπαξίως προὸς αὐτῶν, εἰ πόντες ὃ μὴ φυλαξθήσεσθαι μόνον ὅτι τοῦτον τὸν δόξαν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ πολλῷ ἀμείνω προὸς ὃ λοιπὸν ἔσεσθαι. ἀπαγγελία δὲ προέποι δὴ μάλισα μεμιγμένη τοῦ τοιούτῳ λόγῳ, σύναχος μὲν στωμφραμμένη, σύναχος δὲ διηρημένη, τῆς ὃν τοῖς μύθοις ἀφελεστέρα. ὃ δὲ σαφὲς τῆς ἑρμηνείας διόλου τοῦ λόγου μάλισα ὃν σπουδῇ ἔγω τοῦ λέγειν. καθόλου ὁ προὸς τῶν πολιτικῶν λόγος ὧδέ πως προαίνοιτο ἄν.

Μέθοδος ὀπταφίων. τ 53

Τὰ μὲν δὴ ὧδε τούτων ἀπείρως ἔχειν τὸν γε δὴ ὁδῷ ἰέναι ὃ ὀπτημένη μείονα λόγοις χρή. ἀποδεικτὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα· ἀναλκαία δὲ ἀνθρώποις γέ ὄσι, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον. ἀνθρώπῳ γὰρ ἡμονθύῳ, τοῦ τὸν τοῦ Καλαμάχου τοῦ τῶν πειάκοντα, βέβαιον μὲν οὐδέν, μὴ ὅτι καὶ θανὼν ἡμονθύῳ, καὶ ζωὴν, εἰ μὴ οἷόν τε ὃν τὸς αὐτὸς βαίνῳ. ὀπτὰ οἶνον ἀμφοῖν δύο λόγοι μεμηχάνηνται), ὁ μὲν χοινὸς προὸς πολιν ἅπασαν καὶ δῆμον, ὁ ὅτι τοῖς ὃν πολέμῳ πεσοῦσιν· ἰδίᾳ δὲ καθ' ἕκαστον προὸς αὐτοῦ, οἷα δὴ τὰ πολλὰ ὃν εἰρηνῇ συμπίπτειν ἀνάγκη, ὃν ἀφορείοις ἡλικίαις ἑκάστου τῆς τελευτῆς συμπεσούσης. ὄνομά γε μὴν ἀμφοῖν ἓν καὶ ὃ αὐτὸ, ὀπτάφιος οὕτως ὀνομαζόμενος. ὑποδείγματα αὐτοῦ ὅτι που καὶ τοῖς ἀρχαίοις, τὰ μὲν κοινοῦ καὶ πολιτικοῦ ὑποδέδεκται γε τὰ τὸ Ὁλόρου, καὶ τὰ τὸ Αἰσίωνος· Λυσίας τε καὶ Ὑπερείδης καὶ ὁ Παναιτιός, καὶ ὁ τῶν Σωκρατικοὺς ἑταίρους Ναυκράτης, πολλαὶ ἡμῖν διαιρέσεις ἰδέας παρέχοντο. οὐκ ἀπορήσομεν δὲ οὐδὲ τοῦ προὸς ἕκαστον· ἐπεί τοι καὶ τὰ ποιήματα μεσταὶ τούτων, οἱ ὀπτικοὶ δοί ὕστερος ὀνομαζόμενοι, θρηνοῦσί τε ὡσαύτως ἔστιν. πολύς τε καθαλογάδην ὅτι τοιούτων λόγων, ἔν τε τοῖς πάλαι καὶ τοῖς ὀλίγον τὶ προὸ ἡμῶν ἡμονθύοις. λήξομεν δ' οὐδὲ νῦν, ἔστ' ἂν ἥλιος ἀνατέλλῃ καὶ ὃ χρεὼν ὀπτικρατιοῦν ἦ. μείονα μὲν οὖν αὐτοῖν ἑκάτερον τὸν ἕτερον τοῦτον. στωμυλόνα μὲν οὖν, ὀπτιτάφιος, ἐπαμνός ὅτι τῶν καταιγαθύων. εἰ δὲ ζοῦτο, δῆλον που ὡς καὶ ἀπὸ τῶν τόπων λαπτέον ἀφ' ὧνπερ καὶ τὰ ἐγκώμια, πατρίδος, ἡθύων, φύσεως, ἀναγωγῆς, προαγωγῆς. ἄρξει μὲν οὖν ἴνος τῶν αὐτοῦ ἰτέον. οἷον προὸς πατρίδος λέγοντα, ὅτι μεγάλη καὶ ἔνδοξος, καὶ ἀρχαία, καὶ εἰ τύχοι αὐτὴ προφῆτη παρελθοῦσα εἰς ἀνθρώπους, οἷα καὶ Πλάτων προὸς τὰ Ἀτθικῆς διεξόδοις· εἰ δ' μικρὰ, ὅτι ἀλλ' ἐούτοις ἤδη καὶ τὰ ἀρετοῦ τοῦ τούτων καὶ δόξαν ἐνδοξος καὶ αὐτὴ ἐθρέτο, οἷον ἡ Σαλαμὶς ἀφ' τὸν Αἰάντα ἢ τοῦ ἀρετοῦ τῶν ναυμαχησάντων, καὶ ἡ Αἴγινα ἀφ' τὸν Αἰακόν. ἢ εἴπι βέλτιον προὸς αὐτῆς ἔχοιμεν λέγειν ἐρημένον, ὡσπερ θείαν τοῦ Σαλαμῖνα εἶπεν ὁ Πύθιος. ὅτι οὐκ θεοῦ σκιᾷθη, ὥσπερ Ἰωνία, Βυζάντιον, ἢ εἰ δή τις ἑτέρα πόλις ἦ. ὅτι μὲν οὖν τὰ ὃν πολέμοις πεσόντων καὶ ὅτι δαιμονιώτατοι ὃν τούτοις. ὅτι δὲ τῶν καθ' ἕκαστον ἀπόνου τὶ ἀναλκαίως ὁ πολιτὴς προὸς τῆς πατρίδος λόγος. ἰτέον οὖν ὅτι τοὺς προγόνους, εἰ οἱ προγόνοι μὴ ἐπήλυδες, ἀλλ' αὐτόχθονες· καὶ εἰ ἐπήλυδες, ἀλλὰ κείσθ τοῦ ἀρίστην χλῶ λαβόντες, ἃ τύχη· καὶ ὅτι ἡ ὃν τῶν Δωριῶν ἥρωσι, ὥσπερ ἀνδρειότατον· ἡ ὃν τῶν Ἰωνικῶν, ὥσπερ σοφώτατον, καὶ ὅτι Ἑλλήνων. εἰ δὲ ὅτι τινος ἀνικείας λόγος γένοιτο, ὅτι παρὰ ἀλλοδοῦ, καὶ προγόνων, καὶ ὃν βεβαχεῖ προὸς αὐτοῦ εἰπεῖν τὸν ἔπαινον, ὁποῖοι δημοσίᾳ, ὁποῖοι ἰδίᾳ, ὁποῖοι ὃν λόγοις, ὁποῖοι ὃν βίῳ, καὶ εἴ τι ὃν ἔργοις ἢ ὃν προξέσειν, ἢ ὅλως διαῦτα, ἢ ποιότης τῶν προσώπου παρέχοι ὃν τῆς φύσεως, ὅτι ὑφυὴς εἰς πάντα. χοινὸς δὲ ὁ

τοιοῦτος. ἐν δὲ τῇ ἀγωγῇ ἡδόμεθα, ὅτι μὲν τῶν κοινῶν τὴν πολιτείαν ληψόμεθα, ὅτι ἡ δημοκρατία, ἢ ἀριστοκρατία· ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις τὴν δικαιοσφίαν, καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τὰ ὁπλιτεύματα· ἐν δὲ ταῖς κοιναῖς πράξεσιν, ὁ μὲν κοινὸς ἔξω τὰ κατὰ πολέμους ἔργα, καὶ ὅπως ἐτελεύτησαν, ὡς παρ' ἀμελῆ φησὶν ὁ Πλάτων γε, καὶ ὁ Θουκυδίδης· ἃ τοῖς ἀνδράσιν εἴρηται. ὁπόταν
54 δὲ περὶ ἑνὸς λόγου λέγωμεν, περὶ τῆς ἀρετῆς ποιησόμεθα τὸν λόγον, οἷς περὶ ἀνδρίας, περὶ δικαιοσύνης, περὶ σοφίας, ὁποίου περὶ τὴν πόλιν· ἐν τούτοις ὁποῖος ἰδίᾳ περὶ ἕκαστα, ὁποῖος περὶ φίλους, ὁποῖος περὶ ἐχθροὺς· καὶ ἔτι παρασιθείαθω, οἷος περὶ γονέας, οἷος ἐν ἀρχαῖς ὅτι μάλιστα ἦρξεν. μεθ' ἃ δὲ ἐν μὲν τοῖς κοινοῖς ὅτι ὁ παρασκευὴν μεγαλησόμεθα, παρασκέποντες ὅτι τὰ ὅμοια τοῖς ἐπολεμοῦντος. καὶ πολεῖς ὁ τόπος οὗτος. εἶτα οὕτως ὅτι ὁ παρασκευὴν τῶν πατέρων, ὅσοι τε ἔτι παιδοποιεῖσθαι ἰσχυροί, ὅσοι τε ἔξω τῆς ὥρας εἰσίν· καὶ εἴρηται τοῦτα καὶ παρὰ τοῦ Θουκυδίδη. ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις ὁ μὲν παρασκευὴν οὐδέποτε μὴ ὧδε ὅλως παρασκευάζωμεν, ἀφ' ὧν τάχα ἄν, εἰ τύχοι, παῖδας εἰ τοὺς κατοιχομένους· οὐδέποτε δὲ ὅτι παρασκευάζωμεν, πλὴν ὅτι τοῖς πάνυ εὐδόξοις· ἐνταῦθα γὰρ ὠφεῖλεν" κωλύοι ἂν ὅτι πλοῦν χρῆσθαι τῷ εἴδει· οἷον ὅτι ἀρχόντος νίκης ἢ τοιούτου παρασκεύου ὁπωσοῦν φθορίου γένοιτο, ἀναλίσκων παρασκευάζεσθαι τοῖς παισὶ μιμεῖσθαι τοὺς ἑαυτῶν τοκέας, καὶ ὅτι τὰ ὅμοια ἀπεύδειν. ἀναλισκότερον δὲ ὁ παρασκευὴν τοὺς παρασκευομένων ἡμῶν τοὺς παρασκόποντας. δεῖ δὲ εἰδέναι καὶ τὴν μεθοδον τῶν παρασκευητικῶν. ὁ γὰρ ὁρισμὸς οὐδὲ ἀποφύρεσθαι τοὺς ἀποθανόντας. οὐ γὰρ ἀν παρασκευοίμεθα τοὺς ἐπολεμοῦντος, ἀλλὰ μείζον ὁ πένθος παρασκευάζοιμεν· καὶ ὁ δόξειν ἂν τῶν κατοιχομένων ἔπαινος, ἀλλὰ ὀλοφυρμὸς, ὡς τὰ δυνάτα παθόντων. περιεῖσθαι δὲ ἐν τῷ παρασκευεῖσθαι καὶ ἀναδύναι τῶν πάντων τοῖς ἐπολεμοῦντος, καὶ μὴ ἀντιτείνειν βίᾳ θεῖς· ῥᾷον γὰρ ἐπαξόμεθα. ἅμα δὲ καὶ ἔπαινον ἕξει ὁ λόγος, εἰ λέγοιμεν ὅτι ὁ ῥᾴδιον ὅτι τοῖς τοιούτοις ῥᾷον φέρειν. ὅτι δὲ οἱ ἐν πολέμῳ τελευτήσαντες ὅμοιοι ταῖς ἡλικίαις, ὅθεν ἀπὸ τούτων ἔξοιμεν εἰς παρασκευὴν ὅτι χρή, πλὴν ὅτι ἀνδρέως ἀπέθανον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. καὶ οὕτως καὶ ὅτι ταχὺς ὁ ἀναίσθητος ὁ τοιοῦτος θάνατος, καὶ οὐ τὸς βασάνων καὶ τῶν κακῶν τῶν οὕτως καὶ ὅτι ταχὺς ὁ ἀναίσθητος ὁ τοιοῦτος θάνατος, καὶ οὐκ τὸς βασάνων καὶ τῶν κακῶν τῶν οὐκ τῆς νόσου. ὅτι δημοσίας ταφῆς ἔλαχεν· ζηλωτὸν δὲ τοῦτο καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα· καὶ ἀθάνατος αὐτῶν ἡ δόξα. ὅτι δὲ τοῖς καθ' ἕκαστον καὶ ἀπὸ τῶν ἡλικιῶν πολλὰς ἀφορμὰς παρέξει ὁ λόγος εἰς παρασκευήν· εἰ μὲν ὡς ἄφνω τελευτήσαι καὶ ἀνύπνως, ὅτι μακαρίως αὐτῷ ἡ τελευτὴ συνέβη. εἰ δέ τις νόσῳ καὶ πολλῷ χρόνῳ νοσήσας, ὅτι ἀνεκαρτέρησεν ἐν τῇ νόσῳ· ἢ εἴ τις ἐν πολέμῳ, ὅτι ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνιζόμενος· ἢ εἴ τις ἐν πρεσβείᾳ, ὅτι ὑπὲρ
" τῆς πόλεως· καὶ ἢ ἐν ἀποδημίᾳ, ὅτι ὧδε διενυκόχε· μία γὰρ καὶ ἡ αὐτὴ οἶμος, κἂν τὸν
" Ἀχιλλέα, εἰς ἅδου φέρουσα. εἰ δέ τις ἐν τῇ πατρίδι, ὅτι ἐν τῇ φιλτάτῃ, καὶ τῇ γλυκυμόνῃ,
" καὶ τοῖς οἰκειοτάτοις θανοῖν. ἀπὸ ἡλικίας, εἰ μὲν νέος ὢν τοῦτο πάθοι, ὅτι θεοφιλής· τοῖς γὰρ
" τοιούτοις φιλοῦσιν οἱ θεοί· καὶ ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν πολλοὺς ἁρπάζων, οἷον τὸν Γανυμήδην, τὸν Τιθωνόν, τὸν Ἀχιλλέα, μὴ βουλόμενοι ἀῦθις ἐν τοῖς κακοῖς τοῖς ἐν τῇ γῇ κυλινδεῖσθαι, ἢ πολλῷ χρόνῳ ἐγκατορωρύχθαι τῷ ψυχρῷ ἐν τῷ σώματι, ὥσπερ ἐν ζάφῳ, ἢ ἐν δεσμωτηρίῳ, μηδὲ δουλεύειν δεσπόταις κακοῖς, ἀλλὰ ἐλευθέροις· καὶ μακάριοι φθάνοντες τὰ ἀληθινὰ τοῦ βίου, καὶ τὰ πάθη τὰ συμπίπτοντα τοῖς ἀνθρώποις, μυρία ταῦτα ὄντα καὶ ἄπειρα, ὀφθαλμῶν πηρώσεις, ποδῶν, ἑτέρου τινὸς μέρους τοῦ σώματος, καὶ ὅλη τῷ ὄντι ἡ νόσος ἀληθινωτάτη. εἰ δὲ μέσην τὴν ἡλικίαν, ὅτι ἀνακμάζας τῷ βίῳ, καὶ ἐν ᾧ δεῖγμα τῆς ἀρετῆς τῆς ἑαυτοῦ παρέσχε· καὶ ὅτι πονούμενος, οὐκ ἀνδὴς ἦδη ἀφ' ὧν γῆρας ἠνύσθη, ἀπῆλθε τοῦ βίου, ἀλλ' ἐν ἡλικίᾳ. εἰ δὲ ἐν γήρᾳ τις ἐτελεύτησεν, ὅθεν εἰς πᾶσαν ἀπόλαυσιν
55 τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν συνεμείδη αὐτῷ ὁ χρόνος. ἐν τούτῳ παρασκευὴν ἀναλίσκων, ὁπόσα ἐν πομπαῖς ἱερτικὰ, ὅσα ἐν γάμοις, παιδοποιΐας, ὑμῆς τοῦ τῆς πατρίδος. ταῦτα γὰρ ἡ πλείων ὠφέλησε τὸν χρόνον παρέχων εἴωθεν. καὶ ὅτι λιπαρὸν γῆρας ἐπὶ τὸν Νέστορα ἐδίωσεν, ὃς τούτου ἕνεκεν ἀνδιέτεινεν, ἵνα παράδειγμα γλυκὺ τοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα εἰ ἔνδοξον εἴη ὁ τοιοῦτον. ὅτι τέλος δὲ ὠφελεῖ ψυχῆς ἀναλίσκων εἰπεῖν ὅτι ἀθάνατος, καὶ ὅτι τοὺς τοιούτους ἐν θεοῖς οἴονται ἀμείνον εἶναι ἀπαλλάττειν. ἀρχὰς δὲ ἐνίοτε μὲν παρέξει ὁ τοιοῦτον ἰδίας καὶ μὴ κοινὰς· οἷ εἰ

οἷ εἰ ἀπὸ λόγου εἴη, ὅτι ἀκόλουθον τοῖς λόγοις δύφημεῖν αὐτόν. ἢ εἴ πᾶ ὅτι ἑτέρως αὐτός τι τοιοῦτον εἰρηκὼς εἴη, ὅτι τὸν αὐτὸν ἔρανον καὶ τούτῳ ἀποδοτέον· ἢ ὅ τι ποτ' ἀῦ ἡ ἰδιότης τοῦ τρόπου παρέχῃ. ἡ δὲ ἀπαγγελία ποικίλη, ἐν μὲν τοῖς ἀγωνικοῖς, συνεστραμμένη· ἐν δὲ τοῖς ἐνδόξοις καὶ μέγεθος ἔχουσιν, οἷ ὅσα περὶ ψυχῆς, διηρμένη καὶ μέγεθος ἔχουσα καὶ ἐπὶ βάναυσα τῆς τοῦ Πλάτωνος.

Περὶ ἐπιτηδείων ἀθλητῶν. ζ

10 Κόλουθος δῦ εἴη καὶ, ὡς εἰποιμις, συναφὴς, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ ὁ ἐν τούταις ταῖς πανηγύρεσι λεγόμενος λόγος, οὐκ εἰς αὐτὸν μόνον τὸν πανηγυρεν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς τοὺς ἐν τῇ πανηγύρᾳ, καὶ τοὺς ἀγωνισαμένους ἀθλητᾶς δή που ὁ παρασκευητικὸς οὗτος λεγόμενος. σκεπτέον οὖν πρῶτον ὑμῖν ὅστις ποτὲ ὁ ἀγών, ὡς ἐγώγε οἶδα ἐν Ὀλυμπίᾳσι καὶ ἐπ' ἐμοῦ τοῦτο γιγόμενον, καὶ Πυθοῖ, καὶ ἀλλοθι πολλαχοῦ" εἰσι· νῦν μὲν γὰρ ἴσως πολίτης, νῦν δ' ἂν αὖτ' ἐπὶ τοῦτ' ἐλθεῖν ἀγωνιά τις. ἐγὼ δὲ ἤδη καὶ τὸν ἀγωνοθέτην εἶδον ἀγωνισθέντα τούτου τοῦ λόγου γεγυμνασμένον. ἐμὲ γὰρ ἀρχαῖς ἴσως που καὶ ἀνθρώπων ἀπὸ κακοῦ ποιήσεται. εἰ μὲν πολίτης εἴη, ὅτι καὶ αὐτὸς πειθεὶς τοῖς ἀγωνοθέταις καὶ" τοῦ τῆς πόλεως νόμου, εἰς τὸν ἀγῶνα καθῆκεν ἑαυτὸν, καὶ παρεβάλετο κινδύνῳ ἀφ' ἧπερ ὄντι ἐργάδη· ἐκεῖνος μὲν γὰρ, σώματος· ὁ δὲ, ψυχῆς. χαλεπώτεροι δὲ οἱ ἀγῶνες οἱ τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος. ὅτι μὲν γὰρ τῆς ἀγωνίας τοῦ θρύπτων καὶ φανερὰ ἡ νίκη καὶ ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἥπερ ἀναργεστάτη τῶν ἀμάτων. ἔτι δὲ καὶ βραβεύτης ἐφέστηκεν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κρείττων τοῦ παρὰ τῶν ἀγῶν φθόνου· ἡ δὲ κρίσις οὐκ ἐφ' ἑνί, ἀλλ' ὅτι πολλοῖς· καὶ οὐκ ὀφθαλμοῖς κρίνουσιν, ἀλλὰ γνώμῃ, ἐν ᾗ πολλὰ τὰ ἀντικατοιῶται, ἄγνοια, καὶ φιλοψυχία, καὶ φθόνος. ἐφ' ἅπασι δὲ τὸ μὴ βούλεσθαι τοῖς ἀκούουσι μείζονα ἔτι τὰ ἐπαινούμενα τοῦ περὶ αὐτῶν λόγου. τούτοις δὲ ὑποδεδῆφθαι ἀναλητέον, ὅ φησιν ὡς ἀντικείμενον οὐκ τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος, εἰ μὴ καταφερομένου λόγου τοῖς ἀθλητᾶς ὅτι ἐν ἔρωσι δοκοῦσι. λόγος γὰρ εἰς πάντα ὅπιτήδιος, καὶ προσὸς πάντ' ἐπιρρώννυσιν· ὥτω καὶ ὅτι πολεμικὸς καὶ ὅτι παιδοτρίβου δέονται τραλιῶται τοῦ παρὰ τῶν στρατηγῶν λόγου καὶ τῆς προσόψεως, καὶ αὖθις αὐτῶν ἐρρωμενέστεροι ἐφάνοντο. μάλιστα δὲ οἱ ἀθληταὶ δέοιντο ἂν ὑπὸ τοῦ λόγου προσόψεως καὶ ὑπὸκρισεως, ὄντες μὲν καὶ αὖθις Ἑρμοῦ τε καὶ Ἡρακλέους μαθηταί τε καὶ ζηλωταί· ὧν ὁ μὲν, ἀνδρετὴς τοῦ λόγου, ἢ αὐτόχρημα λόγος· ὁ δὲ, σιωπῇ Ἀθηνᾶ πανταχοῦ κατορθοῦσα· ὑπὸ παραδέντα· ἢ ὃ δὲ ἂν ἀνὴρ εἴη ἢ νοῦς τε καὶ λόγος; καὶ ὁσημέραι δὲ ὅτι ταῖς γυμνασίοις ἐκάστοτε τοιούτοις ὅτι κελευομένους ἔχοιμεν ἂν ὅτι. εἶτα διαφορᾶν ἐρᾷς, ὅσῳ χρείττων οὗτ' ὢν ἐκείνων, εἰ δέναι καὶ ταῦτα· ὅτι ὁ μὲν, οὐκ ἂν ὑπὸ τυχόντων· οὗτ' δὲ, ἀπὸ τῶν δεδοκιμασμένων καὶ βίᾳ καὶ λόγῳ καὶ δόξῃ· καὶ ἐκεῖνος μὲν, ἔφη νή· οὗτ' ἂν, νόμῳ πόλεως, καὶ δόγματι ἀρχόντων· κἀκεῖνος, δι' ὃν ὑπόνοησις ἂν, μηδὲν ὑπὲρ ὄγκον διαφέρων· οὗτ' ἂν, μὴ ἐπαίνων καὶ ἀποδείξεων παράκλησις· εἰ ἀκόλουθον τοῖς περὶ τοῦ σώματος καλὸν εὐσυδάσεσι, καὶ περὶ τοῦ καλὸν τὸ ὅτι τῇ ψυχῇ εὐσυδάσει, καὶ μᾶλλον, ὅσῳ ἀμείνωτερον ψυχὴ σώματος, εἰ μὴ καὶ αὖθις ἀσχημοσύνας, ἀλλὰ τοῖς ἀσκήσασι πειθομένοις· ὥσπερ γὰρ δεῖ χερσὶν ἕλξαι, γαστρὶ πόνον, σκέλεσι δρόμον· οὕτω καὶ ψυχῇ πειθομένῃ τῶν πειθόντων τῆς πειθοῦς γνωμένης. ὡς γὰρ καὶ ἐν γυμνασίοις τοῖς ἀθλητικοῖς λόγοις οἰκείως ἀναδεδεμένοι· μάλιστα γὰρ ὀρέγοιντο τοῦ πειθήσεσθαι. καὶ ὅτι τοῖς ἐπαγγελλομένοις τὴν σωτηρίαν τοῦ σώματος προσήκει καὶ ἀψευδεῖν ἐν τούτῳ. εἰ δή που τις καὶ τοι τῆς ἀπὸ τούτων δόξης ἀδήλου τυγχάνομεν, ὅμως ἐφίεται τούτου ἕνεκα μὴ δὲ ἀναίτιος οὖσης, πόσῳ μᾶλλον ἐν τοῖς ἐπ' αὐτῷ τούτῳ παρέσχας καὶ παιδευθεῖσι καὶ ἐπιδεδωκόσι ἑαυτοῖς, καὶ τούτῳ ἕνεκεν ὅτι τοσοῦτον τοῖς γυμνασίοις χρησαμένοις, καὶ ὑποθυμίως ἑαυτοὺς καταστήσαντας πειθομένους φαίνεσθαι τῷ ὅτι τοῦτο ὅτι τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀγωνοθετῶν καὶ τοῦ νόμου προσεχεῖσμένους; εἰ δὲ δή καὶ ἀγωνοθέτης εἴη ὁ λέγων, προσὲς τούτοις, ἢ προσὲ ἀπάντων τούτων ἀρμόσαι εἰπεῖν, ὅτι σχολιεῖς τὸν ἀγῶνα οὐκ ὠκνησεν ἀγωνίαν καὶ ἐπ' αὐτὸν καταξῆσαι,

ὁ τοιοῦτος διάθημα, λόγων ἐκπεπολισμένων ἕτερα τοιαῦτα ἀνθρώπων, ἕτερα κατασκευάζοντων. συμβουλευτικῶν δὲ πάλιν αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ἐν τοῖς περὶ τῆς συμμορίας, δι' ὅλου τὸν τοιοῦτον τρόπον ἐξεργάζεται. ἔχει δὲ οὕτως· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ὠρμήκεσι μὲν τοῖς βασιλέα τῶν Περσῶν, οἰκοῦντα τῶν ῥητόρων συμβουλευόντων, καὶ ἐπαγγέλλοντα αὐτοῖς ἐκ τῆς ἐπαγγελίας τοῖς τοιούτοις, καὶ μεμνῆσθαι τῶν πεπραγμένων τοῖς ἐκείνου βαρβάροις ἔργων· τοῖς δὲ τὸν Φίλιππον τῶν Μακεδόνων βασιλέα ὀκνοῦσι πολεμεῖν. ὁ δὲ Δημοσθένης αὐτοῖς τοῖς ἀναιρεῖν, τοῖς μὲν τὸν βασιλέα πολεμεῖν αὐτοῖς οὐ βούλεται), τοῖς δὲ τὸν Φίλιππον βούλεται). ὁρᾷς δύο ὑποθέσεις ἀναιρείας ἀλλήλας; πῶς οὖν τοῦτο ποιεῖ; διπλῶν τὸ τῆς ἀγορᾶς χρῆναι· τοῖς μὲν τὸν βασιλέα οὐ φησι μὴ δεῖν πολεμεῖν, ἀλλὰ μηδέπω πολεμεῖν. εἰ γὰρ ἁπλῶς ἐκέλευε μὴ πολεμεῖν, οὐκ ἂν αὖτ' ἔπεισεν τὸν νοῦν, ὁρμηκότες τοῖς τὸν πόλεμον. ὁ δὲ φησὶ μὲν πολεμεῖν δεῖν, ἀναδιδοὺς αὐτοῖς ὁ βούλονται· τοιοῦτον δὲ αὐτοῖ κατασκευάζει, ἵνα ἀσφαλέστερος ᾖ δικηγόρος ὁ πόλεμος ᾖ, τέχνῃ τοῦτο ποιῶν. οἶδε γὰρ ὅτι ἡ ἀναβολὴ σκληρὸν τὸ ὁρμεῖν. καὶ διὰθές γε ὁ πόλεμος ᾖν, τέχνῃ τοῦτο ποιῶν. οἶδε γὰρ ὅτι ἡ ἀναβολὴ σκληρὸν τὸ ὁρμεῖν. καὶ διὰθές γε

» μὴ δ' ἀποίμιον, κλέπτων δ' ἁρκεῖν στεναχορεύειν βασιλῆι, φησὶν, Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν
» ἁπάντων τῶν [ὄντων] Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα. οὐ μόνον ἀφ' ὧν τοιαῦτα παραινέσαμεν, ἀλλὰ μονοις
» τῶν ἀλλων ὑμῖν πόλεμον ποιεῖς αὐτὸν ἀρᾶσθαι. οὕτω μὲν ἐπέχει τὸν ὁρμεῖν, τῇ αὐτῇ τέχνῃ
Θουκυδίδη χρώμενος. καὶ γὰρ τοῦτο τῆς Θουκυδίδη Ἀρχιδάμου, ὃν φησιν ὁ Θουκυδίδης στενὸν εἶναι καὶ σώφρονα, ὅτι ἔφασκε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς Πελοποννησίοις ὠρμηκόσι
62 ποιεῖς δὲ πολεμεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, οὐχὶ μὴ πολεμεῖν κελεύει· ἤδει γὰρ οὐ πεισομένους· ἀλλὰ μηδέπω τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι. οὕτω μὲν γάρ, ὅπερ ἔφαμεν, ἐμποδίζει τῷ ὁρμεῖν αὐτῶν ὁ Δημοσθένης ὁμοίως τῇ Θουκυδίδη. διδάσκει δὲ παρελθεῖν τὸν λόγον τὸν ἕτερον". ἧς παρασκευασθείσης, ὑπόκρισις γίνεται πρὸς Φίλιππον. καὶ ὕστερον ἐκάτερος λόγος τεχνικῶς παραίνεται τῇ Δημοσθένει, τῇ βασιλέα μὲν μηδέπω πολεμεῖν, τῇ δὲ ὅτι βασιλέα παρασκευὴ ἔχειν χρὴ Φίλιππον. ὕστερον μὲν δὴ ὅλου τοῦ λόγου τοῦ συμβουλευτικοῦ, ἕτερα παρεῖται καὶ παρασκευάζεται, καὶ ὑποθέσεις ὑποθέσεσι συμπλέκονται. ἔχεις δύο τοιαῦτα παραδείγματα ἀγώνων, ἑτέρων παρημημένων, ἑτέρων συγκαπασκευαζομένων, τὸ μὲν, δικανικοῦ εἴδους, τὸ δὲ, συμβουλευτικοῦ. ἐπεὶ μὲν οἱ συμβουλευτικοὶ καὶ δικανικῶν ἐμπέπληκεν, λάβωμεν καὶ παρὰ Πλάτωνος παραδείγματα ἀγώνων πλειόνων συμπεπλεγμένων, καὶ ἐξ ὅπου μικρὰ πρῶτα μέρη τῆς ῥητορικῆς συναρμοσθέντων. ἡ Σωκράτους ἀπολογία, τοῦ μὲν παρόντος ἔχει, ὡς δ' ὅπερ γράμμα δηλοῖ, ἀπολογίαν, ἔστι δὲ καὶ Ἀθηναίων κατηγορία, εἰ τοιοῦτον ἀδίκημα εἰς δίκην ὑπάγαγον. καὶ κέκρυπται δ' πικρὸν τῆς κατηγορίας τοῦ ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀπολογίας. ἃ γὰρ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογεῖται, Ἀθηναίων κατηγορεῖ. δύο μὲν αὖτα συμπλοκαί. εἶτα δὲ, ὁ λόγος ὅτι Σωκράτης ἐξέκαμεν, καὶ δ' ἐπαγγὲς τὸν λόγον ἐπεσκίασεν τοῦ ἀναίτιος τῆς ἀπολογίας. εἶτα αὖτη συμπλοκή. καὶ γεγόνασι δύο μὲν δικανικαὶ ὑποθέσεις συμπλεκόμεναι, ἡ ἀπολογία καὶ ἡ κατηγορία· μία δ' ἐξεκαστική, ὁ ἔπαινος ὁ Σωκράτους. τεσσάρτη συμπλοκή· ἦρξε μείζων ὑποθέσεως τοῦ Πλάτωνι, ἔχουσα συμβουλευτικῆς ἰδέας δύναμιν, φιλόσοφον δὲ τὸν θεωρίαν. ἔστι γὰρ ὁ βιβλίον τοῦ ἐγκώμιον, ὁποῖον ἐστὶ) δεῖ τὸν φιλόσοφον. ὅτι, ὡς μὲν ἐν ῥητορικῇ, συμβουλευτικὴ ἰδέα· ὡς δ' ἐν φιλοσοφίᾳ, δίκημα τοῦ διδόμενον· τοιοῦτον γὰρ ἐστὶ) τὸν φιλόσοφον, ὁποῖος ἐν τῇ ἀπολογίᾳ φαίνεται Σωκράτης. ταύτῃ τῷ κρίσιν τῶν τεσσάρων ὑποθέσεων ζηλώσας ὁ Δημοσθένης, ἐν τοῦ ὅπερ τὸ σφάλμα τὸν μίμησιν ἐξεύρεκε. καὶ γὰρ ἀπολογίαν ἔχει ὑπὲρ ὧν κατηγορήσας, καὶ κατηγορίαν ἐλέγχοντος τοὺς ἠδικηκότας καὶ τῶν κακῶν αἰτίους, καὶ φανερὸς ἐγκώμιον δηλονότος ἐφ' οἷς ἄξιός ἐστι τοῦ ἐπαίνου, καὶ δ' δίκημα ὡς ἐν λόγῳ δικανικῷ καὶ πολιτικῷ, ὁποῖον ἐστὶ) τὸν πολλῶν ἀνδρα καὶ σύμβουλον ἀγαθὸν δεῖ. λέγει γοῦν αὐτὸς ἐν τοῦ λόγῳ σαφῶς ταῦτα καὶ τοιαῦτα περὶ τοῦ Αἰσχίνου τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην. ταῦτα μὲν δὴ ἐν τοῖ τοῦ Δημοσθένους καὶ Πλάτωνος. ἀλλὰ καὶ Θουκυδίδης δύο ὑποθέσεις συμπλέκει, ἐν τοῦ ὅπερ σαφῶς τοῦ Ἐπισαφίῳ. τῆς μὲν γὰρ ἐγκωμιαστικῆς ἰδέας ἐστὶν ὁ ὅπερ ἐπαίνου, συμπλέκει) δὲ ἰδέα συμβουλευτική. ᾗ γὰρ μᾶλλον ἐπαινῶ τοὺς ἡσυχάζοντας, ἢ τοὺς ζητοῦντας ὅπερ τὸν πόλεμον

πόλεμον ἀφαιρεῖ. τοῦτο μὲν τοι ἀναγκαίως ποιεῖ. ὁ γὰρ λέγων ὅτι τὸν ὅπερ τάφιον Περικλῆς, ἀνὴρ τῶν πολέμου αἴτιος. ἐπὶ μὲν τοι τελευτῶντων κεφαλαίων τῶν ὅπερ τάφιον, ἐπαίνῳ, ἡρῴου, παραμυθίας, ὃ ἐν τῷ κεφαλαίων ἐπαρκεῖ, τὸν ἡρῷον· ᾗ γὰρ συμφέρει τοῦ συμβουλευτικοῦ ἐνδεῖ τῇ προσθήκῃ ὃ ἡρῷον, ὡς φησιν αὐτὸς ὁ Θουκυδίδης λέγων ὧδε· Διόπερ καὶ τῶν δεῖ νῦν ὀκέας ὅσοι πάρεσμεν, ἐκ ὀλοφύρεσθαι μᾶλλον, ἢ παραμυθήσασθαι. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἀναγκαίως· "ὅτῳ ἐπιτρέπομεν τὸν πόλεμον τὸν λόγον ποιεῖται· ὡς εἰ ἐν ἡρῷον τοῖς πρόσθεν ἀποθανοῦσιν, ἀνάρμοστος ἂν ἐποίησε τοῖς μέλλουσιν πολεμεῖν. αὖτη μὲν δὴ ἡ διπλῆς ὑποθέσεως ἡ χρεία. πῶς δὲ ἐμίξε καὶ κατασκευάσας, καὶ πῶς μίξας αὐτὸς ὁμολογεῖ, φέρε θεασώμεθα. ἡ γὰρ κρῆσις ὅτι ἡ τέχνη 63
ὃ ῥήματος ἐν τοῖς λόγοις. κεφάλαιόν ὅτι τοῦ ἐγκωμίου, ὁ δὲ ἦθος λόγος. οἱ οὖν πρὸς ἐπόντες εἰς
10 τοὺς πολέμους, τὰ τῶν πρόσθεν ἔργα διεξιόντες, παρορμῶσι τοὺς ἀκούοντας. ὕτω συνετέλεσεν ὁ ἔπαινος ὃ ἦθος εἰς τὸ συμβουλεῖν. πάλιν οὖν κεφάλαιόν ὅτιν ἐν τοῖς ἐγκωμίοις ἡ πρόκλησις, ὃ παρεξεπάζειν τοὺς ἐπαίνους ἑτέροις τοῖς δύσκριτοσιν. ἀλλὰ μὲν ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς λόγοις, ὅτι ῥᾴδιος ὁ πόλεμος ὅτιν, ἐκ τῶν προκλήσεων τὰ τοιαῦτα οἰκεῖα τοῖς τῶν ἐναντίων ἀποδείκνυται. χρώμενος οὖν ὁ τῶν προκλήσεων λόγῳ, καὶ ὁ ἐγκώμιον ὁμοῦ καὶ τὸν συμβουλευτικὸν παρῆκε. τοῦτο γὰρ ὑπέρκειται μὲν ἀποδείξαι ἀρχόμενος ὃ λόγου. ὅτι τέλος δὲ βεβαιούμενος, ὅπου καὶ συναγάγῃ τὸ ζεῦξιν τῶν κεφαλαίων, καὶ δείκνυσιν ὅτι πρεσβύτερον ἐστὶν ὃ ῥηθεὶς ὁ τοῦ συμβουλῆς ὃ ἐγκωμιαστικοῦ λόγου. λέγει δὲ ὧδε· "Ἀπὸ οἵας τε ὑπολήψεως ἦλθον ἐπ' αὐτὰ, καὶ ἐξ ὅπων ἐξ ὧν μεγάλα ἐφύετο, "ταῦτα δηλῶσαι πρῶτον, εἶμι καὶ ὅτι τὸν τοῦτον ἔπαινον, νομίζων ὅτι τε τοῦ παρόντι οὐκ ἀν "ἀπρεπῆ λεχθῆναι" δεῖν αὐτὰ, καὶ τὸν πόλιν ὅμιλον, καὶ ἀστῶν, καὶ ξένων, σύμφορον ἐστὶ) ἐπακοῦσαι "
10 αὐτῶν. ταῦτα μὲν ἐπ' ἀρχῇ πρεσίοντος ὃ λόγου, ἀποδείξας καὶ κεφάλαια, ἐπάγει λέγων· "Καὶ "εἰ ἐμήκυνα τὰ περὶ τὸ πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιούμενος, μὴ πρέπειν ὑμῖν ἐστὶ) τὸν ἀγῶνα, καὶ "οἷς τοῦτο μηδὲν ὑπάρχει," καὶ τὴν ἀλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανερὸν σημείοις καθιστάς. "ὃ δὲ, Ἐπί τε τοῦ παρόντι οὐκ ἀν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ, τὸ ἐγκωμιαστικῆς ἰδέας ὅτιν. ὃ δὲ κε- "φάλαιον ἐγκωμίου τόδε. Καὶ τὸν πόλιν ὅμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, σύμφορον ἐστὶ) ἐπακοῦσαι αὐτῶν, "ὃ συμβουλευτικῆς ἰδέας ὅτι. κυριώτατον γὰρ ἐν συμβουλῇ κεφάλαιον ὃ συμφέρον." Διδασκα- "λίαν ποιούμενος μὴ πρέπειν ὑμῖν ἐστὶ) τὸν ἀγῶνα, καὶ οἷς τοῦτο μηδὲν ὑπάρχῃ, τῆς συμβου- "λῆς ἀποδόξιν ἔχει. ὃ δὲ, Τὸ δίλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανερὸν σημείοις καθιστάς, "τὸ ἐγκωμίου δείκνυσι τὸ ἰσχύ· τὸν δὲ κρῆσιν αὐτῶν, ὃ Ἅμα δηλοῖ. ταῦτά σοι καὶ τοῦ Θουκυ- "δίδου. Ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς ἐν ὅλῳ δράματι λόγον ἐφημοσμένον παρῆκε, ἐν τῇ
30 Μελανίππῃ τῇ Σοφῇ· καὶ ἐκεῖ γὰρ ὃ μῦθος διπλοῦς, ὃ μὲν, αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ· ὃ δ', τοῦ ἐναντίου μέρους τοῦ προσώπου τῆς Μελανίππης. συνέβαινεν Ἀναξαγόρᾳ ὁ Εὐριπίδης· δόγμα δὲ ἦν Ἀναξαγόρου, ὃ, Ὁμοῦ πάντα χρήματα. μεθ' ταῦτα συγγενόμενος Σωκράτει, καὶ χρείᾳ ἴσους "λόγου μεταλαβών, ἀξιώσας, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ τὸν Ἀναξαγόρου λόγον μίμησιν ἐν τοῖς δράμα- σιν, ἐξήνεγκεν αὐτὸ ὃ δόγμα ἐν τῇ Μελανίππῃ τῇ Σοφῇ. ἡ γοῦν ἀρχὴ τοῦ λόγου ἀπαρ' ἀμίτης ἐστὶ) τοῦ πρὸς τὸν διδάσκαλον ὕβριν. φησὶ γὰρ ἡ Μελανίππη, Καὶ σὸκ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μη- "τρὸς πάρα. ὁ μὲν Εὐριπίδου ἁμαρτισμὸς δῆτ'. ὁ δ' τοῦ Μελανίππης, Τίς τὰ παιδία ἐξέθηκεν "εἰς τὰ τοῦ πρὸς βκφόρβια; ὁ πατὴρ, οἰόμυθος ἐστὶ) τοῦτο τέρας, γνώμῃ ποιῆται κατακαῦσαι "τὰ παιδία· ἡ δ', σῶσαι βκλομένη τὰ τέκνα, ὅτι μηδὲν ὅτι ὃ τέρας, φιλοσοφεῖ. καὶ ὕπω τὸν ἐχθρὸν χρείαν διοικεῖται ἐν παραινέσεως ἁμαρτὶ φιλοσοφοῦσα. ἡ δέ γε κωμῳδία ὅτι πο-
40 λλαχοῦ ἐν τοῖς δράμασι καὶ φιλοσοφεῖ, ἡ τοῦ τὸν Κρατῖνον καὶ Ἀριστοφάνη καὶ Εὔπολιν, οἷ δεῖ καὶ λέγειν· ἡ γὰρ τοι κωμῳδία αὐτὴ, ὃ ἦθοιον ποιησαμένη, φιλοσοφεῖ. Ξενοφῶν δ' ὁ καλὸς, ὃς ἐν τῇ Παιδείᾳ βκλόμενος τοῖς ἐν τῷ δήμῳ τῶν Περσῶν ὁμοσκόποις ποιῆσαι τοῖς ὁμοτίμοις, καὶ πάλιν βκλόμενος κοινὸν ἀγῶνα ἀρετῆς τοῖς ἄριστα γραφησομένοις ποθήσειαν, τοῖς δὲ ὁμοτίμοις ἀφηγεῖται ὃν Κύρου λόγῳ, ὡς αὐτοῖς χαριζόμενος, καὶ τοῖς δημοτικοῖς, ὡς 64
ἐκείνων ποιησόμενος· ἐν ἑκατέρῳ τῶν λόγῳ παρείημι λέγειν· ἐν δὲ τῇ Ἀναβάσει ὑποτίθεται μὲν οἱ γραφῶται ὡς ὅτι βασιλέα ὁ στόλος ἐστὶν, καὶ σὸκ ἔτι ἔπεσθαι Κύρῳ βκλοῖ). ὁ δ' Κλέαρχος ἐν τοῖς γραφῶταις δημηγορῶν, ὑπισχνούμενος μὲν ἕψεσθαι τοῖς γραφῶταις πάντα χόσε,

μθος· Ἀλλ᾽ ἴτοι νεῶν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ, Δόρπα τ᾽ ἐφοπλισόμεσθα· φυ-
» λακτῆρες δ᾽ ἔκαστοι Λεξάσθων ἀμφὶ τάφρον ὀρυκτὸν τείχεος ἐκτός. εἶτα ἀποστέμψας
» ἐς νέους, ἰδίαν σωφροσύνην τοῖς τῶν παρρησίαν αὖτῳ μηχανᾶται φέρων· Κούρησιν μὲν
» ταῦτ᾽ ἐπιτέλομεν· αὐτὰρ ἔπειτα, Ἀχιλλεῦ, σὺ μὲν ἄρχε· σὺ γὰρ βασιλήτερος ἐσσί.
» Δαίνυ δαῖτα χάρισιν· ἔοικέ τοι ὄφρ᾽ ἄφχειν. Πολλῶν δ᾽ ἀγορευόντων τὴν πεῖσαν, ὅς κεν
» ἀρίστην Βελλὼ βουλεύσῃ· εἶτα ἀναδημόμενος, ὡς εἰς τοῦτο ἔραν πάλιν, ὑπαναίτιε-
» ται, καὶ τὰς ἀναίτιας τῶν ἰκετῶν ἐλθοῦσα δεῖν τὸν Ἀχιλλέα, ἐπάγει βιαίως τοῖς τὸν Ἀχαμέ-
» μνονα λέγειν· -μάλα δὲ χρεὼ πάσῃσι Ἀχαιοῖς Ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς, ὅτι δ᾽ νίοι ἐγγύθι
» νηῶν Καίοισι πυρὶ πολλά. Τίς δ᾽ τάδε γνήσιος; καὶ ἐπάγει τὴν ἀναίτιον τῆς ἱκετείας,
» ὡς ἠδὴ εἰς ἀναβολὰς δέον αὐτὴν, ἀλλ᾽ ἤδη χρεάσθαι· Νῦξ δ᾽ ἤδη δὲ δίφρα σὺν τεύχεσι φα- 10
» τὸν, δὲ ἐώσῃ. Ταῦτα εἰποῦσ᾽ ὑπὸ κοινῷ· ἐπειδὴ δὲ καθ᾽ αὑτοὺς οἱ φρόντες ἠθύνοντο, ὥσ-
» περ ἀποδείξας καὶ οὐ δεόμενος μακρῶν λόγων, ἀποκαλύπτει τὸ ἧμα φανερῶς λέγων,
» Οὐ γὰρ ἰὸς νόον ἀνδρὸς ἀμείνονα τῶνδε νοήσῃ, Οἷον ἐγὼ νοέω ἠμὲν πάλαι, ἠδὲ ἔτι καὶ
» νῦν· Ἐξέτι τῶν ὅτε ἀγλαὸν Βελισπίδα κούρην Χωμήνου Ἀχελῆος ἕβης κλισίηνδε ἀπού-
» ρας, Οὔ τι καθ᾽ ἡμέτερόν γε νόον. μάλα γὰρ τί ἔγωγε Πολλ᾽ ἀτεμυθεόμην· σὺ δὲ
» σῷ μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας, ἀῦσθα φέρεσθον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν, Ἠτίμησας. ἑλὼν
» γὰρ ἔχεις γέρας· εἶτα ἐπάγει, -ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν Φραζώμεθ᾽ ὡς κέν μιν ἀρειοτέρῳ θυμῷ
» πεπίθοιμεν Δωρησίν τ᾽ ἀγανοῖσιν, ἔπεσί τε μειλιχίοισιν. καὶ πειθέται τούτοις ὁ Ἀχαμέ-
68 μνων. οὗτός σοι ὁ τόπος τῶν καὶ ὡς ἀναδημόμενον ἐρᾷν, ἠδὴ λέγει τὸν ἐγκαλισμένον λόγον.
Παναιτία βέλεσιν ἐγκαλισμένοις. ἐπαγγέλλεται, ὅτι τὸν ὑπόλοιπον λόγον τὸν περὶ τῶν τὰ ἐναντία λεγόντων, καὶ τὰ ἐναντία 20
» βουλευθέντων οἷς λέγουσι. Τούτου δείκνυσι τὸ λόγου τὸ δεύτερον ἧμα ὁ τῆ Ὁμήρου ἐστὶν Ἀχαμέ-
» μνων, ἐν τῇ ἀποστείρᾳ τῶν Ἑλλήνων τὸ εἶδος τῶν λόγων ἡμῖν τὰ δεύτερα, καὶ περὶ τὸν μὲν
» περὶ εἰρήνας τῶν ὑπόθεσιν· Ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν. Πρῶτα δ᾽
» ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι, ἠδὲ κελεύω, Καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκληῖσι κελεύσω· Ὑμεῖς
» δ᾽ ἀνῆθεν ἀνῆρ ἐρητύων ἐπέεσσιν· ἐπάγει τὸν τέχνιν, ἐν τῇ δημηγορίᾳ ἀσθενῆς περὶ τὰ-
» σης περὶ εἰρήνων, καὶ λαβὰς φιλονεικίας δίδοις τοῖς βουλομένῳ ἐναντιοῦσθαι, καὶ τρεφόμενα
» λέγων. Ὑδωμὴν δὲ αὖτε τὰ ἔπη· Ζεύς με μέγας Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ Σχέ-
» τλιος· ὃς πρὶν μὲν μοι ὑπόσχετο καὶ κατένευσεν Ἴλιον ἐκπέρσαντ᾽ εὐτείχεον, ἀπονέεσθαι.
ἔχοι τὶς εὐτειπεῖν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα· εἰ δίνιον ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν, ὅπερ ἐστὶ μέ-
» γιστον σημεῖον τῶ ἀψευδεῖν τὸν Δία, ὡς αὐτὸς ὁ Ζεὺς ὁ Ὁμήρου λέγει. Εἰδὲ ἄγε δὴ κεφαλῇ 30
» κατανεύσωμεν, ὄφρα πεποίθῃς· Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ᾽ ἀθανάτοισι μέγιστον Τέ-
Ϛ » κμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ᾽ ἀπατηλόν, Οὐδ᾽ ἀτελεύτητόν γ᾽ ὅτι κεν κεφαλῇ
κατανεύσω· εἰ δίνιον ὁ Ζεὺς ὑπέσχετό σι, καὶ κατένευσεν, πῶς ἀξιοῖς ἀποπλῆν; εἶτα πά-
» λιν ἐπάγει· Νῦν δὲ κακὸν ἀπάτησι βουλεύσατο, καί με κελεύει Δισκλέα Ἄρηος ἰκέ-
» σθαι, ἐπεὶ πολιὸν ὤλεσε λαόν· πάλιν δὲ πλεκτέον διδοὺς ὃν τῷ δισκλέα· δικαίως γὰρ δῶ
τις δωτείποι πρὸς αὐτὸν, ὅτι οὐ χρὴ αἰσχρῶς ἀπαλλάττεσθαι. εἶτα ἐξῆς λέγει, Οὕτω που
» Διὶ μέλει ὑπερμενεῖ φίλον- τῶν φωνῶν αὐτῶν, ὅτι σχεδὸν ἔχει, σὸν ἀποφαίνων σε-
» φῆ. εἶτα ἐφεξῆς, Ὅς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα, Ἠδ᾽ ἔτι καὶ λύσῃ.-
πάλιν εἴποι τις δῶ πρὸς αὐτὸν, εἰ δίνιον κατέλυσε πόλεις, καταλύσῃ· πῖς δωτέον τῷ
Διΐ, καὶ μνεστέον. Ὃ δὲ ἐφεξῆς θαυμασίως τρεφόμενόν ἐστιν, ᾧ χρῆται καὶ ὁ δωτιλέγων. 40
» Αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ᾽ ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι· Μᾶψ οὕτω δίνιδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀ-
» χαιῶν Ἀθρήκτον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι. αὐτὸ γὰρ τοῦτο ὃ αἰσχρὸν, ὁ μύθῳ
αἴτιον πρωτεύει, καὶ ταῦτα αὐτὸς Ὀδυσσεὺς λέγει. Ὃ δὲ τέλος τῶν λόγων, ἰαμβικὸς ἀνα-
» βίβασμός ἐστιν οἷς λέγει· Ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽, ὡς αὖ ἐγὼ εἴπω, πειθώμεθα πάντες, Φεύγωμεν
» σὺν νηυσὶ φίλας ἐς πατρίδα γαῖαν. Ὃ γὰρ αἰσχρὸν τῷ ὀνόματι κατέχει μᾶλλον, ἢ ἐπιτέμπει
τοῖς Ἕλλησιν. Τούτῳ γέ τοι τῷ ὀνόματι ἡ Ἥρα πρὸς τὸν Ἀθηνᾶν χρῆται, τύτῳ ἡ Ἀθηνᾶ
69 πρὸς τὸν Ὀδυσσέα, ζούτῳ Ὀδυσσεὺς πρὸς ὃ πλῆθος, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἀχιλλέα. Τούτῳ

τούτῳ κέχρηται, καὶ ὅλως Ὁμήρου πρωταχοῦ τὸ τῆς φυγῆς ὄνομα ἐπ᾽ αἰσχρᾷ καὶ ἀηδίας τάξει.
ἔστω μὲν δὴ καὶ σκόλιμα καὶ ἀνύβριστα πρεσβεύειν, καὶ τρεφόμενα, καὶ εὐαλία λέγειν. λοιπὸς δὲ
ἡμῖν ἐστὶ λόγος τῶν λεγομένων ἡ τέχνη. Ἆ οὖν ἡ τέχνη; ἡ τῶν ἠθῶν πρέπουσα θήκη. ὡς γὰρ ἀρτιάζουν Τ λεγθέντων
τοῖς λόγοις ποιῆται, καὶ ἤρξατο ἀπὸ τῶν μέμφεσθαι τὸν Δία καὶ βλασφημεῖν εἰς τὸν θεόν· ἔστως ἡ τέχνη.
ἔκλεψε τὸν ἀκρατῆ. οἱ δὲ ἀκούοντες οἴονται αὐτὸν ὑπὸ ἀκρασίας ὧδε ἀκριβῶς λέγειν ἀρχόμενον, ἀλλὰ πάθει ταῦτα διεξιέναι. αὖτη καὶ τὸν σημαίνοντα τὸν σχηματισμὸν τῶν τὸν λαθεῖν ἡ μέθοδος. ἔχει οὖν συμπλοκὴν πίστεως, ἥτις μεγίστη σχημάτων μέγεθος, ἄτοπ δὲ εἴπες εἰς ἁπλῶς ὑπόθεσιν, τὰ αὐτὰ λέγοντα ὅτι τῶν πλαγίων λόγων τὸ σχῆμα τραπόμην, συγκαταθαυάζοντα τὸν οἰκεῖον ἀγῶνα τῆς κοινῆς, ὡς ἔμαθες τὸν Δημοσθένους, τὸν Θουκυδίδου, τὸν Πλάτωνος, δι᾽ σχήματα λέγων, τρεφομένοις χρῆσθαι λόγοις ὑπὸ τοῦ ποιῆσαι παῦσαι· καὶ ὅλως εἰδέναι χρὴ ὅτι τὰ σχήματα ἐν τοῖς κρύμασί ἐστιν ὀνομάτων, ἀμφιβολίαι λεγόμενα, ἀλλὰ ἀγῶνες ὅλοι τέχνη τῆς συμπλοκῆς διοικουμένης. ἡ μὲν γὰρ αἵρεσις ἁπλῆ τῶν σχημάτων· ἡ δὲ κατασκευὴ τῶν κεφαλαίων ἐκάστων, ὡς δι᾽ ἁπλῶν παρδυομένη, τοῖς πλαγίοις περαίνει λόγοις.

Περὶ ἐσχηματισμένων δευτέρων. θ

Ὁλμῳδίαν λέγει ὅτι οὐκ ἔστιν ἐσχηματισμένη ἰδέα λόγων. δεῖ γὰρ ἁπλῶς λέγειν ἢ μὴ λέγειν. καὶ γὰρ οὐδὲν πλέον τῶν καθ᾽ ὑπόνοιαν λέγει. εἰ γὰρ συνίησιν ὁ ἀκούων, ἴσσου καθίστηκε τῷ φανερῶς ἀκούοντι· εἰ μὴ συνίησι, πλέον ἢ δὲν τῷ λέγοντι. ἡμεῖς δὲ φαμὲν ὅτι ἔστουτον ἀπέχει ὀρθῶς λέγειν ὁ λέγων μὴ εἰ ἐσχηματισμένους λόγους, ὥστε ζύναλλον οὐδεὶς λόγος ἀσχηματίστως, οὐδὲ ἁπλοῖς λόγοις ἡδείς. καὶ δὴ ἀπὸ τῶν συνιέντων καὶ συνιόντων ἀρχώμεθα. Ὃ πρεσβυτέρων δύο σχήματος οὐ γένος· ὁ μὲν, φιλοφρόνως πρεσβυτικός· ὁ δὲ, αὐθημόνως· ὁ δὲ, σκώπτων· ὁ δὲ, ἱλαρῶς· ὁ δὲ, ὡς θαυμάζων. αἱ κλήσεις εἰς ἴδια δεῖπνα σχηματισμῶν δέονται. ὁ γὰρ πάντας ὁμοίως καλῶν, ἀλλὰ ἐκάστῳ τὴν πρέπουσαν κλῆσιν πρεσβυτίθησιν. αἱ τῶν δανεισμάτων ἀπαιτήσεις, οὐ πρὸς πάντας ὁμοίας, ἀλλ᾽ ὑπερβολῆς δέονται· καὶ διοικήσεως· καὶ αἱ μὲν, εἰσὶ θρασύτεραι· αἱ δὲ, μετριώτεραι· αἱ δὲ, δεήσεως πρεσφάσεως δέονται. ἵνα βραχέως εἴπω, οἷς ὁ τῆς εἰρωνείας χῆμα, ἐσχηματισμένου λόγου σημεῖόν ἐστι. δείξωμεν δὲ καὶ ἀγῶνας ὅλους ἐσχηματισμένους, καὶ λόγους δημηγορικοὺς ἐσχηματισμένους, καὶ πομπηγυρικοὺς ἰδέας, καὶ ἀποφανούμεθα τῶν σχημάτων τὰ εἴδη. ἔστι δὲ ταῦτα· ἤτοι λέγειν μὲν σχημάτων εἰβάλεται, διαπρεπῶς δὲ λέγειν· ἢ ἕτερα πρεσβυτέρων, ἕτερα διοικεῖται· ἢ τὰ ἐναντία πρεσβυτέρων, τὰ ἐναντία διοικεῖται. τούτων τὰ παραδείγματα καὶ ἡ διδασκαλία, Ὁμήρου πάντα παραδίδωσι. τὸν λέγοντα ζητεῖν διαπρεπῶς λέγειν δείκνυσιν ὅτι τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆ Ποσειδῶνος ἀγαμακτιῶντος πρὸς τὸν Δία· παραγινῆ αὐτῷ ἡ Ἶρις διαπρεπέστερον λέγειν, ἵν᾽ ἀκινδυνότερος ὁ λόγος ᾖ· καὶ ταύτῃ παραγινῆται ἐν τῇ παρρησίᾳ, τῆς παραιτέσεως δὲ διαπρεπὲς διοικεῖ· ὥστε καὶ ὃ παράγελμά ἐστι, καὶ ἡ τέχνη παραδιδομένη. Οὕτω γὰρ δή τοι γαμήσαι κυανοχαίτα, Τόνδε φέρω Διὶ μῦθον ἀπηνέα τε κραιτερόν τε. Ἤτι μεταφρένῃς- τοῦτα καὶ παραινῆ ὃ διαπρεπὲς διδάσκουσα. ποιῆ δὲ αὐτὴ αὖθ᾽ πῶς; μὴ γὰρ ἐπαίνων δεσπόζῃ αὐτὸν, ἵνα δυνάσηται τῆς παῤῥησίας, καὶ τῶν ἀπειλῶν αὐτῷ ἐπάγῃ ὀνόματι ἐνὶ λέγουσα, Διὶ μῦθον. ὁ δὲ ἕτερα λέγων καὶ ἕτερα διοικούμενος, ὁ λόγος ἐστὶ τῆς Θέτιδος πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, μέλλοντος εἰ δοκῶν, δὴ μή τις ὃ ἧμα γνῷ. παραμυθουμένη γὰρ τὸν γόν ὅτι τῷ Πατρόκλου θανάτῳ λέγει· -ἀγαθὸν δὲ γαμαικὶ πρὸ σὺ φιλότητι Μίσεσθαι. τίς δὴ εἰ τούτης τῆς παραινέσεως ἀπρεπεστέρα παρὰ μήτης; ἀλλὰ ὡς μητεικῶς παραμυθουμένη ὑπαγίσσεται πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι οὐ χρὴ αὐτὸν ζυφᾶν, ἀλλὰ μεμνῆσθαι καὶ τῆς πρεσβυτέρας χάριτος τῆς πρὸς τὸν Βελισπίδα, ὅτι ἐπήμυνεν αὐτῷ ὁ Ζεύς, καὶ ἵνα ἀπολάβῃ, ἀφνὰ πεπόνθασιν οἱ Ἀχαιοί. ἵν᾽ οὖν μὴ ὀνοίσζοι, τοῦτο ὡς λύπης παραμυθίαν πρεσβυτέρου· καὶ σιωπᾶν παύσασθαι τῇ χωλικὶ, τὸν ἀνάμνησιν ἐποιήσατο. Διαφέρειν δὲ εἶδος τοῦτο δηλοῖ ὁ Διομήδους λόγος πρὸς

Ἀγαμέμνονα, ὕτε Ἀγαμέμνων ἀπόπειρον ποιῆται τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀρίστων, ὃ δεύτερον
» κελεύων φεύγειν. Ἀζρείδη, σοὶ μὲν ἔπειτα μαχήσομαι ἀφενδέοντι, Ἥ τέμις ἐστὶν ἀνάλκιδα μῦθον
» ῥῆξαι· σὺ δὲ μή τι χολωθῇς. Ἀλκὴν μέν μοι ἔπειτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσι, Φὰς ἔμμεν ἀπόλε-
» μον ἠδ' ἀνάλκιδα. Ταῦτα δὲ πάντα Ἴσασ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες. Σοὶ δὲ σχέτλιε
» ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω· Σκήπτρῳ μέν τοι δῶκε τελεμμένα, ἐν δὲ πάτῳ τῶν, Ἀλκὴν δ'
» οὔ τοι δῶκεν, ὅ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον. Δαμόνι', ἔπειτα μάλα ἔλπεαι ὧδε Ἀχαιοὺς Ἀπό-
» λεμόν τ' ἔμμεναι ἠδ' ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις; Εἰ δέ τοι αὖτε θυμὸς ἐπέστυνται ὥστε νέεσθαι,
» Ἔρχεο· πάρ τοι ὁδός, νῆες δέ τοι ἄγχι θαλάσσης Ἑστᾶσ', αἵ τοι ἔπονθ' ὑπὸ Μυκήνηθεν μάλα πολλαί·
» Ἄλλοι δ' ἠμὲν ἔπειτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ Εἴσονται περὶ Τροίῃ ἀκαχήμενοι. εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ
» Φεύγοντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, Νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε, μαχησόμεθ' εἰσόκε περ
» τέκμωρ Ἰλίου ἄρωμεν. σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν. Ὣς ἔφατ' ὁ λαὸς αὖ μέγ' ἰάχησεν ἀϋτῆ ἐπιπρὸ
» γῆν, πεφυτάπασιν ἀτὸπος ἔστ' ἐν ἀγῆνορι. Ὃ γὰρ ὧν κακεῖς ὅπ' ἐπιθέσθαι τῶν βασιλῆ ἐν λοιδορίῃσι
» γῆν, ἀφρεπέεσσιν· καὶ ἔοικέ πως ὁ Διομήδης ὁμολογεῖν ὅτι ἀφρεπῶς ἔρρηται ὃ λέγω· τοιγοῦν
ἀζεῖ) χρεῶ παραγυάμενος, καὶ ἀτοπώτατον τοῦτο ἄγαλμα λέγει· ὅτε μὲν αὖτ' ὠνείδιζεν ὁ Ἀγαμέ-
» μνων, ἰῶν ἔσχεν ἀφρεπῶς, καὶ τῷ Σθενέλῳ ἀποκρινομένῳ ἐπείμησε· Τέτλα σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ σὺ
» ὄπι πείθεο μύθῳ. Οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν Οἰνοδοκῶ μάχεσθαι εὐκνή-
71 μιδας Ἀχαιούς. νεῶν σὺ ἀναμιμνήσκεις καὶ μνησικακεῖ. εἰ δέ τις φαίη, ὅπερ ἐλέγετο, θερρεῖ,
Τοσούτῳ μᾶλλον ὑβριστικώτερος φαίνεται), εἰ τῇ τύχῃ ἐνέρυθρα· ἀλλ' εἰδέναι χρὴ ὅτι αὖτος αἰ λοι-
δορίαι αἱ πρὸς Ἀγαμέμνονα, χρυσοῦν ὦ τῶν Ἀγαμέμνονι. ὃν γὰρ ἀγῶνα τῶν ἀγωνακτεῖν
πρὸς αὐτὸν, σωναγορῶν· καὶ βλαπτόμενος παραγνόντος τοῖς ἀρίστευσι μᾶλλον ἢ μὴ ἀπαλλάττεται, 20
οὐκ ἐν ἀγῶνα παραγνόντος λέγει), ἀλλ' ἐν ὀργῆς τῆς πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ἀγῶνα τι, καὶ
ἐτόλμησε τοιαύτῃ γνώμῃ καταπτῆναι εἰς μέσον. ἤδη γὰρ ἡ λοιδορία ὅπῃ τοῦτο ἔρχεται· Δαί-
» μονί, οὕτω που μάλα ἔλπεαι ὧδε Ἀχαιοὺς Ἀπολέμους τ' ἔμμεναι καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις;
ἀγῶν ἔδῃ συμβαλέοντα πείθειν μῦθον, Ταῦτα λέγει ὡς ἀγωνακτῶν, εἰ αἰτιοῖ μῦθον αὐτοὺς ὡς
φεύγοντας· πρὸς τί γὰρ εἶπε τὰ ἐπιπλήξεις, εἰ μὴ πορεύοντο, καὶ οἱ ἄλλοι μύθοι ἔφασαν· ἀλλὰ
συμβαλέοντα μῦθον, ἀλλ' ὡς πεπεισμένων ἀχαλέπαινε· εἶτα φοβούμενος μὴ ἐνδῶσι, καὶ αὖθις συλλο-
γίζ, τὰ ἀναίδεια φεύγειν. οὗτος ὁ ἀγαμεμνονισμός ὅτι τὰ ἄλλα λέγοντα, ἀλλὰ διοικεῖν. Ὃ δὲ τὰ ἀναίδεια οἷς λέγει διοι-
κεῖ, ἐν τῇ ἀναξιοπαθείᾳ ὅτι δημηγορεῖα τῇ Ἀγαμέμνονος. καὶ τηρητέον ὅτι ἐν κινδυνώδεσι κεῖδας.
οἱ ἀγαμεμνονισμοὶ ἀνέσχοντο. ὁ γὰρ Ἀγαμέμνων ἀπόρως ἔχει στρατεύσαι τοὺς Ἕλληνας, καὶ
» τοιγοῦν αὐτὸς τὴν ἀποπίαν· Ἀλλ' ἄγετ' αἴ κέν πως θωρήξομεν ὑας Ἀχαιούς. Πρῶτα δ' ἐγὼν 30
» ἔπεσιν πειρήσομαι, ἦ θέμις ἐστί, Καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκληῖσι κελεύσω· Ὑμεῖς δ' ὀρθοῦ
» ἀνῆος ἐρητύειν ἐπέεσσιν. καὶ τὴν ἀγαπείρεσιν ἡ αὐτὰ φανερὰ τῶν συνέχοντι, ὅτι ὅπῃ ὁ Ἀχιλλεὺς
ἐφέστηκεν τοῖς Ἕλλησι καὶ ὁ συστρατεύει). ἐὼν γὰρ ἡγεμὼν πρώτος τοῖς στρατεύματος· ζητεῖ πῶς αὖ
δύνα' Ἀχιλλέως ἐξέλθοιεν. καὶ οἵδε τοὺς Ἕλληνας ὀργιζομένους ἐπ' Ἀχιλλεῖ, καὶ φοβεῖται μὴ ἀρά,
» αὖ κελεύσῃ, ἐκ ὑπακούσωσιν, οὕτως ὄντος· Ἀλλ' ἄγετ' αἴ κέν πως θωρήξομεν ὑας Ἀχαιούς.
» καὶ δή, Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι, ἦ θέμις ἐστί, Καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκληῖσι κε-
λεύσω. καὶ ἐαν ὑμεῖς πρεσβείνητε ἡμῖν, ὅτι ὁ τυχὼν τῶν πρεσβαρέσεως Ἀγαμέμνων, ἀλλ' ἀποπει-
ρώμενος κινδυνώδη ἠπάτηται, καὶ ἀτυχῶς χρῆται τῷ λόγῳ· ὡρμήκεσι γὰρ εἰς ἃς πατρίδας·
ἀγνοεῖ ὅτι Ἀγαμέμνονος τέχνη αὕτη ἐστί, δι' ὁρμῆσαι αὐτοὺς. οὐ γὰρ οἴεται τῇ ἀποπείρᾳ τῶν λόγων
καθέξειν αὐτούς. ἀλλὰ τῆς ἡ τέχνη; ὅπῃ ἀγανακτοῦσιν ὑπὸ Ἀχιλλέως, οὐκ ἐνδείκνυ) δὲ 40
τὴν ἀγανάκτησιν, ἕως αὖ χρεία ᾖ μὴ) ἐξόδου, βούλεται αὐτοὺς ἀπορρῆξαι τὸν θυμόν, καὶ φανερὸς
γενέσθαι ὀργιζομένους, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρίστων καταπεπτωκότας· τοῦτο γὰρ καὶ ἡ ζητεῖ. φαίνονται ἑτοίμως
ἀπιόντες εἰς ἃς πατρίδας· Ὀδυσεὺς δὲ καὶ Νέστωρ κατέχουσιν αὐτούς. ταῦτα οὖν ὁ Ἀγα-
μέμνων ἀποπειρώμενος, φανερῶς τῆς ῥήματος τὴν διδασκαλίαν παρέδωκε. τὰ γὰρ ἀναίδεια οἷς
βούλεται λέγει. ἔστι δὲ ἡ μέθοδος τούτων τῶν λόγων θαυμαστή τις καὶ ἄτοπος. ταῖς γὰρ ὑπ' ἀν-
ῥηθεικοῦ λό- λόγοις ῥητορικοῖς κακίας, ταύτας αὖτη ἡ ἰδέα χρῆται ἀναφανῆ. εἰσὶ δὲ κακίαι λόγων ῥητορι-
γου κακίαι. κῶν, τό τε διαλύειν λέγειν, καὶ τὸ ἀνάπτροφα· ὧν τὸ μὲν, ἀσθενείας· τὸ δὲ, καὶ κινδύνου. δὲ

ἀμφο-

ἀμφοτέρων πορεύῃ) ὁ Ἀγαμέμνων εἰκότως. ὥσπερ γὰρ, ὅταν μὲν ἃ βέλεται λέγῃ, ἀναχεῖ αὐ- 72
τὸν ὑπεναντίοις ἔπεσι χρῆσθαι, ὅτ' ἀσφαλούτοις, ὅτως ὅταν τις ὧν λέγει τὰ ἀναίδεια βέλη-
ται, ἀνάγκη αὖπως τὴν κακίαν τὴν ἐκ τῶν λόγων, ἀρετὴν ἀνθρώπου ποιήσασθαι· εἰ δὲ μή, συμ-
βήσεται αὖπως ἀναιδιώσας ἀφεστηκέναι· ἀλλ' ἔτι πείσας ἃ βέλεται. τοῦτο μὲν οὖν καὶ οἱ μελε-
τῶντες ἴασιν. ὅταν γάρ τις ἀφεστάλθη τῇ βουλῇ αἰσχίων ἀποθανεῖν, ἀναδὺς αὐτὸν ἀποθανεῖν
βέλεται, ἀλλὰ τὰ ἀναίδεια βέλεται ὧν λέγει· καὶ οἱ τὰ δῶρα τῶν φίλων ἀποδυόμενοι,
βελόμενοι δέξασθαι, λέγουσι μὲν τὰ ἀναίδεια, ἀφαίρουσι δὲ τὰ ἀναίδεια. δεῖ οὖν ἡμᾶς
διδάξαι, πῶς μὲν λέγει διαλύοντα καὶ τρεφόμενα· ὃ δὲ μέγιστον, πῶς ἔλαθε τοῦτο ποιῶν·
ἐπεὶ συμβήσεται, ἀν' καταφωρᾶς ἡ τέχνη γίνηται, καὶ τὸν ἀκούοντα αὐτίκα ζητεῖν καὶ αὐτίκημα-
10 ζειν, ἀφεστάλθαι ποιούμενον πείθεσθαι καὶ συζητεῖν. ὅτι μὲν οὖν διαλύοντα λέγει, ἐκεῖνο σημεῖον· -ὃς εὐθὺς ἀλύει
πρὸν μὲν μοι ὑπέρετο καὶ κατένευσεν Ἴλιον ἐκπέρσαντ' ἀτείχεον, ἀπονέεσθαι. εἰ δ' οἷον νεῦ λέγων.
ὑπέρετο καὶ κατένευσε, ἀφειμένον. Νῦν δ' κακὴν ἀπάτην βεβούλευται, καί με κελεύει "
Δυσκλέα Ἄρηος ἰκέσθαι· πάλιν δ' οἴκαδε νέεσθαι. ἃ γὰρ δεῖ δυσκλέα ἀπιέναι. Ταῦτα μὲν διαλύ- "
ονται· ἐκεῖνα δὲ, ἃ φασι τρεφόμενα· Αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἀπρήκτοισι πυθέσθαι, Μάψ ὧδε τρεφόμενα
Τοίονδε στρατὸν δε τε λαὸν Ἀχαιῶν Ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι. Ταῦτα φανερὰς λέγει.
ὁ δ' ἀποτελέων ἔρις, Αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἀπρήκτοισι πυθέσθαι. πῶς οὖν διοικεῖ; ὅτι μὲν γὰρ δι- "
αλύοντα λέγει καὶ τρεφόμενα, δῆλον· καὶ ἔθι μᾶλλον, ἀν' ἐπεξέλθῃ τις τὰ τέχνῃ τῶν ἐπῶν, ἀφανῆ. καὶ "
ὡς ἡ τέχνη τῶν τοιούτων παθῶν ἐστὶ λύσις φέρεσθαι αὖπως ὁ λόγος, μὴ ἐξ ὧν βούλεται διοικεῖσθαι. Διὰ τοῦτο Ἀγαμέμνων ἀπὸ σχεδιασμοῦ ἤρξατο, Ἀλλ' με "
μέγας Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ Σκήπτριος· ὃ οὖν τῶν Διῒ οὔτως ἐστὶ φερόμενος, καὶ "
βλασφημῶν, δῆλός ἐστιν ὑπὸ λύπης καὶ ἀσύμφωνα αὖπως λέγων. πάθοις οὖν ἂν ἐστὶ ὀλοὴ,
κλοπὴ γίνεται διοικήσεως τεχνικῆς. Τοιοῦτο μὲν ἐστὶ ὃ ἐστὶ τὰ ἀναίδεια λέγειν οἷς βέλεται.
ἔστι δὲ καὶ τέταρτον σχῆμα βαθύτατον, ὃ δι' ὅλων πορευόμενον, καὶ πανταχοῦ ἐστὶ ὅλης ὑπο- δι' ἄλλων
στέως τὸν λόγον ποιούμενον, ὅλῳ τῷ σχήματι. καὶ τοῦτο Ὁμηρος ὃ τῷ σχήματι ἔδωκεν, καὶ ἔλαθε πορευόμενον,
ἄλλο πραγ-
τοὺς πολλούς. ὅτι γὰρ τῇ ἀποπείρᾳ τῶν Ἀγαμέμνονος, ἐὼν πειστὴν τοῖς Ἕλλησι, οἱ κατέ- ματεύ-
χοντες ὃ Ἑλλήνων εἰσὶ Ὀδυσεὺς καὶ Νέστωρ. καὶ θαυμαστὸν ἂν τῷ λόγῳ· ἔστι διπλοῦν ὃ
θαυμαστόν· ἔοικεν ὁ Νέστωρ μηδὲν ἴδιον λέγειν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ λέγειν τῷ Ὀδυσεῖ, ὥσπερ με-
ταλαβὼν τὰ διδασκάλου· καὶ ἐπαινέμει αὖπως ἐπαινῶν ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς κράτιστον τῶν Ἑλλή-
νων ἐν τοῖς βουλαῖς· ὥσπερ ἐστὶν ἀποπώτατον. καὶ λέγουσιν οἱ διδάσκαλοι, ὅτι ὅπῃ ἐπῄνεσε τὸν
30 Ὀδυσέα ὃ πλῆθος, ἵνα μὴ λυποῖτο ὁ ἥρως, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἥρωα, ὡς τοῦ παιδα-
γωγοῦντος ἐν διδασκαλίᾳ ὅτι δικαίων μόνων, καὶ θαμυΐαν τῷ διδασκάλου ἀπονέμοντος, ἵνα μὴ
κλαίῃ τὰ παιδία. Ἀλλ' ἡ τέχνη ἥδε; ὅλως ἡ αὐτὴ ὑποθέσεως τῶν λόγων ὅσα ἐστὶν Ὀδυσεῖ καὶ
Νέστορι. ἔστιν ἀνάγκη, καὶ πῶς ἐκ ἡ αὐτὴ ὑποθέσεως; τὰ αὐτὰ γὰρ λέγουσι. τοῦτο ἡ τέχνη ἡ 73
Νέστορος, ὅτι τὰ αὐτὰ λέγων, ὅσα εἰς τὸν αὐτὸν ὑποθέσιν λέγει. ἀλλ' ἡ τέχνη τίς; ὅπῃ
μέλλει χαλεπὴν ὑποθέσιν πείθειν, πορεύεται ἀφ' τῆς πεπεικυίας ὑποθέσεως. πεπεισμένοι
εἰσὶν οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τῷ Ὀδυσέως λόγῳ, καὶ ἐώσεκαν αὐτῷ τὸν ὀπτιμισμὸν καὶ τὸν ἀφαμυΐαν. ἀλλ' ἔχει χαλεπωτέραν ὑποθέσιν ὁ ἥρως. πορεύεται οὖν ἐπ' ὧν ἔπεισεν Ὀδυσεύς,
καὶ τὰ αὐτὰ λέγει Ὀδυσεῖ· Ὥστε γὰρ ἦ παῖδες νεαροί, χήραί τε γυναῖκες, Ἀλλήλοισιν "
ὀδύρονται ἰζήσθαι δε νέεσθαι. "Ὀδυσεύς. τὰ αὐτὰ ὁ ἥρων· Ὦ πόποι, ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες "
40 ἀμηχέμεν Νηπιάχοις;- Πῆ δὴ σευθησίμεν τε καὶ ὁρμηθέντες ἰόντες; Ἐν πυελῷ δὴ βυλαί "
τε ῥυοίατο, μήδεά τ' ἀνδρῶν. "Ἦ μάλα δή σε ἄναξ -- ἐβέλησιν Ἀχαιοὶ Πᾶσιν ἐλεί- "
χεσιν δεδυμένα μερόπεσσι βροτοῖσι. λέγει ἐκεῖνος σημεῖον μαλείας τῶν ἐπῶν τὸν Κάλχαντα·
οὗτος, τὰ τῆς ἀστραπῆς. ὥσπερ ἀφ' τῶν αὐτῶν πορεύονται. τί οὖν ὅτι τὸ θαμὰ πόνοι διδάσκει
τὸ θαμὰ πόνον τῆς ὑποθέσεως τῶν ἐπαίνων ἡ διαίρεσις. ἐπῄνεσαι οἱ Ἀχαιοὶ ὃ πλῆθος ὃ
χθιὸν τὸν Ὀδυσέα· πειθέντες μύοισιν· καὶ τὸ ἔργον τῆς Ὀδυσέως λαμπρόν. Τοῖσι δ' "
ἄφαρ πόλεμος γλυκίων ἦλυθ', ἠὲ νέεσθαι Ἐννησὶν γλαφυρῇσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. "
ὁ ἥρων δηλοῖ ὑποθέσιν ἔχῃ. ὅπῃ δὲ πεπεισμένοι εἰσὶν οἱ Ἕλληνες μῦθον, ζητεῖ αὖθις ἐκστρα-

λῦσαι. οὐδὲν γὰρ ὄφελος τῶν μὲν ἄλλων τοῦ παραθῆναι· ὅπερ μάλιστα ὑπόθεσίς ἐστι καὶ ζήτησις τοῦ Ἀγαμέμνονος· Ἀλλ' ἄγετ' αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν· πῶς ἂν τοῦ Ἀχιλλέως ἐκστρατεύσοιντο. ἔστιν οὖν τοῦ Νέστορος ἡ ὑπόθεσις· Κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, Ἀγάμεμνον, Ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις. Εἰ δέ κεν ὣς ἔρξῃς, καί τοι πείθωνται Ἀχαιοί, Γνώσῃ ἔπειθ' ὅς θ' ἡγεμόνων κακός, ὅς τέ νυ λαῶν, Ἠδ' ὅς κ' ἐσθλὸς ἔῃσι. κατὰ σφέας γὰρ μαχέσονται). αὕτη ἡ ὑπόθεσίς ἐστιν ἧς χρείαν ἔχει ὁ Ἀγαμέμνων· αὕτη ἡ ἐπικίνδυνος ὑπόθεσις τῶν λόγων τῷ Νέστορι· ὡς ἐν παρέργῳ δὲ αὐτὴν ἔρριψεν· Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν· ὡς προσθήκην τῷ λόγῳ ποιούμενος· καὶ γὰρ ὥσπερ τέλος τῆς δημηγορίας τῆς πεπεικυίας χρεία δημηγορίας ἀναγκαιοτέρα. διὰ τοῦτο Ἀγαμέμνων τυχὼν ὧν ἐβούλετο, ἐπαινεῖ τὸν γέροντα· Ἦ μὰν αὖτ' ἀγορῇ νικᾷς, γέρον, υἷας Ἀχαιῶν. Αἲ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον, Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν. Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε. ὅτι δὲ αὕτη ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις τοῦ Νέστορος, τὸ ἐκστρα-
74 τεῦσαι, καὶ ὅτι τοῦτο ἐπαινεῖ, σχηματίζει ὁ Ἀγαμέμνων ὡς τυχὼν ὧν ἐβούλετο. τίς ὁ ἔλεγχος, καὶ τίς ἡ ἀπόδειξις; φοβεῖται μὴ οὐ πείσῃ ὁ Νέστωρ, καὶ βοηθεῖ αὐτῷ ὅσα δύναται. τί οὖν ἐστι τὸ μὴ ποιοῦν πείθειν τὸν Νέστορα; ὀργὴ ὑπὲρ Ἀχιλλέως τῶν Ἑλλήνων. παραμυθεῖται τὴν ὀργὴν αὐτῶν ὁ Ἀγαμέμνων ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι, καὶ μέμνηται τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα μαλάξῃ αὐτῶν τὸν θυμὸν ἐπ' αὐτῷ. ἐπεὶ τί βούλεται τό; Ἀλλά μοι αἰγίοχος Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν, Ὅς με μετ' ἀπρήκτους ἔριδας καὶ νείκεα βάλλει. Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε μαχεσσάμεθ' εἵνεκα κούρης Ἀντιβίοις ἐπέεσσιν· ἐγὼ δ' ἦρχον χαλεπαίνων. Εἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βουλεύσομεν, οὐκέτ' ἔπειτα Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσσεται οὐδ' ἠβαιόν. ἐποίησεν αὖθις οἰκτεῖραι, εἰ ὁμολογεῖ τὸ ἁμάρτημα, καὶ ἀπεπλήρωσεν αὐτῶν τὸν θυμόν. εἶτα συναγορεύσας τῷ γέροντι καὶ παραμυθησάμενος, ἀφεὶς ταῦτα, ἐπὶ τὸ οἰκειότατον ἔρχεται, ἐπὶ τὸ βασιλέα· Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν ἄρηα. ταῦτα κελεύσας ἐπάγει, φησί, καὶ τὴν ἀπειλήν, ἐὰν δέ τις χωρίζηται· Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω Μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, οὔ οἱ ἔπειτα Ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς. ὥστε ἄρχεται ἀπὸ ἐπαίνου συναγορεύων τῷ Νέστορι· ἔπειτα παραμυθεῖται τὸν θυμόν, ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι· εἶτα κελεύει καὶ ἀπειλεῖ βασιλικῶς. αὕτη οὖν ἡ τέχνη τίς ἐστι; τό, ἐπ' ἄλλης ὑποθέσεως πεπεικυίας πρότερον, ἐπὶ τέλει ὡς πάρεργον ἐρριπτεῖν ἐπὶ οἰκειοτέραν ὑπόθεσιν. ταύτην τὴν τέχνην τίς ἐμιμήσατο, καὶ τίς ἐξηγήσατο; Πλάτων. ἐγκώμιον λέγει ἐν τῷ Συμποσίῳ Ἀλκιβιάδης Σωκράτους. ἐπὶ τέλει τοῦ ἐγκωμίου λέγει πρὸς Ἀγάθωνα ὁ Ἀλκιβιάδης· Ὅρα τοίνυν, ὦ Ἀγάθων, μὴ πάθῃς ὅπερ οἱ πολλοί. ὁ γὰρ Σωκράτης οὗτος προσποιεῖται ἐραστὴς εἶναι. εἶτα ἐρώμενος ἀναφαίνεται. μὴ οὖν καὶ σὺ τὸ αὐτὸ πάθῃς, ὅπερ καὶ πάντες πεπόνθασι. ἔτυχε δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐρῶν τοῦ Ἀγάθωνος, καὶ ἐβούλετο ὑπὸ μηδενὸς ἄλλου αὐτὸν ἐρᾶσθαι. καὶ ἐπὶ τέλει ἔρριψε τὴν παραίτησιν τὴν πρὸς Ἀγάθωνα, ὡς ἐπὶ τοῦ ἐγκωμίου λέγων. αὐτὸς ἐξηγεῖται ὁ Σωκράτης τὴν τέχνην· Νήφειν μοι δοκεῖς, ὦ Ἀλκιβιάδη· δοκεῖ γὰρ μεθύειν ὁ Ἀλκιβιάδης· οὐ γὰρ ἂν κομψῶς γε, φησί, τὸ Σατυρικὸν δρᾶμα περιέβαλες, εἰ μὴ ἔνηφες. καὶ πάντα ταῦτα εἴρηκας ὑπὲρ τοῦ διαβάλλειν ἐμὲ καὶ Ἀγάθωνα, ἵνα ἐγὼ μὲν σοῦ ἐρῶ καὶ μηδενὸς ἄλλου. καὶ γὰρ ἐποίησας αὐτό, φησίν, ὡς οὐδέν, ἢ ἐπὶ τέλει αὐτὸ εἰπών, ὡς οὐχ ἕνεκα τούτου πάντα τὰ ἄλλα εἰρηκώς. ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἀλλὰ τὸ Σατυρικὸν δρᾶμα τοῦτο ἀνεφάνη. οὕτω γάρ τοι γίνεται ἡ τέχνη καὶ παραδίδοται. πειρασόμεθα οὖν δεῖξαι μετὰ τὰ Ὁμηρικὰ καὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσι καὶ ἐν δημηγορίαις, καὶ ἐν δίκαις, καὶ ἐν πανηγυρικοῖς λόγοις, καὶ ἐν διαλόγοις τὸ αὐτὸ εἶδος γινόμενον. πρότερον δὲ καὶ ἄλλο εἶδος εἴδωμεν λόγων ἐσχηματισμένων. διπλοῦν τοῦτο· τὸ μέν, πρὸς τὴν τῶν μελλόντων λεχθήσεσθαι παρρησίαν, ἔνδειξιν τῶν λεχθησομένων ἀσφαλῆ προαναχρωμένην τὸ λυπηρὸν τοῦ ἀκούσματος· τὸ δέ, ἐν διηγήσει προσώπων ὑπαλλαγῆς, ὁ διὰ τῶν πρὸς ἑτέρους ἑτέροις· καὶ ἔχει τὸ ἀσφαλὲς ἐν τῷ μὴ οἷς ἐπιπλήττει αὐτοῖς διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἀκουόντων αὐτῶν, ἑτέροις ταῦτα λέγειν ἃ τούτοις προσήκει. τί ποτ' οὖν ἐστιν ἑκάτε-
75 ρον τὸ εἶδος; ὁ Ἀχιλλεὺς ἀνέστη, καὶ μετὰ τὸν Ἀχιλλέα ὁ μάντις, ἐν ἀρχῇ τῆς Ἰλιάδος, ἐλέγχοντες τὸν Ἀγαμέμνονα, ὅτι τὴν αἰτίαν τοῦ νοσήματος αὐτὸς παρέχει. ὁ μὲν Ἀχιλλεύς, ἐν συμβουλῇ

τὸ τῆς παρρησίας ἀσφαλὲς προδιοικεῖσθαι.

σχήματι

σχήματι ἐνδείκνυται τὴν αἰτίαν τῷ Ἀγαμέμνονι τῶν κακῶν, ὡς ἀπόρως διακείμενος, καὶ ζητῶν τὴν αἰτίαν, καὶ ἀφορμὴν ποιεῖται τῆς παρρησίας τὸν μάντιν· ὁ δὲ μάντις, ἀντιστοιχῶν τῷ Ἀχιλλεῖ τῇ ἀρνήσει ὧν ὑπέσχετο. ὁ Ἀχιλλεύς, ζητῶν τὰς αἰτίας, προδιοικεῖται τὸ φανερὰν γενέσθαι τὴν αἰτίαν τῶν δεινῶν. ἴδωμεν οὖν τοὺς ἑκατέρων λόγους, πῶς ἔχουσι δι' ἀλλήλων, καὶ πῶς τὸ εὐπρεπὲς ἔχουσιν, οἱ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως ἐν βαθύτητι ζητήσεως, οἱ δὲ τοῦ μάντεως, ἀσφάλεια περὶ τῆς ἀποκρίσεως· Ἀτρεΐδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας οἴω Ἂψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν· Εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς. Ἀλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἢ ἱερῆα, Ἢ καὶ ὀνειροπόλον· καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν· Ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων· Εἴτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἑκατόμβης· Αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων Βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι. – Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπών, κατ' ἄρ' ἕζετο. μέχρι τούτου Ἀχιλλέως λόγοι ἔχουσι ὑπαινιττομένους εἰς Ἀγαμέμνονα, καὶ προσκρούοντος ἐκείνῳ, ἐν δὲ σχήματι ζητήσεως καὶ ἀπορίας τῆς τοῦ δεινοῦ αἰτίας τὸ ἀσφαλὲς προδιοικουμένους. ἡ δὲ ἔνδειξις τοῦ εἰς Ἀγαμέμνονα λέγεσθαι ταῦτα, πρῶτον μέν, τὸ πρὸς Ἀγαμέμνονα ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἀλλὰ μὴ εἰς τὸ κοινόν· Ἀτρεΐδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας· ὡς γὰρ τιμῶν αὐτὸν διὰ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸν κοινὸν λόγον πρὸς ἐκεῖνον ἀποτεινόμενος, τὴν ἀσφάλειαν ἔχει τοῦ προσκρούματος. εἶτα ἑξῆς ἐπάγει, Εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς. αἴτιος τοῦ πολέμου Ἀγαμέμνων ἐστί, συναγαγὼν τοὺς Ἕλληνας. συνῆψε καὶ τὸν λοιμὸν τῷ πολέμῳ, καί φησιν αὐτὸν αἴτιον γεγονέναι. τί γὰρ ἡ μνήμη τοῦ πολέμου ἐνταῦθα, εἰ μὴ ἐβούλετο ἀμφοτέρων αἴτιον ἀποφῆναι τὸν αὐτόν; εἶτα ἐπεὶ ἔδειξεν ὅτι αὐτὸς αἴτιός ἐστιν οὐ χωρὶς σαφῶς εἶπεν, ἐπὶ ζήτησιν ἦλθεν· Ἀλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἢ ἱερῆα, Ἢ καὶ ὀνειροπόλον· καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν· Ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων. ἡ προσθήκη τοῦ τόσσον, δηλοῖ ὅτι τὰς αἰτίας τῆς ὀργῆς ἃς ὑποβάλλει ὁ Ἀχιλλεύς, οὐ πιστεύει ἀκούων, ἀλλ' αἰτίαν μείζονα περιμένει· Εἴτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἑκατόμβης. ἐνδέχεται τὸν Ἀπόλλωνα ἕνεκεν εὐχωλῆς καὶ ἑκατόμβης τόσον χολωθῆναι. οὕτω μὲν ὁ Ἀχιλλεὺς διοικεῖται τὸν λόγον. ὁ δὲ μάντις, λαβόμενος τῆς ἀφορμῆς, αὐτοῖς τοῖς Ἀχιλλέως λόγοις χρῆται εἰς διατριβὴν τοῦ δεῖξαι τῷ Ἀγαμέμνονι, πρὶν φανερῶς εἰπεῖν· καὶ γὰρ αὐτῷ ἀφορμὴ τῶν λόγων τὸ Τόσσον. λέγει γάρ, Οὔτ' ἂρ ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὔθ' ἑκατόμβης. καὶ πρότερον προδιοικεῖται τὴν ἀσφάλειαν· 76
Ὦ Ἀχιλεῦ κέλεαί με Διῒ φίλε μυθήσασθαι Μῆνιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος. Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μοι ὄμοσσον, Ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν. ταῦτα γὰρ ὁμολογοῦντός ἐστιν ὅτι τῷ βασιλεῖ προσκρούει. εἶτα τῷ προοιμίῳ τούτῳ ἐπάγει· Ἦ γὰρ οἴομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων Ἀργείων κρατέει, καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί. εἶτα γνωμολογεῖ· Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ. εἶτα τὴν τέχνην τῆς ὀργῆς ἐπάγει· Εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ, Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ, Ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι. σὺ δὲ φράσαι εἴ με σαώσεις. καὶ ἤδη ἔδειξεν ὅτι Ἀγαμέμνων τούτων ἁπάντων αἴτιος, μηδέ πω εἰπών. καὶ διὰ τοῦτο ἐπάγει, ἀντίστοιχα λέγων ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁμολογούμενα τούτοις· Θαρσήσας μάλα εἰπὲ θεοπρόπιον ὅ τι οἶσθα. Οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα Διῒ φίλον, ᾧ τε σύ, Κάλχαν, Εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις, Οὔ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο, Σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει Συμπάντων Δαναῶν· οὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς, Ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι. Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων. ὁμολογεῖ ὁ ποιητής, τῶν λόγων τὴν διοίκησιν. μία μὲν αὕτη εὐπρέπεια ἐσχηματισμένων λόγων, τὸ, δι' αἰνιγμάτων λέγειν ἃ φρονεῖ τις, καὶ τό, τῇ διατριβῇ καὶ τῇ μελλήσει τῶν λόγων εἰπεῖν, πρὶν εἰπεῖν, τῷ προοιμίῳ τὸ μέλλον δείκνυσθαι λυπηρόν. ἡ δευτέρα τίς; ἐλέγομεν ἐκείνην εἶναι τὴν μέθοδον, τό, ἑτέροις διαλεγόμενον ἑτέρων καθάπτεσθαι, τὸ ἀσφαλὲς τοῦ μὴ προσκρούειν, τῇ ὑπαλλαγῇ τοῦ προσώπου ἐνδεικνύμενον. καὶ τοῦτο Ὅμηρος ἔδειξεν ἐν Ὀδυσσέως λόγῳ. ὁ γὰρ Ὀδυσσεύς, πρὶν συναγαγεῖν τοὺς ὄχλους εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα δημηγορήσῃ περὶ τῆς μονῆς, ὅτε τὴν ἀπόπειραν ὁ Ἀγαμέμνων ἐποιήσατο, οἷς λέγει· Ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη,

ἑτέροις διαλεγόμενον, ἑτέρους καθάπτεσθαι.

» Τόνδ' ἀγαθοῖς ἐπέεσιν ἐρητύσασκε θαρσάς· Δαιμόνι', ἦ σε ἔοικε, κακὴν ὣς, δηΐσασθαι·
» Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο, καὶ ἀμφίς ἴδρυε λαοτί. Οὐ γὰρ πω σάφα οἶδ' οἷος νόος Ἀτρείδαο·
» Νῦν μὲν πειρήσει, τάχα δ' ἴψεται ἥας Ἀχαιῶν. Ἐν βουλῇ δ' ἐσάκουσαν ἀκούσαμεν οἷ ἐέλ-
» πετ· Μή τι χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν ἥας Ἀχαιῶν. Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέος βασι-
77 » λῆος. Τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι· φιλεῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς. Ὃν δ' αὖ δήμου ἀΰδρα ἴδοι βοόων-
» τά τ' ἐφθέγξατο, τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ. Τοῦτον τὸν ὀπιτιμήσεσι
» σωλᾶν καὶ εἴσι βασιλέας. ὁ μὲν δὴ ἐντυχόντων τοῖς βιβλίοις, οἴεται, ὅπερ καὶ τοὺς εἰρηκεν Ὁμη-
» ρος, τὸ τοιοῦτον, ἀλλοῖς τοῖς βασιλεῦσι φιλοφρόνως διαλέγεσθαι, τοῖς δὲ δήμοις πικρότερον
» καὶ σφοδρότερον. ὁ δὲ ποιητὴς Ὀδυσσεὺς Ὁμήρου, οὐδενὶ ὁρᾷ. ἀεὶ γὰρ ἐβούλετο καθάπαξ τὴν
» βασιλέων, τοῦ δήμου διελέγετο· ἀεὶ δ' ἐβούλετο ὀπιτιμῆσαι τοῦ δήμου, τοῖς βασιλεῦσι διελέγε-
» το. ἢ εἰ πάτω μοι τις, τί ἔδοξε τοῦ Ὀδυσσεῖ τοῖς δημόταις λέγειν; Οὐ μὲν πως πώποτε βασι-
» λεύσειν ἐνθάδ' Ἀχαιοί. Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω, Εἷς βασιλεύς·
» ἢ τί ἔδοξε τοῖς βασιλεῦσιν ὀπτιμῶντα λέγειν; Ἐν βουλῇ δ' ἐσάκουσαμεν οἷ ἔειπε.
» Νῦν μὲν πειρήσει, τάχα δ' ἴψεται ἥας Ἀχαιῶν. Τοῦτα δὲ οὐ τοῖς δημόταις λέγει, ἀλλὰ τοῖς
» βασιλεῦσι δυναμιμήσκει. γέγονεν οὖν ὁ λόγος τοῖς ἑκατέροις ἑκατέροις κοινός. καὶ τὰ ἑξῆ-
» γησιν ἐπάγει Ὁμηρος τοῦ ἐφαρμοζομένου τούτων λόγων διὰ ὀνόματος ἑνός, ὃ οὐδὲ ὁρῶσιν οἱ
» φυσιογνώσκοντες. Ὁμηρος δὲ ὑπὸ φιλανθρωπίας ἐζητήσατο, Ὡς ὄφελε κοιρανέων εἶπε
» γρατόν- τί ἐστὶ δὲ Κοιρανέων; ὡς "κοίρανος Ἀφαλεήμιος; ἢ διὰ που· Ἀλλὰ γρατήγημα τῶν
» λόγων ἅπαν ὀνομάζων, καὶ ἑξήγημα τοῦ γρατηγήματος, καὶ τοῦ, Κοιρανέων εἶπε γρατόν. ἢ γὰρ
ἀφαιρεῖται τὰ ἐκ πίζων συλλ. α, τῶ εὐφρεπῶς ἀφαλεήσεται. διοίκησίς ἐστι τέχνη ἐν τοῖ ὀνόμασι λεγομένη. ἴσωμεν οἷόν ἐστι τὰ περὶ τὰ ἀφαιρέλματα. 20
» Δημοσθένης διδάσκει ἡμᾶς ὑπερεπῶς ἀφαλέεσθαι ἀ βέλεται τις· καὶ οἷδε τὸ γήματος τέ-
» του τὸ ὄνομα. λέγει δὲ ἐν τοῖ περὶ Στεφάνου ὧδε τῇ λέξῃ· "Ἐπειδὰν δὲ ἔλθωσιν εἰ φρέσβεις εἰς
» Θήβας, πῶς χρήσεσθαι τοῦ πράγματι παραινῶ, τοῦτο μοι πρόσχετε τὸν νοῦν. εἶπα
» ἐπάνω ὥσπερ διδάσκαλος ἀφαδιδοὺς μαθητῇ τὴν διοίκησιν· Μὴ δεῖσθαι Θηβαίων μηδέν·
» αἰσχρὸς γὰρ ὁ χαμαί· ἀλλ' ἐπαγγέλλεσθαι βοηθήσειν ἐκείνοις, μὴ "κῆβύσειν· ὡς ἐκείνων μὲν ὄν-
» των ἐν τοῖς ἑκάτοις, ἡμῶν δὲ ἄμεινον ἢ ἐκείνων ἃ μέλλον "πρᾶγορωμένων· ἵνα, μὴ μὲν δέχωνται
» ταῦτα καὶ πειθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἀ βουλόμεθα ὧμῆν "διοικήσωμεν, καὶ μὴ γήματος ἀξίου τῆς πό-
» λεως ταῦτα πρᾶξωμεν· ἀν δ' ἡ τύχη μὴ τύχῃ, ἐκείνοι μὲν, ἑαυτοῖς εἰκαλῶσιν, ἀν' ἃ ἐξαμάρ-
β, τὰ ἔπεται λέγοντα, ὑπὲρ ἃ διοικεῖται. τήσωσιν· ἡμεῖς δὲ, μηδὲν αἰσχρὸν μηδὲ κακὸν ὀφθείημεν πεπεισμένοι. τὸ δὲ ἕτερα λέγειν καὶ
» ἕτερα διοικεῖσθαι δείκνυσι (οἱ πάλιν ὁ αὐτὸς Δημοσθένης ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς," ἐν οἷς Περὶ 30
» συμμορειῶν ὀπτήρα φορμὸν λόγῳ· "ὅσπερ λόγος εἰκότως ἀν' καὶ δικαίως ὀπτηράφοιτο Περὶ τῶν
» βασιλικῶν, ἐν τοῖ, ἐξῆς τος μόνος "θαρσᾶς ἀντειπεῖν. ἐν τούτῳ τοῖ λόγῳ ἀναιδῶσαι μὲν τῇ
» Ἀθηναίων γνώμῃ, ὡρμηκότων αὐτῶν πολεμεῖν βασιλῆ, καὶ μία μὲν διοίκησις τοῦ λόγου ἐστί,
» ὅ, βουλόμενον τὸν ῥήτορα μὴ πολεμεῖν ἀδοκεῖ βασιλῆ· κλέπτει δὲ τὴν δόξαν," ὃ συμβουλεύῃ
» βασιλῆ μήπω πολεμεῖν, καὶ αὕτη ἡ τέχνη ἐστὶ τῶν, ἃ βέλεται τις λέγειν ἀφαιρετῶς. ποιῆ δὲ τοῦτο
» οὕτως· "Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν "Ἑλλήνων εἶ) βασιλέα· ἃ μὲν οὖν ἐμοὶ δοκῶ-
» ντα παραινέσαι, ἀν' μόνοις "τῶν ἀγῶν ὑμῖν πόλεμον ποιεῖς αὐτόν" συναίρειν. καὶ ἔτι ἡ τέχνη βα-
» θυτέρα, τὸν κωλύοντα πολεμεῖν ἐπαγγέλεσθαι τοῖ δυνάμεως πολεμήσουσιν. τοῦτο μὲν κλέ-
78 πουτός ἐστι τῶν ἐναντίωσιν τοῦ πολέμου. μιμεῖται γὰρ ἐν τοῖ τὸν Ἀρχίδαμον τοῦ Θουκυδίδου.
καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνος, ὅτε "ἐώρα τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους ὡρμηκότας ποιεῖς τὸν πό- 40
λεμον, ἐβούλετο δὲ ἀδίκως κωλῦσαι πολεμεῖν, ὃ μὲν μὴ πολεμεῖν λέγειν ἐ δύνατο· οὐ γὰρ πείσοντα· συμβουλεύων δὲ τὸ μήπω πολεμεῖν, ὃ μὴ πολεμεῖν λέγει. μία μὲν αὕτη διοίκησις ἐν τοῦ λόγῳ. δευτέρα δὲ ἐκείνη, ᾧ μὲν βέλονται πολεμεῖν, ἃ βούλε) αὐτοὺς πολεμεῖν ὁ Δημοσθένης· ᾧ δὲ οὐκ ἐθέλουσι πολεμεῖν, τούτῳ κελεύῃ πολεμεῖν. καὶ γ' ἁπλῶς λόγος ἐφημαλισμένος. βασιλῆ μὲν γὰρ αὐτοὺς ἃ βέλεται πολεμεῖν, ᾧ πόνου βούλοι)· Φιλίππῳ δὲ ἀξιοῖ πολεμεῖν, ᾧ ἃ βούλοι). πῶς δὲ διοίκησιν ἐποιήσατο; ἀξ ἑτέρας ὑποθέσεως τῶν πεῖσαι μὴ πολεμεῖν ᾧ βούλονται, καὶ πολεμεῖν ᾧ μὴ βούλονται, συμβουλεύῃ πολεμεῖν βασιλῆ, ἀλλὰ μήπω, ὥσπερ ἀναι-

σκευάζεσθαι δὲ τοὺς αὐτόν. ὃ μὲν οὖν Μηδέπω, τῷ ὁρμὴν τὴν ὅτι βασιλέα κω-
λύῃ· συμβουλὴ δὲ τῆς ὑποθέσεως, ἀνέπεπ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον ἐργάζεσθαι). καὶ
ὅτι αὕτη ἡ τέχνη ἐστί, λάβε αὐτὸν Δημοσθένει ὁμολογοῦντα· Εἰ μὲν οἷόν τε ἕτερός τις ὢν ἐξ- «
πος δυνάμεως, ᾧ τοῖς βαρβάροις οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι, ἕτερος δέ τις ᾧ τοῖς Ἕλλησιν, εἰκό- «
τως δ' φανερὸν πᾶσιν ὑπομιμνήσκομεν τοὺς ἐκεῖνον δυνατὰ πόλεμον. εἰ δὲ πάσης ὑποθέσεως «
ἐστὶ ἔξω πος ὁ αὐτὸς οὗτ', τοῖς ἐχθροῖς ἀμύνασθαι δύνασθαι, τοῖς ὅσι συμμάχοις βοηθεῖν, καὶ «
ταῦθ' ὑπάρχοντα ἀσφαλῶς σώζειν, ἢ τοῖς ὁμολογημένους ἐχθροῖς ἐχθροῖς, ἀλλὰ «
πρὸς ἡσυχάζομεν μὲν πρὸς τούτους, ἀμυνώμεθα δὲ κἀκείνον, ἂν ἡμᾶς πείσῃ. καὶ ἀληθῶς «
ὃ ἀπόρρητον τοῦτο τῆς γνώμης μέντοι ἐν ἀλλῳ λόγῳ· Ὁρῶ δή ἡμᾶς Φιλίππου μὲν κατα- «
φερομένους, βασιλέα δὲ ὡς ἰσχυρὸν ἐχθρὸν φοβουμένους. εἰ δὲ τοῦ μὲν πολεμεῖν ἀφελήσομεν, «
τοῦ δὲ σῶς ἀξιώσομεν, πρὸς τίνας πρᾶξαι ξόμεθα; Ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης δι' ὅλων λόγων «
διοικήσεως ἄρμα ποιήσῃ ἐν ὅλῳ δράματι, ἐν μέρει νῦν ἅρμα διοικούμενον. ἐν τοῦ Αἰόλῳ ὁ
Μακαρεύς ἐστιν ὁμιλήσας τῇ ἀδελφῇ ἐν λεκτάκοις, ἐν συμβουλεύων τοῦ πατρὶ ὡς ἀδελφὰς
τοῖς ἀδελφοῖς" συνοικήσαι, ἵνα ὃ οἰκεῖον διοικήσηται. καὶ οὕτως ἐφημαίλισται ὁ λόγος κοινῇ γνώ-
μῃ καὶ συμβουλῇ. ἡ Μελανίππη Σοφή, ὃ δράμα Εὐριπίδου, ὑπογέγραπται μὲν Σοφή, ὅτι
φιλοσοφεῖ, ἐν ἔχει τοῦτο ἰδιαίτης μᾶλλόν ἐστιν, ἵνα μὴ ἀπίθανος ἦ ἡ φιλοσοφία. ἔχει δὲ διπλοῦν
ἄρμα, ὃ μὲν, τὸ ποιητόν· ὃ δὲ, τὸ προσώπου τὸ ἐν τοῦ δράματι, τῆς Μελανίππης. ὃ μὲν
τὸ ποιητόν, τοιόνδε· ὃ δὲ τὸ προσώπου, τοιόνδε· Ἀναξαγόρᾳ προσεφοίτησεν Εὐριπίδης·
Ἀναξαγόρου ἦ λόγος ἐστίν, ὅτι πόντια ἐν πᾶσιν· εἶτα ὕστερον διεκρίθη. μετ' ταῦτα ὡμίλησε καὶ «
20 Σωκράτει, καὶ ὅτι ὁ ἀπορώτερον ἦν ἄγαν τὸν λόγον. ὁμολογεῖ οὖν τὴν διδασκαλίαν τὴν ἀρ-
χαίαν ἀφὸ τῆς Μελανίππης. Καὶ οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μητρὸς πάρα, Ὡς ὑρανός τε «
γαῖά τ' ἦν μορφὴ μία. ὅτι μὲν ὁ ποιητὴς ἅρμα ποιεῖ ἁπλοῦν ὁ αὐτοῦ· ἡ δὲ Μελανίππη" ἐπαθδεύθη «
μὲν ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, γέγονε δὲ ταύτῃ παιδία. ἐξέθηκε δὲ αὐτὰ εἰς τὰ τῆς παιδὸς βυθοφορ-
βία. ὁ δὲ πατὴρ ἡγεῖται ὑπὸ βοὸς ἐ) καὶ ὡς τέρας βούλεται καθαιρεῖσθαι. βοηθοῦσα αὕτη ἡ
Μελανίππη ἀποφαίνεται πειρᾶται ὅτι τέρας οὐδέν ἐστιν. οὕτω ὃ δράμα ὅλον ἐφημάτισται·
καὶ ἅμα διδάσκει ἡμᾶς Εὐριπίδης ὅτι τὸν ἅρμα ἐζυγότατα δεῖ ἐ) τὴν λύσαι ὃ ἅρμα
μὴ τῆς ἀσφαλείας τὸ ἅρματος. πρὸ ἱερημένη γὰρ πάσας αἰτίας τὸ σῶσαι τὰ παιδία, λέγει, Εἰ « 79
δὲ παρθένος φθαρεῖσα ἐξέθηκε τὰ παιδία, καὶ φοβουμένη τὸν πατέρα, σὺ φόνον δράσεις; ὥστε «
καὶ ὃ αὐτῆς πρᾶγμα λέγει ἐν ἅρματι συμβουλῆς. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Παιανιεὺς Ἰσοκρά-
30 τους ἐστὶ τοῦτον τὸν βιβλίον ἐστί, καὶ ὁ Φίλιππος Ἰσοκράτους, καὶ ὁ Περὶ τῆς ἀντιδόσεως. ἐν γὰρ τοῖς
τρισὶ τούτοις βιβλίοις ἐγκώμια διέρχεται, ὃ μὲν, Ἀθηναίων. ὃ δὲ, Φιλίππου· τὸ δὲ, ἐξ αὐτοῦ.
Ἀλλὰ τοῖς μὲν Ἀθηναίων ἐγκωμίοις, καὶ τοῖς Φιλίππου, συμβουλεύει ὑποθέμενος, ὃ ἀφορε-
πὲς τὸ ἐγκωμίου ἐπροσαρμόσθη ατο, καὶ πεποίηται ὥσπερ πάρεργον συμβουλῆς ὃ ἐγκώμιον·
"τὸ δή ἐστιν ἔργον τοῦ ἐγκωμίων· πάρεργον δὲ ἡ συμβουλή· αὖτοῦ δὲ ἕδωκεν ἐπαίνῳ ἀφορμὴν, ἐν
ἀνάγκῃ ἀπολογίας τοῖς τὰ κατηγορημένα. τοῦτο καὶ Δημοσθένης ἐν τοῦ Περὶ τοῦ στεφάνου
ἐπροσαρμόσθη ατο. ἐγκώμιον αὐτοῦ ἠθέλησε γράψαι, καὶ τὴν ἀπολογίαν ἐποιήσατο. τοῦτο καὶ
Πλάτων πεποίηκεν ἐν τῇ ἀπολογίᾳ τοῦ Σωκράτους, ἐγκώμιον βουλόμενος γράψαι ἐν ἀπολο-
γίας σχήματι. τοῦτο καὶ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν· ὡς γὰρ ἀπολογούμενος ὑπὲρ Σω-
κράτους, ἐγκώμιον Σωκράτους" πεποίηκε. ἔργον δὲ αὖθις ἐστί, καὶ πολλαχοῦ ὑποθέσεις ὁμοῦ συμ-
40 πλέκειν. ἡ γοῦν ἀπολογία Σωκράτους, καὶ Πλάτωνος ἀπολογία ἐστί, καὶ Ξενοφῶντος ἀπολο-
γία ἐστί· καὶ ὁ ποιεῖ ὃ κεφάλαια, τέτταρας ὑποθέσεις ἔχει, καὶ ἀπολογία ἐστί, καὶ κατηγορία, καὶ ἐγκώ-
μιον Δημοσθένους, καὶ ὁποῖον ἐ) δεῖ" πολιτικὸν ἄνδρα. καὶ Ξενοφῶν δὲ, ὁμολογῶν ἐγκώμιον Ἀ-
γησιλάου εἶναι, λέγει ἐν ἰσορροπίας λόγῳ ὃ ἅρμα ποιούμενος. καὶ ποιεῖ ὡς Ξενοφῶν πάλιν ἔν τῇ
Παιδείᾳ καὶ τῇ Ἀναβάσει" εἰρήσεται ἐφημαλισμένους λόγους. βούλεται γὰρ τοὺς δημοτικοὺς τὰ ἴδια
ὅπλα λαμβάνειν, καὶ τοῖς ὁμοτίμοις ἑκατέροις ἁφαλέσθαι ἀφαιρετῶς· τοῖς μὲν, ὡς ἰδίᾳ
ἀσπίς· τοῖς δὲ, ὡς στρατηγοῖς ἀπὸ συμβολαίας, καὶ ἀγωνιζόμενος· καὶ ὃ ἑκατέρων οὕτω
διοικεῖται. καὶ ἐν τῇ ἀναβάσει ὁ Κλέαρχός ἐστι, "τῶν φαλιωτῶν ὑποπλοΐων τοῖ φάλαγσιν

τὴν Κύκλωπα, καὶ μὴ βουλομένων, ἀλλὰ δεικνύντων τὰ ἁπόρως. ἡ δὲ τῶν Περὶ τῶν ἀρετῶν ἰδέα μᾶλλον ἐστὶν ἁπλῆ, καὶ μᾶλλον συνεκπεπλεγμένη. ἔστι γὰρ ἡ τέχνη τῶν ἐξηπατισμένων λόγων μᾶλλον αὐτή, ὃ, μᾶλλον καὶ ἁπλοῦς συμπλέκειν τὰ οἰκεῖα. ὅθεν πεποίηκε καὶ Θουκυδίδης ἐν τῷ Ἐπιτάφιῳ. δημηγοροῦν γὰρ καὶ παρακαλοῦν Ἀθηναίους ἐπὶ τὸν πόλεμον, συνέταξε τὸ ἐπιτάφιον κεφάλαια τῇ παραινέσει. ἐγκώμιόν ἐστιν ἡ παράκλησις ἀπὸ τῶν ἡλίων, ἀπὸ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἐγκώμιόν ἐστιν οὐκ παράκλησις, οὐ τὸ παρακαλεῖν τὰ τῶν ἀναγκαίων, καὶ τὰς δυνάμεις ἑκατέρας τῆς πόλεως. οὕτω κινδυνεύῃ, ὅθεν ὑπεσημάμθα ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων, τοσοῦτον ἀποδεῖξαι δεήσει εἰ τὸ μὴ εἶναί τι ἐξηπατισμένον, ὥστε ὃ ἀναγκαῖον αὖτ' ἐκεῖνος λόγος ἀξηπάτισος. καὶ πάλιν ἐπανέλθωμεν ὅθεν ἐπὶ τὸν ἀρχικὸν τοῦ λόγου ἰὼν ἐξ ἀρχῆς ὑπενθέμεθα, ὅτι τὰ ἀγῶνος ὄντος τοῦ ῥήτορος διπλοῦ, τὰ πράγματος, καὶ τὰ ἤθους τὰ κατοιῶτος, ἡ περὶ τῶν ἠθῶν διοίκησις, ἀεὶ ἐξηπατισμένους τοὺς λόγους ἔχει. πολλὰ ῥήματα παρ' Ὁμήρῳ, πάμπολλα καὶ ἐν μᾶλλον ὑποθέσεσιν, μᾶλλα διοικούμενα. ἐπεὶ καὶ ὁ τῆς Βελεσίδος λόγος οὐκ ἀξηπάτισος, ὅτε ἤκουσα παρὰ τὰ Ἀγαμέμνονος θρασυμθύν τὸν Πάτροκλον κείμενον, ὑπεπίπτει τοῦ σώματι, καὶ ὡρίωσ Πάτροκλον. καὶ οἴεται ὁ ἀκροατὴς ὅτι Πάτροκλον ὡρίως· ἐνδείκνυται δὲ ὁ ποιητὴς θρίαν γυναικὸς ἐν ἀκμῇ κακοῦ ἀπαντούσης τὰς τῆς γυναικὸς ὑποφάσεις, καὶ ἐξὸν τοῦτο ὡρίνειν δίκην λεγούσης πρὸς Ἀχιλλέα· Πάτροκλέ μοι ἀλλὰ πολ-

80 » σον κεχαρισμένε θυμῷ, Ζωὸν μὲν σε ἔλιπον ἐγὼ κλισίηθεν ἰοῦσα· Νῦν δ' Ἀιδηθεν τα κιχάνομαι, » ὄρχαμε λαῶν, Ἄφ ἀνίωσ'. ὡς μοι δέχε) κακὸν ἐκ κακῦ αἰεί. Ταῦτα πρὸς οἰμα ὡρίωσης. » εἶτα ὃ πρὸς οἰμον ῥᾴνῃ ὅτι δ' ἀκινυθύῳ τὸν ὡρίων, ὡς ἀποδῶξιν τὸ δικαίῳ ὡρίως· Ἀν- » δρα μὲν ὦ ἔδοσάν με πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ, Εἶδον πρὸ πόλιος δεδαϊγμένον ὀξέϊ χαλκῷ· 20 » Τρῶς τε κασιγνήτους, οἷς μοι μία γείνατο μήτηρ Κηδείους, οἱ πάντες ὀλέθριον ἦμαρ ἐπέσσαν. Ταῦτα ἤδη Ἀχιλλέως καθάπτεται, ὅτι τὸν ἀνδρα αὐτῆς ἀποκτείνας, ἔχῃ αὐτὸν συνοικοῦντα, » καὶ δεῖ αὐτῇ πολλῆς πραμυθίας. εἶτα συμπαθῶν ἀνάμνησις· Οὐδὲ μὲν σοὶ ἔασκες, ὅτ' » ἀνδρ' ἐμὸν ὠκὺς Ἀχιλλεὺς Ἐκτάνεν, πέρσεν δὲ πόλιν θείοιο Μιώντος, Κλαίῃν, ἀλλ' ἐμὲ φά- » σκες Ἀχιλλῆος θείοιο Κυκλήϊον ἄλοχον ποιήσειν, ἄξειν τ' ἐνὶ νηυσὶν Ἐς Φθίην, δαίσειν δὲ γάμον » μετ' Μυρμιδόνεσσι. καὶ δ' τέλος τῶ ὅπλοτου δ' κέλευσεν ἡ ἀπαντήσεως ἐπαγωγή· Τῷ σ' ἄμο- » τον κλαίω ἰδυηκότα μείλιχον αἰεί. ὡς δὴ ἀκούων Ταῦτα Ἀχιλλεὺς δικαιολογουμένης, εἶπεν, » Ἀλλὰ μὴ κλαῖε γύναι, ἐκεῖνα βέβαται θυμήσεται. κτ' Ταύτας τὰς ὑφηγήσεις ὅτιν ὅπτ' ὄντα πολ- λὰ καὶ τῶν ποιητῶν, καὶ τῶν συλλογισμάτων, καὶ τῶν δικανικῶν καὶ τῶν συμβουλευτικῶν λόγων, καὶ τῶν ἐν ταῖς ἰσοτείαις, διῤῥηλείους τὰς πλάσεις τῶν ῥημάτων, ἢ τὰς ἁπλότητας τῶν κοινῶν λόγων. 30 λέγω δ' καὶ πρὸς οἰμα, ὅτι καὶ ὅταν τὶς ἁπλᾶς λέγῃ, καὶ τοῦτο τέχνη ῥήματος ἐστί, ἵνα ἡ τῆς ἁπλότητος ποίησις ὃ πιθανὸν ἔχῃ τοῦ ἀκούοντος. καὶ τεκμήριον τούτου ἐστὶν ὁ λόγος ὁ τῶ Αἴαντος πρὸς Ἀχιλλέα ἐν ταῖς λιταῖς. ὁ μὲν δὴ Φοῖνιξ τέχνη χρῆται πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὸς εἰ- » ρας αὐτοῦ ἡδίστην ὑποθέσιν, ἀναλωτάτῳ ἀγωνίζεται· Εἰ μὲν δὴ νόσον γε μὴ φρεσὶ, φαίδιμ' » Ἀχιλλεῦ, Βαιέαι, ὡσὶ ἐπὶ πάμπαν ἀμεύσῃ νηυσὶ θοῆσι Πρὶν ἐθέλῃς αἶδηλον, ἐπεὶ χόλος ἔμ- » πεσε θυμῷ, Πάις δὲ ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὖθι λιποίμην; ἡδίστη γὰρ ὑποθεσις Ἀ- χιλλῆ, ὃ λέγῃ τὸν Φοίνικα ὅτι οὐκ ἀπολῴφθήσεται· εἶτα ἡ αἰτία τῶ μὴ ἀπολῴφθῶσαι, ἡ ἔφη, ἡ ἀγωγὴ τῶ ἐξ ἀρχῆς συμπεδάφθαι. Ταῦτα δὲ πρὸς τὰ ἀναντίαν ὑποθεσιν· πῶς μοι· τέθραφα γάρ σε, καὶ χάριτας ὀφείλᾳς. καὶ ὅλη τοῦτ' ἐστὶν ὅπερ τέλῳ ὁμολογίας· Ἀλλ', Ἀχ- » λεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν, ὡσὶ ἔπι σε χρὴ Νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· φρεσὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί. 40 Τοῦτο δὲ ῥῆμα συνιδὼν καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀντιῤῥηματίζῃ ἐξῆς, μιμούμενος τὰ τέχνῃ τῶ σοφο- 81 » κλέους. ἐξηγεῖται γὰρ οὕτω· Μή μοι σύγχα θυμὸν ὀδυσσόμενος καὶ ἀχεύων, Ἀτρείδη πρὸς » φέρων χαρίεν- αὕτη μὲν ἐξήγησις τῆς τῶ Φοίνικος τέχνης. εἶτα ὁ ἀντιῤῥηματισμὸς, Ἴσθι » ἐμοὶ βασίλευε, καὶ ἄμισυ μείρεο τιμῆς. τί γὰρ ἐκεῖνος τὸ ὁσιοῦτόν Ἄιαντα εἶπεν, ἢ τίνα χαρὴν ἤντη- σεν; ἀλλ' ὅπῃ ἀνέμνησεν εἰπών, Πολλάκι μοι κατέδυσας ὅτι σήθεσι χιτῶνα Οἴνου ἀποβλύζων, ἐν νηπιέῃ ἀγερωχῇ· Τὰς ἐν τῇ νεότητι παθὰς προέτεινεν αὖτῳ ὡς ὀφειλομένος χάριτας, καὶ αὐτὸς ἐρημάτισεν εἰπών, Ἄλλῳ χαρὲν λαμβανε μείζω, μὴ τούτῳ αἴτει.

Τοῦτα

Τοῦτα μὲν ὁ Φοῖνιξ ῥηματίζῃ. ὁ δέ γε Αἴας, ἁπλούστατος ὤν, βαθύτατος ἐν τοῖς λόγοις πρώτων ὅτιν. ὠίσατο γὰρ ὡς ὀργιζόμενος, καὶ ἀξιοῦν μηκέτι μηδὲ λαμβάνεσθαι, καὶ λέγῃ· » οὐ γὰρ μοι δοκέῃ μύθοιο τελεύτη Τῆδέ γ' ὁδῷ κιέναι- καὶ ὅπτιμα Ἀχιλλῆ χαλε- » πώτατα καὶ πικρότατα. ὁ δὲ μάλιστα ἐν τῇ παῤῥησίᾳ ἰκέλιον καὶ δεόμενος καὶ βιαζόμενος Ἀχιλέα, οὗτός ἐστιν· Ἀτασθαλίοισι δέοι εἰκῶ Πληθύος ἐν Δαναῶν- καὶ φαίνεταί γε » τοιοῦτος ἁπλοῦς δὴ καὶ ἀφῦκης, καὶ παῤῥησίᾳ ζεούμενος. εἶτα τῇ τέχνῃ πρὸς ζεούμενος φαί- » νεται μᾶλλον πεπεικώς. πῶς δή; Αἴαν διογενὲς Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν, Παντά τί » μοι κῆρ θυμὸν ἐείσω μυθήσασθαι. Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότε κείνων Μιν- » θμήσω ὥς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν. ἐντεῦθεν οὖν ὁ λόγος δείκνυσιν ὅτι καὶ τῆς ἁπλό- » τητος ποίησις, ῥήματος ἔργον ὅτι τελῶ· ἐπεὶ καὶ αἱ τῶν χαρίτων ἀπαιτήσεις οὐκ ἄνευ τῶ ἐρημαΐσθαι γίνονται. οἱ γὰρ αἰτοιοῦντες τὰς χαρίτας πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας, ἐν καιρῷ φυλακτόμενοι τὸ ὀνείδιζειν, ἀνωρεπτῶς ἀναγιοῦσι. καὶ δείκνυσιν ἡμῖν ὁ ποιητὴς τίς μὲν ἐν ἀτέχνου ἀπαιτήσεως τρόπος, τίς δὲ ἐντέχνου. ὁ Ἀχιλλεὺς τῇ μητρὶ λέγῃ· Πολλάκι γὰρ » σέο παῖδος ἐνὶ μεγάροισιν ἄκουσα Εὐχομένης, ὅτ' ἔφησθα κελαινεφέι Κρονίωνι Οἴῃ ἐν » ἀθανάτῃσιν ἀφίκεα λοιγὸν ἀμῦναι, Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι. καὶ » παρᾴνει τῷ Διὶ νήσῃσιν πᾶσαν, καὶ ἐπαγῇ παραινῶν αὐτῇ· Τῶν νῶν μοι μνήσαι παρέζεο, καὶ » λάβε γούνων. Ταῦτα ὑπαγορεύῃ παῤῥαφῶν Θέτις, καὶ πείθουσα αὐτὸν θαῤῥῆσαι, ἐπαγγέλλεται οὐ μόνον ἐρῆν αὐτὸ, ἀλλὰ αὐτῇ λέξῃ λέγῃ· Τοῦτο δέ τοι ἐρέουσα ἔπος Διὶ τερπικεραύνῳ, » Εἰμ' αὐτὴ πρὸς ὄλυμπον ἀγαννιφέα, αἴ κε πίθηται. καὶ Ταῦτα ὑποφορμῶν, ὅτῃ ἀφίκε- » το πρὸς τὸν Δία, ὃ μὲν ὀνείδιζειν ἀφίησι, ὃ δὲ ὑπομιμνήσκῃ ὅτι μελῶς πραγματεύεται· Ζεῦ πάτερ, εἴ ποτε δή σε μετ' ἀθανάτοισιν ἔπειρα, Ἢ ἔπει ἢ ἔργῳ- ὃ μὲν ἔργον οὐκ » εἶπε, τὸ δὲ ῥᾳδίως ἀνωρεπτῶς ἐποιήσατο. Τοιοῦτός πως καὶ ὁ ἱερεὺς ὅστις, γυμνότερος μὲν ἢ κατὰ τὸν θεὸν, ἀνωρεπτῶς δέ. ὑπεκαλεσάμθυνος γὰρ τὸν θεὸν λέγῃ· - εἴ ποτέ τοι χα- » 82 ειεντ' ὅπτι νηὸν ἔρεψα, Ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι » κρήηνον ἐέλδωρ. καὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν ἐξημαλισμένων λόγων παραδύῃ ἡμᾶς ὁ Ὅμηρος, ὅτι οὐ τῆς ἀνωρεπτείας δεῖται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν χρείᾳ σωτομίας. τῶν γὰρ πρώτων χρεία ὅστιν· ὅθεν μὲν ἡ χρεία παραδίδωσι, Ταῦτα ὁ κριὸς παραγτεῖται. διδάσκῃ δὲ τοῦτο ἐν τοῖς Ἑρμοῦ λόγοις πρὸς Πρίαμον Ὅμηρος. τὸν γὰρ Ἑρμῆν, ὥσπερ διδάσκαλος ὤν, παραδύῃ πῶς χρὴ ἐντυχεῖν Ἀχιλλῆ, καὶ παραδίδωσι τὰς μεθόδους τῆς ἱκετείας· Τιὼν δ' εἰσελθὼν, « 30 λάβε γουνὸς Πηλείωνος, Καί μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἠυκόμοιο Λίσσεο, καὶ τέ- « κεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνῃς· καὶ πάσας τοῖς ἀριθμοῖς τῆς ἱκετείας παραλαμβάνῃ, ὃ ἦλθε τὸν Ἀχιλλέως, πατρὸς, μητρὸς, γόου. Ταῦτα μαθὼν ὁ γέρων, οἷδε τέχνῃ κῆ τέχνας. προσελθὼν γὰρ τὸν Ἀχιλλῆ, τῷ ἤλθε ὑπομιμνήσκεται, καὶ λέγῃ· Μνῆσαι πατρὸς « σεῖο, θεοῖς ὀπτείκελ' Ἀχιλλεῦ. καὶ οὔτε τῷ παιδὸς μέμνηται, οὔτε τῆς μητρὸς, ἀλλὰ τῶν « προγόνων. τὸν πολλῶν γὰρ χρηίαν παρέλιπε τῇ χρείᾳ τὸ παιδός. οὐχοιῶν ὑπολεί- πεται ἡμῖν ἐκεῖνος ὁ λόγος, ὅτι ὁ Ὅμηρος ἐπεισόησεν ἐξημαλισμένον λόγον δι' εἰκότος, ἵνα μιμύσῃ μὲν ὁ βούλεται, τὸ δὲ ἀνωρεπτὲς πρὸς τὸν ὑπόμνησιν, ἀλλ' εἰκῇ τὸν λόγον ἐκεῖνον τὸ πα- ῥαφαφαίας. καὶ οἱ πολλοὶ ἀγνοοῦσι τὸν εἰκότα. ἔστι δὲ ἡ εἰκὼν ἐν Ὀδυσσέως λόγῳ. ἐξά- γεται δ' ὑπομνήσεως Τοῖς Ἕλλησιν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὠρμημένους σφόδρα ὅτι ταῦ Πατρόκλου θανάτου. Ὀδυσ- « 40 σεὺς ἀξιοῖ ἀδοῖς πρότερον φαγεῖν, καὶ οὕτως ἐξελθεῖν· καὶ ὑπομνᾷ ταῦ Ἀχιλλέως, ὅτι ποιη- « τικῶς οὕτως τοῦτα βούλεται· καὶ λέγῃ τῷ ἀρχικῷ τῆς παραινέσεως, τῷ αἰτίαν, εἶτα τῷ παραίνεσιν ἀδιαπόητος. ἢ εἰ πάτου τὶς τί βούλεται ὃ, Κρείσσων εἰς ἐμέθεν καὶ φέρτερος « οὐκ ὀλίγον ὧδ' Ἔγχε· ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήμαθ' ἅμα ὁμοίμην. Πολλοὶ ἐπεὶ προέστη- « κεν ἡμῶν, καὶ πλείονα οἶδα. ἠδ' ἡ τὰ προοίμια τῆς ὑπομνήσεως, ὥσπερ καὶ ὃ, Μνῆ- « σαι πατρὸς, ὡς ὧδ' ἀλαοῦς ὧδ' ἐὼν, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ, Κλέπτε νόῳ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι, οὐδέ με πείσεις. « εἶτα εἰπὼν τὸ γνώμης τῶν ἀρχικὸν, ἐπάγῃ, Τῷ τοι ὑπὸ πλῆτο κραδίη μύθοισιν ἐμοῖσιν. Αἶ- « ψά τε φυλόπιδος πέλεται κέρος ἀνθρώποισιν. Ἧς τε πλείστην μὲν καλάμῳ ζωὸν «

» χαλκὸς ἔχευεν, Ἄμητος δ' ὀλίγιστος, ἐπὴν κλίνῃσι Φάλαγγα Ζεύς, ὅστ' ἀν-
» θρώπων ἔριδα κρατερὴν καὶ ἀμείλικτον πολέμοιο τέτυκται. καὶ ἡ εἰκὼν πέφυκε τῆς συμβολῆς. εἰδέναι δ' ὅτι αὐτὴ ἡ εἰκὼν ἐστὶ τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας τῆς Ὁμήρου. ὑπόμνησις γάρ ἐστι πικρὰ τοῦ τὸν Ἀχιλλέα, καὶ δι'
» ἀπορρήτων λυπηρὰ παραίνεσις. Δηλοῖ τοῦτο καὶ τὸ ποιμνίου αὐτῷ μακρὸν εἶναι. Κρείσσων εἷς
» ἐμεῖθεν καὶ φέρτερος ὅδε ὀλίγην περ Ἔγχει· ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήμαλί γε πεφυδοίμην. Πολλὸν
» ἐπεὶ πεπότερος ἠμύμων, καὶ πλείονα οἶδα. ἀλλὰ τὸ πεποίμνιον τὸ κτήματός ἐστιν ἀρχή,
Μὴ πάμπαν θαρρεῖν τῇ ἀνδρείᾳ τῇ σαυτοῦ· εἰ δὲ μή, ἐλέγχῃς αὐτὸν ὁ μηδὲν εἰδώς. ἀλλ' ἄχνυε παρ'
ἀνδρὸς ἐμπείρου καὶ ὑπομνήμονος σὸν πείρας πεφυκότος. Οἷς οὖν ἐστιν ἡ ὑπόμνησις ἐκείνῳ;
» Γαστέρι δ' ἅ πως ἐστὶ νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιούς· Λίαν γὰρ πολλοὶ ἐπὶ τεμοὶ ἦμαρ πάντα
» Πίπτοισιν. πότε κεν λὰξ ἀπωθοίμεθα πόνους; Ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὃς κε θάνῃσιν, 10
» Νηλέα θυμὸν ἔχοντας ἐπ' ἤματι δακρυχέοντας. Ὅσοι δ' ἀπὸ πολέμοιο πεφεύγασιν λί-
» πωσι, Μεμνῆσθαι πόσιος καὶ ἐδητύος, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον Ἀνδράσι δυσμενέεσσι μαχώμεθα νω-
» λεμὲς αἰεί, Ἑσπόμενοι χαλκὸν ἀτειρέα. μηδέ τις ἡμῖν Λαὸν ὀλιγωτέων πολυδέγμενος
» ἰφθιμάων. Ἥδε γὰρ ὀλιγωτὺς καὶ ἐὸν ἔσσεται, ὃς κε λίπηται Νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων. ἀλλ' ἀ-
» θεῖοι ὁρμηθέντες, Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἐγείρεσθον ὀξὺν Ἄρηα. ὡς εἰ ἕλεσθον. Πολλοὶ
» τεθνᾶσιν ἤδη μεθ' ἡμέων νῦν δ' ἀπορρίψας τὸν μόλιν, ἀξιοῖς τῇ σαυτοῦ πεφυκὴ ἑλ-
πίδας τῆς νίκης ἔχειν. εἰ δ' οὖν ἐξέλθοσι νῆες, οὐδ' ἀν ὁ Ζεὺς χειμάζοιμός σι, βοηθὴς δ' ἔσται Ἕλ-
λησι, δυνήσον) διαρκέσαι νῆες ὅσοι πεφύκασιν. ὥστε μὴ φεύγειν μέλλειν ὅτι τῇ πεφυ-
» γηκὼς τοῦ Διός, καὶ πεφοβημένος φαλιοῦ· ἐλεγχθήσῃ δὲ τῇ ἀδυνατίᾳ τῶν φαλιωτῶν· Αἶψά τε
» φυλόπιδος πέλεται κύδος ἀνδράσιν. Ἄμητος δ' ὀλίγιστος, ἐπὴν κλίνῃσι Φάλαγγα Ζεύς, 20
» ὅστ' ἀνδρῶν ἔριδα πολέμοιο τέτυκται. Εἰ γὰρ τοῦ Διὸς ἡ μῆνις οὐκ ἔστιν; συμβήσεται οὖν
ἡμῖν πολλὰ μᾶλλον ἡμύνεσθαι ὠφέλειαν σὺν τῆς παρόδου σου πεφυσπῆς Δηλοῦ τὸν Δία, ἀν' ἀδυνάτους ὄν-
τας φαλιοῦσθαι. ὥστε ἐλεγχθήσεται σου ἡ ἀνδρεία ἡ θαυμασὴ τοῦ τῆς πεπετείας. Ὅτι δ'
οὕτω ταῦτα πικρά ἐστι καὶ ὑπόμνησιν ἔχει, εἰκόνος παβολὴ ὁ πικρὸν τῆς ὑπομνήσεως
ἀσφαλὲς ἐποίησεν.

Περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμελουμένων.

ἠθῶν πλημμελήματα.

ΑΛΑ δὲ πλημμελούμενα ἐν ταῖς μελέταις. οἱ μὲν, ἠθῶν ἀμοίρεσι τοῖς λόγοις ποιοῦνται, οἱόμενοι τὸ πρᾶγματος εἶδος τὸν ἀγῶνα, ὃ δὲ ἦθος ἐν παρέργῳ ὑπάρχον· οἱ δὲ, πρὸς τοῖς κρῶσιν τῶν ἠθῶν ἀκαταλλήλως ἔχουσιν, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἁπλοῦν ᾖ ὁ ἦθος καὶ πρὸς ὀλίγον τὴν ἰδέαν ἐκκείμενον, ἰδόντες καὶ πρόσπεσόντες χρῶνται τῇ ἠθοποιΐᾳ· ἂν δὲ διπλοῦν ᾖ, ἢ τριπλοῦν, καὶ ποικιλώτερον, ὕστερον διαιρέσεως τῶν ἠθῶν ζητοῦσιν, ὕστερον πρὸς τοῖς κρῶσιν αὐτῶν πρα-
γματεύονται. ὅθεν αὐτοῖς οὐδὲ ἀγωνίζεσθαι τοῖς ἤθεσιν ἐναρχὴν συμβαίνει. Ἀλλ' ὁ τῶν ἠθῶν
ἀγών, ἃ καλοῦμεν ὑπόφωνημα, πρόσωπα συνθεσαί τινες αὐτόματοι φωναὶ ἠθικαί, καὶ παρ' οὐ
84 καὶ τὸν ἔπαινον καρποῦνται γυμνασταὶ ἃ ἤδη φθεγξόμενοι· δέον καθόλου τούτοις ἀγωνίζεσθαι,
ὥσπερ σώματι ψυχικῷ, πλέκοντας ἃ ἤδη τοῖς πράγμασιν. ἔτι τε ἀκαταστάτοις ὂν μέγα
ἦθος. ἔστι δὲ τοῦτο ἐν φιλοσοφίας, οὗ ἃ μὲν πάντα κτῆμα ἐξήρτηται, πρόσφορα τοῖς
ἐκάστοτε ἐπιτηδείοις πρὸς ὁπωσοῦν· παρὸ καὶ μικρότερα ἐν ταῖς τῶν ἠθῶν χρείαις εἰσὶν, ὁπό-
τοκα καὶ ἃ ἤδη μεταχειρίζουσι), ἐδαμοῦ δὲ μεγαλοπρεπὲς ἀφαιρούμενα, δέον τοῦτο φυλάττειν
πάντα χρόνον. ὥσπερ γὰρ ἐν ψυχῇ δεῖ τὸν λογισμὸν κρατεῖν, θυμὸν δὲ καὶ ἐπιθυμίαν τούτῳ ὑπακούειν,
καὶ ὅσα μὲν θυμῷ πρόσφορα, μὴ λογισμοῦ θυμοῦσθαι, ὅσα δὲ ἐπιθυμίας χαριζόμενα, μὴ
ἄγαν δηλογίστως χαρίζεσθαι· οὕτω δὲ δεῖ καὶ τοὺς λόγους ἐν μὲν ἦθος ἐκείνου δὲ μέγιστον, ὃ ἐν φι-
λοσοφίας, ὥσπερ λογισμὸν ἐοικέναι τοῖς λόγοις· τὰ δὲ ἄλλα ἐπάλληλα, τὰ θυμικὰ λέγω, καὶ
τὰ οἰκεῖα, καὶ τὰ ἀρεῖα, καὶ τὰ πικρὰ, καὶ τὰ ὑπόφωνα, πάντα τοῦτα ἐκείνῳ ἐξηρτημένα, καὶ
ἀλλήλοις συνεκεκραμένα χρὴ τὸν τῆς χρείας λόγον. τοῦτο δ' ἦθος Πλάτων ἐοικότως
ἐν τοῖς τῶν σοφιστῶν, καὶ τὰ τῶν πολιτικῶν, καὶ τὰ τῶν δημιουργῶν, καὶ τὰ τῶν μειρακίων, καὶ τὰ τῶν
ἀνδρῶν,

ἀνδρῶν, καὶ τὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν, καὶ τὰ τῶν δούλων, καὶ τὰ ἐλευθέρων
ἤθη, χρῆται λόγων τούτῳ συνεπλεξε. τοῦτο καὶ Δημοσθένης ἐποίησεν, ὅτι ὅλως μεγαλοπρεπὴς
ἐστὶν ἐν τοῖς λόγοις, ὁμοίως ἔν τε τοῖς συμβουλευτικοῖς ὃ τῷ πολιτικῷ ἦθος ἐποίησεν, καὶ ὃ
τῷ κολακευόντος τούτῳ συμπλέκων, καὶ ἀγεφύρων τὴν δόξαν τῷ σωφρονοῦντος· ἐν οἷς πρα-
γματεύεται σωφρονίζειν καὶ μίμησιν τῶν Πλάτωνος. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὰ δόγματα οὐκ αὐτὸς ἀπο-
φαίνεται, εἶτα περὶ αὐτῶν ἀγωνίζεται, ἀλλὰ ἐν μέσῳ τῶν ζήτησιν ποιούμενος πρὸς τοὺς
ἀγαθοεργοὺς, ἀεισκιων μᾶλλον ὃ δέον δόγμα, ἢ φιλονεικῶν· ὅπερ αὐτὸς φαίνεται, πολλὰ
ὅσα περὶ τῶν χρημάτων ἢ καθ' ἡμᾶς λέγεται. τοῦτο καὶ Ὅμηρος πάντα χρῆται, παρ' ᾧ καὶ πάντα ἤθη,
καὶ πάσας φαντασίας ἀπὸ τοῦ ἰσουμένου· καὶ ταύτῃ τέχνῃ μεταχειρίζόμενος, πρὸς τὰς ἀφορ-
μὰς τῶν ὑποκειμένων προσώπων ποιήσεται τὴν ἀφήγησιν. Ταῦτα μὲν ὧν ἤδη πλημμελούμενα, ὃ, μηδὲ ὅλως ζητεῖν· οἱ δὲ, ὃ μὴ πάντα δεῖσκειν· οἱ δὲ, ὃ μὴ περὶ τὴν κρᾶσιν πεφυκότα μαλθάσσειν· οἱ δὲ πλῆθοι, καὶ ἀεὶ ὄντες, καὶ ὃ μὴ πρῶτον καὶ μέγιστον ἦθος ὑφίσασθαι, καὶ τὰ μέλλα ἀκολουθοῦντα ἐπάγειν. πρὸς δὲ γνώμην πρῶτον τὰ μέρη ἐκ ὁρῶντες· γνώμης πλημμέλημα.
ἀλλ' οἱ μὲν, πάντα ἀφὸ βραχέων ὑπιδέχεσθαι, δείξαντες ἔναγχος τῶν ζητουμένων καὶ παρελ-
θόντες, σωτομίαν τινὰ τοῦτο νομίζοντες, τὴν ἀπόλαυσιν τῆς τῶν πραγμάτων ἀκριβείας· οἱ δὲ,
ὅπως πλέον εἰς ἔκθεσιν τῶν ὑποκειμένων ζητημάτων ἐρεῖσι σκοποῦντες, οὐκ εἰδότες
ὅτι τὰ μὲν φύσει ὁμολογούμενα, καὶ τοῖς ἤθεσι διεγνωσμένα, καὶ τὰ ἔθεσι κεχριμένα, βραχείᾳ ἀποφάσει τὴν ἰσχὺν ἔχει. ἐὰν δέ τις μηκύνῃ, ψυχροτέρα καὶ ἀδυνατέστερα αὐτὰ ἐξεργάζεται. πρὸς δὲ τοῖς τῶν νόμων ἐξετάσεις καὶ τοῖς τούτων ἀποδείξεις, ἡ πολλὴ πραγματεία φαί-
νεται, ὅτε πολλάκις ἀγνοούμενά τε βραχέως ἀεὶ λέγειν, καὶ οἷς δεῖ μήκους πρὸς ἐλθεῖν· καίτοι βραχὺς ὁ πρὸς τούτων λόγος· ὡς τὰ ἰσχυόταται βραχύτατα λεκτέον· τὰ δὲ ἀδυνατώτατα δεῖται, καὶ τὰ αἰτήματα τὰ τῆς βοηθείας τῷ ῥήτορος εἰς ῥοπὴν δεόμενα. ὅλως δὲ ἅπτε βραχέα ἅπτε πολλὰ δεῖ ζητεῖν λέγειν, ἀλλὰ σύμμετρα πάντα χρή, ζητοῦντας πρὸς τὴν συμμετρίαν πάντα χρὴ καὶ τὸν ἀσφαλῆ· ὑπερβολὰς δὲ τῷ πολλὰ δοκεῖν δεῖσκειν καὶ λέγειν, πολλὰ ἐν τοῖς λόγοις λυμαινόμεθα. Ταῦτα μὲν καὶ περὶ τῶν γνώμων ἀμβλήματα.

Περὶ τῆς ἐν μελέταις ἀτεχνίας. ια 85

ΑΤΕΧΝΙΑ δὲ ἐν μελέταις αὕτη. πρώτη μὲν, γυμνὴ τῶν κεφαλαίων πρά- πάντων ἔλλειψις μάθημα.
σις πάντων, τὸ μὴ ὑπίστασθαι μηδὲ πρόσοικεῖσθαι, ὅπερ ὅστις πρόσ-
80 ῥησιν ἢ πρόσχυσιν, μὴ τοὺς τῶν πράσεων μεθόδους· αἰ ὁπόταν τεμὼν
ἐγκράτων ἀγωνίζονται· ἢ ὡς εἰδότος τοῦ λέγοντος τὰ μέλλοντα λεχθήσεσθαι
ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου. Οἶδα γοῦν ὅτι ἐρεῖ, καὶ ἀνίκα νὴ Δία ἐρεῖ· ἢ ὡς πυθομέ-
νῳ· Πέπυσμαι γοῦν αὐτὸν ἐρεῖν· Ἀπήγγελέ γοῦν τίς μοι· ἢ ὡς σχολαζο-
μένῳ ὧν ἐκάστη τῶν πράσεων χρὴ λόγον τέχνης πρόσθεσθαι. ὁ δὲ λόγος τῆς τέχνης ἅπτε· πρὸς ὧν ἀπρόοπτα λύσιν, ἐσομένην εἰδέναι ἐσομένου τὸν ἀντίδικον· πρὸς ὧν ἀμφιβόλως ἔχομεν καὶ μέσως, εἰκάζειν πρὸς ποιησόμεθα· ἃ δὲ ἰσχυρὰ ὄντα τῶν ἀντιδίκων ἴσμεν, ταῦτα ἀκινδύνως φήσομεν· ἵνα μὴ δοκῶμεν σωρειδέναι τὰ ἰσχυρὰ τοῖς ἀναγκαίοις. μία γοῦν αὕτη ἀτεχνία, ὥσπερ ἔφην, ἡ τῶν πράσεων γυμνότης· ὧν καὶ τέχνην τινὲς διαιρέσεως νομίζουσιν. ἑτέρα δὲ, ἡ δοκοῦσα πρόσθεσθαι τοῖς πολλοῖς τῆς τάξεως ἀκολουθία, ὃ καλὸν τοῦ πράγματος, τὴν παῦσιν
40 διδόναι τοῖς καλουμένοις κεφαλαίοις· ἀλλὰ μὴ κατὰ τὴν χρείαν τῆς ἀγῶνος ἁρμοσμὴν ταῖς πί-
στεσι, ἵνα καὶ μεταπίπτῃ, καὶ τάξιν ὃ συμφέρον ἡγούμενον· ἀλλὰ μὴ ὥσπερ στοιχείοις χρῆσθαι τοῖς κεφαλαίοις κατὰ τὴν τάξιν ἀπὸ τοῦ α ἕως ω, ἀλλὰ καθάπερ γραμματικὴν ἀνύσρα πρὸς τὴν χρείαν τῶν ἀγώνων, ὥσπερ γράμματα πρὸς ὃ α πρὸς τὰ ὀνόματα, ἅπτω καὶ τὰ κεφάλαια πρὸς τὰ πράγματα ἁρμοσμήν. ἕτερον ἐκεῖνο, ὃ μηδαμοῦ συμπλέκειν τοῖς ἀθετέοι τὰ ἰσχυρὰ, ἵνα τῇ τούτων ἰσχύι ἐκεῖνα ὑπικρύπτηται. ἔτι κἀκεῖνο, ὃ μηδαμοῦ τῶν λόγων σκυβολῶν ποιῆσαι μηδεμίαν χαρὰς χαρβαίνοντα, εἶτα πάλιν ἐπιμίσγα. ὅπερ ποιοῦσιν οἱ παλαιοί, ἐν ἑτέρων χαρῶν ἀγῶσιν, ἑτέρων μύθους ποιοῦνται, τεχνικῶς πρὸς τοιχοῦσθαι τὸν τῶν

μελλόντων λεχθήσεσθαι πίστιν, ἢ παρόντα ὁμοῦ ταῖς ἐκείνων συμπλέκοντας πίστεσιν. ἔτι καὶ-
κεῖνο ἁμάρτημα, ὃ μηδὲν προσδιοικεῖσθαι μηδὲ προστετραχηλίσθαι, εἶτα ὅπῃ φέρῃ ὁ λόγος
ποιοῦσιν οἱ παλαιοί πολλὰ, καὶ μάλιστα Δημοσθένης τῆς μίμησιν τῶν Πλάτωνος, εἰδὼς ὅτι
πάντα χορὸν προτείνοντα ἁρμονίαν ἔχει· προσκαταβεβλημένα δὲ πρὸ ἑαυτῶν ἀφίησι φαίνεται. ὃ δεῖ λέγειν ὅτι τὴν ἀναλογίαν ἀκολουθίαν οὐχ ὁρῶμεν, ὡς φησι δεῖν Πλάτωνα προσδεῖναι τοῖς λόγοις; ἢ χαίρειν ὡς ἔτυχεν βεβλῆσθαι τὰ συνθήματα, ἀλλ' εἰς τὸν λόγον ἐοικότα σώματι οὐκ κεφαλὴν ὅτι πόδας ἔχοντι τὰ μέρη καὶ τὰ μέλη ἀλλήλοις τε προσήκοντα καὶ τὰ ὅλα συσήμους τῷ σώματος. τοῦτο μὲν παρεῖσθω δηλονότι, ὅτι ἔοικε τοιοῦτον εἶναι. ὁπότε γὰρ καὶ Λυσίαν ὅτι οὕτω ἐλέγχει, πᾶσαν τὴν μετέρασιν ῥητορικὴν ἔοικεν ἐλέγχειν. τοῦτο δὲ, τὸ ἔλεγχον τὸν τῷ μὴ διῃρῆσθαι τὴν ἀναλογίαν ἀκολουθίαν, μόνος Δημοσθένης ἐξέφυγε τὴν μίμησιν τοῦ Πλάτωνος· πῶς, καὶ ἵνα ἔχῃ τόπον, ἐν τοῖς περὶ μιμήσεως πειρασόμεθα διαιρεῖν καὶ ζητεῖν. ἔτι πλείω ζητοῦντι, τὰ τῆς ἀτεχνίας πλημμελήματα. περὶ δὲ τὴν λέξιν, συχνὰ τὰ ἁμαρτήματα. οἱ μὲν γὰρ, πάνυ ἀτελῶς φθεγγόμενοι, καὶ φασι δεῖν φύσιν δὴ καὶ γνώμην μεταδιώκειν, οὐκ εἰδότες ὅτι ἐν τοῖς καλῶς μάλιστα γνώμην ἔστι. ἐν δὲ τοῖς ἀφροάφῳ τῆς λέξεως οὐδὲ ὃ σαφὲς, μήτιγε γνώμην φαίνεται. ὃ γὰρ ἀφροάφον οὔτε τὴν διάλυσιν ἀκριβῆ, ἅτε τὴν
86 φαινομένην σύναρμῆ παρέχεται. ἅτε δὲ τοῦ εὐσήμου τῆς λέξεως διαλαμβάνοντος, εἰ που τὴν διάλεκτον ὄνομα ἢ ῥῆμα εἴρηται, τοῦτο ἀπορῶντες, καὶ πάνυ τοῦ φθεγξόμενοι, ἐπ' ἀρχαιότητι δηλονότι σημαινόμενοι· ἔστιν οὗ πεποιθότες, εἰ γε μὴ λογίζονται ὅτι τὰ βιβλία ἀφ' ὧν γινώσκουσι τῶν ἀρχαιοτάτων ἀγωνίζεται, τὰ δὲ διάλεκτον ἀπὸ τῶν τοιούτων ἐστίν. ἔχειν ἀρχαίζειν δοκοῦσι ὁ τὰ ἁλιάκις εἰρημένα ἀρχαίοις λέγων, ἀλλ' οἷς ἀεὶ λεγομένοις καὶ πάνυ χρώμενος. ἀνόμασι δὲ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν εὐσήμων ὀνομάτων, καθ' ἃς αἰτίας ἔστι τοῖς βιβλίοις. εἰσὶ δὲ αἱ αἰτίαι
ἀσαφείων ὀνομάτων χρῆσις. αὗται. πρῶτον μὲν ἐκεῖνο· ἕνια τῶν ὀνομάτων τοῖς τότε καιροῖς συνῆν ἐν καὶ γνώριμα, ὧν νῦν ἡ χρῆσις ἐξερρύηκεν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ὡς γνωρίμοις ἐχρῶντο· ἡμεῖς δ' ἀφ' αὐτῶν εἰκότως σκληρίζομεν. δεύτερον αἰτία· ἕνια τῶν πραγμάτων ταῦ μὴ πολλάκις συνῆν τοῖς ἀνθρώποις ἔστι), ἀπῆν πάντα ἔχειν καὶ τὰ ὀνόματα, οἷς ὁ πρὸς τοὺς ὁδοὺς τῆς πάσης, ὅταν ὑπὸ λίνος δρομέος ἢ τρυφοῦ μὴ οἱοίτε ὦσι τέμνειν οἱ ὀδόντες, ὡσπερ φέρεπονίες. τοῦτο γὰρ ἀσαφώς συμβαίνει· ἀσαφὲς δὲ καὶ ἡ χρῆσις τῶν ὀνόματος. ἡμεῖς δὲ ἔστε ἐκκυκλούμεθα ἀεὶ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα. τρίτη δὲ αἰτία ἐκείνη· συνίσασι λέγουσι τὰ ἀσαφῆ τῶν ὀνομάτων τοῖς μίμησιν τῶν προτέρων ἑτέρους, καθάπερ ἐν ἰδίῳ τινὶ κωμῳδίας. ἡμεῖς δὲ ὅτε παίζοντες, ὅτε φιλίαν καλλικλόμενοι, ἀπροῶμεν τὰ ὁλίγα τοῦτα ὀνόματα, ὀφθαλμίαν καὶ ἀπειροκαλίαν τοῖς ἀμούσοις τῶν παθῶν προπεπλωκότες. 30
ἔτι καὶκεῖνο πλημμέλημα ἐν τῇ λέξει, τὸ ὑποφιλοτιμίας πᾶσι χρῆσθαι τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι πάνυ καθ, τὸν καιρὸν μὴ προσήκοντα· οἷον λέγω ἰσοκικὸν τοῦ ὄνομα, ἀλεκτικὴν, ποιητικὴν, ἐκ βαυλωδίας ἢ κωμῳδίας φθέγξεσθαι ὄνομα. ἔστι δὲ τοῦτο παιδείας μὲν ἴσως ἕνδειξις, χρήσεως δὲ ἀπειρία. δεῖ γὰρ ἀκριβῆ τὰ τῶν ὀνομάτων, ἵνα δικανικά τε τῶν ὀνομάτων, ἵνα ἀγελεκτικὰ, καὶ ἵνα ἰσοκικὰ, καὶ ἵνα ποιητικὰ, ἑκάτερα τῆς ποιήσεως, καὶ ὁπότε λέγεσθαι τὰ πολιτικὰ πάντα χρῆν. εἰ δὲ μή, καὶ γελοῖοι καὶ ὀπίφθονοι φανούμεθα· ἐκ ὡς ὄντος ἔστι που καὶ ἀγελεκτικὸν ὄνομα καὶ ἰσοκικὸν καὶ πολιτικὸν ἐν τοῖς ποιητικοῖς βιβλίοις, ἀλλ' ὑπάρχειν δεῖ καὶ τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως, καὶ τῶν διοίκησιν. ἔστι δὲ ὁ μὲν καιρὸς ἐκεῖνος, ὅταν σπουδαιότερόν τι ὄνομα ἢ ἀπὸ ποιήσεως, ἢ ἀγελεκτικῆς, ἢ ἰσοκικῆς, χρῆσθαι, ὡς ὁ ῥήτωρ προὸς τὸν ἀνέργλαν. ἢ δὲ διοίκησις ἐκείνη, τὸ προεξηγήσασθαι καὶ τοῖς προσδεξομένοις ἢ ὑπὸφερομένοις οὖσι γνώ- 40
εἰμοις ἀφανίσαι τὸν καινότητα τοῦ ὀνόματος, καὶ ὁμολογίᾳ χρῆσθαι, τοῦτο ῥῆμα ἐξ ἀρχῆς ἰδέας λόγων ἔχει). ἰκανὴ γὰρ ὁμολογία καὶ πίστωσις τῆς κενότητος. ταῦτα καὶ ἐπὶ πλείω τούτων τις λέξιν ἀμάρτοιμεν. ἀκόλουθος ἡ τῇ λέξει καὶ ὁ περὶ τῶν σχημάτων λόγος, ὅπῃ καὶ
σχημάτων χρῆσις. ἁπλάστως καὶ ἀσχημάτιστως λέγουσιν, ὡσπερ καὶ ἀρχαίως, τοῖς ὀνόμασιν. οἱ δὲ καὶ πάνυ χρῶνται σχήμασι στωμύλοις, ἀγνοοῦντες τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ὡσπερ καὶ τῶν ὀνομάτων. τοιαῦτα μὲν ἕνια καθόλου λέγειν ἔχομεν, ἐν ἧθει, ἐν γνώμῃ, ἐν τέχνῃ, ἐν λέξει. φέρε δὴ καὶ μέρος σκεψώμεθα ἀπὸ τῶν τῆς ὑποθέσεως στοιχείων τὰ ὧν ἑκάστῳ στοιχείῳ πλημμελήματος. ἔστι δὲ τὰ τῆς ὑποθέσεως
στοιχεῖα

στοιχεῖα τέτταρες, προοίμιον, διήγησις, πίστις, ἐπίλογος. ἃ δίκην πλημμελοῦμεν ἐν προοιμίῳ μελετῶντες, ζητοῦτε ὅτι. προοίμιον μὲν, ὡς εἰώθασι δίκας ἀγωνιζόμενοι προοιμιάζονται, γλυκύτατον πάντων ἐστὶν ἀκροατῆ· ὅπῃ προσδέχονται τοὺς μελέτης τὸν ὑποθήσειν, ἡδύμενοι καὶ τὸν δικαστὴν, ὡς ἐπὶ τὸν ἀκροατὴν, ὅπῃ σαθαι δοκεῖ προοίμιον. δεῖ δὲ ἐν τοῖς προοιμίῳ καὶ παραινοῦντα ὃ προσῆκον ὅπῃ κεφαλαίων, προσδηλοῦντα τοῦτ' ὧν ὁ λόγος ἔσεται. ἔπειτα δὲ νόμον ἁπλᾶ προοιμίων ἐποίησαντο τὰ προοίμια, οὐκ εἰδότες ὅτι ἐν ἐξαρκεῖ· πολλάκις δὲ 87
καὶ πλεόνων δεῖ. εἰ δίκην πολλοὶ προσκαταχέωνται τοῖς κεφαλαίοις ἐν τοῖς προοιμίοις, οὐδὲ νοσοῦντες ὅτι τὰ προοίμια δεῖ σύσασιν μὲν ἓν τῶν κεφαλαίων, οὐκ ἔστι δὲ αὐτὰ κεφάλαια. ὅθεν καὶ τῶν ἀντιδίκων ὑπολήψεις ἐν προοιμίοις λαμβάνουσιν. ἔτι μέντοι καὶ λοιδορούμεθα
10 πάνυ καθ' ὑπὲρ τοῖς ἀντιδίκοις προοιμιαζόμενοι· οὐκ εἰδότες οὐδὲ τοῦτο, ὅτι ῥήτωρ λοιδορίᾳ χρῆται ὡς πίστει, ἤτοι κατ' ἦθος, ἢ κατὰ πραγμάτων χρείαν· ἡμεῖς δὲ πάνυ καθ' ὑπὲρ τοῖς ἀντιδίκοις προοιμιαζόμενοι λοιδορούμεθα. ἔτι μέντοι ἐν ζήτημα τῶν προοιμίων ἡμῖν ἐστι, τὰ τροχοῦλα καὶ τὰ περιφερῆ λέγειν προοίμια. οὐκ ἴσμεν δὲ ὅτι καὶ τὰ ἀποτεταμένα ἐστὶν ὡς ἐν διηγήσεως εἰπεῖν. καὶ ἀπὸ παροιμίας που ἄρχεται προοίμιον· καὶ τοιοῦτόν τι καὶ εἰκόνα προοίμιον ἔχει. πάντων δὲ τούτων τῶν ἀγνωμάτων, ὃ μὴ δεῖσθαι ἡμᾶς ὅτι ὃ κεφάλαιόν ἐστι τὸ προοιμίου, καὶ ἵνα ἡ τέχνη ἐστί. ὃ δὲ κεφάλαιον τὸ προοιμίου, δόξα προσώπων τε καὶ πραγμάτων. δεῖ γὰρ ἢ συσῆναι, ἢ ἀμφοῖν, ἢ προσώπων, ἢ πράγμα. ἡ δὲ τέχνη τὸ προοιμίου, προδιοίκησις τοῦ πάντος ἀγῶνος. δεῖ γὰρ προσκευάσαι τὸν ἀκροατὴν ἐν τῷ προοιμίῳ, ὡς συμφέρῃ τῷ ῥήτορι τοῦτῳ τῶν τοῦ πάντος ἀγῶνος ἀκοῦσαι ποιήσασθαι. σπένδει καὶ τὰ μέρα
20 τῶν προοιμίων διείσκηλθ, καὶ τὰς διοικήσεις, καὶ τὰς πλάσεις, καὶ τὴν ἐρμήνειαν. ταῦτα μὲν ὅτι κεφάλαια τοῦ ἐν προοιμίοις πλημμελείας. διηγήσεις δὲ οἱ μὲν, οὕτω βραχείας διηγήσεως ποιοῦνται, ὡς πάρ' ὀλίγον μηκύναι τὴν ὑποθέσιν· οἱ δὲ, ἕτω μακράς, ὥστε καὶ συμπλέκειν καὶ πλημμελήματα. καταπεδιαῖς ἵνας καὶ αὐξήσεις. ἑκάτερον δὲ τούτων ἁμάρτημα. τὸ τε γὰρ μὴ σαφῶς διδάσκειν οὐκ ἀνεπιδιηγεῖσθαι, τό τε ἀπέρασμα λέγειν, ἀλλὰ μὴ ἐν μέρει τῆς διδασκαλίας ὃ πιθανὸν διοικεῖσθαι, κλέπτοντα τὴν ἀκρόασιν, παταῖα καὶ ἄκαιρος ἡ τοιαύτη ἀδολεσχία. δεῖ δὲ τὸν ῥήτορα διηγεῖσθαι μὲν ὡς διδάσκοντα, πειρᾶσθαι δὲ πείθειν ἐν τοῖς διδάσκειν, τὰ σαφῆ καὶ τὰ ἰχνεύειν, τά τε τῶν ἐξ ἐναντίας καὶ τὰ αὐτῷ, πρὸς τὸ συμφέρον μεταχειριζόμενον. ἁμάρτημα δὲ καὶ ὃ πάντα χρὴ διηγεῖσθαι, μὴ ὅπισθάμενον ὅτι ὅλη μὲν ἰδέα συμβουλευτικὴ διηγήσεως δεῖται· ἴσασι γὰρ οἱ βουλόμενοι περὶ ὧν σκοπεῖσθαι καὶ δέονται μαθεῖν, ὃ πρακτέον ὅτιν, οὐχ
30 ὅπως βουλευτέον. εἰσὶ δὲ καὶ δίκαι διηγήσεις οὐκ ἔχουσαι. αὗται δὲ εἰσὶ τοῖς δικάζουσι τὸ πρᾶγμα γνώριμον ἔχουσαι, καὶ τοῖς ἀντιδίκοις ὁμοίως ἀμφοτέροις ὁμολογούμενον. αὗται δέ εἰσιν αἱ πλείους τῶν πραγματικῶν ὑποθέσεων. τοῦτο δὲ ὑπὸ πρᾶγμα ὅτι πολιτικὸν ἐν οἷς τὸ δεῖ διηγεῖσθαι. ἀλλὰ πάτημον τὸ ἀνάλωμα τῶν λόγων, ὅπου τοῖς λέγουσιν ἀμφοτέροις ἡ διήγησις πρέπει, καὶ πλέον θατέρου ἑκατέρων, οἷς χρησίμων διηγήσεις, γλοιᾶ πάντα πάσιν· ὁμολογοῦσι γὰρ καὶ ἐκ προβολῆς αὐτήσεις· οἷς, δύο στρατηγῶν ὁ μὲν, πεντήκοντα ἔλαβεν αἰχμαλώτους· ὁ δὲ, πεντήκοντα ἀνῄρηκεν· ἀμφισβητοῦσι τῆς δωρεᾶς. ἐνταῦθ γὰρ τὸ διηγεῖσθαι θατέρῳ χρήσιμον. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ πεπραγμένον πᾶσι γνώριμον. ἐν δὲ τοῖς κεφαλαίοις πρὸς τὴν ἀνίκητον ἀτεχνίαν, καὶ τόδε τὸ πλημμέλημα, ἀλόγων ἵνας καὶ ἀπρεπῶν καὶ ἀπιθάνων κεφαλαίων στιγμὰς, οἷς χρῶνται οἱ μελετῶντες, οὐκ ἀνθρωπίνων τῶν
40 ὡς ἀληθῶς λεγόντων· ἃ καὶ καλοῦσι καθολικὰ κεφάλαια. ἐν μὲν τῇ συμβουλευτικῇ ἰδέᾳ τὸ, Οὐ δεῖ πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἱρεῖσθαι· δηλοῖ μὲν τὸ ζητούμενον, καὶ τὸ, Πότερον ἵνας, καὶ τὸ, Ἄρχει πόσου· ὧν ἡ ζήτησις ἐν τέταρσι τοῖς τῆς συμβουλῆς κεφαλαίοις, τῷ δικαίῳ, τῷ συμ- 88
φέροντι, τῷ καλῷ, τῇ δυνάμει· ἐν δὲ ταῖς δικανικαῖς, τὸ δεῖν τὸν πεπεισμένον τὰ, τὸν δυνηκότα τύπτοντα, δωρεὰν λαμβάνειν, ἐὰν θέλῃ, πᾶσαν· ὅπῃ δὲ νόμος κελεύῃ. τοῦτο γὰρ, πῶς οὐ πάντα πᾶσιν ἄλογον καὶ δυσαίμωτον; ἀλλ' εἰ μὲν ζητεῖται, βάλεται τὸ, εἰ δίκαιον καὶ πρέποντα αὐτῷ αὐτοῦ τι λαβεῖν, καὶ τοῖς ψηφιζομένοις δοκεῖν. ἔτι καὶκεῖνο, τὸ μὴ δεῖν τὸν στρατηγὸν τὸν ἄρχοντα, τῶν τε μέρος δύνασθαι ὑποσχεῖν. τοῦτο γὰρ σαφῶς ὁμολογεῖ ἀδικεῖν, τὸ μὴ πάντων

ἀξιοῦ λόγον ἐπισχεῖν. φαίη τις ἂν οὐκ οὐσιώδεις ταῦτα λέγειν. ἀλλὰ τοὺς πλείστους τῶν λόγων ἐπ' αὐτοῖς διαγίγνεσθαι. ἔστιν εἰδέναι δεῖ καὶ περὶ τῶν οὐκ οὐσιώδων κεφαλαίων, ἵνα τότε μὲν τούτοις ἐπιμελῶς προσέχωμεν, ὅταν ἐπ' αὐτοῖς διαγίγνηται. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ μὴ ἀγνοεῖν, ὅτι τὸ μὲν ἀναγκαῖον ἐν ἅπασι τοῖς λόγοις ἐστὶ τὸ κεφάλαιον, ὃ καὶ ὑπόθεσιν καλοῦσιν οἱ ῥήτορες, καὶ περὶ τοῦτο ἡ κρίσις γίνεται τῶν ἀγωνιζομένων· τὸ δὲ χρήσιμον καὶ τὸ κοσμοῦν τὸν λόγον ἐν τοῖς παρεπομένοις ἐστίν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τὸ μὴ ἀγνοεῖν, ὅτι τὸ μὲν ἀναγκαῖον ἐν ὀλίγοις ἐστὶ καὶ ἁπλοῖς, τὸ δὲ χρήσιμον ἐν πολλοῖς καὶ ποικίλοις. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐπιστήμης ἐστὶ καὶ τέχνης ἡ εὕρεσις, ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων ἐμπειρίας καὶ τριβῆς. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὀνόμασιν· ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων οὐδέτερα τούτων. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὀνόμασιν· ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων οὐδέτερα τούτων. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὀνόμασιν· ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων οὐδέτερα τούτων.

ἐπιστήμης καὶ τέχνης ἡ εὕρεσις, ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων ἐμπειρίας καὶ τριβῆς. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὀνόμασιν· ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων οὐδέτερα τούτων. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὀνόμασιν· ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων οὐδέτερα τούτων. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὀνόμασιν· ἐπὶ δὲ τῶν χρησίμων οὐδέτερα τούτων.

χωνέα εἴη καὶ κάθαρμα ἀνὰ χεῖρα δοκίμιον ἐσεισμένον, πρὸς ὃ τις ἀποβλέπων δυνήσεται τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι, ἢ ὅπη ταῦτ', ἢ ἐπ' ἐκεῖνα. ὡς οὖν ἐμοὶ δοκεῖ, φεύγειν πρὸς ὑμᾶς. τέτταρσι εἶναί φημι, ἀφ' ὧν τὸ δοκιμάσιμον καὶ τὸ κρίσιν χρῆναι ποιεῖσθαι τῶν λόγων ἀξιοῖ. ἔστι δὲ ταῦτα, ἦθος, γνώμη, τέχνη, λέξις. σκεπτέον οὖν ἀεὶ ἡμῖν πρὸς ὧν ἡ μὲν γνώμη, ἢ ἠθικόν ἐστιν, ἢ ὀπτικοῦ ἐτύχομεν, ἢ ὠφελῆσαι βλάψαι εἰς ἦθος, ἢ εἰς γνώμην, ἢ εἰς τέχνην, ἢ εἰς λέξιν. ἔξω τούτων ὄντων εἰσὶν ὅσοι. ἢ ποτὲ ἔστιν ὁ λέγων, μαθεῖν χρή. τὸ ἦθος φημὶ διπλοῦν εἶναι, κοινόν τε καὶ ἴδιον. κοινὸν μὲν οὖν λέγω, ὃ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ πρέπον· ἴδιον δὲ, ὃ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἑκάστων ἁρμόττει. ἔστι δὲ τοῦτο τί; τὸ πρέπον καὶ προσῆκον τοῖς λόγοις ποιεῖσθαι πρὸς τὴν ὑποκειμένων προσωπείων ἀναλογίαν, καὶ πρὸς ἃ μὲν ὁ λόγος, καὶ πρὸς οὓς ὁ λόγος· ὅτι ποτὲ ἔστιν ὁ ἀγὼν τοῖς βιβλίοις πᾶσι καὶ τοῖς παλαιοῖς. ἵνα οὖν πρὸς τούτων λέγω; τὰ βιβλία μεσά ἐστι δικαίων ἠθῶν, ἀδίκων, σωφρόνων, ἀκολάστων, μὐσῤῥείων, δηλῶν, σοφῶν, ἀμαθῶν, φρονίμων, ὀργίλων. ἔξεστιν οὖν καταλιπόντας τὰ ὀνόματα, σκοπεῖν τὰς ἤθη, φιλοσοφοῦντα τὰ τῶν βίων πρόσχημα· καὶ τὰ μὲν ὅτι μιμήσασθαι, τὰ δὲ φυγεῖν ἔοικεν, εἴ τις λαβὼν πρὸς Ὁμήρου τὸ ἦθος τῶν Ἀλεξάνδρου λυμεωνικῶν ξένου οἰκίαν, καὶ Σφαιρατικὸν ποιητικὸν ἀλλοτρίας γυναικὸς, μισεῖ μὲν τὸ ἦθος, φυλάττοι δὲ καὶ τὴν ψυχὴν, ὡς καὶ τὴν πατρίδα τύπτει καταστασιάζων, καὶ τὸν οἶκον ἀναστρέφοντα, καὶ μεγίστην ἁμαρτίαν καὶ πρὸς ἀνθρώπων καὶ θεῶν ἡγουμένων. πάλιν αὖ ὅτι ποιητὴν ἦθος τοῦ Παυσάνου συγχέοντος τοὺς ὅρκους. ἡ ἁμαρτία φαίνεται ἐπαξία τοῦ ἁμαρτήματος. Νέστορός που σωφροσύνη φαίνεται· τοῦτο εἰς Σφρετὸν σωστελῆ. λέγει που ὁ Ζεὺς πρὸς τὴν Ἕκτορος, ἀνδρείαν αὐτοῦ μαχητήν· Οὐ γάρ μοί πω δῖος βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης, Λοιβῆς τε κνίσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς. καὶ μὲν καταλιπόντα τὰ ὀνόματα, ἐξετάσεις τὴν ἠθῶν τὰς ἀρμοκρίσεις, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ, τὴν βίαν ἀφεῖσαν τῶν βιβλίων πορεύσῃ. τοῦτο γὰρ Πλάτων εἶπεν, ὅτι ἡ ποιητικὴ μυεία τῶν παλαιῶν ἔργα κοσμοῦσα, τοὺς ὀπτιμονομοὺς παιδεύει. παιδεία δέ ἐστιν ἡ εἰς ἀρετὴν τῶν ἠθῶν. τοῦτο καὶ Θουκυδίδης ἔοικε λέγειν, περὶ ἱστορίας λέγων· ὅτι γὰρ ἱστορία φιλοσοφία ἐστὶν ἐκ παραδειγμάτων· Ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὰ σαφῆς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, τοιούτων γὰρ παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα, κρῖναι ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις, καὶ τοῖς παραδείγμασι τῶν ἐθῶν· ὡς ἱστορία τοῦ βίου. ταῦτα μὲν περὶ τοῦ κοινοῦ ἤθους, καὶ πρὸς φυγὴν, καὶ πρὸς ἄσκησιν τῶν ἀρετῆς κτήσεις. περὶ δὲ τοῦ ἰδίου ἤθους, ὃ ῥητορικὸν καλοῦμεν, καὶ ἔστιν ὅπου μάλιστα δεῖ τὸν λόγον περὶ διαιρέσεως ἐστί. περὶ οὗ μηδεὶς λεγέτω μηδὲ εἰρήκει πολύ. εἰ γὰρ ἀγῶνές εἰσι τῶν ῥητόρων δύο, ὁ τοῦ πράγματος, καὶ ὁ τοῦ ἤθους, πρεσβύτερος δὲ τοῦ ἤθους καὶ κυριώτερος, καὶ ὡς εἰπεῖν τῶν ῥητόρων μόνος ὁ τοῦ ἤθους ἀγὼν ἐστί. ὃ γὰρ πρᾶγμα οἰκείαν ὕλην εἰς χορηγίαν παρέχει· ἡ τῶν ἠθῶν θεωρία ἀριθμῶ καταληφθεῖσα, διαίρεσιν ἠθῶν παραδίδωσι. στωμύλωμεν δῶν, καὶ τὰ ἤθη ἀριθμῶ καταδησώμεθα, ὥστε μηδὲν ἡμᾶς διώσασθαι σκέφυγεῖν. τὰ δίνιν ἴδια καὶ ῥητορικὰ ἤθη τούτοις διαιρεῖται, καὶ ἔθνη, ἡλικία, προαιρέσεις, τύχαι, ὁπτιτηδεύσεις. ἐπὶ δὲ ποτὶ τόπον. ὃ γὰρ ἔθνος διπλοῦν, ἐκ τε τοῦ κοινοῦ πάντος καὶ τοῦ ἰδίου. τί ποτέ ἐστιν ὃ λέγω, διηγήσομαι. ζητητέον ἐστὶ, πότερον Ἕλλην ὁ λέγων, ἢ βάρβαρος καλοῦμεν. πολλὴ γὰρ διαιρεσίς ἐστι καὶ μεγάλη κρίσις Ἑλληνικοῦ ἤθους καὶ βαρβαρικοῦ. δυσκρινέστερα δὲ τὰ βαρβαρικὰ ἔθη καὶ βαρύτερά πως, καὶ ἔχοντά τινα αὐθάδειαν, ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων τὸν Αἰγύπτιον λέγοντα εἰσάγει· ὦ Σόλων Σόλων, Ἕλληνες ἀεὶ παῖδες ἐστέ. μάθημα δὲ οὐδὲν ἔχειε χρόνῳ πολιόν. εἰ γὰρ καὶ γέρων καὶ τῶν ὀνομάτων, δηλοῖ τὸ ἴδιον τῶν βαρβάρων. ὥσπερ ἀμέλει καὶ Ἡρόδοτος πεποίηκε Σαλεμόθιον τὸν Καυδαύλεω πρὸς τὸν Γύγην· ὥστε γὰρ ἰσχυρὰ δυσθεράπευτοι ἔοικε ἀπίστερα ὀφθαλμῶν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ ἀκοῆς καὶ ὄψεως διελέχθη, ἀλλ' ὅτι τὰ μέρη τοῦ σώματος τὴν γνώμην μετώκεκεν· ὡς καὶ τὸν τρόπον τῆς λέξεως βαρβαρικήν. καὶ ὁ λέγων, χρῆμα ἐπιφανέστατον, ὡς πρὸς τοῖς Ἕλλησιν, ὦ χρώμενοι μάνον· τὴν γυμνασίαν τὰ ἀθλοθέτων λέγων· καὶ μανίας πόμα λέγων τὸν οἶνον. καὶ ὅλως τί δεῖ ταῦτα ὀπτιλέγειν; μεσὰ γὰρ τὰ βιβλία τοιοῦτόν ἐστιν. ἴδιον οὖν ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν, ἢ θῶμεν ἔτι Ἑλληνικὸν, ἢ θῶμεν

ἐπιφάσις. οὐκ ἐφάσκες, πολλαχοῦ τὸν χῆμῶνα γεγράφειν, καὶ λοιμοὺς, καὶ λιμοὺς, καὶ ναυαπάξεις καὶ ἀρπαγάς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ τοιοῦτόν ἐστι κρίσις τῆς δίκης, οὐ γὰρ ἀφεγράφαμεν τὸν χῆμῶνα· ἀλλὰ καὶ ταῦτα μετρίως ὑπόθεσις καὶ λόγου δύναμις." εἰσερρύη δὲ τοῦτο τὸ ἁμάρτημα οὐ τοῖς μελέταις, ἀλλ' ἴδιον τῆς ἱστορίας, καὶ τῆς ποιητικῆς. ἀγνοοῦμεν γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὅτι ἱστορία μὲν πέζη, καὶ ποίησις ἱστορικῆς, ὡς ὄψις τῶν ἀναγκαίων τοῖς ἀκούουσι παράδειγμα. ἀγὼν δὲ δικανικὸς μεμέληται πρὸς τὴν χρείαν. καὶ οἱ μὲν ποιηταὶ καὶ ἱστορικοὶ, τὰ συμβεβηκότα τόποις καὶ προσώποις ἐκτυποῦσιν ὡς ἐδύνατο· οἱ δὲ μελετῶντες ῥήτορες, οὐκ ἔχοντες ὁμολογουμένως οὐδὲ ἰδίαν τὴν τῶν πραγμάτων ἰδέαν, ἀλλοῖς διαπλάττουσι λογικοῖς, καὶ λιμοῖς, καὶ χήμωσιν, καὶ πολέμων ὄψεσι, καὶ πάντων οὕτω συμβεβηκότων, ὡς ἀλλοῖ λέγουσιν. ἔξεστι γοῦν καὶ τῷ διὰ τοῦτο ἕτερος αὐτὰ φάσκειν, ἢ ὡς μὴ ὁ διὰ τοῦτο εἶπε. ὥσπερ οὖν καὶ τὰ ταῦτα, μάταιον μῆκος λόγων. τοῦτο δὲ τὸ πάθημα διὰ θεῶν ἀγνοούντων ὅτι καὶ ἐν τοῖς ὑπερβάσεσι τῶν ἀγώνων ἐστὶ φαντασία ἐκείνη ἱκανὴ, καὶ οὐ δεῖ ἔξωθεν λόγους φαντασίας ὑπικυκλεῖσθαι. Περὶ δὲ ὑπερβάσεων· ἠρώτηται τοῖς ὑπερβάσεις ὡσπερ ἐν δείπνῳ, χαρακτῆρα ἔχει τῶν λόγων, καὶ ὥσπερ ὑπὸ φυλλίδας καὶ σαμύλματα· παρ' ὃ καὶ ὑπερβάσεων ὑπερβάσεις ἐστὶ τὰ ἐν ὑπερβάσεις λεγόμενα. οὐκ εἰδότες ὅτι ὥσπερ τὸ προοίμιον διοίκησις τοῦ πρώτου ἀγῶνος, οὕτω καὶ ὁ ὕπερβασις βεβαίωσις, ἢ ἐπιφώνησις τῶν προαποδεδειγμένων προβλημάτων, ἢ ἐν ἠθῶν συστάσει παρεξιόντων ἡμῶν, ἢ οἰκειζομένων, ἢ καὶ σὺν ὅσα ἦν λόγων διαφορᾶς τοῦ ὑποκειμένου ἑκάστοτε ἀγῶνι. ταῦτα καὶ ὅσα ἐκ τούτων ἤρτηται, τηρῶμεν ἐν τῇ μελέτῃ πλημμελήματα. ἔτι δὲ καὶ τὴν παλαιότητα μὴ ἐν τῇ θέσει τῶν βιβλίων νομίζωμεν εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ χρήσει τὸ ὁμοίότητος. μίμησις γὰρ, ἡ χρῆσις ἐστὶ τῶν διανοημάτων, ἀλλ' ἡ ὁμολογία τῶν καιρῶν, ἐντεχνος μεταχείρησις. καὶ μιμεῖται τὸν Δημοσθένειν, οὐχ ὅτι δημοσθενικῶς· καὶ τὸν Πλάτωνα ὁμοίως, καὶ τὸν Ὅμηρον. καὶ πᾶσα ἡ μίμησις ὧδε ἔχει, τέχνης ζῆλος, καταμαθὼν ἐνθυμημάτων ὁμοιότητα. μακρότερος ὁ περὶ μιμήσεως λόγος, ὃν ἀλλαχῆ μεταχειρίσμεθα. τὸ δὲ νῦν ἔχον, τηρητέον τὰ ἐν μελέτῃ πλημμελήματα, ἐν ἤθει, ἐν γνώμῃ, ἐν τέχνῃ, ἐν λέξει, καὶ πάντα μέρη τῆς ὑποθέσεως, καὶ προοίμιον, διηγήσεις, πίστεις, ὑπερβάσεις. ταῦτα περὶ τὰ φανερώτατα. πλείω δὲ τὰ ὑπολελειμμένα δείξουσιν αἱ σωτηρίαι.

Περὶ λόγων ἐξετάσεως.

Μέλισσος κίνδυνός ἐστι καὶ νέῳ καὶ μὴ νέῳ περὶ τὴν τῶν λόγων κρίσιν. ταῖς γὰρ ἡμετέραις δίξαις δίχα ὑπισήμης εἰκῇ καὶ ἐπαγωγίμως ἀνέτυμεν ἑκάστοτε, καὶ ψέγομεν. καὶ ἀφ' οὗτο συμβαίνει· ταῦτα καὶ ἐπαινεῖσθαι καὶ ψέγεσθαι· οὐ μόνον ἀνόητε ὑπ' ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτῶν ποτὲ μὲν ἐπαινεῖσθαι, ποτὲ δὲ ψέγεσθαι. ὥσπερ γὰρ οἱ ἄπειροι τὸ ἀριθμοῦ, οὐδέποτε ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγουσιν, οὔτε πρὸς ἀλλήλους, οὔτε πρὸς ἀνῆτε· ἀλλ' ἡ ἀπειρία περὶ εἶχε τεκμήριον, τὴν ἀσυμφωνίαν· οὕτως ἀμέλει καὶ περὶ λόγους ἔχομεν οἱ πλῆσοι. οὐδέποτε γὰρ τὰ αὐτὰ ἡμῖν δοκεῖ, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ἐπαινοῦμεν ταῦτα ἃ ποτὲ ἐψέγομεν, καὶ ἃ ἐψέξαμεν, ἐπαινοῦμεν. ψυχαγωγούμεθα γὰρ τῇ δόξῃ τῶν ἀποφαινομένων, ἢ πρὸς τὸ ἀξίωμα τῶν ἐκείνων ἀποβλέποντες, οὐκ οἰκείᾳ κρίσει χρώμενοι. δεῖ δὲ ὥσπερ

βαρβαρον, πάλιν κζ΄ διαιρέσεις τῶν ἠθῶν· καὶ δεῖ σκοπεῖν ἀμφότερα, καὶ τὸν βάρβαρον καὶ τὸν Θρᾷκα τὸν φοινικᾶν, καὶ τὸν βάρβαρον καὶ τὸν Σκύθην τὸν σκύτινον. πάλιν Ἑλληνικὸν θῶμεν ὃ ἦθος. ἔστω Ἕλλην· κοινὸν ὃ ἔθος Ἑλλήνων. Ἕλλην Ἀθηναῖος, ζηλώτης, λάλος, σοφός. Ἕλλην Ἴων, ἁβρός, ἀνύμφευτος. Ἕλλην Βοιωτός, ἀμήχανος. Ἕλλην Θετταλός, δισπλῶσαι ποικίλος. συνῆλθεν καὶ μὴ θεωροῦσι φιλοσοφοῦντες ταῦτα καὶ ἀμαθανόμενοι τῇ φύσει τῶν πραγμάτων τὰ ἔθνη λοιδορίας ποιοῦσι. οὐκ ἐχόντων τι ἐνθάδε τὰς λοιδορίας. ἀλλ' ὅτι τοῦ πολεμοῦντων ἠθῶν ταῖς ἔθνεσι τὰς βλασφημίας λαμβάνουσι. ὡς καὶ Δημοσθένης οὐκ εἰσάγει ἵνα μὴ εἰ τὸ Θρᾷκα
91 τὸν· καὶ ἡ ἀγχίνοια ἐν ᾧ, τὸ Θρᾷκα. καὶ δεῖ τὰ σῆμα λέγειν; καὶ γὰρ ὁ Πλάτων φησὶ παγκάλως,
" ὅτι κζ΄ τοῖς τῶν οὐρανοδρόμων τόποις καὶ τοῖς ἠθεσιν αἱ κεφαλαὶ τῶν θεωρημάτων ὀξύτεραι, τοῖς δὲ τοῖς τῶν Ἑλλήνων μεθήμασι τὰ ἔθνη. καὶ ἀγχίνοια τοῦτο ὅσα πολλαχοῦ εἶδον, τοσαῦτα ἠθῶν εἶδος· ὡς τὰς πολιτείας ἀπὸ τῶν ἠθῶν, τά τε ἤθη ἀπὸ τῶν πολιτειῶν μεμόνωται. ὁρᾶτε οὖν ἀπὸ ἐθνους. διπλοῦν δὲ τὸ ἔθνος, Ἕλλην, ἢ βάρβαρος. μετὰ τοῦτο κοινὸν ἐρχόμεθα ὅτι τὸ ἕλλην, Ἀθηναῖος, ἢ Λάκων, ἢ Βοιωτός, ἢ Ἴων, ἢ Σκύθης, ἢ Θρᾷξ, ἢ Κελτός, ἢ ἀπὸ Ἰβηρίας, ἢ Αἰγύπτιος. δεῖ οὖν σκοπεῖν ἴνα. εἶτα ἀπὸ ἡλίου. ὃ ἥλιος ὅτι τὰ τῆς συνηθείας ὀνόματα, πατὴρ βάρβαρος, καὶ βάρβαρος Κελτός, καὶ βάρβαρος Σκύθης· καὶ πατὴρ Ἕλλην· καὶ Ἕλλην, πατὴρ Λακεδαιμόνιος, καὶ ὁ πατὴρ Ἀθηναῖος. δεῖ προσελθεῖν τούτοις καὶ ἡλικίαν, καὶ τὰ τέσσαρα ἐν ἡμέραις, πατὴρ βάρβαρος, Σκύθης, νέος. οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ ἤθη ἀκμαιοῦσιν) νέοι καὶ παλαιρες ὄντες, καὶ προσβύται ἡλιόμβυοι, ἀηδὰ γὰρ τὰ μὴ τῶν προσβυτέρων ἤθη μαλακώτερα, τὰ δὲ τῶν νεωτέρων ἀκμαιότερα. ὡσαύτως καὶ εἰ ἀδελφὸν λέγοις, καὶ εἰ γυναῖκα λέγοις, καὶ εἰ ἄνδρα, καὶ εἰ γόνον. ἀγαθὸν τὸ οἰκεῖον πάθος τῆς προαιρέσεως ἀξεπάστως. φιλόσοφος, ἀλλὰ πανοῦς, ἀηδὰ σκληρός, ἀηδὰ φιλάργυρος, ἀηδὰ ἀνύμφευτος. ἡ προαίρεσις συνέχει πάντα τὰ ἤθη. εἶτα ἀπὸ τύχης, ὃ προαίρεων, καὶκῶς προαίρεων. οὐ γὰρ ταῦτα ἤθη ἐστίν, ἀηδὰ ἡ τύχη ῥυθμίζει. εἶτα καὶ ὁπόσα τὴν δύσιν. ἔστι γοῦν καὶ ἀπὸ ὁπόσα μάτων· οἱ γραπτοὶ τὰ ἔχουσί τι ἀπὸ τῆς γραπτωλικῆς, οἱ ἰατροὶ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς, οἱ ῥήτορες ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς, καὶ οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τῆς γεωργικῆς. ὑρήσομεν τὸν ἰατρὸν ἀγχιλεγόμενον λέγοντα, Δεῖ τοῦτο σκαθαίρειν, σκαθαίρειν ἀεί. ὑρήσομεν τὸν μουσικὸν λέγοντα, Παρὰ μέλος λέγεις, οὐ σωστά τὰ λεγόμενα. ταῦτα τοῦ
" Πλάτωνι ὁ Δημόδικος λέγει πρὸς Σωκράτη· Ἐμοὶ γάρ, ὦ Σώκρατες, ἡ τόπου τὰ παιδοτριβεῖα εἴτε φυτείαν, εἴτε παιδοποιΐαν χρὴ φάναι. τοῦτο οὐ χρὴ νομίζειν, ὅτι μεγάλη τῇ φωνῇ χρῆται ὁ Πλάτων, ἀλλ' ὅτι ὁ Δημόδικος ἐρατικὸς καὶ γεωργὸς, φωνὰς ἀφίησι τῆς τέχνης. ταῦτα τὰ ἑπτὰ ἤδη ἐν ἡμέραις δεῖ. οὕτως ὑρήσομεν καθ' ἕκαστον ῥῆμα· ἀποδόσεως προσδοκωμένης ἠθῶν σωναγωγάς· πέντε καὶ πλούσιος ἐξοροῖ ἐν πολιτείᾳ. ὑρήσομεν ἐν ταῖς πέντε ἤθος, ἐν ταῖς πλουσίαις ἤθος, ἐν τοῖς ἐξοροῖς ἤθος, ἐν ταῖς ἐν πολιτείαις, ἤθος. ὃ γὰρ ἡ αὐτὴ ὅτι ἑξάδα ἐξ ἰδιωτικῶν προσμάτων καὶ ἐν πολιτικῶν, ἀλλ' ἓξ ὃ φαίνεται ἑκατέρου ἀξιοῦντος ἀμελήσαι ταῖς δήμου. εἶτα εἰ πατὴρ ὅτι ἀνθρώπου τις, ἢ οὐ πατὴρ, εἶτα πόλεμος κατέλαβεν, εἶτα μετὰ τὸν πολεμον ἀρίστεια, ἢ πομπή· εἶτα αἰτήσεις καὶ κρίσεις· ὑρήσομεν καθ' ἕκαστον ὄνομα τῆς πλοκῆς ἐν οἷς ταῖς ἀποθέσεσι ἤθους ἀναλόγου. καὶ οὗτός ὅτι ὁ διαιρετικὸς τῶν ἠθῶν ἀκριβῆς, ὁ μηδὲν ἦθος παραλιπών. ἀνὴρ γὰρ τὸν μὲν πατέρα δείξῃς, τὸν δὲ πολιτικὸν μὴ δείξῃς, ἢ τὸν μὲν πολιτικὸν δείξῃς, τὸν δὲ πατέρα μὴ δείξῃς· ἢ πάλιν, ἀνὴρ μὲν τὸν πατέρα δείξῃς, τὸν δὲ στρατηγὸν μὴ δείξῃς, ἀνὴρ μὲν τὸν μὲν ἠμεγενώτα δείξῃς, τὸν δὲ λιπόντα τὴν τάξιν μὴ δείξῃς· ἀνὴρ μὴ δείξῃς κζ΄ τύχας, καὶ ᾗ προσδιαιρέσεις, καὶ ἡλίκη, καὶ ἔθνη, τὰς ἀμφορεὰς τῶν ἠθῶν, καὶ ὅσα ἀγαθὰ ἠθεμήσαμεν, οὐ πλοῦς ὃ ἦθος. πόντα γὰρ ταῦτα ὅσα ἠθεμήσαμεν, καλεῖται μὲν ἤθη, γίνεται δὲ ἦθος. ἡ
" γὰρ τέχνη τῆς διαιρέσεως, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, διαιρέσεις καὶ σωναγωγαί, δείξαι τὰ εἰδη πόσα ὅτι καὶ πόσας ἔχει ὁμας, καὶ πόντα σωναγαγεῖν εἰς ταὐτό. τοῦτο γὰρ ὅτι διαιρέσεως τέχνης, ἓν
92 πολλὰ, πολλὰ ἕν. ἔχομεν ὃ ἦθος, ἐρχόμεθα ὅτι τὴν γνώμην. ἡ γνώμη τεσσαρσὶν ἐξέγνώμης κρί- ζουσιν ἔχει, μὴ προσῆκα, μηδὲ λείποντα, μὴ ἀναγκαία. τὰ προσῆκα, φλυαρία· τὰ ἡμῖν ποντα, ἀδύνατα.

ἀδύνατα· τὰ ἀναγκαία, κίνδυνος. Ὅμηρος τοῦτα ἐπεσημήνατο· Θερσίτης δ' ἔτι μοῦνος ἀμε- « ἔφεπε ἐκολώα. τῆς ἀκαιρίας προσῆκότητος ἡ αἰτία. ἐὰν γοῦν τὸν Θερσίτου παρέλῃς δύο ἔπη, Νέστορος δ' ἡμηνορία. τὰ δὲ δύο ἔπη ἵνα ὅτι, Ὅμηρος ὅτι λέγει· Ἀλλ' ὅτε μὲ οἱ εἴσατο γελοίων « Ἀργείοισιν Ἔμμεναι. ὅτι τῶν λεγομένων ἦθοί ὅτιν, ἀγαζονόμενοι ἐκείνου ὅτι τῇ δεινό- « μει τὸ σώματος καὶ τῇ ἀρετῇ, καὶ ὑβρίζοντος ἐν τῇ παῤῥησίᾳ τῇ ἀκεράτῳ. ταῦτα μὲν προσῆκα, τὰ λοιπὰ ἁμαρτήματα ὅτι. τοῦτο καὶ ἡ Ὁμήρου τέχνη. ὅτι γὰρ ἐώρα ὁ στρατόπεδον ἀγανακτοῦντας ὑπὸ Ἀχιλλέως προσῆκα Ἀγαμέμνονα, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο δ' προσθύμως ἔχοντας συμμαχεῖν, ἀλλ' ἀπαλλαχθῆναι ὅτι τῶν πατρίδων, ἠθέλησε λῦσαι τὰ ὑπὸ Ἀχιλλέως δίκαια. ἀνέστησεν οὖν αὐτοῦ συνήγορον ὅτι φθόνον, ἡμῖν, ἵν' ἐν τῇ συνηγόρου καιρίᾳ ἀφανισθῇ ὁ δίκαιον δ' προσ-
10 ήματος. Ἔνθεος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' ἰωὴ, ἠδ' Ὀδυσῆι. Τὸν δ' ἀκούσας τὸν Ἀγα- « μέμνονα δίκαια, Ὀξέα κεκληγὼς λέγ' ὀνείδεα· ἡ δ' οὐκ ὅτι ὁ δρασὺ αὐτὸ καὶ ἡ προσῆκότης τῶν « ἤθους. καὶ ἡ ἀκαιρία τῆς· τὰ δ' Ἀχαιοὶ, Ἐκπάγλως κοτέοντο νεμεσσητὸν δὲ θυμῷ. « εἰ μὴ ἦθος καὶ ἄξιος μίσους ἦν, ἵνα ἐώρα τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἀχιλλέως. ἀφ' τοῦτο καὶ ἦθος τοῖς Ἕλλησι καὶ οὐκ τῶν ἦθος ὀφλήσεις τὸ ἀπρεπὲς τὸ εἰς τοὺς πατρίδας. ἀπὸ δὲ ἐκείνης τῆς συνθέσεως τοῦ μεταβολὴ ἀφ' ὃ ἡμύθιον παρέρχεται ἐπιμαίνειν τὴν ψυχήν. ὥστε ἥδη μάθημα μανθάνομεν μέγα καὶ λαμπρὸν, μὴ ἐν τοῖς πλήθεσι λεγομένων ἠρεῖσθαι τὴν ἀρετὴν τῆς ῥητορικῆς. τὰ ἠρέμοντα πῶς; οὕτω πως εἶπε περὶ τοῦ Μενελάου· Πᾶσα μὲν, ἀμφὶ « μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος. ὃ δὲ Πᾶσα μὲν, διοδτόν ὅτι, οἷς οὐκ ὀλιγόλως παῤ- « ρῶνι. ὃ δὲ μὴ ἀναντία, ὅπερ καὶ Ἰσοκράτης ἐπῄνεσε, διχομηνοῦ λόγου, ὡς δεῖ ἔχειν, καὶ ὅπω-
20 δήποτε διαίρεσιν λέγων, ὅτι δεῖ τὸν μὲν ἔχειν ἀσφαλῶς, τὸν δὲ ὅπως δήποτε. καὶ Ὅμηρος δὲ εἶπε· ὁ δὲ ἀσφαλέως ἀγορεύει. τοῦτο δέ ὅτι ὃ ἀφ' τῶν ὁμολογουμένων, ὁ περὶ τῶν ὁμολο- « γουμένων ἀμφισβητήσιμα λέγων, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀποδείξει τῶν ὁμολογουμένων ἀμφισβητούμενον λύειν δυνάμενος. τοῦτο καὶ Ξενοφῶν καὶ Πλάτων λέγουσι περὶ Σωκράτους, ὅτι ἀφ' τῶν ὁμολογουμένων ἐπορθοῦτο, ἐπεὶ διδάσκειν ἐβούλετο. γοῦν οὖν ταῦτα τεῖα ἀκαίρως μὴ ποιεῖτε, μὴ ἠρέμοντα, μὴ ἀναγκία. καλεῖσθω αὐτὰ δυοῖν ὀνόμασιν, μέσον, καὶ ἀσφάλειαν. ὃ δὲ μὴ προσῆκα μηδὲ ἠρέμοντα, μέσου ὄνομα. ὃ δὲ μὴ ἀναντία, ἀσφαλείας. τρίτος ἡμῖν σκοπὸς ἦκεν κρί-
ὅτι τοῦ λόγου ὅλη τέχνη." εἰ πολὺ γὰρ ἥδη προσῆκα καὶ γνώμης· προσῆκον τὴν ἀναγκαίαν, σις.
εἰ μὴ τις ἀμφισβητήσαι, σκαθαίρωμεν. ἡ δὲ ἀναγκαία ὕλη; οἰκεῖα μὲν ὕλη εἰπεῖν, μὴ προσῆκα λέγει, μήτ' ἠρέμοντα, μήτ' ἀναγκία, ἐχούσης αὐτὸν, ἢ τὸν αὐτὸν ἔτι). Ἡ δὲ πλέον ἡ τέχνη ὅτι
30 τὸ προσῆκα τῆς γνώμης ἀσφαλοῦς προσματείας· πολὺ δὲ πλέον. ἡ μὲν γὰρ γνώμη, ὃ τῶν προ- 93
σμάτων χρήσιμον ἔχει ὃ εἰς ἀποδοχὴν· ἡ δὲ τέχνη, ὃ πιθανὸν τοῖς ἀκούουσιν. ὥσπερ ἐν ἰατρικῇ, εἴ τις τὴν μὲν γνώμην λέγοι, ὃ, δεῖν ἐμεῖν, ἢ ὃ, δεῖν φαρμακοποσίᾳ χρῆσθαι. τὴν δὲ τέχνην λέγοι, ὃ κρύψαι τὸν οἶδηκον, ὃ, φάρμακον ἐν τοῖς γλυκέσι καὶ τοῖς σεμνοῖς σιτίοις παρέχειν. οὕτω ἡ τέχνη μετὰ τῆν γνώμην ὅτι, πῶς αὖ σωναγάγῃς ἦθος καὶ τὴν γνώμην τέχνῃ· Ὡς δ' ὅταν « ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα Δρυμὺ, τό τε προφύσι μογοστόκοι εἰλείθυιαι· δεύτερον, « Ἥρης θυγατέρες πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι. τρίτον τέταρτόν ὅτιν, οὗ ἐπεμνήσθη ὅτι ὁ προ- « τον· Ὡς ὀξεῖ ὀδυνάᾳ, δεινὸν μένος Ἀρείοιο. οὕτω καὶ Θουκυδίδης· Ἐκ δὲ τεκμηρίων ὧν « ὅτι μακρότατον σχοινοτενῆ μοι πεῖσαι ξυμβαίνειν, ὅ μεγάλα νομίζω ὠφελεῖν. εἶτα ὃ τεκμή- « ριον πόθεν ἔχει ὀνόματα; τεκμήριον, μάρτυριον, σημεῖον, πρόδηλον. προσβαίνει ἐρῶ μάρτυ- « ριον· σημεῖον δέ· Δήλου γὰρ καθαιρεθείσης ὑπὸ Ἀθηναίων. πάλιν προσελθών ἐρῶ, Καὶ πα- « ράδηλον τόδε τοῦ λόγου σὸν ἐλάχιστόν ὅτι. καὶ πάλιν προσελθών, Σημεῖον δέ ὅτι ταῦτα τῆς « Ἑλλάδος ἔτι τότε νεμόμενα. καὶ ὅταν πρὸ εἴπῃ, ὅτι ὃ προσῆκον, πάλιν ὅτι ὃ δεύτερον· καὶ ὅλως ἡ χρεία τὸν ἀριθμὸν ἀναπαλέσειται. τοῦτο ὃ πολλοστῶς ὅτιν εἰπεῖν· ἔστεται δὲ τρίτον ποικίλως. ἀφαιρεῖ δὲ ὃ ποικίλως τὸ πολλοστόν, τοῦ τῶν ἰδεῶν. τῆς λέξεως ὅτι ἀφ' ἑρμηνεία καὶ κρίσις φαύλων ὀνομάτων· τοῦτο δικανικὸν ὄνομα, τοῦτο ἰσοκρικὸν, τοῦτο ἀριστοφανικὸν, τοῦτο κωμικόν. καὶ πάλιν κλέους κρί-
σις. μάτων ἰδέας, τὰς ἀνδρας ἐπανελθεῖν· κωμικὸν, τοῦτο Ἀριστοφάνους κωμικὸν, τοῦτο Κρατίνου, τοῦτο Εὐπολίδου, τοῦτο Εὐριπίδου, τοῦτο Μενάνδρου· εἶτα δικανικὸν, τοῦτο Λύσιον, τοῦτο Δημοσθενικόν·

Αἰσχίνη παρεπωδέχεσθον τοῦτο ὄνομα, Ἀνδιφῶντι τοῦτο σωίνδες μᾶλλον. τοῦτο δ' ποικίλως ἔχει. αὕτη ἐστὶν ἡ θεωρία καθ' ἣν ἐξετάζεται βιβλίων ἀκροάσεις πᾶς λόγος, μὴ ἀσφαλείας παρδομένης τῆς ἐξετάσεως. ζητήσεις γὰρ τί ὠφελῆσαι βλάψαι τὰ δυνηγωσμένα, ἢ εἰρηνεύειν, ἢ πυνσμένα, εἰς ἦθος, γνώμην, τέχνην, λέξιν. ὃ ἦθος διπλοῦν, κοινὸν καὶ ἴδιον. κοινὸν μὲν, ὃ εἰς ἀρετὴν παρέχει τὸν λέγοντα πρὸς τὸν ἀκούοντα, καὶ πρὸς ἃ λέγεται. ἴδιον δὲ, ὃ προσήκοντας καὶ πρέποντας τοῖς λόγοις τοὺς λέγοντας ἀποδίδωσιν. γίνεται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς ἀριθμοῖς οἷς εἰρομένοις, τοῖς ἁπλᾶ. εἶτα ἡ γνώμη μέρος καὶ ἀσφαλείας· ὅτι πᾶν τὸ τελῶν ἀριθμῶν· εἶτα ἡ τέχνη, ἡ κράσις ἠθῶν καὶ προαιρέσεων. εἶτα ἡ λέξις, ὃ σαφῶς καὶ καθαρῶς, ὃ πολλοστῶς καὶ ποικίλως. ἔστι ὁ περὶ τῶν λόγων ἐξετάσεως λόγος.

35

Ταῦτα εὗρον ἔτι μὲν παλαιῷ αἰσχράφῳ τῆς τοῦ Διονυσίου Αλικαρνασέως τέχνης, ἐν τῷ περὶ τῆς τῶν λόγων ἐξετάσεως κεφαλαίῳ.

ΕΤΙ δεῖ τοῖς τῶν παλαιῶν ἐντυγχάνειν συγγράμμασιν, ἵν' ἐντεῦθεν μὴ μόνον τῆς ἐπιθέσεως τοὺ ὕλου, ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν ἰδιωμάτων ζῆλον χορηγηθῶμεν. ἡ γὰρ ψυχὴ τὸ ἀναγινώσκοντος, ἐπὸ τῆς συνεχοῦς προσπαρήσεως, τοὺ ὁμοιότητα τοῦ χαρακτῆρος ἐφέλκεται. ὁποῖόν τι καὶ γυναῖκα ἀγελαίου παθεῖν ὁ μῦθος λέγει. φίλτρι, φησὶ, χορηγῶ τοὺ ὄλην αἱρεῖν παρέξη δέος μὴ τέκνων ὁμοίων ἡμῖν πατήρ· ὁ φόβος ἦ αὐτὸν οὕτως διαθέσεως ἐδίδαξε τέχνην. καὶ εἰκόνας πλάσας, οἵμην, ἀνθρωπείας, ὡς αὐτὰς βλέπειν εἴθισε τοὺ γυναῖκα. καὶ μὴ τοῦτο συγγενόμενος αὐτῇ, τὸ κάλλος ἀντύχησε τῶν εἰκόνων. οὕτω καὶ λόγων μιμήσεων ὁμοιότης τίκτεται, ἐπὰν ζηλώσῃ τις ὃ παρ' ἑκάστῳ τῶν πολλῶν βέλτιον εἶ δοκεῖ· καθάπερ ἐκ πολλῶν ναμάτων εἴ τις κομίσας ῥᾳδιά τι, εἰς τοὺ ψυχὴν μετοχεῦσαι. καὶ μοι παρείσαι πιστώσασθαι τὸν λόγον τοῦτον ἔργῳ. Ζεῦξις ἐν ζωγράφος, καὶ τῶν Κροτωνιατῶν ἐθαυμάζετο, καὶ αὐτῷ τοὺ Ἑλένην γράφοντι γυμνὴν, γυμνὰς ἰδεῖν ἔφη παρ' αὐτοῖς ἐπεμψαν παρθένους· καὶ πολλῶν μεραλ συλλογίσαντι σωιθῆναι ἡ τέχνη τέλφον κάλον. ἐν δὲ πάρεστι καὶ ἐπὶ καθάπερ ἐν θεάτρῳ, καλῶν σωμάτων ἰδίας ἐξισορῆν, καὶ τῆς ἐκείνων ψυχῆς ἀπομιμεῖσθαι τὸ κρεῖττον· καὶ τὸν τῆς πολυμαθείας ἔσωνον συλλέγοντα, ὅσα ἐξίτηλον χρόνῳ ἡμισυμβαίνει εἰκόνα τυποῦν, ἀλλ' ἀθάνατον τέχνης κάλλος, ἵνα τε ἐκδήλοις καὶ σαφῆς τοῖς ἀκροωμένοις ᾖ τῆς ἐκλογίας ἔχῃ τὸ μίμημα.

10

35

ΟΜΗΡΟΣ.

36

Τῆς μὲν Ὁμηρικῆς ποιήσεως ἡ μίαν ἁπλᾶ τῶν σώματος μοῖραν, ἀλλ' ἐκτύπωσαν τὸ σύμπαν, καὶ λάβε ζῆλον ἠθῶν τε τῶν ἐκάστου καὶ παθῶν, καὶ μεγέθους, καὶ τῆς οἰκονομίας, καὶ τῶν ἀγώνων ἀρετῶν ἁπασῶν εἰς ἀγνὸν τοὺ τῶν μιμησιν ἠλλαγμένων. ζωὴ δ' ἀγάλματος, ἐν οἷς ἀγῶνας πλέον ἔχοισι, χρὴ μιμεῖσθαι.

30

ΗΣΙΟΔΟΣ.

Ἡσίοδος μὲν γὰρ ἐφορμίσαι ἡδονῆς, καὶ ὀνομάτων λιτότητος, καὶ σωιθέσεως ἐμμελοῦς.

ΑΝΤΙΜΑΧΟΣ.

Αντίμαχος δ' ὀγκοτονίας, καὶ ἀγωνιστικῆς βαχύτητος, καὶ τῶν σωιθέσεις τῆς ἀξιαλαγῆς.

ΠΑΝΥΑΣΙΣ.

40

Πανύασις δὲ τὰς τε ἀμφοῖν ἀρετὰς ἐωείλκατο, καὶ αὐτῶν τὸ σχηματεία καὶ τῇ κατ' αὐτὸν οἰκονομίᾳ διήνεγκεν.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ.

Ζηλωτὸς δὲ καὶ Πίνδαρος ὀνομάτων καὶ νοημάτων εἴνεκα, καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ τόνου, καὶ πυκνότητος καὶ σεμνότητος καὶ γνωμολογίας καὶ ἐνεργείας, καὶ σχημάτισμῶν, καὶ ἠθοποιίας, καὶ αὐξήσεως καὶ ἀφνώσεως, μάλιστα δὲ τῶν εἰς σωφροσύνην καὶ εὐσέβειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἠθῶν.

ΣΙΜΩ-

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ.

Σιμωνίδου δὲ σωχατήρ τοὺ σκληρὸν τῶν ὀνομάτων, τῆς συνθέσεως τοὺ ἀκριβῆ· πρὸς τούτοις, καθ' ὃ βελτίων δύσκεται καὶ Πινδάρου, τὸ οἰκτίζεσθαι μὴ μεγαλοπρεπῶς, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνος, παθητικῶς.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ.

37

Ὅσα δὲ καὶ Στησίχορος ἐν τε τοῖς ἐκλέκτοις τῶν προοιμίων πλεονεκτήμασι καλὸν θῶτα, καὶ μικὰ καὶ ὧν ἐκεῖνοι λείπονται, κρατοῦντα· λέγω δ' τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν τε ἐπιθέσεως προσώπων, ἐν οἷς τὰ ἤθη καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν προσώπων ἐτήρησεν.

ΑΛΚΑΙΟΣ.

Αλκαῖος δὲ σκόπει τὸ μεγαλοφυὲς καὶ βραχὺ, καὶ ἡδὺ μετ' ὀφελείας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἁρμοδιοὺς, μετ' ἐμφανείας, ὅσον αὐτῆς μὴ τῇ ἀμελέκτῳ τὴ κεκάκωται· καὶ τοῦ ἀπάντων τὸ τῶν πολιτικῶν προσώπων [ἦθος.] πολλαχοῦ δὲ μέζονος εἰ τοῦ ἐλοῦ, ῥητορικὸν δὲ ἕξει πολιτείαν. Ἴωμεν δὴ τοῖς ῥαψῳδοῖς, ὅτι ἐπειδὴ μὴ προσῆκεν πᾶσι τοῖς ποιηταῖς ἐντυγχάνειν, ἀλλ' ἐπεὶ μὴ πάντων καιρὸς ἐν τοῦ παρόντι μεμνῆσθαι. τὸ δὲ τῶν ἐξαιρέτων, ἱκανὸν ἔστι.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ὁ δ' ὦν Αἰσχύλος, προσῶτος καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας ἐχόμενος, καὶ ἠθῶν καὶ παθῶν τὸ πρέπον εἰδὼς, καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ καὶ τῇ κωφείᾳ λέξει ἐξαφεθόντως κεχοσμημένος· πολλαχοῦ δὲ καὶ αὐτὸς δημιουργὸς καὶ ποιητὴς ἰδίων ὀνομάτων καὶ σχημάτων. Εὐριπίδου δὲ καὶ Σοφοκλέους καὶ ποικιλώτερος ταῖς τῶν προσώπων ἐπεισαγωγαῖς.

20

ΣΟΦΟΚΛΗΣ καὶ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σοφοκλῆς δὲ ἐν τοῖς πάθεσι δηνεῖκε, τὸ τῶν προσώπων ἀξίωμα τηρᾶν. Εὐριπίδης μὲν γε ὡ τὸ ὅλον δηλῆς καὶ προσεχὲς τοῦ βίου τοῦ νοῦ ἥρεσεν· ὅθεν τὸ πρέπον αὐτὸν καὶ κόσμιον πολλαχοῦ διέφυγε. καὶ ἐκ τοῦ ἤθους καὶ μεγαλοφυῆ τῶν προσώπων ἤθη καὶ πάθη, καθάπερ Σοφοκλῆς, κατάρθωσεν· εἰ δέ τι ἄσεμνον καὶ ἀνανδρον καὶ ταπεινὸν, σφόδρα ἰδεῖν ἔστιν αὐτὸν ἀκριβωκότα. καὶ Σοφοκλῆς μὲν ὡ πρεπτὸς ἐν τοῖς λόγοις, ἀλλ' ἀναλκῆρος· ὁ δὲ Εὐριπίδης, πολὺς ἐν ταῖς ῥητορικαῖς εἰσαγωγαῖς. καὶ ὁ μὲν, ποιητικὸς ἔστιν ἐν τοῖς ὀνόμασι, καὶ πολλάκις ἐκ πολλοῦ τὸ μεγέθους εἰς διάκενον κόμπον ἐκπίπτων, οἷς εἰς ἰδιωτικὸν πάντα πάσι ταπεινότητα κατέρχεται· ὁ δὲ Εὐριπίδης, ἄκρως ὑψηλός ἐστιν, ἄκρως μὲν λιτὸς, ἀλλὰ κεκραμένη τῆς λέξεως μεσότητι κέχρηται. τὸ δὲ κωμῳδῶν μιμεῖται τὰς λεκτικὰς ἀρετὰς ἁπάσας· εἰσὶ γὰρ καὶ τοῖς νοήμασι καθαροὶ καὶ σαφεῖς καὶ βραχεῖς καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ δῆνοι καὶ ἠθικοί. Μενάνδρου δὲ καὶ τὸ σκηνικὸν θεωρητέον.

30

38

[ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ.]

ΗΡΟΔΟΤΟΣ καὶ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ.

ΤΩΝ μὲν τοὺ συγγραφέων Ἡρόδοτος μὲν ἐξείργασται τὸ βέλτιον, τὸ μὲν σχηματικὸν εἶδος· τοῦ δὲ λεκτικῶ ποτὲ μὲν πλεονεκτῆ Θουκυδίδης, ποτὲ δὲ ἔμπαλιν· ἔστι δ' ἐν οἷς ἴσοσωῶται. τὴ μὲν ἀκριβείᾳ τῶν ὀνομάτων, ἐν οἷς ἑκάτεροι σχηρίσυται ἀφηλόγοις, ἀποσώζουσι τὸ ἴδιον· τῆς δὲ σαφηνείας ἀναμφισβητήτως Ἡρόδοτος τὸ κατόρθωμα δέδοται. καὶ τὸ μὲν συντομὸν ἔστι σχηδὸν Θουκυδίδη, τὸ δὲ ἀναγκαῖς παρ' ἀμφοτέροις. ἐν μὲν τοῖς ἠθικοῖς καλεῖ Ἡρόδοτος, ἐν δὲ τοῖς παθητικοῖς ὁ Θουκυδίδης. πάλιν καλλιλογία καὶ μεγαλοπρεπείᾳ σχηφέρουσιν οὐδὲν ἀλλήλων, ἀλλ' ἑκάτεροι τούτων τε καὶ τῶν τοιούτων ἀρετῶν κεκτῆνται. ῥυθμὸν δὲ καὶ ἁρμονίαν τὸν πρέποντα καὶ τῇ ἱστορίᾳ καὶ πολυσημαλίστῳ παρηυδοκίμησε Θουκυδίδης· ἡδονῇ δὲ καὶ πειθοῖ καὶ χάριτι καὶ τοῦ ἀφελεῖ αὐτοφυεῖ ἀδιασταίτῳ, μακρῷ διενεγκόντα τὸν Ἡρόδοτον δυείσκολον· καὶ μετ' τοῦτον τὸν τρόπον, σχηματισμοῖσιν καὶ σωμασποιίαν μᾶλλον ἐτήρησε.

39

ΦΙΛΙΣΤΟΣ καὶ ΞΕΝΟΦΩΝ.

Φιλίστου δὲ καὶ Ξενοφῶντος, ὁ μὲν Ξενοφῶν Ἡρόδοτου ζηλωτὴς ἐγένετο κατά τε τοὺς

πραγματικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς οἰκονομικὰς, καὶ τὰς ἠθικὰς τῶν Ἀλεξανδρέων, πῆ μὲν ὁμοίως, πῆ δὲ ἀλλάττων. ἐλλειπεστέρως μὲν γὰρ καὶ καθαρεύοντος τοῖς ὀνόμασι καὶ σαφοῦς καὶ σαφηνείᾳ τινὶ συνθέσεως καὶ ἡδύς καὶ δύναρις· ὡς καὶ πλοῦτος ἐκείνῳ· ὕψους δὲ καὶ μεγαλοπρεπείας πολὺ λείπεται τοῦ ἱστορικοῦ [πραγματικοῦ] οὐκ ἐπέτυχεν· ἀλλ' οὐδὲ τοῦ πρέποντος τοῖς πραγμάτοις πολλάκις ἐστοχάσατο, πολλαῖς μὲν ἁρμονίαις ἰδιώταις καὶ βαρβαρισμοῖς ἐοῦ· ὅτε λόγοις φιλοσόφοις, λέξεσι χρώμενος λόγοις πρεπούσαις μᾶλλον ἢ στρατιωτικοῖς κατορθώσασι. ΦΙΛΙΣΤΟΣ ὁ μιμητὴς ὢν Θουκυδίδου, ἕξω τοῦ ἤθους· τὸ μὲν γὰρ, ἐλευθέριον καὶ φρονήματος μεστὸν· τοῦτο ὁ, θρασυβουλικὸν τῆς τυραννων καὶ πλεονεξίας. ἐζήλωκε ὁ πρᾶγμον μὲν τὸ τῶν ἱστοριῶν ἀτελῆ καταλιπεῖν, τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ ἕπον· καὶ μὲν δὴ καὶ τὴν ἀταξίαν αὐτοῦ τῆς οἰκονομίας καὶ δυσπαρακολούθητον τῶν πραγμάτων εἴρηκεν. τὸ δὲ λέξεως τὸ μὲν γλαφυρὸν καὶ περιεργον οὐκ ἐζήλωκε Θουκυδίδου· τὸ δὲ στρογγύλον καὶ πυκνὸν καὶ δύτονον καὶ σφοδρὸν καὶ ἀγωνίου, πολὺ ἀκριβῶς ἀπεμάξατο. καὶ μὲν ὁμοίως τὴν καλλιλογίαν καὶ τὸν σεμνότητα καὶ τὸν ἀφθονίαν τῶν ὀνομάτων, καὶ τὰ βαρὺ καὶ τὰ παθητικὰ καὶ τοῖς χαρακτῆρσι. μικρὸς δέ ἐστι καὶ ταπεινὸς κρημνὸς ἢ πᾶς ἀνωφερὴς ἢ τοι τόπων, ἢ ναυμαχιῶν, ἢ πεζῶν παρατάξεων, ἢ οἰκισμὸς πόλεων. οὐδὲ ὁ λόγος τῶν μεγεθῶν τοῦ πράγματος ἕξισοῦται. σπουδὴ μὲν τοι, καὶ τὴν ἑρμηνείαν, Θουκυδίδου πρὸς τοῖς ἀληθεῖς ἀγῶνας ὠφελιμώτερος.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ.

Θεόπομπος ὁ Χῖος πρῶτον μὲν ὢν τῶν πρεσβεύσαντα τοιαύτης ἱστορίας ἀπόδοσις, ἄξιος ζήλου· μὴ δὲ, οἰκονομίας. ἔχει γὰρ οὕτω τὸ βύπαρακολούθητον καὶ γραφές ἡ γραφή. ἔπι ὁ καὶ τῆς ποικιλίας τῆς ἐν τοῖς πράγμασιν· ἃ μὲν δὴ καὶ τῆς ἐφ' ἑκάστοις παῤῥησίας· καὶ μὲν οὐδὲ τὰ τὰς ἀπορῥήτους τῶν λογομένων ἢ λεχθέντων αἰτίας εἰκρύψαθαι, ζητήσαθαι δ' ἀκριβῶς τῆς τ' εἰπόντων ἢ πεποιηκότων γνώμης. τὸ λεκτικὸν αὖπαλ τοῦ Ἰσοκρατικῶ πολὺ απλούστερον, πλὴν ὅσον μικρὸν ὀξύ καὶ σφοδρὸν δύτονον, τὰ δ' ἀλλὰ ὁμοία ἡ λέξις. καὶ γὰρ κοινὴ, καὶ ἁβρὰ, καὶ μεγαλοπρεπὴς, καὶ σεμνὴ, καὶ πομπικὴ, σωμάτων ἡδονῆς τινὰς ἐπιτηδευμένη. πυκνὸς δὲ καὶ πολλὴ "ὡς τῶν φωνηέντων ἡ σύγκρισις· καὶ κατ' ὀλίγον μὲν αἱ κωλικαὶ περίοδοι καὶ ὁμοιοτέλευτοι τῶν σχημάτων. διήμαρτε δὲ καὶ ὁ μάλιστα" ἐντὸς πρωτείων, τῆς τῶν παρεκβάσεων ἐπεισαγωγάς. καὶ γὰρ ψυχρῶς ἔνιαι καὶ ἀκαίρως λέγονται· καθάπερ τὰ περὶ τὸν ἐν Μακεδονίᾳ Σφιλωνὸν ἱστορηθέντα, καὶ τὰ περὶ τὸν δράκοντα τὸν πρὸς τῇ πείρᾳ ναυμαχοῦντα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ.

Τῶν φιλοσόφων δ' ἀναγνωστέον τοὺς τε Πυθαγορικοὺς, τῆς σεμνότητος καὶ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν δογμάτων εἵνεκεν· ἃ μὲν δὴ καὶ τῆς ἀπαγγελίας. μεγαλοπρεπεῖς γὰρ τῇ λέξῃ καὶ ποιητικοί. καὶ οὐδὲ πρόσκειται τῶν Ἀριστίππων, ἀλλὰ κεκραμένη τῇ Σωκρατικῇ χρώμενοι. μιμητέον δὲ μάλιστα Ξενοφῶντα καὶ Πλάτωνα, τῶν τε ἠθῶν χάριν, καὶ τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας. προσκοπτέον δὲ καὶ Ἀριστοτέλη εἰς μίμησιν τῆς τε περὶ τὸν ἑρμηνείαν δυσκοσμίας καὶ τῆς Ἀριστείας, καὶ τῶν ἡδέος καὶ πολυμαθοῦς. τοῦτο γὰρ ἐστι μάλιστα προσκοπτέον τῶν ἀνδρὸς λαβεῖν. φιλοσοφώμεθα δ' αὐτὰ καὶ οἷς μαθηταῖς ἐντυχάνωμεν, οὐδὲ ἐλάττονος ἴσοι κοινωνοῦσι ἀξίοις.

Ἐπεισὶ τὰ οἷνον τὰ περὶ τῶν λόγων ἀναγνωσμάτων ἐστὶν ἡμῖν κεφαλαιωδῶς ἐξειργασμένα, ῥητέον λοιπὸν καὶ ὁ προσκοπτέον τῶν ῥητορικῶν ἐστιν ἑκάστου λαβεῖν. ὁ δὴ καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἀναλαβόν.

[ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΡΗΤΟΡΩΝ.]

ΛΥΣΙΑΣ.

Ο Λυσιακὸς λόγος πρὸς τὸ χρήσιμον καὶ ἀναλαβόν ἐστιν αὐτάρκης, καὶ τὸ μὲν ἀγχινοῦν ἐκπεφυγὼς, [πόθεν δὲ ἔτος καὶ γενὸς κτῆσιν τῶν ἀπαγγελίαν, ἔτι δὲ] καὶ κομψὸς καὶ ἀφελὴς, καὶ τῶν ἀπλικισμῶν ἄχαρις· ἃ μὲν συνεχῶς αὐξητικὸς, πλὴν τὸ σκοπὸν λεληθότως ἐπιτυγχάνων, μὴ κεκραμένης ἧς κτῆσιν τῶν χάριν ἡδονῆς· ὡς ἀναγνωσκόμενον μὲν, ἐχ ὅλον νομίζεσθαι, χαλεπὸν δὲ ἐξεισκεαθαι ζηλοῦν πειρωμένοις. μάλιστα δὲ ἐπιβλητικὸς ἐν ταῖς "διηγήσεσιν. ἰχνότητι γὰρ τῆς φράσεως ἁβρῇ καὶ ἀπηρεμοῦσῃ ἔχεσι τῶν "πραγμάτων ἔκθεσιν. ΙΣΟ-

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

Ὁ δὲ "Ισοκρατικὸς, κεκμηκὼς μὲν, ἀλλὰ μετὰ σεμνότητος, καὶ πομπικώτερός ἐστι μᾶλλον ἢ διαφανέστερος. ἔχει δὲ τὸν κόσμον μετ' ἐνεργείας, καὶ πομπικός ἐστι μετὰ τοῦ αὐστηροῦ καὶ χρησίμου· οὐ μὲν ἀγωνιστικὸς· ἀφηρημένων δὲ τῶν ἀπαγγελίαν τοῦ ἀφελοῦς, καὶ ὅλως μεσότητα φρονίζων λιτότητι, τὸ δὲ λιτὸν ἀφαίρων." καὶ αὖτ' μάλιστα ζηλωτέον τῶν τε τῶν ὀνομάτων συνήθειαν, καὶ ὃ τῆς ὅλης ἰδέας ὀπτορικῆς.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

Ὁ δὲ Λυκοῦργος, ἔστι παπαντὸς αὐξητικὸς, καὶ" διηρημένος, καὶ σεμνὸς, καὶ ὅλος κατηγορικὸς, καὶ φιλαλήθης, καὶ παῤῥησιαστικός. ἃ μὲν ἀσεῖος, οὐδὲ ἡδύς, ἀλλ' ἀναγκαῖος. ὑπου χρὴ ζηλοῦν μάλιστα τὰς διανοίας.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὁ δὲ Δημοσθενικὸς, δύτονος τῇ φράσει, κεκραμένος τοῖς ἤθεσι, καὶ λέξεως σκληρῇ κεκραμένος· καὶ χρώμενος ταῖς κτῆσιν τὸ συμφέρον, καὶ μὴ δ' σεμνοῦ τοῦ χάριν ἔχων, καὶ συνεχής· οἷς μάλιστα δικαίᾳ καλέσθαι.

ΑΙΣΧΙΝΗΣ.

Ὁ δὲ Αἰσχίνης, ἀπονώτερος μὲν τῶ" Δημοσθένους, ὢν δὲ τῇ τῆ λέξεων σκληρῇ πομπικὸς ἅμα καὶ δριμύς. καὶ ἁ πρᾶγμον μὲν ἔνεχμος, τῇ ὁ πρὸς τὸ Φύσεως δυσχέρεια κεχορηγημένος· καὶ σφοδρὰ σκαργὴς καὶ βαρὺς, καὶ αὐξητικὸς καὶ πικρός. καὶ ἡδὺς μὲν αὐτόθεν ὑντυχόντι, σφοδρὸς ὁ, ἐξεπαθείς.

ΥΠΕΡΙΔΗΣ.

Ὁ δὲ Ὑπερίδης, δύσχρος μὲν, ἀπαίνιον δὲ αὐξητικός· καὶ τῇ μὲν τῆς Φράσεως" κεκαθαρμένῃ Λυσίαν σχεδὸν ἐκφέρεται, τῇ δὲ τῆς πομπικῆς πραγματείας πρόσεστι. ἔτι δὲ τὸ κρινομένου ἀγαπητὸς ἔχεται, καὶ τοῖς ἀνάγκαις τῶν πραγμάτων πέφυκε, καὶ σεμνὸς πολλῇ κεχορηγημένος, καὶ χάριτος μεστός ἐστι· καὶ ἠθικῶν ἁπλοῦς, οὐκ ἀπέλακται δριμύτητος. τὸ δὲ ζηλωτέον μάλιστα τῶν διηγήσεων τὸ λεπτὸν καὶ σύμμικτον, ἔτι δὲ καὶ ἐφόδους, "ὅτε τὰ πραγματα βαδίζει. Καίμοι καὶ τῶν ῥητόρων ἔστι" κεκαθαρμένοι, καὶ δεδηγμένοι ὄνος ἀρετῆς ἐπειλημμένος" εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων καὶ αὐτὸς σωφρονεῖν. τούτου δὲ ἕνεκα τὰς τῶν προφημίων ἀπόδοσιν ἰδέας διεξῆλθον, "ὥστε δεδεῖχθαι τὸν τόπον τ' ὀπτμελοῦς ἀναγνώσεως, ἐξ ἧς ἀρξῇ τὸ παρεισόντος κατορθοῦσθαι" αἱρεμοῦντα, μήτε παῤῥήγως τοῖς παλαιοῖς ὑντυχόντι, [μήτε λεληθότως τὸ ὠφέλειαν προσγινομένου προσμένοντι,] ἀλλ' ὀπτιμόνως, ὡς ἂν καὶ κοσμήσοντι μέλλοντι τὸν λόγον τοῖς πρὸ πάντων πλεονεκτήμασιν· ἃ καὶ κατ' αὐτὸ μὲν οἰκεία φύσει ἔρπει, εἰ δὲ καὶ προσθείη ἁρμόττης εἰς ἑνὸς τύπον λογικοῦ σώματος, βελτίων [ἢ] φράσοις τῇ μίξῃ γένεται.

HENRICVS STEPHANVS 57

LECTORI S.

VIVS *sint censoris ea quæ hic apposui de scriptoribus Græcis elogia, ne te lateret, lector, locum unde ea sumpsissem, tibi indicaui. Nam quum studiosè cum alios libros, tum Dionysii Halicarnassei exemplaria conquirerem De arte rhetorica, quæ passim in Italiæ bibliothecis extant, idque vt animo meo satisfacerem: venit tandem in manus meas vnum, in quo non ea quæ maxime reperta desiderabam, sed hæc de scriptoribus Græcis elogia inueni. Cui tamen exemplari siquis fidem derogare velit, Dionysio hæc adscribenda negans, fateatur certe necesse est alicuius esse, qui ab eo acceperit: quum eadem hic de multis scriptoribus dicta reperiantur, quæ alibi apud ipsum Dionysium: nullumque sit inter hæc atque illa discrimen, nisi quod quæ hic breuiter perstringuntur, fusius illic tractentur. Verum vt incertus sit author, Quintilianum profecto, qui quamplurima alia e libris Dionysii in*

suas Institutiones transtulit, multa hinc etiam mutuatum constat: quibus modo, nomine suppresso, pro suis vtitur: modo addito verbo Putant, *sua non esse declarat. Sed quum alicubi etiam verbum de verbo expressisse videatur, vtriusq; verba hîc adscribere, & inter se conferre operæpretium putaui: tum vt alter alteri lucem afferat, tum etiam vt intelligas, Græca hæc, cuiuscunque sint, non pœnitendi authoris esse; siquidẽ & Fabius eius iudicium & testimonium sequi, turpe sibi non putauerit.*

58 *Primum ergo verba faciens de Homero Dionysius, (ita enim eum appellabo) inter cætera, hæc ait,* καὶ λάβοι ζῆλον ἠθῶν τε τῶν ἐκεῖ καὶ παθῶν. *Fabius sic,* Affectus quidem vel illos mites, vel hos concitatos, nemo erit tam indoctus, qui non in sua potestate hunc authorem habuisse fateatur.

De Hesiodo.

DIONYSIVS, Ἡσίοδος μὲν γὰρ ἐφεῴλισεν ἡδονῆς, καὶ ὀνομάτων λιγύτητος, καὶ στωμυλίας ἐμμελοῦς.

FABIVS, Magnaq; pars eius in nominibus est occupata; tamen vtiles circa præcepta sententiæ, lenitasq; verborum & compositionis probabilis.

De Antimacho.

DIONYSIVS, Ἀντιμάχου δὲ αὐστηρία καὶ ἀγωνιστικὴ τραχύτης, καὶ τὸ στωμύλοις τὸ ἀλλαγῆς.

FABIVS, Contra in Antimacho vis & grauitas, & minime vulgare eloquendi genus, habet laudem.

De Panyasi.

DIONYSIVS, Πανύασις δὲ ταῖς τε ἀμφοῖν ἀρεταῖς ἰσώθη κατο, καὶ αὐτῶν τὰ πράγματα ἰσία καὶ τῇ κατ' αὐτὸν οἰκονομίᾳ διήνεγκεν.

FABIVS, Panyasin ex vtroq; mixtum putant, in eloquendo neutrius æquare virtutes: alterum tamen ab eo materia, alterum disponendi ratione superari.

De Pindaro.

DIONYSIVS, Ζηλωτὸς δὲ καὶ Πίνδαρος ὀνομάτων καὶ νοημάτων εἵνεκα, καὶ μεγαλοπρεπείας, καὶ τόνου, καὶ σεμνότητος, καὶ κατασκευῆς, καὶ &c.

59 FABIVS, Nouem vero Lyricorum longe Pindarus princeps, spiritus magnificentiis, sententiis, figuris, beatissima rerum verborumque copia.

De Simonide.

DIONYSIVS, Σιμωνίδου δὲ ἁπλότερά τινα ἐκλογὴ τῶν ὀνομάτων, καὶ στωμυλία τοῦ ἀκριβοῦς.

FABIVS, Simonides tenuis alioqui, sermone proprio, & iucunditate quadam commendari potest. *Addit Dionysius,* πρὸς τούτοις, καθ' ὁ βελτίων δύσκεται καὶ Πινδάρου, τὸ οἰκτίζεσθαι μὴ μεγαλοπρεπῶς, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνος, παθητικῶς. *Fabius,* Præcipua tamen eius in commouenda miseratione virtus; vt quidam in hac cum parte omnibus eiusdem operis authoribus præferant.

De Stesichoro.

40 DIONYSIVS, Ὅσα δὲ καὶ Στησίχορον ἔν τε τοῖς ἑκατέρᾳ τῶν προφερομένων πλεονεκτήμασι κατορθοῦντα, ἃ μὲν ἄλλα καὶ ὧν ἐκεῖνοι λείπονται, κρατοῦντα· λέγω δὲ τὸ μεγαλοπρεπείας τῶν κυρίων καὶ οἰκείων πραγμάτων, ἐν οἷς τὰ ἤθη καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν προσώπων τετήρηκεν.

FABIVS, Stesichorum, quam sit ingenio validus, materiæ quoque ostendunt; maxima bella & clarissimos canentem duces, & epici carminis onera lyra sustinentem. Reddit enim personis in agendo simul loquendoq; debitam dignitatem. *De*

De Alcæo.

DIONYSIVS, Ἀλκαίῳ δὲ σκόπει ὃ μεγαλοφυὲς καὶ βραχὺ καὶ ἡδὺ μετ' ἀφνότητος· ἔπι ὃ καὶ τοῖς ἠμαθισμοῖς μετὰ εὐφωνίας, ὅσον αὐτῆς μὴ τῇ διαλέκτῳ τι κεκράκωται· καὶ πρὸς ἀπθύτων ὃ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἦθος.

60 FABIVS, Multum etiam moribus confert; in eloquendo quoque breuis, & magnificus, & diligens.

De Æschylo.

DIONYSIVS, Ὁ δ' οὖν Αἰσχύλος, πρῶτος καὶ τὸ μεγαλοπρεπείας ἐκόμπους, καὶ ἠθῶν καὶ παθῶν τὸ πρέπον εἰδὼς, καὶ τῇ σεμνῇ καὶ τῇ κυρίᾳ λέξει ἀμφιφερόντως κεχρημένος.

FABIVS, Tragœdias primus in lucem Æschylus protulit, sublimis, & grauis, & grandiloquus, sæpe vsq; ad vitium.

De Sophocle, & Euripide.

DIONYSIVS, Καὶ ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἠθικὰ καὶ μεγαλοφυῆ τὰ προσώπων ἤθη καὶ πάθη, καθάπερ Σοφοκλῆς, κατώρθωσεν· εἰ δέ τι ἀστεῖον καὶ ἀνδρῶδες καὶ ταπεινόν, σφόδρα ἰδεῖν ἐστιν αὐτὸν ἠκριβωκότα. καὶ Σοφοκλῆς μὲν ἀπρεπὴς ἐν τοῖς λόγοις, ἀλλ' ἀναγκαῖος· ὁ δ' Εὐριπίδης, πολὺς ἐν ταῖς ῥητορικαῖς εἰσαγωγαῖς. καὶ ὁ μὲν, ποιητικός ἐστιν ἐν τοῖς ὀνόμασι, &c.

FABIVS, Illud quidem nemo non fateatur necesse est, iis qui se ad agendum comparant, vtiliorem longe Euripidem fore. Namque is sermone, quo ipsum reprehendunt, quibus grauitas & cothurnus & sonus Sophoclis videtur
20 esse sublimior, magis accedit oratorio generi.

DE HISTORICIS.

De Herodoto & Thucydide.

DIONYSIVS, Καὶ ὁ μὲν στωμύλος ἐστὶ πρὸς Θουκυδίδη, τὸ δ' ἀναργὲς παρ' ἀμφοτέροις. ἐν μέντοι τοῖς ἠθικοῖς κρείττων Ἡρόδοτος, ἐν δὲ τοῖς παθητικοῖς ὁ Θουκυδίδης. *Paulo post,* ῥώμη δὲ καὶ ἰσχὺς καὶ τόνος καὶ τραχυτὴς καὶ πολυσημαντίσω παρηυδοκίμησε Θουκυδίδης, ἡδονῇ δὲ καὶ πειθοῖ καὶ χάριτι καὶ τραφελεῖ αὐτοφυεῖ ἀδαξνίστῳ, μακρῷ διενεγκόντα τὸν Ἡρόδοτον ὑπείσκλυμεν. 61

FABIVS, Densus, & breuis, & semper instans sibi Thucydides: dulcis & candidus & effusus Herodotus: ille concitatis, hic remissis affectibus melior: ille concionibus, hic sermonibus: ille vi, hic voluptate. *Idem alibi de Herodoto;* In
30 Herodoto vero cum omnia (vt ego quidẽ sentio) leniter fluunt, tum ipsa διάλεκτος habet eam iucunditatẽ, vt latentes etiam numeros complexa videatur.

De Philisto.

DIONYSIVS, Φίλιστος δὲ μιμητὴς ὢν Θουκυδίδου. ὑφ' μὲν ἁπλᾶ καὶ τὴν ἀπαξίαν αὐτοῦ τῆς οἰκονομίας καὶ διεσπασμένην τὴν πραγματείαν τῇ συγχύσει τῶν εἰρημένων πεποίηκε. *Paulo post,* ὑφ' μὲν ὁμοίως τὴν καλλιλογίαν καὶ τὴν σεμνότητα καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν ἐνθυμημάτων, καὶ τὰ βαρὴ καὶ τὰ παθητικὰ τοῦ Θουκυδίδου ἀπεμάξατο· μικρὸς δέ ἐστι καὶ ταπεινὸς κομιδῇ ταῖς ἐνφάσεσιν ἤτοι τόπων, &c.

FABIVS, Philistus quoq; meretur qui turbæ quamuis bonorum post hos authorum eximatur, imitator Thucydidis: & vt multo infirmior, ita aliquate-
40 nus lucidior. *Habes apud Dionysium quod apud Quintilianum desideras, quibus in rebus Philistus Thucydide infirmior, quibus item lucidior: nam ὑποδεεστέρου & σαφοῦς coniungit Dionysius, quibus opponitur* ὑπερβαλλούσης.

De Xenophonte. 62

DIONYSIVS, Καθαρὸς τοῖς ὀνόμασι καὶ σαφὴς καὶ ἀναργὴς, καὶ τῷ στωμύλῳ ἡδὺς καὶ ὑγρὸς ὡς καὶ πλησίον Ἡροδότου.

FABIVS, Quid ego commemorem Xenophontis illam iucunditatem inaffectatam, sed quam nulla affectatio consequi possit? vt ipsæ sermonem Gratiæ finxisse videantur.

De Theopompo.

DIONYSIVS, Τὸ λεπτολογικὸν αὖ τοῦ Ἰσοκρατικοῦ τοῦτο πλατύτερον, πλατὺ δέ ἐστι μικρὸν ἧττον καὶ σφοδρὸν ἧττον· τἆλλα δὲ ὁμοία ἡ λέξις· καὶ γὰρ κοινή, καὶ ἁφής.

FABIVS, Theopompus iis proximus, vt in hiſtoria prædictis minor, ita oratori magis ſimilis.

DE PHILOSOPHIS.

DIONYSIVS, *De Ariſtotele:* Παραλειπτέον δ' οὐδὲ Ἀριστοτέλη εἰς μίμησιν τῆς τε τοῦ λόγου ἑρμηνείας δραστικὸν καὶ τῆς ἁφωνείας καὶ τῶν ἠθῶν καὶ πολυμαθοῦς· τοῦτο γὰρ ἐστι μάλιστα τοῦτο τῶν δυνάμεων ἰδεῖν.

FABIVS, Quid Ariſtotelem? quem dubito ſcientia rerum, an ſcriptorum copia, an eloquendi ſuauitate, an inuentionum acumine, an varietate operum clariorem putem. PLATONI *autem tribuit Fabius quod Dionyſius Pythagoricis ingenere. ait enim eum eſſe* præcipuum philoſophorum acumine diſſerendi, & eloquendi facultate diuina quadam & Homerica. multum enim, *inquit*, ſupra proſam orationem, & quam pedeſtrem Græci vocant, ſurgit. *Dionyſius autem de Pythagoricis loquens,* μεγαλορρεπεῖς γὰρ τῇ λέξει καὶ ποιητικοί. *Statim addit,* μιμητέον δὲ
63 μάλιστα Ξενοφῶντα καὶ Πλάτωνα, τοῦ τε ἠθικὸν χάριν καὶ τῆς ἡδυπαθείας καὶ τῆς μεγαλορρεπείας.

DE ORATORIBVS.

DIONYSIVS, *De Lyſia:* Ὁ Λυσιακὸς λόγος τοιοῦτος ὢν χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν αὐτάρκης, καὶ ὃ μὲν αὐχμηρὸν ἐκπεφυγώς, πόρρω δ' οὐδὲ καθ' ὑψηλὸν ἀπαγελίαν ἐπὶ καὶ κομψὸς καὶ ἡδύς, καὶ τοῦ ἀττικισμοῦ ἔχεται· ὁ μὲν σωφρόνως αὐξητικός.

FABIVS, *quum de Demoſthene, Æſchine, & Hyperide iam verba feciſſet,* His, *inquit*, ætate Lyſias maior, ſubtilis atq; elegans, & quo nihil, ſi oratori ſatis ſit docere, quæras perfectius. nihil enim eſt inane, nihil arceſſitum: puro tamen fonti, quam magno flumini propior. *Idem alibi de eodem;* Nam neq; illud in Lyſia dicendi textum tenue atque rarum lætioribus numeris corrumpendum erat. Perdidiſſet enim gratiam, quæ in eo maxima eſt, ſimplicis atq; inaffectati coloris: perdidiſſet fidem quoq;.

De Iſocrate.

DIONYSIVS, Ὁ δὲ Ἰσοκρατικὸς λόγος κομψεύεται μὲν, ἀλλὰ μετὰ σεμνότητος· καὶ πομπικώτερός ἐστι μᾶλλον ἢ δικανικώτερος· ἔχει δὲ τὸν κόσμον μετ' ἐνεργείας, καὶ πομπικὸς ἐστι μετὰ τοῦ αὐστηροῦ καὶ χρησίμου. ἁπλοῦς μὲν ἀγωνιστικός· παρεγγράφων δὲ τὴν ἀπαγελίαν ταῖς περιόδοις, καὶ ὅλως, &c.

FABIVS, Iſocrates in diuerſo genere dicendi nitidus & comptus, & palæſtræ quam pugnæ magis accõmodatus: omnes dicendi veneres ſectatus eſt. nec immerito. auditoriis enim ſe, non iudiciis compararat. inuentione facilis;
64 honeſti ſtudioſus; in compoſitione adeo diligens, vt cura eius reprehendatur.

De Demoſthene.

DIONYSIVS, Ὁ δὲ Δημοσθενικὸς λόγος, ἄτονος τῇ φράσει, κεκραμένος τοῖς ἤθεσι, καὶ λέξεως ἐκλογῇ κεκοσμημένος, καὶ χαρίεντος (ἁρμόττει γὰρ καὶ τοῦτο) καὶ μετὰ τοῦ σεμνοῦ πολὺ χάριν ἔχων, καὶ συνεχής· οἷς μάλιστα δικαστὰς κατέχοντα.

FABIVS, Decem oratorum, quos ſimul Athenis ætas vna tulit, longe princeps Demoſthenes, ac pene lex orandi fuit: tanta vis in eo, tam denſa omnia; ita quibuſdam neruis intenta ſunt; tam nihil otioſum, is dicendi modus, vt nec quid deſit in eo, nec quid redundet, inuenias.

De Æſchine.

DIONYSIVS, Ὁ δὲ Αἰσχίνης, ἀτονώτερος μὲν τοῦ Δημοσθένους, ὢν δὲ τῇ τοῦ λέξεως ἐκλογῇ πομπικὸς ἅμα καὶ δραστικὸς καὶ πολύς μὲν, &c.

FA-

FABIVS, Plenior Æſchines, & magis fuſus, & grandiori ſimilis, quo minus ſtrictus: carnis tamen plus habet, minus lacertorum.

De Hyperide.

DIONYSIVS *inter cætera hæc de eo dicit;* καὶ χαρίεντος μετρίου ἐστὶ, καὶ δοκῶν ἁπλοῦς, οὐκ ἀπήλλακται δραστικότητος. τοῦτον ζηλωτέον μάλιστα τοῦ διηγήσεων τὸ λεπτὸν καὶ συμμέτρων· ἔτι δὲ, &c.

FABIVS, Dulcis in primis & acutus Hyperides eſt: ſed minoribus cauſis, vt non dixerim vtilior, magis par.

CICERONIS ELOGIA DE ALIQVOT SCRIPTORI- 65
10 bus Græcis: quæ iis quæ Dionyſius de iiſdem tum in his tum in aliis libris dixit, multum & ipſa lucis allatura videntur.

DE LYSIA;

Cicero in libro De optimo genere oratorum,

Imitemur, ſi poterimus, Lyſiam, & eius quidem tenuitatem potiſſimũ: eſt enim multis in locis grandior. ſed quia & priuatas ille pleraſq;, & eas ipſas aliis, & paruarum rerum cauſulas ſcripſit, videtur eſſe ieiunior; quoniam ſe ipſe conſulto ad minutarum genera cauſarum limauerit. *Paulo poſt,* Ita fit vt Demoſthenes certe poſſit ſummiſſe dicere, elate Lyſias fortaſſe non poſſit.

Idem in Oratore,

20 Dicat igitur Attice venuſtiſſimus ille ſcriptor ac politiſſimus Lyſias. Quis enim id poſſit negare? dum intelligamus, hoc eſſe Atticum in Lyſia, nõ quod tenuis ſit atq; inornatus, ſed quod nihil habeat inſolens aut ineptum.

In Bruto,

Quanquam in Lyſia ſunt ſæpe etiam lacerti, ſic vt fieri nihil poſſit valentius: verum eſt certe genere toto ſtrigoſior. Sed habet tamen ſuos laudatores, qui hac ipſa eius ſubtilitate admodum gaudeant.

DE ISOCRATE;

Cicero III De Oratore,

30 Suauitatem Iſocrates, ſubtilitatem Lyſias, acumen Hyperides, ſonitum Æſchines, vim Demoſthenes habuit.

Idem in Oratore, 66

Nam quum conciſus Iſocrati Thraſymachus minutis numeris videretur, & Gorgias, Thucydides autem præfractior, primus inſtituit dilatare verbis & mollioribus numeris explere ſententias.

Idem III de Oratore,

Idq; princeps Iſocrates inſtituiſſe fertur, vt inconditam antiquorum dicendi conſuetudinem, delectationis atque aurium cauſa (quemadmodum ſcribit diſcipulus eius Naucrates) numeris aſtringeret.

DE DEMOSTHENE;

40 *Cicero in Oratore,*

Hoc nec grauior extitit quiſquam, nec callidior, nec temperatior.

Idem in Bruto,

Sed tamen Antonius in verbis & eligendis (neque idipſum tam leporis cauſa, quam ponderis) & collocandis, & comprehenſione deuinciendis, nihil non ad rationem, & tanquam ad artem dirigebat: verum multo magis hoc idem in ſententiarũ ornamentis & conformationibus. quo genere quia præ-

ſtat omnibus Demoſthenes, idcirco a doctis oratorum eſt princeps iudicatus.

Idem in Oratore,

Demoſthenes nihil Lyſiæ ſubtilitate cedit; nihil argutiis & acumine Hyperidi, nihil lenitate Æſchini, & ſplendore verborum. Multæ ſunt eius totæ orationes ſubtiles, vt contra Leptinem: multæ & totæ graues, vt quædam Philippicæ: multæ variæ, vt contra Æſchinem, Falſæ legationis, vt contra eundem pro cauſa Cteſiphontis.

67 *Ibidem,*

Nec enim nunc de nobis, ſed de re dicimus. in quo tantum abeſt vt noſtra miremur, vt vſq; eo difficiles ac morosi ſimus, vt nobis non ſatisfaciat ipſe Demoſthenes: qui quanquam vnus eminet inter omnes in omni genere dicendi, tamen non ſemper implet aures meas.

Idem in Bruto,

Nam plane quidem perfectum, & cui nihil admodum deſit, Demoſthenem facile dixeris. nihil acute inueniri potuit in eis cauſis quas ſcripſit, nihil (vt ita dicam) ſubdole, nihil verſute, quod ille non viderit: nihil ſubtiliter dici, nihil preſſe, nihil enucleate, quo fieri poſſit aliquid limatius: nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum grauitate vel ſententiarum, quo quicquam eſſet elatius.

Idem in Oratore,

Demoſthenes minus facetus habetur: quo quidem mihi nihil videtur vrbanius; ſed non tam dicax fuit, quam facetus.

DE ÆSCHINE;

Cicero III De Oratore,

Suauitatem Iſocrates, ſubtilitatem Lyſias, acumen Hyperides, ſonitum Æſchines, vim Demoſthenes habuit.

Idem De optimo genere Oratorum,

Nihil enim illo oratore arbitror cogitari poſſe diuinius.

DE HYPERIDE;

Cicero I de Oratore,

68 Iam vero de legibus inſtituendis, de bello, de pace, de ſociis, de vectigalibus, de iure ciuium generatim in ordines ætateſq; deſcripto, dicant vel Græci, ſi volunt, Lycurgum aut Solonem (quanquam illos quidem cenſemus in numero eloquentium reponendos) ſciſſe melius quam Hyperidem aut Demoſthenem, perfectos iam homines in dicendo & perpolitos.

Idem III de Oratore,

Acumen Hyperides, ſonitum Æſchines, vim Demoſthenes habuit.

Idem in Bruto,

Atticam ſubtilitatem Hyperidæ volunt eſſe & Lyſiæ.

Idem in Oratore,

Ex Atticis non omnes faceti: Lyſias ſatis & Hyperides, Demades præter cæteros fertur.

DE HISTORICIS.

DE HERODOTO;

Cicero in Oratore, prius de Herodoto, deinde de Thucydide loquens;

Alter ſine vllis ſalebris, quaſi ſedatus amnis, fluit: alter incitatior fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum.

Idem

Idem II de Oratore,

Nanque & Herodotum illum qui princeps genus hoc ornauit, in cauſis nihil omnino verſatum eſſe accepimus. atqui tanta eſt eloquentia, vt me quidem (quantum ego Græce ſcripta intelligere poſſum) magnopere delectet.

Idem in Oratore,

Itaque & Herodotus, & eadem ſuperiorq; ætas numero caruit, niſi quando temere ac fortuito. 69

Idem in I De legibus,

Quanquam & apud Herodotum patrem hiſtoriæ, & apud Theopompum ſunt innumerabiles fabulæ.

DE THVCYDIDE.

Cicero in Oratore,

Thucydides autem res geſtas & bella narrat & prælia, grauiter ſane & probe: ſed nihil ab eo transferri poteſt ad forenſem vſum & publicum. Ipſæ illæ conciones ita multas habent obſcuras abditaſque ſententias, vix vt intelligantur: quod eſt in oratione ciuili vitium vel maximum.

Ibidem paulo poſt,

Quis porro vnquam Græcorum Rhetorum a Thucydide quicquam duxit? at laudatus eſt ab omnibus: fateor: ſed ita vt rerum explicator prudens, ſeuerus, grauis, non vt in iudiciis verſaret cauſas, ſed vt in hiſtoriis bella narraret. Itaq; nunquam eſt numeratus orator. Nec vero ſi hiſtoriam non ſcripſiſſet, nomen eius extaret, quum præſertim fuiſſet honoratus & nobilis. Huius tamen nemo neq; verborum neque ſententiarum grauitatem imitatur: ſed quum mutila quædam & hiantia locuti ſint, quæ vel ſine magiſtro facere potuerunt, germanos ſe putant eſſe Thucydidis.

Ibidem,

Vt in Thucydide orbē modo orationis deſidero, ornamenta comparent.

Ibidem,

Thucydides autem præfractior, nec ſatis (vt ita dicam) rotundus. 70

Ibidem,

Quo magis ſunt Herodotus Thucydidesq; mirabiles; quorū ætas quum in ea tempora, quos nominaui, incidiſſet, longiſſime tamen ipſi a talibus deliciis, vel potius ineptiis abfuerunt. Alter enim ſine vllis ſalebris, quaſi ſedatus amnis fluit: alter incitatior fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum: primisq; ab his (vt ait Theophraſtus) hiſtoria commota eſt, vt auderet vberius quam ſuperiores & ornatius dicere.

Idem II De Oratore, quum de Herodoto verba feciſſet,

Et poſt illum Thucydides omnes dicendi artificio mea ſententia facile vicit; qui ita creber eſt rerum frequentia, vt verborum prope numerum ſententiarum numero conſequatur: ita porro verbis aptus & preſſus, vt neſcias vtrum res oratione, an verba ſententiis illuſtrentur.

Ibidem,

Antiquiſſimi fere ſunt, quorum quidem ſcripta conſtent, Pericles atque Alcibiades, & eadem ætate Thucydides; ſubtiles, acuti, breues, ſententiis magis quam verbis abundantes.

Idem in Bruto,

Huic ætati ſuppares, Alcibiades, Critias, Theramenes: quibus temporibus quod dicendi genus viguerit, ex Thucydidis ſcriptis, qui ipſe tum fuit, Dionyſii Halicarnaſſei Tomus alter.

intelligi maxime potest. grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione
71 rerum breues, & ob eam ipsam causam interdum subobscuri.

Idem in Bruto,

Sed nimia vetustas nec habet eam quam quærimus suauitatẽ, nec est iam sane tolerabilis. Num igitur qui hoc sentiat, si is potare velit, de dolio sibi hauriendum putet? Minime: sed quandam sequatur ætatem. Sic ego istis censuerim & nouam istam quasi de musto ac lacu feruidam orationem fugiẽdam, nec illam præclaram Thucydidis nimis veterem, tanquam Anitianam notam persequendam. Ipse enim Thucydides, si posterius fuisset, multo maturior fuisset & mitior. 10

DE PHILISTO;

Cicero II De Oratore,

Thucydidem consecutus est Syracusius Philistus; qui quum Dionysii tyranni familiarissimus esset, otium suum consumpsit in historia scribenda; maximeq; Thucydidem est, sicut mihi videtur, imitatus.

Idem in Bruto,

Amatores huic desunt, sicuti multis iam ante seculis & Philisto Syracusio, & ipsi Thucydidi. Nam vt horũ concisis sententiis, interdum etiam non satis apertis, cum breuitate, tũ nimio acumine, officit Theopompus elatione atq; altitudine orationis suæ: quod idem Lysiæ Demosthenes: sic Catonis, &c. 20

Idem I De diuinatione,

Dionysii mater, eius qui Syracusiorum tyrannus fuit, vt scriptum apud Philistum est, & doctum hominem & diligentem, & æqualem temporum
72 illorum, quum prægnans, &c.

Idem Epist. ad Quintum fratrem lib. 2,

Siculus ille, capitalis, creber, acutus, breuis, pene pusillus Thucydides: sed vtros eius habueris libros, (duo enim sunt corpora) an vtrosq;, nescio. me magis de Dionysio delectat. ipse est enim veterator magnus, & perfamiliaris Philisto Dionysius. *de quo loco vide Petr. Vict. Var. lect. lib. 32, cap. 19.*

DE XENOPHONTE; 30

Cicero in Oratore,

Xenophontis sermo, est ille quidem melle dulcior, sed a forensi strepitu remotissimus.

Idem in Bruto,

Librum conscriptum molli & Xenophonteo genere sermonis.

Idem in Oratore,

Xenophontis voce Musas quasi locutas ferunt.

Idem II de Oratore,

Denique etiam a philosophia profectus princeps Xenophon Socraticus ille, post ab Aristotele Callisthenes comes Alexandri, scripsit historiam: & hic 40 quidem rhetorico pene more, ille autem superior leniore quodam sono est vsus, & qui illum impetum oratoris non habeat: vehemens fortasse minus, sed aliquanto tamen est, vt mihi quidem videtur, dulcior.

DE THEOPOMPO;

Cicero in Bruto,

Philisti & Thucydidis concisis sententiis, interdum etiam non satis apertis, cum breuitate, tum nimio acumine, officit Theopompus elatione atq; altitudine orationis suæ.

Idem

Idem in Oratore,

Quod quidem Latina lingua sic obseruat, nemo vt tam rusticus sit, qui vocales nolit coniungere. In quo quidã etiã Theopompũ reprehendunt, quod eas literas tantopere fugerit; &, si id magister eius Isocrates, at nõ Thucydides.

DE PHILOSOPHIS. 73

DE PLATONE;

Cicero in Oratore,

Longe omnium, quicunq; scripserunt, aut locuti sunt, extitit & grauitate
10 princeps Plato.

Ibidem,

Itaq; video visum esse nonnullis, Platonis & Democriti locutionem, etsi absit a versu, tamen quod incitatius feratur, & clarissimis verborum luminibus vtatur, potius poema putandum, quam Comicorum poetarum.

Idem III de Oratore,

Plato non linguæ solum, verum etiam animi ac virtutis magister.

Idem in Bruto,

Quis enim vberior in dicendo, Platone? Iouem siquidem aiunt philosophi, si Græce loquatur, sic loqui.

Idem in Oratore,

Has rerum formas appellat ideas ille non intelligendi solum, sed etiam di-
20 cendi grauissimus author & magister Plato.

Idem III de Oratore,

Neq; enim quisquam nostrum, quum libros Platonis mirabiliter scriptos legit, in quibus omnibus, &c.

Idem I Tuscul.

Credamus igitur Panætio a Platone suo dissentienti. Quẽ enim omnibus locis diuinũ, quẽ sapientissimũ, quẽ sanctissimũ, quem Homerũ philosophorũ appellat, huius hanc vnam sententiã de immortalitate animorum non probat.

DE ARISTOTELE; 74

30 *Cicero in Bruto,*

Quis Aristotele neruosior? Theophrasto dulcior?

Idem in Oratore,

Quanquã enim & philosophi quidã ornate locuti sunt, (siquidẽ & Theophrastus diuinitate loquẽdi nomẽ inuenit, & Aristoteles Isocratẽ ipsum lacessiuit) tamen horũ oratio neq; neruos, neq; aculeos oratorios ac forenses habet.

Idem III De Oratore,

Itaque Aristoteles ornauit & illustrauit doctrinam illam omnem: rerumque cognitionem cum orationis exercitatione coniunxit.

Idem in Topicis,

40 Quibus philosophis eo minus ignoscendum est, quod non modo rebus iis quæ ab Aristotele dictæ & inuentæ sunt, allici debuerunt; sed dicendi quoque incredibili quadam cum copia, tum etiam suauitate.

Idem in Oratore,

Sed quis omnium doctior? quis acutior? quis in rebus vel inueniendis vel iudicandis acrior Aristotele fuit? quis porro Isocrati est aduersatus infensius?

Idem II De inuentione,

Ac veteres quidem scriptores artis, vsque a principe illo atque inuentore Tisia repetitos, vnum in locum conduxit Aristoteles, & nominatim cuiusque Dionysii Halicarnassei Tomus alter.

præcepta magna conquisita cura perspicue conscripsit, atq; enodata diligenter exposuit; ac tantum inuentoribus ipsis suauitate & breuitate dicendi præstitit,
75 vt nemo illorum præcepta ex ipsorum libris cognoscat, sed omnes qui quod illi præcipiant, velint intelligere, ad hunc, quasi ad quendam multo commodiorem explicatorem, reuertantur.

Idem II de Oratore,

Erat enim ab isto Aristotele, a cuius inuentis tibi ego videor non longe aberrare. atq; inter hunc Aristotelem, cuius & illū legi librum, in quo exposuit dicendi artes omnium superiorum, & illos in quibus ipse sua quædam de eadem arte dixit, & hos germanos hūius artis magistros, hoc mihi visum est interesse, 10
quod ille eadem acie mentis, qua rerum omnium vim naturamq; viderat, hæc quoq; aspexit, quæ ad dicendi artem, quam ille despiciebat, pertinebant: illi autem qui hoc solum colendum ducebant, laborarūt in hac vna ratione tractanda, non eadem prudentia qua ille, sed vsu in hoc vno genere, studioq; maiore.

Idem V De fin. bon. & mal.

Sed etiam Peripatetici veteres, quorum princeps Aristoteles, quem, excepto Platone, haud scio an recte dixerim principem philosophorum.

Idem I Tuscul.

Aristoteles longe omnibus (Platonem semper excipio) præstans & ingenio & diligentia. 20

HACTENVS *Cicero: ex cuius verbis apertiora fore videntur ea quæ a Dionysio de iisdem scriptoribus dicta sunt. Consulto autem ea adscripsi, quod nonnulla sint*
76 *apud Dionysium quæ ope alterius exemplaris egeant: quod quum nobis defuerit, tu locorum collatione damnum eius repende. in quo potissimum Quintiliani quæ apposuimus verba te iuuabunt.*

100 # ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΗΤΟΡΩΝ τοὺς Ἀμμαῖον ὑπομνηματισμούς, ταῦτα δηλοῦσθαι.

ΟΛλὰ χάριν ὦ εἰδέναι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου δίκαιον, ὦ κράτιστε Ἀμμαῖε, 30
καὶ σῶν μὲν ἄλλων ἀπτέδωκε τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἐνεκα τοῦ καλλίονα δοκιμάζειν ἢ τοὺς ὑστέρους, ἐκ ἧκιστα δὲ τῆς περὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους ἐπιμελείας, καὶ μικρὸν ἐπέδοσαν πεποιημένους ἐπὶ τὰ κρείττω. ἐν γὰρ δὴ τοῖς περὶ ἡμᾶς χρόνοις ἡ μὲν ἀρχαία καὶ φιλόσοφος ῥητορικὴ, παντελῶς ὀλιγωθεῖσα καὶ διαφανὴς ὕστερος ὑπομνηματισθεῖσα καλεύετο, ἀρξαμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος τελευτῆς ἐκπίπτειν καὶ μαραίνεσθαι κατ' ὀλίγον, ἕπτὰ ἢ τῆς καθ' ἡμᾶς ἡλικίας μικρῷ δεέσασα εἰς τέλος ἀφανίας. ἑτέρα δέ τις ἐπὶ τοῦ ἐκείνης παρελθοῦσα τάξιν, ἀφόρητος ἀναίδεια θεατικὴ καὶ ἀνάγωγος, καὶ οὔτε φιλοσοφίας, οὔτε σπουδῆς παιδεύματος ὑδενὸς μείληφυῖα ἐλευθερίου, λαθοῦσα καὶ πᾶσαν κρατήσασα τῶν ὄχλων ἄγνοιαν, καὶ μόνον ἐν δημοσίᾳ καὶ συνηθείᾳ καὶ μορφὴ πλείονι τῶν ἑτέρων διῆγεν, ἀλλὰ καὶ τὰς τιμὰς καὶ τὰς περουσίας τῶν πόλεων, ἃς ἔδει τοῖς φιλοσόφοις ἔχειν, εἰς ἑαυτοὺς ἁρπαγήσατο· καὶ ὡς φορτικὴ τις πόνου καὶ ὀχληρὰ καὶ ἐλευθέρων πᾶσαν ἐποίησε γλίσχρον τὴν Ἑλλάδα ταῖς τῶν ἀσώτων καὶ κακοδαιμόνων οἰκίαις. ὥσπερ γὰρ ἐν ἐκείναις ἡ μὲν ἐλευθέρα καὶ σώφρων γαμετὴ κάθηται μηδενὸς ἧττον τῶν αὐτῆς κυρία· ἑταίρα δέ τις ἄφρων, ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ βίου παρῶσα, πάσης ἀξιοῖ τῆς οὐσίας ἄρχειν, σκυβαλίζουσα καὶ δεδιπλωμένη τὸν ἑτέραν· τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν πάσῃ πόλει, καὶ οὐδεμιᾶς ἧττον ἐν ταῖς δυσπαιδεύτοις. τότε γὰρ ἀπούτων τῶν κακῶν ἔφατον· ἡ μὲν Ἀττικὴ μῦσα καὶ ἀρχαία καὶ αὐτόχθων, ἄτομον εἰλῆφε μῆκος, τῶν ἑαυτῆς ἐκπεσοῦσα ἀγαθῶν· ἡ δ' ἐκ τινων βαθέων ὁρῶν τῆς Ἀσίας ἐχθὲς καὶ πρώην ἀφικομένη μοῦσα, ἡ Φρυγία

Φρυγία δὶς, ἢ Καειρὴν καὶ κακὴν, ἢ βάρβαρον, Ἑλλεωίδας ἢ ξίφ διοικεῖν πόλις, ἀπελάσασα τῶν κοινῶν τὸ ἕτερον, ἢ ἀμαθὴς τὸ φιλόσοφον, καὶ ἡ μεγαλορρὴν τὸ σῶφρονα. οὐ γὰρ δὴ μόνον ἀνδρῶν δικαίων χρόνος ὁρτὴρ ἄρισος, τοῦ Πίνδαρον, οὐ γὰρ καὶ ἔργων νὴ Δία καὶ ὑπερηφανιῶν γε, καὶ πρώτος οὐδ' ἁπλῶς χρήματος. ἔδοξε δ' ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος, εἴτε θεῶν τινος ἀρξάντος, εἴτε φυσικῆς τοῦ ὁδοῦ τὴν ἀρχαίαν ταύξιν ἀνακυκλώσης, εἴτε ἀνθρωπίνης ὁρμῆς ὑπὸ τῶν ὁμοίων πολλοῖς ἀγρύσης· καὶ ἀπέδωκε τῇ μὲν ἀρχαίᾳ καὶ σώφρονι ῥητορικῇ τὴν δικαίαν ἡμέραν, ὡς καὶ πρότερον εἶχε, καλῶς ἀπολαβεῖν· τῇ δὲ νέᾳ καὶ ἀνοήτῳ παύσασαν δόξαν ἀπροσηκόντων καρπουμένῃ, καὶ ἐν ἀνοήτοις ἀναθοῖς ζυφώσῃ. καὶ ἀπ' ἐν ἴσως τοῦτο μόνον ἐπαινῶν τὸν παρόντα χρόνον ὑπὲρ τοὺς συμφιλοσοφοιῶντας ἀνθρώπους ἄξιον, ὅτι τὰ κρείττω μισώτερα ποιῶν τῶν χρόνων ἤρξαντο· καίτοι μέρος γε τῆς πρώτης ἥμισυ ἀρχὴ λέγεταί τε καὶ ἔστιν· ἀλλ' ὅτι καὶ ταχείαν τὴν μεταβολὴν καὶ μεγάλην τὴν ἐπίδοσιν αὐτῶν παρεσκεύασε καινὰ ἔξω δὲ ὀλίγων καινῶν Ἀσιανῶν πόλεων, αἷς δι' ἀμαθίαν βεβαιοῦται ἡ τῶν καλῶν μάθησις, αἱ λοιπαὶ πέπαυνται τοῖς φορτικοῖς καὶ ψυχροῖς καὶ ἀναθήτοις ἀγαπῶσαι λόγοις. τῶν μὲν πρότερον μέγα ἐπ' αὐτοῖς φρονούντων, αἰδουμένων ἤδη καὶ μικρὸν ἀπαυθομολογούντων πρὸς τοὺς ἑτέρους, εἰ μή τινες πάμπαν ἀνιάτως ἔχοιεν· ὧν δὲ νεοσὶ τὰ μαθήματος ἀπορούντων, εἰς καταφρόνησιν ἀγόντων τοὺς λόγους, καὶ γέλωτα ποιουμένων τὸν ἐπ' αὐτοῖς πόνον. αἰτία δ' οἶμαι καὶ ἀρχὴ τῆς τοσαύτης μεταβολῆς ἐγένετο ἡ πούτων κρατοῦσα Ῥώμη, πρὸς ἑαυτὴν ἀναλίσκουσα τοὺς ὅλως πόλεις ἀποβλέπειν· καὶ ταύτης τε αὐτῆς οἱ δυναστεύοντες, κατ' ἀρετὴν καὶ ἀπὸ τοῦ κρείττου τὰ κοινὰ διοικοῦντες, ὑπαΐδευτοι πόνου καὶ ἀμυναῖοι τοὺς κρίσεις ἀμούσους· ὑφ' ὧν κοσμούμενον τὸ τε φρόνημα τῆς πόλεως μέρος ἐπὶ μᾶλλον ὑπτιάσασα νοῦν ἔσχεν. οἱ γὰρ τοὶ πολλαὶ μὲν ἰσοτιμίαι οὐσιῶν αὐξίαι τε γράφονται τοῖς νεῦν, πολλοὶ δ' λόγοι πολιτικοὶ χαριέντες ὠφέρονται, φιλόσοφοί τε σωτῆρες, ἃ μὰ Δία ἀνωφέρητοι· ἀλλὰ τε πολλαὶ καὶ καλαὶ πράγματείαι Ῥωμαίοις καὶ Ἕλλησιν ἀπ' μάλα διεσπουδασμέναι πρὸς ἡδονὴν τε καὶ πρὸς ὠφέλειαν τε καὶ τὸ εἰκός. καὶ ὡς μὲν ἀληθῆ εἰπεῖν, τηλικαύτης μεταβολῆς ἐν τούτῳ τῷ βραχεῖ χρόνῳ γενομένης, εἰ μηκέτι χαρίσῃ πρὸς σωτερίαν μιᾶς ἡμέρας ὁ ζῆλος ἐκεῖνος τῶν ἀνοήτων λόγων. ὃ δὲ οὐκ πάντως εἰς ἐλάσσονα σωτηρίαν, ῥᾴδιον ἐξ ὀλίγου μηδὲν εἶναι. ἀλλὰ δὴ μὲν ἀληθείᾳ τοῦ μεταβαλόντι τὰ πράγματα χρόνῳ, καὶ τὸ τοὺς τὰ κρείττω πράξαι πρὸς ἀρμοσθέντας ἐπαινεῖν, καὶ ὃ τὰ μέλλοντα ἐκ τῶν γενομένων εἰκάζειν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἁπλῶς τύτοις, ἃ κρὴ ὁ τυχὼν εἰπεῖν δυνατὸ, ἀφίσω. ἐξ ὧν δ' ἀν μείζω λάβοι τὰ κρείττονα ἰσχύν, τοῦτα πειράσομαι λέγειν, ὑποθέσιν τὸ λόγου κοινὴν καὶ φιλάνθρωπον καὶ πλῆσαι δυναμένην ὠφελῆσαι λαβών. ἔστι δὲ ἤδη, τινες εἰσὶν ἀξιολογώτατοι τῶν ἀρχαίων ῥητόρων τε καὶ συγγραφέων, καὶ τινες αὐτῶν ἐθίσοντο προαιρέσεις τὰ τε βίᾳ καὶ τὰ λόγου, καὶ ἃ παρ' ἑκάστου δεῖ λαμβάνειν ἢ φυλάττεσθαι· καὶ θεωρήματα καὶ ἀναλήμματα τοῖς ἀκούουσι τὴν πολιτικὴν φιλοσοφίαν, καὶ ὁδὲ μὰ Δία καινὰ, οὐδὲ καθημαξοῦ μόνα τοῖς πρότερον. ἐγὼ γοῦν οὐδεμίαν διαστὴν προτετυχὼν οἶδα γραφῆ, πολλὴν ζήτησιν αὐτῶν ποιησάμενος. ἃ μὲν δὴ Δημοσθένην μάλιστα, ὡς δὲ καὶ Θουκυδίδην εἰδώς. τάχα δ' ἂν εἴεν τινες οἳ ἐμὲ Δημοσθένους διαστὴν γραφαί. τὸ γὰρ τῆς ἀπούτων ἰσοτιμίας ὅρον ἑαυτὸν ποιῆσι, καὶ πρὸς τὸ μὴ γενομένην τῶν δυνατῶν ἡμέαν, λέγω, οὐδαμοῦ πούτου ἃ δ' ἀπόρρω μανίας. πρὸς μὲν οὖν τούτων οὐδὲν ἔχω, καθάπερ ἔφην, δίκαιον ἀπολογήσασθαι. τὸν δὲ ῥητόρων τε καὶ συγγραφέων ὑπὲρ ὧν ὁ λόγος, πολλῶν πούτων ὄντων καὶ ἀγαθῶν, τὸ μὲν ὑπὲρ ἀπούτων γράφειν, μακρὸς λόγου δεόμενον ὁρᾶν, εἰσὶν· οἷς γε ἥδιστός ἐστι τῶν ῥητόρων, ἔαν γ' ἐγχωρῇ, καὶ πρὸς τὴν ἰσοτιμίαν. ἔσονται δέ οἱ μὲν προλαμβανόμενοι ῥήτορες, ἧς μὲν ὀλίγα τῶν πρεσβυτέρων, Λυσίας, Ἰσοκράτης, Ἰσαῖος· ἧς δὲ ὀλίγα τῶν ἐπακμασάντων τούτοις, Δημοσθένης, Ὑπερείδης, Αἰσχίνης· οὓς ἐγὼ τῶν ἀγώνων ἡγοῦμαι κρατίστους. καὶ διαιρήσεται μὲν εἰς δύο σωτάξεις ἡ πραγματεία· τὸν δὲ ἀρχὸν ἀπὸ τούτων λήψεται τῶν ὑπὲρ τῶν πρεσβυτέρων γραφείσης. πραγματείας
παραθέσεις τῶν ῥητόρων
πρὸς ἀλλήλους
μιλόντων.
προσφρηλμένων δὲ τούτων, ἐπιφανὲς ἔσται τὸ ὅπη τὰ προκείμενα.

ΛΥΣΙΑΣ.

100 Λυσίας ὁ Κεφάλου, Συρακοσίων μὲν ἐκ γενεᾶς· ἐλθὼν δὲ Ἀθήνησι μετοικιζομένῳ τῷ πατρὶ, καὶ συνεπαιδεύθη τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων. ἔτη δ' πεντεκαίδεκα γεγονὼς, εἰς Θουρίους ᾤχετο πλέων συὺ ἀδελφοῖς δυσὶ, κοινωνήσων τῆς ἀποικίας, ὡς ἔτελον Ἀθηναῖοί τε καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς δωδεκάτῳ μετὰ τέταρτον ἔτει τὰ Πελοποννησιακὰ πολέμου· καὶ διετέλεσεν αὐτόθι πολλὰ βιούς· ὃν ἐν ἐπιδημίᾳ πολλῇ μέρει τῆς συμφορᾶς τῆς καθ' αὑτοὺς Ἀθηναίοις ἐν Σικελίᾳ. μετ' ἐκεῖνο δὲ τὸ πάθος ἐπισταθέντος τὰ δήμου, ἐκπίπτει σὺν ἄλλοις πελοποννησίοις ἀτιμισμὸν· ἐξικνεῖται· καὶ τὰ δραχμὰ ὀνείδιος εἰς Ἀθήνας κτ' ἔτη ἐχόντα Καλλίαν, ἕβδομον καὶ ἑξηκοστὸν ἔτος ἔχων, ὡς αὐτός πῃ εἰκάσθην, ἐξ ἐκείνου τὰ χρόνου διετέλεσε σχεδὸν τὰ πολιτεύμενα Ἀθήνησι. πλείστοις δ' γράψας λόγοις εἰς δικαστήρια τε καὶ βουλὰς καὶ ἐκκλησίας ἀνθρώπους, πρὸς δὲ τούτοις πανηγυρικοὺς, ἐρωτικοὺς, ἐπιτολικοὺς, τῶν μὲν ἔμπροσθεν γεγονότων ῥητόρων, ἢ κτ' τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, ἢ φαίνεται δόξας· τῶν δ' ἐπιγιγνομένων ἃ πολλοῖς ἔοικε κατέλιπεν ὑποβολάς, ἀτ' ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων, καὶ μὰ Δί' ἃ τοι γε ταῖς φαυλοτάταις ἀδοκίμως. ἔνι δὲ κἀγχεῖται χαρακτῆρι λόγων, καὶ ἔνιος ἀρετὰς εἰσενίσκεται, ἔνι τε χρείττων ὅστ' τῶν μετ' αὐτὸν ἀκμασάντων, καὶ ποῖ καταδεέστερος, καὶ ἃ δεῖ λαμβάνειν παρ' αὐτά, ἵνα μὴ ἅδη πιεζόμενα λέγειν. καθαρὸς ὅστ τὰν ἑρμηνείαν πάνυ, καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, οὐ τῆς ἀρχαίας, ἢ κέχρηται Πλάτων καὶ Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὑπερχειαζούσης· ὡς ἔστ τεκμήριον τῆς Ἀνδοκίδου λόγοις, καὶ τοῖς Κεντίᾳ, καὶ ἄλλοις συχνοῖς. κτ' τοῦτο μὲν δὴ τὸ μέρος, ὅπερ ὅστ ἀρετὴν καὶ κυριώτερον ἐν λόγοις, λέγω δ' ὃ καθαρεύειν τὰν ἁμάρτητον, ἕξεις τῶν μεγαλομερεστέρων αὐτὸν ὑπερβαλέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δυνάμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης. καθαρώτατος δὴ τῶν ἀνῶν μετὰ γε Λυσίαν ἐν τοῖς ὀνόμασιν οὗτ' ἔμοιγε δοκεῖ ἁλῶναι ὁ ἀνήρ. μίαν μὲν δὴ ταύτην ἀρετὴν ἀξίαν ζήλου μιμήσεως εἰσκομιδῇ τοῦ ῥήτορος, καὶ παρακελευσαίμην ἂν τοῖς βουλομένοις καθαρῶς γράφειν ἢ καὶ λέγειν, ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα ποιεῖσθαι παράδειγμα τούτης τ' ἀρετῆς. ἑτέραν δ' οὐδὲν ἐλαττοῦ ταύτης, ὡς πολλοὶ μὴ ἐζήλωσαν τῶν κτ' τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἐπεδείξατο. τίς δ' ἐστ' αὕτη; ἡ ἐξ τῶν κυρίων ἴδε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων σκοπεῖσθαι τὰ νοούμενα. ἤκιστα γὰρ ἂν ἄλλος ἄνηρ Λυσίαν ἔστιν ἡμῖν ἐπιμεμῖχθαι δοκεῖ. τοῦτο μόνον ἐπαμῦναι ἄξιον, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ σεμνὰ καὶ μεγάλα φαίνεσθαι τὰ πράγματα ποιεῖ τοῖς κοινοτάτοις χρώμενος ὀνόμασι, καὶ ποικιλίας ἐκ ἀπόμορφος καὶ γλαφυρᾶς. τοῖς δὲ πρότερος ἐκ αὐτὴ ἡ δόξα ἐστίν· ἀλλ' οἱ βουλόμενοι κόσμον ἄνευ πράγματος ἐνεῖναι τοῖς ἔπεσι, ἐξήλλαπται ἰδιώτην, καὶ κατέφυγον εἰς τὴν ποιητικὴν φράσιν," μεταβολὰς τε πολλὰς χρώμενοι, καὶ ὑπερβολὰς, καὶ τὰς ἀνάγκας ἐμπειρίας ἰδέας, ὀνομάτων τε γλωττηματικῶν καὶ ξένων χρήσεσ, καὶ τ' ὀκ εἰωθότων σχηματισμῶν τῇ ἁρμονίᾳ, καὶ τῇ ἀνῇ κοινολογίᾳ καταπληττόμενοι τὸν ἰδιώτην. δηλοῖ δὲ τοῦτο Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος, ἐν πολλοῖς πάνυ φορτικῶς τε καὶ ὑπερόγκων ποιεῖν τὴν καταστολὴν, καὶ ὁ πάρρω δηυρεμένων ἕνια φθεγγόμενος· καὶ τῶν ἐκείνῳ συνοισιστικῶν οἱ περὶ Λικύμνιόν τε καὶ Πῶλον. ἥψατο δὲ καὶ τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων ἡ ποιητικὴ τε καὶ ἐξαπίνης φράσις, ὡς μὲν Τίμαιός φησι, Γοργίου ἁρξάντος, ὡνίκα Ἀθήναζε πρεσβεύων κατεπλήξατο τοὺς ἀκούοντας ἐν τῇ δημηγορείᾳ. ὡς δὲ Ἀριστοτέλης ἔχει, ὁ καὶ παλαιότερον" ἀεὶ θαυμαζόμενος, Θουκυδίδης ἐνόμισε, δαιμονιώτατος τῶν συγγραφέων, ἔν τε τοῖς ἐπιταφίοις καὶ ἐν ταῖς δημηγορίαις, ποιητικῇ καταστάσει χρησάμενος, ἐν πολλοῖς ἁρμόσαντα τὴν ἑρμηνείαν εἰς ὄγκον ἅμα καὶ κόσμον ὀνομάτων ἀηθέστερον. Λυσίας δὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἤσκησεν, ἐν γοῦν τοῖς ἐπιταφίοις καὶ συμβουλευτικοῖς λόγοις, ποιῆσαι, πλὴν εἴ τι μικρὸν ἐν τοῖς πανηγυρικοῖς· ἐκεῖ γὰρ δὴ τῶν ἐπιτολικῶν αὐτὸ καὶ ἐταιρικῶν, καὶ τῶν δικῶν οἷς μὴ παιδιᾶς ἕνεκα ἔγραψεν, οὐδὲν δέομαι λέγειν. ὁμοίως δὲ τοῖς ἰδιώταις ἁρμόττεσθαι δοκῶν, πλῆσον ὅσον ἰδιώτου ἁρμόττει. καὶ ἐπεὶ ποιητὴς

101 κυρίοις καὶ κοινοῖς λέξεσι χρώμενος.

καθαρὸς ἐν ἀκριβείᾳ· πλὴν διαλέκτου.

ποιητὴς χρήσεως λόγων, λελυμένης δὲ μέσου λέξεως, ἰδίαν τινὰ λόγων" ἁρμονίαν, ἣ ἁ ὀνόμαστα κοσμῇ τε καὶ ἡδυνῇ, μηδὲν ἔχοντα οἰκεῖον μηδὲ φορτικόν. ταύτην διαλέξομαι τὸν ἀρετὴν κελεύω τοῦδε τὸ ῥήτορος εὑρεῖν λαμβάνειν, εἴ τινες ἀξιοῦσι τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ σχολάζειν ἔτη πολλά. ἐγίγνοντο μὲν οὖν πολλοὶ τῆς τοιαυτῆς ζηλωταὶ, συγγραφεύς τε καὶ ῥήτορες· ἔλυσε δὲ αὐτῆς μὴ Λυσίου ἥψατο τῶν πρεσβυτέρων νέος ἐπασκῶν Ἰσοκράτης· καὶ οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν τοιοῦτον ἕτερος ῥήτορα, ἐμοὶ καὶ δυνάμιν τοσαύτην ὀνόμασι κυρίοις καὶ κοινοῖς ἁπροσδιορίστοις. τρίτην ἀρετὴν ἀποφαίνομαι τοῦδε τὸν ἀνδρα, τὴν σαφήνειαν, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς τοιαύτοις. σαφηνὴς καὶ βεκχύς. ἔστι γὰρ ἃ καὶ τοιαύτη σαφήνεια, οὐ πολλοῖς γνώριμος. τεκμηριοῦμαι δὲ, ὅτι τῆς μὴν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἱ δυνάτοι τοιαύτα ἐξηγεῖσθαι ἐγίνοντο, πολλὰ δυσεικαστὰ ὄντ ἡμῖν καὶ ἀσαφῆ, καὶ δεόμενα ἐζητῆσθ· ἡ δὲ Λυσίου λέξις ἅπασά ὅστ φανερὰ καὶ σαφὴς καὶ ταῖς πάνυ πόρρω δοκούσαις πολιτικῶν ἀφεστάναι λόγων. καὶ εἰ μὴν δί' ἀσθένειαν δυνάμεως ἐγίνετο ὃ σαφές, οὐκ ἄξιον ἐν αὐτῷ ἀγαπᾶν· νυνὶ δὲ ὁ πλεῖστος τῶν κυρίων ὀνομάτων ἐν πολλῆς αὐτοῖς τοιαύτης ἀποδείκνυται ταύτην τὴν ἀρετήν. ὥστε τὴν σαφήνειαν αὐτὴ ζηλωτὸν ἄξιον· καὶ μὴν τό γε βεκχέως ἐκφέρειν τὰ νοήματα μετὰ τῆς σαφοῦς, χαλεπὸν τῆς τοιούτου ὄντος φύσει, τῆς συναγαγεῖν ἅμφω ταῦτα, καὶ κεκράσθαι μετείως· ἧττον ἦν τῶν ἀνῶν ἀποδείκνυται Λυσίας ἐγώμενος. ὥστε οὐδὲν τοῖς ἀμφὶ χρεὼς ἔχοιτ' ἂν ἀνδρα, οὔτε ἀκριβολογίας, οὔτε ἀσαφείας δόξαν λαβεῖν. τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι οὐ τοῖς ὀνόμασι δουλεύειν τὰ πράγματα παρ' αὐτὰ, τοῖς δὲ πράγμασιν ἀκολουθεῖ τὰ ὀνόματα. τὸν δὲ κόσμον οὐκ ἐν τῇ ἁρμονίᾳ τὸν ἰδιώτην, ἀλλ' ἐν τῇ μιμεῖσθαι λαμβάνει. καὶ οὐκ ὀπὰ μὲν τῆς ἑρμηνείας τοιοῦτός ὅστιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν ἀκμῆς τῆς καὶ μακρός· συνέστραπται δὲ, εἴ τις καὶ ἄλλος, καὶ πεπύκνωται τοῖς νοήμασι. καὶ τοσούτου δεῖ τῶν οὐκ ἀναλόγων τὰ λέγειν, ὥστε καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων ἂν δόξειε παραλιπεῖν· οὐ μὰ Δί' ἀθενείᾳ δυνάμεως αὐτὸ ποιῶν, ἀλλὰ συμμέτρησιν τοῦ χρόνου, ᾧ οὐ ἔδικ ἠνέσθαι τοὺς λόγους. βεκχὺς γε μὲν" οὗτ', ὡς μὴν ἰδιώτην, δηλῶσαι βουλόμενος τὰ πράγματα, ἀπέχεται· ὡς δὲ ῥήτορι, πρὸς οὐσίαν δυναμένου ἐνδείξασθαι ζητοῦντι, οὐκ ἰκανός. μιμητέον δὲ καὶ τὸν βεκχύτητα τὸν Λυσίου. μετεωτέρας γὰρ οὐκ ἂν δύνειεν παρ' ἑτέρῳ ῥήτορι. μὴ ταύτας ἀρετὰς εἰσκομιδῇ τοῦδε Λυσίαν, καὶ γὰρ τοῖς χρόνοις οὗτ' ἐκείνῳ πρέπειν ἔμοιγε δοκεῖ· λέγω δ', ὡς ἐν ἀκμῇ κοινῇ βίου ἡμιθνῶν ἀμφοῖν· καὶ εἰ μὴ τῶτο δοθείη, τῷ γέ τοι πρὸς τοὺς δημηγοροὺς ἀγῶνας ἐκείνου μᾶλλον τετέφθαι. οὐ μὴν τοι Δημοσθενοῦμή γε ὁπότερος ἦρξε τῆς ἀρετῆς ταύτης κτ' ὃ παρ' ἀλλ' ὅτι Λυσίας μᾶλλον ἐν αὐτῇ διέλυσε, τῶτο θαῤῥεῖν μὲν ἀποφαίνομαι. ὅτις δ' ὀρθὴν ἐν ἁρμονίᾳ ἀρετὴν; ἢ συγκρέφουσα τὰ νοήματα καὶ τροχηδὸν ἐκφέρουσα λέξις, οἰκεία πάνυ καὶ ἀναλογία συγκρέφουσα τὰ τοῖς διανοητικοῖς λόγοις, καὶ πανυπερβεβηκότι ἀγῶνι. ταύτην ὀλίγοι μὲν ἐμιμήσαντο. Δημοσθένης δὲ καὶ ὑπερεβάλετο· πλὴν οὐχ οὕτως ὀλοσχερῶς οὐδὲ ἀφελῶς ὥσπερ Λυσίας ἐχρήσατο αὐτῇ, ἀλλὰ πανυεργῶς καὶ πικρῶς· λεγέσθω γὰρ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται· ὑπὲρ ὧν κτ' τὸν οἰκεῖον ἁμαλέξομαι καιρόν. ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐνέργειαν πολλὴν ἡ Λυσίου λέξις. αὕτη δὲ ὅστ δυνάμις ἐκ τοῦ ἀφῃσθαι ἀρούσα τὰ λεγόμενα. γίνεται δ' οὐκ ἐκ τῆς τῶν ἀσχολουμένων λήψεως. ὁ δὲ πρόσεχων τὸν ἁμάρτητον τοῖς Λυσίου λόγοις, οὐχ οὕτως ἔσται σκαιὸς ἢ δυσάρεστος, ἢ βραδὺς τὸν νοῦν, ὃς οὐχ ὑπολήψεται τὰ δηλούμενα ὡς μνούμενα ὀφεῖν, καὶ ὥσπερ παρουσίν οἷς ἀν ὁ ῥήτωρ εἰσάγῃ πρόσωποις ὁμιλῶν. ὑπιζήτησίς τε οὐδὲν εἴκοις, τοὺς μὲν ἄνδρας αὐτοῦ εἰ ταχείη, τοὺς δὲ ἁμφοτέρους, τοὺς δὲ εἰπεῖν. κράτιστος δὲ ἡ πάντων ἐγίνετο ῥητόρων φύσιν ἀνθρώπων καταστῆσαι, καὶ τὰ πρόσκοντα ἐκάστοις ἀποδοῦναι, πάθη τε, καὶ ἤθη, καὶ ἔργα. ἀποδίδωμί τε οὖν αὐτῷ καὶ τὸν ὑπερπεράτιον ἀρετὸν, καλουμένην δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠθοποιΐαν. ἠθοποιός· ἁπλῶς γὰρ οὐδὲ ἄρξη δυνάμει τοῦδε τοῦ ῥήτορος τούτῳ πρόσωπον, ὅτε ἀνηθοποίητον, οὔτε ἄψυχον. πολλῶν τε ὄντων ἐν οἷς ἡ πρὸς τὸν ἀρετὸν ταύτην συμβέβηκεν ἔχειν, ἁμαρτίας τε καὶ λέξεως, καὶ τούτης τῆς σωφρόσεως, ἐν ἅπασι τούτοις αὐτὸν ἀποφαίνομαι κατορθοῦν. οὐ

» γὰρ Δημοσθένους μόνον ὑποπτεύεται χρῆσθαι τῇ ὀπτικῇ καὶ μέτρια τοῖς λέγουσιν, ὥστε εἰκό-
» νας εἶ) δοκεῖν τῶν ἠθῶν τοῖς λόγοις. ἀλλὰ τῇ τῶν λέξιν ἀποδίδωσι τοῖς ἤθεσιν οἰκείαν, ἢ πέφυκεν
αὐτὰ ἑαυτῶν κεράσασα δηλοῦσθαι, τῇ σαφῆ καὶ κυρίαν, καὶ κοινὴν, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
συνηθεσταύτην· ὁ γὰρ οἶκος καὶ ὃ ἐξ ὀπτικῆς δύσεως ἄπαν, ἀνηθοποίητον. τῇ σωφρόνων μοι
ἀπλῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς, ὁρῶν ὅτι οὐκ ἐν τῇ ποιότητι καὶ τοῖς ῥυθμοῖς, ἀλλ' ἐν τῇ Δημο-
λυμένῃ λέξει τῶν ὄθος. καθόλου δὲ, ἵνα τῇ περὶ τούτης εἴπω τῆς ἀρετῆς, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἀνὴρ
ῥητόρων, τῶν γε τῇ ὁμοίᾳ καθαρευούσῃ χρησαμένων τὸ λόγου, εἴτε τι ἥδιον συνέθηκεν, εἴτε πιθα-
103 νώτερον. δοκεῖ μὲν γὰρ ἀποίητός τις εἶ) καὶ ἀτεχνίτευτος ὁ τῆς ἁρμονίας αὐτῶν χαρακτήρ. καὶ
οὐθαυμάσαμ' ἂν εἰ πᾶσι μὲν τοῖς ἰδιώταις, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ τῶν φιλολόγων, ὅσοι μὴ μεγά-
λως ἔχουσι πεῦσαι περὶ λόγους, τοιαύτη τινὰ τοιαῦτα δόξει, ὅτι ἀνεπιτηδεύτως, καὶ οὐ κατὰ
τέχνην, αὐτομάτως δέ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται. ἔστι δὲ πάντως μᾶλλον ἔργου τεχνικοῦ κατε-
σκευασμένος. πεποίηται γὰρ αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀποίητον, καὶ δέδεται ὃ λελυμένον, καὶ οὐ αὐτῷ τῷ μὴ
δοκεῖν δῆθεν καλλεπύεσθαι, τὸ δῆθεν ἔχει. τὸν δῆτ' ἂν οὖν τις ὀπτικοῦν καὶ φύσεως μιμη-
τὴν γένεσθαι βουλόμενος, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τῇ Λυσίᾳ σωθέσθαι χρώμενος. ἑτέραν γὰρ οὐκ
παραπούση λέξει χρώ- μενος. ἂν εὕροι τούτης ἀγνοήσας. οἶομαι δὲ καὶ ὃ πρέπον ἔχειν τῶν Λυσίου λέξιν, οὐδενὸς ἧττον
τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, κρατίστην ἁπασῶν ἀρετῶν καὶ τελεωτάτην ὁρᾶν αὐτῶν τοῖς τε τὸν
λέγοντα, καὶ τοῖς οἷς ἀκούουσιν, καὶ τοῖς ὃ πρᾶγμα. ἐν τούτοις γὰρ δὴ καὶ τοῖς
ταῦτα ὃ πρέπον ἀρκούντως ἡρμοσμένη. καὶ γὰρ ἡλικίαι, καὶ ἡθῇ, καὶ παιδείᾳ, καὶ ὀπτικῇ δύ-
μασι, καὶ βίῳ, καὶ τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἁρμόττει τοῖς πράγμασι τὰ πρέποντα, τὰς οἰκείας ἀποδίδωσι
φωνάς· τοῖς τε τὸν ἀκροατὴν συμμεθέξαντα τῶν λεγομένων οἰκείως, οὐ τὸν αὐτὸν ἕξιν δικαίᾳ τε
καὶ ἐκκλησιαζῇ, καὶ πανηγυρίζοντι ἁρμοττούσας τε αὖτ' λαμβανούσῃ τὰς ἰδέας τῶν πραγμάτων ἡ λέξις. ἀσχολοῦμαι μὲν γὰρ ὅτι καθεζομένῳ καὶ ἡδικῇ· διηρθρωμένῳ
δὲ, πιθανὴ καὶ ἀπειλοῦσῃ· ἀποδυομένῳ δὲ, γροφύλῃ τῇ πυκνῇ· αὔξοντι δὲ καὶ παθαινομένῳ,
σεμνὴ τῇ μεγίστῃ· ἀναχεομένῳ δὲ, ἁρμονίᾳ τῇ στώμυλος. λιπαρὸν δὲ τῇ ὃ πρέ-
πον τῆς λέξεως τοῦτο Λυσίου. ὅτι μὲν γὰρ πιθανὴ τῇ πειστικὴ τῇ πολὺ ὃ φυσικὸν ὑποφαίνου-
σα, τῇ πάνυ ὅσα τῆς τοιαύτης ἰδέας ἔχεται, πρὸς εἰδέναι οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν. δι' ὅλου γὰρ
ἤδη τοῦτό γε· τῇ οὐδεὶς ὅστις ὅστις οὐχὶ τῇ πείσεσθαι καὶ ἀκοῇ μαθὼν, ὁμολογεῖ πάντων ῥητόρων αὐτὸν
εἶ) πιθανώτατον. ὥστε τῇ τούτου τοῦ ἀρετῆ λιπαρὸν τοῦτο τῇ ῥήτορος. πολλὰ τῇ καλὰ
λέγειν ἔχων περὶ τῆς Λυσίου λέξεως, ἐῶ λαμβάνων τῇ μεμυθολογῆσθαι αὖ τις ἀμείνων ἥροιτο τοῦ
ἑρμηνεύειν, τὰ μὲν δῆλα, τῷ χρόνῳ σοφιζόμενος, ἐάσω· μίαν δὲ ἀρετὴν ἐπὶ τῇ ῥήτορος ὑπο- 30
δείξομαι, κρίνας κάλλιστον τε τῇ κοινότατον, τῇ μόνην τοῦ μάλιστα τῶν δήμων τὸν Λυσίου χα-
ρακτῆρα δυναμένην βεβαιῶσαι. ἐῶ ὑποβεβλῆσθαι μὲν οὐδεὶς τῶν ὕστερον, ἐμιμήσαντο ὃ πολ-
λοί, τῇ παρ' αὐτῷ τοῦτο κρεῖσσον ἕτερον ἔδοξαν εἶ), τοῦ δήμου δυνάμιν οὐδὲν ἀφέροντες·
ἀνάγκη ὧν, αὖ ἐξαρκῇ, κτᾶσθαι τὸν οἰκεῖον ἁρμόζοντα τόπον. ὃς δ' ἔστιν ἥδε ἀρετὴ, τίνες πᾶσιν
ἐπιδυσκολαίνουσι τοῖς ὀνόμασι; τῇ τίς ἡ χάρις; πρᾶγμα πάντος κρεῖττον λόγου καὶ θαυμασιώτερον.
ἀρίστου μὲν γὰρ ὄντος ὀφθῆναι, τῇ πάντι ὁμοίως ἰδιώτῃ τε ἢ τεχνίτῃ φανερόν· κάλλιστον
δὲ λόγῳ δηλωθῆναι, καὶ οὐδὲ τοῖς κρίνουσι εἰπεῖν δυναμένοις ἄμεινον. ὥστε εἴ τις ἀξιοῖ
λόγῳ διδαχθῆναι ταῦτα τῶν δυνάμεων, ἥτις ποτέ ἐστιν, οὐκ ἂν φθάνοι τῇ ἀνῶν πολλῶν καὶ
καλῶν πραγμάτων διεκπλεκτῶν ἁπάντων λόγον· λέγω δὲ, ὅτι κάλλος μὲν σωμάτων ἢ
δή ποτ' ἐστὶν ὁ καθυμᾶς ὤσκαν· ὅτι κινήσεως ἢ μιγισμοῦ τῇ πλοκῆς φθόγγων τί λέγειν) ὃ δύνα- 40
μεσον· ὅτι συμμετείας ἢ χρόνων τίς ἡ τάξις, καὶ τί ὃ ῥυθμον· τῇ ὅτι πάντος ἢ συλλήβδην
ἔργου τε τῇ πράγματος, τίς ὁ λεγόμενος καιρὸς, τῇ πού ὃ μέριον. αἰσθησὶ γὰρ τούτων ἕκαστον κα-
τακαλαμβανέ), τῇ ὁ λόγῳ. ὥσθ' ὅπερ μοιρικοὶ πράγμασι ποιῆν τοῖς βακληθρίοις ἀκούειν ἀκριβῶς πρέπειν, ὥστε μηδὲ τῶν ἐλαχίστην ἐν τοῖς διημάσι δίεσιν ἀγνοῆν τῶν ἀκοῶν ἐᾶν ζῆν, τῇ
104 μηδὲν δῆλο τούτης ἀκριβέστερον ζητεῖν κριτήριον· τοῦτο κατὰ τοῖς ἀναγινώσκουσι τὸν Λυσίαν, τῇ τίς
ἔστ' αὖτῷ χάρις ὅτι βουλομένοις μαθεῖν, ὑποδείμιν αὖ βακτηδὸν χρόνῳ πολλῷ τῇ μακρᾷ τελεῖ, καὶ ἀλόγῳ πάνυ τῶν ἄλλων σωμάτων ἀμάθησιν. τούτων μὲν οὖν περὶ τῆς πρέ-
πουσης τῷ ῥήτορι λέξεως.

τὲ ἀρετῶν καὶ χαρακτηριστικωτάτων τῆς Λυσίου λέξεως ἔλαγε πεῖσμαι, εἴτε φύσεως αὐτῶν
δεῖ καλῆν εὐτυχίαν, εἴτε πόνου καὶ τέχνης ἐρασίαν, εἴτε μικτῶν ἀξ ἀμφοῖν ἕξιν ἢ δυνάμιν, ἢ βάσανος τῶν Λυσιακῶν
πάντας ὑποφέρει τοῖς λοιποὺς ῥήτορας. καὶ ὅταν Δημοσθένει τινος τῶν ἀναφερομένων εἰς λογον.
αὐτὸν λόγων, καὶ μὴ ῥᾴδιον ἢ μοι Δημοσθένους σημείων ζηλῆσαι δύρσιν, ὅτι τούτων καταφεύγω τῶν ἀρετῶν, ὡς ὅτι ψήφων ἑκάστων. ἔπειτα δὲ μὴν αἱ χάριτες αἱ τῆς λέξεως ὅπλοις-
σιν δοκῶσί μοι τῶν γραφέων τῆς Λυσίου ψυχῆς αὐτῶν ἅπτεσθαι, καὶ οὐδὲν ἔτι πορρωτέρω τούτης σκοπεῖν ἀξιῶ. ἐὰν δ' μηδεμίαν ἡδονὴν μηδὲ ἀφροδίτην ὁ τῆς λέξεως χαρακτὴρ ἔχῃ,
διεσωπῶν καὶ ὑποπτεύω μή ποτ' ὁ Λυσίου ἡ λόγος, καὶ οὐκ ἔτι βιάζομαι τῶν ἄλλων ἀν-
θρώπων, οὐδὲ δὲ πάνυ ὀλίγοι εἶ) ταύτ' ὄντα μοι δοκῇ καὶ πειθοῦς ἐξηρτασμένος ὁ λόγος. τὸ
μὲν δὴ γράφειν πολλοῖς οἰόμενος ὑπάρχειν κατὰ τινας καὶ ἀνθρώπους ἰδίους ἕξεως χαρακτῆρας. πο-
λυιδεῖς γὰρ τῶν. ὃ σ' ἡδέως καὶ κεχαρισμένως καὶ ἐπαφροδίτως, Λυσίᾳ· τεκμηρίῳ χρωῦ
οὐκ ἀνῴῳ τινὶ κρείττονι χρώμενος, ἢ τῷ καθ' ἡδονὴν ἑρμηνεύεσθαι τὰ ὑπὸ τούτου λεγόμενα.
ᾧ πολλοὶ ἤδη τῶν ἀναφερομένων εἰς αὐτὸν λόγων, καὶ πεπιστευμένων ὑπὸ τῶν πλήθους ὡς
εἰσιν ἐν τοῖς πάνυ γνησίοις Λυσίου, καὶ τά γε ἀνθρώπως ἔχοντας, ὅτι τῷ χαίειν ὁ πρεσ-
βυτέροισι τῶν Λυσιακῶν, οὐδὲ τῶν δυσμίαν ἔχουσιν ἐκείνης τῆς λέξεως, ὑποπτεύσας τε τὴ
βασανίσας, οὐχὶ οὕτως Λυσίου. ὧν ὅστ καὶ ὁ πρεῖς τῆς Ἰφικράτης εἰκόνος· ὃν οἶσθ' ὅτι
πολλοὶ καὶ χαρακτῆρα ἠγήσαντο αὖ καὶ κάμινα τῆς ἐκείνου δυναμέως. ὅστ μὲν οὖν ὁ λόγος
ὁ καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἁρμόττων ἀδοκήτως ἰσχυρῶς, καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν εἰρῆσθαι πρεπτῶς, τῇ
ἀνῆκας πολλὰς ἀρετὰς ἔχων, ἀ γαρεῖς ὅστ, καὶ πολλὰ δεῖ τὸ Λυσιακὸν ὀπτιφαίνειν σῶμα. μάλιστα
σθ' ἑλόμενοι" μὲν καταφανῆς, ὅτι οὐκ ἐκείνης τῆς ῥήτορος ἐγράφη, τῆς χρόνους ἀνθρωπι-
σαμένῳ. εἰ γὰρ οἴσθα κοινταετῆ γεγονότων θησέα τῆς τελευτῆσαι Λυσίαν ὀπτὶ Νίκωνος ἢ ὀπτὶ
Ναυσινίκου ἄρχοντος, ἑπτὰ ἔτεσιν ὕλοις αὖ εἴη πρεσβυτέρῳ τῆς γραφῆς τὸ ψηφίσματος ἡ
τελευτὴ τῆς ῥήτορος. μετ' Ἀλκαθοένου ἄρχοντα, ἐφ' ὃ τῶν εἰρωνίαν Ἀθηναῖοί τε καὶ
Λακεδαιμόνιοι καὶ βασιλεὺς ὤμοσαν, ἀποδοὺς τὰ γράμματα Ἰφικράτης, ἰδιώτης ὤν, ἢ ὃ
πρεῖς τῆς εἰκόνος ἓξ τότε ἔτεσιν ἑπτὰ πρεσβυτέρῳ τῆς γραφῆς τετελευτηκότος Λυσίου, πρὸ
τῷ σωτάξαι τῶν τὸν ἀγῶνα Ἰφικράτει· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἀπολογίαν τῷ ἀνδρὸς, καὶ αὖ-
τὴν εἰς Λυσίαν ἀναφερομένην, οὔτε τοῖς πράγμασιν ἀπότομος ἔχουσαν, οὔτε τοῖς ὀνόμασιν
ἀθηνῶς, δι' ὑποφίας ἔλαβον, οὐκ ἐπαινοῦσης τῇ λέξῃ τῆς Λυσιακῆς χάριτος· καὶ πάν-
θεις τὰς χρόνους, οὐκ ὀλίγοις ἔτεσιν ὕστερον οὖσαν τῆς τελευτῆς τῷ ῥήτορος, ἀλλὰ καὶ εἰ-
κοσιν ὕλοις. ἐν γὰρ τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ τὴν εἰσαγγελίαν Ἰφικράτης ἠγώνισται, καὶ ἐκ δυ-
νάμεως ὑπερέσχε τῆς στρατηγίας, ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν λόγου καταφανές. ὅστ δὲ ὁ πόλεμος
πάντῃ κτ' Ἀγαθοκλέα καὶ Ἐλπινίκην ἄρχοντας. ὅτι μὲν οὖν εἰσι λόγοι τῶν ῥήτορος πρὸς τε
τῆς εἰκόνος καὶ τῆς προδοσίας, οὐκ ἔχω βεβαίως εἰπεῖν· ὅτι δ' ἑνὸς ἀμφοτέροι, πολλοῖς τε-
κμηρίοις ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν. ἡ γὰρ αὐτὴ προαίρεσίς τε καὶ δύναμις ἐν ἀμφοτέροις· ἐπεὶ ὧν ἂν
χρεὼς ἐν τῷ παρόντι σκοπεῖν. εἰκάζω δὲ Ἰφικράτους εἶ) ἀλλοις. καὶ γὰρ τὰ πολέμια δῆνος ὁ
ἀνὴρ, καὶ ἐν λόγοις οὐκ ἀκαταφερῆπτος· ἥ τε λέξις ἐν ἀμφοῖν πολὺ ὃ φορτικὸν καὶ στρατιωτι-
κὸν ἔχει, καὶ οὐχ οὕτως ἐμφαίνει ῥητορικὴν ἀξιόνειαν, ὡς στρατιωτικὴν αὐθάδειαν καὶ ἀγαζονείαν.
ἀλλ' ἐπεὶ μὲν τούτων ἑτέρωθι δηλωθήσεται Δημοσθένει πλειόνων. ἀνιτέον δὲ ὅθεν ἐξέβημεν
εἰς ταῦτα. τὸ κράτιστον ὅστ τῶν Λυσίου ἔργων καὶ ὃ χαρακτηριστικώτατον τῆς δυνάμεως, ἡ κα-
σμῶσά τε καὶ ἀνίζουσα τὴν λέξιν αὐτῶν χάρις, ὡς οὐτ' ἐπιτρεβόμενος τῶν ὀπτιγινομένων ὄντες,
ὥστε εἰς ἄκρον ἐμιμήσατο. καὶ τὰ μὲν πρεῖς τὴν ἑρμηνείαν ἀγαθὰ τῶν ῥήτορος, ταῦτα· συγκε-
φαλαιώσομαι γὰρ τὰ ῥηθέντα· ὃ καθαρὸν τῶν ὀνομάτων, ἡ ἀκρίβεια τῆς Δημοσθένους, ὃ Δημο- συγκεφα-
σθένους τῶν κυρίων καὶ μὴ ὀπτικῶν κατασκευῶν οὐκ φέρειν τὰ νοήματα, ἡ σαφήνεια, ἡ σωτομία, ὃ τῶν Λυσιακοῦ
συφρέφειν τὲ καὶ προσυλίζειν τὰ νοήματα, ὃ ὑπὸ τοῖς ἀμαθήσεις ἀγὼν τὰ δηλούμενα, ὃ μηδὲν χαρακτῆρος
ἄπτοπον ὑποπτεύεσθαι πρόσωπον μηδὲ ἀνηθοποίητον, ἡ ἵης συνθέσεως τῶν ὀνομάτων ἡδυσμὸν ἀριστῶν.
μιμουμένη τὸν ἰδιώτην, τὸ τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις καὶ πράγμασι τοῖς πρέπουσαν ἐ-
φαρμόσθην λόγοις, ἡ πιθανότης, καὶ ἡ χάρις, καὶ ὁ πάνυ μεγάλων κομψός. ταῦτα μὲν Λυσίᾳ

τίνων λείπεται ἡ τοῦ Λυσίου λέξις.

λαμβάνων ἄν τις ὠφεληθείη. ὑψηλὴ δὲ καὶ μεγαλοπρεπὴς οὐκ ἔστιν ἡ Λυσίου λέξις, οὐδὲ καταπληκτικὴ μὰ Δία καὶ θαυμαστή, οὐδὲ τὸ πικρὸν ἢ τὸ δεινὸν ἢ τὸ φοβερὸν ἐπιφαίνουσα, οὐδὲ ἁφὰς ἔχει καὶ τόνους ἰσχυρούς, οὐδὲ θυμοῦ καὶ πνεύματός ἐστι μεστή· οὐθ᾽ ὥσπερ ἐν τοῖς ἤθεσίν ἐστι πιθανή, οὕτως ἐν τοῖς πάθεσιν ἰσχυρά· οὐδ᾽ ὡς ἡδῦναι καὶ πεῖσαι καὶ χαριεντίσασθαι δύναται, οὕτω βιάσασθαί τε καὶ προσαναγκάσαι· ἀσφαλής τε μᾶλλόν ἐστιν, ἢ παρακεκινδυνευμένη, καὶ οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον ἰσχὺν ἔχειν δηλῶσαι τέχνης, ἐφ᾽ ὅσον ἀλήθειαν εἰκάσαι φύσεως. καὶ θαυμάζειν ἄξιον τί δή ποτε παθὼν ὁ Θεόφραστος, τῶν φορτικῶν καὶ περιέργων αὐτὸν οἴεται ζηλωτὴν γενέσθαι λόγων, καὶ τὸ ποιητικὸν διώκειν μᾶλλον ἢ τὸ ἀληθινόν. ἐν γοῦν τοῖς περὶ λέξεως γράφει, τῶν τε ἄλλων καταμέμφεται τῶν περὶ τὰς ἀντιθέσεις καὶ παρισώσεις καὶ παρομοιώσεις, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις σχήματα διεσπουδακότων, καὶ δὴ καὶ τὸν Λυσίαν ἐν τούτοις καταριθμεῖ, καὶ τὸν ὑπὲρ Νικίου τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων λόγον, ὃν εἶπεν ἐπὶ Συρακουσίων αἰχμάλωτος ὤν, ὡς ὑπὸ τούτου γεγραμμένον τοῦ ῥήτορος παραληθείς. κωλύσει δ᾽ οὐδὲν ἴσως καὶ τὴν „λέξιν αὐτὴν θεῖναι τοῦ Θεοφράστου. ἔστι δ᾽ ἥδε· Ἀντίθεσις δ᾽ ἐστὶ τριττῶς, ὅταν τῷ αὐτῷ τὰ ἐναντία, „ἢ τῷ ἐναντίῳ τὰ αὐτά, ἢ τοῖς ἐναντίοις ἐναντία προσκατηγορηθείη. τοσαυταχῶς γὰρ ἐνδέχεται συ„ζευχθῆναι. τούτων δὲ τὸ μὲν ἴσον καὶ τὸ ὅμοιον, παιδιῶδες καθαπερεὶ ποίημα· διὸ καὶ ἧττον ἁρ„μόττει τῇ σπουδῇ. φαίνεται γὰρ ἀπρεπές, σπουδάζοντα τοῖς πράγμασι τοῖς ὀνόμασι παίζειν, καὶ τὸ „πάθος τῇ λέξει περιαιρεῖν. ἐκλύει γὰρ τὸν ἀκροατήν· οἷον ὡς ὁ Λυσίας ἐν τῇ τοῦ Νικίου ἀπολογίᾳ „βουλόμενος ἔλεον ποιεῖν· Κλαίω τὸν ἀμάχητον καὶ ἀναμάχητον ὄλεθρον. ἱκέται μὲν αὐτοὶ τῶν θεῶν „καθίζοντες, προδόται δὲ τῶν ὅρκων ἡμᾶς ἀποφαίνοντες, ἀνακαλοῦντες συγγένειαν, εὐμένειαν. ταῦτα γὰρ εἰ μὲν τῷ ὄντι Λυσίας ἔγραψε, δικαίως ἂν ἐπιτιμήσεως ἀξιοῖτο, χαριεντιζόμενος ἐν οὐ χαρίεντι καιρῷ. εἰ δ᾽ ἑτέρου τινός ἐστι λόγος, ὥσπερ ἐστίν, ὁ κατηγορῶν ἃ μὴ προσῆκε τοῦ ἀνδρός, μεμπτότερος. ὅτι δὲ οὐκ ἔγραψε Λυσίας τὸν ὑπὲρ Νικίου λόγον, οὐδ᾽ ἔστιν οὔτε τῆς ψυ-

106 χῆς οὔτε τῆς λέξεως ἐκείνης τὸ γράμμα, πολλοῖς πάνυ τεκμηρίοις ἀποδεῖξαι δυνάμενος, οὐκ ἔχω καιρὸν ἐν τῷ παρόντι λέγειν. ἰδίαν δὲ περὶ τοῦ ῥήτορος πραγματείαν συνταττόμενος, ἐν ᾗ τά τε ἄλλα δηλωθήσεταί μοι, καὶ τίνες εἰσὶν αὐτοῦ λόγοι γνήσιοι, τὴν ἀκρίβειαν ἐν ἐκείνοις καὶ περὶ τοῦδε ἀποδοῦναι πειράσομαι τοῦ λόγου.

τίς ὁ πραγματικὸς Λυσίου χαρακτήρ.

νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἑξῆς διαλέξομαι, τίς ὁ πραγματικός ἐστι Λυσίου χαρακτήρ, ἐπειδὴ τὸν ὑπὲρ τῆς λέξεως ἀποδέδωκα. τουτὶ γὰρ ἔτι λείπεται τὸ μέρος. εὑρετικὸς γάρ ἐστι τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν ἐνόντων λόγων ὁ ἀνήρ, οὐ μόνον ὧν ἅπαντες εὕροιμεν, ἀλλὰ καὶ ὧν μηθείς. οὐδὲν γὰρ ἁπλῶς Λυσίας παραλείπει τῶν στοιχείων ἐξ ὧν ὁμολογεῖ, οὐ τὰ πρόσωπα, οὐ τὰ πράγματα, οὐκ αὐτὰς τὰς πράξεις, οὐ τρόπους καὶ αἰτίας αὐτῶν, οὐ καιρούς, οὐ χρόνους, οὐ τόπους, οὐ τὰς ἑκάστου τούτων διαφοράς, ἄχρι τῆς εἰς ἐλάχιστον τομῆς· ἀλλ᾽ ἐξ ἁπάσης θεωρίας, καὶ παντὸς μερισμοῦ, τὰς οἰκείας ἀφορμὰς ἐκλέγει. δηλοῦσι δὲ μάλιστα τὴν δεινότητα τῆς εὑρέσεως αὐτοῦ οἵ τε ἀμάρτυροι τῶν λόγων, καὶ οἱ περὶ τὰς παραδόξους συνταχθέντες ὑποθέσεις· ἐν οἷς πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἐνθυμήματα λέγει, καὶ τὰ πάντα δοκοῦντα τοῖς ἄλλοις ἄπορα εἶναι καὶ ἀδύνατα, εὔπορα καὶ δυνατὰ φαίνεσθαι ποιεῖ· κριτικὸς ὢν δεῖ λέγειν· καὶ ὅτε μὴ πᾶσιν ἀξιοῦν χρῆσθαι τοῖς εὑρεθεῖσι, τῶν κρατίστων τε καὶ κυριωτάτων ἐκλεκτικός, εἰ μὴ καὶ μάλιστα, τῶν ἄλλων ῥητόρων οὐδενὸς ἧττον. τάξει δ᾽ ἁπλῇ τινι κέχρηται τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ πολλὰ ὁμοειδεῖ. περὶ δὲ τὰς ἐξεργασίας τῶν ἐπιχειρημάτων ἀφελής τις καὶ ἀπερίεργός ἐστιν. οὔτε γὰρ προκατασκευαῖς, οὔτ᾽ ἐφόδοις, οὔτε μερισμοῖς, οὔτε ποικιλίαις σχημάτων, οὔτε ταῖς ἄλλαις τοιαύταις πανουργίαις εὑρίσκεται χρώμενος, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀπέριττός τις καὶ ἐλεύθερος καὶ ἀπόνηρος οἰκονομῆσαι τὰ εὑρεθέντα. ἐκ δὲ τούτων παρακελεύομαι τοῖς ἀναγινώσκουσιν αὐτόν, τὴν μὲν εὕρεσιν τῶν ἐνθυμημάτων καὶ τὴν σύγκρισιν ζηλοῦν· τὴν δὲ τάξιν καὶ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν, ἐνδεεστέραν οὖσαν τοῦ προσήκοντος, μὴ ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ παρ᾽ ἑτέρων, οἳ κρείττους οἰκονομῆσαι τὰ εὑρεθέντα ἐγένοντο, περὶ ὧν ὕστερον ἐρῶ, τοῦτο τὸ στοιχεῖον λαμβάνειν.

ποῖος ἐν τοῖς τῶν ἀμφισβητημάτων γένεσι.

ἀποδεδωκὼς δὲ τὸν ὑπὲρ τῶν ἀρετῶν τε καὶ στοιχείων λόγον, ἐρῶ νῦν καὶ περὶ τοῦ γένους τῶν ἀμφισβητημάτων, ἐν οἷς ἐστι θεωρήμασιν ἡ πολιτικὴ τέχνη. τριχῇ δὲ νενεμημένου τοῦ ῥητορικοῦ λόγου, καὶ τρία περιειληφότος γένη, τό τε δικανικόν, καὶ τὸ συμβουλευτικόν, καὶ τὸ καλού-

μενον

μενον ἐπιδεικτικὸν ἢ πανηγυρικόν, ἐν ἅπασι μὲν τούτοις ἐστὶν ὁ ἀνὴρ λόγου ἄξιος, μάλιστα δ᾽ ἐν τοῖς δικανικοῖς ἀγῶσι· κἀν τούτοις τε αὐτοῖς ἀμείνων ἐστὶ τὰ μικρὰ καὶ παράδοξα καὶ ἄπορα εἰπεῖν καλῶς, ἢ τὰ σεμνὰ καὶ μεγάλα καὶ εὔπορα δυνατῶς. ὁ βουλόμενος δὴ τὴν Λυσίου δύναμιν ἀκριβῶς καταμαθεῖν, ἐκ τῶν δικανικῶν αὐτὴν μᾶλλον λόγων, ἢ ἐκ τῶν πανηγυρικῶν τε καὶ συμβουλευτικῶν σκοπείτω.

ποῖος ἐν τοῖς τοῦ λόγου μέρεσι.

ἵνα δὲ καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν ἐγγένηταί μοι τὰ προσήκοντα εἰπεῖν, ἐάσω τε ταῦτα· περὶ δὲ προοιμίου καὶ διηγήσεως καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου διαλέξομαι, καὶ δηλώσω ποῖός ἐστιν ἐν ἑκάστῃ τῶν ἰδεῶν ὁ ἀνήρ· διαιρήσομαί τε αὐτὰς ὡς Ἰσοκράτει τε καὶ τοῖς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα κοσμουμένοις ἤρεσεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν προοιμίων. φημὶ δὴ πάντων δεξιώτατον εἶναι τὸν ῥήτορα κατὰ τὰς εἰσβολὰς τῶν λόγων, καὶ χαριέστατον· ἐννοούμενος ὅτι ἄρξασθαι μὲν καλῶς οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν, εἰ μή τις τῇ προσηκούσῃ χρῆσθαι βούλοιτο ἀρχῇ, καὶ μὴ τὸν ἐπιτυχόντα λόγον εἰπεῖν. οὐ γὰρ τὸ πρῶτον ῥηθέν, ἀλλ᾽ ὃ τοῦ προτεθέντος λόγου μηδαμοῦ μᾶλλον ἢ ἐπ᾽ αὐτοῦ ὠφελήσειε, τοῦτο ἀρχή τε καὶ προοίμιον. ὁρῶ δὲ τὸν ῥήτορα πᾶσι κεχρημένον 107

οἷς τέχναι τε παραγγέλλουσι, καὶ τὰ πράγματα βούλεται. ποτὲ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἐπαίνου λέγων αὐτὸς ἄρχεται· ποτὲ δ᾽ ἀπὸ τῆς διαβολῆς τοῦ ἀντιδίκου· εἰ δὲ τύχοι αὐτὸς προδιαβληθείς, τὰς αἰτίας πρῶτον ἀπολύεται τὰς καθ᾽ ἑαυτοῦ. ποτὲ δὲ τοὺς δικαστὰς ἐπαινῶν καὶ θεραπεύων, οἰκείους ἑαυτῷ τε καὶ τῷ πράγματι καθίστησι. ποτὲ δὲ τὴν ἀσθένειαν τὴν ἰδίαν, καὶ τὴν πλεονεξίαν τὴν τοῦ ἀντιδίκου, καὶ τὸ μὴ περὶ τῶν ἴσων ἀμφοτέροις εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀποδείκνυσι. ποτὲ δέ, ὡς κοινὰ τὰ πράγματα, καὶ ἀναγκαῖα πᾶσι, καὶ οὐκ ἄξια ὑπὸ τῶν ἀκουόντων ἀμελεῖσθαι, λέγει. ποτὲ δ᾽ ἄλλο τι κατασκευάζεται τῶν δυναμένων αὐτὸν μὲν ὠφελῆσαι, τὸν δ᾽ ἀντίδικον ἐλαττῶσαι. ταῦτα δὲ συντόμως καὶ ἀφελῶς διανοίαις τε χρησταῖς καὶ γνώμαις εὐκαίροις καὶ ἐνθυμήμασι μετρίοις περιλαβών, ἐπὶ τὴν πρόθεσιν ἐπείγεται· δι᾽ ἧς τὰ μέλλοντα ἐν ταῖς ἀποδείξεσι λέγεσθαι προειπών, καὶ τὸν ἀκροατὴν παρασκευάσας εὐμαθῆ πρὸς τὸν μέλλοντα λόγον, ἐπὶ τὴν διήγησιν καθίσταται. καί ἐστι μεθόριον αὐτῷ ἑκατέρας τῶν ἰδεῶν ὡς τὰ πολλά, ἡ πρόθεσις. ἤδη δέ ποτε καὶ ἀπὸ μόνης ταύτης ἤρξατο. καὶ ἀπροοιμίαστός ποτε εἰσέβαλε, τὴν διήγησιν ἀρχὴν λαβών. καὶ οὐκ ἄψυχος οὐδ᾽ ἀκίνητός ἐστι περὶ ταύτην τὴν ἰδέαν. μάλιστα δ᾽ ἄν τις αὐτοῦ θαυμάσειε τὴν ἐν τοῖς προοιμίοις αὐτοῦ δύναμιν, ἐνθυμηθεὶς ὅτι διακοσίων οὐκ ἐλάττους δικανικοὺς γράψας λόγους, ἐν οὐδενὶ πέφηνεν οὔτε ἀπιθάνως προοιμιαζόμενος, οὔτε ἀπηρτημένῃ τῶν πραγμάτων ἀρχῇ χρώμενος· ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῖς ἐνθυμήμασιν ἐπιβέβληκε τοῖς αὐτοῖς, οὐδ᾽ ἐπὶ τὰς αὐτὰς κατενήνεκται διανοίας. καίτοι γε τοῦτο καὶ οἱ τοὺς ὀλίγους γράψαντες εὑρίσκονται πεπονθότες. λέγω δὲ τὸ τοῖς αὐτοῖς ἐπιβάλλειν τόποις. ἐῶ γὰρ ὅτι καὶ τὰ παρ᾽ ἑτέροις εἰρημένα λαμβάνοντες ὀλίγου δεῖν πάντες, οὐκ ἐν αἰσχύνῃ τίθενται τὸ ἔργον. οὑτοσὶ δὲ καινὸς ὁ ῥήτωρ ἐστὶ καθ᾽ ἕκαστον τῶν λόγων, κατά γε δὴ τὰς εἰσβολὰς καὶ τὰ προοίμια· καὶ δυνατὸς ὃ βούλοιτο διαπράξασθαι. οὔτε γὰρ εὔνοιαν κινῆσαι βουλόμενος, οὔτε προσοχήν, οὔτε εὐμάθειαν, ἀτυχήσειέ ποτε τοῦ σκοποῦ. κατὰ μὲν δὴ ταύτην τὴν ἰδέαν, ἢ πρῶτον, ἢ οὐδενὸς δεύτερον αὐτὸν ἀποφαίνομαι. ἐν δὲ τῷ διηγεῖσθαι τὰ πράγματα, ὅπερ, οἶμαι, μέρος πλείστης δεῖται φροντίδος καὶ φυλακῆς, ἀναμφιβόλως ἡγοῦμαι κράτιστον αὐτὸν εἶναι πάντων ῥητόρων, ὅρον τε καὶ κανόνα τῆς ἰδέας ταύτης αὐτὸν ἀποφαίνομαι. οἴομαί τε καὶ τὰς τέχνας τῶν λόγων ἐν οἷς εἴρηται περὶ διηγήσεως ἀξιολόγου, οὐκ ἐξ ἄλλων τινῶν μᾶλλον, ἢ τῶν ὑπὸ Λυσίου γραφεισῶν εἰληφέναι τὰ παραγγέλματα καὶ τὰς ἀφορμάς. καὶ γὰρ τὸ σύντομον μάλιστα αὗται ἔχουσιν αἱ διηγήσεις, καὶ τὸ σαφές· ἡδεῖαί τε εἰσὶν ὡς οὐχ ἕτεραι, καὶ πιθαναί, καὶ τὴν πίστιν ἅμα λεληθότως συνεπιφέρουσιν· ὥστε μὴ ῥᾴδιον εἶναι μήθ᾽ ὅλην διήγησιν μηδεμίαν, μήτε μέρος αὐτῆς ψευδὲς ἢ ἀπίθανον εὑρεθῆναι. τοσαύτην ἔχει πειθὼ καὶ ἀφροδίτην τὰ λεγόμενα, καὶ οὕτω λανθάνει τοὺς ἀκούοντας, εἴτ᾽ ἀληθῆ ὄντα, εἴτε πεπλασμένα. καὶ ὅπερ Ὅμηρος ἐπαινῶν τὸν Ὀδυσέα, ὡς πιθανὸν εἰπεῖν καὶ πλάσασθαι τὰ μὴ γενόμενα, εἴρηκε, τοῦτό μοι δοκεῖ κἂν ἐπὶ Λυσίου εἰπεῖν· Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα. « πᾶσί τε καὶ παντὸς μάλιστα τοῦτο παρακελευσαίμην « ἀσκεῖν τὸ μέρος, αὐτοῦ Λυσίου παραδείγματα ποιούμενος τὰς γυμνασίας. κράτιστα γὰρ ἀποδείξαιτο ταύτην τὴν ἰδέαν ὁ μάλιστα τοῦτον τὸν ἄνδρα μιμησάμενος. ἔν γε τῷ πιστοῦσθαι τὸν

108 ἀῤῥαπὰ τὰ πρόσωπα, τοιοῦτός τις ὁ ἀνὴρ ὅστις. Ἀρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν καλουμένων ἀντέγκλη-
τίσεων, ἐν οἷς ἐκάστου μέρους διελεξόμεθα. τειχῆ γ' ἐνενεμημένων τούτων, εἴς τε τὸ
πρόσγραμμα καὶ ὁ πάγος καὶ ἡ ὁδὸς, πᾶσι μὲν ὀκ ἴδιον πρόσγραμμα, σαφέστατος χείρων δ' ἴρξη τε καὶ ἐξελεῖν
δυνατὰ Λυσίας. καὶ γὰρ τῶν εἰκότος ἀνὴρ δικαιότης· καὶ τῶν πραγμάτων, πῆ τε ὅμοιον εἶ) πέ-
φυκε, καὶ πῆ διαφέρον, ἀκριβέστατος κριτής· ἅμα τε σημεῖα διελὼν τὰ παρεπόμενα τοῖς πρά-
γμασι, καὶ εἰς τεκμήριον δόξαν ἀγαγεῖν δυνατώτατος, καὶ ἅμα ὀκ ἂν ἀηδῶν γε πίστις ἀξιολόγως
πόνου κατασκευάζειν ἔμοιγε δοκεῖ. πολλάκις μὲν γὰρ ὀκ τῶν βίᾳ καὶ παρὰ φύσεως, πολλάκις δ' ὀκ
ἂν τῶν πρότερον πραγμάτων καὶ αἱρέσεων, ἀξιόπιστα ποιῆ τὰ ἐγκλήματα. ὅταν δὲ μηδεμίαν ἀφορ-
μὴν πρὸς τὰ πράγματα τοιαύτην λάβῃ, αὐτὸς ἡδοποιῆ καὶ κατασκευάζῃ τὰ πρόσωπα 10
τῶν λόγων πιστὰ καὶ χρησιμα, πρόσφορός τε αὐτοῖς ἀεὶ φαίνεται καὶ πιθανός, καὶ πᾶσι μέτεστι πρόσω-
πων, καὶ λόγοις ἐπιφανεῖς ἀποδιδοὺς, καὶ ταῖς τύχαις ἀκόλουθα φρονοῦντας εἰσάγων, καὶ ὅτι μὲν
τοῖς ἀδίκοις ἀηθομένους καὶ λόγοις καὶ ἔργοις, τὰ δ' δίκαια πρόσφορα ποιῶν, καὶ πάντα πρὸς πα-
πλήσια τούτοις· ἐξ ὧν ἐπιφανὲς αὖ καὶ μέτεστιν ἦθος φανεῖν κατασκευάζων. πρὸς δὲ τὰ πάθη
μαλακώτερός ἐστι, καὶ ἢ τε αὐξῆσαι, ἢ τε ἀφανίσαι, ἢ τε οἰκτίσαι, ἢ ὅσα τούτοις ἐστὶ πρόσφορα,
νεανικῶς πάνυ καὶ ἐῤῥωμένως κατασκευάσαι δυνατός. ἃ δεῖ δὴ ταῦτα ἐπιζητεῖν πρὸς Λυ-
σίαν. καὶ τοῖς ἐπὶ λόγοις δ' ὁ μὲν ἀναγκεφαλαιωτικὸν τῶν ῥηθέντων μέρος, μετεῖναί τε καὶ χα-
ριέντως ἅπαν εἰθισμένον· ὁ δ' παθητικὸν ἐκεῖνο, ἐν ᾧ πρόκλησίς τε καὶ ἔλεος καὶ δέησις καὶ τὰ τούτοις
ἀδελφὰ ἔνεστιν, τῷ πρέσβυτέρῳ ἀνδρὶ ἀπόδοσι. Τοιοῦτος μὲν δή ἐστιν ὁ Λυσίας χαρα-
κτὴρ, ὡς ἐγὼ δόξης ἔχω πρὸς αὐτόν. εἰ δέ τις ἄλλα πρὸς ταῦτα ἔγνωκε, λεγέτω· καὶ ἡ πιθανώ-
τερα, πολλοῦ αὐτῷ χάριν εἴσομαι. ἵνα δὲ βέλτιον τῶν βεβουλευμένων μαθεῖν εἴτε ὀρθῶς 20
παραδείγματα ὀκ τῶν Διογείτ. ἡμεῖς ταῦτα καὶ πρέσβεις ἀπεστάλημεν πρὸς τὸν κρίσιν, τί ἐξέτασιν ἀπὸ
τῶν ἐκεῖνα χαρέντων ποιήσομαι, πρόχειρός ἐστιν εἰπεῖν. ὁ γὰρ ἔγχορῆ πολλοῖς
χρῆσθαι πρὸς δεῖγμασιν. ἐξ ἐκείνων δὲ τοῦ τε πρόκρισιν καὶ τοῦ δυνάμιν τῶν ὑπὸ ῥοῦ ὑπὸ δεί-
χθημεν, ἀπορρεῖν οἱόμενοι ψυχῆς ἀπαθεῖς καὶ μετείναις, μικρά τε μεγάλων καὶ ὀλίγα
πολλῶν ῥυέσθαι δείγματα. ἔστι γ' ὁ λόγος ὀκ τῶν ὑπὸ ῥητορικῶν, ὑπογραφόμενος Κα-
Διογείτονος, ἐπιθέσιν γ' ἔχων τοιαύτ' Διόδοτος, εἷς τῶν μὴ Θρασύλλῳ καταλελύτων ἐν τῷ
Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, μήτηρ ὀκ πλὴν εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπὸ Γλαυκίππου ἄρχοντος, ἔχων νή-
πια παιδία, Δημοσθένης ἐποιήσατο, καταλιπὼν αὐτοῖς ὑπόπτορον τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀδελφὸν Διο-
γείτονα, τῶν γ' παιδίων θεῖόν τε καὶ πάππων ἀπὸ μητέρος. αὐτὸς μὲν οὖν ἐν Ἐφέσῳ μαχό-
μενος, ἀπεθνήσκει· Διογείτων γ' πᾶσαν τὴν οὐσίαν τῶν ὀρφανῶν ἀφανισάμενος, καὶ ὀκ πολ- 30
λῶν πάνυ χρημάτων αὐτὸν ἀπέδειξας, αὐτὸς ἐπὶ πρεσβείαν καταῤῥᾳθυμήσας πρὸς ἑνὸς τῶν μειρα-
κίων δοκιμαθέντος, κακῶς ὑπεξῃρῆσθαι. λέγ γ' κατ' αὐτὸ τὸ δίκαιον ὁ τὸ ἐκείνου μὲν θυγατερδῆς,
τῶν γ' μειρακίων ἀδελφῆς, φὼν. προσῆλθον γ' τῷ ἐπιθέσιν, ἵνα μᾶλλον ῥήσηται καταφανὲς,
» εἰ μετεῖσί καὶ πρόσκυσιν ἀρχῇ κέχρηται. Εἰ μὲν μὴ μεγάλα ὑπὸ τὰ ἐγκλήματα, ὦ ἀν-
» δρες δικασταί, ὀκ ἂν ποτε εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθεν τούτοις εἰάσαι, νομίζων αἴσχιον εἶ) πρὸς τοὺς οἰ-
109 » κείους ἁμαρτάνειν· εἰδὼς ὅτι μόνον οἱ ἀδικοῦντες χείρους ὑμῖν εἶ) δοκοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱπ-
» νες αὖ ἐλαττον τῶν πρόσθεν ἐχόντες ἀνέχεσθαι μὴ δύνωνται. ὅπερ μοὶ τοι, ὦ ἄνδρες
» δικασταί, πολλῶν χρημάτων ἀπεστέρημαι, καὶ πολλὰ ἀγαθὰ πεποιηκότες ὑφ' ὧν ἤκουσα ἐχρεῶν,
» ἐπ' ἐμὲ κινδυνῆν ὄντα καταφυγεῖν, ἀναγκαῖον μοι γεγένηται εἰπεῖν πρὸς αὐτῶν. ἔγω γ' τούτων μὲν
» ἀδελφῶν, Διογείτονος γ' ἀδελφιδῶν· καὶ πολλὰ ἀμφοτέρων δεηθεὶς, τὸ μὲν πρῶτον ἔπεισα 40
» τοὺς φίλους ὑπιδέσθαι διαιτᾶν, πρὶν πολλ' ποιήσασθαι τὰ τούτων πρόσγραμματα μηδένα τῶν ἀμῶν
» εἰδέναι. ἐπεὶ γ' Διογείτων ἀ φανερῶς ἔχων ἐξηλέγκετο, πρὶν τούτων πρὸς τῶν αὖ φίλων ἐπάλ-
» λεσθαι, ἀλλ' ἠβουλήθη καὶ φθῆναι δίκας, καὶ μὴ ὕστερος διώκειν, καὶ προσεῖναι τοὺς ἐμά-
» τοις κινδυνεύοις μᾶλλον, ἢ τὰ δίκαια ποιήσας ἀπηλλάχθαι τῶν πρὸς τούτους ἐγκλημάτων, ὑμῶν
» δέομαι, ἐαὶ μὲν ἀποδείξω ἅπερ ἐγὼ πρῶτος αἰσχρῶς αὐτοῖς ὑπιστέχθημι, καὶ τοῦ πάππου, ὡς πρὸς
» πότερα τοῦ πρὸς τῶν πρόσθεν πρόσκυσιν ἐν τῇ πόλει, βοηθεῖν αὐτοῖς τὰ δίκαια· εἰ δὲ μή, τότερ
» μὲν ἅπαντα πιστεύσῃ, ἡμᾶς γ' εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγεῖσθαι χείρους εἶ). ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμᾶς
πρὸς αὐ-

πρὸς αὐτῶν διδάξαι πειρήσομαι. τοῦτο δ' πρόσφορον ἁπάσας ἔγχεται ἀρετὰς, ὅσας δεῖ δ' «
πρόσφορον ἔγχειν. δηλώσουσι γ' οἱ κήρυκες αὐτοὶ πρὸ δεκατεύοντες οἱ τῶν τειχῶν. ἅπαντες γὰρ δή φασι δεῖν «
που πρὸ δαιτυμόνων οἱ σωφρονέστατοι τοῖς τέχνας, ὅταν ἡ πρὸς οἰκείους ὁ ἀγών, σκοπεῖν ὅπως ῥήτωρ.
μὴ πονηροὶ, μηδὲ φιλοπράγμονες οἱ κατήκοοι φανήσονται. κελεύουσί τε πρῶτον μὲν τ' «
αἰτίαν εἰς τοὺς ἀντιδίκους ἐξενεγκεῖν καὶ τὸ ἐγκλήματος καὶ τὸ ἀγῶνος, καὶ λέγειν ὅτι μεγάλα ἀ- «
δικήματα, καὶ ὀκ ἐνὸν αὐτὰ μετρίως ἐνεγκεῖν, καὶ ὅτι ὑπὸ δυναστικωτέρων πρὸς πόλεως ὁ «
ἀγών, καὶ ἐρήμων, καὶ ἥκιστα ὑποφθονεῖν ἀξίων, οἷς μὴ βοηθοῦντες κακίους μᾶλλον ἐφάνησαν. καὶ «
ὅτι πρὸς καλοῦμένους τοῖς ἀντιδίκοις εἰς ἀγκυλαγὰς, καὶ φίλοις τὰ πρόσγραμματα ὑπιτρέποντες, καὶ «
τὰ δυνατὰ ἐλαττοῦσθαι ὑπομένοντες, ὀδενὸς ἠδυνήθησαν τυγεῖν τῶν μετρίων. ταῦτα
10 μὲν δὴ πρὸς δαιτυμόνων ποιεῖν οἱ τεχνογράφοι, ἵνα τὸ ἦθος τῶν λέγοντος ὑπιφανέστερον εἶ) δόξῃ.
δυνατὰ γ' αὐτοῖς διανοεῖσθαι τοῦτο ποιεῖν· καὶ ἔστι κεφάλαιον τῆς κατασκευῆς μέρος. ταῦτ' ὀρῶ πάν-
τα ἀφ' τῶν πρόσθεν τῶν δεῖν γεγενῆσθαι. καὶ μὲν εἴς γε τὸ δύνασθαι τῶν ἀκροατὰς ποιῆσαι,
κελεύουσι συγγράφοντας εἰπεῖν τὸ πρόσγραμμα, ἵνα μὴ ἀγνοῶσι τοῦ ὑπάρχειν οἱ δικασταὶ, καὶ
εἰδῶσι αὖ ἢ τὰ μέγιστα λέγεσθαι, οἷόν τε καὶ τὸ πρόσθεν ὑπάρχειν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ δεῖ-
γμα τῶν πραγμάτων ποιεῖσθαι, καὶ ὑβρεως ἀπ' εὐθυμημάτων πειρᾶσθαι ἄρχεσθαι. ἔγχε δ' καὶ
ταῦτα τὸ προσοίμιον. ἔστι δὲ τὸ προσοχῆς ὧδέ πως τεχνολογοῦσιν· ὅτι δεῖ τὸν πρόσεισι-
κοὺς μάλιστα ποιῆσαι τὰς ἀκροατὰς, καὶ λέγειν θαυμασά καὶ πρὸ δόξαν, καὶ δεῖσθαι τῶν δικαστῶν ἀ-
κοῦσαι. φαίνεται γ' καὶ ταῦτα πεποιηκὼς ὁ Λυσίας. καὶ πρόσεστι τούτοις ὁ λῆρος τῆς ἑρμωνείας,
καὶ ὁ ἀφελὲς τῆς καταστάσεως· ὧν μάλιστα δεῖ τοῖς ὑπὸ ἐκείνων πρόσοιμιαζομένοις. ἄξιον
20 γ' καὶ τὸν διήγησιν ὡς φυσικώτατα καταμαθεῖν. ἔγχε δὲ οὕτως· Ἀδελφοί ἦσαν, ὦ ἄνδρες δικα- διηγήσεως
σταί, Διόδοτος καὶ Διογείτων, ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι. καὶ τὸν μὲν ἀφαιῆ ὑσίαν ἐνείμαντο, παράδειγμα.
τῆς γ' φανερᾶς ἐκατέρου· ἐργασαμένω γ' Διοδότῳ κατ' ἐμπορείαν πολλὰ χρήματα, πεί- «
αὐτὸν Διογείτων λαβεῖν τὸν ἑαυτῷ θυγατέρα, ἵνα ἐν αὐτῷ μόνῃ. καὶ γίνονται αὐτῷ δύο υἱοὶ καὶ θυ- «
γάτηρ. χρόνῳ γ' ὕστερον καταλογεῖς Διόδοτος μετὰ Θρασύλλου τὸ ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν, καλεῖ τὸν «
ἑαυτοῦ γυναῖκα ἀδελφιδοῦν ἔσαν, καὶ τὸν ἐκείνης μὲν πατέρα, αὐτὸ γ' κηδεστὴν καὶ ἀδελφὸν ὁμο- « 110
πάτριον, πάππων γ' τῶν παιδίων καὶ θεῖον, ἡγεμόνα σχὼν τοῦ ζῆν ἀναγκαιότητος ὀδενὶ μᾶλ- «
λον προσήκειν ἑτέρῳ εἰς τὰς παῖδας ὑπὲξ πρὸ ἡμέρας, Δημοσθένης αὐτοῦ δίδωσι, καὶ πέντε τά- «
λαντα ἀργυρίου πρὸ καταδημοσθένην. αὐτίκα γ' ἐπεδήμησεν ὀκ δεδημόσια ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετρα- «
κόσια μνᾶς, χιλίας γ' ὀφλημάτων ἐν Χερρονήσῳ. ἐπέσκηψε γ', ἐαν τι πάθῃ, τάλαντον μὲν «
30 ὑπὸ δοῦναι τῇ γυναικὶ, καὶ τὰ ἐν τῷ δωματίῳ δοῦναι· τάλαντον γ' τῇ θυγατρὶ καταλιπε, καὶ εἴ- «
κοσι μνᾶς τῇ γυναικὶ, καὶ τεσσαράκοντα στατῆρας Κυζικηνούς. ταῦτα γ' πρόσεξας, καὶ οἰκοι αὐτίχρη- «
φα καταλιπὼν, ᾤχετο στρατιώτης Θρασύλλου. ἀποθανόντος γ' ἐκείνου ἐν Ἐφέσῳ, «
Διογείτων τὸ μὲν θυγατέρα ἔχρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τὰ γράμματα λαμβάνῃ ἃ κα- «
τέλιπε σεσημασμένα, φάσκων τὰ ναυτικὰ χρήματα δεῖν ἐκ τούτων τῶν γραμματείων χωρί- «
σασθαι. ἐπεὶ γ' τοῦ χρόνου ἐδήλωσε τὸν θάνατον αὐτοῖς, καὶ ἐποίησαν τὰ νομιζόμενα, τὸ μὲν πρῶτον «
ἐνιαυτὸν ἐν Πφραφθίοις ἀπῆσαν· ἅπαντα γὰρ αὐτοῦ κατελέλειπτο τὰ ὑπιτήδεια. ἐκείνων δ' ἐπι- «
λιπόντων, τὰς μὲν παῖδας εἰς ἀγορὰν ἀναπέμπει· τῷ γ' μητέρα αὐτῶν ἐκδίδωσιν, ὑπιδοὺς πεν- «
ταισχιλίας δραχμὰς, χιλίαις ἔλαττον ὧν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔδωκεν. ὀδόᾳ δ' ἔτει δοκιμαθέντος «
μὲν ταῦτα τῷ πρεσβυτέρου τοῖν μειρακίοιν, καλέσας αὐτοὺς εἶπε Διογείτων, ὅτι καταλίποι «
40 αὐτοῖς ὁ πατὴρ εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου, καὶ τεσσαράκοντα στατῆρας. ἐγὼ οὖν πολλὰ τῶν ἐμαυτῷ δε- «
δαπανῆκα εἰς τὸν ὑμετέραν ὀφειλὼ ἕως μὲν εἶχον, ὀδὲν μοι διέφερε· νῦν γ' ὁ αὐτὸς ἀπόρως «
ἀφείκεμαι. σὺ οὖν ὅπῃ δεδοκίμασαι ὁ ἀνὴρ γεγένησαι, σκόπει αὐτὸς ἤδη, πόθεν ἔξῃς τὰ ὀφει- «
τήματα. ταῦτ' ἀκούσαντες, ἐκπεπληγμένοι τε δακρύοντες, ᾤχοντο πρὸς τὸν μητέρα, καὶ «
πρὸ λαβόντες ἐκείνην, ἦκον πρὸς ἐμέ, οἰκείως πρὸς τὰ πάθοις ἀφικείμενοι, καὶ ἀθλίως ἐκ- «
πεπληγότες, καὶ ἀπορούντες, καὶ πρὸ καλοῦντές με μὴ προεῖδεῖν αὐτοῖς ἀποστερηθέντας τῶν πατρῴων, «
μηδ' εἰς πολυωχείαν καταστάντας, ὑβρισμένους ὑφ' ὧν ἤκουσα ἐχρεῶν, ἀλλὰ βοηθῆσαι καὶ τῶν ἀδελ- «
φῆς ἕνεκα καὶ σφῶν. πολλὰ ἂν εἶπ λέγειν ὅσον πένθος ἐν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ, ἐὼ ἐν ἐκείνῳ ᾧ χρόνῳ. «

" τελευτῶσα ὃ ἡ μήτηρ αὐτῶν ἐπιβολή με καὶ ἱκέτευε σωσαγαγεῖν αὐτῆς τὸν πατέρα καὶ τὰς
" φίλους, εἰ ποῦσα ὅτι εἰ καὶ τοσοῦτον μὴ εἶπες ἂν λέγων ὡς ἀμάρτοι, ὃ μέγεθος αὐτῷ ἀναγκά-
" σῃ τῶν συμφορῶν, τοῦτ' ἔφετέρων κακῶν δηλῶσαι πρότερα τοῖς ὑμᾶς. ἐλθὼν δ' ἐγώ, ἠγα-
" νάκτουν μὲν τοῖς Ἡγήμονα τὸν ἔχοντα τὴν τόπου δυνατέρα· λόγους δ' ἐποιούμην τοῖς τὰς
" ἀνδρὸς ὑπατηδείους. ἠξίουν δὲ τὸν εἰς ἔλεγχον ἰέναι τοῦ τῶν παγμάτων. Διογείτων δὲ ὁ
" μὲν τοιοῦτον οὐκ ἤθελε· τελευτῶν δ' ὑπὸ τῶν φίλων ἠναγκάσθη. ὅπως δὲ σωπήσθομεν, ἤρετο
" αὐτὸν ἡ γυνή, ἵνα ποτὲ μηχανὴν ἔχων, ἀξιοῖ καὶ τῶν παίδων διαύτῃ γνώμῃ χρῆσθαι, ἀδελ-
" φὸς μὲν ὢν τῶν παίδων αὐτῶν, πατὴρ δ' ἐμός, θεῖος δ' ἀμῖν καὶ πάππος· καὶ εἰ μηδένα ἄλλον τρόπον
" ἠμύνω, τὰς θεοὺς ἐγκαλῶ σε, φησί, δεδιέναι· ὃς ἔλαβες μὲν, ὅτ' ἐκεῖνος ἐξέλιπε, πέντε τάλαντα
" παρ' αὐτῶν καταθήκην, καὶ καὶ τούτων ἐγὼ θέλω τὰς παῖδας τροφησιμώτερα, καὶ τούτοις καὶ τὰς 10
" καὶ ὕστερον ἐμαυτῇ χρωμένους, ὁμόσαι ὅπου μὴ αὐτὰς λέγῃς. καίτοι ἔγωγε εἰμι ἀθλία,
" εἰ δ' οὕτω καὶ πολλὰ ποιήσομαι χρήματα, ὥστ' ὀπτορκήσασα καὶ τῶν παίδων τῶν ἐμαυτῆς τὸν
" βίον καταλιπεῖν, ἀδίκως ὃ ἀφελέσθαι τὴν τῶν παίδων οὐσίαν. ἐπὶ τοίνυν ἐξήλεγχεν αὐτὸν ἐκεῖνα
111 " τάλαντα κεκομισμένον αὐτίκα, καὶ τεσσαρακοντάδραχμος, καὶ τούτων τὰ γράμματα ἐπέ-
" δειξεν. ὁ μὲν δὴ διοικήσασθαι, ὅτ' ἐκ Κολυττοῦ διῳκίζετο εἰς τὴν Φλύαρα οἰκίαν, τὰς παῖδας ὑπιτυ-
" χόντας ἐκβεβληκυῖαν βιβλίῳ, ἐνεῖχεν τοσοῦτον. ἀπέφηνε δ' αὐτὸν ἑκατὸν μνᾶς κεκο-
" μισμένον ἐργυρίου, ὃν τόκῳ δεδανεισμένας, καὶ ἑτέρας δισχιλίας δραχμὰς, καὶ ἐπιπλα πολλοῦ
" ἄξια. φοιτᾶν δ' ἐγὼ οὖν τὸν αὐτὸν ἐκ Χερρονήσου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. ἔπειτα σὺ ἐτόλμησας, ἐ-
" φη, εἰπεῖν, ἔχων τοσαῦτα χρήματα, ὡς δισχιλίας δραχμὰς ὁ τούτων πατὴρ κατέλιπε, καὶ τε-
" σσαράκοντα στατῆρας; ἆρα ἐμοὶ καταλῃφθέντα ἐκείνῳ τελευτήσαντος· ἐξέσχας δυνατειδοῦς ὢν- 20
" τας ἐκ τῆς οἰκίας τῆς αὐτῶν ἐν πενθωνίοις, ἀνυποδέτους, ἢ μὴ ἀκολούθου, ἢ μὴ τροφάτων,
" ἢ μὴ ἱματίων, ἢ μὴ τῶν ὀπλων, ἃ ὁ πατὴρ αὐτοῖς κατέλιπεν, οὐδὲ μὴ τῶν ἀργυραθη-
" κῶν, ἃς ἐκεῖνος ἀργὰ σοι κατέθετο. καὶ νῦν οἷς μὲν ἐκ τῆς μητρυιᾶς τῆς ἐμῆς παιδούμ ἐν πολ-
" λοῖς χρήμασιν ἀνδαίμονας ὁρᾶς· καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ποιεῖς· τὰς δ' ἐμὰς ἀδικεῖς, ἃς ἀτίμως
" ἐκ τῆς οἰκίας ἐκβαλὼν, αὐτὴ πλουσίων τοσούτων ἀπεδείξω τροφήν. καὶ ὅτι τοιοῦτος ἦρ-
" χεις ἅτε οἷς θεὸς φοβῇ, ἅτε ἐμὲ τὸν σὸν συγκατέρα αἰσχύνῃ, ἅτε τὸν ἀδελφοῦ μέμψασ, ἀλλὰ
" πολλῷ μᾶλλον τοῖς ἐλάττονος ποιῇ χρημάτων. τότε μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλὰ καὶ δει-
" νὰ ὑπὸ τῆς γυναικὸς ῥηθέντων, ἅτε διετέθημεν οἱ παρόντες ὑπὸ τοῦ τότε πεπεισμέ-
" νων, καὶ τῶν λόγων ἃ ἐκείνης, ὁρῶντες μὲν τὰς παῖδας οἵας ἦσαν πεπονθότας, ἀναμιμνησκόμενοι
" ὧν τὸν ἀποθανόντος, ὡς ἀνάξιον τῆς οὐσίας τὸν ὀπίζοπον κατέλιπεν, ἐνθυμούμενοι δὲ ὡς χαλε- 30
" πὸν ἐξέλυρφν ὅτῳ χρὴ τοῦ ἑαυτῆς πιστὰ ὕσαι τινά· ὥστε, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδένα ἂν πα-
" ρόντων δυνάσθαι φθέγξασθαι, μηδὲ καὶ δακρύοντας μηδὲν ἧττον τῶν πεπονθότων, ἀπιόντας οἴ-
" καδε σιωπῇ. ἵνα δὲ καὶ ὁ τῶν ἀποδείξεων χαρακτὴρ καταφανὴς γένηται, θήσω καὶ τὰ ὀπὶ τά-

ἀποδείξεων ἤγουν πίστεων τοῦτο σημαίνει.

τοις λεγόμενα. ταῦτα μὲν οὖν ἰδίας πίστεως, ὡς ἂν πολλαὶ ἐπὶ λόγων δεομέναι, δι' αὐτῶν βεβαιῶσαι
τοῦ μαρτύρων, οὐδὲν ἕτερον ἢ τοῦτο εἰπών· Πρῶτον μὲν οὖν τούτων ἀκούσατέ μοι μαρτύρες.
τὰ δὲ ἀντιδίκου δίκαια διελθεῖν νείμας, ὡς τὰ μὲν ὁμολογήσαντος αὐτοῦ λαβεῖν, καὶ εἰς ταῦτα ἔφασ τὸ
ὀρφανῶν ἀνηλωκέναι σκηψαμένου, τὰ δὲ ἐξαίρνης ψηφίσματος εἰληφέναι, καὶ πειτα ἐλεγθέντος,
ὡσπερ ἀμφοτέρων ποιήσαι τὸν λόγον· ταῦτα δὲ δικαιότατα ἐγὼ αἰτοῦμαι τὰ λεγόμενα,
" καὶ τοῦ τῶν ἀμφιβόλων ταῦτα πίστεως ἀποδιδοῦς· Ἀξιῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ λογι-
" σμῶν τοσούτων ἐν τὸν νοῦν, ἵνα τοῖς μὲν νεανίσκοις ᾖ τὸ μέγεθος τῶν συμφορῶν ἐλεήσητε, τοῦτον 40
" δ' ἅπασι τοῖς πολίταις ἄξιον ὀργῆς ἡγήσασθε. εἰς τοσαύτην δ' ὑπονοίαν Διογείτων πρώτος
" αὐθεφπους εἰς ἀνήλους καθίσησιν, ὥστε μηδὲ ζῶντας, μηδὲ ἀποθνήσκοντας, μηδὲν μᾶλλον
" τοῖς οἰκειοτάτοις ἢ τοῖς ἐχθίστοις πιστεύειν· ὃς ἐτόλμησε τὰ μὲν ἔξαρνος ὀμνύναι, τὰ δ' τελευτῶν
" ὁμολογήσας, ἐλθεῖν εἰς δύο παῖδας καὶ ἀδελφοῦ, λῆμμα καὶ ἀνάλωμα ἐν ὀκτὼ ἔτεσιν, ἑκατὸν τὰ
" τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑπτακισχιλίας δραχμὰς ἀποδείξας· καὶ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀναισχυντίας,
" ὥστε οὐκ ἔχων ὅπου τρέψῃ τὰ χρήματα, εἰς ὄψον μὲν δυοῖν παιδίοιν καὶ ἀδελφῆ, πέντε ὀβο-
" λοὺς τῆς ἡμέρας ἐλογίζετο· εἰς δὲ ἱματισμὸν δ', καὶ εἰς γναφέον ἰμάτια, καὶ εἰς κουρέα, οὐκ ἐῶ
αὐτὰ

" αὐτὰ καὶ μίαν οὐδὲ κατ' ἐνιαυτὸν γεγραμμένα, συλλήβδην δ' πάντος τῆς χρόνου, πλέον ἢ
" τάλαντον ἀργυρίου. εἰς δὲ τὸ μίσημα τῶν παίδων οὐκ ἀνάλωσας πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς, οὐ πεν-
" ταισχιλίων δραχμῶν, ὃ μόνον ἤμισυ αὐτῶν τίθησι Διογείτους λελογίσθαι. εἰς Διονύσια δίνου, ὦ 112
" ἄνδρες δικασταί· οὐκ ἄτοπον γὰρ μοι δοκεῖ καὶ τοῦτο μισθῶσαι· ἐκκαίδεκα δραχμῶν
" ἀπέφαινεν ἐωνημένον χρίνον· καὶ τούτων τὰς ὀκτὼ δραχμὰς ἐλογίζετο τοῖς παισίν· ἐφ' ὧν ἡ-
" μεῖς οὐχ ἥκιστα ὠργίσθημεν. οὕτως, ὦ ἄνδρες, οὐ ταῖς μεγάλαις ζημίαις οἰόμενοι τοὺς ἀδικοῦντας
" μᾶλλον λυπεῖσθαι τοῖς ἀδικουμένοις. λίαν γὰρ φανερὰν τὴν πονηρίαν τῶν ἀδικούντων ὑπιδείκνυσιν.
" εἰς δίνου τὰς ἄλλας ἑορτὰς καὶ θυσίας ἐλογίσατο αὐτοῖς πλέον ἢ τεσσαρακισχιλίας δραχμὰς, ἀνη-
" λωμένας, ἑτερά τε πάμπολλα, καὶ ὡς τὸ κεφάλαιον συνελογίζετο· ὥσπερ ὄφλε ὅτῳ ὑπόδοπος
10 " τὰ παίδων καταλῃφθείς, ἵνα γράμματα αὐτοῖς αὐτὰ τὰ χρημάτων ἀποδείξῃ, καὶ πενεστάτοις αὐτὰ
" πλουσίων ἀποφήνῃ, καὶ ἵνα εἰ μήν τις αὐτοῖς πατρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνῳ μὲν ὑπιλαθωνται, ἐμοὶ
" δ', ἐπεὶ τὰ παρόντα εἰσὶν ἀπεστερημένοι, πολεμῶσι. καίτοι εἰ ἐβούλετο δίκαιος εἶ καὶ τοῖς παῖ-
" δας, ἐξὸν αὐτοῦ καὶ τοῖς νόμοις οἷς κεῖνται καὶ τῶν ὀρφανῶν, καὶ τοῖς ἀδυνάτοις τὰ ὑπόντων,
" καὶ τοῖς δυναμένοις μισθῶσαι τὸν οἶκον, ἀπηλλαγμένοις πολλῶν πραγμάτων, ἢ ἐμοὶ πρια-
" μένοις, οὐκ ἂν τοσούτοις τοῖς παῖδας ἔδεφν· καὶ ὁπότερον τούτων ἐποίησεν, οὐδενὸς ἂν ἧττον
" Ἀθηναίων πλούσιοι ἦσαν. νυνὶ δέ μοι δοκεῖ οὐδὲ πώποτε Δημονοθένην ὡς φανερὰν καταστή-
" σων τὴν οὐσίαν, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ἔζων τὰ τούτων ἡγούμενος δεῖν τὴν αὐτὴν πονηρίαν κληρονόμον
" εἶ τῶν τὲ τεθνεώτος χρημάτων. ὁ δὲ πάντων δικαιότατον, ὦ δικασταί· οὗτ' γὰρ, σωτεκ-
" ραρχῶν Ἀλέξιδι τὰ Ἀεισθένους, φάσκων δυοῖν δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἐκείνῳ συμβεβλέσθαι,
20 " ὃ ἥμισυ τούτων τοῖς ὀρφανοῖς ὧσι λελογίσθαι, ὃς ἡ πόλις ἐμόνον παῖδας ὀίτας, ἀτελῆς ἐποίη-
" σεν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ δοκιμασθῶσιν, ἐνιαυτὸν ἀφῆκεν ἁπασῶν τῶν λῃτουργιῶν. οὗτος δὲ, πάππος
" ὤν, καὶ τοῖς νόμοις, τῆς ἑαυτοῦ τεπραρχίας καὶ τῶν δυνατειδῶν ὃ ἥμισυ καὶ πεπαίπεται. καὶ
" ἀποπεμπας εἰς τὸν Ἀδρίαν ὁλκάδα δυοῖν παλαντοιν, ὅτε μὲν ἀπέφλεν, ἔλεγε τοῖς τὰ μη-
" τέρα αὐτῶν, ὅτι τῶν παίδων ὁ κίνδυνος εἴη· ἐπεὶ δὲ ἐσώθη καὶ ἐδιπλασίασεν, ἐμοῦ τὴν ἐμπο-
" είαν ἔφασκεν εἶ. καὶ μὲν τοι εἰ μὲν τὰς ζημίας τούτων ἀποδείξῃ, τὰ δὲ ὀφθέντα τῶν χρημάτων
" αὐτὸς ἔξῃ, ὅπη μὲν αὐτὰ τὰ χρήματα, καὶ χαλεπῶς εἰς τὸν λόγον ἐγχωρήσῃ, ῥᾳδίως δὲ οὐκ
" τῶν ὑποτείων αὐτὸς πλουτήσῃ. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν, ὦ δικασταί, πολὺ ἂν εἴη ἔργον τοῖς ὑ-
" μᾶς λογίζεσθαι· ὅπως δὲ μόλις παρ' αὐτοῦ παρέλαβον τὰ γράμματα, μάρτυρας ἔχων, ἀκούσατε
Dionysii Halicarnassei Tomus alter. h iiij

πανηγύρεως, ἐκβαλεῖν Διονύσιον τὸν τύραννον τῆς ἀρχῆς, καὶ Σικελίαν ἐλευθερῶσαι, ἄρξασθαί τε τῆς ἔχθρας αὐτίκα μάλα, διαρπάσαντας τὴν τοῦ τυράννου σκηνὴν χρυσῷ τε καὶ πορφύρᾳ καὶ ἄλλῳ πλούτῳ πολλῷ κεκοσμημένην. ἔπεμψε γὰρ θεωροὺς εἰς τὴν πανήγυριν ὁ Διονύσιος, ἄγοντας θυσίαν τῷ θεῷ· μεγαλοπρεπής τε καταγωγὴ τῶν θεωρῶν ἐγίνετο ἐν τῷ τεμένει καὶ πολυτελής, ἵνα θαυμασθείη μᾶλλον ὁ τύραννος ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος. ταύτην λαβὼν τὴν ὑπόθεσιν, τοιαύτην πεποίηται τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου· Ἄλλων τε πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ἕνεκα, ὦ ἄνδρες, ἄξιον Ἡρακλέους μεμνῆσθαι, καὶ ὅτι τόνδε τὸν ἀγῶνα πρῶτος συνήγειρε δι' εὔνοιαν τῆς Ἑλλάδος. ἐν μὲν γὰρ τῷ τέως χρόνῳ ἀλλοτρίως αἱ πόλεις πρὸς ἀλλήλας διέκειντο· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος τοὺς τυράννους ἔπαυσε, καὶ τοὺς ὑβρίζοντας ἐκώλυσεν, ἀγῶνα μὲν σωμάτων ἐποίησε, φιλοτιμίαν δὲ πλούτου, γνώμης δ' ἐπίδειξιν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς Ἑλλάδος· ἵνα τούτων ἁπάντων ἕνεκα εἰς τὸ αὐτὸ συνέλθωμεν, τὰ μὲν ὀψόμενοι, τὰ δὲ ἀκουσόμενοι. ἡγήσατο γὰρ τὸν ἐνθάδε σύλλογον ἀρχὴν γενέσθαι τοῖς Ἕλλησι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας. ἐκεῖνος μὲν οὖν ταῦθ' ὑφηγήσατο. ἐγὼ δὲ ἥκω οὐ μικρολογησόμενος, οὐδὲ περὶ τῶν ὀνομάτων μαχούμενος· ἡγοῦμαι γὰρ ταῦτα, ἔργα μὲν εἶναι σοφιστῶν λίαν ἀχρήστων καὶ σφόδρα βίου δεομένων· ἀνδρὸς δὲ ἀγαθοῦ καὶ πολίτου πολλοῦ ἀξίου, περὶ τῶν μεγίστων συμβουλεύειν· ὁρῶν οὕτως αἰσχρῶς διακειμένην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολλὰ μὲν αὐτῆς ὄντα ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ, πολλὰς δὲ πόλεις ὑπὸ τυράννων ἀναστάτους γεγενημένας. καὶ ταῦτα εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν ἐπάσχομεν, στέργειν ἂν ἦν ἀνάγκη τὴν τύχην· ἐπειδὴ δὲ διὰ στάσιν καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν, πῶς οὐκ ἄξιον τῶν μὲν παύσασθαι, τὰ δὲ κωλῦσαι, εἰδότας ὅτι φιλονεικεῖν μέν ἐστιν εὖ πραττόντων, γνῶναι δὲ τὰ βέλτιστα, τῶν ἀτυχούντων; ὁρῶμεν γὰρ τοὺς κινδύνους, καὶ μεγάλους, καὶ πανταχόθεν περιεστηκότας. ἐπίστασθε δὲ ὅτι ἡ μὲν ἀρχή, τῶν κρατούντων τῆς θαλάσσης· τῶν δὲ χρημάτων, βασιλεὺς ταμίας· τὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων σώματα, τῶν δαπανᾶσθαι δυναμένων· ναῦς δὲ πολλὰς αὐτὸς κέκτηται, πολλὰς δ' ὁ τύραννος τῆς Σικελίας. ὥστε ἄξιον τὸν μὲν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον καταθέσθαι, τῇ δ' αὐτῇ γνώμῃ χρωμένους, τῆς σωτηρίας ἀντέχεσθαι· καὶ περὶ μὲν τῶν παρεληλυθότων αἰσχύνεσθαι, περὶ δὲ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι δεδιέναι, καὶ τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι, οἳ τοὺς μὲν βαρβάρους ἐποίησαν, τῆς ἀλλοτρίας ἐπιθυμοῦντας, τῆς σφετέρας αὐτῶν ἐστερῆσθαι· τοὺς δὲ τυράννους ἐξελάσαντες, κοινὴν ἅπασι τὴν ἐλευθερίαν κατέστησαν. θαυμάζω δὲ Λακεδαιμονίους πάντων μάλιστα, τίνι ποτὲ γνώμῃ χρώμενοι, καιομένην τὴν Ἑλλάδα περιορῶσιν, 114 ἡγεμόνες ὄντες τῶν Ἑλλήνων, οὐκ ἀδίκως, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ἀρετήν, καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλεμον ἐπιστήμην· μόνοι δὲ οἰκοῦντες ἀπόρθητοι, καὶ ἀτείχιστοι, καὶ ἀστασίαστοι, καὶ ἀήττητοι, καὶ τρόποις ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι· ὧν ἕνεκα ἐλπὶς ἀθάνατον τὴν ἐλευθερίαν αὐτοὺς κεκτῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς παρεληλυθόσι κινδύνοις σωτῆρας γενομένους τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῶν μελλόντων προορᾶσθαι. οὐ τοίνυν ὁ ἐπιὼν καιρὸς τοῦ παρόντος βελτίων. οὐ γὰρ ἀλλοτρίας δεῖ τὰς τῶν ἀπολωλότων συμφορὰς νομίζειν, ἀλλ' οἰκείας· οὐδ' ἀναμεῖναι ἕως ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων ἔλθωσιν, ἀλλ' ἕως ἔτι ἔξεστι, τὴν τούτων ὕβριν κωλῦσαι. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἐνορῶν ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλοις πολέμῳ μεγάλους αὐτοὺς γεγενημένους; ὧν οὐ μόνον αἰσχρῶν ὄντων, ἀλλὰ καὶ δεινῶν, τοῖς μὲν μεγάλα ἐξημαρτηκόσιν ἐξουσία γεγένηται τῶν πεπραγμένων· τοῖς δὲ Ἕλλησιν, οὐδεμία αὐτῶν τιμωρία.

συμβουλευτικοῦ λόγου παράδειγμα.

ἑνὸς ἔτι παράδειγμα θήσω λόγου συμβουλευτικοῦ, ἵνα καὶ τούτου τοῦ γένους τοῦ λόγου ὁ χαρακτὴρ γένηται σαφής. ὑπόθεσιν δὲ περιείληφε, περὶ τοῦ μὴ καταλῦσαι τὴν πάτριον πολιτείαν Ἀθήνησι. τοῦ γὰρ δήμου κατελθόντος ἐκ Πειραιῶς, καὶ ψηφισαμένου διαλύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν ἄστει, καὶ μηδενὸς τῶν γεγενημένων μνησικακεῖν· δέους δὲ ὄντος μὴ πάλιν τὸ πλῆθος εἰς τοὺς εὐπόρους ὑβρίζῃ, τὴν ἀρχαίαν ἐξουσίαν κεκομισμένον, καὶ πολλῶν ὑπὲρ τούτου γινομένων λόγων, Φορμίσιός τις τῶν συγκατελθόντων μετὰ τοῦ δήμου, γνώμην εἰσηγήσατο, τοὺς μὲν φεύγοντας κατιέναι, τὴν δὲ πολιτείαν μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς τὴν γῆν ἔχουσι παραδοῦναι, βουλομένων ταῦτα γενέσθαι καὶ Λακεδαιμονίων. ἔμελλον δέ, τοῦ ψηφίσματος τούτου κυρωθέντος, πεντακισχίλιοι σχεδὸν Ἀθηναίων ἀπελαθήσεσθαι τῶν κοινῶν. ἵνα μὴ δὴ τοῦτο γένοιτο, γράφει τὸν λόγον τόνδε ὁ Λυσίας τῶν ἐπισήμων τινὶ καὶ πολιτευομένων. εἰ μὲν οὖν ἐρρήθη τότε, ἄδηλον· σύγκειται γ' οὖν ὡς πρὸς ἀγῶνα ἐπιτηδείως. ἔστι δὲ ὅδε· Ὅτε ἐνομίζομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς γεγενημένας συμφορὰς ἱκανὰ μνημεῖα τῇ πόλει

καταλελεῖφθαι, ὥστε μηδ' ἂν τοὺς ἐπιγινομένους ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμεῖν, τότε δὴ οὗτοι τοὺς κακῶς πεπονθότας, καὶ ἀμφοτέρων πεπειραμένους, ἐξαπατῆσαι ζητοῦσι τοῖς αὐτοῖς ψηφίσμασιν οἷσπερ καὶ πρότερον. διὸ δὴ καὶ τούτων μὲν οὐ θαυμάζω, ὑμῶν δὲ τῶν ἀκροωμένων, ὅτι πάντων εἰσὶν ἐπιλησμονέστατοι ἢ πάσχειν ἑτοιμότατοι κακῶς ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ τῇ μὲν τύχῃ, τῶν Πειραιῶς πραγμάτων μετέσχον, τῇ δὲ γνώμῃ, τῶν ἐξ ἄστεος. καίτοι τί ἔδει φεύγοντας κατελθεῖν, εἰ χειροτονοῦντες ὑμᾶς αὐτοὺς καταδουλώσεσθε; ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτε γένει ἀπελαυνόμενος, ἀλλ' ἀμφότερα τῶν ἀντιλεγόντων πρότερος ὤν, ἡγοῦμαι ταύτην μόνην σωτηρίαν εἶναι τῇ πόλει, ἅπασιν Ἀθηναίοις τῆς πολιτείας μετεῖναι· ἐπεὶ ὅτε καὶ τὰ τείχη, καὶ τὰς ναῦς, καὶ τὰ χρήματα, καὶ συμμάχους ἐκτήμεθα, οὐχ οὕτως ἵνα Ἀθηναίων τινὰ ποιήσωμεν, διενοούμεθα, ἀλλὰ καὶ Εὐβοεῦσιν ἐπιγαμίαν ἐποιούμεθα· νῦν δὲ καὶ τοὺς ὑπάρχοντας πολίτας ἀπολοῦμεν; οὔκ, ἂν ἐμοί γε πειθώμεθα. οὐδὲ μετὰ τῶν τειχῶν καὶ ταῦτα ἡμῶν αὐτῶν περιαιρησόμεθα, ὁπλίτας πολλοὺς καὶ ἱππέας καὶ τοξότας· ὧν ὑμεῖς ἀντεχόμενοι, βεβαίως δημοκρατήσεσθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν πλέον ἐπικρατήσετε, ὠφελιμώτεροι δὲ τοῖς συμμάχοις ἔσεσθε. ἐπίστασθε γὰρ ταῖς ἐφ' ἡμῶν ὀλιγαρχίαις γεγενημέναις, καὶ οὐ τοὺς γῆν κεκτημένους ἔχοντας τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀποθανόντας, πολλοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκπεσόντας· οὓς ὁ δῆμος καταγαγών, ὑμῖν μὲν τὴν ὑμετέραν ἀπέδωκεν, αὐτὸς δὲ ταύτης οὐκ ἐτόλμησε μετασχεῖν. ὥστε, ἂν ἐμοί γε πείθησθε, οὐ τοὺς εὐεργέτας, καθ' ὃ δύνασθε, τῆς πατρίδος ἀποστερήσετε, οὐδὲ τοὺς 115 λόγους πιστοτέρους τῶν ἔργων, οὐδὲ τὰ μέλλοντα τῶν γεγενημένων νομιεῖτε· ἄλλως τε καὶ μεμνημένοι τῶν περὶ τῆς ὀλιγαρχίας μαχομένων, οἳ τῷ μὲν λόγῳ, τῷ δήμῳ πολεμοῦσι, τῷ δὲ ἔργῳ, τῶν ὑμετέρων ἐπιθυμοῦσιν· ὅταν κτήσονται, ὅταν ὑμᾶς ἐρήμους συμμάχων λάβωσιν. εἶτα τοῖς τῶν ἡμῖν ὑπαρχόντων ἐρῶσι, τίς ἔσται σωτηρία τῇ πόλει, εἰ μὴ ποιήσωμεν Λακεδαιμονίοις κελεύουσιν. ἐγὼ δὲ τούτοις εἰπεῖν ἀξιῶ, τί τῷ πλήθει περιγενήσεται, εἰ ποιήσαιμεν ἃ ἐκεῖνοι προστάττουσιν; εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον μαχομένους ἀποθνήσκειν, ἢ φανερῶς ὑμῶν αὐτῶν θάνατον καταψηφίσασθαι. ἡγοῦμαι γάρ, ἐὰν μὲν πείθω, ἀμφοτέροις κοινὸν εἶναι κίνδυνον. ὁρῶ δὲ Ἀργείους καὶ Μαντινέας τὴν αὐτὴν ἔχοντας γνώμην· τοὺς μέν, ὁμόρους ὄντας Λακεδαιμονίοις· τοὺς δέ, ἐγγὺς οἰκοῦντας· καὶ τοὺς μέν, οὐδὲν ἡμῶν πλείους· τοὺς δέ, οὐδὲ τρισχιλίους ὄντας. ἴσασι γὰρ ὅτι, κἂν πολλάκις εἰς τὴν τούτων ἐμβάλωσι, πολλάκις αὐτοῖς ἀπαντήσονται, ὅπλα λαβόντες. ὥστε οὐ καλὸς ὁ κίνδυνος αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι, ἐὰν μὲν νικήσωσι, τούτους καταδουλώσεσθαί γε· ἐὰν δὲ ἡττηθῶσι, σφᾶς αὐτοὺς ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀποστερῆσαι· ὅσῳ δ' ἂν ἄμεινον πράττωσι, τοσούτῳ ἐπιθυμοῦσι κινδυνεύειν. εἴχομεν δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ ἡμεῖς ταύτην τὴν γνώμην, ὅτε τῶν Ἑλλήνων ἤρχομεν, καὶ ἐδοκοῦμεν καλῶς βουλεύεσθαι, περιορῶντες μὲν τὴν χώραν τεμνομένην, οὐ νομίζοντες δὲ χρῆναι περὶ αὐτῆς διαμάχεσθαι. ἄξιον γὰρ ἦν, ὀλίγων ἀμελοῦντας, πολλῶν ἀγαθῶν φείσασθαι. νῦν δέ, ἐπεὶ ἐκείνων μὲν ἁπάντων μάχῃ ἐστερήμεθα, ἡ δὲ πατρὶς ἡμῖν λέλειπται, ἴσμεν ὅτι ὁ κίνδυνος οὗτος μόνος ἔχει τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας. ἀλλὰ χρὴ ἀναμνησθέντας ὅτι ἤδη καὶ ἑτέροις ἀδικουμένοις βοηθήσαντες, ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ πολλὰ τρόπαια τῶν πολεμίων ἐστήσαμεν, ἄνδρας ἀγαθοὺς περὶ τῆς πατρίδος καὶ ἡμῶν αὐτῶν γίνεσθαι, πιστεύοντας μὲν τοῖς θεοῖς, καὶ ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ δίκαιον μετὰ τῶν ἀδικουμένων ἔσεσθαι. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν ἐφεύγομεν, ἐμαχόμεθα Λακεδαιμονίοις, ἵνα κατέλθωμεν· κατελθόντες δέ, φευξόμεθα, ἵνα μὴ μαχώμεθα. οὐκοῦν αἰσχρόν, εἰ εἰς τοῦτο κακίας ἥξομεν, ὥστε οἱ μὲν πρόγονοι καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας Ἑλλήνων διεκινδύνευον, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τολμᾶτε πολεμεῖν;

ἀλλ' ἅλις ἤδη παραδειγμάτων, ἵνα καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ῥητόρων τὸν αὐτὸν διαλεχθῶμεν τρόπον. ἕπεται δὲ τῷ ῥήτορι τούτῳ κατὰ τὴν τάξιν τῶν χρόνων Ἰσοκράτης. περὶ δὴ τούτου λεκτέον ἐφεξῆς, ἑτέραν ἀρχὴν λαβοῦσιν.

116 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Ἰσοκράτους βίος.

Ἰσοκράτης ὁ Ἀθηναῖος ἐγεννήθη μὲν ἐπὶ τῆς ὀγδοηκοστῆς καὶ ἕκτης ὀλυμπιάδος, ἄρχοντος Ἀθήνησι Λυσιμάχου, πέμπτῳ πρότερον ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, δυσὶ καὶ εἴκοσιν ἔτεσι νεώτερος Λυσίου. πατρὸς δὲ ἦν Θεοδώρου τινὸς τῶν μετρίων πολιτῶν, θεράποντας αὐλοποιοὺς κεκτημένου, καὶ τὸν βίον ἀπὸ ταύτης ἔχοντος τῆς ἐργασίας. ἀγωγῆς δὲ τυχὼν εὐδήμονος, καὶ παιδευθεὶς οὐδενὸς Ἀθηναίων χεῖρον, ἐπειδὴ τάχιστα ἀνὴρ ἐγένετο, φιλοσοφίας ἐπεθύμησε. γενόμενος δὲ ἀκουστὴς Προδίκου τε τοῦ Κείου, καὶ Γοργίου τοῦ Λεοντίνου, καὶ Τισίου τοῦ Συρακουσίου, τῶν τότε μέγιστον ὄνομα ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐχόντων ἐπὶ σοφίᾳ· ὡς δέ τινες ἱστοροῦσι, καὶ Θηραμένους τοῦ ῥήτορος, ὃν οἱ τριάκοντα ἀπέκτειναν, δημοτικὸν εἶναι δοκοῦντα· σπουδὴν μὲν ἐποιεῖτο πράττειν τε καὶ λέγειν τὰ πολιτικά· ὡς δὲ ἡ φύσις ἠναντιοῦτο, τὰ πρῶτα καὶ κυριώτατα τοῦ ῥήτορος ἀφελομένη, τόλμαν τε καὶ φωνῆς μέγεθος, ὧν χωρὶς οὐχ οἷόν τε ἦν ἐν ὄχλῳ λέγειν, ταύτης μὲν ἀπέστη τῆς προαιρέσεως· ἐπιθυμῶν δὲ δόξης, καὶ τοῦ πρωτεῦσαι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ σοφίᾳ, καθάπερ αὐτὸς εἴρηκεν, ἐπὶ τὸ γράφειν ἃ διανοηθείη κατέφυγεν· οὐ περὶ μικρῶν τὴν προαίρεσιν ποιούμενος, οὐδὲ περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων, οὐδὲ περὶ ὧν ἄλλοι τινὲς τῶν τότε σοφιστῶν· περὶ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ βασιλικῶν πραγμάτων, ἐξ ὧν ὑπελάμβανε τάς τε πόλεις ἄμεινον οἰκήσεσθαι, καὶ τοὺς ἰδιώτας ἐπίδοσιν ἕξειν πρὸς ἀρετήν. ταῦτα γὰρ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ λόγῳ περὶ αὐτοῦ γράφει. πεφυρμένην τε παραλαβὼν τὴν ἄσκησιν τῶν λόγων ὑπὸ τῶν περὶ Γοργίαν καὶ Πρωταγόραν σοφιστῶν, πρῶτος ἐχώρησεν ἀπὸ τῶν ἐριστικῶν τε καὶ φυσικῶν ἐπὶ τοὺς πολιτικούς, καὶ περὶ ταύτην σπουδάζων τὴν ἐπιστήμην διετέλεσεν, ἐξ ἧς, ὥς φησιν αὐτός, τὸ βουλεύεσθαι καὶ λέγειν καὶ πράττειν τὰ συμφέροντα παραγίνεται τοῖς μαθοῦσιν. ἐπιφανέστατος δὲ γενόμενος τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκμασάντων χρόνον, καὶ τοὺς κρατίστους τῶν Ἀθήνησί τε καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι νέων παιδεύσας, ὧν οἱ μὲν ἐν τοῖς δικανικοῖς ἐγένοντο ἄριστοι λόγοις, οἱ δ' ἐν τῷ πολιτεύεσθαι καὶ τὰ κοινὰ πράττειν διήνεγκαν, καὶ ἄλλοι δὲ τὰς κοινὰς τῶν Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων πράξεις ἀνέγραψαν· καὶ τῆς Ἀθηναίων πόλεως εἰκόνα ποιήσας τὴν ἑαυτοῦ σχολήν, κατὰ τὰς ἀποικίας τῶν λόγων, πλοῦτον ὅσον οὐδεὶς τῶν ἀπὸ φιλοσοφίας χρηματισαμένων περιποιησάμενος, ἐτελεύτα τὸν βίον ἐπὶ Χαιρωνίδου ἄρχοντος, ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, δυοῖν δέοντα βεβιωκὼς ἑκατὸν ἔτη, γνώμῃ χρησάμενος ἅμα τοῖς ἀγαθοῖς τῆς πόλεως συγκαταλῦσαι τὸν ἑαυτοῦ βίον, ἀδήλου ἔτι ὄντος πῶς χρήσεται τῇ τύχῃ Φίλιππος παραλαβὼν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀρχήν. τὰ μὲν οὖν ἱστορούμενα περὶ αὐτοῦ, κεφαλαιωδῶς ταῦτ' ἐστίν.

λέξις.

ἡ δὲ λέξις ἣ κέχρηται, τοιοῦτόν τινα χαρακτῆρα ἔχει. καθαρὰ μέν ἐστιν οὐχ ἧττον τῆς Λυσίου, καὶ οὐδὲν εἰκῇ τιθεῖσα ὄνομα· τήν τε διάλεκτον ἀκριβοῦσα ἐν τοῖς πάνυ τὴν κοινὴν καὶ συνηθεστάτην. καὶ γὰρ αὕτη πέφευγεν ἀπηρχαιωμένων καὶ σημειωδῶν ὀνομάτων τὴν ἀπειροκαλίαν. [κατὰ δὲ τὴν τροπικὴν φράσιν, ὀλίγον τι διαλλάττει τῆς Λυσίου] καὶ κέκραται συμμέτρως· τό τε σαφὲς ἐκείνῃ
117 παραπλήσιον ἔχει, καὶ τὸ ἐναργές. ἠθική τέ ἐστι καὶ πιθανή. καὶ στρογγύλη δὲ οὐκ ἔστιν, ὥσπερ ἐκείνη, καὶ συγκεκροτημένη, καὶ πρὸς ἀγῶνας δικανικοὺς εὔθετος· ὑπτία δέ ἐστι μᾶλλον καὶ κεχυμένη πλουσίως. οὐ δὴ σύντομος οὕτως, ἀλλὰ καὶ κατασκελὴς καὶ βραδυτέρα τοῦ μετρίου· δι' ἣν δὲ αἰτίαν τοῦτο πάσχει, μετὰ μικρὸν ἐρῶ. οὐδὲ τὴν σύνθεσιν ἐπιδείκνυται τὴν φυσικὴν καὶ ἀφελῆ καὶ ἐναγώνιον, ὥσπερ ἡ Λυσίου, ἀλλὰ πεποιημένην μᾶλλον εἰς σεμνότητα πομπικὴν καὶ ποικίλην, καὶ πῇ μὲν εὐπρεπεστέραν ἐκείνης, πῇ δὲ περιεργοτέραν. ὁ γὰρ ἀνὴρ οὗτος τὴν εὐέπειαν ἐκ παντὸς διώκει, καὶ τοῦ γλαφυρῶς λέγειν στοχάζεται μᾶλλον ἢ τοῦ ἀφελῶς. τῶν τε γὰρ φωνηέντων τὰς παραλλήλους θέσεις, ὡς λυούσας τὰς ἁρμονίας τῶν ἤχων, καὶ τὴν λειότητα τῶν φθόγγων λυμαινομένας,

παραι-

παραιτεῖται· περιόδῳ τε καὶ κύκλῳ περιλαμβάνειν τὰ νοήματα πειρᾶται ῥυθμοειδεῖ πάνυ, καὶ οὐ πολὺ ἀπέχοντι τοῦ ποιητικοῦ μέτρου· ἀναγνώσεώς τε μᾶλλον οἰκειότερός ἐστιν ἢ ῥήσεως. τοιγάρτοι τὰς μὲν ἐπιδείξεις τὰς ἐν ταῖς πανηγύρεσι, καὶ τὴν ἐκ χειρὸς θεωρίαν φέρουσιν αὐτοῦ οἱ λόγοι· τοὺς δὲ ἐν ἐκκλησίαις καὶ δικαστηρίοις ἀγῶνας οὐχ ὑπομένουσι. τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι πολὺ τὸ παθητικὸν ἐν ἐκείνοις εἶναι δεῖ· τοῦτο δὲ ἥκιστα δέχεται περίοδος. αἵ τε παρομοιώσεις καὶ παρισώσεις καὶ τὰ ἀντίθετα, καὶ πᾶς ὁ τῶν τοιούτων σχημάτων κόσμος, πολύς ἐστι παρ' αὐτῷ, καὶ λυπεῖ πολλάκις τὴν ἄλλην κατασκευήν, προσιστάμενος ταῖς ἀκοαῖς. καθόλου δὲ τριῶν ὄντων, ὥς φησι Θεόφραστος, ἐξ ὧν γίνεται τὸ μέγα καὶ σεμνὸν καὶ περιττὸν ἐν λέξει, τῆς τε ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων, καὶ τῆς ἐκ τούτων ἁρμονίας, καὶ τῶν περιλαμβανόντων αὐτὰ σχημάτων, ἐκλέγει μὲν εὖ πάνυ, καὶ τὰ κράτιστα ὀνόματα τίθησιν· ἁρμόττει δὲ αὐτὰ περιέργως, τὴν εὐφωνίαν ἐντείνων μουσικήν· σχηματίζει τε φορτικῶς, καὶ τὰ πολλὰ γίνεται ψυχρός, ἢ τῷ πόρρωθεν λαμβάνειν, ἢ τῷ μὴ πρέποντα εἶναι τὰ σχήματα τοῖς πράγμασιν, [ἢ] διὰ τὸ μὴ κρατεῖν τοῦ μετρίου. ταῦτα μέντοι καὶ μακροτέραν αὐτῷ ποιεῖ τὴν λέξιν πολλάκις· λέγω δὲ τό τε εἰς περιόδους ἐναρμόττειν ἅπαντα τὰ νοήματα, καὶ τὸ τοῖς αὐτοῖς τύποις τῶν σχημάτων τὰς περιόδους περιλαμβάνειν, καὶ τὸ διώκειν ἐκ παντὸς τὴν εὐρυθμίαν. οὐ γὰρ ἅπαντα δέχεται οὔτε μῆκος τὸ αὐτό, οὔτε σχῆμα τὸ παραπλήσιον, οὔτε ῥυθμὸν τὸν ἴσον. ὥστε ἀνάγκη παραπληρώμασι λέξεων οὐδὲν ὠφελουσῶν χρῆσθαι, καὶ ἀπομηκύνειν πέρα τοῦ χρησίμου τὸν λόγον. λέγω δὲ οὐχ ὡς διὰ παντὸς αὐτοῦ ταῦτα ποιοῦντος· οὐχ οὕτω μαίνομαι· καὶ γὰρ συντίθησί ποτε ἀφελῶς τὰ ὀνόματα, καὶ λύει τὴν περίοδον εὐγενῶς, καὶ τὰ περίεργα σχήματα καὶ φορτικὰ φεύγει, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς τε καὶ δικανικοῖς λόγοις· ἀλλ' ὡς ἐπὶ πολὺ τῷ ῥυθμῷ δουλεύοντος, καὶ τῷ κύκλῳ τῆς περιόδου, καὶ τὸ κάλλος τῆς ἀπαγγελίας ἐν τῷ περιττῷ τιθεμένου, κοινότερον εἴρηκα περὶ αὐτοῦ.

Ἧι Λυσίου λείπεταί τε ἢ προτερεῖ.

κατὰ δὴ ταῦτα φημὶ τὴν Ἰσοκράτους λέξιν λείπεσθαι τῆς Λυσίου, καὶ ἔτι κατὰ τὴν χάριν. καίτοιγε ἀνθηρός ἐστιν, εἰ καί τις ἄλλος, καὶ ἐπαγωγὸς ἡδονῇ τῶν ἀκροωμένων Ἰσοκράτης· ἀλλ' οὐκ ἔχει τὴν αὐτὴν χάριν ἐκείνῳ. τοσοῦτον δὲ αὐτοῦ λείπεται κατὰ ταύτην τὴν ἀρετήν, ὅσον τῶν φύσει καλῶν σωμάτων τὰ συνερανιζόμενα κόσμοις ἐπιθέτοις. πέφυκε γὰρ ἡ Λυσίου λέξις ἔχειν τὸ χαρίεν· ἡ δ' Ἰσοκράτους, βούλεται. ταύταις μὲν δὴ ταῖς ἀρεταῖς ὑστερεῖ Λυσίου, κατὰ γοῦν τὴν ἐμὴν γνώμην· προτερεῖ δέ γε ἐν ταῖς μελλούσαις λέγεσθαι. ὑψηλότερός ἐστιν ἐκείνου κατὰ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ μεγαλοπρεπέστερος μακρῷ, καὶ ἀξιωματικώτερος. θαυμαστὸν γὰρ δὴ καὶ μέγα τὸ τῆς Ἰσοκράτους κατασκευῆς ὕψος, ἡρωϊκῆς μᾶλλον ἢ ἀνθρω- 118
πίνης φύσεως οἰκεῖον. δοκεῖ δή μοι μὴ ἀπὸ σκοποῦ τις ἂν εἰκάσαι τὴν μὲν Ἰσοκράτους ῥητορικήν, τῇ Πολυκλείτου τε καὶ Φειδίου τέχνῃ, κατὰ τὸ σεμνὸν καὶ μεγαλότεχνον καὶ ἀξιωματικόν· τὴν δὲ Λυσίου, τῇ Καλάμιδος καὶ Καλλιμάχου, τῆς λεπτότητος ἕνεκα καὶ τῆς χάριτος. ὥσπερ γὰρ ἐκείνων οἱ μὲν, ἐν τοῖς ἐλάττοσι καὶ ἀνθρωπικοῖς ἔργοις εἰσὶν ἐπιτυχέστεροι τῶν ἑτέρων, οἱ δ', ἐν τοῖς μείζοσι καὶ θειοτέροις δεξιώτεροι· οὕτω καὶ τῶν ῥητόρων ὁ μὲν, ἐν τοῖς μικροῖς ἐστι σοφώτερος, ὁ δ', ἐν τοῖς μεγάλοις περιττότερος. τάχα μὲν γὰρ καὶ τῇ φύσει μεγαλόφρων τις ὤν· εἰ δὲ μή, τῇ γε προαιρέσει πάντως τὸ σεμνὸν καὶ θαυμαστὸν διώκων. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς λέξεως τοῦ ῥήτορος.

τοῦ πραγματικοῦ τόπου θεωρήματα ποῖα παρ' Ἰσοκράτει ἢ παρὰ Λυσίᾳ.

τὰ δ' ἐν τῷ πραγματικῷ τόπῳ θεωρήματα, τὰ μὲν, ὅμοια τοῖς Λυσίου· τὰ δὲ, κρείττονα. ἡ μὲν εὕρεσις ἡ τῶν ἐνθυμημάτων, ἡ πρὸς ἕκαστον ἁρμόττουσα πρᾶγμα, πολλὴ καὶ πυκνὴ καὶ οὐδὲν ἐκείνης λειπομένη· καὶ κρίσις ὡσαύτως ἀπὸ μεγάλης φρονήσεως γινομένη· τάξις δὲ καὶ μερισμοὶ τῶν πραγμάτων, καὶ ἡ κατ' ἐπιχείρημα ἐξεργασία, καὶ τὸ διαλαμβάνεσθαι τὴν ὁμοειδίαν ἰδίαις μεταβολαῖς, καὶ ξένοις ἐπεισοδίοις, τά τε ἄλλα ὅσα περὶ τὴν πραγματικὴν οἰκονομίαν ἐστὶν ἀγαθά, πολλῷ μείζονά ἐστι παρ' Ἰσοκράτει καὶ κρείττονα· μάλιστα δ' ἡ προαίρεσις ἡ τῶν λόγων περὶ οὓς ἐσπούδαζε, καὶ τῶν ὑποθέσεων τὸ κάλλος, ἐν αἷς ἐποιεῖτο τὰς διατριβάς· ἐξ ὧν οὐ λέγειν δεινοὺς μόνον ἀπεργάσαιτ' ἂν τοὺς προσέχοντας αὐτῷ τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἤθη σπουδαίους, οἴκῳ τε καὶ πόλει καὶ ὅλῃ τῇ Ἑλλάδι χρησίμους. κράτιστα γὰρ δὴ παιδεύματα πρὸς ἀρετὴν ἐν τοῖς Ἰσοκράτους ἐστὶν εὑρεῖν λόγοις. καὶ ἔγωγέ φημι χρῆναι τοὺς μέλλοντας οὐχὶ μέρος τι τῆς πολιτικῆς δυνάμεως, ἀλλ' ὅλην αὐτὴν κτήσασθαι, τοῦτον ἔχειν τὸν ῥήτορα διὰ

χλεός· ᾗ εἴ τις ὀπτηδδύᾳ τὼν δημηνιὼν φιλοσοφίαν, μὴ δ' θεωρητικὴν αὐτῆς μόνον ἀγαπῶν, ἀλλὰ καὶ δ' θεσμαλικὴν, μηδ' ἀφ' ὧν αὐτὸς ἄλυπον ἕξᾳ βίον θεσαγεύμενος, ἀλλὰ δι' ὧν πολλοὺς ὠφελήσῃ, θδακελδυσάμενα αὖ αὐτῷ τὼν ἐκείνου τῶ ῥήτορος μιμεῖσθαι θεσαίρεσιν. τίς γὰρ οὐκ αὖ ἠβούλοιτο φιλόπολίς τε ᾗ φιλόδημος· ἢ τίς οὐκ αὖ ὀπτηδδύσδε τὼν πολιτικὴν καὶ λογικὴν ἀγαθὴν, αἰανγοις αὐτὸ τὸν πθμηγυεικόν; ὃν ᾧ διεξιὼν ἅς τῶν ἀρχαίων ἀρετὰς, φησὶν ὡς οἱ τὼν Ἑλλάδα ἐλθθερώσαντες ἀπὸ τ βαρβάρων, ᾗ τὰ πολέμια θμνοὶ μόνον ἦσαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἤθη ἠμνᾳοῦσι, καὶ φιλότιμοι ᾗ σώφρονες· οἵ γε τῶν μὲν κοινῶν μᾶλλον ἐφρόντιζον ἢ τῶν ἰδίων, τῶν ᾗ δημοτείων ἦπιον ἐπεθύμουν ἢ τῶν ἀδικημάτων· ᾗ τὼν δ' ἀδαμονίαν ᾗ θεὸς ἀργύριον ἔκρινον, ἀλλὰ θεὸς δ' δόξαν· μέχρι οἱόμθοι τοῖς παισὶ καταλείπειν πλῆθον ᾗ αὐτεπίφθονον, τ' θδὲ τοῖς πλήθεσι ᾗμιλ. κρεῖττονα δ' ἡγοῦντο τὸν δ' ᾗμονα θδύνατον, ἢ τὸν ἀκλεᾶ βίον· ἐσχάτων δὲ οὐχ ὅπως οἱ νόμοι καλῶς ᾗ ἀκριβῶς ἀμθῖς ἔξουσιν, ἀλλ' ὡς ἡ τῶν καθ' ἡμέραν ὀπτηδδυμάτων μετεμότης μηδὲν ὀκβήσεται τῶν πατείων. οὕτω δὲ εἶχεν αὐτοῖς τὰ θεὸς δημήλοις φιλοτίμως καὶ πολιτικῶς, ὥσλε καὶ τὰς τάσδε ἐποιοῦντο θεὸς δημήλοις, πότερα πλείω τὼν πόλιν ἀγαθὰ ποιήσουσιν, οὐχ οἵτινες τοὺς ἑτέρους ἀπολέσαντες, τῶν λοιπῶν αὖθι ἄρξουσι· τῇ δ' αὐτῇ θεσθυμίᾳ χρώμθοι ᾗ θεὸς τ' Ἑλλάδα, τ' θδὲ θεσπτόλεμον θεσκήσαντο τὰς πόλις, καὶ τ' πείθειν τὰς δ' ἐργασίας μᾶλλον ᾗ τ' διάζεσθαι τοῖς ὅπλοις, κατεῖχον· πιστοτέροις χρώμθοι τοῖς λόγοις ᾗ νῶ τοῖς ὅρκοις, καὶ τὰς σωμάτας ἀξιοῦντες μᾶλλον ἐμμένειν, ᾗ τὰς ἀνάγκας. ὁμοίως δ' θεὶ τῶν ἡδέων ἀξιοῦντες γινώσκειν, εἶα θεὶ σφᾶν αὐτῶν ὁμοίοις κρείττοις αὖ ἡδίσασαν φρονεῖν· οὕτω δὲ παρεσκθασμένοι τὰς γνώμας, ὡς ἰδίᾳ μθὲν ἔχοντες τὰς ἑαυτῶν πόλις, κοινῇ δ' πατείδα τ' Ἑλλάδα οἰκοθντες. τίς δ' οὐκ αὖ ἀγαπήσδε μέγεθος ἔχων αὖθρ καὶ δθυάμεως τίνος ἠρύλμθος, ἃ θεὸς Φίλιππον ἀπ' τὸν Μακεδόνα γέγραπται; ὃν οἷς ἀξιοῖ γρατηδν αὖθρα καὶ τηλικαύτης ἀρετῆς κύειον, ᾧ μᾶλλόν μθὲν τὰς ἀφεθεσμθύας πόλις, ἀλλὰ μὴ συγκρούειν θεὸς ἀλλήλας, τῶν δὲ Ἑλλάδα μεγάλων ὀκ μικρῶς ποιεῖν· χαριζόμθοι δ' τῆς θεὶ τὰ μικρὰ φιλοτιμίας, τοῖς τοιούτοις ὀπιχρῆν ἔρχεις, ἐξ ὧν κατορθώσας τὲ, πάντων ἡγεμόνων ὀπιφανέστατος ἔσται, καὶ ἀποτυχὼν, τῶν γε δύνοιαν τὼν θδὲ τῶν Ἑλλήνων κτήσεται· ἧς οἱ τυχόντες, πολλῷ μᾶλλόν εἰσι ζηλωτότεροι τῶν μεγάλας πόλις καὶ πολλὰς χώρας καταθρεφομθύων. ἔτι δ' θδακελδύεται μιμεῖσθαι τῶν Ἡρακλέους τὲ θεσαίρεσιν, ᾗ τῶν ἀγώνων ἡγεμόνων, ὅσοι μθ' τῶν Ἑλλήνων ὀπὲ τὲς βαρβάρους ἐστράτευσαν. καὶ φησι χρεῶναι τοῖς ἑτέρων ὀκφέρουσι, θεσαρθθαι μθὲν τὰς μέγεθος ἐχούσας θεσέξῃς, ὀπιτελῆν δὲ αὐτὰς μθ' ἀρετῆς, ἀνθμουμθύους ὅτι θ μθὲ σῶμα ἀπὸ τὸν ἔχομθν, ἀθάνατοι δὲ γινόμθα δι' ἀρετῶν· ᾗ τοῖς μθὲ θεὸς ἀγὸ τὶ τῶν ἀγαθῶν ἁπλήτως ᾧ θεκειμθύοις ἀφθόμεθα, ὁοὶς ᾗμιλ μείζω τῆς ὑπαρχούσης αἰεὶ κτημθύους ἐπαγοῦμθν· ᾗ ὅπ τῶν μθὲ ἀγώνων ἐφ' οἷς [χαίρουσιν οἱ πολλοὶ,] τὸ τε πλούτου ᾗ ἀρχῆς ᾗ δυναστείας, πολλάκις τὸς ἐχθρὸς συμβαίνᾳ γίνεθ' κυρίους, τῆς δὲ ἀρετῆς ᾗ τ' θδὲ τοῖς πλήθεσιν δύνοιας, ὁοὶς οἰκείοις ἑκάστ' κληρονομεῖν. πολλὴ γὰρ ἀνάγκη τὸς ἀναγινώσκοντας ταῦτα δυνάστας φρονήματός τε μείζονος ὑποπίμπλασθαι, ᾗ μᾶλλον ὀπιθυμεῖν τ' ἀρετῆς. ὃς δὲ αὖ μᾶλλον ὀπὶ τὶν δικαιοσυνὴν καὶ τ' δύσέβειαν θεσβέβληται, καθ' ἑκαστόν τε αὖθρα ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τὰς πόλις ὅλας, τῶν θδὲ τῆς εἰρήνης λόγου; ὃν γὰρ δ' ἢ ταύτῳ πείθῃ τὸς Ἀθηναίους, τῶν μθὲν ἀγοτείων μὴ ὀπιθυμεῖν, ὀπὶ ᾗ τοῖς παρθσι φέρειν· ᾗ τῶν μθὲ μικρῶν πόλεων ὡς φανερὰ κτημάτων φείδεσθαι, τὸς δὲ συμμάχους [δύνοίᾳ] τε καὶ δυσεργείας ποιεῖσθαι κατέχειν, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἀνάγκαις μηδὲ ταῖς βίαις· τῶν ᾗ θεσγόνων μιμεῖσθαι μὴ τὸς θεὸ τῶν Δεκελεικῶν ᾗμομθύους, οἳ μικρᾷ ἐδέησαν ἀπολέσαι τὼν πόλιν, ἀλλὰ τὸς θεὸ τῶν Περσικῶν, οἳ καλοκἀγαθίαν ἀσκοθντες διετέλεσαν. ὀπιδείκνυταί τε ὡς οὐχ αἱ πολλαὶ τειρῆς, οὐδ' οἱ μετ' βίας ἀρχόμθοι Ἕλλθνες μεγάλων ποιοῦσι τὼν πόλιν, ἀλλ' αἱ δικαίαι τε θεσαρέσεις, ᾗ τὸ τοῖς ἀδικουμθύοις βοηθεῖν. θδακελδύεται τε τὼν τῶν Ἑλλήνων δύνοιαν οἰκείαν ποιεῖν τῇ πόλει, μεγίστην ἡγούμθνος θεὸς δ' δαμονίαν· ᾗ πολεμικοὺς μθὲν ἐᾷ τοὺς θδασκθυτὰς ᾗ τοὺς μθὲ τέχνας, ὀπὶ τοὺς ἀδικουμθύους δὲ καὶ τὸ θεὸς τὸν ἄρχοντα τὸ ὑπὲρ δ' τῶν ἀδικουμθύων ἀγωνίζεσθαι· ἀλλὰ μὴ τοὺς μθὲν ἀδικουμθύους ἐᾶν ἀπόλλυσθαι, τοὺς δὲ ἀδικοθντας ἐᾶν ἀδικεῖν. διδάσκων ὡς οὔτε θεὸς πλοῦτον, οὔτε θεὸς δόξαν

δόξαν, οὔθ' ὅλως θεὸς δ' δαμονίαν ᾗδὲν ἂν συμβάλοιτο τηλικαύτην δυνάμιν, ὅσην ἀρετὴ καὶ τὰ μέρη τούτης· καὶ τοῖς μὴ ταύτα ὑπειληφόσιν ὀπτιμῶσι, οἳ τὴν μθὲν ἀδικίαν κερδαλέαν ἡγοθντο, ᾗ θεὸς τὸν βίον τὸν καθ' ἡμέραν συμφέρουσαν· τῶν ᾗ δικαιοσύνην, δηλονοτι τῆ, μᾶλλον ἑτέρᾳ ᾗ τοῖς ἔχουσιν ὠφέλιμον. τούτων δὲ οὐκ οἶδ' εἴ τις ἂν ᾗ βελτίους ᾗ δημοτικωτέρους ᾗ μᾶλλον ἀρέπουσαν φιλοσοφίᾳ δυνᾶσθαι λόγους εἰπεῖν. τίς δὲ τὸν Ἀρεοπαγιτικὸν ἀναγνοὺς λόγον, οὐκ αὖ ᾗδιόν κοσμιώτερος ᾗ τίς οὐκ αὖ θαυμάσδε τὼν ὀπτοδλιὼ ῥήτορος; ὃς ἐπόλμησε θδραλεξεθῦναι θεὶ πολιτείας Ἀθηναίοις, ἀξιῶν μεταθεῖναι μθὲν τῶν τότε καθεστῶσαν δημοκρατίαν, ὡς μεγάλα βλαπτθυσαν τὴ πόλιν, ὑπὸ ᾗς [τ'] δημαγωγῶν ἀθεὶς ἐπεχείρᾳ λέγειν· θεωρῶν εἰς τοσαύτην αὐτὼν θεσελθθυσαν ἀκοσμίαν, ὥστε μθὲ τοὺς ἀρχοντας ἐᾶν τῶν ἰδίων τῶν κεχτεῖν, ἀλλ' ἕκαστον ὅ τι καθ' ἡδονὴν αὐτῷ γίνοιτο, ᾗ ποιοθντα ᾗ λέγοντα, ᾗ τ' ἀκμᾶσαν παῤῥησίαν, δημοτικὴν δ' ἐξουσίαν ὑπὸ πάντων νομιζομθύων· αὐασώσασθαι δ' τ' ὑπὸ Σόλωνος τε καὶ Κλεισθένους καθεσταθεῖσαν πολιτείαν· ἧς τ' θεσαίρεσιν ᾗ τὰ ἔθη διεξιὼν, δῆτερον μθὲν ἡγεμονίαν φησὶ τὴν τότε αὐθεῖσαν δ' τοῖς πρεσβυτέροις ὠτειπεῖν, ἢ τὸν τάξιν λῦσαι· δημοκρατίαν δ' αὖθις νομίζειν ᾗ τὸν ἀκολασίαν, ἀλλὰ τ' ὠφελοθσαν. ὃ δ' ἐλθθερον, οὐκ ἐν τοῖς καταφρονῆν τῶν ἀρχόντων, ἀλλ' ἐν τοῖς τὰ κελθύομθα ποιεῖν πάθεσθαι· ἐξουσίαν τε ᾗδεινὴ τῶν ἀκολάστων ὀπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῖς βελτίστοις δυναθθέναι τὰς ἀρχὰς, ὁοιούτοις ἔσεσθαι τὴν δῆμον ὑπολαμβάνοντας οἷοίπερ αὖ ὦσιν οἱ τὸν πόλιν διοικοθντες· ὡσπ δ' τὰ τῶν ἰδίας οἰσίας ὀκ τῶν δημοσίων ἐπιμορδοῦν, τὴν ἰδίους πλθύσις εἰς τὰ κοινὰ καταχορηγῆσαι. χρεὼν δ' τούτων, πλείω τὸν ὀπτιμέλειαν ποιεῖσθαι τὴν πατέρων τῶν ὑμᾶν αὖθρῶν ἐλομθύων, ᾗ παῖδας ὄντων ἐποιοῦτο· ἐνθυμουμθύους ὡς οὐκ ἐξ ἐκείνης τῆς παιδείας, ἀλλ' ὀκ ταύτης τῆς ὠφελοθσης μᾶλλον ὠφελῆσαι δ' κοινόν· κρείττονά τε ὑπολαμβάνειν τὰ χρηστὰ ὀπτηδδύματα τῆς ἀκριβοῦς νομοθεσίας, σκοπουῦσας ὀχ ὅπως ταῖς τιμωρίαις τὴς ἁμαρτάνοντας ἀνθιρξουσιν, ἀλλ' ὡς μηδὲν ἄξιον ζημίας ἔσται τὸν ὀπτηδδύμ· καὶ τὸν μθὲν πατείδα δεῖν οἰομθύους ὑπ' ἐξουσίας ᾗδέως μεγάλης, τοῖς δ' ἰδιώταις μηδὲν ἐξθναι ποιεῖν ὅ τι μὴ οἱ νόμοι κωλύωσι· καρτερεῖν δ' τὰ δῆνα, καὶ μὴ ὑπερπλήπλεᾶν ταῖς συμφοραῖς. τίς δ' ἂν μᾶλλον πείσδε χὴ πόλιν χὴ αὖθρας τῶν ῥητορας, πολλαχῆ μθὲν καὶ δῆλα, μάλισα δ' ὑν τῶν θεὸς Λακεδαιμονίους γραφέντι λόγῳ, ὃς ὀπιγράφε μθὲν Ἀρχίδαμος, ὑπὸ θεσὼν δ' θεὶ εἰλῆφε τὸν θεὶ τῶν μὲν θεσέαθαι Μεσσήνιον Βοιωτοῖς, μηδὲ ποιῆν ὃ θεσβιατόμθνον· ὑπὸ τ' ἐχθρῶν γὰρ δῆ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἢ τε θεὶ Λθκτρα μάχη, χὴ πολλαὶ μετ' ἐκείνην ἕτεραι· χὴ τὰ μθὲν Θηβαίων θεσάγματα ἰῶθῆ τε χὴ εἰς μέγεθος ἀρχῆς θεσβηλύθῃ· τὰ δ' τ' Σπάρτης, ταπεινὰ χὴ ἀνάξια τ' ἀρχαίας ἡγεμονίας ἐγερόντ. τελθτῶσα χωῶ ἵνα τύχη τ' εἰρώνης ἡ πόλις, ἐβουλθύετο εἰ χρὴ Μεσσηνίας ἀποζῆναι, ταύτην ὀπιδέντων αὐτῇ Βοιωτῶν τ' δυάσκην. ὁρᾶν δ' ὦν αὐτὴν ἀνάξια θεσπθῆν μθύουσαν τῶν θεσγόνων, τόνδε τ' λόγον σωεπάξατο Ἀρχίδαμον, νέφ μθὲν ὄνλι χὴ ὕπω βασιλθύοντι, ἐλπίδας δ' πολλὰς ἔχοντι ταύτης ἰδύξεσθαι τ' τιμῆς. ἐν ᾧ διεξέρχεται θεῶτον μθὲν ὡς δικαίως ἐκλήσαντο Μεσσήνιον Λακεδαιμόνιοι, θδαδόντων τε αὐτ' τ' Κρεσφόντ τὸ παίδων, ὅτε ἐξέπεσον ὑπ' τ' ἀρχῆς, καὶ τ' θεὸ θεσελάξαντος δέχεσθαι χὴ ὑμφρθν τοῖς ἀδικουμθύοις· θεὸς δ' ταύτους ὀπικυρώσαντος μθὲν τὸν κτῆσιν τῆς πολέμ, κάτοχον δ' καὶ βέβαιον πεποικθύος τὴ χρόια, διδάσκει δ' ὡς ὑ Μεσσηνίοις τοῖς οὐκέτ' οὖσιν, ἀλλὰ δούλοις καὶ εἴλωσιν ὁρμητήριον καὶ καταφυγὸν παρέξουσι τὸν πόλιν. διεξέρχεται τε τὸς κινδύνους τῶν θεσγόνων, οὓς ὑπέμειναν ἕνεκα τῆς ἡγεμονίας· καὶ τῆς δόξης ὑπομιμνήσκει τῆς θδὲ τοῖς Ἕλλησιν ὑπαρχούσης θεὶ αὐτῶν. παραιῆ τε μὴ συγκαταπίπτειν ταῖς τύχαις, μηδ' ἀπογινώσκειν τὰς μεταβολάς· ἐνθυμουμένους ὅτι πολλοὶ μθὲν ἤδη μείζω δυνάμιν ἔχοντες ἢ Θηβαῖοι, ὑπὸ τῶν ἀθυεσέρων ἐκρατήθησαν· πολλοὶ δὲ εἰς πολιορκίαν καταχληθέντες χὴ δῆνότερα ἢ Λακεδαιμόνιοι πάθοντες, διέφθειραν τὰς ὀπιγραθθύσας· καὶ θδὲν δῆμα ποιῆται τὼν Ἀθηναίων πόλιν, ἥτις ὀκ ἐν πολλῆς δ' δαμονίας ἀνάγκαις ἐλομθύη, τὰς ἐχάτοις ὑπὲρ ᾗ κινδύνοις, ἵνα μὴ τοῖς βαρβάροις ποιῆ τὸ θεσβιατόμθνον. θδακελδύεται δ' χὴ καρτερεῖν ὀπὶ τοῖς παρθσι, καὶ θαῤῥεῖν θεὶ τῶν μθὲν ὄντων· ὀπισα μθύοις ὅτι ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς αἱ πόλις ἐπιμορδοῦνται πολιτείαις ᾗ πολέμων ἐμπειρίας· ὑν οἷς θεσχεν ἡ Σπάρτη τῶν ἄλλων πόλεων. οἴεται δὲ δεῖν

πανηγυρικὸν λόγον τὸ θρακτικόν.

τὸ Ἀρεοπαγιτικὸν τὸ θρακτικόν.

τὸ θεὶ εἰρήνης λόγυ τὸ θρακτικόν.

τὸ θεὶ Φιλίππον λόγον τὸ θρακτικόν.

τὸ Ἀρχιδάμου τὸ θεσπτόλεμικόν.

ἀῤῥωδίας καὶ ὡς ἁπλοΐας μὴ εἰρώνης ὀπτέον ἐμοί, οἷς ἐκ τῆς χαυνοργίας ὀπτὸν μεταδοῦναι τὰ ἀσφάλεια ἐλπίς, ἀλλὰ τοὺς δυτυχοῦσας. ἐν γὰρ τῷ κινδύνῳ τῶν παρόντων ἀγαθῶν εἴη φυλακήν. πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα ἐστὶν ἃ διεξελθόντα ὅσα καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ τοῖς ὀπιφανεστάτοις αὐτῶν ἐπράχθη κατὰ τοὺς πολέμους λαμπρὰ ἔργα, καὶ ὅσης αἰχμῆς ἄξια δράσαντα, καὶ ὡς ἀγαθὴν ὑπηρέτησαν τῇ Ἑλλησιν ὀπλοκτασίᾳ, καὶ ὅτι πρώτοις αὐτοῖς ὀπῆκται ἐκ τῶν ἀγώνων ποιητὰς, καὶ τῶν μὲν ἡρώων, καὶ τῶν μὲν συμμάχων, καὶ τῶν μὲν πρώτων δυνάστων, οἷς ὀπέφηνον ἡ Θηβαίων δυνάμις αὐξομένη· καὶ τὴν κατέχουσαν ἀκρόπολιν καὶ Καδμείαν, πόλις ὀπὸ ξυμπάντων τῶν Ἑλλάδος Βοιωτῶν ὀπὸ δεξάμενος, τελευτῶν εἰς ἐμὲ μηδὲν τούτων μᾶλλον γένεσθαι, μισῶ· ἐβουλεύσατο ὡς ἀνὴρ σωτηρίας ἐλπὶς, ἐκλιπεῖν κελεύει τὴν πόλιν· διδάσκων ἡμᾶς, ὡς χρὴ πάντας μὲν καὶ χωρᾶσθαι, καὶ τὸν ἀγῶνα ὅλον εἰς τε Σικελίαν ἀποπέμψαι καὶ Ἰταλίαν, καὶ Γαλατικὰ τὰ φίλια· ἡμᾶς δ' ἀπολαβομένους τόπον ὅστις ἀν' ὀχυρώτατος ᾖ, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ὀπτηδόντας, ἄγειν καὶ φέρειν τοὺς πολεμίους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ὧδε μὲν γὰρ ἀξιόσφιν δυνάμιν ὁμόσε χωρεῖν ἀνδράσι κεκλῆσθαι μὲν τὰ πολέμια τῶν Ἑλλήνων, ἀπονενοημένως δ' ἂν πρὸς ὃ ζῆν Θηβαίοις, δικαίαν δὲ ὀργὴν φασὶν ἀνθρώπῃ ἀνάγκης ἔχουσι. ταῦτα γὰρ ὁ Λακεδαιμονίοις συμβουλεύσας φαίνεται αὐτὸν ἔπαινος, ἀλλὰ καὶ τοῖς δημόσιος Ἕλλησι καὶ πᾶσιν αὖ θεσπίοις, πολλῷ κρεῖττον ἀπόντων φιλοσόφων, οἳ τέλος ποιοῦνται τὸν βίον τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ καλόν. ἔχων δ' πολλοὺς αὐτοῦ καὶ δημόσιος διεξιέναι λόγους πρὸς πόλεις τε καὶ δυνάστας καὶ ἰδιώτας ζαφενεῖς, ὧν οἱ μὲν εἰς τὴν βίον καὶ σοφεστοῦσι τὰ πλήθη ὧδε καλοῦσιν, οἱ δ' εἰς μετεωρότητα καὶ νόμιμον ἀγαγεῖν τοὺς δυνάστας πειθάρχουσιν, οἱ δ' κοσμίους τὴν ἰδιωτῶν ἀπεργάζονται τοὺς βίους, ἃ δεῖ πρᾶξαι ἕκαστον ὑποτιθέμενοι, δεδικαίωκε μὴ πέρας δ' δέοντος ὁ λόγος ἐκπεπλῆσθαί μοι, ταῦτα μὲν ἐάσω. τὸν δ' ὑπαρχαιολογοῦντα μοι μᾶλλον τὰ πρόσθεν εἰρημένα, καὶ τὴν διαφορὰς ἕνεκα ἢ διαλλαττόντων Λυσίου, ἐς ἀρετὰς αὐτῶν εἰς βεβαιότερον συναγωγὴν λόγων, ὅπῃ τὰ ὧδε δείγματα μεταβήσομαι. πρῶτον μὲν οὖν ἔφην ἀρετὴν εἶναι λόγων, τὴν καθαρὰν ἑρμηνείαν· ἐν ᾗ διαλλαγὴν δεδεῖσθαι παρ' ἑκάτερα. ἔπειτα, τὴν ἀκρίβειαν τῆς διαλέκτου τὸ τότε σεμνοῦσιν· καὶ ταύτην ἐώρων ὁμοίαν παρ' ἀμφοτέροις. μετὰ ταῦτα ἐπελογιζόμην ὅτι τοῖς κυρίοις καὶ σεμνοῖς καὶ κοινοῖς ὀνόμασιν ἀμφότεροι κεχρῆσθαι· ἡ δ' Ἰσοκράτους λέξις πρὸς λαβοῦσά τι τῆς ποιητικῆς κατασκευῆς, μέχρι τοῦ μὴ λυπῆσαι πρόσηλθε. τῆς δὲ σαφηνείας καὶ τὸ ἀναρίθμου ἀμφοτέροις κρατεῖν ἀπεφηνάμην. ἐν δὲ τοῖς σεμνύμασι συνέφερεν τὰ νοήματα, Λυσίαν μᾶλλον ἡγούμην ὀπτυγχάνειν. ὧδε μὲν ἐξῆσθαι Ἰσοκράτην κατορθοῦν ἄμεινον ἐδόκουν. ἐν τοῖς συγκρέφειν τὰ νοήματα καὶ τροπύλως ἐνέφερεν, ὡς πρὸς δημηγορικοὺς ἀγῶνας ὀπτὸν δέον Λυσίαν ἀπεδεχόμην. ἐν τῷ ἡδοποιίᾳ ἀμφοτέρους δύσκολον δοκεῖν. τὸ μὲν χάριεντος καὶ τὸ ἡδονῆς ἀναμφιλόγως ἀπεδίδουν τοῖς περὶ τὰ Λυσίᾳ. τὸ μεγαλοπρεπὲς ἡρῷον, παρ' Ἰσοκράτει. τὸ πιθανὸν καὶ πρέπον ὧδε ἕτερον ἐδόκουν ἀπολείπεσθαι. ἐν τῇ συνθέσει τὸ ὀνομάζειν Λυσίαν μὲν ἀφελέστερον ἐφαίνην, Ἰσοκράτη δὲ πρεπέστερον καὶ τὸν μὲν, τὸ ἀληθείας πιθανώτερον εἰκάζην, τὸν δ', τὸ κατασκευῆς ἀθλητὴ ἱκανότερον. ταῦτα ἔφην ὧδε τὸ λέξεως τὸ ἑκατέρου. τὸ δὲ σαφηνείας ποιούμενος ἐξέτασιν, τὸ μὲν εὕρεσιν ἀναμφισβήτητον παρ' ἀμφοῖν κατελαβόμην, καὶ ἔτι τὸ κρίσιν· τῇ δ' ἐξῆς τὸ σημαινομένου καὶ τοῖς μεσισμοῖς τὸ ὀπιφερομένου, καὶ τῇ καθ' ἕκαστον εἶδος ἐξεργασίᾳ, τοῖς τε ἀνδράσι δοκοῦσι τοῖς ἐν ᾧ πραγματικῷ τόπῳ θεωρήμασι, ὧδε πολὺ πρότερον ἡγούμην Ἰσοκράτη Λυσίου. τὸ δὲ λαμπρότητα τῶν ὑποθέσεων, καὶ ὃ φιλόσοφον τὸ πραγμάτων αἵρεσιν, πλέον ἀμφέρειν ἢ παντὸς ἀνδρὸς, ὡς ὁ Πλάτων εἴρηκεν· εἰ δ' χρὴ ζητεῖν εἰπεῖν, καὶ τῶν ἀνδρῶν ἀπάντων ῥητόρων, ὅσοι φιλοσόφως τὸ μαθήματος τούτου πρόσεσαν. τῆς μὲν τοῦ ἀγωνίας τῶν ὠδῶν ὁ κύκλιον, καὶ τὸ χαρακτῆρος τῆς λέξεως ὁ μειρακιώδες, οὐκ ἐδοκίμαζον. δουλεύειν δὲ ἡ ἁρμονία πολλάκις τὰ ῥυθμῷ τῆς λέξεως, καὶ τὸ κομψοῦ λείπεται ὁ ἀνθηρὸν· κεφάλαιόν τε ὀπτὸν ὑπόδυμα ἐν ἀναλέκτῳ πολιτικῇ καὶ ἀγωνίᾳ, ὁ ὁμοιότατον τοῖς τὰ φύσιν. βέλτιον δ' ἡ φύσις τοῖς νοήμασιν ἔπεσθαι τὴν λέξιν, ἢ τῇ λέξει τὰ νοήματα. συμβάλλω δ' ὧδε πολέμου καὶ εἰρώνης λέγοντι, καὶ ἰδιώτῃ τὸν ὧδε ψυχῆς βέλτιστα κίνδυνον ἐν δικαστοῖς, τὰ κομψὰ καὶ θεατικὰ καὶ μειρακιώδη ταῦτα οὐκ οἶδα ὅπως δυνάμενα μὴ ὧδε βλάπτειν ὠφέλησαν· μᾶλλον δ' οἶδα ὅτι καὶ

ἀσάμεθα λώσεως τῆς Ἰσοκράτους πρὸς Λυσίαν συγκρίσεως.

ἐν πραγματικοῦ τύπου τοῖς θεωρήμασι πῶς πρὸς δημηγορικοὺς ἔχουσιν ὁ Λυσίας τε καὶ Ἰσοκρ.

βλάβης μὴν αἰτία γένοιτο. χαριεντισμὸς γὰρ πᾶσι, ἐν ἀπουδῇ καὶ καλῶς γινόμενος, ἄωρον πρᾶγμα καὶ πολεμιώτατον ἐλέῳ. οὗτοι δ' οὐκ ἐμοὶ ὁ λόγος πρόσκοπος μὲν Δία· ἐπεὶ πολλοὶ καὶ τῶν παλαιῶν ταύτῃ εἶχον (ὥσπερ αὐτοῦ τὴν δόξαν. Φιλόνικος μὲν γὰρ ὁ Θρᾷκιος καὶ Θεόδωρος τὴν λέξεως ἐπαινῶ τὸ ὕδρος, μέμφεται δὲ καὶ τὸ ποιότητος ταύτης καὶ τὸ φορτικόν· ἐοικέναι τε φησὶν αὐτὸν ζωγράφῳ τοῖς αὐτοῖς ἐθέσεσι καὶ τοῖς ἀνδράσι πάσας ὀπτικοσμοῦντι τὰς γραφάς. ἀπόντας γοῦν [φησὶν] ἀθρεῖσαν τὸς λόγους αὐτοῦ τοῖς ἀνδράσι ζῶσι τὸ λέξεως κεχρημένους· ὥστε ἐν πολλοῖς τεχνικῶς τὰ καθ' ἕκαστα ἐξεργαζόμενον, τοῖς ὅλοις ἀπρεπῆ πάντελῶς φαίνεσθαι, σχεδὸν δὲ μὴ πρέπειν τοῖς ὑποκειμένοις τὸ ἠθῶν φράζειν. Ἱερώνυμος δ' ὁ Περιπατητικὸς φησὶν, ἀναγνῶναι μὲν ἂν τινα δυνηθῆναι τοὺς λόγους αὐτοῦ καλῶς, διαμαρτόντα δὲ τοῦ τε φωνεῖν καὶ τὸν τόνον ἐπάραντα, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ καταβάσει, μεῖναι τὸ ἁρμοττούσης ὑποκρίσεως εἰπεῖν, ὃ πάντων ἐλεγχιστικώτατον τὸ ὄχλου, παραγγείλαντα, ὃ παθητικὸν καὶ ἔμψυχον. δουλεύειν δὲ αὐτὸν τῇ λέξει ἀεὶ πάντα. τὸ δ' κεκραμένου καὶ πανδαπὸν ὀπτὸ πάσῃ τε καὶ ἀνέσει, καὶ ὃ τὸ παθητικῆς ὑποθέσεως διῃρημένου, ὑπερβεβηκέναι. καλῶν δὲ φησιν αὐτὸν εἰς ἀγωνίαν γε παῤῥὼ φωνεῖν καταβάλλοντα, μήτε τόνον, μήτε πάθος, μήτε ὑποκρισιν δυνάασθαι φέρειν. πολλοῖς δ' ἂν δόξαις ταῦτα καὶ ὧδε πλησία τύποις εἰρῆσθαι, ὧδεί ὧν οὐδὲν δέομαι γράφειν. ἐξ αὐτῆς δὲ ἕξεως τὸ Ἰσοκράτους λέξεως τεθείσης καταφανὴς ὁ τε τῶν παραδείῥοδων ῥυθμὸς, ἐκ πάντων διωκόντων ὃ γλαφυρὸν, καὶ τὸ σχημάτων ὃ μειρακιώδες ὧδε εἰς ἀνθέσεις, καὶ παρισώσεις καὶ παρομοιώσεις καταπεπλεόμενον. καὶ ὃ ἦθος μέμφομαι τῶν σχημάτων μειρακιώδους. πολλοὶ δ' αὖτοῖς ἐχρήσαντο καὶ συμφορὰς καὶ ῥήτορες, ἀνύτιστα βιαλόμενοι τὸ λέξιν· ἀλλὰ τὸ πλεονασμόν. τῷ δὲ μὴ ἐν καιρῷ γίνεσθαι, μηδὲ ἐν ὥρᾳ, πρεσβίζεσθαί φημι τὸ ἀκοῆς. ἐν γε οὖν τῷ Παναγυρικῷ τῷ ὧδε βοπτῷ λόγῳ, πολεῖς ὄντ' ἐν τοῖς Ισώτοις Πλείστων μὲν οὖν ἀγαθῶν αἰτίας, καὶ μεγίστων ἐπαίνων ἀξίοις ἡγεῖσθαι. ἐν ᾧ δὲ μόνον τῷ κῶλῳ ὃ κῶλον ἴσον, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ὀνόμασι· τῷ μὲν Πλείστων, ὃ Μεγίστων· ᾧ δ' Ἀγαθῶν, ὃ Ἐπαίνων· ᾧ δ' Αἰτίας, ὃ Ἀξίας. καὶ αὖθις· Οὐδὲ ἀπέλαυον μὲν ὡς ἰδίων, ἠμέλουν δ' ὡς δημοσίων· τὸ τε μὲν κῶλον ὃ δεύτερον τῷ κώλῳ [ᾧ ὧδε αὐτὸ] πάσιον· καὶ τὸ ὀμάτων ᾧ μὲν Ἀπέλαυον, ὃ Ἠμέλουν δ' ἀντίθετον· ᾧ δ' Ἰδίων, ὃ Δημοσίων· οἷς ὀπτίθησιν· Ἀλλ' ἐκήδοντο μὲν ὡς οἰκείων, ἀπείχοντο δ' ὡς ὧδε μὲν καὶ τὸ μηδὲν ὧδε προσηκόντων. ἀντίκει δὲ δὴ πάλιν καὶ ὧδε, ᾧ μὲν Ἐκήδοντο, ὃ Ἀπείχοντο· τῷ δ' Οἰκείων, ὃ Μηδὲν ὧδε προσηκόντων. καὶ ὅπως ταῦθ' ἑκάτερα· ἀλλ' ἐν τῇ μὴ ταῦτα ὧδε ἐῶ πάλιν ἀνύτιστρέφειν, ᾧ μὲν, Αὐτός τε μᾶλλον ἐδεδοκιμήσειν, ὃ' ὀπιφέρεσθαι, καὶ τοῖς παισὶ μεγάλων δόξαν καταλείπειν· ᾧ δ', Οὐδὲ τὰς ἁρπαστὴν ὧδε τὰς ἀνῆλωσεν ἐζήλουν, ὃ συναπόλλυσθαι αὖτοῖς, Οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς καθ' ἑαυτὸ ἤσκουν. καὶ οὐδὲ μικρὸν ἀγαλλόμενον ὀπτιφέρειν τούτοις· Ἀλλὰ δίκαιον μὲν ἐνόμιζον εἶναι, κακῶς ὑποῦ τὸ πολιτῶν ἀκούειν, ἢ καλῶς ὑπὲρ τὸ πατρίδος ἀποθνήσκειν. σὺν δὲ καὶ δεύτερον ᾧ μὲν Καλῶς, τὸ Κακῶς ἀντίστροφον· ᾧ δ' Ἀκούειν, ὃ' Ἀποθνήσκειν πάσιον. εἰ μέτεστι τοῖ μέχρι δεῦρο, ἀνέκτος, ἀλλ' οὐκ ἀνήκοά. πάλιν γοῦν ἐν τῇ μετ' αὐτὸ ὧδε εὐθύφρονι πίθησιν· Ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς τὸ ἀνθρώπων οὐδὲν δεῖσθαι πολλῶν γραμμάτων, ἀλλ' ὀλίγων σὺν θεῷ, καὶ ὧδε τὸ κοινῶν, καὶ ὧδε τὸ ἰδίων ὁμονοήσουσιν. οὐκοῦν ὃ Γραμμάτων καὶ Συνθημάτων, πάσιον· καὶ ὃ Πολλῶν καὶ Ὀλίγων, καὶ Κοινῶν καὶ Ἰδίων, αὐτίθετα. ἔτειθ' ὥσπερ οὐδὲν εἰρηκὼς οἰοῦτον, ἀφέρεσθαι ὀπτικλύσθαι τὰς πασῶν, ὀπτιφέρων ταύτῃ. Τὰ τῶν ἀνδρῶν διώκειν ὧδε πάντας, ἀλλ' οὐχ ὑβρίζοντες τὸς Ἕλληνας· καὶ στρατηγεῖν οἰόμενοι δεῖν αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ τυραννεῖν αὐτῶν· καὶ μᾶλλον ὀπτιμιμοῦντες ἡμῶν δεσπόται ὧδε προσαγορεύεσθαι, καὶ σωτῆρες, ἀλλὰ μὴ λυμεῶνες ἀποκαλεῖσθαι. τὰ ποιεῖν δ' ὧδε προσαγόμενοι τὰς πόλεις, ἀλλ' ὑ βίᾳ ὧδε προσκαταστρεφόμενοι· πιστότερος μὲν τοῖς λόγοις, ἢ πιεῖν τοῖς ὅρκοις χρεώμενοι· τὰς δ' συνθήκας ὡσπερ ἀνάγκας ἐμμένειν ἀξιοῦντες. καὶ ἃ δεῖ τὰ καθ' ἕκαστα διεξιόντα μηκύνειν· ὀλίγου δ' ἅπας ὁ λόγος ὑποῦ τοιούτων ἀπὸ κεκόμψθυται χημάτων. οἱ μὲν τοι γε ὀπὶ τελευτῇ τὸ βίου γραφέντες λόγοι, ἥδιόν εἰσι μειρακιώδης, ὡς μὲν οἶμαι, τελείαν ἀπειληφότες τὴν φράσιν· ὧδε τὸ παραδείγματα τῆς ὧν λόγοις ἐστὶν ἰσχύος. ἄπορον μὲν οὖν τὰ μὴ τὸ ὧδε βλαπτικὰ τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ ἰσχύος.

πάσας τὰς ἰδέας τῶν λόγων, ἀμήχανον ἐν ὀλίγῳ δηλῶσαι· ἀρκεῖ τε μία τε δημηγορία
παραληφθεῖσα, καὶ λόγος εἷς ἐκ δικανικῶν. ὁ μὲν οὖν συμβουλευτικὸς λόγος ἐστὶν ἐν ᾧ
παρακαλεῖ τοὺς Ἀθηναίους διαλύσασθαι μὲν τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον, ὃν ἐπολέ-
μουν πρὸς αὐτοὺς Χῖοί τε καὶ Ῥόδιοι καὶ οἱ τούτων σύμμαχοι· παύσασθαι δὲ πλεονεκτοῦντας καὶ τῆς
κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἐπιθυμοῦντας ἀρχῆς· διδάσκων ὡς ἔστιν οὐ μόνον κρείττων ἡ δικαιο-
σύνη τῆς ἀδικίας, ἀλλὰ καὶ ὠφελιμωτέρα. τὸ μὲν οὖν ὕπτιον καὶ ἀναβεβλημένον τῆς ἀγωγῆς, καὶ τῶν
περιόδων ὁ χαριεντισμός, ἔνεστι καὶ τούτοις· τὰ δὲ θεατρικὰ τῶν σχημάτων τεταμιευμένως πα-
ρείληπται. ταῦτα μὲν δὴ παρορᾶν δεῖ τοὺς ἀναγινώσκοντας, καὶ μὴ ἄξια ἡγεῖσθαι σπουδῆς, ὥσ-
περ κατ᾽ ἀρχὰς ἔφην· τοῖς δὲ ἄλλοις πάνυ προσέχειν τὸν νοῦν. ἄρχεται δὲ ὁ λόγος ἐνθένδε· Ἅ-

Παράδειγμα ἐκ συμβουλευτικοῦ λόγου, τοῦ περὶ εἰρήνης.

124 » παντες μὲν εἰώθασιν οἱ παριόντες ἐνθάδε, ταῦτα μέγιστα φάσκειν εἶναι, καὶ μάλιστα σπουδῆς
» ἄξια τῇ πόλει, περὶ ὧν αὐτοὶ μέλλουσι συμβουλεύειν. οὐ μὴν ἀλλ᾽ εἰ [καὶ] περὶ ἄλλων τινῶν πρα-
» γμάτων ἥρμοσε τοιαῦτα προειπεῖν, δοκεῖ μοι πρέπειν καὶ περὶ τῶν νυνὶ παρόντων [πραγμάτων]
» ἐντεῦθεν ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν. ἥκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες περί τε πολέμου καὶ εἰρήνης· ἃ με-
» γίστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περὶ ὧν ἀνάγκη τοὺς ὀρθῶς βουλευσαμένους,
» ἄμεινον τῶν ἄλλων πράττειν. τὸ μὲν οὖν μέγεθος ὑπὲρ ὧν συνεληλύθαμεν, τηλικοῦτόν ἐστιν. ὁρῶ
» δὲ ὑμᾶς οὐκ ἐξ ἴσου τῶν λεγόντων τὴν ἀκρόασιν ποιουμένους, ἀλλὰ τοῖς μὲν προσέχοντας τὸν νοῦν,
» τῶν δὲ οὐδὲ τῆς φωνῆς ἀνεχομένους. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν ποιεῖτε. καὶ γὰρ τὸν ἄλλον χρόνον εἰώθατε τοὺς
» ἄλλους ἅπαντας ἐκβάλλειν, πλὴν τοὺς συναγορεύοντας ταῖς ἐπιθυμίαις ὑμῶν· οἷς καὶ δικαίως ἂν
» τις ἐπιτιμήσειεν, ὅτι συνειδότες πολλοὺς καὶ μεγάλους οἴκους ὑπὸ τῶν κολακευόντων ἀναστάτους
» γεγενημένους, καὶ μισοῦντες ἐπὶ τῶν ἰδίων τοὺς ταύτην ἔχοντας τὴν τέχνην, ἐπὶ τῶν κοινῶν οὐχ ὁ-
» μοίως διάκεισθε πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ κατηγοροῦντες τῶν προσιεμένων καὶ χαιρόντων τοῖς τοιού-
» τοις, αὐτοὶ μᾶλλον φαίνεσθε τούτοις πιστεύοντες, ἢ τοῖς ἄλλοις πολίταις. καὶ γάρ τοι πεποιήκατε
» τοὺς ῥήτορας μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν οὐ τὰ μέλλοντα τῇ πόλει συνοίσειν, ἀλλ᾽ ὅπως ἀρέσκοντας ὑμῖν
» λόγους ἐροῦσιν· ἐφ᾽ οὓς καὶ νῦν τὸ πλῆθος αὐτῶν συνερρύηκεν. ἅπασι γὰρ ἦν φανερὸν ὅτι μᾶλλον
» ἥδεσθε τοῖς παρακαλοῦσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἢ τοῖς περὶ τῆς εἰρήνης συμβουλεύουσιν. οἱ μὲν
» γὰρ προσδοκίαν ἐμποιοῦσιν, ὡς τὰς κτήσεις τὰς ἐν ταῖς πόλεσι κομιούμεθα, καὶ τὴν δύναμιν ἀναληψό-
» μεθα πάλιν, ἣν πρότερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οἱ δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ὑποτείνουσιν, ἀλλ᾽ ὡς ἡ-
» συχίαν ἔχειν δεῖ, καὶ μὴ μεγάλων ἐπιθυμεῖν παρὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ στέργειν τὸ ἴσον· ὃ χαλεπώ-
» τατον πάντων τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. οὕτω γὰρ ἐξηρτήμεθα τῶν ἐλπίδων, καὶ πρὸς τὰς
» δοκούσας εἶναι πλεονεξίας ἀπλήστως ἔχομεν, ὥστε οὐδὲ οἱ κεκτημένοι τοὺς μεγίστους πλούτους,
» μένειν ἐπὶ τούτοις ἐθέλουσιν, ἀλλ᾽ ἀεὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενοι, περὶ τῶν ὑπαρχόντων κιν-
» δυνεύουσι. διόπερ ἄξιόν ἐστι δεδιέναι μὴ καὶ νῦν ἡμεῖς ἔνοχοι γενώμεθα ταύταις ταῖς ἀνοίαις.
» λίαν γάρ τινές μοι δοκοῦσιν ὡρμῆσθαι πρὸς τὸν πόλεμον, ὥσπερ οὐ τῶν τυχόντων συμβεβου-
» λευκότων, ἀλλὰ τῶν θεῶν ἀκηκοότες ὅτι κατορθώσομεν ἅπαντα, καὶ ῥᾳδίως κρατήσομεν τῶν
» ἐχθρῶν. χρὴ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ μὲν ὧν ἴσασι μὴ βουλεύεσθαι· περίεργον γάρ· ἀλλὰ
» πράττειν ὡς ἐγνώκασι· περὶ ὧν δ᾽ ἂν βουλεύωνται, μὴ νομίζειν εἰδέναι τὸ συμβησόμενον, ἀλλ᾽
» ὡς δόξῃ μὲν χρωμένους, ὅ τι δ᾽ ἂν τύχῃ γενησόμενον, οὕτω διανοεῖσθαι περὶ αὐτῶν. ὧν ὑμεῖς
» οὐδέτερον τυγχάνετε ποιοῦντες, ἀλλ᾽ ὡς οἷόν τε ταραχωδέστατα διάκεισθε. συνεληλύθατε
» γὰρ ὡς δέον ὑμᾶς ἐξ ἁπάντων τῶν ῥηθέντων ἐκλέξαι τὸ βέλτιον· ὥσπερ δ᾽ ἤδη σαφῶς εἰ-
» δότες ὃ πρακτέον ἐστίν, οὐ θέλετε ἀκούειν, πλὴν τῶν εἰς ἡδονὴν δημηγορούντων. καίτοι
» προσῆκεν ὑμᾶς, εἴπερ ἐβούλεσθε ζητεῖν τὸ τῇ πόλει συμφέρον, μᾶλλον τοῖς ἐναντιου-
» μένοις ταῖς ὑμετέραις γνώμαις προσέχειν τὸν νοῦν, ἢ τοῖς χαριζομένοις· εἰδότας ὅτι τῶν
» ἐνθάδε παριόντων οἱ μὲν ἃ βούλεσθε λέγοντες, ῥᾳδίως ἐξαπατᾶν δύνανται. τὸ γὰρ
☞ » πρὸς χάριν ῥηθέν, ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν [ὑμᾶς] τὸ βέλτιστον. ὑπὸ δὲ τῶν μὴ πρὸς
» ἡδονὴν συμβουλευόντων, οὐδὲν ἂν πάθοιτε τοιοῦτον. οὐ γάρ ἐστιν ὅπως ἂν μεταπεῖσαι δυνη-
» θεῖεν [ὑμᾶς, μὴ φανερὸν τὸ συμφέρον καταστήσαντες. χωρὶς δὲ τούτων, πῶς ἂν ἄνθρωποι
» καλῶς δυνηθεῖεν] ἢ κρῖναι περὶ τῶν γεγενημένων, ἢ βουλεύσασθαι περὶ τῶν μελλόν-
» των, εἰ μὴ τοὺς μὲν λόγους τοὺς τῶν ἐναντιουμένων παρ᾽ ἀλλήλους ἐξετάζοιεν, αὐτοὶ δ᾽ αὐτοὺς

κοινοὺς

κοινοὺς ἀμφοτέροις ἀκροατὰς παράσχοιεν. θαυμάζω δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων, εἰ μηκέτι μνη- « 125
μονεύουσι, καὶ τῶν νεωτέρων, εἰ μηδενὸς ἀκηκόασιν, ὅτι διὰ μὲν τοὺς παραινοῦντας ἀντέχεσθαι τῆς εἰ- «
ρήνης, οὐδὲν πώποτε κακὸν ἐπάθομεν· διὰ δὲ τοὺς ῥᾳδίως πολεμεῖν αἱρουμένους, μεγάλαις συμ- «
φοραῖς περιεπέσομεν. ὧν ἡμεῖς οὐδεμίαν ποιούμεθα μνείαν, ἀλλ᾽ ἑτοίμως ἔχομεν μηδὲν εἰς τὸ «
πρόσθεν ἡμῖν αὐτοῖς πράττοντες, τριήρεις πληροῦν, καὶ χρημάτων εἰσφορὰς ποιεῖσθαι, καὶ βοηθεῖν, «
καὶ πολεμεῖν οἷς ἂν τύχωμεν, ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίᾳ τῇ πόλει κινδυνεύοντες. τούτων δ᾽ αἴτιόν ἐστιν, «
ὅτι προσῆκον ὑμᾶς ὁμοίως ὑπὲρ τῶν κοινῶν ὥσπερ τῶν ἰδίων σπουδάζειν, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχετε «
περὶ αὐτῶν· ἀλλ᾽ ὅταν μὲν ὑπὲρ τῶν ἰδίων βουλεύησθε, ζητεῖτε συμβούλους τοὺς ἄμεινον φρονοῦν- «
τας ὑμῶν αὐτῶν· ὅταν δ᾽ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐκκλησιάζητε, τοῖς μὲν τοιούτοις ἀπιστεῖτε, καὶ φθονεῖτε· «
τοὺς δὲ πονηροτάτους τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα παριόντων, ἐπαινεῖτε· καὶ νομίζετε δημοτικωτέρους εἶναι «
τοὺς μεθύοντας τῶν νηφόντων, καὶ τοὺς νοῦν οὐκ ἔχοντας τῶν εὖ φρονούντων, καὶ τοὺς τὰ τῆς πόλεως δια- «
νεμομένους, τῶν ἐκ τῆς [ἰδίας] οὐσίας ὑμῖν λειτουργούντων. ὥστ᾽ ἄξιον θαυμάζειν, εἴ τις ἐλπίζει τὴν «
πόλιν τοιούτοις συμβούλοις χρωμένην, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδώσειν. ἐγὼ δ᾽ οἶδα μὲν ὅτι πρόσαν- «
τές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμετέραις διανοίαις, καὶ ὅτι δημοκρατίας οὔσης οὐκ ἔστι παρρησία, πλὴν «
ἐνθάδε μέν, τοῖς ἀφρονεστάτοις καὶ μηδὲν ὑμῶν φροντίζουσιν· ἐν δὲ τοῖς θεάτροις, τοῖς κωμῳδοδι- «
δασκάλοις· ὃ καὶ πάντων ἐστὶ δεινότατον, ὅτι τοῖς μὲν ἐκφέρουσιν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τὰ τῆς πό- «
λεως ἁμαρτήματα, τοσαύτην ἔχετε χάριν, ὅσην οὐδὲ τοῖς εὖ ποιοῦσι· πρὸς δὲ τοὺς ἐπιπλήτ- «
τοντας καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, οὕτω διατίθεσθε δυσκόλως, ὥσπερ πρὸς τοὺς κακόν τι τὴν πόλιν ἐργα- «
ζομένους. ὅμως δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων, οὐκ ἂν ἀποσταίην ὧν διενοήθην. παρελήλυθα γὰρ οὐ «
χαριούμενος ὑμῖν, οὐδὲ χειροτονίαν μνηστεύσων, ἀλλ᾽ ἀποφανούμενος ἃ τυγχάνω γιγνώσκων· «
πρῶτον μέν, περὶ ὧν ὁ πρύτανις προτίθησιν· ἔπειτα [καὶ] περὶ τῶν ἄλλων τῶν τῆς πόλεως πρα- «
γμάτων. οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἔσται τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης γνωσθέντων, ἂν μὴ περὶ τούτων ὀρθῶς λοι- «
πὸν βουλευσώμεθα. φημὶ δ᾽ οὖν χρῆναι ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην μὴ μόνον πρὸς Χίους τε καὶ Ῥο- «
δίους καὶ Βυζαντίους καὶ Κῴους, ἀλλὰ πρὸς πάντας ἀνθρώπους χρῆσθαι ταῖς συνθήκαις, μὴ ταύ- «
ταις αἷς νῦν τινες γεγράφασιν, ἀλλὰ ταῖς γενομέναις [μὲν] πρὸς βασιλέα καὶ Λακεδαιμονίους, «
προσταττούσαις δὲ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους εἶναι, καὶ τὰς φρουρὰς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων πόλεων ἐξιέ- «
ναι, καὶ τὴν αὑτῶν ἔχειν ἑκάστους. τούτων γὰρ οὔτε δικαιοτέρας εὑρήσομεν, οὔτε μᾶλλον τῇ πόλει συμφε- «
ρούσας. Ταῦτα προειπών, καὶ οὕτω διαθεὶς τοὺς ἀκούοντας πρὸς τὸν μέλλοντα λόγον ἐπιτη-
δείως, ἐγκώμιόν τε κάλλιστον τῆς δικαιοσύνης διαθέμενος, καὶ τὰ καθεστηκότα πράγματα μεμ-
ψάμενος, ἐπιτίθησι τούτοις τὴν σύγκρισιν τῶν τότε ἀνθρώπων πρὸς τοὺς προγόνους· Τούτου δ᾽ ἕνε- «
κα ταῦτα προεῖπον, ὅτι περὶ τῶν λοιπῶν οὐδὲν ὑποστειλάμενος, ἀλλὰ παντάπασιν ἀνειμένως «
μέλλω τοὺς λόγους ποιεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς. τίς γὰρ ἄλλοθεν ἐπελθών, καὶ μή πω συνδιεφθαρμένος ὑ- «
μῖν, ἀλλ᾽ ἐξαίφνης ἐπιστὰς τοῖς γιγνομένοις, οὐκ ἂν μαίνεσθαι καὶ παραφρονεῖν ἡμᾶς νομίσειεν, οἳ «
φιλοτιμούμεθα μὲν ἐπὶ τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις, καὶ τὴν πόλιν ἐκ τῶν τότε πραχθέντων ἐγκωμιά- «
ζειν ἀξιοῦμεν, οὐδὲν δὲ τῶν αὐτῶν ἐκείνοις πράττομεν, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον; οἱ μὲν γάρ, ὑπὲρ τῶν «
Ἑλλήνων τοῖς βαρβάροις πολεμοῦντες διετέλεσαν· ἡμεῖς δέ, τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας τὸν βίον πορι- «
ζομένους ἐκεῖθεν ἀναστήσαντες, ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἠγάγομεν. κἀκεῖνοι μὲν ἐλευθεροῦντες τὰς « 126
πόλεις τὰς Ἑλληνίδας, καὶ βοηθοῦντες αὐταῖς, τῆς ἡγεμονίας ἠξιώθησαν· ἡμεῖς δέ, καταδουλού- «
μενοι, καὶ τἀναντία τοῖς τότε πράττοντες, ἀγανακτοῦμεν εἰ μὴ τὴν αὐτὴν τιμὴν ἐκείνοις ἕξομεν, «
οἳ τοσοῦτον ἀπολελείμμεθα καὶ τοῖς ἔργοις καὶ ταῖς διανοίαις, τῶν κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον γενομένων, ὅ- «
σον οἱ μέν, ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας. καὶ ἑξῆς· Οὕτως ὀλίγον αὐτῶν φροντίζομεν. ἓν γὰρ ἀ- «
κούσαντες, γνώσεσθε καὶ περὶ τῶν ἄλλων· ὡς θανάτου τῆς ζημίας ἐπικειμένης, ἤν τις ἁλῷ δεκά- «
ζων, τοὺς τοῦτο φανερώτατα ποιοῦντας, στρατηγοὺς χειροτονοῦμεν, καὶ τὸν πλείστους διαφθεῖραι δυ- «
νηθέντα τῶν πολιτῶν, τοῦτον ἐπὶ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων καθίσταμεν. σπουδάζοντες δὲ περὶ «
τὴν πολιτείαν οὐχ ἧττον ἢ περὶ τὴν σωτηρίαν ὅλης τῆς πόλεως, καὶ τὴν δημοκρατίαν εἰδότες ἐν «
μὲν ταῖς ἡσυχίαις καὶ ταῖς ἀσφαλείαις αὐξανομένην καὶ διαμένουσαν, ἐν δὲ τοῖς πολέμοις δὶς «
ἤδη καταλυθεῖσαν, πρὸς μὲν τοὺς τῆς εἰρήνης ἐπιθυμοῦντας, ὡς πρὸς ὀλιγαρχικοὺς ὄντας, «

» δυσχόλως ἔχομθυ· τὰς γ᾽ τὸν πόλεμον ἀγαπῶντας, ὡς τ᾽ δημοκρατίας κηδομθύας, δῦνας ἐῆ) νο-
» μίζομθυ. ἐμπειρότατοι δὲ λόγων ϗ τοιαῦτ᾽ ὄντες, ὅτως ἠγούμεθα ἔχομθυ, ὥστε περὶ τ᾽ αὐ-
» τῶν τ᾽[αὐτῆς] ἡμέρας ἀ τοιαῦτα γνώσοιμθυ, ἀλλ᾽ ὧν πρὶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι, κατη-
» γορεῦμθυ, τοιαῦτα συνελθόντες χρεστοτέρθυ· ἀ πολιὼ γ᾽ χρόνον ἀφελοιπόντες, τοῖς [ἀντιδίκοις]
» ψηφιεῖσιν, ἐπειδὰν ἀπίωμθυ, πάλιν ὑπομιμῶμθυ. τοιοῦτοι γ᾽ ὑμῖν ἔσονται οἱ τοῦ Σατύρου ἀγω-
» λιῶνες ἐῆ), οἷσι τοῖς κυρίοις [τ᾽ κοινῶν]ἀπάντων καθίσαμθυ, οἷς οὐδεὶς ἀν᾽ τ᾽ ἰδίων οὐδὲν ὑπερέφε.

παράδειγμα ἐκ δικανικοῦ λόγου, τῆς δαπεζιτικῆς.

Τοιοῦτος μὲν δή τις ἐν τοῖς συμβολαιτικοῖς λόγοις ὁ ἀνήρ. ἐν δὲ τοῖς δικανικοῖς τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀκριβὴς καὶ ἀληθινός, καὶ τῶν Λεπτίνου κατηγορημάτων ἕνεκα μάλιστα ἐσπουδακὼς τὸν ἀγῶνα· ἐν ᾧ τὴν συνήθειαν τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις ἀγῶσι νομιζομένην ἐκεῖνον καὶ δυσπειθῆ ἔχων, ἐλάττω μὲν ἢ ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐμμελῆ δ᾽ οὐ πάνυ· ἀλλ᾽ ἔχων γε. μηδεὶς δ᾽ ἀγνοήσῃ τοῦτο λαβὼν μηδ᾽ ὅτι Ἀφαρέα, ὃν τοῦτον τὸν τρόπον ἐπῄνεσα τοῦ Ἰσοκράτους Ἰσοκράτει ἡμόλυμος, ἐν τῷ πρὸς Μεγακλείδην περὶ τῆς δωτίδοσεως λόγῳ, δῆλόν ἐστιν, μηδεμίαν τοῦτο τὸ παῖδας τοιοῦτοις εἰς δικαστήριον γεγράφθαι· μηδ᾽ ὅτι δέσμας πάνυ πολλὰς δικανικῶν λόγων Ἰσοκράτειον περιφέρεσθαί φησιν τοῦτο τῶν βιβλιοπωλῶν Αἰσχίνης. ὑπῆρχεν γὰρ τοῦτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων λεγόμενα· καὶ ὅτε Αἰσχίνης πείθομεν ῥυπαίνειν τὸν ἄνδρα βλασφημίᾳ, ὅτ᾽ Ἀφαρῆ τύπτων γ᾽ ἕνεκα λόγων δωροδοκῆ πλατομθύᾳ σιτίθεμεν· ἱκανὸν γ᾽ ἦν ἀπόδειγμα τῆς δημοτείας βεβαιοῦν τὸν Ἀθηναῖον Κηφισόδωρον, ὃς καὶ συνεβίωσεν Ἰσοκράτει, καὶ γνησιώτατος ἀκροατὴς ἐγένετο, καὶ τ᾽ ἀπολογίαν τ᾽ πρὸς Καλλίμαχον ἐν τοῖς τοῦ Ἀεσχίνου λόγοις γραφεῖσαν ἐποίησε, πιστὸν γεγράφθαι λόγοις ὑμᾶς τοῦτο τὸν ἀνδρὸς εἰς δικαστήρια, ὃ μάλιστα πολλοί· καὶ χρῶμαι τοῦτο τεκμηρίῳ ἐξ αὐτῶν ἐνί· ὃ γὰρ ἐξηγοῦμαι πλείοσι. ὦ Τεισπετζιτικὸν λεγόμθυον, ὃν ἔγραψε ξένον ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατ᾽ Ἰσοκράτους ὃ δαπεζίτης. ἔστι γ᾽ ὁ λόγος οὗτος· “Ὁ μὲν ἀγὼν μοι μέγας ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἃ γὰρ μόνον περὶ πολλῶν χρημάτων κινδυνεύω, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τῶν δημοτείων ὑπομεῖναι· ὃ ἐγὼ περὶ πλείστου ποιοῦμαι. ὑπόσα γὰρ μοι ἐκτῆμαι καταλιφὼν ὁ πατὴρ τούτων ἐρημοῖ. εἰ δὲ δόξαιμι, μηδὲν πρᾶξαι, αὐτὰ τὰ χρήματα ἐκκαλέσαι, Δημοκλείδου αὐτὸν ἅπαντα βίον. ἔστι γ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων χαλεπώτατον, ἐναντίων δημοτικῶν τυχεῖν. τὰ μὲν γὰρ συμβό-
127 λαια πρὸς τοὺς ὀφλόντας παῖδας Δαπέζης αὐτὸν μόρτυρον ἔχει· τοῖς ἀδικουμένοις δ᾽, πρὸς ἐναντίους ἀνάγκη κινδυνεύειν, οἱ μὲν φίλοις πολλοὺς κέκτηνται), καὶ χρήματα πολλὰ Δημοχαρείοις, καὶ πίστιν δέξασθαι τοῖς τεκμηρίοις δοκοῦσιν εἶναι). ὅμως δὲ καὶ τούτων τῶν ἀρχαίων, ἡγοῦμαι φανερὸν πᾶσι ποιήσειν ὅτι ἀπρεσβεύτου χρημάτων τοῦ Πασίωνος. ἐξ ἀρχῆς γ᾽ ὑμῖν ὅπως ἂν δυνώμεθα μηνύσω, καὶ τὰ πεπραγμένα. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πατὴρ μὲν ἦν Σιννοπεύς. οὗτοι πλέοντες εἰς τὸν Πόντον ἅπαντες ἴσασιν ὅτως οἰκείως πρὸς Σάτυρον διεκείμθυν, ὥστε πολλῆς μὲν χώρας ἄρχειν, ἁπάσης δὲ τῆς δυνάμεως ὑπομιμνήσκειν τῆς ἐκείνου. πανταχόθεν δὲ καὶ πρὸς τῆσδε τῆς πόλεως καὶ πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδος, ἐπεθύμησα ἀποδημῆσαι. γεμίσας δ᾽ ὁ πατὴρ μου δύο ναῦς σίτου, καὶ χρήματα δούς, ἐξέπεμψεν ἅμα κατ᾽ ἐμπορίαν καὶ θεωρίαν. συ-
» γήσοντος δέ μοι Πυθοδώρου τοῦ Φοίνικος Πασίωνα, ἐρῶμεν τῇ τότου δαπέζῃ χρόνῳ ὕστε-
» ρον ὀφειλῆς πρὸς Σάτυρον ἡμολόγησεν, ὡς καὶ ὁ πατὴρ ἐμὸς ὑπεβεβλήκει τῇ ἀρχῇ, καὶ γὼ
» τοῖς φυλάσι συνεγινοίμθυν, τὸν μὲν πατέρα μου συλλαμβανέ· ὑπῆρχε δὲ τοῖς οὐδὲν ὑπὸ-
» μοῦσιν ἐκ τοῦ Πόντου, τὰ χρήματα παρ᾽ ἐμοῦ πράξασθαι, καὶ αὐτὸν εἰσπλεῦσαι κελεύειν. ἐὰν γ᾽ τύ-
» χωσιν μηδὲν ποιοῦντα, παρ᾽ ὑμῶν ἀξιοῦν. ἐν τοσούτοις γ᾽ κακοῖς ὢν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λέγω πρὸς
» Πασίωνα τὰς ἐμφανοῦς συμφοράς. ὅτων γὰρ οἰκείως πρὸς αὐτὸν διεκείμθυν, ὥστε μὴ μόνον περὶ
» τῶν χρημάτων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀλλων τούτῳ μάλιστα πιστεύειν, ἡγούμθυν γ᾽, εἰ μὲν [μὴ] περὶ
» εἰμὶν ἅπαντα τὰ χρήματα, κινδυνεύσειν, εἰ ἦ πάντοι ἐκείνος, στερηθεὶς τῶν ἐναντίων καὶ τῶν
» ἐκεῖ, πάντων ἐνδεὴς γενήσεσθαι· εἰ δ᾽ ὁμολογῶν ἔῆ), ὑπεξειλαντος Σατύρου, μὴ πρᾶδοίην
» εἰς τὰς μεγίστας Δημοκλείδου ἐμαυτὸν καὶ τὸν πατέρα καλέσαντα πρὸς Σάτυρον. ἔγκλημα-
» μόνοις οὖν ἡμῖν ἐδόκει βέλτιστον εἶναι), τὰ μὲν φανερὰ τῶν χρημάτων πρᾶδοῦσαι, πρὸς δὲ τοῦ
» πρᾶδε τούτῳ κειμένων, μὴ μόνον ἔξαρνον ἔῆ), ἀλλὰ καὶ ὀφείλοντά με καὶ ἑτέροις ὑπὲρ τούτῳ φαί-
νεσθαι,

νεσθαι, καὶ πόθεν ποιῆν ἐξ ὧν ἐκεῖνοι μάλιστα ἠρῶντο πειθήσεσθαι μὴ εἶναί μοι χρήματα. τότε
μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνόμιζόν μοι Πασίωνα δίκην ἄτοπα τοῦτα συμβεβλῆσθαι. “
ὑπὲρ δ᾽ ὧν τοῦτα πρὸς τὸν Σάτυρον διεπραξάμθυν, ἔγνων αὐτὸν ὑπεβεβλῆσθαι τοῖς ἐ- “
μοῖς. βεβλημθύν γὰρ ἐμὲ κομίζασθαι τοῦτον τὸν καὶ πλεῖν εἰς Βυζάντιον, ἡγησάμθυος αὐτὸς κάλ- “
λιστον καιρὸν αὐτῷ δοκεῖν πεπλωκέναι· τὰ μὲν γὰρ χρήματα, πολλὰ ἔῆ) τὰ παρ᾽ αὐτῷ κείμενα, “
[καὶ] ἄξια ἀναισχυντίας· ἐμὲ δ᾽ πολλῶν ἀκύρων ἔξαρνον γεγενῆσθαι μηδὲν κεκτῆσθαι, πᾶσί “
τε φανερὸν ἀπαγγέλθυον καὶ ἑτέροις ὁμολογοῦντα ὀφειλῆν· καὶ πρὸς τούτοις, ὦ ἄνδρες δικα- “
σταί, ἐνόμιζεν εἰ μὲν αὐτὸν μόνον ὑπεξαιρεῖσθαι, οὐδὲν δήσεσθαί με πρὸς τὸν τῆς πόλεως Σατύρου· εἰ “
δ᾽ ἀμφοῖν ποι βαπτόμενον, οὐδὲν αὐτῷ μελήσειν τῶν ἐμῶν λόγων. εἰ δ᾽ εἰς πλοῦν εἰς τὸν “
Πόντον, ἀποδαυλοῦσθαί με μᾶλλον ἢ παῦσαι. τοῦτα Δημοχαρίδου, διενοήθη με ἀποστερῆν τὰ χρή- “
ματα. καὶ πρὸς μὲν ἐμὲ προσεποιήσατο [ἀπορῆν] ὡς παρόντα, καὶ οὐκ ἂν ἔχειν ἀποδοῦναι. “
ὑπὲρ δ᾽ ἐνὸς βεβλημθύος εἰδέναι ὃ πρᾶγμα, πρὸς πέμπτον Φιλόμηλον αὐτῷ Μενέξενον ἀ- “
παιτήσοντας, ἔξαρνος ἦν πρὸς αὐτοὺς μηδὲν ἔχειν τῶν ἐμῶν. πυθόμενος δέ μου τοσούτων κα- “
κῶν πεπλωκότων, ἵνα οἴεσθέ με γνώμην ἔχειν, ὥστε ἀπῆρχε σωπῶντι μόνῳ, ὑπὸ τούτου “
ἀποστερεῖσθαι τῶν χρημάτων, λέγοντι δ᾽, μηδὲν μᾶλλον κομίσασθαι πρὸς Σάτυρον ἢ εἰς τὸ μεγά- “
φωνον ἐμβαλεῖν ἐμαυτὸν καὶ πατέρα καταξῆσαι; κέρδιον οὖν ἡγησάμθυν ἡσυχίαν ἄγειν. μετ᾽ “
ἐκεῖνα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀφικνοῦνταί μοι ἀπαγγέλλοντες ὅτι ὁ πατὴρ ἀφῆται, καὶ Σατύρῳ “ 128
ἔτως ἀπόντων μεταμέλει τῶν πεπραγμένων, ὡς πίστις τε ἁπάσης μείζονας αὐτῷ δεδωκώς εἴη, “
καὶ τ᾽ ἀρχὴν ἔτι μείζω πεποιηκὼς ἢ εἶχε πρότερον, καὶ τὸν ἀδελφεόν τ᾽ ἐμὸν γυναῖκα τοῦ “
ἐμοῦ γ᾽ ἡγ᾽ εἰληφώς. πυθόμθυος δὲ τοῦτα Πασίων, καὶ εἰδὼς ὅτι φανερῶς ἤδη πρᾶξιν πρὸς “
ἐμαυτὸν, ἀφανίζει τὸν παῖδα ὃς συνῆδε πρὸς τῶν χρημάτων. ὑπὲρ δὲ ἐγὼ προσελθὼν ἐπεζή- “
τουν αὐτὸν, ἠγνόθυμος ἔλεγον ὡφέσατον τὸν αὐτὸν θεάσασθαι πρὸς ὃν ἐνεκάλουν, λέγε λόγον ὑφ- “
νότατον, ὡς ἐγὼ καὶ Μενέξενος ἀφεῖραντες καὶ πείσαντες τὸν ὑπὸ τῇ δαπέζῃ καθήμθυον, “
ἐξ Χάλαντα ἀργυρίου λάβοιμθυ παρ᾽ αὐτοῦ. ἵνα δὲ μηδεὶς ἔλεγχος μηδὲ βάσανος ἡμῖν γένοιτο πρὸς “
αὐτῶν, ἔφασκεν ἡμᾶς ἀφανίσαντας τὸν παῖδα, αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι αὐτῷ, καὶ ἐξαγαγεῖν τοῦτον οὐ αὐτοῖ ἠ- “
φανίσαμθυ. καὶ ταῦτα λέγων καὶ ἀναισχυντῶν καὶ δακρύων, εἵλκέ με πρὸς τὸν πολέμαρχον, ἐξ- “
αγαγὼν αὐτῶν, καὶ ὁ πρότερον ἀφῆκεν, ἕως αὐτῷ κατέστησα ἐξ Χαλαντῶν ἐγγυητάς. καὶ μοι ἀνά- “
βαντε τούτων μόρτυρες. ταῦθ᾽ ὅτι μὲν ὅλῳ τῷ ἡλῷ ἀληθέρα τῶν ὑπεναντίων τε καὶ συμβε- “
βλητικῶν τ᾽ τὸν χαρακτῆρα τῆς λέξεως, ὑμεῖς ἐστὶν ὃς οὐκ ἂν ὁμολογήσαιμεν· ὁ μὲν τοῦτο πανταχοῦ
παισί γε τῶν Ἰσοκράτειον ἀγαγὼν οὐδέβηκεν· ἀκαρῆ δὲ ἕνα ἀληθοῦς τ᾽ καταστάσεως τε καὶ
συμβολαίας ἐκείνης ἐνθυμήματα, καὶ ποιητικώτερα μᾶλλόν ἐστιν, ἢ ἀγωνιστικώτερα· οἷον ὅταν
φησίν· Ἡγοῦμαι δὲ, εἰ μὲν μὴ προείμην τὰ χρήματα, κινδυνεύσειν. ὃ γὰρ ἀπόντων τε καὶ “
ἀφῃρέθης, ζητοῦντ᾽· Ἡγοῦμαι δὲ, μὴ προδοὺς τὰ χρήματα, κινδυνεύσειν. ἔτι ἐκεῖνο· Καὶ “
πρὸς τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνόμιζεν, εἰ μὲν αὐτὸν μόνον ὑπεξαιρεῖσθαι, οὐδὲν δήσεσθαί με “
ἐμοῦ τ᾽ πόλεως Σατύρῳ· εἰ δ᾽ ἀμφοῖν ποι βαπτόμενον, οὐδὲν αὐτῷ μελήσειν τῶν ἐμῶν λόγων· εἰ “
δ᾽ εἰς πλοῦν εἰς τὸν Πόντον, ἀποδαυλοῦσθαί με μᾶλλον ἢ παῦσαι. ἤ τε γὰρ πρόοδος οὐκ ἀμη- “
κύνεται, [καὶ] πέρα τοῦ δικαίου ἔστιν, καὶ ἡ συῤῥησις ἐγγὺς τῶν ποιητικοῦ, τό τε χρῆμα τῆς λέ- “
ξεως οὐκ ἐμοῦ ὑπεναντίων εἰλημμένα πανταχοῦ καὶ πανταχοῦ. τὸ τε οἷον Ἐπιχαρείου, “
καὶ Τεισπετζιτικοῦ, καὶ Εἰσπλοῦσιμίου, οὐ ἐνὶ χωρίῳ κείμενα, καὶ τ᾽ κώλων τοιῶν ὄντων, ὃ
μὲν μῆκος ἴσον τοῦ ἄρχου, τετμημένα τ᾽ Ἰσοκράτους καθαπερεῖ ἔστι. καὶ τὰ τούτοις ὑπεφε-
ρόμενα, Διενοήθη με ἀποστερῆν τὰ χρήματα, καὶ πρὸς μὲν ἐμὲ προσεποιήσατο ἀπορῆν καὶ οὐκ “
αὐ ἔχειν, παρόντα τε καὶ πρόδηλα δηλοῖς ἔστι. καὶ πρὸς τούτοις, ἃ μετ᾽ ὀλίγον ὑπολή- “
ψεσθε, Ὡς πίστις τε μείζονας αὐτῷ δεδωκὼς εἴη, καὶ τοῦ ἀρχοῦ ἔτι μείζω πεποιηκὼς ἢ εἶχε “
πρότερον, καὶ τοῦ ἀδελφεοῦ τοῦ ἐμοῦ γυναῖκα τοῦ ἐμοῦ γ᾽ ἡγ᾽ εἰληφώς. καὶ γὰρ ἐνταῦθα πά- “
λιν ὃ Δεδωκὼς, καὶ Πεποιηκὼς, καὶ Εἰληφὼς, παρόντα, καὶ Τοῦ ἀρχοῦ, καὶ Τοῦ ἀδελ- “
φεοῦ. ἔχοι γ᾽ ἂν τις καὶ ἄλλα πρὸς τούτοις λέγειν, ἐξ ὧν ὁ χαρακτὴρ τῆς ῥήτορος ἕξαι καταφανής. ἀναίσκη δὲ ἴσως σοχάζεσθαι τῶν χρείων.

ΙΣΑΙΟΣ.

ΙΣΑΙΟΣ δὲ, ὁ Δημοσθένους καθηγησάμενος, καὶ ἀφ' οὗτο μάλιστα ζηλώσας τὸν Θουκυδίδην, ὡς μέν τινες ἱστοροῦσιν, Ἀθηναῖος ἦν ὁ ῥήτωρ· ὡς δὲ ἕτεροι γράφουσι, Χαλκιδεύς. ἤκμασε δ' ἐπὶ τῆς ρ' καὶ ρα' Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν πολέμων, ὡς ἂν λόγων αὐτὸς τεκμήραιτο· καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου δυναστείας παρεξέτεινε. ῥητορεύσεως δὲ καὶ τελευτῆς τοῦ ῥήτορος ἀκριβῆ χρόνον εἰπεῖν οὐκ ἔχω. οὐδὲ δὴ τοῦτο οἶδα τοῦ βίου τὸ αἴσθρον, οἷος τις ἦν. οὐδὲ τοῦτο τῆς προαιρέσεως τῶν πολιτευμάτων· οὐδὲ ἀρχήν εἰ προσεῖλετό τινα, ἢ πολιτείαν· οὐδὲ ὅλως τοῦτο τῶν Ἰουδαίων οὐδένος, ἀφ' οὗ μηδὲ τοιαύτη προελυσιτέλησεν ἰσοτέλεια. οὐδὲ γὰρ ὁ τῆς Ἰσοκράτους μαθητὰς ἀναγράψας Ἑρμιππος, ἀκριβὴς ὢν τοῖς ξηροῖς λημμάσι, ὑπὲρ τούτου τοῦ ῥήτορος οὐδὲν εἰρήκει, ἔξω δυοῖν τούτων, ὅτι δίηκεσε μὲν Ἰσοκράτους, καὶ ἀκηκόατο δὲ Δημοσθένους, σπουδῆς δ' οὐ τοῖς ἀρίστοις τῶν φιλοσόφων. λείπεται οὖν τοῦτο τοῦ προαιρέσεως καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ πίνι κέχρηται χαρακτῆρι, λέγειν. ζήλους μὲν οὖν λόγων ἑνὸς ἀσκητὴς ἐγένετο, τοῦ δικανικοῦ· καὶ τοῦτο μάλιστα ἐσπούδασε. χαρακτῆρα δ' ὑπὲρ τὸν Λυσίαν ὁ πλεῖστον ἐζήλωσε. καὶ εἰ μήτις ἔμπειρος πρὸς τῶν ἀνδρῶν εἴη, καὶ τεύχας ἀξιολόγους ἀμφοῖν ἔχων, οὐκ ἂν ἀγνοοίη ῥᾳδίως πολλοὺς τῶν λόγων, ὁποτέρου τῶν ῥητόρων εἰσίν· ἀλλὰ παρακρύσεται ταῖς ὑπογραφαῖς, ὥστος ἀκριβῶς ἐχούσας, ὡς ἀφ' μιᾶς δηλοῦταί μοι γραφῆς. ὁ μὲν ἀπαράλλακτος γέ ἐστιν ἡ τοῦ χαρακτῆρος ὁμοιότης, ἀλλὰ ἔχουσα ἀφορὰς τινὰς, ὑ μικρὰς, οὐδὲ ὀλίγας, καὶ κατὰ τὴν ἑρμήνειαν, καὶ κατὰ τὰ πράγματα· οὓς ὧν τις ἂν εἴη λέγων, ὡς ἡμεῖς ὑποφαίνομεν. ἐπεὶ δὴ ἡ κατὰ τὴν λέξιν μᾶλλον ἔοικε τοῦ Λυσίου, τὸν ἀρχὴν ἀπὸ τούτης ποιησάμενος, ἰὰς ὁμοιότητας τε καὶ τὰς ἀφορὰς, ἃς ἔχει πρὸς ἐκείνου, ἐρῶ. καθαρὸς μὲν καὶ ἀκριβὴς, καὶ σαφὴς, κυρία τε, καὶ ἀναργὴς, καὶ σύντομος· πρὸς δὲ τούτοις, πιθανή τε, καὶ πρέπουσα τοῖς ὑποκειμένοις. δροσερὴ δὲ, καὶ διδασκική, φανερὸν οὖσα τοῖς διδασκικοῖς ἀγῶσιν, ἀλλ' ἧττον ἢ ἐκεῖνος. ἧττον δὲ ἐστὶν ἡ Ἰσαίου λέξις τῆς Λυσίου. καὶ κατὰ μὲν τοῦτο οὐκ ἂν τις αὐτοῖν ἀφαγνοίη. ἀφαιρεῖ δὲ ἐκείνης δόξειεν μὲν ἂν τοῖσδε· ἡ μὲν γὰρ, ἀφελὴς τε καὶ ἁπλῆ μᾶλλον ἐστὶν· σύγκειταί τε φυσικώτερον, καὶ ἐφημάτισται ἁπλούστερον· ἡδονῇ τε καὶ χάριτι πολλῇ κέχρηται. ἡ δὲ Ἰσαίου, τεχνικωτέρα δόξειεν ἂν εἶναι· καὶ ἀκριβεστέρα τῆς Λυσίου· πλοῦ τε σωθησαι περιεργοτέρα τις, καὶ ζηλώσεσι διῃλημμένη ποικίλοις· ὅσον τε ἀπολείπεται τῆς ἀφελοῦς ἐκείνης, τοσοῦτον ὑπερέχει τῇ δριμύτητι τῆς κατασκευῆς· καὶ πῃ ἡ τις ὄντως ἐστὶ τοῦ Δημοσθένους δυνάμεως. τὸν μὲν οὖν λέξιν ὅτως αὐτοῖς τὰ σχήματα τῆς Ἀφορμοίη. ἐν δὲ τοῖς σχήμασι, διαύξας τινὰς ὑρήσει ἀφορὰς. πρῶτα Λυσίᾳ μὲν, ὑ πολλὰ τὸν ὑπιτέχησιν, ὅτ' ἐν μερισμοῖς τῶν σχημάτων, ὅτ' ἐν τῇ τάξει τῶν ἐνθυμημάτων, ὅτε ἐν ταῖς ἐξεργασίαις αὐτῶν ὄψεται· ἁπλῶς γὰρ ὁ αὐτὸς. παρ' Ἰσαίῳ δὲ, καὶ τεχνικώτερον ἤδη γινόμενα ταῦτα ὑρήσει· καὶ γὰρ ἐφόδιος χρῆται καὶ σχηματισκυᾶς, ἐν μερισμοῖς τεχνικωλείοις· ἐν πίστεσιν ἐν οἷς δίδωσι χωρίον ἕκαστον· ἐν μέρει πολλοῦ σχήματος τῶν ἐγχρήματος ἐξεργασίας, ἐνθυμήσεων τε μεταβολαῖς ἀναγωνίοις ἐν παθητικοῖς ποικίλλει τὸν λόγους. ἐν σχέσεσι μὲν τὸν αὐτὸν ἰσχὺν ἀφαπορεύεται, ὅτις δ' δικαστὰς καταστρατηγεῖ ὅτις δ' σχέσεσιν, ὑπὲρ ὧν ὁ λόγος, ἐκ πάντος πειρᾶται βοηθεῖν. ἵνα δὲ μᾶλλον ἡ ἀφορὰ τῶν ἀνδρῶν ἐνῇ καταφανὴς, εἰκόνι χρήσομαι τῶν ὁρατῶν τινί. εἰ δή τινες ἀρχαίαν γραφὴν, χρώμασιν εἰργασμένην ἁπλῶς, ἐν δεμίαν ἐν τοῖς μίγμασιν ἔχουσαν ποικιλίαν, ἀκριβεῖς δὲ ταῖς γραμμαῖς, καὶ πολὺ τὸ κάλλος ἐν τούτοις ἔχουσαν· αἱ δὲ μετ' ἐκείνας, διαγραμμοὶ μὲν ἦσαν, ἐξειργασμέναι δὲ μᾶλλον, σκιᾷ τε καὶ φωτὶ ποικιλλόμεναι, καὶ ἐν ταῖς πλήθεσι τῶν μιγμάτων τὸ ἰσχὺν ἔχουσαι. τούτων μὲν δὴ ταῖς ἀρχαιοτέραις ἔοικεν ὁ Λυσίας, τῷ τὸ ἁπλοῦν καὶ τὸ κάλλος ἐν ταῖς δὲ ἐκπεπονημέναις τε καὶ τεχνικωτέραις, ὁ Ἰσαῖος. ἐν δὲ καὶ αὐτὸ δόξαι τοῖς τότε γνωτείας καὶ ἀπάτης, ὡς δῆλος αὐτὸς τεχνιτεῦσαι λόγους, ὅτι τὰ πονηρότερα· καὶ εἰς τοῦτο διεβάλλετο. δηλοῖ δὲ τοῦτο τῶν ἀρχαίων τὸν ῥητόρων ἐν τῇ Δημοσθένους κατηγορίᾳ, Πυθέας, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. πονηρίαν γὰρ τοῦ Δημοσθένους καὶ κακίαν τὸν ἐξ ἀνθρώπων πᾶσαν συνοικεῖν φῆσαι· καὶ τόδε τὸ μέρος ὅλον εἰς Δημοβολίαν ὑπέθηκεν, ὅτι τὸν Ἰσαῖον ὅλον, καὶ τοὺς τοῦ λόγους ἐκείνου τέχνας σοφίσασθαι. καὶ μὰ Δία οὐκ ἀπὸ σκοπῆς τὴν Δημοβολίαν ταύτην εἶχεν ἑκάτερος. ἐμοὶ γὰρ, οἱ μὲν Ἰσαίου τὸν Δημοσθένους λόγοι, καὶ ταῖς ἀληθείας καὶ δικαίας στοχάζεσθαι αἱ δοκοῦσιν ὑποθέσεις ὑποφαίνουσιν, τῆς πολυτεχνήσεως ἕνεκα· οἱ δ' Ἰσοκράτους καὶ Λυσίου, πάντων μάλιστα δίκαιοί τε καὶ ἀληθεῖς· καὶ μὴ τοιαῦτα τὰ σχήματα ἐν αὐτοῖς, ὅπως καθύργων ἀδὲν ὑπιφαίνουσιν ὅτι τῆς κακοσκυᾶς, ἀλλ' εἰσὶν ἐλεύθεροί τινες καὶ ἀφελεῖς. τοῦτό μοι τὰ Δημοσθένους ἔδοξεν εἰπεῖν, ἐξ ὧν αἴ τις ὁ χαλεπῶς Δημοσθένους τὸν Λυσίου τε καὶ Ἰσαίου λόγους διωθεῖτο. εἰ δὲ ὀρθῶς ὑπειλήφαμεν, ἐξέσται τῇ βουλομένῳ σκοπεῖν τὸν ἐξέτασιν. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῶν περὶ τὸν λέξιν θεωρημάτων. ἔστι δὲ τις Ἰσαίου λόγος ὑπὲρ Εὐμαθοῦς, μεδοίκου τινὸς τῶν καταζυγοδούντων Ἀθηναίων, ὃν εἰς δουλείαν καταλεγόμενον ὑπὸ τοῦ κληρονομήσαντος τὸν ἀπηλθηρωκότα τῶν αὐτοῦ ἀφαιρεῖται τις, καὶ τὸν ἀπολογίαν ποιεῖται περὶ αὐτοῦ. τὸ μὲν οὖν δὴ ἐστὶ τοιόνδε· Ἄνδρες δικασταί, ἐγὼ μὲν πρότερον Εὐμαθεῖ τούτῳ ἐνόμιζον χρήσιμος, καὶ δικαίως· καὶ νῦν, εἴ τι ἐστὶν ἐν ἐμοὶ, πειράσομαι συσώζειν αὐτὸν μᾶλλον ὑμῶν. μικρὰ δέ μοι ἀκούσατε, ἵνα μηδεὶς ὑπολάβῃ ὑμῶν, ὡς ἐγὼ προπέλεια, ἢ δι' ἢ τινὰ ἀδικίαν τοῦ Εὐμαθοῦς προσπεσὼν ἐξαιτοῦμαι. τεθνήκασι μὲν γὰρ μοι ἐπὶ Κηφισοδώρου ἄρχοντος, καὶ λόγου ἀπαγγελθέντος πρὸς τοὺς ἰδίους, ὡς ἄρα τελευτήσαντος εἴη ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, ἔσπευσα ἐγὼ καὶ ἐβάδισα παρ' Εὐμαθῆ τοῦτο, μεταπεμψάμενος τὸν οἰκείους τε καὶ φίλους τοὺς ἐμοὺς Εὐμαθῆς, ἐνεφάνισεν τὰ χρήματα, ἃ παρ' αὐτῷ, καὶ ἀπέδωκε πάντα ὀρθῶς καὶ δικαίως. αὐτὸ δὴ τοῦτ' ἐγὼ σωτηρίαν ἐνόμιζον αὐτῷ· ἐπὶ μᾶλλον καὶ καθοσιοῦσθαι τὸν φάσκοντα πρὸς εἰς Δυπόλιδα ἄρχοντος ἀπελθεῖν, εἰδέναι δὲ μηδὲν τούτων ἐπιόντα. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τοῦτον ἐβάδιζον, ἐξελόμενος εἰς ἑλληνικὸν, εἰδὼς ἀφελόμενον ἐν τῇ δικαστηρίῳ ὑπὸ Ἐπιγένους. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ὑποσχήσομαι. ἔστι δὲ καὶ τῷ Λυσίᾳ τις ὑπὲρ αὐτοῦ ξένου, δίκαιον φόνου ἐγὼ περὶ κλήρου, ποιούμενος τὸν ἀπολογίαν. τοῦτον ὑπιζεύξας τὸν λόγον Καλλίμαχος Πεπρὶ Φερενίκου, ὑπὲρ τοῦ Ἀνδροκλείδου κλήρου. καὶ ἔστι πολλοῖς πρότερον ἠγωνισμένος ἔτεσι δεκατέροις ἢ ὡς τὸν αἰτίαν πρὸς τοῦ ὑπιδείκνυσιν, ὁ δὲ τὸν ξένον ποιούμενος τοὺς λόγους, ὥσπερ ὁ τὸν μέτοικον ἐξαιρούμενος εἰς ἐλευθερίαν. ἔστι δ' ὁ πρὸς τὸν λόγον τόνδε· Ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τὸν φιλίας τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Φερενίκου πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν θαυμάζῃ, ὅτι ὑπὲρ ἀδενὸς [ὑμῶν] πώποτε εἰρηκὼς πρότερον, ὑπὲρ τούτου νυνὶ λέγω. ἐμοὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ξένος ἐστὶν Κηφισόδοτος, ὁ τούτου πατήρ· καὶ ὅτε ἐφυλόμην ἐν Θήβαις, παρ' ἐκείνῳ κατηγόρουν, καὶ ἐγὼ, καὶ ἄλλος Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος. καὶ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ, καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ παθόντες ὑπ' αὐτοῦ, εἰς τὴν ἡμετέραν αὐτῶν κατήλθομεν. ἐπεὶ δ' ἦν οὗτοι τὰ αὐταῖς τύχαις ἐχρήσαντο, καὶ φυγάδες Ἀθήναζε ἀφίκοντο, ἠξιούμην τῶν μετ' ἐμοῦ ἀφεῖναι χάριν, ὅπως οἰκείως αὐτοῖς ὑποδεξάμην, ὥστε μηδένα γνῶναι τῶν εἰσιόντων, εἰ μὴ πρότερον ἠπίσατο, ὁπότερος ἡμῶν ἐκέκτητο τὴν οἰκίαν. οἶδεν μὲν δὴ καὶ Φερένικος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλοὶ λέγειν εἰσὶν ἐμοῦ δεινότεροι, καὶ μᾶλλον τοιούτων πραγμάτων ἔμπειροι· ἀλλ' ὅμως ἠξίωσα τὴν ἐμὴν οἰκειότητα πιστοτάτην εἶναι. ἀξιοῦν μοι δοκεῖ εἶναι, κελεύοντος τούτου, καὶ δεομένου τὰ δίκαια αὐτοῦ βοηθῆσαι, πρὸς ἰδεῖν αὐτὸν, καθ' ὅσον οἷός τ' εἰμὶ ἐγὼ, τῶν ἀνδροκλείδου δεδεμένων τεθνηκότα. τί δὴ τοῦτο τὰ πρὸς ἄλληλον διαφέρει; πρὸς τὴν Λυσίᾳ μὲν ἰδίᾳ ἐστὶν εἰσβολὴ, καὶ δι' ὃ δὲν μᾶλλον ἢ ὅτι φυσικῶς πως εἴρηται, καὶ ἀφελῶς. ἀναγκαῖον μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τῆς φιλίας τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Φερενίκου πρὸς τοῦτον εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς. καὶ δ' ὅπερ ἐγὼ μᾶλλον τούτῳ, ἔτι μᾶλλον ἀκατάσκευον φαίνεται εἶναι, καὶ ὡς αὐ ἰδιώτης τις εἰπεῖν δυνάμενος τὸ εἰρημένον. Ἵνα μηδεὶς ὑμῶν θαυμάσῃ, ὅτι ὑπὲρ ἀδενὸς πώποτε εἰρηκὼς πρότερον, ὑπὲρ τούτου νυνὶ λέγω. πρῶτα δ' Ἰσαίῳ κατεσκευάσαμαι τὸ δοκεῖν ἀφελὲς, καὶ ἀ λέληθεν ὅτι ἐστὶ ῥητορικὸν· Ἐγὼ καὶ πρότερον Εὐμαθεῖ τούτῳ ἐνόμιζον χρήσιμος, δικαίως· καὶ νῦν, εἴ τι ἐστὶν ἐν ἐμοὶ, πειράσομαι συσώζειν αὐτόν. ὑφηλοτέρα ἐστὶ, καὶ ἧπον ἐκείνων ἀφελεστέρα. καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ ὑπιφερόμενα· Μικρὰ δέ μου ἀκούσατε, ἵνα μηδεὶς ὑπολάβῃ ὑμῶν, ὡς ἐγὼ προπέτεια, ἢ δι' ἢ τινὰ ἀδικία, πρὸς τὰ Εὐμαθοῦς προσ-

Σχολὴ πρὸς Λυσίαν ὁμοιότης τε καὶ διαφορά.

λέξις.

ὁ προσηματικὸς τύπος.

1 ἐγὼ

2 ἐγὼ

3 ἐγὼ

4 ἐγὼ

5 ἐγὼ

6 ἐγὼ

7 ἐγὼ

8 ἐγὼ

9 ἐγὼ

" γμαλα τοῖς ἤλθον. ἥ τε γὰρ τοῦ πέτεια, καὶ ἡ ἀδικία, καὶ τὸ τοὺς τὰ Εὐμαθοῦς τοῦ ἁγμα-
" τα τοῦ ελθεῖν, " πεπιημένους μᾶλλον ἔοικεν, ἢ αὐξομένοις. καὶ αὖθις γε τῷδε μὲν τὸν Λυ-
" σία ἡ τοῦ φασις λέγεται αὖ ἐπιτηδεύτως. Ἐμοὶ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ ξένος ὢν Κηφισόδοτος, ὁ
" τούτου πατὴρ, καὶ ὅτε ἐφυγόμην ὑπὸ Θήβας, παρ' ἐκείνῳ κατηγόρει μου, καὶ ἐγὼ, καὶ φίλος Ἀθη-
" ναῖος ὁ βουλόμενος. ἡδέως τε καὶ ἀφοβίστικῶς τὰ μὲν τοῦτο ὑπέμενεν. Καὶ πολλὰ καὶ ἀγα-
" θὰ, καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ παθόντες ὑπ' αὐτοῦ, εἰς τὴν ἡμετέραν αὐτῶν κατήλθομεν. τῷδὲ
δὲ τῷ Ισαίῳ πέφευγα τοῦ ερεγρότερον, καὶ ὑμᾶς ἀπέχθ τῆς Δημοσθένους καταστάσεως.
" Τεμεαρχοῦντος γὰρ μου ὑπὲ Κηφισόδοτου ἄρχοντος, καὶ λόγου ἀπαγγελθέντος τοῖς τοῖς
" οἰκείους, ὡς ἄρα τελευτηκὼς εἴη ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, ὕστερος μοι τῷδε καταδικης παρ' Εὐμα-
10 θεῖ τούτῳ. τό τε γὰρ, Λόγου ἀπαγγελθέντος, καὶ Ὡς ἄρα τελευτηκὼς εἴη, ἢ τὸ Οὐσίας ἐμοὶ 10
παρὰ κατέθηκης, οὐκ αὖ φαίην ἔγωγε ἀφελῶς εἰρῆσθαι. ἐκείνῳ γὰρ λεγόμενα μᾶλλον ἀ-
ποίητα. Ὅτε γὰρ ἐτεμεαρχοῦμεν, καὶ ἀπηγγέλη τοῖς οἰκάδε, ὡς ἄρα τελευτηκὼς εἴη, ἔ-
χων μου τῷδε καταδικης Εὐμαθὴς ὁ τοσί. ἢ τὰ λοιπὰ ὁ τῷ τοσοιμίων μέρη, παρ' ᾧ μὲν,
ἀφελέστερον ἂν τις δόξει λεγόμενα· παρ' ᾧ δὲ, ῥητορικώτερον. ὧν ἑτέρῳ τε ἀγῶνι πάλιν,
ὁ μὲν Ισαῖος ὅτι ᾧπῳ πιὶ σωτάξας ἀπολογίαν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀδελφῶν κρινομένῳ, διαύ-
" τῃ κέχρηται ἀρχῇ· Ἡβουλόμην μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μὴ λίαν ὅτως ἀγνοηθείτε τοῦ πρα-
" γμάτ' ἔχειν αὐτοῦς, ὥστε τοῖς ἀμοτείοις ὑπόπτως λαγχάνειν· ἀλλ' ὁ
" τόγε οὖν ἀδελφιδοῦν ἐμὸν καὶ κύριον τῆς παρούσης οὐσίας, ὁ μικεῦς, ἀλλ' ἱκανῆς, ὥστε καὶ
" λητουργεῖν ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν τοῦδε δεῖσης, ζῶντος ὑπιμελεῖσθαι, τῶν σ' ἐμῶν μὴ ὑπιδυ-
" μεῖν· ἵνα βελτίων τε δοκῇ πᾶσιν εἶ) σώζων αὐτὸν, καὶ πλείω ποιῶν, χρησιμώτερον ὑμῖν 20
" πολίτου παρείχεν ἑαυτόν. ἐπεὶ ὁ τὸν μὲν αὐξηκε, καὶ πέτοιχε, ὁ αἰσχρῶς καὶ κακῶς δρᾶ-
" λωλεκεν, ὡς οὐκ αὖ ἠβουλόμην· πιστεύων σ' ἐπιεικείας, καὶ λόγων τοῦ ασκευάς, ὅτι τὸν
" ἐμὸν ἐλήλυθεν· ἀνάγκη, ὡς ἔοικε, συμφορᾶς μὲν εἶ) νομίζω, ὅτι τοιοῦτός ὅστιν, οἰκείος ὢν· ἀπο-
" λογεῖσθαι ὁ τοῖς ὧν ἐγκέκληκε, καὶ ἔξω μὲν τῶν τοῦ ασκευάς ἁμαρτάνειν, ὡς αὖ δοῦν δυ-
" νάμενα τοῦ θυμόπαλα τοῖς ὑμᾶς. ὁ ὁ Λυσίας αὐδρὶ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἑαυ ζυναγ-
κὸς ἐγκαλουμένῳ κακῆς ὑπεξαπῆς, συγκεφάλας λόγον, τοιοῦτῳ κέχρηκε τῷ τοσοιμίῳ· Οὐχ
" ἱκανὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῖς ὑπεξαποις, ὅσα τοῦ ασκευάς ἁμαρτάνειν ἔχουσιν,
" ἀλλὰ καὶ ἁμαρτύζοντες τὰς τῶν φίλων οὐσίας, συκοφαντοῦνται ὑπὸ τῶν ὀρφανῶν πολλοί.
" ὅτῳ καὶ μοί ιῳ συμβέβηκεν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καταλιφθεὶς ὑπόπτος τῶν Ἱππο-
" κράτους χρημάτων, καὶ ἁμαρτείσας ὀρθῶς καὶ δικαίως τῶν οὐσιῶν, καὶ τοῦδε δοὺς τοῖς υἱοῖς δο- 30
" κιμασθεῖσι τὰ χρήματα, ὧν ὑπόπτος κατελείφθην, συκοφαντοῦμαι νῦν ὑπὸ τῶν αὐτῶν οὐδί-
κως. οὐ πολλῶν οἶμαι δεῖν λόγων, ὅτι τοῦτο μὲν ἀφελῶς καὶ ἡδέως εἴρη), ἧδός τε οὐ πεπλα-
11 σμένον, ἀλλὰ φυσικὸν ὑπιφαίνῃ· τὸ γὰρ, Οὐκ ἱκανὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῖς ὑπεξαποις ὅσα
" τοῦ ασκευάς ἁμαρτάνειν ἔχουσιν, οὐδεὶς αὖ εἴποι ῥήτορος εἶ), ἀλλὰ πάντος ἰδιώτου,
" καθαπάνου εἰς ἀγῶνα ἀδίκων. Ὃ δὲ Ισαῖος πεποίηται ῥητορικῶς καὶ καλλιλογήσασθαι σε-
" μνότερον, ἄπαντες αὖ φήσαν· τὸ γὰρ, Ἐβουλόμην μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μὴ λίαν ὅτως ἀ-
" γνοηθείτε τοῦ πράγματ' ἔχειν αὐτοῦς, ὥστε τοῖς ἀμοτείοις ὑπιβαλέσθαι. καὶ ἔτι μᾶλλον
" τοῦδε Λυσίας μὲν χαριέντως πάνυ καὶ ἀφελῶς εἰρῆσθαι τὸ, Ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, κα-
" ταλιφθεὶς ὑπόπτος τῶν Ἱππονικείους χρημάτων, καὶ ἁμαρτείσας ὀρθῶς καὶ δικαίως τῶν
" οὐσιῶν, καὶ τοῦδε δοὺς τοῖς υἱοῖς δοκιμασθεῖσι τὰ χρήματα· ἦττον γὰρ ἢ σαφέστερον, καὶ οὐκ ὡς ἂν 40
" ἰδιώτης μετέθηκεν· Ἀλλ' ὅ τόγε οὖν ἀδελφιδοῦν ἐμὸν καὶ κύριον τῆς παρούσης οὐσίας, ὁ μι-
" κεῦς, ἀλλ' ἱκανῆς, ὥστε καὶ λητουργεῖν ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν τοῦδε δεῖσης, ζῶντος ὑπιμελεῖσθαι.
ἑνὸς σ' ἔτι μνησθήσομαι λύοις, ἐξ ὃ μάλιστα ἡ ἁμφορὰ τῶν αὐδρῶν ἔσται καταφανής.
Ἱστάσθηται σ' ἑκάτερος ἰδιώτου αὐδρα, καὶ ἀποσημανεῖ καὶ νέον, τοῦδε μὲν ἑαυ ποσεμ-
ρεσίν τε καὶ φύσιν ἠναγκασμένον ὑπ' δικαστηρίῳ λέγειν· ὁ μὲν Λυσίας ὑπ' τοῦ τοῖς Αρχεβιά-
δου λόγῳ, τὸν ὕστερον τοῦτον· Ἐπειδὴ τάχιστα ἔλαχέ μοι ζωῦτου τοῦ δίκου Αρχεβιάδης, ὦ
" αὐδρες δικασταὶ, ποσεσῆλθον αὐτοῦ λέγων, ὅτι νέος ὢν ἄπειρος ἠν τοῦ πραγμάτων, καὶ οὐδὲν δεό-
μενος

μενος εἰσιέναι εἰς δικαστήριον. ἐγὼ οὖν σε ἀξιῶ, μὴ δύρεμα ἡγεῖσθαι τοῦ ἡλικίαν τοῦ ἐμοῦ, "
ἀλλὰ τοῦδε λαβόντα τὸς ἐμοὺς φίλους καὶ τὸς σαυτοῦ, δικηγήσασθαι τοῦτ' τῶν ἐχθρῶν, ὅθεν γε- "
νήσηται. καὶ δοκῆς ἀληθῆ λέγειν ἐκείνοις, οὐδέν σοι δεήσει πραγμάτων, ἀλλὰ λαβών, ὅτι τὰ "
σαυτοῦ. δίκαιος δέ εἰμι μηδὲν τοῦδε λιπεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν ἄπαντα, ὅπῳ νεώτερός εἰμι τῶν συμ- "
βουλεύων. ἵνα ἀκούσαντες τοῦτ' ὧν οὐκ ἴσμεν, βουλευσώμεθα τοῦτ' ὧν σὺ λέγῃς· ἐὰν πως φανε- "
ρὸν ἡμῖν, πότερον ἀδίκως τῶν ἐμῶν ἐφίεσαι, ἢ δικαίως τὰ σαυτοῦ ζητεῖς κομίσασθαι. ζῶν' "
ἐμοῦ τοῦδε καλουμένου, οὐδεπώποτ' ἠθέλησε σωνελθεῖν, οὐδὲ λόγον τοῦτ' ὧν ἠνεκαλεῖτο ποιή- "
σασθαι, οὐδὲ διαιτᾶται ὑπιδέναι, ἕως ὑμεῖς τὸν νόμον τὸν τοῦτ' τῶν διαιτητῶν ἔθεσθε. ὁ δὲ "
Ισαῖος ὑπ' ἀμφισβητήσιμον χωρίον ὁ ὑπὸ τῶν δημοτῶν κατεχόμενον, οἷς ὃ χωρίον ὑπ' ἐκείνο 12
10 ζωῦτ' ἐχώρισεν ἀπ' ἐμοῦ εἰς ἀγωγεῖν τῇ ἀρχῇ· Μάλιστα μὲν ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μηδ' "
ὑφ' ἑνὸς ἀδικεῖσθαι τῶν πολιτῶν· εἰ δὲ μή, τοιούτων αὐτοῦ δικῶν τυχεῖν, τοῦτ' οὗς αὖ οὐδὲν ἐ- "
φεῖτ' ἔζον ἁμαφερόμενος. νεῦν δέ μοι πρὸ τῶν πραγμάτων λυπηρότατον συμβέβηκεν. ἀ- "
δικοῦμαι γὰρ ὑπὸ τῶν δημοτῶν, οὓς θεωρῶν μὲν ἀποστερουμένους ῥᾴδιον, ἀπέρθεσθαι δὲ ἢ- "
δέως μὲν ὧν ἀνάγκη ἐν συνοισίας κοινὰς ποιεῖσθαι. τοῦτ' μὲν ἓν πολλοῖς χαλεπὸν ἀντιδικεῖν· "
μέγα γὰρ μέρος συμβάλλεται πλῆθος αὐδοῖς, τοῦτ' τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν· ὅμως ὁ ἁμὲ τὸ "
πιθανὸν τοῖς πράγμασι, πολλῶν μοι ἐν δυσχερῶν συμπιπτόντων, οὐχ ἡσυχίαν καθεστηκυῖαν "
δι' ὑμῶν πειρᾶσθαι τυγχάνειν τῶν δικαίων. δέομαι οὖν ὑμᾶς συνεπιμέλειν ἐμοῦ, εἰ καὶ νεώτε- "
ρος ὤν, λέγω ὅτι δικαιοπραγεῖν τετόλμηκα· ἁμὲ γὰρ τοὺς ἀδικοῦντας ἀναγκάζομεν τοῦδε τὸν "
ἐμαυτοῦ ἐν τοῦ τοιοῦτόν τι ποιεῖν. πειράσομαι δ' ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἂν δυνάμεθα, ἁμὲ βεβα- "
20 πιστάτων εἰπεῖν τοῦτ' τῶν πραγμάτων. τίς αὖ οὖν οὐκ αὖ ὁμολογήσαιε, τὸν μὲν Λυσίᾳ νέον, ἐν "
ἰδιώτου, καὶ ἀπράγμονα, ἀρχέτυπον ἂν εἶ) τ' ἀληθείας, ἁμὲ φέρεσθαι ἐκείνης οὐσῆ· ὁτιοῦν·
τ' ἕτερον δέ, ἀποχαφόν τινα καὶ ἐπιλανθάνοιτο ὅτι πέπλασται ῥητορικῇ τέχνῃ; καὶ γὰρ αἱ λέ-
ξις καὶ τὰ νοήματα, παρ' ἐκείνῳ μὲν, ὃ αὐτοφυές· τοῦδε ὁ τούτῳ, ὃ κατασκευασον ἀποφαίνε-
σιν. ὁ μὲν γὰρ, ἀρχῇ κέχρηται, ὅτι νέος τε, καὶ ἄπειρος εἴη πραγμάτων, καὶ οὐδὲν δεόμενος
εἰς δικαστήριον εἰσιέναι. καὶ ὅτι φέρῃ πρὸ ὑμῶν ἠδικῶς· Ἐγὼ οὖν σε ἀξιῶ, μὴ δύρεμα ἡγεῖσθαι τοῦ "
ἡλικίαν τοῦ ἐμοῦ. ὃ ὁ μὲ τοῦτο, ὡς φύσιν εἶχε γνώεσθαί τε καὶ ῥηθῆναι, λέγω· ὡς ὅτι δια- "
τοῖς ἠξίουν κοινὸς ἐλθεῖν φίλους· καὶ δόξῃ ἀληθῆ λέγειν ἐκείνοις, οὐδέν σε δεήσῃ πραγμά- "
των, ἀλλὰ καὶ λαβών, ὅτι τὰ σαυτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ ὧν ἡμῖν χρηστῷ διεξελθών, τελευτῶν ὅτιπί- "
θησι· Τ αῦτ' ἐμοῦ πραγκαλουμένου, οὐδεπώποτε ἠθέλησε σωνελθεῖν. ὁ δὲ Ισαῖος, τουτὶ μὲν "
30 ὃ μέρος, ὃ τοῦδε τὸν ἐμαυτοῦ γνώμην ὠναγκάσθαι λέγειν ὧν δικαστηρίῳ, νέον ὄντα, ὅτι τε-
λευτῇ τοῦ πρεσβυτικὸν πίθησιν. Ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ διανοίας, ὑ φαύλης μὰ Δία, οὐδὲ ἰδιωτικῆς· ἀ- 13
παρώτερον ἐ) πρὸς ζωύτους ἀπέρθεσθαι, μᾶλ' ὧν ἀνάγκη τῶν τιμιωτάτων κοινωνεῖν· ἔπειτα
ἀπολύεται πῃ τῶν μελλόντων αὐτὸν λυπεῖν, ὃ δὴ πολλοὺς ὄντας τοὺς δημότας πρὸς αὐτὸν ἀδι-
κεῖν. συντίθησί τε τὰ ὀνόματα ὑ φαύλως μὰ Δία, ὑσῇ ὡς αὖ ἰδιώτης. Ἀδικοῦμαι γὰρ ὑπὸ "
τῶν δημοτῶν, φησίν· οὓς πρεσβυτέρους μὲν ὑ ῥᾴδιον ἀποστερουμένους· ἀπέρθεσθαι δ' ἂν ἡδέως, μᾶλ' "
ὧν ἀνάγκη ἐν συνοισίας κοινὰς ποιεῖσθαι. ἡ γὰρ ἀπλῆς ἀπέρθεια, καὶ αἱ κοιναὶ συνοισίαι, τε- "
χνικώτερον συγκεῖσθαι μᾶλλον, ἢ ἀφελέστερον. καὶ ἔπ' ὄ, Πολλῶν μοι δυσχερῶν συμπιπτόντων, "
οὐχ ἡσυχίαν δ' ἐν κατοκῆσαι δι' ὑμῶν πειρᾶσθαι τυγχάνειν τῶν δικαίων. ἥκιστα γὰρ ἰδιώτης ἂν "
ὕτως, Οὐχ ἡσυχίαν δεῖν καθοκῆσαι, οὐδέ γε ὃ Δι' ὑμῶν πειρᾶσθαι τυγχάνειν τῶν δικαίων.
40 Ἀλλ' ἐκεῖνος πως μᾶλλον, Τοσούτων γέ μοι συμπιπτόντων δυσχερῶν, ἐφ' ὑμᾶς ἰὼν ἀπήντησα μαι "
καθαφυγεῖν, ἵνα τῶν δικαίων τύχω δι' ὑμῶν. οἶμαι μὲν οὖν ὃ οὐκ τούτων οὐκ ἄδηλον ἐ) τοῦ "
τῶν αἰδρῶν δίκαφοραί. ὑ μὲν ἀλλὰ ὃ οὐκ τῶν μηόντων λέγεσθαι μᾶλλον ἔσται καταφανὴς, ὃ
ὑ μάλιστα οὐκ τῆ ἀποδεικτικῶν ὃ παθητικῶν λόγων· ὃν οἷς ὁ μὲν Λυσίας, ἁπλουστερός τις ὄσι,
ὃ χρῆ τοῦ σωθέσεσι τῶν ὀνομάτων, ὃ χρῆ τοῦ χρονότητα τῶν ῥημάτων· ὕτος ὁ, ποικιλώτερος.
πολλὰ γὰρ αὖλις, ἰδών, ὕεσι παρ' αὐτῷ, ὡς ὃν τούτῳ· Πόθεν χρὴ πιστεύειν τὰ εἰρημένα τοῦτ' "
θεῶν; οὐκ οὐκ τῶν μαρτύρων; οἴομαι δέ. πόθεν ὁ τοὺς μάρτυρας; οὐκ οὐκ τῶν βασάνων; εἰκὸς "
γε. πόθεν δέ γε ἀπιστεῖσθαι τοὺς λόγους τοὺς τούτων; οὐκ οὐκ τὸ φύλῳ τοὺς ἐλεήμονας; ἀνάγκη "

» μεγάλη. Φαίνομαι τοίνεω ἐγὼ διώκων ταῦτα, καὶ τὰ πεφάγματα εἰς βασάνους ἄγων. οὗτος γ',
» ὅτι Δημοβολὰς καὶ λόγους καδιστάς· ὅσᾳ αὖ ὑμᾶς πλεονεκλεῖν βουλόμενος ἐποίησεν. ἐγεῖω γ'
» αὐτὸν, εἴ τι δίκαιον φεύγει, καὶ μὴ πεφυλάχθαι τὰς ὑμελέσας γνώμας ζητεῖ, μὴ μὰ
» Δία ταῦτα ποιεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸν λογισμὸν μέλα μάρτυρων ἐλθεῖν, καὶ ἐξεπάζειν ἔκαστα τῆς ἐν
» τῷ λόγῳ τάτου τὸν ζῆπον παρ' ἐμοῦ πεωθανόμενον. Εἰσφορὰς λογίζη πεὸς τόσας; καὶ πό-
14 » σον ἀργύειον εἰσενηνεγμένης, καὶ τόσον καὶ τόσον, καὶ πόσα ψηφίσματα ταυτί. ταῦτας εἰλή-
» φασί τινες, οἱ καὶ ταῦτα μάρτυρόμενοι. σκέψαδαι τὰ ψηφίσματα, τὸ πλῆθος τῶν εἰσφορῶν,
» τὰ εἰσενηνεγμένα, τὰς λαβόντας· καὶ εἰ μὲν δ' τε τῷ λόγῳ πίσ' ἔνι· εἰ δ' μὴ, νεῦ πεφά-
» ψεδε μάρτυρας, εἴ τι ψεῦδος ἐν ὧν ἐλογισάμεν αὐτῆς. ταυτὶ μὲν Δημοβελυμένα, καὶ ἀξ
ἐπερωτήσεως· οἷς ὁ Λυσίας μὲν ἤκιστα κέχρηται· Δημοσθένης γ', ὁ πεφὶ τάτου τὰς ἀφορμὰς 10
» λαβών, ἀφειδέστερον. οἶ. Οὐκ οὖν σοὶ μιαδοφορεῖν λέγ' φήσεις. καὶ πεφὶ χρῆμα γε τὸν αὐ-
» τὸν σεώταξιν ἀπάντων, ὃ Ἀθηναῖοι· ἵνα τῶν χοινῶν τὸ μέρος λαμβανων ἕκαστος, ὅτου δέοιτο ἡ
» πόλις, τάτο παρέχη. ἔξεστιν ἀγὼν ἡσυχίαν, οἰκοι μένων. βέλτιον, εἰ δ' δι' ἔνδειαν ἀναγκη τι ποιεῖν
» ἀμαρτὸν ἀπολλαγμένος, συμβαίνειν τι τοιῦτον, οἷα καὶ τὰ νεῦν, γραμμάτων αὐτὸς ὑπαρχων
» ἀπο τῶν αὐτῶν τάτων λημμάτων, ὧσπερ ἔστι δίκαιον ὑπὸ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς
» ἡλικίας ἡμῶν, ὅστις οὕτως ἀπάκλως νεῦν λαμβανων, ὅτι ὠφελεῖ, ταῦτα ὢν ἴσῃ πάξει πεφε-
» λαμβανων, πρὸ τ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἀρχὴν πεφάπεσθαι. ὅλως γ', ὅτε ἀφελῶν, ὅτε πεφσ-
» θεὶς, πλεῖό τι μικρῷ τῶν ἀπαξίαν αὐελῶν, εἰς πάξιν ἦγαγον τῶν πόλιν τῶν αὐτῶν, τὸ λαβεῖν,
» τὸ φεσλεύεσθαι, τὸ δικάζειν, τὸ ποιεῖν τοῦθ' ὅ τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι, καὶ ὅτου χαιρὸς εἴη
πάξιν ποιήσας. ἐκεῖνα δὲ τ' συφροῦν καὶ πεφδεικνύναι, πῶ τε βεβαίως καὶ ἀν- 20
κύλως καὶ ὡς πεφδέδοξε σεωτίθεσθαι, καὶ ὃ χ ἅπασιν ὁσδὲ ὡς πεφχείρηγωεν ὁμῶς. Καὶ
» ἕτος γε ὁ πρύτων ἀνθεσπτων ἀελιώταλος, ὃ παρεχόμενος αὐτῶν μάρτυρας δοῦναι, ὧν ἐναντίον
» ἡμῖν ἀποδοῦναι φησὶν, ὡς ἐκείνοις πίσ' ἔνι πεφς πρᾶξιν μᾶλλον, ὡς ἀποδεδώκασιν ἡμῖν, ἢ ὡς
» ὡς ἀπειλήφαμεν. καί τοι πᾶσι φανερὸν, ὡς ἔοικε, τὸν τάτου πατέρα ἀποστερῶν ὄντα ἐπίτι-
» μον· ὅτι ἡμῖν ἐκόντες ὡς ἂν ἀπέδοσαν εἰς πεφξάσθαι, ὅπως ἔχοντες, ὡς ἂν ἐδυνήθημεν.
» καὶ γὰ τῶτο ὅτι τὸ χῆμα, ᾧ πολλάκις Δημοσθένης κέχρηται· Εἶτ' οἴεσθε, εἰ οἱ μὲν αὐτὸν ὡσδὲν
» ἠδυνήθησαν ποιῆσαι κακὸν, αὐτοὶ γ' μὴ παδεῖν ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τὰς μὲν ἐξαπάλᾶν αἱρεῖ-
» σθαι μᾶλλον ἢ πεφελέσθαι βιάζεσθαι, ὑμῖν γ' ὐκ πεφρήσεως πολεμῆσαι; καὶ ἔτι γε τὰ τοι-
15 » αῦτα. ΣΙ γὰ ἃ μὲν ὑπῆρχεν ἔξω τῆς ἀπολιμπένεν καπαλφτυρηκότα, δαιφζομένῳ δ'
» ὡσδὲν ἐδωκεν ἐπ' αὖθις ἔτι πλέον ὡσδέν. Ἀποδεδωκότι γὰς μισθώσεις ἔχῃ ἐμοὶ πεφσῆκον. 30
ἀναμφισβητήτως ὅτοι τηλικαύτην δίκην λαχόντες, καὶ σφέτερα αὐτῶν εἶ) φάσκοντες,
ἐκώλυσαν μὲν ἐξ αὐτῶν ποιήσαδαι τὴν ὑπισχνύμ. καὶ τί δεῖ τὰ πλείω πεφδιπδέντα
μηκύνειν; πολλὰ γὰ ἂν τις δύοι τῆς Ἰσαίᾳ κ' τὴν σεώθησιν καὶ κ' τὰς χρηματισμὰς ἐξηλ-
λαγμένα μὲν τῆς Λυσίᾳ λέξεως, ἐοικότα δ' τῇ Δημοσθένους δεινότητι. εἰρηκὼς γ' καὶ πεφὶ
τῶν πεφαγμάτων, ὅτι δ' ἥττονες ὄντι οἰκονομῆσαι Λυσίᾳ, καὶ ὅλους τὰς λόγους, καὶ τὰ μέρη πεφαγμάτων θεωρη-
αὐτῶν, καὶ ὡσδὲν ἔξω ποιῶν τ' τέχνης, ἢ μ' ταῦτα πολλῇ ὁ Δημοσθένης ἐχρήσαδο, δύλομαι καὶ μάτων πα-
τὰς ὑπὸ τάτων πεφαχέσθαι πίστ. ἔσ' αι γ' κεφαλαιώδ'ης τε καὶ ὡς πεφς ἀνεγνωκότας τὸν ραδείγμαδος.
λόγον ἀνδρας. ἐ γὰ ἀνεχώρ' πεφδεδείγμαδα πρύτων πέραν. αὐτίκα τὰς διηγήσ', ὅτε μὲν,
ἀπεφκαπασκδάσους καὶ σευτόμους, καὶ ὡσδὲν πεφκαλαμβανούσας τῶν ἀποδεικ̃ων,
ὧν τῇ πεφσηκούσῃ πίδηοι χώρᾳ, καὶ ἁ' ὧσπερ ἐφ' ᾧ πεφς Μέδοντα ποιεῖ λόγῳ, καὶ ὧν τῷ πεφς 40
Ἀγνόθεον, καὶ ὧν τῇ πεφς τὰς δημοτας ἀμφισβητήσ πεφὶ τῆ χωρίᾳ, καὶ ὧν δήμοις συχνοῖς· ὅτε
γ', μεσίσας αὖθις τὰ κεφάλαια, καὶ παρ' ἕκαστον αὐτῶν τὰς πίστ πεφδιπδείς, ὐκ μηκύ-
νει τε μᾶλλον, καὶ ὐκβαίνῃ δ' τῆς διηγήσεως χρῆμα, τῷ συμφέροντι χρώμενος. ταύτης ἔστ' ἡ
ἰδέας, ἥ τε πεφὸς Ἑρμῶνα ὑπὲρ τῆς ἐπιῦης ἀπολογία· καὶ ἡ πεφὸς Εὐκλείδην ἀμφισβήτησις,
ὑπὲρ τῆς τῆ χωρίᾳ λύσεως· καὶ ἡ ὑπὲρ Εὐφιλήτου πεφὸς τὸν Ἐρχιέων δῆμον ἔφεσις. ὧν γὰρ
δὴ τοῖς λόγοις τάτων μακροτέρας τὰς διηγήσ ἅσας, οὐχ ἅμα πᾶσιν ὅλας, ἀλλὰ κ' μέρη
Ἀμφιλαμβάνων, ἐφ' ἑκάστῳ κεφαλαίῳ τὰς τε μάρτυρας ἐπάγεται, καὶ τὰς ὑμῖν παρέχεται πίστεις.

πίστεις. δεδικὼς γδ', ὅσα γ' οἷν ἐμοὶ δοκεῖ, μὴ δεσπασεκαλούθητος γένηται, ἐχὲ δ' πλῆθος τ'
κεφαλαίων, ὁ λόγος· καὶ πολλάκις αἵ τε πίσ' εἰς ἓν χωρίον ἅπασαι σεωαχθεῖσαι, πολλαὶ γὰ
πεφὶ πολλῶν ὅσαι πεφαγμάτων, μὴ σεωταφέωσι τὴν σαφήνειαν· τοιγάρτοι μ' τὰς δια-
γήσεις, τὰς ὕτως ὠκονομημένας, ὀκ ἔστ τὰς πεφηγουμένας ὑποδείξῃς πολλοῖς βεβαίως 16
λόγοις, ὑσῆ ἔστιν ὅμοιος τοῖς νέοις τεχνογράφοις, ἀλλὰ τὰς τῶν ἀντιδίκων πίστεις ἀναιρεῖν οἴε-
ται δεῖν. ὅτε γ', πεφκαπασκδάζεταί τινα πεφὸ τῶν διηγήσεων πεφάγματα, καὶ πεφλαμ-
βάνῃ τὰ μέλλοντα, πιστότερος αὐτὰς, ἢ κατ' ἄλλο ὑ χρησιμωτέρας ποιήσῃ οἱόμενος, ὡς ἐν
τῇ λύσᾳ τῇ πεφὸς Ἀεισχείτονα καὶ Ἄρχιππον διείσκεται πεποικὼς, ἐν ᾗ κλήρᾳ τις ἀμ-
φισβητῶν, ἀδελφὸς ὢν τῆ τελευτήσαντος, πεφοκαλεῖται τὸν ἔχοντα τὰ φανῆ χρήματα εἰς
10 ἐμφανῆ καπάσασιν· ὁ γ' τῆ κλήρᾳ κρατῶν, πεφομολογήσεται τὴν κλῆσιν, δεδόσθαι λέγων ἐ-
αυτῷ τὰ χρήματα κ' Ἀλφιθήκης. διτῆς γ' τῆς ἀμφισβητήσεως ὑπαρχούσης, τῆς μὲν,
πεφὶ τῆ γεγενέναι τὰς Ἀλφιθήκας, ἢ μή· τῆς γ', τῶν Ἀλφιθηκῶν ἀμφισβητουμένων ἤδη, τίνα
δεῖ τῆ κλήρᾳ κρατεῖν· πεφῶτον ἀποδ'ῆς τὸν ὑπὲρ τῶν νόμων λόγον, ᾧ ταῦτα ἀποδείξας ὅ
μέρος, ὡς ἢ δεῖ τὸν ὀρθῶς δικαιοκρατεῖσθαι κλῆρον πεφὸ δίκης, ὅτως ὀρθῶς ἔρχεται, δ'
ἧς ἀποδείκνυσιν, ὅτε γενομένας ὑπὸ τῆ τετελευτηκότος τὰς Ἀλφιθήκας. ᾧ οὐδὲ ταύτην
τὴν διήγησιν ἁπλῶς πως συγρέψας ᾧ ἀκαπασκδάστως πᾶσιν, ἀλλὰ ᾧ ταύτην μακροτέ-
ραν οὖσαν, ἀποδομᾶς πισὶ σχολαμβανῇ, ᾧ καθ' ἕκαστον εἶδος μάρτυρας ἀναβιβάζεται, ᾧ πεφο-
κλήσεις ἀναγινώσκῃ, καὶ σεωθήκας παρέχεται, τεκμηρίοις τε ᾧ σημείοις ᾧ τοῖς ὐκ τῶν εἰκό-
των ἐλέγχοις ἅπασι χρῆται. πολλὰς δ' αὖ ἔχοιμι ᾧ ἀφ' ἃς πεφδιαφέσθαι διηγήσεις, πεφὸς ὃ
συμφέρον ὠκονομημένας ὑπὸ τῆ ῥήτορος, πεφοκαλουμένας, πεφδιαπδάς, μερισμοῖς,
χωρίων ἀλλαγᾶς, πεφαγμάτων μεταγωγᾶς, ὧν τὰ κεφάλαια ἀνεσράφθαι, τῆς μὴ κ' τὰς
χρόνους τὰ πεφαχθέντα εἰρῆσθαι, τῆ ὡς μὴ πρύτα μηδαμῶς φύσιν εἶχε πεφαχθῆναι, μηδ'
ὡς αὖ ἰδιώτης τὶς εἴποι, λέγεσθαι μὴ μετρίως μυρίοις ἀφ' οἷς τοιούτοις τρόποις. ἀλλ' ὅτε
χρόνον ἰχθυὸν ἔχω πεφὶ πασῶν λέγειν, ὀκ διηγήσαμενος ἂν ὑμῖς ἐφ' ἑκάστης τὴν τέχνην, ὡς ἐβουλό-
μην ἄν· ὅθ' ὁ πεφὸς τὰς ὑπισχνουμένας τὰ πεφάγματα λόγος, ὁ τῆ πλήθη τῶν πεφαγμα-
τῶν τὸ πιστὸν ἔχει, ἀλλ' ἀρκεῖ τοῖς τοιούτοις καὶ ἡ βεβαία δήλωσις. ἐρῶ γ' κεφαλαιωδῶς
πεφὶ ταύτης τ' ἰδέας, ἐφ' ἐγὼ δόξαν ἔχω, καὶ τίνι Ἀλφερέᾳ οἱόμην τὸν Ἰσαῖον τὰ Λυσίᾳ. τὰ Λυ- 17
σίᾳ μὲν ἂν τις ἀναγινώσκων τὰς διηγήσ, ὀσδὲν ἂν ὑπολάβῃ λέγεσθαι κ' τέχνῃ ἢ πονη- β
ρείαν, ἀλλ' ὡς ἡ φύσις ᾧ ἀληθῆ φέρ· αὖθ' τῆτο ἀγνοῶν, ὅτι τ' τέχνης ὃ μιμήσασθαι τὴν
30 φύσιν αὐτῆς μέγιστον ἔργον ἐφ'. ὅπὲ γ' Ἰσαίᾳ διηγημάτων, τἐναντίον ἂν παδεῖν. μηδὲν ὑπολα-
βεῖν ἀφυσικῶς ᾧ ἀφ' ὑπεφαγματοδότους λέγεσθαι, μηδ' εἴ τινα ὡς ἔτυχε γλυφίδα εἰρῆ).
ὐκ καλασκδῆς γ' πρύτα, ᾧ μεμηχανημένην πεφὸς ἀπάτην, ἢ ἀφ' ἣν τινὰ κακουργίαν. ᾧ τὰ
μὲν, ἂν καπαφευδ'ῆ λέγων τις· δύσφευ ἂν· ὃ γ', μηδ' ἂν ἀληθεύῃ, χωρὶς ὑπολήψ πεφοσ-
έξῃ. ὁ γ' τοῖς ὑπὲρ ἐκείνης διαλαπήν ἂν δόξειεν Ἰσαῖος Λυσίᾳ, τὰ μὲν κατ' ἐνθύμη- γ
μά τι λέγειν, ἀλλὰ κατ' ὑπόχείρημα· καὶ τὰ μὲν βεβαίως, ἀλλὰ διεξοδικῶς· μηδὲ ἁπλῶς,
ἀλλ' ἀκριβῶς· αὖξειν τε μᾶλλον, καὶ δ'νότερα ποιεῖν τὰ πεφάγματα, καὶ τὰ πάθη ποιεῖν
ἠμικώτερον. ὁ γὰ δὴ τοῖς ἐκ ἦπον ὅτι φανερὸς τῇ Δημοσθένους τέχνῃ τὰς ἀφορμὰς
δεδωκὼς, ἀλλ' ὑ τῷ Λυσίᾳ διώκων ἀσφάλδαν, ὡς ἔκ τε σχῶν ὅτι λόγων, μᾶλλον γ' ὁ ἂν
πρύτων τῶν χρεφέντων ὑπ' αὐτῷ τεκμήρεσθαι. εἰ δ' ἔτι δεῖ καὶ πεφδειγμασι χρῆσθαι,
40 μή τις ἀναπόδεικτα δόξῃ λέγειν ἡμᾶς, ποιήσω καὶ τάτο, πεφχειρισάμενος τὸν ὑπὲρ Εὐφι-
λήτᾳ λόγον, ὃν ᾧ τ' Ἐρχιέων δῆμον εἰς τὸ δικαστήριον πεφοκαλεῖται πίς τ' ἀποψηφισθέντων, ὡς
ἀδίκως τ' πολιτείας ἀπελαυνόμενος. ἐχράφη γδ' δή τις ὑπὸ τ' Ἀθηναίων νόμος, ἐξέπασιν «
ἡμέᾳ τ' πολιτῶν κ' δήμου· τὸν γ' ἀποψηφισθέντα ὑπὸ τ' δημοτῶν, τῆς πολιτείας μὴ με- «
τέχειν· τοῖς γ' ἀδίκως ἀποψηφισθεῖσιν, ἔφεσιν εἰς τὸ δικαστήριον εἶ), πεφοκαλεσαμένους τὰς «
δημότας· καὶ ἐὰν τὸ δεύτερον ἐξελεγχθῶσι, πεπεφάσθαι αὐτὰς, καὶ τὰ χρήματα εἶ) δη- «
μόσια. κ' τῆτον τὸν νόμον ὁ Εὐφίλητος πεφοκαλεσάμενος τὰς Ἐρχιέας, ὡς ἀδίκως καπαψη-
φισαμένους αὐτῦ, τ' ἀγῶνα τόνδε ἠγωνίσατ'ο. πεφείρη) μὲν δὴ τὰ πεφάγματα ταῦτ' ἀκριβῶς,

καὶ πεπίστωται ἀφ' τῶν μαρτύρων. οἷς δὲ βεβαίας βούλεσθε ποιῆσαι τὰς μαρτυρίας, τάδ' ἐστίν·
18 ὡς μὲν ἐγὼ δέδοκα ἔχω, πάνυ τ' ἀκριβῶς ἐξειργασμένα· κρινέτω δ' ὁ βουλόμενος, εἰ τὰ πεφασμένα
" κεῖται ἔγνωκα πρὸς αὐτῶν. Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀδελφὸς ἡμῖν ἐστιν ὅτοσὶ ὁ Εὐ-
" φίλητος, οὐ μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἁπάντων ἀκηκόατε μαρτυρούντων. σκέψασθε
" δ' ὅπερ τοῦτον τὸν πατέρα ἡμῶν, τίνος εἵνεκεν αὖ ψεύδοιτο, καὶ τοῦτον μὴ ὄντα αὐτοῦ γόνον εἰσποιοῖτο.
" πρῶτος γὰρ ἁπάντων ἐπιθυμήσετε τοὺς τὰ ἴδια πάντα πεφυκότας, ἢ ὅταν μὴ γνήσιον παῖδα, ἢ
" ἀφ' ἑστίαν ἀναγκαζομένους, ξένους ἀνθρώπους εἰσποιεῖσθαι, ὅπως ὠφελῶνταί τι ἀπ' αὐ-
" τῶν δι' αὐτοὺς Ἀθηναίων γεγενημένων. ταῦτ' οὖν πατρὸς τοῦτον ὄντα ἀπέφηνε; γνήσιος
" μὲν γὰρ αὐτῷ ἡμεῖς δύο ἐσμέν. ὥστε οὐκ ἂν γε δι' ἐρημίαν τοῦτον εἰσποιοῖτο. ἀλλὰ μὴν
" οὐδὲ τροφῆς τε καὶ ἀνατροφίας τῶν ἀφ' αὐτοῦ δεόμενος. ἔτι γὰρ αὖ ἰσχυὸς καὶ χρείας τοῦτο με- 10
" μαρτύρηται ὑμῖν. ἀτὰρ τοῦτον οὐκ παίδων βρέφων καὶ ἀσκῶν, καὶ εἰς φρατόρας εἰσάγων. καὶ ταῦτα δ'
" μικρὰ διαπεπήματά ἐστιν. ὥστε τὸν τε πατέρα ἡμῶν οὐκ εἰκὸς ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μη-
" δὲν ὠφελούμενον, ὅτων ἀδίκως πεφάσμαι δίκην φεύγων. ἀλλὰ μὴν ὑμεῖς γε ἡμᾶς ἀν' ἀφ-
" πων ἀτελέως ἂν ἄφεσιν ἀπολάβοι, ὥστε τοῦτο μαρτυρεῖν τὰ ψευδῆ, ὅπως τὰ παρ' ἐμοῦ
" ἀφ' πλεόνων ἀφανείσεται. καὶ γὰρ ὑμεῖς ἀμφισβητήσαι μοι ἐξουσίαν ἴσμεν δοῦναι· ἀλλ' ὕστερον, ὡς οὐκ
" ἔστιν ἀδελφὸς ὅτος ἐμοί. ὑμεῖς γὰρ ἂν ὑμῶν τὴν φωνὴν ἀνάσχοιτ' ἂν ἀκούειν, νῦν μέν, ἐπὶ-
" δικον ἐμαυτὸν καλέσας, μαρτυρῶ ὡς ἔστιν ἀδελφὸς ἡμέτερος· ὕστερον δ' φανοίμεθα τούτοις ἀντι-
" λέγων. ἃ μόνον τοίνυν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰκὸς ἐστὶ παλαιὸν μεμαρτυρηκέναι, ἀλλὰ καὶ τὰς
" ἀληθεῖς συγγενεῖς. ἐνθυμήθητε γὰρ πρῶτον μέν, ὅτι οἱ τὰς ἀδελφὰς ἡμῶν ἔχοντες, οὐκ ἂν ποτε
" ἐμαρτύρουν πρὸ τούτου τὰ ψευδῆ. μητρυιὰ γὰρ ἡ τούτου μήτηρ ἐγεγόνει τοῖς ἡμετέραις ἀδελ- 20
" φαῖς. εἰώθασι δέ πως, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἀφ' ἑαυτῶν ἀλλήλαις αἵ τε μητρυιαὶ καὶ οἱ πρόγο-
" νοι. ὥστε εἰ ἦσαν δέ τινος ἀληθοῦς μαρτυρίαι, οὐκ ἂν τῶν ἡμετέρων παῖδες, οὐκ ἂν
" ποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς ἑαυτῶν ἀνδρὸς αἱ ἀδελφαὶ μαρτυρεῖν εἴασαν καὶ ἐπέδεξαν. καὶ
19 " μὲν οὐκ αὖ ὁ θεῖος πρὸς μητρὸς ἡμῖν ὤν, τότε μὲν πρεσβύτερος ἦν, τῇ τούτου μητρὶ
" ἠθέλησεν αὖ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μαρτυρῆσαι ψευδῆ μαρτυρίαν, δι' ὃν ἡμῖν γένει βλάβη πρέ-
" φαινε, εἴπερ ξένον ὄντα τοῦτον εἰς ποιοῦμεν ἀδελφὸν ἡμῖν ἀνδρός. ἔτι δ' ἴσως, ὦ ἄνδρες δικασταί,
" πρὸς τούτοις αὖ τις ἡμῶν καταγνοίη ψευδομαρτυρίαν Δημοφάντου τουτουί, καὶ Ἡγήμονος, καὶ
" Νικοστράτου· οἳ πρῶτον μὲν οὐδὲν αἰσχρὸν οὐδέποτε φανήσονται βεβιωκότες, εἶτα πάντ', οἰ-
" κεῖοι ὄντες ἡμῖν, καὶ εἰδότες ἡμᾶς, ἅπαντα μεμαρτυρήκασιν Εὐφιλήτῳ τούτῳ τῷ αὐτοῦ συγγέ-
" νειαν ἔκαστος. ὥστε ἡδέως καὶ τῶν ἀντιδικούντων ἡμῖν τὸ σεμνοπάτου πυθοίμην, εἰ δυνήσεταί πο- 30
" θεν ἕτερον βεβαιοῦσθαι ἢ τοῦτον τὸν Ἀθηναῖον, ἢ οὐκ οὖτον ὄντα καὶ ἡμεῖς Εὐφίλητον βεβαιώσομεν. ἐγὼ
" μὲν οὖν οἶμαι ἄλλο μὲν οὐ καὶ αὐτόν, ἢ ὅτι ἡ μήτηρ αὐτὴ τε ἐστὶ καὶ ὁ πατήρ· καὶ ὡς ταῦτ' ἀλη-
" θῆ λέγω, παρέχομαι αὐτὰ τοὺς συγγενεῖς μάρτυρας. εἶπα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ὅτου ἐκεί-
" νου ἦν ἡμῖν πρὸς ἀμφισβήτησιν ἡ δίκη, ἐπιεικὲς ἂν ἦν μᾶλλον, ἢ τοὺς κατηγόρους. νυνὶ
" δ' ἡμῶν πρὸς ταῦτα παρεσκευασμένων, ἐξιοῦσιν ὑμᾶς τοῖς αὐτῶν πείθεσθαι λόγοις μᾶλλον, ἢ
" τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ Εὐφιλήτου, καὶ ἐμοί, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τοῖς φράτορσι, καὶ πάσῃ τῇ ἡμετέρᾳ
" συγγενείᾳ. καὶ μὲν ὅτοι μὲν, οὐδὲν οὐδενὶ κινδυνεύοντες, ἰδίας ἕνεκα ἔχθρας ἕνεκα ποιοῦσιν· ἡμεῖς δ',
" πρὸς ὑποδίκοις ἡμᾶς αὐτοὺς καθιστάντες, μαρτυρούμεθ· καὶ τοῖς ταῖς μαρτυρίαις, ὦ ἄν-
" δρες δικασταί, πρέσβυσι μὲν ἡ τοῦ Εὐφιλήτου μήτηρ, ἥτ' ὅτου ὁμολογοῦσιν αὐτὴ εἶναι, ὅρκον ὀμόσαι
" ὅτι τοῦ διαιτητοῦ ἐβούλετ' ὅτι Δελφινίῳ, ἢ μὲν ὅτουτονὶ Εὐφίλητον εἶναι· ὃς αὐτῆς καὶ ὃ ἡμετέρα 40
" πατρός. καίτοι τίνα πρέσβιν μᾶλλον αὐτῆς ἐκείνης τοῦτ' εἰδέναι; ἐπειδή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ
" πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ὃν εἰκὸς ἦν μὴ τῶν τοῦτου μητέρα ἄμεινον αὐτοῦ γνῶναι, ἔζη καὶ τότε
" καὶ νυνὶ βούλεται ὀμόσαι ἡμῖν Εὐφίλητον τοῦτον γνήσιον εἶναι αὐτοῦ καὶ αὐτῆς καὶ γαμετῆς γνωρικός.
" πρὸς τούτοις οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐγὼ ἐτύγχανον μὲν ξυνδικαστὴς ὤν, ὡς πρὸ καὶ πρόσ-
" θεν εἶπον, ὅτε ἔτος ἐγένετο. ἕτοιμος δ' εἰμὶ ὀμόσαι ὑμῖν, Εὐφίλητον τουτονὶ ἀδελφὸν εἶναι ἐμαυτῷ
20 " ὁμοπάτριον. ὥστε, ὦ ἄνδρες δικασταί, δικαίως ἂν καὶ τὰς ἡμετέρας ὅρκους πιστοτέρους νομίζοιτε,
" ἢ τὰς τούτων λόγους. ἡμεῖς μὲν γὰρ, ἀκριβῶς εἰδότες, ὀμόσαι περὶ αὐτοῦ θέλομεν· ὅτου δ', ὧν οὐκ
ἀκηκόατε

ἀκηκόατε πρὸς τοῦ τούτου ἀφ' ἑτέρων, ἢ αὐτοὶ πλάττοντες, λέγουσι. πρὸς δ' τούτοις, ὦ ἄνδρες "
δικασταί, ἡμεῖς μὲν τὰς συγγενεῖς μάρτυρας, καὶ ὅτι τοῦ διαιτητοῦ, καὶ ἐφ' ὑμῖν παρελήλυθα, οἷς "
οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν· ὅτου δ', ὅτῳ ἔλαχεν ὁ Εὐφίλητος τὴν δίκην τὴν πρεσβυτέραν τοῦ καὶ ᾧ τοῦ "
δημοτῶν, καὶ τοῦ τότε δημάρχου, ὃς νῦν τελευτήκει, δύο ἔτη τὸ διαιτητὸν τῶν διαιτητῶν ἔχον- "
τος, οὐκ ἠξιώθησαν οὐδεμίαν μαρτυρίαν ἀρεῖν, ὡς ὅτοσὶ δῆθ' ὅστις, ἢ τὸ ἡμε- "
τέρα. τοῖς δ' διαιτῶσι μέγιστα σημεῖα ἐστὶ τοῦ ψεύδεσθαι τότους, καὶ κατεδιήτησαν αὐτῶν ἀμ- "
φότεροι. καὶ μοι λάβετε τὸ πρεσβύτερος διαίτης τῶν μαρτυρίαν. ὡς μὲν τοίνυν καὶ τότε ὤφελον "
τῶν διαιτῶν, ἀκηκόατε. ἀξιῶ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ ὅτοι μὴ ταῦτα ἔφησαν εἶναι σημεῖον, "
ὡς οὐκ ἔστιν Ἡγησίπατον, εἰ οἱ διαιτηταὶ αὐτῶν ἀπεδιήτησαν, ὅτου νῦν ἡμῖν τοιοῦτον εἶναι μάρ- "
10 τύριον, ὅτι ἀληθῆ λέγομεν, ἐπεὶ ἔδοξεν αὖθις ἀδικεῖν τὸν τότον, Ἀθηναῖον ὄντα, καὶ κυρίως πρὸς- "
τον ἐγγεγραφέναι, ὕστερον ἐξαλείψαντες. ὅτι μὲν οὖν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστὶ ὅτοσὶ Εὐφίλητος, καὶ "
πολίτης ὑμέτερος, καὶ ἀδίκως ὑβρίσθη ὑπὸ τῶν ἐν τῷ δήμῳ συσσάντων, ἱκανῶς οἶμαι ὑμᾶς, "
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκηκοέναι. ὅτος ὁ χαρακτὴρ τῶν Ἰσαίου λόγων, καὶ ταῦτα τὰ ἀφελλάτ- "
τονα. πρὸς δὲ τὴν Λεσίου ἀγωγήν. ἀγὲν δὴ κωλύει καὶ κεφαλαιωδῶς ἐπελθόντα, δι' ὀλιγίστης ἀδιακεφα-
δηλώσεως τὰ φανερώτατα εἰπεῖν· ὅτι μοι δοκεῖ Λεσίας μὲν, τὴν ἀλήθειαν διώκειν μᾶλλον. Ἰσαῖος λαίωσις.
δ', τὸν τέχνῃ· καὶ ὁ μὲν, σοφίζεσθαι τὸ χαριέντως· ὁ δ', τὸ δεινῶς. εἰ δέ τις πρὸς ἀφελεωσίη
ταῦτα ὡς μικρὰ καὶ φαῦλα, οὐκ αὖ ἐπὶ μέγιστον ἰκανὸς αὐτῶν κεκτῆσθαι. ἀλλὰ γὰρ αἱ ὁμοιότητες
σωτὰ ἐξουσιν αὐτὸ τὸν γνώμονα, ὥστε μὴ ἀφανῶναι τὸν ἴδιον ἑκατέρου χαρακτῆρα. καὶ
πρὸς μὲν τοῦτον, ὡς ἔγωγε δοξεῖν, δεδήλωταί μοι. βέλομαι δ' ἤδη καὶ πρὸς τοὺς ἀγῶνα ῥητόρων ἀπὸ ἀγῶν ῥη-
20 ἀποδοῦναι τὸν λόγον, ἵνα μή τις ἀγνοίᾳ δόξῃ παραλιπεῖν αὐτοῖς, ὅτι φανεῖς οὖσας, καὶ οὐ μάλος τόρων κρίσις.
ἠξιωμένους ὑμετέρᾳ· ἡ φυγὴ τῶν πόνων ὁρᾶσον ἡγεμόνα τοῦ ἔργων, τιμὰ πρὸς αὐτῶν ἀφ' ἑκά- 21
νου σκέψιν. ἐγὼ δ' οὔτε ἠγνόουν οὐς ἅπαντες ἴσασιν, οὔτε ὤκνουν ὑπὲρ αὐτῶν γράφειν, εἰ μὴ χρήσι-
μον ἔμελλεν ἔξοισθαι ἡ γραφή. ἐνθυμούμενος δ' ὅτι τῶν μὲν ποιητικῶν κατασκευῶν, καὶ ὃ
μετέωρον δὴ τοῦτο καὶ πομπικὸν εἰρημένον, σοφεῖς Ἰσοκράτους ἀμείνονα ἐγένετο, παρέλιπον ἐκεῖ-
νος ἡδέως ἂν ἐπὶ τοῖς ἰδέαις ταύταις καλοῦσιν. Γοργίαν μὲν τὸν Λεοντῖνον, σκηπτόμενα τὸ
μετεῖναι, καὶ πάντα χρὸν παιδαγωγὸν γεγονότα ὁρῶν· Ἀλκιδάμαντα δ', τὸν ἀκουσῶν αὐτοῦ,
παχύτερον ὄντα τοῖς λέξεσι καὶ χυδαιότερον· Θεόδωρον δ' τὸν Βυζάντιον, ἀρχαῖόν τινα, καὶ ὅτε ἐν
ταῖς τέχναις ἀκριβῆ, ὅτε ἐξέτασιν ἰκανὸν ἐν τοῖς ἀγωνίοις δεδωκότα λόγοις· Ἀναξιμένην
δ' τὸν Λαμψακηνὸν, ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων τεθαρρηκότα τινὰ ἐπὶ βελόμενον· καὶ γὰρ
30 ἰσοτέλειας γέγραφε, καὶ πρὸς τὰ ποιητὰ σεμνὰ ἐξῆς καταλέλοιπε, καὶ τέχνας ἐξενήνοχεν, ἅπαντ' ἂν καὶ
συμβουλικῶν καὶ δικανικῶν ἀγώνων· ἃ μὲν δοκεῖ τέλεόν γε ἐν σοφείᾳ τούτων τῶν ἰδεῶν, ἀλλ'
ἀσθενῆ καὶ ἀπίθανον ὄντα ἐν ἅπασαις θεωρῶν. ἃ δὴ δεῖν φάμην, Ἰσοκράτης ἐν ἅπασι πρώτων
τούτων ὑπερέχοντος, λόγον ἂν ποιῆσαι πρὸς ἐκείνων. σοφὲ γε πρὸς τὸ συμβιωσαντων Ἰσοκράτη,
καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἑρμηνείας ἐκείνης ἐκμιμησαμένων ἄθηνᾶς, Θεοδέκτη λέγω, καὶ Θεο-
πόμπου, καὶ Ναυκράτους, Ἐφόρου τε καὶ Φιλίσου, καὶ Κηφισοδώρα, καὶ ἀνδρῶν συχνῶν. σοφὲ γὰρ
ἐκείνοι κρίνεσθαι πρὸς τὴν Ἰσοκράτους δύναμιν εἰσὶν ὀπτῆδφοι. τῶν μὲν δὴ κατ' τούτων τὴν
ἀγωγὴν κεκμηκότων ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα Ἁλικαρνάσσιον ἡγησάμενος, σοφὲ ἐπὶ πρὸς τῶν ἀνδρῶν
ἠξίωσα μακρολογεῖν, καὶ δαπανᾶν εἰς σοφὲν ἀναγκαῖον τὸ χρόνον. τῶν δ' οἷς ἀκριβεῖς πρὸς ἀκρι-
βεσμένων λόγοις, καὶ πρὸς τὸν ἀγωνίων ἀσκούντων ῥητορικὴν, ὧν ἐβούλετο Ἀντιφῶν τε ὁ Ῥα-
40 μνούσιος, καὶ Θρασύμαχος ὁ Χαλκηδόνιος, καὶ Πολυκράτης ὁ Ἀθηναῖος, Κριτίας τε ὁ τὰ πειά-
κοντα ἄρξας, καὶ Ζωίλος ὁ Ἀμφιπολίτης καὶ Ὁμήρου σωτάξεις καταλιπών, καὶ δημόσιοι οἷσιν τοί τινες, σοφὲν
ἠσθένησε ὅτε ἀκριβέστερον ὅτε χαριέστερον γεγονέναι Λεσίου. Ἀντιφῶν γε μὲν ὃ ἀσφαλὲς
μόνον καὶ ἀρχαῖον, ἀγωνίσεις δ' λόγων ὅτε συμβουλευτικῶν, ὅτε δικανικῶν ὑπῆν. Πολυκράτης δ', 22
κενὸς μὲν ὢν τοῖς ἀληθινοῖς, ψυχρὸς δ' καὶ φορτικὸς ἐν τοῖς ὀπτῆδφτικοῖς, ἄχαρις δ' ἐν τοῖς χα-
ριεντισμοῖ δεομένοις δῆτ'. Θρασύμαχος δ', καθαρὸς μὲν, καὶ λεπτὸς, καὶ δῆθ', δύρειν τεχνῆ εἰ-
πεῖν τροπύλος καὶ πρέπος ὁ βέλεται· πᾶς δ' ἐστὶν ἐν τοῖς τεχνογραφικοῖς καὶ ὀπτῆδφτικοῖς·
δικανικοὺς δ' ἢ συμβουλευτικοὺς οὐκ ἀπολέλοιπε λόγους· τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ Κριτίου, καὶ

τῶν Ζωίλου τῆς αὐτῆς εἰπεῖν ἔχοι, πλεῖόν ὅσον τοῖς χαρακτῆρσι τῆ ἑρμηνείας διαλλάττουσιν ἀλλήλων. τούτων δὴ φημι τῶν ῥητόρων, καὶ τῶν παραπλησίων τούτοις, ἀγαφέρειν οἰόμενος Λυσίαν, καὶ ὥσπερ ἀρχέτυπον ὑποτεθεάφθαι ὑποθεσπέσιον τὸν ἄνδρα, ζητῆσαι τῆ προαιρέσεως τῶν λόγων ἐποιησάμην κρίσιν. τὸν δὲ τρίτον Ἰσαῖον, εἴ τις ἔροιτό με, τίνος ἕνεκα ἐν τοσούτῳ μέρει, Λυσίᾳ δὲ ζηλωτὴν ὄντα, ταύτην μὲν αὐτῆ φαίην τὴν αἰτίαν, ὅτι μοι δοκεῖ τὸν Δημοσθένους δυνότητος, ἣν ἁπλῶς ἐστιν ὃς ἐν τελευταίοις ἀπασῶν οἴεται δεῖσθαι, τὰ ἀπέρματα καὶ τὰς ἀρχὰς οὗτος ὁ ἀνὴρ παρεσχεῖν. διὰ μὲν δὴ ταύτας τὰς αἰτίας, τόσδε τοὺς ἄνδρας μόνους παρέλαβον. εἰ δὲ τοὺς πρώτων ἠξίουν γράφειν, εἰς κενότητας ἂν μοι ὁ λόγος ἐξέπιπτε. καὶ τοὺς μὲν τὸ μηδὲν ἢ πολὺ δ' ἧττον εὐμήκεις ἔχοντας, εἰς ἀπέραντόν τινα καὶ ἀσύμμετρον ἐξεμηκύνθη γραφήν. καὶ τοὺς τούτων μὲν ἄλλης. ἑτέραν δ' ἀρχὴν ποιήσομαι τῶ λόγου, τοὺς τε Δημοσθένους καὶ Ὑπερείδου καὶ τοῦτον λέγων Αἰσχίνην. ἡ γὰρ δὴ τελευταία ῥητορικὴ, καὶ ὁ κράτος τῶν ἀναγωνίων λόγων, ἐν τούτοις τοῖς ἀνδράσιν ἔοικεν εἶναι.

23 ΔΕΙΝΑΡΧΟΣ.

ΕΡΙ Δεινάρχου τοῦ ῥήτορος οὐδὲν εἰρηκὼς ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχαίων γραφεῖσιν, διὰ τὸ μήτε ἁπλοῦν ἰδίᾳ γεγενέναι χαρακτῆρος τὸν ἄνδρα, ὥσπερ τὸν Λυσίαν, καὶ τὸν Ἰσοκράτειον, καὶ τὸν Ἰσαῖον· μήτε τῶν διῃρημένων ἑτέρως τελευταίων, ὥσπερ τὸν Δημοσθένη, καὶ τὸν Αἰσχίνην, καὶ Ὑπερείδην ἡμεῖς κρίνομεν· ὁρῶν δὲ καὶ τοῦτον τὸν ἄνδρα πολλοῖς ἠξιωμένον ὀνόματος ὅτι δυνότητι λόγων, καὶ ἀποτελειότητα δημοσίους τε καὶ ἰδίους λόγους, ἅτε ὀλίγους, ἅτε δικαπαφεσηκότας, ἠνσάμην δεῖν μὴ παραλιπεῖν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ βίου, καὶ τῶ χαρακτῆρος αὐτοῦ διελθεῖν, καὶ διοίσειν τούς τε γνησίους καὶ ψευδεῖς λόγους, πρώτων, ἢ τῶν γε πλείστων, ἀναγκαιότερον οἰόμην, τοῖς μὴ ἐκ περιττώματος ἀσκῆσαι ῥητορικήν· ἅμα δὲ ὁρῶν οὐδὲν ἀκριβὲς ἅπτε Καλλίμαχον, ἅπτε τοὺς ἐκ Περγάμου γραμματικοὺς περὶ αὐτῶν γράψαντας, ἀλλὰ παρὰ δὲ μηδὲν ἐξετάσαντας περὶ αὐτῶν, τῶν ἀκριβεστέρων ἡμῶν τηκούσης, ὡς μὴ μόνον ἐψεύσθαι πολλὰ, ἀλλὰ καὶ λόγους τοὺς οὐδὲν μὲν αὐτοῦ περιέχοντας, ὡς Δεινάρχου, τοῦτον περιγράφεσθαι· τοὺς δὲ ἐκ αὐτοῦ γραφέντας, ἑτέρων εἶναι λέγειν. ἀλλὰ Δῆμος ὁ Μάγνης, ὃς ἔδοξε γλυκέσθαι πολυΐστωρ, ἐν τῇ περὶ τῶν ὁμωνύμων περιγραμματείᾳ, λέγων καὶ περὶ τούτου τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἐκπολλὴν παραλαβὼν ὡς περὶ αὐτοῦ λέξεων τὴ ἀκριβὲς, διεψεύσθη τῆς δόξης. ὅλην ἢ κωλυόμενος καὶ τοὺς
» λέξεις παραλέσθαι τοῦ ἀνδρός. ἔστι δὲ τὰ ἐκ αὐτοῦ γραφέντα τάδε. Δεινάρχης δὲ ἐνε-
» τύχομεν τέτταρσιν· ὧν ὄντι ὁ μὲν, ἐκ τῶν ῥητόρων τῶν Ἀττικῶν· ὁ δὲ, τοὺς περὶ Κρίτωνα
24 » συναγήοχε μυθολογίας. ὁ δὲ πρεσβύτερος μὲν ἀμφοῖν τούτοιν, Δήλιος δὲ ὁ γλύος, πε-
» ραγματεύμενός τοῦτο μὲν ἔπος, τοῦτο δὲ πρᾶγμα. τέταρτος δὲ, ὁ περὶ Ὁμήρου λό-
» γον συντεθηκώς. ἐθέλω δὲ πρὸς μέρος περὶ ἑκάστου διελθεῖν, καὶ πρῶτον περὶ τῶ ῥήτορος.
» ἔστι δίνων ἕτος, κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν, οὐδὲν ἀπολείπων τῶ Ὑπερείδου χάριτος, ὥστ'
» εἰπεῖν, Καὶ νύ κεν ἢ παρέλασσεν. ἐνθύμημα γὰρ φέρε πισικὴν, καὶ ἆθμα πυκνοδαπόν· πι-
» θανότητός τε μὴν ἕτω δὴ ἥκει, ὥστε παεισάγειν τοὺς ἀκούοντας, μὴ ἀλλως γεγονέναι ὃ πρᾶ-
» γμα, ἢ ὡς αὐτὸς λέγει. καὶ νομίσειν ἂν τις δικῆς εἶναι δοὺς ἐπολαβόντας τὸν λόγον τὸν
» τοῦ Δημοσθένους, εἶναι τούτου. πολὺ γὰρ ἀπέχει τῆς χαρακτῆρος. ἀλλ' ὅμως τοσούτοις σχεδὸς
» ὑπεπεπόλκειν, ὥστε τὰς μὲν ἀλλοις λόγοις, γραφὸν που ἐπ' ἐξήκοντα, καὶ ἑκατὸν
» ὀνόματος, ἀγνοεῖν συμβέβηκε· τὸν δὲ μὴ γραφέντα ἐπ' αὐτοῦ, μόνον ἐκείνῳ νομίζεσθαι. ἡ δὲ
» λέξις ἐστὶ τοῦ Δεινάρχου κυείως ἠθικὴ, παθος κινοῦσα γραφὸν τῇ πικρίᾳ μόνον, καὶ τοῦ τό-
» νου τῆς Δημοσθενικοῦ χαρακτῆρος λειπομένη, τῆ δὲ πιθανοῦ καὶ κυείου μηδὲν ἀπέουσα.
ἐκ τούτων οὐδὲν ἐστὶν ἅτε ἀκριβὲς, ἀλλ' ἅτε ἀληθὲς ῥηθέν. ἅτε γὰρ ἦθος τοιοῦτος, ἅτε

χρόνους, καθ' οὓς ἔζη, ἅτε τόπον ἐν ᾧ διέτριψε, δεδήλωκε. ὀνόματα δὲ μόνον κοινὰ τῶ περιέχοντα ἐσπούδασε· καὶ πλῆθος λόγων εἶπεν οὐδενὶ τῶν σύμφωνον· εἰ δεῖ δὲ τἀναντίον. ἀ δ' ἔζη ἐγὼ αὐτὸς διὰ ἐμαυτῆ κατελαβόμην, ταῦτ' ἐστίν. Δείναρχος, ὁ ῥήτωρ, ὑός μὲν ἦν καὶ ἔζη Σωφράτους. Κοείνθιος δὲ ὁ γένος· ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀθήνας, καθ' ὃν χρόνον ἔζησεν ὁ βίος τῶν φιλοσόφων καὶ ῥητόρων διαπρεπῶν, Θεοφράστῳ τε συνεγένετο, καὶ Δημητρίῳ τῆ Φαληρεῖ. ἦν δὲ τοῖς πολιτικοῖς λόγοις γνόμενος, ἀκμάζοντων ἔτι τῶν περὶ Δημοσθένην, ἤρξατο λόγους γράφειν, καὶ προῆκε καὶ μικρὸν εἰς δόξαν. μάλιστα δὲ ἤκμασε μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, Δημοσθένους μὲν καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων φυγῆς αἰδίοις καὶ θανάτοις προπεσόντων, Θεόνου δὲ τοῦ πολιτοπολεμοῦντος μετὰ τῶν ἀνδρὸς ἀξίως λόγου. καὶ διετέλεσεν ἐτῶν πέντε καὶ δέκα καὶ χρόνου λόγους συγγεγράφων τοῖς Θεσμοφόροις, ἕως Κάσανδρος τὴν πόλιν κατέσχεν. ὅτε δὲ Ἀναξικράτης ἦρχοντος, ἐφ' ὃ κατέλυσαν τὸν ἐν τῇ Μουνυχίᾳ φρουρὸν, ὑπὸ Κασάνδρου καταστασθεῖσαν, οἱ περὶ Ἀντίγονον καὶ Δημήτριον βασιλεῖς, αἰτίαν ἔχων, ἅμα τοῖς ὑπεφανεσάτοις Ἀθηναίοις, καί τοι ξένος αὐτὸς ὤν, κατελῦσαν τὸν δῆμον, ὁρῶν ἠρεθισμένους τοὺς Ἀθηναίους· καὶ μάλιστα τῆ πλευτεῖν ἑαυτὸν, ὑφορώμενος μὴ διὰ τοῦτο πάθη τι δεινόν· εἰσελθεῖν μὲν εἰς δικαστήριον οὐχ ὑπέμεινεν, ἐξελθὼν δὲ τῆς πόλεως, καὶ ἐλθὼν εἰς Χαλκίδα τὴν ἐν Εὐβοίᾳ, τὸν ὠὸν Ἀναξικράτους χρόνον ἕως Φιλίππου, πεντεκαίδεκα ἔτη γενόμενον, ἐκεῖ διέτριψεν, εἴ τις αὐτῆ γένοιο διὰ Θεοφράστου καὶ τῶν ἀνὴρ φίλων καθόδος, ἐπεμένων. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως μετ' ἀνδρῶν φυγάδων κἀκείνῳ καταλθεῖν, ἀφικόμενος εἰς Ἀθήνας, καὶ παρ' ἑνὶ τῶν φίλων περιξείνῳ καταμεῖς, χρησίου ἐπολλύ, γηραιὸς ὢν ἤδη, καὶ τὰς ὄψεις ἀσθενής. ὀλιγώρως δὲ ἔχοντος τοῦ περιξένου πρὸς τὴν ζήτησιν, δίκην ἔλαχεν αὐτῆ περὶ τῶν χρημάτων, αὐτὸς οὐδεπώποτε πρότερον εἰς δικαστήριον παρελθών. ἔτος μὲν ὁ βίος τοῦτος. ἐπεδείκνυτο δὲ ἔναγχον αὐτῶν, ἔκ τε τῶν ἰσομοιῶν τῶν Φιλοχόρου, καὶ ἃς ὧν αὐτὸς περὶ αὐτῶν συνέγραψεν ἐν τῆ λόγῳ τῆ κατὰ Περξένου, ὃς εἴρηται μὲν μετὰ τὸν φυγὸν, πρεσκαμάζων δὲ ἔχει τὸν γράφειν τοῦτον· Δείναρχος Σωφράτους Κοείνθιος, Περξένῳ, ᾧ συνέμι, ἐλάβετο παλαίστων δύο. Ἐβλαψέ με Περξένος, ὑποδεξάμενος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ, πλὴν ἐν ἀγρῷ, ὅτε πεφυγὼς Ἀθήνηθεν καὶ ἦν ἐκ Χαλκίδος, χρεοστὰς μὲν στατῆρας ὀγδοήκοντα καὶ διακοσίους καὶ πέντε, ὧς ἐκόμισα ἐκ Χαλκίδος, εἰδότος Περξένου, καὶ εἰσῆλθον ἔχων εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἐργυρώματα ἐκ ἐλάττω εἴκοσι μυῶν ἀξία, ὅτι βλαβύσας τοῦτο. ἃ μὲν ἄλλα καὶ ἐν αὐτῆ ᾧ λόγῳ, διὰ τοῦ μὲν ἐν ἀρχῇ περὶ τῆ μηδεμίαν δίκην προτέρου εἰσελθεῖν δεδήλωκεν· ἐν δὲ τοῖς προτέρου μὲν τοῦτο, προῆτον μὲν ἐν ᾧ προοιμίῳ τὴν βλάβην, τὴν ἡμερινὴν αὐτῆ διὰ Περξένου, δεδήλωκεν· ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς, περὶ τε τῆς φυγῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν διεξέρχεται πρότερον ἐξ ὧν γέγνεται φανερὰ τὰ προφερόμενα. καὶ ἔτι πρὸς τοῦτοις, ὅτι ξένος διέμενε, καὶ γέρων ἤδη ὢν εἶπε τὸν λόγον, ἐξ ὧν ὅτι τῆ τέλη τῆς δίκης εἴρηκε. Ταῦτα μὲν αὐτὸς ὁ Δείναρχος περὶ ἑαυτοῦ. Φιλόχορος δὲ ἐν ταῖς Ἀτθικῆς ἱστορίαις, περί τε τῆς αὐτῆς τῶν καλεσαμένων τὸν δῆμον, καὶ περὶ τῆς καθόδου πάλιν ἔτως λέγει· Τῶ γὰρ Ἀναξικράτους ἄρχοντος, διὰ μὲν ἡ τῶν Μεγαρέων πόλις ἑάλω· ὁ δὲ Δημήτριος, ὁ κατελθὼν ἐκ τῶν Μεγάρων, κατεσκευάζετο τὰ πρὸς τὴν Μουνυχίαν· καὶ τὰ τείχη καπασκάψας, ἀπέδωκε τῶ δήμῳ. ὕστερον δὲ εἰσηγγέλθησαν πολλοὶ πολιτῶν, ἐν οἷς ὁ Δημήτριος ὁ Φαληρεύς. οἳ δὲ εἰσαγγελθέντων, τὰς μὲν ἐκ ὑπομείναντας τὰς κρίσιν, ἐνεδανάτωσαν τῇ ψήφῳ· τὰς δὲ ὑπανασώσαντας, ἀπέλυσαν. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ ὀγδοῆς. ἐν δὲ τῇ ἑνάτῃ φησί· Τῶ δὲ ἑνιαυῷ δ' διελθόντος, ἑτέρου δὲ εἰσιόντος, ἐν ἀκροπόλει σημεῖον ἐλθεῖν τοιοῦτο. κύων εἰς τὸν τοῦ Γολιάδου νεὼν εἰσελθοῦσα, καὶ δῦσα εἰς τὸ Γαμφρόσιον, ὃπερ ἐστὶ Θωμὸν ἀναβᾶσα τῶ Ἐρκίῳ Διὸς, ὑπὸ τῇ ἐλαίᾳ, κατέκειτο. πάτειον δὲ ἔστι τοῖς Ἀθηναίοις, κύνα μὴ ἀναβαίνειν εἰς ἀκρόπολιν. περὶ τοῦτον δὲ χρόνον καὶ τοῦ ἱερῶ μὲν ἡμέραν, ἡλίου τ' ἐξέχοντος, καὶ ὕσης αἰθρίας, ἀέρι δ' ὅτι ἴνα χρόνον ἐγίνετο σκιαμάχης. ἡμεῖς δὲ ἐρωτήσαντες ὑπό τε τῶ σημείου, καὶ τῶ φαντάσματος, εἰς ὃ φέρει, φυλάσσων καὶ θορυβοῦντα ἐφαμιλλώμενον ἀμφότερα· καὶ τοῦτο σὺν μεταβολῆς πραγμάτων ἐσομένου, ἀλλ' ἐν τῇ κατούσῃ πολιτείᾳ· καὶ τὴν κρίσιν ὑπὸ τελεαθεῖσαν σωέβη. προφρημένων δὲ τούτων, ἓν ἔτι

Ἡλικία, ἐκ τῆς αὐτοῦ λόγων βάσανος.

λείπεται καὶ ἀναγκαιότατον, τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ διορίσαι· ἵνα καὶ περὶ τῶν λόγων τῶν τε γνησίων αὐτοῦ καὶ μή, σαφές τι ἔχωμεν λέγειν. τίθεμεν δὴ αὐτὸν ἑβδομηκοστὸν ἔχοντα ἔτος, ἀπὸ τῆς φυγῆς κατεληλυθέναι· ὡς καὶ αὐτός φησι, γέροντα αὐτὸν ἀποκαλῶν· ἀφ᾽ οὗ χρόνου καὶ καλεῖν τοὺς ἐν τῇ ἡλικίᾳ ταύτῃ μάλιστα εἰώθαμεν. ὑποκειμένων δὲ τούτων ὁ λογισμὸς ῥᾴδιος. τὸ γὰρ ἀκριβὲς οὐκ ἔχομεν· εἴη ἂν κατὰ Νικόφημον ἄρχοντα γεγονώς. εἰ δέ τις ἢ πρεσβύτερον ἢ νεώτερον τῶν εἰρημένων χρόνων αὐτὸν εἶναί φησι, πρὸς τῷ μηδὲν ὑγιὲς λέγειν, καὶ λόγους αὖ πολλοὺς ἀφέληται· μᾶλλον δὲ πάντας, πλὴν πέντε, ἢ ἕξ. τῶν μέν, πρεσβύτερον αὐτόν, τῶν δέ, νεώτερον εἶναι λέγων. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἄρξασθαι λέγοντες αὐτὸν λόγους συγγράφειν ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἢ ἕκτου

27 πρὸς τῷ εἰκοστῷ ἔτους, οὐκ ἂν ἁμάρτοιμεν· ἄλλως τε καὶ τῶν περὶ Δημοσθένη τότε ἀκμαζόντων. ἕκτος δὲ καὶ εἰκοστός ἐστιν ἀπὸ Νικοφήμου, Πυθόδημος. ὥσθ᾽ ὅσους εὑρίσκομεν πρεσβυτέρους τούτου

* τοῦ ἄρχοντος, τοὺς φερομένους εἰς αὐτόν, λόγους ἐν τοῖς οὐσίνης εἶθ᾽ ἵστασθαι, ἀπιστοίημεν ἂν εἰκότως. ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐπ᾽ Ἀναξικράτους ἕως Φιλίππου τελεσμένους ἀγῶνας, ὁμοίως ἐν τοῖς ψευδέσιν ἀναγράφοιμεν ἄν· οὐ γὰρ εἰς Χαλκίδα ἄν τινες ἔπλεον λόγων χάριν, ἢ ἰδίων, ἢ δημοσίων· οὐ γὰρ τέλεον ἠπόρουν οὕτω λόγων. ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος τἀνδρός, ὡς οἷόν τε ἀκριβέστατα, εὕρηται, πρὸς

Τῶν λόγων ὁ χαρακτήρ.

ὃν καὶ τῶν λόγων τοῖς τε γνησίοις, καὶ μή, διακρινοῦμεν· καιρὸς ἤδη καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ λέγειν. ἔστι δὲ δυσόριστον. οὐδὲν γὰρ οὔτε κοινόν, οὔτ᾽ ἴδιον ἔχει, οὔτ᾽ ἐν τοῖς ἰδίοις, οὔτ᾽ ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν· ἀλλὰ καὶ τοῖς Λυσίου παραπλήσιός ἐστιν ὅπου γε, καὶ τοῖς Ὑπερείδου, καὶ τοῖς Δημοσθένους λόγοις. καὶ τούτων πολλὰ δή τις ἔχει παραδείγματα ἐκθέσθαι· τοῦ μὲν Λυσιακοῦ χαρακτῆρος, ἔν τε τῷ περὶ Μνησικλέους λόγῳ, καὶ ἐν τῷ κατὰ Λυσικράτους ὑπὲρ Νικομάχου, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς· τοῦ δ᾽ Ὑπερείδου, ταῖς τε οἰκονομίαις ἀκριβεστέρου, καὶ ταῖς κατασκευαῖς γενναιοτέρου πως ὄντος τῶν Λυσιακῶν, ἐν πλείοσι μὲν ἢ τριάκοντα Δεινάρχου λόγοις, παραδείγματα εὑρεῖν ἐστιν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀγάθωνος διαμαρτυρίας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ Δημοσθενικοῦ χαρακτῆρος, ὃν μάλιστα ἐμιμήσατο, πολὺ πλείω δύναιτ᾽ ἄν τις εἰπεῖν, ὡς καὶ ἐν τῷ κατὰ Πολυεύκτου. προοιμιάζεται γὰρ ὁμοίως ἐκείνῳ, καὶ δι᾽ ὅλου τοῦ λόγου παραπλήσιος μεμένηκε. πῶς οὖν ἄν τις δυνηθείη τοὺς γνησίους αὐτῷ γνωρίζειν λόγους; πρῶτον μέν, εἰ ἐπίσταιτο τοὺς τῶν ἄλλων χαρακτῆρας· ἔπειτα, τοὺς μὲν Λυσίου παραπλησίους λόγους τούτῳ προσφέροι· τοὺς δ᾽, Ὑπερείδου δόξαντας εἶναί τισι Δεινάρχου λόγους, μακρὰ ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν βιβλίων χαίρειν εἰπών· τοὺς δὲ τῷ Δημοσθενικῷ χαρακτῆρι προσεληλυθότας, ὡς οἷόν τε τούτου τοῦ ἀνδρὸς διαβεβαιοῖτο εἶναι. ἔστι μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ῥητόρων, οὓς μεμίμηται, μεγίστη γνῶσις ἡ ὁμοειδία τῶν λόγων. αὐτίκα ὁ μὲν Λυσίας, ἔν τε τοῖς ἰδίοις καὶ τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν, αὐτὸς αὑτῷ ὁμολογούμενός ἐστιν· εἴς τε τὸν λεκτικὸν τρόπον, καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων

28 σαφήνειαν, καὶ σύνθεσιν, αὐτοφυῆ μέν, καὶ λείαν εἶναι δοκοῦσαν, παντὸς δὲ λόγου κατὰ τὴν ἡδονὴν διαφέρουσαν. ὁ δ᾽ Ὑπερείδης, κατὰ μὲν τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων ἥττηται Λυσίου· κατὰ δὲ τὸν πραγματικὸν τρόπον, διαφέρει. διηγεῖται δὲ πολλαχῶς· ποτὲ μέν, κατὰ φύσιν· ποτὲ δέ, ἀπὸ τοῦ τέλους ἐπὶ τὴν ἀρχὴν πορευόμενος, πιστοῦται οὐ κατ᾽ ἐνθύμημα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ᾽ ἐπιχείρημα πλατύνων. ὁ δὲ τούτους τε καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ὑπερβαλλόμενος Δημοσθένης, ἅπαντα μιμησάμενος, καὶ πάντων τὰ κάλλιστα ἐκλεξάμενος, δῆλος μὲν καὶ τῇ φωνῇ μόνον, δῆλος δὲ καὶ τῷ καθ᾽ ἕνα ἕκαστον λόγον πρέποντι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ συνθέσει, καὶ τῷ τῶν σχηματισμῶν ἀγκύλῳ, καὶ τῇ οἰκονομίᾳ, καὶ τῷ πάθει, καὶ τὸ μέγιστον τῇ δεινότητι. ὁ δὲ Δείναρχος, οὔτε ὅμοιος ἐν ἅπασίν ἐστιν, οὔτε ἰδίας οὔτινος εὑρετής, δι᾽ οὗ γνώσεταί τις αὐτὸν ἀκριβῶς, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον. πολὺ γὰρ ἐμφαίνει μιμήσεώς τε καὶ αὐτός, ὥσπερ τῶν λόγων ἀρχέτυπον διαφόρων· ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Ἰσοκράτους μαθημάτων, καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰσοκράτους. ἔστωσαν δή τινες ἐπιγραφόμενοι λόγοι, καὶ ὄντες, Δεινάρχου, πολλὴν ἔχοντες πρὸς τὰ Λυσιακὰ ὁμοιότητα. τούτων ὁ βουλόμενος ποιεῖσθαι τὴν διάγνωσιν, πρῶτον μὲν τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου θεωρείτω. ἔπειτ᾽, ἐὰν μὲν ἀρετήν τε καὶ χάριν τοῖς λόγοις ἐπανθοῦσαν ἴδοι, καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων ἐκλογὴν ἐνοῦσαν, καὶ τὸ μηδὲν ἄψυχον εἶναι τῶν λεγομένων, θαρρῶν λεγέτω τούτους Λυσίου. ἐὰν δὲ μήτε χαρίεν ὅμοιον εὑρίσκῃ, μήτε τὸ πιθανόν, καὶ τὸ τῶν ὀνομάτων ἀκριβές, μήτε τῆς ἀληθείας ἁπτόμενον, ἐν τοῖς Δεινάρχου λόγοις

λόγοις αὐτοὺς ἐάτω. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν Ὑπερείδου· ἐὰν τῆς μὲν λέξεως τὸ ἰσχυρόν, τῆς δὲ συνθέσεως τὸ ἁπλοῦν, τῶν δὲ πραγμάτων τὸ εὔκαιρον, τῆς δὲ κατασκευῆς τὸ μὴ τραγικὸν μηδὲ ὀγκῶδες ἔχῃ· ταῦτα γὰρ μέγιστα ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς ἴδιά ἐστιν· Ὑπερείδου λεγέτω. ἐὰν δὲ ἐνδεεστέρως ἐν αὐτοῖς τούτοις ἔχῃ, καὶ τὰ ἄλλα πάντα μὴ φαύλως ᾖ γεγραμμένα, ἐν τοῖς Δεινάρχου πάλιν ἀναγραφέτω. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ περὶ Δημοσθένους ὑπολαμβάνομεν. ἐὰν μὲν καὶ ἡ τῆς λέξεως μεγαλοπρέπεια, καὶ ἡ τῆς συνθέσεως ἐξαλλαγή, καὶ τὸ τῶν παθῶν ἔμψυχον, καὶ τὸ διὰ πάσης κεραίας δηκτικὸν πικρὸν καὶ νοερόν, τό τε πνεῦμα, καὶ ἡ δεινότης πᾶσι παρέπηται, μηδὲν ἔτι τὸ κωλῦον 29 ἔστω, Δημοσθένους αὐτοὺς ἀναγράφειν. ἐὰν δὲ λίπῃ τὸ ἐν ἑκάστῳ τούτων ἄκρον, ἢ τὸ διὰ πάσης

Τῆς τῶν ἀρχαίων μιμήσεως ἐξέτασις.

ἰδέας ὅμοιον, μενέτωσαν ἐν τοῖς Δεινάρχου. ὡς δὲ καθόλου εἰπεῖν, δύο τρόποις τῆς διαφορᾶς, καὶ πρὸς τὰ ἀρχαῖα μιμήσεως, εὕροι τις ἄν· ὧν ὁ μέν, φυσικός τέ ἐστι, καὶ ἐκ πολλῆς κατηχήσεως καὶ συντροφίας λαμβανόμενος· ὁ δὲ τούτῳ προσεχής, ἐκ τῶν τῆς τέχνης παραγγελμάτων. περὶ μὲν οὖν τοῦ προτέρου, τί ἄν τις καὶ λέγοι; περὶ δὲ τοῦ δευτέρου τί ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν· ὅτι πᾶσι μὲν τοῖς ἀρχετύποις, αὐτοφυής τις ἐπιπρέπει χάρις, καὶ ὥρα· τοῖς δ᾽ ἀπὸ τούτων κατεσκευασμένοις, κἂν ἐπ᾽ ἄκρον μιμήσεως ἔλθωσι, πρόσεστίν τι ὅμως τὸ ἐπιτετηδευμένον, καὶ οὐκ ἐκ φύσεως ὑπάρχον. καὶ τούτῳ τῷ παραγγέλματι, οὐ ῥήτορες μόνον ῥήτορας διακρίνουσιν, ἀλλὰ καὶ ζωγράφοι τὰ Ἀπελλοῦ, καὶ τῶν ἐκεῖνον μιμησαμένων· καὶ πλάσται, τὰ Πολυκλείτου· καὶ γλυφεῖς, τὰ Φειδίου. καὶ οἱ μὲν Πλάτωνα μιμεῖσθαι λέγοντες, καὶ τὸ μὲν ἀρχαῖον, καὶ ὑψηλόν, καὶ εὔχαρι, καὶ καλόν, οὐ δυνάμενοι λαβεῖν, διθυραμβώδη δὲ ὀνόματα καὶ φορτικὰ εἰσφέροντες, κατὰ τοῦτ᾽ ἐλέγχονται ῥᾳδίως· οἵ τε Θουκυδίδην ζηλοῦν λέγοντες, καὶ τὸ μὲν εὔτονον, καὶ στερεόν, καὶ δεινόν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, χαλεπῶς ἐκλαμβάνοντες, τοὺς δὲ σολοικοφανεῖς σχηματισμούς, καὶ τὸ ἀσαφὲς προχειριζόμενοι, πάνυ εὐχερῶς ἀνευρίσκονται ἐκ τούτου τοῦ παραγγέλματος. ὥσπερ γε καὶ ἐπὶ τῶν ῥητόρων, οἱ μὲν Ὑπερείδην μιμούμενοι, διαμαρτάνοντες τῆς χάριτος ἐκείνης, καὶ τῆς ἄλλης δυνάμεως, αὐχμηροί τινες ἐγένοντο, οἷοι γεγόνασι Ῥοδιακοὶ ῥήτορες, οἱ περὶ Ἀρταμένην, καὶ Ἀριστοκλέα, καὶ Φιλάγριον, καὶ Μόλωνα. οἱ δ᾽ Ἰσοκράτην καὶ τὰ Ἰσοκράτους ἀποτυπώσασθαι θελήσαντες, ὕπτιοι, καὶ ψυχροί, καὶ ἀσύστροφοι, καὶ ἀναληθεῖς. οὗτοι δ᾽ εἰσὶν οἱ περὶ Τίμαιον, καὶ Πλάτωνα, καὶ Σωσιγένην. οἱ δὲ Δημοσθένη προχειρισάμενοι, καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνου διώκοντες, τῆς μὲν προαιρέσεως ἕνεκα ἐπῃνέθησαν, οὐ μὴν ἴσχυσαν τὰ κράτιστα τῶν ἐκείνου τοῦ ῥήτορος ἔργων λαβεῖν. τούτων ἄριστον ἄν τις θείη τὸν Δείναρχον γενέσθαι· λείπεται δὲ Δημοσθένους, κατὰ μὲν τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων, τῇ δεινότητι· κατὰ δὲ τὴν σύνθεσιν, τῇ ποικιλίᾳ τῶν σχημάτων, καὶ τῇ ἐξαλλαγῇ· κατὰ 30 δὲ τὴν εὕρεσιν τῶν ἐπιχειρημάτων, τῷ μὴ καινὰ καὶ παράδοξα λαμβάνειν, ἀλλὰ φανερά, καὶ ἐν τῷ μέσῳ κείμενα· κατὰ δὲ τὴν οἰκονομίαν, τῇ τάξει, καὶ ταῖς ἐξεργασίαις τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ ταῖς προκατασκευαῖς, καὶ ταῖς ἐφόδοις, καὶ τοῖς ἄλλοις τεχνικοῖς παραγγέλμασιν, ἃ περὶ αὐτὴν ἐστὶ τὴν ἰδέαν. μάλιστα δ᾽ αὐτοῦ λείπεται τῇ συμμετρίᾳ, καὶ τῷ καιρῷ πρέποντι. λέγω δὲ ταῦτα, οὐκ ἐν τῷ καθόλου τρόπῳ, ὡς μηδὲν τούτων κατορθοῦντος, ἀλλ᾽ ἐν τῷ κοινοτέρῳ, καὶ ὡς ἐπιτοπολύ. δι᾽ αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ ἀγροικὸν τινες Δημοσθένην ἔφασαν εἶναι, κατὰ τὸ ἐλλιπὲς τῆς οἰκονομίας ταύτην περὶ αὐτοῦ τὴν δόξαν λαβόντες. τὸ γὰρ ἀγροικον, τοῦ πολιτικοῦ σώματος, οὐ μορφῇ, κατασκευῇ δὲ καὶ διαθέσει τινὶ τῆς μορφῆς διενήνοχεν. ἃ μὲν οὖν ἐνεδέχετο περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνδρὸς εὑρεῖν τε καὶ γράψαι, ταῦτ᾽ ἐστίν. ἐπὶ δὲ τὴν τῶν λόγων διάγνωσιν τρέψομαι. τοῖς

Τοῖς τοῦ Δεινάρχου λόγοις διάγνωσις.

μὲν οὖν γνησίοις, αὐτὸ τὸ τῆς ἀναγραφῆς προσέσται μόνον· τοῖς δὲ ψευδέσι, τὰ τοῦ τ᾽ ἐλέγχου καὶ τῆς αἰτίας διηκριβωμένα, δι᾽ ἣν ἕκαστον ἀθετοῦμεν αὐτῶν. ἐπεὶ δ᾽ ἀναγκαία πρὸς ταῦτα ἡ τῶν χρόνων διάγνωσις, τοὺς Ἀθήνησιν ἄρξαντας, ἀφ᾽ οὗ Δείναρχον ὑπεθέμεθα γεγονέναι χρόνου, μέχρι τῆς δοθείσης αὐτῷ, μετὰ τὴν φυγήν, καθόδου, γινομένους ἑβδομήκοντα, προσθήσομεν. εἰσὶ δὲ οἵδε.

Νικόφημος.	Καλλιμήδης.	Εὐχάριστος.	Κηφισόδοτος.
Ἀγαθοκλῆς.	Ἐλπίνης.	Καλλίστρατος.	Διότιμος.
Εὔδημος.	Ἀριστόδημος.	Θεσσαλός.	Ἀπολλόδωρος.
Καλλίμαχος.	Θεόμνητος.	Θεμιστοκλῆς.	Ἀρχίδας.

Εὔδωρος. Λυκίσκος. Πυθόδοτος. Σωσιγένης.
Νικόμαχος. Θεόφραστος. Λισιμαχίδης. Χαιρωνίδας.
Φρύνιχος. Πυθόδημος. ἐπὶ τούτου πρῶτον αὐτὸν εἰς δικαστήριον
τοὺς συγγραφεῖς ὑπεθέμεθα. μετὰ δὲ τοῦτον, Εὐαίνετος.
Κτησικλῆς. Νικοκράτης. Νικήτης. Αριστοφάνης.
Αριστοφῶν. Κησιφῶν. Εὐθύκριτος. Ἡγήμων.
Κρέμης. Αντικλῆς. Κηφισόδωρος. Φιλοκλῆς.
ἐπὶ τούτου, τὴν φρουρὰν ἐδέξαντο Αθηναῖοι, καὶ ὁ δῆμος κατελύθη.
31 Ἄρχιππος. Νέαιχμος, Απολλόδωρος. Ἄρχιππος.
Δημογένης. Δημοκλείδης. Πραξίβουλος. Νικόδωρος.
Θεόφραστος. Πολέμων. Σιμωνίδης. Ἱερομνήμων.
Δημήτριος. Καίριμος. Ἀναξικράτης. ἐπὶ τούτου ἡ καταστα-
θεῖσα ὑπὸ Κασσάνδρου ὀλιγαρχία κατελύθη, καὶ οἱ εἰσαγγελθέντες ἔφυγον, ἐν οἷς καὶ Δεί-
ναρχος ἦν. Κόροιβος. Εὐξένιππος.
Φερεκλῆς. Λεώστρατος. Νικοκλῆς. Καλλίαρχος.
Ἡγέμαχος. Εὐκτήμων. Μνησίδημος. Αντιφάτης.
Νικίας. Νικόστρατος. Ολυμπιόδωρος. Φίλιππος. ἐπὶ
τούτου κάθοδος ἐδόθη τοῖς τε δήμοις φυγάσι, καὶ Δειναρχῷ, ὑπὸ βασιλέως Δημητρίου.

Δημόσιοι λόγοι γνήσιοι.

Κατὰ Πολυεύκτου βασιλεύειν λαχόντος δοκιμασία· Πολλὰ καὶ ἀγαθὰ γένοιτο. Κατὰ Πολυεύκτου, ἐκφυλλοφορηθέντος ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἔνδειξις· Πάλαι θαυμάζω ὑμᾶς. Κατὰ Πολυεύκτου, περὶ τοῦ Τεωφανίου· Περὶ μὲν αὐτῆς τῆς μηνύσεως. Περὶ τοῦ Τεωφάνου ἐπίλογος· Βραχὺν ὦ ἄνδρες. Κατὰ Πυθέου, ξενίας· Ἱκανὴ μὲν ἦν πρόφασις. Κατὰ Πυθέου, περὶ τῶν κατὰ τὸ ἐμπόριον· Ἐπειδὴ τοῖς μὲν λέγειν τῶν ῥητόρων. Κατὰ Τιμοκράτους· Ὥσπερ δίκαιόν ἐστι. Κατὰ Λυκούργου εὐθύναι· Οἶδα ὅτι, κἂν μηδὲν ὑμῖν συνηγορία αἰσχύνη. Κατὰ Δινίου· Βουλοίμην ἄν, ὦ ἄνδρες. Κατὰ Φωρασεβείας· Ἆρά γ' εἴ τινες. Κατὰ Καλλαίσχρου, περὶ τῶν τιμῶν· Πολλάκις ὦ Αθηναῖοι. Πιρηνικός· Ἅπαντα συμβήσεσθαι. Ἔτι κατὰ Διονυσίου, τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως· Ἴσως μὲν ὦ Αθηναῖοι. Καθ' Ἱμερίου εἰσαγγελτικός· Οὐδένα νομίζω, ὦ Αθηναῖοι. Εἰσαγγελία κατὰ Πιστίου· Ὥσπερ καὶ ὑμῶν ἕκαστος. Κατὰ Πισικλέους, εἰσαγγελία ξενίας· Οὐδένα πώποτε οἶμαι. Κατὰ Θεοκρίνου· Ἔνδειξις τοῦ πατρὸς, ὦ Αθηναῖοι. τοῦτον Καλλίμαχος ἐν τοῖς Δημοσθένους φέρει. Κατὰ στεφανοῦ
★ ἰαγενόμων ὑπάρχει τοῦ νόμου δεδωκότος, ὦ ἄνδρες. Κατὰ Κλεισθένους εἰσαγγελία· Οὐκ ἀγνοῶ, ἄνδρες. Διαδικασία Φαληρέων πρὸς Φοίνικας, ὑπὲρ τῆς ἱερωσύνης τοῦ Ποσειδῶ-
32 νος· Εὔχομαι, νὴ τὴν Αθηνᾶν, πρέπειν δή. Πρὸς τὴν Κηφισῶντος ἀπογραφήν· Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες, δέομαι. ὁ ὕστερος· Τὰ μὲν περὶ τὴν ὠνήν. Απολογία διαμαρτυρίας πρὸς τὴν Χάρητος εἰσαγγελίαν κατὰ Φειδιάδου γραμματέως· Οὔτ' ἔχθρας οὐδεμιᾶς ἕνεκα. Κατὰ Φιλοκλέους, ὑπὲρ τῶν Ἁρπαλίων· Τί χρὴ λέγειν τὸ πρὸς τῶν. Κατὰ Γνωδίου, περὶ τῶν Ἁρπαλίων· Οὐκ ἄδηλον. Κατ' Αριστονίκου, περὶ τῶν Ἁρπαλίων· Εὐτύχημα μὲν ἦν, ὦ ἄνδρες. Κατὰ Δημοσθένους, περὶ τῶν Ἁρπαλίων· Ὁ μὲν δημαγωγὸς ὑμῖν. Κατὰ Αριστογείτονος περὶ τῶν Ἁρπαλίων· Πάνθ' ὡς ἔοικεν, ὦ ἄνδρες.

Ψευδεπίγραφοι δημόσιοι.

Κατὰ Θεοδώρου, εὐθυντικός· Ἥκιστα μὲν ὦ ἄνδρες· πρεσβύτερος ἐστὶ τῆς Δειναρχου ἡλικίας. εἴρηται γὰρ ἐπὶ Θεοφίλου τῇ Θεμιστοκλέους ἄρχοντος μετὰ Θέλλον ἀνιόντα ἐνιαυτῷ τρίτῳ, ὡς ὄξ αὐτοῦ τοῦ λόγου γίγνεται φανερόν· οὔπω πέμπτον, ὡς δείξομεν, ἔτος ἔχοντος αὐτοῦ. Κατὰ κηρύκων· Εἰ μὲν ὁ πατὴρ, ὦ ἄνδρες. οὗτος ὁ ἀγὼν εἴρηται ἐπ' ἄρχοντος Εὐβούλου ἢ Λυκίσκου, τοῦ μετ' Εὔβουλον,

Εὔβουλον, οὔπω εἴκοσι ὄντος αὐτοῦ. ὁ μὲν γὰρ λόγος, περί τινος ἀποψηφισθέντος, γέγονεν ἐπ' Ἀρχείου, τοῦ μετὰ Θεμιστοκλέα. δῆλον δ' ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου γίγνεται. Κατὰ Μοσχίωνος, ἀπογραψαμένου αὐτὸν Νικοδίκου· υἱὸν ἀποψηφισάμενον ὦ ἄνδρες τοῦ Μοσχίωνος συμβαλών. καὶ οὗτος ὁ λόγος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τῷ προτέρῳ εἴρηται. δηλοῦται δ' ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς τοῦ λόγου, καὶ τὰ τῶν ἑξῆς. Κατὰ Μενεκλέους ἀπαγωγῆς· Ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τῶν νόμων, καθ' οὓς καὶ οὗτος εἴρηται, παιδὸς ὄντος ἔτι Δειναρχου. ὁ μὲν γὰρ κρινόμενος, ἐστὶ Μενεκλῆς, ὁ τὴν ἱερείαν Νίνου ἔχων· ὁ δὲ κατηγορῶν, υἱὸς τῆς Νίνου. ἔστι δὲ ταῦτα πρεσβύτερα τῆς Δειναρχου ἀκμῆς. ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένους περὶ τοῦ ὀνόματος δεδηλώκαμεν λόγος, ἐν ᾧ τούτων μέμνηται, κατὰ Θεσσαλὸν ἢ Απολλόδωρον ἄρχοντα τετέλεσται, ὡς ἐν τοῖς περὶ Δημοσθένους δεδηλώκαμεν. εἰ δ' ὡς τεθνηκότος ἤδη τοῦ Μενεκλέους ὁ Δημοσθένης ἐκεῖ μέμνηται, λέγων· Ἑωρᾶτε γὰρ πάντες αὐτὸν χρώμενον, ἕως ἔζη Μενεκλῆς· παλαιὸς λόγος τίς ἐστιν. ὅτι δὲ οὗτος ὁ Μενεκλῆς ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, δεδήλωκεν ὁ κατηγορῶν. Διαδικασία Ἀθμονεῦσι περὶ τῆς Μυρρίνης καὶ τῆς 33
Μίλακος· Εὔχομαι δὴ τῇ Δήμητρι καὶ τῇ Κόρῃ. πρεσβύτερός ἐστι τῆς Δειναρχου ἀκμῆς. εἴρηται γὰρ ἐπὶ Νικομάχου ἄρχοντος, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου γίγνεται δῆλον· ἓν πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτος τοῦ ῥήτορος ἔχοντος. οἱ μὲν οὖν τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ φερόμενοι ψευδεπίγραφοι εἰς αὐτὸν λόγοι, εἰσὶν οἵδε. μετὰ δὲ τὴν ἐξ Αθηνῶν εἰς Χαλκίδα ἀναχώρησιν, οἵδε· Διαδικασία τῆς ἱερείας τῆς Δήμητρος πρὸς τὴν ἱεροφάντην· Πολλῶν καὶ παραδόξων, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὗτος ὁ λόγος, ἤδη πεφευγότος αὐτοῦ εἴρηται, ὡς ἐξ αὐτοῦ γίγνεται φανερόν. μέμνηται γὰρ ἐν αὐτῷ τῆς καταχούσης ὀλιγαρχίας. Ἔργα ποιεῖς κατὰ Τιμοκράτους, εἰσαγγελτικὸς δήμου καταλύσεως. οὗτος καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐπιγραφῆς ἐστι δῆλος ψευδεπίγραφος ὤν. Κατὰ Σπουδίου· Καὶ ἐν τῷ δήμῳ κατηγορήσειν ὑπεσχόμην. μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ὀλιγαρχίας εἴρηται. καὶ οὗτος ἤδη Δειναρχου φαίνεται φεύγοντος, ὡς ἐξ αὐτοῦ μάλιστα τοῦ λόγου γίγνεται φανερόν. Διαδικασία Εὐδανέμων πρὸς κήρυκας ὑπὲρ τοῦ κενῶς οὐδαμῶς· τοιαῦτα πρά- ★
γματα. καὶ οὗτος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους εἴρηται, πεφευγότος ἤδη τοῦ ῥήτορος, ὡς ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ πάλιν δηλοῦται. Αττικός· Πάντων ἦσαν ὁμοίως. καὶ οὗτος εἴρηται ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις, ὡς καὶ ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ φανερὸν γίγνεται. Αἰτωλικός· Καὶ ἡμεῖς ὦ ἄνδρες Αἰτωλοὶ πρέσβεις. οὗτος καθεστώσης τῆς ὀλιγαρχίας, ὑπὸ τῶν Αθήνηθεν φυγάδων εἴρηται, δεομένων τοὺς Αἰτωλοὺς αὐτοῖς βοηθεῖν, ἐπεὶ καὶ ὁ Κάσσανδρος αὐτοὺς ἐλευθεροῦν ἐπεχείρει, ὡς ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ γίγνεται τοῦτο δῆλον. οὐκοῦν εἰκὸς, φίλον ὄντα τὸν Δείναρχον τῶν τὴν ὀλιγαρχίαν καταστησάντων, τοῖς καταλύειν ἐπιχειροῦσιν ἀγωνίζεσθαι. οὐδ' αὐτὸς Αθήνηθε λόγους καταλαμβάνειν, οἷόν τε ἐστί. Διφίλῳ δημηγορικός, αἰτοῦντι δωρεάς· διὰ τὸ μὴ ῥᾴδιον εἶναι. τοῦτον ἐπείσθην ὑπὸ Δημοσθένους γεγράφθαι τὸν λόγον· ὅτι τὰς δωρεὰς ἔγραψεν αἰτῶν Δημοσθένης, ὡς Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Δημοσθένους λόγῳ δεδήλωκε· καὶ ὅτι ἐπὶ τέλει λόγου, ὁ Δίφιλος Δημοσθένην παρακαλεῖ συνήγορον. ἀπίθανον δὲ οἶμαι εἶναι, τὰς μὲν τιμὰς οὕτω γράφειν εὐνοοῦντα τῷ Διφίλῳ τὸν Δημοσθένην· λόγον δὲ παρὰ Δειναρχου λαβόντα περιϊδεῖν. εἰ μία ἐμπορίου ἐπὶ μελέτῃ περὶ τῶν κατηγορηθέντων ἀπολο- 34
γία· Δέομαι ὑμῶν ὦ ἄνδρες. ἀπ' αὐτοῦ τοῦ χαρακτῆρος εὕροι τις ἄν, οὐκ ὄντα τὸν λόγον Δειναρχου. ὑδαρής τε γὰρ, καὶ ἀσθενὴς, καὶ ψυχρός ἐστιν· ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸν ἄν τις θείη Δημοκλείδου, ἢ Μεναισέχμου, ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τινός. ἀφαιροῦμαι δὲ καὶ τοὺς περὶ Μεναισέχμου λόγους ἀμφοτέρους, αὐτοῦ ὧν ὁ μὲν ἐστιν περὶ τῆς Δήλου θυσίας· Ἱκετεύομεν ἡμᾶς, καὶ ὁ δὲ, πρὸς Περικλέα, καὶ Δημοκράτην, οὗ ἡ ἀρχὴ, Νομίζομεν ὦ ἄνδρες· διά τε τὸν χαρακτῆρα· ὑδαρὴς γὰρ, καὶ κεχυμένος, καὶ ψυχρός· καὶ ὅτι ὁ λέγων αὐτὸς ὢν οὔτε ἄδοξος, καὶ μετὰ Λυκούργου τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων χρημάτων παραλαβὼν, ἐξητασμένος δὲ πολλάκις αὐτὸς, ὡς ἐν τοῖς λόγοις περὶ ἁπάντων μηνύει· καὶ ἐν ἰδίοις καὶ ἐν δημοσίοις ἀγῶσιν οὐκ ἂν ἦν ἀδύνατος, ὥστε Δειναρχῷ λογογραφεῖ χρῆσθαι. Ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐνδοῦναι Ἅρπαλον Αλεξάνδρῳ· Οὐκ ἄξιον ἄρα θαυμάζω. οὐδ' οὗτος ὁ λόγος ἐμφαίνει

τὸν Δϕναρχον χαρακτῆρα. εἰ γὰρ ϗδὺ μηδὲν ἄλλο, τό γ' ὅλον ἡλίθιον καὶ Σοφιστικὸν δύοιτις ἂν ὀνόματος πολὺ, ὃ πλεῖστον ἀπέχον τῶν Δϕναρχε χαρακτήρων. Δηλιακὸς, Ἀπόλλωνος καὶ Ροιοῦς τῆ Ταφύλου. ἔτος ὃ τῆ ῥήτορος, ἀλλ' ἑτέρου λυὸς συλλαφέως ὄντ. δηλοῖ δ' ὀνόματος, καὶ τῆ χαρακτῆρος, ἀρχαϊκὸς ὤν, καὶ ϖρὸ ἐμοῦ τὴν τοπικὴν Δήλου καὶ Λέρου ἰσοτέλειαν. Κατὰ Δημοσθένους. Παρὰ νόμον εἰώθατε ὦ ἄνδρες. ἔτος ὀν τοῖς Περγαμηνοῖς πίναξι φέρεται ὡς Καλλικράτους. ἐγὼ μὲν εἰ μὴ ἐκεῖνός ἐστιν, οὐκ οἶδα. οὐδὲ γὰρ ὀνόματος τῶν Καλλικράτους οὐδενί. ὅτι δὲ πάμπολυ τῆ Δϕναρχε λόγων ἀφέστηκεν, ἀτελὴς τε ὢν, καὶ ξένος, καὶ οὐκ ἀπέχων ἰδιωτικῆς φλυαρίας, πείσομαι.

Ἰδιωτικοὶ ῥήτορες.

Κατὰ Περξένου, βλάβης, ὃν αὐτὸς εἶπεν ὑπὲρ αὐτοῦ· Εἴ τίς μοι ϑεῶν, ὦ ἄνδρες. Κατὰ Κηφισοκλέους, καὶ τῶν οἰκείων, βλάβης· Ἀμφὶ ἐγκαλῶν, ὦ ἄνδρες. Πρὸς Φανοκλέα, βλάβης ἀπολογία· Ὠμίλουν μὲν ἐγὼ, ὦ ἄνδρες. ϖρὸς Νικοκράτην, ὑπὲρ Νικομάχου, βλάβης· Ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι μὲν ἰδιώτης. Σωτηρία Παρμενίσκου ὑπὲρ ἀνδραπόδου, βλάβης· Καὶ ϖροσεγκεκλημένος ὕστερον, ἄνδρες δικασταὶ, ἔγωγε ἔγνων ὅτι Παρμένων ἀδικεῖται. Κατὰ Ποσιδίππου, κλοπῆς· Ἀδικηθεὶς ὦ ἄνδρες. Κατὰ Ἡδύχους, ἀποστασίου· Καταλιπόντος Σωσίου παῖδός. Ἀποστασίου, ϖρὸς Ἀρχέστρατον· Πολλὰ καὶ ἀγαθὰ ἦν. Σωτηρία Ἡγελόχου ὑπὲρ ὀπτικήσεως· Ὡσϖερ καὶ ἡμῶν ἕκαστος. Ἐπικλήρου, ὑπὲρ τῆς Ἰοφῶντος θυγατρός· Ἄνδρες δικασταὶ, ὀ πεῖνος ὤν. Ὕστερον· Ἀμαχον γὰρ ἰῶ ὦ ἄνδρες. Διαμαρτυρία, ὡς οὐδὲ εἰσὶν ὀπτῆσαι Αἰσχοφῶντος θυγατέρες· Τοῦ νόμου δεδωκότος ὦ ἄνδρες. Κατὰ Πεδιέως, κακώσεως παιδὸς ὀρφανοῦ· Μηδεὶς ὑμῶν ὦ ἄνδρες ϑαυμάσῃ. Διαμαρτυρία ϖερὶ τῆ Ἐπιτίμου κλήρου· ϖρὸς Χάριτα· Πολλάκις ἤδη ἤκουσα. Ὑπὲρ τῆ Μνησικλέους κλήρου· Δικάσαι ὦ ἄνδρες δέησιν. Κατὰ Περξένου, ὕβρεως· Ὑβρεῖσθαι ὅστιν ὦ ἄνδρες πληγῶν. ἔδοξε δ' ὀπτηγορεῖσθαι, Ἀπολογία ὕβρεως. Ἐπιτροπῆς ϖρὸς Φιλωτάδην· Τὸν ϑαυμαστὸν, ὦ ἄνδρες. Κατὰ Κλεομένδοντος, αἰτίας· Ὅτι μὲν ὦ ἄνδρες, καὶ ὁ ϖατὴρ Θεόδωρος δή. Πρὸς Διοσκουρείδην ϖερὶ νεῶν· Δικαίως ἂν οἴμην ὦ ἄνδρες. Ἐρανικὸς, ϖερὶ τῆς Περικλέος ϖαῖδας· Ἀμὲν ἀδικούμενος, ὦ ἄνδρες. Πρὸς Ἀμφικράτην, διαδικασία ϖερὶ καρπῶν χωρίου· Ἐπὶ τοῖσδε ἄνδρες ἀναγκαῖον ὄντ. Περὶ τῆ ἵππου· Τοῦ μὲν ἀγῶνος, ὦ ἄνδρες. ὁ ὕστερος· Ἐβουλόμην δὲ, ὦ ἄνδρες. Λυσικλείδου κατ' Δάϊν, ὑπὲρ ἀνδραπόδων· Ἃ μὲν ἀδικούμενος, ὦ ἄνδρες. Παραγραφὴ ϖρὸς Βιώτην· Ὅτι μὲν ὦ ἄνδρες, καὶ αὐτὸς ἀπείρως. Κατὰ Θεοδώρου, ϕλυδρμύρτυρίων· Νομίζομεν ὦ ἄνδρες. Ἀγάθωνι σωτηρία, ὥσϖερ καὶ αὐτὸς εἴρηκεν Ἀγάθων. Ἀποστασίου ἀπολογία Αἰσχύλῳ ϖρὸς Ξενοφῶντα· Χρήσασθαι μὲν ὦ ἄνδρες. κατ' Φιλίππου, μεταλλικῆς· Ὅτι μὲν ὦ ἄνδρες. Καλλίππους, ὑπὲρ ὑοποιήτου· ἔδοξε δ' ὀπτηγορεῖσθαι ὑπὲρ Θεοδώρου, ὃν ἐποιήσατο υἱὸν Αρχεφῶν· Βουλόμην αὖ ὦ ἄνδρες, ὥσϖερ καλὸν καὶ δίκαιον. Περὶ τῆ Αρχεφῶντος κλήρου· Καὶ δίκαιον εἶναι νομίζων.

Ἰδιωτικοὶ ϕλυδηπόγραφοι.

Πρὸς Πεδιέα ϖαραγραφή· Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον. ἔτος ὁ λόγος εἴρηται ὀπτὴ Αεισοδήμου ἄρχοντος, ὡς ἐξ αὐτῆ τῆ λόγου γίνεται δῆλον. οἱ μὲν γὰρ εἰς Σάμον ἀποκαλέντες κληροῦχοι, κατ' τοῦτον τὸν ἄρχοντα ἀπεκάλησαν, ὡς Φιλόχορος ἐν ταῖς ἰσοτελείαις λέγ. Δείναρχος δ' ὕστερον δέκατον ἔτος πεποιηκαῦτα εἶγε. Πρὸς Μελήσανδρον ὑπὲρ τῆς βιοποσίας· Ὥσϖερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, ἓ ἀν ὁ λόγος. Ἀλλ' ὁ μὲν λέγων, ὡς ὀπτὴ Μόλωνος ἄρχοντος γεγυμνασμένου τῆ ἀδικήματος, ποιεῖται τὸν λόγον. φησὶν δ' ὑστέρῳ ἐπεισιέναι τὸν Αγάθωνα, ὀπτὴ Νικοφήμου ἄρχοντος, καθ' ὃν δυείσκεται γεγυμνασμένος ὁ Δείναρχος. Πρὸς Βοιωτὸν, ὑπὲρ τῆ ὀνόματος· Οὐδεμία φιλοτεχνημοσύνη. εἰ καὶ μὴ τοῖς ἀνδροις οἱ Δημοσθένους ἀφαιρούμενοι τοῦτον τὸν λόγον, καὶ Δειναρχῳ ϖροσάπτοντες, ἐλέγχοιντο, τῷ χρόνῳ γ' οὖν ὀπτὸδειχθεῖεν ἂν ϕλυδάριοι.

ϕλυδάριοι. μέμνηται δὲ ὡς νεωστὶ τῆς εἰς Πύλας ἐξόδου γεγυμνασμένης· ἢ δ' εἰς Ἀθηναίων ἔξοδος ὀπτὶ Θυμοδόου ἄρχοντος ἐγένετο, πεντεκαιδέκατον ἔτος Δϕνάρχε ἔχοντος. Πρὸς Μανθιθέον, ϖερὶ ϖροικός· Πάντων ὅστιν αὐταιρέτων. ἔτος ἀκηκοὼς τῶν ϖροτέρων λέγω, καὶ ϖολλὰ ἔχω κατ' λέξιν εἰπεῖν, ἃ εἴη ἂν τῆ αὐτῆ ῥήτορος, ἕως τῆς τῆ Δεινάρχε ἡλικίας. ϖολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἠγώνισται τὸν ἀγῶνα ὁ κατήγορος, ἀλλὰ δύο, ἢ τρισὶν, ὡς ἀκριβέστερον ϖερὶ αὐτῆ ἐν τῆ Δημοσθένους γραφῆ διεληλύθαμεν. Ἀθηναίη σωτηρία, ϖερὶ τῆ χρείας, ϖρὸς Ἀμεινοκράτην· Φίλος μοι καὶ ὀπιτήδειος ὤν. ὁ ὕστερος· Οἰόμην μὲν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες. Διοπείθους ἐπὶ ϖερὶ Ἑλλησπόντου τῆ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῦ, διαπείβοντος, εἴρηται ὁ λόγος, ὡς ἐξ αὐτῆ γίνεται φανερόν. ἔστ ὁ χρόνος κατ' Πυθόδοτον ἄρχοντα, ὡς δηλοῖ Φιλόχορος σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς ὀπτὶ τότου τῆ ἄρχοντος, ὑδέπω εἴκοσιν ἔχων ἔτος. ϖρὸς Μήκυθον, μεταλλικός· Πριάμιδοι μεγάλων ὦ ἄνδρες. ὀπτὶ Νικομάχου ἄρχοντος εἴρηται ὁ λόγος ὅτος. Φησὶ γὰρ ὁ λέγων, Ἐπιδυβύλου μὲν μιαθώσασθαι τὸ μέταλλον· τεία δ' ἔτη ἐραμαλμυος, σκυβωμόμενος ὑπὸ τῆ πλησίον ἔχοντος μέταλλα, λαχεῖν αὖτῆ τὴν δίκην κατ' Νικόμαχον ἄρχοντα, Δϕνάρχε ἓν καὶ εἴκοσιν ἔτος ἔχοντος. Σατύρῳ ϖρὸς Χαιδήμου ὀπτίξεπις ἀπολογία· Μὴ μεγάλου κινδύνου συμβεβηκότος. καὶ ὅτος ὀπτὶ Νικομάχου εἴρηται. Ὑπὲρ αὐτιδόσεως, Μεγακλείδη· Εἰ μὲν ἔδοξ ὦ ἄνδρες ϖρὸς ϐεῖς ἢ τέτταρας. ὁ μὲν λέγων, ὅστιν Αφαρεὺς· ἔξω δ' ϖίσῶν Δϕνάρχου λόγων. εἴρηται δὲ ὀπτὶ τῆ στρατηγοῦ Τιμοθέε ζῶντος, κατ' τὸν χρόνον τὸν τῆ μετ' ἐνεμεσθέσεως στρατηγίας, ἐφ' ᾗ τὰς δύβύνας ὑποχὼν, ἐάλω· Τιμόθεος δ' τὰς δύβύνας ὑπὲ- 37
γκεν' ὀπτὶ Διοτίμου, τῆ μετ' Καλλίστρατον· ὅτε καὶ —

20

Quædam hîc, vt apparet, desiderantur. sed ea, vt coniicere licet, pauca sunt. Mirari autem non oportet defeciſſe quædam, cum extremum etiam huius libelli maculis nonnullis aſperſum ſit.

De Dinarcho

30

Cicero lib. 2 De oratore:

Et ii qui ſe ad cauſſas contulerunt, vt Demoſthenes, Hyperides, Lycurgus, Æſchines, Dinarchus, aliique complures, etſi inter ſe pares non fuerunt, tamen ſunt omnes in eodem veritatis imitandæ genere verſati. quorum quamdiu manſit imitatio, tamdiu genus illud dicendi ſtudiumque vixit: poſtea quam, exſtinctis his, omnis eorum memoria ſenſim obſcurata eſt & euanuit, alia quædam dicendi molliora ac remiſſiora genera viguerunt.

Idem in Bruto:

40 Huic *(Demoſtheni ſc.)* Hyperides proximus, & Æſchines fuit, & Lycurgus, & Dinarchus, & is cuius nulla exſtant ſcripta, Demades, aliique plures. Hæc enim ætas effudit hanc copiam; & (vt opinio mea fert) ſuccus ille & ſanguis incorruptus vſque ad hanc ætatem oratorum fuit, in qua naturalis eſſet, non fucatus nitor.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΜ-

μάλφ τῷ φιλπάτῃ πλεῖσα χαίρειν.

ΠΟΛΛΩΝ μετ' ἀλλων ξένων τε καὶ πολιτῶν ἀκουσμάτων ὧν ἀκήκοεν ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος, ἓν τι καὶ τοῦτο ἐφαίνη μοι παρέπεσθαι ἀκούσαντι σοῦ· ὅτι τῶν φιλοσόφων τις τῶν ὀκ τῶν πολιτικῶν, πάντα χαρίζεσθαι βουλόμενος Αἰσχίνῃ τῷ κτίσαντι τοῦτον τὸν φιλοσοφίαν, καὶ τοῦτο ὑπερέβαλε ποιήσαι φανερόν, ὅτι Δημοσθένης τοὺς ῥητορικοὺς τέχνας παρ' ἐκείνῳ μαθών, εἰς τοὺς ἰδίους μετήνεγκε λόγους, καὶ κατ' ἐκεῖνα χρώμενος τὰ πολιτικὰ ἐγένετο τῶν ῥητόρων κράτιστος. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ὑπελάμβανον τῶν πολλῶν τινα εἶναι τὸν τοῦτ' ὀπτιχρήσασθαι λέγειν, καὶ παρῆνουν σοι μὴ πᾶσι τοῖς πολιτικοῖς προσέχειν· ὡς ὁ καὶ σύνομα τοῦ ἀνδρὸς ἐπυθόμην, ὃν ἐγὼ καὶ τῶν ἄλλων ἕνεκα, καὶ τῶν λοιπῶν, ἀποδέχομαι, ἐθαύμασα, καὶ πολὺς ὢν ἐμαυτοῦ γυμνάσιος, ὑπεμελετήρας ᾤμην δεῖσθαι σκέψεως τὸ πρᾶγμα, μή ποτε λέληθέ με πάλαι τοῦτο ἔχον, καὶ οὐδὲν εἰκῇ τῶν ἀνδρὶ εἰρῆσθαι· ἵνα δὴ μαθὼν ὅπη ποτὲ τρέπει τῶν Δημοσθένους λόγων αἱ Αἰσχίνειοι τέχναι, ἐκεῖνον μεγαλοδοξάσω· ἢ τἀναντίον φωράσας, τὴν δόξαν ἣν ποτέ τεον αὐτὸς ἔχον, βεβαιώσω, καὶ τὸν ἀνδρα εἰγνωκότα καὶ γράψαι γε παρεσκευασμένον, φρὶν εἰς ὄχλον ἐκδοῦναι τὸ συντάγμα, μεταβαλεῖν πείσαιμι τὴν δόξαν. ὀκ ἐλαχίστην δέ μοι καὶ σὺ παρέχου ῥοπὴν εἰς τὸ μὴ παρέργως ἀξετάσαι τὴν ἀλήθειαν, τῶν Δημοκλῆ φανερὰς ποιῆσαι τὰς λόγους οἷς ἐμαυτὸν πέπεικα. Δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη καὶ τὰς ὑπὲρ φανερὰς εἰρηκότος ἀγῶνας, τότε τοῦ Αἰσχίνου τὰς ῥητορικὰς γεγράφθαι λέγας. ἐδόκει τέ μοι καὶ τοῦτο ὀρθῶς παραινεῖν, μὴ σημείοις, μηδ' εἰκόσι, μηδ' ἀποτείαις τὸ πρᾶγμα πιστώσαθαι μαρτυρίαις, ὅθεν τούτων οὐδεμία τῶν πάντων δι' αὐτῶν ἐλέγχειν τὰ ἰδίων τεχνῶν ὁμολογούμενα παλαιὰ οὕτως ἔχειν. τοῦτο δὴ πεποίηκα, βέλτιστε Ἀμμαῖε, τῆς τε ἀληθείας προσηκούσης, ἵνα ὅτι πρῶτος οἰόμην δεῖν προάγεσθαι, καὶ τῆς ἀπάντων τῶν περὶ τὰς πολιτικὰς λόγους ἐσπουδακότων χάριτος· ἵνα μὴ τοῦτο λάβωσιν, ὅτι πάντα περιεῖληφεν ἡ περιπατητικὴ φιλοσοφία τὰ ῥητορικὰ πράγματα· καὶ ὅτε οἱ περὶ Θεόδωρον καὶ Θρασύμαχον καὶ Ἀντιφῶντα καὶ τοὺς ἀπὸ Κῶου ἄριστον ὄντα, ὅτε Ἰσοκράτης καὶ Ἀναξιμένης καὶ Ἀλκιδάμας, ὅτε οἱ τούτοις συμβιώσαντες ἅτε δι' αὐτῶν, πάντα ἐγκώμια τεχνικῶν συγγραφεῖς καὶ ἀγωνισταὶ λόγων ῥητορικῶν, οἱ περὶ Θεοδέκτην καὶ Φίλιστον καὶ Ἰσαῖον καὶ Κηφισόδωρον, Ὑπερείδην τε καὶ Λυκοῦργον καὶ Αἰσχίνην· οὔτε αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ὁ πάντας ὑπερβαλόμενος τούς τε περὶ αὐτὸν καὶ ἑαυτὸν, καὶ μηδὲ τοῖς ἡμισυμένοις ὑπερβολὴν καὶ καλλιπόν, ὅσου δ[αὖ] ἐλλείπει τοῖς Ἰσοκράτους τε καὶ Ἰσαίου κοσμήμασιν, ἐμὴ τοῦ Αἰσχίνου τέχνας ἐξέμαθεν. ὅθεν ἐς ἔτυμος λόγος ἔτος, ὦ φίλε Ἀμμαῖε, οὐδὲ ὑπὸ τῶν Αἰσχίνου τεχνῶν τῶν ὕστερον ἐξενεχθεισῶν οἱ Δημοσθένους λόγοι σωτεταράχθησαν· ἀλλὰ καθ' ἑτέρας εἰσαγωγὰς ἴνας, ὑφ' ὧν ὃν ἰδίᾳ δηλώσω γραφῇ τὰ δοκοῦντά μοι. πολὺς μὲν ὁ περὶ αὐτῶν λόγος, οὐ δὲ καλῶς εἶχεν ἑτέρας γραφῆς ποιῆσαι παρέργου. ὃν δὲ τῷ παρόντι τοῦτο πειράσομαι φανερὸν ποιῆσαι, ὅτι Δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη καὶ τὰ πολλὰ καὶ τοὺς ὑπὲρ φανερὰ ἴδιος εἰρηκότος ἀγῶνας, τοὺς τε ἐν ἐκκλησίαις καὶ τοὺς δημοσίους, καὶ μαλιστ' ἀμφὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος ὅτε δ' ἀφ' ὁτουοῦν λόγων, τότε ὁ φιλόσοφος τὰς ῥητορικὰς ἔγραψε τέχνας. ἀνάγκη δ' ἴσως πρῶτον ὅσα παρέλαβον ὀκ τῶν καινῶν ἰσοειῶν, ἃς κατέλιπον ἡμῖν οἱ τοῖς ἴδιοις τῶν ἀνδρῶν σωζομένοις λόγοις, προσφωνῆσαι. ποιήσομαι δ' ἀπὸ Δημοσθένους τὴν ἀρχήν. ἔτος ἐγένετο μὲν οὐκ αὐτοῦ πρότερον τῆς ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος· ἄρχοντος δ' Τιμοκρατίους εἰς ἔτος ἓν ἐμβεβηκὼς ἐπλαχε δεκάλογ· δημοσίους τε λόγους ἤρξατο γράφειν ὅτι Καλλιστράτου ἄρχοντος, εἰκοστὸν καὶ πέμπτον ἔχων ἔτος. καὶ ἔστιν αὐτοῦ πρῶτος τῶν ἐν δικαστηρίῳ καταγραφὴ ἀγωνισθέντων ἀγώνων ὁ κατ' Ἀνδροτίωνος, ὃν γέγραφε Διοδώρῳ τῷ κρίνοντι δημοσίᾳ.

δημόσιον. καὶ κατ' τὸν αὐτὸν χρόνον ἕτερος ὅτι Καλλιστράτου ἄρχοντος, ὁ περὶ τῆ ἀτελῶν, ὃν αὐτὸς διέθετο, χαριέστατος ἁπάντων τῶν λόγων καὶ γραφικώτατος. ὅτι δ' Διοτίμου τοῦ κατ' Καλλίστρατον, ὃν Ἀθηναίοις πρέσβεις εἶπε δημηγορίαν, ὡς ὅτι γράφοισιν οἱ περὶ ῥητορικοὺς πίνακας συντάξαντες, Περὶ τῶν συμμορειῶν· ὃν ἡ παρεκβολὴ περὶ τοῦ Ἀθηναίοις μὴ λύειν τὴν πρὸς βασιλέα γεγονυῖαν εἰρήνην, μηδὲ πρεσβεύειν ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἐὰν μὴ προδοσιβουλάσωσιν τὴν παυλικὴν δυνάμιν, ὃν ἡ πλείστη εἶχον ἰσχύι· καὶ τὸν ἕτερον τῆς προδοσιβουλῆς αὐτὸς ὑποστῆναι. ὅτι δὲ Θεοδήμου δ' μετὰ Διότιμον ἄρξαντος, τὸν περὶ τῆ Τιμοκράτους λόγον ἔγραψε Διοδώρῳ τῷ κρίνοντι προδικάσαντα τὸν Τιμοκράτην, καὶ τὸν περὶ τῆς Μεγαλοπολιτῶν βοηθείας δημηγορικὸν, ὃν αὐτὸς ἀπήγγελε. μετὰ δ' Θεόδημον ὧν Λεισόδημος ἄρχων, ἐφ' ὃ τῶν κατ' Φιλίππου 23
του δημηγοριῶν ἤρξατο, καὶ λόγους ὧν τῷ δήμῳ διέθετο περὶ τῆς ἀποστολῆς ξενικοῦ στρατεύματος καὶ τῶν δέκα Γαλατικῶν τεσσάρων εἰς Μακεδονίαν. ὧν τὸν τοῦ χρόνῳ καὶ τὸν κατ' Αἰσχράτους ἔγραψε λόγον Εὐθυκλῆ τοῦ διώκοντα παρανόμων ὃ ψήφισμα. ὅτι δὲ Θεέλλῳ τῷ μετὰ Λεισόδημον, ἐλεῖν περὶ Ῥοδίων ἀπήγγελε δημηγορίαν, ὧν ἡ πειθὼ τοῖς Ἀθηναίοις καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν αὐτῶν, καὶ τὸν δῆμον ἐλευθερῶσαι. ὅτι δὲ Καλλιμάχῳ τῷ τούτου μετὰ Θέελλον ἄρξαντος, ᾗς διέθετο δημηγορικοὺς, παρακαλῶν Ἀθηναίους βοηθεῖν Ὀλυνθίοις ἀποστέλλαι τοῖς πολεμουμένοις ὑπὸ Φιλίππου. παρῆν μὲν, ἃ ἔστιν ἀρχή, Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἰδεῖν ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μοὶ δοκεῖ. δεύτερον δ', Οὐκ ἐκ τούτου παρεσκευασμένοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. τρίτον δ', Αὐτὰ πολλῶν μὲν ὦ ἀνδρες Ἀθηναῖοι χρημάτων. καὶ τοῦτον μέγαν παρεσκεύασε μετὰ τὴν ἀποστολὴν ὁ δῆμος αὐτὸ κατεχειροτόνησε· μέχρι δ' τῶν δώδεκα λόγων ὧν εἴρηκε δημοσίων, ὧν οἷς εἰσι δημηγορικοὶ μόνοι ζ', δικανικοὶ δὲ ε', ἀπολείπεσθαι τοῦτον τῶν Αἰσχράτους λεγόντων, ὡς ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γραφέντων, σαφῶς ἀρξάμενος. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, υἱὸς μὲν ὢν Νικομάχου, ὃ γένος καὶ τὴν τέχνην ἀναφέροντος εἰς Μαχάονα τὸν Ἀσκληπιοῦ· μητρὸς δ', Φαιστίδος, ἀποίκου δὲ ἐκ Χαλκίδος τὴν ἀποικίαν ἀναγαγόντων εἰς Στάγειρα. ἐγεννήθη δὲ κατὰ τὸν ὀγδοηκοστὸν καὶ ἕνατον ὀλυμπιάδα, Διοξενέτου Ἀθήνησιν ἄρχοντος, ἔτει δ' ἕτερον Δημοσθένους πρεσβυτέρου. ὅτι δὲ Πολυζήλου ἄρχοντος, τελευτήσαντος δ' παῖδος, ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχων εἰς Ἀθήνας ἦλθε, καὶ συγγενεὶς Πλάτωνι, χρόνον εἰκοστὸν διέτριψε σὺν αὐτῷ. ἀποθανόντος δὲ Πλάτωνος, ὅτι Θεοφίλου ἄρχοντος ἀπῆρε πρὸς Ἑρμείαν τὸν Ἀταρνέως τύραννον, καὶ μετὰ χρόνον παρ' αὐτῷ τελευτήσαντος, ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος εἰς Μιτυλήνην ἐχωρίσθη· ἐκεῖθεν δὲ πρὸς Φίλιππον ἦρχε- 24
το, τοῦ Πυθόδοτον ἄρχοντα, καὶ διέτριψε χρόνον ὀκταετῆ παρ' αὐτῷ καθηγούμενος Ἀλεξάνδρου. μετὰ δὲ τὸν Φιλίππου τελευτὴν ἐπ' Εὐαινέτου ἄρχοντος ἀφικόμενος εἰς Ἀθήνας, ἐδιδάσκετο ἐν Λυκείῳ χρόνον ἐτῶν δώδεκα. τῷ δ' τεσσαρακοστῷ μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, ὅτι Κηφισοδώρου ἄρχοντος, ἀπάρας εἰς Χαλκίδα, νόσῳ τελευτᾷ, τρία πρὸς τοῖς ἑξήκοντα βιώσας ἔτη. Τοῦτα μὲν δὴ ὅτιν ὅτι ἀπεδεδώκασιν ἡμῖν οἱ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς ἀναγράψαντες. ἃ δ' αὐτὸς ὁ φιλόσοφος ὑπὲρ ἑαυτοῦ γράφει, πᾶσαν ἀφαιρούμενος ὅτι χείρησιν τῶν πρείζεσθαι βουλομένων αὐτῷ τὰ μὴ προσήκοντα, πρὸς πολλοῖς δήλοις, ὧν οὐδὲν δέομαι μεμνῆσθαι κατ' ὀλίγον, ἃ τέθεικεν ἐν τῇ προτέρᾳ βίβλῳ ταύτης τῆς πραγματείας, ὡς ἀμφέκτιον ὧν ὅτε τὰς ῥητορικὰς συντεταξάμενος ἔλεγχας, ἀλλ' ἐν τῇ κεφαλῇ γεγονὼς ἀκμῇ, καὶ προεκδεδωκὼς ἤδη τὰς τε ὀπτικὰς συντάξεις καὶ τὰς ἀναλυτικὰς καὶ τὰς μεθοδικὰς, τεκμηρίων ὅτιν ἰσχυρότερα. ἀριθμὸς γὰρ 40
τὰς ὠφελείας ὅτι δύναμιν ἃς προείληφεν ὁ ῥητορικὸς λόγος, ταῦτα κατ' λέξιν γράφει· Χρήσιμος δ' ὅτιν ἡ ῥητορικὴ διά γε τὸ φύσει πρείττω πάλιν τῶν καὶ τὰ δίκαια τῶν σα- «
τέων. ὥστε ἐὰν μὴ κατὰ προήκειν αἱ κρίσεις γίνωνται, ἀνάγκη δι' αὐτῶν ἡττᾶσθαι. τοῦτο δ' «
ἔστιν ἄξιον ὀπτιμήσεως. ἔτι δὲ πρὸς ἑνίους ἐάν τι ἀκριβεστάτων ἔχοιμεν ὀπτιμίαν, ῥάδιον ἀπ' ἐκείνης πίστιν λέγοντας. διδασκαλία γὰρ ὅτιν ὁ κατ' τὸν ὀπτιμίαν λόγος. τοῦτο δὲ «
ἀδύνατον. ἀλλ' ἀνάγκη διὰ τῶν κοινῶν ποιεῖσθαι τὰς πίστεις καὶ τοῖς λόγοις, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς Τοπι- « 25
κοῖς ἐλέγομεν πρὸς τὸ πρὸς τοῖς πολλοὺς ἐντεύξεως. Περί τε διαλεκτικῶν συλλογισμῶν προειλήφαμεν «
λέγειν, ὅτι τὸν αὐτὸν τοῦτ' ἔχει δύναμιν τοῖς ἐπαγωγαῖς καὶ τοῖς συλλογισμοῖς, τοῦτο πρὸς τὸ ἀναλυτικῆς καὶ μεθοδικῆς πραγματείας ὕδησι. Τῶν δ' ὄχλῳ τὸ δείκνυσθαι ἢ φαίνεσθαι δείκνυσθαι, «

» καθάπερ γὰρ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς, ὃ μὲν ἐπαγωγή ἐστι, ὃ δὲ συλλογισμός, [ὃ δὲ, φαινόμενος
» συλλογισμός,] γίνεται ὁμοίως. ἔστι γὰρ ὃ μὲν παράδειγμα, ἐπαγωγή· ὃ δὲ ἐνθύμημα, συλ-
» λογισμός· [ὃ δὲ φαινόμενον, φαινόμενος συλλογισμός.] καλῶ γὰρ ἐνθύμημα μὲν, ῥητορικὸν
» συλλογισμόν· παράδειγμα δὲ, ἐπαγωγὴν ῥητορικήν. πάντες δὲ ἴσασι πίστεις ποιοῦνται οἱ τὰ δη-
» κτικὰ, ἢ παραδείγματα λέγοντες ἢ ἐνθυμήματα· καὶ παρὰ ταῦτα, οὐδέν πως. ὥστ' εἰ καὶ
» ὅλως ἀναγκαῖον συλλογιζόμενον ἢ ἐπάγοντα δηκτικὰ ὁτιοῦν [ἢ ὁντινοῦν] δῆλον ἦν ἡμῖν τοῦτο ὂν
» τῶν ἀναλυτικῶν· ἀναγκαῖον ἑκάτερον [αὐτῶν ἑκατέρῳ] τούτων ὃ αὐτὸ εἶναι. ὅτι δ' ὀρθῶς ἔχει
» παράδειγματος καὶ ἐνθυμήματος, φανερὸν ἐκ τῶν Τοπικῶν. ἐκεῖ γὰρ περὶ συλλογισμοῦ καὶ ἐπα-
» γωγῆς εἴρηται· ὅτι μὲν οὖν ἐπαγωγή ἐστιν, ἐνθύμημα δ' οὐκ ἔστιν, ἐκεῖ μὲν ἐπα- 10
» γωγή ἐστιν, ἐνθύμημα δὲ παράδειγμα· ὃ δ' ὑπάρχοντων ὄντων, ἕτερόν τι ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει, παρὰ ταῦτα συμβαῖνον, παρὰ δὲ
» ταῦτ' εἶναι ἢ καθόλου ἢ ὡς ὅπι τὸ πολύ, ἐκεῖ μὲν συλλογισμὸς, ἐνθύμημα δ' οὐ γίνεται. φα-
» νερὸν δὲ καὶ ὅτι ἑκάτερον ἔχει ἀγαθὸν [τὸ] εἶδος τῆς ῥητορείας· καθάπερ [καὶ] καὶ ἐν τοῖς Μεθοδικοῖς
» εἴρηται, καὶ ἐν τούτοις ὁμοίως ἔχει. Ὁ μὲν οὖν Αἰσχίνης οὐκ ἔσθ' ὅπως ἐμοῦ γέγραφε, μάρτυρι χρώμενος
26 ῥήτορας ἀγῶνες τῶν τῶν φιλοσόφων λεγόντων, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω· εἰ γὲ ὁ μὲν εἰκὸς καὶ
πέμπτον ἔτος ἔχων ἤρξατο πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν, καὶ λόγους εἰς δικαστήρια γράφειν· ὁ δὲ τοῖς
αὐτοῖς χρόνοις ἔτι σωιζῶν Πλάτωνι, καὶ διέτριψεν ἕως ἐτῶν ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα, ἔστε σχολῆς ἦγε-
μόνος, ἔστε ἰδίαν πεποιήκοι αἵρεσιν. εἰ δέ τις ἔστω ἕως ἂν δύσεως ὤφλε καὶ πρὸς ταῦτα αὐτιλέγοι,
ὅτι μὲν ὕστερον ἐξάφησαν αἱ ῥητορικαὶ λέξαι τῶν ἀναλυτικῶν ἴσθι καὶ μεθοδικῶν καὶ τοπικῶν, ὁμολο- 20
γῶν ἁληθὲς εἶναι), οὐδὲν ἂν κωλύσαι λέγων, ἀπάσας ταύτας καλεσκευακέναι τὸν φιλόσοφον τὰς φρα-
γμαλείας, ἐπὶ παιδευόμενον παρὰ Πλάτωνι, ψυχραὶ μὲν καὶ ἀπίθανον ὅτι χειρισιν εἰσάγων,
βιαζόμενος ἂν δ' οὐκ ἀκεκραγόταλοι τὸ ὅτι χρημάτων ποιῆν πιθανώτατον, ὅτι καὶ ὁ μὴ εἰκὸς γίνεται
πολὲ εἰκὸς, ἀφεὶς ἃ παρὰ ταῦτα λέγειν εἴωθεν, ὅτι τὰς αὐτὰ βέλτιστα ἂν φιλοσοφῶ μυρίας, ἃς
» ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλῳ λέγηκε τῶν λεγόντων, παρὰ δὲ μεταφορᾶς καὶ λέξιν ὕστερον γράφων. Τῶν δὲ μεταφο-
» ρῶν λεπτάρων ὄντων, ἀδοκιμοῦσι μάλιστα αἱ καὶ ἀναλογίαν· ὡς Γερικλῆς ἔφη τὸν νεότητα τὸν
» ἀπολεμοῦντα ἐν τῷ πολέμῳ, ὅτιος ἠφανίσθαι ἐκ τῆς πόλεως, ὡς ἂν εἴ τις ὃ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ
» ἐξέλοι· καὶ Λεπτίνης περὶ Λακεδαιμονίων, ὅτι ἐᾶν περὶ δῆλον τὴν Ἑλλάδα ἑτερόφθαλμον γε-
» νομένην· καὶ Κηφισόδοτος, ἀπορῶν ἀγόντος Χάριτος ἀθήνας δωῶν [τῶν] περὶ τὸν Ὀλυνθιακὸν
» πόλεμον, ἠναγκάζετο, φάσκων εἰς πτῶσιν τὸν δῆμον ἀναγόντας, ἐᾶς ἀθήνας πρέσθαι διδόναι 30
ὅτιος. Εἰ μὲν δὴ ἐφαίνετο αὐτὸς ὁ φιλόσοφος ἀποδεχόμενος τὸν Ὀλυνθιακὸν πόλεμον γε-
γραμμένας ὑπ' αὐτοῦ ταῖς λέξαις, ὅτιος δ' ὅτι Καλλιμάχου γέγονεν ἄρχοντος, ὡς δῆλοι Φι-
27 λόχορος ἐν ς' βίβλῳ τῶν Ἀτθίδος, κτῆ λέξιν ὅτιον γράφων· Καλλίμαχος Περγασῆθεν· ὅτι τότε,
» Ὀλυνθίοις πολεμοῦσιν ὑπὸ Φιλίππου καὶ πρέσθεις Ἀθήναζε πέμψασιν, οἱ Ἀθηναῖοι συμ-
» μαχίαν τε ἐποιήσαντο καὶ βοήθειαν ἔπεμψαν, πελτασὰς [μὲν] δισχιλίους, τετράρης δὲ τελάκοντα ταῖς
» μετὰ Χάριτος, ἃς καὶ στρατηλάτησεν· ἔπεμψε δὲ ἐξελθὼν ὀλίγα τὰ μεταξὺ χωρία, ἀθηναῖος ταῦ-
» τὸ Γρεὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Χαλκιδέων τῶν ὅτι Θράκης θλιβομένων ὑπὸ πολέμου καὶ πρεσθεύσαμέ-
» νων Ἀθηναζε, Χαρίδημον αὐτοῖς ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἑλλησπόντου στρατηγὸν· ὃς ἔχων
» ὁπλιτικὰ δεκατετράρης καὶ πελτασὰς τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἦλθεν εἰς τε
» Γαλλίπολιν καὶ Βοιαίαν μέλ' Ὀλυνθίων, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθησεν· ἔπειθ' ὑπὸ τείτης συμ- 40
» μαχίας λέγηται ταῦτα· Γάλλιν δὲ Ὀλυνθίων πρέσθεις ἀποστάλαντων εἰς Ἀθήνας, καὶ δεομέ-
» νων μὴ πρεσθεῦσαι αὐτὰς καταπολεμηθείσας, ἀλλὰ ταῖς ὑπαρχούσαις δυνάμεσι πέμψαι
» βοήθειαν, μὴ ξενικὴν, ἀλλ' αὐτῶν Ἀθηναίων, ἔπεμψεν αὐτοῖς ὁ δῆμος τετράρης μὲν ἑτέρας
» ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, τὸν δὲ πολιτῶν ὁπλίτας δισχιλίους καὶ ἱππεῖς τετρακοσίους, σὺν ναυσὶν ἱππαγωγοῖς, στρα-
» τηγὸν δὲ Χάριτα τὸν τρίτον πρῶτος· ἀπόγειν μὲν δὴ καὶ ταῦτα ῥηθέντα φανερὸν ποιῆσαι τὸν φιλοσο-
μίαν τῶν ἀξιούντων ταῖς Αἰσχίνεις ἐζηλωκέναι λέξαις τὸν Δημοσθένη, ὃς ἤδη λέσασας μὲν ἔτυ-
χεν εἰρηκὼς δημηγορίας Φιλιππικὰς, ἧς δὲ Ἑλληνικὰς. ταῖς δὲ λόγοις δηλώσῃ οἷς εἰς
δικαστήρια γεγραφὼς, οἷς ταῖς ἀθῆναι ἔχοι ἀμφαλῆν ὡς δύτελῆς ἴνας καὶ φαύλοις, καὶ μηδὲν
ὅτι φαί-

ὅτι φαίνονται λεγικὴν, ἐπῆλθε τοῖς τὸν Αἰσχίνην σωσεπάθειαν λεγόντων. ἐμοὶ μὲν ἔγωγε μέχρι
τούτου προσελθόντι, σήμερον, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀνῆκε αὐτοῦ λόγοις ταῖς μάλιστ' ἀδοκιμοῦσιν ὅτι δεί- 28
κνυσι ταῖς τε δημηγορικοῖς καὶ ταῖς δικανικοῖς τοῖς τοῦτον ἀπηλλαγμένοις τῆς ἐκδόσεως τούτων τῶν
λεγόντων, μάρτυσι πάλιν αὖτοῖς χρώμενος Αἰσχίνῃ. μετὰ δὲ τὸν Καλλίμαχον, ἐφ' οὗ ταῖς εἰς
Ὄλυνθον βοηθείας ἀπέστειλαν Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Δημοσθένους, Θεόφιλός ἐστιν ἄρχων,
καθ' ὃν ἐκρώτησε τῆς Ὀλυνθίων πόλεως Φίλιππος. ἔπειτα Θεμιστοκλῆς, ἐφ' οὗ τὸν ἔκτον τὸν κτῆ
Φιλίππου δημηγοριῶν ἀπήγγελε Δημοσθένης, ταῖς τὸν φυλακὴν τὸν ἱππιωτῶν καὶ τὸν ἐν Ἕλλη-
σπόντου πόλεων, ἧς ἐστιν ἀρχὴ, Ἀνδρὸς μὲν ἡμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδιωκήμεθα δίκῃ, ταῦτ' ἐστὶ.
μετὰ δὲ Θεμιστοκλέα, Ἀρχίας, ἐφ' οὗ παραγίνεται ταῖς Ἀθηναίοις μὴ κωλύειν Φίλιππον τῆς Ἀμφι-
10 κτυονίας μελέσθαι, μηδὲ ἀφορμὴν διδόναι πολέμου, νεωστὶ πεποιημένους τὸν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην.
Ἀρχὴ δὲ καὶ τούτης τῆς δημηγορίας ἐστὶν ἥδε, Ὁρᾶν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πρά-
γματα. μετὰ δὲ Ἀρχίαν ἐστὶν Εὐβέλεος, εἶτα Λυκίσκος, ἐφ' οὗ τὸν ἑβδόμην τῶν Φιλιππικῶν δη-
μηγοριῶν διέθετο πρὸς τὰς ἐν Πελοποννήσου πρεσβείας, οὕτω τὸν ἀρχὸν ποιησάμενος,
Ὅτε μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λόγοι γίγνοιτο). μετὰ Λυκίσκον ἐστὶν ἄρχων Πυθόδοτος, ἐφ' οὗ τὸν
ὀγδόην τῶν Φιλιππικῶν δημηγοριῶν διέθετο πρὸς τοὺς Φιλίππου πρέσβεις, ἧς ἐστὶν ἀρχὴ, Ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκ ἔστιν ὅπως αἰ αἰτίαι. ἐν τοῖν κατ' Αἰσχίνη σωσεπάξατο λόγον, ὅτε ταῖς ἀδύνας
ἐδίδου τῆς δευτέρας πρεσβείας τῆς ὅτι ταῖς ἄρκυς. μετὰ Πυθόδοτον ἐστὶ Σωσιφάνης, ἐφ' οὗ τὸν
ὀνάτιλον διελήλυθε κτῆ Φιλίππου δημηγορίαν, πρὸς τὰ ὑπὲρ Χερρονήσου στρατιωτῶν, ἵνα μὴ σχο-
λυφῇ δ μετὰ Διοπείθους ξενικὸν. ἀρχὴν ἔχουσα τοιάδε, Εἰ δέ μοί τις ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς
20 λέγοντας ἀπαντᾶς ὑμῖν, μήτε τοὺς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα, μήτε τοὺς χάριν. 29
Καὶ μετὰ τὸν αὐτὸν ἔχοντα τὸν δεκάτιλον, ὑπὲρ ἧς πρέσβεται διδάσκειν ὅτι λύει τὸν εἰρήνην Φίλιπ-
πος, καὶ τοιοῦτος ἐκφέρει τὸν πόλεμον· ἧς ἐστὶν ἀρχὴ, Πολλῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λόγων γενο-
μένων ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν. μετὰ Σωσιφάνη ἄρχων ἐστὶ Νικόμαχος, ἐφ' οὗ
τὸν ἐνδεκάτιλον δημηγορίαν διελήλυθε, πρὸς τὸ λελυκέναι τὸν εἰρήνην Φίλιππον, καὶ τοὺς
Ἀθηναίους πείθειν Βυζαντίοις ἀποστεῖλαι βοήθειαν· ἧς ἐστὶν ἀρχὴ, Καὶ σπουδαῖα νομίζων ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὧν βεβουλεύσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλῃ, πρεσβεύσομαι πρὸς αὐτοὺς εἰπών. ὅτι
Νικομάχου Θεόφραστος ἄρχων, ἐφ' οὗ πείθει τοὺς Ἀθηναίους ξυναγωνίστους ὑποδέχεσθαι τὸν πόλε-
μον, ὡς κατηγέλκοτος αὐτὸν ἤδη Φιλίππου. καὶ ἔστιν αὕτη τελευταία τῶν κτῆ Φιλίππου δη-
μηγοριῶν, ἀρχὴν ἔχουσα τοιάδε, Ὅτι μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο
30 τὸν εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλετο τὸν πόλεμον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν. Ὅτι δὲ
δώδεκα τάλαντα ἀπώλεσε τοῖς λόγοις ὃς κατηλέθμημεν, πρὸς τῆς ἀκδόσεως τῶν Αἰσχινέλους
λεγόντων ἀπήγγελεν ὁ Δημοσθένης, αὐτὸν Αἰσχίνην παρέξομεν μάρτυρα τοῦτο. ἀργύριον γὰρ
ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν λεγόντων τοῖς τόποις οὐκ ἐλάττω ἀφ' ὧν τὰ ἐνθυμήματα φέρεται, καὶ τὸν
ἐκ τοῦ χρόνου πολλαπλασιάσῃ, πολλαπλεῖς αὐτοῦ τὰ πολλαπλάσια. δηλοῖ δὲ αὐτὸν τὸν τῶν
φιλοσόφου λέξιν· Ἄλλος τις τὸν χρόνον σχοινίῳ ὁρίζει, ὡς Ἰφικράτης ἐν τῇ πρὸς τὸ Ἁρμόδιον, ὅτι
Εἰ ἐν τῷ ποιῆσαι, ἠξίουν τῆς εἰκόνος τυχεῖν, ἐὰν ποιῆσω, ἐδόλιεν ἄν· ποιήσαντι δέ [ἂν] μοι δώσειε; μὴν
τοίνυν μέλλοντες μὲν, ὑπισχνεῖσθε, παρόντες δ' ἀφαιρεῖσθε. Καὶ πάλιν πρὸς ὃ πρὸ Θη- 30
βαίων διέτεινα Φίλιππον εἰς τὸν Ἀτταλικὸν, ὅτι εἰ πρὶν βοηθῆσαι Φωκεῖς, ἠξίει, ὑπέρθοντο ἄν· ἀπο-
τον δοῦναι εἰ διότι πρὸς τὸ καὶ διέσπευσεν, μὴν δώσουσιν. ὁ δὲ χρόνος ἦτος ἐν ᾧ Φίλιππος ἠξίει
40 Θηβαίους ὅτι τὸν Ἀτταλικὸν αὐτοῦ δοῦναι διόδον, ὑπομιμνήσκων τῆς ἐν τῷ πρὸς Φωκεῖς πο-
λέμῳ γενομένης βοηθείας, ἐκ τῆς κοινῆς γένεται φανερὸς ἰσθείας. εἶχε γὰρ ὕπως· μετὰ Ὀλυν-
θίων ἅλωσιν, ἄρχοντος Θεμιστοκλέους, συνῆκαν Φιλίππῳ πρὸς Ἀθηναίους ἐβούλοντο πρὸς φι-
λίας καὶ συμμαχίας. οὗτοι διέμεναν ἐπ' αἰτεῖ χρόνου ἄχρι Νικομάχου· ὅτι δ' Θεοφράστου τοῦ
μετὰ Νικόμαχον ἄρξαντος, ἐλύθησαν, Ἀθηναίων μὲν Φίλιππον αἰτιωμένων ἀρχὴν τοῦ πολέ-
μου, Φιλίππου δ' Ἀθηναίοις ἐγκαλοῦντος. ταῖς δ' αἰτίας δι' ἃς εἰς τὸν πόλεμον κατέσταν, ἀδι-
κεῖσθαι λέγοντες ἀμφότεροι, καὶ τὸν χρόνον ἐν ᾧ τὸν εἰρήνην ἔλυσαν, ἀκριβῶς δηλοῖ Φι-
λόχορος ἐν τῇ ς' Ἀτθίδος βίβλῳ. Ἐπὶ δ' ἐκ αὐτῆς τὰ ἀναγκαιότατα· Θεόφραστος Ἀλλαῖς·

» ὅτι τότε, Φίλιππος ὁ μὴ ὢν ἐφόβητον ἀμαπλύσας, Πεισίνθῳ τῷ ἐξέβαλεν· ἀπολυχὼν δὲ ἐνέδυ-
» σεν Βυζάντιον ἐπολιόρκει, καὶ μηχανήματα τοῖς ἐπῆγε. ἔπειτα διεξῆλθεν ὅσα ταῖς Ἀθηναίοις ὁ
» Φίλιππος ἐνεκάλει δίκαι τ' ὀπισολῆς, καὶ Δημοσθένης ἀδίκως καὶ λέσαιλος" αὗται τοῖς τ' πόλεμον
» καὶ ψηφίσματα γράψαντος, ἐχθρὸν ἐποίησε τὸν μὴ ζηλῶν καθεῖλεν τὴν τοῖς τῆς Φίλιππον εἰρή-
» νης καὶ συμμαχίας ταθεῖσαν, ναῦς ὑπλησῶν καὶ τὰ ἀγῶνα ἐνεργῆν τὰ τ' πολέμου· ταῦτα γράψας
» καὶ Θεόφεσον ἄρχοντα γενόμενον, ᾧ μετ' ἐκεῖνον ἐνιαυτὸν ἀναχθέντα μὴ τὸν λύσιν τῆς
» εἰρήνης ὅτι Λισιμαχίδου ἄρχοντος διεξέρχεται. Ἠσαν δὲ καὶ τούτων αὐτῶν τὰ δικαιότατα· Λισι-
31 » μαχίδης Ἀχαρνεύς, ὅτι τούτου, τὰ μὲν ἔργα τὰ τοῖς τοῖς νεωσοίκοις καὶ τὸν σκευοθήκαν ἐνέβα-
» λοντο ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸν τοῖς Φίλιππον· τὰ δὲ χρήματ' ἐψηφίσαντο πρὸ τ' εἰ γραμματικά,
» Δημοσθένους γράψαντος. Φιλίππου δὲ καταλαβόντος Ἐλάτειαν καὶ Κυτίνιον, καὶ φρέσβεις πέμ- 10
» ψαντος εἰς Θήβας Θετταλῶν, Αἰνιάνων, Αἰτωλῶν, Δολόπων, Φθιωτῶν· Ἀθηναίων δὲ τὸν
» αὐτὸν χρόνον φρέσβεις ἀποσταλέντων τοῖς τοῖς Δημοσθένη, τούτοις συμμαχεῖν ἐψηφίσαντο. Φα-
» νερᾶς δὲ γενομένοις τ' χρόνου καθ' ὃν εἰσῆλθον εἰς Θήβας" οἵ τε Ἀθηναίων φρέσβεις οἱ τοῖς Δημο-
» σθένη, καὶ οἱ τοῦ Φιλίππου, ὅτι τὸν Λισιμαχίδου ἄρχοντα πίπτει, παρεσκευασμένων ἤδη τοῖς
» τοῖς τ' πόλεμον ἀμφοτέρων, αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ποιησάμενος φανερὸν ὃν τοῖς τοῖς σφαῦν. Ἠσαν δὲ
» ἐξ αὐτῆς λαβὼν τ' ἐκείνου λέξεως τὰ σκωλεύοντα τοῖς τὸ τοῖς γραμμα· Οὕτω δὲ γράψεις ὁ Φίλιπ-
» πος ταῖς πόλεσι τοῖς ἀνήλασι ἐδὲ τάττων, καὶ τάττοις ἐπαρθεὶς ταῖς ψηφίσμασι καὶ τ' ἀποκρίσεσιν,
» ἦκεν ἔχων τ' δύναμιν, καὶ τ' Ἐλάτειαν κατέλαβεν, ὡς ὑπ' αὐ εἴ τι ἠβούλοιτο, ἐπὶ συμπνυδούλων ἡμῶν
» αὐτὸς τ' Θηβαίων. Ἀλλὰ μὲν τὰ τότε συμβαίνοντα διεξελθόντων, διεξελθόντων δὲ καὶ ταῖς ῥηθείσαις ὑφ'
» ἑαυτοῦ λόγοις, ὅτι τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὡς προσβύτης τοῦ Ἀθηναίων εἰς Θήβας ἐπέμφθη, 20
» ταῦτα τ' λέξιν ὅτι πῆσιν· Ὡς δ' ἀφικόμεθα εἰς ταῖς Θήβας, καλεσαμβανόμεν Φιλίππου καὶ
» Θετταλῶν καὶ τῶν ἀγῶν συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοῖς μὲν ἡμελέσεις φίλους, ἐν φόβῳ,
» τοῖς δ' ἐκείνῳ, θρασεῖς. ἔπειτ' ὀπισολὼ ἵνα κελεύσας ἀναγνωσθῆναι, ταῦτ' ὀπῆσεν·
» Ἐπειδὴ δίκαιον ἐποίησαντο τὸν ἐκκλησίαν, προσῆλθεν ἐκείνοις, ἐξὸν τ' τ' συμμάχων τάξιν ἐκεί-
32 » νοις ἔχειν. καὶ παρόντες ἐδημηγόρουν, πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐκωμῳδοῦντες, πολλὰ δ' ὑμῖν ἔγκα-
» λοῦντες, πρῴην ὅσα πρόπολε ἐνεκάλεσε Θηβαίοις, ἀναμιμνῄσκοντες. ὃ δ' ἦν κεφάλαι-
» ον, ἠξίουν, ὧν μὲν ὃ πείθεσθαι ἐκεῖνο Φιλίππου, χάριν αὐτοῖς ἀποδοῦναι· ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδί-
» κηται, δίκην λαβεῖν, ὁπλέρους βούλονται, ἢ διιέναι αὐτοῖς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὸν
Ἀτικόν. Εἰ δὴ τ' Λισιμαχίδου μὲν ἄρχοντα τὸν μ' Θεόφεσον, λελυμένης ἤδη τ' εἰρή-
» νης οἱ τοῦ Φιλίππου φρέσβεις εἰς Θήβας ἀπεξάλησαν, τοῦ καλοῦντες αὐτοῖς μάλιστα μὲν 30
σωφρόναλλον εἰς τὸν Ἀτικόν, εἰ δ' μή, δίοδον τοῦ Φιλίππου τοῦ ἀφεῖν, μεμνημένους τῶν ὑπερ
γενῶν αὐτοῦ τῶν τοῖς τὸν Φωκικὸν πόλεμον· ταύτης δ' μέμνηται τ' φρεσβείας Αἰσχίνης, ὡς
ὀλίγῳ πρότερον ἐπέδειξα, ταῖς ἐκείνοις λέξις τοῦ δημόθους· δυσμενῶν δὲ ἐποδέδεκται τε-
κμηρίοις ὅτι πρῶτοι οἱ Δημοσθένους ἀγῶνες οἱ πρὸ τ' Λισιμαχίδου ἄρχοντος ἐν ἐκκλησίαις τε καὶ
δικαστηρίοις ἠκούοντο, πρότερον τῶν Αἰσχίνου λεγόντων [εἶσιν.] ἕτερον πρὸς τούτοις μάρτυ-
ρίαν τοῦ τῆς Φιλοσόφου λαβών, ἐξ ἧς ἔτι μᾶλλον ἔστ' ἂν φανερὸν ὅτι μ' τὸν πόλεμον τὸν συμ-
βάντα τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς Φίλιππον, αἱρήτοις καὶ σωτὰ χθῆναι ἐπ' αὐτοῦ τέχναι, Δημο-
σθένους ἀκμάζοντος ἤδη κ' τ' πολλείαν, καὶ πόλεως εἰρηκότος τοῖς τε δημηγορικοῖς καὶ τοῖς δικανι-
κοῖς λόγοις, ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἐμνήσθην. διεξιὼν γὰρ τοῖς τόποις τ' ἀγωνισμάτων ὁ φιλόσο-
» φος, καὶ τὸν ἐκ τ' αἰτίας λύσει· παρέξομαι δ' τ' ἐκείνου λέξιν· Ἄλλος δὲ δύσκριτον ὡς αἴτιον οἶ 40
» ἐφ' ἅμαξ ἢ μ' τοῦτο γεγενέναι. ὃ γὰρ Μετὰ τοῦτο, ὡς Διὰ τοῦτο λαμβάνεται, καὶ μάλιστα οἱ ἐν ταῖς
» πολλείαις· ὡς ὁ Δημάδης τ' Δημοσθένους πολλείαν πρῶτον τῶν κακῶν αἰτίαν· μετ' ἐκείνου
33 γὰρ στασθῆναι ὁ πόλεμος. Ποίους γοῦν ὁ Δημοσθένης καλεσκάσασεν ἀγῶνας, τ' Αἰσχίνει τέ-
χναις ὁδηγοῖς χρησάμενος, εἰ πρῶτοι οἱ δημόσιοι λόγοι δι' ὧν ἐπαγωγὴ τε καὶ θαυμάζεται, πρὸ
τοῦ πολέμου γεγενασιν, ὡς πρότερον" ἐπέδειξα, πλὴν ἑνὸς τοῦ περὶ τοῦ στεφάνου; ὅτου γὰρ μόνος
εἰς δικαστήριον εἰσελήλυθεν μ' τὸν πόλεμον, ἐπ' Αἰσχυλίνου ἄρχοντος μὴν ὀκτωκαιδεκάτου μ' τ'
ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, ὀκτὼ ὃ μ' τὴν Φιλίππου τελευτὴν, καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξανδρος τ' ἐν

Ἀρβήλοις

Ἀρβήλοις ἐνίκα μάχην. εἰ δέ τις ἐρᾷ τῶν πρὸς ἀπόντα φιλονεικούντων ὅτι τοῦτον ἴσως ἔγραψε τὸν λόγον ταῖς Αἰσχίνου ἐντετυχηκὼς τέχναις, τὸν κρείττονα ἀπόντων λόγων, πολλὰ πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν ἔχων, ἵνα μὴ μακρότερος τῷ δέοντος ὁ λόγος ᾖ, καὶ τοῦτον ὑπέδειξα ἐναντιούμενον τοῖς ἀγῶνα πρὸς τῶν Αἰσχίνου τέχνῶν ὑπὸ τεθεικότων, ἀπὸ χρησάμενος τοῖς φιλοσόφου μάρτυσι. πρόδηλος γὰρ τόπον ἐνθυμημάτων τὸν ἐκ τῶν πρὸς ἀνθρώπους, ταῦτα καὶ λέξιν γράφει· " Ἄλλος ἐκ τῶν πρὸς ἀνθρώπους. εἰ γὰρ ἀληθέρῳ ὑπάρχει τὸ καλῶς " καὶ τὸ δικαίως " ποιῆσαι, θατέρου τὸ πεπονθέναι· καὶ εἰ κελεύσαι, καὶ τὸ πεποιηκέναι· οἷς, ὡς ὁ τελῶνης Διομέδων, " πρὸς τῶν " τελωνῶν. Εἰ γὰρ μηδὲ ὑμῖν ἀμαρτὸν τὸ πωλῆν, οὐδὲ ἡμῖν ὃ ὠνεῖσθαι. καὶ εἰ τῶν πε- " πονθότι τὸ καλῶς " καὶ δικαίως ὑπάρχει, " τῶν πεποιηκότι ἢ ποιοῦν- "
10 τι. ἔστι δὲ " τοῦτο πρόδηλον λογίσασθαι. οὐ γὰρ εἰ δικαίως ἔπαθεν ἀνὴρ δικαίως ἐκτὸ τούτου πέπονθεν. " ὡς ὁ φόνου ἄξια ποιήσας πατὴρ, εἰ ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ τῷ ὅτι δυνατῷ ἀπάγεται, δεῖ " σκοπεῖν χρεὼν, εἰ ἄξιος ὁ παθὼν παθεῖν, " καὶ ὁ ποιήσας, ποιῆσαι· εἶτα χρῆσθαι ὁπολέρως ἀνδρὶ " μόνῃ. ὁπότε γὰρ Δίκαιος τὸ δίουτον· " ὥσπερ ἐν τοῦ Ἀλκμαίωνι τοῦ Θεοδέκτου, καὶ οὗ ἡ πρὸς " Δημοσθένους δίκη, καὶ τῶν ἀποκλιναύτων Νικαίρεα. τίς οὖν ἐστιν ἡ Δημοσθένους δίκη, καὶ τῶν " 34
ἀποκλιναύτων Νικαίρεα, πρὸς ἣν ὁ φιλόσοφος γέγραφεν, ἐν ᾗ τὸ κυριώτατον τῆς ἀμφισβη-
τήσεως κεφάλαιον ἐν ἐκ τῶν πρὸς ἀνήλασι τόπου, ἢ ἡ πρὸς Αἰσχίνου, ἐπὶ Κτησιφῶντος
τῶν γραφόντος Δημοσθένη τὸ πρὸς τῶν φανὸν ψήφισμα, καὶ τὸν τῶν γραμόμεν φόβητος
γραφὴν; ἐν" ταύτῃ γὰρ ὃ ζητούμενον ἐν, οὐ τὸ κοινὸν, εἰ ἀμῶν καὶ φανὸν ἄξιος ἐν Δημο-
σθένης, ὅτι δίδοις ἐκ τῶν ἰδίων κτημάτων τὸν εἰς τὰ τείχη δαπάνην. ἀλλ' εἰ καθ' ὃν χρόνον
20 ἐστεφάνωσε ἐν, κωλύοντος τὸ νόμου ἐστεφανοῦν. τὸ γὰρ ἐκ τῶν πρὸς ἀλ-
λήλας τάττειν ἐστίν, εἰ ὡσπερ τῷ δήμῳ τὸ δοῦναι, οὕτως καὶ τῷ ἐστεφάνωκε ὃ λαβεῖν τὸν στέφανον
ἐξεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ταύτης οἶμαι τῆς δίκης μεμνῆσθαι τὸν Αἰσχίνην. εἰ δέ τις ἐρᾷ ὅτι πρὸς
τῆς τῶν δώρων, ἐν ἐπ' Ἀνικλέους ἄρχοντος ἀπελογήσατο, πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρου λελυτὸν,
πολλῷ νεωτέρας ἔτι ποιήσῃ ταῖς Αἰσχίνου λέγειν τῶν Δημοσθένους ἀγώνων. ἀλλὰ γὰρ ὅτι
μὲν οὐχ ὁ ῥήτωρ τοῦτο τὸ φιλοσόφου ταῖς λέγειν παρέλαβεν, αἷς εἰς ἐκεῖνος κα-
τεσκεύασε λόγοις, ἀλλὰ τοιούτου τὸ Δημοσθένους καὶ τὸ τῶν ἀγῶν ῥητόρων ἔργα πρόδηλόν ἐστι·
Αἰσχίνης, ταῦτας ἔγραψε ταῖς λέγειν, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΝΑΙΩ. 1
ΠΟΜΠΗΙΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.

30

Πισολεῖ ἵνα πρόδηλόν σου κρμιαθεῖσαν ἐδεξάμην, ὑπαίδευτόν τε καὶ πρῶτον μοι κεχαρισμένως· ἐν ᾗ γράφεις ὅτι ταῖς σπουδαίοις ταῖς ἐμαῖς ὑπηρετοῦντός σοι Ζιώνος τοῦ κοινοῦ φίλου, ἀγαπροθύμως, καὶ πρῶτον διαλεχθέντος οἰκείως ἐν αὐταῖς, ἐφ' μὲν ἀπὸ θαυμάζεις, ἐνὶ δὲ μέρει δεχεραίνεις τῶν ἐν αὐταῖς καταχεχωρισμένων, τῇ Πλάτωνος κατηγορίᾳ. ὅτι μὲν οὖν σεβαστικῶς ἀγάκεισαι πρὸς τὸν ἀνδρα, ὀρθῶς ποιεῖς· ὅτι δὲ πρὸς ἡμῶν ταῦτα ἐπείληφας, οὐκ ὀρθῶς. εἰ γάρ τις ἀνὴρ οὐκ ἀπλήπεται ταῖς Πλατωνικαῖς ἑρμηνείαις, δῦ ἴσθι νῦν κἀγὼ τούτων εἷς εἰμι. ὁ δὲ πέπονθα πρὸς ἀπάντας ὅσοι ταῖς αὐτῶν ὑπονοίαις εἰς τὸν
40 κοινὸν φέρουσιν ὠφέλειαν, ἐπιμορθοῦσθαι ἡμῶν βίους τε καὶ λόγους, ἐρῶ σοι· καὶ πείσω γε νὴ Δία πιστεύειν καμοὶ σοὶ δὲν ὑβρὲν σοὶ δὲ πρόδοξον, εἰ μὴ πᾶσιν ὁμοίως δοκεῖ. ἐγὼ οὖν νομίζω " ὀφλεῖν, ὅταν μὲν ἔπαινον πρὸς ἐλῇ) γράφειν ὡς πρόσωπος, εἴτε σώματος ὁποιασοῦν, ταῖς " ἀρεταῖς αὐτοῦ καὶ ἃ τοῦ ἀτυχήματα, εἴ τι πρὸς ἐστὶ ταῦτα σώματι ἢ ταῖς σώμασι, δεῖν πρόφερε· " ὅταν δὲ βλαπτῇ ὑβριστῶναι τὸ ὃ κρίτισον ἐν ὅταν ἢ πόλει βίῳ, καὶ τὸ βέλτιστον τῶν ἐστὶ τοῦτο " ἦλος ἔργων, τ' ἀκριβεστάτην ἐξέτασιν πρόφερε, καὶ μηδὲν πρόδηλον ἐκ τῶν ἐσόντων αὐτοῖς " 2
εἴτε κακῶν, εἴτε ἀγαθῶν· ἢ γὰρ ἀλήθεια ὕστως δύσκριτα μάλιστα· ἧς οὐδὲν χρῆμα ἀμιώτερον. "
τοῦτο δὲ πρόδηλος, ἐκεῖνο λέγω, εἰ μὴ ὅστι μοι κατὰ Πλάτωνος λόγος ἁρμόττειν πρὸς ἐ-

χων τῶ ἀνδρὸς, ὥς φησι Ζωίλῳ τις ῥήτορι, ἀσεβῆν ὁμολογῶ· ἢ εἴ γε βουληθεὶς ἐξικόμην αὐτὸ γράφειν, λόγοις τισὶ συνκαταπλέκω τοῖς ἐπαίνοις νόμους· ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν διαβολὰς οἴομαι δεῖν γράφειν ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ὅσῃ ἀπολογίας. εἰ δέ τις ἀπαρακτῆρας λόγου τοὺς ἐλομένους σκοπεῖν, ἢ τοῖς τοιούτοις ἐν αὐτοῖς φιλοσόφοις τε καὶ ῥήτορες ἐξετάζειν, ὅσῃ μὲν ἐξ ἀπόντων ἐξελεγξάμενοι τὰς δοκησισοφίας εἶ) λαμπρότατοι, Ισοκράτης τε καὶ Πλάτων καὶ Δημοσθένης, οὐκ ἐγὼ τούτων αὐτῶν πάλιν τοὺς ἐχθίονα Δημοσθένη, ὡς ἐμοὶ μὲν ὥστε Πλάτωνα καὶ ὥστε Ισοκράτη ἀδικεῖν. νὴ Δία, φησὶν ἀλλ' οὐκ ἔδει σε τὰ Πλάτωνος ἁμαρτήματα ἐξελέγχειν, βουλόμενον ἐπαινεῖν Δημοσθένην. ἔπειτα πῶς μοι τὸν ἀκριβέστατον βάσανον ὁ λόγος ἔλαθεν, εἰ μὴ τοῖς ἀρίστοις λόγοις ἢ Ισοκράτους τε καὶ Πλάτωνος τοῖς κρατίστοις Δημοσθένους δύο πάρεσται, καὶ καθ' ὁ μέρος ἥττους οἱ τούτων λόγοι εἰσὶ τῶν ἐκείνοις, μὴ πάσης ἀληθείας ἐπεδέξατο; οὐχ ἅπαντα τοῖς αὐδράσιν ἐκείνοις ἡμάρτηται λέγων· μανίας γὰρ τοῦτό γε· ἀλλ' ὅσῃ ἄπαξ τὰ ὀρθίσης κατορθῶσθαι. εἰ δὲ τὸ ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενον, ἐπήνουν δὲ Δημοσθένην, πάσας διεξιὼν αὐτοῦ τὰς ἀρετάς, ὡς μὲν ἀγαθὸς ὁ ῥήτωρ, ἔπειτα πρώτους μὲν τοὺς ἀναγνωσομένους· ὡς δὲ καὶ κρατίστους πρώτων τῶν πεπολιτευσάντων περὶ
" λόγους, οὐκ ἀν ἔπεισα, μὴ προσλαβὼν αὐτοῖς τοὺς ἀρίστους. πολλὰ γὰρ τῶν καθ' αὑτὰ φανο-
" μένων καλῶν καὶ θαυμαστῶν, ἑτέροις αὐτὸ προσλελεγμένα χρείττοσιν, ἐλαττοῖ τῆς δόξης ἐφαίνη.
3 ὅτου γέ τοι καὶ χρυσὸς ἑτέρῳ χρυσῷ παραβαλεθείς, χρείττων τε καὶ κρείττων ὑείσκεται, καὶ πολὺ μᾶλλον χαλκουργήματα, καὶ ὅσων σιδηρᾶ τὸ τέλος. εἰ δὲ ἀνωφελῆ ἐστὶ τοῖς πολιτικοῖς λόγοις τὸν ἐκ τῆς συγκρίσεως ἐξέτασιν, καὶ καθ' ἑαυτὸ ἕκαστον ἀξιοῦσθαι σκοπεῖν, οὐδὲν κωλύσῃ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ὅλῃ τῶν μᾶλλον ποιῆσθαι, καὶ μήτε ποίησιν αὐτὸ ἐξετάζειν ἑτέρᾳ ποιήσει, μήθ' ἱστορικὸν συντάξιν ἑτέρᾳ συντάξει, μήτε πολιτείαν πολιτείᾳ, μὴ νόμον νόμῳ, μὴ στρατηγὸν στρατηγῷ, μὴ βασιλῆ βασιλεῖ, μὴ βίᾳ βίον, μὴ δόγματα δόγματι. τοῦτο δ' οὐκ ἂν τις συγχωρήσειε νοῦν ἔχων. εἰ δὲ δεῖ καὶ τὰς ἐκ τῶν μαρτυριῶν πίστεις ἐξ ὧν μάλιστα ἔστι γνῶναι καταφανὲς ὅτι κρίσεως ἐλέγχου τρόπος ὁ κατ' σύγκρισιν νομοθέτης, ἀφεὶς τοὺς ἄλλους, αὐτὸς χρήσομαι μάρτυσι Πλάτωνι. βουληθεὶς γὰρ ὁ νομοθέτης δεῖξαι θαι τῶν αὐτῶν δυνάμιν ἐν ἔχειν ἐν τοῖς πολιτικοῖς λόγοις, οὐκ ἠρκέσθη τοῖς ἁπλοῖς ἐγκρίσεσιν, ἀλλὰ καὶ κρίσιν
★ τῶν τότε ῥητόρων ἕτερον αὐτὸς ἐν τῷ Φαίδρῳ συνεπάξατο λόγον, " ἐρωτικὸν εἰς τὸν Λυσίαν
" σιν. καὶ οὐδὲ ἄρχει τούτου προελθὼν ἐπαύσατο, καθαλιπὼν ἐν τοῖς ἀναγνωσομένοις τὸν ἀγώνωσιν, ὁπότερος ὀρθῶς χρείττων λόγου· ἀλλὰ καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἤλατο τῶν Λυσίου, ἃς μὲν λεκτικὰς μαρτυρῶν τῷ ἀνδρὶ ἀρετὰς, τῶν δὲ προαιρετικῶν ὀρθῶν ἁμαρτανόντων. ὁπότε οὖν Πλάτων ὁ φορτικώτατος καὶ ἐπαχθέστατον τῶν ἔργων προσελόμενος, αὐτὸν ἐπαινῆσαι τὸν δυνάμιν τῶν λόγων, οὐδὲν ᾤετο ποιῆσαι κατηγορίας ἄξιον εἰ τοῦτο τὸν ἄριστον τῶν τότε ῥητόρων τοῖς ἰδίοις ἐξετάζειν ἠξίου λόγοις, ὀρθῶς ἐλέγχοντα Λυσίαν τε ἐν οἷς ἥμαρτηκε, καὶ ἑαυτὸν ἐν οἷς
4 κατώρθωκε, πῶς θαυμαστὸν ἐποίουν ἐγὼ τοῖς Δημοσθένους λόγοις συγκρίνων τοὺς Πλάτωνος, καὶ εἴ τι μὴ καλῶς ἐν αὐτοῖς ἔχειν ᾤμην, ὀρθῶς ἐλέγχοιμος; ἐῶ γὰρ τὰς δίκας αὐτοῦ γραφὰς τοῦ Φαίδρου, ἐν αἷς κωμῳδεῖ τοὺς περὶ ἑαυτὸν, Παρμενίδην τε καὶ Ἱππίαν, καὶ Πρωταγόραν, καὶ Πρόδικον, καὶ Γοργίαν, καὶ Πῶλον, καὶ Θεόδωρον, καὶ Θεαιτήτου χον, καὶ ἄλλους συχνοὺς, οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πάντα περὶ αὐτῶν γράφων, ἀλλ' εἰ βούλῃ, καὶ ἀπὸ φιλοτιμίας. ὧν γὰρ ἐν μὲν τῇ Πλάτωνος φύσῃ πολλὰς ἀρετὰς ἐχούσῃ τὸ φιλότιμον ἐδούλωσε δὲ τοῦτο μάλιστα ἁπάντων τὴν περὶς Ὁμηρον ζηλοτυπίας, ὃν οὐκ ἂν τῆς καθαπτομένης ἐν αὐτοῦ πολιτείας ἐκβάλῃ, σεφανώσας καὶ μύρῳ χρίσας· ὡς δὴ τούτων αὐτῷ δέον ἐκδομένῳ, δι' οὗ ἥ τε ἀνθρωπεία πᾶσα παρῆλθεν εἰς τὸν βίον, καὶ τελεώτατα φιλοσοφία. ἀλλὰ θῶμεν, ἀπὸ τοῦ βελτίστου δ' αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν πάντα λέγειν ἀνῆκε Πλάτωνα. ἃ οὖν ἄτοπον ἐποιοῦμεν, οἷς ἐκείνου νόμοις χρώμενοι, καὶ φύσιν παρεξετάζειν αὐτοῖς τοῖς τῶν ἐπακμασάντων λόγοις βουλόμενοι; ἔπειτ' οὐδὲ μόνος οὐδὲ πρῶτος ὑπεφαίνομην ἐγὼ Πλάτωνος ὑπερχρήσας τι λέγειν. οὐδ' ἂν τις ἔχοι κατ' αὐτὸ τοῦτο μεμφεσθαί με ὃ μέρος, ὅτι τὸν ὑπερφανέστατον τῶν φιλοσόφων, καὶ πλείοσιν ἢ δώδεκα ἡμεραῖς ἐμαυτὸν προσεύτερον, ἐξετάζειν ἐπεβαλόμην, ὡς δὴ ἐμοῦ τοῦτο δόξης εἵνος πευξόμενος. πολλοὶ γὰρ ἀνερήσονται πρὸς ἐμοῦ τοῦτο πεποικότες, οἱ μὲν, κ.τ.λ.

μὲν, κ.τ.λ. τὸν ἐκείνῳ ἡμῶν χρόνον, οἱ δ', λίαν ὕστερον ἐπακμάσαντες. ἐγὼ δὲ τὰ δόγματα διέβαλον αὐτῶν, καὶ τοῖς λόγοις ἐμέμφαντο· πρῶτον μὲν, ὁ γνησιώτατος αὐτῶν μαθητὴς Αριστοτέλης, ἔπειτα οἱ περὶ Κηφισόδωρόν τε καὶ Θεόπομπον καὶ Ζωίλον καὶ Ἱππόδαμαντα καὶ Δημήτριον, καὶ ἄλλοι συχνοὶ, ἃ δὴ φθόνον, ἢ δι' φιλαπεχθημοσύνην κωμῳδοῦντες, ἀλλὰ τῶν ἀληθῆ ἐξετάζοντες. Τοσούτοις δὴ καὶ τηλικούτοις ἀνδράσι τοιαδεῖγμασι χρώμενος, καὶ τοιαῦτα πάσχων τῶν μεγίστων Πλάτωνι, οὐδὲν ἡγοῦμαι τὴν φιλοσόφου ῥητορικῆς ποιῆν ἀλλότριον, ἀγαθοῖς ἀγαθοῖς ἀντεξετάζων. Περὶ μὲν οὖν τῆς προαιρέσεως ἱκανῶς ἔχον ἐν τῇ συγκρίσει τῶν χαρακτήρων, ἴσως ἱκανῶς ἀπολελόγησμαι, καὶ σοί γε, ἡμῖν φίλτατε.

Λοιπὸν δ' ἔστί μοι καὶ περὶ αὐτῶν ὧν εἴρηκα λόγων περὶ τοῦ ῥοῦ, ἐν τῇ περὶ τῶν Αττικῶν
10 ῥητόρων ἀμαθείᾳ, εἰπεῖν. Φησὶ δὲ αὐτῆς λέξεσιν ὡς ἐκεῖ γέγραφα· Ἡ δὲ δὴ Πλατωνικὴ ἀγέλεκτος βούλεται μὲν εἶ) καὶ αὐτὴ δεῖγμα ἑκατέρων τῶν χαρακτήρων, τῆς τε ὑψηλοῦ καὶ ἰσχνῆς, καθάπερ εἴρηταί μοι πρότερον· πέφυκε δὲ οὐχ ὁμοίως πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς χαρακτῆρας εὐτυχής. ὅταν μὲν οὖν τὸν ἰσχνὸν καὶ ἀφῃρημένον καὶ ἀπόρητον ὑπαντιδεύῃ φράσιν, σκοπὸς ἡδεῖα ἐστὶ καὶ φιλαίρεθρος, καθάπερ τε γὰρ ἀπορρώντως γένεσ) καὶ διαυγὴς, ὥσπερ τὰ ἀγαφανέστατα τῶν ναμάτων· ἀκριβής τε καὶ λεπτὴ παρ' ἑαυτοῦ ἑτέραν τῶν εἰς τὸν αὐτὸν ἀγέλεκτον εἰρασμένων· τὸν τε κοινότητα διώκει τῶν ὀνομάτων, καὶ τὸν ἀφήνιαν ἀσκῆς, πάσης ὑπερβολῆς καθαιρῶν ἐπιθέτου. ὅ τε πᾶνος αὐτῆ καὶ χροιᾶς ὁ τῆς ἀρχαιότητος ἡρέμα καὶ λιτῆ ὄντως ὑπέρεχε, χλωρόν τί πῃ τὸ τεθηλὸς καὶ μεσὸν ὥσπερ ἀῦτος ἀναδίδωσι· καὶ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ὠδευσάτων λιμνῶν αὖρά τις ἡδεῖα ἀπ' αὐτῆς φέρεται· καὶ ὅτε ὀλιγυρὸν ἔοικεν ἐμφαίνειν λάλον,
20 ὅτε ὀκνηρὸν θεατρικόν. ὅταν δ' εἰς τὸν περὶ τοιότητα καὶ ὃ κάλλιον εἰπεῖν· ὁ πολλάκις εἰώθε ποιῆν· ἁμέσως ὁρμὴν λάβῃ, πολλῷ χείρων ἑαυτῆς γίγνεται. καὶ γὰρ ἀπδεχέσθαι τῆς ἑτέρας καὶ κάκιον ἐλλιπίζουσα καὶ παχυτέρα φαίνε). μεταμὴ τε γὰρ ὃ ζάφες καὶ ζύφω ποιεῖ πολὺ πλησιον, ἔλκει τε μακρὸν ἀπολείπουσα τὸν νοῦν. συρέψαι δὲ δέον ἐν ὀλίγοις ὀνόμασιν, ἐκτείνει εἰς ἀπφερομένους περιφράσεις, πλοῦτον ὀνομάτων ὑπιδιφλυμένην κενόν. ὑπερβιβάζουσά τε τῶν κυρίων καὶ ἐν τῇ κοινῇ χρήσει κειμένων, τὰ πεποιημένα ζήλῳ καὶ ξένα καὶ ἀρχαιοπρεπῆ. μάλιστα δὲ ἁμαρτάνεται περὶ τὰ ὑποκείμενα φράσιν· πολλὴ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ὑπιθέτοις, ἀκμαιος δ' ἐν ταῖς ἐπωνυμίαις, σκληρὰ δ' ἡ τῶν ὀνομάτων ἁρμονία ἐν ταῖς μεταφοραῖς γίγνεται. ἀμηχανίας τε περιβαλεῖ) μακρὰς καὶ πολλὰς, ὥστε μέσον ἐχούσας, ὥστε κυρεῖν. χαμαίσι τε ποιηλικοῖς ἐφάπτω περιβάλλουσιν ἀπιθάνως, καὶ μάλιστα τοῖς Γοργείοις, ἀκαίρως καὶ μειρακιωδῶς ἀναβρυούσῃ). καὶ πολυτελὰ
30 ὡς ἔστιν ἐν τοῖς τοιούτοις παρ' αὐτοῖς, ὡς καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς εἴρηκέ που, καὶ φίλοι συχνοὶ [περίεσμεν.] ἃ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος. μηδεὶς δέ με ταῦτα ἡγείσθω λέγειν ἀπάσης καθαπτόμενος τῆς εἰκαθασκόσης καὶ ἐξηλλαγμένης λέξεως, ἣν κέχρηται Πλάτων· ἃ γὰρ ὧν ὕστω σκαιὸς μηδ' ἀναίσθητος ἐγὼ φαίμην, ὥστε ταύτην τὴν δόξαν περὶ φύσεως τηλικούτου λαβεῖν· ἐπεὶ πολλὰ καὶ περὶ πολλῶν οἶδα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ, καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας δυνάμεως ἐξειργασμένα ὑπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐνδείξασθαι βούλομαι, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα ἐν ταῖς καθαπτικαῖς εἴωθεν ἁμαρτάνειν· καὶ χείρων μὲν αὐτὸς αὑτῷ γίνεται, ὅταν τὸ μέγα διώκῃ καὶ περιττὸν ἐν τῇ φράσει· μακρῷ δέ τινι ἀμείνων, ὅταν τὶ ἰσχνὸν καὶ ἀκριβῆ, καὶ δοκήσασα μὲν ἀπόρητον εἶ), κατεσκιασμένου δὲ ἀμφιμήτῳ καὶ ἀφῃρῆ καθαπτικῇ ἀγέλεκτον εἰσφέρῃ. ἡ γὰρ οὐδὲν ἁμαρτάνῃ καθάπαξ, ἢ βεκχύ τι κομιδῆ, καὶ οὐκ ἄξιον κατηγορίας. ἐγὼ δὲ ἠξίουν τηλικοῦτον ἄνδρα πεφυλάχθαι
40 πᾶσαν ὑπόμνησιν. Τοῦτα γὰρ οἵ τε κατ' αὐτὸν ἡμῶν ἀκροώμενοι πάντες ὑπελάμβανον· ὧν ἂν ὀνόματα οὐδὲν δεῖ με λέγειν· καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ· τοῦτο γὰρ δὴ τὸ λαμπρότατον. ἤθετο γὰρ, ὡς ἔοικεν, τῆς ἰδίας ἀπειροκαλίας, καὶ ὄνομα ἔθετο αὐτῇ τὸν διθύραμβον· ὃ νεῦμ' ἂν ἡδέως ἐγὼ λέγειν, ἀγνῆς ὄν. τοῦτο δ' παθεῖν ἔοικεν, ὡς ἐγὼ νομίζω, βαφεὶς μὲν ἐν τοῖς Σωκρατικοῖς λόγοις ἰσχνοτάτοις ὅσοι καὶ ἀκριβεστάτοις, ἐμείνας δ' ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ τῆς Γοργίου καὶ Θουκυδίδου καθαπτικῆς ἐρασθείς. ὥστε οὐδὲν ἔξω ἔοικότος ἔμελλε πείσεσθαι, ἀπάσης λυπὰ καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἅμα τοῖς ἀγαθοῖς ὧν ἔχουσιν οἱ τῶν λόγων ἐκείνων χαρακτῆρες. Παράδειγμα δὲ ποιοῦμαι τῆς γε ὑψηλῆς λέξεως ἐξ ἑνὸς βιβλίου τῶν πάνυ περιβοήτων, ἐν ᾧ τοῖς ἐρωτικοῖς ἐχρήσθη) λόγοις ὁ

Σωκράτης πρὸς ἕνα τῶν γνωρίμων Φαῖδρον, ἀφ᾽ οὗ τὴν ἐπιγραφὴν εἴληφε τὸ βιβλίον. ἐν γὰρ
δὴ τῷ συγγράμματι τούτῳ πολλὴν μὲν ὥραν ἔχει, καὶ χαρίτων ἐστὶ μεστὰ τὰ πρῶτα ταυτί· Ὦ
» φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; Φαι. Παρὰ Λυσίου, ὦ Σώκρατες, τοῦ Κεφάλου· πορεύομαι δὲ πρὸς
» περίπατον ἔξω τείχους. συχνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα χρόνον, καθήμενος ἐξ ἑωθινοῦ, [μέχρι τῆς ἀνα-
» γνώσεως τοῦ Λυσιακοῦ λόγου καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἕως τινός.] Εἶθ᾽ ὥσπερ ἐξ αἴθρας εὐδίου καὶ σταθε-
ρᾶς πολὺς ἄνεμος καταρραγείς, ταράττει τὸ καθαρὸν τῆς φράσεως, εἰς ποιητικὴν ἐκφέρων ἀπει-
» ροκαλίαν, ἐντεῦθεν ἀρξάμενος· Ἄγετε δὴ ὦ Μοῦσαι, εἴτε δι᾽ ᾠδῆς εἶδος λίγειαι, εἴτε διὰ γένος τὸ
» Λιγύων μουσικὸν, ταύτην ἔσχετε τὴν ἐπωνυμίαν, ξύμμοι λάβεσθε τοῦ μύθου. Ὅτι δὲ ψόφοι ταῦτ᾽
ἐστὶ καὶ διθύραμβοι κόμπον ὀνομάτων πολὺν, νοῦν δὲ ὀλίγον ἔχοντες, αὐτὸς ἐρεῖ. διεξιὼν γὰρ ἀφ᾽ ἧς
» αἰτίας ἔρως ἐτέθη τῷ πάθει τοὔνομα, καὶ τοῖσδε ἐχρήσατο· Ἡ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὁρ-
8 » μώσης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλλους, καὶ ὑπὸ αὖ τῶν ἑαυτῆς συγγενῶν
» ἐπιθυμιῶν ἐπὶ σωμάτων κάλλος, ἐρρωμένως ῥωσθεῖσα νικήσασα ἀγωγὴ, ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς ῥώμης
» ἐπωνυμίαν λαβοῦσα, ἔρως ἐκλήθη. ἀτὰρ ὦ φίλε Φαῖδρε, δοκῶ τί σοι, ὥσπερ ἐμαυτῷ, πάθος πε-
» πονθέναι; Φαι. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροιά τίς σε εἴληφε. Σω. Σιγῇ
» τοίνυν μου ἄκουε. τῷ ὄντι γὰρ θεῖος ἔοικεν ὁ τόπος εἶναι. ὥστε ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφόληπτος
» προϊόντος τοῦ λόγου γένωμαι, μὴ θαυμάσῃς. τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόρρω διθυράμβων φθέγγομαι. Ἐν
τούτοις μὲν οὖν τὸ μὲν πραγματικὸν οὐδαμῇ μέμφομαι τοῦ ἀνδρὸς, τῆς δὲ λέξεως τὸ μόριον τὸ
περὶ τὴν τροπικήν τε καὶ διθυραμβικὴν φράσιν ἐκπίπτον, ἐν οἷς οὐ κρατεῖ τοῦ μετρίου. ἐπιτιμῶ τε
οὐχ ὡς τῶν τυχόντων τῳ, ἀλλ᾽ ὡς ἀνδρὶ μεγάλῳ καὶ ἐγγὺς τῆς θείας ἐληλυθότι φύσεως, ὅτι τὸν ὄγκον
τῆς ποιητικῆς κατασκευῆς ἐπὶ λόγους ἤγαγε φιλοσόφους, ζηλώσας τοὺς περὶ Γοργίαν· ὥστε καὶ
διθυράμβοις τινὰ ποιεῖν ἐοικότα, καὶ μηδὲ ἀποκρύπτεσθαι τοῦτο τὸ ἁμάρτημα, ἀλλ᾽ ὁμολογεῖν. καὶ
σύ γε αὐτὸς ὦ βέλτιστε Γναῖε, ὁμοίαν ἐμοὶ γνώμην περὶ τἀνδρὸς ἔχων φαίνῃ δι᾽ αὐτῆς γέ τοι τῆς
» ἐπιστολῆς, ἐν οἷς κατὰ λέξιν οὕτω γράφεις· ΕΝ μὲν γὰρ τοῖς ἑτέροις σχήμασι ῥᾴδιον πεσεῖν μέσον τι
» ἐπαίνου καὶ μέμψεως· ἐν δὲ τῇ κατασκευῇ, τὸ μὴ ἐπιτυχθὲν, πάντη ἀποτυγχάνεται. διό μοι
» δοκεῖ τούτοις τοὺς ἄνδρας οὐκ ἐκ τῶν ἐπικινδυνοτάτων, οὐδὲ ἐλαττόνων, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πλείστων καὶ
» εὐτυχηθέντων ἐξετάζειν. Καὶ μετ᾽ ὀλίγα πάλιν ἐπιλέγεις ταυτί· Ἐγὼ δὲ, καίπερ ἔχων ἀπο-
» λογήσασθαι ὑπὲρ ἁπάντων ἢ τῶν γε πλείστων, οὐ τολμῶ σοι ἐναντία λέγειν. ἓν δὲ τοῦτο διισχυρί-
» ζομαι, ὅτι οὐκ ἔστι μεγάλων ἐπιτυχεῖν ἐν οὐδενὶ τρόπῳ, μὴ τοιαῦτα τολμῶντα καὶ παραβαλλό-
9 » μενον, ἐν οἷς καὶ σφάλλεσθαί ἐστιν ἀναγκαῖον. Οὐδὲν διαφερόμεθα πρὸς ἀλλήλους. σύ τε γὰρ ὁμο-
λογεῖς ἀναγκαῖον εἶναι, τὸν ἐπιβαλλόμενον μεγάλοις, καὶ σφάλλεσθαί ποτε· ἐγώ τέ φημι τῆς ὑψη-
λῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς καὶ παρακεκινδυνευμένης φράσεως ἐφιέμενον Πλάτωνα, μὴ περὶ
πάντα τὰ μέρη κατορθοῦν, πολλοστὴν μέντοι μοῖραν ἔχειν τῶν κατορθουμένων τὰ διαμαρτανό-
μενα ὑπ᾽ αὐτοῦ. καὶ καθ᾽ ἓν τοῦτο Πλάτωνά φημι λείπεσθαι Δημοσθένους, ὅτι παρ᾽ ᾧ μὲν ἐκπί-
πτει ποτὲ τὸ ὕψος τῆς λέξεως τῶν λόγων εἰς τὸ κενὸν καὶ ἀηδὲς, παρ᾽ ᾧ δὲ οὐδέποτε, ἢ σπανίως γε κο-
μιδῇ. καὶ περὶ μὲν Πλάτωνος τοσαῦτα.

ΠΕΡΙ δὲ Ἡροδότου δὲ Ξενοφῶντος ἐβουλήθης μαθεῖν τίνα περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἔχω, καὶ
★ γράψαι με περὶ αὐτῶν ἐβουλήθης. πεποίηκα καὶ τοῦτο εἰς Δημήτριον ὑπομνηματισμὸν περὶ
μιμήσεως. τούτων ὁ μὲν πρῶτος, αὐτὴν περιείληφε τὴν περὶ τῆς ζητήσεως μίμησιν· ὁ δὲ δεύ-
τερος, περὶ τοῦ, τίνας ἄνδρας μιμεῖσθαι δεῖ ποιητάς τε καὶ φιλοσόφους, ἱστοριογράφους καὶ ῥήτορας·
ὁ δὲ τρίτος, περὶ τοῦ πῶς δεῖ μιμεῖσθαι· περὶ τούτου δὲ ἀτελής. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ Ἡροδότου
τε καὶ Θουκυδίδου καὶ Ξενοφῶντος καὶ Φιλίστου καὶ Θεοπόμπου· τούτους γὰρ ἐκκρίνω τοὺς ἄνδρας εἰς
μίμησιν ἐπιτηδειοτάτους· τάδε γράφω· Εἰ δὲ δεῖ καὶ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, περὶ μὲν Ἡροδότου καὶ
α Θουκυδίδου ταῦτα φρονῶ. Πρῶτον, ὅτι καὶ σχεδὸν ἀναγκαιότατον ἔργον ἁπάντων ἐστὶ τοῖς γρά-
φουσιν ἱστορίας, ὑπόθεσιν ἐκλέξασθαι καλὴν καὶ κεχαρισμένην τοῖς ἀναγνωσομένοις. τοῦτο Ἡ-
ρόδοτος κρεῖττόν μοι δοκεῖ πεποιηκέναι Θουκυδίδου. ἐκεῖνος μὲν γὰρ, κοινὴν Ἑλληνικῶν τε καὶ βαρ-
» βάρων πράξεων ἐξενήνοχεν ἱστορίαν, ὡς μήτε τὰ γινόμενα ἐξ ἀνθρώπων ἐξίτηλα γένηται,
10 » μήτε τὰ ἔργα, καὶ ἅπερ αὐτὸς εἴρηκε. τὸ γὰρ αὐτὸ προοίμιόν τε καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος ἐστὶ τῆς ἱστορίας. ὁ
δὲ Θου-

δὲ Θουκυδίδης πόλεμον ἕνα γράφει, καὶ τοῦτον οὔτε καλὸν οὔτε εὐτυχῆ· ὃς μάλιστα μὲν ὤφελε μὴ
γενέσθαι· εἰ δὲ μὴ, σιωπῇ καὶ λήθῃ παραδοθεὶς, ὑπὸ τῶν ἐπιγινομένων ἠγνοῆσθαι. ὅτι δὲ πονηρὰν
εἴληφεν ὑπόθεσιν, καὶ αὐτός γε τοῦτο ποιεῖ φανερὸν ἐν τῷ προοιμίῳ. πόλεις τε γὰρ δι᾽ αὐτὸν ἐξε-
ρημωθῆναί φησιν Ἑλληνίδας πολλὰς, τὰς μὲν ὑπὸ βαρβάρων, τὰς δ᾽ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, καὶ
φυγὰς, καὶ φόνους ἀνθρώπων ὅσους οὔπω πρότερον γενέσθαι, σεισμούς τε καὶ αὐχμοὺς καὶ νόσους, καὶ
ἄλλας πολλὰς συμφοράς. ὥστε τοὺς ἀναγνόντας τὸ προοίμιον, ἠλλοτριῶσθαι πρὸς τὴν ὑπόθε-
σιν, Ἑλληνικῶν μέλλοντας ἀκούειν. ὅσῳ δὲ κρείττων ἡ τὰ θαυμαστὰ ἔργα δηλοῦσα Ἑλλήνων τε καὶ
βαρβάρων γραφὴ, τῆς τὰ οἰκτρὰ καὶ δεινὰ πάθη τῶν Ἑλλήνων διαγγελλούσης, τοσούτῳ φρονιμώ-
τερος Ἡρόδοτος Θουκυδίδου κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὑποθέσεως. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἔνεστιν εἰπεῖν,
ὅτι δι᾽ ἀνάγκην ἦλθεν ἐπὶ ταύτην τὴν γραφὴν, ἐπιστάμενος ἐκεῖνα καλλίω, βουλόμενος δὲ μὴ
ταὐτὰ ἑτέροις γράφειν. πᾶν γὰρ τοὐναντίον, ἐν τῷ προοιμίῳ διασύρων τὰ παλαιὰ ἔργα, κάλ-
λιστα καὶ θαυμασιώτατα τὰ καθ᾽ αὐτὸν ἐπιτελεσθέντα φησὶν εἶναι. καὶ φανερός ἐστι ταῦτα ἑκὼν ἑλό-
μενος. οὐ μὴν Ἡρόδοτός γε τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων γενομένων Ἑλλα-
νίκου τε καὶ Χάρωνος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν προεκδεδωκότων, οὐκ ἀπετράπετο, ἀλλ᾽ ἐπίστευσεν
αὐτῶν κρεῖσσόν τι ἐξοίσειν· ὅπερ καὶ πεποίηκε. Δεύτερόν ἐστι τῆς ἱστορικῆς πραγματείας ἔργον, β
γνῶναι πόθεν τε ἄρξασθαι καὶ μέχρι τοῦ προελθεῖν δεῖ. φαίνεται δὴ κἀν τούτῳ Θουκυδίδου πολὺ
Ἡρόδοτος φρονιμώτερος. ἄρχεταί τε ἀφ᾽ ἧς αἰτίας ἤρξαντο πρῶτον κακῶς ποιεῖν τοὺς Ἕλλη-
νας οἱ βάρβαροι· καὶ προελθὼν, εἰς τὴν βαρβάρων κόλασιν καὶ τιμωρίαν λήγει. ὁ δὲ Θουκυδίδης, 11
ἀρχὴν μὲν ἐποιήσατο ἀφ᾽ ἧς ἤρξατο καλῶς πράττειν τὸ Ἑλληνικόν· ὅπερ Ἕλληνα ὄντα καὶ
Ἀθηναῖον οὐκ ἔδει ποιεῖν· καὶ ταῦτα, οὐ τῶν ἐπὶ εἰρημένων ὄντα, ἀλλ᾽ ὧν ἐν πρώτοις ἦγον Ἀθηναῖοι,
στρατηγιῶν τε καὶ τῶν ἄλλων τιμῶν ἀξιοῦντες. καὶ οὔτε γε φανερῶς, ὥστε καὶ τῇ πόλει τῇ ἑαυτοῦ τὰς
φανερὰς αἰτίας τοῦ πολέμου περιάπτειν, ἑτέραις ἔχοντα πολλαῖς ἀφορμαῖς περιάψαι τὰς αἰτί-
ας· καὶ ἄρξασθαί γε τῆς διηγήσεως μὴ ἀπὸ τῶν Κερκυραϊκῶν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῶν κρατίστων τῆς πα-
τρίδος ἔργων, ἃ μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον εὐθὺς ἔπραξαν· ὧν ὕστερον καὶ ἐν ἐπιτηδείῳ τόπῳ
μνήμην ἐποιήσατο φαύλως πως καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς. διελθόντα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῆς εὐνοίας,
ὡς ἄνδρα φιλόπολιν, ἔπειτ᾽ ἐπενεγκεῖν ὅτι τούτων φθόνῳ καὶ δέει προελθόντες Λακεδαιμόνιοι,
προφάσεις ὑποθέντες ἑτέρας, ἦλθον ἐπὶ τὸν πόλεμον· καὶ τότε λέγειν τὰ Κερκυραϊκὰ καὶ τὸ κατὰ
Μεγαρέων ψήφισμα, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο λέγειν ἐβούλετο. τὰ δὲ τέλη, πλείονος ἁμαρτίας πλή-
ρη· καίπερ γὰρ λέγων ὅτι παντὶ τῷ πολέμῳ παρεγένετο, καὶ πάντα δηλώσειν ὑποσχόμενος, εἰς
τὴν ναυμαχίαν τελευτᾷ τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα γενομένην Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων, ἣ
συνέβη κατὰ ἔτος εἰκοστὸν καὶ δεύτερον. κρεῖττον δὲ ἦν, διεξελθόντα τὰ πάντα, τελευτὴν ποιήσασθαι
τῆς ἱστορίας τὴν θαυμασιωτάτην καὶ μάλιστα τοῖς ἀκούουσι κεχαρισμένην, τὴν κάθοδον τῶν φυ-
γάδων τῶν ἀπὸ Φυλῆς, ἀφ᾽ ὧν ἡ πόλις ἀρξαμένη τὴν ἐλευθερίαν ἐκομίσατο. Τρίτον ἐστὶν γ
ἀνδρὸς ἱστορικοῦ, τίνα τε δεῖ παραλαβεῖν ἐπὶ τὴν γραφὴν πράγματα, καὶ τίνα παραλιπεῖν. δο-
κεῖ δή μοι κἀν τούτῳ λείπεσθαι Θουκυδίδης. συνειδὼς γὰρ Ἡρόδοτος ὅτι πᾶσα μῆκος ἔχουσα ἀπο 12
λόγου διήγησις, ἂν μὲν ἀναπαύσεις τινὰς λαμβάνῃ, τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροωμένων ἡδέως δια-
τίθησιν· ἐὰν δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένῃ πραγμάτων, κἂν τὰ μάλιστα ἐπιτυγχάνηται, λυπεῖ τὴν
ἀκοὴν τῷ κόρῳ· ποικίλην ἐβουλήθη ποιῆσαι τὴν γραφὴν, Ὁμήρου ζηλωτὴς γενόμενος. καὶ γὰρ τὸ
βιβλίον ἂν αὐτοῦ λάβωμεν, μέχρι τῆς ἐσχάτης συλλαβῆς ἀγάμεθα, καὶ ἀεὶ τὸ πλεῖον ἐπιζητοῦμεν.
Θουκυδίδης δὲ, πόλεμον ἕνα καὶ τινας ἀπνευστὶ διεξέρχεται μάχας ἐπὶ μάχαις, καὶ παρασκευὰς
ἐπὶ παρασκευαῖς, καὶ λόγους ἐπὶ λόγοις συντιθείς· ὥστε μοχθεῖν μὲν τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροωμένων·
κόρον δ᾽ ἔχει, φησὶν ὁ Πίνδαρος, καὶ μέλι καὶ τὰ τερπνὰ ἀφροδίσια. ἤδη δὲ ἐγὼ κἀκεῖνο ἐνεθυμήθην, «
ὡς ἡδὺ χρῆμα ἐν ἱστορίαις, γραφῆς μεταβολὴ, καὶ ποικίλον· καὶ τοῦτο ἐν δύο ἢ τρισὶ τόποις ἐποίη-
σεν, ἐπί τε τῆς Ὀδρυσῶν ἀρχῆς, δι᾽ ἃς αἰτίας ἐγένετο μεγάλη, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων. Με- δ
τὰ τοῦτο, ἔργον ἐστὶν ἱστορικοῦ, διελέσθαι τε καὶ τάξαι τῶν δηλουμένων ἕκαστον ἐν ᾧ δεῖ τόπῳ. πῶς οὖν ἑκά-
τερος διαιρεῖ τε καὶ τάττει τὰ λεγόμενα; Θουκυδίδης μὲν, τοῖς χρόνοις ἀκολουθῶν, Ἡρόδοτος δὲ, ταῖς πε-
ριοχαῖς τῶν πραγμάτων. καὶ γίνεται Θουκυδίδης μὲν, ἀσαφὴς καὶ δυσπαρακολούθητος· πολλῶν γὰρ κατὰ τὸ

αὐτὸ θέρος ϗ χιμῶνα γιγνομένων ἐν ἀμφοτέροις ὡς εἰκὸς τὸ ποιεῖν, ἡμιτελῆ τὰ πεπραγμένα ἀπολείπεται τῶν ἔργων. ὁ αὐτὸ θέρος ἢ χιμῶνα γιγνόμενον. πλανώμεθα δ' ἡ, καθάπερ εἰκὸς, ϗ δυσκόλως τοῖς ἀληθινοῖς ἀναλογιζόμενοι, τὰ ἐπομένως τῶν ἀρχαίων. Ἡρόδοτος δὲ, ἀπὸ τῆς Λυδῶν βασιλείας ἀρξάμενος, ϗ μέχρι τῆς Κροίσου καταβάς, ὅτι Κῦρον δύθεως τὸν καταλύσαντα τὰ Κροίσου ἀρχὰ μεταβαίνει. Αἰγυπτίων τε ἄρξεται διηγημάτων ϗ Σκυθικῶν ϗ Λιβυκῶν, τὰ μὲν ὡς ἀκήλεθα ἀληθῆ, τὰ δὲ ὡς χρειοτέρων ποιήσοντα τὴν διήγησιν, ἐπεισάγων. διεξέρχεται τε πρᾶξις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔτεσιν ὁμοῦ πλείοσιν ϗ ἑκατὸν ἐλαττόσιν ϗ διακοσίοις ἐν ταῖς τεσσαρακοντείρεσιν, καὶ πρὸς ἀρχαῖς τὴν Ξέρξου Φυγῆς τὴν ἱστορίαν, ϗ διέπαυσε τὴν διήγησιν, ἀλλὰ συμβέβηκε, τὰ μὲν, μίαν ὑποθέσει λαβόντι, πολλὰ ποιῆσαι μέρη ὃ ἓν σῶμα· τὰ δὲ, ὡς πολλὰς ϗ ὁδὸν ἑοικυίας ὑποθέσεις πρελαμβάνῳ, σύμφωνον ἓν σῶμα πεποιηκέναι. μιᾶς δ' ἰδέας βιπιμπαθήσομεν πραγματικῆς, ἐν ᾗ ἁπάντων τῶν εἰρημένων ἦπον ἐν ἁπάσαις ἱστορίαις ζητοῦμεν, τὴν αὐτὰ τὰ συγγραφέως σχέδια, ἢ λέγοντα πρὸς τὰ πράγματα ἐξ ὧν γράφει. ἡ μὲν Ἡροδότου σχέσις, ἐν ἁπασιν ὀπτική, ϗ τοῖς μὲν ἀκούειν ἡδέσι, τοῖς δὲ καὶ σωφρονοῦσι· ἡ δὲ Θουκυδίδου σχέσις, αὐθέκαστος ἡ ϗ πικρά, ϗ τῇ πατρίδι τῆς Φυγῆς μνησικακοῦσα. τὰ μὲν γὰρ ἀμφοτέρα ἐπεξέρχεται ϗ μάλα ἀκριβῶς, τὰ δὲ νεωτέρων καταπαύει ἡ μέμνηται, ἢ ὥσπερ ἰώμενος. καὶ τὰ μὲν τῶν πραγμάτων τύποι ἦπον ὅδε Ἡροδότου σχέδια· τὰ δὲ τῶν λεκτικῶν, τὰ μὲν ἦπον, τὰ δὲ κρείττων, τὰ δ' ἴσος. ἐρᾷ δὲ ϗ πρὸς τούτων ὡς ὑπείληφα. Πρώτη τῶν ἀρετῶν ἡδυότης ἂν, ἧς χωρὶς οὐδὲν τῶν ἀνίων τῶν πρὸς τοὺς λόγους ὄφελος. Ἡδὺς ; ἡ καθαρὰ τοῖς ὀνόμασι ϗ τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα σώζουσα ἀμίαλεκτος. Ταύτῃ ἀκριβοῦσιν ἀμφότεροι. Ἡρόδοτός τε δὴ, τῆς Ἰάδος ἀρίσος χωρῶν· Θουκυδίδης τε τῆς Ἀτθίδος. τείτην ἔχει χώραν ἡ καλλιμία σωτομία. ἐν ταύτῃ δοκεῖ πρώτην ἔχειν Ἡροδότου Θουκυδίδης. καίτοι λέγουσίν ἀν ὡς μετὰ Σοφοῖς ἀρέσκοντα ζόμενον, ἡδὺ φαίνεται τὸ βραχύ· εἰ δ' ἀπολείποιτο τούτου, πικρόν. ἀλλὰ μηδὲν ἔτω πρὸς τοῦτο. ἀναγκαῖα μὲν ταῦτα τέτακται πρώτη μετὰ τὰ ἀπλᾶ τῶν ἀρετῶν. ἱκανῶς ἐν ταύτῃ καταρθοῦσιν ἀμφότεροι. μετὰ ταύτην στωϊζαται τὸν ἀρετὸν, τῶν ἠθῶν τε ϗ παθῶν μίμησις. διήρηται δ' ἀρετὸν ταύτην οἱ συγγραφῆς. Θουκυδίδης μὲν γὰρ, τὰ πάθη δηλοῦσα κρείττων· Ἡρόδοτος δ', τά γε ἤθη πρᾶξησα δηνότερος. μετὰ ταῦτα αἱ δ' μέγα ϗ θαυμαστὸν ἐκφαίνουσαι τῆς καταστάσεως ἀρετάς. ἴσοι καὶ ταύτας οἱ συγγραφῆς. ἔποιτο ταύτας αἱ τὸν ἰσχνὸν ϗ τὸν τόνον ϗ τὰς ὁμοίοις τρόπους δυνάμεις τῆς φράσεως ἀρετὰς πρεσχύουσαι. κρείττων δ' ταύτας Ἡροδότου Θουκυδίδης. ἡδονὴν δὲ ϗ πειθὼ ϗ τέρψιν ϗ τὰς ὁμοιοτρόπους ἀρετὰς εἰσφέρεται μακρῷ Θουκυδίδου κρείττονας Ἡρόδοτος. τῆς δ' φράσεως τῶν ὀνομάτων ὃ μὲν κατὰ φύσιν Ἡρόδοτος ἐζήλωκε, τὸ δ' δηνὸν Θουκυδίδης, ὁμοδοκίμως πᾶς ὢν ἐν λόγοις. ἀρετῶν ἡ κυριωτάτη ὃ πρέπον. ταύτῃ δ' Ἡρόδοτος ἀκριβοῖ μᾶλλον ἢ Θουκυδίδης. ὁμοδοκίμως δὲ ὅτος ἐν πᾶσι, καὶ τὸ δημηγορείας μᾶλλον ἢ τὸ διηγήσεσιν. ἐμοὶ μὲν τοῖς φιλτάτῳ Καικιλίῳ δοκεῖ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ μάλιστά γε ϗ ζηλῶσαι Δημοσθένης. ἵνα δὲ σωφρόνων εἴπω, καλαὶ μὲν αἱ ποιήσεις ἀμφότεραι· ὑπὲρ γὰρ αἰσχυντείλου ποιήσεις αὐτοῖς λέγων· ὀκφέρουσι δὲ τὸ μάλιστα ἀλλήλων, ὅτι ὃ μὲν Ἡροδότου καλλος ἰλαρόν ἐστι, φοβερὸν δὲ ὃ Θουκυδίδου. ἀπόχρη ταῦτα εἰρῆσθαι περὶ τούτων τῶν συγγραφέων, πολλῶν ϗ μείζων ἐνόντων λέγεσθαι, περὶ ὧν ἕτερος ἐξ ἀνάγκης.

ΞΕΝΟΦΩΝ δὲ ϗ Φίλιστος, οἱ τούτοις ἐπακμάσαντες, ὑπὲρ τε φύσεως ὁμοίας εἶχον, οὔτε πρεσαιρέσεως. Ξενοφῶν μὲν γὰρ, Ἡροδότῳ ζηλωτὴς ἐγένετο καὶ ἀμφοτέροις τοῖς χαρακτῆρσι, τόν τε πραγματικὸν ϗ τὸν λεκτικόν. πρεσῶτον μὲν γὰρ, τὰς ὑποθέσεις τῶν ἱστορικῶν ἐξελέξατο καλὰς ϗ μεγαλοπρεπεῖς ϗ αὐδρὶ φιλοσόφῳ πρεσηκούσας. ἰῶν τε Κύρου παιδείαν, εἰκόνα βασιλέως ἀγαθοῦ ϗ εὐδαίμονος· ϗ τὸν ἀνάβασιν τῶν νεωτέρων Κύρου· ᾧ ϗ αὐτὸς συναπέβη· μέγιστον ἐγκώμιον ἔχουσαν τῶν συμβαλόντων Ἑλλήνων· ϗ τείτην ἐπὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς, ϗ ἰῶ κατέλιπεν ἀτελῆ Θουκυδίδης· ὃν ἡ καταλύονταί τε οἱ πεμπτοῖται, ϗ ταῖχνα τῶν Ἀθηναίων ἀ Λακεδαιμόνιοι καθεῖλον, αὖθις ἀνίσανται. ἀ μόνον δὲ τῶν ὑποθέσεων χάριν ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, ζηλωτὴς Ἡροδότου ἀνόμενος, ἀλλὰ ϗ τῆς οἰκονομίας. ταῖς γε δὴ ἀρχαῖς αὐτῶν ταῖς πρεπω-

πρεπωδεστάταις χέχρηται, ϗ γελᾶν ἐκάστῃ τὰς ὑπιτηδοποιάσας ἀποδέδωκε. μεμέρικέ τε κεκλὰς ϗ τέτακε καὶ πεποίκιλκε τὸν γραφέα. ἦδός τε ὑπιδείκνυται θεοσεβὴς καὶ δίκαιον καὶ καρτερικὸν ϗ δύπετες, ἁπάσας τε συλλήδην κεκοσμημένον ἀρετάς. καὶ ὁ μὲν πραγματικὸς τύπος αὐτῷ τοιοῦτος. ὁ δὲ λεκτικὸς, πῇ μὲν ὅμοιος Ἡροδότῳ, πῇ δ' ἀνδρικώτερος. καθαρὸς μὲν δὴ τοῖς ὀνόμασιν ἐκφανῶς, ϗ σαφὴς, καθάπερ ἐκεῖνος· σκληρὰ δ' ὀνόματα σωμῆλε ϗ πρεσφυῆ τοῖς πράγμασι, ϗ σωμιλῆσιν αὐτὰ ἡδέως πολὺ ϗ κεχαρισμένως, ἀ ἐκ ἦπον Ἡροδότου. ὕψος δὲ καὶ κάλλος καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ ὃ λεγόμενον ἰδίως πλάσμα ἰσχνικὸν Ἡρόδοτος ἔχει. ἀ μὲν οὖν μόνον οὐκ ἐθέλουσε τὰ παρ' αὐτοῦ λαβόντι, ἀλλὰ καὶ πολὺ διεκπέραι βιβλιδίῳ τῷ φασίν, ὀλίγον ἐμπνεύσας ὥσπερ ἀπόγλος αὖσα, ϗ ἐκ ἔχει σβέννυται. μακροτέρας δὲ γίνεται τὰ δέοντος ἐν πολλοῖς καὶ τὰ πρέποντος, ϗ ἀ ἐκ ὡς Ἡρόδοτος, ἐφάπεται τῶν πρεσώπων ἀτυχῶς, ἀλλ' ἐν πολλοῖς ὀλίγωρός ἐστιν, ἀν τις ὀρθῶς σκοπῇ. ΦΙΛΙΣΤΟΣ δὲ Θουκυδίδῃ μᾶλλον ἐδόξεν ἑοικέναι, ϗ κατ' ἐκεῖνον κοσμεῖσθαι τὸν χαρακτῆρα. ἅτε γὰρ ὑποθέσιν εἰληφὼς πολὺ ἀφελῆ ϗ κοινὸν, ὥσπερ Θουκυδίδης, ἀνᾶ μίαν, ϗ ταύτην ὑπικὴν. διήρηκε δ' αὐτὴν εἰς ὑπογραφὰς δύο, πρεῖ Σικελίας μὲν τὴν πρεσβέρειαν ὑπογράφων, πρεῖ Διονυσίου δὲ τὴν ὑστέραν. ἔστι δὲ μία· ϗ τοῦτο γνοίης ἂν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς Σικελικῆς. ταύτην δ' ἅπασιν ἀπέδωκε τοῖς δηλυμένοις, ἀλλὰ δυσπροσδοκήτου, φησὶν τῆς Θουκυδίδου. ϗ πρεσῶπα ἐξῆθεν ἀ βάλεται πελαμβάνῃ, ὥσπερ οὐδὲ Θουκυδίδης, ἀλλ' ἔστιν ὁμοδής. ἦδός γε κολακικὸν ϗ φιλοτύραννον ἐμφαίνῃ, ϗ ταπεινὸν ϗ μικροπρόσωπον. τῆς δὲ λέξεως ἡ Θουκυδίδης χέχρηται, ἡ μὲν σημειώδες ϗ πρεσέρχον πέφυκε, τὸ δ' τροχαῖλον ϗ πικρὸν καὶ ἐνθυμηματικὸν μέμικται. τῆς μὲν τοῦτο καλλιλογίας τῆς ἐκείνης ϗ τὰ πλοῦτον τῶν ἐνθυμημάτων κρείττων ἐστὶ πολὺ ὑστερῶν. ἀ μόνον δ' οὗτοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἁρμαλισμοῖς. ἡ μὲν γὰρ, πλήρης ἁρμάτων· ϗ οὐδὲν οἶμαι πρεὶ τῶν φανερῶν ὑπιπλέον δεῖν λέγειν· ἡ δ' Φιλίστου φράσις, ὁμοδὴς πᾶσα δῆλον ὡς ϗ ἀναρμάτιστός ἐστι. ϗ πολλὰς ἀνέσεις μὲν ἐποιοῦσας ὁμοίως ἐφεξῆς ἔχει· αὐτὸ ἁρμαλίζομένας· οἷ δ' ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας τῶν πρεὶ Σικελίας. Συρακούσιοι δ' πρεσβεύονται Μεγαρῆς καὶ Ἐννάιος, Καμβρινᾶοι δ' Σικελοὶ καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ συμμάχοις, πλὴν Γελῴων, ἀνδροίσαντες, Γελῷοι δ' Συρακουσίοις, οὐκ ἔφασαν πολεμήσειν. Συρακούσιοι δ' πιστωσάμενοι Καμβρινάοις τὸν Ὑρμινὸν ἀγαθᾶς. ταῦτα δ' ἀπλῆ πολὺ ὄντα ἐμοὶ φαίνεται. μικρός τε πρεὶ πᾶσαν ἰδέαν ἐστὶ ϗ ἀτελὴς, ἐάν τε πολιορκίας διηγῆται, ἐάν τε οἰκισμοὺς, ἐάν τε ἐπαίνους, ἐάν τε ψόγους ἁμαρτάνῃ. ἀλλ' οὐδὲ τοῖς μεγέθεσιν τῶν ἀνδρῶν στωμυλιῶν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ φορδῆς ϗ τοῖς δημηγορικῶς καὶ παλαίειν τὰς δυνάμεις καὶ τὰς πρεσαιρέσεις ὁμοίως ἀπαμβᾶς ποιῇ. δύσμοιαν δέ ἵνα φησικλῆ εἰσφέρεται κτὶ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ στωμεσιν ὑπιδικλικλῆ τὰ μετρία. πρεσῆς δ' τοῖς ἀληθινοῖς ἀγῶνας ὑπιτηδότερος Θουκυδίδου.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ δὲ Χῖος, ὑπιφανέσατος πάντων Ἰσοκρατικῶν μαθητῶν δοκῶν, ϗ πολλὰ μὲν πραγματικοῖς, πολλοῖς δ' συμβολαιοτικοῖς στωταξάμενος λόγοις, ὑπερβολὰς λέγει. ἀρχαϊκῆς γραφομένας ϗ ὑποθήκας ἀγᾶς, λέξιν ἀξίαν ἰσοκρατείαν πρεπραγματεύσατο, ἄξιος ἐπαινεῖσθαι· πρεσῶπον μὲν τῆς ὑποθέσεως τῆς ἰσοκρατείων· καλαὶ γὰρ ἀμφότεραι· ἡ μὲν, τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννησιακοῦ πολέμου πρεσέχουσα· ἡ δ', τὰ Φιλίππου πεπραγμένα. ἔπειτα τῆς οἰκονομίας· ἀμφότεραι γὰρ εἰσιν διπλοδιακολούθητοι ϗ γραφῆς· μάλιστα δ' τῆς ὑπιμελείας γε ϗ φιλοπονίας τῆς κτὶ τὸν συγγραφῆν. δῆλος γὰρ ἐστιν, εἰ καὶ μηδὲν ἔγραφεν, πλείστην μὲν πραγματείαν εἰς ταῦτα παρεσκευασμένος, μεγίστας δ' ἀναφορὰς εἰς τὸ σωαγωγὸν αὐτῶν ἐτελεκώς. καὶ πρεὸς τούτοις, πολλῶν μὲν αὐτόθεν γεγυμνασμένος, πολλοῖς δὲ εἰς ὁμιλίαν ἐλθὼν ἀνδράσι τοῖς τότε πρεφερόντως καὶ στρατηγοῖς δημαγωγοῖς γε καὶ φιλοσόφοις. πρὸς τὸν συγγραφὸν τῆς ἰσοκρατείας ἐποιήσατο. ἔργον δὲ τὸ πάντων δυσκατορθότερον. γνοίη δ' ἂν τις αὐτὸ τὸν πόνον, εὐθυμηθεὶς ὃ πολυμόρφου τὸ γραφῆς. ϗ γὰρ ϗ ἐθνῶν εἴρηκεν οἰκισμοὺς, καὶ πόλεων κτίσεις ἐπελήλυθε, βασιλέων τε βίους ϗ ἔργων ἰδιώματα δεδήλωκε, ϗ εἴ τι θαυμαστὸν ἢ πρεδόξον ἐκάστῃ γῇ ϗ θαλάττῃ φέρει, συμπεριείληφεν ἐν τῇ πραγματείᾳ. ϗ μηδεὶς ὑποπτεύσῃ ψυχαγωγίαν ταῦτ' εἶ μόνον· ἀ γὰρ ὅτως ἔχει· ἀλλὰ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὠφέλειαν παρέχει. ἵνα δ' πρῶτ'

ἀφαῖρεῖται, ὡς ἔχ ὁμολογήσῃ τοῖς ἀκούσασι τὸ φιλόσοφον ῥητορικὸν, ἀναίτιον εἶ) πολλὰ μὲν ἔθνη καὶ βαρβάρων καὶ Ἑλλήνων ἐκμαθεῖν, πολλοὺς δ' νόμους ἀκηκόσεσι, πολλῇ γῶν χήματα, καὶ βίους ἀνδρῶν καὶ πολιτείας, καὶ τέλη, καὶ τύχας. Οὐτοις δ' οἷνον ἅπασιν ἀφθονίαν δέδωκεν, ὅλα ἀπεσπασμένα τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ συμπαρῦσαν. πόθεν δ' ταῦτα ἔχλωτα τῆς συγγραφέως· καὶ ἐπὶ τοὺς οὕτοις, ὅσα φιλοσοφεῖ παρ' ὅλην τὴν ἀκρόασιν καὶ δύσεβειαν, καὶ πρὸς τῶν ἀγῶνα ἀρετῶν πολλοὺς καὶ καλοὺς διεξερχόμενος λόγους. Ἱελδυπάδη δ' ὅτι τῶν ἔργων αὐτὸς καὶ ῥᾳθυμητικώτατον, ὁ παρ' ὀλίγον τῶν ἀγῶνα συγγραφέων ἅπας ἀκριβῶς ἐξείργασται, καὶ δυνάμει ἅτε τῶν πρεσβυτέρων, ἅτε τῶν νεωτέρων. Τί δὲ τοῦτο ὅτι; Ὅ καθ' ἑκάστην πρᾶξιν μὴ μόνον τὰ φανερὰ τοῖς πολλοῖς ὁρᾶν καὶ λέγειν, ἀλλ' ἐξετάζειν καὶ τὰς ἀφανεῖς αἰτίας τῶν πράξεων καὶ τὰ πραξάντων αὐτὰς, καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς ἃ μὴ ῥᾴδια τοῖς πολλοῖς εἰδέναι· καὶ πόθεν ἐκκαλύπτει τὰ μυστήρια τῆς ἐσκύσης ἀρετῆς καὶ τὴν ἀγωνιμύθου κακίας. καὶ μοι δοκεῖ ὡς ὁ μυθευόμενος ἔχ) τῶν ψυχῶν ἀπολυθέντων τὸ σώματος, ἐξεπασμὸς ὅπως τὰ ἐκεῖ δικαίων, ἵνα ἀκριβὴς ἔχ) ὁ Δημᾶ τῆς Θεοπόμπου γραφῆς μιγνόμενος. διὸ καὶ βάσκανος ἔδοξεν ἔχ), πρὸς λαμβανόντων ἵνα τοῖς ἀναγκαίοις ὀνόμασι καὶ τὰ τῶν ἐνδόξων πρόσωπον ὄκνον ἀναίτιον πρὸς ἁμάρτημα· ὁμοίου δὲ ποιῶν τοῖς ἰατροῖς, οἱ λέμμοσι καὶ κνήσοις τὰ διεφθαρμένα τὸ σώματος, ὡς βάθους τὰ καυτήρια καὶ τὰς τομὰς φέροντες, οὐδὲ τῶν ὑγιαινόντων καὶ χ' φύσιν ἐχόντων σοβαζόμενοι. Οὕτως μὲν δὴ τις ὁ πρὸς ἁμαλικὸς Θεοπόμπου χαρακτήρ. ὁ δὲ λεπτικὸς, Ἰσοκράτει μάλιστα ἔοικε. καθαρὰ δὲ καὶ ἡ λέξις, καὶ κοινὴ καὶ σαφὴς, ὑφειμένη τε καὶ μεγαλοπρεπὴς, καὶ ὃ πομπικὸν ἔχουσα πολὺ, συσκειμένη τε χ' τὴν μέσην ἁρμονίαν, ἠδέως καὶ μαλακῶς ῥέουσα. Ἀμελλάπη δὲ τῆς Ἰσοκρατείου χ' τὴν πικρότητα καὶ τὸν τόνον ἐπ' ὀνίων, ὅταν ὀπτρέπῃ τοῖς παθεσι, μάλιστα σ' ὅταν ὀνδείζῃ πόλεσιν ἢ γραπτηρίοις ποιηταῖς βαρβαρισμοὺς καὶ πραξέις ἀσήκους. πολὺς γὰρ ὢν τούτοις, καὶ τῆς Δημοσθένους δυνάτητος οὐδὲ χ' μικρὸν ἀπαφέρει, ὡς ἐξ ὧν πολλῶν ἂν τις ἴδοι, καὶ κ τῶν "ἀρχαϊκῶν ὀπτολῶν, ἃς τῷ πνεύματι ὀπτρέπλας γέγραφεν. "εἰ δ' τ' ὠφέλησεν ὢν τούτοις ἐφ' οἷς μάλιστα δῶ ἑαυτὸν δακεῖν, τῆς τε συμπλοκῆς τῶν φωνηέντων γραμμάτων, καὶ τῆς κυκλικῆς ῥυθμίας τῶν περιόδων, καὶ τῆς ὁμοιδείας τῶν σχηματισμῶν, πολὺ ἀμείνων δῶ ἐῶ αὐτὸς ἑαυτῷ χ' τῷ φρόνιμον. ἔστι δὲ ἃ καὶ χ' τὸν πραγματικὸν "τόπον ἁμβρτεῖν, καὶ μάλιστα χ' τοῖς πολλοῖς. ὅτε γὰρ ἀναγκαίως ἔνιοι αὐτῶν, ὅτ' ὢν καιρῷ νομίσωσι, πολὺ δὲ τὸ παιδιῶδες ἐμφαίνουσι. ὢν οἷς ἐστι καὶ σφίλιππος τῷ φανέντος ὢν Μακεδονία, καὶ τοῖς περὶ τῷ δράκοντος ἔ σχεναυμαχήσαντος πρὸς τὸν πειρᾶν, καὶ δῆλα τούτοις οὐκ ὀλίγα ὅμοια. "Τούτοις πολλὰ ἐμφανίζει οἱ συγγραφεῖς ἀρκέσουσι τοῖς ἀσκοῦσι τὸν πολιτικὸν λόγον, ἀφορμαὶ ὀπιτηδείοις πολλῶν ἐνθυμάτων πολλαχεῖ εἰς ἅπασαν ἰδέαν.

94 ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

Διονύσιος Ἀμμαίῳ τῷ φιλτάτῳ χαίρειν.

Ἐγὼ μὲν ὑπελάμβανον ἀρχαιότατος δεδηλωκέναι τὸν Θουκυδίδου χαρακτῆρα, τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα τῶν ὑπαρχόντων περὶ αὐτὸν ἰδιωμάτων ἐπεξελθών· ἐν οἷς γε δὴ μάλιστα Δημοφέρειν ἔδοξέ μοι τῶν πρὸ αὐτὸν ῥητόρων τε καὶ συγγραφέων· πρότερον μὲν "ὢν τοῖς περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων πρὸς τὸ σὸν ὄνομα σεσταθεῖσιν ὑποψιθυρισμοῖς, ὀλίγοις "δὲ πρόσθεν χρόνοις, ὢν τῇ περὶ "αὐτὸν Θουκυδίδου καταστάσει ἀναθεῖσιν χαφῇ, πρὸς εἰπὼν τὸν Αἴλιον Τυδέρωνα· ἐν ᾗ πάντα τὰ δεόμενα λόγου μὴ τῶν οἰκείων ἀποδείξεων διεξελήλυθα χ' τὸ "ἐμαυτοῦ δυνάμειν. σοῦ δὲ ὑπολαμβάνοντος ἥπλον ἠκριβῶσθαι τὰς χαφὰς, ὅπῃ πρὸς ἐλέγχους ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα τοῦ χαρακτῆρος, τότε τὰς περὶ αὐτῶν πίστις παρέχεσθαι· ἀκριβεστέραν δὲ τὸ δήλωσιν τῶν ἰδιωμάτων τὸ χαρακτῆρος ἔσεσθαι νομίζοντος,

μίζοντος, εἰ πρὸ μίαν ἑκάστην τῶν προθέσεων τὰς λέξεις τὸ συγγραφέως προδιαθείμην· ὃ οἱ τὰς τέχνας καὶ τὰς εἰσαγωγὰς τῶν λόγων πρακτικοὶ δυόμενοι ποιοῦσι· πρὸς ἐλάχιστον εἰς μηδὲν ᾖσι πρὸς, καὶ τοῦτο πεποίηκε, ὃ διδασκαλικὸν χῆμα λεκτῶν μὴ τὸ ὀπιδεικτικόν. ἵνα δὲ μὴ προδιαλεύθητος ὁ λόγος ᾖ, πρὸς εἶς τὸ συγγραφέως τυγχάνω πρόφρονικῶς, ὀπόταν χάδω μὴ παλιμψομεν τὸ πρὸς θέσεων ἑκάστην, καὶ τὰς ἀποδείξεις παρέξομαι, καθάπερ ἠξίουν. ἕπεται δὲ τοῖς περὶ Ἡροδότου γραφῆσι τὰ μέλοντα δηλοῦσθαι. Οὕτω δὲ Θουκυδίδης ὁ μὴ ὀπιδοῦναι, καὶ τοῖς μὴ ὧν πρότερον ἐμμένω τοῦ, καὶ σπουδῶν ἀεὶ ἕκαστος αὐτῶν ἔφερε χαρακτῆρα, ἰδιόν τι γένος χαρακτῆρος, ἅτε πρῶτον αὐτοτελῶς, ἅτε ἐμμένειν ἀπαρτισμένως, καινὸν δέ τι καὶ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν ἐρασάμενος, εἰς τὴν ἰσοκρατείου πραγματείαν ἐκατούδασεν εἰσαγαγών· ὅπῃ μὲν τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων τὴν ἐπικὴν, καὶ γλωσσηματικὴν, καὶ ἀπηρχαιωμένην, καὶ ξένην λέξιν πρὸ μιᾶς ἁπάντων πολλάκις ὠνὶ τῆς κοινῆς καὶ συνήθους τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώποις. ὅπῃ δὲ τῶν σχηματισμῶν, ἐν οἷς μάλιστα ἐβουλήθη διενεγκεῖν τῶν πρὸ αὐτὸν, πλείστην εἰσενεγκάμενος πραγματείαν, τοτὲ μὲν λόγων ἐξ ὀνόματος ποιῶν, τοτὲ δὲ εἰς ὄνομα συνάγων τὸν λόγον· καὶ νῦν μὲν ὃ ῥηματικὸν "ὀνομαστικῶς ἀνέφερον, αὖθις δὲ ζωὸν μα ῥῆμα ποιῶν· καὶ αὐτῶν γε τούτων ἀναφερόντων τὰς χρήσεις, ἵνα ὃ μὲν ὀνοματικὸν, ῥηματικὸν, ὃ δὲ ῥηματικὸν, ὀνοματικὸν "λέγηται· καὶ τὰ μὲν παθητικὰ ῥήματα, δραστήρια, τὰ δὲ δραστήρια, παθητικά· πλαγιωτικῶν δὲ καὶ ἐνικῶν ἀνιάτων τὰς φύσεις, καὶ ἀντικλητορῶν τοῦτα ἀνίλων· ἡλυκά τε ἀρσενικοῖς, καὶ ἄρρενα θηλυκοῖς, καὶ οὐδέτερα τούτων πρὸ σωμάτων· ἐξ ὧν ἡ χ' φύσιν ἀκολουθία πλανᾶται· τὰς δὲ ὀνοματικῶν ἢ μετοχικῶν πτώσεις τοτὲ μὲν τὸ σημαινόμενον ἀπὸ τῆς σημαίνοντος ἀποφέρων, τοτὲ δὲ τὸ σημαῖνον ἀπὸ τῆς σημαινομένου· ὢν δὲ τοῖς στωδεικοῖς, καὶ τοῖς παθητικοῖς μοείοις, καὶ ἔτι μᾶλλον ὢν τοῖς ἀγαθοῖς τὰς τῶν νοημάτων δυνάμεις, ποιητῆς τὸ πον ὑπεξουσιάζων. πλῆσα δ' ἂν τις ἄγοι παρ' αὐτῶν τῶν σχημάτων, πρὸς πτώσεις τε ἀποφορᾶς, καὶ χρόνων ἀναγωγὰς, καὶ τοπικῶν σημειώσεων μεταφορὰς ἐξηλλαγμένα, καὶ σολοικισμοὺς λεμβάνοντα φαντασίαν ἀποτελεῖν· ἢ τὰ πρὸ σχήματα αὐτὶ σωμάτων, ἢ τὰ σώματα αὐτὶ πρὸ σχημάτων, καὶ ἐφ' ὧν ὀνυμνημάτων τε καὶ νοημάτων αἱ μεταξὺ παρεμπτώσεις πολλαὶ γινόμεναι, δῆλα μακρῷ τὸν ἀκολουθίαν κομίζουσι, τά τε σχήλια, καὶ "πολύπλοκα, καὶ δεδεξέλικται, καὶ τὰ μὴ τὰ συγγενῆ τούτοις. Οὗσι δ' ἂν τις ὅλα καὶ ὃ τὰ ἀτελικῶν σχημάτων κείμενα παρ' αὐτὸ· τὰς παρεισώσεις λέγω, καὶ παρομοιώσεις, καὶ παρονομασίας, καὶ ἀντιθέσεις· ὧν οἷς ἐπλεόνασε Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, καὶ οἱ περὶ Πῶλον, καὶ Λικύμνιον, καὶ πολλοὶ μὴ τῶν κατ' αὐτὸν ἀκμασάντων. ὁκοδηλόπατα δὲ αὐτὸ καὶ χαρακτηριστικώτατα ὅτι πεπειρᾶσθαι δι' ἐλαχίστων ὀνομάτων πλῆσα σημαίνειν πράγματα, εἰς ἃ καὶ ἔτι προσδεχόμενόν τι τὸν ἀκροατὴν ἀκούεσθαι, καταλείπει. ὑφ' ὧν ἀσαφὴς γίνεται ὁ βραχύ. ἵνα δὲ στωμυλῶν εἴπω, τέσσαρα μὲν ὅτι ὥσπερ ὄργανα τῆς Θουκυδίδου λέξεως, ὃ ποιητικὸν τῶν ὀνομάτων, ὃ πολυφδὲς τῶν σχημάτων, ὃ βαρὺ τῆς ἁρμονίας, ὃ τάχος τῆς σημασίας· χρώματα δ' αὐτῆς, τό τε τρυφνὸν, καὶ ὃ πικρὸν, καὶ ὃ πυκνὸν, καὶ ὃ αὐστηρὸν, καὶ ὃ ἐμβριθὲς, καὶ ὃ δεινὸν, καὶ ὃ φοβερόν· ὑπὸ ἅπαντα δὲ αὐτὰ ταῦτα, ὃ παθητικόν. Τοιοῦτος μὲν δή τις ὅστις ὁ Θουκυδίδης χ' τὸν τῆς λέξεως χαρακτῆρα, ᾧ πρὸ δὲ τοῖς δηλωτοῖς διώκηκε. γλωσσηματικὰ μὲν οὖν, καὶ ἀπηρχαιωμένα, καὶ διξεικασία τοῖς πολλοῖς ὅστιν, τό τε Ἀχραμφνὲς, καὶ ὁ "Πεισιλογισμὸς, καὶ ἡ Πεισιωπὴ, καὶ ἡ "Ανακωχὴ, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις. ποιητικὰ δὲ, ἥ τε Κωλύμη, καὶ ἡ "Πρεσβυσία, καὶ ἡ Καταβολὴ, καὶ ἡ "Αμηδὼν, καὶ ἡ Διακόσις, καὶ τὰ πρὸ πλόσια. ἡ δ' ἐν τοῖς σχηματισμοῖς ποικιλότης τε καὶ πολυτροπία, καὶ ἡ ἐξαγγελία τῆς στωμύλους χρήσεως, ἐν ᾗ μάλιστα διαφέρειν αὐτὸν ἡγούμεθα τῶν ἀγῶνα, ὅπῃ τούτων γίνεται τῶν ἔργων φανερά.

"Οτε μὲν οὖν μίαν λέξιν, εἴτε "ὀνομαστικὸν, εἴτε ῥηματικὸν ἐν πλείοσιν ὀνόμασιν ἢ ῥήμασιν ἀνέφερη, πρὸς ἐφέλξας τὴν αὐτὸν νόησιν, τοιαύτην ποιῆ τὴν λέξιν· "Ην δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς "βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχυὸς δηλώσας, καὶ διαφερόντως "τὰς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρας "ἀξιος θαυμάσαι. καὶ μὴν ἐν τῷ ὀπιταφίῳ γέγραφεν· Οὐδὲ αὖ χ' πενίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν ἀράσατο "τὴν πόλιν, ἀξιώματος "ἀφανείᾳ κεκώλυται. καὶ γὰρ ἐν τάττεις ὃ σημαινόμενον ποιῆ τὸν λόγον. "

ὡς ὅτι τῶ Λακεδαιμονίῳ Βρασίδα τέθνηκεν, ὅτε μαχόμενος πρὸς Πύλον ἀπὸ τῆς νεὼς
» ζωματίας ἡνιόχευε. πεσόντος δὲ αὐτοῦ, φησὶν, Εἰς τὴν παρεζώσεσαν ἡ ἀσπὶς πρὸς ἐρ-
ρύη [εἰς θάλατταν.] βούλεται γὰρ δηλοῦν ὅ, "Ὄντος δὲ αὐτοῦ ἔξω τῆς νεὼς ὅτι τῷ περέχοι τα
μέρη τῆς εἰρεσίας.

Ἐν οἷς δὲ τῷ ῥηματικὰ μόρια τῆς λέξεως "ὀνομαστικῶς σημαίνῃ, τοιαύτα ποιεῖ τὰ φρά-
» σιν· ἔστι δὲ αὐτῷ πρὸς Ἀθηναίους ὁ Κορίνθιος ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ τάδε λέγων· Δικαιώμα-
» τα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν, παραίνεσιν ἢ ἀξίωσιν χρήσιμος τοιάδε. Ὁ γὰρ Παραι-
νῶ, καὶ Ἀξιοῦ, ῥήματα ὄντα, ὀνομαστικῶς γέγονε, Παραίνεσις, καὶ Ἀξίωσις. Τούτης δή ἐστι τῆς
ἰδέας ἥ τε Οὐκ ἀποτείχισις τῶ Πλημμυρίᾳ, ὡς ἐν τῇ ζ βίβλῳ τέθνηκεν ἐν δημηγορίᾳ. Ὁ γὰρ
Ἀποτείχισα, καὶ Ἀπολυφύρασθαι, ῥηματικὰ ὄντα, ὀνομαστικῶς ἐγκλήματικεν, Ἀποτείχισιν, καὶ 10
Ὀλόφυρσιν.

Ὅτῳ δὲ ἀντιστρέφας ἑκατέρου τούτων τὴν φύσιν, τὰ ὀνόματα ποιῇ ῥήματα, τῶτον τὸν
96 » τρόπον σκόπει τὴν λέξιν, ὡς ἐν τῇ α βίβλῳ περὶ τῆς αἰτίας τοῦ πολέμου γράφει· Τὴν μὲν οὖν
» δηλοτάτην αἰτίαν, λόγῳ δὲ ἀφανεστάτην, οἶμαι μεγάλους γενομένους, ἀναγ-
καίσαντες εἰς τὸ πολεμεῖν. βούλεται γὰρ δηλοῦν ὅτι μεγάλοι "γενόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι ἀναίτιον παρέ-
χουσι τῶ πολέμου. πεποίηκε δὲ αὐτὴν τῆς ἀναίτιος, καὶ τῶ πολέμου, ὀνομαστικῶν ὄντων, ῥηματικὰ,
τό τε Ἀναγκάσαι, καὶ ὁ Πολεμεῖν.

Ὅτῳ δὲ τοῦ ῥήμα "ἀμάρτῃ τὰ εἶδη τῶν παθητικῶν καὶ ἐνεργητικῶν, ὥτω ῥηματίζῃ
» τὸν λόγον· Οὔτε γὰρ ἐκείνο κωλύει τὰς ξυνδρὰς, ὥτε τόδε. Ὁ γὰρ Κωλύει, ῥῆμα ἐνεργητικὸν
ὑπάρχον, αὐτὶ τῶ Κωλύεται παθητικοῦ ὄντος παρείληπται. ἵνα δὲ ὁ σημαινόμενον ἀπὸ τῆς λέ- 20
ξεως δηλῶτον. Οὔτε γὰρ ἐκείνο κωλύεται τὰς ξυνδρὰς, ὥτε τόδε. καὶ ἔτι τὰ ὂν τοῦ προοιμίῳ λε-
» γόμενα· Τῆς γὰρ ἐμπορείας οὐκ ὤσης, ὡσῆ, ὑπομιμνῄσκοντες ἀδεῶς ἀφήλοις. καὶ γὰρ ὂν τύποις, ὁ
Ἐπιμιμνῄσκοντες, ἐνεργητικὸν ὑπάρχον ῥῆμα, τῆ Ἐπιμνήσθημι, παθητικῶ ὄντος, χώραν ἐπέχῃ.

Ὅτῳ ἢ αὐτὶ τῶ ἐνεργητικοῦ ὁ παθητικὸν προσλαμβάνῃ, τῶτον ῥηματίζῃ τὸν τρόπον·
» Ἡμῖν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ξυνήλλαγησαν. βούλεται μὲν γὰρ δηλοῦν, Ἡμῖν δὲ ὅσοι μὲν
Ἀθηναίοις συνήλλαξαν. παρείληφε δὲ ὁ Ἐνηλλάγησαν, παθητικὸν ὑπάρχον, αὐτὶ ἐνεργητι-
» κοῦ τῶ Συνήλλαξαν. καὶ ὁ ὑπιφερόμενον "τούτῳ, Τοὺς δὲ ἐν τῇ μεσογείᾳ μᾶλλον κατῳκημέ-
» νους. αὐτὶ γὰρ τῶ ἐνεργητικοῦ ῥήματος τῶ Κατῳκηκότας, ὁ παθητικὸν παρείληφε ὁ Κατῳκη-
» μένους.

Παρὰ δὲ τὰς τῶν ἐνικῶν τε καὶ πληθυντικῶν διαφορὰς, ὅτῳ ἀναμάρτῃ τὴν ἐκλέξεως 30
» τούτων τάξιν, ἐνικὰ μὲν αὐτὶ πληθυντικῶν ὥτως ἀκφέρῃ, Καὶ ὥτως ἄρα παρέσχηκε, τὸν μὲν
Συεργησύσιον, αὐτὸν ἢ πολέμιον ἔτι "τ' Ἀθηναῖον. βούλεται μὲν γὰρ τοὺς Συεργησυσίους λέγειν,
» καὶ τοὺς Ἀθηναίους. πεποίηκε δὲ τῶν ὀνομάτων ἑκάτερον ἐνικόν. καὶ ἐν οἷς φησι· Καὶ τὸν πολέ-
» μιον δῆτερον ἔξομεν, μὴ ῥᾳδίας αὐτοῖς πάλιν ὔσης τῆς διαχωρήσεως. τοὺς γὰρ πολεμίους ἐγκ-
λήματικεν ἐνικῶς, καὶ πληθυντικῶς. αὐτὶ δὲ τῶ ἐνικοῦ, ὁ πληθυντικὸν προσλαμβάνῃ τῶτον τὸν
» τρόπον ἐξενήνεκται· "Τῷ δὲ ἐπαρξαμένῳ αὐτῶν φθονοιῶτες, ἡδὺ καὶ ἀπιστοῦσιν·
» καὶ ἑνὸς λέγεσθαι πεφύκασιν, ἀλλὰ κατὰ πολλῶν. 40

Ἀρσενικῶν δὲ, καὶ θηλυκῶν, καὶ οὐδετέρων αὐτιμεταθέσις ἐκβεβηκέναι τῶν σημάτων
ῥημάτων, αἱ τοιαῦτά δέ εἰσιν· οἷς, τὸν μὲν Ταράχιλον, Τάραχον καλῶ, ὁ θηλυκὸν ἐκφέρων Ταρα-
νικῶς· καὶ τὸν Ὄχλησιν, "Ὀχλον· τὸν δὲ Βάλησιν, καὶ τὸν Δυνάμιν, ὁ Βαλήμονον λέγῃ, καὶ ὁ
Δυνάμονον· ὡς ὅτι τῶν Ἀθηναίων τέθνηκεν, ὅτε τὸν ἐς Σικελίαν ἀπόστελλον" γράψαι· Οἱ
» δὲ Ἀθηναῖοι ὁ μὲν βαλήμονον οὐκ ἀφῃρέθησαν ἀπὸ τῆ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς. καὶ ἐν
» οἷς πρὸς τῶν Θεσσαλῶν εἴρηκεν· Ὥστε εἰ μὴ δυναστεία μᾶλλον ἢ ἰσονομία ἐχρῶντο τῷ ὅπι-
97 » χωρίῳ οἱ Θεσσαλοί. καὶ γὰρ ἐν τούτοις τὰ τοιαῦτα δεύτερον πεποίηκε ὁ θηλυκόν. ἵνα δὲ ὁ σημαινόμενον
ἀπὸ

"ἀπὸ τῆς λέξεως δοκοῦσί τι· ὥστε εἰ μὴ δυναστεία μᾶλλον ἢ ἰσονομία ἐχρῶντο τῷ ὅπιχωρίῳ οἱ
Θεσσαλοί.

Ἐν οἷς δὲ τὰ πτώσεις τῶν ὀνομάτων, καὶ τῶν προσηγορειῶν, καὶ τῶν μετοχῶν, καὶ συναπο-
μούων τούτοις ἀξιοῦσιν ἀξιωμάτῃ τῆ συνήθους, ὥτω ῥηματίζῃ τὸν τρόπον· Σωφρονοῦσα "
γὰρ ἀκροῦσα αἱ πόλις, καὶ ἄδηλον τῶν προσαποθνῃσκόντων, ἐχώρησαν ὅτι τὸν ἀντικρὺς ἐλευθερίαν, ἢ "
ἀπὸ τ' Ἀθηναίων ὑποσύλου δυνομίας ἀπροβλημήσαντες. οἱ μὲν γὰρ ἀκολούθως τῇ κοινῇ συμ- "
φερούσῃ γνώμῃ ἐζήλωσαν τὸν Ἑλληνικὸν ἀντέζευξαν μέσον, καὶ πᾶσιν ἢ μετοχῆς τὸν αἰτιατικῶν αὐτὶ τῆς γενικῆς ἔταξαν, τὸν τρόπον τόνδε· Σωφρο-
νοῦσα γὰρ ἀκροῦσα αἱ πόλις, καὶ ἄδηλον τῶν προσαποθνῃσκόντων, ἐχώρησαν ὅτι τὸν ἀντικρὺς ἐλευ-
θερίαν, τὸν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑποσύλου δυνομίαν ἀπροβλημήσασαν. "οἱ δὲ τὰ ἀρσενικὰ τοῖς
Ἑλληνικοῖς συνέταξον, ὥσπερ εἰώθει πεποίηκε, τὰς γενικὰς αὐτὶ τῶν αἰτιατικῶν πτώσεων προσλαμβάνοντες. συνοικίζειν αὐ ὑφ' ἡμῶν λέγοιτο καὶ ἐπὶ τὰ τοιαῦτα· Καὶ μὴ τὰν πλήθη αὐτῶν "
καταπλαγῆτε. ἀ γὰρ ὅτι τῆς δυτικῆς πτώσεως ἐκμαθόντα τὸν λέξιν ἥρμοσεν, ἀλλ' ὅτι τῆς "
αἰτιατικῆς, Καὶ μὴ ὁ πλῆθος τῶν πολεμίων καταπλαγῆτε. Οὐδὲ γὰρ τῇ τῶν θεῶν ὀργῇ
φοβεῖσθαι λέγοιτ' ἂν τις, ἀλλὰ τὸν τῶν θεῶν ὀργήν.

Ἡ δὲ προσὼν τοῖς χρόνοις τῶν ῥημάτων ἐκβεβηκυῖα ὁ καταλληλον φράσις, τοιαύτη τις
ἐστί· Καίτοι εἰ ῥᾳθυμία μᾶλλον, ἢ πόνων μελέτη, καὶ μὴ μᾶ νόμων τὸ πλέον, ἢ ἔφυσαν ἀνδρείας, "
ἐλλειμμεν κινδυνεύειν, [προσγίνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀμαθοῦσι μὴ προσκάμνειν,] καὶ ἐς αὐτὰ "
ἐλθοῦσι, μὴ ἀτολμοτέροις τῶν ἀεὶ μοχθούντων, φαίνεσθαι. ἐνταῦθα γὰρ, ὁ μὲν Ἐλλειμμεν ῥῆμα,
τῶ μέλλοντος ἐστὶ χρόνου δηλωτικόν. Ὁ δὲ Προσγίνεται, τῶ παρόντος. ἀκόλουθον "ἂν μὲν οὖν, εἰ
συνέζευξε τῶ Ἐλλειμμεν ὁ Προσέσεσθαι. Τὸ τε γὰρ χωρεῖν τὸ δυσέμβατον, ἡμέτερον νομίζω, "
ὁ, μόνοντων μὲν ἡμῶν, σύμμαχον γίνεται· "συνεχωρήσασι δὲ, καὶ τὸν χαλεπὸν ὄν, δύποδον ἔσεσθαι. "
Ὁ μὲν γὰρ Γίνεται, τῶ παρόντος ἐστί· Ὁ δὲ "Εσεσθαι, τῶ μέλλοντος χρόνου δηλωτικόν. γέγονε δὲ καὶ "
τοῦτο τοῖς πτώσεις ὁ ῥηματισμὸς ἀκαταλληλος. ὅτι μὲν γὰρ τῆς γενικῆς πτώσεως, ἐξενήνοχε
τό τε μετοχικὸν ὄνομα Ὁ Μενόντων, καὶ Ὁ" δυτωνυμικὸν Ὁ Ἡμῶν· ὅτι δὲ τῆς δοτικῆς Ὁ Ὑποχωρήσασιν. εἰκειότερον δή ἐστιν καὶ τῶτο τοῖς τὸν αὐτὸν ἐξενηνέχθαι πτῶσιν.

Ὅτῳ δὲ "προσὸς ὁ σημαῖνον ἀπὸ τῶ σημαινομένου προσλήμματος τὸν ἀποστροφὴν ποιῆται,
ἢ προσὸς ὁ σημαινόμενον ἀπὸ τ' σημαίνοντος, ὥτω ῥηματίζῃ τὸν λόγον· Τῶν δὲ Συεσηκοσίων "
ὁ δῆμος ἐν πολλῇ προσὸς ἡσυχίαις ἔμενεν ἦσαν. προσθήκη γὰρ ἐνικὸν ὄνομα, τὸν Δῆμον, ἀπέστρεψεν "
ἀπὸ τούτου τ' λόγον ὅτι ὁ σημαινόμενον προσλῆμμα, πληθυντικὸν ὑπάρχον, "τοῖς Συεσηκοσίοις.
καὶ αὖθις· Λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὰν σύμβασιν, πολίτας τε "
ἐπεξεβάλλαντο πολλοὺς, καὶ ὁ δῆμος ἐπενόει τὰν γῆν ἀναδάσασθαι. ἀπὸ γὰρ τῶ πληθυντικοῦ ὀνό- "
ματος τῶ Λεοντῖνοι, ἀπέστρεψε τὸν λόγον ὅτι ὁ ἐνικὸν ὄνομα, τὸν Δῆμον.

Πρόσωπα ἢ παρ' αὐτῷ τὰ προσλήμματα γίνεται, καθάπερ ἐν τῇ Κορινθίων προὸς Λακε-
δαιμονίους δημηγορείᾳ γέγονεν. ἀξιοῖ γὰρ ὁ Κορίνθιος τοὺς προσηκότας τ' Πελοποννήσου φυ- 98
λακῆναι αὐτὴς ὁ ἀξίωμα προὸς τὰς ἔξω πόλις, οἷς πρὸς τῶν πατέρων παρέλαβον, ταῦτα λέ-
γῃ· Προὸς τάδε βουλεύεσθε δ', καὶ τὰν Πελοπόννησον πρέσθαι μὴ ἔλαττον ἐξηγεῖσθαι, ἢ οἱ "
πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν. Τὸ γὰρ Ἐξηγεῖσθαι, νῦν τέθνηκεν ὅτι τῶ προάγειν ἔξω τὰν Πελοπόν- "
νησον ἡγουμένους αὐτῆς. τῶτο δὲ τῇ χώρᾳ μὲν ἀδύνατον ἐὼν συμβαῖναι, τῇ δὲ δόξῃ, καὶ τοῖς προ-
40 γμασι τοῖς πρὸς αὐτὰν ὑπάρχουσι, δυνατὸν, καὶ βούλεται τῶτο δηλοῦν. Πράγματα δὲ αὐτὶ τῶν
μάτων τὰ τοιαῦτα ἐκ' αὐτὸ γίνεται. λέγει δὲ ἐκ τοῦ τῶ Κορινθίου προσθύτῶ προὸς Λακε-
δαιμονίους συγκρίνοντος τὰ τε Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. Οἱ μὲν γε, νεωτεροποιοί, καὶ ὀπτινοῦν- "
σαν ὀξεῖς, καὶ ὀπτιτελέσαι ἔργῳ ὁ αὖ γνῶσιν· ὑμεῖς δή, τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν, καὶ ὀπτιγνῶναι μηδέν, "
καὶ ἔργῳ μὲν δὲ τὰ ἀναγκαῖα μεθέσθαι. μέχρι μὲν οὖν τούτων ὁ ῥῆμα τῆς λέξεως σώζει τὸν
ἀκόλουθον, ὡς ὅτι προσώπων ἀμφοτέρων κείμενον. ἔπειτα ἐκστρέφεται κατ' ἀκέτερον τ' μερῶν ὁ λόγος, καὶ αὐτὶ τ' ὁρμᾶν προσῆμα γίνεται προὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅταν φῇ· Αὖθις δὲ, "
οἱ μὲν, καὶ πρὸς δύναμιν ὁλμηταὶ, καὶ πρὸς γνώμην κινδυνευταὶ, καὶ ἐν τοῖς δόμοις βέλπι- "
δες· ὃ δὲ ὑμέτερον, τὸ δυνάμεως ἐνδεᾶ προσῆκαν, τὸ γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι, "

τῶν δὲ δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. τὸ γὰρ Ὑμέτερον, ἀντὶ τοῦ Ὑμεῖς παρείληπται, πρᾶγμα ὑπάρχον ἀντὶ τοῦ σώματος.

Ἐν δὲ τοῖς ἐνθυμήμασί τε καὶ νοήμασιν, αἱ μεταξὺ παρεμπτώσεις πολλαὶ γινόμεναι, καὶ μόλις ἐπὶ τὸ τέλος ἀφικνούμεναι, δι' ἃς ἡ φράσις δυσπαρακολούθητος γίνεται, πλεῖσται μέν εἰσι καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν· ἀρκέσουσι δὲ ἐκ τοῦ προοιμίου δύο ληφθεῖσαι μόναι, ἥ τε δηλοῦσα τὴν ἀσθένειαν τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων, καὶ τὰς αἰτίας ἀποδιδοῦσα. Τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνῦντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν, οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὔτε γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὂν, ὁπότε τις ἐπελθὼν, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο. προστεθὲν τῇ πρώτῃ περιόδῳ καὶ σχηματισθὲν οὕτω, Τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνῦντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν, νεμόμενοι δὲ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι, ὅσον ἀποζῆν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο, φανερωτέραν ἂν ἐποίει τὴν διάνοιαν· τῇ δὲ παρεμβολῇ τῶν μεταξὺ πραγμάτων πολλῶν ὄντων, ἀσαφῆ καὶ δυσπαρακολούθητον πεποίηκε. καὶ ἡ περὶ τῆς Εὐρυσθέως στρατείας ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, ἥδε· Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως ὅτ' ἐστράτευε Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ, τυχεῖν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα, διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον, καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεὺς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων, φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι, καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα τῶν Μυκηναίων τε, καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε, τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν.

Ἐν οἷς δὲ σκολιὰ, καὶ πολύπλοκος, καὶ δυσεξέλικτος ἡ τῶν ἐνθυμημάτων κατασκευὴ γίνεται,
99 τούτων τὸν τρόπον ἔχει παρ' αὐτῷ. κεῖται δ' ἐν τῷ Ἐπιταφίῳ ἡ λέξις· Τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες, καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες, ἐβουλήθησαν τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δ' ἐφίεσθαι, ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποιθέναι, ἐν τῷ ἀμύνεσθαι παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι, ἢ τὸ ἐνδόντες σώζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δ' ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν, καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν. τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ περὶ Θεμιστοκλέους εἰρημένα ἐν τῇ α' βίβλῳ· Ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας, καὶ διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι. οἰκείᾳ γὰρ ξυνέσει, καὶ οὔτε προμαθὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν, οὔτ' ἐπιμαθὼν, τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής· καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε· ὧν δ' ἄπειρος εἴη, κρῖναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο· τό τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα· καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι, κράτιστος δὴ οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο.

Οἱ δὲ μειρακιώδεις σχηματισμοὶ τῶν ἀντιθέτων τε καὶ παρομοίων, καὶ παρισώσεων, ἐν οἷς οἱ περὶ τὸν Γοργίαν μάλιστα ἐπλεόνασαν, ἥκιστα τῷ χαρακτῆρι τούτῳ προσήκοντες, αὐστηρὰν ἔχοντι τὴν ἀγωγὴν, καὶ τοῦ κομψοῦ πλεῖστον ἀφεστηκότι, τοιοῦτοί τινές εἰσι παρὰ τῷ συγγραφεῖ· Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη, οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη. καὶ ἔτι δ', Οἱ μὲν, καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ, καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δ' ὑμέτερον, τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι, τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι, τῶν δὲ δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. καὶ ἐν οἷς τὰς καταλαβούσας τὴν Ἑλλάδα συμφορὰς διὰ τὰς στάσεις ἐπεξέρχεται, τοιάδε γράφων· Τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος, ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη· μέλλησις δὲ προμηθὴς, δειλία εὐπρεπής· τὸ δὲ σῶφρον, πρόσχημα τοῦ ἀνάνδρου· καὶ τὸ εἰς ἅπαν ξυνετὸν, ἐπὶ πᾶν ἀργόν. Πολλὰ τοιαῦτά τις ἂν εὕροι δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ἱστορίας λεγόμενα. ἱκανὸν δὲ καὶ ταῦτα δείγματος ἕνεκα εἰρῆσθαι. ἔχεις, ὦ φίλε Ἀμμαῖε, τὰ παρατηρήματα καθ' ἕκαστον αὐτῶν, ἐκ τῆς κοινῆς ἐξηπασμένα πραγματείας, ὡς ἐπεζήτεις.

Εὐτυχῶς Ἀμμαίῳ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 103
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
χαρακτῆρος, καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ συγγραφέως ἰδιωμάτων.

ΕΝ τοῖς προεκδοθεῖσι περὶ τῆς μιμήσεως ὑπομνηματισμοῖς ἐπεληλυθὼς, οὓς ὑπελάμβανον ἐπιφανεστάτους εἶναι, ποιητάς τε καὶ συγγραφεῖς, ὦ Κόιντε Αἴλιε Τουβέρων, καὶ δεδηλωκὼς ἐν ὀλίγοις τινὰς, ἃς ἕκαστος αὐτῶν εἰσφέρεται, πραγματικάς τε καὶ λεκτικὰς ἀρετάς· καὶ πῆ μάλιστα χείρων ἑαυτοῦ γίνεται κατὰ τὰς ἀποτυχίας, εἴτε τῆς προαιρέσεως οὐχ ἅπαντα κατὰ τὸν ἀκριβέστατον λογισμὸν ὁρώσης, εἴτε τῆς δυνάμεως οὐκ ἐν ἅπασι τοῖς ἔργοις κατορθούσης· ἵνα τοῖς προαιρουμένοις γράφειν τε καὶ λέγειν εὖ, καλοὶ καὶ δεδοκιμασμένοι κανόνες ὦσιν, ἐφ' ὧν ποιήσονται τὰς κατὰ μέρος γυμνασίας, μὴ πάντα μιμούμενοι τὰ παρ' ἐκείνοις κείμενα τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρετὰς αὐτῶν λαμβάνοντες, τὰς δ' ἀποτυχίας φυλαττόμενοι· ἁψάμενός τε τῶν συγγραφέων, ἐδήλωσα καὶ περὶ Θουκυδίδου τὰ δοκοῦντά μοι, συντόμῳ τε καὶ κεφαλαιώδει γραφῇ περιλαβὼν, οὐ δι' ὀλιγωρίαν καὶ ῥαστώνην, οὐδὲ διὰ σπάνιν τῶν δυνησομένων βεβαιῶσαι τὰς προθέσεις, ἀλλὰ τῆς εὐκαιρίας τῶν γραφομένων στοχαζόμενος, ὡς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐποίησα. οὐ γὰρ ἦν ἀκριβῆ καὶ διεξοδικὴν δήλωσιν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν ἀνδρῶν ποιεῖσθαι προελόμενον, εἰς ἐλάχιστον ὄγκον συναγαγεῖν τὴν πραγματείαν. σοῦ δὲ βουληθέντος ἰδίαν συντάξασθαί με περὶ Θουκυδίδου γραφὴν ἅπαντα περιειληφυῖαν τὰ δεόμενα λόγων, ἀναβαλόμενος τὴν περὶ Δημοσθένους πραγματείαν, ἣν εἶχον ἐν χερσὶν, ὑπεσχόμην τε ποιήσειν, ὡς προῄρου· καὶ τελέσας, τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδίδωμι. μέλλων δὲ τῶν κατὰ μέρος ἅπτεσθαι λόγων, ὀλίγα περὶ ἐμαυτοῦ τε καὶ τοῦ γένους τῆς πραγματείας βούλομαι προειπεῖν· οὐ σοῦ, μὰ Δία, καὶ τῶν σοὶ παραπλησίων ἕνεκα, τῶν ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου κρινόντων τὰ πράγματα, καὶ μηδὲν ἡγουμένων χρῆμα τιμιώτερον τῆς ἀληθείας· ἀλλὰ τῶν ἄλλων, ὅσοις τὸ αὐτὸ φιλαίτιον ἔνεστι τῶν ἀρχαίων γινομένων, εἴτε κατὰ τὸ ταῦτα τὰ πάθη, κοινὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὄντα φύσεως. ὑποπτεύω γὰρ ἔσεσθαί τινας τῶν ἀναγνωσομένων τὴν γραφὴν, τοὺς ἐπιτιμήσοντας ἡμῖν, ὅτι τολμῶμεν ἀποφαίνειν Θουκυδίδην τὸν ἁπάντων κράτιστον τῶν ἱστοριογράφων, καὶ κατὰ τὴν προαίρεσίν ποτε τῶν λόγων ἁμαρτάνοντα, καὶ κατὰ τὴν δύναμιν ἐξασθενοῦντα. καὶ οὐδ' οὗτος ἡμᾶς ὁ λογισμὸς εἰσῆλθεν, ὅτι παράδοξα καινοτομεῖν πράγματα πρῶτοι καὶ μόνοι δόξομεν, εἴ τι τῶν ὑπὸ Θουκυδίδου γραφέντων συκοφαντεῖν ἐπιβαλοίμεθα· οὐ ταῖς κοιναῖς μόναις ἐναντιούμενοι δόξαις, ἃς ἅπαντες ἐκ τοῦ μακροῦ χρόνου παραλαβόντες, ἀναφαιρέτους ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἰδίαις τῶν ἐπιφανεστάτων φιλοσόφων τε καὶ ῥητόρων μαρτυρίαις ἀπιστοῦντες· οἳ κανόνα τῆς ἱστορικῆς πραγματείας ἐκεῖνον ὑποτίθενται τὸν ἄνδρα, καὶ τῆς περὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους δεινότητος ὅρον. ὧν οὔτε προαιρέσεις ἰσχυρὰς, ταύτας δὴ τὰς ἐπιτιμήσεις ἀπολύσασθαι βουλόμενος, ἐχούσας τι θεατρικὸν, καὶ τῶν πολλῶν ἀγωγὸν, περὶ μὲν ἐμαυτοῦ τοσοῦτον ἀρκεσθήσομαι μόνον εἰπεῖν, ὅτι τὸ φιλόνεικον τοῦτο καὶ δύσερι, καὶ προσυλακτεῖν εἰκῆ τισιν, ἐν παντὶ πεφυλαγμένος τῷ βίῳ μέχρι τοῦ παρόντος, καὶ οὐδεμίαν ἐκδεδωκὼς γραφὴν ἐν ᾗ κατηγορῶ τινος, ἔξω μιᾶς πραγματείας, ἣν συνεταξάμην ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας πρὸς τοὺς κατατρέχοντας αὐτῆς ἀδίκως, οὐκ ἂν ἐπεχείρησα νῦν πρῶτον εἰς τὸν ἐπιφανέστατον τῶν συγγραφέων τὴν οὔτ' ἐλευθέροις ἤθεσι πρέπουσαν, οὔτ' ἐμαυτῷ συνήθη κακοήθειαν ἐναποδείκνυσθαι. περὶ δὲ τοῦ γένους τῆς γραφῆς πλείονα μὲν εἶχον λέγειν, ἀρκεσθήσομαι δ' ὀλίγοις. εἰ δὲ ἀληθεῖς καὶ προσήκοντας ἐμαυτῷ προῄρημαι λόγους, σύ τε κρινεῖς, καὶ τῶν ἄλλων φιλολόγων ἕκαστος. ἔστι δὴ τὸ βούλημά μου τῆς πραγματείας οὐ καταδρομὴ τῆς Θουκυδίδου προαιρέσεώς τε καὶ δυνάμεως, οὐδ' ἐκλογισμὸς τῶν ἁμαρτημάτων, οὐδ' ἐξευτελισμὸς, οὐδ' ἄλλο τι τοιοῦτον ἔργον οὐδὲν, ἐν ᾧ τὰ μὲν κατορθώματα καὶ τὰς ἀρετὰς οὐδενὸς

ἠξίωκα λόγου· τοῖς δ' μὴ κτ' τὸ κεφάλαιον εἰρημένοις ὑπιφύομαι. ἐκλογισμὸς δέ τις ἁρμοττόντως τῇ κτήσεως τῶν λόγων, ἅπαντα τὰ ἐφεξῆς ὡς ὅσα συμβέβηκεν αὐτῷ κοινά ἢ τοῖς ἑτέροις, καὶ ὑφ' ἑνὸς φέροντα τοῦτο τὸν ὀνόματος. ἐν οἷς ἀναληπτέον ἐμὲ μὴ τὰς ἀρετὰς λέγειν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀντικειμένας σας αὐταῖς κακίας. ὥστε μία γε αὐτάρκης ἀπαλοιφὴ φύσις, οὐτ' ἐν λόγοις, οὔτ' ἐν ἔργοις, ἀναμάρτητος ἦ. κρατίστη γ', ἡ πλείστα μοι δοκεῖ διπτυχήσασα, ἐλάχιστα δ' ἁμαρτοῦσα· ὅτι τοίνυν δὴ τοῦτο τὸ τοῦδε ἀναφέρων ἕκαστος τὰ ῥηθησόμενα, μὴ τῆς προαιρέσεως μοι ψεύδηται κατήγορος, ἀλλὰ τῆς ἰδίων τοῦ χαρακτῆρος ἔργων ἐξέτασις δίκαιος. ὅτι δ' οὐκ ἐγὼ τοῦτο πρῶτος διπτυχεῖν ἐπεχείρησα ποιεῖν, ἀλλὰ πολλοί, καὶ πάλαι, καὶ καθ' ἡμᾶς, ὁ φιλαπεχθήμονας προελόμενοι γραφάς, ἀλλὰ θεωρητικὰς τῆς ἀληθείας, μυείας ὠφελεῖσθαι δυνάμενος μύστους, δυοῖν αἰτιάσασθαι ἀρκεσθήσομαι μόνοις, Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτωνι. Ἀριστοτέλης τε γὰρ οὐκ ἄπαυστα κρῖναι δεῖν ἔφη καθηγήσατο Πλάτων· ὧν ὅστις καὶ τὰ πρὸς τῆς ἰδέας, καὶ τὰ πρὸς τὰ ἄλογα, καὶ τὰ πρὸς τῆς πολιτείας. αὐτός τε ὁ Πλάτων Παρμενίδου, καὶ Πρωταγόρου, καὶ Ζήνωνα, καὶ τῶν ἀνδρῶν φυσιολόγων οὐκ ὀλίγους, ἡμῖν κατὰ μόνας ἀποδιηγεῖται· καὶ οὐδεὶς αὐτῷ κατ' αὐτό γε τοῦτο ὑπεμφέρεται· ἐνθυμούμενος ὅτι τῆς φιλοσόφου θεωρίας σκοπὸς ὅδ' ἐστὶν ἡ τῆς ἀληθείας γνῶσις· ἀφ' ἧς καὶ ὁ τοῦ βίου τέλος γίνεται φανερόν. ὅπου δὴ τὰς πρὸς δόγματα διαφορὰς οὐδεὶς μεμφέσθω τῆς προαιρέσεως, εἰ μὴ πρῶτα τὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἐπαινέσαι· ἢ πᾶν τὰς γε προελομένους χαρακτήρων ἰδιότητα δηλῶσαι, μέμψαιτ' ἄν τις, εἰ μὴ πάσας μύστυρσι τοῖς τοῦ αὐτῶν καὶ τὰς μὴ προσούσας ἀρετάς· ἓν ἔτι λείπεται μοι μέρος ἀπολογίας δεόμενον, ὑπὲρ ὀνόματος· μοῦ καὶ κατηγόρημα, καὶ τοῖς πολλοῖς κεχαλεσμένον ῥᾳδίως σ' ἐξελεγχθῆναι δυνησόμενον ὡς οὐκ ἔστιν ὑμές. ὁ γὰρ εἰ τῇ δυνάμει λεπόμεθα Θουκυδίδου τε, καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐδρῶν, καὶ ὃ θεωρητικὸν αὐτοῦ ἀπολωλέκαμεν. ὥστε γὰρ τοῖς Ἀπέλλαι, καὶ Ζεύξιδος, καὶ Πρωτογένους, καὶ τῶν ἀνδρῶν γραφέων, τῶν διονομασμένων τέχναις, οἱ μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔχοντες ἐκείνοις ἀρεταῖς, κρίνῃ κεκώλυται· οὐδὲ τὰ Φειδίου, καὶ Πολυκλείτου, καὶ Μύρωνος ἔργα οἱ μὴ τηλικοῦτοι δημιουργοί. ἐοίκασι γὰρ λέγειν ὅτι πολλῶν ἔργων ἀχ ἥπτεων τῶν τεχνίτου κριτὴς ὁ ἰδιώτης, τῶν τε δι' ἀκοῆς ἀκούσασι ἀλόγοις τοῖς πάθεσι καθ' ἁμβανομένων· καὶ ὅτι πᾶσα τέχνη τούτων εὐκαταφρόνητος τῶν κριτηρίων, καὶ ἀπὸ τούτων λαμβάνῃ τὰ ἀρχά. ἄλις ἔστω μοι προοιμίων, ἵνα μὴ λάθω τοῦ ζητουμένου καταπειράσας τὸν λόγον.

μίμησιν δὲ ἀγέσθαι τῆς τοῦ Θουκυδίδου γραφῆς, ὁλίγα βούλομαι τοῦ τῶν συγγραφέων εἰπεῖν, τῶν τε προσθυτέρων, καὶ τῶν κτ' τὰς αὐτοὺς ἁμαρτόντων ἐκείνῳ χρόνους. ὧς ὧν ἐξ ἁπάντων καταφανὴς ἡ τε προαίρεσις τοῦ ἀνδρός, ἡ χρησάμενος, διήλαττε τῶν τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἡ δυνάμις. Ἀρχαῖοι μὲν οὖν συγγραφεῖς πολλοί, καὶ κτ' πολλοὺς τόπους ἐφύροντο τοῦ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. ἐν οἷς ὅστιν Εὐγέων τε ὁ Σάμιος, καὶ Δημόχος ὁ Πεσικοσήσιος, καὶ Εὔδημος ὁ Πάριος, καὶ Δημοκλῆς ὁ Φυγελεύς, καὶ Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος, ὅ τε Ἀργεῖος Ἀκουσίλαος, καὶ ὁ Λαμψακηνὸς Χάρων, καὶ ὁ Χαλκηδόνιος Ἀμελησαγόρας. ὀλίγῳ δ' πρεσβύτεροι τῶν Πελοποννησιακῶν, καὶ μέχρι τοῦ Θουκυδίδου παρεκτεινάντων ἡλικίας, Ἑλλάνικός τε ὁ Λέσβιος, καὶ Δαμάστης ὁ Σιγεύς, καὶ Ξενομήδης ὁ Χῖος, καὶ Ξάνθος ὁ Λυδός, καὶ ἀνδρες συχνοί. ὧν τοι προαιρέσεώ τε ὁμοίᾳ ἐχρήσαντο τοῦ τὸν ἐκλογὸν τῆς ὑποθέσεων· καὶ δυνάμεις οὐ πολὺ τι διαφερούσας ἔχον ἀλλήλων· οἱ μὲν, ὡς Ἑλλάνικος ἀναγράφοντες ἱστορίας· οἵδε, ὡς Καρβαρικάς· καὶ αὐτῶν τε τούτων οὐ συνάπτουσι ἀλλήλοις, ἀλλὰ κατ' ἔθνη καὶ κτ' πόλεις διαγράφοντες, καὶ χωρὶς ἀλλήλων ἐκφέροντες, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν φυλάττοντες σκοπὸν, ὅσην διεσώζουσι τοῖς ὑπιχωρίοις μύθοις κτ' ἔθνη τε καὶ κτ' πόλεις, εἴτ' ἐν ἱεροῖς, εἴτ' ἐν βεβήλοις ἀποκείμενα γράφαι, τοῦτας εἰς τὸν κοινὸν ἀποφῶν γνῶσιν ἐξενεγκεῖν, οἷας παρέλαβον· μήτε προσθέντες αὐταῖς τι, μήτε ἀφαιρούμενοι. ἐν αἷς καὶ μῦθοί τινες εἰσὶν ὑπὸ δ' πολλῶν πεπιστευμένοι χρόνοις, καὶ θεατικαί τινες παρεκτάσεις, πολὺ δ' ἡλίθιον ἔχειν τοῖς νῦν δοκοῦσιν. λέξιν τε ὡς ὑπὸ δ' πολὺ τὸν αὐτὸν ἀπέφηναν ἐπτετηδευκότες, ὅσοι τὰς αὐτοὺς προείλοντο τῶν ἀρχαίων χαρακτῆρας, τὸν σαφῆ καὶ κοινὸν, καὶ καθαρὸν, καὶ στύφοντα, καὶ τοῖς προσήμασι προσφυῆ, καὶ μηδεμίαν σκαιότητα ὑπιφαίνουσαν τεχνικόν. ὑπὲρ δὲ μὴ τοι τῆς ὥρας

ὥρας τοῖς ἔργοις αὐτῶν καὶ χάριτος τοῖς μὴ πλείοσι, τοῖς δ' ἐλάττοσι· δι' ὧν ἔτι μᾶλλον αὐτῶν αἱ γραφαί. ὁ δ' Ἁλικαρνασσεὺς Ἡρόδοτος, ἡμύθησε ὀλίγῳ πρότερον τῶν Περσικῶν, παρεκτείνας ὀλίγον τῶν Πελοποννησιακῶν, πλὴν τε προσγραπτικὸν προσαίρεσιν· ὅτι δ' μείζον ἐξεύσκεκε καὶ λαμπρότερον, ἥτε πόλεως μιᾶς, ἥτ' ἐθνους ἑνὸς ἱστορίαν προελόμενος ἀναγράφειν· πολλὰς δὲ καὶ διαφορὰς προσέθηκε τῆς τε Εὐρώπης, ἔκ τε τῆς Ἀσίας, ἐς μίαν προσγραφὴν προσγραμμάτειαν ἀναγεῖν. ἀρξάμενος οὖν ἀπὸ τῶν Λυδῶν δυναστείας, μέχρι τῶν Περσικῶν πολέμων καθέβασε τὴν ἱστορίαν, πάσας τὰς ἐν τοῖς τεσσαράκοντα καὶ διαφόροις ἔτεσι γνωμολογίας προσέθηκε· ὅτι φανεῖς Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων, μιᾷ συντάξει προελαβών· καὶ τῇ λέξει προσεπέδωκε τὰς ὑπολειφθείσας ὑπὸ τῶν τοῦ αὐτοῦ συγγραφέων ἀρετάς. τούτοις ὑπογνώμονας Θουκυδίδης, ὅτ' ἐφ' ἑνὸς ἐβουλήθη τόπου καταδρύσαι τὴν ἱστορίαν, ὡς οἱ μὲν τὸν Ἑλλάνικον ἐποίησαν, οὔτε τὰς ἐξ ἁπάσης χώρας Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις ὑπιτελεσθείσας προέθηκε εἰς μίαν ἱστορίαν συναγαγεῖν, μιμησάμενος Ἡρόδοτον· τῆς μὲν προτέρας ὑπαρξάντων, ὡς ἀτελοῦς καὶ ταπεινῆς, καὶ πολλὰ δ' δυνησομένης τοῖς ἀναγινώσκουσιν ὠφελῆσαι· τὰ δὲ ὑστεραίας, ὡς μείζονος ἢ δυνατὸς πεσεῖν εἰς σύνοψιν ἀνθρώπινου λογισμόν, κτ' τὸν ἀκριβέστατον τῶν ζήτων· ἕνα ὃ προσχρησάμενος πόλεμον, ὃν ἐπολέμησαν Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι πρὸς ἀλλήλους, τοῦτον ἐκατοδύσασιν ἀναγράψαι· ἐρρωμένος τε ὁ σῶμα, καὶ τῶν Δρακόντων ὑγιαίνων, καὶ μέχρι πάντος αὐτοῦ βιώσας· καὶ οὐκ ὀλίγων δ' διπτυχόντων ἀκουσμάτων ὡς προσέζης συμπλεῖς· ἀλλ' οἷς μὲν αὐτὸς παρῶν, ἐξ ἐμπειρίας· ὧν δ' ἀπελείφθη Δρακόντων, οὐδὲ τῶν ἥρισα γνωσκόντων πιστανόμενος. προσῆκον μὲν δὴ κτ' τοῦτο διήλαττε τῶν τοῦ αὐτοῦ συγγραφέων, λέγω δὲ κτ' ὃ λαβεῖν ὑποθέσεων μήτε μονόκωλον πάντα πασιν, μηδ' εἰς πολλὰ μεμερισμένον καὶ ἀσυναρτήτως κεφάλαια· ἔπειτα κτ' ὃ μηδὲν αὐτῇ μυθώδες προσάπτειν, μηδ' εἰς ἀπάτην καὶ ζητείαν τῶν πολλῶν συνέπειν τῷ γραφῷ, ὡς οἱ τοῦ αὐτοῦ πάντες ἐποίησαν, λαμίας τινὰς ἰσορροπιῶντες ἐν ὕλαις καὶ νάπαις ἐκ γῆς ἀνιεμένας, καὶ ναΐδας ἀμφιβίους ἐκ παρτάρων ἐξιούσας, καὶ ὄφεις πελάγεως ἐκνομένας καὶ μιξοθήρας, καὶ ζώντας εἰς ὁμιλίαν ἀνθρώποις συνερχομένας, καὶ ἐκ ἀνητῶν καὶ θείων συνουσιῶν γενὰς ἡμιθέους, καὶ ἀνδρας τινὰς ἀπίστους τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, καὶ πολὺ δ' αἰσθητὸν ἔχειν δοκούσας ἰσορροπίας. ταῦτα δ' εἰπεῖν προσῆκεν, ὀκ ὑπιμόλως ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοῦ ἔχων συγγνώμην, εἰ καὶ τῶν μυθικῶν ἥψαντο πλασμάτων, ἐθνικοὺς καὶ τοπικοὺς ἐκφέροντες ἱστορίας. ἐν ἅπασι γὰρ ἀνθρώποις, καὶ χωρὶς κτ' πόλεως ἰδία, μυθικαί τινες ἐσώζοντο καὶ τῶν τοιούτων ἀκουσμάτων, ὡς φησὶν ἔφην. ἃς ἀμαδεχόμενοι παῖδες πρὸς πατέρων, ὑπιμελὲς ἐποιοῦντο πρὸς διδόναι τοῖς ἐκγόνοις· καὶ τοῖς ἐνηλομένοις αὐτοῖς εἰς ὃ κοινὸν ἐκφέρῃ, ὕπως ἐξίοιμι συγγράφειν, ὡς πρὸς τῶν ἀρχαίων ἐδέξαντο. ἐκείνοις μὲν οὖν τοῖς ἀνδράσιν ἀναγκαῖον ἐπὶ ποικίλλειν τοῖς μυθώδεσιν ἐπῳδοῖς τοῖς τοπικοῖς ἀναγραφάς· Θουκυδίδῃ δὲ, τῶν προελομένῳ μίαν ὑποθέσιν, ἣ παρεγένετο αὐτὸς, οὐχ ἥρμοττεν εἰς καταμιγύειν τὴν διηγήσεως τοῖς θεατικοῖς ζητείας, οὐδὲ προσὸς τὸν ἀπάτων ἁρμόττεσθαι τὸ ἀναγωνισμόν, ὧν ἐκείνων πεφύκασι φέρειν αἱ συντάξεις· ἀλλὰ προσὸς τὸν ὠφέλειαν, ὡς αὐτὸς ἐν τῶν προοιμίῳ τῆς ἱστορίας δεδήλωκε, κτ' λέξιν ὅτω γράφων· Καὶ ἐς μὲν ἀκρόασιν ἴσως ὃ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερπέστερον φανεῖται· ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γιγνομένων ὃ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις κτ' ὃ ἀνθρώπινον τοιούτων καὶ ὡσαπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνῃ αὐτὰ, ἀρκούντως ἕξει· κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον, ἢ ἀγώνισμα ἐς ὃ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται. μύστυρεῖται δὲ τῶν αὐδρὶ πάνυ μὲν ὑπὸ πρώτων φιλοσόφων τε καὶ ῥητόρων, εἰ δὲ μὴ, τῶν γε πλείστων, ὅπι καὶ τῆς ἀληθείας, ἧς ἱερὰν εἶ) τὴν ἱστορίαν βουλόμεθα, πλείστου ἐποιήσατο σπουδήν· ὥστε προσιδεῖς τοῖς προσήμασιν οὐδὲν ὁ μὴ δίκαιον, οὐδὲ ἀφαιρῶν, οὐδὲ ἐνεξουσιάζων τῇ γραφῇ· αὐτέγκλητον ὃ καθαρεῖν τὸν προσαίρεσιν ἀπὸ πρώτου φθόνου, καὶ πάσης κολακείας φυλάττων, μάλιστα δ' ἐν ταῖς περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν γνώμαις. καὶ γὰρ Θεμιστοκλέους ἐν τῇ προτέρᾳ βίβλῳ μνησθεὶς, ἐπαρχούσας αὐτῷ ἀρετὰς ἀφθόνως ἐπελή-

λυθε· καὶ τῶν Γεσικλέους πολλὰ μιμήσασθαι ἀξιώσαντα, τὸν Ἀβαβεβομηδύην φασὶν αὐτὸ δόξης ἄξιον εἰρηκέναι ἐγκώμιον· φασὶ τε Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος καὶ Νικίου τοῦ Νικοφράτου, καὶ Ἀλκιβιάδου τοῦ Κλεινίου, καὶ ἄλλων ῥητόρων ἀναγκαιοτάτους λέγειν, ὅσα ποιήσαντα ἐκείνω ἐκάστῳ, δεδήλωκε. παραδείγματα δὲ φασὶν αὐτῶν φέρειν ὁ δέομαι τοῖς διειληλυθόσιν αὐτοῦ τὰς ἱστορίας. ταῦτα μὲν δὴ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, ἃ φασὶ τὸν ποιητικώτατον τόπον ὁ συγγραφεὺς καλλιστον, καὶ ἁρμονικώτατον, καὶ μιμήσεως ἄξια. κεφάλαιον δ' ἁπάντων, ὃ μηδὲν ἐκείνοις ψεύδεσθαι, μηδὲ μαίνεσθαι τὸν αὐτὸν σωφρονεῖν. ἃ δ' ἐλλιπέστερον κατεσκεύασε, καὶ ἐφ' οἷς ἐγκαλοῦσιν αὐτῷ τινες, φασὶ ὁ τεχνικώτερον μέρος ὂν τῆς γραφικῆς, ὃ λεγόμενον μέν οἰκονομικὴν, ὂν ἁπάσης δ' γραφῆς ὁπτιζητούμενον, ἐάν τε φιλοσόφοις προσέλθῃ τις ὑποθέσεως, ἐάν τε ῥητορικῆς. ταῦτα δὲ ὅτι τὰ μὲν τῶν διαιρέσιν, καὶ τὰ μὲν τάξιν, καὶ τὰ μὲν τὰς ἐργασίας. ἀρξόμεθα δ' ἀπὸ τῆς διαιρέσεως, πρῶτον ὅτι τῶν μὲν αὐτὸ γνωμῶν συγγραφέων, ἢ κατὰ τόπους μεριζόντων τὰς ἀναγραφὰς, ἢ κατὰ χρόνους διαπραγματευθέντων τόπων τῶν διαιρέσεων ἐδοκίμασεν. ὅτε γὰρ κατὰ τόπους, ἐν οἷς αἱ πραχθεῖσαι ἐπιτελελέσθησαν, ἀκολουθῶν ἐμέλησε τὰς διηγήσεις, ὡς Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑλλάνικος, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν περὶ αὐτὸ συγγραφέων ἐποίησαν· οὔτε τοῖς χρόνοις, ὡς οἱ τὸν τοπικὸν ἐκδόντες ἰσοσθενεῖ, προσείλοντο, ἤτοι τὰς Δαμαδοχὰς τῶν βασιλέων μεριζούσας τὰς ἀναγραφὰς, ἢ τὰς τῶν ἱερέων, ἢ τὰς τῶν περιόδους τῶν Ὀλυμπιάδων, ἢ τοῖς ἀποδεικνυμένοις ἄρχουσιν ὅτι τὰς ἀνωτάτω ἀρχάς. καινὸν δέ τινα καὶ ἀτελῆ τοῖς ἄλλοις πορθμεύσαι βεβηλημένην ὁδὸν, θαρσαλέως καὶ χαμαιζήλως ἐμέλησε τὸν ἰσοσθενῆ. ὁκ ἀδεῶς τοῦτον συμβέβηκεν αὐτῷ τὸ μερισμὸν τῆς ἱστορίας ἐποιήσασθαι καὶ καλῶς. καὶ ἄλλως δὲ ἐπιτηδείως ἔχειν ἡ διαίρεσις τῶν χρόνων, ἀλλὰ δεκαδαχηλοθητοτέρας τὰς ὥρας. ἐφ' ᾧ θαυμάζειν ἄξιον, πῶς αὐτὸν ἔλαθεν, ὅτι πολλῶν ἅμα πραγμάτων κατὰ πολλοὺς τόπους γινομένων, εἰς μικρὰς καὶ παρακεκερματισμένην τομὰς ἡ διήγησις, ὑκ ἀπολήψεται τὸ τηλαυγὲς φῶς ἐκεῖνο καὶ καθαρὸν, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος φανερόν. ὁν γραῶ τῇ πρώτῃ βίβλῳ. ταῦτα γὰ ἀρκεθήσομαι μόνον. τὰ δὲ Μιτυληναίους ἀρξάμενος γράφειν, φρὶν ὅλην ὑκπληρῶσαι τὴν διήγησιν, ὅτι τὰ Λακεδαιμονίων ἅπασιν ἔργα· καὶ ὑδὲ ταῦτα συγκορυφώσας, τὰ Πλαταιέων μέμνηται πολιορκίας. ἀφεὶς ὃ καὶ ταῦτα τέλη, τὰ Μιτυληναϊκὰ μέμνηται πολέμου. εἶτ' ἐκεῖθεν ἄρξ τὸν διήγησιν ὅτι τὰ μὲν Κέρκυραν, ὡς ἐστασίασαν, οἱ μὲν Λακεδαιμονίους, οἱ δὲ Ἀθηναίους ἐπαγόμενοι. ἀφεὶς ὃ καὶ ταῦτα ἡμίλε-
λῆ, πρὶν τὰ εἰς Σικελίαν γραλείας τὰ πρότερα Ἀθηναίων ὀλίγα λέγ. εἶτα Ἀθηναίων ἔκπλουν ὅτι Πελοπόννησον ἀρξάμενος λέγ, καὶ Λακεδαιμονίων τ' ὅτι Δωριεῖς στρατείαν, τὰ μὲν Λθυκάδα προσθέντα ὑπὸ Δημοσθένους τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τ' πρὸς Αἰτωλοὺς πόλεμον ὅτι πορθῆται· ἐκβῆναι ὃ ἄπασιν ὅτι Ναύπακτον. ἀτελῆς ὃ καὶ τὰς ἠπειρωτικὰς πολέμους καλλιπόλεως, Σικελίας ἄπρακτα πάλιν. καὶ μετὰ τοῦτο Δῆλον καθαρὸν, καὶ τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος πολεμούμενον ὑπὸ Ἀμβρακιωτῶν, καταλείπ. καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν; ὅλη γὰ ἡ βίβλος ὕστερον συνέχεσθαι, καὶ ὁ διωκεὺς τ' ἀπαγγελίας ἀπολώλεκε. πλανώμενα δὴ, καθάπερ εἰκὸς, καὶ δυσκόλως τοῖς δηλουμένοις προσκαλούμενα, ζητεῖται ὑπὸ τοῦ ἀναγινώσκοντος τὰ πράγματα, τ' Δαμοίας, καὶ τὰς ἡμιλεγμένων μνήμας ὁ ῥᾳδίως ὁ δ' ἀκριβῶς ἀναφερούσης. χρὴ δὲ τὸν ἰσοκινοῦντα πραγματείαν εἰσομένην καὶ ἀποδεικνυμένην, οὕτως τε ἐπιδώσει πολλῶν γίνεται πραγμάτων καὶ δυσκαταμαθήτων. ὅπερ ὃ ὁκ ὀρθὸς ὁ κανὼν ἔστος, ὁ δ' οἰκεῖος ἰσοσθενής, δῆλον. ὁκοῦν γὰ τῶν μεζόνων συγγραφέων θερείας καὶ χειμῶσι δίδωσιν ἑκάστοις τὸν ἰσοσθενῆ· ἀλλὰ πάντες τὰς τεταμένας ἀγαθὸν ὅτι τὸν σαφήνειαν μετὰ τὸν ἀκολουθίαν τῶν πραγμάτων ἀποδιδόντες τοῖς ἀναγνώσμασιν ἐμβάλλουσι τὸν ἀκρόασιν. αἰτιῶνται ὃ καὶ τ' τάξιν αὐτοῦ τινὲς, ὡς οὔτε ἀρχὸν τ' ἰσοσθενῆς εἰληφότος, ἐὰν ἐγὼ, οὔτε τέλος ἐφηρμοκότος αὐτῇ ὃ πρέπον· ὁκ ἐλάχιστον μέρος ἐστὶ λέγοντες οἰκονομίας ἀγαθῆς, ἀρχὸν τε λαβεῖν, ἧς ὁκ ἂν εἴη ἄμεινον, καὶ τέλος ποιήσασθαι τ' πραγμάτειαν, ᾧ δὴ μηδὲν ὑστερεῖν· ὧν ὑδετέρα ποιῆσαι αὐτὸν πεποίηται τῇ πρόσκυσαν. τὸν ὃ ἀφορμὴν αὐτοῖς τ' κατηγορίας ταύτης ὁ συγγραφεὺς παρέχει). ποιεῖ γὰ, ὡς μέγιστος ἐγένετο τῶν πρὸ αὐτὸ πολέμων ὁ Πελοποννησιακὸς, χρόνῳ τε μήκει, καὶ παθημάτων πολλῶν

σεων τυχάσας, τελευτῶν τῶν προσοιμίων τὰς αἰτίας ὑβλεπε προσῶτον εἰπεῖν, ἀφ' ὧν τὸν ἀρχὴν ἔλαβε. διτὰς δὲ ταύτας ὑποθέμενος, τὸν τε ἀληθῆ λόγον, ὁκ εἰς ἄπιστας δὲ λεγόμενον, τ' αὔξησιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως· καὶ τὸν ὁκ ἀληθῆ λόγον, ὑπὸ δὲ Λακεδαιμονίων πλαττόμενον, τ' Ἀθυήνην ἀποσαλεῖσαν Κερκυραίοις τ' Κορινθίων συμμαχίαν, ὁκ ἀπὸ τ' ἀληθοῦς καὶ αὐτῷ δοκούσης, τὴν ἀρχὴν πεποίηται τῆς διηγήσεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑτέρας, τ' λέξιν οὕτω γράφων· "Ἠρξαντο δ' Ἀθηναῖοι αὐτὸ καὶ Πελοποννήσιοι, λύσαντες τὰς τριακονταέτεις σπονδὰς, αἳ αὖθις ἐγίνοντο μετὰ τὴν Εὐβοίας ἅλωσιν. αἰτία δὲ ἔλυσαν, τὰς αἰτίας προέγραψα πρῶτον, καὶ τὰς ἀφορὰς τῶν μὴ πρὸς ἡτῆσαι πόλε, ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος ἔσις τοῖς Ἕλλησι κατέστη. τὸν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην προφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγον, τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι, μεγάλους γιγνομένους, καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἀναγκάσαι ἐς ὃ πολεμεῖν. αἱ δὲ ἐς ὃ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι, αἳ ἦσαν ἑκατέρων· ἀφ' ὧν λύσαντες τὰς σπονδὰς, ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν· Ἐπίδαμνός ὅτι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον. προσοικοῦσι δ' αὐτὸν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. καὶ μετὰ τοῦτο διεξέρχεται τὰ μὲν Ἐπίδαμνον, καὶ τὰ μὲν Κέρκυραν, καὶ τὰ μὲν Ποτίδαιαν, καὶ τὸν Πελοποννησίων στρατὸν εἰς Σπάρτην· καὶ οἷς ῥηθέντας ἐκφ' τ' Ἀθηναίων πόλεως λόγοις. ταῦτα δὲ μέχρι διςχιλίων σημαινόντων εἶχον, τότε μὲν τ' ἑτέρας αἰτίας τὸν λόγον ἀποδίδωσι τῆς ἀληθοῦς τε, καὶ αὐτῷ δοκούσης, ἐνθένδε ἀρξάμενος.

Ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελῦσθαι καὶ πολεμεῖν Ἀθηναίοις, ὅ τοσοῦτον τῶν συμμάχων πεφοβημένους τοῖς λόγοις, ὅσον φοβήσαντες τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ὅτι μείζονα δυνηθῶσιν, ὁρῶντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ὅτι τὰ προσήκοντα, ὧν οἷς ἠυξήθησαν. οἷς ὅτι πίσηνοι τὰ ἔργα τῆς πόλεως, ὅσα μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον ἕως τῶν Πελοποννησιακῶν διεπράξαντο, κεφαλαιωδῶς καὶ ὀτιβραχέως ὧν ἐλάχιστοι ἢ πεντακοσίοις σίχοις. ἀναμνησθεὶς δ' ὅτι πρότερα τῶν Κερκυρικῶν τοῦ, καὶ ὁκ ἀπ' ἐκείνων ἔλαβε τὸν ἀρχὴν ὁ πόλεμος, ἀλλ' ἀπὸ τούτων, ταῦτα πάλιν τ' λέξιν γράφ· Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίγνε) ἃ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ πρόφρημένα, τά τε Κερκυρικὰ καὶ τὰ Ποτιδαιατικὰ, καὶ ὅσα πρόφασιν [μεταξὺ] τῶνδε τῶν πολέμων κατέστη. ταῦτα δὲ ξύμπαντα, ὅσα ἐπράξαν οἱ Ἕλληνες πρός τε ἀλλήλους καὶ [πρὸς] τὸν βάρβαρον, ἐγίνετο ὲν ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα, μεταξὺ τῆς τε Ξέρξου ἀναχωρήσεως, καὶ τῆς ἀρχῆς τῶνδε τῶν πολέμων· ἐν οἷς οἱ Ἀθηναῖοι τὸν τε ἀρχὸν ἐκράτησαν, καὶ ἀνῳκοδόμησαν, καὶ ἐν αὐτοῖς οἱ ἀθυμοῦντες, καὶ ὅτι μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, αἰεὶ ὁμόμυοι, ὕτε ἐκώλυον, εἰ μὴ ὅτι βραχύ, ἠσυχάζοντες δὲ πλέον τῶν χρόνου, ὄντες μὲν καὶ πρὸς τὰ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους, εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο, ὃ δέ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξῆρχον· ἐν δὲ τούτῳ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ἤρθη, καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἠρώησε. τότε γὰ οὐκέτι ἀναχωρητὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ὅπη χρήτεα ἐδόκει εἶ) πάσῃ προθυμίᾳ, καὶ καθαιρετέα ἦ ἰσχύς, ἐπῆρθαι, ἐναντίους τοῦδε τὸν πόλεμον. ἐχρῆν γὰ αὐτὸν, ἀρξάμενον τὰς αἰτίας τῶν πολέμων ζητεῖν, πρότερον ἀποδοῦναι τὸν ἀληθῆ καὶ ἑαυτῷ δοκοῦσαν. ἦ τε γὰρ φύσις ἀπήτει τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων ἄρχειν, καὶ τὰληθῆ περὶ τῶν ψευδῶν λέγεσθαι· ἦ τε τ' διηγήσεως εἰσβολὴ κρείττων αὖ ἐγένετο μακρῷ, ὁιαύτης οἰκονομίας τυχοῦσα. ὁδὲ γὰ ἐκεῖνό τις αὖ εἰπεῖν ἔχοι, τ' ἀπολογεῖσθαι περὶ αὐτῶν βεβλημένων, ὅτι μικρὰ καὶ ὁκ ἄξια λόγου τὰ πράγματα ἐῶ, ἢ κοινὰ γ' κατημαξευμένα ὁδοῖς πρὸ αὐτῶν, ὥστε μηδὲν δεῖν ἀπὸ τούτων ἄρχειν ποιεῖσθαι. αὐτὸς γὰ ὡς ὁκλαφθέντα τὸν τόπον τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἄξιον ἱστορίας ὑπεῖληφεν, αὐτοῖς λέξεσιν οὕτω γράφων· "Ἐξαίφνα δὲ αὐτὰ, καὶ τῷ ὁκβολεῖν τῶν λόγου ἐποιησάμην ἀφ' τόδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν ὁκλιπὲς ὂ χωρίον τῶδε ἐῶ· καὶ ἢ τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυνέγραψαν, ἢ αὐτὰ τὰ Μηδικά· τούτων δὲ, "ὧν ταχέως καὶ ἥλατο ἐν τῇ Ἀτθικῇ ξυγγραφῇ Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις ὁκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. ἅμα ὃ καὶ τ' ἀρχῆς ἐπίδειξιν ἔχει τ' τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἷῳ τρόπῳ καλέσῃ. ἰσχυὸν μὲν οὖν καὶ τοῦτο τεκμήριον ἐῶ τῶν μὴ κατὰ τὸν ἄριστον τρόπον φκονομῆσθαι

τὴν διήγησιν ὑπ' αὐτοῦ. λέγω δὴ τὸ μὴ κατὰ φύσιν ἔχειν· πρόσεστι δὲ τούτῳ καὶ τὸ μὴ, εἰς ἃ δεῖ κεφάλαια, τετελευτηκέναι τὴν ἱστορίαν. ἔτη γὰρ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι περιειληφότος τοῦ πολέμου, πάντα τὸν χρόνον τοῦτον ἕως τῆς καταλύσεως αὐτοῦ βιώσας, μέχρι τοῦ δευτέρου καὶ εἰκοστοῦ κατεβίβασεν ἔτους τὴν ἱστορίαν, τῇ περὶ Κυνὸς σῆμα ναυμαχίᾳ τὴν ὀγδόην βίβλον παρεκτείνας· καίτοι προειρηκὼς ἐν τῷ προοιμίῳ, πάντα περιειλῆφθαι τὰ πραχθέντα κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον. καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ βίβλῳ πάλιν συνανακεφαλαιῶν τοὺς χρόνους ἀφ' οὗ τε ἤρξατο, καὶ μέχρις οὗ προελθὼν κατελύθη, ταῦτα κατὰ λέξιν γέγραφε· Καὶ τοῖς [ἀπὸ] χρησμῶν τι
107 ἰσχυρισαμένοις, μόνον δὴ τοῦτο ὀχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου, καὶ μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν, ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προσέχων τὴν γνώμην, ὅπως ἀκριβῶς τι εἴσομαι· καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ, ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν· καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίοις διὰ τὴν φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. τὴν οὖν μετὰ [τὰ] δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν, καὶ τὰ ἔπειτα, ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι. ὅτι δὲ καὶ περὶ τὰς ἐξεργασίας τῶν κεφαλαίων ἧττον ἐπιμελής ἐστιν, ἢ πλείονας τοῦ δέοντος λόγους ἀποδιδοὺς τοῖς ἐλαττόνων δεομένοις, ἢ ῥαθυμότερον ἐπιτρέχων τὰ δεόμενα πλείονος ἐξεργασίας, πολλοῖς τεκμηρίοις βεβαιῶσαι δυνάμενος, ὀλίγοις χρήσομαι. τὰς μὲν πρώτας Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων ναυμαχίας ἀμφοτέρας περὶ τὴν τελευτὴν τῆς δευτέρας βίβλου γράφειν ἀρξάμενος· ἐν αἷς πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ναῦς Πελοποννησίων εἴκοσι ναυσὶν Ἀθηναῖοι μόνοι πρὸς πολλαπλασίους τῶν βαρβάρων ναυμαχήσαντες, ἃς μὲν διέφθειραν, ἃς δὲ αὐτάνδρους ἔλαβον, οὐκ ἐλάττους ἢ ὅσας ἔστειλαν ἐπὶ τὸν πόλεμον. θήσω δὲ καὶ τὴν λέξιν αὐτοῦ· Ἐγένετο [δὲ] μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία, καὶ ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Μήδους· καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα Ἀθηναῖοι, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος, καὶ εἷλον τριήρεις Φοινίκων, καὶ διέφθειραν τὰς πάσας ἐς διακοσίας. ὅμοια δ' ἐστὶ παρ' αὐτῷ καὶ τὰ κατὰ τὰς πεζικὰς μάχας, ἢ μηκυνόμενα πέρα τοῦ δέοντος, ἢ συναγόμενα εἰς ἔλαττον τοῦ μετρίου. τὰ μέν γε περὶ Πύλον Ἀθηναίοις πραχθέντα, καὶ τὰ περὶ τὴν Σφακτηρίαν καλουμένην νῆσον, ἐν ᾗ Λακεδαιμονίους κατακλείσαντες ἐξεπολιόρκησαν, ἀρξάμενος ἐν τῇ τετάρτῃ βίβλῳ διηγεῖσθαι, καὶ μεταξὺ τοῦ πολέμου τοῦδε πράξεις τινὰς ἑτέρας παραδιηγησάμενος· εἶτ' αὖθις ἐπιστρέψας ἐπὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἑξῆς, ἅπαντα τὰ γενόμενα κατὰ τὰς μάχας ὑπ' ἀμφοτέρων διελήλυθεν ἀκριβῶς καὶ δυνατῶς· πλείοσιν ἢ τριακοσίοις στίχοις αὐτὸς ἀποδεδωκὼς ταῖς μάχαις· καὶ ταῦτα οὐ πολλῶν ὄντων, οὔτε τῶν ἀπολομένων, οὔτε τῶν παραδόντων τὰ ὅπλα. αὐτός γέ τοι συγκεφαλαιούμενος τὰ περὶ τὴν μάχην, κατὰ λέξιν οὕτω γράφει· Ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες. τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι, ἀπέθανον. καὶ Σπαρτιᾶται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων [περὶ] εἴκοσι καὶ ἑκατόν· Ἀθηναίων δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν. τῆς δὲ Νικίου στρατηγίας μνησθεὶς, ὅτι ναῦς ἑξήκοντα, καὶ δισχιλίους ὁπλίτας Ἀθηναίων ἐπαγόμενος, ἐπὶ Πελοπόννησον ἔπλευσε· κατακλείσας δὲ Λακεδαιμονίους εἰς τὰ φρούρια, τοὺς ἐν Κυθήροις κατοικοῦντας ἐξεπολιόρκησε, καὶ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου πολλὴν ἐδῄωσεν· ἐξ ἧς αἰχμαλώτων πλῆθος ἐπαγόμενος, ἀπέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας· οὕτως εἴρηκεν ἐπιτροχάδην, περὶ μὲν τῶν ἐν Κυθήροις πραγμάτων· Καὶ μάχης γενομένης, ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθήριοι· ἔπειτα τραπόμενοι, κατέφυγον εἰς τὴν ἄνω πόλιν· καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν, πλὴν θανάτου· περὶ δὲ τῆς Αἰγινητῶν ἁλώσεως τῶν ἐν Θυρέᾳ· Ἐν τούτῳ δ' οἱ Ἀθηναῖοι κατασχόντες, καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ, αἱροῦσι τὴν Θυρέαν. καὶ τήν τε πόλιν κατέκαυσαν, καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν· τούς τε Αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς Ἀθήνας. γενομένων δὲ περὶ τὰς πόλεις ἀμφοτέρας εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου μεγάλων συμφορῶν, δι' ἃς ἐπε-

περὶ τῶν κεφαλαίων τῆς ἐξεργασίας ἧττον ἐπιμελής ἐστι.

ἃς ἐπεθύμησαν ἀμφότεραι τῆς εἰρήνης, περὶ μὲν τῆς προτέρας, ὅτε Ἀθηναῖοι, τετμημένης μὲν αὐτοῖς τῆς χώρας, οἰκοφθορημένης δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ λοιμοῦ, πᾶσαν ἀπογνόντες βοήθειαν ἄλλην, ἀπέστειλαν πρεσβείαν εἰς Σπάρτην, εἰρήνης τυχεῖν δεόμενοι· οὔτε τοὺς ἀποσταλέντας ἄνδρας εἴρηκεν, οὔτε τοὺς ῥηθέντας ἐκεῖ λόγους ὑπ' αὐτῶν, οὔτε τοὺς ἐναντιωθέντας· ὑφ' ὧν πεισθέντες Λακεδαιμόνιοι, τὰς διαλλαγὰς ἀπεψηφίσαντο· φαύλως δέ πως καὶ ῥαθύμως, ὡς περὶ μικρῶν καὶ ἀδόξων πραγμάτων, ταῦτα εἴρηκε· Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰσβολὴν τῶν Πελοποννησίων, οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ δεύτερον, καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος, ἠλλοίωντο τὰς γνώμας· καὶ τὸν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ εἶχον, ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν, καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς συμφοραῖς περιπεπτωκότες· πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὥρμηντο συγχωρεῖν. καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες πρὸς αὐτοὺς, ἄπρακτοι ἐγένοντο. περὶ δὲ τῆς ὑστέρας, ὅτε Λακεδαιμόνιοι τοὺς περὶ Πύλον ἁλόντας τριακοσίους κομίσασθαι προθέμενοι, πρεσβείας ἀπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας· καὶ τοὺς λόγους εἴρηκε τοὺς ὑπὸ τοῦ Λακεδαιμονίου ῥηθέντας τότε, καὶ τὰς αἰτίας ὑπεξήλυθε, δι' ἃς οὐκ ἐπετελέσθησαν αἱ σπονδαί. εἰ μὲν οὖν ἡ ἐπὶ τῆς Ἀθηναίων πρεσβείας τὰ κεφάλαια τῶν γινομένων περιειληφυῖα δήλωσις, ἤρκει· λόγων δὲ καὶ παρακλήσεων, αἷς ἐχρήσαντο οἱ πρέσβεις, οὐδὲν ἔδει, μήτε πεισθέντων μήτε δεξαμένων τὰς σπονδὰς Λακεδαιμονίων· τί δή ποτε οὐ τὴν αὐτὴν προαίρεσιν ἐφύλαξε καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς Σπάρτης ἀφικομένων εἰς τὰς Ἀθήνας; οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνοι διαπραξάμενοι τὴν εἰρήνην ἀπῆλθον. εἰ δ' ἀκριβῶς δεῖ ταῦτα εἰρῆσθαι, διὰ τί παρέλιπε ῥαθύμως ἐκεῖνα; οὐ γὰρ δή γε ἀσθενείᾳ δυνάμεως ἐξείργετο περὶ ἀμφοτέρων τοὺς ἐνόντας εὑρεῖν τε καὶ ἐξειπεῖν λόγους. εἰ δὲ δὴ κατὰ λογισμόν τινα 108
τὴν ἑτέραν προείλετο πρεσβείαν ἐξεργάσασθαι, οὐκ ἔχω συμβαλεῖν, κατὰ τί τὴν Λακωνικὴν προέκρινε τῆς Ἀττικῆς μᾶλλον, τὴν ὑστέραν τοῖς χρόνοις ἀντὶ τῆς προτέρας, καὶ τὴν ἀλλοτρίαν ἀντὶ τῆς ἰδίας, καὶ τὴν ἐπ' ἐλάττοσι κακοῖς γενομένην, ἀντὶ τῆς ἐπὶ μείζοσι. πόλεων δὲ ἁλώσεις καὶ κατασκαφὰς, καὶ ἀνδραποδισμοὺς, καὶ ἄλλας τοιαύτας συμφορὰς πολλάκις ἀναγκασθεὶς γράφειν, ποτὲ μὲν οὕτως ὠμὰ, καὶ δεινὰ, καὶ οἴκτων ἄξια φαίνεσθαι ποιεῖ τὰ πάθη, ὥστε μηδεμίαν ὑπερβολὴν μήτε ἱστοριογράφοις, μήτε ποιηταῖς καταλιπεῖν· ποτὲ δὲ οὕτω ταπεινὰ καὶ μικρὰ, ὥστε μηδ' εἰς αἴσθησιν ἡμῶν τι πεσεῖν γνώρισμα τοῖς ἀναγινώσκουσι τὸν ἄνδρα. λέγων τε ἃ περὶ τῆς Πλαταιέων πόλεως εἴρηκε, καὶ περὶ τῆς Μιτυληναίων, καὶ περὶ τῆς Μηλίων, οὐδὲν δέομαι τὰς λέξεις ἐκείνας φέρειν, ἐν αἷς ἀπὸ τῆς ἄκρας δυνάμεως ἐξείργασται τὰς συμφορὰς αὐτῶν· ἐν αἷς δ' ὑποτρέχει καὶ μικρὰ ποιεῖ τὰ πάθη αὐτῶν, κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς ἱστορίας, τούτων μνησθήσομαι· Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτοις Σικυωνείους Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν· καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδωκαν νέμεσθαι. καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὔβοιαν διαβάντες, Περικλέους στρατηγοῦντος, κατεστρέψαντο πᾶσαν· καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο· Ἑστιαιεῖς δ' ἐξοικίσαντες, αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον. ἀνέστησαν δὲ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτούς τε, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας· ἐπικαλέσαντες, οὐχ ἥκιστα τοῦ πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι· καὶ τὴν Αἴγιναν ἀσφαλέστερον ἂν ἐφαίνοντο, τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην, αὐτῶν πέμψαντες ἐποίκους, ἔχειν. πολλὰ καὶ ἄλλα τις ἂν εὕροι δι' ὅλης τῆς ἱστορίας, ἢ τῆς ἄκρας ἐξεργασίας τετυχηκότα, καὶ μήτε πρόσθεσιν δεχόμενα, μήτ' ἀφαίρεσιν· ἢ ῥαθύμως ἐπιτετροχασμένα, καὶ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔμφασιν ἔχοντα τῆς δεινότητος ἐκείνης, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς δημηγορίαις, καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ῥητορείαις. ὧν προνοούμενος, ἔοικεν ἀτελῆ τὴν ἱστορίαν καταλιπεῖν, ὡς καὶ Κράτιππος, ὁ συνακμάσας αὐτῷ, καὶ τὰ παραλειφθέντα ὑπ' αὐτοῦ συναγαγὼν, γέγραφεν· οὐ μόνον ταῖς πράξεσιν αὐταῖς ἐμποδὼν γεγενῆσθαι λέγων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὀχληρὰς εἶναι. τοῦτό γέ τοι συνέντα αὐτὸν, ἐν τοῖς τελευταίοις τῆς ἱστορίας φησὶ μηδεμίαν τάξαι ῥητορείαν, πολλῶν μὲν κατὰ τὴν Ἰωνίαν γενομένων, πολλῶν δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις, ὅσα διὰ λόγων καὶ δημηγοριῶν ἐπράχθη. εἰ γέ τοι τὴν πρώτην καὶ τὴν ὀγδόην βίβλον ἀντιπαρεξετάζοι τις ἀλλήλαις, οὔτε τῆς αὐτῆς ἂν προαιρέσεως δόξειεν ἀμφοτέρας ὑπάρχειν, οὔτε τῆς αὐτῆς δυνάμεως. ἡ μὲν γὰρ, ὀλίγα πράγματα καὶ μικρὰ

ωδε ἐχουσα, πληθύϊ τῶν ῥητορϊκῶν· ἡ δὲ, ὡδὶ πολλαὶ καὶ μεγάλαις σωταχθεῖσα ποικίλῃς, δημηγορικῶν ἀσανίζῃ λόγων. ἤδη δὲ ἔγωγε καὶ ὧν αὐτὸς ἐδόξα ταῖς ῥητορείαις τῶτο συμβεβηκέναι τῷ ἀνδρὶ ὃ πάθος, ὥστε ὡδὶ τῷ αὐτῷ ἑπόθεσιν, καὶ ὧν ὧ αὐτῷ χαιρῷ πίστεις μὴ, ἃς ὀρθῶς ἔδῃ, ὡδελιπῆν δὲ, ἃς ἔδῃ λέγεσθαι. οἷόν τι καὶ ὡδὶ τῆς Μιτυλιναίων πόλεως ὧν τῇ τελίτῃ βίβλῳ πεποίηκε. μὴ γὰρ τῷ ἄλωσιν αὐτῆς, καὶ τῷ τῶν αἰχμαλώτων ἀφιξιν, ὃς ἀπέφηνεν ὁ στρατηγὸς Παχης, διῆθεν ἐκκλησιῶν ἠμελημένων ὧν ταῖς Ἀθήναις, τὸν μὴν ὧν τῇ ὡς τότε ῥηθείσῃ ἐπὸ τῶν δημαγωγῶν λόγοις παρέλιπεν, ὡς ὀκνοῦντας ἀναγκάσαι· ὧν ἢ τὸς τε αἰχμαλώτους ἀποκτεῖναι ὁ δῆμος ἐψηφίσατο, καὶ τὸς δῆθεν Μιτυληναίους ἠσθημένους, γνωσθέντας ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν λόγοις παρελθόντας ὑπὸ τῶν αὐτῶν ῥηθείσης, ὧν ἢ μετανοίᾳ ὡς ἐπῆλθε τὸς πολλοὺς, ὡδὶ τῷ αὐτῷ σωταχθείσης ἐπόθεσιν, παρέλαβεν ὡς ἀναγκαίους. ὁ δὲ δεύτερος ὑπὸ Θουκυδίδου, ὃν ὧν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ διελήλυθε, κτῆνα δή ποτε λογισμὸν ὧν τούτῳ κεῖται τῷ τόπῳ μᾶλλον, ἢ ὀκνοῦντας ὧν ἑτέρᾳ; εἴτε γὰρ ὧν ταῖς μεγάλαις συμφοραῖς τῆς πόλεως, ὧν αἷς Ἀθηναίων πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ μαχόμενοι διεφθάρησαν, τὸς εἰωθότας ὀλοφυρμοὺς ἐπ' αὐτοῖς ἐχρῶ λέγεσθαι· εἶτ' ὑπὸ ταῖς μεγάλαις δυσφορίαις, ἐξ ὧν δόξα τις ὑπὸ φανῆς ἢ δυνάμις ἐγίνετο τῇ πόλῃ, τιμᾶσθαι τοῖς ὑπὸ ταφίοις ἐπαίνοις τὸς ἀποθανόντας· ὧν ἢ ὠφελεῖσθαι μᾶλλον βίβλῳ, ἢ ὧν τούτῳ, τ' ὑπὸ ταφίοις ἔρμοσθεν εἰρῆσθαι. ὧν τούτῳ μὴν γὰ, οἱ κτ' τὸ φοβεῖσθαι τῶ Πελοποννησίων εἰσβολὴν πεσόντες Ἀθηναῖοι, κομιδῆ ὀλίγοι, καὶ ὑπὸ δ' ὅτου λαμπρόν τι φοβηθέντες ἔργον, ὡς αὐτὸς ὁ Θουκυδίδης γράφει. φοβηθῆναι γὰ ὡδὲ τὸ Πελοποννησίους, ὅτι τ' πόλιν ἐφύλαττε, καὶ δι' ἡσυχίας μᾶλλον, ὅσον ἐδύναντο, εἶχεν· Ἰπποκράτης μὴν τοι [ὀλίγας] ἐξέπεμπεν ἀεὶ, τὸ μὴ φοβηθρόμους ἀπὸ τῶ στρατιᾶς ὑπὸ πόνων ὡδὲ πόνους ἐς ὁδοὺς ἀγαγεῖν ἐπὶς τῆς πόλεως, καὶ θορυβεῖν· καὶ ἱππομαχίαν φησὶ γενέσθαι βραχεῖαν ὧν Φρυγίοις, τῶν τε Ἀθηναίων τέλει ἐνὶ τῶν ἱππέων, καὶ Θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν, φοβηθῆς δὲ τοὺς Βοιωτῶν ἱππέας· ὧν ἢ ὀκ ἔλαττον ἔχον οἱ Θεσσαλοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, μέχρις ὃ φοβηθησάντων τοῖς Βοιωτοῖς τῶν ὁπλιτῶν, ζόπη ἐγένετο αὐτῶν· καὶ ἀπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ Ἀθηναίων ὑ πολλοί· ἀνείλοντο μὴν τοι αὖθις αὐθημερὸν ἀσπόνδους· καὶ οἱ Γελοποννήσιοι ζόπαγον τῇ ὑστεραίᾳ ἔστησαν. ὧν ᾧ τῇ τελάρτῃ βίβλῳ οἱ κτ' Δημοσθένης, ὡδὲ Πύλον, ἀγωνισάμενοι φοβηθῆς Λακεδαιμονίων δυνάμιν καὶ ὀκ γῆς καὶ ὀκ θαλάττης, καὶ νικήσαντες ὧν ἀμφοτέραις ταῖς μάχαις, δι' ὃς ἡ πόλις αὐχήματος ἐπλησθη, πολλῷ πλείους τε καὶ χρείττους ἦσαν ἐκείνων. τί δή ποτε οὖν ὅτι μὴν τοῖς ὀλίγοις ἱππεῦσι, καὶ ὡδεμίαν οὔτε δόξαν οὔτε δυνάμιν τῇ πόλῃ κλησαμένοις, ζᾶς τε παφὰς ἀνοίγ ζᾶς δημοσίας ὁ συγγραφεύς, καὶ τὸν ὅτι φανέσατον τῶν δημαγωγῶν Πεισικλέα, τὸν ὑφηλὸν φαγῳδίαν ἐκείνῳ εἰσάγ Δημοτθένην. ὅτι δὲ τοῖς πλείοσι καὶ κρείττοσι, δι' ὃς ὑ ἐπέτεσον Ἀθηναίοις οἱ τὸν πόλεμον ὑξενέγκαντες κατ' αὐτῶν, ὅτιτηδ φοτέρεις ὃσι ταύτης τῆς τιμῆς τυγχάνῃ, ὀκ ἐποίησε τὸν ὅτι ταφίου; ἵνα δὲ πάσας ἀφῶ ζᾶς ἀγῶς μάχας, ζᾶς τε κτ' γῆ, καὶ κτ' θαλάτταν, ὧν αἷς πολλοὶ διεφθάρησαν, ὃς πολὺ δικαιότερον ἐῶ κοσμεῖσθαι τοῖς ὅτι ταφίοις ἐπαίνοις, ἢ ζοῖς πολλὰς τῆς Ἀτλικῆς, ἱππεῖς δέκα, ἢ πενθεκαίδεκα ὄντας· οἱ ὧν Σικελίᾳ μὴ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένους ἀποθανόντες Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων, ἔν τε ταῖς ναυμαχίαις, ἔν τε τοῖς κτ' γῆ ἀγῶσι, καὶ ὃ τελευταῖον ὧν τῇ δυσεῴῳ φυγῇ τεθάκις μυείων ὀκ ἐλάττοις ὄντες, καὶ ὡδὲ ταφῆς δυνηθέντες τυχεῖν τῆς νομίμου, πόσῳ μᾶλλον ἦσαν ὅτιτηδ φότεροι τυγχάνῃ οἰκτιρτοί τε καὶ κόσμων ὅτι ταφίων; ὁ δὴ οὕτως ἠμέλησε τῶ ἀνδρῶν, ὥστε μηδὲ τῶτο αὖθις εἰπεῖν, ὅτι πένθος δημοσίᾳ ἐποιεῖτο ἡ πόλις, καὶ τὰς εἰωθυίας ὀναλωσμὸς τοῖς ὅτι ξένης ἀποθανοῦσιν, ἐπετέλεσε, καὶ τὸν ἐρωῦντα ἐπ' αὐτοῖς ἀπέδειξεν, ὃς τῶν τότε ῥητόρων λέγειν ἐῶ ἱκανώτατος. ἐ γὰρ δὴ εἰκὸς ἐῶ Ἀθηναίους ὅτι μὴν τοῖς πεντεκαίδεκα ἱππεῦσι δημοσίᾳ πενθεῖν· τί δ' ὀκ καταλόγου πλείους ἢ ἀφανέσας ἡ πεντακισχιλίους μηδὲ μιᾶς ἀξιῶσαι τιμῆς. ἀλλ' ἔοικεν ὁ συγγραφεὺς εἰρηκέναι γὰ ἃ φρονεῖ· ὧ Πεισικλέους ποσσῶπῳ βυλόμενος ἀποχρήσασθαι, καὶ τὸν ὅτι ταφίου ἔπαινον ὡς τότε ἐκείνῳ ῥηθέντα σωθεῖναι· ἐπεὶ ἢ κτ' ὃ δεύτερον ἔτος ἐτελεύτησεν αὐτὴρ τῶδε τῷ πολέμῳ, καὶ ὡδὲ μιᾷ τῶν κτ' ζῶντα γνωμῶν τῇ πόλῃ συμφορῶν

συμφορῶν παρεγνώσθη, εἰς ἐκεῖνο ὃ μικρὸν, καὶ ὀκ ἄξιον ἀπουδῆς ἔργον, τὸν ὑπὲρ τῶν ἀξίαν τῶ φράγματος ἔπαινον ἀποθέσθαι. ἔτι δὲ μᾶλλον ἴδοι τις ἂν ὃ ὡδὶ ζᾶς ὀξεργασίας τῶ συγγραφέως ἀνώμαλον, ὑπὸ λογισάμενος, ὅτι πολλὰ καὶ μεγάλα φράγματα ὡδελιπῶν, τὰ φοβηθῆναι μὴ ἀμφοτέροις τὰ ἴσα εἰας μέχρι πεντακοσίων ὀκμηκυῖα εἶχον, τὰ φοβηθῆναι τῶδε τὸ πολέμῳ φράγματα. ἐθέντα τοῖς Ἕλλησι, μικρᾷ βουλόμενος ἀποδεῖξαι, καὶ ὀκ ἄμικα τῶδε ὡδελθεῖν. ὅτε γὰ τἀληθὲς οὕτως εἶχεν, ὡς ὀκ πολλῶν ὅτι ὡδελδεῖξαι φραγμάτων. ὅτε ὁ τὸ τέχνης ὑπαγορεύϊ λόγος, ὅτων μεθοδεύϊν ζᾶς αὐξήσεις. ὃ γὰ εἴ τι τῶν μικρῶν μείζον' ὅτι, ἀμφὶ τῶτό ὅ ἐστιν ἤδη μέγα· ἀλλ' εἴ τι τῶν μεγάλων ὑπερέχει. γένεταί τε αὖτε ὃ φοβητόν τοσαύτας εἰληφὸς ἀποδείξεις τῆς φοβήσεως ὀξεργασίας, ἰσοεία ὡς αὐτὴ καὶ αὐτῷ. οἱ ὃ ζᾶς ῥητορικὰς σωταξάμενοι τέχνας, ὡδελπέλλοισι δείγματα τῶν λόγων τὰ φοβητὰ ποιῆν, αὐτὰ τὰ κεφάλαια τῶν μηνύτων δηλοῦσθαι φοβητάμενοι. ὁ δὴ καὶ πεποίηκεν ὁ αὐτὴρ ὅτι τῷ τέλῃ τῶ φοβητοῦ, μέλλων ἀρχεσθαι τῆς διηγήσεως, ὧν ἐλάττοσιν ἢ πεντήκοντα στίχοις. ὥστε τὰ πολλὰ ἐκεῖνα καὶ καθολικὰ τῶ μεγέθους τῆ Ἑλλάδος, ὀκ ἀναγκαίως αὖτῷ παρέλκεσθαι· ὅτι κτ' τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ὅπω συμπασα ἐκαλεῖτο ἑνὶ ὀνόματι ἡ Ἑλλας· καὶ ὅτι περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλοις, οἱ ζοφῆς ἀποφοιτῶντες ἤρξαντο· καὶ φοβητὶ πόλεσιν αὐτειχίστοις, καὶ κτ' κώμας οἰκουμένοις, ἧρπαζον, καὶ ὃ πλῆσον τῶ βίᾳ ὠφέλουν ἐποιοῦντο. οἷ δ' ἐῶ ἀναγκαῖον ὡδὶ τῆ Ἀθηναίων ζυφῆς, ἢ ὃ παλαιὸν ἐχρῶντο, λέγειν ὅτι ἁρμοδίως τε ἀνεπλέχοντο, καὶ χρυσοῦς τέτιγας εἶχον ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς· καὶ ὅτι Λακεδαιμόνιοι ἐγυμνώθησάν τε φοβητοι, καὶ εἰς ὃ φανερὸν ἀποδυτὲς, λίπα μὴ τῶ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο; ὁ ὃ δὴ ναυπηγὸς ὁ Κορίνθιος Ἀμεινοκλῆς, ὁ κατασκευάσας Σαμίοις φοβητος τέτταρας τριήρης· καὶ ὁ Σάμιος τύραννος Πολυκράτης ὁ Ῥωῦφαν ἑλὼν, καὶ ἀναθεὶς τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ· καὶ οἱ Φωκαεῖς οἱ Μασσαλίαν "οἰκίσαντες, ὅτι ναυμαχίᾳ." Καρχηδονίους νίκων· καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τότοις ὅ ἐστιν ὅμοια, τίνα χρεὼν εἶχε φοβητὸ τῆς διηγήσεως λέγεσθαι σοί; ὃ ἔστι ὅσιόν μοι καὶ θεμιτὸν εἰπεῖν ἃ φρονῶ, ἄλλως μοι κεράτισον αὐτὰ μὴ εἰρῆσθαι φοβητοῖμον, εἰ ὃ τελευταῖον αὖτῷ μέρος τῇ φοβητέσῃ φοβητοῖμον ἐπέρμοσε, πόνῳ τὰ ὧν μέσῳ ὡδελιπῶν· καὶ τῶτον τὸν ζόπον αὖθις κατεσκεύασε· Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν φοβητὸς ἀλλήλους· ἀρξάμενος εὐθὺς καταστάσεως, καὶ ἐλπίσας μέγα τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν φοβητοῦ μνήμων· τεκμηριούμενος ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι ὡδασκευῇ τῇ πάσῃ, καὶ ὃ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνίστατο πρὸς ἑκατέρους, ὃ μὲν εὐθύς, ὃ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, καὶ μέρᾳ τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς σχεδὸν εἰπεῖν, καὶ ὅτι πλέον αὐθρώπων. τὰ γὰρ φοβητὰ αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα, σαφῶς μὲν ὑρῆν διὰ χρόνον πλῆθος ἀδυνάτου ἰῶ· ὀκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ὅτι μακρότατον σκοποῦντί μοι πίστιν ὑσιν ξυμβαίνῃ, ὃ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, ἅτε κτ' τὰς πολέμους, ἅτε ἐς τὰ μάλιστα· ἅτε, ὡς ποιητὴ ὑμνήκασι φοβητὶ αὐτῶν, ὅτι ὃ μείζον κοσμοῦντες, μᾶλλον πίστιν ὑσιν· ἅτε, ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ὅτι ὃ φοβητεραγωγότερον τῇ ἀκροάσῃ ἢ ἀληθέστερον, ὅντα ἀνεξέλεγκτα, καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστως ὅτι ὃ μυθώδες σκηνενικηκότα. ὑρῆσθαι γ' ἡγησάμενος ὀκ τῶν ὅτι φανεσάτων σημείων, ὡς παλαιὰ εἶ), ἀποχρῶντως· καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καθάπερ τῶν αὐθρώπων, ὧν ᾧ μὴν αὖ πολεμῶσι, τὸν παρόντα ἀεὶ μέγιστον κρινόντων, πασαμένων δὲ, ταρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοπῶσι· δηλώσῃ ὅμως μείζων γεγενημένος αὐτῶν. καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι, ἢ μέλλοντες πολεμήσειν, ἢ ὧν αὐτοῖ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὸν [ἀκριβῆ] αὐτῶν τῶν λεχθέντων [ἀπομνημονεῦσαι] ἰῶ, ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα, καὶ τοῖς ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν. ὡς δὲ αὖ ἐδόκουν μοι ἕκαστοι φοβητὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλιστα εἰπεῖν, ἐχόμενός ὅτι ἐπὶ τὰτα τῆς ξυμπάσης γνώμης ὑ ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται· τὰ δὲ ἔργα τῶν φοβητὰ ὑ φοβητῶν ὧν τῷ πολέμῳ, ὀκ ὀκ τῶ ὡδὲ τυχόντος πιωδανόμενος ἠξίωσα γράφειν, ὡδὲ ὡς ἐμοὶ ἐδόκει· ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν, καὶ φοβητὰ ἄλλων, ὅσον δυνατὸν, ἀκριβείᾳ φοβητὶ

„ ἐκάστου" ἐπεξέρχεσθαι. ὅτι μὲν οὖν ἀπόνως ἢ ἀμείνοσι τὸ, δῆλον ἐκ τῶν
„ ῥηθέντων ἐστί· τὸ δὲ ἀμείνω τῶν ἑτέρων τὴν διάνοιαν ἢ μνήμην ἔχειν, οὐκ
„ ἔστιν ὅπως ἄλλως ἢ ἐκ τοῦ πολλὰ ἀκροᾶσθαι καὶ πολλὰ μανθάνειν. ὅτι δὲ
„ καὶ τὸ μὴ μυθώδεις αὐτῶν τὰς ἀτρεπτέστερον φανεῖσθαι, δῆλον ἐκ τοῦ τοὺς
„ σκοπεῖν, καὶ τῶν μηδέποτε πώποτε αὖθις κτλ. Ὁ αὐθέντην, τοιούτων καὶ παντα-
„ φέλιμα κρίνειν αὐτά, ἀρχαιότατος ἕξις κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μόνον, ἢ ἀγώνισμα ἐς ὅ παραχρῆ-
„ μα ἀκούειν ξύγκειται. τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη ὁ Μηδικὸν· καὶ τοῦτο ὅμως
„ δυεῖν ναυμαχίαιν [καὶ πεζομαχίαιν ταχείαιν] τὸ κρίσιν ἔλαχε· τούτου δὲ τοῦ πολέμου μήκους τε μέ-
„ γα προῤῥηθέν, πάθημά τε ξυμπεσὸν ἐν αὐτῷ τὴν Ἑλλάδι, οἷα οὐκ ἕτερα ἐν ἴσῳ
„ χρόνῳ. ἅμα τε πόλεις τοσάσδε ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν, αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ
„ σφῶν αὐτῶν αὐτοπολεμιωτάτων· εἰσὶ δ' αἱ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἀλισκόμεναι· ἅτε φυγαὶ
„ τοσάδε ἀνθρώπων, καὶ φόνος, ὁ μὲν κατ' αὐτὸν [τὸν] πόλεμον, ὁ δὲ ἀφ' ὧν ἐστασίαζον. τά τε
„ πρότερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα, οὐκ ἄπιστα κατέστη,
„ σφισί τε πέρι, οἳ δὴ πλεῖστον ἅμα μέρος γῆς καὶ ἰσχυρότεροι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον, ἡλίκα τε σκ-
„ λεῖται, αἱ πυκνότεραι δὴ ταῖς ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ μνημονευομέναις ξυνέβησαν. ἀνήμοί
„ τε ἔστι παρ' οἷς μεγάλοι, καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ λιμοί, καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα, καὶ μέρος τι φθεί-
„ ρασα, ἡ λοιμώδης νόσος. ταῦτα γὰρ πάντα μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο. ἤρξαντο
„ δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι, λύσαντες τὰς τεσσαρακοντούτεις σπονδάς, αἳ αὐτοῖς ἐγένον-
„ το μετ' Εὐβοίας ἅλωσιν. δι' ἃς μὲν οὖν ἔλυσαν, τὰς αἰτίας καὶ προέγραψα πρῶτον, καὶ τὰς διαφορὰς
„ τοῦ μὴ τινὰς ζητῆσαί ποτε, ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη. τὰ μὲν δὴ πρὸ
τὸ πραγματικὸν μέρος ἁμαρτήματά τε καὶ κατορθώματα τοῦ συγγραφέως, τοῦτ' ἔστι. 20
τὰ δὲ πρὸ τοῦ λεκτικόν, ὧν ᾧ μάλιστα ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ διαδηλοῖ ἐστι, μέλλω νυνὶ λέγειν.
ἀνάγκη ἢ ἴσως καὶ πρὸ τούτου τῆς ἰδέας προεφπεῖν, εἰς πόσα μέρη διαιρεῖσθαι πέφυκεν ἡ
λέξις, καὶ ἅπερ εἰλήφειν ἀρεταί· ἔπειτα δηλῶσαι, πῶς ἔχουσαν αὐτῶν, ὁ Θουκυδίδης
πρὸς τοῦ πρὸ αὐτοῦ ῥηθμῶν συγγραφέων παρέλαβε· καὶ τίνα μέρη προῆκτο ἀπαν-
των ἐκμίμησιν, εἴτ' ὀλίγα ὄντα, εἴτ' ὀλίγα ὄντα, μηδὲν ἀποκρυφάμενος. ὅτι
μὲν οὖν ἅπασα λέξις εἰς δύο μέρη διαιρεῖται τὰ πρῶτα, εἴς τε τὸν συλλογὸν τῶν ὀνο-
μάτων, ὑφ' ὧν δηλοῦται τὰ πραγματα, καὶ εἰς τὸν συνθεσιν τῶν ἐλαττόνων τε καὶ μει-
ζόνων μορίων· καὶ ὅτι τούτων αὖθις ἑκάτερον εἰς ἕτερα μόρια διαιρεῖται· ἡ μὲν συλλογὴ
τῶν στοιχειωδῶν μορίων, ὀνοματικῶν λέγω καὶ ῥηματικῶν καὶ συνδετικῶν, εἴς τε τὸν κυρίαν
φρασιν, καὶ εἰς τὴν ποητικόν· ἡ δὲ συνθεσις εἴς τε τὰ κῶλα, καὶ τὰς περιόδους. 30
καὶ ὅτι τούτοις ἀμφοτέρως συμβέβηκε, λέγω δὴ τοῖς τε ἁπλοῖς καὶ ἀπλουμένοις ὀνόμασι, καὶ τοῖς ἐκ
τούτων συνθέτοις, τοῖς καλουμένοις σχήμασι· καὶ ὅτι τῶν καλουμένων ἀρετῶν αἱ μὲν εἰσὶν ἀ-
ναλλαγαί, καὶ ἐν ἅπασιν ὀφείλουσι παρεῖναι τοῖς λόγοις· αἱ δ' ἐπίθετοι· καὶ ὅταν ὑφιστῶσιν αἱ
πρῶται, τότε τὸν ἑαυτῶν ἰσχὺν λαμβάνουσιν, εἴρηται πολλοῖς πρότερον. ὥστε οὐδὲν δῆλον περὶ
αὐτῶν ἐμοὶ νυνὶ λέγειν· οὐδὲ ἐξ ὧν θεωρημάτων τε καὶ πραγμάτων τούτων τὴν ἀρετὴν ἐκάστη
ὕλη, πολλῶν ὄντων· καὶ γὰρ ταῦτα τὴν ἀκριβεστάτης τέτευχεν ἐξεργασίας. πῶς δὲ αὖ ἕκαστα
ἐχρήσαντο ποῶτοι οἱ πρὸ Θουκυδίδου ῥηθμοὶ συγγραφῆς, καὶ τίνων ὅτι μικρὸν ἥψαντο, ἐξ ἀρ-
χῆς ἀναλαβεῖν ὡς ἔστι προήκοντι, κεφαλαιωδῶς διέξειμι. ἀκριβέστερον γὰρ ὕστερον γνώσεταί
τις τὸν ἴδιον τοῦ ἀνδρὸς χαρακτῆρα. οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι πάντες, καὶ ἀπ' αὐτῶν μόνον γι-
νωσκόμενοι τῶν ὀνομάτων, ποίαν τε λέξιν ἐπετήδευσαν, οὐκ ἔχω συμβαλεῖν, πότερα 40
τὴν λιτὴν, καὶ ἀκόσμητον, καὶ μηδὲν ἔχουσαν περιττὸν, ἀλλ' αὐτὰ τὰ χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα·
ἢ τὴν πομπικὴν καὶ ἀξιωματικήν, καὶ ἐγκαλόσκιον, καὶ τὰς ἐπιθέτους προσληφθεῖσαν
κόσμους. οὔτε γὰρ δηλοῦσθαι τῶν πλείστων αἱ γραφαὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων·
οὔθ' αἱ δηλωσόμεναι, πᾶσι πᾶσιν, ὡς ἐκείνων ἕκαστος τῶν ἀνδρῶν, πιστεύονται· ἐν αἷς εἰσιν αἵ
τε Κάδμου τοῦ Μιλησίου, καὶ Ἑκαταίου τοῦ Ἡγησιμβρίου, καὶ τῶν πλείστων τούτοις. οἱ δὲ
πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ ῥηθέντος πολέμου, καὶ μέχρι τοῦ Θουκυδίδου παρεκτείναντες ἱστορίας, ἡλικίας,
ὁμοίας ἔχον ἁπάντων ὡς ὅτι μάλιστα προῃρέσεως· οἵ τε τὴν Ἰάδα προελόμενοι ἁπλῶς, τὴν

τὴν" τε τοῖς τότε χρόνοις μάλιστα αἰσθόμενοι, καὶ οἱ τὴν Ἀρχαίαν Ἀττίδα, μικράς τινας
ἔχουσαν διαφορὰς πρὸς τὴν Ἰάδα. πάντες γὰρ οὗτοι, καθάπερ ἔφην, τῇ κυρίᾳ
λέξιν μᾶλλον ἐσπούδασαν, ἢ τῇ ποητικῇ· τούτῳ δὲ ὥσπερ ἥδυσμα παρελάμβα-
νον. στωμύλοι τε ὀνομάτων ὁμοίαν ἅπαντες ἐπετήδευσαν, τὴν ἀφελῆ καὶ ἀνεπιτήδευτον· καὶ
οὐσὶ ἐν τῷ σχηματίζειν τὰς λέξεις, τὰς νοήσεις ἐξέβησαν ὅτι πολὺ τῆς τετεμμένης καὶ κυ-
πτῆς καὶ σωμπύους ἅπασι διαλέκτου. τὰς μὲν οὖν ἀναγκαίας ἀρετὰς ἡ λέξις αὐτῶν πάντων
ἔχει· καὶ γὰρ καθαρὰ, καὶ σαφὴς, καὶ στύτομός ἐστιν, ἅπερ γοῦν πρῶτα σώζουσα τὸν ἴδιον ἐκείνης
διαλέκτου χαρακτῆρα· τὰς δ' ὑπερτέτους, ἐξ ὧν μάλιστα διαδήλος ἡ τῆ ῥήτορος γέ-
νεται δυνάμις, οὔτε ἁπάσας, οὔτε εἰς ἄκρον ἠκούσας, ἀλλ' ὀλίγας καὶ ὑπὸ βραχύ· ὕψος
10 λέγω, καὶ" καλλιῤῥημοστύλιον, καὶ σεμνολογίαν, καὶ μεγαλοπρέπειαν· οὐδὲ δὴ τόνον, οὐδὲ
βάρος, οὐδὲ πάθος, διεγείροντα τὸν νοῦν· οὐδὲ ὃ ἐῤῥωμένον καὶ ἀναγώνιον πνεῦμα, ἐξ ΙΙΙ
ὧν ἡ καλουμένη γίνεται δεινότης, πλὴν ἑνὸς Ἡροδότου. οὗτος γὰρ τῇ συλλογῇ τῶν
ὀνομάτων, καὶ τῇ συνθέσει, καὶ τῇ τῶν σχημαλισμῶν ποικιλίαι, μακρῷ δή τινι
τῶν ἀλλοις ὑπερεβάλετο, καὶ παρεσκεύασε τῇ κρεμάσῃ ποιήσῃ τὴν πρέπουσαν φράσιν ὁ-
μοίαν γεγενῆσθαι, πλούτῳ τε, καὶ χαρίτων, καὶ τῆς εἰς ἄκρον ἠκούσης ἡδονῆς ἕνεκα. ἀρετὰς
τε γὰρ μεγίστας καὶ λαμπροπάτας ἔξω τῶν ἀναγωνίων οὐδὲν ἐν τούτοις ἐλέλειπεν· εἴ-
τε οὖν ἐξ ὑπερφυκῶς πρὸς αὐτὰς, εἴτε κατὰ λογισμόν τινα ἐκείσε ὑπορίδων, ὡς οὐχ
ἁρμοττόντων ἰσοτιμίας. οὐδὲ γὰρ δημηγορίας πολλῆς ὁ αὐτὴρ, οὐσὶ ἀναγωνίοις κέχρη-
ται λόγοις, οὐσὶ ἐν τῷ παθαίνειν, καὶ δηλοποιῆν τὰ πρόσωπα, τῷ ἀγαθῷ ἔχρ. τούτῳ
20 δὲ δὴ τῷ ὠδρὶ Θουκυδίδης ὑπεβαλών, καὶ τοῖς ἀγῶσι, ὧν πρότερον ἐμνήσθημεν, καὶ στωι-
δῶν ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἔσχεν ἀρετὰς, ἰδίαν τινα χαρακτῆρα, καὶ παρεσκευάσθαι ἅπασι,
πρῶτος εἰς τὸν ἰσοσκελῆ πραγματείαν ἐσπούδασεν ἀγαγεῖν· ὅτι μὲν τῆς συλλογῆς
τῶν ὀνομάτων τὸν ῥοπικὸν, καὶ γλωσσηματικὸν, καὶ ἀπηρχαιωμένον, καὶ ξένιον λέξιν
προσελόμενος αὐτὸ τῆς κοινῆς καὶ στωμύδος τοῖς κατ' αὐτὸν ἀνθρώποις· ὅτι δὲ τῆς στωθ-
σεως τῶν τ' ἐλαττόνων καὶ τῶν μειζόνων μορίων, τῷ ἀξιωματικῷ, καὶ αὐστηρῷ, καὶ
σιβαρῷ, καὶ βεβηκυίᾳ, καὶ βαχεύσῃ τῆς τῶν γραμμάτων αὐτύπωσις τὰς ἀκμὰς,
αὐτὴ τῆς λιγυρᾶς, καὶ μαλακῆς, καὶ σύνεξεσμένης, καὶ μηδὲν ἐχούσης αὐτύπωτον· ὅτι
δὲ τῶν σχηματισμῶν, ἐν οἷς μάλιστα ἐβεβλήθη διενέγκαι τῶν πρὸ αὐτοῦ, πλείστῳ εἰσεν-
εγκάμενος σπουδῇ. διετέλεσε γέτοι τὸν ἑπταεκαιδεκαετῆ χρόνον τὸ πολέμου ἀπὸ τῆς
30 ἀρχῆς ἕως τῆς τελευτῆς, τὰς ὀκτὼ βίβλους, ἃς μόνας κατέλιπεν, γράφων αὖθις καὶ κάτω,
καὶ καθ' ἓν ἕκαστον τῶν τῆς φράσεως μορίων ῥιπαῖς καὶ τορβίοις· καὶ τοτὲ μὲν λόγον
ἐξ ὀνομάτων ποιῶν, τοτὲ δὲ εἰς ὄνομα συνάγων τὸν λόγον· καὶ νῦν μὲν ὃ ῥηματικὸν
"ὀνομαστικῶς ἐκφέρων, αὖθις δὲ τὸ ὄνομα ῥῆμα ποιῶν, καὶ αὖτ" γε τούτων ἀναστρέφων τὰς χρή-
σεις, ἵνα ὃ μὲν ὀνομαστικὸν προσκεκλεικὸν ᾖ, ὃ δὲ προσκεκλεικὸν ὀνομαστικῶς λέγῃ· καὶ
τὰ μὲν παθητικὰ ῥήματα, δραστήρια, τὰ δὲ δραστήρια, παθητικά· πληθυντικῶν τε καὶ ἑνικῶν
ἀλλαττῶν τὰς φύσεις, καὶ" ἀντικατηγορῶν τούτων δηλῶν. ἡλυκά τε ἐρσενικοῖς, καὶ
ἐρσενικὰ ἡλυκοῖς, καὶ οὐδέτερα τούτων ποτὲ μὲν ἀρσένων, ἐξ ὧν ἡ τῦ φύσιν ἀκολουθία
πλανᾶται· τὰς δὲ τῦ ὀνοματικῶν ἢ μετοχικῶν πτώσεις ποτὲ μὲν ἐπὶ τὸ σημαινόμενον ἀπὸ τῦ
σημαίνοντος ἀποτρέφων, ποτὲ δὲ ἐπὶ τὸ σημαῖνον ἀπὸ τῦ σημαινομένου· ἐν δὲ τοῖς σπανδετι-
40 κοῖς καὶ τοῖς προσθετικοῖς μορίοις, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς ἀμφιβεβόλοις τὰς τῦ ὀνομάτων δυνά-
μεις, ποιητῦ τρόπον ἐκβιαζόμενος. πλεῖστα δ' ἂν τις εὕροι παρ' αὐτῷ σχήματα, προσώπων
τε ἀποστροφῆς, καὶ χρόνων ἐναλλαγῆς, καὶ τοπικῶν σημαίνων διαφορᾶς ἐξηλλαγμένα
τῶν σύνηθων, καὶ σολοικισμῶν λαμβανόντα φαντασίας· ὁπόσα τε γίνεται προσώπατα αὐτὰ
σωμάτων, ἢ σώματα αὐτὰ προσώπατων· καὶ ἐφ' ὧν ἐνθυμημάτων αἱ μεταξὺ παρεμπίπτουσαι
πολλαὶ ἀνόμοιαι, ἐξὸν πολλῦ τῦ ἀσχολίαν κομίζονται· τά τε σκολιὰ, καὶ πολύπλοκα, καὶ
διεξέλικτα, καὶ τὰ ἀνώμαλα τὰ συνεχῆ τούτοις. δύσοι δ' ἂν τις ὑπ' ὀλίγα καὶ τῶν ἁπλῶν σχημά-
κειμένα παρ' αὐτῷ ἴσως παλαιόσοφα λέγω, καὶ παρονομασίας, καὶ ἀντιθέσεις· ἐν αἷς ἐπλεόνασε

Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, καὶ οἱ περὶ Πῶλον καὶ Λικύμνιον, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν κατ' αὐτὸν ἀκμασάντων. ἐκδηλότατα δ' αὐτὸ ἐποίησε Θουκυδίδης λέγων, τό τε πρέσβυς εἰ ἐλαχίστων ὀνομάτων πλῆσα σημαίνων πρᾶγμάτα, καὶ πολλὰ συντιθέναι νοήματα εἰς ἕν, καὶ ἔτι περισχεδὲς μόνον τι τὸν ἀκροατὴν ἀκούσεσθαι, καταλιπών· ὑφ' ὧν ἀσαφὴς γίγνεται τὸ λεγόμενον. ἵνα δὲ σαφῆ ποιήσω, τί ἔστιν ὃ λέγω, παραθήσω μέρος τι τῆς Θουκυδίδου λέξεως· τὸ ποιητικὸν τῶν ὀνομάτων, τὸ πολυσχιδὲς τῶν σχημάτων, τὸ βραχὺ τῆς ἁρμονίας, τὸ τάχος τῶν σχημάτων. χρώματα δὲ αὐτῆς, τὸ τραχύ, καὶ τὸ πυκνόν, καὶ τὸ πικρόν, καὶ τὸ αὐστηρόν, καὶ τὸ ἐμβριθές, καὶ τὸ δηνόν, καὶ τὸ φοβερόν. ὑπάρχει δ' ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τὸ παθητικόν. τοιοῦτος μέν δή τίς ἐστιν ὁ Θουκυδίδης περὶ τὴν τῆς λέξεως χαρακτῆρα, ᾧ μετὰ τῆς μήκους διώκησεν. ὅταν μὲν οὖν ἡ τε προαίρεσις αὐτῷ καὶ ἡ δύναμις συνεκφράμη, τέλεα γίγνεται καὶ δαιμόνια· ὅταν δὲ θάτερον τὸ τῆς δυνάμεως, ἢ παραμείνασης μέχρι πάντων τῶν τόνου λάβῃ τὸ τάχος τῆς ἀπαγγελίας, ἀσαφὴς τε ἡ λέξις γίγνεται, καὶ μήκης τινὰς ὑπιφέρῃ κῶλα ὀλιγόρρυθμα. τὸ γὰρ εὖ ᾗ δεῖ ξυντόμως καὶ πεποιημένα λέγεσθαι, καὶ μέχρι πόσου προβῆναι πεπαῦσθαι, καλὸν καὶ ἀναγκαῖον θεωρήματα ἐν πᾶσιν ὅσα τοῖς ἔργοις, ἢ λόγοις πάσης τῆς ἰσοτείας φυλακή. προφρημένων δὲ τούτων κεφαλαιωδῶς, ὅτι τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν ὧδε βέπεσθαι· ποιήσομαι δὲ ἐκ χρείας γὰρ ἑκάστης ἰδέας τὸν λόγον, ἀποστάντων αὐτῆς τῆς Θουκυδίδου λέξιν, ἀλλὰ κατὰ περιοχάς τινας καὶ τόπους, μέρη λαμβάνων τά τε διηγήσεως καὶ τῆς ῥητορικῆς, καὶ παθητικὰς τοῖς τε πραγματικοῖς καὶ τοῖς λεκτικοῖς κατορθώμασιν ἢ ἁμαρτήμασι τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἕκαστα ἔστι. δεηθεὶς σε πάλιν, καὶ τῶν φιλολόγων, τῶν ἐντευξομένων τῇ γραφῇ, τὸ εὐλημμόν μου τῆς ὑποθέσεως, ἧς περήρημαι, σκοπεῖν, ὅτι χαρακτὴρ ἐστὶ λέξεως, ἧς ἐποιησάμην ἀπόδειξιν, καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ καὶ δεόμενα λόγου, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ὠφέλειαν αὐτῶν τῶν βουλομένων μιμεῖσθαι τὸν ἄνδρα. ὧν ἀρχὴ μὲν οὖν τὸ περὶ μίσους

112 περὶ θέσεως γενόμενος, ὅτι μέγιστος ἐλπίζει τῶν περὶ αὐτὸν πολέμων ὁ Πελοποννησιακὸς, χρὴ
» λέξιν οὕτω γράφειν· Τὰ γὰρ περὶ αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα, σαφῶς μὲν διῆρθρωται διὰ
» χρόνου πλῆθος ἀδυνάτου ὄντος· ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐγὼ μαχροτάτων σκοπῶν τοῖς μοι πίσ-
» σαι ξυμβαίνει, ἃ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, ἥ τε ἐς τοὺς πολέμους, ἥ τε ἐς τὰ ἄλλα. φαίνεται γὰρ
» ἡ νῦν Ἑλλὰς κεκινημένη, ἐπὶ πλεῖστον βεβαίως οἰκηθεῖσα· ἀλλὰ μετάστασίς τε οὖσα τὰ πρό-
» τερα, καὶ ῥᾳδίως ἕκαστος τῶν ἑαυτῶν ἀπολείπουσα, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλεόνων. τὸ
» γὰρ ἐμπορίας ἐκ οὔσης, ἐδὲ ἀπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, ἥτε χρῶν, ἥτε ἅμα θα-
» λάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῶν, καὶ περιουσίαν χρημάτων ἐκ ἔχοντες,
» ἐδὲ γῆν φυτοῦντες . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
» [τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ἔχει τὰ ὄντα ἐπεκθεῖν, ἢ περιπίπτουσι, δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς
» οἱ φίλοι βεβαιότερον ἤδη ὄντας τῶν ἀμυνάσθαι, καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὁπλῇ τῷ θαρσεῖν ὃ πλῆθον
» εἰληφότες, πολλαπλάσιοι φανόμενοι, καὶ ξυνθησόμενοι μᾶλλον μηκέτι δι' ἴσου αὐτοῖς ὁμοίως
» σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ ἀθλητὰς ἄξια τῶν περιστάσεων ἐπεποίησαν, ὡς ἀφ' ὅτου περῶτον ἀπέ-
» βαινον τῆς γνώμης] δεδουλωμένοι ὡς ὁπλίται Λακεδαιμονίοις· καταφρονήσαντες [οὓς αὐτῶν,] καὶ
» ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς. ὧν δὴ ἡ περὶ τὴν ὠφέλιμα κατεσκευάσθαι
μὴ τὸν ἴσον αὐτοῖς τὸν ζῆπον, ἀλλὰ κοινότερον μᾶλλον καὶ ὠφελιμώτερον, τῷ τελευταίῳ
μορίῳ τῆς περιόδου περιγενέντος, τῶν δὲ ἀφ' μέσου, τῷ μὴ ζῶντα χώραν λαβόντων. ἀλλοτροτέρα μὲν οὖν ἡ φράσις οὕτω σημαθεῖσα γέγονε, καὶ δυσκολωτέρα· σαφεστέρα δὲ καὶ ἡδίων ἐκείνως αὖ κατασκευασθεῖσα. Τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ἔχειν ἀπελθεῖν ἢ περιπίπτῃ δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ φίλοι βεβαιότερον ἤδη, συγραφέντες καὶ ἐμβοήσαντες, ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἐκ τὸ ὄψεως δὲ θαρρεῖν περιφληθότες, ὅτι πολλαπλάσιοι ἦσαν· καὶ ἐκ τὸ μηκέτι δύνοιτο αὐτοὺς ὁμοίως σφίσιν φαίνεσθαι, καταφρονήσαντες, ὅθεν ἐκ λύσις ἄξια τῶν περιστάσεων ἐπεποίησαν, ὡς ἐφ' ὅτου περῶτον ἀπέβαινον, τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι,

μένοι ὡς ὅτι Λακεδαιμονίους. ἐκ περιεξαιρουμένης δὲ τῆς περιγραφῆς πάσης, πάλαι πάντα ὠνόμασμαι τε τοῖς περισφυεστάτοις ὀνόμασι, καὶ περιείλημμαι τοῖς ὁπιτηδειοτάτοις σημασιασμοῖς. ἀρετή τε εὐθημιας ὡς εἰπεῖν ὕτε λεκτικῆς, ὕτε περιγραμματικῆς ὑπάρχει ἔχειν· ἃς οὐδὲν δέομαι πάλιν ἐξαριθμῆσαι. ἐν δὲ τῇ ἑβδόμῃ βίβλῳ τὴν ἑκάστην ναυμαχίαν Ἀθηναίων καὶ Συρακουσίων ἀφηγήσομαι, ὕπως ὑπόμασκέ τε καὶ ἐχρημάτισε τὰ περιφθέντα. Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐθύδημος « ἔτοι γὰρ ὅτι τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων φρατηγοὶ ἐπέβησαν· ἅρματες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν φραπέδου, ἄλλος « ἐπ' ἄλλον περὶς τὸ ζεῦγμα τῶν λιμένος· καὶ τὸν περὶ Φαληφέντα διέκπλουν βυλόμενοι βιάσασθαι ἐς ὃ « ἔξω· περιεξαναζεύξαντες οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶ περὶ πλησίας τὸν ἀριθμὸν, καὶ πρό- « τερον κατὰ τὸ ἔκπλουν, μέρος αὐτῶν ἐφύλασσον, καὶ τὸν μόνον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν « ἅμα περὶς πάντοιεν τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς ἅμα παρεβοήθει, ἦπερ καὶ αἱ νῆες καθίσταιεν. ἦρ- « χον δὲ ναυτικῶν τοῖς Συρακουσίοις Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος, κέρας ἑκάτερος τοῦ πάντος ἔχων, « Πυθὴν δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. ὅπερ δὲ καὶ οἱ μόνοι Ἀθηναῖοι περὶς ἐμισθον ἐς ζεύγματι, τὴν μὲν « περίμην ὅπι πλεόνες, ἐκράτουν τῶν πεπαγμένων νεῶν περὶς αὐτὰ, καὶ ἐπέφερον τὸ λύειν τὰς κλεί- « σας· ἐπὶ τοῦτο δὲ πάντα χρόνον σφίσι τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὑπιφερομένων, ἐμόνον περὶς « τὸ ζεύγματα ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐγίγνετο· καὶ ἐν καρπερᾷ, καὶ οἷα ἐκ ἔτερα περὶς « τερον. πολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέρωθι περιθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς ὃ ὑπιπλεῖν ὁπότε κελεύσειεν « ἐγίγνετο· πολλὴ δὲ καὶ ἀντιτέχνησις κυβερνητῶν, καὶ ἀγωνισμὸς περὶς ἀλλήλοις. οἵτε ὑπιβάται ἐπερεσ- « πόμενοι, ὅτε περισπέσοι ναῦς νηί, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τῆς καταστρώματος τοῦ ἀλλήλης τέχνης· πᾶς γέ τις, « ἐν ᾧ περιστετάκτο, αὐτὸς ἕκαστος ἐπείγετο περῶτος φαίνεσθαι. ξυμπεσουσῶν δὲ ἐν ὀλίγῳ πολλῶν « νεῶν· πλεῖσται γὰρ δὴ αὗται ἐν ἐλαχίστῳ ἐναυμάχησαν· βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι ἑκατὸν « νῆες γενέσθαι· αἱ μὲν ἐκβολαὶ, ἐξ ὧν δὲ μὴ εἶχε τὰς ἀναπρύσεις καὶ διέκπλους, ὀλίγαι ἐγίγνοντο· αἱ δὲ « περισβολαὶ, ὡς τύχοι ναῦς νηὶ περισπεσοῦσα, ἦ ἐξ ὀπισθεν ἐπιπλέουσα, πυκνότεραι ἦσαν· « καὶ ὅσον μὲν χρόνον περισφέροιτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασι καὶ λί- « θοις ἀφθόνως ἐπ' αὐτὴ ἐχρῶντο· ὅπερ δὲ περισμίξαιεν, οἱ ὑπιβάται εἰς χεῖρας ἰόντες, ἐπέφρωντο τῇ « δηλων ναυοὶ ὑπιβαίνειν. ξυνετύγχανέ τε πολλαχῇ, ἐξὸν τῇ τενοχωρείᾳ, τὰ μὲν, δηλοις ἀμοιβαδὶς ἐπε- « ναι, τὰ δ', αὐτοῖς ἐμβεβλῆσθαι, δύο τε περὶ μίαν, καὶ ἔστιν ἦ καὶ πλείους ναῦς κατ' ἀνάγκην ξυνηρτῆσθαι· « καὶ τοῖς κυβερνήταις τῶν μὲν φυλακὴν, τῶν δ' ὑπιβολὴν, μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, πολλὰ δ' πανταχό- « θεν περιεσάνας· καὶ τὸν κλύπον [μέγαν] ἀπὸ πολλῶν [τῶν] νεῶν ξυμπιπτουσῶν, ἐκπληξίν τε ἅμα καὶ « ἀποστερησιν τῶν ἀκοῆς ὧν οἱ κελευσταὶ ἐφέροντο, παρέχειν. πολλὴ δὲ καὶ βοὴ ἀνακέλευσις καὶ [ἡ] βοὴ
30 ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς κατά τε τὸ τέχνιον καὶ περὶς τὸ αὐτίκα φιλοτιμίαν ἐγίγνετο· τοῖς μὲν « Ἀθηναίοις διάξεσθαί τε τὸν ἔκπλουν ὅτι ἐσῴζοντες, καὶ περὶ τὸ ἐς τὸ πατρίδα σωτηρίας ναῦ, εἴ πολε « καὶ αὖθις, περιθύμως· αὐτιλαμβανέσθαι· τοῖς δὲ Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις, καλὸν εἰ κωλύσαι « τε αὐτοὺς ἐκφυγεῖν, καὶ τὸ οἰκείαν ἑκάστου παρίδα νικήσαντας ἐπαυξῆσαι· καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέτι « ἑκατέρων, εἴ τινά τι ὀρθῶν μὴ κατ' ἀνάγκην θρύπτειν χρόμενοι, ἀνακελευόντες ὀνόμασί τε βιή- 113
ραρχον, ἠρώτων· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, εἰ τὸ πολεμιώτατον [τῶν] οἰκοφθορέσειν ἤδη τε ὄ δι' ὀλίγου [πόνου] « κεκτημένους θαλάσσης ἡγεμόνευοι ἐποχωρῆσαι· οἱ δὲ Συρακούσιοι, εἰ ὃς σαφῶς ἴσασι περὶ θυμεμένους « Ἀθηναίους πρωτοπλόου φθορὰν, τύπους αὐτοῖς φυλακὰς φεύγουσιν. ὅτε δὲ ἐκ τῆς πεζὸς ἅμφο- « τέρων, ἰσορρόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκύιας, πολὺ τὸ ἀγώνα καὶ ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε· φιλονεικῶν « μὲν ὁ αὐτόθεν περὶ τὸ πλείονος ἤδη καλοῦ· δεδοίτες δὲ οἱ ἐπιβούλες μὴ τῶν ἐόντων ἔτι χείρω περά-
40 ξωσι· πρώτων δὲ δὴ αὐτομάτων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς, ὅ τε φόβος ἰὼν ὑπὸ τὸ μᾶλλος σαθενὲς « ἐοικώς, καὶ ἐξ ὃ, αὐτόματον καὶ τὸ ἔπαυμα τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς ἰσοπαλίζοντος ἔχειν· δι' ὀλίγου δὲ « ὕστερος τὸ θέας, καὶ ὃ πρώτων ἅμα ἐς ὃ αὖθις σκοπούντων, εἰ μὲν τινες ἴδοιεν πη τὰς σφετέρας ὑπι- « κρατουμένας, αὐτοὶ θαρσύνειν τε αὖ, καὶ ῥώσις αὐτοκέλευστον ἔχειν, μὴ περῆσαι σφᾶς τῆς σωτηρίας, ἐρέποντο· « οἱ δ', ὅτι τὸ πανταχόθεν βλέπειν ἀπόντων, ὀλοφυρμῶ τε ἅμα μᾶλλον ἐς ἐῶντο· καὶ ἀπὸ τῆς θρωμένων τὸ « ὄψεως, καὶ τῷ γνώμῃ μᾶλλον τὸ αὐτῷ ἔρχειν ἐδύκουν· ἀνδρὸς δ', ἢ πρὸς αὐτὸ πάλαι τὸ ναυμαχίας « ἀπιδόντες, ἀρχὴ δὲ ἀκρίτως ξυνεχὲς τὸ ἀμίλλης, καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς ξυνα- « πονδύοντες, αὖ τοῖς χαλεπώτερα διηνεκὲς ἀεὶ γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ διέφυγον, ἢ ἀπώλλυντο. ἐν τε αὖ ᾧ « πραΰματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως αἰχμάλωτα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμῶ ἀκούσαι, ὀλοφυρμὸς, « βοὴ, νικῶντες, κατάκλυσι, ἀγῶνα ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα τραπέδου πολυμιξὴ ἀναγκάζοιτο « φθέγεσθαι. περὶ δὲ πλοῖα ἦ καὶ οἱ ὅτι τῶν νεῶν αὖθις ἔπαυον· πρὶν γε δὴ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ «

» ξύμμαχοι, ὅπῃ πολὺ αὐτῆ ρύοιτο τ᾽ ναυμαχίας, ἔδεισάν τε τὴν Ἀθηναίων, καὶ ὅπη κείμενοι λαμ-
» πρῶς, πολλῇ χρωμένῃ τῇ εὐκελευσμῷ χρώμενοι, καλεσάντων εἰς τὸ μέσον τὰς τῶν πολεμίων νῆας
» τὸς, ἀνάγοις ἀνάγῃ, ὅσοι μὴ μετέωροι ἑάλωσαν, καλεσαμένοις, ἐξέπεσον εἰς ὃ στρατόπεδον. ὁ δὲ πεζὸς, ἀ-
» κέπι εὐκαρδίως, ἀλλ᾽ ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς, οἱμωγῇ τε καὶ θόρυβῳ, πάντες δεδιωγμένοι τὰ μεγάλα, οἱ
» μὲν, ὅπῃ τὰς ναῦς παρεσκεύασαν, οἱ δὲ, πρὸς τὸ λοιπὸν ἀπειλῆσθαι ἰσχύος εἰς φυλακήν. ἀνῆσαν δὲ οἱ πλῆσοι ἤδη,
» καὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπῃ σωθήσονται διεσκόπουν. ἐν τε τῷ παραυτίκα οὐδεμιᾶς ἀπὸ τῆς ξυμπα-
» σῶν ἐλάσσων ἔκπληξις. πολλαπλάσια τε ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασε αὐτοὶ ἐν Πύλῳ. εὐκαφθαρμένων γὰρ
» τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, προσαπώλλυτο ἀνδρες εὐβεβηκότες. καὶ τότε
» τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἐν ὃ κτῆμα ἐγένετο σωθῆναι, ἐν μὴ τι πρὸς λόγον γίγνηται. ῥᾳθυμίᾳ δὴ
» ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας, καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέρωθεν καὶ ἀνδρῶν ἀπολωλότων, οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ
» ξύμμαχοι ὅπισω ἀπεχώρησαν τοῦτον τὸν τρόπον, τά τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο· καὶ ἀπεπλέυσαν ἐς τὸν
» πόλιν, ὅπου ἑώρων ἑαυτούς. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα καὶ τὰ πρὸ αὐτῶν πλοῖα τότοις, ἄξια ζήλου τε καὶ μιμήσεως
ἐφαίνη· πῶς τε μεγαλοπρεπείαν τῆς ἀνδρὸς, καὶ τὴν καλλιλογίαν, καὶ τὴν δεξιότητα, καὶ τὰς ἀνάγκας ἀρετάς, οὐ
τότοις τοῖς ἔργοις ἐπειάθω τελοπάσας ἐμέ)· τεκμαιρόμενος ὅτι πᾶσα ψυχὴ τότῳ ταῦτ᾽ ἐμοὶ πέπλεκται λέ-
ξεως ἀγαθῆς, καὶ ὅτε ὁ ἄλογον τὸ ἀγωνίας κριτήριον, ᾧ πεφύκαμεν αὐτοὶ παμβαίνειν τὰ ἡδέων καὶ ἀνιαρῶν, ἀλλοτρεύεται πρὸς αὐτό· ὅτε ὁ λογικὸν, ὑφ᾽ ὃ ἀγωνιῶσκεται ὁ ὀρθὴ τέχνη καλόν· ὅσ᾽
αὖ ἔχοιεν ὧδ᾽ οἱ μὴ πάνυ λόγων ἔμπειροι πολιτικῶν, εἰπεῖν ἐφ᾽ ὅτῳ δυσχεραίνουσιν ὀνόματι ἢ ῥήματι·
ὧδ᾽ οἱ πάνυ πρεσβύται, καὶ τὰ τῶν πολλῶν ὑπερορῶντες ἁμαρτίας, μέμφασθαι τὴν κατασκευὴν τῶτης τῆς
λέξεως· ἁμᾶ καὶ ὃ τῶν πολλῶν καὶ τὸ ἄλογον τὸ αὐτὸ ὑπόληψιν ἔξει. ὁ μὲν γε πολὺς ἐκφυὲς ἰδιώτης ἀ-
δυσχεραίνῃ ὃ φορτικὸν τῆς λέξεως καὶ σχολιὸν καὶ δυσπαρακολούθητον· ὁ δὲ ἀπαίνιος, καὶ ἀεὶ σκοπῶν τὸ τυχὸν
σης ἀγωγῆς γιγνόμενος τεχνίτης, ἀ μέμφεται ὃ ἀληθὲς καὶ χαμαιτυπὲς καὶ ἀκαπάσκευον. ἁμᾶ σαν-
φοῦν ἔσεται τό τε λογικὸν καὶ ὃ ἄλογον κριτήριον· ὑφ᾽ ὧν ἀμφοτέρων ἀξιώμου ἅπαντα κρίνεται καὶ
τὰς τέχνας ἐργάσηται· ἀκέτερον ἀκέτι καλὸν ἀδὲ τέλεον ἀποδίδωσι ὃ ἕτερον. ἐγὼ γοῦν ἀκ ἔχω πῶς
ἐκφνὲς ἐπαινέσω τὰ δοκοῦντα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ εἶναί πισιν, ὅσα μηδὲ τὰς πρώτας ἀρετὰς ἔχει καὶ
καινοπάτας, ἀλλ᾽ ἀκενείκητ᾽ ὧν πρεσέρχω καὶ πρεπῶ, μήτε ἡδέα εἶναι), μήτε ὠφέλιμα· ὧν ὀλίγα παρέξομαι δείγματα, πᾶσαν τὴν ἀπειρίαν δι᾽ ὀλίγων τὰς αἰτίας δι᾽ ἃς πρεσέσηκεν εἰς τὰς ἀναγκαίας τῆς ἀρετῆς
κακίας. ἐν μὲν δὴ τῇ βίτῃ βίβλῳ τὰ πρὸς Κέρκυραν ὠμὰ καὶ ἀνόσια ἔργα ὑφ᾽ ὧν τάσιν εἰς τὰς δυ-
ναπωτάτους ἀκ ἦν ἀνήμερα ἠθῶν διεξιών, ἕως μὲν ἐν ᾧ κοινῷ καὶ σωπηθὲν τὸ ἀφελέκτου τρόπῳ τὰ
πρεσηδέντα δηλοῖ, σαφῶς γε καὶ σωτόμως καὶ δικαίως ἅπαντα εἴρηκεν· ἀρξάμενος ὅπῃ ἄρχω-
δεν τὰς κοινὰς τῆς Ἑλλήνων συμφορὰς, καὶ τῆς ἀφανοῦς ἀπειλῆς ἐκ τῆς ἐξ ἁπάντων ἐφ᾽, μακρῷ πινι μείζονες) χαί-
» ρων αὐτὸς ἑαυτῷ. ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα, ὧν οὐδεὶς ἂν ὡς ἠκριβωμένων ὅπῃ λάβοιτο, ταῦτα· Κερκυ-
» ραῖοι ὄντες, ἀφανομήσαντες τὰς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλεύσας, τὰς τε τῆς πολεμίων οἰκούσας, λαβόν-
» τες τὰς τε Μεσσηνίας ἐς τὴν πόλιν ἤναγον, πρότερον ἔξω ὄντας· καὶ τὰς ναῦς πρεσπλεῦσαι κελεύ-
» σαντες ἀφ᾽ ἑπλήρωσε, ἐς τὸν Ὑλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὅσῳ πρεσεκομίζοντο, τῇ ἐχθρᾷ εἴ τινα λάβοιεν,
» ἀπεκλήσον. καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἐπέφσαν ἐσβιβάσαι, ἐκβιβάζοντες, ἀνεχώρησαν. ἐς δὲ Ἡραῖον τὸ ἐλθόν-
» τες, τῶν ἐκ τῶν ἐκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποφεῦν ἔπεφσαν, καὶ κατέγνωσε ἅπαντων θάνατον· οἱ
» δὲ πολλοὶ τῶν ἐκετῶν, ὅσοι ἐκ ἐπείθησαν, ὡς ἑώρων τὰ μηχόμενα, διέφθειρεν αὐτῷ ἐν ᾧ ἱερῷ ἐκήν-
» λυσ· καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήλχοντο· οἱ δ᾽, ὡς ἕκαστοι ἐδυνάαντο, αὐτοὶ ἐπὶ ἑαυτοὺς ἐπάλοντο. ἡμέρας τε ἐπὶ ἑπτὰ, ἃς ἀ-
» φικόμενος ὁ Εὐρυμέδων τῶν ἑξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, οἱ Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δο-
» κοῦντας εἶναι, ἐφόνευον· τὸ μὲν αἰτίαν ὅτι φέροντες τοῖς τὸν δῆμον καθαιρύουσιν· ἀπέθανον δέ τινες καὶ
» ἰδίας ἕνεκα, καὶ ἐκήνοι χρημάτων σφίσιν ὀφλημένων ὑπὸ τῶν λαβόντων· πᾶσά τε ἰδέα κατέση
» θανάτου· καὶ, οἷς φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν ὅ τι οὐ ξυνέβη, καὶ ἔτι περαιτέρω· καὶ γὰρ πατὴρ
» παῖδα ἀπέκτεινε, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο, καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο· οἱ δέ τινες καὶ [οἱ] περιοι-
» κοδομηθέντες ἐν τῷ Διονύσου τῷ ἱερῷ, ἀπέθανον. ὅτως ὠμὴ στάσις πρεσεχώρησε, καὶ ἔδοξε μᾶλλον,
» ὅτι ἐν τοῖς, πρότερα ἐνήμετο· ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πᾶν ὡς εἰπεῖν ὃ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, ἁμαφορῶν ἀ-
» σῶν ἕκαστα χρῦ, τοῖς τε τῶν δήμων πρεστάταις τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι, καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς Λα-
» κεδαιμονίους. ἃ δὲ τότοις ὑπεφέρετο, σχολιὰ καὶ δυσπαρακολούθητα, καὶ τὰς τῶν ῥημασμῶν πλο-
καὶ σολοικοφανεῖς ἔχοντα· καὶ ὅτε τοῖς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν βίον ἡμομβύοις ὑπετηδεύετο, ὅτε τοῖς
» ὕστερον ὅτε μάλιστα ἤκμασεν ἡ πολιτικὴ δυνάμις· ἃ μέλλω νυνὶ λέγειν· Ἐσασίαζόν τε οὖν τὰ
» τῆς πόλεων, καὶ τὰ ἐφυτεύοντά πυ, πύρῳ τῆς πρεσηλυθόντων, πολὺ ὑπέφερε τῶν παρόντων
» τῶν χαπῦς τὰς ὀλιγαρχίας, τῶν τ᾽ ὑπαρχόντων πρεσιτεχνήσε, καὶ τῆς ὑμφειῶν ἀδοπίας. ἐν τότοις δὲ

μὴν πρεσῆσαν τῶν κώλων, πρεσιπέφερε τῆς τοῖς ὠδὲν ἀναλκήσον· Ἐσασίαζέτο οὖν τὰ τῶν πόλεων. ὑγιέστερον γὰρ ἐν ἐπῇν, Ἐσασίαζον αἱ πόλις. ὃ δὲ ὅπῃ τότῳ λεχθέντων, καὶ τὰ ἐφυτεύοντά πυ, δικαιότερον ὄν· σαφέστερον δὲ αὖ ἐχώμετο ῥηθὲν ὕστερον· Αἱ δὲ ὑστερῦσαι πόλις, οἷς ὅπῃκειτο, Ἐπὶ πύρῃ τῶν πρεσηλυθότων, πολλῷ ἐπέφερε τῶν ὑπαρχόντων ἐς ὃ κινδυνεύσαι τὰς Ἀθηναίας. ὠφέλησε μὲν γὰρ λέγειν, Οἱ δὲ ὑστερίζοντες, ὅπῃ πιθανόμυθοι τὰ γεγενημένα παρ᾽ ἑτέρων, ἐλάμβανον ὑπαρβολὴν ὅπῃ ὃ Ἀθηναῖος ἀπὸ τὰ καινότερον. χωρὶς γὰρ τῆς πλοκῆς, ὠδὲ οἱ τῶν ὀνομάτων σχηματισμοὶ ταῖς ἀκοαῖς εἰσιν ἡδεῖς. τότοις ὅπῃ φέρῃ κεφάλαιον ἀπὸ ποιητικῆς, μᾶλλον ἢ ἀπὸ ῥητορικῆς σκιαγραφίας οἰκειότερον, Τῶν τ᾽ ὅπῃ χρήσεων ὅπῃ ἐχρήσω, καὶ τῶν πρεσειῶν ἀποπία· καὶ τὴν εἰωθυῖαν τῶν ὀνομάτων ἀξίωσιν ἐς τὰ ἔργα αὐτὴν ἀπειλαξαν τῇ δικαιώσει. ὃ γὰρ βέλεται δηλοῦν ἐν τῇ δεξιᾷ κλίνῃ πλοκῇ, τοιοῦτόν ὕστι· Πολλοὶ τῶν ὅπῃ δόσιν ἐλάμβανον εἰς ὃ δύνασθαί τι καινότερον πρεσῆς τὰς τέχνας τῶν ἐγχρημάτων, καὶ πρεσῆς τὰς ὑπαρβολὰς τῶν πρεσειῶν· τά τε εἰωθότα ὀνόματα, ὅπῃ τοῖς πράγμασιν λέγεσθαι μεταπίπτοντες, δικαίως ἠξίουν αὐτὰ καλεῖν· ἢ δὲ ὅπῃτέχνησις καὶ ἡ τῶν πρεσειῶν ἀποπία, καὶ ἡ εἰωθυῖα τῶν ὀνομάτων ἀξίωσις, καὶ ἡ εἰς τὰ ἔργα αὐτὴν ἀπειλαγμένη δικαίωσις, πρεσφερόντως ποιητικῆς ὄσῃν οἰκειοτέρα. οἷς ὅπῃτί θησι τὰ θεατρικὰ χρήματα πάντῃ· Τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος, ἀνδρία φιλέταιρος νομίσθη· μέλλησις δὲ πρεσμήθης, δειλία εὐπρεπὴς. σαφρονεῖν μὲν γὰρ ἀμφότερα πάντα, καὶ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν, ὅπῃπερ ἀργόν· καὶ οἱ σωφρονοῦντες ἀνανδροι· καὶ οἱ σωφρονεῖν τὰς ἅπαντα, ἐν ἅπασιν ἀργοί. εἰ μέντοι τότων τῶν ῥηθέντων ἐπαύσαθε, τὰ μὲν καλλωπίζων, τὰ δὲ σκηναγωγῶν τῶν λέξιν, ἦθον ἂν ὀχληρὸς ἐμοὶ. νῦν δὲ ὅπῃτίθησιν ἀσφάλεια· Ἀσφάλεια δὲ ὅπῃ βουλεύσασθαι, ἀποδοχῆς πρεσφασις δίλογος. καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων, πιστὸς ἀεί· ὁ δὲ ἀντιλέγων ἀπιστ᾽, ὑποπτος. ἐν γὰρ ἐν τότοις πάλιν ἄδηλον μὲν ὅτι τίνα βέλεται δηλοῦν τὸν χαλεπαίνοντα, καὶ πρεσὶ τίνος· τίνα δ᾽ τὸν ἀντιλέγοντα, καὶ ἐφ᾽ ὅτῳ. Ἐπιβουλεύσας δὲ τι, φησί, τυχών τε, ξυνετός· καὶ ὑπονοήσας, ἔτι δηὸτερος· πρεσβουλεύσας δ᾽ ὅπως μηδὲν αὐτῷ δεήσῃ, μήτ᾽ ὅπιβουλῆς, μήτε φυλακῆς, τάς τε ἑταιρείας ἀκλύψῃ ἐδόκει, καὶ τὰς ἀναπύας σκεπεπλημμένος. ὅτε γὰρ ὁ τυχὼν ἐμφαίνῃ μᾶλλον ὁ βέλει) δηλοῦν, ὅτε ὁ αὐτὸς τυχών τε καὶ ὅπινοήσας, ἅμα νοῆσαι δυνάσθαι)· εἴ γε ὁ μὲν τυχὼν, ὅπῃ τῶν κατορθώσαντος καὶ ὅπῃ τυχόντος ὁ ἥλπισε λέγεται· ὁ δὲ νοήσας, ὅπῃ τῶν πρεσαθησόμενος ἐμέ· μήπω πρεσῆν. ἀλλ᾽ ἔστι μᾶλλον κακόν. καθαρεὸς δὲ καὶ πηλαυγὴς ὁ νῦς ὅτως αὖ ἐμοί· Οἵτ᾽ ὅπιβουλεύοντες ἑτέροις, εἰ κατορθώσαιεν, δῆλοι· καὶ οἱ τὰς ὅπιβουλὰς πρεσεπινοοῦντες, εἰ φυλάξαιντο, ἔτι δῆλότεροι· ὁ δὲ πρεσδόκιμος ὅπως μηδὲν αὐτῷ δεήσῃ μήτ᾽ ὅπιβουλῆς, μήτε φυλακῆς, τάς τε ἑταιρείας ἀκλύψῃ ἐδόκει, καὶ τὰς ἀναπύας σκεπεπλῆχθαι. μίαν δὲ τότοις ὅπῃδεῖς πρεόδων ἀξιόλογος εἰρημένων καὶ δυνατῶς μὴ τῶν σαφῶς· Ἁπλῶς δὲ ὁ φθάσας τὸ μέλλοντα κακόν τι δρᾶν, ἐπιμηδῶν· καὶ ὁ ὅπιτελεύσας τὸν μὴ ἀμυνόμενον· ποιητικῇ πάλιν ἐξηύρησε μεταλήψῃ· Καὶ μὲν καὶ ὃ ξυγγενὲς, τῷ ἐπιεικῶς ἀλλοτριώτερον ἐνόμισε, ἀμᾶ ὃ ἐπιμότερον ἔτι) ἀπροφασίστως τολμᾶν. ὃ γὰρ συγγενὲς καὶ ὃ ἑταιρικὸν κείμενον μετείληφαν· τό τε ἀπροφασίστως τολμᾶν, ἀδηλον, εἴτε ὅπῃ τῶν φίλων κεῖται νῦν, εἴτε ὅπῃ τῶν συγγενῶν. αἰτίαν γὰρ ἀποδιδὺς δι᾽ ὧν τὸς συγγενὲς ἀλλοτριωτέρους ἔφρινον τῶν φίλων, ὅπῃτίθησιν ὅτι τόλμαν ἀπροφάσιστον παρείχοντο. σαφὴς δ᾽ αὖ ὧν λόγος, εἰ τὸν ὅρον ἐξεύρεκε τὸν ὅρον, κτῦ τὴν ἑαυτῷ βάλησιν ῥηματίζων. Καὶ μὲν καὶ ὃ ἑταιρικὸν, οἰκειότερον ἐνόμετο τῷ συγγενῆς, ἀμᾶ ὃ ἐπιμότερον ἔτι) ἀπροφασίστως τολμᾶν. πρεσπέφερε γὰρ καὶ τὰ ὅπῃ τότοις, καὶ οὔτε ἰσχυρῶς ὅτε σαφῶς ἀπηγγελται· Οὐ γὰρ μὴν τῶν κρυφίων νόμων ὠφελείας αἱ βιαῖται ξυόδοι, ἀμᾶ πρὸς τὰς καθεστῶσας πλεονεξίας. ὁ μὲν νῦς ὅστ᾽ τοιόσδε· Οὐ γὰρ ὅπῃ τῶν κτῦ νόμον ὠφελείας αἱ τῶν ἑταιρειῶν ἐγίγνοντο σωτῆροι, ἀλλ᾽ ὅπῃ ὅπου πρὸς τὰς νόμους τι πλεονεκτῆν. Καὶ ὅρκοι, φησὶν, ἃ πᾶ πρὸ ἐγίγνοντο ξυναλλαγῆς, ἐν ᾧ αὐτίκα πρεσὸ ἄπορον ἐκαλέρῳ ἀδόλμοι, ἴσχυον,

οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν. ἐν τούτοις ὑπερβατόν τε καὶ περίφρασις. οἱ μὲν γὰρ ὅρκοι τῆς συναλλαγῆς, τὸ σημαινόμενον ἔχουσι τοιοῦτον, Οἱ δὲ περὶ τῆς φιλίας ὅρκοι εἴπου ἄρα γένοιντο. τὸ δὲ Ἴσχυον, δι' ὑπερβάτου κείμενον, τῷ Αὐτίκα ἕπεται. βούλεται γὰρ δηλοῦν, Ἐν τῷ παραυτίκα ἴσχυον. τὸ δὲ, Πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι, οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν, σαφέστερον ἂν ἦν οὕτως ἐξενεχθέν· Διὰ τὸ μηδὲ μίαν ἄλλην ἔχειν δύναμιν, κατὰ τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι. τὸ δὲ κατάλληλον τῆς διανοίας, ἦν ἂν τοιοῦτο· Οἱ δὲ περὶ τῆς φιλίας ὅρκοι, εἴπου ἄρα γένοιντο, ἀπορίᾳ πίστεως ἄλλης, ἑκατέρῳ διδόμενοι, ἐν τῷ παραχρῆμα ἴσχυον. σκολιώτερα δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ἃ μετὰ ταῦτα τίθησιν· Ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι ὁ φθάσας θαρσῆσαι, εἰ ἴδοι ἄφρακτον, ἥδιον διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο, ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς· καὶ τό τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο, καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγενόμενος, ξυνέσεως ἀγώνισμα προσελάμβανε. τὸ δὲ Παρατυχὸν ἀντὶ τοῦ Παραχρῆμα κεῖται· τό τε Ἄφρακτον ἀντὶ τοῦ Ἀφυλάκτου. καὶ τὸ, Ἥδιον τιμωρεῖσθαι διὰ τὴν πίστιν μᾶλλον, ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς, σκολιῶς περιπέφρασται, καὶ ἐλλείπει τι μόριον εἰς τὸ συμπληρωθῆναι τὴν νόησιν. εἰκάζειν δ' ἔστιν ὅτι τοῦτο βούλεται λέγειν· Εἰ δέ που παρατύχοι τινὶ καιρὸς, καὶ μάθοι τὸν ἐχθρὸν ἀφύλακτον, ἥδιον ἐτιμωρεῖτο, ὅτι πιστεύσαντι ἐπέθετο μᾶλλον ἢ φυλαττομένῳ· καὶ συνέσεως δόξαν προσελάμβανε, τό τε ἀσφαλὲς λογιζόμενος, καὶ ὅτι διὰ τὴν ἀπάτην αὐτοῦ περιεγένετο. Ῥᾷον δ' οἱ πολλοὶ κακοῦργοι, φησὶν, ὄντες, δεξιοὶ κέκληνται, ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί· καὶ τῷ μὲν αἰσχύνονται, ἐπὶ δὲ τῷ, ἀγάλλονται. ταῦτα γὰρ ἀγκύλως μὲν εἴρηται καὶ βραχέως, ἐν ἀφανεῖ δὲ κείμενον ἔχει τὸ σημαινόμενον. χαλεπὸν γὰρ μαθεῖν, τίνας δή ποτε νοεῖ τοὺς ἀμαθεῖς τε καὶ ἀγαθούς. εἴτε γὰρ ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τοὺς κακούργους, οὐκ ἂν εἴησαν ἀμαθεῖς οἱ μὴ κακοί· εἴτ' ἐπὶ τῶν ἀνοήτων καὶ ἀφρόνων τίθησι τοὺς ἀμαθεῖς, κατὰ τί δή ποτε τούτους ἀγαθοὺς καλεῖ; Καὶ τῷ μὲν αἰσχύνονται. τίνες; ἄδηλον γάρ. πότερον ἀμφότεροι, ἢ οἱ ἀμαθεῖς. Ἐπὶ δὲ τῷ, ἀγάλλονται. καὶ ταῦτα ἄδηλον τίνες. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρων τίθησιν, οὐκ ἔχει νοῦν· οὔτε γὰρ ἐπὶ τοῖς κακούργοις οἱ ἀγαθοὶ ἀγάλλονται, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἀμαθέσιν οἱ κακοῦργοι αἰσχύνονται). οὗτος ὁ χαρακτὴρ τῆς ἀσαφοῦς καὶ πεπλεγμένης λέξεως, ἐν ᾗ πλείων ἔνεστι τῆς λέξεως ἡ σκοτίζουσα τὴν διάνοιαν ὄχλησις, ἕως ἑκατὸν ἐκμηκύνεται στίχων. θήσω δὲ καὶ τὰ ἑξῆς, οὐδὲ μίαν ἔτι λέξιν ἐμαυτοῦ προστιθείς· Πάντων δ' αὐτῶν αἴτιον ἡ ἀρχὴ ἡ διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν· ἐκ δ' αὐτῶν καὶ ἐς τὸ φιλονεικεῖν καθισταμένων τὸ πρόθυμον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προστάντες μετ' ὀνόματος ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτικῆς, καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει, τὰ μὲν κοινὰ λόγῳ θεραπεύοντες, ἆθλα ἐποιοῦντο· παντὶ δὲ τρόπῳ ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι, ἐτόλμησάν τε τὰ δεινότατα, ἐπεξῇσάν τε, τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους, οὐ μέχρι τοῦ δικαίου καὶ τῇ πόλει ξυμφόρου προστιθέντες, ἐς δὲ τὸ ἑκατέροις που αἰεὶ ἡδονὴν ἔχον ὁρίζοντες· καὶ ἢ μετὰ ψήφου ἀδίκου καταγνώσεως, ἢ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρατεῖν, ἕτοιμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν ἐκπιμπλάναι. ὥστ' εὐσεβείᾳ μὲν οὐδέτεροι ἐνόμιζον, εὐπρεπείᾳ δὲ λόγου, οἷς ξυμβαίη ἐπιφθόνως τι διαπράξασθαι, ἄμεινον ἤκουον· τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων, ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο, ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι, διεφθείροντο. οὕτω πᾶσα ἰδέα κατέστη κακοτροπίας, διὰ τὰς στάσεις, τῷ Ἑλληνικῷ· καὶ τὸ εὔηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλεῖστον μετέχει, καταγελασθὲν ἠφανίσθη· τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ ἀπίστως, ἐπὶ πολὺ διήνεγκεν. οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύσων οὔτε λόγος ἐχυρὸς, οὔτε ὅρκος φοβερός. κρείττους δὲ ὄντες ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου, μὴ παθεῖν μᾶλλον προεσκόπουν, ἢ πιστεῦσαι ἐδύναντο. καὶ οἱ φαυλότεροι γνώμην, ὡς τὰ πλείω περιεγίγνοντο. τῷ γὰρ δεδιέναι τό τε αὐτῶν ἐνδεὲς καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετὸν, μὴ λόγοις τε ἥττους ὦσι, καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν τῆς γνώμης φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν· οἱ δὲ καταφρονοῦντες, κἂν προαισθέσθαι, καὶ ἔργῳ οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφρακτοι μᾶλλον διεφθείροντο. ἐκ πολλῶν ἔτι δυνάμενος παραδειγμάτων ποιῆσαι φανερὸν ὅτι κρείττων ἐστὶν ἐν τοῖς διηγήμασιν, ὅταν ἐν τῷ συνήθει καὶ κοινῷ τῆς διαλέκτου χαρακτῆρι μένῃ, χείρων δὲ ὅταν ἐκτρέψῃ τὴν διάλεκτον ἐκ τῆς συνηθείας ἐπὶ

τὰ ξένα

τὰ ξένα ὀνόματα, καὶ βεβιασμένα σχήματα, ὧν ἔνια σολοικισμῶν παρέχεται δόξαν, ἀρκεσθήσομαι τούτοις, ἵνα μὴ περαιτέρω τοῦ δέοντος ἡ γραφή μοι προβῇ. ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τῶν δημηγοριῶν αὐτοῦ τὰ δοκοῦντά μοι φανερὰ ποιήσειν ὑπεσχόμην, ἐν αἷς οἴονταί τινες τὴν ἄκραν 116 τοῦ συγγραφέως εἶναι δύναμιν, διελόμενος καὶ ταύτην διχῇ τὴν θεωρίαν, εἴς τε τὸ πραγματικὸν μέρος, καὶ εἰς τὸ λεκτικὸν, χωρὶς ὑπὲρ ἑκατέρου ποιήσομαι τὸν λόγον· ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ πραγματικοῦ, ἐν ᾧ πρώτην μὲν ἔχοι μοῖραν ἡ τῶν ἐνθυμημάτων τε καὶ νοημάτων εὕρεσις, δευτέραν δὲ ἡ τῶν εὑρεθέντων χρῆσις· ἐκείνη μὲν ἐν τῇ φύσει μᾶλλον ἔχουσα τὴν ἰσχὺν, αὕτη δὲ ἐν τῇ τέχνῃ. τούτων ἡ μὲν πλέον ἔχουσα τοῦ τεχνικοῦ τὸ φυσικὸν, καὶ διδαχῆς ἐλάττονος δεομένη, θαυμαστή τις ἐστὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ. φέρει γὰρ ὥσπερ ἐκ πηγῆς πλουσίας ἄπειρόν τι χρῆμα νοημάτων καὶ ἐνθυμημάτων περιττῶν καὶ ξένων καὶ παραδόξων· ἡ δὲ πλεῖον ἔχουσα τὸ τεχνικὸν, καὶ λαμπροτέραν ποιοῦσα φαίνεσθαι τὴν ἑτέραν, ἐνδεεστέρα τοῦ δέοντος ἐπὶ πολλῶν. ὅσοι μὲν οὖν ἐκτεθαυμάκασιν αὐτὸν ὑπὲρ τὸ μέτριον, ὡς μηδὲν τῶν θεοφορήτων διαφέρειν, διὰ τὸ πλῆθος ἐοίκασι τῶν ἐνθυμημάτων τοῦτ' ἐγνωκέναι τὸ πάθος. οὓς ἐὰν διδάσκῃ τις ἐφ' ἑκάστῳ πράγματι παρατιθεὶς τὸν λόγον, ὅτι ταυτὶ μὲν οὐκ ἦν ἐπιτήδεια ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, καὶ ὑπὸ τούτων τῶν προσώπων λέγεσθαι, ταυτὶ δ' οὐκ ἐπὶ τούτοις τοῖς πράγμασιν, οὐδὲ μέχρι τούτου, δυσχεραίνουσιν, ὅμοιόν τι πάσχοντες τοῖς κεκρατημένοις ὑφ' οἵας δή τινος ὄψεως ἔρωτι, μὴ πολὺ ἀπέχοντι μανίας. ἐκεῖνοί τε γὰρ πάσας τὰς ἀρετὰς, ὁπόσαι γίνονται περὶ μορφὰς εὐπρεπεῖς, ταῖς καταδεδουλωμέναις αὐτοὺς προσεῖναι νομίζουσι, καὶ τοὺς ἐξονειδίζειν ἐπιχειροῦντας, εἴ τις περὶ αὐτὰς ὑπάρχει σίνος, ὡς βασκάνους καὶ συκοφάντας προβέβληνται· οὗτοί τε ὑπὸ τῆς μιᾶς ταύτης ἀρετῆς κεκηρωμένοι τὴν διάνοιαν, ἅπαντα καὶ τὰ μὴ προσόντα τῷ συγγραφεῖ μαρτυροῦσιν. ἃ γὰρ ἕκαστος εἶναι βούλεται περὶ τὸ φιλούμενόν τε καὶ θαυμαζόμενον ὑφ' ἑαυτοῦ, ταῦτα οἴεται. ὅσοι δὲ ἀδέκαστον τὴν διάνοιαν φυλάττουσι, καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων ἐπὶ τοὺς ὀρθοὺς κανόνας ἀναφέρουσιν, εἴτε φυσικῆς τινὸς κρίσεως μετειληφότες, εἴτε καὶ διδαχῆς ἰσχυρὰ τὰ κριτήρια κατασκευάσαντες, οὔτε ἅπαντα ἐπαινοῦσιν ἐπίσης, οὔτε πρὸς ἅπαντα δυσχεραίνουσιν· ἀλλὰ τοῖς μὲν κατορθώμασι τὴν προσήκουσαν μαρτυρίαν ἀπονέμουσιν· εἰ δέ τι διημάρτηται μέρος ἐν αὐτοῖς, οὐκ ἐπαινοῦσιν. οὔτ' οὖν ἐπὶ πάντων ἐγὼ τῶν ἐμαυτοῦ θεωρημάτων κανόνας ὑποτιθέμενος, οὔτε πρότερον ὤκνησα τὰ δοκοῦντά μοι φέρειν εἰς μέσον, οὔτε νῦν ἀποστρέψομαι. διδοὺς δὴ τὸ πρῶτον, ὥσπερ κατ' ἀρχὰς ἔφην, τὸ περὶ τὴν εὕρεσιν τοῦ συγγραφέως εὔστοχον, [καὶ εἴ τις ἄλλως προσυπείληφεν, εἴτε διὰ φιλονεικίαν, εἴτε δι' ἀναισθησίαν, ἁμαρτάνειν αὐτὸν οἰόμενος,] θάτερον οὐκέτι δίδωμι, τὸ περὶ τὰς οἰκονομίας αὐτῷ τεχνικὸν, πλὴν ἐπ' ὀλίγων πάνυ δημηγοριῶν. ὁρῶ δὲ καὶ περὶ τὴν λέξιν ἐλαττώματα, περὶ ὧν ἤδη προείρηκα, πλεῖστα καὶ μέγιστα ταύταις συμβεβηκότα ταῖς ἰδέαις. καὶ γὰρ αἱ γλωττηματικαὶ καὶ ξέναι καὶ πεποιημέναι λέξεις ἐν ταύταις μάλιστα ἐπιπολάζουσι, καὶ τὰ πολύπλοκα καὶ ἀγκύλα καὶ βεβιασμένα σχήματα, πλεῖστα περὶ ταῦτά ἐστιν. εἰ δὲ τὰ εἰκότα ἔγνωκα, σύ τε κρινεῖς, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος, ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν ἀγόμενος τῶν ἔργων. ἔστω δὲ κατὰ ταῦτα ἡ παράθεσις αὐτῶν ἀντιπαρεξεταζομένων τοῖς ἄριστά μοι δοκοῦσιν ἔχειν τῶν οὔτε κατὰ τὰς οἰκονομίας κατορθουμένων, οὔτε κατὰ τὴν φράσιν ἀνεγκλήτων. ἐν μὲν οὖν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ ἐπὶ Πλαταιὰς Λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν συμμάχων ἔλασιν ἀρξάμενος γράφειν, ὑποτίθεται τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρχιδάμου μέλλοντος δηοῦν τὴν γῆν, πρέσβεις παρὰ τῶν Πλαταιέων ἀφιγμένους πρὸς αὐτὸν, καὶ λόγους ἀποδίδωσιν οὓς εἰκὸς ἦν ὑπὸ ἀμφοτέρων εἰρῆσθαι τοῖς προσώποις πρέποντας, καὶ τοῖς πράγμασιν οἰκείους· καὶ μήτε λείποντας τοῦ μετρίου, μήτε ὑπεραίροντας· λέξει τε κεκόσμηκεν αὐτοὺς καθαρᾷ καὶ σαφεῖ καὶ συντόμῳ, καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἐχούσῃ· τήν τε ἁρμονίαν οὕτως ἔναυλον ἀποδέδωκεν ἅμα τοῖς ἡδίστοις παρεξετάζεσθαι. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐς μὲν τὴν Ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον· ἐστράτευσαν δ' ἐπὶ Πλάταιαν. ἡγεῖτο δ' Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ καθίσας τὸν στρατὸν, ἔμελλε δηώσειν τὴν γῆν. οἱ δὲ Πλαταιεῖς,

τῶν δημηγοριῶν ἐξέτασις

" λύθυς πρέσβεις πέμψαντες τοὺς αὐτὸν, ἔλεγον τοιάδε· Ἀρχίδαμε, καὶ Λακεδαιμόνιοι,
" ὃ δίκαιον ποιεῖτε, ὧδε ἄξια οὖσ' ὑμῶν ἅτε πατέρων ὢν ἐξε, ἐς γῆν τὴν Πλαταιέων στρα-
" τεύοντες. Παυσανίας γὰρ ὁ Κλεομβρότου Λακεδαιμόνιος, ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα
" ἀπὸ τῶν Μήδων, μετ' Ἑλλήνων τῶν ἐθελησάντων ξυμφέρεσθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης,
" ἦ παρ' ἡμῖν ἐλθὼν ἔθυσε, θύσας δὲ τῇ Πλαταιέων ἀγορᾷ Διὶ ἐλευθερίῳ ἱερὰ, καὶ ξυγκαλέσας
" πάντας τοὺς ξυμμάχους, ἀπέδιδου Πλαταιεῦσι, γῆν καὶ πόλιν τὴν σφετέραν ἔχοντας, αὐ-
" τονόμους οἰκεῖν, στρατεύσας τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' ἄλλοις, μηδ' ὅτι δυνατοί· εἰ δὲ μή,
" ἀμύνειν τοῖς παρούσι ξυμμάχοις κατὰ δύναμιν. Τάδε μὲν ἡμῖν πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδοσαν,
" ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς κινδύνοις ἡμυνάμην. ὑμεῖς δὲ, τἀναντία
" [ἐκείνοις] δράτε. μετ' ἐκείνους γὰρ Θηβαίων τὴν ἡμῖν ἐχθίστων, ὅτι δουλείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἥκετε. μετὰ
" τυχας δὲ θεοῖς, οἷς τε ὁρκίοις τότε ἠμυνάμην ποιούμενοι, καὶ οἷς ἡμετέροις παρῴοις, καὶ ἡμε-
" τέροις ἐγχωρίοις, λέγομεν ὑμῖν, μὴ τὴν Πλαταϊδα μὴ ἀδικεῖν, μηδὲ παραβαίνειν οἷς
" ὅρκοις· ἐὰν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους, καθάπερ Παυσανίας ἐδικαίωσε. τοσαῦτα εἰπόντων [τῶν]
117 " Πλαταιέων, Ἀρχίδαμος ὑπολαβὼν εἶπε· Δίκαια λέγετε, ὦ ἄνδρες Πλαταιεῖς, ἐὰν ποιῆτε
" ὅμοια οἷς λόγοις. καθάπερ γὰρ Παυσανίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοί τε αὐτονομεῖσθε, καὶ οἷς
" μετοις ξυνελευθερώσατε, ὅσοι μεταχόντες τῶν τότε κινδύνων, ὑμῖν τε ξυνώμοσαν, καὶ εἰσὶ νῦν
" ὑπ' Ἀθηναίοις. ταῦτα οὖν καὶ τοσάδε καὶ πόλεμος γενήσεται αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τῶν μετ'
" ἐλευθερώσεως· ἧς μάλιστα μὲν μεταδόντες, καὶ αὖθις ἐμμείναντες τοῖς ὅρκοις. εἰ δὲ μή, ἀλλὰ καὶ
" ὃ παρὸν ἡμῖν ἀγαθὸν ἀφαιρήσεσθε, ἡσυχίαν ἄγετε, νεμόμενοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν· καὶ ἕσε
" σθε μηδὲ μεθ' ἑτέρων. δέχεσθε δὲ ἀμφοτέροις φίλοις, ὅτι πολέμῳ δὲ μηδετέροις· καὶ τάδε 20
" ἡμῖν ἀρκέσει. ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Πλαταιῶν πρέσβεις, ἀκούσαντες
" ταῦτα, ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν· καὶ τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα κοινώσαντες, ἀπεκρίναντο αὐτῷ, ὅτι
" ἀδυνατοῦσι σφίσιν εἴη ποιῆσαι ἃ προεκαλεῖτο, μὴ οὐ Ἀθηναίων. πᾶσιν γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες
" παρ' ἐκείνοις εἶησαν. δεδιέναι δ' καὶ μὴ πᾶσι τῇ πόλει, μὴ ἐκείνων ἀποχωρησάντων, Α-
" θηναῖοι ἐλθόντες σφίσιν οὐκ ὀλίγοι ἐπιτρέψωσιν· ἢ Θηβαῖοι, ὡς ἔνορκοι ὄντες, κατ' ὀλίγους, κατὰ δ' ἀμφοτέρους δέ-
" ξεσθαι, αὖθις σφῶν τὴν πόλιν πρόφασιν ποιησάμενοι καταλαβεῖν. ὁ δὲ, θαρσούντων αὐτοῖς, προ-
" τῶν ἔφη· Ὑμεῖς δὲ πόλιν μὲν καὶ οἰκίας παραδόσετε ἡμῖν οἷς Λακεδαιμονίοις· καὶ γῆς ὅ-
" ρους ἀποδείξατε, καὶ δένδρα ἀριθμῷ τὰ ὑμέτερα, καὶ ἄλλο εἴ τι δυνατὸν εἰς ἀριθμὸν ἐλθεῖν·
" αὐτοὶ δὲ μεταχωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ· ἐπειδὰν δ' παρέλθῃ, ἀποδόσομεν
" [ὑμῖν ἃ ἂν παραλάβωμεν.] μέχρι δὲ τῶνδε, ἕξομεν παρακαθήκειν, ἐργαζόμενοι τὴ φο- 30
" ρὰν φέρουσες, ἢ ἂν ὑμῖν μέλλῃ ἱκανὴ ἔσεσθαι. οἱ δὲ, ἀκούσαντες, αὖθις ἐσῆλθον ἐς τὴν πό-
" λιν, καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τῶν πολλῶν, ἔλεξαν ὅτι βούλονται ἃ προεκαλοῦ, Ἀθηναίοις
" κοινῶσαι πρῶτον· καὶ ἢν πείθωσιν αὐτοὺς, ποιῆν ταῦτα. μέχρι δὲ τούτου ἀνείσασθαι σφίσιν
" ἐκέλευον, καὶ τὴν γῆν μὴ δῃοῦν· ὁ δ' ἡμέρας γε ἐσπείσαιτο ἂν αἷς εἰκὸς ἐπὶ κομιδῇ, καὶ
" τὴν γῆν οὐκ ἄλλην. ἐλθόντες δὲ οἱ Πλαταιῆς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ βουλευσάμε-
" νοι μετ' αὐτῶν, πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει τοιάδε· Οὔτ' ἐν τῷ πρότ-
" χρόνῳ [ὦ] ἄνδρες Πλαταιῆς, ἀφ' ὅ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα, Ἀθηναῖοι φασὶν ἐν οὐδενὶ ἡμᾶς
" πρέσθαι ἀδικουμένους, ὅτε νῦν δεῖσθαι, βοηθήσειν ἂν κατὰ δύναμιν· ὑπισχνοῦνταί τε
" ὑμῖν πρὸς τοὺς ὅρκους ὡς οἱ πατέρες ὤμοσαν, μηδὲν νεωτερίζειν πρὸς τὰ ξυμμαχίαν.
" Τοιαῦτα τῶν πρέσβεων ἀπαγγειλάντων, οἱ Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδι- 40
" δόναι, ἀλλ' ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην, εἰ δέοι, ὁρῶντας, καὶ μηδὲν πάσχοντας ὅ τι αὐ ξυμ-
" βαίνῃ· ἐξιέναι τε μηδένα ἔτι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν τείχων ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἀδυνατοῦσι σφίσι ποιῆ-
" σαι ἃ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται. ὡς δ' ἀπεκρίναντο, ἐνταῦθα δὴ πρῶτον μὲν ἐς
" βατιμωρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς κατέστη, λέγων ὧδε·
" Θεοὶ, ὅσοι γῆν τὴν Πλαταϊδα ἔχετε, καὶ ἥρωες, ξυνίστορες ἔστε, ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως
" ἐκλιπόντων τῶνδε πρότερον ὃ ξυνώμοτον, ὅτι γῆν τήνδε ἤλθομεν· ἐν ᾗ οἱ πατέρες ἡμῶν
" δίξάμενοι ὑμῖν, Μήδων ἐκβάτησαν, καὶ παρέχεσθε αὐτοὺς θυμῷ ἀναγνίσασθαι τοῖς Ἕλ-

λησιν,

λησιν· ὅτε νεῶν, ὧν τι ποιαλμῶν, ἀδικήσομεν. προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα, ἃ τυγ-
χάνομεν· ξυνῳμόμενοι δὲ ἔστε, τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ἀρχουσι προτέροις, τὰ
δὲ πρόσφορα τυγχάνειν τοῖς ὅτι φέρεσι νομίμως. Τοσαῦτα ὑπισχνεισάμενοι, καθίσαν ἐς πολε-
μον τὸν τρωτόν. Ἐξεπίστασθε δὴ καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων τρόπον, οὕτω καλῶς καὶ προσηκόν-
τως ἔχοντα, ἕτερον αὐτῶν Ἀθηναίων, οὐ μάλιστα ἐπαμύνειν οἷς τῶν ἀλλοτρίων κρατοῦσι. τοῦτο δὲ
ἐστὶ θαυμαστὸν, ὅτι μιᾶς ἡμέρας ἀποκρίσεως τὸ αὐτὸ ἐγνωσμένον Ἀθηναίοις, ὃ μὲν ἔγνω
10 σας, ὃ δὲ μετεγνωκὼς, προσποιεῖσθαι τὸν μὲν τῶν Ἀθηναίων καὶ δραματικὸν, τῶν τὸν Ἀθηναῖον
ἀποκρινόμενον ποιεῖ· Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη, ὅτῳ τοιῷδε καθεστῶτας, ὅτι πολλὰ καὶ λέ-
γοντας καὶ δοκοῦντας βέπεσθαι. ἔστιν δὲ ὁ μῦθος ἐνθύμημα τοῦτο ἐστὶν Ἀθηναίων πόλεως ἄξιον, οὔτ' ὅτι τοιούτοις προσ-
γίγνεσθαι ἁρμόττον λέγεσθαι· Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὖθις μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν
Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξέρχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπρεπον πα-
ρέξομεν. τοῦτο δὲ ὅτιν ὁμολογουμένως τῷ ὅτι τὸν μηδὲν ἀδικοῦντας κρατεῖν· ὅτῳ
τε μηδετέρου τούτων ξύμεστι τὸν λόγον ἐπέχειν. οἷς ὅτι πίστιν· Οὔθ' ὑμᾶς ἐξιὼ-
40 μεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες, ἃ ξυνεστρατεύσατε· ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικηκότες,
λέγοντας, οἴεσθαι πείσειν· τὰ δυνατὰ δὲ ἕξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονεῖμεν μάλιστ' ἂν
σθαι. τοῦτο δέ ὅτιν, Ὑμεῖς μὲν ἀληθῶς φρονοῦντες ὅτι ἀδικεῖσθε, τῷ αἰτίῳ φέρεσθε, καὶ
εἴκετε· ἡμᾶς δ', οὐκ αἰνοοῦντες ὅτι ἀδικοῦμεν ὑμᾶς, τῆς ἀσθενείας ὑμῶν φειδόμεθα τῇ
βίᾳ. Τοῦτα γὰρ ἑκάτερος δυνατά. ἔστιν τῷ αἰτίαν ἀποδοῦναι τούτου βουληθεὶς, ὅτι-
λέγω· Ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται· δυνατὰ δ'
οἱ προύχοντες πράσσουσι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσι. βασιλεῦσι γὰρ Καρβάροις ταῦτα
πρὸς Ἕλληνας ἥρμοττε λέγειν· Ἀθηναίοις δ' πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὃς ἠλευθέρωσαν ἀπὸ

τῶν Μήδων, οὐκ ἰῶ τοιοῦτοι εἰρῆσθαι, ὅτι τὰ δίκαια τοῖς ἴσοις ἐστὶ τοιοῖς ἀλλήλοις, τὰ δὲ εἴαμα τοῖς ἰσχυροῖς τοιοῖς ἀσθενέσι. ὀλίγα δὲ τοιοῦτα τῶν Μηλίων ἀποκρινομένων, ὅτι καλῶς αὖ ἔχοι τοῖς Ἀθηναίοις τοιοῦτο τὸ δίκαιον, μὴ καὶ αὐτοῖ ποτὲ σφαλέντες ὑπ' ἄλλων, ὧν ἐξουσία θύωνται, καὶ τὰ αὐτὰ πάσχωσιν ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων, ἀποκρινόμενον ποιῆ τὸν Ἀθηναῖον. Ἡμεῖς γ' τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ὦ καὶ παυθῆναι, οὐκ ἀθυμοῦμεν
" τὴν τελευτήν· τοῦτο δ' αἰτίαν ἀποδιδόντα, ὅτι καθ' ὑπολύσωσιν αὐτῶν Λακεδαιμόνιοι τὸν ἀρχήν, συγγνώμην ἔξοισι, καὶ αὖθι πολλὰ ἐναντία τοιοῦτα τοιοῦσιν. Φησὶ δὲ καὶ τὸν λέξιν
" αὐτοῦ· Οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἀνῶν, ὡς τοῦ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δ' φοβοῖ τοῖς νικηθεῖσι. τοῦτο γ' ὅμοιον ἐστὶ τοῦ λέγειν, ὅτι τοῦδε τοῖς τυραννίοις ὑ μισοῦντα τύραννοι. οἷς ἐπιτίθησι· Καὶ
" τοῖ μὴν τούτῳ ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι. ὁ μόλις αὖ εἶπε τῶν καταπονηθέντων ὡς ἡ 10
λησῶν, ὧδεν ὑπτρεφόμενος τῆς μὴ τοῦτα ὑμφείας, ἡδεσάμενος ὑπιθυμίαις ὧν τοῦ παρόντι. ἔπειτ' ὀλίγων τῶν μεταξὺ ῥηθέντων ἀμοιβαίων, ἡ τῶν Μηλίων εἰς ὑπιόντα συλ-
" καταβαινόντων αἵρεσιν· Ὥστε δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς, φίλους μὲν ἐ) αἰτὶ πολεμίων,
" ξυμμάχοις δὲ μηδετέρων, οὐκ αὖ δέξοισθε; ἀποκρινόμενον ποιῆ τὸν Ἀθηναῖον· Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία μὲν, ἀσθενείας· ὃ δὲ μῖσος, δυνάμεως πα-
" ράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλοῦμεν. ὑθύμημα ποιεῖν καὶ σχολαῖος ἀπηγελμένον. εἰ δὲ ὃ νόημα βούλεταί τις αὐτοῦ σκοπεῖν, τοιόνδε ὅδ' ἐν· Ὅτι φιλοῦντες μὲν ἡμᾶς, ἀσθενεῖς φαίνεσθε τοῖς τῆς μῆσος ποιησείε· μισοῦντες δὲ, ἰσχυροί. ὁ γὰρ ζητοῦμεν δύνοια τῶν ὑπηκόων ἀρχήν, ἀλλὰ φόβῳ. τούτοις ἕτερα ποιοῦσι πάλιν ἀμοιβαῖα πρὸς ἕτερα καὶ πικρὰ, τῆς Μηλίους ὑποστῆται λέγοντας, ὅτι κοινὰς μὲν τύχας φέρεσιν οἱ πολέμιοι· καὶ ὃ μὲν εἶξαι δύνυς, 20
ἀνέλπιστον, μὴ δὲ τῷ δρωμένῳ ἔτι καὶ τῆς ἐλπίδος ὀρθῶς· ποιοῖς τοῦτα ποιῆ τὸν Ἀθηναῖον ἀποκρινόμενον λαβυρίνθων σχολιώτερα πρὸς τῆς ἐλπίδος, ὅτι κακῶ τοῖς ἀνθρώποις γινο-
" μένης, καὶ λέξιν ὅτως γράφων· Ἐλπὶς δὲ, κινδυνεύω ὀδαμοῦθεν ὅσα, τῆς μὲν ἀπὸ πλει-
" ονεξίας χρωμένους αὐτῇ, καὶ μὲν βλάπτει, ὁ καθεῖλε· τοῖς δὲ ἐς ἀπαν ὑπάρχον ἀναρρίπτουσι·
" δάπανος γὰρ φύσει, ἅμα τε γινώσκεται σφαλέντων· καὶ ὃν ὅταν ἔτι φυλάξεταί τις αὐτὸν
" γνωσθεῖσαν, ὀδὲ ἡρέπτει. ὑμεῖς, ἀσθενεῖς τε καὶ ὅτι ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλησθε πα-
" θεῖν, μηδ' ὁμοιωθῶσι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν αἰσθρωπείως ἔτι σώζεσθαι, ἐπιδόντ πιέζο-
" μένους αὖθις ὑπτιεῖπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ὅτι ἐς ἀφανῆς καθίσαντας, μαντικῶ τε καὶ
" ζρησμῶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται. Ταῦτα ὀδὲ οἶδα πῶς αὖ τις ἐπαινέ-
σθεν ὡς ποιησάντα εἰρῆσθαι στρατηγοῖς Ἀθηναίων, ὅτι λυμαίνεται τὰς αἰσθρωπείας ἡ τοῦ 30
τῶν θεῶν ἐλπὶς, καὶ ὅτε ζρησμῶν ὄφελος ὅτε μαντικῆς τοῖς βύσεβῆ καὶ δίκαιον ποιοῦντι τὸν βίον. εἰ γάρ τι ἀνῆρ τῆς Ἀθηναίων πόλεως, καὶ τῶτ' ἐν ποιοῖς ὀδεῖν ἐγκώμιον, ὃ τοῦ πρώτου ποιήματος, καὶ ἐν πρώτῃ χαρῷ τοῖ θεοῖς ἔπεσθαι, καὶ μηδὲν αὖθ μαντικῆς καὶ ζρησμῶν ὑπιτελῶν. λεγόντων τε τῶν Μηλίων ὅτι σωὶ τῇ τοῦδε τῶν θεῶν βοηθείᾳ, καὶ Λα-
119 κεδαιμονίοις πεποίθασιν, ὡς εἰ καὶ ἀφ' μηδὲν ἀνῆρ, ἀφ' ὁσῳοῦν τῶν αἰχμείων αὖθις ὀσπήσῃ, καὶ ὃ ποιόψεσθαι καὶ συγγενὴς ἀπολυμένους· αὐθαδέστερον ἔτι τὸν Ἀθηναῖον ἀποκρινόμενον εἰσάγ· Τῆς μὲν τοίνυν ποιοῖς τὸ θεῖον ὑμφείας ὀδ' ἡμεῖς οἰόμεθ' λελεῖφθαι· ὀδὲν γὰρ ἔξω τῆς αἰσθρωπείας, τῶν μὲν, εἰς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν δὲ, εἰς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δι-
" καιοῦμεθ' ἡ ποιοῦμεν. ἡγούμεθα γὰρ τό τε θεῖον δόξῃ, τοῦ αἰσθρωπείου τε σαφῶς ἀφ' ὑπάντων
" τοῦ φύσεως ἀναγκαίως, ὃ αὖ κρατῆ, ἄρχον. τούτων ὁ νοῦς ἐστ μὲν δεξείκαιος, καὶ τοῖς τοῦμ 40
δοκοῦσιν ἐμπείρως τῷ αὐδρὸς ἔχειν· καθυκλείεται δ' εἰς τοιοῦτόν τι πέρας· ὅτι ὃ μὲν θεῖον δόξῃ γινώσκουσιν ἄπαντες, τὰ δὲ ποιοῖς ἀλλήλοις δίκαια τῆς χοινῷ τῆς Φύσεως κρίνουσι νόμῳ. οὗτος δ' ἐστὶν, ἄρχον ὧν δυνατὰ ὡς κρατῆν. ἀκόλουθα καὶ ταῦτα τοῖς ποιοῦσι, καὶ οὔτε Ἀθηναίοις οὔτε Ἕλλησι πρέποντα εἰρῆσθαι. πολλοὺς δυνάμενος εἰς ἀμοιβὰς ὀδοκέσθαι, ὃ σωετὸν ἔχουσας πονηρόν· ἵνα μὴ πλείων ὁ λόγος ᾖμοιτό μοι τῷ μετέῳ, τῶν τελευταῖον ἔτι ποιοῖς ἥκιστα ὀδηλήμονα μόνιμον· ὧν ἀπαλλαπόμενος ἐκ τοῦ συλλόγου ὁ Ἀθηναῖος
" εἴρηκεν· Ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρὰ ὄντα ἐλπιζόμενα μέλλεται· τὰ δὲ παρόντα, βεβαίᾳ ποιοῖς

ποιοῖς τὰ ἤδη αὐτίβεβλημένα ὀδιηλύεσθαι. πολλῶ" γε ἀλογίαν φησὶ τῆς Ἀθηναίας παρέ- "
χειε, εἰ μὴ μεζησπάσθυοι [ἐπ] ἡμᾶς, ἀλλό τι τῶνδε σωφρονέστεροι γινώσεσθε. οἷς ὑπιτίθη- "
σιν· Οὐ γὰρ δὴ ὅτι γε τῶν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ ποιοῦσθοις κινδυνοις πλῆσαι Ἀθηναῖοι- "
σαν αὖ, θεσπτως αἰσχύνω βέβηκε. πολλοῖς γὰρ ποιορκηθέντες ἔτι ἐς οἷα φέροντα, ὃ αὖ- "
τοὺς καλοῦσθυον, ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμῃ ἐπεισάσαντο ἀσυνθεῖσι τῷ ῥήματος, ἔργῳ "
ξυμφορᾶς αὐηκέστοις ἐκείνας ποιοῦσθαι. τούτων τῶν λόγων ὅτι μὲν ὅτε αὐτὸς μετέσχεν ὁ "
συμφορᾶς, ταῦ συλλόγῳ τότε ὠδάτυχεν, ὅτε τῶν Ἀθηναίων αὖθις Ἀθηναίων ἡ Μη-
λίων ἥκασεν, ἐξ ὧν αὐτὸς ἐν τῇ ποιοῦ αὐτοῦ βίβλῳ ποιοῖ αὐτοῦ γράφῃ, μαθεῖν ῥᾴδιον· ὅτι μὲν τ
ὐ Ἀμφιπόλῃ στρατηίαν ἐξελαθεὶς τῆς πατρίδος, πόντα τὸν λοιπὸν τ πολέμου χρόνον ἐν
10 Θράκῃ διέτριψε. λείπει) δ' ἡ σκοπεῖν εἰ τοῖς τε ποιήγμασι ποιοῦσήκοντα, καὶ τοῖς σωμελη-
λυθόσιν εἰς τὸν σύλλογον ποιοῦσώποις ἁρμόττοντα πέπλαχε Θουκύδιον ἐχόμενον, ὡς εἴ τις
τὰ τῆς συμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, ὡς αὐτὸς ἐν τοῦ ποιοῦμίᾳ τῆς ἰσοτίας
ποιεῖρηκεν. ἀφ' οὗ ὡς ὥσπερ τοῖς Μηλίοις οἰκεῖοι καὶ ποιοῦσήκοντες ἦσαν οἱ ποιεῖ τῆς ἐλθθε-
ρίας λόγοι, ὧδε καλοῦντες τὰς Ἀθηναίους μὴ καταδυλοῦσθαι πόλιν Ἑλλωίδα μηδὲν
ἀμφισθύσαν εἰς αὖθις, ὅτως καὶ τοῖς Ἀθηναίων στρατηγοῖς πρέποντες ἦσαν οἱ ποιεῖ τῶν δι-
καίων, μήτ' ἐξεπίζειν ἐῶντες, μήτε λέγειν, ἀλλὰ τὸν τ βίας καὶ πλεονεξίας νόμον εἰσάγοντες,
καὶ ζῶν' ἐ) δίκαια τοῖς ἀσθενέσιν ἀποφαίνοντες, ὅσα τοῖς ἰσχυροτέροις δοκεῖ· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ
οἶμαι τοῖς ὀκ τ δυνατωτάτης πόλεως ὅτι ζῶ ἔζω πόλις ἀποτελοῦσθαι ἡγεμόσι ζῶν
ποιοῦσήκειν λέγεσθαι· οὐσῆ αὖ ἀξιώσαμι τοῖς μὲν μικροπολίζας καὶ μηδὲν ἔρχον ὑπιφανὲς
20 ἀποδειξαμένοις Μηλίοις, πλέονα τῶν καλῶν ποιεῖσθαι ποιοῦσιαν ἢ τῶν ἀσφαλοῦς, καὶ ποῶτα
ἑτοίμοις ἐ) τὰ δεινὰ ὑποφέρῃ, ἵνα μηδὲν ἄδηλον αὐαπκαθῶσι ποιοῦμῆ· τοὺς δὲ ποιοῦσελο-
μένους τῶν τε χώραν καὶ τῶν πόλιν ὀκλιτοῦ καὶ τὸν Περσικὸν πόλεμον Ἀθηναίους, ἵνα μη-
δὲν ἀρχὸν ὑπομείνωσιν ὑπίταγμα, τῶν ζῶντα ποιαιρουμένων ὡς αὐσήτων κατηγορῆν.
οἶομαι δ' ὅτι καὶ εἴ τινες ἀνῶν τῶν ἐντῶν Ἀθηναίων ζῶντα ἐπιχείρω λέγειν, ἐπαιτῶς
ὠὐεῖκῃ αὖ οἱ τὸν κοινὸν βίον ἐξημερώσαντες. ἐγὼ μὲν δὴ ἀφ' ζῶνος ζᾶς αἰτίας οὐκ ἐ-
παινῶ τὸν λόγον τῦτον, αὐτιπαρεξεπαίζων τὸν ἕτερον. ὁ ἐκείνῳ μὲν γὰρ, Ἀρχίδαμος ὁ Λακε-
δαιμόνιος δίκαιά τε ποιοκαλεῖται τοῖς Πλαταιεῖς, καὶ λέξιν λέγεται καθαρῶς καὶ σαφῆ, καὶ
οὐδὲν ἐχούσῃ ᾐῆμα βεβασανισμένον οὐδὲ αὐακόλουθον· ὁ τούτῳ δὲ, οἱ φερωμώτατοι τῶν
Ἑλλώνων αἴσχισα μὲν ὑπομήματα φέροισιν, ἀνδεσάτῃ δ' αὐτὰ ποιελαμβάνοισι λέξῃ·
30 εἰ μὴ ἄρα μνησικακῶν ὁ συλλοφὼς τῇ πόλῃ ἀφ' τῶν καταδίκλω, ζῶντα τὰ ὀνείδη κατε-
σκέδασεν αὐτοῖς, ἐξ ὧν ἄπφυλες μισήσῃ αὐτῶν ἐμελλον. ἀλλ' οἱ ποιοῦσηκότες τῶν πόλεων,
καὶ τηλικαύτας ὑπουσίας πισβυόμενοι, φερωῆν τε καὶ λέγειν ποιὸς ζᾶς πόλις ὑπὸ τῆς αὖ
παιτρίδος, ζῶντα κοινὰ ὑπολαμβάνοισιν ἄπφυλες εἶ) τῆς ἀποσελλύσης πόλεως αὐτός.
καὶ ποιεῖ μὲν τ ἀφ' λόγων ἅλις. τῶν δὲ δημηγοικῶν λόγων τεθαύμακα μὲν τὸν ὑπ τῆ
ὡρώτῃ βίβλῳ ῥηθέντα ὑπ Ἀθηναίας ὑπὸ Περικλέους ποιεῖ δ' μὴ εἰκειν Λακεδαιμονίοις,
τὸν ἔχοντα τῶνδε τῶν ἀρχῶν· Τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἰ- "
κειν Πελοποννησίοις· ὡς καὶ τοῖς ὑθυμήμασιν ἁρμοῦσθ μᾶλλον δαμονίως, καὶ ὅτε ὑπ τῶν "
συῴθεσιν τῶν μοείων, ὅτε ὑπ τῶν ὀξυφαλῶν τῶν χημαλισμῶν τ ἀναχαλούθων καὶ ζεβια-
σμένων ὑποχλοῦντα ζᾶς ἀκοὰς, πάσας δὲ ποιελληφότα ζᾶς ἀρετᾶς ὁπόσῳ γίγνονται ποιὸ
40 δημηγοικοί· καὶ τὰς ὑπὸ Νικίᾳ τῷ στρατηγῷ ῥηθείσας ὑπ' Ἀθηναίας ὑπὸ τ εἰς Σικε-
λίαν στραλείας· τῶν τε πεμφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ τοῖς Ἀθηναίοις ὅπιτολῶν, ὑπ ἡ χρήζῃ συμ-
μαχίας δῶῆς καὶ ἀφ' ὁδόχου, κάμμων ὁ σῶμα ὑπὸ νόσου· καὶ τῶν ποιδάκλησιν τῶν στρα-
πιωτῶν, ὧν ἐποιήσαθ ποιοῦ τῆς τελευταίας ναυμαχίας· καὶ τὸν ποιδαμυθητικὸν λόγον, ὅτε
ποιζῆ τῶν στραπιῶν ἐμῆγεν ἀπάγλη, ἀπολωλεκὼς ζᾶς τειήρης ἁπάσας· καὶ εἴ τινες εἰσὶν ἄλλαι
τοιαῦται δημηγοικαὶ καθαραὶ καὶ σαφεῖς, καὶ εἰς τὰς ἀληθινὰς ἀγῶνας ὅπιτήδειοι. ὑπὸ ἀ- 120
πάσας δὲ ζᾶς ὑπ ταῖς ἐπὰ βίβλοις φερομένας, τῶν Πλαταιέων ἀπολογίαν τεθαύμακα,
παρ' οὐδὲν ὅτως ἕτερον, ὡς ὁ μὴ βεβασανίσθαι μηδὲ" κἀλεπιτηδεῦ ἄλλ, ἀληθεῖ δέ πιν ὁ φυ-

σικῷ κεκοσμῆσθαι χρώματι. τά τε γὰρ ἐνθυμήματα πάθους ἐστὶ μεστὰ, καὶ ἡ λέξις οὐκ ἀποστρέφουσα τὰς ἀκοάς· ἥτε γὰρ σύνθεσις εὐεπὴς, καὶ τὰ σχήματα τῶν πραγμάτων ἴδια. ταῦτα δὴ τὰ Θουκυδίδου ζηλωτὰ ἔργα, καὶ ἀπὸ τούτων τὰ μιμήματα τοῖς ἱστοριογράφοις ὑποτίθεται λαμβάνειν. τὴν δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ, Περικλέους ἀπολογίαν, ἣν ὑπὲρ αὐτοῦ διετίθετο, δυσχεραινόντων Ἀθηναίων ὅτι τὸν πόλεμον ἔπεισεν αὐτοὺς ἀναλαβεῖν, οὐχ ὅλην ἐπαινῶ· οὐδὲ τὰς περὶ τῆς Μιτυληναίων πόλεως δημηγορίας, ἃς διέθετο Κλέων καὶ Διόδοτος ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ· οὐδὲ τὴν Ἑρμοκράτους τοῦ Συρακουσίου πρὸς Καμαριναίους· οὐδὲ τὴν Εὐφήμου τοῦ πρεσβευτοῦ τῶν Ἀθηναίων τὴν ἐναντίαν ταύτης· οὐδὲ τὰς ὁμοίας ταύταις. οὐ γὰρ ἀνάγκη πάσας ἐξαριθμεῖσθαι τὰς εἰς τὸν αὐτὸν κατεσκευασμένας τῆς διαλέκτου χαρακτῆρα. ἵνα δὲ μὴ δόξῃ τις φάσεις ἀναποδείκτους με λέγειν, πολλὰς παρέχεσθαι πίστεις δυνάμενος, δυσὶν ἀρκεσθήσομαι δημηγορίαις, ἵνα μὴ μακρὸς ὁ λόγος γένηται, τῇ Περικλέους ἀπολογίᾳ, καὶ τῇ Ἑρμοκράτους πρὸς Καμαριναίους κατηγορίᾳ κατὰ τῆς Ἀθηναίων πόλεως. ὁ μὲν οὖν Περικλῆς ταῦτα λέγει· Καὶ προσδεχομένῳ μοι τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἐς ἐμὲ γεγένηται· αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας· καὶ ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε, ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε. ταῦτα Θουκυδίδῃ μὲν, γράφοντι περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐν ἱστορικῷ σχήματι, προσήκοντα ἦν· Περικλεῖ δὲ, ἀπολογουμένῳ πρὸς ἠρεθισμένον ὄχλον, οὐκ ἦν ἐπιτήδεια εἰρῆσθαι· καὶ ταῦτα ἐν ἀρχαῖς τῆς ἀπολογίας, πρὶν ἑτέροις τισὶν ἀπομειλίξασθαι λόγοις τὰς ὀργὰς τῶν εἰκότως ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἀχθομένων, τετμημένης μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων τῆς κρατίστης γῆς, πολλοῦ δὲ κατὰ τὸν λοιμὸν ἀπολωλότος ὄχλου, τὴν δ' αἰτίαν τῶν κακῶν τούτων τοῦ πολέμου παρεσχηκότος, ὃν ὑπ' ἐκείνου πεισθέντες ἀνεδέξαντο. σχῆμά τε οὐ τοῦτο τῇ διανοίᾳ πρεπωδέστατον ἦν τὸ ἐπιτιμητικὸν, ἀλλὰ τὸ παραιτητικόν. οὐ γὰρ ἐρεθίζειν προσῆκε τὰς τῶν ὄχλων ὀργὰς τοὺς δημηγοροῦντας, ἀλλὰ πραΰνειν. τούτοις ἐπιτίθησι διάνοιαν, ἀληθῆ μὲν καὶ δεινῶς ἀπηγγελμένην, οὐ μέντοι γε τῷ παρόντι καιρῷ χρησίμην· Ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι, φησί, πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἁθρόαν δὲ σφαλλομένην. καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτὸν, διαφθειρομένης τῆς πατρίδος, οὐδὲν ἧσσον ξυναπόλλυται· κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ, πολλῷ μᾶλλον διασώζεται. εἰ μὲν γὰρ ἴδια τινὲς ἐβλάπτοντο τῶν πολιτῶν, εὐτύχει δὲ τὸ κοινὸν, καλῶς ταῦτ' ἔλεγεν· ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ἦσαν ἅπαντες, οὐκέτι καλῶς. οὐδὲ γὰρ ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπὶς, ὅτι ταῦτα πρὸς ἀγαθοῦ τῇ πόλει γενήσεται τὰ δεινὰ, βέβαιον εἶχέν τι. ἀφανὲς γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ μέλλον· καὶ πρὸς τὰ παρόντα, τὰς περὶ τῶν ἐσομένων γνώμας αἱ τύχαι τρέπουσι. τούτοις ἐπιτίθησιν ἔτι φορτικωτέραν διάνοιαν, καὶ ἥκιστα τῷ παρόντι καιρῷ πρέπουσαν· Καί τοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε ὃς οὐδενὸς οἴομαι ἥσσων εἶναι γνῶναί τε τὰ δέοντα, καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα· φιλόπολίς τε, καὶ χρημάτων κρείσσων. θαυμαστὸν γὰρ εἰ Περικλῆς, ὁ μέγιστος τῶν τότε ῥητόρων, ἠγνόει τοῦτο, ὃ μηδεὶς ἂν τῶν ἐχόντων μέτριον νοῦν ἠγνόησεν, ὅτι πανταχῇ μὲν οἱ μὴ τεταμιευμένως ἐπαινοῦντες τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς, ἐπαχθεῖς τοῖς ἀκούουσι φαίνονται· μάλιστα δ' ἐν τοῖς πρὸς τὰ δικαστήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας ἀγῶσιν· ἐν οἷς γε δὴ μὴ περὶ τιμῶν αὐτοῖς ἐστιν, ἀλλὰ περὶ τιμωριῶν ὁ κίνδυνος. τότε γὰρ οὐκ ἐπαχθεῖς μόνον εἰσὶν ἑτέροις, ἀλλὰ καὶ δυστυχεῖς ἑαυτοῖς, ἐμβαλούμενοι τὸν παρὰ τῶν πολλῶν φθόνον. ὅταν δὲ τοὺς αὐτούς τις ἔχῃ δικαστάς τε καὶ κατηγόρους, μυρίων αὐτῷ δεῖ δακρύων τε καὶ οἴκτων εἰς αὐτὸ τοῦτο, πρὸς τὸ μετ' εὐνοίας ἀκουσθῆναι. ὁ δὲ δημαγωγὸς οὐκ ἀρκεῖται τούτοις· ἀλλ' ἐπεξεργάζεταί τε τούτοις, καὶ μεταφράζει τὰ ῥηθέντα. Ὅ τε γὰρ γνοὺς, φησί, καὶ μὴ σαφῶς διδάξας, ἐν ἴσῳ εἰ καὶ μὴ ἐνεθυμήθη· ὅ τε ἔχων ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει δύσνους, οὐκ ἂν ὁμοίως τι οἰκείως φράζοι. προσόντος δὲ καὶ τοῦδε, χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἑνὸς ἂν πωλοῖτο. οὐκ οἶδ' εἴ τις ἂν ὁμολογήσειεν, ὥσπερ ἀληθῆ ταῦτα ἦν, οὕτως καὶ προσήκοντα εἶναι ὑπὸ Περικλέους ἐν Ἀθηναίοις ἠρεθισμένοις πρὸς αὐτοὺς λέγεσθαι. ἦν δέ γε οὐχ ἡ τῶν κρατίστων ἐνθυμημάτων τε καὶ

νοημά-

νοημάτων εὕρεσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀξία σπουδῆς, εἰ μὴ καὶ τοῖς πράγμασιν εἴη προσήκοντα, καὶ τοῖς προσώποις, καὶ τοῖς καιροῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν· ἀλλ' ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ἔφην, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀποδεικνύμενος ὁ συγγραφεὺς, ἣν εἶχεν περὶ τῆς Περικλέους ἀρετῆς, παρὰ τόπον ἔοικεν εἰρηκέναι ταῦτα. ἐχρῆν δέ γε αὐτὸν μὲν ὅ τι βούλεται περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἀποφαίνεσθαι, τῷ δὲ κινδυνεύοντι τοὺς ταπεινοὺς καὶ παραιτητικοὺς τῆς ὀργῆς ἀποδοῦναι λόγους. τοῦτο γὰρ ἦν πρέπον τῷ μιμεῖσθαι βουλομένῳ συγγραφεῖ τὴν ἀλήθειαν. ὀχληρὰ δὲ κἀκεῖνα τὰ μειρακιώδη καλλωπίσματα τῆς λέξεως, καὶ τὰ πολύπλοκα τῶν ἐνθυμημάτων ὀνόματα· Ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε, [καὶ ἀμύνεσθαι] μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. φρόνημα μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δειλῷ τινι ἐγγίνεται· καταφρόνησις δὲ, ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων προέχειν, ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος, ὀχυρωτέραν παρέχεται· ἐλπίδι τε ἧσσον πι- 121
στεύει, ἧς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς· γνώμῃ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια. τά τε γὰρ φρονήματα ψυχρότερά ἐστι, καὶ τῆς Γοργίου προαιρέσεως μᾶλλον οἰκειότερα· ἥτε τῶν ὀνομάτων ἐξήγησις ἀμφοτέρων, σοφιστικὴ καὶ ἀπειρόκαλος· ἥτε τόλμα, ἣν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ σύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ὀχυρωτέραν παρέχεται, τῶν ἡρακλειτείων σκοτεινῶν ἀσαφεστέραν ἔχει τὴν δήλωσιν· ἥτε τῆς ἐλπίδος ἐν τῷ ἀπόρῳ ἰσχὺς, καὶ ἡ τῆς γνώμης ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων βεβαιοτέρα πρόνοια, ποιητικώτερον περιπέφρασται. βούλεται γὰρ λέγειν, ὅτι δεῖ τῇ γνώμῃ πιστεύειν μᾶλλον, ἣν ἐκ τῶν παρόντων λαμβάνομεν, ἢ ταῖς ἐλπίσιν, ὧν ἐν τῷ μέλλειν ἐστὶν ἡ ἰσχύς. ἤδη δ' ἔγωγε κἀκεῖνο ἐνεθυμήθην, ὅτι παραμυθούμενος τὴν ὀργὴν τὴν κατειληφυῖαν αὐτοὺς ἐπὶ ταῖς παρούσαις συμφοραῖς, ὧν αἱ πλείους παράλογοί τε συνέβησαν αὐτοῖς καὶ ἀπροσδόκητοι, καὶ παρακαλῶν τὰς συμφορὰς γενναίως ὑφίστασθαι, μὴ ἀφανίζοντας τὴν τῆς πόλεως ἀξίωσιν· ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια, τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι. καὶ μετὰ τοῦτο διεξελθὼν, ὅτι τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν βεβαίως ἔχοντες, οὔτε ὑπὸ βασιλέως, οὔτε ὑπὸ Λακεδαιμονίων, οὔτε ὑπ' ἄλλου ἀνθρώπων ἔθνους οὐδενὸς καταλυθήσονται· ὧν ἡ πίστις οὐχ ἡ παροῦσα ἦν, ἀλλ' ἡ μέλλουσα· οὐδ' ἐν τῇ προνοίᾳ τὸ βέβαιον ἔχουσα, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐλπίσιν. ἔπειτα τούτων ἐπιλαθόμενος, ἀξιοῖ μή τις πιστεύειν τῇ ἐλπίδι, ἧς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς· ἐναντία γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις· εἴ γε δὴ τὸ μὲν λυποῦν τὴν αἴσθησιν εἶχεν ἤδη παροῦσαν, τῆς δ' ὠφελείας ἡ δήλωσις ἔτι ἀπῆν. ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα οὐκ ἐπαινῶ οὔτε κατὰ τὸ πραγματικὸν μέρος, οὔτε κατὰ τὸ λεκτικὸν, οὕτως ἐκεῖνα τεθαύμακα, ὡς νενοημένα τε ἀκριβῶς, καὶ ἡρμηνευμένα περιττῶς, καὶ συγκείμενα ἡδέως· Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται τὰ ἄλλα εὐτυχοῦσι, πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι. εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν, ἢ εἴξαντας εὐθὺς τοῖς πέλας ὑπακοῦσαι, ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος. καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι, καὶ οὐκ ἐξίσταμαι· ὑμεῖς δὲ, μεταβάλλετε· ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλειν δὲ κακουμένοις. καὶ ἔτι ἐκεῖνα· Δουλοῖ γὰρ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον καὶ [τὸ] ἀπροσδόκητον, καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον· ὃ ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένηται. ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας, καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους, χρεὼν καὶ ταῖς συμφοραῖς ἐθέλειν ὑφίστασθαι, καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφανίζειν· ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι τῆς τε ὑπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι, ὅστις ἂν μαλακίᾳ ἐλλείπῃ, καὶ τῆς μὴ προσηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον. καὶ ἔτι τὰ διεγείροντα τὰς ψυχὰς τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τὸ φρόνημα τὸ πάτριον, ταυτί· Τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν, ᾧ ὑπὲρ ἅπαντας ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν, καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους, ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν· μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως καὶ κινδύνου, ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε. ἧς οὐδ' ἐκστῆναι ἔτι ὑμῖν ἐστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεται. ὡς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτὴν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον. καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· ὅσα τάς τε ἐξαλλαγὰς τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν σχημάτων μετρίας ἔχει, καὶ οὔτε περιέργους, οὔτε δυσπαρακολουθήτους. ἐκ δὲ τῆς Ἑρμοκράτους δημηγορίας ἐπαινεῖν μὲν ἔχω ταῦτα τὰ κα-

" τορθώμασι τῆς συγγραφέως. Ἀλλ' ὁ γὲ δὴ τῶν [τ] Ἀθηναίων δικαστηρίων ἕκαστον πό-
" λιν νυνὶ ἡκούσθη ἀποφαινοῦντες ἐν εἰδόσιν ὅσα ἀδικεῖ· πολὺ γ' μᾶλλον ἡμᾶς αὖθις αἰτιασό-
" μενοι, ὅτι ἔχοντες τὰ δαιδαλεύματα τῆ ἐκεῖ Ἑλλάνων, ὡς ἐθελώθησαν ὄντ' ἀμιῶντες σφί-
" σιν αὐθις· ἢ νυνὶ ἐφ' ἡμᾶς ταῦτα παρόντα σοφίσματα, Λεοντίνων τε ξυγγενεῖς κατοικίσῃς,
" ἢ Αἰγεσταίων ξυμμάχων ὄντων εἰκότως ξυγραφέντες βαλόμεθα τοσοῦτον δεῖξαι αὐ-
" τοῖς, ὅτι ὄντ' Ἴωνες ταῦτα εἰσιν, οὐδὲ Ἕλληνες πάντοι κατὰ νησιῶται, ἢ δεκαετίαν ἢ Μῆδον, ἢ ἕνα
" γέ τινα ἀεὶ μεταβάλλοντες δηλοῦσιν· ἀλλὰ Δωριεῖς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς Πελο-
" ποννήσου τῶν Σικελίαν οἰκισμῶντες. ἢ μόνοι μένουσιν ἕως ἂν ἕκαστοι χρῆ πόλις ληφθῶμεν· εἰδότες ὅτι
" ταῦτα μόνον ἀλυτοῦ ἐσμέν. Ταῦτα γὰρ ὦν τῷ σαφεῖ καὶ καθαρῷ τῆς Δημοκλέους τρόπῳ λε-
γόμενα τοσοῦτον ἐλήφει καὶ ὁ τάχος, καὶ ὁ κάλλος, καὶ τὸν τόνον, καὶ τῶν μεγαλοφρέπειαν, καὶ τῆ 10
δεινότητα· καὶ πάντοις ὄντων ἀναγωνίσματος· οἷς ἂν καὶ ὦν δικαιολείῳ χρήσαιτό τις, καὶ ὦν ὄκ-
" κλησίαις καὶ φίλοις Δημοκλεμένους. καὶ ἔτι τοσοῦτος τούτοις ἐκείνα· Εἰ τέ τις φθονῶ μᾶν, ἢ καὶ
" φοβῆται· ἀμφότερα γὰρ πάσι πάσχει τὰ μείζω· Δημοσθένης δὲ αὐτὰ ταῦτα συσκιάσας κακωθῶναι
" μᾶν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βάλεται· τοσοῦτος θαῦμα ἔνεκα τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας, ὄκ ἀθρω-
" πείας δυνάμεως ὄκλησιν ἐλπίζῃ. ὁ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ὀργυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν
" αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν ἡγεῖσθαι. καὶ τὰ ὀργὶ τελευτῆ κείμενα τῶν λόγων. Δεόμεθα οὖν καὶ
" μὴ τοσοῦτος [ἅμα,] εἰ μὴ πείσομεν, ὅτι ὀργιζόμεθα μᾶν ὄντ' Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων·
" τοσοῦτος δόμεθα [ὃ] ὑφ' ὑμῶν Δωριεῖς Δωριέων. καὶ εἰ καταφρέψονται ἡμᾶς Ἀθηναῖοι, ταῖς
" μᾶν ἡμετέραις γνώμαις κρατήσωσι, τῷ δὴ αὐτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται, καὶ τῆς νίκης ὄκ
" ἄλλόν τινα ἄθλον ἢ τὸν τῶν νίκων τοσοῦτος λήψονται. Ταῦτα μᾶν δὴ, καὶ τὰ τοσοῦτος πλή- 20
σια τούτοις, καλὰ καὶ ζῆλα ἄξια ἡγούμην· ἐκεῖνα δ' ὄκ οἶδ' ὅπως αὖ ἐπαμέσαμι· Ἠκουσι
" γὰρ ἐς τὸν Σικελίαν, τοσοῦτος φάσκοντες μᾶν, ἢ πυθόμενοι· Δημοσία δὲ, ὡς πρότερ' ὑπομνήμαν.
" καί μοι δοκοῦσιν ὁ Λεοντίνοις ὄκλεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον ἐξοικίσαι. ψυχρὰ γὰρ
" ἡ παρονομασία, καὶ ὁ τοσοῦτος βαθὺς τάφος, ἀλλ' ὀπτῆσι δύσιν. καὶ ἔτι τὰ πεπλεγμένα καὶ
122 " πολλὰς ταῖς ἕλιξας ἔχοντα ῥήματα ταυτί· Καὶ ὁ τοῦ τῆς ἐλευθερίας ἀρχαῖος, ὅτε " οἵδε τ' Ἕλ-
" λῶν, ὅτε οἱ " Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν, τῷ Μήδῳ αὐτέσησαν· τοῦ δ' [τῦ,] οἱ μᾶν σφίσιν, ἀλλὰ
" μᾶν ἐκείνῳ, καλῶς δ' ὑλώσεως· οἱ δ', ὅτι δεκαετοῦ μεζόλη, ὄκ ἀξιωετέρτερος, [κακοξιωε-
τέρτερος.] δέ. καὶ ἔτι ὃ καπακρὲς τῆς μεταγωγῆς ἔκ γε τῦ πληθιωτικοῦ εἰς ὃ ἑνικὸν, καὶ ὄκ
" τῦ τοῦ τοσοῦτος λόγου εἰς ὃ τῦ λέγοντος τοσοῦτον. Καὶ εἰ τῳ ἄρα παρέσηκε, τὸν μᾶν
" Συρακούσιον, ἑαυτὸν δ', οὐ πολέμιον εἶ) ὧ Ἀθηναῖοι· καὶ δεινὸν ἠγεῖται ὑπὸρ γε τῆς ἐμῆς 30
" κινδυνεύειν· σὺ θυμοῦ, ἵνα οὐ τοῦ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, σὺν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτῦ ἅμα σὺ τῇ ἐμῇ
" μαχούμενος· τοσούτῳ γ' καὶ ἀσφαλέστερον, ὅσον οὐ τοσοῦτος ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμα-
" χον ἐμὲ, καὶ ὄκ ἔρημος, ἀγωνιεῖται· τὸν τε Ἀθηναῖον, μὴ τῶν δ' Συρακουσίοις ἔρθραν κολά-
σασθαι. Ταῦτα γὰ καὶ μφεσικιώδη καὶ τοσοῦτος ἔργα, καὶ τῶν λεγομένων αἰνιγμάτων ἀσαφέ-
" στερα. καὶ ἐκεῖνα ἔτι τοσοῦτος τούτοις· Καὶ εἰ " γνώμη ἀμάρτοι, τοῖς αὐτῦ κακοῖς ὀλοφυρεῖς, τάχ'
" ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτὲ βεβληκεῖν αὐτὸς φθονῆσαι· ἀδυνάτου γ' τοσοῦτος μᾶν, καὶ μὴ
" τῶν αὐθις κινδύνως οὐ τοσοῦτος τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ τοσοῦτος τῶν ἔργων ἐβελήσαιλα τοσοῦτος λαβῆν.
" οἷς ὀπτῆσιν ὧδε μφεσικίῳ τοσοῦτον ὀπτῆ φώνημα· Λόγῳ μᾶν γὰ, τῷ ἡμετέραν δυνά-
" μιν σώζοι αὖ τις· ἔργῳ δὲ, τῷ ἑαυτῦ σωτηρίαν. ἔστι δὲ καὶ δῆλα ὦν τῇ δημηγορίᾳ ταύτῃ
μέμψεως ἄξια· τοσοῦτος ὧν ὧδε δέομαι τὰ πλείω λέγῃ· ἰκανῶς δὲ οἶομαι καὶ Δημοσθένην 40
φανερὸν πεποιηκέναι ὃ τοσοσκεῖμενον, ὅτι τῆς Θουκυδίδου λέξεως κρατῆσαι μᾶν ὀργὶ ἔστιν ἡ μεσίως
σκιαβεβηκυῖα τὰ σεμνῆ, καὶ ταῖς τοσούταις καὶ αὐαλαμπάσι ἀρεταῖς φυλάσσουσα· χείρων γ', ἢ
λαμβάνουσα πολλῷ σκληροτέρῳ ὄκ τῶν κοινῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων εἰς τὰ ξένα καὶ
βεβιασμένα καὶ αὐαχαλούμενα· δι' ὧν οὐδὲν τῶν ἀγαθῶν ἀρετῶν οὐδὲ μία τῷ ἑαυτῆς ὀπτι-
δείκνυται δύναμιν. οὔτε γὰ ὦν ταῖς ὄκκλησίαις χρήσιμον ὀργὶ τοῦτο ὃ γλῶσ τῆς φράσεως, ὦν
αἷς τοσοῦτος εἰρώνης καὶ πολέμου καὶ νόμων εἰσφορᾶς καὶ πολιτείαν κόσμου, καὶ τῶν ἀγῶν τῶν κοι-
νῶν καὶ μεγάλων αἱ πόλις βουλεύσηται σωμένουσι, οὔτ' ὦν τοῖς δικαστηρίοις, ἔνθα τοσοῦτος

Δαναΐδου

θανάτου καὶ φυγῆς, καὶ ἀτιμίας, καὶ δεσμοῦ, καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεως, οἱ λόγοι τοσοῦτος τοῖς
αὐξηφόρας τῶν ὑπὸρ τούτων ἐξουσίαν λέγονται, αἱ λυποῦσι τὸν πολίτικὸν ὄχλον, ὄκ ὄντα
τῶν τοιούτων ἀκουσμάτων ὦν ἐφ· οὐδ' ὦν ταῖς ἰδιωτικαῖς ὁμιλίαις, ὧν αἷς τοσοῦτος τῶν βιωτικῶν
ἀμελοῦμεθα πολίται ἢ φίλοις ἢ συγγενέσι, διηγούμενοι τῶν συμβεβηκότων ἑαυτοῖς, ἢ
συμβουλεύομενοι τοσοῦτος τινος τῶν ἀναγκαίων, ἢ νουθετοῦντες, ἢ τοσοῦτος καλοῦντες, ἢ σωπεύδομε-
νοι τοῖς ἀγαθοῖς, ἢ σωνηγορεῦντες τοῖς κακοῖς· ἐὰ γὰ λέγῃ ὅτι τῶν ὄντως Δημοκρατουμένων οὐδὲ
αἱ μητέρες αὖ ὧ οἱ πατέρες αὐτάρκοιντο ἀμφ' τ' ἀνδίαν· ἀλλ' ὥσπερ ἀνῆρ ἔθνους γλώσσης ἀκού-
ουσες, τῶν ἑρμηνευσόντων αὖ δεηθεῖεν. Ταῦτά ὅτιν ἃ τοσοῦτος τῷ συγγραφέως ἐπείσθω. μὴ
πάσης ἀληθείας εἰρημένα, μ' τ' ἐμοὶ δυνάμιν. αὐάγκη δὲ ὧ τὰ λεγόμενα ὑπὸρ αὐτῶν τοῖν τῶν ὑπ' ἄλλων τοσοῦτος
ἐξεπάσαι Δημοκράτους, ἵνα μηδὲν παρέκεινα δοκῶ. ὅτι μᾶν οὖν ὅτ' εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας δίδου λεγό-
ὀπτιδήμος ὅστιν, ὅτ' εἰς τὰς ὁμιλίας ταῖς βιωτικὰς ὅτος ὁ χαρακτὴρ, ἁπάντων ὁμολογήσουσιν οἱ μετα.
μὴ διεφθαρμένοι τῶν Δημόνοιαν, ἀλλ' ὧν τῇ μ' φύσιν ταῖς αἰσθήσ ἔχοντες. ὀπτιχέουσι δέ
τινες ὄκ ἀδόξοι σοφισ· ἀὶ λέγειν, ὅτι τοῖς μᾶν τοσοῦτος ταῖς ὀχλικαῖς σπουδαῖς παρεσκευασμένοις
ὧ τὸ δίκαια λέγεσιν, ὄκ ἔστιν ὀπτιδήμος ὅτος ὁ χαρακτὴρ· τοῖς δὲ ταῖς ἰσοτικαῖς τοσοῦτος ἁμαρ-
τείας σκιαφέρουσιν, αἷς μεγαλοφρεπείας τε δ' καὶ σεμνολογίας καὶ καταπλήξεως, πάντος
μᾶλιστα τοσοῦτος ταῦτα ἀσκῆ τῶν φράσιν, τῶν γλωττηματικεῖν τε, καὶ ἀπηρχαιωμένων
καὶ ξοπικῶν, καὶ ὀξηλλαγμένων τῶν ὦν ἔθει ῥημάτων, ὅτι δ' ξένον καὶ τοσοῦτον· ὁ γὰ ἀ-
γοραίοις ἀνθρώποις, ὁσ' ὀπτιφοίτοις ἢ χρεστέχναις, οὐδὲ τοῖς ἀγῶσι, οἱ μὴ μετέχουν ἀγωγῆς
ἐλευθερίας, ταῦτας κατασκιάζεσθαι ταῖς γραφάς· ἀλλ' αἰδράσι ὀχὰ τῶν ἐγκυκλίων μά-
20 θημάτων· ὅτι ῥητορικῶν τε καὶ φιλοσοφίαν ἐπιλυόσιν, οἷς οὐδὲν φαίνεται τούτων ξένον.
ἤδ' ἡ δέ τινες ἐπεχείρησαν λέγειν ὡς ὁ τῶν μᾶν ἑαυτὸν ἐσκοπῶν σχολάζόμενος ὁ συγγραφεὺς, ὅτ-
τως ἔγραφε ταῖς ἰσοτείας, ἀλλὰ τῶν καθ' ἑαυτὸν ὄντων, οἷς ὧν ὁ Δημόκλειτος χρήσιμος ὅτος ὁ
χαρακτὴρ· ὅτ' εἰς τὰς συμβουλευτικοὺς, ὅτ' εἰς τοὺς δικανικοὺς ἀγῶνας, ὧν οἷς οἱ τ' ὄκκλη-
σιάζοντες, καὶ οἱ δικάζοντες, ὧν οἷσς ὁ Θουκυδίδης ὑπ' ἐθέτο, σωμέρχονται. τοσοῦτος μᾶν οὖν
τοὺς οἰομένους μόνων εἶ τῶν δυναδύτων, ἀναγωνίων τε καὶ σωφρονῶν τῶν Θουκυδίδου δρέ-
λεκτον, ταῦτα λέγω ἔχω, ὅτι ὃ τοῦ τοσούτου ἀναγκαῖόν τε καὶ χρήσιμον ἅπασιν. οὐδὲν γὰ
ἀναγκαιότερον ἡδοιτο, οὐδὲ πολυωφελέστερον· ἀναγοῦσιν ὄκ ὃ κοινὸ ὀλίγων πρυτάπα-
σιν αὐθεφάτων τοῦτο ποιοῦντες, ὥσπερ ὦν ταῖς ὀλιγαρχομένοις ἢ τυραννευομέναις πόλεσιν.
βιαριθμητοὶ γὰρ τινες εἰσὶν οἱ πρῶτα τὰ Θουκυδίδου συμβαλεῖν δυνάμενοι, κὴ ὅσ' ὅτοι χρεὶς
30 ὀξηγήσεως γραμματικῆς ἕνια. τοσοῦτος ὄ ὀρθῶς ὁρῶσιν τὸν ἀρχαῖον ὄλον ἀναφέροντας τῶν Θουκυ-
δίδου δρέλεκτον, ὡς δ' τότε αὐθρώποις ὅσαν σωμένη, δεσποτῶν ἀπέρχεσθαι μοι λόγος κὴ σαφῆς,
ὅτι πολλῶν ἡμερῶν Ἀθηναίοις κτ' τ' Πελοποννησιακῶν πόλεμον ῥητορῶν τε κὴ φιλοσόφων,
οὐδεὶς αὐτῶν κέχρηται ταύτῃ τῇ Δημοκλείτῳ, ὅσ' οἱ τοσοῦτος Ἀνδοκίδου κὴ Ἀντιφῶντα κὴ Λυ-
σίαν ῥήτορες, ὑῶ οἱ τοσοῦτος Κεντίαν κὴ Ἀντιδόντα κὴ Ξενοφῶντα, Σωκρατικοί. ὄκ δ' ἢ τούτων ἁ-
πάντων δῆλός ὅστιν αὐτὸς τοσοῦτος ὀπτιδεικνύκως ταύτῃ τῇ ἑρμηνείαν, ἵνα Δημοκράτης
τὰς δήμους συγγεφεῖς. ὅταν μᾶν οὖν τεταμιευμένως αὐτῇ χρήσηται καὶ μετείως, θαυμα-
σός ὅστ, κὴ οὐδὲ συγκριτικὸς ὑσ' ἑτέρῳ· ὅταν γ' καπακόρως κὴ ἀπφεσκάλως, μήτε τὰς καιρὰς
ὑφορῶν, μήτε τῶ ποσότητα ὁρῶν, μεμπτός. ἐγὼ γ' ὅτε αὐχμηρὰν κὴ ἀκόσμητον κὴ ἰδιωτι-
κὴν τ' ἰσοεικῶν ἐ) τοσχηματείαν ἀξιώσαμ' αὖ, ἀλλ' ἔχυσαν τι κὴ ποιητικὸν· ὅτε πάντε- 123
40 πᾶσι ποιητικοῖς, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον σκεβεβηκέναι τ' ὦν ἐφ'. αἰναιρὸν γὰ ὁ κόρος, καὶ τῶ πάνυ ἀη- "
δῶν· ἡ γ' συμμετεία, πάντα χῆ χρήσιμον. εἷς ἔτι μοι καταλείπεται λόγος τοσοῦτος τῶ μιμη- "
σαμένων τὸν αὐδρα, ῥητόρων τε κὴ συγγεφέων, ὥσπερ τις κὴ δῆμος, εἰς τ' σωτελέσαν τ' ὑπο- οἱ Θουκυδί-
δέσεως, ὄκνον δέ τινα κὴ πολλῷ βλάβεσθαι ἡμῖν παρέχων, μήτινα τοσοῦτος χωρὶς ἀφορμῶν δου μιμη-
ὀξεβολῆς τοῖς πρῶτα συνεφαίνῃν εἰωθόσιν, ἀλλοτείαν τῆς ὀπτικείας ἢ κεχρῆσθαι κὴ τοσοῦτος σαμένοι.
λόγοις κὴ τοσοῦτος τὰ ἤδη· οἷς τάχα βασκήσουν τι κὴ κακόηθες τοσοῦτο διξόμενοι, εἰ τῶς μὴ κα-
λῶς τῇ μιμήσ χρησαμένῳ τοσοῦτος παρεχόμεθα ταῖς γραφαῖς αὐτῶν, ἐφ' αἷς μέγιστον
ἐφρόνουν ἐκεῖνοι, κὴ δι' ἃς πλεῖστος τε μεγάλους ἐκτήσαντο, κὴ δόξης λαμπρᾶς κατῆξιώθησ.

ἵνα δὲ μηδεμία ὑποψία καθ' ἡμῶν τοιαύτη γένηται, τὸ μὲν ἐπιτιμᾶν τισι καὶ μέμφεσθαι τῶν ἡμαρτημένων αὐτοῖς, ἐάσομεν· περὶ δὲ τῶν κατορθωσάντων ἐν τῇ μιμήσει, μικρὰ προσθέντες ἔτι, καταπαύσομεν αὐτοῦ τὸν λόγον. συγγραφέων μὲν οὖν ἀρχαίων, ὅσα κἀμὲ εἰδέναι, Θουκυδίδου μιμητὴς οὐδεὶς ἐγένετο, κατὰ ταῦτά γε καθ' ἃ δοκεῖ μάλιστα τῶν ἄλλων διαφέρειν, κατὰ τὴν γλωσσηματικὴν καὶ ἀπηρχαιωμένην, καὶ ποιητικὴν καὶ ξένην λέξιν, καὶ κατὰ τὰς ὑπερβατοὺς καὶ πολυπλόκους, καὶ ἐξ ἀποκοπῆς πολλὰ σημαίνειν πράγματα βουλομένας, καὶ διὰ μακροῦ τὰς ἀποδόσεις λαμβανούσας νοήσεις· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις κατὰ τοὺς σκαιοὺς καὶ πεπλανημένους ἐκ τῆς κατὰ φύσιν συζυγίας, καὶ οὐδ' ἐν ἁπάσῃ ποιητικῇ χώραν ἔχοντας σχηματισμούς, ἐξ ὧν ἡ πάντα λυμαινομένη τὰ καλά, καὶ σκότον παρέχουσα ταῖς ἀρεταῖς ἀσάφεια παρῆλθεν εἰς τοὺς λόγους. ῥητόρων δὲ Δημοσθένης μόνος, ὥσπερ τῶν ἄλλων ὅσοι μέγα τι καὶ λαμπρὸν ἔδοξαν ποιεῖν ἐν λόγοις, οὕτω καὶ Θουκυδίδου ζηλωτὴς ἐγένετο κατὰ πολλά, καὶ προσέθηκε τοῖς πολιτικοῖς λόγοις παρ' ἐκείνου λαβών, ἃς οὔτε Ἀντιφῶν, οὔτε Λυσίας, οὔτε Ἰσοκράτης, οἱ πρωτεύσαντες τῶν τότε ῥητόρων, ἔσχον ἀρετάς, τὰ τάχη λέγω καὶ τὰς συστροφάς, καὶ τοὺς τόνους, καὶ τὸ πικρόν, καὶ τὸ στρυφνόν, καὶ τὴν ἐξεγείρουσαν τὰ πάθη δεινότητα. τὸ δὲ κατὰ γλῶτταν τῆς λέξεως, καὶ ξένον καὶ ποιητικόν, οὐχ ἡγησάμενος ἐπιτήδεια τοῖς ἀληθινοῖς ἀγῶσι, παρέλιπε. καὶ οὐδὲ τῶν σχημάτων τὸ πεπλανημένον ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἀκολουθίας, καὶ τὸ σολοικοφανές, ἠγάπησεν· ἀλλ' ἐν τοῖς συνήθεσιν ἔμεινε, ταῖς μεταβολαῖς καὶ τῇ ποικιλίᾳ, καὶ τῷ μηδὲν ἁπλῶς ἀσχημάτιστον ἐκφέρειν νόημα, κοσμῶν τὴν φράσιν· τὰς δὲ πολυπλόκους νοήσεις, καὶ πολλὰ δηλούσας ἐν ὀλίγοις, καὶ διὰ μακροῦ κομιζομένας τὴν ἀκολουθίαν, καὶ ἐκ παραδόξου τὰ ἐνθυμήματα φερούσας, ἐζήλωσέ τε καὶ προσέθηκε τοῖς τε δημηγορικοῖς καὶ τοῖς δικανικοῖς λόγοις, ἧττον μὲν ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν, δαψιλέστερον δὲ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἀγώνων. θήσω δὲ ἐξ ἀμφοτέρων παραδείγματα, πολλῶν ὄντων ὀλίγα, καὶ τοῖς ἀνεγνωκόσι τὸν ἄνδρα ἀρκοῦντα. ἔστι δή τις αὐτῷ δημηγορία, τὴν μὲν ὑπόθεσιν ἔχουσα περὶ τοῦ πρὸς βασιλέα πολέμου, παρακαλοῦσα δὲ τοὺς Ἀθηναίους μὴ προχείρως αὐτὸν ἄρασθαι, ὡς οὔτε τῆς οἰκείας αὐτῶν δυνάμεως ἀξιομάχου πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ὑπαρχούσης, οὔτε τῆς συμμαχικῆς πιστῶς καὶ βεβαίως τῶν κινδύνων ἀντιληψομένης. παρακαλεῖ τε αὐτούς, παρασκευασαμένους τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, φανεροὺς εἶναι τοῖς Ἕλλησιν ὅτι τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας κίνδυνον ὑπομενοῦσιν, ἐάν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴῃ· πρὸ δὲ τοῦ παρεσκευάσθαι, πρέσβεις οὐκ ἐᾷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀποστέλλειν, τοὺς καλέσοντας αὐτοὺς ἐπὶ τὸν πόλεμον, ὡς οὐχ ὑπακουσομένους. τοῦτο λαβὼν τὸ νόημα, κατεσκεύακέν τε καὶ ἐσχημάτικεν οὕτως· Οὐδεὶς δήπου τῶν ἁπάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτῷ φρονήσει, ὅστις ὁρῶν ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας [ὑπάρχειν,] ὁπλίτας δὲ ὅσους ἂν ἐθέλῃ τις, ναῦς δὲ τριακοσίας, οὐχ ἥξει καὶ δεήσεται, μετὰ τούτων ἀσφαλέστατ' ἂν ἡγούμενος σωθῆναι· οὐκοῦν, ἐκ μὲν τοῦ καλεῖν ἤδη, τὸ δεῖσθαι, κἂν μὴ τύχητε, ἐφαμαρτάνειν· ἐκ δὲ τοῦ μετὰ τοῦ παρασκευάσασθαι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἐπισχεῖν, δεομένους σῴζειν, καὶ εὖ εἰδέναι πάντας ἥξοντάς ἐστι. ταῦτα ἐξήλλακται μὲν ἐκ τῆς πολλῆς καὶ συνήθους τοῖς πολλοῖς ἀπαγγελίας, καὶ κρείττονά ἐστιν ἢ κατὰ τὸν ἰδιώτην· οὐ μὴν ἐσκότισταί γε, οὐδὲ ἀσαφῆ γέγονεν, ὥστε ἐξηγήσεως δεῖσθαι. ἀρξάμενός τε ἀπὸ τῆς παρασκευῆς λέγειν, ταῦτα ἐπιτίθησιν· Ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μέγιστον, οὕτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς, ὡς ἕκαστον ἑκόντα προθύμως ὅ τι ἂν δέῃ ποιήσοντα. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες [ὑμεῖς] ἐβουλήθητε, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ πράττειν αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο, οὐδὲν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν· ὅσα δὲ ἐβουλήθητε μέν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεβλέψατε εἰς ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον [τὰ δέοντα] πράξοντα, οὐδὲν πώποθ' ὑμῖν ἐγένετο. καὶ γὰρ ἐνταῦθα πέπλεκται μὲν ἡ διάνοια πολυπλόκως, λέλεκται δὲ ἐκ τῆς κοινότητος εἰς τὴν ἀσυνήθη φράσιν ἐκβεβηκότα· φυλάττεται δὲ τὸ περιττὸν αὐτῶν ἐν τῷ σαφεῖ. ἐν δὲ τῇ μεγίστῃ τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς οὕτως κατεσκεύακεν· Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων, ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν, περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς

ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους [Ἕλληνας] ἀδικεῖ, καὶ πάντων εὖ οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἄν, εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν [δεῖν] καὶ πράττειν ἅπασι προσήκειν ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦτο ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμένα ὁρῶ. ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δὲ ᾖ, εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλονθ' οἱ παριόντες, καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς, ἐξ ὧν ὡς φαυλότατα ἔμελλε τὰ πράγμαθ' ἕξειν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύνασθαι χεῖρον ἢ νῦν διατεθῆναι. ὅμοια δὲ τούτοις ἐστὶ κἀκεῖνα· Εἶτ' οἴεσθε, οἳ μὲν οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι κακόν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν 124 αἱρεῖσθαι μᾶλλον, ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι· ὑμῖν δ' ἐκ προρρήσεως πολεμήσειν; καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε. ἐν δὲ τῷ κρατίστῳ τῶν δικανικῶν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου γραφέντι λόγῳ, τῆς Φιλίππου δεινότητος, ᾗ κατεστρατήγει τὰς πόλεις, μνησθείς, οὕτω τὴν διάνοιαν ἐσχημάτικεν· Καὶ οὐκέτι προστίθημι ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν κατέστη κύριος ὁ Φίλιππος, ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέροις πειραθῆναι συνέβη, τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐπλάττετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς ἐκομίσασθε. καὶ ἐν οἷς τοὺς προδιδόντας τῷ Φιλίππῳ τὰ πράγματα, πάντων αἰτίους ἀποφαίνει τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἕλλησι κακῶν, κατὰ λέξιν οὕτως γράφων· Καίτοι, νὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας τοὺς θεούς, εἴ γ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι [εἰς] τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς ἦσαν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ παρ' ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροιτ' ἄν, οὐχὶ τοὺς ἐμοί· οἳ ὅτ' ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν καὶ παρακαλούντων καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας τὰ κοινῇ συμφέροντα προΐεντο, τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν. μυρία παραδείγματα φέρειν δυναίμην ἂν ἐκ τῶν τοῦ Δημοσθένους λόγων, τῶν τε δημηγορικῶν καὶ τῶν δικανικῶν, ἃ παρὰ τὸν Θουκυδίδου κατεσκεύασται χαρακτῆρα, τὸν ἐν τῇ κοινῇ καὶ συνήθει διαλέκτῳ τὴν ἐξαλλαγὴν ἔχοντα. ἀλλ' ἵνα μὴ μακρότερος τοῦ δέοντος ὁ λόγος γένοιτό μοι, τούτοις ἀρκεσθεὶς ἱκανῶς οὖσι βεβαιῶσαι τὸ προκείμενον, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι τοῖς ἀσκοῦσι τοὺς πολιτικοὺς λόγους ὑποτίθεσθαι, τοῖς γε δὴ τὰς κρίσεις ἀδιαστρόφους ἔτι φυλάσσουσι, Δημοσθένει συμβούλῳ χρησαμένους, ὃν ἁπάντων ῥητόρων κράτιστον γεγονέναι πειθόμεθα, ταύτας μιμεῖσθαι τὰς κατασκευάς, ἐν αἷς ἥ τε βραχύτης καὶ ἡ δεινότης, καὶ ἡ ἰσχύς, καὶ ὁ τόνος, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια, καὶ αἱ συγγενεῖς ταύταις ἀρεταί, πᾶσιν ἀνθρώποις εἰσὶ φανεραί. τὰς δὲ αἰνιγματώδεις καὶ δυσκαταμαθήτους, καὶ γραμματικῶν ἐξηγήσεων δεομένας, καὶ πολὺ τὸ βεβασανισμένον, καὶ τὸ σολοικοφανὲς ἐν τοῖς σχηματισμοῖς ἐχούσας, μήτε θαυμάζειν, μήτε μιμεῖσθαι. ἵνα δὲ συνελὼν εἴπω, ἀμφότερα μὲν ἐπ' ἴσης ζηλωτὰ εἶναι, τά τε μὴ σαφῶς εἰρημένα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, καὶ τὰ προσειληφότα σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς τὴν σαφήνειαν, οὐκ ἔχει λόγον. ἀνάγκη δὲ ὁμολογεῖν κρείττονα τῶν ἀτελεστέρων εἶναι τὰ τελειότερα, καὶ τῶν ἀφανεστέρων τά γ' ἐμφανέστερα. τί οὖν μαθόντες ἅπασαν τὴν διάλεκτον τοῦ συγγραφέως ἐπαινοῦμεν, καὶ βιαζόμεθα λέγειν ὅτι τοῖς καθ' ἑαυτὸν οὖσιν ἀνθρώποις αὐτὰ ὁ Θουκυδίδης ἔγραψε, συνήθη πᾶσι καὶ γνώριμα ὄντα, ἡμῶν δὲ λόγος αὐτῷ τῶν ὕστερον ἐσομένων οὐκ ἦν; οὐ δ' ἐκβάλλομεν ἐκ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἅπασαν τὴν Θουκυδίδου λέξιν ὡς ἄχρηστον· ἀλλ' ὁμολογοῦμεν, τὸ διηγηματικὸν μέρος αὐτῆς, πλὴν ὀλίγων πάνυ θαυμαστῶς ἔχειν, καὶ εἰς πάσας εἶναι τὰς χρείας εὔθετον· τὸ δὲ δημηγορικὸν οὐχ ἅπαν εἰς μίμησιν ἐπιτήδειον εἶναι, ἀλλ' ὅσον ἐστὶν αὐτοῦ μέρος, γνωσθῆναι μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις εὔπορον, κατασκευασθῆναι δ' οὐχ ἅπασι δυνατόν. τούτων ἥδιω μὲν εἶχόν σοι περὶ Θουκυδίδου γράφειν, ὦ βέλτιστε Κόϊντε Αἴλιε Τουβέρων, οὐ μὴν ἀληθέστερα.

51 " ων, καὶ τὰ ἐφυσελίζοντά πω, πύξῳ τ' ἠσκημένων, πολὺ ἐπέφερε τῷ ὑποβολιμαίῳ ἐς
" ὃ χαυνῶσθαι τὰς διανοίας, τῶν τ' ὀλιγχρήσεων ἀφειτεχηκὸς, καὶ [τῇ] τῶν ὠμφεσμένων ἀπο-
" πία. καὶ τῷ εἰωθέναι ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων, ἐς τὰ ἔργα αὐτὴ λλαξαν τῇ δικαιώσῃ. τόλμα
" μὲν γὰρ ἀλόγιστος, ἀνδρία φιλέταιρος ἐνομίσθη· μέλλησις δὲ εὐσυμηδὴς, δ λία δ' ωρεπὴς·
" ὃ δὲ σῶφρον, τὸ ἀναίδρις ἀσχῆμον· καὶ ὃ πρὸς ἅπαν ξιωετὸν, ὀλιγόπου ἀργόν· ὃ δ' ἐμ-
" πλήκτως ἐξὺ, ἀνδρὸς μοίρας ἠσχετέθη· ἀσφάλεια δὲ ὃ ὀλιγωλύσασθαι, ἀποδοπῆς
" ἀσφαλὲς δύλογος. καὶ ὁ μὲν γαλεπαίνων, πιστὸς ἀεί· ὁ δὲ αὐτιλέγων αὐτῷ, ὕποπτος. ὀλι- 10
" βωλύσας δέ τις, τυχὸν [τε,] ξιωετός· καὶ ὑπονοήσας, ἐπὶ δ' ἡότερος· πρὸς βωλύσας δὲ,
" ὅπως μηδὲν αὐτῷ δεινὸ, τῆς τε ἑταιρείας ἀφαλυτὴς, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐκπεπλημμέ-
" νος. ἁπλῶς δὲ, ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακόν ἃ δρᾶν, ἐπηνέθη, καὶ ὁ ὀλιγωλύσας τὸν μὴ
" ἀφανοῦ μενον. καὶ μᾶλλον καὶ ὃ ξυνῆκε τῷ ἑταιρικῷ ἀλλοτριώτερον ἐλέγετο, ἀφ' ὃ ἑτοιμό-
" τερον εἶ) ἀπροφασίστως τολμᾷν. ὃ γὰρ μὴ τῶν κειμένων νόμων ὠφελείας αἱ τοιαῦται
" ξυῳδοὶ, ἀλλὰ τῷ δοκεῖν καθεστῶσας πλεονεξίαι. καὶ τὰς ἐς σφᾶς αὐτοὺς πίστεις ὁ τῶν θείων
" καὶ νομίμων μᾶλλον ἐκρατύνοντο, ἢ τῷ χρείᾳ τι τῶν δεινῶν ἐμποιῆσαι. τά τε ἀπὸ τῶν ἐναντίων κα-
" λῶς λεγόμενα, ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῇ, εἰ προσύχοιεν, καὶ ὁ γλυκαότητι. ἀντιμηχάσα-
" σθαί τέ ἐστιν, ὅτε πλείονος ἐὼν, ἢ αὐτὸν μὴ προπαθεῖν. καὶ ὅρκοι εἴ πῃ ἄρα γίνοιντο
" ξυναλλαγῆς ἐν τῷ αὐλίκα, προὶς ὃ ἄποροι [ἑκατέρᾳ διδόμενοι, ἴσχυον, ὅτε ἐχόντων δέ- 20
" λοθεν] δεινά μιν. ἡ μὲν οὖν ἐξηλλαγμένη καὶ προεπὴ καὶ ἐκπαίσκυος, καὶ τοῖς ὀλιγίστοις
κόσμοις ἅπασι συμπεπλεγμένη λέξις, ἧς ὅδε ὁ κανὼν ὁ Θουκυδίδης, ὃν ὑθεὶς ὕθ' ὑποφε-
ἡ λιτὴ καὶ ἀ- ρέλετο τῶν ὀλιγομυθιῶν, ὅτε ἐμιμήσατο, τοιαύτη τις ἐστί. ἡ δ' ἑτέρα λέξις, ἡ λιτὴ καὶ
φελὴς λέξις· ἀφελὴς, καὶ δοκοῦσα κατασκευάζειν τε καὶ ἰαμβάνειν τὸν προὸς ἰδιώτην ἔχειν λόγον καὶ ὁμοιότητα,
πολλοὶς μὲν ἔρασι καὶ ἀναθοῖς ἀνδρασι προσῆκε, συνεργοφής τε καὶ φιλοσόφοις καὶ ῥήτορας.
καὶ γὰρ οἱ τὰς ψυχαγωγίας ἐξενέγκαντες, καὶ οἱ τὰς τοπικὰς ἰσοτιμίας προσμαιευσάμενοι, καὶ
οἱ τὰ φυσικὰ φιλοσοφήσαντες, καὶ οἱ τῶν ἠθικῶν ἀφ. λόγων ποιηταὶ, ὧν ἐστὶ ὁ Σωκρατικὸν
διδασκαλεῖον πρῶ, ἔξω Πλάτωνος· καὶ οἱ τοῖς δημηγορικοῖς ἢ δικανικοῖς ξυνταπόμενοι
λόγοις, ὀλίγου δεῖν πάντες τούτῳ ἐχρῶντο τῇ προαιρέσει. ἐτελείωσε δ' αὐτὴν ἐς
ἄκρον ἤγαγε τῆς ἰδίας ἀρετῆς Λυσίας ὁ Κεφάλου, κτῆ τοῖς αὐτοῖς χρόνοις Γοργίᾳ τε καὶ Θου- 30
κυδίδῃ γνωρίμους. τίς δὲ ἐστὶν ἡ προαίρεσις αὐτῶν, καὶ τίς ἡ δυνάμις, ἐν τῇ προὸ τούτων δεδή-
λωται γραφῇ, καὶ οὐδὲν δεῖ νῦν πάλιν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν λέγειν· ἀρκέσει δὲ τοσοῦτο μόνον εἰ-
πεῖν, ὅτι τὴν ἀφ. παισῶν ἁρμονίαν ὅτοι προὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες ἡρμόσαντο, ταῖς ἀκροτάταις
ἀμφοτέρας τῆς λέξεως, αἷ πλῆσον ἀλλήλων ἀπέχουσι, δαιμονίᾳ τινὶ συνδῆ προσελόμενοί τε
καὶ τελφώσαντες. καὶ ὅπερ ἡ μήτη προὸς ὑπάστην ἐν μουσικῇ λόγον ἔχει, τοσοῦτον ἡ Λυσίου λέ-
ξις ἐν πολιτικῇ ἀφ. λέκτῳ προὸς τὴν Θουκυδίδου. ἡ μὲν γὰρ, καταπλήξασθαι δυνάμει τὸ
ἀφ. μόνιον· ἡ δὲ, ἡδῦναι. καὶ ἡ μὲν, συστρέψαι τὴν στιβῆναι τὸν νοῦν· ἡ δ', αὔξῃναι καὶ μαλάξαι. καὶ
εἰς πάθος ἐκείνη προσαγαγεῖν, εἰς δὲ ἦθος αὕτη καταστῆσαι. ἥδ' ἡ τἄλλα. καὶ ὁ μὲν Διάσταλος,
καὶ προσαναβάσεσί τισι, τῆς Θουκυδίδου λέξεως ἴδιον· ὁ δὲ ἀπατῆσαι, καὶ κλέψαι τὰ προ-
γράμματα, τῆς Λυσίου. καὶ ἡ μὲν νεωτεροποιὸς καὶ τολμηρὸν, τῆς τοῦ συγγραφέως οἰκείου ἰδέας. 40
52 ἡ δὲ ἀσφάλεια καὶ ὃ ἀκίνδυνον, τῆς τοῦ ῥήτορος· . . . ὅτι οὐκ ὀλιγωλύσῃ
φανεται . . . . . ἀνεπιτήδευτον εἶ) φέ-
λει. κατεσκεύασεν μὲν οὖν ἑκατέραν, καὶ εἰς ἄκρον γε ἦκε τῆς ἰδίας καταβολῆς· ῥέπει δὲ ἡ
μὲν, ὀλίγῳ μᾶλλον ἢ πέφυκεν εἶ) δοκεῖν· ἡ δὲ, ὀλίγῳ ὃ ἧττον. τῷ δὲ σχήματων δὲ καὶ τούτης τὴν
λέξεως ὑθὲν ἐν τῷ παρόντι οἴομαι δεῖν. δύο μὲν δὴ χαρακτῆρες εἰσὶ λέξεως, τοσοῦτον ἀλλή-
λων διαφέροντες κτῆ τὰς ἀγωγάς· καὶ αὐτοὺς οἱ προβεβιωκότες ἐν αὐτοῖς, ὡς διεξῆλθον· δῆλοι μὲν
ἐν τοῖς αὐτῶν ἔργοις ἀμφότεροι· καθ' ὃ δὲ ἴσοι ἀλλήλων ἦσαν, ἀτελής. τρίτη λέξεως ἰδέα ἡ μικτή

ἡ μικτὴ τε καὶ σωφρονοῦσα ἐκ τούτων τῶν δυοῖν· ἐῶ ὁ μὲν προῶτος ἁρμοσταμένος καὶ καθεσή- ἡ μικτὴ καὶ σωφρονοῦσα λέ-
σεως εἰς τὸν νεῶν ἐκπαρέχοντα κόσμον, εἴτε Θερσύμαχος ὁ Χαλκηδόνιος ἐῶ, ὡς οἴεται Θεό- ξις. ὑπὸ Θρα
φραστος· εἴτε ἄλλός τις, οὐκ ἔχω λέγειν. οἱ δὲ οὐκ ἐξακριβοῦντες καὶ αὐαθρέψαντες, καὶ ὁ πολὺ συμπάχυ πᾶ
ἐποχώτερος τῶν τελφώσαντες, ῥητόρων μὲν, Ἰσοκράτης ὁ Θεοδώρου ἐγένετο· φιλοσόφων δ', Πλά- σσι τὸν αὐ-
τωνα ὁ Σωκρατικός. τούτων γὰρ ἁμήχανον ὅσον ἀφελοῦντες ἐτέροις ὠνας, ἔξω Δημοσθένους, ἢ μοσθένη, εἴ-
τε ὑπὸ Ἰσο-
κράτους μᾶ-
θησιν καὶ Πλάτω-
νος ἐξεργα-
σθεῖσα, ὑπὸ
Δημοσθένους
δὲ πλεονά-
σεως.
Θρασυμά-
χου λέξις.

10 μησεικῶν λόγων τόδε· Ἐβουλόμην μὲν, ὦ Ἀθηναῖοι, μεταφέρειν ἐκείνῳ δ' χρόνῳ τὸ παλαιῷ
χῷ τὸ πραγμάτων, ὥστε σιωπᾷν ἀπέχειν τοῖς νεωτέροις, τό τε πραγμάτων οὐκ ἀναγκα-
ζόντων ἀγορεύειν, καὶ τὸ πρεσβυτέρων ὀρθῶς τὴν πόλιν διπροβουλόντων. καὶ ὁρῶ εἰς τοσοῦτον "
ἡμᾶς ἀνήθετο χρόνου ὁ δαίμων, ὥστε . . . . . τὸ πόλεως ἀκμάν· "
ταῖς γὰ συμφοραῖς . . . αὖθις καὶ τούτων τὰ μέγιστα μὴ θεῶν ἔργα εἶ), μηδὲ τὸ "
τύχης, ἀλλὰ τὸ ὀλιγωρηθέντων, ἀνάγκη δὲ λέγειν. ἡ γὰρ ἀναγαθοτης, ἡ καρτερώτατός ἐστιν, ὃς- "
τις ἐξαμῦναι ἑαυτὸν ἐπιπαρέξει τοῖς βουλομένοις, καὶ τὸ ἑτέρων ὀλιγωλῆς τε καὶ κακίας αὐ- "
τὸς ὑποφήσας ταῖς αἰτίαις. ἄλις γὰ ἡμῖν ὁ παρελθὼν χρόνος. καὶ αὐτὶ μὲν εἰρήνης, ἐν πολέμῳ "
ἐθέσθαι, καὶ ἐκ κινδύνων, εἰς τόνδε τὸν χρόνον τὸ μὲν παρελθοῦσαν ἡμέρᾳ ἀναπῶσι, τῷ δ' "
ὀλιγῶσαν δεδόσθαι. αὐτὶ δ' ὁμονοίας, εἰς ἔριν καὶ ταραχὰς προὸς ἀλλήλους ἀφικέσθαι. καὶ "
20 τὰς μὲν ἀνάγκας ὃ πλῆθος τὸ ἀναθὸν ἐσωφρόνιζεν. ἐν δ' τοῖς κακοῖς ἡμαὶν μὲν ὃς τὰς ἀνάγκας "
σωφρονίζειν εἴωθεν. τί δ' ἂν τις μᾶλλον αὐ γνώσκειν εἰπεῖν, ὅτ' γε λυπούσας ὀλίγοι παρῶσι καὶ "
νομίζειν εἴωθεν· ἃ δ' ἂν ἔχῃ τοιοῦτον, ὡς μηδὲν ἐπὶ τοιοῦτον ἔρχεται; προῶτον μὲν οὖν τοῖς ἀμφε- "
σβητοῦσι προὸς ἀλλήλους ἐκ τῶν ῥητόρων καὶ τῶν ἀνδρῶν ἀποδείξω γε, προσλέγων πεποιθότας "
προὸς ἀλλήλους ὃ μὲν ἀνάγκη τὰς αὐτῶ γνώμης φιλονικοῦντας πάσχειν· οἱ δὲ μὴ ταὐτὰ "
λέγειν ἀλλήλοις, οὐκ ἀμαθάνοντα τὰ αὐτὰ προσήκοντα προσήποντες. οὐδὲ τὸν τῶ ἑτέρων λόγον "
ἐν τῷ ἑτέρῳ λόγῳ ἐνόντα. σκέψασθε γὰ δὴ ἐκ ἀρχῆς αἱ ζητῆσαι, ἑκάτεροι. προῶτον μὲν, ἡ πά- "
τειος πολιτεία τοσαύτην αὖθις παρέχει, ῥᾴστην γνωσθῆναι, καὶ κοινοτάτην τοῖς πολίταις οὖσα "
πᾶσιν. ὁπόσα μὲν οὖν ἐκείνων τὰ ἡμετέρας γνώμης ἐστὶν ἀκριβῆ, αἰτίαν λέγειν "τὰ παλαιοτέρων. "
ὁπόσα δ' αὖθις ἐπιδέδυκεν οἱ πρεσβύτεροι, ταῦτα γὰ προὸς τὰ εἰδότων πιστεύειν. ὁμοίαν μὲν "
30 δῶμις ἡ Θερσυμάχου ἑρμήνευσις, μέσην τοῖν δυοῖν, καὶ "ἀκριβοῦς, καὶ εἰς . . .
τέρους τοὺς χαρακτῆρας ὑπάγειν ἀφετήριον. . . . . κρατοῦσι λέ-
ξις, ὃς μέσιστον "ὄνομα ἐν τοῖς Ἕλλησιν . . . . ἀγῶνα μὲν ὅτε ἴδιον ὅτε δη- Ἰσοκράτους λέξ.
μόσιον ὠδεῖα . . . νισαμένῳ, γραφὰς γὰ συνταξαμένῳ πολλὰς καὶ κα-
λὰς εἰς ἅπασ ἰδέαν λόγων, ὅτινα χαρακτῆρα ἔχειν ἐφαίνετό μοι, ἀφ' ὧν πλείστων μὲν ἐδήλωσα 53
πρότερον· ὑπὲν γὰ κωλύσῃ καὶ νῦν ὑπὲρ κεφαλαίων αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα εἰπεῖν· ὅτι μὲν Λυ-
σιακὴν λέξεως ὃ καθαρὸν ἔχει, καὶ ὃ ἀκριβές· ὅτε γὰ ἀρχαίοις, ὅτε πεποιημένοις, ὅτε γλωτ-
τηματικῆς ὀνόμασιν, ἀλλὰ τοῖς κοινοτάτοις καὶ συνηθεστάτοις χέχρηκε· ἠθική τε καὶ παθητικὴ καὶ ἡδεῖα
ὅτι, καὶ πέφυκε τὸ προπικόν, ὡς περ "ἐκείνη τὸ ἁπλοῦν φέρειν· τὸ δ' Θουκυδίδου καὶ Γοργίου τὸν
μεγαλοπρέπειαν καὶ σεμνότητα καὶ καλλιλογίαν αὐείληφε· καὶ εἰς μὲν ὃ διδάξαι τὸ ἀκροατὸν
40 σαφέστατα ὅτι ὁ βούλοιτο, τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀκόσμητον ἑρμηνείαν ὑπετηδεύκει τὸ Λυσίου· εἰς δ' καὶ
καταπλῆξαι τοῦ κάλλους τῶν ὀνομάτων, σεμνότητά τε καὶ μεγαληγορίαν προσῆκεν Ἰσοκράτει τοῖς προ-
γράμμασι, τὸ ὑπέθετον καὶ καλεσκευασμένῳ φράσιν τὸ τοῦ Γοργίου σχεδίασμα κεν. ἀμφοτέρῳ δ',
ὧν οἷς ὡραίζεται πόλε, τῶν Γοργίου νεανικῶν ἀηδιασμῶν ζηλώσασα. τὰ γὰ αὐτίθετά τε καὶ παίσια,
καὶ τὰ προπλήσια τοῖς, ὅτε μεβιαίζοντα ὅτε καιρῷ μινόμενα, καταμιγνύει τὸ μεγαλοπρέ-
πειαν αὖτ', καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν οἷς τὸ ὑπέφανε διώκουσα καὶ τὸ ἐυρυθμίαν, δι' ὀλιγοσύλλαβείας μὲν λαμ-
βανῷ δ' συγχρῶσα τὰ φωνήεντα τῶν γραμμάτων, δι' ὀλιγοσυλλαβείας δ' ποιήσεται δ' χρήσασθαί πιν τῶν
βραχυνόντων· διώκει δ' ὀκ πρωτὸς δόπερ τὸ πρόσθεν, οὐδὲ ταύτην τροπῶλίων καὶ πυκνῶν, ἀλλ'
ὑπαγωγικῶν τινα καὶ παλαιᾶν, καὶ πολλὰς ἀλκυόνας, ὥσπερ οἱ μὴ κατ' ὀλιγοσυλλαβείας ῥέοντες ποτα-

μοὶ ποιῆσιν, ἐξαλλοπαίζομήν. ταῦτα μὴν ὀλίγοι πολλαχῆ μακροτέρων τε αὐτῇ ποιῇ ἠλη-
θεστέρων, ἀπαθῆ τε . . . ἢ πάμπαν ἐκποδὼν μᾶλλον ἢ ἀναγώνιον τοῖς ὑπα-
Πλάτωνος ἀμίλικτος. κούουσιν ὀλίγην ὕστερον, ὅταν ὁ χρεὼν ἀπαιτῇ, χρήσομαι. ἦ δ' ὃ δὴ Πλατωνικὴ σχολὴ-
κλος, βάλε μὴν εἰ ἢ αὐτὴ μίγμα ἑκατέρων τῶν χαρακτήρων, τὸ μὲν ὑψηλὸν ἢ ἰσχνόν, καθά-
περ εἰρηταί μοι πρόσθεν· πέφυκε δ' οὐχ ὁμοίως πρὸς ἀμφοτέρας τὰς χαρακτῆρας διὰ τυ-
χήν. ὅταν μὴν οὖν τὸ ἰσχνὸν καὶ ἀφελὲς καὶ ἀποίητον ὑπιτηδεύῃ φαίνειν, σκύπτει ἡδεῖα ὀξὺ καὶ
φιλαίθεφος. καθαρεύ[τε] γὰρ ἀπολεώντως γίνε), καὶ διαυγὴς, ὥσπερ τὰ σφόδρα φανέσαν τῆ
ναμῆ· ἀκριβής τε καὶ λεπτὴ, παρ' ὑστινοῦν ἑτέραν τῶν εἰς τὸ αὐτὸ σχήλεκτον εἰρασμένων. τὸ
τε κινούμενα διακριτῶς ὁμοίως, καὶ τὸ σαφῶς ἁπάσης, πάσης ἐπιφορᾶς ὄσα καθαιρεῖ, ὑπιτέ-
τηκε. ὁ τε πῖνος αὐτῇ καὶ ὁ χρῶς ὁ τῆ ἀρχαιότητος ἠρέμα καὶ λειότητος ὑπιτρέχῃ· χλιερόν τε τὴ
καὶ τεθηλὸς καὶ μεσὸν ὥρας αὔρας ἀναδίδωσι· καὶ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ὑδατοδεξάτων λιμνῶν, αὖρά τις
ἡδεῖα ἐξ αὐτῆς φέρε). καὶ ὥτε ὀλιγυρὸν ἔοικεν ἐμφαίνειν λόγον, ὥτε ὃ κομψὸν θεατεικόν.
ὅταν δ' εἰς τὸ ἐπιπολαίαν καὶ ὃ κάλλιον εἰπεῖν, ὁ πολλάκις εἴωθε ποιῆν, ἀμελῶν ὁρμιὼ λάβῃ,
πολλῷ χείρων ἑαυτῆς γίνε). καὶ γὰρ ἀπιδεξέσα τὸ ἑτέρας, καὶ κάκιον ἐλλειΐζουσα, καὶ πα-
χυτέρα φαίνε). μιγαίνει τε [γὰρ] ὃ σαφὲς, καὶ ζοφῶ ποιῆ τὸ δαπλήσιον· ἔλκει τε μακρὸν ἀπο-
λείπουσα τὸ νοῦν, συρρέψαι δέον ἐν ὀνόμασιν ὀλίγοις· χεῖται δ' εἰς ἀπέφεια κάλλος ἐπιφερόμενος,
πλῆθον ὀνομάτων ὑπιδέχεσθαι μὴ δυνάμενον κενόν· ἐπιφορὰ δ' ὄσα τε τὰ κυρίων καὶ ἐν τῇ κοινῇ χρήσει κεί-
μενον, τὰ πεποιημένα ζητεῖ καὶ ξένα καὶ ἀρχαιοπρεπῆ. μάλιστα δ' ἁμαρτάνεται περὶ τὸ ῥοπικὸν
φερόμενον· πολλὴ μὴν [γὰρ] ἐν τοῖς ὑπιδεῖσι, ἀλλ' ἁμαρτημάτων δ' ἐν ταῖς μετανομίαις· σκληρὰ δ' ἢ ἀ
σάφεια τὴ ἀναλογίαν ἐν τῇ μεταφορᾶς γίνε). ἀηδείας τε περιβάλλεται μακρὰς καὶ πολ-
λὰς, ὥτε μέσον ἔχούσας, ὥτε χαρίεν. ἁμαρτάνει τε ποιητικῆς ἑκάστου περιβάλλων ἀνδρὸς, καὶ
μάλιστα τοῖς Γοργίοις, ἀκύρως καὶ μεφερομένως ἐναβρυνόμενος. καὶ πολυτελὰ δὴ [ὅτι] ἐν τοῖς
54 τοιούτοις παρ' αὐτῷ, ὡς καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς εἴρηκέ που, καὶ μῦθοι συχνοὶ περίεστον. ὁ γὰρ
ἐμὸς ὁ μῦθος. μηδεὶς δέ με τὰ ὅμοια ὑπολάβῃ λέγειν ἁπάσης καθαρεύουσα τῆς ἐξ-
ηλλαγμένης καὶ ἐξηκριβασμένης λέξεως, [ἣ] χέρηξε) Πλάτων· μὴ γὰρ ἂν ὕτω σαφὴς μηδ' ἀ-
ναίσθητος ἐγὼ ἠνοίμην, ὥστε ταύτην ὑπὸ δόξαν ὑπορ αἰδρὸς τηλικούτου λαβεῖν· ἐπεὶ πολλὰ
[γὰρ] περὶ πολλῶν οἶδα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ, καὶ ἀπὸ τῆ ἄκρας δυνάμεως ἐξειλυσμένα ὑπ'
αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐνδείξασθαι βούλομαι, ὅτι [τὰ] ἰδιώματα ἁμάρτημά ἐν τοῖς καθαιρεῖσιν
εἴωθεν ἁμάρτημά ἐν· καὶ χείρων μὴν αὐτὸς αὑτῆ γίγνε, ὅταν ὃ μέγα διάκριν καὶ περιττὸν ἐν τῇ φέ-
σει· μαρτυρῶ δὲ πιθανῶν, ὅταν τῶν ἰσχνῶν καὶ ἀκριβῆ, καὶ δοκοῦσαν μὴν ἀποίητον εἶ). κατε- 30
σκευασμένων ἢ ἁμαυρότητα καὶ ἀφελῆ καθαιρεῖν ἐξαλλεκτον εἰσφέρη. ἢ γὰρ ὠδὲν ἁμάρτημά
καθάπαξ, ἢ βραχύ τι κομιδῆ, καὶ ἐκ ἄξιον κατηγορίας. ἐγὼ δ' ἠξίουν τηλικοῦτον αἴδρα πε-
φυλάχθαι πᾶσ' ὑπιτιμῆσιν. ταῦτα μὴν τοῖς καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ζηλοῦσιν, ὡς ἁμάρτημόν-
τι, τῷ αἰδρὶ ὑπιλιμῶσιν· ὧν τὰ ὀνόματα ἐνθὲν δέομαι λέγειν· καὶ [αὐτὸς] αὐτῷ. τοῦτο γὰρ δὴ τὸ
λαμπρότατον. ἤθετο γὰρ, ὡς ἔοικε, τὴ ἰδίας ἀπορρησκελίας, καὶ ὄνομα ἔθετο αὐτῇ τὸν δηθύραμ-
βον· ὃ τοῖνυν αἰτιᾶσθαι ἐγὼ λέγειν, ἀληθὲς ὄν. τοῦτο δ' παθεῖν ἔοικεν, ὡς [μὴν] ἐγὼ νομίζω, ζα-
φεὶς μὴν ὢν τοῖς Σωκρατικοῖς ἐξαλλάγμασιν ἰσχνοπάτοις [δ' ὄν] καὶ ἀκριβεστάτοις, ἀμείνας [δ'] ὢν
αὐτοῖς, ἀλλὰ τῆ Γοργίᾳ καὶ Θουκυδίδη κατασκευῆς ἐσφαδείς. ὥστ' ἀθὲν ἔξω τῶν εἰκότος ἐμβῆ
πεῖσεαι; παύσας πινὰ καὶ τῶν ἁμαρτημάτ ἅμα τοῖς ἀγαθοῖς ὧν ἔχουσιν οἱ τῆ αὐτῶν χαρακτῆρες. τοιόνδε ἦθμα ὃ ποιῆμη τῆ γε ὑψηλῆς λέξεως ἐξ ἑνὸς βιβλίου τῆ πάνυ τοῦ· 40
βοήτων, ἐν ᾧ τὸν ἐρωδικὸν ἁγῶνα) λόγους ὁ Σωκράτης ποιεῖς ἕνα τῶν γνωρίμων Φαῖδρον,
ἀφ' ὧ τὸ ὑπιγραφὴν εἴληφε τὸ Συβλίον. ἐν γὰρ ᾧ συγγράμματι τούτῳ πολλὰ μὲν ὡραῖα
" ἔχει, καὶ χαρίεντα ὄντα μετὰ τοιαῦτα τοιαῦτ'· Ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ, καὶ πόθεν; [Φ.] Παρὰ
" Λυσίου, ὦ Σώκρατες, τὸν Κεφάλου. πορεύομαι δ' ποιεῖ πατὸν ἔξω τείχους. συχνὸν γὰρ ἐ-
" κεῖ διέτριψα χρόνον καθήμενος ἐξ ἑωθινοῦ· μέχρι τ' ἀναγνώσεως τῶν Λυσιακῶν λόγων, καὶ
μᾶλλον τ' ἀναγνωσιν ἕως πινός. εἶτ', ὡσπερ ἐξ ἀέρος διέδυ καὶ σαφεροῦ πολυς ἄνεμος καὶ αἴρας,
παρέστη μοι βαδίζειν, παρασκευὴ δ' καθαρὸν τὸ φέσεως, ἐς ποιητικὸν ἐκφέρον ἀπορρησκελίαν, ἐνθένδ' ἀρ-
" ξάμενος Ἀχέλου δὴ [ὦ] μῦσαι, εἴτε δι' ὠδῆς εἶδος λίγαια, εἴτε διὰ φόβης ἠλίου δ' Λιγύων μυσικὴν,
" ταύτῃ ἔχετε τὴ ἐπωνυμίαν· ξύμμοι λάβεσθε τῶ μύθου. ὅτι γὰρ φόφοι ταῦτ' εἰσὶ καὶ διθύ-

ραμβοι, κόμπον ὀνομάτων πολιὺ, νοεῖν δ' ὀλίγον ἔχοντες, αὐτὸς ἐρᾷ. διεξιὼν γὰρ ἀφ' ἧς αἰτίας
ἔρως ἐτέθη τῷ πάθῃ τόνομα, καὶ "τῆδε χρησάμενος. Ἦ γὰρ αὖθι λόγῳ δόξης ὅτι ταὐτὸν ὀρ-
μώσης κρατήσαι θυμία, τοὺς ἡδονῇ ἄγοντας κάλλους, καὶ [τὸ αὖ] τῆ ἑαυτῆς συ-
γγενοῦς ὑπιθυμίαν λαβοῦσα, ἐρρωμένως ῥωσθεῖσα [ὑπ] νικήσασα ἀγωγῇ, ἀπ' αὐτῆς τ' ῥώμης
ἐπωνυμίαν λαβοῦσα, ἔρως ἐκλήθη. καὶ τοσαύτῃ σκευωρίᾳ πρὸς ἔφεσιν ὀλίγοις τοῖς ὀνό-
μασι δυναμένου πρὸς ἐλεγχοῦ ἀγράμματος, ὑπιλαμβανέ) τ' ἀκμείας αὐτὸς αὖ, καὶ
φησι· Σιγῇ τοίνυν μοι ἄκουε. πᾶν γὰρ ὄντι γὰρ θεῖος [ἔοικεν εἶ] ὁ τόπος. ὥσθ' αὖ πρὸς πολλάκις
νυμφολήπτου γένωμαι, τοιοῦτός τε λόγος, μὴ θαυμάσῃς. καὶ νῦν γὰρ σχεδὸν πόρρω διθυ-
ραμβῶν [πάνυ] φθέγξομαι. . . . πάλιν τοῖς αὐτοῖς λόγοις ἁλισκόμεθα . .
10 . αὖ δαιμονιώτατε Πλάτων διθυράμβων ψόφος καὶ λήρος ἠναπηκότες. ἆ δή
σ' ἐν τῇ παλινῳδίᾳ τὸν ἔρωτα ἀφοσιούμενον αὖτις ὁ Σωκράτης εἰρηκεν, ἐνθένδε ἀρξάμενος·
Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡμῶν ἐν ὑρανῷ Ζεὺς, ἐλαύνων πτηνὸν ἅρμα, πρῶτος πορεύεται, διακο-
σμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος· τῷ δ' ἑπε) φραπὰ θεῶν [τε] καὶ δαιμόνων, κατ' ἕνδεκα 55
μέρη κεκοσμημένοι· μένει δ' Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη· ὅ [ὃ] δ' ἄλλων ὅσοι ἐν τῷ τῶν δώδεκα [θεῶν]
ἀριθμῷ τεταγμένοι θεοὶ ἄρχοντες, ἡγοῦνται κατ' πάξιν ἑῶν ἕκαστος ἐτάχθη. πολλαὶ μὲν οὖν καὶ
μακάρειαι θεαί τε καὶ "ἔξοδοι ἐντὸς ὑρανοῦ, αἷς θεῶν ἧμος ἀδαιμόνων ἐπιτρέπεται, πρᾶτ-
τον ἕκαστος "ἀεὶ αὖ τὰ αὑτοῦ "ἕπε) δ' αἰεὶ ὁ θέλων τε καὶ δυνάμενος. φθόνος γὰρ ἔξω θείᾳ
χορεῦσαι ἵσταται. ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ πολλὰ ὄστιν, εἰ λάβοι μέλη καὶ ῥυθμοὺς, ὥσπερ οἱ
διθυράμβοι καὶ τὰ ἐπορχήματα, ζοῖς Πινδάρου ποιήμασιν ἐοικέναι "δόξειεν ἄν, τοῖς εἰς τὸν ἡ-
20 λιον εἰρημένοις, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται· Ἀκτὶς ἀελίου, τί πολύσκοπ' ἐμῖν θεαῖ μὶ ἀτερ ὀμμάτων; "
ἄστρον ὑπὲρ τὸν ἐν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον ἔθηκας ἀμιχθαιον ἰσαμοῦ πάντων αὐθράσει, καὶ σοφίας "
ὁδὸν "ὑπισκόπεν ἄδοπον ἐόντα μύθοις ἐλαύνῃ τὶ νεώτεροι ἢ πάροιθεν. ἀλλά σε πρὸς Διὸς ἵππιος "
θοὰς ἰκέλαι ὦ, ἀπήμονα ἐς ὄλβον πινὰ δόποιο Θήβας· ὦ πότνια, παῖ χθονιον τέρας πολέμου δῖς "
ἄμαχ φέρῃς τινός, ἢ καρποῦ φθίσιν, ἢ νιφετῶ ἀθένος ὑπὲρ πατον, ἢ στάσιν ἁλομένων, ἢ πόντῳ κε- "
νεῶσιν ἀλλὰ πέδον, ἢ παγετὸν ἀθανὸς, ἢ νόσιον θέρος ὕδασι ζακότῳ "ἱερὸν, ἢ γᾶραν κατακλύ- "
ζουσα, θήσῃ ἀνδρῶν νέον ἐξ ἀρχῆς ὄλοφυ . . . πρώτων μεταπείσομαι· ἁ "
ζῶν δ' . . . ὡς πρὸς Πλάτωνα. ἀλλὰ γὰρ, ἵνα μὴ . .
ὁ λόγος μοι πρόσθεν, Πλάτωνα μὲν ἐάσω, παρθύσομαι δ' ὅτι τὸν Δημοσθένη, ὃ δὴ χάειν
τὰς λεξικὰς τῶν λέξεως οἷς ἠνύμιλω εἶ) κεφαλίσοις, καὶ τὰς δυνατὰς δύσεις ἐν αὐτοῖς,
30 κατηριθμησάμην, ἐκ ἀπέφυγας. Ἀντιφῶν γὰρ δὴ καὶ Θεόδωρος "καὶ Πολυκράτης, Ἰσαῖός τε,
καὶ Ζωΐλος, καὶ Ἀναξιμένης, καὶ οἱ κατ' τὰς αὐτοῖς ἡμῶμμοι τούτοις χρόνοις, οὐθὲν οὔτε κρεῖττον
οὔτε πρότερον ἐπετήδευσαν, ἀλλὰ ἀπὸ τούτων τῶν χαρακτήρων, καὶ πρὸς τούτους τὰς κρυ-
νας ἑαυτῶν λέξεις κατεσκεύασαν. Τοιαύτην δὴ καταλαβὼν τὸ πολιτικὸν λέξιν ὁ Δη- Δημοσθένης
μοσθένης, οὕτω κεχιτωνίσθαι ποικίλως, καὶ τηλικούτοις ἐπέσεσθαι ἀνδράσιν, ἑνὸς "οὐθενὸς ἠ- φράσις.
ξίωσε μνεσθῆναι ζηλωτῆς, οὔτε χαρακτῆρος, οὔτε ἀνδρός· "ἠμιέργως γὰρ ἀπωλλας οἰόμενος
ἔ) καὶ ἀτελῆς· ἐξ ἁπάντων δ' αὐτῶν ὅσα κρᾶτιστα καὶ χρησιμώτατα ἐν ἑῷ, σκληρόν, σευ-
ὑφαίνε, καὶ μίαν ἐκ πολλῶν ἁρμόνιον ἀπετέλεσ, μεγαλοπρεπῆ, λιτὸν "ἀρετῆν, ἀπέ-
ρεισον· ἐξηλλαγμένον, σεμνόν· πάντων μὲν οὖν ἐπιτυχὼν· αὐστηρὸν, ἱλαρόν· σεμνὸν, αὐθ-
μηρὸν· ἡδεῖαν, πικρόν· ἠθικὸν, παθητικόν· σχεδὸν ἁρμονίαν ἅπασαν ἔμεμυθολόγηκε τοῖς
40 ζοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς Πρωτέως· ὃς ἅπασαν ἰδέαν μορφῆς ἀμοιβὴ μεταλαμβάνει· εἴτε "
θεὸς ἢ δαίμων τις ἐκ ἄνθρωπος ἀρχαῖος, τοῦ δὲ χρεόμενος ὕλῃ τοῖς αὐθεντίνας· εἴτε "
ποικίλον "δὴ χρῆμα ἐν αἰδρὶ σοφῷ, πάσης ἀπατηλὸν ἀκοῆς· ὃ μᾶλλον αὖ τις εἰκάσειεν·
ὅπῃ "παφνας καὶ ἀκήμονας ὄψις οὔτε θεοῖς οὔτε δαίμοσι "προσάπτει ὅσιον. ἐγὼ μὲν
τοιαύτην τινὰ δόξαν ὑπορ τῶν Δημοσθένης λέξεως ἔχω, καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦτον ἀποδί-
δωμι αὐτοῦ, τὸν ἐξ ἁπάσης μικτὸν ἰδέας. εἰ δ' τὰ "προσηκόντα ἔγνωκα, παρεστῶ βουλομέ-
νῳ σκοπεῖν, ἐπ' αὐτὸ ποιεῖ μοὶ τὸ λόγων . . . μάτων τ' ἐξέπασιν. ἀ μὲν δὴ ὧν ἐν τοῖς ἐν τοῖς ἐπὶ Θουκυ-
τῶν Θουκυδίδου χαρακτῆρα κατεσκεύασαν ὧν ῥήτορες· [Πολλῶν] ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων δίδου μέ-
μνημαι.
μνησθῆναι, ὀλίγα δ' ἂν καθ' ἑκάστων ἐπιλεχθείη, "ἐπεὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' ὧ τὸ εἰρήνην ἐποιήσα- "
το, ἀπὸ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς [Ἕλληνας] ἀδικῆς, καὶ πρώτων δοῦλοῖ, ὅτι φησὶν ἐγὼ ἄν, εἰ "

" καὶ μὴ ποιῆσι τοῦτο, καὶ λέγειν [δὴ] καὶ πρᾶξιν [ἅπασι πρόσηκεν,] ὅπως ἐκεῖνος παύσεται· τὰ
" ὕβρεως καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦτο ἐκπεπηγότα πάντα τὰ πρὸ ἐμοῦ πράγματα καὶ πρόφασιν ὁρῶ,
56 " ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δὲ ᾖ, εἰ καὶ λέγειν ἄπιθνες ἐβούλοντο οἱ παλαι-
" ότεροι, καὶ χάριν τινὰ ὑμῖν, [ἴσως δ'] ὡς φαυλότατα τὰ πράγματα ἤμελλεν ἕξειν, οὐκ ἂν ἠνεῦ-
" μεν δυνατὸν εἶναι τοῦτον ἡμῖν τὸν λόγον. νῦν δὲ τοιούτῳ ἡνεύμεθα τὸν λέξιν ἐοικέναι τῇ
Θουκυδίδου; καὶ ὃ κἀκεῖνον πείθομεν μάλιστα ἐξαφέρειν τὸν ἀκροατήν. Ἔστι δ' ὅτε μὲν κατὰ
δύναμιν ἑρμηνείαν ἐξενηνέχθαι τὰ νοήματα, μηδ' ὡς ὅτι τοῖς ἀκροατοῖς σαφῆς, λέγειν ἁπλῶς
καὶ ἀφελῶς· ἀλλὰ ἐξηλλάχθαι καὶ ἀπεστράφθαι τὸν ἐξελεκτὸν ὀνόματος ἐν ἅπασι καὶ τὴν
φύσιν, εἰς τὰ μὴ σαφῆ τοῖς πολλοῖς, μηδ' ὡς ἡ φύσις ἀπαιτεῖ. ὃ δὲ λέγω, τοιοῦτόν ἐστιν. ἁ-
πλῶς ἂν ὁ λόγος ἐστὶ καθ' ὑφηγεῖαν ἑρμηνείαν σαφερόμενος, εἴ τις ἅπασι κατεσκεύασεν 10
αὐτόν. Πολλῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λόγων γεγονότων καθ' ἑκάστην ἡδέως ἐκκλησίαν, ἐφ'
ὧν ἀδικεῖσθαι Φίλιππος ἐς ὑμᾶς τε καὶ τοὺς [ἄλλους] Ἕλληνας, ἀφ' ὅτου εἰρήνην ἐποιήσατο. νυνὶ
δὲ τό τε Ὀλύνθου δῆλον, ἁπάντων ἁλόντων αὐτὴ τὴν Σηκεδόν· καὶ ὁ Ἀδικεῖν Φίλιππος, διαγεγενῆσθαι
μακρὰν τὴν ἀκολουθίαν κρυπτόμενον. ἐν δὲ Οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, δυ-
νάμενον καὶ χωρεῖν ἐποφάσεως ἁπλῆ συμπλοκῆς ὁ πρᾶγμα δηλῶσαι, τὴν σιωπὴν ἐξη-
λλαγμένην καὶ πρέπουσαν πεποίηκε τὴν λέξιν. ὁμοίως ἔν καὶ [ὃ] ὑπολειπόμενον τούτῳ, εἰ μὴ ἁ-
πλῶς καὶ ἀπρεπέστερον ἔδει ῥηθῆναι, τοῦτον αὖ δή που τὸν τόπον ἀπη[γ . . . .
ἀπόντων λεγόντων, καὶ εἴ τινες τοῦτο μὴ ποιοῦσι . . . . . δῆ καὶ λέγειν [καὶ]
πρᾶξιν (ταῦτα ἐξ ὧν ἐκεῖνος παύσεται) τὰ ὕβρεως καὶ δίκην δώσει. ὅτου ἐξενεχθέν, Καὶ πάν-
των δὴ οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἄν, καὶ σώζει τὴν ἀληθείαν τὰ λέξεως ὁδόν. τό τε δὴ Οἶδ' ὅτι χώραν ἐκ 20
ἀναλήψεσθαι ἔχει· καὶ Ὃ φησάντων γ' ἄν, αὐτὶ τοῦ φασκόντων παρελημμένον, ἐστὶ ἀφεῖσθαι ἐξηλλα-
" κται, ἀλλὰ τὸ ἐξηλλαγμένῳ καὶ πρέπον ἐμφαίνει. ὁμοίως δὲ τούτοις ἐστὶ κἀκεῖνα· Εἶτ' οἴεσθε
" οἱ μὲν [σωθὲν] ἂν αὐτὸν ἐδυσωπήσαι ποιῆσαι κακόν, ἀλλοί δ' μὴ παθεῖν ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως,
" τούτοις μᾶλλον ἐξαπατηθῆναι βιάζεσθε; οὐκοῦν δῆλον ἂν εἶ-
χεν πρέπον ἡ λέξις, σωθὲν σκολιόν, εἰ τοῦτον ἐξήνεγκε τὸν τρόπον. Εἶτ' οἴεσθε αὐτόν, ὃς μὲν ἐώ-
σας μηδὲν δυναμένους αὐτοῦ, αὐτὸν ἐξαπατᾶν κακόν, φυλαξαμένους δὲ ἂν ἴσως μὴ παθεῖν,
τούτοις μᾶλλον, ἢ πρέπον ἁρπασθῆναι βιάζεσθαι; Οἰκονομικοῖσι δὲ τῆς
πλάσεως, καὶ τῶν συνδεσμῶν πολλῶν εἰς ἕνα σχῆμα συναγομένων, οἱονεί, πρέπουσά τε καὶ ἀσυν-
" ήθης καὶ ἐξηλλαγμένη γέγονεν ἡ ἐξαίρεσις. ἔτι καὶκεῖνα τοῦ αὐτῆς ἐστιν ἰδέας. Νῶν ὃ τοῦτο
" μὲν οὐκ ἐποίησεν, ὃν ᾧ τὸ δῆμον ἐτίμησεν ἂν, ὅτ' ἐκεκαινώσατο τοιοῦτον σοφόν. ἐμοὶ δὲ, ὃς, εἰ τέ 30
ις ὦ Ἀθηναῖοι βέλεται νομίσαι μανίαν· μανία γὰρ ἴσως ἐστὶν ὑπὲρ δυνάμιν τι ποιεῖν· εἴτε
" καὶ φιλοτιμίαν· χορηγὸς ὑπέστην. ὅτου φανερὰς ἰμαλίων, μηδὲ τοῦ χορῶ, μηδὲ τοῦ σώμα-
" τος, τῶν χείρε τελευτῶν ἀποχέασθαι μου. τί δὴ πάλιν ἐστὶν ὧν τούτοις ὃ σωτηρούμενον τὸν κατὰ
φύσιν ἀπαγγελίαν; πρῶτον μὲν, ὅ, πρὶν ἀπαρθῆναι ὃ ἠγνόηκεμεν, εἴτε νόημα χρὴ λέγειν, εἴτε
κῶλον, ἕτερον παρεμβαλεῖν· καὶ μηδὲ τὸ δεύτερα τέλος ἔχοντος, ὃ πεῖσον ὅτι ζεῦξαι· εἶτα τὸ
τοῦ δεύτερου νοήματος ἀκολουθίαν ὅτι ὧ πεῖσον τέλος εἰληφότι, θεῖναι· καὶ πρᾶξαι ὅτι πᾶσιν,
ὁ τοῦ πρώτου μέρος ὢν, δηλῶ μακροῦ, καὶ οὐκ ἐν ἀγνοίας αὐτῷ πρόσεχε μύθοις, ἀποδοῦναι.
. . χὸς . ὅπου τοῦτο τέλος ἔχει. Εἴτέ τις ὦ Ἀθηναῖοι βέλεται
νομίσαι μανίαν· ἕτερον τοῦτο κεχωρισμένον τοῦ πρώτου, ἀτελὲς καὶ αὐτό. Μανία γὰρ ἴσως
ἐστὶν ὑπὲρ δυνάμιν τι ποιεῖν· σωθὲν δὲ τέρου τοῦ πάλιν τοῦ προφρημένων μέρος, ἀλλ' αὖθις καθ' 40
αὐτό· κεφαλαιώδης γὰρ τίς ἐστιν ἀπόφασις ἡ Φιλοτιμία· τοῦτο δὴ τοῦ δεύτερα μέρος ἐστὶν, τὸ,
Εἴτέ τις βέλεται) νομίσαι μανίαν. Ὃ δὴ ὅτι τούτοις λεγομένου ἄπεστι, ὃ, Χορηγὸς ὑπέστην, τὸ πρώτου μέρος ἐστὶν, τὸ, Ἐμοὶ δὲ, ὃς. μυρία δ' ἐστὶ ταῦτα ὅτι πρὸς Δημοσθένη, καὶ μά-
λιστα ἐν τοῖς κατὰ Φιλίππου λόγοις· μᾶλλον δὲ μὴ ὅτως ἔχοντα· πλὴν ἑνὸς λόγου τοῦ
πρὸς Ἀλοπόνησον· πολλὰ δὲ καὶ ἐν τοῖς δικανικοῖς ἀγῶσι· δίκης γε οὖν δημοσίους· καὶ μᾶλλον ἔν
57 τε τούτοις, καὶ ταῖς δημηγορίαις. ὥστε ἔφην ἂν ἐγὼ τοῖς σημείοις πρέπουσάτην τὸν
τὸν δεινότατον Δημοσθένους χαρακτῆρα. τῷ δὲ ἥττον ἢ μᾶλλον αὐδηρὸς κεχρῆσθαι τὰ αὐθάδειαν τῆς φύσης
ἀποβλέποντα τὸν τοιούτων, καὶ τὰς ἀξιώσεις τὸν προσώπων, πλανηθήσεται τις. ὅπερ ἴσως ἐκ
τοῦ δεινότητος λέξεως. ἄλλων. Φέρε δὴ καὶ τινι ἐξαλλάττῃ τῆς Θουκυδίδου λέξεως ἡ Δημοσθένους, ἢ τοῦτο τὸν

αὐτὸν καλεσκευασμένη χαρακτῆρα, εἰ πρωΐ. ἀπαιτεῖ δὲ ὁ λόγος. οὐχὶ τῷ ποιῷ, μὲν Δία·
τοῦτο μὲν δὲ ὁμοίως ὑπτιηδυόσιν ἀμφότεροι· λέγω δὲ ὃ ἐξεναντίῃ οὐ τοῖς σιωπῶσι, ἢ μὴ
ὃ κοινὸν, ἀλλὰ ὃ πρεπτὸν διώκειν. τῷ δὲ ποσῷ, καὶ ἔτι μᾶλλον τοῖς κυρίοις. ὁ μὲν γὰρ, ἀτα-
μιεύτως τῇ καθασκευῇ κέχρηται· καὶ ἀγεται μᾶλλον τοῦ αὐτῆς ἄγε· καὶ σπάνιον τὸν κυρίον
αὐτῆς ὑπίσατα λαβεῖν δέξεως, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῦτον πολλάκις ἀμάρτημα. καθ' ὃ ἡ μὲν ἀ-
μετρία τῆς ἐξηγήσεως, ἀσαφῆ ποιεῖ τὸν λέξιν αὐτοῦ· ὃ ἢ μὴ κρατεῖν τῶν χειρῶν, ἀνδρῶν. ὁ δὲ
ῥήτωρ, τῷ ἱερὸν ἐρχομένῳ τοῦ χαλίζεται, καὶ τοῖς χερσὶ συμμέρεσθαι. οὐκ εἰς αὐάθημα καὶ κτῆ-
μα καὶ . . . . . τὸν λέξιν μόνον, ὥσπερ ὁ συγ-
γραφεύς, ἀλλὰ καὶ εἰς χρῆσιν. ὥστε ὅτε ὃ σαφὲς ἀκριβέστερον, ἢ πρότου τοῖς ἀναγωνίοις λό-
10 γοις δῆ· τό τε δῆλον ἔχει) δοκεῖν, ἐφ' ᾧ μάλιστα φαίνεται σπουδάζων, πρεσβείλησε. τοιαῦτα
μὲν δὴ ἁπλᾶ ἐστὶν, ἃ πρὸς τὸν ὑψηλὸν καὶ ἐγκατάσκευον καὶ ἐξηλλαγμένον τῶν σιωπῶν χα-
ρακτῆρος, ἢ ὃ κράτος ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ δυνάστητι, καὶ Θουκυδίδην τὸν ἐν αὐτῷ πείσαντα μι-
μούμενος ὁ Δημοσθένης καλεσκεύακεν. ἃ δὲ πρὸς τὸν Co . . . τε καὶ ἀκριβῆ καὶ
καθαρὸν καὶ ζηλωτὸν ἀπὸ τοῦ Ἀθηναίμψαντος ἐν αὐτῷ· Λυσιακὸς δ' ἂν εἰκότως λέγοιτο· ὧν οἷς τὸν Λυ-
τοιαῦτα. καλύσει δ' Θεόν, ἴσως δὲ χαριεστέραν ποιήσει τὴν θεωρίαν, τελεῖσα πρῶτον ἡ σίαν μεμί-
Λυσίου λέξεις, ἢ τὸ Δημοσθένους ἐοικέναι πειθομένῳ, δηλήσειν ἵνα πρεπέχουσα ὑβεισικῶ· Ἀρ- μηται.
χίππους γὰρ ὅτος, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀπεδύσατο μὲν εἰς τὴν αὐτὴν παλαίστραν, ὅθεν καὶ Τίσις "
ὁ φθόνων τὴν δίκην. ὀργῆς δ' ἠμολυμένης, εἰς κόμματά τε αὐτῆς καὶ αὐτολογίαν καὶ ἔρριψαν ἡ "
λοιδορίαν κατέσησαν. ἔστιν οὖν Πυθέας ἐκεῖνος μὲν τῷ μεσαχίῳ· πάντα δὲ εἰρήσεται τὰλη- "
20 ζῆ πρὸς ὑμᾶς· ὑπὸ τοῦ δ' ὕποπος ὁ ὑπὸ τοῦ παῖς καταλελάμμενος. ὅτος, ὑπὲρ Τίσις πρὸς αὐτὸν "
[τὸν] ἐν τῇ παλαίστρᾳ λοιδορίαν δηλήσατο, ὠφελόμενος χρείζεσθαι, καὶ δοκεῖ δῆμος ἡ ὑπτι- "
ὠφελος ἐξ), ἐκέλευσεν αὐτὸν, ὡς ἡμᾶς ἐκ τε τῶν πεπρεσβευμένων ἠθήμεθα, καὶ τῶν δ' εἰδότων "
ἐπυθόμεθα, ὃν μὲν τῷ παρόντι ἀμαλλαγῆναι, σκοπεῖν ὁ ὅπως αὐτὸν μόνον πρὸ λήψεται. πά- "
θεις δ' ταῦτα καὶ ἀπαλλαγεὶς, καὶ χρώμενος, καὶ πρὸς ποιήμενος ὑπτιηδυος ἐξ), εἰς τοῦτο "
μανίας, τηλικοῦτος ὤν, ἀφίσατο . . . . τ' ἐτύχαμεν μὲν οὖσα ἱπποδρομία "
ἀναχείων . . . . . δ' αὐτὸν μετ' ἐμοῦ πρὸς τὴν θύραν "
παιόντων . . . . . ἀλλήλων τυγχάνουσιν ὄν- "
τες· ὃ μὲν πρῶτον . . . . ἐκέλευεν· ὑπὲρ ὁ δ' μετ' αὐτὸ . . . "
. . . . . ἀφπηκαίλες οὖν, ἤδη συσκοπάζοντος, ἐλθόντες, κόπομεν τὸ "
30 θύραν. οἱ δ', ἡμᾶς ἐκέλευον εἰσιέναι. ὑπὲρ ὁ ἔνδον ἐγκρύπτομεν, ἐμὲ μὲν σκεδαίουσιν οἰκίας· "
τουτονὶ δὲ σιωπαπάσαλες, ἔδησαν πρὸς τὸν κίονα· καὶ λαβὼν μάστιγά τις, σκέλεινας πολλὰς "
πληγὰς, εἰς οἴκημα αὐτὸν καθεῖρξε. καὶ σὺν ἐξήρκεσεν αὐτῷ ταῦτα μόνον ἐξαμύρτειν· ἀλλ' "
ἐζηλωκὼς μὲν τῶν νέων τὸν πονηροτάτους ἐν τῇ πόλει, νεωστὶ δὲ τὰ παζῶα παρελημφώς, καὶ "
πρὸς ποιήμενος νέος καὶ πλούσιος ἐξ), πάλιν οἷς οἰκείας ἐκέλευεν ἡμέρας ἤδη ἥκειν· ἡμέ- "
νης, πρὸς τὸν κίονα αὐτὸν δήσαντας μαστιγοῦν. ὅτου δὲ τῷ σώματος ἤδη πονήρως ἔχοντ- "
μένου, Ἀντίμαχον μεταπεμψάμενος, τῶν μὲν δίππων τύχοι· οὗτος δὲ μεθύων ἦλθε· σκώπ- "
ψας δὲ τὸν θύραν, καὶ εἰσελθὼν, καὶ κἄν λέγοι αὐτὸν, καὶ τὸν Ἀντίμαχον, καὶ τὰς γυναῖκας αὐ " 58
τῶν. Ἀντίμαχος δὲ, ὠργίζετο μὲν αὐτοῖς, ὡς μεγάλα ἠμῶρτηκόσιν· ὁμῶς δὲ μάρτυρας ποιεῖ- "
καλέσας, ἠρώτα αὐτὸν πῶς εἰσέλθοι. ὁ δ', κελεύσαντος Τίσιδος καὶ τῶν οἰκετῶν, ἔφασκε. συμ- "
40 βαλεῖν δὲ τῶν εἰσελθόντων ὡς πάντα λῦσαι, καὶ τὰ χαλκώματα δῆλα νομιζόντων ἐξ), ἀ- "
πέδοσαν αὐτὸν τοῖς ἀδελφοῖς. ὑπὲρ δυναμένῳ δὲ βαδίζειν, ἐκόμισαν αὐτὸν εἰς ὃ Δεῖγμα ἐν "
κλίνῃ, καὶ ἐπέδειξαν πολλοῖς μὲν Ἀθηναίων, πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων, ὅτως ἀμαχείμενον· "
ὥστε τοῖς ἰδίοις μὴ μόνον τοῖς ποιήσασιν ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κατηγορῆν, ὅτι ὑ "
δημοσίᾳ σκέψεμα τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐξαμύρτανόντας ὠμορφεῖται. αὕτη μὲν ἡ Λυ- "
σίᾳ δίνησις ἐν τῷ κατὰ Τίσιδος λόγου. ὧν ὃ νῦν μέλλω λέγειν, Δημοσθένους, ἐν τῷ κατὰ Κό-
νωνος· ἧς τὸν πρεσβυτικὸν ὁμοιότητα ἐάσαιμεν, ...
τὸν ἐν τῇ λέξει σκοπῶμεν. Ἐξηλθομεν ἔτος [τουτὶ τέτον] εἰς Παίανιαν, φεύγοντες ἡμῖν "

» κῇ τὰ αὐτὰ ἡλικίαν ὄντων, μᾶ τὸ τῶ δήμυ κάθοδον, τὸ ὃν Φραγέως, ἀθηνοῖς
» ἡμῶν τῆς πόλεως οὔσης· καὶ τὰ ἀκόλουθα. ὃν δὲ τῆς ὧδε Κτησιφῶντος ἀπολογίας·
» Ἃ μὲν οὖν ποῆ τῶ πολλὰ δύεσθαι [καὶ] δημηγορῆν ἐμὲ ποιοῦλαβε καὶ κατέχε Φίλιππος,
» ἐάσω· ὥσθεν γὰ ἡγοῦμαι τότων εἶ) ποῆς ἐμέ· ἃ δὲ ἀφ' ἧς ἡμέρας ὅπι ταῦτα ἐπέζευ ἐγώ,
» διεκώλυον λαβῆν, ταῦτα ἀναμιμνήσω, γὰ [ὧδε] τότων ὑφέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπαρχόντων.
» Πλεονέκτημα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μέγα ὑπῆρξε Φιλίππω. τοῦτο γὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὃ πι-
» σὶν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, φοβερὰ ποιοῦντῶν γὰ δωροδόκων γὰ θεοῖς ἐχθρῶν αἰ θέσπεσι συμέβη,
» ὅσοις ὧδε εἶς ποῆτερον μέμνηται γενόμενα· καὶ τὰ συναπόλοντα τότοις.

τοῦτον ἐγὼ δὲ τὸν κεφαλαιῶσαι, εἰ τις μὴ μέλλοι ἀποδέχεσθαι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ὅτε τὰ Θρακιδίδα ἐκεῖνα ποιητὰ γὰ ἐξηλλαγμένα τῆ συνήθοις, κεφάτισα ἡγοῦμαι, οὔτ' ὀρθῶς τοῖς Λυσιακοῖς ζήλοις καὶ συνεσταλμένοις, τὴν τελείαν τῆς λέξεως ἀρετὴν πέφυκεν, τότ' ἂν εἰ ποιμι ποῆς αὐτόν. Οἱ συνιόντες εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ δικαστήρια καὶ εἰς ἄλλους συλλόγους, εἶθα πολιτικῶν δὴ λόγων, ὅτε δίκοι γὰ ποιητοὶ πάντες εἰσὶ, καὶ τὸν Θρακυδίδου νοῦν ἔχοντες, ὑφ' ἁπάντων ἰδιῶται, γὰ κατασκευῆς λόγων ἡμιταλῶν ἅπτεσθαι· ἀλλ' οἱ μὲν, ἀπὸ γεωργίας· οἱ δ', ἀπὸ θαλαττουργίας· οἱ δ', ἀπὸ τῶν βαναύσων τεχνῶν συνερρυηκότες· οἷς ἁπλότεροι γὰ κοινότεροι δῆλεγόμενος, μᾶλλον αὖ τις ἀρέσαι. ὃ γὰ δὲ ἀκριβὲς καὶ ποιητὸν καὶ ξένον, γὰ πᾶν ὅ τι μὴ συνήθες αὐτοῖς ἀκούειν τε καὶ λέγειν, ὀχληρῶς ἀπέχονται αὐτοί· γὰ ὥσπερ τὶ τῶν πάνυ ἀπαρῶν ἐδεσμάτων ἢ ποτῶν ἀποστρέφονται τοῖς στομάχοις, οὕτως ἐκεῖνα ὀχληρῶς ἀπέχονται τοῖς ἀκοαῖς.

61 οἱ δὲ, πολλοί γε, καὶ ἀπ' ἀρχῆς γὰ ἀπ' ἐκκυκλίου παιδείας ἐληλυθότες· οἷς οὐκ ἔνι τὸν αὐτὸν ὄνπερ ἐκεῖνοι ἀπολέγεσθαι τόπον, ἀλλὰ δῆ τὸν ἐκπαίσθυον καὶ ποιητὸν γὰ ξένιον ἀφέλεκτον τότοις ποεφέρει. εἰσὶ μὲν οὖν ἴσως ἐλάττονες οἱ τοιοῦτοι τῶν ἑτέρων, μᾶλλον δὲ πολλοστὸν ἐκείνων μέρος· γὰ τοῦτο οὐθεὶς ἀγνοῖ· ὁ μὲν καθαρεύων γε ἀπὸ ταῦτα ἄξιος. ὁ μὲν οὖν τῶν ὀλίγων γὰ δυπαιδεύτων σοφιζόμενος λόγοις, οὐκ ἔσται ταῖ φαύλῳ γὰ ἀμαθεῖ πληθῖ πιθανός· ὁ δὲ τοῖς πολλοῖς γὰ ἰδιώταις ἀρέσκειν ἀξιῶν, καταφρονήσεται ποεὸς τῶν ἀκριβεστέρων· ὁ δ' ἀμφότερα τὰ κριτήρια πείθειν ζητῶν, ἥπιον ἀποδύξεται τὸ τέλους. ἔστι δὲ ὅστος, ὁ μεμιγμένος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἀκουστήρων. ἀφ' ταῦτα ἐγὼ τὸν ὅτως καλέσκυασμένον λέξιν μετεωλόγητον εἶ) τῶν ἀνθρώπων νενόμικα· γὰ τῶν λόγων τοῖς μάλιστα ἀποδέχομαι, ζοῖς πεφυκόσις ἑκατέρου τῶν ἀκουστήρων ταῖς ὑπερβολαῖς. εἰρηκὼς δὲ κατ' ἀρχὰς ὅτι μοι δοκοῦσιν Ισοκράτης τε γὰ Πλάτων κράτιστα τῶν ἀνθρώπων ὑπολεπτυσθυκέναι τοῦτο ὃ μὲν ἐκ τῆς ἀκουστικῆς, καὶ ποιαγαγεῖν μὲν αὖθ' ὅτι μήκιστον, ἃ μὲν γὰ τελῶσαι· ὅσα δ' ἐνέλιπεν ἐκείνων ἑκάτερος, ταῦτα Δημοσθένει ἐξεργασμένον ὅτι δείξω ὑποτόμενος, ὅτι τοῦτ' ἤδη πορθύσομαι, ταῖς ἀρίστα δοκούσαις ἔχειν παρ' ἑκατέρῳ τῶν ἀνδρῶν λέξεις ποοχειταμένος, γὰ αὐτὰ δὴ ταῖς τοῦ Δημοσθένους ὅσαι ποῶτα ταῖς αὐταῖς σωστὰ ἔδοξαν ὑποθέσθαι· ἵνα μᾶλλον αἱ τῶν ἀνδρῶν ποοαιρέσεις τε καὶ δυναμεις ἡμῖν ταῦτα καταφανῆς, τὸν ἀκριβέστατον βάσανον ὅτι τῶν ὁμοίων ἔργων λαβοῦσαι. εἰσαγέσθω ὃ ποῶτος Ισοκράτης, γὰ τοῦ λαμβανέσθω λέξις οὐκ τὸ ποῶτε ἐ εἰρῆσθαι λόγου, ταχέως ἅπτα δοκοῦσα ἔχειν· ἵν' αὐτὸς ὁ ποῶτος ἐν τῶν ποῶτ' ἀντιδόσεως λόγων ποοφέρεται, μέγα ἐπ' αὐτῇ φρονῶν· δι' ἧς συγκρίνῃ τὸν ὅτι τῶν ποογόνων πολιτείαν τῇ τότε καθεστώσῃ, καὶ ταῖς ποοῆκούσαις ταῖς παλαιαῖς αὐτὸν ποοθεῖναι ταῖς νέαις, ταῖς μὲν ἀρχαίαις ἐπαινῶν, ταῖς δ' ἐν ᾧ καθ' ἑαυτὸν χρόνῳ μεμορφόρθυσθαι, τὸ τε μεταβολῆς ἕνεκα ὅτι τὰ χείρω ἐπὶ τοῖς δημαγωγοῖς ἀποφαίνων αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ τὰ κρείττω εἰσηγουμένοις, ἀλλὰ τὰ ποῶτος ἡδονὴν τῶν πλήθη δημαγωγοῦσας. μαχροτέρας δὲ ἔτ-
» σης ἐ συγκρίσεως, αὐτὰ τὰ κυρίωτατα ὑπ' ἐμῆ παρείληπται. ἔστ' ὃ ταυτί· Τίς γὰρ [αὖ]
» ἀνῆρ ὅθεν ἐπελθών, καὶ μή [πω] σωσιεφθαρμένος ἡμῖν, ἀλλ' ἐξαίφνης ὑπισχνῆται ταῖς γνωμέ-
» νοις, οὐκ αὖ μᾶλλεσθαι γὰ ποῶτος ἡμᾶς νομίσειεν; οἱ φιλοτιμούμενοι μὲν ὅτι τοῖς τ' ποοτόνων ἔργοις, γὰ τὴν πόλιν οὐκ τῶν τότε ποοηκόντων ἐγκωμιάζειν ἀξιοῦσιν· ὡσθεν γὰ τ' αὐτ
» ἐκείνοις ποοπολεμοῦσι, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. οἱ μὲν γὰ, ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τοῖς βαρβάροις
» πολεμοῦντες διετέλεσαν· ἡμεῖς δ', ταῖς οὐκ ἐ Ασίας τὸν βίον ποιεζομένοις, ἐκεῖθεν ἀναστήσαντες, ὅπι

Δημοσθένης ποεὸς Ισοκράτην καὶ Γλαύκωνα σύγκρισις.

Ισοκράτης λέξιος ποεὸς Δημοσθένην παρίξεπεσις.

τες, ὅπι ταῖς Ἑλλήνας ἠλάθυμθυ. κἀκεῖνοι μὲν, ἐλθόντες θεωῦντες ταῖς πόλεις ταῖς Ἑλλήνιδας, "
καὶ βοηθοῦντες αὐτοῖς, τῆς ἠγεμονίας ἐξιώθησαν· ἡμεῖς δ', καταδυλούμενοι, καὶ τεθαυτία "
ταῖς τότε ποοῆπόλεις, ἀγθυακτῆμθυ εἰ μὴ τὸν αὐτὸν ἐκείνοις ὑμῖν ἔξομθυ· οἱ τοσοῦτον "
ἀπολελείμμεθα καὶ τοῖς ἔργοις καὶ ταῖς ἀξιώσεσι τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡμυμθύνων, "
ὅσον οἱ μὲν, ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρείας πὸν τε πατρίδα τὸν ἑαυτῶν ἐκλιπεῖν "
ἐτόλμησαν, καὶ μαχόμθυοι καὶ ναυμαχοῦντες, ταῖς βαρβάρυς ἐνίκησαν· ἡμεῖς δ', ὑπὲρ "
ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας [αὐτῆ] πλεονεξίας κινδυθύνῳ ἀξιῶμθυ· ἀλλ' ἀρχὴν μὲν ἀπόντων "
ζητῶμθυ, ἔραλθύνῳ δ', ὡς ἐθέλομθυ· καὶ πόλεμον μὲν μικρὸν δεῖν ποεῖς πάντας αὐθέ- "
ποις αὐαιρούμεθα, ποεὸς δ' τοῦτον ὑχ ἡμᾶς αὐτοὺς ἀσκοῦμθυ, ἀλλ' αὐθέσπετς τοὺς μὲν ἀπό- "
λιδας, τοὺς δ' αὐτομόλους, τοὺς δ' ὡς τῶν δήμων κακουργιῶν συνερρυηκότας. οἷς ὁπότερ' "
τινες δίδωσι πλείω μαθον, μετ' ἐκείνων ἐφ' ἡμᾶς ἀκολουθήσουσιν· ἀλλ' ὅμως ὅπτως αὐτοῖς "
ἀγαπῶμθυ, ὥσθ' ὑπὲρ μὲν τῶν παίδων τῶν ἡμετέρων, εἴπερ τινες ἐξαμβρτήσουσιν, ὡς αὖ "
ἐθελήσαμθυ δίκας ὑποσχεῖν· ὑπὲρ δὲ τῆς ἐκείνων ἁρπαγῆς καὶ βίας καὶ ὠδικομίας "
μηδόντων τῶν εἰκλημάτων ἐφ' ἡμᾶς ἥκειν, οὐχ ὅπως ἀγθυακτῆμθυ, ἀλλὰ καὶ χαίρομθυ, " 62
ὅταν ἀκούσωμθυ αὐτοῖς τοιοῦτόν τι ποοπεπραγμένυς. εἰς τοῦτο δὲ μωρίας ἐληλύθαμθυ, "
ὥστ' αὐτοὶ μὲν ὀνθεὶς ἐσμεν τῶν καθ' ἡμέραν, ξενοδοφῆν δὲ ὑπικεχειρήκαμθυ· καὶ τοὺς "
συμμάχους τὰς ἡμετέρυς αὐτῶν [ἰδία] λυμαινόμεθα, καὶ δασμολογοῦμθυ, ἵνα τοῖς ἀ- "
πόντων χοινοῖς [ἀνθέσπτοις] ἐμβροῖς τὸν μαθον ἐκποιζώμθυ. τοιοῦτοι δὲ [καὶ] χείρυς "
ἐσμὲν τῶν ποογόνων, ὑ μόνον τῶν δὐδοκιμησάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν μισηθέντων, ὅσον ἐκβ- "
νοι μὲν, εἰ πολεμεῖν ποεὸς ἅνας ψηφίσαντο, μεσῆς οὔσης ἀργυείας καὶ χειοτόνι τῆς ἀκρο- "
πόλεως, ὅμως ὑπὲρ τῶν δοξάντων ταῖς αὐτῶν σώμασιν ὤφοντο δεῖν κινδυθύνῳ· ἡμεῖς "
δ', εἰς [τοσαυτὶμ ἀποείαν ἐληλυθότες, καὶ] τοσοῦτοι. ὃ πλῆθος ὄνπερ, ὥσπερ Βασιλεὺς ὁ "
μέγας, μισθωτοῖς χρώμεθα ταῖς στρατοπέδοις. καὶ τότε μὲν, εἰ τεμπρῆς ἐπληροῦμθυ, τοὺς "
μὲν ξένυς καὶ τοὺς δούλους ναῦτας ἐνεβιβάζομθυ, τοὺς δ' πολίτας μεθ' ὅπλων ἐξεπέμ- "
πομθυ· νυνὶ δ', ταῖς μὲν ξένοις, ὁπλίτας χρώμεθα, τοὺς δ' πολίτας ἐλαύνειν αἰσχύζομθυ. "
ὥσθ', ὁπόταν ἀναβαίνωσιν εἰς τὸν τῶν πολεμίων, οἱ μὲν ἀρχὴν τῶν Ἑλλήνων ἀξιοῦν- "
τες, ὑπηρέσιον ἔχοντες ὀκνοῦσιν· [οἱ δ' τοιοῦτοι ταῖς φύσις ὄντες, οἵους ὀλίγῳ ποότε- "
ρον διῆλθον, μὴ ὅπλων κινδυθύνῳσιν.] ἀλλὰ γὰρ [καὶ] τὰ κτ' τὸν πόλιν ἰδὼν αὖ τις "
καλῶς βουλεύσεται, καὶ ποὸς τῶν δημάτων προσήσει, ἀλλ' οὐκ αὖ ἐπ' αὐτοῖς τότοις μά- "
λις· ἀγθυακτήσει, οἵτινες αὐτόχθονες μὲν εἶ) φασθύν, καὶ τὴν πόλιν ταύτην ποοτέ- "
ραν οἰκιαθέσαν τῶν δήμων ποοσῆκεν δ' ἡμᾶς εἶ) τῶν δήμων ποῶτόν τε καλῶς "
τε καὶ τελεσμένως πολιτθύεσθαι, χρεῖον καὶ ποοσχωρέστερον τὴν ἡμετέραν αὐτῶν βου- "
λεῦσθυ, τῶν ἀρτὶ ταῖς πόλεις οἰκιζόντων. καὶ σημειούμεθα μὲν καὶ " μεγαλοφρονοῦμθυ "
ὅτι τῶν βέλτιον τῶν δήμων γέγονέναι· ῥᾴον δὲ μεταδίδομθυ τοῖς βελομθυίοις ταύτης τῆς "
δυνηθείας, ἢ Τευθοῶνοί τε καὶ " Λθυκμοὶ τῆς [αὖτ] δυσηθείας. ἡ μὲν οὖν Ισοκράτους "
λέξις ἡ κάλλιστα τῶν δήμων δοκοῦσα ἔχειν, τοιαύτη ὄντις ὑπάρχει, πολλῶν μὲν ἕνεκα θαυμάζειν ἀξία· καθαρεύειν τε γὰρ εἴ τις δήμη τοῖς νοήμασι, καὶ τὸν ἀφέλεκτον ὑπάρχειν ἀκριβῆς· φανερά τ' ὑπάρχει καὶ κοινή· καὶ ταῖς ἄλλας ἁρεταῖς ἁπάσας ποοειλήφεν ἐξ ὧν αὖ μάλιστα ἡδύοιτο ἀφέλεκτος σαφὴς· πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ὑπιθέτων κόσμων ἔχει. καὶ γὰρ
40 ὑψηλὴ, καὶ σεμνὴ, καὶ ἀξιωματικὴ, καλλιρρήμων τε, καὶ ἡδεῖα, καὶ ὄμορφος, ἀποχρώντως ὑπάρχει. οὐ μὲν τελεία γε κτ' τοῦτο ὃ μέρος· ἀλλ' ἔστιν ὧν αὖ τις αὐτὸν ὡς ἐλλιπόντων μέμφαιτο, καὶ οὐ μᾶ Δία τῶν φαυλοτάτων. ποῶτον μὲν, τῆς σωτομίας· σοφιζομθυὴ γὰρ τῇ σαφοῖ, ὀλιγωρῇ πολλάκις τῇ μετρίᾳ· ἐχρῶ δὲ ὁμοίως ποῶτον ἀμφοτέρων. μετὰ τοῦτο, τῆς συρροφῆς· ὑγιὰ γὰρ ὑπάρχει καὶ " ἐπαγωγικὴ καὶ ποεῤῥέουσα τοῖς νοήμασιν, ὥσπερ εἰσὶν αἱ τῶν ἰσοσκελῶν· ἡ δ' ἀναγώνιος, τροπύλη τε εἶναι βάλεται, καὶ συσκευοτηλθύη, καὶ μηδὲν ἔχουσα κολοβῶδες. ἔτι

πρὸς τούτοις καὶ ἐκεῖνα προέσεσι τῷ ἀνδρί. ἄτοπλμός ἐστι πρὸς ἅπαντας, καὶ φοφοδὴς, καὶ ὀκ εἰσφέρεται τόνοις κεκτημένοις· καί τοι γε ἴσις ἀθληταῖς τῆς ἀληθινῆς λέξεως ἰσμυρὰς ἁφὰς προσφέναι δεῖ, καὶ ἀφύκτους λαβάς. παθαίνῳ τε ὁ δυνάμενος τοὺς ἀκροωμένους ὁπόσα βόλεται· τὰ πολλὰ δὲ ὠφελεῖ βέλεται· πείθεται δὲ ἀπαγορεῦσαι τῶν πολιτικῶν ἀφάνειαν ἀποδείξασθαι ἀσυνδαίαν, καὶ ἤδος ἐπιτηδείας· καὶ τυγχάνῳ μὲν τοι γε τούτων ἑκατέρου· δεῖ γὰρ βαλεῖν μάρτυρείων. ἐμοὶ δὲ ἆρα πρώτων ἰσμυρόπολον τῶν μέλλοντι πείθειν δῆμον ἢ δικαστήριον, ὅτι τὰ πάθη τοὺς ἀκροατὰς ἀγαπᾶν. ὠφελεῖ δὴ τὸ πρέποντος ἐν ἅπασιν ἐπιτυγχάνῳ. αὐθημερὸν ὃ καὶ θεατικῶ ὀκ ἐπρώτος ἀξιῶν εἶ τῷ ἀφελέκτον, ὡς τῆς ἡδονῆς ἄπρην ἐχούσης ἐν λόγοις τὸ κρέπος, ἀπολείπεται πολὺ τὸ πρέποντος. οὐχ ἅπρωτα δέ γε τὰ προφάσματα τῶν αὐτῶν ἀπαιτεῖ ἀφέλεκτον· ἀλλ' ἔστιν ὥσπερ σώμασι πρέπουσά τις ἐσθής, οὕτως καὶ νοήμασιν ἁρμόπρουσά τις ὀνομασία. ὃ δὴ ὀκ ἐπρωτὸς ἡδυνῆν ταῖς ἀκοαῖς, διφώνων τε καὶ ἐκλεκτῶν ὀνομάτων ἐκλογὴ, καὶ πρότε ἀξιοῦ
63 εἰς διρύθμους κατακλείειν προδόσεις ἁρμονίας, καὶ ἀφ' ὧν θεατικῶν ἀγμάτων κελλωπίζειν τὸν λόγον, ὀκ ἰῶ πρωταχῆ χρήσιμον· ἀλλὰ τοῦτό γε διδάσκουσιν ἡμᾶς καὶ οἱ τὰ ἔπη, καὶ οἱ τὰς μελωδίας, καὶ οἱ τὰ μέλη τὰ ἀσυνδᾶ γράψαντες, ἃ τοσαύτῳ ποιήθυοι τῆς ἡδονῆς δόσιν, ὅσῳ τῆς ἀληθείας. εἰ δή ὀρθῶς ἐπιλογίζομαι ταῦτ' ἐγὼ, καὶ ἔστιν ἐν ταύταις ταῖς ἀρεταῖς ἐνδεέστερος ὁ ἀνὴρ, πάρεστι τῷ βελτιθύῳ σκοπεῖν ὅτι τῆς ἀξίως προσηκούσης λέξεως ποιηθύῳ τὸν ἐξέπασιν. διέως δὴ τὸν προτέρου ἀφάνειαν ὀλίγοις ὀνόμασιν ἐξενεχθεῖσαν δυναθύμῳ, μαχεῖν ποιῆ, κυκλογραφῶν, καὶ δὶς ἢ τρὶς τὰ
» αὐτὰ λέγων. " ἐκεῖ μὲν δὴ ἐν τῷ προτέρου κώλῳ τῷ, Τίς γὰρ ἂν θήσθην ἐπελθὼν, ὃ, Καὶ
» μὴ στωδιεφθαρμένος ἡμῖν, ἀλλ' ἐξαίφνης ὀπτικὰς ὀπτοῖς γνωμόνοις· δυνάμῃ γὰρ ἄμφω
» ταὐτά. καὶ ἐν τῷ, Οἱ φιλθμούμεθα μὲν ὅτι τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις, ὃ, Καὶ τὸν πόλιν ὀκ ἂν τότε προαρθέντων ἐκωμιάζειν ἀξιῶμεν· ὃ γὸ αὖθ' Φιλθμῆσθαι ἢ Επαινῆν. ἢ
» ἐν τῷ, Οὐδὲν ἧττον τῶν αὐτῶν ἐκείνοις προάπομεν, ὃ, Ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. ἤρκει γὰρ αὐτῶν εἰρῆσθαι θάτερον. ἐξὸν τε γὸ μίαν ὀκ τῶν δυῆν ποιῆσαι πρόοδον, ἢ στωμυλωτέραν ἢ χαλεπωτέραν. Τίς γὸ ἂν θήσθην ἐπελθὼν, ὀκ ἂν μεμνεῆσθαι νομίσειν ἡμᾶς· οἱ φιλθμούμεθα μὲν ὅτι τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις, ὥσθεν δὲ τῶν αὐτῶν ἐκείνοις προάπομεν; πολλὰ ἰδιαῦτα ἐστὶ θεατικῶν πρωμάτων καθ' ἑκάστου ὀλίγου δεῖν πρόοδον, ὀκ ἀναγκαίαν ἔσπτα χώσασθαι, ἃ ποιῆ τὸν ἑρμηνείαν ἀμεσοτέραν, τὸν δὲ πρόοδον κομψοτέραν. μαχεῖ μὲν
» δὴ ἡ λέξις οὕτως ἐστὶν αὐτῆ· πλατῆα δὲ " [καὶ] ἀσυγκρότητος πῶς; Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἐλθύ-
» εσιν ἐκ τῆς πόλης ταῖς Ἑλλησίδας, καὶ βοηθοῦντες αὐταῖς, τῆς ἡγεμονίας ἠξιώθησαν· ἡμεῖς
» δὲ, καὶ καταδυλούμθυοι, καὶ τθιαυλία τοῖς τότε προέπουσι, ἀγανακτήμθυ εἰ μὴ τὸν αὐτὸν
» ἐκείνοις ζημίαν ἔξομθυ. ταῦτα κεκλπωμθύα σφίγξαι μᾶλλον ἐχῶ, καὶ προγυλώτερα ὧδέ πως ποιῆσαι. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν, ἐλθύθεσιν τὴν Ἑλλάδα καὶ σώζοντες, ὅτι τὸν ἡγεμονίαν προσῆλθον· ἡμεῖς δὲ, καταδυλούμθυοι καὶ δ' ἑλλιώτες, ἀγθυακτήμθυ εἰ μὴ τῶν ἴσων ἀξόμεθα. καὶ ἡ μετὰ ταῦτα ἀφάνοια πλατέως τε εἴρηται, καὶ ἀσυγκρότητός ἐστιν· Οἱ
» τοσοῦτον ἀπολελείμμεθα καὶ ταῖς ἀφανοίαις καὶ τοῖς ἔργοις τῶν κατ' ἐκῆνον τὸν χρόνον ἡμυ-
» μένων, ὅσον οἱ μὲν ὑπὸρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλθυθερίας τὸν τε πατρίδα τὸν ἑαυτῶν ἐκ-
» λιπεῖν ἐτόλμησαν, καὶ μαχόμθυοι καὶ ναυμαχοῦντες, τοῖς βαρβάροις ἐνίκησαν
. αὐτῆς ἐπιτρέψαι ὃ πλάτος, ἅτινος ἐξενεγκών· Οἱ τοσούτῳ χείρους ἐσμὲν τῶν προ-
γόνων, ὅσον οἱ μὲν, ὑπὸρ τῶν σῶσαι τὰς Ἑλλήνας, τὸν τε πατρίδα τὸν ἑαυτῶν ἐξέλιπον, καὶ μαχόμθυοι τοῖς τὰς βαρβάρους ἐνίκησαν. μυρία καὶ ταύτης ὅστ' ἀφθονία δείγματα. ἐξὸν γὸ ὀλίγων ἁπαξ, οἷς ὀκ ἂν προνοίας μᾶλλον ἢ κατ' αὐτομαθισμὸν συμβέβηκε ὃ στωεγράφθαι, πάλαι ἂν πλάτει λέγεται. ἄτοπος δὲ δὴ καὶ ἀφθονία κεκτῆσθαι
» ἐξουσά πως ἐστὶν ἡ λέξις, τοῦ ὑπιφέρῃ τινὰ τοῖς εἰρηθύοις ἀφάνοιαν ταύτην· Τοσοῦτον
» δὲ χείρους ἐσμὲν τῶν προγόνων, ὃ μόνον τῶν ὠδοκιμησάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν μισηθέν-
» των, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν, εἰ πολεμεῖν προός " ἅπαντας ἔφισαντο, μεσῆς οὔσης ἀργυρίας καὶ χρυσίου τῆς

τῆς ἀκροπόλεως, ὅμως ὑπὸρ τῶν δοξάντων τοῖς ἑαυτῶν σώμασιν ὠόντο δεῖν κινδυνθύειν· "
ἡμεῖς δὲ, εἰς τοσαύτην ἀποίαν ἐληλυθότες, καὶ τοσοῦτοι ὃ πλῆθος ὄντες, ὥσπρ βασιλὰς ὁ "
μέγας, μισθωτοῖς χρώμεθα ταῖς στρατοπέδοις. Φέρε δὲ πῶς οὐκοῦν αὐτὰ εἴπειν " στρογγυλωτέραν; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως χείρους ἐσμὲν τῶν προγόνων, τὰ δ' ἄλλα βελτίους· ὃ λέγω τῶν ὠδοκιμησάντων· πόθεν γὰρ; ἀλλὰ τῶν μισηθέντων. καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν πλείστων ποτὲ πληρώσαντες χρημάτων τὸν ἀκρόπολιν, ὃ κατεμισθοφόρησαν τὸν χοινὸν πλοῦτον εἰς τὰς " πολεμίας· ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἰδίων εἰσφερόντες, ἔστιν ὅτε καὶ τοῖς ἑαυτῶν σώμασι κινδυνθύειν ἠξίουν· ἡμεῖς δὲ, οὕτως ὄντες ἄποροι, καὶ τοσοῦτοι ὃ πλῆθος, μισθοφόροις τοῖς τραλθύμασι πολεμοῦμθυ, ὥσπρ ὁ βασιλὰς ὁ μέγας. ἀλλὰ μὴν 64
10 ὅτι γε ἄψυχός ἐστιν ἡ ἀφέλεκτος αὐτὸ, καὶ ὁ παθητικὸν, πνθύματός τε, ὃ μάλιστα δεῖ τοῖς ἀναγνίοις λόγοις, ἐλαχίστου ἔχουσα μοῖραν, οἱόμην μὲν ἔγωγε καὶ χρεὼς ὑπομνήσεως ἅπασιν εἶ) φανερόν. εἰ δὲ ἆρα καὶ τῶν δημάτων δῆ, πολλῶν ὄντων ἃ τις ἂν εἰπεῖν ἔχοι, μιᾶ ἀφανοίᾳ χρησάμθυος ἐκρεθήσομαι. ἀφαδέχεται δὴ τὸν ὀλίγῳ πρότερον ἐξεταθεῖσαν αὐτίθεσιν ἑτέρα τοιαύτη τις αὐτίθεσις· Καὶ τότε μὲν, εἰ τειπρὸς ἐπληρεῦμθυ, "
ἓξ μὲν ξένας καὶ δούλους ναῦς ἐνεβιβάζομθυ, τὰς δὲ πολίτιδας μεθ' ὅπλων ἐξεπέμ- "
πομθυ· νυῦ δ', ἓξ μὲν ξένοις ὁπλίταις χρώμθυα, τὰς δὲ πολίτιδας ἐλαύνειν ἀναγκάζομθυ. "
ὥστ' ὁπότ' ἐπιβαίνωσιν εἰς τὸν τῶν πολεμίων, οἱ μὲν ἄρχειν τῶν Ἑλλήνων ἀξιοῦντες, "
ὑπηρέσιον ἔχοντες ὀκβαίνοισιν· οἱ δὲ τοιῆτοι τὰς φύσεις ὄντες οἵοις ὀλίγῳ πρότερον εἴπον, "
μεθ' ὅπλων κινδυνθύοισιν. ἐν τούτοις ἐ μέμφομαι τὸν ἄνδρα τὸ λήμματος· ἠνάγκα- "
20 σται γὰρ ἡ ἀφανοια, καὶ δυναμθύη κινῆσαι πάθος· ὃ δὲ τῆς λέξεως λεῖον καὶ μαλακὸν, αὐλισθμα. ἁχεῖαν γὰρ ἔδη καὶ πικραὶ εἶ), καὶ πληγῆ τι προδαπλήσιον ποιῆ· ἡ δ' ἐστὶν ὑγρὰ καὶ ὁμαλὴ, καὶ ὥσπρ ἔλαιον ἀψοφητὶ ἀφὸ τῆς ἀκῆς ῥέουσα· θέλγει " γέτοι καὶ ἡδυῴᾳ ζητοῦσα τὸν ἀκοιό. ἀλλ' ὐ τοῖς ἡμῖσιν ἔχῃ τὸς ἀγῶνας, πολλοῖς οὖσι καὶ ποικίλοις· καὶ ἀφὸ τούτων παθαίνῃ τὸς ἀκούοντας; πολλῶ γε καὶ δεῖ. τὰ γὰρ σκλύοντα μάλιστα τὸν δυνάμιν " ἀπλοῖς, καὶ ἀποτρέφοντα τὸν ἀκοιό, " ταυτέστι τὰ μεσοκιώδη πάεισα, καὶ τὰ ψυχρὰ αὐτίθετα, καὶ τὰ προδαπλήσια τούτοις, αὐθικα ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ λέξῃ, πρὸς ὁ λόγος. τὸ τε προάγμα ὅλον " ἐστὶν αὐτίκφαται· καὶ τῶν πρὸς ἡδονὴν ἐκάστη δ' αὐτίθετον καθεσκύασται· ὥστ' ἀποκναίῃ τὰς ἀκούοντας ἀπλία καὶ κόρῳ. ὃ δὲ λέγω, τοιῆτόν ἐστι. πάσης ἀφανοίας καὶ πρόοδου καὶ λήμματος αἵ τε ἀρχαὶ καὶ αἱ ὀπιφοραὶ, τοιαῦταί εἰ-
30 σιν, Ἐκῆνοι μὲν γὰ, Ἡμεῖς δὲ· ἀ, Τοῦτο μὲν, Τοῦτο δέ. ταῦτ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως " τελυτῆς κύκλῳ· καὶ τροπαὶ ἃ ἀ μεταβολαὶ, καὶ " ποικιλίαι ῥημάτων, ἃ πέφυκε λύειν τὸν τῆς ἀφανοίας σκοπὸν, " ὐδαμῶ. πολλὰ αὖ τις ἔχοι " πολλὰ ὀπτιμαῖ· Ισοκράτει, τῶν πρὸς τὸν ἀφέλεκτον " ἐμμάτων. ἀλλὰ ἀ ταῦθ' ἱκῆμά. εἰσαγέσθω δὴ μετὰ τοῦτον ὁ Δημοσθένης, Δημοσθέ-
καὶ λαμβανέσθω κἀκεῖνα λέξις ὀκ μιᾶς τῶν κτ' Φιλίππου δ' μηγορείας, δ' ἧς καὶ αὐ- νους λέξεως
τὸς συγκρίνῃ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἔργα τοῖς ὀπὶ τῶν προγόνων, καὶ τὸς νέους δ' μαγωγοὺς τοῖς παλαιοῖς· ἀ καθ' ἓν ἔργον ἕκαστον ἀρχαῖον ἔργῳ καινῷ πρόσθεσις, ὥσθε πῆται μικρολογῶν συγκρίσει, ἀλλὰ ὅλη ποιήμθυος ὅλῃ τὴν αὐτίθεσιν διεξοδικῶς· οὕτως· Καί τοι "
σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῶν τε ὀπὶ τῶν προ- "
γόνων [ἔργων,] καὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν. ὅτ' αμ δὲ βραχὺ [καὶ] γνώεμος ὑμῖν ὁ λόγος. ἀ γὰρ "
40 ἀλλοτρίοις χρωμθύοις ὑμῖν πρόσθεσιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδαί- "
μοσιν ἔξεστ' μγνεσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς ὀκ ἐμφερίζομθυ οἱ λεγόμθυες, ἀσ' ἐφίλθιων αὐτοὺς "
ὥσπρ ὑμᾶς " οὗτοι νυῦ, πέμπε μὲν καὶ " πεζὰ καὶ ἱππικὰ ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἐκόντων· "
πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν στωήγαγον. ὑπῆκουε δὲ " ὁ Θρᾴτης "
τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλὰς, ὥσπρ " ὄστ στρόσπκον βάρβαρον Ἕλλησι. πολλὰ δὲ καὶ "
καλὰ καὶ " πεζοὶ καὶ ναυμαχοῦντες ἔσησαν βόπαια αὐτοῖ τραλθόμθυοι. μόνοι δ' αὖ- "
θεσπων κρείττω τὴν ὀπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. ὀπὶ μὲν δὴ τῶν "
Ἑλλήνων ἦσαν τοιοῦτοι· ὑμεῖς δὲ τοὺς κτ' τὴν πόλιν αὐτὴν, ἰδόσθε ὁποῖοι ἐν [τε] τοῖς "

" κοινοῖς ἢ ὂν ἰδίοις. δημοσία μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοσαῦτα ἢ τοι-
" αῦτα κεκλεσθάσαν ἡμῖν ἱερῶν ἢ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ὑπὲ-
" ρηνορμένων ὑπερβολὴ λελοιπέναι. ἰδίᾳ δὲ οὕτω σώφρονες ἦσαν ἢ σφόδρα ἐν τοῖς ἑ-
" πομένοις ἦθος πολλῆς ἦν μιμήσεως, ὥσθ' ἅπερ τῷ Ἀσιτείδου ἢ Μιλτιάδου ἢ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, 65
" εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τῶ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. ἐ
" πὶ εἰς τὰ δεῖπνα ἐσιοῦσιν αὐτοῖς ἐπεφάνετο τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ ὃ κοινὸν ὠφέλη ἕκαστος ὠμέ-
" νετο δεῖν. ὃν ἢ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ ἢ πρὸς θεοὺς δυσεβῶς, τὰ δ' ἐν
" αὐτοῖς ἴσως δύσκολα, μεγαλίων εἵνεκεν ἐκέκτητο δίδαγμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν
" τρόπον εἶχε τὰ πεφιγμένα [ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς εἶπον πρεσβύταις. νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν
" ἔχει τῶν ζητῶν τῶν νῦν τὰ πεφιγμένα] ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως καὶ πρὸς θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους; 10
" τὰ μὲν δὴ ἄλλα σιωπῶ, πολλὰ ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσοις πώποτε ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπιλημ-
" μένοι, ἢ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δὲ ἀχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων
" Ἑλλήνων ὄντος ἐξουσίαν ἔχειν πρὸς τῶν πελοποννησίων ὑμῖν αὐτάρκη· ἆρον [δὲ] ἡμῖν ἢ τὰ ἡμέτερα
" αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, ἢ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βεβαιοῦν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰ-
" κείας, πλείω δ' ἢ χίλια ἢ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς ἅπαντα δέον. οἷς ἢ ὂν τῶν
" πολέμων συμμάχοις ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι. ἔρχον δ' ἐφ' ἡ-
" μᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκηκαμεν. ἢ φέρε πρὸς τί ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς
" γένοιτο, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν ὁ Φίλιππος; ἀλλ' ὥτερ εἰ τοῦτο φαῦλος, τὰ γε ἐν
" αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἅμεινον ἔχει. καὶ τί δὴ εἰπεῖν τις ἔχοι ἂς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν, καὶ
" ἂς ὁδοὺς ἃς ὑπισκυάζομεν, ἢ κρήνας, ἢ κλῆσεις; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τὰς τοιαύτας 20
" πολυθρυλήτους, ὡς οἱ μὲν οὐκ ἄπειροι πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι ἔνιοι
" δὲ ἂς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἶσι κεκλεσθάσμενοι· ὅσῳ
" δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὐξηται. τί δὴ ὃ πάντων αἴτιον
" τούτων; καὶ τί δὴ ποτ' εἶχεν ἅπαντα καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι ὃ μὲν πρῶ-
" τον ἢ σταθῆναι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιθρυλήτων ἦν, [καὶ κύριος
" αὐτὸς ἅπαντων τῶν ἀγαθῶν· καὶ ἀγαπητὸν ἦν] πρὸς τὸ δῆμον τῶν ἀνθρώπων ἑκάστῳ καὶ
" ὑμῖν ἢ ἀρχῆς ἢ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν. νῦν δὲ τἀναντίον, κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν
" οἱ πολιθρύλητοι, ἢ πρὸς τούτων ἅπαντα πεφύκασι. ὑμῖς δὲ ὁ δῆμος ὠκονομεισμένοι
" καὶ πεπιρημένοι χρήματα, συμμάχους, ὧν ὑπηρέτας καὶ πρὸς θήκης μέρη γεγόνατε, ἀ-
" γαπῶντες αὖ μεμαθῶσι θεωρεῖν ὑμῖν, ἢ βούλεσθε πέμψουσιν ἔτι ἢ, ὃ πάντων ἀνανδρότατον, 30
" τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν πρεσβεύειν. οἱ δ' ὧν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς, ἐπά-
" γειν φασὶ τοῖς τοιαῦτα, ἢ πλανᾶσθαι ποιοῦντες. ἔστι δὲ οὐδέ ποτ' οἶμαι
" μέγα ἢ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ ἢ φαῦλα πρεσβεύοντας. ὅποι γὰρ [αὖ] τὰ
" ὀπτανθέμματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη ἢ ὃ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα, μὰ τὸν
" Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι εἰ μείζων εἰπόντι μοι ἤρξατο παρ' ὑμῶν ἐλάβειν τῶν πε-
" ποιηκότων αὐτὰ ἔκαστος. οὐδὲ γὰρ παρρησία πρὸς πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἔστιν, ἀλλ' ἐ-
" γὼ γ', ὅτι ἢ νῦν γέγονε, θαυμάζω. Ταύτην τὴν ἀφέλειαν τίς οὐκ ἂν ὁμολογήσαι
καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν πάντα ἀφαιρεῖν τῆς Ἰσοκράτους; ἢ γὰρ ἀνήμερώτερον ἐκείνης καὶ
μεγαλοφρεπέστερον ἡρμήνευκε τὰ πεφιγμένα ἢ πρεπιλήφθη ὀνόμασι συγκεκροτη-
τὰ [τε] ἢ σεμνόπασιν ἢ πρεπιτετορδυῖαν τοῖς ὀνόμασιν ἁρμονίᾳ· ἰσχύι τε πλείονι χρῆ- 40
ται ἢ τόνοις ἐμβριθεστέροις· ἢ πέφυκε τὰ ψυχρὰ ἢ μεσαιτάτω σχήματι, οἷς ἐκείνη καλ-
λωπίζεται πέρα τῶν μετρίων· μάλιστα δ' ἐν ᾧ δραστήριον ἢ ἀναγώνιον ἢ ἐμπαθές, ὅλῳ
ἢ τῷ πάντι κρεῖττον ἔχει ἐκείνης. ἐγὼ γοῦν ὁ πρὸς ἀμφοτέρας πάλαι ταῖς λέξεις,
ἐρῶ· οἵᾳμι δὲ κοινὸν ἂ πάντων ἁπάντων ἐρεῖν, ἢ σὸν ἐμὸν ἴδιον μόνον. ὅταν μὲν
τινα τῶν Ἰσοκράτους ἀναγινώσκω λόγων, εἴτε τῶν πρὸς τὰ δικαστήρια ἢ ταῖς ἐκ-
κλησίαις γεγραμμένων, ἢ τῶν ἐν ἠθικῷ πασυδαίμων γίνομαι, ἢ πολὺ δ' ἁψαλὲς ἔχω τῆς
γνώμης, ὥσπερ οἱ τῶν ἀσωτευομένων ἀνδρῶν ἢ τῶν δωρεῶν τε ἢ ἁρμονίων μεμφο-
ἀκροώμενοι. ὅταν ὁ Δημοσθένους ἀνὰ λάβω λόγων, εἰσοῦσα τε, καὶ δοῦσα κἀκεῖσε ἀγω-
νίαν, πάθος ἕτερον δὲ ἑτέρου μεταλαμβάνων, ἀπιστῶν, ἀγωνιῶν, δεδιὼς, καταφρονῶν,
μισῶν, ἐλεῶν, ὀργιζόμενος, φθονῶν, ἅπαντα τὰ πάθη μεταλαμβάνων ὅσα κεκ-
λεῖν ἀνθρώπινος γνώμης. Διαφέρῃ τε οὐδὲν ἐμαυτοῦ δοκῶ τῶν τὰ μηδέν καὶ τὰ κο-
ρυβαντικὰ, καὶ ὅσα τούτοις ὑπάρχοντα ὑπὲρ τελουμένων· εἴτε ὁσιότης ἐκεῖνό γε, εἴτε ἦ- 66
θος, εἴτε τῶν δαιμόνων πνεῦμα αὐτοῦ κινούμενοι, ὡς πολλὰς καὶ ποικίλας ἐκεῖνοι
λαμβάνουσι φαντασίας. καὶ δὴ ποτὲ καὶ ἐνεθυμήθην ἡ πόλε τοὺς τότε ἀνθρώπους ἀ-
κούοντας αὐτοῦ λέγοντος "ὦ πάτ, πάσχειν εἰκὸς ἐσ. ὅπου γὰρ ἡμεῖς, οἱ τοσοῦτον ἀπηρτη-
μένοι τοῖς χρόνοις, καὶ ὑπὲρ ὧν τοὺς τὰ πεφιγμένα πεποιηκότας, οὕτως ὑπαγόμεθα τῷ
10 κρατούμεθα, καὶ ὅποι ποτ' ἂν ἡμᾶς ὁ λόγος ἄγῃ, πορευόμεθα· πῶς τότε Ἀθηναῖοί τε
καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἤγοντο ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ὅτε τῶν ἀληθινῶν τε καὶ ἰδίων ἀγώνων,
αὐτοῦ λέγοντος ἐκείνῳ τὰ ἑαυτῶν μὴ τῆς ἀξιώσεως ἧς εἶχε πρὸ αὐτοῦ πάθαι, καὶ ὃ πεφύ-
κημα τῆς ψυχῆς ἀποδήκνυμι, κοσμιωτέρας ἅπαντα καὶ "χρηματίζοντος τῇ πρεπούσῃ
ὑποκρίσει, ἧς δήπουθεν ἀσκητὴς ἐγένετο, ὡς ἅπαντές τε ὁμολογοῦσι, καὶ ἐξ αὐτῶν ἴδοι ἂν
ὅτι τῶν λόγων ὧν αὖθις πεποιημένων, οὐδὲν ἧττον τῶν πάλαι ἐν ἡδονῇ ὡς ἀνά-
γνωσμα διελθεῖν, ἀλλ' αὖθις διδάσκεσθαι πῶς αὖθις ὑποκρίνεσθαι δεῖ, νῦν μὲν εἰρωνευό-
μενον, νῦν δ' ἀγανακτοῦντα, νῦν δὲ νεμεσῶντα· δεδιπλόμενον αὖ καὶ πεφοβῆσθαι, καὶ
νουθετοῦντα, καὶ παρορμῶντα, καὶ πάνθ' ἃ βούλεται ποιεῖν ἡ λέξις, ἀποδήκνυμενον ὅτι
τῆς πεφορᾶς. εἰ δὴ ὃ Δημοσθένους τοσούτων "ἐκκαμιγόμενον τοῖς βιβλίοις πνεῦμα τοσού-
20 τῳ ἐμοὶ ἔχει, καὶ οὕτως "ἄγον ὅτι τῶν αὐτῶν, ἢ πῦ τότε ὑποφυὲς ἢ καὶ δεινὸν χρῆ-
μα ἐῶ ὅτι τῶν ἐκείνου λόγων. ἀλλὰ γὰρ, ἵνα μὴ πρὸς ταῦτα Δημοπείσων ἀναγκα-
σθῶ πρόλιπεῖν τι τῶν πρελήφθαι, Ἰσοκράτη μὲν, καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀγωγῆς
ἐκείνης ἐάσω, πρὸς δὲ Πλάτωνος ἤδη Δημαλέξομαι τό γ' ἐμοὶ δοκοῦν, μὴ παῤῥησίας, Πλατωνι-
οὐδὲν οὔτε τῇ "δόξῃ τοὐμοῦ προσῆκεν, οὔτε τῆς ἀληθείας ἀφαιρούμενος· καὶ μάλιστα κῆς Δημο-
ἐπεί τινες "ἀξιοῦσι πάντων αὐτὸν ἀποφαίνειν φιλοσόφων τε καὶ ῥητόρων ἑρμηνεῦσαι τὰ σις.
πεφιγμένα δαιμονιώτατον, πρὸς ἡδονήν τε ἡμῖν ὅρᾳ καὶ κρούειν ζητᾶσθαι καθαρῶν
"ἅμα καὶ ἰαμβικῶν λόγων οὕτω παῦ αὐτοῦ. ἤδη δέ τινων ἤκουσα ἐγὼ λεγόντων, ὡς εἰ καὶ
πρὸς θεοῖς Δημάλεκτός ἐστιν, ἥ ὃ πῶν αὐθέντων κέχρηται γλῶσς, οὐκ ἀνῶς ὁ βασιλεὺς
ὢν αὐτῶν Δημ. ἐλέγετο "θεὸς, ἢ ὡς Πλάτων. πρὸς δὴ τοιαύτας ὑποληψὶς καὶ τερα-
30 τείας αὐθέντων ἡμιλελαν πρὸς λόγους, οἳ τῶν βύβλῳ καταπεκλείω οὐκ ἴσασιν "ὅτις ποτ'
ἐστὶν, οὐδὲ δύανται . . . . πᾶσαν "εἰρωνείαν ἀφοῖς, ὡς πέφυκα,
Δημαλέξομαι. ὃν δὲ "ἀξιῶ πρόπον ποιήσασθαι τῶν ἐξέτασιν αὐτοῦ, βέλομαι πρεφῆπεῖν.
ἐγὼ τῶν μὲν ἐν τοῖς Δημοσθένους δύνοτητα τῶ ἀνδρὸς, καὶ μάλιστα ἐν οἷς αὖ φυλάττῃ "τ Σω-
κρατικὴν χαρακτῆρα, ὥσπερ ἐν τῷ Φιλήβῳ, πῦρ ἄγαμαί τε τεθαύμακα· τῆς δ' ἀπέ-
ρουκαλίας αὐτὸν οὐδεπώποτ' ἐξήλωσα τῆς ἐν ταῖς ὑπερβέτοις κατασκευαῖς, ὥσπερ ἔφιν καὶ
πρότερον, καὶ πάντων ἥκιστα ἐν οἷς αὖ εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις "συγκεφθεὶς, ἐκκώμια καὶ φό-
γους, κατηγορίας τε καὶ ἀπολογίας ὑπερβολῇ χράφῃ. ἕτερος γάρ τις αὖ "ἦν τότε, καὶ κα-
ταμανθάνει τῶν φιλόσοφον ἀξίωσιν· καί μοι γε πολλάκις ἐπῆλθεν εἰπεῖν ὑπὲρ τῶν τοιούτων αὖ
λόγων ὃ πε ποίητης παρ' Ὁμήρῳ πρὸς τὸν Ἀφροδίτην ὁ Ζεὺς λέγων, Οὐ τοι, τέκνον ἐμόν, "
40 δέδοται πολεμήια ἔργα· Ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο· Σωκρατικῶν "
δημάτων· ταῦτα δὲ πολιτικῆς καὶ ῥήτορσιν ἀνδράσι μελήσῃ. ποιᾶμαι δὲ τῆς ἐμαυτοῦ δό-
ξης κοινοὺς χορτὰς τοὺς φιλολόγους ἁπάσης· ὑπεξαμφούμενος εἴ τινες εἰσὶ φιλότιμοι, καὶ
πρὸς τὰς δόξας, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸν ἀλήθειαν χρίνοντες τὰ πεφιγμένα. Ὃ μὲν δῶν
ὑπολέλειμ ἐξ ἁπάντων αὐτοῦ τῶν λόγων εἴ τι κάκιστον εἴρηται, ὃ ποιοῦσιν ἕτεροί τινες,
κάπειτα ζούτοις αὐτιπαθαπτέναι τὸν κράτιστα ἔχουσαν Δημοσθένους λέξιν, "ὃν ἐδοκί-
μαζον· "Ὃ δ' ἐν "τῶν ἀμφοτέρων μάλιστα βδοκιμοιώτων, ζῶντα παῤ ἄλληλοῖν
"θεῖς, ἐξετάζειν τὰ κρείττω, τῶτ' ἔδοξεν εἶναι δίκαιον· καὶ ἐπ' αὐτὸ δὴ φέρομαι Ὃ

μέρος. διχθυικὸς μὲν οὖν λόγος εἰς ὃν Πλάτων, Σωκρατικὸς ἀπολογία, δικανικὸς
67 μὲν ἡ ἀγορᾶς ὑπὲρ θύρας ἰδών, κατ' ἄλλου δέ τινα ζῆλον γεγραμμένος, οὔτ' ἐν λόγοις
τόπον ἔχων, οὔτ' ἐν ἀμφιλόγοις· τοῦτο μὲν οὖν ἐσθ' ὑπομνήματος δὲ σύστημα· πλὴν εἴ τις
ἀρα ταῖς ὑπογολαῖς βούλεται ὑπομνήματος καλεῖν. "ἀφίστασαν δὴ καὶ αὐταί. ἔκκλημα δ' ἐν
"τοῖς συμφέροντι τοῖς συμποσίου πολλὰ μὲν ἔρωτος· ὧν ἕνια οὐκ ἀξίως ἀσυνδέτως ὑπὸ Σω-
κράτους, ὁποίων τι καὶ πολε. νεῦν ἂν οὐθὲν δέομαι περὶ τούτου λέγειν. κράτιστος δὲ πάντων τῶν
πολιτικῶν λόγων ὁ Μενέξενος, ἐν ᾧ τὸν ὑπιτάφιον διεξέρχεται λόγον, ὃς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ,
Θουκυδίδου μιμουμένου. ὡς ἂν αὐτὸς φησιν, Ἀρχῖνον καὶ Δίωνα. τοῦτον δὲ μεταλή-
ψομαι τὸν λόγον, καὶ παρ' αὐτὸν ἐξετάσω Δημοσθένους λέξεις ἕνας· οὐκ ἐν "τούτου· τὸν μὲν
γὰρ οὐχ ἡδέως ἂν ἐπαινέσαιμι ὑπὸ ἐκείνης τῆς αἰσθήσεως γεγράφθαι· ἀλλ' ἐν τοῖς λόγων αὐτοῖς λόγων, ὅσοι 10
δεῖ τε τὸ καλοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς εἴρωνται· μᾶλλον δ' ἐξ ἑνὸς ἀγῶνος· ὃ γὰρ ἔχω κατ' ἐν ὅσοις
βούλημα μεμιμήσασι χρήσασθαι, πρώτων μάλιστα θελητέος αὖ. τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ
ὁ ῥόπος ἑκάστοις τῆς συγκρίσεως. λαμβανέσθω δὴ μετέτερος Πλάτων. καὶ ὑπὲρ μέγα
φρονεῖν ἔοικεν ὑπό τε ἀκριβείας καὶ σεμνότητι ὀνομάτων, ταῦτα ὑπὸ τοῖς αὐτοῖς βασανίσω,
" ἀρξάμενος ὅθενπερ κἀκεῖνος, τοῦ λόγου· Ἔργον μὲν ἡμῖν οἵδε ἔχουσι τὰ μετρηκότα σφί-
" σιν αὐτοῖς· ὧν τυγόντες, πορεύονται τὴν εἰωθυῖαν πορείαν. ἡ μὲν εἰσβολή, θαυμαστὴ καὶ
μετρέπουσα τοῖς ὑποκειμένοις μετέγμασι, κάλλος τε ὀνομάτων ἕνεκα, καὶ σεμνότητος,
" καὶ ἁρμονίας· τὰ δ' ὑπολειπόμενα, οὐκέθ' ὁμοία τοῖς μετόποις αὐτοῖς. Περιτεμφθέντες
" κοινῇ μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν οἰκείων. ἐν γὰρ τῷ, πάντα τὰ μετρηκό-
" κοντα σφίσιν αὐτοῖς ἔχειν θαυμαζόμενος, οὐκ οἶδ' ὅπως καὶ ὁ μετρεμφθεὶς τὰ σώματα "τῶν ὑπὸ 20
ταῖς ταφαῖς δημοσίας τε καὶ ἰδίας. ὥστε "ἀναλαβὼν ἐν πάλιν ταὐτὸ λέγειν· εἰ μὴ κρατίσων
. . τῶν μετὲ ταῖς ταφαῖς νομίμων τοῦτο ὑπελάμβανεν ὁ αὐτὸς εἶ). λέγω
δὴ ὃ παρῆκα πολλοῖς ταῖς σκωμῳδαῖς· ἡ ὕθεν ἄτοπον ἐδοκεῖ ποιεῖν συμπεπλεγμένον τε αὐτὸ
τοῖς ᾠδοῖς, καὶ χορεῖς ὑπὸ αὐτῷ μόνῳ λέγων. ἠλίθιος ἄρα ἂν εἶν, εἰ τοῦτον ἐδοκεῖ τελευ-
τήσαι λαμπρότατον εἶ)" ἢ κόσμον οἷς ἡ πόλις αὐτοῖς ἐκόσμει. ἵνα γὰρ ἀφανῆ πάντα τὰ
ᾠδά, ὃ δημοσίᾳ "μεγροφασθαι τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ ἤβης, πόσῳ κρεῖττον ἦν τοῦ μετέμπεσθαι τὰ
σώματα δημοσίᾳ; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μακρῷ. ἔχω δ' οὐκ ἀναλήμψα Πλάτωνι ἡ μετος.θήκη.
ἀλλ' ἆρά γε εἰ μὴ τοῦ ἀναλήμψα, κάλλους γε, ἢ τῶν ᾠδῶν ἕνεκ' ὑπὲρ τῶν ἐπαίνων ἕνεκα κόσμων,
παρείληπται ὁ κᾶλον αὐτῷ τουτί; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· μετος.ᾳφφείρᾳ καὶ τὴν μετὸ "αὐτῆς
μετέοδον. λυμαίνεται γοῦν τὴν τε συμμετείαν αὐτῆς, καὶ τὴν ἁρμονίαν. νεῦν μὲν γὰρ δυσὶ 30
μετελαμβανομένην κώλοις, σύμμερός ὅστ καὶ ἐναρμόνιος καὶ γροχῦλη, καὶ βάσιν εἴληφεν
ἀσφαλῆ· ἐὰν ὑπὸ μετος.λάβῃ τουτὶ κῶλον, ἅπαντα ταῦτα ἀπεκρίθησαν, καὶ μεταλήψεται
τὸν ἰσοελκῆ αὐτὴ τῷ λογικῷ τύπον. εἰ δὲ χωείσαιλες τοῦτο ὃ κῶλον ἀπὸ τῶν μετεπομένων,
αὖθ' καθ' αὐτὸ ἐξοίσομεν, ἐν μετέοδος ἡμῖν ἠμύησεται καθ' ἑαυτὸ ἠμούμενον, οὔτε ἦθος ἢ πάθος
ἔξει μὲν Δία, οὔτε σπλῆν πάθει καὶ χάειν ὠδεμίαν. εἰ δὴ μήτε τῷ αὐαλκάμε χάειν ἡ μετος-
θήκη παρείληπται, μήτε τῷ μετὶῷ" μετὶ ταῦτα ὑ καὶ ἐν τούτοις ἡ τῆς λέξεως κατασκευή,
ὡς αὖ τοῦτο ἔτι ἕτερον ὀνομάσθεν εἰ μὴ τοῦθ' ὅπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὡς ἀκριβείαν. τούτοις ἐκρίνα
„ ὑπεδέησιν ὁ αὐτὸς. Λόγῳ ὑ δὴ τὸν λεπόμενον κόσμον ὅ τε νόμος μετοστάτει τούτοις ἀποδοῦναι
„ τοῖς ἀνδράσι, καὶ χρή. Ὃ Καὶ χρὴ, πάλιν . . . κείμενον ὑπὸ τελευτῆς,
ὅπως ἕνεκα παρείληπται, καὶ ἀμφὶ τί; πότερα σαφέστερον ποιῆσαι τὴν λέξιν; ἀλλὰ καὶ χω- 40
εἰς τῆς μετοσθέσεως ταύτης ὅστ σαφῆς. εἴ γε οὖν οὕτως εἶχε, Λόγῳ ὑ δὴ τὸν λεπόμενον κό-
σμον ὁ νόμος ἀποδοῦναι μετοστάτει τοῖς ἀνδράσι, ὡς αὖ ταὐτὸν ἐμέμψατο ὡς ἀ σαφῆς;
ἀλλὰ τοῦτο ἦν ἄνευθεῖναι, ὑ μεγαλοπρεπέστερον; πῶς μὲν οὖν τοιοῦτον ἠφάνικεν αὐτ-
68 ὃ σεμνὸν, καὶ λελύμανται· καὶ τοῦτο ἀ λόγῳ δεῖ μαθεῖν ἕκαστον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἑαυτῷ γνῶναι
παθῶν. ταῖς γὰρ ἀλόγοις αἰσθήσεσιν ἅπαντα τὰ ὀχλήσει καὶ ἡδέα κρίνεται, καὶ ὑθὲν δεῖ ταύ-
ταις οὔτε μετοδαμυθίας. συκοφαντεῖς ὃ μετόγμα, τάχ' ἂν εἴποι τις, δέπαν ἀπαγτῶν
καὶ καλλιλογίαν μετὰ ἀνδρὸς ἀ ταῦτα σοφῦ. ταῖς νοήσει ἐξέταζε, εἰ καλαὶ καὶ μεγαλο-
μετεπεῖς

μετεπεῖς εἰσι, καὶ παρ' ὃσθὲν τῶν ᾠδῶν κείμεναι. μετὲι ταῖς ἐκεῖνος ἐπαινούδαιζεν, ἐν ταύταις
δῆλος ἦν· τίνων δὲ θαυμάσας παρ' αὐτὰ λάμβανε, τὸν ὃ ῥόπον τῆς λέξεως ἔα. καὶ πῶς ἐνι ταῦτ'
εἰπεῖν; ἐναντίον γὰρ ἅπαντες ἴσασιν ὅτι πλείονι κέχρηται φιλοτιμίᾳ μετὲι τὴν ἑρμηνείαν
ὁ φιλόσοφος, ἢ μετὲι τὰ μετεγμαται. μυεῖα τούτου τεκμήρια φέρειν ἔχοι τις ἄν· ἀλλ' ἐπό-
χρη λόγοις εἰς οὗτος ὑπιδείξασθαι τὴν κενοπαιδίαν τῶ ἀνδρὸς, ἢ κέχρηται μετὲι τὸν μετεπὸν
καλλωπισμὸν τῆς ἀπαγγελίας. αὐλίκα γε οὖν τοῖς μετεφρημένοις ὑπιθυμεῖς ὀφείλειαν ἔνια
οὔτε μετεπὶ οὔτε θαυμαστέον, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν εἰρημένων, καὶ πολλάκις· ὅτι γὰ ὁ τῶν
καλῶν ἔραγος ἔπαινος ἀθανάτοις ταῖς ψυχαῖς καὶ ταῖς μνήμαις δύναται ποιεῖν τοῖς ἀγαθοῖς, μυ-
είοις τῶν ἐμπεσεῖσθαι εἴρηται· σωιδὲν ὑθὲν οὔτε σοφὸν οὔτε μετεπὸν τὴν γνώμην ἔχουσ',
10 ὅπερ οἶμαι λοιπὸν ἐστὶ . . τῆς ἑρμηνείας αὐτὴν ἡδυφώνου βούλεσθαι. ἔπειθ' ὥσπερ
τὰ μεφάκια, καταβὰς ἀπὸ τῶν ψυχαίων καὶ μεγαλοπρεπῶν ὀνομάτων τε καὶ σχημάτων, ὑπὸ
τὰ θεατρικὰ τὰ Γόργια ταυτὶ μετεγένεται· ταῖς αὐτιθέσεσι καὶ ταῖς παρισώσεσι λέγω· καὶ ὀλίγα
τῶν λήρων τούτων κοσμεῖ τὴν φράσιν. ἀκούσωμεν ὃ αὐτὸ πῶς λέγει. "Ἔργων γὰρ μὲν μετα- "
χθέντων λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μίμησιν καὶ κόσμος ἔοικε μετάξασι γίγνεσθαι τοῖς μετὰ τῶν ἀκουσάντων. "
σὺ μὲν οὖν τοῖς μὲν ἔργοις ὁ λόγος αὐτάρκεται, τῷ δ' μετεχθῆναι δ' ῥηθῆναι. μετεπονόμασται δὲ
αὐτὶ τοῦ Εὖ δ' Καλῶς· παρισωθῆται δὲ τὰ τέλα μόρια τοῦ λόγου τοῖς τρισί. τὸ δὲ ἀσφαλῶς
βεβῆναι τὴν μετέοδον ἕνεκα, καὶ οὐδενὸς ἀναλήμψα, τέλος ἤδη τῆς ἀμφιλογίας ἐχούσης, μετεσεί-
λησθαι δ' Παρὰ τῶν ἀκουσάντων. ἀρά γε ὁμοίως ἠρμηνεύθηται ὁ αὐτὸς νοεῖς οὗτος τοῖς ποι-
ηταῖς, οἷς μετεφρενῆ καὶ ἀπελαύνει τῆς πολιτείας ὁ φιλόσοφος. ἢ κάλλιον καὶ ἡδυπαθέστερον;
20 Πρέπει δὴ "ὅλοισιν ὑμνεῖσθαι καλλίστας ἀοιδάς. τοῦτο γὰ ἀθανάτοις ὑμνῆσι πολυπαθῆ μό- "
νον ῥηθέν· ἀνάσσει δ' ὑπιθαμεῖν καλὸν ἔργον. Πίνδαρος τοῦτο πεποίηκεν εἰς Ἀλέξανδρον τὸν "
Μακεδόνα, μετὲι τὰ μέλη καὶ τὰς ῥυθμοὺς μᾶλλον ἢ μετὲι τὴν λέξιν ἐπαινουδαικώς. Πλάτων
δὲ, ὃς ἐπαγγέλλεται σοφίαν, ζυφεσεῖς καλλωπίζῃ καὶ μετέργοις σχήμασι τὴν φράσιν. καὶ
ὕπως τοῦθ' ἡσθήσεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μετ' αὐτὴν μετέοδῳ τὰ αὐτὰ ποιεῖν φανήσεται. φησὶ γὰρ·
Δεῖ δὴ τοιούτου ζωὸς λόγου, ὅσπερ τὰς μὲν τελευτησάσας ἡσθῆναι ἐπαινέσῃ, τοῖς δὲ ζῶσιν "
βλάβην παραμένσῃ. σκοιῶ ὑπίρρημα ὑπιρρήματι πεποίηται, καὶ ῥήματι ῥῆμα. Ὁ μὲν "
Ἡσθῆναι τῷ Εὐθύφρονι, τῷ δ' Επαινέσῃ Ὁ Παραινέσῃ, ἢ ταῦτα πάεσα; ἢ Λιπάμνιοι ταῦτ' "
εἰσὶν οὐδὲ Λαθάωνες οἱ λέγοντες ὕδειν "ἢ ῥοιν μιαθῶ πόθεν ἢ μόλθον παρίδων. ἀλλ' ὁ δαιμό- "
νιος ἑρμηνεύσειν Γλάτων. καὶ ἢ τοῖς χρήμασιν ὑπιτιμῶ. φέρε γὰρ πόλε ἢ ταῦτα τοῖς λό-
30 γοις ὥρεκτ' ἢ χαρ . . . . . ὑσὶ αὐτὴν τὴν ὑπιτήδευσιν αὐτῶν" ἢ τὴν
ἀκριβείαν αὐτῶν· καὶ μάλιστα ὅταν ὑπὸ τοιούτου ῥήτορα αὐδρὸς, ᾧ κρημνοὶ ὀρθοπείας χρήσα-
σθαι ἀξιώσειεν. ἐν γὰ δὴ ᾧ αὐτὰ λόγῳ τούτῳ καὶνὰ ὑστν· "Ὧν σὶ οὔτε ποιητὴς πω δόξαν "
ἀξίαν ἐπ' ἀξίοις λαβὼν ἔχει. καὶ αὖθις, Τιμησαμένη ὑ, καὶ ναυπηγησαμένη, ὑκ ὀλιγαμέ- "
νη τὸν πόλεμον. καὶ ἔτι, Ὧν ἕνεκα καὶ μετ' ὕστατον, καὶ ὑσταῖον, καὶ μετὰ πάντας, πᾶσιν πάντες "
μετθυμίαν παρέσχεν ἔχειν. καὶ πάλιν, Φέρουσιν μὲν ταῖς συμφοραὶς ἀνδρείως, "δόξοισι τοῦ "
ὄντι ἀνδρείων παίδων πατέρες εἶ). κἀκεῖνα γέ τοι, Τοὺς μὲν παιδοβούλους κοσμίως, τὰς δὲ "
γεσθροφοιοῦσας ἀξίως. καὶ πάλιν πᾶ, Καὶ αὐτὸς δέομαι ὑπὲρ ἐκείνων, ἃ μὲν, "μιμεῖσθαι " 69
ταῖς ἑαυτῶν, τῶν δ', "ἐκκαλεῖσθ' ὑπὲρ ἑαυτῶν. καὶ ταυτί· Πολιτεία γὰρ, αὐθεφπων "δο- "
φός ὅστ· καὶ ἡ μὲν ἀληθὴς, ἀγαθῶν· μὴ καλὴ δὲ, κακῶν. κἀκεῖνα δ' ἔτι, Νικήσαιλες μὲν τὰς "
40 πολεμίους, λυσαμένοι δὲ τοὺς φίλους, αὐξίᾳ τύχης τυγόντες. πολὺ ὅστ ἂν τοιούτων ῥη- "
μάτων ὄχλος δ' ὅλου τῶ ὑπιλαφίου. ἀλλ' ἐάσας ὃ μετὲ τούτων ἀκριβολογεῖν, ἐπ' ἐκεῖνά τ'
ἐλθύσομεν, καὶ μοι πάνυ μὲν αὐδυμβώ καὶ οἰκονοῦλι εἰπεῖν, ὅμως δ' εἰρήσεται, ὅτι παχύτητος
καὶ ἀδυναμίας ἔδοξεν ἔμοιγ' ἐμπλησθῆναι μιμήματα τοιαῦτα. μετεφπὼν γὰρ ὁ αὐτὴρ ποῖόν τι σχῆμα λα-
βεῖν ἁρμόσπει τὸν λόγον, ὑπτιάσθαι τοῦτ'. Ἐπὶ [δὲ] τούτοις τὴν τῶν ἔργων μετάξιν ὑπιδεί- "
ξωμεν, ὡς καλεῖ [καὶ] ἀξίαν ἀποφωνῶμεν. σὸν οἶδα εἴ τις αὖ ἠξίωσεν εἰπεῖν τῶν τὴν "
λεπτὴν καὶ ἀκριβῆ καὶ καθαρὰν ἁρμονίαν ὑπιτηδούντων. μετάπεται μὲν δὴ τὰ μετάγ-
ματα, ἐργάζεται δὲ τὰ ἔργα, ἀποφάσεως ἀξιοῦντα τὰ ἄλλπα. ζητεῖ μὲν δὴ παχὺ εἶ-

ρηται· ὃ "τὸν τύπῳ λεγόμενον ἐνθύμημα," ἀσθενότερον. Ἀφ' μακρᾷ τε γὰρ, καὶ ἀκατάλ-
" ληλον, καὶ οὔτε δ' φύσιν ἔχον, οὔτε σωζόμενον· Τῆς δ' δ' ὑλείας τοῦτον ἐπῆρξε τοῖσδε ἡ
" τῶν τεσσάρων ῥήσεις, ὅσα ἔπηλις οὖσα, σοβεῖ τοὺς ἐκ χρόνου τύπους ἀποφωνοῦν μετοι-
" κισθεῖσα ἐν τῇ χώρᾳ, ἄλλοθεν σφῶν ἡκόντων, ἀλλ' αὐτόχθονας ἢ ταῦ ὅτι παιδεία οἰκειω-
" θεῖσα· καὶ ζωὴν καὶ θεραπόντων οὐχ ὑπὸ μηδενὸς, ὡς οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ὑπὸ μηδενὸς τ' χώρας ἐν
" ᾗ ᾤκησε· καὶ νεῶν κεῖσθαι τελευτήσαντας ἐν οἰκείοις τόποις, τῆς τεκούσης τε καὶ θρεψάσης
" καὶ ὑποδεξαμένης. ποῖον ἔθνος ἀν' Ἕλληνας, καθαρᾷ Ἀθηναίων χερσόνησον, ἐρᾷ ῥήσεσιν τ'
μᾶλλον, αὐτόχθονα, τῶν δ', ἐπήλυδα; ἡμῖν γὰρ δὴ ἂν συμβεβηκὸς ὄφ' ὃ ἐ.) αὐτόχθονσιν ἢ μὴ
ὀπτικοτέροις, οὐχὶ τῇ ῥήσεσθ. δώσαται χεῖρ τις ἄλλαχῇ ῥηόρθμους αἰῶρ, ἑτέρωσε μετοικῆσαι.
"ἢ τίς ἂν' ἀξιώσειε τῶν Ἀθηναίων ταυτὰ ζώντων εἰπεῖν, ὅτι ἡ ῥήσεις ἡ τῶν τεσσά- 10
νων τὰς ὕστερον ῥηησομένας ἀπεφώνατο αὐτόχθονας καὶ μὴ μετοίκους ἐ.) τῆς χώρας ἐν ᾗ
ἐῤῥύοντο; οὔτε γὰρ ἡ ῥήσεις αὐτὴ τι ἀποφαίνεσθαι φύσιν ἔχει, οὔτε μεῖζόν τις ἐν ᾗ ἂν ῥήσαι·
ἀλλ' ἀποφαινόμεθα μᾶλλον ἡμᾶς τὰ λεκτὰ, μετοικῆσαι δ' οἱ ἐξ ἀλλης ἀφικόμενοι χώρας ἐν τῇ
ὑποδεξαμένῃ. Ὃς δὲ βαλόμενος σώζειν τὸν ἀκριβοῦσθαι, εἶπεν τὸν ῥήσεσιν· καὶ ἐκ τούτ-
της τὸν λόγον ἀποδείξει, ὅπως ζεύξειν ἂν ὃ, Ἄλλοθεν σφῶν ἡκόντων." Ὃ ἀρχαικὸν τ' ἀκου-
κῷ, καὶ ὃ ἑνικὸν τ' πληθυντικῷ; ἰῷ γὰρ δή πῃ καταλληλος ὁ λόγος, εἰ τοῖς τῶν ῥήσεσιν
ἀναφέρων, ὑπὸ ἧς ὁ λόγος ἰῷ, ἐπέδηκεν, Ἄλλοθεν αὐτῆς ἡκούσης· ὅπτι δὲ τ' ἀνδρῶν μέλ-
λων ποιεῖσθαι τὸν λόγον, ἐξ ἀρχῆς οὕτως ἂν καλεῖσθαι τὸ φασιν· Τῆς δ' δ' ὑλείας τοῦτον ἐπῆρξαν τοῖσδε οἱ πρότεροι, οὐχὶ ἐπήλυδες ὄντες, ὑποδεξαμένης μὲν ἐκ τῆς χώρας, ἀλλ' αὐτόχθονας. "Ἄξιον δὲ ὃ καὶ τοῖς 20
τῆς ὑλείας τ' ἀνδρῶν εἰρηκε, τὴν χώραν τοῦτον ἐπαινῶν, ἐξ ἧς ἐῤῥύοντο, μὴ παρέργως
ἰδεῖν. φησὶ δὲ θεοφιλῆ αὐτὴν ἐ.) καὶ παρέχεται τούτου μάρτυρας τοῖς ἀμφισβητήσαι τοῖς τοῖς
αὐτῆς θεοῖς, κοινόν τι τοῦτο πάντων ἐδόκει τ' ἐπαινεσαίτων τὴν πόλιν εἰ-
ρηκέναι. καὶ ὃ τοῦτο συκοφαντεῖν "ἄξιον, ἀλλὰ πῶς ἠρμήνευκεν αὐτὸν, καθαμαθεῖν· Μαρ-
" τυρεῖ δ' ἡμῖν τ' λόγῳ ἡ τ' ἀμφισβητησάντων τοῖς αὐτῆς θεοὺς ἔρις. ἰὼ δὲ θεοὶ ἐπήνεσαν,
" πῶς οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε συμπεπύτων δίκαια ἐπαινεῖσθαι; Ταπεινή μοι δοκεῖ καὶ ἀζήλως
ἡ λέξις, καὶ οὐδὲν ἔχουσα τ' ἀξιομαχήτου πόλεως ἄξιον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ποῖος γὰρ οὐδαίδε
πλοῦτος ὀνομάτων; ποία σεμνότης; ποῖον ὕψος; ἢ ἀ μαλακώτερον τ' ἀξίας; ἢ δ' οὐκ ἐν-
δεέστερον τ' ἀληθείας; οὕτως ἐχεῖ ὑπὸ Πλάτωνος εἰρῆσθαι τῆς Ἀθηναῖς καὶ Ποσειδῶνος
ὑπ' τ' Ἀτθικῆς φάσιν, ἔστιν τε, καὶ κρίσιν; οὕτως τὸν ἔρωτα οὐ ἔχον οἱ θεοὶ τῶν ἐν αὐτῇ τιμῶν, 30
εἰς φαῦλόν τι καὶ μέτεστον ῥῆμα ἀγαγεῖν; Ἦν δὲ θεοὶ ἐπήνεσαν, εἶπον· τὰ δίκαια γὰρ ἅμα τὰ
ζῶντα ὀπτιπῆσιν εἰς ἔπαινον τῆς γῆς, ὅτι ῥῆος τότε ἀνθρώπων τοιούτη ἐθρυπήσατο, καὶ καρ-
70 " ποῖς ἡμέρεσι" αὐτῶν σωτεξιώτεκεν, ἄξιον ἰδεῖν· Ἐξελέξατο δὲ τ' ζώων ἢ ἐῤῥύπησεν ἀνθρώ-
" πων· ὃ σωτεύσ τε ὑπαρέχῃ τῶν δίκαιον, καὶ δίκαιον καὶ θεοῖς μόνον νομίζῃ. οὐκ οἶδα εἰ ὀπτὰ
λαμπροτάτου δίκαιον τοιοῦτον ἐγκώμιον τύπου ἀντελέστερον εἴρηται Πλάτωνι καὶ ἰδιωλικώτερον.
δῶμεν αὐτῷ ὃ τὰ ἀνθρώπεια εἰκάμιον οὕτως εἰπεῖν ὀλιγώρως καὶ ἀθεϊτῶς· ἀλλὰ τοῦτ γε τ'
" σοφῆς αὐτὰ ῥηναῖα" χρήσθ καὶ φασόν· Μόνη γὰρ ἐν ταῦ τότε καὶ τοῦτη σοφὴ ἀνθρώ-
" πεία ἠνέσχεν, τὸν τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν καρπόν. ὦ θεοὶ καὶ δαίμονες, πᾶ ὃ Πλατωνικὸν
νᾶμα, ὃ πλούσιον καὶ ἁπαλὰς καπασκιὰς καχλάζον; οὕτως μικρολογεῖ, καὶ χ'
γράπται ῥᾴ ὃ δωδεκάκρανον ἐκεῖνο σῶμα τῶν σοφοῦ; ἐταμιεύσατο νὴ Δία, καὶ ὑφῆκε τ' κα- 40
θαρᾶς ἐκὼν, ἴσως ἵνα ἐῤῥ. καὶ πῶς; ὃς οὐκ οἴεται ὃ γάλα σεμνὸν ἐ.) ὄνομα, ἀλλὰ πηγὼ
σοφῆς ἀῶ μετονομάζῃ ἀφ' τῶν ἐξῆς. ἐαλμὸν καὶ τοῦτο· πῶς δὲ τῆς δωρεᾶς αὐτῆς εἶπε
" ὃ μέγεθος, ὀξεταίσωμεν· Ὦι κάλλιστα καὶ ἄῤῥιστα ῥέφεται δ' αὐθρώπιον ῥῆος. εἰ τ' ὀπ-
τικοτέρων ἡμῶν καὶ χαμαὶ ἐρηρεθμένων Κωμῳδῶν [καὶ] ἄῤῥιστα εἶπεν, ὅσον ἐκίνησε γέλωτα;
" πλεῖον ἀφείσθω καὶ τοῦτο· Τούτου δὲ τῆς καρπῆς οὐκ ἐφθόνησεν, ἀλλ' ἔνεμε καὶ τοῖς ἀλλοις. εἰ
" τις βαλήσεται τῶν ἀθλημα λαβεῖν" μᾶλλον λέξεως, ἢ τῆς καρπῆς μὴ φθονοῦσα γῆ οὐχ ἡ
τοιούτη τῶν ἀκείσεται; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ· ἡ δὲ μεταδοῦσα τῶν ἑαυτῆς ἀγαθῶν ἅπασιν αὖ-

ἀνθρώποις, ἢ τηλικούτῳ καταπείσασα πλούτῳ βαρβαρόν τε ἢ ᾠμάδα" γῆ, τούτοις ἀξία κο-
σμεῖσθαι τοῖς ῥήμασιν, ὅτι σὸν ἐφθόνησε τῶν σπερμῶν, ἢ ὅτι ἔνεμεν αὐτὰ τοῖς ἀνθρώ-
μὴ" φθονοῦσα τοῖς πέλας, σοβεῖ μεμνῆσθαι τοῖς πέλας πανταπάσι κέχρεωται· σοβεῖ ἡμᾶς
τὸς καρπὸς, σεμνοτέρῳ ὀνόματι δωρεᾶς, ἢ χάριτος, ἢ ἀνθρώπινος τῶν τοιούτων, σπειλαβεῖν. ἐσ
τοῦτο. τὸν δὲ τ' Ἀθηναῖς δωρεὰν ὕστερος εἴρηκεν· Μετὰ δ' τοῦτο τ' ἐλαίᾳ ῥήσεσιν πόνων ἄῤῥω-
γὸν αὐτὴν τοῖς ἐῤῥύσοις. σπειφερόμενος πάλιν ἐν τοῦτο καὶ διϋρεμβοι. καὶ τί δεῖ τὰ πλείω
λέγειν; δ' ὅλου γὰρ αὖ τις δύσει τὸν λόγον παρδυόμενος τὰ μὲν, οὐκ ἀκριβῶς οὐδὲ λεπτῶς εἰ-
ρηκέναι· τὰ δὲ, μᾶλλον καὶ ψυχρῶς· τὰ δὲ, οὐκ ἔχοντα δὲ διϋρεμβώδη καὶ φορτικόν.
ἐγὼ δ' ἠξίουν πάντα ῥηνᾶια ἐ.) καὶ τοσοῦδε ἄξια. Πλάτων γὰρ ἔστιν ὁ τοῦτα γράφων·
10 ὃς εἰ μὴ καὶ τὰ σπειρεῖα οἴεται τ' λέξεως, σπεῖ γε τ' δυτερείων πολιτῶν ἀγῶνα παρέξει τοῖς
"Ἀθμιλλησομένοις. Ἀλλα σπεῖ μὲν τούτων ἄλις. ἃ δὲ δὴ κεφάτισα εἰρῆσθαι τ' αὐδρὶ δο-
κοῦσί τινες ὅτι τῇ τελευτῇ τῶ λόγου, καὶγὼ σύμφημι, ζοῦτα σπειδεῖς, ὅτι τὸν Δημοσθέ-
νεω ζέφομαι. ὁ δὲ τὸν ἔπαινον αὐτῶν διεξιών, φησὶν ὀπτισκῆψαι τοῖς παροῦσιν ἐν τῷ πολέ-
μῳ τοῖς μῆνος τελευτῇ, ἃ χρὴ σπεῖς τοῖς ἑαυτῶν παῖδάς τε καὶ πατέρας ἀπαγγέλλειν,
εἴ τι παθεῖν αὐδεὶς συμβαίη κῦ τῷ μάχῳ. ἔστι δὲ πάδε· Φέρετω δὲ ὑμῖν ἃ τε αὐτῶν ἤκουσα "
ἐκεῖνον, καὶ οἷα νεῖν ἠδέως [αὖ] εἴποιεν ὑμῖν ἀναλαβόντες δώσαμεν· τεκμαιρόμενος ἐξ ὧν "
τότ' ἔλεγον. Ἀλλὰ χρὴ νομίζειν ἀκούειν αὐτῶν ἐκείνων ἃ [αὖ] ἀπαγγέλλω. Ἔστι δὲ πάδε· Ὦ "
παῖδες, ὅτι μὲν ἐκ παλαίων ἀγαθῶν, ἀῶς μᾶλλόν τι νεῖν παρῆν. ἡμῖν γὰρ ἐξὸν ζῶν μὴ κα- "
λῶς, [καλῶς] αἱρεῖσθαι μᾶλλον τελευτῆν, πρὶν ὑμᾶς τε κῆ τὰς ἑπτὰ εἰς οἰείδη καταιδῆ- "
20 σαι, καὶ πρὶν τὰς ἡμετέρους πατέρας καὶ πρῶ ὃ πεσόντων ἧλος αἰσχύνας· ἠγούμενοι τῶν τὰς "
ἀνῦ αἰσχύνοντι ἀβίωτον ἐ.), καὶ τῶν τοιούτων οὔτε ἵνα αὐθρώπων, οὔτε θεῶν, φίλον ἐ.), οὔτ' "
ὅπτ' γῆς, οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευτήσαντι. χρὴ δῶν μεμνημένους τῶν ἡμετέρων λόγων, ἰῷ τι κῆ "
μῆο ἀσκῆτε, ἀσκῆν μετ' ἀρετῆς· εἰδότας ὅτι τοῦτο λῆπόρημα πρῶτα καὶ κτήματα κῆ ὀπτιτη- "
δεύματα, αἰῶρά κῆ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλος φέρῃ τῶν κεκτημένῳ" ἀνδρίαν· μῆοις γὰρ "
ὁ τοιοῦτος πλουτήσῃ, κῆ οὐχ ἑαυτῷ· οὔτε" κάλλος σώματος οὔτ' ἰσχὺς δῆλῶ κῆ κακῷ στωοι- "
κοῦται, ῥᾳδίοντα φαίνεται, ἀλλ' ἀῤῥωστῆ, καὶ ὅτι φανερώτερα ἔχοντα τὸν δῆλίαν· πᾶσά τε "
ὀπτιτήμη χωρὶς ὁμόνοιας δικαιοσύνης κῆ τῆς μῆνος ἀρετῆς, πανοῦργία, [ἀλλ'] ἡ σοφία ἔστ. " 71
ὧν ἕνεκα" ἀῤῥωστα κῆ ὕσταται κῆ Ἀθηναῖοι πάντος πᾶσαν πάντως τοσοῦτον σπουδὴν ἐσχήκασιν, ὅπτως
μάλιστα μὲν ὑπαρβαλοῦσθε κῆ ἡμᾶς κῆ τὰς τοιάδε ἀνθρώπους ἀρετῆς· εἰ δὲ μὴ, ἴστε ὡς ἡμῖν, αὖ μὲν "
30 νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῆ, ἡ νίκη αἰσχύνην φέρῃ· ἡ δὲ ἥττα, ἐαν ἡττώμεθα, ἀδαιμονίαν." μᾶλλον "
δ' αὖ νικῷμεν, καὶ ὑμᾶς νικῶντε, εἰ" σωσπουδάσεσθε τῆ τῶν τοιούτων δόξῃ μὴ καταγε- "
σάμενοι, μηδ' ἀναλώσαντες" ζώντων γνόντες, ὅτι ἀνδρὶ οἱομένῳ τι ἐ.), οὐκ ἔστιν αἰσχύνη "
[οὐδὲν,] ἢ παρέχῃν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ δόξαν τοιούτων. ἐ.) μὲν γὰρ "
ὑμᾶς γονέων σπερμάτων, καλὸς ἡσαυρὸς κῆ μεγαλοπρεπὴς" καταχρήσασθαι δὲ χρημᾶ- "
τῆ τιμῶν ἡσυχρῶ, κῆ μὴ τοῖς σπερμάτων σπουδιδόναι, αἰσχρὸν κῆ ἀνανδρον, ἀπορία ἰδίων αὖ- "
κτημάτων τε καὶ ὑδοξιῶν. κῆ" ἰῷ μὲν ζῶντα ὀπτιτηδεύσητε, φίλοι σπαὶ φίλοις ἡμᾶς ἀ- "
φίξεσθε, ὅταὶ [δ'ἡ] ὑμᾶς ἡ τοιαύτη μοῖρα κομίσῃ· ἀμῆχάνως δὲ ὑμᾶς κῆ κακιζόντας, "
σπεῖς ὑμῶν σπουδάζεται. τοῖς μὲν οὖν παισὶ ζῶντ' εἰρήσθω· πατέρας [δὲ ἡμῶν, οἷς "
εἰσι, κῆ μητέρας,] ἀεὶ χρὴ σπαμυθεῖσθαι, ὡς [χρὴ] ῥᾳστα φέρειν τὸν συμφορῶν, [ἐαν ἄῤῥα "
40 ξυμβῆ ἡμᾶς θανεῖσθαι, καὶ μὴ ξωοσπουδάσεσθαι· ἡ γὰρ] τῶ λυπήσαντος τοσοῦτον ἰσχυρὸν "
ἔσται κῆ ἡ ἡμετέρᾳ τύχη τοῦτο" ποιεῖν· ἀλλ' ἰωμένους καὶ παραύνοντας, ἀναμιμνήσκειν αὐτοὺς "
ὅτι, ὧν" ὑμῖν τοῦτο, τὰ μέγιστα αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἐπήκοοι γεγόνασιν. ἡ γὰρ ἀθανάτους σφίσι [τοὺς] "
παῖδας ηὔχοντο ἡμεῖσθαι, ἀλλ' ἀγαθοὺς καὶ ἐνδόξους· ὧν ἔτυχον, μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων. "
πάντα δ' ἡ ῥᾳδίᾳ ἀνθρώπῳ ἀνδρὶ κῦ νοῦν ἐν ταῦ" σφετέρῳ βίῳ ἐκβαίνειν. καὶ φέρονται μὲν "
ἃς συμφορὰς αὐδρείως, δόξουσι δ' οὗτοι αὐδρείων παίδων πατέρες ἐ.), ἡ αὐτοὶ τοιοῦτοι ἐσπεί- "
κονται δ', ἐσπομπίαν παρέξουσιν ἢ μὴ ἡμέτεροι ἐ.), ἢ ἡμῶν τοῖς ἐπαινοῦσιν καταφρόνησις. "
χρὴ δὲ σοῦτε τούτων. ἀλλ' ἐκείνους μᾶλιστα [πάντων] ἐπαινέτας ἡμῶν ἐ.), ἔργῳ παρέ- "

" χοντας αὐτοὺς φαινομένους τῷ ὄντι πατέρας ὄντας ἀνδρας ἀνδρῶν. πάλαι γὰρ [δὴ] ὁ Μη-
" δεν ἄγαμαι λεγόμενον, καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι· τῷ ὄντι γὰρ οὗ λέγεται. ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν
" ἀνήρτηται πάντα τὰ τῶν ἐχθρῶν δύσδαιμονίαν φέροντα, ἢ ἐγγεῖς τοῦτου, καὶ μὴ ὀν ἀνθρώποις ἀνθεκτὸν
" αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ οὐ ἢ κακῶς τῶν ἐξαίφνης πλανᾶσθαι· ἰδιαγκάσθη καὶ τὰ ἐκείνε, τούτῳ
" ἄριστα παρεσκεύασται ζῶν, ὅτις ὅστις ὁ σώφρων, καὶ ὅτος ἀνδρεῖος, καὶ φρόνιμος οὗτος, γιγνο-
" μένων παίδων καὶ χρημάτων, καὶ ἀμφιφιλοτιμουμένων, καὶ μάλιστα πείθεται τῇ παρουσίᾳ· ὅτε
" γὰρ χαίρων, ὅτε λυπούμενος ἄγαν φαίνοιτ᾽ ἄν, ὀρθῶς ὁ αὐτῷ πεποίθεναι. τοιούτους δὴ ἡμᾶς [γε]
" ἀξιοῦμεν καὶ ὑμετέρους εἶναι, καὶ βουλόμεθα, καὶ φαμεν· καὶ ἡμᾶς αὐτοῖς νῦν παρέχεσθαι
" τοιούτους, οὐκ ἀγαπακτοῦντας, οὐδὲ φοβουμένους ἄγαν, εἰ δή τελευτῇ ὄν τῳ παρόντι. δεό-
" μεθα δὲ καὶ πατέρων καὶ μητέρων, τῇ αὐτῇ ταύτῃ διανοίᾳ χρωμένους, τὸν ὑπόλοιπον βίον 10
" διάγειν, καὶ εἰδέναι ὅτι ὑμῖν οὐντες μᾶλλον ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς, ἡμῖν μάλιστα χαριοῦνται·
" ἀλλ᾽ εἴ τις ὑμῶν τοῖς τελευτηκόσιν ἀθάνατος τῶν ζώντων, ὅτως ἀχάριστος εἶναι ἂν μάλιστα, [ἐκεί-
" νοις τε κακῶς ποιοῦντες, καὶ βαρέως φέροντες τὰς ξυμφορὰς· κύφως ὂν καὶ μετείναι, μάλιστ᾽ ἂν]
" χαιρόντων. τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα, τελευτῶντα ἤδη ἔξει, ὅπως καλλίστη γίγνεται ἀνθρώποις. ὥστε
" πρέπει αὐτὰ μᾶλλον κοσμεῖν ἢ ὀλοφύρεσθαι. γυναικῶν ὂν τῶν ἡμετέρων καὶ παίδων ὑπομιμνήσκε-
" νοι, καὶ ὀνομάζοντες τὸν νοῦν δέποινες, ὅ τε τύχης μάλιστ᾽ ἂν εἶεν ὀνηλάτης, καὶ ζῶεν κάλλιον καὶ
" ὀρθότερον, καὶ ἡμῖν πρεσφιλέστερον. ταῦτα δὴ ἐκφανὰ τοῖς ἡμετέροις παρ᾽ ἡμῶν ἀπαγγέλ-
" λειν τῇ ὄ πόλει πάντα κηδόμεθα, ὅπως ἡμῖν καὶ πατέρων καὶ ὑμῶν ὑπομνήσονται· τοῖς μὲν,
" παιδοῦσι τοῖς ἡμῶν· τοῖς ὄ, γεγροφοῦντες ἀξίως. νυνὶ δ᾽ ἴσμεν, ὅτι κἀμὲ μὴ ἡμᾶς πάντα
" κελευόμενα, ἐκφανῶς ὑπομνήσετε). Ταῦτ᾽ οὖν ὦ γενεῖς καὶ παῖδες τῶν τελευτησάντων, ἐκέ- 20
" νοί τ᾽ ἐπέσκηπτον ὑμῖν [ἀπαγγέλλειν, καὶ ἐγὼ, ὡς δυνάμενος, προθυμοῦμαι] ἀπαγγέλλω.
αὕτη δοκεῖ κάλλιστα ἔχειν Πλάτωνι ἡ λέξις ὧν τούτῳ τῷ λόγῳ. ἔχει μὲν τὰ πλείω κα-
λῶς. ὁ γὰρ δοκεῖ ψεύδεσθαι, πλὴν ὅτι πολιτικόν γε τὸ ῥῆμα αὐτῆς ἐστιν, οὐκ ἀναγώνιον.
Δημοσθενικαὶ λέξεως πρὸς τὴν Πλάτωνικὴν αὐτοπροαίρεσις. αὐτὴ παρεξεπάσωμεν οὖν ταύτῃ Δημοσθένους λαβόντες λέξιν ὧν τὸν κτ᾽ Κτησιφῶντος λό-
γον. ἔστι δ᾽ ὁ μὲν Δημοκράτης Αθηναίων ὅτι τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀρετὴν, ὥσπερ τὸν Δημοσθένη τὸν Πλά-
τωνα, ἀλλ᾽ ἐπαινῶν τὴν πόλεως ὅτι πάντα ἠγείται τἄλλα ἐλαττῶν ὑμῶν δόξης, ἧς φέρουσι καὶ
72 " λαμπρεξέξασις συμβεβηκόσιν ἕκαστα, βούλομαι καὶ καὶ τοῦτο εἰπεῖν· καὶ μοι, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μηδεὶς
" τῶν ὑπερβολῶν θαυμάσῃ, ἀλλὰ μετ᾽ εὐνοίας ἃ λέγω θεωρησάτω. εἰ γὰρ ἐγὼ ἅπασι πρό-
" δηλα τὰ μέλλοντα γνώσεσθαι, καὶ προηδέσαν ἅπαντες, καὶ σὺ προὔλεγες, [Αἰσχίνη,] καὶ δι- 30
" μαρτύρου, δοκῶ καὶ κεκραγώς· ὃς δὲ ἐφθέγξω· οὐδὲ ἕτως ἀποσατέον τῇ πόλῃ τότων ἐγώ,
" εἴπερ [ἢ] δόξης ἢ προγόνων ἢ τῶ μέλλοντος αἰῶνος εἶχε λόγον. νῦν μὲν γε ἀποτυχεῖν δοκεῖ τ
" παραγμάτων· ὃ πᾶσι κοινόν ἐστιν ἀνθρώποις, ὅταν δ᾽ Θεᾷ ταῦτα δοκῇ· τότε δὲ ἀξίωσα προσ-
" φάναι τῷ Ἑλλάνων, εἶπε ἀποσᾶσα τότου, Φιλίππου προδεδωκέναι πάντως αὐτὸν ἔχει ἀ-
" πάντ. εἰ γὰρ ταῦτα προῆτο ἀκινδυνὶ πρὸ ὧν ἑαυτὸν κίνδυνον ὑπενοεῖτο οὐκ ἀναμένων οἱ
" πρόγονοι, τίς οὐκ κατέπτυσεν αὐτοῦ; μὴ γὰρ τῆς πόλεως γε, μηδ᾽ ἐμοῦ. ὅσπ δ᾽ ὀφθαλ-
" μοῖς, προὸς Διὸς, ἐωρῶμεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν αὐξηθέντα ἀφικνούμενον, εἰ τὰ μὲν προά-
" γματα εἰς ὅσον νεωὶ προέσῃ, ἡγεμὼν δὲ καὶ κύριος ἦρξε Φιλίππου ἀπάντων· τὸν δ᾽ ἀνθ᾽
" τῶ μὴ ἡμεσθαι ταῦτα ἀγῶνα, ἕτεροί [τινες] χωρὶς ἡμῶν ἦσαν πεποιημένοι; καὶ ταῦτα μη-
" δεπώποτε τῆς πόλεως οὐ τοῖς προὸθεχρόνοις ἀσφάλειαν ἄδοξον μᾶλλον, ἢ τὸν ἀνθ᾽ τῶν 40
" καλῶν κίνδυνον ἠρημένης. ὃς γὰρ οὐκ οἶδεν Ἑλλήνων, ὃς δὲ βαρβάρων, ὅτι ὁ δὲ [Θη-
" βαίων καὶ δὲ] τῶν ἐπὶ τότων προὸτερον ἰσχυρὰν ἠρημένων Λακεδαιμονίων, καὶ δὲ τῶ
" Περσῶν βασιλέως, μὴ πολλῆς χάριτος τότ᾽ αὐ ἀσμένως ἐδέξη τῇ πόλῃ, ὅ τι βούλεται λαβέ-
" σθαι, καὶ τὰ ἑαυτῆς ἐχούσῃ, ὃ κελευόμενον ποιῆν, καὶ ἐᾷ ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προεσθαι;
" ἀλλ᾽ οὐκ ἰῶ, ὡς ἔοικε, ταῦτα τοῖς [τότε] Αθηναίοις πάτεια, δὲ αὐεκπὸ, δὲ ἔμφυτα· δὲ
" ἐδεμιᾷ τῇ πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς οὐκ πάντος τῶ χρόνῳ πεῖσαι τοῖς ἰαμένοις μὴν, μὴ δίκαια
" δὲ προέποισι, προσδεχομένην, ἀσφαλὰς δοκεῖν· ἀλλ᾽ ἀγωνιζομένη προὸς προσθείων
καὶ

καὶ [ὑπὲρ] τιμῆς καὶ δόξης, κινδυνεύσασα πάντα τὸν ἀγῶνα " διετέλεσε. καὶ ταῦθ᾽ ἕτως σε- "
μνὰ [καὶ καλὰ] καὶ προσηκόντως τοῖς ὑμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶ), ὥστε κ᾽ "
τῶν προγόνων ὑμῖν ταῦτα προάξαντας μάλιστα ἐπαινῆτε. εἰκότως. ὑμᾶς γὰρ ὀρθῶς ἂν ἀγάσαι- "
το τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς οἱ καὶ τὴν χώραν κ᾽ τὴν πόλιν σκληπεῖν ὑπεμφαναν, εἰς "
ἃς τελευτὰς ἐμβάντες, ὑπὲρ ὧν μὴ ὃ κελευόμενον ποιῆσαι· τὸν μὲν ταῦτα συμβαλόμενοι "
Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἑλόμενοι, τὸν δ᾽ ὑπωπτεύμενον ἀποφυγόντα τοῖς βαρβάροις "
Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὸν γυναῖκα "
αὐτοῦ. ὃ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότε Αθηναῖοι ὅτε ῥήτορα οὐτε στρατηγὸν, δι᾽ ὅτου δ᾽ ἑλόμενοι δύ- "
τυχῶς. ἀλλ᾽ οὐδὲ ζῶν ἠξίουν εἰ μὴ μετ᾽ ἐλευθερίας [αὐτοῖς] ἐζέσθαι τῦτο ποιῆν. ἡγεῖτο γὰρ "
10 αὐτῶν ἕκαστος, ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τῆ μητρὸς μόνον γεγονῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆ πατρίδι. ὅθε- " 71
φέρθ᾽ δὲ ἂν, ὅτι ὁ μὲν τοῖς γενέσι μόνον γεγονῆσθαι νομίζων, τὸν δ᾽ εἰμαρμένην κ᾽ τὸν αὐτόμα- "
τον θάνατον προσμένθ᾽· ὁ δ᾽ καὶ τῆ πατρίδι, ὑπὲρ τῦ μὴ ταύτην ὀπτιδῆν δουλεύσαν, ἀπο- "
θνήσκειν ἐθελήσθ᾽, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται [τῦ θανάτου] τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἃς ὂν "
δουλεύσῃ τῇ πόλῃ φέρειν ἀνάγκη. εἰ μὲν τοίνυν τῦτ᾽ ἐπεχείρησα [νεῦν] λέγειν ὡς ἐγὼ προσή- "
κοντα ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονῆν, τίς οὐκ ἂν εἰκότως ἐπεξέλθοι μοι; νεῦν [δ᾽] ἐγὼ "
μὲν ὑμετέρους τοὺς τοιούτους προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμι ὅτι καὶ προὲ ἐμοῦ τῦτ᾽ εἶ- "
ναι δοκεῖ ἡ πόλις. τὰ μὲν τοι Δημοσθένους τὰ ἐφ᾽ ἑκάστοις τῶν πεπραγμένων, καὶ ἐμαυτοῦ "
μέλεσθαι φημί. οὗτος δὲ [ὁ] τῶν ὅλων κατηγορῶν, καὶ κρίνων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν, ὡς "
φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ πόλῃ [γεγονυῖα], τῆς μὲν εἰς ὃ παρὸν ὑμῖν ἐμὲ ἀποσε "
20 ρῆσαι γλίχεται, τὰ δ᾽ εἰς ἅπαντα τὸν [λοιπὸν] χρόνον ἐπικώμια ὑμῖν ἀφαιρεῖται. εἰ γὰρ ὡς ὃ "
τὰ βέλτιστα ἐμοῦ πολιτευσαμένου [τοῦδ᾽] καταψηφίσθε, ἅπαντα δόξετε, ὃ τῇ δ᾽ τύ- "
χης ἀγνωμοσυνῇ τὰ συμβαίνθ᾽α παθεῖν. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτηται ἄνδρες Αθηναῖοι, "
[οἱ] τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι. ὃ μὰ τοὺς ὃν "
Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων, καὶ τοὺς ὃν Πλαταιᾶσι τεταγμένους, "
καὶ τοὺς ὃν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐπ᾽ Αρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ὃν "
τοῖς δημοσίοις μνήμασι κεκρυμμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας. οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς "
ἀξιώσασα τιμῆς, ἔθαψεν, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κρατήσαντας αὐτῶν, οὐδὲ τοὺς κατορθώσαν- "
τας μόνους· δικαίως· ὁ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργον, ἅπασι πέπραγται· τῇ τύχῃ δ᾽, "
ἐπ᾽ ὁ δαίμων ἐνέμβη ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηται. οὐδείς ἐστιν ὃς οὐχ ὁμολογήσει, εἰ μόνον "
30 ἔχοι μετεῖναι αὐθησίας προὸς λόγους, καὶ μήτε βάσκανος ἦ, μήτε δύσερις ὡς, οὕτω σῶμα φέρειν "
τῶν ἀρτίως προδεδιῆσθαι λέξιν τῆς προτέρας, ὅσῳ σῶμα ἀλλαττῆ πολεμισταὶ μὲν ὅπλα
πομπεύτειον, ἀληθιναὶ δὲ ὄψεις εἰδώλων, ὧν ἡλίῳ δ᾽ καὶ πόνοις τετραμμένα σώματα τ
σκιὰς καὶ ῥαιστῶνας διοικοῦντων. ἡ μὲν γὰρ, οὐδὲν ἔξω τ᾽ ὑμορφίας ὑπτιπεδῦσ᾽, καὶ προὸς τῦτ᾽ "
ἔστιν ἀνίσης ὃ κακὸν ὧν ἀληθεύσιν· ἡ δὲ, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ὑπὸ ὃ χρήσιμον καὶ ἀληθινὸν ἄγαθ. καὶ
μοι δοκεῖ τις οὐκ ἂν ἁμάρτειν τὸν μὲν Πλάτωνος λέξιν εἰκάσας ἀνδρὶ χαρίεντι καὶ παγω-
γὰς ἡδείας ἔχοντι καὶ τέρψεις ἐφημέρους, τὸν δὲ Δημοσθένους Δημοσθένη ἀνδρὶ φ καὶ παμ-
φόρῳ γῆ, καὶ οὔτε τ᾽ αἰσχίω εἰς εἶον, οὔτε τ᾽ προὸτέων εἰς τέρψιν ποθνιζόμενος. δυνάμε-
νος δ᾽ αὖ, εἰ βουλοίμεθα, καὶ τὰ κτ᾽ μέρος ἑκάτερα καταθώματα δεξεπάζειν, καὶ δηκνύειν ὅσῳ
χρείττων ὑπάρχειν ὁ Δημοσθένους λέξις τῆς Πλατωνικῆς, ὃ μόνον κτ᾽ ἀληθινὸν καὶ προὸς ἀγῶνας
40 ὑπτιπάδειον. τῦτο μὲν γὰρ, ὡς προσφόδους ὁμοίως ἅπασι, οὐδὲ λόγου δῆν οἴμαι. ἀλλὰ καὶ
κτ᾽ ὁ ζοπικὸν, προὲ ὁ μάλιστα δῆλος ὁ Πλάτων δοκεῖ ἔ). καὶ πολλὰς ἔχων ἀφορμὰς λόγων,
ταύτῃ μὲν εἰς ἕτερον καιρὸν αὐαβαλόμενος τὴν ἀπάδειαν, εἴπερ προσέσ᾽αι μοι χρόνος· ἰδίαν
γὰρ οὐκ οἰκήσω προὲ αὐτῆς ἐζενέγκαι προσαγωγείαν. νυνὶ δὲ, ὅσα ὂν τῷ παρόντι ἤρμοττεν,
εἴρηται. ὑπῆ δὲ παρελθεῖν ἡμῖν οὐκ ἐνῆν Πλάτωνα, ᾧ τὰ προῆλα τινες ἀπονέμουσι, κα-
τατείνας δὲ τὸν χρόνον προὲ μίαν ταύτην θεωρίαν, ὑπελεγμένον τ᾽ ἐπιθήσεως, ἴδ᾽, τῇ-
δέ μοι προσεγεγράφθω. Βούλομαι δὲ δὴ καὶ συλλογίσασθαι τὰ εἰρημένα ἐξ ἀρχῆς, καὶ αἰσκιφα-
δῆξαι πάντ᾽ ὅσα ἐπιέχομεν ἀρχόμενος τῆς θεωρίας τῶ λεκτικῶ τόπῳ, πεποιηκότα ἐ- λείψεις.

μφωτόν. ἡ τοιαύτη ἰδιωμοι καὶ ὁ ἐπάγγελμα τοῦτο, τῇ κεφαλίδι λέξει καὶ τοῖς ἄπασιν μφωτόν. ἡ τοιαύτη φύσιν ἡρμοσμένη, μετειώθασα Δημοσθένη κεχρημένον ὁπτιδείξαι, καὶ τοῦτό γε σεμνάγγελον ὅπτι ῥώμιλον, οὐκ ἐξ αὐτῆς ἐκείνης μόνης ἴσως πίστις ἦν δοὺς· ἤδειν γὰρ ὅτι οὐδὲν αὐτάρκες ἐστὶν ἐφ' ἑαυτοῦ θεωρούμενον οἷον ὀφθαλμοὺς καὶ καθαρῶς· ἀλλ' αὐτὰ ἐκπεφυκότα αὐτῇ ἴσως τῶν ἄλλων ῥητόρων τε καὶ φιλοσόφων λέξεις κεκτῆσθαι δοκούσας ἔχειν, καὶ τῇ δι' ἀλλήλων ἴσασιν φανερὸν ποιῶν τὸν ἀμείνω· ἵνα τὸν φυσικὸν ὁδὸν ὁ λόγος μοι λάβῃ, τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁπλουστάτους καὶ τελειομενάμενος, καὶ τοὺς σεφότερος ὄντας ὑπ' ἀλλοῖς ἀνδρας ἐπῆλθον· ἔπειτα, δείξας ἀτελῆς ἀπολύσας ἐκείνους, καὶ καθ' ὃ μάλιστα ἀδέκαστον ὑπερελάμβανον τῶν τέλεως ἐκλογισάμενος Δημοσθένη. τοῦτον δὲ ἐνὸς μὲν ὄντος ἀποφώνομεν ὅτε χαρακτῆρος ὅτ' ἀνδρὸς ζηλωτὸν ἡγεῖσθαι, ἐξ ἁπάντων δὲ τὰ κράτιστα συλλεξάμενον, κοινὸν καὶ φιλάνθρωπον τὴν ἑρμηνείαν κατεσκευακέναι, καὶ τοῦτο μάλιστα Δημοσθένη τῶν ἀνδρῶν, πίστις ἂν δὲ παρέχομεν· διελόμενος μὲν τὸν λέξιν εἰς ἓξ χαρακτῆρας τοὺς ἡνιοκρατίστους, τόν τε ἰσχνόν, καὶ τὸν ὑψηλόν, καὶ τὸν μεταξὺ τούτων· ἀποδείκνυσι δ' αὐτὸν ἐν τοῖς τεσὶ ἡθεσι κατορθοῦντα τῶν ἀνδρῶν μάλιστα, λέξεις τινὰς αὐτὸν λαμβάνων, εἷς αὐτιπαρεξήταζον ἑτέρας ὁμοδεῖς, λέγειν μὲν ἀξίας, ἃ μὲν ἀνεπιλήπτως γε τελέως, ἀεὶ ὡς ἂν ἐκείνη πάσας τὰς ἀρετὰς ἐχούσας. καὶ γὰρ ἡ τε Ἰσοκράτους καὶ Πλάτωνος καὶ τῶν δαιμασιωτάτων ἀνδρῶν μίμησις καὶ σύγκρισις, οὐκ ἔξω τῆς
74 εἰκότος ἐγίγνετό μοι· ἀλλ' ὅτι τὸ μέσον καὶ κεκτῆσθαι χαρακτῆρες οὗτοι ζηλωτὰ γιόμβοι, μεγίστης δόξης ἔτυχον· ἵνα δείξαιμι καὶ εἰ τῶν ἀνδρῶν ἀμείνους εἰσὶ, Δημοσθένη γε οὐκ ἀξίως ὄντας ἀμιλλᾶσθαι περὶ τῶν ἀριστείων· ὀλίγα τοίνυν ἐπὶ τοσοῖσδε περὶ τῆς λέξεως, ὅτι ὃ καταλοίπομεν τῆς θεωρίας μέρος μεταθήσομαι. ταῦτα δ' ἐστὶν ἃ τοῖς τεσὶ πλάσμασιν ἕκαστος ἰδίας ἀρετὰς συμβεβηκέναι τοῖς Δημοσθενικοῖς μιμήματα χαρακτηριστικὰ καὶ αὐτοφαίρετα· ὑπομνήσω δὲ τοσοῦτον μὲν ἃ τοῖς ἀνδρῶν πλάσμασιν ἕκαστος ἰδίας ἀρετὰς συμβεβηκέναι τοῖς Δημοσθένους ἢ Λυσίου· ἵν' εὐσυνόπτως μᾶλλον ἡγῆται μοι ὁ λόγος. δοκεῖ δή μοι τῶν μὲν ὑψηλῶν καὶ σεμνῶν καὶ ἐξαλλαττούσης λέξεως κεχρημένων, κατὰ τὸ σαφέστερον καὶ κοι-
Δημοσθένης τέσσι τοὺς ἀγῶνας ὑποβέβληκεν, εἴ τε λῆς καὶ ξενοπρεπῆς ὀνομασίας, ὡς γε μάλιστα· τῶν δὲ τὸν λιτὸν καὶ ἰσχνὸν καὶ ἀπέριττον ὑποτυπτόντων φρούσιν, τοῦ τόνου τῆς λέξεως ἐδόκει μοι Δημοσθένης ἀπηλλάχθαι, καὶ τοῦ βαρέος, καὶ τῆς γρυφιότητος καὶ τοῦ πικραίνειν ὡς ὑποτὸ πολύ· ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν ἐκείνῳ χαρακτηρικὰ τὰ πλάσματος παρ' αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑποπλόια τούτοις. τῶν δὲ τὸν μέσον Δημόκλεον ἀνακρότων, ὧν δὴ κεφάλαιον ἀποφαίνομαι, κατὰ τοῦτον ὑπερέφερεν αὐτὸν ὑπερελάμβανον, κατὰ τὸν ποικιλίαν, κατὰ τὸν συμμετρίαν, κατὰ τὸν ἀκριβείαν· ἔτι πρὸς τούτοις κατὰ τὸ παθητικόν τε καὶ ἀναγώνιον καὶ δραστήριον, καὶ ἐλευθερίου τὸ πρέπον, ὃ τῶν ἄστρων ἁπάντων ἐστὶ Δημοσθένει.

Τοῦτα μὲν οὖν χρεὼς ἑκάστῳ τῶν τεσῶν πλασμάτων ὑποκολουθεῖν ἔφην, καὶ οὐκ τὸ πᾶν ἠξίουν τὸν Δημοσθένους δυνάμιν πεφυκότα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποκολουθεῖν πλάσμασι, κεκλῖσθαι δὲ ὅλην ἔχοντα καὶ οὐκ ἀπερεπεστάτην οὐ τούτοις τοῖς χρεώσι. εἰ δέ τις ἀξιώσει συνοφαντεῖν τὸν διαίρεσιν, ὅτῳ τοῖς κοινῇ ὑποκολουθούσας πᾶσι τοῖς πλάσμασιν ἀρετὰς "πειτα Δημονείμασα, ὃ ἴσως ἐκάστως ἀποδίδωσιν, ἐκεῖνα ἂν εἴποιμι πρὸς αὐτὸν, ὅτι καθ' ὃ μάλιστα χρεῖον ἑκάστῳ τῶν ἀρετῶν ὄλυμπιάδιον ἔχει καὶ χρῆσιν ὠφελιμωτάτην, κατὰ τοῦτο
40 τὸ πλῆθος αὐτὸν ἀξιοῖ· ἐπεὶ καὶ τοῖς σαφήνειας καὶ τοῖς συντομίας καὶ τὸ πιθανὸν χρεῖον ἀποφαίνουσιν οἱ τεχνογράφοι τὸν διήγησιν· ὡς οὐκ ἄλλοχοῦ δεῖν ἐκτείνεσθαι τὰς ἀρετὰς ταύτας. πρὸ γὰρ ἄτοπον ἄλλος· ἐν τῇ διηγήσει δὲ μάλιστα. φέρε δὲ τούτων εἰρηκότων ἡμῖν, λέγωμεν ἤδη καὶ τῶν ὀνομάτων ἥντινα κέκτηται ὁ αὐτός. ὅτι μὲν οὖν σεμνή τις ἐστὶν ἡ τοῦ Δημοσθένους ἁρμονία, καὶ μακρῷ δή τινι Δημάλλαττουσα τὰς τῶν ἄλλων ῥητόρων, οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος. ἅπαντες γὰρ δὴ οἱδ' ὅτι ταύτῃ αὐτῷ τῷ ἀρετῷ μαρτυρήσαιεν, ὅσοι μὴ πρὸς ἅπασι πολιτικῶν εἰσιν ἄπειροι λόγων. ὅπου γε καὶ οἱ τὸν αὐτὸν ἡλικίαν

ἐν τῇ συνθέσεως μέρει.

κίαν ἀκμάσαντες ἐκείνῳ, θαυμάζοντες δὲ, δῆλοι εἰσὶν αὐτὸν καλοῦντες τοῦτο μάλιστα τῆς τέχνης· καί τοι τινὲς ἀεὶ οἰκείως Δημοκείμενοι πρὸς αὐτὸν, ὥστε κολακείας ἐξενέγκασθαι δόξαν· ἀλλ' ἔνιοί γε καὶ σφόδρα ἐπαχθεῖς, καὶ ἀδιαλλάκτους ἐπομνημονεύοντες πολέμους· ὧν ἴσως Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ, αὐτὴρ λαμπρὸς ἐν τῇ φύσει πρὸς λόγους χρησάμενος· ὃς δὲ πολὺ αὖ ἀπέχειν δοκεῖ τῶν ἀγώνων ῥητόρων, καὶ μετὰ Δημοσθένη μηδενὸς δεύτερος ἀριθμεῖσθαι. οὗτος μὲν δὴ τῆς ἀγῶνος δεινότητος, ἣ πρὸς τὸν αὐθρα τοῦτον ἐγένετο, κατὰ δὲ λεκτικὴν ἐπὶ Δημοχάρει καὶ συκοφαντίᾳ, πρόγραμα ἐνδρεῖν ποιεῖν. καὶ γὰρ καμότητα ὀνομάτων, καὶ ἀηδίαν καὶ πρόεργίαν, καὶ δὲ σκληρὸν δὴ τοῦτο καὶ πικρὸν, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα προστεθέασι αὐτῷ. Βασκαίνων μὲν, ὡς φησὶν ἐφεῖς, καὶ ζωῦτα· ὅμως δ' οὖν ἀφορμάς γέ τινας τῷ συκοφαντεῖν δι-
10 λόγους λαμβάνων· πρὸς δὲ τῆς σεμνότητος τῶν ὀνομάτων, οὐδὲν οὔτε μεῖζον ἢ καὶ γέλωτα φέρων. ἢ οὐχὶ τοῦτό πω θαυμάζειν, ἀλλ' ὅτι καὶ μάρτυρας πολλαχῇ τῶν ἀρετῶν τῶν ῥητόρων καταδῆλός ἐστὶ ζηλῶν. φανερὸν δὲ τοῦτο ἐποίησεν, ὅτε μὲν οὕτω πως γράφων, "Ὅταν δὲ αὖ, θεσπὸς ἐξ ὀνομάτων συνκείμενος, καὶ τούτων πικρῶν καὶ πρὸς ἔργων. ἐν γὰρ δὴ τούτοις αὐτῶν ὁκλογλῶν ἐπαινῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἰὼ Δία. πῆς γὰρ ἂν 75
ἡδοίατο πικρὰς καὶ πρὸς ἔργου ζῆλος ὀνομασίας ἐν ἀηδίᾳ; ἑτέρῳ δὲ λόγῳ οὑτωσί πως λέγων· "Ὡς ὑμᾶς ὀρρωδῶ καὶ κακῶς πάσχοντας, τῶν σωθέντων τῶν Δημοσθένους ὀνομάτων ἀ-
γαπήσαντας. καὶ γὰρ ἐν ζωῦτα πάλιν ἃ δέδοικε μὴ ὁ κάλλος καὶ τῶν μεγαλοπρέπειαν αὐτῶν τῶν ὀνομάτων ἀγαπήσωσιν Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ μὴ λάθωσιν ὑπὸ τῆς σωθέσεως ζηλοτυπήσαντες· ὥστε καὶ τῶν φανερῶν αὐτὸν ἀδυναμάτων ἀφεῖναι δι' ἃς σφᾶς ἐκείνας τὰς ὅτι τῆς
20 ἁρμονίας. ἐν δὲ τούτων ἁπάντων ἰδεῖν ὅτι δυνατὸν μὲν αὐτῷ οὕτω καὶ ἑτέρῳ μαρτυρῶν, καὶ τοῖς σφρῆσιν ἀπτεκάζων αὐτὸ τῶν μουσικῶν, ἀγαθὸς δὲ ἡ τῆς συνθέσεως τῶν ὀνομάτων αὐτὸν, ἀλλὰ τῆς σωθέσεως, ἀναμφιλόγως αὐτῷ ταύτῃ τῷ δοκιμαζόμενος τῷ ἀρετῷ. ζωῦτι μὲν οὖν ὁ μέρος, ὡς ἁπολλοῦ λόγου δεόμενον, λέγω δὴ ὃ τοιοῦτόν ἐστι) σωθέτειν ὀνομάτων τῶν Δημοσθένους, μαρτυρίας τε ἀξιοχρέοις καὶ ταῖς μηδένα τοῦτο ἔχειν εἰπεῖν βεβαιώμενον, ἐάσω. πῆς δὲ ὁ τῆς ἁρμονίας αὐτῆ χαρακτὴρ, καὶ ἀπὸ ποίας γέγονεν ἑκάστης δύσεως τοιοῦτος, καὶ πῶς ἂν τις αὐτὸν Δημιγοίη παρεξεταζόντες ἑτέροις, ζωῦτ' ἤδη μοι λέγειν, ἐκεῖνα προειπόντι. Πολλὴ μὲν ἐνῆν ἐν τοῖς ἀρχαίοις ὑπόθυμία καὶ προθυμία τὰ καλῶς ἁρμοσθῆναι τὰ ὀνόματα, ἔν τε μέτροις, καὶ λόγοις μέτροις· καὶ πολῖται οἱ ἀπουδαίως ἐβεβιώθησαν ἐξενεγκεῖν γραφάς, καὶ μόνον ἐζήτησαν ὀνομάσαι τὰ νοήματα καλῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ εὐκόσμως
30 ζωσθέσθαι σύνελαβεν· πλεῖστοι δ' ἦν αὐτῶν γε πολῖται ἐπιτηδεύσαν ἁρμονίαν. ὥσπερ οὖν καὶ ταῖς αὐταῖς ἦλθον ἄπορμαὶ ὁδοί. τούτου δ' αἰτίας οἶμαι γίνεσθαι πολλάς. πρῶτον μὲν, τὸ ἐκάστου φύσιν, ἢ ἀνδρὶ πρὸς ἀνδρὶ πεφυκέναι μὲν δοκεῖ· δεύτερον δ', τὸ οὐ λόγου καὶ πρᾶγμάτων ἐμφυομένων δόξαν, δι' ἣν τὰ μὲν ἀσπαζόμενα, τοῖς δ' ἀπεχθάνεται. τρίτον δ', τὸ οὐ ζωσθείας χρονίᾳ καθαπτάζομένων ὑπολαμβάνειν, ὡς ἀπουδῆς ἀξίων ὧν αὖ τὶς ἐπιμὰς λάβοιμεν. τεταρτον δ', τὸ πρὸς ὧδε φιλοτιμούμενοι τυγχάνομεν ὁποῖ' αὐτὰ αὖ ἐκφέροι ζηλῶσιν, αὐθαφορά τε καὶ μίμησιν. ἔχοι δ' ἄν τις καὶ ἄλλα λέγειν. ἀλλὰ ἐγὼ τὰ φανερώτατα εἰπών, ἐῶ τὰ λοιπὰ, ὅθεν οἱ μὲν, τὸ ὑγρὸν. ζῆν καὶ βαρβαρικὸν καὶ αὐσηρὸν καὶ φιλαράχαιον καὶ σκληρὸν καὶ φθόγγεσθαι ἀπόφω ὃ κομψὸν, ὑπτηδεύσιν ἁρμονίαν· οἱ δὲ, τὸ γλαφυρὸν καὶ λιγυρὸν καὶ θεατρικὸν, καὶ πολὺ ὃ κομψὸν καὶ μάλα ὑπτφαίνεσθαι, ἢ πομπηρύρας τε κηλοῦντας, καὶ ὁ συμφορητὸς ὄχλος· οἱ δὲ, ῥῆξις οἱ ἡμικόπαται.
40 ζωσθένες ἀφ' ἑκατέρας χρησιμωτάτην, μικτὸν καὶ μέσον ἐζήλωσαν ἀναγκαῖον. ῥῆξις γὰρ δὴ ζωσθέσεως ἀπουδαίας χαρακτῆρες οὗτοι οἱ ἡμικόπαται· οἱ δ' ἄνδροι, ὧνδε τούτους τε καὶ ἀπὸ τούτων εἰσὶ καλεσκλασμένοι, πολλοὶ σφόδρα ὄντες, ὑπατός τε καὶ αὐτὸς ἀχθοφέροντες ἀλλήλων. εἰλικρινὴς μὲν οὖν ἁρμονία, καὶ ἀκραιφνὴς χαρακτὴρ κατὰ πᾶν, οὐκ ἂν δύρεθείη παρ' ἑνὶ, ὥστε ἐμμελῶς οὔτε πεζῶν ποιητῇ λόγων, οὐδὲ χρὴ μάρτυρα διαῦτα παρ' οὐδενὸς ἀπαγθῆν. ὅπως γὰρ οὐδὲ τῶν στοιχείων τῶν προτέρων, ἐξ ὧν ἡ τῶν πάντος ξυνέστη φύσις, γῆς τε καὶ ὕδατος, καὶ ἀέρος καὶ πυρὸς, οὐδὲν εἰλικρινές ἐστιν, ἀλλὰ πάντα μεμέλαχε πάντων, ὠνόμασται δ' ἕκαστον αὐτῶν κατὰ τὸ πλεονάζον· πῇ θαυμαστὸν εἰ αἱ τῆς λέξεως ἁρμονίαι, ῥῆξις οὖσαι τὸν ἀριθμὸν,

οὐκ ἔχοισιν εἰλικριῆ τὴ φύσιν ἁρ' αἰεπίμικτον, ἀλλ' οὐκ ἔτ' ὡς ὅτι τὸ πολὺ συμβεβηκότων αὐτῆς ὀνόματός τε ἠξίωσ') καὶ χαρακτῆρες ἰδίως; ὥσθ' ὅταν παρέχωμεν δείγματα ἑκάστης, καὶ μάρτυρα φέρωμεν, λέξεις ἁπλᾶς τε καὶ πεποιημένων αὐτῆς ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων, μηδεὶς συκοφαντείτω τὰς ὅτι πλοκὰς καὶ τὰς κτ' μόρια ποιότητας αὐτῶν· ἀλλὰ κτ' ὃ πλεονάζον ἔκκειται τῶν προλαμβανόντων σκοπείτω, τεκμηριούμενος εἰ πολλαχῆ τοιοῦτον ὂν ὑφηνύμενον, οὐκ εἰ ἀπόφατα χῆ. τὰ μὲν οὖν αὐστηρᾶς ἁρμονίας χαρακτῆρα καὶ Φιλοχαρῆ καὶ μὴ ὃ κομψὸν, ἀνὰ ὃ σεμνὸν· ὅπου τε δὴ διαστάσεως ἁρμονίας, τοιόσδε ὁ χαρακτήρ· ὀνόμασι χρῆσθαι φιλῆ μεγάλοις καὶ μακροσυλλάβοις, καὶ τὰς ἕδρας αὐτῶν εἶ) πλουσίως πρὸς εὐβουκίας, χρόνων δὲ ἀξιολόγων ἐμπεριλήψει χρεί χεσθαι θατέρου ἀπὸ τῶν ἑτέρων. τοῦτο δὲ χῆμα τῆς ἁρμονίας ποιοῦσιν αἱ τῶν φωνηέντων χραμμάτων προθέσεις, ὅταν ἡ τε προηγουμένη λέξις εἰς ἓν τούτων λήγῃ, καὶ ἡ σωαπτομένη ταύτῃ τῷ ἀρχῷ ἀπὸ τούτων ὁμοίου λαμβάνῃ. ἀναγκαῖον γὰρ ὅτι χρόνου τινὰ μέσον ἀμφοῖν ἀξιολόγου ἀπολαμβάνεσθαι. καὶ μηδεὶς εἴπῃ, Τί δὲ τοῦτ' ἔστιν, ἢ πῶς ἂν τις ἡμοίως χρόνος, ὃς μεταξὺ ὀνόματα ἀπ' ἀλλήλων διεστάναι κτ' τὰς τῶν φωνηέντων συμβολάς; δείκνυ) γὰρ τὸ τοσοῦτο τε μουσικῶν καὶ μετρικῶν ὁ ἀφ' μέσου τῶν φωνηέντων χρόνος, ἑτέρων παρεμβολῇ χραμμάτων ἡμιφώνων δυναπληρῶσ δυσάμβυος. τοῦτο δ' οὐκ ἂν ἐνίγνετο μὴ σιωπῆς ὁμοῦ ἀξιολόγου διαρρύσης τὰ φωνήεντα ἀπ' ἀλλήλων. τοῦτον μὲν δὴ τοῦτο τῆς ἁρμονίας τοιοῦτός ἐστιν ἰδίωμα, ὡς ὅτι τὸ πολύ. ἕτερον δὲ, ἧττον· δυναπτὰς καὶ διτιθεμένας λαμβάνῃ καὶ βαχύτητα ἐν ταῖς συμπλοκαῖς τῶν ὀνομάτων, ὅπως ὑφάσας τὸν ἀκολουθοῦντα βοβλῇ). οὕτω δὲ πάλιν ἡ τῶν ἀφώνων τε καὶ ἡμιφώνων χραμμάτων δύναμις αἰτία, ὁπόταν τὰ λήγοντα τῶν ἠχουμένων μορίων ἢ χράμματα τοῖς ἠχουμένοις, ὡς μηδὲν τῶν ὑπιφερομένων μήτε σωαλείφεσθαι μήτε συγχεῖσθαι φύσιν ἔχῃ. πολὺ γὰρ δὴ τὸ ἀντίτυπον ἐν τοῖς τύποις συμβολαῖς γίγ, ὡς περ γε καὶ ἐν αὐγαῖς ὀνόμασιν, ὅταν οὐκ ἔτ' βαχυνόντων τὴ φωνὴν χραμμάτων αἱ καλούμεναι συλλαβαὶ σωτεθῶσι. πολλῆς δὲ ὕλης οὐσῶσα δεῖ τ' τεχνήσεως, ἵνα μὴ κακόφωνον μηδὲ ἀηδὲς, μηδὲ ἀκοὴν ἐνεπιπέσῃ ἀνάγκαις τοῖς ἀκροωμένοις λάθωσιν αἱ τοιαῦται συζυγίαι, ἀλλ' ἐπόμενον ἢ τοῖς αὐτοῖς χροιᾶς ἀρχαιοπρεπὴς καὶ χάρις ἀβίαστος. ἀρκεῖ γὰρ, ὡς ἐν εἰδόσι λέγουσιν, ὅτι φύσιν ἔχῃ μηδὲν τῶν ἀσυδαίμων ῥημάτων ἁμοιρεῖν ὥρας εἶ) καὶ χάριτος ἰδίας, τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν. ἐν μὲν δὴ τοῖς ἐλαχίστοις τε καὶ σοιχειώδεσι μορίοις τῆς λέξεως τοῦτα χαρακτηρικὰ τῆς ποιότητος ὅτι ἁρμονίας· ἐν δὲ τοῖς καλουμένοις κώλοις, ἃ σωτίθεται μὲν οὐκ ἔτ' ὀνομάτων, συμπληροῖ δὲ τὰς ποιόδους, ἃ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ῥυθμοῖς τοῖς καθαμιξομένοις αὐτοῖς, μὴ ταπεινοῖς μηδὲ μαλθακοῖς μηδ' ἀλυπήτοις εἶ), ὑψηλοῖς δὲ καὶ ἀνδρώδεσι καὶ μεγαλοπρεπέσι. καὶ γὰρ δὴ φαῦλόν τι ποιεῖ ῥυθμὸς ἐν λόγοις, οὐδὲ ποιητικῆς τινὸς μοίρων ἔχον οὐκ ἀναγκαίας· ἀλλ' εἰ δεῖ τἀληθὲς, ὡς ἐμὴ δόξα, εἰπεῖν, ἀπόφατον κυριώτατον τῶν ζητουμένων δυναμένων, κινεῖν τὰς ἀκοάς. ποιεῖ δ' οἷς ῥυθμοῖς καὶ ὃ τὰς σχηματισμοὺς τῶν ἐνοιῶν ἡμιαύσας εἶ) καὶ ἀξιωματικοὺς, ἃ μόνον τὰς κτ' τὰς νοήσεις, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ λέξιν ζωιζαμένους. ἐξαριθμεῖσθαι δ' οὐ νῦν ὅσα ἡμῖν σχηματισμῶν ὅτι, τῶν τε καλουνομασμένων καὶ τῶν ἀκαλουνομάστων, καὶ ὅσιν αὐτῶν ἡ τοιαύτη μάλιστα πέφυκεν ἁρμονία χαίρειν, οὐκ ἔχω κυρεῖν· ἐπεὶ τῆς ἁρμονίας ταύτης οἰκεῖόν ὅτι καὶ τὰς ποιόδους αὐξουρούσης ὕλας εἶ) καὶ ἀφελεῖς, καὶ μήτε σωαρπαζούσας ἑαυτῆς τὸν νοῦν, μήτε συμμεξουμβύας ὧν πνεύμασι δ' λέγουσιν, μηδὲ γε ποδαπληρώμασι τῶν ὀνομ. οὐκ ἀναγκαίοις, ὡς ποιοῦσι τὰ καλούμενα ἀρμόνοιαν, χρωμένας μηδ' εἰς θεατρικοὺς ὕλας καὶ γλαφυροὺς καλληρούσας ῥυθμούς. καθόλου δέ γε ὑπὸ ἀπαράζεται ὃ ἐμποιοῦσιν ἥδε ἡ σύνθεσις ὡς τὰ πολλά· ἀποπίπτους δέ πως καὶ ἀφελῶς, καὶ τὰ πλείω κομματικῶς κατεσκευάσθαι βούλεται, ποδαδειγμα ποιημάτων τῶν ἀκαλαβόσιβον φύσιν. εἰ δέ ποῖ ἀκολουθήσοιεν τοῖς ἀνυπιζομένοις κώλοις ἢ ποιόδοις, ἢ βάσεσιν ἀρύθμοις, ὃ συμβαῖ οὐκ τῆς αὐξομάτου τύχης, οὐκ ἀποφεύγει. καὶ ταῦτα μὲ ἐπὶ τῆς ἁρμαίας καὶ αὐστηρᾶς ἁρμονίας ὅτι χαρακτηρικά· ὃ μήτε ζωιδέσμοις χρῆσθαι πολλοῖς, μήτ' ἀξιώσεις ζωιεχέσιν, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐλαττοῦσι· ὃ μὴ χρονίζειν ὅτι τῶν αὐτῶν

ωλώσεων

αὐστηρᾶς ἁρμονίας χαρακτήρ.

76

τῶν λόγων, ἀλλὰ θαμινὰ μεταπέμπειν· ὃ τῆς ἀκολουθίας τῶν προεξενεχθέντων ἐμποδοπίκως ἔχειν τῶν φράσιν, μηδὲ καταλλήλων· ὃ προπῶς καὶ ἰδίως καὶ μὴ κτ' τὸ ἐπόλλωνα ἢ βάλησιν τῶν πολλῶν συζύγνυσ τὰ μόρια. καὶ τὸ δειγμα τοῦτο ἐστὶν αὐτῆς ποιητῶν μὲν καὶ μυθοποιῶν ἥ τε Αἰσχύλου λέξις ὀλίγου δεῖν πᾶσα, καὶ ἡ Πινδάρου· χρεὼν ὅπως μὴ παρένθετα, καὶ εἴ τινα τούτοις ὅμοια· καὶ τούτοις δ' ὑβρίδα καὶ σεμνότητι ἁρμονίας τὸ ἀρχαῖον φυλάττουσι πίνον. συγγραφέων δὲ λαμπρότατός τε καὶ μάλιστα τῶν ἀγώνων καθορθῶν ποιεῖ τοῦτον τὸν ἰδέαν Θουκυδίδης. εἰ δέ τῳ δοκεῖ μαρτυρίων ἔτι δεῖν τῶν λόγων, παρῆσθ' ὑπὸ τῆς ποιητικῆς, οὐκ ἂν Θουκυδίδου λέξεως τοῦτ'. Τούτου γὰρ τοῦ πολέμου μῆκός τε μέγα προσῆκεν, καὶ δήματά τε ξυνέβη ἡμέραις [ἐν αὐτῷ] τῇ Ἑλλάδι [πολλὰ,] οἷα οὐκ ἔτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. ἔτι γὰρ πόλις ἔσαν δὲ ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν, αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀντιπολεμουμένων· εἰσὶ δ' αἳ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἀλισκόμεναι. ἔτι φυγαὶ ἔσαν δὲ αὐθρώποις, καὶ φόνος, ὁ μὲν, κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ, ἀφ' ὃ σασάζειν. τά τε προτερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δ' ἐπιμιώτερον ἐβεβαιώθη, οὐκ ἄπιστα κατέφη, σφισμῶν τε πέρι, οἳ ὅτι πλῆσον ἅμα μέρος γῆς καὶ ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἕκαστοι· ἡλίου τ' ἐκλείψεις αἱ πυκνότεραι τῶν δὲ τὰ ὀλίγα τῶν φορὰν χρόνου μνημονεύόμενα ξυέβησαν· αὐχμοί τ' ἔσι παρ' οἷς μεγάλοι· καὶ ἀπ' αὐτῶν λοιμοί· καὶ ἡ ἀλίγιστα καὶ ἡ βλάψασα καὶ μέρος τι φθείρασα, ἡ λοιμώδης νόσος. ἥ μὲν δὴ πρώτη τῶν ἁρμονιῶν ἡ ἡλικὴ καὶ αὐχηρὰ καὶ μεγαλόφρων καὶ ὃ ἀρχαιοπρεπὲς διώκησα, τοιάδε οὖσ ὅτι τὸν χαρακτῆρα. ἡ δὲ μετὰ ταύτην γλαφυρὰ καὶ θεατρικὴ, καὶ ὃ κομψὸν αἱρεμένη γλαφυρᾶς ἁρμονίας καὶ τὸ σεμνὸ, τοιαύτη· ὀνομάζ αἰεὶ βέλεται λαμβάνῃ τὰ λῴστα καὶ μαλακώτατα, τίνι χαρακτήρι. ἁρμονίαν ἀηρωμένη καὶ τὴν ἐμμέλειαν, ἧς αὐτῶν δὲ ὃ ἡδύ· ἔπηται ἔχ ὡς ἔτυχεν ἀξιοῖ ταῦτα πιθέναι, οὐδὲ ἀναθεισκέπτως σωαρμόσῃ θατέρᾳ τοῖς ἑτέροις, ἀλλὰ διακρίνουσα τὰ ποῖα ποίοις τῶν δαπιθέμενα μισικωτάτοις ποιῇ διωήσε) τοὺς ἤχους· καὶ σκοπῶσα κτ' ποῖον χῆμα ληφθείσα χρεσιφέρας ἀποτελέσῃ τὰς συζυγίας, ὅπως σωαρμόσῃ ἕκαστα πράξεται, πολλοῦ σφόδρα ποιεῖται φροντίδα τῶν σωεξέσεων καὶ σωλλήψεων, καὶ τῶν προεστώσης ἀποφύτων αὐτῆ εἶ) τὰς ἁρμονίας. καὶ ὀλίγα τοῦτο φαύλα μὲν ἁπάσῃ σασυδαίμων ἢ τὰς τῶν φωνηέντων συμβολάς, ὡς τὴ λῴστητα καὶ τὴ διέπραν ἀφαπούσας· φαῦλα δ', ὅσῃ δυνάμις αὐτῇ, τὴ ἡμιφώνων τε καὶ ἀφώνων χραμμάτων τὰς συζυγίας, ὅσαις βαχυνόσι τὰς ἠχοις, καὶ προσῆκεν δύναμ) τὰς ἀκοάς· ὅπῃ δ' οὐκ ἐνδέχ) πᾶσαν σημαίνουσαν σῶμα [ἢ] πρᾶγμα λέξιν ἐξ ἀφώνων συγκρᾶσ τὰς αὐτὰς καὶ κακῶς ἐνδέχ). ὃ δὴ δίδωσιν ἡ φύσις, τοῦτο πρέπειν λαμβάνῃ ταῖς συζυγίαις αὐταῖς, καὶ ποιῇ ἡδίοις καὶ μαλακωτέρας λέξεις ἐπομβύῃ, πρὸς τὸν ἐπικειμένου νοῦν ὅτ' ἀναγκαίας, ὅτ' ἴσως χρησίμας, δεσμῶ δὲ ἁρμονίας τὴ προ αὐτῶν καὶ μετὰ ταύτας κρεμβύαις ὀνομασίαις παρεξομβύας· ἵνα μὴ σωαπόμενα πρὸς ἀλλήλας αἱ καλομένουσαί τε εἰς βαχὺ γράμμα, καὶ αἱ πλὴν ἀρχῶν ἀπό τινος διαστου λαμβάνουσαι, ἀπαδνισμοὺς τῆς ἠχου ποιῶσι καὶ ἀπιτυπίας, τῇ δ' παρεμπιπτούσῃ λέξει προσαναπαύόμενα, μαλθακοὺς φαίνεσθαι ποιῶσι τοὺς ἤχους καὶ ζωεχεῖς. ὃ δὲ ὅλον ὅτι αὐτῆς βάλημα, καὶ ἡ πολλὴ παραμελεία, προεὶ ὃ συαπαθῶσαί τε καὶ ζωυφαίθαι πρώτα τὰ μόρια τῆ ποιόδου, μιᾶς λέξεως ἀποτελοιῶτα φαντασίαν· καὶ ἐπὶ προσὸς τούτῳ προεὶ ὃ πᾶσαν εἶ) τὴ λέξιν, ὥσπερ ἐν ταῖς μουσικῆς συμφωνίαις, ἡδείαν καὶ λιγυρόν. τούτων δ' ὃ μὲν, αἱ τῆ ἁρμονιῶν ἀκρίβειαν ποιῶσι, ὃ δὲ, αἱ τῶν προγμάτων δυνάμις οἰκείως ἐχόντων προὸς σῆλαι τῆ κτ' τὸν νόμον συμπαθείαις. ὑπὲρ ὧν ἕτερος ὅτις ἡμῖν προεία. ὅτι ἐξήλος δ' ἡ ὃς ἡ καταφορὰ ἡ ῥύσις τῆ λέξεως, ὥσπερ κτ' προσῶν φερόμενα χωρία σώματα μηδενὸς αὐτῆ ἀναχρόνιος· καὶ διαρρῆ ἀφ' τῆς ἀκοῆς ἡδέως πως καὶ ἀπαστῶς, οὐδὲν ἧττον ἢ τὰ δι' ὠδῆς καὶ ὀργάνων μουσωθέντα χρήματα καὶ μέλη. ἔτι τῆς σωθέσεως ταύτης ὅτι καὶ τὰ κῶλα δεῖνα ποιήμασιν ἐμφερῆ, μαχόφωνα καὶ λαβα, πολὺ δ' κωπίλον ἔχοντα, κατά τινα φιλότητα φυσικὴν συζυγνύμενα ἀλλήλοις, ἐξ ὧν ἡ προδος σεσύσηκεν. οὐδὲν γὰρ ἔξω προδος σεσύσθησιν ὅτι τῶν ῥυθμῶν. εἰς ἃς δὲ ἀποτέλλεται προδος, ἃ τοὺς ἀξιωματικοὺς βύλεται λαμβάνῃ, ἀλλὰ τοὺς χαμεσάτους. ὑχρύφοι δὴ φαίνον) καὶ ὑγραμμοι ἐχῶ τοῦτο, καὶ εἰς ἕδραν

ωλώσεων τὸν

γλαφυρᾶς ἁρμονίας χαρακτήρ.

77

78

ἀσφαλῆ τελευτῶσι. τῶν δὲ σχημάτων διώκει τὰ κινητικώτατα τῶν ὄχλων· καλλωπίζεται γὰρ καὶ τέθηλε τούτοις, ἂν ἄγει τοῦ μὴ λυπῆσαι τὰς ἀκοὰς περιβαίνῃ· ὡς εἰσὶν αἵ τε παρισώσεις καὶ παρομοιώσεις καὶ ἀντιθέσεις, καὶ τὰ παρωνομασμένα, τά τε ἀντιστρέφοντα, καὶ τὰ ἐπαναφερόμενα, καὶ ἄλλα πολλά. Τοιαῦτα τινά μοι καὶ ταύτης εἶναι φαίνεται χαρακτηριστικὰ τῆς ἁρμονίας. παραδείγματα δὲ αὐτῆς ποιοῦμαι ποιητῶν μὲν Ἡσίοδόν τε καὶ Σαπφὼ καὶ Ἀνακρέοντα· τῶν δὲ πεζῇ λέξει κεχρημένων, Ἰσοκράτην τε τὸν Ἀθηναῖον, καὶ τοὺς ἐκείνῳ πλησιάσαντας. εἴρηνται μὲν οὖν πρότερον ἤδη λέξεις τινὲς, ἐν αἷς τὸν ὅλον χαρακτῆρα αὐτοῦ τῆς λέξεως ὑπέγραφον· ἐξ ὧν καὶ τὰ περὶ τὴν σύνθεσιν, εἰ τοιαῦτά ἐστιν οἷα λέγομεν ἡμεῖς, οὐ χαλεπῶς ἄν τις ἴδοι. ἵνα δὲ μὴ δόξωμεν διαρτᾶν τὰς ἀκολουθίας, τοὺς ἀναγινώσκοντας ἐπὶ τὰ ἐν ἀρχαῖς ῥηθέντα παραδείγματα κελεύοντες ἀναστρέφειν, λαμβανέσθω κἀνταῦθα ἐκ τῶν πανηγυρικῶν αὐτοῦ λόγων λέξις οὐ πολλὴν διατριβὴν παρέξουσα τοῖς ἀναγινωσκομένοις, ἐν ᾗ διεξέρχεται τὰ πραχθέντα Ἀθηναίοις περὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν. ἔστι δὲ ἥδε· Ἐπειδὴ γὰρ οὐχ οἷοί τε ἦσαν πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα παρατάξασθαι τὰς δυνάμεις, παραλαβόντες ἅπαντα τὸν ὄχλον, ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἐχομένην νῆσον ἐξέπλευσαν, ἵν' ἐν μέρει καὶ μὴ πρὸς ἑκατέρας κινδυνεύωσι. καί τοι πῶς ἂν ἐκείνων ἄνδρες ἀμείνους ἢ μᾶλλον φιλέλληνες ὄντες ἐπιδειχθεῖεν, οἵτινες ἔτλησαν ἐπιδεῖν ὥστε μὴ τοῖς ἄλλοις αἴτιοι γενέσθαι τῆς δουλείας, ἐρήμην μὲν [τὴν] πόλιν γιγνομένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, ἱερὰ δὲ συλώμενα, καὶ νεὼς ἐμπιμπραμένους, ἅπαντα δὲ τὸν πόλεμον περὶ [τὴν] πατρίδα τὴν αὐτῶν γιγνόμενον; καὶ μηδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν αὐτοῖς, ἀλλὰ πρὸς διακοσίας καὶ χιλίας τριήρεις μόνοι διαναυμαχεῖν ἔμελλον. οὐκ εἴασαν [γε.] καταισχυνθέντες [τε] γὰρ Πελοποννήσιοι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, καὶ νομίσαντες προδιαφθαρέντων μὲν τῶν ἡμετέρων, οὐδ' αὐτοὶ σωθήσεσθαι, κατορθωσάντων δὲ, εἰς ἀτιμίαν τὰς αὐτῶν πόλεις καταστήσειν, ἠναγκάσθησαν μετασχεῖν τῶν κινδύνων. καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τῷ πράγματι γιγνομένους, καὶ τὰς κραυγὰς καὶ τὰς παρακελεύσεις, ἃ κοινὰ πάντων ἐστὶ τῶν ναυμαχούντων, οὐχ ὁρῶ τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν· ἃ δ' ἐστὶν ἴδια καὶ τῆς ἡγεμονίας ἄξια, καὶ τοῖς προειρημένοις ὁμολογούμενα, ταῦτα δ' ἐμὸν ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν. τοσοῦτον γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν διέφερεν, ὅτε ἦν ἀκέραιος, ὥστε ἀνάστατος γενομένη, πλείους μὲν συνεβάλετο τριήρεις εἰς τὸν κίνδυνον τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἢ σύμπαντες οἱ [ναυμαχήσαντες. οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς, ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε, διὰ μὲν τὴν] ναυμαχίαν ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης δὲ τὴν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. καί τοι μελλούσης στρατείας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἔσεσθαι, τίνας χρὴ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν; οὐ τοὺς ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ μάλιστα εὐδοκιμήσαντας, καὶ πολλάκις μὲν ἰδίᾳ προκινδυνεύσαντας, ἐν δὲ τοῖς κοινοῖς τῶν ἀγώνων ἀριστείων ἀξιωθέντας; οὐ τοὺς τὴν αὐτῶν καταλιπόντας περὶ τῆς τῶν ἄλλων σωτηρίας, καὶ τό γε παλαιὸν οἰκιστὰς τῶν πλείστων πόλεων γενομένους, καὶ πάλιν αὐτὰς ἐκ τῶν μεγίστων συμφορῶν διασώσαντας; πῶς δ' οὐκ ἂν δεινὰ πάθοιμεν, εἰ τῶν κακῶν πλεῖστον μέρος μεταλαβόντες, ἔλαττον τῶν τιμῶν ἔχειν ἀξιωθείημεν, καὶ τότε προταχθέντες ὑπὲρ τῶν ἄλλων, νῦν ἑτέροις ἀκολουθεῖν ἀναγκασθείημεν; Τῆς δὲ τρίτης ἁρμονίας, ἣν ἔφην μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν εἶναι, τὰ χρησιμώτατα ἐκλέγουσαν ἀφ' ἑκατέρας, οὐδείς ἐστι χαρακτὴρ ἴδιος· ἀλλ' ὡς ἂν οἱ μέλλοντες αὐτῷ προαιρέσεως ἔχωσιν ἢ δυνάμεως, τὰ μὲν φυγεῖν, τὰ δὲ λαβεῖν, οὕτως κίρνανται, καθάπερ ἐν τῇ ζωγραφίᾳ τὰ μίγματα. Ταύτης τῆς ἁρμονίας κράτιστος μὲν ἐγένετο κανὼν ὁ ποιητὴς Ὅμηρος, καὶ οὐκ ἄν τις εἴποι λέξιν ἄμεινον ἡρμοσμένην τῆς ἐκείνου πρὸς ἄμφω ταῦτα· λέγω δὲ τήν τε ἡδονὴν καὶ τὸ σεμνόν. ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν ἐπῶν τε πολλοὶ ποιηταὶ καὶ μελῶν, ἔτι δὲ τραγῳδίας τε καὶ κωμῳδίας· συγγραφεῖς τε ἀρχαῖοι καὶ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορες· ὧν ἁπάντων μεμνῆσθαι πολὺ ἂν ἔργον εἴη. ἀρκέσει δὲ τῶν ἐν λόγοις δυναστευσάντων, οὓς ἐγὼ κρατίστους εἶναι πείθομαι, δύο παραθέσθαι μόνους· συγγραφέων μὲν, Ἡρόδοτον, φιλοσόφων δὲ, Πλάτωνα· καὶ γὰρ ἀξίωμα καὶ
79 χάρις αὐτῶν ἐπιτρέχει ταῖς ἁρμονίαις. εἰ δὲ ὀρθὰ ἐγὼ καὶ εἰκότα ἔγνωκα περὶ αὐτῶν ἐξετάσας, τῷ βουλομένῳ σκοπεῖν ἐστιν. Φέρε δὴ τίς οὐκ ἂν ὁμολογήσειε τῆς τε αὐστηρᾶς καὶ τῆς ἡδείας ἁρμονίας

μέσης ἁρμονίας χαρακτήρ.

ἁρμονίας μέσην εἶναι τήνδε τὴν λέξιν, καὶ τὰ κράτιστα εἰληφέναι παρ' ἑκατέρας, ᾗ κέχρηται Ἡρόδοτος Ξέρξῃ περιτιθεὶς τὸν λόγον ὅτε ἐβουλεύετο περὶ τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας στρατείας; μετακεκόμισται δ' εἰς τὴν Ἀτθίδα διάλεκτον ἡ λέξις· Ἄνδρες Πέρσαι, οὔτ' αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδ' ἐν ὑμῖν τιθεὶς, παραδεξάμενός τε αὐτῷ χρήσομαι. ὡς [γὰρ] ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδένα χρόνον ἠρεμήσαμεν, ἐξ οὗ παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίαν τήνδε παρὰ [τῶν] Μήδων, Κύρου καθελόντος Ἀστυάγην· ἀλλὰ θεός τε οὕτως ἐνάγει, καὶ αὐτοῖς ἡμῖν πολλὰ ἐπιοῦσι συμφέρεται ἐπὶ τὸ ἄμεινον. ἃ μὲν δὴ Κῦρός τε καὶ Καμβύσης, πατήρ τε ὁ ἐμὸς Δαρεῖος, κατεργάσαντο [καὶ προσεκτήσαντο] ἔθνη, ἐπισταμένοις οὐκ ἄν τις λέγοι. ἐγὼ δ', ἐπείτε παρέλαβον τὸν θρόνον, τούτου ἐφρόντιζον ὅπως μὴ λείψωμαι τῶν πρότερον γενομένων ἐν [τῇ] τιμῇ τῇδε, μηδ' ἐλάττω προσκτήσωμαι δύναμιν Πέρσαις. φροντίζων δὲ εὑρίσκω ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν προσγινόμενον, χώραν τε ἧς νῦν κεκτήμεθα οὐκ ἐλάσσονα οὐδὲ φαυλοτέραν, παμφορωτέραν τε, ἅμα δὲ τιμωρίαν καὶ τίσιν γινομένην. διὰ δὴ ταῦτα νῦν ὑμᾶς ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα ἃ διανοοῦμαι πράττειν, ὑποθῶ ὑμῖν. μέλλω ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλαύνειν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναίους τιμωρήσωμαι, ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρα τὸν ἐμόν. ὁρᾶτε μὲν δὴ καὶ [πατέρα τὸν ἐμὸν] Δαρεῖον προθυμούμενον στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους· ἀλλ' ὁ μὲν τετελεύτηκε, καὶ οὐκ ἐξεγένετ' αὐτῷ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δ' ὑπέρ τε ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσῶν οὐ πρότερον παύσομαι, πρὶν ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας· οἵ γε ἐμέ τε καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιοῦντες. πρῶτα μὲν εἰς Σάρδεις ἐλθόντες ἅμα Ἀρισταγόρᾳ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ, ἐνέπρησαν τά τε ἄλση καὶ τὰ ἱερά. δεύτερα δὲ, ὑμᾶς οἷα ἔδρασαν, εἰς τὴν γῆν τὴν σφετέραν ἀποβάντας, ὅτε Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφέρνης ἐστρατήγουν, ἐπίστασθέ που πάντες. τούτων μέντοι ἕνεκα ἀνάρτημαι ἐπ' αὐτοὺς στρατεύεσθαι. ἀγαθὰ δ' ἐν αὐτοῖς τοσάδε ἀνευρίσκω λογιζόμενος, εἰ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοις πλησιοχώρους καταστρεψόμεθα, οἳ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται χώραν, γῆν τε τὴν Περσίδα ἀποδείξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὁμουροῦσαν. οὐ γὰρ δὴ χώραν γε οὐδεμίαν κατόψεται ὁ ἥλιος ὅμουρον οὖσαν τῇ ἡμετέρᾳ, ἀλλ' αὐτὰς ἁπάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώραν θήσω, διὰ πάσης ἐξελθὼν τῆς Εὐρώπης. πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχειν· οὔτε τινὰ πόλιν ἀνθρώπων οὐδεμίαν οὔτε ἔθνος ἀνθρώπων οὐδὲν ὑπολείπεσθαι ἡμῖν, ὃ οἷόν τε ἔσται ἐλθεῖν εἰς μάχην, τούτων ὧν ἔλεξα ὑπεξῃρημένων. οὕτως οἵ τε ἡμῖν αἴτιοι ἕξουσι δούλιον ζυγὸν, οἵ τε Ἀθηναῖοι. ὑμεῖς δ' ἄν μοι τάδε ποιοῦντες χαρίζεσθε· ἐπειδὰν ὑμῖν σημήνω τὸν χρόνον εἰς ὃν ἥκειν δοκεῖ, προθύμως ὑμᾶς ἅπαντας δεῖ παρεῖναι. ὃς δ' ἂν ἔλθοι ἔχων κατεσκευασμένον στρατὸν κάλλιστα, δώσω αὐτῷ δωρεὰν ἤδη τιμιωτάτην ἣ νομίζεται ἐν ἡμετέρᾳ. ποιητέα μὲν δὴ ταῦτ' ἐστὶν οὕτω. ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δοκῶ, τίθημι τὸ πρᾶγμα ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμῶν τὸν βουλόμενον ἀποφαίνεσθαι. Ἐβουλόμην ἔτι πλείω παραθέσθαι παραδείγματα τῆς τοῦ συγγραφέως ἀγωγῆς· ἰσχυροτέρα γὰρ ἡ πίστις οὕτως ἂν ἐγένετο. νῦν δὲ ἐξείργομαι, σπεύδων ἐπὶ τὰ ὑποκείμενα, καὶ ἅμα δόξαν ὑφορώμενος ἀπειρίας. συγγνώσεται δέ μοι καὶ Πλάτων ὁ θαυμάσιος εἰ μὴ παραθήσομαι κἀκείνου λέξεις. ἡ γὰρ ὑπόμνησις ὡς ἐν εἰδόσι. καὶ ταῦτα δὲ δὴ βουλόμενος τάς τε διαφορὰς τῶν ἁρμονιῶν, καὶ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν, καὶ τοὺς προτιμήσαντας ἐν αὐταῖς διῆλθον, ἵν' ἐπειδὰν ἀποφαίνωμαι γνώμην ὅτι τὴν μέσην τε καὶ μικτὴν ἁρμονίαν ἐπετήδευσεν ὁ Δημοσθένης, μηδεὶς ὑποτυγχάνῃ μοι, ταῦτα λέγων· Αἱ γὰρ ἄκραι τίνες εἰσὶν ἁρμονίαι; καὶ τίς αὐτῶν ἑκατέρας φύσις; καὶ τίς ἡ μίξις ἢ ἡ κρᾶσις αὐτή; οὐδὲν γὰρ δεῖ τῶν ἄκρων. τούτου μὲν δὴ πρώτου χάριν, ὥσπερ ἔφην, ἠναγκάσθην προειπεῖν. ἔπειτα, ἵνα μοι μὴ μονόκωλος ᾖ μηδὲ αὐστηρὸς ὁ λόγος, ἀλλ' ἔχῃ τινὰς εὐπαιδεύτους διαγωγάς· οὔτε γὰρ πιστεύειν τὰς τοιαύτας προσθήκας, οὔτε ἀπαιτοῦντος λόγου παραλιπεῖν καλῶς ἂν ἔχοι. Δεδειγμένης δή μοι τῆς διαιρέσεως τοῦ ῥήτορος ταύτης, ἤδη τις 80
παρ' ἑαυτῷ σκοπείτω τὰ λεχθέντα ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶν, ἐνθυμούμενος μὲν ὅσα σεμνῶς κατεσκεύασται τῷ ἀνδρὶ καὶ αὐστηρῶς καὶ ἀξιωματικῶς· ἐνθυμούμενος δὲ ὅσα τερπνῶς καὶ ἡδέως. εἰ δὲ κἀνταῦθα δόξει τι δεῖν ἡ πίστις ἀποδείξεως, ὅντινα βούλεται τῶν λόγων αὐτοῦ προχειρισάμενος,

ὁ Δημοσθένης τὴν μέσην καὶ μικτὴν ἁρμονίαν ἐπιτήδευσεν.

καὶ ἀφ' ἃ βούλεται μέρεσι ἀρξάμενος, καταβαίνετω τε καὶ σκοπείτω τῶ λεγομένων ἕκαστον, εἰ τὰ μὲν ἀναβεβλημένα ἔχῃ τὰς ἁρμονίας καὶ διεζευγμένας, τὰ δὲ προσκολλώσας καὶ συμπεπυκνωμένας· καὶ τὰ μὲν ἀποβαχεύῃ τε καὶ πικραίνῃ τὴν ἀκοήν, τὰ δ' ὡραΐνῃ καὶ λειαίνῃ· καὶ τὰ μὲν εἰς πάθος ἐκβέπῃ τὰς ἀκοάς, τὰ δ' εἰς ἦθος ὑποφαίνεται, τὰ δ' ἄλλας τινὰς ἐργάζεται καὶ πολλὰς διαφορὰς παρ' αὐτὴν τὴν σκέψιν, οἷα δεῖ τοῦτ' ἐμοῦ λέγοντος δεῖξαι. Ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῶν Φιλιππικῶν λαβών· Εἰ δέ τις ὑμῶν,
" οὐκ ἐξ ὑπιτηδὲς ἔστως, ἀλλ' οἷς ἐνέτυχον, ἐξ ἑνὸς τῶν Φιλιππικῶν λαβών· Εἰ δέ τις ὑμῶν,
" ὦ [ἄνδρες] Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ἀτυχοῦντα ὁρῶν, ἐαυτῷ φοβερὸν πρὸς πολεμῆσαι
" νομίζει, σώφρονος μὲν ἂν διανοίᾳ πρὸς νοῦν λέγῃτο. μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη
" τῶν πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα. ἐμοὶ μὲν οὖν, εἴ τις ἄρεσίν μοι δοίη,
" τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελοντὴν ἀπροσκήτως ποιῆσαι ὑμῶν καὶ μι-
" κρόν, ἢ τὴν ἐκείνου. ἐν ταῖς περὶ πρόοδον ἐκείναις τὰ μὲν ἄλλα ὀνόματα πάντα διφώνως τε σύγκειται καὶ ἡδέως, τὸ δὲ συγκεῖσθαι σφόδρα", καὶ μᾶλλον ἀκούειν ἐστὶ τὰς ἁρμονίας· ὀλίγα δ' ἐστὶ πάντα ἁπασιν ἀπιόντα διίστησι τὰς ἁρμονίας, καὶ βαχείας φαίνεσθαι ποιεῖ αὐτάς. ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ περιόδῳ κῶλ' δύο βόπτει τὰ φωνήεντα συγκρούοντα, ἔν τε τῷ, Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ [ἐν τῷ] Εὐτυχοῦντα ὁρῶν· ἃ καὶ διίστησι δ' σιναφές. καὶ κατ' ἄμφω δύο βόπτει ἡ βῆτα τὰ ἡμίφωνα προσπίπτοντα ἀλλήλοις τὰ φύσιν οὐκ ἔχοντα συναλείφεσθαι, ἔν τε τῷ Τὸν Φίλιππον, καὶ ἐν τῷ Ταῦτα φοβερὸν προσπολεμῆσαι, ταραττῇ τὰς ἠχοὰς μετείσας, καὶ οὐκ ἐᾷ φαίνεσθαι μαλακάς. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ βαχύνεται μὲν ἡ στύψεσις ἐν τῷ, Μεγάλη γὰρ ῥοπή· βαχὺ δὲ μὴ συναλείφεσθαι τὰ δύο ρ ρ· καὶ ἐν τῷ Ἀνθρώπων πράγματα· ἔχει δὲ μὴ συλλαβαίνεσθαι τῷ ἑξῆς· βαχὺ δὲ πᾶσι δ' ἐν τῷ, Μᾶλλον δὲ ὅλον ἡ τύχη, βαχέων φωνηέντων πολὺν τὸν μεταξὺ χρόνον προσλαμβανόντων. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περιόδῳ τὰ φωνήεντα μὲν, εἴ τις αὐτὰ βούλοιτο συναλείφας σκληρίβῃν, ὥσπερ ὁ Οἰόμην καὶ Δέον, οὐκ ἂν δύναιτο συμπλεκόμενα ἀλλήλοις. τῶν δὲ συμφωνημάτων δυσὶν ἢ τρισὶν χρῆται τὴν λῆξιν μὴ φυλάττουσα" σωτυπαμβοῖς διαρεθήσονται, ἐν τῷ Αἱρεσίν μοι δοίη, καὶ ἐν τῷ Τῆς ἡμετέρας πόλεως. μέχρι μὲν δὴ τοῦ, ἡ δευτέρα τὰ προσῳδία φέρει· ἐν ᾧ
" τοῖς ἑξῆς, ἡ προτέρα διέσπασται μᾶλλον τῆς ἑτέρας· Πολὺ γὰρ πλείους ἁρμονίας εἰς ὃ
" τι ἂν προσῇ τοῦ λόγου δύναται ἔχειν ὁρᾶν ὑμῖν ἐνοῦσας ἡ ἐκείνη. Ἀλλ' οἶμαι καὶ δηλοῦσθαι σοὶ δέον
" ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δὲ αὐτὸν ἀργοῦντα σοὶ δὲ φίλοις ὑπιλάβῃν, μή τι γε θεοῖς. ἐν τούτοις γὰρ δὴ τὰ φωνήεντα πολλαχοῦ συγκρούοντα δῆλά ἐστι, καὶ τὰ ἡμίφωνα καὶ ἄφωνα· ἐξ ὧν σπερμοί τε καὶ ἐγκαδισμοὶ αἱ ἁρμονίαι λαμβάνουσι, καὶ βαχύτητας αἱ φωναὶ συχναί· ἔπειθ' αἱ ταύτας" ὑπιβάλλουσι φωνήεντων· καὶ πρὸς τοῦτο ὑπιξύλαλος αὐτοῦ ἐστιν ἡ στύψεσις. ἀφώνων δὲ καὶ ἡμιφώνων συμβολαῖς διαχαράττομεναι, βαχύνουσι τὴν φωνὴν συμπέρασμα. καὶ τἆλλα δὲ τὸν αὐτὸν ἄπαντα κατεσκεύασται τρόπον. τί γὰρ δεῖ τὰ πλείω λέγοντα μηκύνειν; ἐν μόνον δὲ αἱ τῶν ὀνομάτων συζυγίαι τὴν μικτὴν ἁρμονίαν λαμβάνουσι παρ' αὐτὰ καὶ μέσα, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν κώλων καταστάσεις τε καὶ στυπτάσεις, καὶ τὰ τῶν περιόδων μήκη τε καὶ σχήματα, καὶ οἱ περιλαμβάνοντες αὐτὰς τε καὶ τὰ κῶλα ῥυθμοί. καὶ γὰρ καὶ κόμματα πολλὰ εἴρηται τοῦ ἀνδρί· καὶ τὰ πλησιάζοντα ἐστὶ καλεσκευασμένα· καὶ ἐν περιόδοις οὐκ ὀλίγα. ταῦτα δὲ περιόδων αἱ μὲν εἰσιν ἀνύκρυφοι καὶ τροχύλαι ὥσπερ ἀπὸ τόρνου· αἱ δὲ, ὑπτιαί τε καὶ κεχυμέναι, καὶ οὐκ ἔχουσαι τὰς βάσεις περιπάς· μήκη τε αἱ μὲν, βάπτουσι, ὥστε συμμέτρησιν ἔχειν πρὸς ἀνδρὸς πνεῦμα· αἱ δ', πολλῷ μείζους, οἷαι καὶ μέχρι τῆς τετάρτης ἀναπαύσεως προέρχονται, τότε λήγουν εἰς πέρας. τῶν τε σχημάτων ἔνθα μὲν αὖ τις βύρσι τὰ σεμνὰ καὶ αὐσηρὰ καὶ ἀρχαῖα πλεονάζοντα· ἔνθα δὲ τὰ λυρικὰ καὶ γλαφυρὰ καὶ ἀρχαῖα καὶ θεατρικά· καὶ τῶν ῥυθμῶν πολλαχῆ μὲν τοὺς ἀνδρώδεις καὶ ἀξιωματικοὺς καὶ βλοσυροὺς, καθαπερεὶ δέ πως τοὺς ὑποχορηματικούς τε καὶ ἰωνικοὺς καὶ διαλωλυμένους· ὥσπερ ὧν ὀλίγον ὕστερον ἐρῶ μου· ἕτερος γὰρ ὑπιτηδόστερος αὐτοῖς ἔσται τόπος. νυνὶ δ', ὃ προσαπαίτην ἔοικεν ὁ λόγος, ἐπὶ προσθεῖναι, ὅπῃ τὰ λοιπὰ τῶν προκειμένων μεταθήσομεν. ἃ δὲ τοῦτ' ἔστιν; ὅπῃ καθίστων μὲν ἔφην εἶναι τὴν μικτὴν σύνθεσιν, ταύτην δ' ἐκλέγεσθαι φημὶ τὸν Δημοσθένην ἀποῦντων μετειώ-

μετειώπαζε τῶν ἀγώνων, ὑπιπάσοις δ' καὶ αὐέσοις ἀξιολόγοις ἐν αὐτῇ ποιεῖσθαι, ποτὲ μὲν ἀξιωματικωτέρων, ποτὲ δ' ὑπορεπεστέρων ποιῆσιτα τὴν ἀγωγήν. Ἡ δὴ πόλις βουλόμενος ὁ πορεύεται μίαν αἰεὶ καὶ τὴν [αὐτὴν] ὁδὸν ὁδεύζει χαρακτῆρι, ποίοις ἵστιν αὐτὴν αὐτὴν ὁδόν.
ὁδεύζει χαρώσει; δοκεῖ δή μοι φύσει τε καὶ πείρᾳ διδαχθεὶς ὁ ἀνὴρ, τοῦτον μὲν ἐκάστοτε καταμανθάνειν, ὅτι μὴ ὁμοίας ἁπαντᾶσι καταστάσεις λέξεως οἱ τοὺς πανηγύρεις καὶ ἀγορὰς συρρέοντες ὄχλοι τοῖς εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας ἀφικνουμένοις· ἀλλ' οἱ μὲν ἁπλοῦς ὀρέγονται καὶ ψυχαγωγίας, οἱ δὲ διδαχῆς ὧν ὑπιζητοῦσι καὶ ὠφελείας. οὔτε δὴ τὸν ἐν δικαστηρίοις λόγον ὤφετο δεῖν κωτίλλειν καὶ λιγαίνειν, οὔτε τὸν ὑπιδεικτικὸν αὐχμοῦ μεστὸν εἶναι καὶ πίνος. πανηγυρικοὺς μὲν οὖν λόγους οὐκ ἐχρῆν αὐτὸν" πρᾴδεσθαι· πανήγυρις γὰρ ἔγωγε τὰς ἀναφερομένας εἰς αὐτὸν, ἀλλοτείους δ' πειθομένη, καὶ οὐδὲ κατὰ μικρὸν ἔχουσας τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα, "οὔτ' ἐν τοῖς νοήμασι, τῆς δὲ συνθέσεως ὅλως καὶ ὡς πάντα λαμπρύνης· ὧν ὅστις ὁ τε φορμικὸς καὶ κενὸς καὶ παιδαριώδης ὑπαπάφιος, καὶ ὁ τὰ σοφιστικοῦ λήρου μεστὸν ἐξακόμιον εἰς Παυσανίαν· τὰς δ' ὡδὶ τούτων ἀποδείξεις οὐχ οὕτως ὁ κρινῶν λέγει· ὁ δὲ τῶν ἀναγωνίων αὐτῶν λόγων, ὁπόσοι περὶς δικαστήρια γεγόνασιν ἢ περὶς ἐκκλησίας, ἐκ μιᾶς ἐρμηνεύσεως ὅτι τοὺτων τῶν γραμμάτων ὁ ἀνὴρ εἶχεν. ὁρᾷ δ' αὐτὸν, εἴ τις λόγοι περὶ τὰ μέρεσι τῶν ἑαυτοῦ διόμενα καλῶς ἐκβῆς, πανηγυρικῶν αὖθις ἀποδιδόντα τῆς λέξεως ἁρμονίαν, ὡς ὁ τῷ κτ' Αἰσχινάτους τε ποιήσε λόγῳ, πολλαχῆ μὲν ἢ ἀνῇ, μάλιστα δ' ὁ ἐν οἷς τὸν περὶ τῶν νόμων ἀποδίδωσι λόγον, ἢ τὸν περὶ τῶν Φωκικῶν διαφθορίων, ἐφ' οἷς χρείας ἕκαστον αὐτῶν τέτακται· καὶ τὰ τῷ κτ' Λεπτίνῃ περὶ τῆς ἀτελείας, κτ' πολλὰ μέρη, μάλιστα δ' ὁ ἐν τοῖς εἰσκομίοις τῶν ὑπερτῶν τῆς πόλεως Χαβρίᾳ τε" καὶ Κόνωνος καὶ ἄλλων ἑτέρων· καὶ τὰ περὶ τὸ φεραῖε, καὶ ὁ ἐν ἄλλοις συχνοῖς. τοῦτο δὲ δή μοι τοῦτον ἐνθυμηθεὶς δοκῇ συμμεθαρμόζεσθαι ταῖς ὑποθέσεσι τοὺς χαρακτῆρα τῆ συνθέσεως τοῖς ὑποκειμένοις θεάμασι. καὶ ἔτι μᾶλλον τοῦτο τὰς ἰδέας τοῦ λόγου καταμαθὼν, ὅτι οὐχ ἅπασαν τὴν αὐτὴν ἀπαγτᾶσιν οὔτε σκληρῶν ὀνομάτων κόσμων, οὔτε συνθέσεως, ἀλλ' αἱ μὲν τὸν γλαφυρώτερον, αἱ δὲ τὸν αὐσηρότερον· καὶ τῇ τούτων ἀκολουθήσας χρείᾳ, τὰ μὲν προοίμια καὶ τὰς διηγήσεις ποιεῖ ὅ πλῆον ἐχούσας τοῦ σεμνοῦ ὅ ἡδύ· τὰς δὲ πίστεις καὶ τὰς ὑπιλόγους, τῆς μὲν ἡδείας συνθέσεως ἐλάττω μοῖραν ἐχούσας, τῆς δ' αὐσηρᾶς καὶ πεπινωμένης πλείω. ἐν αἷς μὲν γὰρ δεῖ κολακεύειν τὸν ἀκροατὴν, καὶ προκαλοῦσθαι τοῖς θεάμασι, κακῶν ἀνοσίων διηγήσεσιν αὐχμηράς, ἐνίοτε καὶ ἀηδεῖς ἀκούοντας· ἔνθα εἰ μὴ ὅ παρηδυμένη ἡ συνθεσις ἐπενέγκοι, ἢ προσαμύνοιτο τὸ τῆ; Ἀμαινοίας σκῆπον, οὐχ ἕξουσιν αἱ πίστεις βάσιν ἀσφαλῆ· ἐν οἷς δὲ τὰ περὶς τὴν ἀλήθειαν καὶ ὅ συμφέρον σαφηνίζοντα λέγεσθαι, ταῦτα δ' ἁπλοϊκῶς πως καὶ μὴ σεμνύντος αὐσηρᾶς ἁπαγτᾶσιν οἱ πολλοὶ μαθηταί. ὅ δ' κωτίλον ἐν τούτοις καὶ ἀπατηλὸν, ὥσπερ ἐκ ἔχει ὅπῃ τῶν ἀναγωνίων λόγων. ὃ τὴν αὐτὴν οὖν ὑπιστάμενος ἀπάντων φύσιν, οὐδὲ τὰς αὐξεῖς ὤφετο δεῖν πᾶσι περισκῆψ κόσμῳ. ἀλλὰ τοῖς μὲν δημηγορικοῖς ὅ αὐξίωμα καὶ τὴν μεγαλητρείαν μᾶλλον ἁρμόττῃν, τοῖς δὲ δικανικοῖς, ἔνθα τῶν ἀλλοτείων ἀκροατὴς ἔστ' κακῶν ὁ δικαστὴς, ψυχῆς τε καὶ τῶν ὠγῶν ὅσα πμιώτατα ὑπιστὴν αὐθρώποις ἀγρίων, τὴν χάριν καὶ τὴν ἡδονὴν, καὶ τὴν ἀπάτην, καὶ τὰ προσπλήσια τούτοις. ἀφὲ τοῦτο ὧν μὲν τοῖς συμβουλαῖς, καὶ μάλιστα ταῖς κτ' Φιλίππου, καὶ ἀκορεστέραις κέχρηται ταῖς τοιαύταις ἁρμονίαις· ἐν δὲ τοῖς περὶ τὰ δικαστήρια σκοπουμένοις, ταῖς γλαφυραῖς· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν δικανικῶν πάλιν ἐν μὲν τοῖς δημοσίοις, ἔνθα ὅ αὐξίωμα ἔδη τῆς πόλεως φυλάξαι, ταῖς μεγαλοπρεπεστέραις πλείοσιν· ἐν δὲ τοῖς ἰδιωτικοῖς, ἐλάττοσι. σωνελοῦν δ' εἰπεῖν, ἐ μόνον περὶ τὰς ἰδιότητας τῶν λόγων καὶ τὰς προσηλαγὰς τῶν ὑποθέσεων, ἁμαρτόρεις ὤφετο δεῖν ποιεῖσθαι τὰς κρίσεις τῶν ἐν τῇ συνθέσει χαρακτήρων, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτὰ τὰ μέρη τῶν ὑπιχρημάτων, τὰ συμπληρωτικὰ μέρη ἁμαρτόρεις ἔχοντα τὰς φύσεις ὁρῶν, διαμαθούσας καταστάσεις τὰς ἁρμονίας ἐπιφέρεται κοσμεῖν, ἀνάγω μὲν τὰς ὑμολογίας συνθήκας, ἀνάγω δὲ τὰ ἐνθυμήματα, ἁμαρτόρους δὲ τὰ προσδείγματα. πολὺς αὖ εἴη λόγος εἰ τὰς ἁμαρτόρας ἁπάσας βιβλίοις λέγειν ὅσας ἐκεῖνος ὁ δαιμόνιος αὖθρ ὁρῶν, καὶ περὶς

χρῶμα ἕκαστον ἀεὶ σχηματίζων τὸν λόγον, ἀνέσει τε καὶ ἐπιτάσει ταμιευόμενος τῶν ἁρμονιῶν ἑκατέραν, τοὺς καλοὺς ἐκείνους λόγους ἀνέπλασεν. παραδειγμάτων δ' οὐκ οἴομαι δεῖν ἐνταῦθα, ἵνα μοι μείζονα πίστιν ὁ λόγος λάβῃ, τῶν ἔργων τοῦ ῥήτορος ἐξεταζομένων εἰ τοιαῦτά ἐστιν οἷα λέγω· πολὺ γὰρ ἡ σύνταξις τὸ μῆκος λάβοι, καὶ δέος μή ποτε εἰς τοὺς σχολικοὺς ἐκβῇ χαρακτῆρας ἐκ τῶν ὑπομνηματισμῶν· ὀλίγα δὲ ληφθέντα, τῶν πολλῶν ἱκανὰ τεκμήρια, καὶ ἅμα πρὸς ἐπισταμένους· οὐ γὰρ δή γε τοῖς ἀπείροις τοῦ ἀνδρὸς τάδε γράφω· τὸ δεῖξαι τὰ πράγματα συμβολικῶς ἀπόχρη. ἐπάνειμι δ' οὖν ἐπὶ τὰ λοιπὰ ὧν ἐν ἀρχῇ προὐθέμην ἐρεῖν. δεύτερον δὴ κεφάλαιον ἦν ἐπιδεῖξαι τίσι θεωρήμασι χρώμενος, καὶ διὰ ποίας ἀσκήσεως προελθὼν, τὸ κράτιστον μέρος ἔλαβε τῆς ἁρμονίας. ἐρῶ δὴ καὶ περὶ τούτων ὡς ἔχω δόξης. δυεῖν ὄντων τελῶν περὶ πᾶν ἔργον, ὡς εἰπεῖν, ὧν τε φύσις δημιουργὸς, καὶ ὧν αἱ τέχναι μητέρες, τοῦ καλοῦ, καὶ τῆς ἡδονῆς, εἶδεν ὅτι καὶ τοῖς λόγοις, τοῖς τε ἐμμέτροις καὶ τοῖς ἔξω τοῦ μέτρου κατασκευαζομένοις, ἔμελλεν ἀποχρώντως ἕξειν ἀμφοτέρων τούτων. χωρισθὲν γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν θατέρου, πρὸς τῷ μὴ τέλειον εἶναι, καὶ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ἀμαυροτέραν ἴσχει. ταῦτα δὴ συνιδὼν, καὶ τῆς μὲν αὐστηρᾶς τὸ καλὸν ὑπολαβὼν εἶναι τὸ τέλος, τῆς δὲ γλαφυρᾶς τὸ ἡδὺ, ἐζήτει τίνα ποιητικά τοῦ κάλλους ἐστὶ, καὶ τίνα τῆς ἡδονῆς. εὑρίσκε δὴ τὰ μὲν αὐτὰ ἀμφοτέρων ὄντα αἴτια, τὰ μέλη, καὶ τοὺς ῥυθμοὺς, καὶ τὰς μεταβολὰς, καὶ τὸ παρακολουθοῦν ἅπασιν αὐτοῖς πρέπον· οὐ μὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἑκάτερα σχηματιζόμενα. ὃν δὲ λόγον ἔχει τούτων ἕκαστον, ἐγὼ πειράσομαι διδάσκειν. τοῖς πρώτοις μορίοις τῆς λέξεως, ἃ δὴ στοιχεῖα ὑπό τινων καλεῖται, εἴτε τρία ταῦτ' ἐστὶν, ὡς Θεοδέκτῃ τε καὶ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, ὀνόματα καὶ ῥήματα καὶ σύνδεσμοι, εἴτε πλείω, δύο ταῦτα ἀκολουθεῖ, μέλος καὶ χρόνος ἴσα. κατὰ μὲν δὴ τὰς ὀξύτητάς τε καὶ βαρύτητας αὐτῶν, τάττεται τὸ μέλος· κατὰ δὲ τὰ μήκη καὶ τὰς βραχύτητας, ὁ χρόνος. οὗτος δὲ γίνεται ῥυθμὸς, εἴτε ἀπὸ δυεῖν ἀρξάμενος συνίστασθαι βραχειῶν, ὥσπερ οἴονταί τινες, καὶ καλοῦσι τὸν οὕτως κατασκευασθέντα ῥυθμὸν ἡγεμόνα, πρῶτον ἔχοντα λόγον τῶν ἴσων ἄρσει τε καὶ θέσει χρόνων· εἴτε ἀπὸ τριῶν βραχειῶν, ὡς τοῖς περὶ Ἀριστόξενον ἔδοξεν, ὃς ἐν τῷ διπλασίῳ κατεσκεύασται λόγῳ πρῶτον. τοῖς δ' ἐκ τῶν πρώτων μορίων τῆς λέξεως συντιθεμένοις τό τε μέλος εἰς αὔξησιν ἤδη συμπροάγει, καὶ οἱ ῥυθμοὶ προβαίνουσιν εἰς τὰ καλούμενα μέτρα. ὅταν δὲ μέλλῃ τούτων ἑκάτερον ὑπεραίρειν τῷ μέτρῳ, ἡ μεταβολὴ τότε εἰσελθοῦσα, ταμιεύεται τὸ οἰκεῖον αὐτῶν ἀγαθὸν ἑκατέρου. ἐπειδὰν δὲ τὴν ἁρμόττουσαν ταῦτα χώραν λάβῃ, τότε ἀποδίδωσιν αὐτοῖς τὴν προσήκουσαν ὥραν τὸ πρέπον. καὶ τοῦτο οὐ χαλεπὸν ἐπὶ τῶν τῆς μουσικῆς ἔργων καταμαθεῖν. φέρε γὰρ εἴ τις ᾠδαῖς ἢ κρούμασιν ὀργάνων τὸ κάλλιστον ἐντείνας μέλος, ῥυθμοῦ

πῶς τὸ κράτιστον μέρος ἔλαβε τῆς ἁρμονίας.

83 μηδένα ποιῆται λόγον, ἔσθ' ὅπως ἄν τις ἀνάσχοιτο τῆς τοιαύτης μουσικῆς; τί δὲ, εἰ τούτων μὲν ἀμφοτέρων προνοηθείη μετρίως, μένοι δ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς μελῳδίας καὶ τῶν αὐτῶν ῥυθμῶν, οὐδὲν ἂν ἐξαλλάττων οὐδὲ ποικίλλων; ἆρ' οὐχ ὅλον διαφθείρει τὸ ἀγαθόν; εἰ δὲ καὶ τούτου στοχάσαιτο, μηδεμίαν δὲ πρόνοιαν ἔχων φαίνοιτο τοῦ πρέποντος τοῖς ὑποκειμένοις, οὐκ ἀνόνητος αὐτῷ πᾶς ὁ περὶ ἐκεῖνα ἔσται πόνος; ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ. ταῦτα δὴ καταμαθὼν ὁ Δημοσθένης, τά τε μέλη τῶν ὀνομάτων καὶ κώλων, καὶ τοὺς χρόνους αὐτῶν ἐπιλογιζόμενος, οὕτω συναρμόττειν αὐτὰ ἐπειρᾶτο, ὥστ' ἐμμελῆ φαίνεσθαι καὶ εὔρυθμα. ἐξαλλάττειν τε καὶ ποικίλλειν ἑκάτερον αὐτῶν ἐπειρᾶτο μυρίοις ὅσοις σχήμασι καὶ τρόποις· καὶ τοῦ πρέποντος ὅσην οὐδεὶς τῶν περὶ λόγους σπουδαζόντων ἐποιεῖτο δόσιν. ἐνθυμηθεὶς δὲ, ὥσπερ ἔφην, ὡς διὰ τῶν αὐτῶν τούτων θεωρημάτων ὅ τε ἡδὺς γίνεται λόγος καὶ ὁ καλὸς, ἐσκόπει πάλιν τί ποτε ἦν τὸ αἴτιον ὅτι τὰ αὐτὰ οὐ τῶν αὐτῶν ἦν ποιητικά. εὑρίσκε δὴ τῶν τε μελῶν οὔσας διαφορὰς, αἳ ποιοῦσιν ἃ μὲν ἀξιωματικὰ φαίνεσθαι αὐτῶν, ἃ δὲ γλαφυρὰ, ὥσπερ ἐν τοῖς μουσικοῖς ἔχει πρὸς τὴν ἁρμονίαν τὸ χρῶμα· καὶ τοῖς ῥυθμοῖς δὲ τὸ παραπλήσιον γινόμενον, ὥστε τοὺς μὲν, ἀξιωματικοὺς αὐτῶν φαίνεσθαι καὶ μεγαλοπρεπεῖς, τοὺς δὲ, εὐφερεῖς καὶ μαλακούς· ἔν τε ταῖς μεταβολαῖς ποτὲ μὲν ἀρχαιοπρεπὲς καὶ αὐστηρὸν, τό τε λεγόμενον ἀνθηρὸν καὶ φιλόκαινον ἐμφαινόμενον· τό τε δὴ πρέπον, ἁπάντων μάλιστα μεγάλην

λην

λην παρέχον εἰς ἑκάτερον αὐτῶν ῥοπήν. συνιδὼν δὴ ταῦτα, ὁπότε μὲν τοῦ καλοῦ πλείονα δεῖν αὐτῷ τὴν κατασκευὴν ὑπολάβοι, τά τε μέλη ἐποίει μεγαλοπρεπῆ, καὶ τοὺς ῥυθμοὺς ἀξιωματικοὺς, καὶ τὰς μεταβολὰς γενναίας· ὁπότε δὲ τῆς ἑτέρας αὐτῷ φανείη δεῖσθαι συνθέσεως ἡ λέξις, πάντα ταῦτα κατεβίβαζεν ἐπὶ τὸ μουσικώτερον. καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ θαυμαστὸν εἶναι τὸν λόγον εἰ καὶ τῇ πεζῇ λέξει φημὶ δεῖν ἐμμελείας καὶ εὐρυθμίας καὶ μεταβολῶν, ὥσπερ ταῖς ᾠδαῖς καὶ τοῖς ὀργάνοις, εἰ μηδενὸς τούτων ἀντιλαμβάνεται τῆς Δημοσθένους ἀκούων λέξεως· μηδὲ κακουργεῖν ὑπολάβῃ τὰ προσόντα τῇ ψιλῇ λέξει προσμαρτυροῦντα. ἔχει γὰρ ταῦτα ἡ καλῶς κατεσκευασμένη λέξις, καὶ μάλιστά γε ἡ τοῦδε τοῦ ῥήτορος· τῇ δ' εὐχερείᾳ καὶ τῇ ποσότητι τὴν αἴσθησιν διαλανθάνει. τὰ μὲν γὰρ, συγκέχυται· τὰ δὲ, συνέφθαρται· τὰ δὲ, ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ τὴν ἀκρίβειαν ἐκβέβηκε τῆς κατασκευῆς· ὥστε αὐτὸν ἐξηλλάχθαι δοκεῖν τῷ παντὶ, καὶ κατὰ μηδὲν ἐοικέναι τοῖς ποιήμασιν. ἆρά γε ἀπαιτήσει μέ τις ἐνταυθοῖ λόγον μελῶν τε καὶ ῥυθμῶν, καὶ τῶν ἐν ταῖς μεταβολαῖς σχημάτων, καὶ τοὺς ἐν ἑκάστῳ πρέποντας ἀξιῶν ἀκοῦσαι, τίνα τε αὐτῶν ἐστιν οἷς ἡ φιλάρχαιος ἁρμονία κοσμεῖται, καὶ τίνα τῆς κωτίλης γένοιτ' ἂν ἁρμονίας· ἢ οἰκειοτέραν τὴν ἐκ παιδὸς ἀφαιρούμενος εὐμουσίαν, ἣν ἔκ τε μουσικῆς καὶ γραμματικῆς ἐσχηκέναι ταῦτ' ἔχουσι τὰ θεωρήματα περιλαβόντα τὸ χρονίζειν ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ γνωρίμοις τὸν λόγον οὐ συκοφαντήσει· ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐροῦ τὰ μέτρα ὁρῶν ἄλλων ἔχω· ἀρξάμενος ἀπὸ σοῦ φίλτατε Ἀμμαῖε, καὶ ἐκ τῆς εὐμουσίας τῆς σῆς λαμβάνω. εἰ δέ τις ἀπαιτήσει καὶ ταῦτ' ἔτι μαθεῖν, ὃ μή ποτ' ἔχει, τοὺς ὑπομνηματισμοὺς ἡμῶν λαβὼν οὓς περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ὀνομάτων πεπραγματεύμεθα, πάντα ὅσα ποθεῖ τῶν ἐνθάδε παραλειπομένων εἴσεται. ἐγὼ δὲ τῇδέ πῃ περιγράψας τὸν ὑπὲρ τούτων λόγον, ἐπὶ τὸ περιλειπόμενον ἐλεύσομαι μέρος. ὑπεσχόμην γὰρ καὶ τοῦτο δείξειν ἔτι, πῶς ἄν τις διαγνοίη τὸν χαρακτῆρα τῆς Δημοσθένους συνθέσεως, καὶ ποίοις χρώμενος σημείοις ἀπὸ τῶν ἄλλων διορίσειεν. ἓν μὲν οὖν οὐδέν ἐστι παράσημον αὐτῆς ἐκφανὲς οὕτως ὥστε μόνῃ ταύτῃ καὶ μηδεμιᾷ τῶν ἄλλων παρακολουθεῖν. ἡ δὲ συνδρομή τε καὶ πλεονασμὸς οἷς ἐλέγχεσθαι πέφυκε παντὸς πράγματος καὶ σώματος γνῶσις, ἴδιος αὐτῆς γίνεται χαρακτήρ. χρήσομαι δ' εἰκόνι φανερᾷ τῆς σαφηνείας ἐν ἑκάστοις σώμασι τῶν ἀνθρώπων. ἅπασι δή που συμβέβηκε μέγεθός τε καὶ χρῶμα καὶ σχῆμα καὶ μέλη, καὶ ῥυθμός τις τῶν μελῶν, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις. 84
εἰ δή τις ἀφ' ἑνὸς τούτων ἀξιώσει τὸν χαρακτῆρα σκοπεῖν, οὐδὲν ἀκριβὲς εἴσεται. ἐν πολλαῖς γὰρ ἂν εὕροι μορφαῖς τοιοῦτον δὴ ἕτερον, οἷον ἔθετο τῆς μιᾶς μορφῆς σύμβολον. ἐὰν δὲ πάντα τὰ συνήθη συμβεβηκότα τῇ μορφῇ, ἢ τὰ πλεῖστα, ἢ τὰ κυριώτατα, ταχεῖάν τε πάνυ τὴν γνῶσιν λήψεται, καὶ οὐκ ἐπισεται ταῖς ὁμοιότησι. τοῦτο δὴ ποιεῖν ἀξιώσαιμ' ἂν καὶ τοὺς βουλομένους τὴν σύνθεσιν ἀκριβῶς εἰδέναι τὴν Δημοσθένους, ἐκ πολλῶν αὐτὴν δοκιμάζειν ἰδιωμάτων· λέγω δὴ τῶν κρατίστων τε καὶ κυριωτάτων· πρῶτον ἐκ τῆς ἐμμελείας, ἧς κριτήριον ἄριστον ἡ ἄλογος αἴσθησις. δεῖ δὲ αὐτῇ τριβῆς πολλῆς καὶ κατηχήσεως χρονίου· οὐ γὰρ δὴ πλάσται μὲν καὶ ζωγράφων παῖδες, εἰ μὴ πολλὴν ἐμπειρίαν λάβοιεν, χρόνῳ τρίψαντες τὰς ὁράσεις μακρῷ περὶ τὰς τῶν ἀρχαίων δημιουργῶν τέχνας, οὐκ ἂν εὐπετῶς αὐτὰς διαγνοῖεν, καὶ οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν βεβαίως ὅτι τῇ φήμῃ παραλαβόντες τουτὶ μέν ἐστι Πολυκλείτου τὸ ἔργον, τουτὶ δὲ Φειδίου, τουτὶ δὲ Ἀλκαμένους· καὶ τῶν γραφῶν Πολυγνώτου μὲν αὕτη, Τιμάνθους δὲ ἐκείνη, αὕτη [δὲ] Παρασίου· λόγων δὲ ἄρα τινὲς ἀκριβῶς ἐξ ὀλίγων παραγγελμάτων καὶ προσκαίρου κατηχήσεως, ἐμμελοῦς ἁρμονίας εἴσονται φύσιν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. τοῦτο μὲν δὴ πρῶτον οἴομαι δεῖν σκοπεῖν ἐπιστήμῃ γε καὶ ἔθει· μετὰ δὲ τοῦτο, τὴν εὐρυθμίαν. οὐ γάρ ἐστι λέξις οὐδεμία Δημοσθένους, ἥτις οὐκ ἐμπεριείληφε ῥυθμοὺς καὶ μέτρα μὲν ἀπηρτισμένα καὶ τέλεια, τὰ δ' ἀτελῆ, τοιαύτην ἐπιπλοκὴν ἔχοντα ἐν ἀλλήλοις, καὶ οὕτως συνηρμοσμένα ὥστε μηδ' ἡμῖν νοεῖν ὅτι ἐστὶ μέτρα· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως γένοιτο πολιτικὴ λέξις παρ' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν ἐμφερὴς ποιή-

Δημοσθένους τὸν χαρακτῆρα πῶς ἂν διαγνοίης.

μασιν, αὖ μὴ πᾶσι ἐπέχῃ μέρα καὶ ῥυθμοὶ ὕνας εἰκαθαρχεχωρισμένους ἀδήλους. ὁ μὴν τοιοῦτος ποιητὴς αὐτῶν ἔμμετρον ὁσῇ ἔρρυθμον εἶ) δοκεῖν, ἵνα μὴ ῥήτωρ ποίημα ἢ μέλος, ἐκβάσα τὸν αὐτῶν χαρακτῆρα. ἀλλ' ἄρυθμον αὖτ' ἀπέχειν φαίνεσθαι καὶ ἄμετρον. οὕτω γὰρ ἂν εἴη ποιητικὸς μὴν, οὐ μὴν ποίημά γε· ἢ μελίζουσα μὴν, ἀ μὴν μέλος. ἵνα δ' ἔχῃ ταῦτα διαφορὰν, ἀ χαλεπὸν ἰδεῖν. ἡ μὴν ὅμοια πᾶσι λαμβάνουσα μέρα καὶ ῥυθμοὶ τελαμένως, εἴτε χῦ στίχον εἴτε χῦ περίοδον, ὡὶ καλοῦσιν μουσικοὶ τροφεῖα· κἄπειτα πάλιν τοῖς αὐτοῖς ῥυθμοῖς καὶ μέτροις ὅτι τῶν αὐτῶν στίχων ἡ περίοδον, ἃ ἀντιστρόφοις ὀνομάζουσι, χωρὶς μὴν, καὶ τὰ ἡμίσεα ταῦτα τῆς καταστάσεως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τῆ τέλους προβαίνουσα, ἐμμέτρως τ' ὄντ καὶ ἐῤῥυθμος, καὶ ὀνόματα κεῖται τῇ τοιαύτῃ λέξῃ μέτρον καὶ μέλος· ἡ δὲ περιπεπλεγμένα μέρα καὶ ῥυθμοὶ ἀτάκτοις ἐμπεριλαμβάνουσα, καὶ μήτε ἀκολουθίαν αὐτῶν φυλάττουσα, μήτ' ὁμοζυγίαν, μήτ' ἴσην ὁμοιότητα τεταγμένων μεσεμείαν, ἄῤῥυθμος μὴν ὄντ καὶ ἄμετρος, ὅπῃ ἂν ποικίλλῃ μέτροις τε καὶ ῥυθμοῖς ὕσιν, ἃ μὴν ἔῤῥυθμός γε οὐδὲ ἔμμετρος, ὅπῃ ἐχῇ τοῖς αὐτοῖς οὐδὲ χῦ ταῦτα ἔχοιτο.

Τοιαύτην δὲ φημι πᾶσαν εἶ) λέξιν πολυποικίλην, ὧν ἡ ὃ ποικίλη ἐμφαίνεται κάλλος. ἡ καὶ τὸν Δημοσθένη κεχαρισμένον ὁρᾶ. ταῖς δὲ περὶ τοῦτο τὸ μέρος πίστις ἐν τοῖς περὶ τῆς συνθέσεως γεγραφσιν ἀποδεδεικνῦς, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι καὶ ταῦτα λέγειν. τρίτον ἔτι καὶ πέμπτον ἰδίωμα τῆς συνθέσεως τὰ ῥήτορος ἴδ, τό τε ἐξαπατᾶσθαι πεπεισμένους, καὶ ὃ ψυχαγωγεῖν ποικίλως τὰ κῶλα καὶ ταῖς περιόδοις. οὐδὲ γὰρ ὅτι οὐδεὶς ἁπλῶς τόπος ὃς ἔχει ἁρμονίαν ποικίλην ταῖς τε ἐξαπατώσαις καὶ τοῖς ψυχαγωγοῖς, ὡς ἄπορίες ἴσασι· καί μοι δοκεῖ ταῦτα μὴ λόγων δεῖσθαι, γνώσιμα καὶ τοῖς φαυλοτάτοις ὄντα. ταυτί μοι δοκεῖ μηνύσαι τῆς συνθέσεως εἶ) τῆς Δημοσθένους, καὶ χαρακτηριστικὰ, ἐξ ὧν αἱ τις αὐτὸν ἁρμονίαν ἐξετάζειν βουλήσεις. εἰ δέ τις ἐπολυξέπειτο πρὸς ταῦτα, θαυμάζειν λέγων εἰ καὶ καλοδαίμων οὕτως ἐπὶ ὁ τηλικοῦτος ἀνὴρ, ὥστ' ὀτὲ γράφῃ τοῖς λήγουσι, ἄνω καὶ κάτω τρέφειν τὰ μόρια τῆς λέξεως, καὶ τὰ ἐκ τούτων συνιστάμενα κῶλα, ἐμμέτρους τε καὶ ῥυθμοὺς καὶ μέτρα, μουσικῆς οἰκεῖα θεωρίας πρᾶγμα καὶ ποιητικῆς, εἰς τὸν πολιτικὸν ἁρμόττειν φασίν, ἢ τούτων οὐδενὸς μέτεστιν, πρῶτον μὲν ἐκεῖνο σκοπεῖν ἀξιοῦμεν ὅτι ὁ τοσαύτης δόξης ἠξιωμένος ἀνὴρ ὅπῃ λόγοις, ὅσης οὐδεὶς τῶν πρότερον, αἰώνια συνεπῄνεσεν ἔργα, καὶ τῶν πάντα βασανίζοντι χρόνῳ δοκιμίους, οὐδὲν ἐκ τῶ ὑπερτυχόντος ἔγραφεν. ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἐν τοῖς νοήμασιν οἰκονομίας πολλὴν ἐποιῆτο πρόνοιαν, οὕτω καὶ τῆς ἐν τοῖς ὀνόμασιν ἁρμονίας. ὁρᾶν γε δὴ τοὺς θαυμαζομένους ὅπῃ σοφία, καὶ κρατίστων λόγων ποιητὰς νομιζομένους, Ἰσοκράτην καὶ Πλάτωνα, γλυκυτάτοις καὶ τορνευτοῖς ἐοικότας συνθέσεσι λόγοις· ἐνθυμούμενος δ' ὅτι τῶ λέγειν δύ διτὴ ἡ διαίρεσίς ὅστιν, εἷς τε τὸν πραγματικὸν τόπον καὶ εἰς τὸν λεκτικὸν, καὶ τῶν πάλιν ἀμφοτέρων εἰς ταῖς ἴσας διαιρεθέντων τομαῖς, τῶ πραγματικῶ μὴν εἷς τε τὸν θεωρητικὸν, ὃν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν εὕρεσιν, καὶ εἰς τὸν χρῆσιν τῶν παρεσκευασμένων, ὃν πρὸς αἰρετοῖσιν οἰκονομίαν· τῶ λεκτικοῦ δ', εἰς τὸν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων, καὶ εἰς τὸν συνθεσιν τῶν ἐκλεγμένων· ὧν ἑκατέρῳ τούτων πλείω μοῖραν ἔχῃ τὰ δεύτερα τῶν πρότερον· ὃ μὴν οἰκονομικὸν, ὧν τῶ πραγματικῶ· ὃ δ' συνθετικὸν, ὧν τῶ λεκτικῶ· περὶ ὧν ὁ χαιρὼς ὧν τῶ παρόντι μηκυνῶν. ταῦτα γὰρ ἐννοηθεὶς ἂν εἴ τις εἴη κριτὴς σκαιὸς ἢ δύσεις, καὶ ὅτι ἂν θαυμάσθεν εἰ φρονεῖς ἐγένετο Δημοσθένη ἔτι μελῶν καὶ ῥυθμῶν καὶ σχημάτων, καὶ τῶν ἀγῶν πρώτων οἷς ἡδεῖα καὶ καλὴ γίνεται συνθεσις· τοιοῦτον γὰρ μᾶλλον ἐπολάβοι τις ἀνὴρ μήτε ὀλιγόπονος μήτε περιψίχρεος μήτε ἀκρόσοφος, ἄπορον εἶ) καὶ ἀμήχανον, ἢ μηδεμίαν ὑπιμέλειαν πεποιῆσθαι τὸν ῥήτορα τῆς ἁρμονίας τῶν λόγων, ἢ φαύλην τινὰ, βουλόμενον μνημεῖα τῆς ἑαυτῶ ἀρετῆς ἀθάνατα καταλιπεῖν. οὐ γὰρ δή τοι πλάσαι μὴν καὶ γράψαι ἐν ὕλῃ φθαρτῇ χείρονες πόνοι, ὥστε καὶ φλέβια καὶ πῖλαι καὶ χοιροῖς, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια εἰς ἄκρον ἐξεργάζεσθαι, καὶ καταστῆσαι εἰς ταῦτα ταῖς τέχναις· πολιτικὸς δ' ἄρα δημιουργὸς, πρὸς ταῦτα ἐφορᾶσθαι

ρας τὰς καθ' αὐτὸν φύσεις τε καὶ πόνῳ, τῶν ἐλαχίστων ὕνος εἰς ὃ δὺ λέγειν, εἰ δὴ καὶ ταῦτα ἐλάχιστα, ὠλιγώρησε. βουλοίμην δ' ἂν καὶ ταῦτα ὑπομνηθῆναι δι' ὅτι τοῖς ἔτι δυσπίστως ἐχουσι πρὸς τὰ εἰρημένα, ὅτι μέγεθός μὴν ἔτ' ὄντα καὶ νεοστὶ τῶ μαθήματος ἀπολόμενον αὐτὸν, οὐκ ἄλογον ἐᾶν καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα πάντα ἀφ' ὁπλῆς ὑπομνήσεως ἔχειν τὴν ἀκρίβειαν καὶ φερουτίδος ἔχῃ· ὅπῃ δ' ἡ χρόνιος ἄσκησις ἔξιν αὐτῷ ἐνεποίησε πολλὴν καὶ τύπους ἰσχυρὰς ἐνῄρμοσατο τῶν αἰεὶ μεγεθυμένων, τότε ἀπὸ τῶ ῥάδιου τε καὶ τῆς ἕξεως αὖθ' ποιῆν· οἷον τι γῦν καὶ πρὸς τὰς ἀγίας τέχνας, καὶ οὐχ ἥκιστα πρὸς τὴν καλουμένην γραμματικήν. ἰσχυρὰ γὰρ αὕτη καὶ τὰς ἀγίας τεκμηριώσαι, φανερωτάτη πασῶν οὖσα καὶ θαυμασιωτάτη. ταύτην γὰρ ὅτ' ἂν ἐκμάθωμεν, πρῶτον μὲν τὰ ὀνόματα τῶν στοιχείων τῆς φωνῆς ἀναλαμβάνομεν, ἃ καλεῖται γράμματα· ἔπειτα τύποις τε αὐτῶν καὶ δυνάμεις· ὅταν δὲ ταῦτα μάθωμεν, τότε ταῖς συλλαβαῖς αὐτῶν, καὶ τὰ πρὸς ταῦτα πάθη· κεφαλαίων δὲ τάττων, τὰ τῶ λόγου μόρια· ὀνόματα λέγω καὶ ῥήματα καὶ συνδέσμους· καὶ τὰ συμβεβηκότα τούτοις, συζυγίας, σχήματος· ὀξύτητας, βαρύτητας· γλῶτ, πλῶσις, ἀριθμούς, ἐγκλίσεις, τὰ δηλούμενα πρὸς αὐτῶν φυσικὰ τύποις μυεῖα ὀνόματα. ὅταν γ' ἃ τῶν τούτων ἀποδύτων ὑπισήμως πρόσληψιν βάνωμεν, τότε ἀρχόμεθα γράφειν τε καὶ ἀναγινώσκειν, καὶ συλλαβὰ μὴν καὶ βεβαίως ὃ πρῶτον, αὖτε νεαρᾶς οὔσης ἔτι τῆς λέξεως. πρωθαίνοντος δὲ τῶ χρόνου, καὶ τὸν νοῦν ἰσχυρὸν τῇ ψυχῇ πρόσθεντος ἐκ τῆς συνεχοῦς μελέτης, τότε ἀπταίστως τε καὶ καὶ πολλὴν δύπεταν· καὶ πρῶτόν τι αὖ ὑπτεῦν τὴς Εὐκλείου, οὐδὲν ἐκείνων ἔτι τῶν πολλῶν θεωρημάτων ἀναπολοῦντες, ἅμα νοήσεις διερχόμενα. τοιοῦτον δή τι καὶ πρὸς ταυτὶ ἀπολειπτέον ἡγεῖσθαι τὴν τέχνην ἐκ τῶν μικρῶν καὶ γλίσχρων θεωρημάτων αὐξομένην τὴν λέξιν σὺν χρόνῳ ῥαδίως αὐτῶν κρατεῖν, ὥστε ἅμα νοῆσαι κεχριμένον τε καὶ ἀπταίστον αὐτῆς εἶ) ὃ ἔργον. εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ ποιᾶ πολλὴ καὶ περιμαλείας μεγάλης ἔργα εἶ), καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ κρῖναι τὸν Δημοσθένη· οὐδὲν γὰρ τῶν μεγάλων, μικρῶν ὅτι πόνων ὤνιον. ἀλλ' ἐὰν ὑπολήψῃ) τὰς ἀκολουθούσας αὐξῆς κερπὰς, μισθὸν δὲ αὖ ἕνα μόνον τὸν ἔπαινον ὃν ἀποδίδωσιν ὁ χρόνος καὶ ζῶσι καὶ μῦ τὴν τελευτὴν, πᾶσαν ἡγήσεται τὴν περιμαλείαν ἐλαφρὰν τῆς περισκευῆς. εἰς ἔτι μοι καταλείπεται λόγος, ὁ περὶ τῆς ὑποκρίσεως, ὡς κεκόσμηκε τὴν λέξιν ἀνὴρ, ἀναγκαίας ἀρετῆς οὔσης περὶ λόγους, καὶ μᾶλιστα τὰς πολιτικοὺς· ἧς παρούσης μὲν, καὶ ταῖς ἀγίαις ἀρεταῖς χαίρει καὶ τότε ἀπούσης ἦ, "ὁπλοῦν ὄφελος οὐδὲ λέξιν. ἐκείνων δὲ δεόμεθα. τεκμήραιτο δ' ἂν τις ἡλίκην ἰσχὺν τοῦτο τὸ στοιχεῖον ἔχῃ, καταμαθὼν ὅσον ἀλλήλων ἀλλάττουσιν οἱ βαιωδίας τε καὶ κωμῳδίας ὑποκρινόμενοι· τὰ γὰρ αὐτὰ ποιήματα λέγοντες, ὑχ" ὡσαύτως ἡμᾶς κηλοῦσιν ἀπόλλες, ἀλλ' ὁπόταν τε ἀηδόμεθα, ὑ ὥσπερ ἀδικούμενοί τι, καθυποκρινομένοις ὑ σφαλλόμενοι ταῖς βλαπτούσαις τῆ ποιημάτων, χαλεπαίνομεν. ταύτης δὴ φημι τῆς ἀρετῆς πολὺ δεῖν τοῖς ἀναγκαίοις λόγοις, εἰ μὴ μείζοσιν ἔξειν πολὺ δ' ἀληθινὸν καὶ ἐμψυχον. ἧς πλείστῳ, ὥσπερ καὶ τῶν ἀγῶν, πρόνοιαν ἔσχεν οὗτος ὁ ἀνὴρ. διττῶν δὲ τῶν φύσιν αὐτῆς οὔσαν ὁρᾶν, πρὸ ἀμφω τὰ μέρη σφόδρα ἐσπούδασε. ὑ γὰ τὰ πάθη τε τῆ φωνῆς, ὑ τὰ ἁρμόττα τῶ σώματος, οἷς κράτιστα ἕξειν ἐμέλησεν, ὀ μικρῷ πόνῳ κατεφράσατο· καὶ οἱ φύσει πρὸς ταῦτα ὀ πάνυ δύτυχεῖ χρησάμενος, ὡς Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς φησὶ, καὶ οἱ ἀγῶν πρῶτες οἱ τὸν βίον αὐτῶ συγγεγράφασιν. τί δὴ ταῦτα πρὸς τὴν λέξιν αὐτῶ ζωλείνῃ; φαίη τις ἄν. ἡ λέξις μὴν δῶν, εἴπερ μ' ἄν, οἰκείως καλεσκευασται πρὸς ταῦτα, μεσὴ πολλαῖν οὖσα ἠθῶν καὶ παθῶν, καὶ διδάσκουσα οἵας ὑποκρίσεως αὐτὴ δεῖ. ὥστε τὸν ἀναγινώσκοντας τὸν ῥήτορα τοῦτον, ὅπῃ μελετᾶς χρὴ πρῶτα πειρᾶν ἵνα τοῦτον ἕκαστα λέγηται τὸν τρόπον, ᾧ ἐκεῖνος ἐβούλετο. αὐτὴ γὰρ ἡ λέξις διδάσκει τὰς ἐχούσας ψυχὴν δύκινητον, μῦ οἵας τῆς ὑποκρίσεως ἐκφέρεσθαι δεήσῃ. ὁ δὴ ἐγὼ σαφὲς ὅπῃ τῶν πραγμάτων ποιήσω. φέρε γὰρ, ὅπῃ χρείτω τις περιφέρεσθαι τάσδε ἀριθμούς· Ὄλυνθον μὴν δὴ καὶ Μεθώνην καὶ Ἀπολλωνίαν, καὶ δύο καὶ τεσσαράκοντα πόλεις ὅπῃ Θρᾴκης ἐᾷ, ἃς ἅπασας οὕτως ὠμῶς ἀνήρηκεν, ὥστ' εἰ μηδεπώποτε ᾠκίσθησαν, ῥᾴδιον ἂν περὶ

86 ὑποκρίσεως ποίας κεκόσμηκε τὴν

» γόνας εἰπεῖν· καὶ ὁ Φωκέων τοσοῦτον ἔθνος αὐηρημένον σιωπῇ. οὐκοῦν ἡ λέξις αὐτὴ δι-
» δάσκει τίνος ὑποκρίσεως δεῖ αὐτῇ. διηρημένων γὰρ ὁ πλῆθος τῶν αὐηρημένων ὑπὸ Φι-
» λίππου πόλεων ὅτι Θράκης, ἔφην ἐρεῖ. ἐγὼ δὲ οὐκ εἰρωνευόμενον δεῖ λέγειν, καὶ
» ἅμα ὑπαγανακτοῦντα, καὶ παρενείροντα τὸν ἦχον; ἔπειτα φησὶν οὐκ ἔχειν ἐρεῖν ταῦτ' ὥσ-
» περ δῆτα καὶ πέρυσι δῆθεν· ὅμως ὀδύρεται πόλεων κατάληψιν, καὶ ταχυτῆτα αἱρέσεως διέξο-
» δον, ὡς οὐδεὶς ἴσχυσε ἐπὶ λοιπὸν ἐχουσῶν τὰ παλαιᾶς οἰκήσεως. ἐγὼ δὲ ὀργῆς ἔρωτα ταῦτα ὑπο-
» βαλλούσης καὶ οἴκτου λέγεσθαι τοσοῦτον; τίνες οὖν εἰσιν ὀργῆς καὶ ὀλοφυρμοῦ τόνοι, καὶ
» ἐγκλίσεις, καὶ ἀμφιλογισμοὶ τοσοῦτοι, καὶ φοραὶ χρῶν; ἃς οἱ κατ' ἀλήθειαν ταῦτα πεπον-
» θότες ὀπτιλελοῦσι. πρὸς γὰρ ἀνῆκες ἀνῆρ ζητῶν ὑποκρίσεως διδασκάλιον, ἀφέντας τὰ
» ἀληθῆ. καὶ αὖθις ὀπτιφέρει ὁ αὐτός· Ἀλλὰ Θετταλία πῶς ἔχει; ἐγὼ [ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς 10
» πολιτείαις αὐτῶν ἀφῄρηται, καὶ τετάρταις καθέστακεν· ἵνα μὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ κατὰ
» ἔθνη δουλεύωσιν; αἱ δὲ δὴ Εὐβοίας πόλεις οὐκ ἤδη τυραννοῦνται, καὶ ταῦτα ὑπὸ νήσῳ [πλη-
» σίον] Θηβῶν καὶ Ἀθηναίων; ταῦτα πάλιν ἑτέραν ὑποκρίσιν ἀπαιτεῖ. πιθανέσθαι γὰρ, εἶτ'
αὐθυποφέρει, καὶ παρέκαμεν ἀφωνακτεῖ, καὶ ὁ δῆνον αὖξει. ἴδοιμι δὲ δή που σχῆμα πάθους,
ἴδοιμι δ' αὐθυποφοράς, ἴδοιμι δ' αὐξήσεως· ἐγὼ δυνάσθαι ταῦτα εἰς τόνον καὶ μιᾶς μορφῆς φωνῆς
» λέγεσθαι. τούτοις ἐκεῖνα ἕπεται· Καὶ ὁ χρόφῳ μὲν ταῦτα, » Οἷς δ' ἔργοις ἐποίησε
» ἐφ' Ἑλλήσποντον οἴχεται· τοσούτοις ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν· Ἦλιν ἔχει, τηλικαύτην πόλιν
» ἐν Πελοποννήσῳ· Μεταίρεις ἐπεβούλευσεν [τοσῶν] οὐθ' ἡ Ἑλλας, οὔθ' ἡ βαρβαρος χω-
» ρᾶ τὴν πλεονεξίαν τὴν αὐθρώπου. ταῦτα ἔνεστι τοσοῦτον φέρεσθαι ἡδονὴν ἐν παροῦσι μέ-
λεσιν ὥσπερ ἰσομοίαν· ἐγὼ καταβοᾶ, καὶ διδάσκει πῶς αὐτὰ δεῖ λέγεσθαι, μόνον ἐν φωνῇ 20
ἀφιέντα· ἐνταῦθα ἀσφαλὲς ἦκον· ταῦτα ἐσπευσμένως εἰπὲ, ταῦτ' ἀναβεβλημένως· δδυ-
87 εἰ δὴ ἀπόλιπε δ' σπουδὴ, ἐνταυθοῖ σπεύδοντα ἐᾷς· εὐτρεπῆ σπεύδοντα ἐᾷς· ταῦτα ἐπεσπούδασεν, ταύτην
κατασφέρουσιν· ταῦτα ἐκδέδυκε τὴν, ταῦτα ἀμφίεσον, ταῦτα αὔξησον. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ,
οὐκ ἔνεστιν ἀλόγου ζώου ψυχῇ ἔρωτα, μᾶλλον δὲ λίθου φύσιν νωθρὰν, αἰσθάνεσθαι, ἀκί-
νητον, ἅπαξ τὴν Δημοσθένους τοσοῦτον φέρεσθαι λέξιν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐπεὶ ὁ κάλλιστον
αὐτῆς ἀγαθὸν ἀπολεῖται, ὁ πνεῦμα, καὶ οὐδὲν ἀρίστῃ σώματος καλοῦ μᾶλλον, ἀκίνητον δὲ καὶ
τοῦ ὧν τινες νεκροῦ. πολλά τις εἰς τοῦτο ὁ μέρος εἰπεῖν ἔχοι· τῷ δὲ στοιχείωματος ἰσχνὸν εἰληφότος ἤδη
μῆκος, αὐτὸ πέρα καθαπαῦσαι χρὴ τὸν λόγον, ἐκεῖνο ἔτι νὴ Δία τοῖς εἰρημένοις προσα-
δοῦσαι, ὅτι πάσας ἔχρυσα ταῖς ἀρεταῖς ἡ Δημοσθένους λέξις, λείπεται βραχυλογία, ἣν οἱ
» πολλοὶ καλοῦσι χάσμην. πλήσειν γὰρ αὐτῆς μετέχει μέρος. Οὐ γάρ πως ἅμα πάντα θεοὶ 30
» δόσαν αὐθρώποισι. ὡς καὶ τοῖς ἀστείοις ἄμα ἐν τοῖς Δημοσθένους λόγοις. οὐδὲν γὰρ ὧν
ἑτέροις πᾶσιν ἔδωκεν ἀγαθῶν ὁ δαίμων, ἐκείνῳ ἐφθόνησεν. ἃ δέ γε Αἰσχίνης περὶ αὐτῆς ἀρά-
φει συκοφαντῶν, ὥσπερ ἔφθη, ποτὲ μὲν ὡς πικροῖς καὶ περιέργοις ὀνόμασι χρωμένην, ποτὲ δ'
ὡς ἀνδεῖσι καὶ φορτικοῖς, ῥᾳδίας ἔχει τὰς ἀπολογίας. εἴ γέ τις ἐκλεκτέον εἴη τῶν ἐκείνου
ἐκλημμάτων σκοπεῖν, τάχα μὲν, ἐπαίνῳ μᾶλλον ἢ κατηγορίας ἄξια ἀνήρ· τὰ δ', οὐκ ἀλη-
θῶς εἰρημένα ὑπ' αὐτοῦ. ὃ μὲν γὰρ πικραίνῃ τὴν Δημοσθένειον, ὅταν ἀπαιτῶσιν οἱ κριταί·
πολλάκις δὲ ἀπαγορεύουσι, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς παθητικοῖς τῶν ὑπερβημάτων· ἐκκαμόν τοῦτ'
ἔστι τοῦ ῥήτορος· εἰ δέ γε δὴ ὃ ποιεῖ τὸν ἀκροατὴν αὐχμηρὸν τῶν νόμων φύλακα, καὶ πικρὸν ἐξε-
τασιστὴν τῶν ἀδικημάτων, καὶ ὑμνητὴν ἀπαραίτητον τῶν παρανομούντων, πόθεν τῆς ῥη-
τορικῆς δυνάμεως ἢ μόνον ἢ μάλιστα τῶν ἀνέων ἐπαμυνοῦμεν· ἀμείνονα δὲ ζυφερῆς ὀνό- 40
ματα καλλωπίζοντα τὴν Δημοσθένειον, ὀργὴν ἢ μῖσος ἢ τῶν παρακλησίων ἃ κινοῦσι πα-
θῶν· ἀλλ' αἰσθάνεται καὶ νοήματ' ἐξαίρει, ἃ δὴ τῶν τοιούτων ἐξ ἁπάντων παθῶν ἀγωγά, καὶ ὀνόματα
τοιούτοις αὐτὰ προσελαβεῖν οἷς πέφυκεν ἀκοὴ πικραίνεσθαι. εἰ μὲν οὖν μὴ κατ' τὸν οἰκεῖον χωρεῖν
τῇ πικραινούσῃ Δημοσθένει χρώμενον ἀπεδείκνυεν αὐτὸν, ἢ πλεονάζοντα ἐν αὐτῇ, καὶ τῆς
τοσούτου ἀσχολούμενα, εἰκότως ἂν ὡς ἁμαρτάνοντα διέβαλλεν. ὁ δὲ, τοὐναντίον μὲν, ὀρθότερον ἔχει
δικαίως, καινῶς δὲ Δημοσθένη τὸν παθητικὸν Δημοσθένειον, οὖσαν ὑπερτελοῦσαν εἰς πολι-

περὶ τῶν ὑπερβημάτων τοῦ Δημοσθένους.

πικὴν ὑποδεχομένην λόγους, λεληθότα ἐγκώμια μεταφέρων εἰς τὰς κατηγορίας, ὥσπερ ἔφθη. τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ τῆς περιέργου λέξεως ἔχει ὃν ἂν εἰπεῖν τρόπον τὸν Αἰσχίνου, ὅτῳ καὶ ταύτην αὐτὸ χλευάζῃ τὴν ἀρετήν. δεχέσθω δὲ ὃν τὴν περιεργίαν τῶν ὀνομάτων ὑπ' αὐτοῦ λέγεσθαι νῦν, περιττὴν ἐρασίαν καὶ ἐξηλλαγμένην τῶν ὠῶν ἐγῶ. οὐ γὰρ δή γε εἰ ὁ καθ' ἡμᾶς βίος πολλὰ καὶ ἀγνοεῖ τηρεῖ ὅτι τοῖς παρεσπασμένοις ὀνόμασι, καὶ ταύτην ἀμφοῖρος κυκλῇ τὴν λέξιν ὅτι τῆς πολυπραγμοσύνης, οὕτω καὶ τοῖς ἀρχαίοις εἰκὸς αὐτὴ κεχρῆσθαι. εἰ μὴν οὖν τὴν ἀκριβείαν ἢ τὸν πλεονασμὸν τῆς ἐξηλλαγμένης ἑρμηνείας ἀμφισβητοῦσιν, καὶ ταῦτα εἴρηκεν ὡς τῷ Δημοσθένους περὶ ἑκάτερον αὐτῶν ἀμφιβάλοντος, φθάσεται περιφανές. ὁ γὰρ αὐτὸς ἐν μὲν ταῖς δημηγορίαις καὶ τοῖς δημοσίοις ἀγῶσι τοσὸς ὁ μέγεθος καὶ ὁ αὐξίωμα τῶν ὑποθέσεων ἀποβλέπων, κέχρηται τῇ τοιαύτῃ κατασκευῇ πολλάκις· ἐν δὲ τοῖς ἰδιωτικοῖς λόγοις, οὓς περὶ μικρῶν συμβολαίων ἰδιώταις ἐνεθέσπισεν, καὶ στενῇ λέξιν ὑπεστήσατο, ἀσφαλῶς δὲ πολὺ τὸν περιττὸν, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐπ' αὐδοφόρῳ, ἀλλ' ὥστε λαθεῖν. εἰ δὲ καθ' ἕκαστα τῶν ἐξηλλαγμένων ὅλῳ πολεμεῖν ταῦτ' εἴρηκεν Αἰσχίνης, ἄτοπόν τι ποιεῖ πρᾶγμα, ταύτην ἁμαρτίαν τὴν δηλότητα, ἧς πλείστης τῶν ῥητόρων δεῖ. ὃ γὰρ μὴ τοῖς πολλοῖς ὁμοίως ἐνφερὲς ταῖς νοήσεσι, ἀλλ' ὅτι τὸ σεμνότερον καὶ ποιητικώτερον ἐκβιάζειν τὴν ὀνομασίαν, τῶν τῆς πολιτικῆς δυνάμεως μάλιστα ἀπαγτεῖται. ταῦτα μὲν οὖν, ἐγκώμια τῆς Δημοσθένους δηνότητος ὄντα, ὡς ἁμαρτήματα φέρων Αἰσχίνης, οὐκ ἀληθῶς μὲν, ὀλίγως δ' ἴσως, ἐτρὸς ὢν, καὶ σοῦ μᾶλλον ἁμαβάλλῃ δυνάμενος, ἀπεσκέπτως· ὡς ἐγὼ κρίνω, συκοφαντῇ. ὃ δὲ φάσκων φορτικοῖς καὶ ἀνδέσι τοῖς 88
ὀνόμασιν αὐτὸν κεχρῆσθαι, πόθεν ἐπῆλθεν αὐτῷ λέγειν, ὑφ' πότε ἔγωγε τεθαύμακα. οὐδὲν γὰρ δύεισκω τούτων οὐδὲ Δημοσθένῃ κείμενον, ὧν εἰρηκέναι φησὶν αὐτὸν Αἰσχίνης· οἷον ὅτι οὐδὲ τῆς φιλίας ἀπορρίξαι τὴν συμμαχίαν· καὶ ὅτι ἀμπελουργοῦσι τινὲς τὴν πόλιν· καὶ ὑποτετμηται τὰ ὑδρεῖα τοῦ δήμου· καὶ φορμοφορούμεθα· καὶ ὅτι τὰ ξενὰ τινὲς ὥσπερ ταῖς βελόναις διείρησιν· οἷς αὐτὸς ὑπεπίθησε Δημοκωμῳδῶν. ταῦτα ἢ κί-
νδυνός τις ὅτι ῥήματα, ἢ θαυμασά· οὐδὲ γε ἁπλᾶ τινὰ φορτικὰ καὶ ἀνδῆ ὀνόματα ἐν οὐδενὶ τῶν Δημοσθένους λόγων ἀμφῆ δεδώνημαι· καὶ ταῦτα πενίης ἢ ἐξ μυριάδας εἶχον ἐκείνῃ δ' ἀνδρὸς καταλελοιπότος. εἰ μὴν τοι ἔνιοι φθονεπίρρημα φοι εἰσὶ λόγοι ἀνδῆς, καὶ φορτικοὶ καὶ ἀγοραῖοι καταστάσεως, ὡς ἐν τῇ κατ' Αἰσχίνου τοῦ β', καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ τῶν δώρων, καὶ ἐν τῷ μὴ
παραπρεσβεύειν, καὶ ἐν τῷ κτὶ Νεαίρας, καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον ζωγραφῶν, ἐν δήμοις τε συχνοῖς, ὃς ὁ Δημοσθένης οὐκ ἔγραψεν, ἐν ἑτέρᾳ δηλαδὴ μοι πρεσβείᾳ τὰ περὶ Δημοσθέν. καὶ περὶ μὲν ὧν Αἰσχίνης ὑπεπέτμηκεν αὐτῷ, ταῦτα ἰκανά. ἤδη δέ τινα καὶ κακῶς τινὲς οἱ μὲν ὡς χαρακτηριστικὸν, οἱ δ' ὡς ἁμάρτημα τῆς ῥήτορος ἐσημάσαντο· λέγω δὲ ὃ πολλοῖς ὀνόμασι ὁ αὐτὸς πρᾶγμα δηλοῦν ἐνίοτε· οἷά ὅστι ταυτὶ, Φι-
λίππῳ δέξασθαι καὶ πρᾶξαι καὶ ποιῆσαι καὶ, Τὸν Μηδίαν τοῦτον, οὐκ εἰδὼς
ὅστις ποτ' ἔστιν, οὐδὲ γινώσκω· καὶ, Τῆς ἀδελφῆς ἀναντίον, κόρης ἔτι καὶ παιδὸς οὔσης· καὶ
πάντα τὰ τοιαῦτα. ὅσοι μὲν οὖν ἰδίωμα τῆς χαρακτῆρος αὐτὸ ὑποφαίνουσι τῆς Δημοσθένους, ὀρθῶς λέγουσι· κέχρηται γὰρ αὐτῷ χρησίμως ὁ ἀνὴρ, ὥσπερ τῇ μιμητικῇ καὶ τῇ βραχυλογίᾳ, πάντων γε μᾶλλον καὶ δικαιοτέρων. ὅσοι δ' ἐν ἁμαρτήμασιν αὐτὸ μοίρας φέρουσι,
τὰς αἰτίας οὐκ ἐξητακότες δι' ἃς εἰώθῃ πλεονάζειν ἐν τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασιν, ἐ δεόντως αὐτὸ κατηγορεῦσιν, ἀλλ' ἐοίκασιν οἱ τῆτο συκοφαντοῦντες, τὴν βραχυλογίαν οὐ πάντοτε ἀπαντᾶν. ἐῶ, ὅπερ εἶπον, πάντος μᾶλλον καὶ δικαιοτέρων παρέχεται· τῶν δὲ ἄλλων ἀρετῶν οὐδεμίαν οὐκέτι σωροῦλες, ὅτι καὶ τῆς σαφηνείας δεῖ τοχάζεσθαι τὸν ῥήτορα, καὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ τῆς αὐξήσεως, καὶ τῆς περὶ τὴν συνθεσιν τῶν ὀνομάτων εὐρυθμίας· ὑπὲρ ἅπαντα δὲ ταῦτα, τῷ παθητικῷ τε καὶ ἠθικῷ καὶ ἀναγωνίου ποιῆν τὴν λέξιν. ἐν οἷς ἐστιν ἡ πλείστη τῷ πιθανῷ μοῖρα. τούτων δὲ τῶν ἀρετῶν εἰκότως οὐχ ἡ βραχυλογία κεχώρισα δυνάμεως ποιῆν, ἀλλὰ καὶ ὁ πλεονασμὸς οἱῶν ὀνομῆχ', ᾧ καὶ ὁ Δημοσθένης κέχρηται·

ἔφερον δ' ἂν σοι παραδείγματα τῶν εἰρημένων, εἰ μὴ κοπώδης ἔμελλον φανήσεσθαι πρὸς σὲ δῆτα λέγων. Ταῦτα, ὦ κράτιστε Αμμαῖε, γράφειν εἴχομέν σοι περὶ τῆς Δημοσθένους λέξεως. ἐὰν δὲ σώζῃ τὸ δαιμόνιον ἡμᾶς, καὶ περὶ τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ δεινότητος, ἔτι μείζονος ἢ τοῦδε καὶ θαυμαστοτέρου θεωρήματος, ἐν τοῖς ἑξῆς γραφησομένοις ἀποδώσομέν σοι τὸν λόγον.

EX PRÆFATIONE M. ANTONII ANTIMACHI, AD ALBERTINVM LOLLIVM.

Sed quo facilius intelligas quanti te faciam, quippe quem artis Rhetoricæ mysteriis, quæ in vario scribẽdi genere ad bene dicendum attinent, plurimum oblectari non ignorem: concinnaui tibi quoddam munusculum, ex intimis Græcorum fontib. repetitum. Quod profecto tibi ac aliis quamplurimis, qui eisdem studiis delectantur, non iniucundum fore censeo. Nactus enim his proximis feriis pusillum laxamenti, conuerti quædam ex duobus doctrina nobilibus & claris Græcorum auctoribus artis Rhetoricæ præcepta, nequaquam trita aut peruulgata: e Dionysio Halicarnasseo de Panegyricis conscribendis, de laudandis nuptiis, de laudando natali die, & de conficiendis epithalamiis: & ex Demetrio Phalereo de membris & incisis, de periodis, de modo componendarum epistolarum, ac de characteribus dicendi. Ex quibus omnibus modicum quoddam corpus confeci: quod frequenter in manibus habere poteris. Nam si documenta quæ in eo continentur, studiose (sicuti spero) complecti sequique volueris, in diuersis scriptionis generibus, cum crebris exercitationibus, tum scribendo, modo verborum delectum habeas, & eorum collocandorum concludendorumque rationem, quæ delectu potior est, calleas, maximam adipisceris dicendi copiam & facultatem.

DIO-

DIONYSII HALICARNASSEI PRÆCEPTA DE ORATIONE PANEGYRICA, M. ANTONIO ANTIMACHO INTERPRETE.

PANEGYRIS, solennis scilicet quinquennalium ludorum celebritas siue cõuentus, est inuentum & donum deorum, ad requiem maiorum rerum quæ ad vitam attinent, tradita (sicuti quodam in loco inquit Plato) cum dii humanum genus ad laborem natum miserati essent. Coacti autem fuerunt a sapientissimis hominibus conuentus, & a ciuitatibus publice communi decreto, ad reficiendos recreandosq; animos, ac ad oblectationem atque solatium spectantium constituti. Tributus vero ad hos mutuo celebrandos, est a diuitibus suppeditandarum quidem pecuniarum sumptus, a principibus circa hoc ornatus ad magnificentiam apparatus, rerumq; ad id commodarum opulentia. Panegyrim athletæ corporum robore ornant plurimum; & Musarum ac Apollinis assectatores musica, quæ in ipsis reperitur. At virum, qui in litterarum & eloquentiæ studiis versatus fuerit, ac vniuersum vitæ tempus in eis consumpserit atq; contriuerit, in ornanda panegyri ita sese gerere oportet, ac tanto inniti artificio, vti eius oratio a vulgari dicendi ratione abhorreat. Age igitur, o Echecrates, ad hoc tamquam duces viæ nequaquam tritæ nec a multis tentatæ facti, explicemus tibi ea quæ olim a nostratis sapientiæ parentibus nobis tradita accepimus: illi vero, & illorum etiam superiores, a Mercurio & a Musis habuisse dixerunt: non secus ac Ascręus pastor ab eisdem in Helicone poesim est consecutus. Age itaq;, cum huiusmodi arte orationes sequere. Deus etenim vniuersę, quæcumq; sit, panegyrios aliquo modo præses, & eiusdem est nominis: vt, Olympiorum, Olympius Iupiter: eius autem quod in Pythiis fit certaminis, Apollo. Principium igitur huiusmodi orationis, quæcumq; fuerit, laus dei nobis sit, tamquam vultus seu persona quædam splendida, in sermonis initio posita atque constituta. Laudandi autem exordium, ab iis quæ deo insunt, eique attribuuntur, prout res copiam suppeditent, sumes. Si quidem Iupiter fuerit, adducendum erit, deorum regem, rerumque omnium opificem esse: Si vero Apollo, musices inuẽtorem exstitisse, & eundem esse cum sole: Solem autem omnium omnibus bonorum auctorem. Præterea si Hercules erit, Iouis esse filium: & ea quæ mortalium vitæ præbuit, cõnumerabis. Et locus ferme cõplebitur ex ijs quæ quilibet aut inuenerit, aut hominibus tradiderit. Verum hæc breuibus narrabis; ne præcedens oratio sequenti maior euadere videatur. Deinceps vrbis laudes, in qua publicus conuentus celebratur, vel a situ,

vel ab ipſius ortu, recenſere oportebit. in quo ſane, quis deus aut heros eius conditor exſtiterit, aut ſi aliquid habebis quod de eo in medium poſſis afferre: ſiquid videlicet ab eo vrbi præclarum, vel bello vel pace geſtum fuerit, commemorabis. Congruet etiam de magnitudine, ſi ampla vel parua ſit, aliquid dicere: quod pulchritudine excellit, quod licet parua, potentia tamen cum ampliſſimis eſt adæquata. Deinde quæcumque ad templorum, aut in his additamentorum ſeu donariorum, publicorum priuatorumque ædificiorum ornamentum attinent, non erunt ſilentio prætereunda: quemadmodum Herodotus quodam in loco, quinque & ſex tabulatorum ædificia Babyloni eſſe dicit. ſi fluuius ſit magnus, ſi purus & nitidus, vel regionem incolentibus vtilis. ſi itidem aliqua fuerit fabula, quæ de ciuitate prædicetur. Hoc pacto multum ſuauitatis, plurimum lepôris atque dulcedinis habebit oratio. Ad hæc de ipſo certamine dicendum erit, quodnam habuerit initium, quæ ipſius fuerit conſtitutio, vel quam ob cauſſam poſitum dedicatumque ſit. ſi aliqua ſit fabula, vel aliquid aliud priſcum, horum nihil erit omittendum. Ad id vero cum veneris, non erit locus ſimpliciter tranſeundus: ſed cum aliis certaminibus oportebit hoc comparare. nam id tibi ſuppeditabit dicendi copiam. Et hoc modo augebis orationem, vt ab anni partibus comparans. ſi quidem veris tempore agatur, explicandum erit agi in temperatiſſimo, reſpectu caloris & frigoris: ſi in hieme, in validiſſimo atque fortiſſimo (vt quiſpiam dixerit) tempore celebrari: ſi in æſtate, ad exercitationem contemplationemq; ſpectatorum conſtitutum eſſe, & voluntatis indicium atque probationem exſiſtere, & deficientibus athletis ſpectatores decertare debere. poteris etiam auctumnum a fructuum collectione, ſeu repoſitione, non parum laudare: & ab eo quod iam homines a laboribus ceſſent atq; quieſcant. Deinde conſiderandum erit quo modo ſint diſpoſita certamina. Etenim ſi muſicum & gymnicum ſit, plane perfectum eſſe, in eoq; nihil deeſſe, & ſine aliquo defectu, corporum robore, vocum concentu, ac reliquis muſicę partibus temperatum, exſiſtere. Si autem gymnicum ſit, muſicã tamquam animum mollientem atque effeminantem abdicaſſe, corporum vero robur ſumpſiſſe atque retinuiſſe: & ſollicitudinis & angoris modum ad fortitudinem qua in bellis opus eſt comparandam conferre plurimum. Coronam præterea, quæcumque ſit, ne ſilentio negligenter prætereas. nõ enim cum in hac re peragenda verſaberis, tibi laudes deerũt. Nam ſi quercum laudare contigerit, eam Ioui ſacram dices, & primum atque antiquiſſimum fuiſſe hominibus cibum, & nequaquam mutam aut elinguem: quippe quæ in Dodona ſit aliquando locuta. Si autem oliua fuerit celebranda, Palladi dicatam, laborum medelam, ex hac planta antiquos erexiſſe dedicaſſeque trophæa; hanc arborem eſſe ſignum & notam victoriæ; Pallademque, cum ſuperaſſet Neptunum, hac prima coronatam fuiſſe differes: & tandem certantibus eſſe familiariſſimam: athletarum enim certamina per oleum conficiuntur. necnon orationi ſociam exſiſtere, eique multum ſuffragari, qua publici conuentus exornantur. Laurum quoque pari ratione laudibus efferes, dum Apollini ſacram, plantamque vatibus dedicatam dices. in qua plane laudanda, ſi Daphnes fabulam attingere volueris, non vtique alienum nec abſurdum videbitur. Similiter etiam, ſiquid aliud affuerit; vt Cereris fructus: vel ſi fide non careas, circa vnumquodque iſtorum te poteris diſ-

ris diffundere. Nec illud erit extra magnificentiam & gloriam, ſi certaminis coronam cum reliquorum certaminum coronis comparandam duxeris. Regis vero laus, a te veluti totius orationis faſtigium, inducatur apponaturque; & quod vere omnium certaminum præſes, qui pacem tuetur, propter quam certamina perfici queunt. Nonnulli etiam illos qui ludos diſponunt, laudibus proſecuti ſunt: ſi quidem hi gloria inſignes ſint, quod aliis ante in rebus vtiles fuerint, at in his ſplendidiſſimi atque ornatiſſimi reperti ſint. Si vero nulla habeas antiquiora, quæ in medium poſſis afferre, explicandum erit, principium gloriæ, quæ ad patriam pertinet, eſſe maximum, & Græcorum generi maxime innatum. Reliqua elocutio ſit, vt vniuſcuiuſque natura & voluntas poſtulat. Verum ſi in dicendo præſtare oportet atque antecellere, (vt quod ſentio dicam ingenue) numquam auctor fuerim, vti eiuſmodi elocutio ſit vnius tantum modi, ſed varia ſimul & miſta: & alia ſint ſimplicitate procedentia, alia oppoſitis & adæquationibus Iſocratis reſpondentia, alia autem diuiſis atque diſtinctis expreſſa. Scio enim noſtratis chori ducem & præſultorem hanc viam vel in pluribus (vt ita dicam) ſectatum fuiſſe: niſi quidpiam in aliquo præcipuo genere ſcribere propoſuiſſet. Cuiuſque autem formæ dicendi, materia videtur facultatem præbere. Verum iis quæ excogitaueris, oportet etiam conſequentem & congruam elocutionem inducere: quemadmodum narrationes, & aliquid fabulæ habentia, ſimplici & non fucata oratione opus eſt explicare. Quæcumque autem de regibus, vel de diis optimis maximis litterarũ monumentis mandare volueris, ea cum venuſtate, ſententiarum grauitate, & maieſtate verborum dicenda erunt. Quæ vero ad collationes, ſiue ſimilitudines, necnon ad comparationes pertinent, vrbano ſermone complecteris: niſi quiſpiam ad hoc, dignum aliquod orationis genus in omnibus præbuerit. Illud tamen quod prædictum eſt, habet plus oſtentationis, & maiorem affert populo delectationem atque voluptatem.

PRÆCEPTA DE ORATIONE
Nuptiali; eodem interprete.

Mihi profecto iucundum admodum fuiſſet, tuis non ſolum adeſſe, ſed intereſſe nuptiis, mi cariſſimum caput: quo tecum ſimul chorum ducerem, tecum baccharer, & paulo poſt conficiendum matrimonium iterum atque iterum laudibus extollerem, Hymenæumque (quem in nuptiis dici par eſt) canerem. Verum cum vinculum hoc, quod ad litterarum ſtudia, ad preſentemque eruditionem attinet, nos inuicem ſeparet, (abſit enim vt mente, affectu, & cogitationibus, quæ ad animorum coniunctionem ſpectant, vmquam ſeiungamur) iccirco habeas hoc a me tamquam aliquod munus, ad vſum atq; ornamentum nuptiarum, vt nec expers, nec ignarus ſis eorum, quæ de his dici conſueuere: ſeu tu id apud teipſum ſeruare, ſiue alicui tamquam ſymbolum ad promerendam gratiam conferre volueris. Forte igitur & tu iam a iuuentutis initio huiuſmodi orationem proluſiſti, dum primam apud me rhetoricorum viam ingreſſus, tum ceteris conſcribendis componendiſq; rhetoricis exercitationib. operam nauares; tum etiam ea quę quæſtiones vocantur, & ex his ea quæ ad orationem de nuptiis pertinẽt, & cohortationem ad eiuſmodi res ſtudioſe admodum perſequereris. In illis enim quæ præci-

pua ſunt, hanc etiam in primis materiam iuuenes ad ſcribendum deligunt, An ſit vxor ducenda. Oratio autem quam nunc in manibus habemus, in eiuſmodi locutionum genere verſatur: nec ab iis quibus in quæſtionibus deorum vti conſueuimus, diſſentire videtur: quod hi ſcilicet inuenere oſtendereque hominib. nuptias. Iupiter enim & Iuno, primi coniungentes & copulantes. Proinde hic quidem omniũ Pater vocatur; illa vero, * Iuga nuncupatur, quod mari fœminam coniungat: & ab iſtis diis reliquorum deorũ, qui in nuptiis celebrantur, ac nuptiales nataleſque appellantur, cœtus in mortalium vitam prodiit. Et nuptiæ ſunt in cauſſa, vt dii iſti ita nominentur, colantur, maximoq; in honore habeãtur. Nam abſq; nuptiis, neq; horum deorum cultus celebrationeſq; ad homines peruenisſent. Deinceps orationẽ de natura oportet inducere, quod hoc ipſius eſt opus, generare ſcilicet, concipere, & partum ferre. idq; per omnia ipſius opera, & animalia & plantas tranſire.

Adducemus poſtea differentiam quæ eſt in hominum coitu atque ſocietate: quod alia ſane imprudenter & temere miſcentur, homo autem ordinẽ quendam matrimonii & inſtitutum inuenit, non vt gregatim ferarum more coire concedat, ſed qui duorum maxime commodorum coniunctionem ſocietatemq; per vniuerſam vitam excogitauerit. In qua plane re commemoranda attinges, a fera agreſtiq; ac erratica vita diſceſſiſſe, & ad humanum, manſuetum, ordinatumq; victum per matrimonium deductos fuiſſe. & hominum genus cum mortale ſit, ex matrimonii coniunctione atq; ſocietate, propter continuationis ſeriem, immortale effectum fuiſſe. nam ſuſceptione poſterorum, veluti lumen accenditur: quod & poſteritati per generationẽ hominis permanet, ac numquam exſtinguitur. Et hoc vtiq; ſymbolum optimum, nõ pecuniarum, aut poſſeſſionum, ſed ipſius naturæ & generis, nõ iniuria quiſpiam dixerit. Scrutaberis & quæres præterea poſt hæc, quot bona eis contingant qui vxores ducũt. Primum quidem, ad gloriæ exiſtimationem. Nam temperantiæ fructum, quæ nimirum optima virtutis eſt pars, ſtatim ab ipſis nuptiis aſſequi incipiunt. Matrimonium enim, cõtinuo temperantes homines reddit: quoniam ii qui ad id ſeſe contulere, ab illegitimo inordinatoque coitu liberati, ad ſolam propriam vxorem reſpicere videntur. Ex hoc namq; homines honoratiores euadunt, fideliores, beneuolentioreſq; omnib in reb. erga patrias cenſentur: eo quod ſuos ipſorum liberos, tamquam obſides, patriis dederint: propter quos in primis neceſſariũ eſt, vt in conſilium adhibeantur recipianturque. Ad dolores etiam & difficilia quæ ſunt in vita, nuptiæ ſunt vtiliſſimæ: quippe quæ hæc tamquam onera reddant leuiora, cum moleſtiarum omnium vxores faciamus participes, & ex ſocietate & communicatione non minimam capiamus conſolationem. Hinc ea quæ ſuauia & iucunda ſunt, neceſſe eſt vti videantur iucundiora: cum ipſi non nobiſmet ipſis tantum lætemur, ſed filios, vxores, alioſque conſanguineos habeamus, quibuſcum hęc communicemus, qui profecto hæc nobiſcum celebrent, nobiſcum gaudeant, ac lætitia ſimul efferantur. Hac de cauſſa dies feſti, ſolennes celebritates, ludi, conuentus publici, iucundiores ſunt: quia inter multos fiunt, & cum multis communicantur. Ex qua nimirum re affinitates augeri neceſſe eſt. Inquies etiam, quod ex hoc primum habitationes domuſque ſunt ædificatę, ædificia coniuncta, poſtea pagi vicique facti, & deinde ciuitates conſtitutæ. Ex matrimonio vero quam plurimorum cognitio, & cum

* f. Iugia, vel Iugalis.

cum externis hominibus affinitas cognatioque eſt conſecuta. Ad quod comprobandum, apponendæ erunt & commemorandæ celebres & glorioſæ nuptiæ, vel antiquæ: & bona quæ propterea hominibus prouenere, explicanda: & difficilia atque moleſta fere omnia matrimonio depelli, nec non fugari, demonſtrandum. & quo pacto Menelaus propter nuptias Helenæ immortalis factus ſit, & Peleus ob Thetidis matrimonium & Admetus propter Alceſtim fatalem mortem euitauerit. Vbi autem de his ſatis dictum fuerit, precibus, quæ bonorum petitionem pro nuptiis ac ſuſceptione liberorum habeant, vteris. Præterea tibi erit effingenda malorum auerſio, veluti prædicenti qualis vita ſit futura cum liberis, & quod eorum chorus, ſi contingat, erit inſpicienti iucundiſſimus, & quod rurſus inſtaurabitur quodammodo, & vna cum propriis liberis iterum adoleſcet. Tum etiam memorare oportebit ea quę & ipſe aliquando in iuuentute geſſerit. ſuauis enim & iucunda eſt eorum quę in pueritia noſtra fecerimus, recordatio: nec aliud eſt quod nos rurſus faciat reuiuiſcere. Si vero quiſpiam ſuam ipſius imaginem inanimatam inſpiciens delectatur, quando hanc nõ inanimem, verũ expreſſam, viuam & ſpirantem intuetur, & non vnam, ſed multas, (ſi ita contingat) quanto magis lætari debebit? Hinc rurſus diſcedendum, & attingendę ſunt atque commemorandę aliquę hiſtorię, in quib. ſint, quotquot mortales propter liberos floruerint, & propulſatis atque auerſis malis, felices fortunatique euaſerint, vt Anchiſæ, Æneę opera, contigit. Opus eſt etiam perſonas illorum qui matrimonio coniunguntur, nequaquam ſilentio præterire, ſed harum quoque laudes in medium afferre. Aliquando igitur hac dicendi forma in principio, aliquando in fine vtendum eſt. Si enim perſonæ fuerint gloria admodum celebres, in principio: ſi minus inſignes, hæc erunt ſubdenda, & vltimo loco recenſenda. Laus autem, ea quę in laudationibus ſunt, cõtinebit. Et loci iidem ipſi erunt, a patria, a genere, a natura, ab educatione: & quod æquales, ſimiles, certique ambo ſunt. Sumes itidem laudandi argumentum ab ipſorum parentibus atque maioribus: qui profecto ſi ex eadem ſunt patria, quod iam diu familiares atque peculiares ex loco ſint: ſi autem ex diuerſis, quod a diis optimis maximis in hanc ſocietatem coacti fuerint: item ſi ex eodem genere ſunt, quod incrementum, amplificatio & familiaritas affinitatis, alia ad aliam acceſſit: proinde vinculum multo firmius & validius effectum eſt. Quando autem a variis ſtudiis atque inſtitutis ſunt, vt militiæ, ut litterarum, concentum hunc, cum ſapientiæ ſit adiuncta fortitudo, optimum eſſe conſentaneum eſt. Addes inſuper, quales par eſt futuros illos qui ex his procreati ſuſcipiuntur. Si autem tu ipſe, qui orationem haberes, vxorem duceres, de hoc ipſo eleganter & venuſte exordium faciendum eſt: quod ſi amatores amores & delicias ſuas laudant, multo nimirum magis te decet matrimonium laudare, quam illos ſuas ipſorum delicias: & quod oratione & diſciplina etiam ex hoc vtendum eſt, tamquam iam exordientem, & de filiis vaticinantem, quod & ipſos in iis quæ ad diſciplinam pertinent, præſtantes euaſuros veriſimile, ac nequaquam diſſentaneum eſt. Ab humili vero elocutione non erit diſcedendum, ſed Xenophontis & Nicoſtrati veſtigiis inhęrendum, in paucis ad grauitatem orationem efferendo, ſi alicubi ſententiarum cogat magnitudo.

PRÆCEPTA DE ORATIONE

Natalicia, eodem interprete.

Sequitur oratio quę in puerorum natiuitate dici conſueuit: nuptias enim partus ſubſequatur oportet: quam & ipſam hoc modo conuenit perficere. Cum natiuitatis vniuſcuiuſq; principium ſit dies in qua in lucem editur, pauca de die dicantur neceſſe eſt, quę quaſi laudem occaſionis cuiuſdã & opportunitatis complectantur atque contineant. Si vtiq; proprium aliquid inſigne vel decorum præter alios dies habuerit: vt ſi calendis natus ſit, quod eſt menſis principium: principium autem eſt optimum, & a principio ſunt omnia: & quod eſt totius dimidium, vel totũ, auctore Platone. Si vero ſeptimus vel ſextus ſit, ſacros hos dies diiſq; dicatos eſſe dicemus, & communitatem quandã eſſe cum diis ipſis, ob natiuitatis opportunitatẽ. Poteris etiã de nono dicere, quod eſt Soli conſecratus: & quod conſentaneum eſt, illum qui eiuſmodi die natus fuerit, inſignẽ & illuſtrem euaſurum, & forte etiam (quemadmodum eſt Solis natura) beneficũ. Si autem fuerit quintuſdecimus, hunc itidem Mineruæ attribui, & in hoc perfectum eſſe plenilunium: & quod par eſt, hanc viri natiuitatem eiuſmodi futuram, vt in ea nihil deſit. Eodem etiam modo de reliquis diebus, quos aut principio aut fini accommodare ſtudebis: & conſideratis iis quę in medium poſſis afferre, ſic laudem conficere conaberis. Poſtmodum vero & tempus cuiuſmodi ſit, conſiderare neceſſarium erit: & omnem tempeſtatem aut hiemis, aut veris, aut reliquarum anni partium, quemadmodum in laudibus ad ludos attinentibus, temporum proprietates indicauimus, hiemi ſane fortitudinem, veri ſpecioſam venuſtatẽ tribuentes, æſtati agrorum fructus, & bonorum omniũ copiam: reliquo autẽ tempori, operum vacationem, & laborum quietem. Erunt præterea ſignificanda, quę aliquando accidere temporibus: vti ſiquis natus ſit die feſto, ſcilicet Bacchanalibus, aut Myſteriis, aut aliquibus publicorum conuentuum ſolennibus celebritatibus. Hæc enim omnia argumenti facultatem ad proſequẽdas laudes tibi ſuppeditabunt. Hinc autem ad ea loca in quibus natus eſt aliquis, veniendum. primum quidem ab eo quod nationem cõtinet, ad Aſiam, ad Europam videlicet: & hinc rurſus explicandum, ſi natio Græca ſit, vel barbara: ſi ſapientia aut fortitudine prædita, vel ſi aliquid eiuſmodi inſigne atq; præclarum in ſe habuerit. Deinde ad illud quod continetur, progrediendum, vt quænam ſit ciuitas, & ipſorum metropolis: aut ſi ſit ei quæ primum dignitatis locum obtinet, in honore proxima, ſi ampla & florens, ſi frequenti hominum multitudine referta, ſi ingeniis fœcunda, ac ad virorum virtutem fertilis, aut ſi aliquod aliud ciuitatis ſtrenue factum fuerit. Tum ea quę in vrbe continentur, proſequeris, ex qua familia quis natus ſit, quod non ex humili & abiecta, quod non ex ignobili, ſed ex præclaro genere: ex quibus auis & parentibus; quorum laudem (prout res copiam ſuppeditauerit) perſtringes. Ad hęc ad laudem illius de cuius laudatione agitur, cuiuſque eſt natalis dies, deuenies, quanam ſit natura, tum in iis quæ ad corpus ac vires, tum in iis quæ ad animi magnitudinem attinent. Si magnus ſit, Aiaci: ſi pulcher & fortis, Achilli ſimilem dices. ſi boni & prudentis conſilii, aut iuſtus, aut moderatus & temperans fuerit, congruentibus perſonis, Neſtori,

Neſtori, Themiſtocli, Ariſtidi, Phocioni illum æquiparabis. Si comis & facilis ſit, quod excandeſcentiam quandam laudabili manſuetudine admiſtam habet, & quod ad agendum eſt efficax. Si autem paruus ſit, vt Tydeus & Conon. Explicabis etiam, qualis ſit in iis quæ ad degendam vitam pertinent: ſi lautus & elegans ſit, ſi magnificus; qualis in priuatos, qualis erga ciuitatem, tum liberalitate, tum ceteris rebus quæ ad honoris & gloriæ ſtudia ſpectant. Item ſi in aliqua ſcientia ſit eminens, vt in medicina, aut in rhetorica, aut in philoſophia, appoſite, vt debet, laus quæ in his eſt, inducenda erit, ad quæcumque horum ſingula vtilia videbuntur. Sic enim multiplex, ampla, & copioſa fiet oratio, vt comprehendi poſſit qualis olim iam fuit, qualis eſt in præſenti tempore, qualemque in poſterum fore conſentaneum eſt. In hoc autem cum erimus, nequaquam alienum aut abſurdum fuerit, ſi tam ab aliis diis, quam ab iis qui natiuitatibus præſunt, precibus petierimus, vti præſens vita atque futura, melior quam præterita contingat, ac vt confectis multis temporum ſpatiis, liceat ad maturam, felicem, fortunatamque ſenectutem peruenire. 37

PRÆCEPTA DE EPITHALAMIIS,

eodem interprete.

Ante orationem de natiuitate (id enim me fere præterierat, ob tumultum & turbationem diſceſſus) ſequitur maxime oratio quæ apud thalamum dici conſueuit, & ea quæ ſeparatim dicuntur, ſolet attingere: eademque eſt cum nuptiali oratione, niſi quod differt tantum tempore, quia perfectis nuptiis hæc recitatur: in reliquis tamen prædictæ orationi penitus reſpondere videtur, & poſt nuptias veluti Hymenæorum loco canitur. Sunt igitur etiam apud Sapphô huius formæ dicendi exempla, cum odæ Epithalamii inſcriptionem habeant. Verum quia carminis & ſolutæ orationis non eadem eſt tractatio, ſed longe diſpar & diuerſa ratio, quoniam ſicuti metris, ita etiam mentis conceptu & ſententiis hæc differunt; hoc pacto hanc itidem orationem commode tractari poſſe cenſeo, ſi in exordio ſtatim hoc ſignificaueris, aliôs quidem Hymenæum canere conſueuiſſe, nos vero Hymenæi loco orationem habere, non tibiis, aut citharis, neque ædepol aliquo eiuſmodi cantu, ſed eorum laudibus & hymnis qui matrimonio copulantur. Poſt hęc deinceps adducendum erit, quod hominibus exiſtentibus, nuptię ſunt admodum neceſſariæ. ex his enim vniuerſa humani generis ſalus propagatioque dependet: & quæcumque alia bona ad nuptias pertinent, oratione proſequeris. Deuenies poſtea ad perſonas, quæ ad nuptias conuenere, in eiſque verſantur, & quænam hæ ſint, explicabis. In quo ſane de ipſarum genere, de educatione, de corporum pulchritudine, de ætate, quot fortunæ bona habeant, & quodnam earũ ſtudium officiumq; ſit, diſſerendum erit. Eas præterea diligentiam, vti matrimonium atque coniunctio efficeretur, adhibuiſſe: & quo animo ſint nuptiarum cauſſa familiares, itemque alieni, & ciuitas ipſa publice. Et matrimonium plane omnibus curæ eſſe, ab omnibuſque ſummo ſtudio coli: & nuptias cuipiam frequenti virorum mulierumque conuentui, & calendarum celebrationi, & ciuitatis ſolenni feſto ſimiles exiſtere. Quemadmodum

autem in nuptialibus, poſt reliqua, illud inſpicere dignum putamus, vti ſi ex eadem patria, ſi ex eodem genere: ita in his quoque eiuſmodi orationis partem non minimi faciendam eſſe duces. Poſt laudes vero & laudationes, cohortatio quædam nuptias celebrantibus accedat, ad mutuum inter ſe ſtudium exercendum, ac ad vnum idemque ſentiendum. Eo maxime autem, quod plurima bona ex huiuſmodi concordia & amore, neceſſario contingant, ab vniuerſali materia ad ſingularem propriamq; orationem trahes: videlicet quod concordia omnibus hominibus eſt bonorum dux, quod ab ea omnibus maxima commoda proueniunt, incredibiles vtilitates proficiſcuntur, & potiſſime matrimonio coniunctis. Ad quod comprobandum, ſi a celebri vſu non abhorrere volueris, illud Homeri ſcite dictum tibi adducendum erit; Nullum maius bonum, quam dum vir & vxor concordes, & idem ſentientes, ædes habitent: Quanto ob eam rem inimici dolore, quantaque amici voluptate afficiantur. Poſtremo precibus vteris, vt quam primùm liberi procreentur, ac in lucem edantur; quo eorum nuptias inſpicere, Hymenæum canere, & eiuſmodi orationum conficiendarum materiam occaſionemque rurſus habere valeamus.

68 DIONYSII HALICARNASSEI DE PRÆCIPVIS LINGVÆ GRÆCÆ AVCTORIBVS ELOgia; a Staniſlao Ilouio Polono Latinitate donata.

IN ſcriptis & monumentis veterum verſari debemus, vt inde non modo eius rei quam tractandam ſuſcipimus, materiam, ſed etiam rationem imitandi eius quod cuiuſque proprium eſt, nobis comparemus. Animus enim legentis, perpetua obſeruatione ſimilitudinem quandam generis dicendi elicit. Quale quiddam ruſtici cuiuſdam vxori acciditſſe fabula refert. Virum, inquit, agricolam deformem timor inuaſit, ne liberos ſimiles ſui ſuſciperet: quæ formido artem illum pulchros & formoſos liberos procreandi docuit. imaginibus enim quibuſdam, vt arbitror, venuſtis & decoris effictis, eas intueri mulierem aſſuefecit. Deinde cum ea congreſſus, præclare imaginum pulchritudinem aſſecutus eſt. Exprimendæ etiã orationis ſimilitudo ita demum paritur, ſi quis imitatione expreſſerit illud quod apud vnumquemque ex multis videtur eſſe præſtantiſſimum: quemadmodum ſi quis multis ex fontib. riuum quendam deducens, in animum ſuum deriuet. quod etiam exemplo ipſo confirmabo. Zeuxis ob ſummam pingendi peritiam magna in admiratione apud Crotoniatas fuit. Huic Helenam nudam pictura exprimere contendenti, nudas conſpiciendas eius loci miſerunt puellas: ac poſteaquam multis ex partibus excellentiſſima quæque cogitatione comprehendiſſet atque collegiſſet, ars omnibus numeris abſolutam pulchritudinem conſtruxit. En etiam tibi licet, vt in theatro quodam, formoſorum corporum formas ſpectare, & ex illorum animis decerpere atque delibare id quod eſt optimum: licet, inquam, tibi ſic multiplicis variæque eruditionis ſymbolum colligenti, nullo vmquam tempore imaginem interituram, ſed perpetuam ac immortalem artis pulchritudinem informare, vt id quod imitatione expreſſiſti, manifeſtos & apertos delectus iis qui audiunt ſuppeditet.

HOME-

Homerus.

Ex Homeri poëſi non vnam tantum corporis partem, ſed integrum corpus exprimas ac effingas. eius etiam imitare mites concitatoſq; affectus, amplitudinem, diſpoſitionem, & alias omnes virtutes. Alios vero, iis in rebus in quibus antecellunt, ſequi debemus.

Heſiodus.

Heſiodus ſtuduit voluptati, & lenitati verborum, ac concinnæ compoſitioni.

Antimachus.

Contra Antimachus vehementiæ, & forenſi illi aſperitati, & minime vulgari eloquendi generi operam dedit.

Panyaſis.

Panyaſis vero amborum virtutes conſecutus eſt, & eos partim materia, partim diſponendi ratione ſuperauit.

Pindarus.

Imitandus eſt etiam Pindarus, cum verborum & ſententiarum cauſſa, tum magnificentiæ, neruorum, vbertatis, compoſitionis, virium & acerbitatis cum voluptate temperatæ: tum etiam continuationis, maieſtatis, ſententiarum, contentionis, figurarum, morum expreſſionis, amplificationis, exaggerationis: ac in primis eorum morum gratia, qui ad temperantiam, pietatem, amplitudinem pertinent.

Simonides. 69

In Simonide, prẽter verborum delectum, obſerua accuratam compoſitionis diligentiam. Adhæc in commouenda miſeratione virtutem (in qua parte præferendus etiam Pindaro videtur) non nimis magnificã & vehementem, ſed qualis illi peculiaris eſt, mouendis affectibus idoneam.

Steſichorus.

Vide etiam Steſichorum in vtriuſque virtutibus eorum quos enumerauimus florentem, quin etiam iis quibus illi carent prẽditum: rerum, inquam, quas tractandas ſumpſit amplitudine; in quibus morum & dignitatis perſonarum rationem habuit.

Alcæus.

Alcæi vero cõſidera magnificentiam, breuitatem, ac ſuauitatem, acrimonia & grauitate conditam: præterea configurationes perſpicuitate temperatas; niſi quantum eam proprietas linguæ vitiat. Tum inprimis mores rebus ciuilibus accommodatos. Sæpenumero ſane, ſi verſum detraxeris, forenſem inuenies orationem. Nunc ad poetas tragicos nos conferamus, non quod omnes poetas voluere non debeamus: ſed quod hic locus minime poſtulet, vt omnium in præſentia mentionem faciamus: de prẽcipuis atque excellentibus dixiſſe ſufficiat.

Æſchylus.

Æſchylus igitur primus orationis magnificentiæ & amplitudini ſtuduit, & decorum tum in mitibus, tum in concitatis affectibus exprimendis ſeruauit, tum conuerſa, tum propria dictione mirum in modum ornatus: in verbis etiam propriis & rebus condendis atque innouandis frequens eſt, Euripide & Sophocle in ducendis perſonis magis varius.

Sophocles & Euripides.

Sophocles autem in concitatis affectib. effingendis excelluit, perſonarum

seruata dignitate: Euripidi non omnino veritas, & præsenti vitæ nostræ accommodata ratio placuit: ex quo etiam factum est, vt sæpe a decoro aberret. Nec generosos & præstantes personarum mores & affectus, quemadmodũ Sophocles, feliciter expressit: contra inhonestos, effœminatos, & abiectos videre licet eum summo studio expressisse. Et Sophocles quidem in dicendo superuacaneus atque redundans non est, sed necessaria tantum persequitur: Euripides vero in oratoriis inductionibus frequens. Ille nouorum verborum fabricator, ac sæpenumero ex summa amplitudine in inanem sermonis ostentationem decidens, quasi omnino ad vulgarem humilitatem delabitur: hic neque sublimis est, neque tamen submissus, sed ex vtrisque temperata dictionis mediocritate vtitur,* & fere omnes dicẽdi virtutes Comicorum imitatur. sunt enim sententiis nitidi, perspicui, concisi, magnifici, acres, & ad vitam & ad mores accommodati. Menandri etiam genus quod in actione & materia cernitur, spectandum atque considerandum est.

* Comicorũ vero imitãdæ sunt virtutes dicendi omnes.

DE HISTORICIS.

Herodotus & Thucydides.

Ex iis qui res gestas litterarum monumẽtis mandarunt, Herodotus optime omnium eam partem historiæ quę res continet, elaborauit atq; expressit: ea vero parte quæ elocutionem continet, nonnumquam superior Thucydides, nonnumquam e diuerso Herodotus. Est etiam vbi pares inueniuntur. Accurata enim verborum electione in his sermocinationibus, in quibus ambo tractandis occupantur, vterque suam quandam proprietatem seruat. ceterum perspicuitatis laudem omnes sine controuersia Herodoto deferunt. Ac breuitas quidem familiaris & propria est Thucydidi: euidentia autem & illustratio, vtrique communis. In moribus exprimendis primas fert Herodotus; in affectibus autem, Thucydides. Rursum dictionis elegantia ac magnificentia nihil alter ab altero differt; sed in his & huiusmodi virtutibus ambo excellunt. Viribus, robore, neruis, & orationis grauitate, ac figurarum varietate, Thucydides Herodotum superauit: suauitate vero, ac persuadendi facultate, iucunditate, & sponte nata simplicitate, non elaborata, longe præstare Herodotum inuenimus. atque nullam compositionem & personarum confictionem minus seruauit, quam hanc morum & ingenii simplicitatem.

Philistus & Xenophon.

Nunc de Philisto & Xenophonte dicamus. hic quidem, Herodoti æmulus, & in virtutibus rerum tractandarum & dispositionis fuit, & in moribus sermocinantium imitandis quodammodo similis ac par, quodammodo impar. est enim eloquens, verbis purus, perspicuus ac illustris, in cõpositione dulcis & venustus, ita vt etiam eum in hac parte antecellere videatur. historicarum autem rerum illam sublimitatem atque magnificentiam omnino non est assecutus: quin nec decorum personarum sæpe seruauit, attribuens interdum hominib. indoctis ac barbaris sermones e media philosophia depromptos, & ea forma dictionis vtens quæ palæstrę magis quam pugnæ conueniat. Philistus vero Thucydidem sequitur, moribus exceptis. hic enim, liber est, & animi magnitudinis ac grauitatis plenus: ille, tyrannorum & aliorum cupiditati plus nimio subseruit. Ac primum quidem in eo imitatus est Thucydidem, quod eodem modo quo ille inchoatum atque imperfectum historiæ argumentum relinquit: tum quod collocationis & dispositionis ordinem perturbat, & quod rerum quæ narrantur confusione, historiam difficilem reddit. Thucydidis illud obscurum ac affectatum dictionis genus neglexit: cæterum rotundum, densum, & acre ac contentiosum, summa diligentia expressit: nõ tamen eandem elegantiam, maiestatem, contentionum copiam, pondera, affectus atque figuras. In describendis enim locis, nauali bus pugnis, pedestribus copiis, & constitutionibus vrbium, perexilis est atque depressus, neque oratio rei amplitudini respondet: prudens tamen, & ad* verorum certaminum descriptionem Thucydide longe vtilior.

* ad veras certamina Thucydide magis idoneus, id est ad veras aciarum actiones.

Theopompus.

Theopompus autem Chius, primum quod huius generis historiæ materiam delegerit, imitatione dignus est: deinde propter dispositionis elegantiam. continet enim maximam facilitatem & euidentiam illius scriptio: præterea etiam propter rerum quas tractat, varietatem: quin etiam propter summam in singulis rebus exponendis libertatem. postremo suspiciendus est, quod occultas & abditas, siue gestorum siue dictorum causas silentio non prætereat, sed animum eorum qui vel aliquid dixerunt, vel gesserunt, egregia coniectura sit assecutus. Dicendi eius forma ab Isocratea non discrepat, nisi quod exilis est, & nimis flexibilis: in reliquis omnibus similis eius oratio Isocrateæ. est enim communis, aperta & clara, ampla, grauis, pompæ similis, ad delectationem composita. Vitiosa vero est, cum frequens vocalium collisio, tum de industria in orbem circumductæ circumscriptiones, & similis verborum exitus. Peccauit autem in digressionibus aliis super alias inducendis, quod maxime ad negotiale genus historiæ pertinet. Etenim inepte & intempestiue quædam in his ab eo narrantur: cuiusmodi sunt illa quæ commemorat de Sileno in Macedonia, & de dracone ad triremem nauali pugna contendente.

DE PHILOSOPHIS.

Ex philosophis legendi sunt PYTHAGOREI, non modo grauitatis, morum, præceptionum ac sententiarum causa, sed etiam elocutionis. Magnifica enim & ampla vtuntur oratione, & quæ quodam modo ad poesin accedit. Neque etiam perspicuitatem prætereunt, verum mixto genere dicendi vtuntur. Sequi autem in primis debemus XENOPHONTEM & PLATONEM, tum morum, tum suauitatis, tum magnificentiæ gratia. Neq; ab imitatione excludendus est ARISTOTELES, cum propter summam quam in elocutione adhibet grauitatem & perspicuitatem, tum propter iucunditatem & variam eruditionem rerum, quam vel maxime a viro illo mutuari possumus. Danda etiam est opera, vt in libris discipulorum eius toti & assidui simus. Digni enim sunt quibus non minimum studium & diligentia impendatur. Quoniam igitur de aliorum lectione breuiter & summatim diximus, restat vt dicamus ecquidnã de singulis oratoribus sumere liceat: quod etiam nostro instituto magis necessarium est.

DE ORATORIBVS.

Lysias.

Lysię oratio, si vsum, & id quod necessarium est, spectes, per se sufficit: ab omni siccitate & squalore abhorret: in eloquendo prorsus angusta est, tum etiam compta & vera, atque Atticarum elegantiarum venere conspersa: non tamen perpetuo auget & amplificat; nisi quando scopum sensim & latenter attingit, cum temperata quadam dicendi voluptate: ita vt dum legitur, facilis existimetur; difficilis autem iis qui eum imitari aggrediuntur. Maxime vero in narrationibus excellit. Subtilitate enim ac dictionis tenuitate apertam atque accuratam continet rerum explicationem.

Isocrates.

71 Oratio Isocratis est illa quidem nitida & compta; casta tamen & modesta, ac conuentibus magis quam foro accommodata. Ornatum autem habet summa euidentia temperatum, & apparatum efficientia quadam & vtilitate conditum; non tamen foro & contentionibus accommodata. Cęterum ambitibus dictionem circumscribit, ac omnino mediocre dicendi genus tenuitate quadam emendat, & tenue extollit. Atque potissimum ipsius verborum continuatio & comprehensio obseruanda est, ac totum dicendi genus demonstratiuum.

Lycurgus.

Ipse vero Lycurgus perpetuo increscit & insurgit, distinctus, grauis, in accusatione omnino totus, veri studiosus, atq; libertatis amans: orator tamen nec vrbanus, nec festiuus; sed in necessariis tantum occupatur. Huius vehementia & grauitas potissimum imitanda est.

Demosthenes.

Demosthenis oratio, dictionis vehementia prædita est, remissis affectibus condita, ac verborum electione ornata: dispositione commoda vtitur, continua, & quæ grauitate condita suauitatem habet, quibus vel maximè iudices tenentur.

Æschines.

Æschinis autem oratio remissior est oratione Demosthenis, in verborum delectu magnifica ac vehemens, neque valde ab arte instructa, sed facilitate, quam natura suppeditauit, adiuta. valde illustris est, & grauis: rem auget & dilatat, & acerbitate perstringit. Atque hinc factum est vt legenti primo suauis ac iucunda; diligenter vero examinata, vehemens appareat.

Hyperides.

Hyperides quidem a scopo non aberrat, raro tamen rem amplificat & exaggerat: & verborum constructione Lysiam, calliditate vero omnes superat. Adhæc * a caussæ iudicatione nullo tempore deflectit, sed semper in præcipuis ac necessariis caussæ negotiis insistit: multa prudentia locuples, ac venustate refertus. & quamuis simplex videtur, grauitate tamen non vacat. Huius in narrationibus subtile atque temperatum dicendi genus maxime imitatione exprimendum est: tum spectandæ rationes atq; argumenta, quibus ad caussam accedit.

* a summa iudicii quæstione.

EX

EX OPERE ÆLII DIONYSII HALICARNASSEI, DE ANTIQVIS ORATORIBVS. 94

ISOCRATES ATHENIENSIS:

Hieronymo Wolfio interprete. Auctore damnato sed eius Versione permissa

ISOCRATES Atheniensis, natus est sexta & octogesima Olympiade, prætore Athenis Lysimacho, quinquennio ante Peloponnesiacum bellum: duobus & viginti annis Lysia natu minor. Pater ei Theodorus fuit, vnus de mediocribus ciuibus; qui famulos tibiarum fabros habuit; atque illo quęstu se sustentauit. Honeste autē educatus & institutus a puericia, nihilo deterius quam quisquam Athenienśium: statim cum ad virilem ætatem peruenisset, ad philosophiam adiecit animum. Cum igitur & Prodicum Ceium, & Gorgiam Leontinum, & Tisiam Syracusanū, qui tum sapientiæ nomine in Græcia celeberrimi erant, & (vt quidam scribunt) etiā Theramenem oratorem, quem triginta tyranni occiderūt, quod popularis videretur, audisset: percupidus fuit, cum dicendo, tum agēdo, administrandæ reipublicæ. Sed quia natura aduersabatur, quę instrumenta oratoris præcipua, audaciam & vocis magnitudinem, ei negarat, sine quibus ad populum dici non poterat: consilium illud suum omisit. Quia vero gloriam expetebat, & apud Græcos (vt ipse ait) excellere opinione sapientiæ cupiebat: eo confugit, vt suas cogitationes literis mandaret. Neque vero paruis de rebus, aut de priuatis contractibus verba facere, aut vsitata sophistis cæteris argumenta tractare instituit: sed de rebus Græcorum, regiisq; negociis, vnde sperabat & vrbes florentiores, & homines priuatos virtute ornatiores fore. Nam in oratione Panathenaica, hæc de semetipso scribit. Quum autē confusam dicendi exercitationem a Gorgia & Protagora sophistis accepisset: primus subtilitate differendi & naturæ obscuritate relicta, ad orationes ciuiles se contulit, & in ea facultate constanter elaborauit. cuius, illum esse fructum ait, vt ea eruditi qui sunt, vtilia & deliberent, & dicant, & agant. Clarissimus fuit inter eos qui eodem tempore floruerunt: & adolescentes cum Athenis, tum in reliqua Græcia præstantissimos erudiit. quorum alii in forensibus causis excelluerūt, alii in publicis negociis & administratione reipublicæ: alii res a Barbaris & Græcis communiter gestas, in literas retulerunt. Itaque schola eius veluti coloniis eloquentiæ deducendis, imaginem quandam ciuitatis Athenienśis repræsentabat. Vnde etiam tantas opes adeptus est, quantas eorum nemo qui docenda philosophia rem fecerunt. Obiit prætore Chæronide paucis diebus post prœlium ad Chæroneam commissum. Vixit annos nonaginta octo. ita enim decreuerat, se reipublicę cladibus superesse nolle: cum incertum adhuc esset, quomodo fortunam laturus esset Philippus, suscepto Græciæ principatu. Quæ igitur scripta de eo comperimus, summatim hæc sunt. Dictio vero, qua vsus est, hunc fere characterem habet. Pura est, non minus quam Lysiana, neque vllum temere nomen ponit: summumq; studium habet communis & vsitatissimi sermonis, qui verborum obsoletorum & obscurorū insolentiam fugit: & mediocriter temperata est, & perspicuitatem ac euidentiam eandem habet, morataque est & probabilis. Quod vero ad tropos at-

Natales, præceptores, secta, doctrina, claritas, discipuli, diuitiæ, obitus.

Censura de Isocratica dictione, & eius cum Lysia collatio.

Quibus differat.

tinet, nonnihil a Lysiana distat. Neque enim ita vel rotunda vel densa est, vel ad certamina forensia apposita, sed supina magis atque elumbis, & copiose fusa: neque etiam ita breuis, sed & veluti claudicans, & iusto tardior: (eius rei quæ causa sit, paulo post dicam) neque compositionem præ se fert naturalem illam, & simplicem & acrem, vt Lysiana: sed comparatam magis ad grauitatem fastuosam, & variam; quæ quidem est aliquando quam illa decentior, aliquando affectatior. Hic enim vir ornatum verborum vndique consectatur, & magis in eo elaborat vt eleganter, quam vt simpliciter dicat. Nam & concursus vocalium, vt qui sonorum concentum soluant, & lenitatē pro-
95 nunciationis turbent, cauet: & circuitu ac circulo complecti sententias numeroso prorsus, & a versu parum distanti, conatur: & est ad legendum quam ad dicendum accommodatior. Ac ostentationem quidem in ludorum celebritatibus, & lectionem otiosam, ferunt eius orationes: sed a forensi strepitu, concionumque procellis sunt remotissimæ. In caussa illud est, quod multum in illis acrimoniæ & affectuum esse oportet: id quod periodus minime recipit. Nam & similiter finita, & comparia, & antitheta, & vniuersus talium figurarum mundus, multus apud eum est; auriumque sæpe fastidiis adhęrescit, & structuram orationis turbat. Cum autem tria omnino, Theophrasto auctore, sint, e quibus dictioni granditas, & splendor, & magnificentia quędam accedat: primum delectus verborum, deinde quæ ex illis exsistat concinnitas; postremo figuræ quibus hæc includantur: optimum delectum habet, & verba commodissima ponit: affectate vero coniungit eadem, musicū quendam concentum captans, & figuras adhibet tumidas. Vnde sæpe friget: vel quia figuras illas longius accersit, vel quia rebus nō satis congruentes miscet, vel quia modum excedit. Hæc porro sæpe dictionem illius producunt longius, dum includere periodis omnes sententias, & iisdem figurarum formis complecti periodos conatur, perpetuoque concinnitatem numerorum captat. Nec enim omnia recipiunt vel eandem longitudinem, vel similes figuras, vel pares numeros. Quare fieri non potest, quin explendi gratia voces inculcet, quarum nullus est vsus; & longius quam expedit, orationem extendat. Neque vero sic hæc accipi debent, quasi perpetua illi esse dicam. non ita insanio. nam interdum & simpliciter vocabula iungit, & comprehensionem egregie soluit: & operosas figuras ac tumidas fugit; idque in suasionibus & forensibus orationibus potissimum. Sed quia plerumque numeris seruit, & circulo periodi, atque elocutionis elegantiam in redundantia quadam ponit: generalius hæc de eo pronunciaui. His igitur aio dictionem Isocraticam a Lysiaca vinci; nec parem etiam suauitatem habere. Floridus certe quidem est, vt siquis alius, Isocrates, & voluptatis illecebris auditores demulcet. non eadem tamen est in eo venustas: & (quantum ad hanc quidem virtutem attinet) tanto est illo inferior, quantum naturali corporum pulchritu-
40 dini asciticii ornatus cedunt. Naturalis enim est in Lysiana dictione suauitas; affectata, in Isocratea. Et his virtutibus mea quidem sententia, vincitur a Lysia: contra vincit eundem his quas iam dicemus. Sublimior est illo in elocutione, & longe magnificentior, maiestateque plenior. Admirabilis enim est & magna Isocrateæ structuræ sublimitas, heroicæ quam humanæ naturæ propior. Quare si quis grauitate, & amplitudine, & maiestate, Isocratis eloquentiam, Polycleti & Phidiæ operibus contulerit, is a scopo

Isocraticæ figuræ.

aberrasse

aberrasse mihi non videbitur; Lysianam vero, Calamidis & Callimachi, ob subtilitatem & elegantiam. Quemadmodum enim eorum hi feliciores aliis sunt in minoribus & humanis operibus, illi in maioribus ac diuinis: sic & oratorum alter in paruis dexterior est, alter in magnis excellentior: siue natura ipsa magnanimus, siue de industria quouis modo grauitatem captans & admirabilitatem. Atque hęc de dictione oratoris. Quod autem ad exquisitionem rerum & sententiarum attinet, alias par est Lysiæ, alias eo præstantior. Argumentorum quidem inuentio singulis rebus accommodata, multa est & densa, nihiloque Lysiana inferior: iudicium item a magno ingenio profectum. Dispositio vero & distributiones rerum, & singulorum epicherematum expolita tractatio, & orationis singulari varietate, & nouis accessionibus, ad leuandum similitudinis fastidium, distinctio, & siquæ sunt aliæ virtutes in tractatione rerum: hæc apud Isocratem longe maiora sunt, & meliora omnia. Pręcipuam vero laudem meretur ob institutum orationum, in quibus elaborauit, & propter argumentorū honestatem & elegantiam, quæ tractanda suscepit. Hæc enim studiosos eius non eloquentia tantum augere, sed ad morum etiam honestatem instituere, & gubernandę tum familiæ, tum ciuitati, tum toti Græciæ, idoneos possint reddere. Nam præstantissima præcepta virtutis in orationibus Isocratis inueniuntur. Ac mea quidem sententia, qui non partem aliquam ciuilis facultatis, sed rationem gerendæ reipublicę vniuersam complecti animo volet, is hunc oratorem nocturna diurnaque manu versare debebit. Quodsi quis veram philosophiam 96
amplectitur, sola contemplatione rerum haud contentus, sed actione virtutis etiam occupatus, nec suis commodis metitur omnia, sed multis prodesse studet: huic ego auctor ero, vt oratoris huius imitetur institutum. Quis enim non amore complecteretur & rempublicam & populum: aut quis honestati & iis virtutibus quæ in magistratu, bonisque ciuibus requiruntur, non studeret, lecto eius Panegyrico? Nam ibi maiorum virtutes commemorans, eos qui a dominatu Barbarorum Græciam liberarint, non egregios
30 tantum bellatores fuisse dicit, sed animis & moribus etiam generosis præditos, & gloriæ cupidos & modestos: qui quidem rem publicam diligentius curarent, quam priuatam; aliena minus concupiscerent quam ea quæ fieri non possent; felicitatem non in opulentia, sed in honesta fama sitam esse iudicarent: existimantes, se liberis magnas diuitias & non inuidiosas relicturos, si honorem eis popularem reliquissent: honestam porro mortem inglorię vitę præferendam ducerent, non in eo elaborantes, vt pręclaras & accuratas leges haberent, sed vt ea esset in quotidianę vitæ consuetudine ciuium moderatio, quæ a patriis institutis nequaquam recederet, tam honeste & ciuiliter inuicem affecti, vt inter sese quasi per factiones certarent, quinam
40 melius de republica mereri possent, non qui oppressis aduersariis, ipsi reliquis imperarent; eademque vtentes animi propensione erga Græciam quoque officiis ciuitates adiungerent, & persuasione beneficiorum potius, quam armorum coactione in fide retinerent: ita veraces, vt eorum simplex oratio minus in dubium vocaretur, quam nunc iurisiurandi religio: itáque constantes, vt pacta & fœdera vltro seruarent diligentius, quam si constricti necessitate tenerentur: non alia in imbecilliores decernentes, quam in se a po-

Cōparatio rhetorū ad statuarios, & transitio ab elocutione ad inuentionē, iudicium, & dispositionē.

Isocratem argumentorum honestate præferendum esse omnibus, exemplis probat.

Panegyricus.

tentioribus ſtatui vellent, & ſic perſuaſum haberent, ſe priuatim quidem ſuas tenere ciuitates, ſed in Græcia, tamquam communi patria, habitare. Quis vero vir magnus & iuſti exercitus imperator, ea non magni faciat quæ ad Philippum Macedonem ſcripſit? cum ducis, præſertim tanta poteſtate præditi, officium eſſe dicit, vrbes diſſidentes reconciliare, & non inter eas ſeditionem ac diſcordiam concitare; Græciam e parua magnam reddere, deſpectoque minutarum rerum ſtudio, ea ſuſcipere quibus & feliciter confectis, omnium ducum clariſſimus futurus ſit; & infectis, ſaltem Græcorum beneuolentiam conſecuturus: cuius qui ſint facti compotes, longe lateque præclariores habeantur iis qui magnas vrbes euertant, multaſq; nationes ſubigant. Præterea hortatur, vt Herculis inſtitutum ac cęterorum principum, qui cum Græcis aduerſus barbaros militarunt, imitetur: & iis, ait, qui præſtent reliquis, magnas eſſe res ſuſcipiendas, eaſque fortiter ac ſtrenue conficiendas: cogitantibus, nos, cum mortale corpus habeamus, fieri virtute immortales. Nam eos qui aliorum bonorum inſatiabili cupiditate teneantur, inuiſos eſſe: contra, honoris ſubinde augendi ſtudioſos commendari: & quibus rebus plerique gaudeant, vt opibus, vt imperio, vt potentia, iis ſæpenumero etiam hoſtes potiri; virtutis autem & popularis beneuolentiæ, domeſticos cuiuſque hęredes eſſe. Omnino enim neceſſe eſt, principes qui hæc legunt, & maiores capere animos, & vehementiore ſtudio virtutis inflammari.

Oratio Philippica.

Quis vero vehementius ad colendam iuſtitiam & pietatem, cum ſingulos priuatim, tum publice totas ciuitates adhortari queat, quam ſcripta de Pace oratio? quæ ſuadet Athenienſibus, ne appetant aliena, ſed vt ſuo contenti ſint, paruis oppidis tamquam fundis ſuis parcant; ac ſocios in officio, beneuolentia & beneficiis, non vi & neceſſitate coactos, contineant: vtque e maioribus imitentur non eos qui ante bellum Decelicum, propemodum ciuitatem euertiſſent; ſed illos qui ante bellum Perſicum, perpetuum virtutis ſtudium habuerunt. Oſtendit etiam, non multitudine triremium, aut imperio per vim in Græcos exercendo, rempublicam augeri; ſed iuſtis potius actionibus, iniuriiſque prohibendis. Beneuolentiam item Græcorum, quam ad beate viuendum plurimum conferre exiſtimat, ciuitati vt concilient, in primis hortatur, & vt ad bellum quidem parati ſint & inſtructi, ſed pacis ita ſtudioſi, vt neminem vllis iniuriis afficiant: ac docet, neque ad parandas opes, neque ad gloriam, neque denique ad felicitatem quidquam tantum conferre, quantum virtutem & eius partes. Eos autem qui aliter ſentiunt, reprehendit, quod exiſtiment, iniuſtitiam quidem callidam eſſe, & ad quotidianam vitam vtilem; iuſtitiam vero incommodam eſſe, & aliis quam iis penes quos eſt, vtiliorem. Ego quidem haud ſcio an quiſquam orationes vel meliores vel veriores, vel magis philoſophiæ conſentaneas habere queat.

Socialis, ſiue De pace, oratio.

Areopagiticus.

Quis porro lecta oratione Areopagitica, non modeſtior fieret? aut quis inſtitutum oratoris non laudet? qui apud Athenienſes de reipublicæ forma diſputare non dubitarit, ac auctor eſſe vt ea Democratia, quæ tum erat, tamquam ciuitati pernicioſa, mutaretur. qua de re popularium magiſtratuum nemo referre inſtituebat. Videbat enim ita prolapſam eſſe diſciplinam ciuitatis, vt iam nec a magiſtratibus homines priuati coherceri poſſent, ſed vnuſquiſque cum diceret, tum faceret, quidquid collibitum eſſet,

eſſet, ac omnes importunam confidentiam, libertatem popularem exiſtimarent. Suadet igitur, vt a Solone & Cliſthene conſtituta reſpublica reuocetur. cuius naturam & inſtituta recenſens, ait: Illa ætate grauius exiſtimatum eſſe, natu maioribus dicendo aduerſari, quam aciem ſoluere: Democratiam eos iudicaſſe, non in petulantia, ſed in modeſtia conſiſtere: Libertatem poſuiſſe non in contemptu magiſtratuum, ſed in imperatis faciendis: Poteſtatem flagitioſo nemini dediſſe, ſed ſpectatiſſimis viris magiſtratus mandaſſe; quod exiſtimarent, tales fore cæteros ciues, quales eſſent gubernatores ciuitatis: Tantum vero abfuiſſe vt peculatu rem familiarem amplificarent, vt ſuas opes in reipublicæ vtilitatem effunderent: Præterea, patribus maiori curæ fuiſſe filios iam viros, quam pueros, quod illorum modeſtiam plus prodeſſe reipublicæ quam puerilem inſtitutionem, & recta ſtudia legum accuratæ conſtitutioni præſtare cenſerent: exquirentes, non quibus ſuppliciis delinquentes cohercerent, ſed qua diſciplina cauerent nequid pœna dignum ab vllo committeretur: ac patriam quidem exiſtimantes auctoritate magna florere, priuatis autem hominibus licere nihil, quod legibus interdictum eſſet, oportere; ſed eis & pericula ſubeunda, & res aduerſas infractis animis eſſe perferendas. Quis vero vel ciuitati vel viris facilius perſuaderet hoc oratore, cum multis aliis in locis, tum in oratione Laconica, quæ ARCHIDAMVS inſcribitur? & illud argumentum continet, neque Meſſenam Bœotiis tradendam, nec hoſtium imperata eſſe facienda. Nam aduerſo marte pugnarant Lacedæmonii & ad Leuctra, & deinde multis aliis prœliis: ac Thebanorum quidem opes florebant, & ad imperii magnitudinem proceſſerant: Spartanorum autem res afflictæ erant, & a dignitate veteris principatus degenerarant. Tandem igitur ciuitas, vt pacem impetraret, deliberabat, eſſetne agro Meſſenio cedendum. nam hæc ei neceſſitas a Bœotiis imponebatur. Cum igitur videret Iſocrates, eam indigna facturam eſſe ſuis maioribus, Archidamo, qui quidem adoleſcens, necdum regno potitus erat, ſed magnam tamen ſpem habebat, eum honoris gradum aſſequendi, hanc orationem compoſuit: cuius initio commemorat, iure Meſſenam tenere Lacedæmonios, tum a Creſphontæ liberis regno pulſis traditam, tum oraculo Delphico confirmatam, quo iuſſi fuerint & vrbem accipere, & affectis iniuria opitulari; tum belli iure, & diuturnitate temporis conſtabilita poſſeſſione. Docet etiam non Meſſeniis, qui nulli iam eſſent, ſed ſeruis & mancipiis, (quos Helotas vocant) id oppidum vt portum & receptaculum, tradituros. Enumerat & pericula, quæ maiores eorum imperii cauſſa adierint: & qua ſint apud Græcos exiſtimatione, commonefacit: hortaturque ne fracti rebus aduerſis, animos abiiciant, ſed potius ſpe fortunæ melioris erigantur, & cogitent, multos Thebanis potentiores, ab imbecillioribus eſſe victos: multos cinctos obſidionibus, & grauioribus malis, quam Spartanos, conflictantes, eos a quibus oppugnarentur, deleuiſſe. Adducit exemplum ciuitatis Athenienſium, quæ rebus florentiſſimis euerſa, extrema quæque perpeſſa fuerit, ne audiens eſſet dicto barbarorum. Monet vt præſentia perferant, & de futuris bene ſperent: cum tales calamitates a ciuitatib. emendari ſciant, prudenti conſtitutione reipublicę &

Archidamo ad Lacedæmonios ſcripta oratio.

peritia rei militaris: quibus rebus Sparta reliquas vrbes ſuperet. Cenſet iis po-
98 tius cum quibus bene agatur, quam ipſis rebus ſuis aduerſis, pacem expeten-
dam eſſe, cum res nouas molientibus ſpes fortunę melioris propoſita ſit. ſi
enim belli diſcrimen ſubeant, partas opes ab eis poſſe conſeruari. Præterea
multis aliis præclaris operibus commemoratis, quæ clariſſimi ex illis publice
priuatimque in bellis ediderint, colligit quantum dedecus ſuſcepturi, & in
quantum apud Græcos crimen venturi ſint. ſin arma ceperint, eis ab omni
parte auxilia præſto eſſe futura, a diis immortalibus, a ſociis, ab vniuerſis ho-
minibus, qui potentiæ Thebanorum incrementis inuideant. Deniq;, oſten-
ſa confuſione & tumultibus, quibus vrbes Græcæ, Bœotiis rerum potienti- 10
bus, agitentur: vt nihil horum eueniat, nec vlla ſpes incolumitatis alia relin-
quatur: vrbem eos deſerere iubet, docens, vxores & liberos, cęteramque tur-
bam in Siciliam & Italiam, & reliqua loca eis amica, mitti; ipſos vero caſtello
aliquo munitiſſimo, & ad gerendum bellum commodiſſimo occupato, ho-
ſtes ſummis viribus terra marique perſequi oportere. Nullum enim exerci-
tum auſurum eſſe collatis ſignis, cum viris Græciæ bellicoſiſſimis, qui vitam
viliſſimam cenſeant, & quibus iuſta ira & cauſſa honeſtiſſima eam neceſſita-
tem impoſuerit, dimicare. Hæc ego non tam Lacedæmoniis, quam aliis
quoque Græcis, atque adeo hominibus vniuerſis, eum ſuadere dixerim, lon-
ge melius quam omnes philoſophos, qui ſummum vitæ bonum in virtute & 20
honeſtate ponunt. Quamuis autem illius multas etiam alias orationes re-
Aliarũ ora-tionum ca-pita. cenſere poſſem, ad ciuitates, ad principes, ad priuatos homines ſcriptas,
quarum aliis populos ad vitam modeſte agendam hortatur, aliis principes
ad moderationem & legitimum imperium inſtituit, aliis priuatorum ho-
minum vitam modeſtiorem efficit, præcipiendo quid ſingulis faciendum
ſit: veritus ne prolixitate orationis modum excedam, his omiſſis, vt ea quæ
ſupra diximus facilius intelligantur, & diſcrimen quod eſt inter Iſocratem &
Lyſiam rectius perſpiciatur, virtutibus eorum breuius comprehenſis, ad
Capita com parationis inter Iſocra-tem & Lyſiã. exempla tranſibo. Primam igitur orationis virtutem eſſe dixi, puram elo-
cutionem: in qua differentiam vllam apud neutrum inuenio. Deinde, di- 30
ligentem obſeruationem ſermonis tunc vſitati: hanc etiam ſimilem apud
vtrumque video. Poſthæc, propriis & receptis & communibus verbis ambos
eſſe vſos, animaduerti: Iſocratis autem dictionem tantiſper progreſſam eſſe
vſurpatione troporum, vt ne moleſtiam pareret. Perſpicuitatem & euiden-
tiam tenere vtrumque pronunciaui: breuitate ſententiarum Lyſiam feli-
ciorem eſſe, amplificationes ſuccedere melius Iſocrati, duxi: ſententiis in
compendium contrahendis, & rotunde efferendis, Lyſiam vt ad vera cer-
tamina idoneum, approbaui. In moribus exprimendis vtrumque dextrum
reperi: ſed gratiæ & iucunditatis, citra controuerſiam primas Lyſiæ de-
tuli. Heroica magnificentia apud Iſocratem reperitur: probabilitate & de- 40
coro neuter mihi deſtitui viſus. In compoſitione verborum Lyſiam ſim-
pliciorem, curioſiorem Iſocratem iudico: & alterum inſtar docti picto-
ris aut ſtatuarii, veritatem artificioſius exprimere, alterum in confir-
mando, & exornando, veluti pugilem robuſtiorem eſſe. Hæc ſunt quæ
de dictione vtriuſque dixerim. Iam cum in res ipſas inquirerem, in-
uentionem apud vtroſque admirabilem deprehendi, atque etiam iudi-
cium.

cium. Collocatione autem enthymematum, & diſtributionibus epicherema-
tum, & cuiuſque generis expolitione, & aliis vniuerſis quæ in rerum tra-
ctatione conſiderantur, longe duco Lyſiæ Iſocratem antecellere: Splendo-
re quidem argumentorum, & philoſophico inſtituto, tantum illi præſtare,
quantum puero virum, vt Plato dixit, & (ſi vera dicenda ſunt) cæteris ora-
toribus omnibus, quicumque in hoc doctrinæ genere dextre ac erudite ver-
ſati ſunt. Rotundum autem periodorum ductum, & iuueniles dictionis con- Elocutionis Iſocraticæ reprehenſio.
formationes, non probaui. Seruit enim ſæpe ſententia dictionis numero:
nec tam habetur ab eo veritatis, quam elegantiæ ratio. Rectiſſime autem
10 faciunt, qui in orationis ciuili & ad victoriam comparato genere, proxime
naturam ſequuntur. Sic autem natura fert, vt dictio ſententias ſequatur, non
vt ſententiæ dictionem. Conſiliario certe de bello & pace diſſerenti, & ho-
mini priuato apud iudices capitis cauſſam dicenti, venuſta iſta, & theatrica
& iuuenilia, equidem non video quid afferre poſſint vtilitatis: immo vero
poſſe fieri ſcio etiam pernicioſa. Omnes enim in re ſeria verborum deliciæ, 99
etiam non ineptæ, intempeſtiuæ ſunt, & commiſerationi plurimum aduer-
ſantur. Neque vero, me dius fidius, primus ego hæc dico; ſed & veterum
complures idem hoc de eo ſenſerunt. Nam Philonicus dialecticus, cum re- Iudicia Phi-lonici dialec-tici, & Hie-ronymi philo-ſophi.
liquum dictionis eius apparatum probet, nouitatis affectationem hanc &
20 tumorem reprehendit: eumque pictori comparat, qui veſtibus & geſtibus
iiſdem picturas omnes exornet. In omnibus certe orationibus eius, eoſ-
dem tropos dictionis (inquit) inueni. Itaque cum in multis ſingula artifi-
cioſe perficit, in toto prorſus indecorus videtur, propterea quod propoſitis
rebus non congruenter dicit. Hieronymus vero philoſophus ait, orationes e-
ius eleganter quidem legi poſſe; ſed in concione, altiore & contentiore vo-
ce, & (hac quidem ſtructura) cum actione decenti pronunciari poſſe nequa-
quam. Nec enim admittere (id quod maximum ſit, & ad permouendum po-
pulum aptiſſimum) affectuum vehementiam, & viuum quendam vigo-
rem, cum ipſe lenitati perpetuo ſeruiat: temperationem vero & varietatem,
30 cum intentione & remiſſione, tum interpoſitis acrioribus affectibus di-
ſtinctam, tranſilierit. Denique pueri lectoris vocem ita eum repræſentare di-
cit, vt neque contentionem, neque affectum, neque actionem ferre poſſit.
Multi etiam alii hæc & his ſimilia dixerunt, de quibus mihi nihil neceſſe eſt
ſcribere. Nam ſi ipſa Iſocratis dictio prolata fuerit, euidenter & periodorum Figurę Iſo-craticæ.
rhythmus, vndique concinnitatem conſectans, & iuuenile quoddam figu-
rarum ſtudium, quod in contentione contrariorum conteritur, & in com-
paribus & ſimiliter finitis, perſpicietur. Neque ego figurarum genus i-
pſum reprehendo, quo multi cum rerum geſtarum ſcriptores, tum ora-
tores vſi, orationem tamquam floſculis ornare voluerunt; ſed earum rerum
40 redundantiam. Quod enim hoc & ſine modo fiat, & intempeſtiue, auribus Hęc de figu-ris Iſocrati-cis e Græco rectius iudi-cãtur, noſtra enim interpretatio ſen-ſũ præcipue ſpectat, de verbis ac ſyl-labis annu-merandis non perinde ſollicita.
faſtidium quoddam inde oboriri dico. In Panegyrica certe, celeberrima il-
la oratione, multus eſt in figuris huiuſmodi: *Et plurima beneficia contuliſſe, & laudes maximas meruiſſe*. Hîc enim non tantum membrum membro
reſpondet, ſed etiam verba verbis, videlicet, *Plurima*, & *Maxima*; *Beneficia*, & *Laudes*; *Contuliſſe* & *Meruiſſe*. Et rurſus: *Neque fruebantur vt propriis, ne-gligebant vt aliena*. Secundum enim membrum, compar eſt priori, & vocabu-
la, *Fruebantur* & *Negligebant*, *Propriis* & *Aliena*, opponuntur. quibus adiicit:

Sed curabant tamquam propria, ita vero abſtinebant, vt abſtinere decet prorſus alienis. Rurſus enim etiam hic oppoſita ſunt, *Curabant* & *Abſtinebant*, *Propria* & *Prorſus alienis*. Ac ne his quidē eſt cōtentus, ſed in ea periodo quę ſequitur, rurſum cōuertuntur, hoc, *Et ipſe maxime celebrabitur*: & quod mox infertur, *Liberis maximam gloriam relinquet*. Cumque poſuiſſet, *Neq; alter alterius confidentiam mirabantur*, ſubiungit, *Neque audaciam contra ſemetipſos exercebant*. nulloque plane interuallo interpoſito, infert, *Sed grauius exiſtimabant eſſe, male a ciuibus audire, quam honeſte pro patria oppetere*. Denuo igitur inter ſe conuertuntur, *Honeſte* & *Male*: item, *Audire* & *Oppetere*, comparia ſunt. Si hactenus ſibi indulſiſſet, ferri poſſet: ſed non deſinet. Rurſum enim in ſequēte periodo ponit, *Bonis viris nihil opus eſſe multis ſcriptis, ſed paucis ſignis, vt de rebus publicis priuatiſq; conſentiant*. Comparia ſunt, *Scriptis* & *Signis*: *Multis* vero & *Paucis*, item *Publicis* & *Priuatis*, contrapoſita. Poſtea, tamquam nihil tale dixerit, denſis comparibus, tamquam fluctibus obruet, inferens mox, *Aliorum res adminiſtrabant, curando, & non exagitando Græcos; exiſtimantes, imperādum illis eſſe, non inſultandum illis eſſe; & duces potius cupientes, quam domini appellari; & ſeruatores, non euerſores vocari; benefaciendo ciuitates allicientes, non vi euerſas ſubigentes; verbis fide maiore dignis vtentes quam nunc iureiurando, in fœdere tamquam in neceſſitate manendum eſſe ſtatuentes*. Sed quorſum attinet ſingulis percenſendis immorari? Nam tota fere oratio talibus ab eo figuris, quaſi calamiſtris inuſta eſt. Verum orationes, quas ſub vitæ finē ſcripſit, minus ſunt iuueniles, vt quas ipſa ſcilicet ætas prudentius informarit atque perfecerit. Ac de his quidem hæc dixiſſe ſufficiat. Nunc tempeſtiuū fuerit exempla proferre, vnde, quæ vis & facultas oratoris ſit, appareat. Nullo autem modo fieri poteſt, vt omnia genera quæſtionū, & omnes formæ orationum, paucis explicentur. Vnam tamen concionem aſſumpſiſſe, & vnam forenſem orationem, ſatis fuerit. Oratio igitur de Pace ſuaſionem continet: qua hortatur Athenienſes, vt compoſito bello ſociali, quod contra eos geſſere Chii & Rhodii, & horum ſocii, miſſam faciant auaritiam, & terræ mariſq; imperium affectare deſinant: ac docet, iuſtitiam non tantum meliorem eſſe iniuria, ſed etiam vtiliorem. Ineſt autem etiam in hac ductus ſupinus & extenſus, & periodorum venuſtas. figuræ vero ad oſtentationem comparatæ, parcius inſertæ ſunt. Hæc igitur negligere lectores debent, & non magno ſtudio digna ducere, vt initio dicebam: cętera vero diligenter animaduertenda ſunt. Hoc autem eſt principium orationis: *Solent omnes qui ex hoc loco verba faciunt, ea dicere maxime eſſe momenti, & reipublicæ plurimum intereſſe, de quibus ipſi conſilia daturi ſint. Verum ſi vllis aliis negociis tale conuenit exordiū, eo nobis in his quoq; negociis vtendum eſſe cenſeo. Nam in hoc conuentu de pace & bello deliberatur: quæ duæ res maximas in vita mortalium vires habent, aliiſque feliciores neceſſario reddunt eos a quibus prudenter adminiſtrantur. Ac magnitudo rerum propter quas conuenimus, tanta eſt: vos autem non ſimili ſtudio omnium orationes audire video, ſed aliis auſcultare, aliorum ne vocem quidem tolerare. id quod equidem nihil miror. Nam ſuperiori etiam tempore, ſoliti fuiſtis cæteros omnes eiicere, præter eos qui veſtris cupiditatibus aſſentarentur. in quo certe reprehendendi eſtis. Nam cum multas & magnas familias ab aſſentatoribus funditus euerſas eſſe ſciatis, & illa præditos arte priuatim oderitis, publice non eodem animo erga illos affecti eſtis: ſed cum eos qui adulatores admittunt, eorumq; conſuetudine delectantur, accuſetis, vos ipſi plus illis*

Orationes canescentes meliores.

Argumentū orationis de Pace, & ſpecimen ſuaſionis.

illis creditis quam reliquis ciuibus. eaque re effeciſtis, vt oratores, non quæ ſint e republica, meditentur, ſed orationes vobis gratas excogitent: qualium habendarum cauſa multitudo eorum etiam nunc confluxit. Omnibus enim perſpicuum fuit, vos iis delectari magis, qui ad bellum adhortentur, quam his qui pacem ſuadeant. Nam illi quidem ſpem nobis faciunt & poſſeſſionum, quæ ſunt in vrbibus illis, recipiendarum, & veteris potentiæ recuperandæ: hi vero, tale nihil oſtentant, ſed quieſcendum eſſe dicunt; neque res magnas per iniuriam appetendas, ſed in pari & æquo iure acquieſcendum: quo maximæ hominum parti factu nihil eſt difficilius. Sic enim ſperique pendemus, & ita inſatiabili cupiditate rerum, quæ aliquam vel iniuſti lucri ſpeciem habent, tenemur, vt ne locupletiſſimi quidem rē ſua familiari contenti viuant, ſed in appetitione maiorum copiarum, etiam quas habent opes, in diſcrimen adducant. Quare prouidendum eſt ne in ſimilem nos quoque amentiam incidamus. Nimis enim mihi quidam ad bellum videntur eſſe incitati, nō quaſi plebeius aliquis conſuluiſſet, ſed tamquam dii immortales proſperrima quæque nobis, & facilem hoſtium victoriam promiſiſſent. Eſt autem prudentium hominum, de his quæ comperta habent, non deliberare, (ſuperuacaneum enim fuerit) ſed quæ decreuerunt, maturare. Quibus autem de rebus conſultant, eas non exploratas ſibi eſſe putare, ſed coniectura quidem vti, & in fortunæ arbitrio euentum eſſe poſitum, exiſtimare debēt. Quorum vos neutrum facitis, ſed in maxima verſamini perturbatione. Nam ita quidem conueniſtis, quaſi ex omnibus ſententiis id ſit eligendum, quod maxime conducat: ita vero non niſi eos qui grata & iucunda vobis dicunt, audire vultis, quaſi iam noueritis quid factu ſit optimum. Enimuero decebat, ſi omnino quæreretis quid e republica eſſet, eos audire ſtudioſius qui veſtris ſententiis aduerſantur, quam illos qui aſſentantur omnia. Nec enim ignoratis, ab his qui ea quæ vos vultis, dicunt, facile vos poſſe decipi. Nam ad voluptatem audientis inſtituta oratio, iudicio veluti caliginem offundit, quo minus id quod vtile eſt perſpiciatur. id quod ab his qui veſtrum fauorem non aucupantur, metuendum non eſt. Nec enim vnquam a ſententia vos deducent, niſi, quid expediat, euidentiſſime demonſtrarint. Prætereа qui fieri poteſt, vt vlli vel de præteritis recte iudicent, vel de futuris prudenter deliberent, niſi & contrarias inter ſe rationes contulerint, & æquos vtriſque auditores ſe præbuerint? Equidem 101
miror, neque ſenes adhuc meminiſſe, nec adoleſcentes e quoquam audiuiſſe, per eos qui pacem retinendam cenſuerunt, nihil vnquam nobis accidiſſe mali; eos autem qui bella temere ſuſceperunt, nos in multas iam & magnas clades cōieciſſe. Quæ nos minime in memoriam reuocamus: ſed cum rebus noſtris ea ratione haud conſulatur, tamen & claſſem in mare deducere, & tributa conferre, & auxiliari, & bella inferre quibuſuis parati ſumus, quaſi alienæ vrbis periculo dimicemus. Quarum rerū cauſa hæc eſt, quod, cum reſpublica non minori curæ vobis eſſe debeat quā priuata, vos erga illam non eodem modo affecti eſtis. Nam veſtris quidem de rebus deliberantes, in cōſilium adhibetis eos qui prudentia vobis antecellunt: cum autem de republica conueniſtis, his quidem diffiditis & inuidetis, improbiſſimos vero eorum qui ſuggeſtum cōſcendunt, laudatis, & populariores eſſe ducitis ebrios quam ſobrios, & amentes quā cordatos, & eos qui publicam pecuniam diſtribuunt, quam hos qui de ſua re familiari munera vobis obeunt. Quare mirum eſt, quemquam eſſe qui ſperet, dum hi conſultores audiuntur, melius actum iri cum republica. Ego vero quam arduum ſit aduerſari veſtris cupiditatibus, equidem non ignoro; & cum popularis reſpublica ſit, non eſſe libertatem, niſi hic, ſtolidiſſimo cuique, & veſtri contemptori; in theatro, comœdiarum actoribus. idque omnium acerbiſſimum eſt, in maiore apud vos eſſe gratia,

qui delicta vrbis nostræ foras ad alios Græcos efferunt, quam eos qui de vobis bene merentur; his vero qui castigant & monent, ita infensos & iniquos esse vos, quasi cõtra rempublicam fecissent. Quamuis igitur hæc ita sint, non tamen ab instituto meo recedam. Non enim huc prodii gratificandi gratia, aut magistratus ambiendi caussa; sed vt ea quæ sentio, dicerem: primum de his de quibus referunt Consules, postea de cæteris etiam reipublicæ negociis. Nec enim vlla erit decretæ pacis vtilitas, nisi reliquis etiam rebus recte consuluerimus. Pacem igitur esse faciendam censeo, non modo cum Chiis & Rhodiis, & Byzantiis & Cois, sed cum hominibus vniuersis: & pactionibus vtendum, non his quas nunc quidam scripserunt, sed illis quæ cum rege Persarum & Lacedæmoniis intercesserunt: quæ Græcos iubent esse liberos, & præsidia ex alienis vrbibus educi, & suam quosque ciuitatem tenere. quibus neque iustiores inueniemus, nec vrbi nostræ vtiliores. Hæc præfatus, & sic auditorum animis ad ea quæ sequuntur, commode præparatis, pulcherrimaq; iustitię laude inserta, & illo statu rerum vituperato, subiicit collationem hominum suæ ætatis cum maioribus, ad hunc modum: *Hæc eo præfatus sum, quod de cæteris sine omni dissimulatione, & prorsus aperte apud vos dicere decreui. Quis enim obsecro est, qui peregre adueniens, nostrique erroris expers adhuc, si his rebus de improuiso interueniat, non delirare nos & insanire arbitretur? Qui cum res a maioribus præclare gestas laudi nobis ducamus, & rempublicam nostram eo nomine celebrandã existimemus, tantum abest vt eos vlla ex parte imitemur, vt plane contraria faciamus. Nam illi quidem pro Græcis contra Barbaros pugnare non destiterunt: nos vero eos qui in Asia victũ quærebant, huc retractos, contra Græcos duximus. Illis, dum Græcis vrbib. libertatem restituunt, dum opem ferunt, principatus Græciæ delatus fuit: nos, qui easdẽ seruitute premimus, qui plane diuersum agimus, indignamur eundem nobis honorem non haberi? cum inter dicta factaq; nostra & illorum tantum interfit, vt ipsi pro conseruandis Græcis.* Et aliquanto post: *Easdem ita contemnimus, vt, cum pœna capitis in eum sancita sit (ex vno enim etiam cætera iudicabitis) qui sit ambitus conuictus, eos qui palam id faciunt, imperatores deliganus; & quo quisque plures ciues corruperit, eo rebus a nobis maiorib. præficiatur. Præterea cum de reip. forma non minus solliciti simus, quam de salute totius ciuitatis, nec ignoremus popularem statum tranquillis & pacatis rebus crescere & confirmari, bellis vero iam bis sublatum esse, pacis studiosos, quasi qui omnia ad paucorum arbitrium reuocare*
102 *conentur, odimus; qui autem bella concitant, hos demum & populares & beneuolos esse putamus. Cum eloquentissimi simus, & rerum gerendarum peritissimi; ea temeritate sumus, vt eadem die, de rebus iisdem, non eadem decernamus; sed quæ domo egressi damnabamus, illa ipsa in concione suffragiis nostris comprobemus; & paulo post domum regressi, quæ hic decreta sunt, denuo cauillemur. Cum nos Græcorum sapientissimos esse profiteamur, ab eorum consiliis pendemus quos nemo est qui non aspernetur, & summæ rerum omnium illos ipsos præficimus, quibus nemo priuatim quidquam commiserit.* Talis igitur hic vir in suasionibus est. In forensib. autem, cætera quidem valde accuratus & ingenuus, & Lysiæ characteri proximus; in compositione tamen, molle illud & elegans minus habet ille quidem quam in aliis, sed habet tamen. Nemo autẽ me illud ignorare putet, vel quod Aphareus priuignus, & adoptiuus filius Isocratis, in oratione de Antidosi cõtra Megaclidem contendit, nullum argumentum forense a patre scriptũ esse: neque illud etiam, quod fasciculos permultos iudicialium orationum Isocratis circumferri dicit a bibliopolis Aristoteles. Etsi enim hæc ab illis viris dici scio,

Transitio ad forense exẽplum ex oratione Trapezitica.

scio, tamen neque Aristoteli credo, qui huic viro sordium maculam aspergere vult, neque propterea tamen Aphareo, honestam orationem fingenti, assentior: sed idoneum veritatis approbatorem ratus Atheniensem Cephisodorum, qui & familiariter cum Isocrate vixit, & auditor eius maxime germanus fuit, & præceptoris aduersus Aristotelis criminationes defensionem illam prorsus admirabilem edidit; credo virum hunc scripsisse nonnullas orationes quæ in iudiciis dicerentur, non multas tamen: & exemplo vtor vna ex illis (plures enim proferre, temporis angustia non patitur) quæ Trapezitica inscribitur, quam hospiti cuidam contra Pasionem mensarium scripsit. Est
10 autem huiusmodi oratio: *Magna mea res agitur, iudices. Nec enim tantum de pecunia magna in discrimen venio, sed existimatio quoque mea, quam ego plurimi facio, agitur, ne aliena iniuste concupiscere videar. Satis enim opum, etiam his fraudato, mihi relinquetur. Sed si absque iusta caussa tantam pecuniam petere videbor, ea res perpetuæ mihi infamiæ fuerit. Est autem, iudices, incommodissimum, in tales aduersarios incidere. Nam quidquid cum mensariis agitur, fit sine testibus. quodsi quis ab istis circumuentus est, aduersus eos ius experiri cogitur, qui & amicorũ præsidia habent, & multas pecunias tractant, & propter artem fide digni existimantur. Quæ quamquam ita sunt, tamen perspicue declaraturum arbitror, a Pasione me tanta pecunia fraudari. Quare in primis, vt potero, vobis rem omnem ordine recensebo.*
20 *Mihi, iudices, pater Sinopensis est, quem omnes Pontici negociatores ita familiarem Satyro esse norunt, vt & amplam dicionem regat, & omnibus eius copiis militum præsit. Quum vero me pater ex sermonibus & de hac vrbe, & de tota Græcia auditis, peregre abeundi cupiditate incitatum, duabus nauibus frumento plenis, pecuniaque data, simul & negociandi & spectandi gratia ablegasset; Pasionis, quem Pythodorus Phœnix mihi commendarat, mensa vsus sum. Aliquanto post, cum & pater meus regni affectati apud Satyrum delatus esset, & ego cum exsulibus conspirasse dicerer, Satyrus & patrem meum in vincula coniicit, & ad Ponticos negociatores huc scribit, vt & pecunias a me auferant, & ipsum redire domum iubeant: quod ni fecissem, a vobis exposcant. Tantis igitur malis, iudices, circumuentus, apud Pasio-*
30 *nem fortunas meas deploro. nam ita eum complectebar familiariter, vt non pecunias tantum, sed alia quoque potissimum eius fidei crederem. Existimabam autem, si pecunias vniuersas amisissem, & patri meo aliquid accidisset, me & hic & illic opibus spoliatum, ad summam inopiam redactum iri: sin esse mihi pecuniam faterer, & post Satyri literas eam postulantis, non tradidissem, id & patri & mihi grauissimas calumnias pariturum. Nobis igitur deliberantibus, consultissimum videbatur, vt dicerem, omnia me facturum quæ Satyrus imperasset, & pecuniam manifestam traderem; quæ vero apud istum esset, eam non modo negarem, sed etiam fœnore amplio-*
rem accepisse tum ab isto, tum ab aliis simularem; denique omnia facerem per quæ illis 103
maxime persuaderetur, mihi non esse pecuniam. Tunc igitur, iudices, putabam Pasio-
40 *nem mihi cuncta hæc suadere ex beneuolentia. sed re cum Satyri legatis transacta, animaduerti eum fortunis meis insidiari. Quum enim nauigaturus Byzantium, mea recipere vellem, iste sibi pulcherrimam occasionem esse datam ratus est, quod & pecunia apud se reposita magna esset, ac digna impudentia, & ego multis audientibus negassem, me quidquam habere, & nemo ignoraret, cum pecuniam a me legati peterent, etiam aliis debere me, confessum esse. Adhæc, iudices, putabat, si quidem hic manerem, me a ciuitate Satyro deditum iri: sin alio me contulissem, se querelas meas*

nihil curaturum: ſin in Pontum nauigaſſem, me vna cum patre periturum. Hæc igitur cogitans, me fraudare inſtituit: ac apud me quidem ſimulabat, ſe in præſentia minus paratum a pecunia, reddere non poſſe: ſed cum ego rem certo cognoſcere volens, Philomelum & Menexenum ad eum miſiſſem, apud eos ſe meum quidquam habere negauit. Tantis igitur ab omni parte malis oppreſſo mihi, quid animi fuiſſe cenſetis? Nam ſi tacerē, id conſequebar, vt ab iſto pecunia fraudarer: ſin dicerem, vt & nihilo plus reciperem, & apud Satyrum mihi ſimul & patri maximum crimen conflarem. Optimum igitur eſſe duxi, quieſcere. Poſt hæc, iudices, aduenerunt qui & patrem carcere liberatum eſſe, & Satyrum ita pœnituiſſe omnium quæ egiſſet, nunciarent, vt & fidem ei ſuam arctiſſime obſtrinxiſſet, & prius imperium amplificaſſet, & meam ſororem ſuo filio deſpondiſſet. His Paſio auditis, cum me ius meum aperte perſecuturum ſciret, puerum qui, quid de pecuniis actum eſſet, conſcius erat, occulit. Quem cum ego quæſiturus acceſiſſem, quod me nullam actionis meæ probationem euidentiorem habere poſſe crederem, orationem affert audaciſſimam & iniquiſſimam, me & Menexenum, puerum, qui ad menſam ſederit, corrupiſſe, & ſex talenta ab eo per fraudem abſtuliſſe: ne vero id facinus argui, & per tormenta veritas exquiri poſſet, nos occultaſſe puerum: nunc vero ad ſe accuſandum venire, atque eum poſtulare, quem ipſi occuluiſſemus. Atque hæc dicens & indignans & lacrymans, ad Polemarchum me traxit, ſponſores poſtulans: neque prius deſtitit, quam ſex talentorum ſponſores ei dediſſem. Vos aſcendite qui harum rerum mihi teſtes eſtis.

Demonſtratio etiam in hac oratione Iſocraticas figuras continet: quę & ipſæ cognoſcuntur e Græcis.

Hæc toto genere differre a laudationibus & ſuaſionibus, dictionis charactere, nemo eſt quin fateatur. neque tamen Iſocrateum ductum penitus exceſſerunt, ſed minuta quædam retinent ſtructuræ & grandiloquentiæ illius veſtigia: dictioque poetica magis eſt, & elaborata, quam ſimplex & naturalis: veluti cum ait: *Niſi pecuniam dediſſem, in diſcrimen (vt arbitrabar) veniſſem.* Nam alienum a poetica, & ſimplex, tale eſſet: *Arbitrabar autem me non tradita pecunia periclitaturū.* Item illud, *Ad hæc, iudices, putabat. ſi hic manere inſtituiſſem, me a ciuitate Satyro deditum iri: ſin me alio quopiam conuertiſſem, nihil ſe mea verba curaturum: ſin in Pontum nauigaſſem, me vna cum patre periturum.* Nam & periodus vltra forenſem conſuetudinem extenditur, & compoſitio nonnihil poeticum habet, & figura dictionis ſumpta eſt e laudationū comparibus, ſimiliterque finitis. Nā & hæc verba, *Inſtituiſſem*, & *Conuertiſſem*, & *Nauigaſſem*, in vno loco ſita, & tria membra eiuſdem longitudinis, certiſſima ſunt Iſocrateæ ſtructuræ indicia. Et quæ his ſubiiciuntur: *Inſtituerat me fraudare pecunia, & apud me quidem fingebat ſe egere, & non habere*, ſimiliter finita & vicina inter ſe ſunt. & præter hæc ea etiam, quæ paulo poſt ſubiicit, *Et pignora maxima dediſſe, & imperium prius amplificaſſe, & ſororem meam ſuo filio in matrimonium collocaſſe.* Etenim hic item, *Dediſſe* & *Amplificaſſe*, & *Collocaſſe*: iterum, *Imperium* & *Matrimonium*, conſimilia ſunt. Poſſent etiam alia præter hæc dici, e quibus character oratoris eluceret: ſed fortaſſe temporis habenda ratio eſt.

DE-

DEMOSTHENEM ELOQVENTIÆ PRÆCEPTA NON HAVSISSE EX ARISTOTELE: 120

Hieronymo Wolſio interprete.

DIONYSIVS AMMÆO, SVMMO AMICO SVO, P. S. D.

INTER alios multos & admirabiles rumores, quos noſtra tulit ætas, etiam hic mihi recenſendus eſſe viſus eſt, cum ex te primum audiuiſſem, quendam ex Peripateticis philoſophis, Ariſtoteli omnia referre accepta cupientem, philoſophiæ iſtius principi & auctori; atque hoc ſe declaraturum, eſſe profeſſum, quod Demoſthenes oratorias rationes ab illo cum didiciſſet, in ſuas orationes tranſtulerit, & ſecundum illius præcepta ornatus, omnium euaſerit oratorum præſtantiſſimus. Ac initio putabam, vnum eſſe de multis eum qui dicere iſta non dubitaret: teque monebam, ne omnibus inopinatis opinionibus aſſentirere. Cum autem & nomen hominis audiſſem, quem ego & propter mores, & ob cætera probo, miratus equidem ſum: reque diligenter meditata, conſiderationem accuratiorem poſtulare hoc negocium exiſtimaui: ne forte ignorarem, ita ſe rem habere, & nihil vir ille temere locutus eſſet: vt aut, ſi didiciſſem, artes Ariſtotelis priores eſſe Demoſthenis orationibus, vltro ſententiam mutarem; aut ſi contrarium deprehendiſſem, opinionem quam ipſe prius habuiſſem, confirmarem, & eum qui ſecus ſentiret, atque adeo ſcribere paratus eſſet, priuſquā illud opus in vulgus ederetur, a ſententia deducerem. Neque vero tu minimum momentum attuliſti, vt non obiter exquirerem veritatem, cum hortarere, vt eas rationes proferrem, quibus ipſe mihi perſuaſiſſem, cum Demoſthenes iam floreret, ac celeberrimas cauſſas egiſſet, tum ab Ariſtotele artes rhetoricas eſſe ſcriptas. Videbaris & hoc recte monere, ne ſignis aut coniecturis aut alienis rem confirmarem teſtimoniis, cum iſtarum probationum nulla ex neceſſariis propoſitionibus concludatur: ſed vt ipſum Ariſtotelem producerem, in ſuis artibus conſitentem, veritatem ita ſe habere. Hoc itaque feci, Ammæe optime, tum ipſius veritatis amore, quam in reb. omnibus indagandam eſſe arbitror, tum in eorum omnium gratiam, qui eloquentiæ ſtudent: ne opinarentur, Peripateticam philoſophiam præcepta oratoria complexam eſſe omnia, neque Theodorum & Thraſymachum, & Antiphontem, quidquam ſcitu dignum inueniſſe, neque Iſocratem & Alcidamantem & Anaximenem, neque horum familiaritate vſos viros, præceptionum artificioſarum ſcriptores, & oratoriarum orationum actores, Theodectem, & Philiſtum, & Iſæum, & Cephiſodorum, Hyperidem, Lycurgum, Æſchinem: neque ipſum Demoſthenem, qui cunctos ſuperauit & ſuperiores & æquales ſuos, & palmam poſteris etiam præripuit, tantum fuiſſe euaſurum Iſocratis & Iſæi doctrina inſtructum, niſi artes Ariſtotelis edidiciſſet. Non eſt vera iſta oratio, mi Ammæe: neque ex Ariſtotelis artibus, poſterius prolatis, orationes Demoſthenis ſunt compoſitæ, ſed ex aliis quibuſdam doctrinis, de quibus quid mihi videatur, peculiari ſcripto exponam. Prolixior enim eſt illa tractatio, quam vt eam aliis ſcriptis obiter inſeri conueniat. Nunc autem demonſtrare conabor De-

mosthene iam in republica florente,cum illustrissimis caussis & forensibus & concionalibus actis,totam Græciam in admirationem eloquentiæ suæ traduxisset; tum demum philosophum artes Rhetorices scripsisse. Fortassis autem necesse est,primum ea quæ ex communibus historiis accepi, quas ii qui vitas horum virorum composuere,nobis reliquerunt,explicare. Initium autem a Demosthene capiam. Is natus est anno ante centesimam Olympiadem: annum egit Timocrate prætore decimum septimum:publicas orationes scribere cœpit,Callistrato prætore,anno ætatis quinto & vigesimo.Et est prima eius foro parata caussa, oratio contra Androtionem: quam scripsit
121 Diodoro,decretum illius,vt legibus contrarium,arguenti. Eodemque tempore altera Callistrato prætore,de Immunitatibus,quam ipse habuit: venustissima omnium orationum,& elegantissime scripta. Diotimo post Callistratum prætore,primam habuit apud Athenienses concionem, quam rhetoricarum tabularum auctores De Classibus inscribunt: in qua hortatur Athenienses,ne pacem,quæ cum rege conuenerat,irritam facerent, neue bellum inciperent,priusquam nauales copias comparassent, in quib. maximum eorum robur situm esset: quæque debeat institutionis esse ratio,ipse docet. Theodemo post Diotimum prætore,& Timocrateam scripsit Diodoro,violatarum legum reum agenti Timocratem;& concionem de mittendis Megalopolitanis auxiliis, quam ipse pronunciauit. Theodemum prætorem secutus est Aristodemus: sub quo contra Philippum concionari cœpit, & apud populum verba fecit,de mittendo cõductitio exercitu, & decem celeribus triremibus in Macedoniam. Hoc tempore & Aristocrateam scripsit Euthycli, decretum illius, vt contra leges factum,accusanti. Theello post Aristodemum prætore,Rhodiensem habuit concionem, qua suadet Atheniensibus,vt paucorum dominatu apud illos abrogato, libertatem populo restituant. Callimacho,tertio post Theellum prætore,tres confecit conciones: quibus auctor est Athenientibus auxilia mittendi Olynthiis, quos bello premebat Philippus. Primæ initium est, Cum multis in rebus Athenienses, perspici mihi posse videtur: Secundæ, Non idem statuere possum, Atheni-
30 enses: Tertiæ, Arbitror vos, Athenienses,eam rationem. Hoc prætore & Midiana scripta est, quam composuit, aduersario populi suffragiis condemnato. Ex his duodecim quas hactenus expossui, publicis orationibus,septem sunt conciones, forenses quinque: omnes priores Aristotelis artibus, vt & ex iis quæ de hoc viro traduntur,demonstrabo,& e scriptis illius ipsius.

ARISTOTELES filius fuit Nicomachi, qui genus & artem referebat ad Machaonem,Æsculapii F. matre natus Phæstide, a Chalcidensi quodam oriunda, ex eorum numero qui Stagira in coloniam profecti sunt. Natus autem est Olympiade XCIX, triennio Demosthene maior, prætore Athenis Diotrephe. Polyzelo autem prætore, patre mortuo, decimum octauum
40 annum agens, Athenas venit; & Platoni commendatus,viginti annos cum eo exegit. Platone autem,Theophilo prætore, mortuo, abiit ad Hermiam Atarnei tyrannum: ac triennium cum eo moratus, Eubulo prætore Mitylenas secessit: inde ad Philippum venit, Pythodoto prætore: apud quem Alexandrum instituens, octo annos exegit. Post Philippi obitum, Euæneto prætore, profectus Athenas,duodecim annos in Lyceo scholas habuit. Decimotertio autem, Alexandro mortuo,prætore Cephisodoro Chalcidem migrauit,

grauit,ibique ex morbo decessit,cum tres & sexaginta vixisset annos. Atque hęc sunt,quę nobis ii tradiderunt qui viri vitam descripserunt. Quæ vero ipse philosophus de sese scripsit,omnesque conatus eorum infringit, qui falsam eius inire gratiam studeant,præter alia, quorum meminisse haud opus est in præsentia,ea quæ posuit in primo libro huius operis,se nõ fuisse adolescentulum,cum Rhetoricas artes scriberet,sed cõstanti ætate & optima,iam ante libris Topicis & Analyticis & Methodicis editis, argumentis sunt firmiora. Nam cum vtilitates,quas Rhetorica doctrina continet, demonstrare cœpisset,hęc ad verbum scripsit: *Vtilis est Rhetorica, eo quod natura meliora sunt vera*
10 *& iusta contrariis: vt hæc,quando iudicia ita fiunt vt decet, succumbere necesse sit. hoc porro dignum est reprehensione. Præterea vt accuratissimam scientiam adhibeas: per eam tamen persuadere plerisque non possis dicendo. Nam oratio,quæ scientia regitur,est doctrina. Hoc autem fieri nequit: sed necesse est per communia fidem facere: vt & in Topicis diximus de ratione disputandi cum populo.* Et cum de Exemplis dicere instituisset,eadem illa esse vi qua Inductiones & Ratiocinationes: hęc de Analytica & Methodica tractatione ponit: *Eorum vero quæ demonstrant,aut videntur demonstrare,vt aliud est Inductio, aliud Ratiocinatio: ita* 122
se res & hic habet. Est enim Exemplum, Inductio; Enthymema vero, Ratiocinatio: id vero quod apparet, Apparens ratiocinatio. Appello enim Enthymema, rhetori-
20 *cum syllogismum: Paradigma vero, inductionem rhetoricam. Omnes autem fidem faciunt demonstrando,aut exempla commemorando aut enthymemata, ac præter hæc fere nihil. Itaque si omnino necesse est ratiocinando aut inducendo quiduis ostendere, (certum porro nobis hoc est ex Analyticis) necesse est horum vtrumque esse idem. Quod autem discrimen sit Exempli & Enthymematis, constat e Topicis. Ibi enim de Ratiocinatione & Inductione dictum est prius, cum aliquid in multis & similibus eodem modo se habere ostenditur; ibi esse Inductionem; hic, exemplum. Cum vero aliqua sunt, & aliud quiddam propter hæc contingit, eo quod illa sunt aut omnino aut crebro, illic Ratiocinationẽ, hic Enthymema vocari. Manifestum autem est vtrumque esse bonum genus eloquentiæ, vt & in Methodicis dictum est, & in*
30 *his res eodem modo se habet.* Ac Aristoteles quidem de sese scripsit, testatus aperte se iam natu grandiorẽ, editis ante præstantissimis operibus, artes Rhetoricas composuisse. Hęc sunt per quę constitui declarare, actiones oratoris esse priores artibus philosophi: satisque demonstratum esse existimo: siquidem ille annum vigesimumquintum agens, rempublicam capessere & concionari cœpit, & orationes in iudicia scribere: hic vero iisdem temporibus adhuc cum Platone vixit ac commoratus est, vsq; ad annos septem & triginta, neq; scholę rector, neq; sectę peculiaris auctor. Siquis autem ita rixosus est, vt & his refragetur, vt Rhetoricas quidem artes Analyticis & Methodicis & Topicis posterius scriptas fateatur esse verum, nihil autem prohibere dicat,
40 quo minus opera illa concinnarit philosophus,dum adhuc a Platone eruditetur: frigidam sane & ineptam argumentationem adducendo,& callidissimam aggressionem maxime reddere probabilem per vim contendendo, qua quod dissentaneum est, aliquando fit consentaneum: omissis iis quæ contra hæc dicere possem,ad ipsa philosophi testimonia me conuertam: quę tertio Artium libro posuit,cum de metaphora sic ad verbũ scribit: *Cum quatuor translationum genera sint, eæ maxime probantur quæ proportione constant: sicut Pericles dixit, adolescentiam, quæ in bello perierit, ita sublatam esse ex vrbe, vt si quis*

ver ex anno tolleret: & Leptines de Lacedæmoniis, non esse committendum vt lusca fiat Græcia: & Cephisodotus, cum Chares rationem reddere Olynthiaci belli studeret, indignabatur, cum diceret, illum qui populum in furnum duxisset, ita sic rationes referre conari. Quòd scilicet aperte philosophus ipse demonstrat, post Olynthiacum bellum a se scriptas esse Artes: id vero sub Callimacho fuit, vt ostendit Philochorus libro sexto Atticarum historiarum, qui ad verbum ita scribit: *Callimachus Pergasenus: Sub hoc cum Olynthiis, qui a Philippo bello premebantur, & per legatos opem Atheniensiũ implorarant, inita societate, auxilia miserunt, velites bis mille, triremes triginta, cum Charete; quas & compleuerunt.* Deinde vbi exposuit pauca interim gesta, ponit hęc: *Sub idem porro tempus, cũ Chalcidenses bello vrgerentur in Thracia, & legatos Athenas misissent, Charidemum, qui in Hellesponto exercitum ducebat, miserũt Athenienses. Qui cum octodecim triremes & ferentariorũ quatuor milia haberet, atq; equites centum & quinquaginta: Pallenen & Botiæam cum Olynthiis inuasit, agrumq; vastauit.* Postea de tertiis auxiliis hęc dicit: *Cum Olynthii denuo legatos Athenas misissent, rogarentq; ne se bello subigi paterentur, sed præter eas copias, quas iam haberent, auxilia mitterent non conductícia, sed ciuium: misit eis populus triremes alias septemdecim, & ciues armatos bis mille, & equites trecentos in hippaginibus, Charete totius classis præfecto.* Quamuis autem & hęc dixisse satis sit ad coarguendam eorũ ambitionem, qui Demosthenem Aristotelis Artes ęmulatũ esse affirmant, qui iam quatuor habuerat conciones Philippicas, & tres Græcas; & orationes proferre possim, in iudicium scriptas, quas nemo criminari poterit vt viles & vulgares, ac nihil
123 artis prę se ferentes, quando ante Aristotelis Artes compositę fuerint: ego tamen huc vsq; progressus, non insistã, sed & alias eius orationes, easq; celeberrimas, ostendam, & concionales & forenses, ante istarum artiũ editionẽ fuisse pronunciatas, teste rursus ipso vtẽs Aristotele. Nam Callimacho, quo prętore Demosthenis impulsu auxilia Olynthum miserunt Athenienses, Theophilus successit, sub quo Philippus vrbe Olynthiorũ est potitus: deinde Themistocles, sub quo sextã Philippicã concionẽ pronunciauit Demosthenes, de tuendis insularibus, & vrbib. Hellesponti, cuius est initiũ; Quę nos quidẽ, Athenienses, reperire potuerimus, hęc sunt. Themistoclem secutus est Archias, sub quo monet Athenienses, ne Philippũ Amphictyonia prohibeant, neue causam belli præbeant, pace nuper cũ Philippo facta. Est autẽ & illius concionis hoc principiũ, Equidem video, Athenienses, hæc negocia. Post Archiã fuit Eubulus: deinde Lyciscus, sub quo septimã Philippicarũ concionũ habuit, ad Peloponnenses legationes, hinc ducto initio; Cum verba fiũt, Athenienses. Post Lyciscũ prętor fuit Pythodotus: sub quo octauam concionẽ Philippicã habuit ad Philippi legatos, cuius est principiũ; Non committendũ est, Athenienses, vt ob ea crimina. & orationẽ contra Æschinẽ composuit, rationes secundę legationis, ad exigendũ iusiurandum obitæ, relaturum. Post Pythodotum est Sosigenes: sub quo nonã contra Philippum habuit concionem de Chersonesitanis militibus, ne Diopithis copię dimitterentur: quę hoc habet principiũ, Decebat sane, Athenienses, omnes eos qui apud vos verba faciunt, in dicendo nec inimicitiarũ nec gratię vllam ducere rationẽ. Eodemq; prętore, decimã: qua docere studet, Philippum turbare pacem, & bello priorem lacessere: cuius est initiũ; Cum multi sermones habeantur, Athenienses, in singulis fere concionibus. Post Sosigenẽ prętor est Nicomachus, sub quo vndecimam

decimam concionem recitauit de pace per Philippum turbata, deq; mittẽdis Byzantium auxiliis: cuius est initium; Cum & magni momẽti ea esse putem de quib. deliberatis Athenienses, & multum reipublicę interesse: dabo operã vt de iis dicã. Post Nicomachũ Theophrastus prætor fuit, sub quo auctor fuit Atheniensibus, strenue in bellum incumbendi, vt iam indictum a Philippo. & est hæc extrema orationũ Philippicarum, sic incipiens; Philippũ, Athenienses, non pacem fecisse vobiscũ, sed distulisse bellum, cognostis omnes.
Has porro duodecim orationes omnes, quas recensui, ante editionẽ Aristotelis Artium habuisse Demosthenẽ, Aristotelem ipsum citabo testem. Auspi-
10 catus enim secũdo Artium libro definitionem locorum vnde argumẽta ducuntur, etiã locum a tempore adhibet, appositis ipsi exemplis. Ascribã autem ipsa philosophi verba: *Alius tempus spectat: vt Iphicrates in oratione cõtra Harmodium: Si priusquam feciſſem, statuam postulasſem: si feciſſem, dediſſetis: cum fecerim, non dabitis? Nolite ergo accepturi beneficium, polliceri; eoq; accepto, auferre. Et rursum, de transitu Philippo per Thebanos in Atticam dando: Si priusquã aduersus Phocenses opem vobis tulisſem, postulasſem, promisisſetis: absurdũ fuerit, posteaquam re ante confecta & accelerata, postulo, non dare transitum.* Tempus autẽ illud quo Philippus transitum a Thebanis in Atticam postulauit, cõmemorans auxilia Phocensi bello lata, historia communi declaratur. Ita enim se res
20 habuit: post Olynthiorũ captiuitatem, prætore Themistocle, pactiones Philippo cum Athenienſib. intercesserunt de amicitia & societate: quę septẽ durarunt annos vsq; ad Nicomachum, & post Nicomachum, Theophrasto prętore, sunt diremptæ, cum & Athenienses Philippum initium belli facere quererentur, & Philippus Athenięses accusaret. Caussas autem cur bellum susceperint, cum vtriq; iniuriam sibi fieri dicerẽt, & tempus quo pacem irritam fecerunt, accurate significat Philochorus sexto Atticæ historiæ libro: e quo maxime necessaria depromam: *Theophrastus Allæensis: Sub hoc Philippus classe pri-* 124
mum comparata Perinthum oppugnauit. Inde repulsus, Byzantium obsedit, machinis adductis. Deinde commemoratis iis in quib. Athenienses per litteras ac-
30 cusabat Philippus, cum Demosthenes eos ad bellum incitasset, decretaq; scripsisset, populum sciuisse ait, pilam de Philippica societate & pace tollendã, & naues complendas, & cætera bello idonea paranda esse. Hæc cum scripserit, Theophrasto prætore esse facta, ea quæ secuto anno post pacis sublationem prætore Lysimachide acta sunt, recenset. Sed & horũ maxime necessaria ponam: *Lysimachides Acharnensis: Sub hoc fabricas naualium & armamentariorum distulerunt propter bellum Philippicum. sed pecuniam omnem iusserunt esse militarem, Demosthene referente. Cum autem Philippus Elateam & Cytiniũ occupasset, & Thebas misisset legatos Thessalorum, Ænianum, Ætolorum, Dolopum, Phthiotarum, & Athenienses eodem tempore Demosthenem legatum misissent, his societatem decreuerunt.* Quia vero constat, quo tempore legati Athenienſium,
40 Demosthenes cum collegis, Thebas ingressi fuerint, itemq; Philippi, quod in Lysimachidẽ prætorem incidit, cum vtriq; iam bello se parassent: Demosthenes ipse rem declarabit in oratione de Corona. Ponam autẽ ipsius verba, quæ ad rem faciunt: *Cum Philippus ad hunc modum per istos ciuitates concitasset, his decretis & responsis elatus, cum copiis aduentans, Elateam occupauit: quasi nunquam omni adhibito studio, nobis & Thebanis inter nos conspiraturis.* Cæterum commemoratis iis quę tum acta erant, itemque oratione sua, quam pro con-

cione habuerat,& vt legatus Thebas miſſus ab Athenienſibus fuerit,hæc ad verbum ſubiungit:*Vt autem Thebas peruenimus, Philippi, Theſſalorum, cæterorumque ſociorum legatos ibi inuenimus: ac noſtros quidem amicos perterritos; illius vero,confidentes.* Deinde cum literas quaſdam recitari iuſſiſſet, hęc ſubiicit: *Deinde concione conuocata,adduxerunt illos, vt qui ſociorum locum tenerent: qui progreſsi,concionem habuerunt, cum inſigni & Philippi laudatione, & inſectatione veſtrum: quidquid vmquam aduerſus Thebanos egiſſetis,in memoriam reuocantes. Denique adhortati illos ſunt,vt pro acceptis beneficiis gratiã Philippo referrent, & pœnas de vobis ſumerent iniuriarum,vtro modo vellent ,ſiue tranſitu ipſis dato contra vos, ſiue vnâ facta in Atticam impreſsione.* Quodſi prætore Lyſima- 10
chide poſt Theophraſtum,ſoluta iam pace,Philippi legati miſſi Thebas fuerunt,qui eos hortarentur,maxime vt vna facerent impetum in Atticam, aut ſaltem tranſitum Philippo darent,acceptorum Phocico bello beneficiorum memores; &,ſi huius legationis meminit Ariſtoteles,(vt paulo ante oſtendi, verbis illius prolatis)minime dubiis demonſtratũ eſt argumentis,omnes Demoſthenis cauſſas ante Lyſimachidis præturam actas,tam in cõcionibus, quã in iudiciis,Ariſtotelis Artibus fuiſſe priores. Addam & aliud teſtimonium a philoſopho ſumptum : e quo dilucidius etiam fiat,poſt bellum inter Philippum & Athenienſes ortum,Rhetoricas ab eo compoſitas eſſe artes, Demoſthene florente iam in republica, omnibuſq; & concionibus & forenſib. ora- 20
tionibus habitis: quarum paulo ante feci mentionẽ. Nam expoſitis argumẽtorum locis,philoſophus eum etiam qui a cauſſa ducitur,ponit. Aſcribam autem verba illius: *Alius eſt ex eo,quod,cum cauſſa non ſit,pro cauſſa affertur;veluti, quod ſimul,aut poſt hoc ſit factum. Nam Poſt hoc, pro Propter hoc , capiunt , itque maxime qui in republica verſantur: velut Demades Demoſthenis adminiſtrationem omnium malorum eſſe cauſſam contendit,quod poſt illam bellum fuerit conflatum.* Quales igitur Demoſthenes actiones inſtituit, Artibus Ariſtotelis, quaſi viæ ducibus,vſus; ſi omnes publicę orationes,propter quas & laudatur & in admiratione eſt,ante bellum ſunt habitę,vt ſupra demonſtraui,vna oratione de Corona excepta? Ea enim ſola in iudiciũ venit poſt bellũ,Ariſtophonte præ- 30
125 tore,nouem annis poſt Chæronenſe prœlium: poſt Philippi obitũ,octo: quo tempore Alexander ad Arbela victoria potitus eſt. Quodſi quis eorum qui aduerſus omnia contendunt,dicat eum illam ſcripſiſſe orationem,lectis forſitan Ariſtotelis Artibus,omnium pręſtantiſſimâ: quamuis multa haberem, quę contra illum dicerem: ne vltra quã decet,mihi producatur oratio, etiam hanc cauſſam fuiſſe peractã ante confectas Artes Ariſtotelis, ipſo philoſopho teſte vſus,me oſtenſurũ eſſe polliceor. Propoſito enim loco argumentorũ & affectis inter ſeſe,hæc ad verbũ ſcribit: *Alius eſt ex affectis inter ſeſe. Nam ſi alteri ineſt honeſte & iuſte feciſſe,alteri perpeſſum eſſe inerit: &, ſi iuſsiſſe,etiã feciſſe: veluti publicanus Diomedon de publicanis: Nam ſi vobis turpe nõ eſt vendere,nec nobis* 40
redimere. &, ſi perpeſſo honeſtum & iuſtum tribuitur,etiam ei quod actum eſt tribuetur, & ei qui fecit, & ei qui facit. Verum hic captioni locus eſt. Neq; enim ſi iurè perpeſſus eſt,etiam iure ab hoc eſt perpeſſus; vt qui pater capitalẽ fraudem in ſeſe admiſit, ſi a ſuo filio ad capitale ſupplicium raperetur: conſiderandum eſt ſeorſim, vtrum perpeſſus, dignus fuerit qui perpeteretur , & qui fecit , dignus qui faceret. Deinde vtendum vtro modo conuenerit. Hæc enim aliquando diſſentiunt: vt in Alcmæone Theodectis, & cauſſa Demoſthenica, & eorum qui Nicanorem occiderunt.

occiderunt. Quæ autem eſt cauſſa Demoſthenica, & interfectorum Nicanoris,de quibus ſcripſit philoſophus,in qua præcipuum controuerſiæ caput fuit ex loco affectorum inter ſeſe , niſi illa aduerſus Æſchinem pro Cteſiphonte, qui decretum Demoſtheni de Corona fecit, eaque de cauſſa violatarum legum eſt poſtulatus ? In hac enim quærebatur , non commune illud,vtrum honoribus & coronis dignus eſſet Demoſthenes,qui de ſuo ſumptus feciſſet in reficiendos muros; ſed vtrum,quo tempore rationes nõ retuliſſet; lege vetãte tales coronari. Nam ex affectis inter ſeſe,hoc eſt; an,quemadmodum populo dare,ſic & reo accipere coronam licuerit? Ac ego quidem
10 huius arbitror cauſſæ meminiſſe Ariſtotelem. Siquis autem dicat, eum de cauſſa donorum loqui,quam prætore Anticle defendit ſub Alexandri obitu, multo recentiores etiam faciet Artes Ariſtotelis. Enimuero oratorem artes quas ad præclaras illas orationes adhibuit,non a philoſopho accepiſſe , ſed e contrario,Demoſthenis & aliorum oratorum opera adhibentem Ariſtotelem Artes illas ſcripſiſſe,ſatis eſſe demonſtratum exiſtimo.

DIONYSII HALICARNASSEI RESPONSIO AD CN. POMPEII EPISTOLAM, IN QVA
20 ille de reprehenſo ab eo Platonis ſtylo conquerebatur.

DIONYSIVS CN. POMPEIO S.

EPISTOLAM quandam a te miſſam accepi, quæ & docta, & mihi valde grata fuit: in qua ſcribis , te meas commentationes,quarum tibi Zeno communis amicus copiam fecit, percurrentem,& amico animo in eis affectum, alia quidem omnia ſuſpicere:ea vero parte offendi,in qua Platonis reprehenſionem collocauerim. Equidem quod tanta reuerentia erga virum affectus es,recte facis: quod vero hæc de me ſentis, non recte.
30 Siquis enim alius Platonis eloquẽtiam cum ſtupore quodam admiratur,tum vel maxime ego. Quo vero animo erga eos omnes affectus ſim,qui ſuas cogitationes in communem vtilitatem proferunt,& iis vitam noſtram ac rationem ab errore deducunt,aperiam tibi,faciamque profecto vt credas,nihil me noui attuliſſe, nihil ab opinione hominum alienum, nihil quod a peruagata omnium ſententia abhorreat. Ego igitur ſic exiſtimo,eum qui cuiuſuis rei ſiue corporis laudes litteris mandare volet,virtutes, nõ vitia(ſiqua rei aut corpori inſunt)proferre oportere:cum autem volet diſcernere quid optimum in quolibet genere vitę,quid pręſtantiſſimum earum rerum quæ vno eodemq; genere cõtinentur,accuratiſſimam inquiſitionem & iudicium adhibere,nec
40 quidquam eorum quib. prædita ſunt, ſiue ſint mala,ſiue bona, ſilentio præterire. Hac enim ratione veritas vel maxime inuenitur: qua nihil eſt melius, nihil pretioſius. His poſitis, illud dico: Si orationem contra Platonem haberem , ſicuti quondam orator Zoilus habuit,quæ eius vitia omnia perſtringeret , perperam me facere profiterer : & ſi laudes eius celebrare volens, orationes quaſdam abſurdas celebrationibus inſererem. non enim criminationes eis, ſed ne defenſiones quidem adhibendas ſtatuo. Sin autem formas dicendi animo & cogitatione complecti volens , & eos philoſo-

phos & oratores qui primas tulerunt, in eis considerare & exquirere, tres quidem ex omnibus elegi, qui principes & clarissimi habentur, Isocratem dico, Platonem & Demosthenem: quibus rursus Demosthenem antetuli. id faciens, nullam me existimo nec Platoni nec Isocrati iniuriam intulisse. Sed me hercule, inquit, non decebat te Platonis errores & vitia coarguere, cum Demosthenem in cælum ferre institueres. At quomodo accuratissime ponderassem & perpendissem, si præstantissimas orationes Isocratis & Platonis, excellentissimis orationibus Demosthenis non opposuissem, & qua ex parte eius orationes antecellunt, verissime non ostendissem? non in omnibus eos viros deliquisse prædicans, (summæ enim hoc esset insaniæ) sed nec in omnibus etiam eos æque rectam viam secutos esse. Sin hoc non fecissem, laudibus vero ornassem Demosthenem, omnes virtutes eius persequens, bonum quidem esse oratorem persuasissem lectoribus: præstantissimum autem esse eorum omnium qui principatum in dicendo tenent, non persuasissem, si clarissimos oratores cum eo non comparassem. Multa enim quę per se pulchra & suspicienda videntur, aliis melioribus comparata, minora opinione apparent. Sic etiam aurum auro comparatum, melius vel deterius deprehenditur: tum etiam omne aliud opus manu effectum: denique ea omnia quorum finis est illustratio & euidentia. Quodsi quis existimet iucundissimum in oratione ciuili iudicium ex contentione profectum, & per se singula velit perpendere, nihil vetabit eandem rationem etiam in aliis sequi, nec poesin cõferre poesi, nec compositionem historiæ compositioni, nec remp. reipublicæ; non legem legi, non ducem duci, non regem regi, non vitam vitæ, non decretũ decreto: quod nemo sanæ mentis cõcedet. Quodsi fides etiam quæ ex testimoniis ipsis depromitur, afferenda est, quib. planius tibi fiat, optimum id esse expendendi genus quod rerum comparatione constat: omissis aliis, Platonem ipsum testem producam: qui cum voluisset specimen dare, quantum valeret in oratione ciuili, non contentus fuit aliis scriptis, sed aduersus clarissimum oratorem, ex his qui tum florebant, alium ipse in Phædro conscripsit dialogum, cuius argumentum est amatorium. neque eo vsq; progressus, finem fecit ac destitit, relicto iis qui lecturi essent iudicio de orationis eorum pulchritudine: verumetiam Lysiæ vitia attigit, ascribẽs ei virtutes dicendi, auferens vero rerum. Cum igitur Plato rem molestissimam & maxime odiosam aggressus, se ipsum, inquam, quoad oratio pateretur, laudibus in cælum ferendi, nihil se dignum reprehensione facere putabat, si cum præstantissimo illius ætatis oratore suum dicendi genus cõtenderet, docens in quibus & Lysias peccasset, & ipse excelluisset: quid admiratione dignum feci ego, genus dicendi Demosthenis cum illo Platonis comparans, & siquid mihi in eis non præclare se habere videbatur, perpendens? Nolo enim alia eius scripta in medium afferre, in quibus eos qui ante eius ætatem vixerunt, reprehendit, Parmenidem, Hippiam, Protagoram, Prodicũ, Gorgiam, Polum, Theodorum, Thrasymachum, & alios multos, non omnia sincere de eis scribens, sed, si vis, ambitiose. Inerat enim, inerat Platonis naturæ, quæ multis virtutibus ornata erat, studium honoris. Declarauit autem hoc vel maxime in æmulatione Homeri, quem corona donatum, vnguentisque delibutum, ex ea republica quam constituebat, exturbauit: quasi his ipse qui eiiciebatur, egeret; per quem cum omnis alia institutio in vitam ingressa est, tum

tum etiam ad extremum philosophia. Sed concedamus Platonem sincero animo, ipsius inquam veritatis caussa, omnia vera dicere: quid tandem absurdi faceremus, si eius leges adhibentes, cum eo pertendere vellemus orationes eorum qui post floruerunt? Deinde neque solus ego, neq; primus exsistam, qui aliquid de Platone ingressus est dicere. Neq; me quispiam hoc ipso reprehendere poterit, quod in clarissimum philosophum, & plusquam duodecim ętatib. me anteeuntem inquirere statui, quasi aliquid inde glorię consecuturus. Multi enim inuenientur qui ante me hoc fecerunt; alii, qui eiusdẽ 127
temporibus spiritum ducebant; alii, qui multis post annis viguerunt. nam & eius decreta nonnulli reprehenderunt, & dialogos calumnia affecerunt: ac in primis proprius eius discipulus Aristoteles, deinde Cephisodorus, Theopompus, Zoilus, Hippodamas, Demetrius, & alii multi: non ob inuidiam aut inimicitias eum reprehendentes, sed veritatis inuestigandæ gratia. Tot & tantorum virorum exempla secutus, & vel maxime Platonis, nihil me existimaui a philosophica arte dicendi alienum facturum, si bonos bonis contenderem. Sed de studio, quod in comparandis formis posui, hactenus.

Restat vt de dialogis huius viri, quorum mentionem in libello de oratoribus Atticis fecimus, dicamus. Afferam autem eandem orationem, qua illic vsus sum: Elocutio Platonis ex vtraque forma dicendi, nimirum ex sublimi & tenui, temperata esse videtur, quemadmodum antea diximus: non tamen in vtraque dicendi forma æque excellit. Quando enim tenuem, facilem, simplicem, ac nulla arte præditam elocutionem affectat, dici non potest quam suauis & humana est. Nam & pura satis, & dilucida est, quemadmodũ lucidissima corpora: accurata etiam & tenuis magis, quam quæuis alia earum quæ ad eam ipsam elocutionem elaboratæ sunt. Nominibus communibus vtitur; perspicuitati studet, omnem compositionem nominis ad nomen appositi negligit. In eam etiam sordes & antiqua illa inuenustas sensim atque latenter incurrit, & iucundum quendam florentemque ac tempestiuum florem edit, & quasi a fragrantissimis pratis aura quædam suauis ex ea manat; & neque vocis sonitus videtur præ se ferre loquacitatem, neque ornatus insolentiam. Cum autem ad loquacitatem, & præclarius dicendi genus (quod sæpenumero facere solet) immenso impetu ferri cœpit, multo se deterior efficitur. Nam & minus suauis, & peius Græce loqui, & crassior videtur esse quam altera. Diluciditatem enim obscurat, & tenebris similem facit: longitudinẽ attrahit, mentem in longius ducens. cum eam paucis nominib. contrahi oporteret, in circũlocutiones honestatis expertes effunditur, & diuitias orationis vanas ostentat: verbis propriis, & quę sunt in communi vsu posita, neglectis, nouata & peregrina, atq; ea quę antiquitatem decent, inquirit. Maxime autem iactatur in figurata elocutione. multa enim & frequens est in nominibus ad nomen appositis, in appellationib. dandis inepta. dura est, nec seruat proportionem in translationibus. Inuersiones longe petitas & multas, ac eas quæ neque modum seruant, neque loci & occasionis rationem habent, assumit. Figuris poeticis, quæ summam satietatem afferunt, & maxime Gorgianis, intempestiue ac nimis pueriliter gloriatur; in quib. magnificẽtiã quãdam seruat, quemadmodum quodam in loco Demetrius Phalereus ait, & alii multi. non enim a me hæc est profecta oratio. Neque me aliquis putet hęc dicere, quod omnem ornatum & varietatem orationis, qua vtitur Plato, im-

probem. Non enim ſum adeo excors & ſtupidus, vt hanc laudem tanto viro
preereptam velim: præſertim cum me non prætereat, eum multa & admira-
tione digna, atque a ſumma vi profecta, in lucem attuliſſe. Sed illud oſtendere
volui, eum in compoſitione talia peccata committere conſueuiſſe. Ac peior
quidem ſe ipſo fit, quando amplum dicendi genus & eximium perſequitur:
longe vero melior, quãdo tenuem elocutionem, accuratam, & quę nullo ar-
tificio elaborata videtur, ſed exornatam inculpabili & ſimplici exornatione
inducit. Aut enim nullum omnino committit peccatum, aut leue admodũ,
aut nulla reprehenſione dignum. Equidem tantum virum cenſebã omnem
vitaſſe reprehenſionem. hæc enim ei omnes qui ætate eius vixerũt, vitio ver- 10
tunt, (quorum nomina non neceſſe eſt me proferre) ac ipſe ſibi, quod apertiſ-
ſimum eſt. Senſiſſe enim videtur ſuas ineptias, quibus nomen Dithyrambo
dedit: quod me in præſentia, quamuis a veritate alienum non ſit, referre pu-
det. Hoc vero ei (mea quidem ſententia) accidiſſe videtur, quod cum eſſet e-
ducatus in dialogis Socratis, tenui genere & accurate conſcriptis, in eis non
permanſit, ſed Gorgiæ & Thucydidis compoſitionem ſecutus ſit. Itaq; nihil
quod a decoro abhorret, amplecti debuit, attrahens ſimul quædã vitia cum
virtutibus, quibus illorum formæ dicendi præditæ erant. Exemplum autem
profero ſublimis dictionis ex vno libello eorum qui vel maxime in ſermone
128 omnium verſantur, in quo Socrates ſermones amatorios infert ad Phędrum, 20
qui vnus erat ex familiariſſimis eius, a quo etiam libellus inſcriptionem acce-
pit. In eo enim libello multam habet venuſtatem, & cuius hoc principium
ſumma iucunditate refertum eſt; O amice Phædre, quonam, & vnde? PHÆ.
A Lyſia, o Socrates, Cephali filio. Pergo autem deambulandi gratia, extra
mœnia. multum enim illic conſumpſi temporis, ſedens a matutino; vſque ad
lectionem Lyſiacæ orationis, & finita lectione huc vſque. Deinde, quaſi ex
aere ſereno & ſtabili coortus ventus, puritatem dictionis turbat, in poeticam
inelegantiam tendens, hinc exorſus: Iam agite o Muſæ dulces, ſiue propter
cantus ſpeciem, ſiue propter muſicum illud genus, ſuauium & ſtridularũ hoc
nomen habuiſtis, meum adiuuate ſermonem. Hęc autem ſtrepitus eſſe & di- 30
thyrambos, qui quidem nullum ornatum habent, exiguamque ſententiam,
ipſe dicit. exponens enim, quam ob cauſſam impoſitum eſt amoris nomen
affectui, his verbis vſus eſt: Nam cupiditas, quæ a ratione abhorrens, ſupera-
uit opinionem ad id quod rectum eſt contendentem, & ad voluptatem for-
mæ rapit, atque a cognatis cupiditatibus circa corporis formam vehementer
corroborata vicit & ſuperauit, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης (*id eſt, ab ipſo robore*) nomen
inuenit, & ἔρως (*id eſt amor*) nominata eſt. Num tibi o amice Phædre, quem-
admodum mihi, videor motu quodam impulſus, diuinum quiddam paſſus
eſſe? PHÆ. Omnino quidem, o Socrates, pręter morem profluens quę-
dam amplitudo te cepit. SOCR. Silentio igitur me audi. nam re vera 40
diuinus hic videtur locus. Quare ſi forte ſæpius nympharum afflatu proce-
dente ſermone corripiar, ne mireris. ea enim quæ modo canebam, a dithy-
rambis non multum diſtant. In his quidem genus quod in rebus cernitur,
minime reprehendo: verum elocutionis quandam partem, nempe eam quæ
in figuratam & dithyrambicam dictionem delabitur, in quibus modum &
decorum non retinet. Reprehendo autem non quorumuis aliquem, ſed vi-
rum magnum, & qui prope ad diuinam naturam acceſſit; quod faſtum poe-
ticæ

ticæ compoſitionis* & genus dicendi philoſophorum proprium induxit, i- *in ſermo-
mitatus Gorgiam, ita vt etiam orationem dithyrambis ſimilem faciat: nec nes philoſo-
hoc vitium celet, ſed palam profiteatur. Ac tu etiam ipſe, iucundiſſime Cnei, phicos inue
idem quod ego de homine ſentire videris; quantum ex tuis litteris intellige- xit.
re potui, in quibus ad verbum ſic ſcribis: In aliis quidem dicendi formis facile
eſt tenere medium quiddam inter laudem & reprehenſionem: in compoſi-
tione vero quod non ſucceſſit, omni ex parte aberrat. Itaque mihi ſentire vi-
deris, hos viros non ex rebus periculoſiſſimis, neque paucioribus, ſed ex plu-
rimis, & ex iis in quibus rectum curſum tenuerunt, perpendendos eſſe. Et
10 paulo poſt infers: Equidem quamuis poſſem reſpondere, & rationem red-
dere horum omnium, aut ſaltem plurium; tamen tibi contradicere non au-
deo: hoc tamen vnum affirmo, eum res magnas nullo modo conſequi poſſe,
qui non eiuſmodi etiam audeat & ſuſcipiat, in quibus errare neceſſe eſt.
Nulla eſt inter nos diſſenſio. nam & tu fateris neceſſe eſſe, eum qui rebus ma-
gnis ſtudet, nonnumquam labi: & ego aio ſublimem & magnificam ac mul-
tis periculis opportunam elocutionem cõſectatum Platonem, non in omni-
bus partibus rectam viam aſſecutum eſſe: minimum tamen locum obtinere
peccata, ſi cum recte factis eius conferantur. Atque hoc vno dico Platonem a
Demoſthene vinci, quod apud illum nonnumquam ſublime genus dicendi
20 cadit in vanum & inſuaue: apud vero hunc numquam, aut certe admodum
raro. Ac de Platone hactenus.

De Herodoto & Xenophonte quid ſentiam ſcire cupis; ac me etiam de
eis ſcribere vis: quod iam feci in illo Commentario quem de Imitatione ad
Demetrium ſcripſimus. Primus liber,* ipſam imitationem de inueſtigatio- *ipſam de
ne comprehendit: ſecundus, qui poetæ, philoſophi, hiſtorici & oratores, ſe- imitatione
quendi ſint: tertius, quomodo imitandi; ſed ea de re nondum abſolutus. In diſquiſitio-
ſecundo vero, de Herodoto, Thucydide, Xenophõte, Philiſto, & Theopom- nẽ continet.
po, (hos enim viros ad imitandum aptiſſimos iudico) hæc ſcribo: Quod ſi et-
iam de his dicendum eſt, de HERODOTO quidem & THVCYDIDE hęc
50 ſentio. Primum officium eſſe puto, & id vel maxime omnib. neceſſarium, 1
qui res geſtas hominũ, monumentis annalium mandare ſtudent, materiam
eligere pulchram & iucundam, ac eam quæ animos legentium voluptate
afficiat atque perfundat: quod Herodotus mea quidem ſententia melius vi-
diſſe & expreſſiſſe videtur, quam Thucydides. Ille enim, communem Grę-
corum & barbarorum hiſtoriam conſcripſit; ne & res geſtæ maiorum ob-
litterarentur, & ne eorum facta & alia quæ enumerat, intercidrent, at-
que ex hominum memoria tollerentur. idem enim eſt ipſum prooemium,
idem exorſus & finis hiſtoriæ. Thucydides autem vnum tantummodo 129
bellum ſcriptura perſequitur, & id neque honeſtum, neque fortunatum, &
40 quod numquam geri oportuit: ſin minus, obliuioni & ſilẽtio traditum a po-
ſteris ignorari debuit. Quod autem malam materiam ſibi ſumpſerit, etiã ipſe
in exorſu planum facit. Ciuitates enim multas ait eo bello partim a barbaris,
partim a ſe ipſis vaſtatas & funditus euerſas fuiſſe: & exſilia, proſcriptiones,
cædes hominum tantas factas eſſe, quantas poſt hominum memoriam vm-
quã; & terræ motus, ſiccitates, morbos, inualetudines, & alias multas calami-
tates importatas: ita vt ſtatim in principio lectores, qui totius Græcię calami-
tates ſint audituri, abalienentur. Quãto autẽ ea ſcriptio quę admirãda opera

& facta tam Græcorum quam barbarorum aperit, antecellit eam quæ miſeranda & funeſta mala Græcorum nuntiat, tanto meliores partes Herodotum Thucydide in eligenda materia ſecutum eſſe video. Neque enim illud afferre licet, eum neceſſitate coactum, ad eam ſe ſcriptionem contuliſſe; cum eum non præteriret, & illa pulchriora eſſe, & nollet hæc in aliorum manus venire. Aliter enim ſe res habet, dum maiorum res geſtas in exordio conuitiis afficit, & ſua ætate pulchras & admirandas geſtas eſſe aſſerit: quæ manifeſte declarant, eum non præter voluntatem ad hanc ſe materiam contuliſſe. Hoc tamen Herodotus minime fecit: & quamuis Hellanicus & Charon, qui ante eius tempora vixerunt, eandem materiam perſecuti ſint, non tamen eum a propoſito auocarunt: quinetiam ſperabat ſe ipſis aliquid pul-
2 chrius allaturum; quod etiam fecit. Secundum munus eſt eius qui facta hominum memoriæ mandare volet, ſcire vnde principium ſumendum eſt, & quouſque progrediendum. qua in re Herodotus longe prudentior Thucydide eſſe videtur. primo enim loco cauſſam deſcribit, ob quã barbari Græcis iniurias inferre cœperunt: & progrediens, in barbarorum punitione & vltione deſcribenda conquieſcit. Thucydides vero, exordium ſumit ſuæ hiſtoriæ a parum felici & florenti ſtatu rerum Græcarum: quod eum facere (cum & Græcus eſſet, & ciuis Athenienſis) non oportebat; & vel maxime, cum non eſſet ex humili & plebeio genere ciuium, ſed ex his quibus Athenienſes primas deferebant, & quos militari præfectura ac aliis ſummis honoribus dignos cenſebant: neque ita aperte, vt apertiſſime belli cauſſas ſuæ vrbi aſcriberet; cum alias multas occaſiones haberet quibus eas attribueret. Ac initium narrationis facere debebat non a Corcyrenſibus, ſed a præſtantiſſimis patriæ factis, quę ſtatim poſt bellum Perſicum ediderant: quorum deinde tamen in conuenienti loco non ita recte, ſed quaſi curſim mentionem facit. At cum hæc narraſſet, ſumma cum beneuolentia & ſtudio, vt vir amãs ciuitatis, deinde inferre debebat, Lacedæmonios horum inuidia & metu commotos, alias interim cauſſas prętendentes, bellum ſuſcepiſſe. ac tum demum Locrenſium res, & contra Megarenſes ſcitum, & ſiqua alia voluit, exponere debuit.
Fines autem pluribus erroribus ſcatent. quamuis enim dicat ſe omni bello interfuiſſe, & ſe omnia polliceatur eſſe narraturum: tamen in nauale prœlium Athenienſium & Peloponneſiorum, quod prope Cynoſſema geſtum
*Phylaſiorũ exſulum reditu. fuit anno XXII, finem facit. Satius vero erat, dum perſequeretur omnia, hiſtoriam terminare admirando & auditoribus gratiſſimo *reditu exſulum
3 a Phyle; qui fuit initium ciuitati recuperandæ libertatis. Tertium munus eſt hiſtorici, conſiderare quæ res illi in hiſtoriam referendæ, quæ ſilentio prætereundæ ſint. qua etiam in re poſtremas mihi partes ferre videtur Thucydides. Nam cum Herodotum non præteriret, omnem narrationem quæ longitudine quadam ſermonis prædita eſſet, ſi reſpirationes & moras quaſdam reciperet, animos auditorum ſumma ſuauitate perfundere: ſin autem in eodem rerum ſtatu permaneret, etiamſi res maxime ſuccederet, auribus tamen quandam ſatietatem parere: Homerum ſecutus, in omnem partem effuſam, ac ſumma varietate conditam efficere voluit ſcriptionem. Libros enim eius cum in manus ſumimus, vſque ad extremam ſyllabam ſuſpicimus, & ſemper neſcio quid magis requirimus. Thucydides autem vnum bellum & aliquot pugnas ſine vlla interſpiratione perſequitur, pugnas pugnis, apparatus

ratus belli apparatibus, orationes orationibus congerens & coaceruans; ita vt mens & cogitatio eorum qui audiunt, laborare cogatur. Satietatem enim gignit, ait Pindarus, & mel, & dulces res venereæ. Iam vero & illud in animo meo reputaui, quam ſuauis & iucunda res ſit in hiſtoria, ſcriptionis varietas & immutatio: atque hoc in duobus aut tribus locis fecit, tum in Odryſarum principatu exponendo, quibus de cauſſis ad magnam deuenerint poteſtatem; tum in Siciliæ vrbibus. Adhæc eſt etiam munus hiſtorici, in partes 4
tribuere, & vnumquodque eorum quæ exponuntur, ſuo loco collocare. Quę eſt igitur vtriuſque diſpoſitio? Thucydides tempora ſequitur, Herodotus re-
10 rum complexiones. Fit autem Thucydides obſcurus, & cuius ſententiam difficile animo comprehendere poſſis. cum enim multa eadem æſtate & 130
hieme in diuerſis (vt fit) locis gererentur, imperfectas primas res geſtas relinquens, alias attingit quæ eadem æſtate & hieme geſtæ fuerunt. Erramus igitur, quemadmodum par eſt, & ſumma cum difficultate res expoſitas mente iam turbata aſſequimur. Herodotus vero initium capiens ab imperio Lydorum, & vſque ad Crœſum deſcendens, ad Cyrum confeſtim, qui Crœſi imperium euertit, tranſit: atque deinde res Ægyptiorum, Scytharum, Libycorum exponere aggreditur, partim propter rerum ſeriem, partim vt iucundiorem redderet narrationem ſuam. Perſequens autem & exponens
20 res geſtas Græcorum & barbarorum, quæ ducentis & viginti annis geſtæ ſunt in tribus continentibus, & fugam Xerxis deſcribens, non diuellit orationem: ſed accidit huic quidem, vt vno ſumpto argumento, vnum corpus multas in partes diducat: illi vero, vt multis & variis argumentis aſſumptis, vnum corpus ſibi conſentiens faciat. Vnum* autem genus hiſtoriæ ne- 5
gotioſæ commemorabo; quod non minus quam quæ recenſuimus, in hi- *Vnam adhuc notam in rebus poſtea comm.
ſtoriis requirimus; animum inquam ſcribentis, quo in rebus conſcribendis vtitur. Herodoti quidem animus in omnibus lenis & manſuetus eſt, & qui bonis quidem collætatur, malis vero condolet. Thucydidis vero animus, natura ſua quadam rigidus & acerbus eſt, ac patriæ exſilii recordatione offen-
30 ſus. peccata enim accuratiſſime perſequitur: eorum vero quæ ex animi ſententia geſta ſunt, omnino non meminit, aut velut inuitus. Atque ob hæc in ea parte quæ ad res pertinet, vincitur ab Herodoto Thucydides. In ea vero parte quæ continet elocutionem, alias ſuperior, interdum inferior: in nonnullis etiam æquas partes tenet. Dicam vero etiam de iis quemadmodum ſentio. Virtus omnium prima eſt, ſine qua nulla alia eſt orationis vtilitas. 1
Quænam illa eſt? Sermo purus, proprietatem linguę Græcę retinens. hanc ambo ſtudioſe conſeruant. Herodotus enim, Ionicæ linguæ optima regula eſt; Thucydides vero, Atticæ. Tertium locum habet breuitas, in qua vi- 2
40 detur Thucydides Herodotum antecelluiſſe. quamquam dicere aliquis poſſet, breuitatem iucundam videri, ſi cum perſpicuitate coniuncta & elaborata fuerit: ſin ea caruerit, acerbam & auſteram. verum nihil eſto præterea.
Poſt hæc perſpicuitas collocata eſt; quæ cum virtutibus adiunctis primas 3
tenet: in qua ſatis diligenter ambo elaborarunt. Poſt hanc virtutem con- 4
ſtituitur lenium & vehementium affectuum imitatio: quam inter ſe partiti ſunt ſcriptores. Thucydides enim, in grauioribus affectibus exprimendis melior; Herodotus, in lenioribus effingendis præſtantior. Secun- 5
dum hæc ſtatuuntur illæ virtutes, quæ ſummum & admirandum ſtudium

& apparatum oſtendunt: in quibus hiſtorici pares ſunt. Succedunt iis aliæ, quę orationis vim & vehementiam & ſimiles facultates complectuntur: quibus Herodotum Thucydides ſuperat. Suauitatem autem, perſuaſionem, delectationem, & alias virtutes cognatas, longe præſtantiores Herodotus Thucydide inducit. In verborum elocutione, proprietatem naturę Herodotus ſecutus eſt; grauitatem Thucydides, qui & in verbis ſui ſimilis eſt totus. Virtutum omnium maxima & quaſi princeps eſt Decorum: quam diligentius Thucydide Herodotus ſeruauit. ſimilis enim hic in omnibus, ac in concionibus magis quam in narrationibus. Mihi quidem, & cariſſimo Cæcilio, Demoſthenes eius enthymemata vel maxime expreſſiſſe & imitatus eſſe videtur. Vt autem vno verbo omnia cõplectar, elegantiſſimæ ſunt vtriuſque poeſes: (nõ enim verebor poeſes eas appellare) ſed hoc vel maxime a ſe inuicem differunt, quod conſtructio Herodoti hilaris eſt, horribilis vero Thucydidis. Sed de his hiſtoricis hæc dixiſſe ſufficiat, cum multa nobis alia dicenda ſint, de quibus alius erit diſſerendi locus.

XENOPHON autem, & Philiſtus, qui iiſdem temporibus floruerunt, neque idem ingenium neque inſtitutum ſecuti ſunt. Xenophon enim, Herodotum in vtroq; genere, tum in eo quod in materia cernitur, tum quod in elocutione, imitatur. Nam in primis materiam ſuæ hiſtoriæ elegit pulchram & magnificam, ac eam quæ virum ſapientiæ ſtudioſum decet; vt Inſtitutionem Cyri, boni atque felicis regis effigiem; ac etiam Expeditionem minoris natu Cyri; (cui ipſe interfuit) quæ maximam commendationẽ continet eorum Græcorum qui ſimul cum eo militabant. Præterea etiam tertiũ opus, Græcarum hiſtoriarum, quod inchoatum & imperfectũ reliquit Thucydides: in quo imperium triginta virorum diſſoluitur, & mœnia Athenienſium, quę Lacedęmonii ſuſtulerant, atque funditus euerterant, rurſus inſtaurantur. Non ſolum vero ob materiam in cælum ferẽdus eſt, (in qua Herodotum ſequitur) ſed etiam propter diſpoſitionem ſuſpiciendus. nam & principiis earum aptiſſimis vtitur, & finem conuenientem vnicuique attribuit.

131 Digeſſit eleganter & diſpoſuit, ac variis ornamentis ſuam ſcriptionẽ affecit. Mores præ ſe fert ſanctos, iuſtos, fortes, faciles; ac in ſumma omnib. virtutib. ornatos. Atq; hæc quidem eſt forma rei & argumẽti eius. Forma vero elocutionis, partim ſimilis Herodoto, partim non adeo redundans & fluens. Purus quidem ſatis in verbis, & apertus; quemadmodum & Herodotus: delegit autem verba vſitata, & rebus ipſis a natura inſita: quæ omnino non minus ſuauiter & iucunde quam Herodotus ipſe componit. Excellentiam vero & ſplendorem, amplitudinem iucundam, & ſuauem conformationem hiſtoricam, quemadmodum Herodotus, non habet. non modo enim hoc ab ipſo mutuari non potuit, ſed etiam ſi aliquando voluit ſuam excitare elocutionem, paululum inſpirans, veluti * terrena aura extemplo langueſcit & extinguitur. In multis enim plus æquo longior fit; nec adeo feliciter vt Herodotus perſonarum dignitatem attingit & exprimit: ſed in multis, ſiquis recte conſideret & perpendat, eum negligentiorem reperiet. PHILISTVS autem ad Thucydidem magis acceſſiſſe videtur, & eius exemplo formam orationis, ſeu dicendi ſtylum ornaſſe. neq; enim materiam ſumpſit nimis ſimplicem, neq; nimis peruagatã, ſicuti & Thucydides; verum vnam, * & eam de loco: quam in duas inſcriptiones digeſſit; quarum primam, de Sicilia inſcripſit; alteram,

* abterranea aura, id eſt, quæ a terra cõſurgẽs, pẽr altum pergit: quos altanos ventos Latine nominari docet Plin. lib. 2, c. 43.

* eamq; localẽ. i. vnius certi loci.

alteram, de Dionyſio. eſſe vero eas vnam & eandem, etiam ex fine Siculę hiſtoriæ cognoſcere poteris. Ordine vero optimo hiſtoriam non ornauit, ſed obſcuro, & quem ſumma cum difficultate animo conſequi poſſis, ac ſane longe peiore quam Thucydides. Res etiam alienas hiſtoriæ ſuæ inſerere noluit, quemadmodum Thucydides: ſed in vno argumento permanet. Mores adulatorios, & tyrannorum ſtudioſos, humiles ac ſordidos prę ſe fert. Dictione eadẽ vtitur qua & Thucydides, nimirum inuſitata & difficili: cęterũ rotunditate & acerbitate, ac arguto genere temperata eſt. Ab illius bene dicendi ornatu & commentationum diuitiis multum abeſt. non ſolum vero
10 ab iis, verumetiam a formationib. & ornamentis. Illius enim elocutio, multis figuris & ornamentis referta eſt: Philiſti vero, vniformis, grauis, ac nullis ornamentis & figuris prædita eſt. cuius etiam multas circumſcriptiones inuenire poſſumus, quæ ab ipſo eodem habitu formatę ſunt: veluti illa in principio ſecundæ inſcriptionis De Sicilia: *Syracuſani autem, aſſumptis ſibi ſociis Megarenſibus & Ennæis; Camarinenſes vero, Siculos & alios belli ſocios præter Geloos congregantes: Geloi autem, cum Syracuſanis negarunt ſe bellum geſturos: Syracuſani vero, audientes Camarinenſes Hyrminum traieciſſe.* Hæc mihi omnino nulla iucunditate condita eſſe videntur. Humilis etiam in omni forma, ac imperfectus eſt, ſiue obſeſſionem exponat, ſiue colonias deductas;
20 ſiue laudationes, ſiue vituperationes perſequatur. Neque ſermones fortitudini & magnitudini virorum apros aſcribit, ſed ad omnem ſtrepitum expaueſcentes facit: & qui apud eum concionantur, ii ſuas facultates & ſtudia pariter omnes relinquunt. Naturalem autem quandam oris ſuauitatem in elocutione, & prudentiam inducit mediocrem. Cæterum ad vera certamina
* exponenda Thucydide accommodatior eſt. * peragẽda.

THEOPOMPVS autem Chius, cum ſit clariſſimus inter omnes Iſocratis diſcipulos, & cum multas orationes tum in genere demonſtratiuo, tum in deliberatiuo conſcripſerit, & epiſtolas * Achaicas, & adhortatorias alias, & memorabilem compoſuerit hiſtoriam, dignus eſt qui laudibus in
30 cælum feratur; primum quidem, ob materiam hiſtoriarum, (ambæ enim, præclaræ ſunt: vna quidem, partem belli Peloponneſiaci continet; altera vero, res geſtas Philippi comprehendit) deinde etiam propter diſpoſitionem. vtraque enim facile percipi poſſunt & apertæ ſunt Et vel maxime laudandus eſt ob diligentiam & ſtudium quod in ſcriptione poſuit. Perſpicuum enim eſt, eum, etiam ſi nihil poſteritati reliquiſſet, multum apparatum huic rei impendiſſe, & maximos ſumptus his colligendis feciſſe. Adhæc multorum ipſe ſpectator fuit, & in multorum hominum, qui tum principatum tenebant, & imperatorum, & oratorum, & philoſophorum * amicitiam veniens, propter cõſcriptionem hiſtoriæ, rem omnium maxime neceſſariam
40 ad finem perduxit. Cuius ſtudium & laborem cognoſcere poteris, ſi varietatem ſcriptionis eius reputaueris. Nam & gentium conſtitutiones retulit, & ciuitatum exſtructiones narrauit: & regum vitas, & mores cuiuſque proprios expoſuit: & ſiquid admiratione dignum, aut ab opinione alienum aliqua regio tulit, opere ſuo comprehendit. Nec quiſquam autumet hæc ſolummodo animi oblectationem habere; (non enim ita ſe res habet) ſed omnibus, vt paucis dicam, ſummam vtilitatem afferunt. Vt vero multa alia ſilentio 132

* familiaritatẽ ſe hiſtoriæ conſciscẽdæ gratia inſinuauit: rem hiſtoriarũ conditori omniũ maxime neceſſariam.

* al. Archaicas, veteres ſtilo.

præteream, quis est qui infitias ibit, eos qui philosophicæ eloquentiæ dant operam, oportere multas gentes & barbarorum & Græcorum cognoscere, multas leges audire, rerumpublic. formas, vitas virorum, mortes & fortunam perspectas habere? His omnibus copiam præbuit Theopompus, non abstractam a rebus, sed cohærentem: quæ omnia ad imitationem valent. Adhæc, * quantum ex philosophia, de pietate, & de aliis virtutibus, multis pulchris orationibus editis disserit? Vltimum est eius opus maxime insigne, quod a nullo alio eorum qui res gestas scriptura persecuti sunt, adeo diligenter elaboratum est; nec quisquam neque priscorum, neque recentiorum eius præstantiam assequi posset. Quid vero hoc est? illud inquam, quod in singulis rebus non modo ea quæ multis manifesta sunt, videat & recenseat, sed quod causas abditas rerum, & eorum qui eas effecerunt, animum, quem haud facile est multis nosse, exquirat, & quod omnia secreta virtutis fucatæ & vitii latentis detegat ac in apertum proferat. Ac mihi quidem videtur inquisitio iudicum, quæ fit scriptis Theopompi, non minus diligens & exacta, quam illa quam fabulantur animis corpore solutis apud inferos fieri, ab iis qui illic sunt iudicibus. Proinde etiam obtrectator videtur esse, dum nonnullos debitis conuitiis afficit, & facta virorum illustrium non necessaria perstringit: simile quiddam faciens ac medici, qui corruptas corporis partes secant & vrunt, quam profundissime cauteria & sectiones immittentes, non tamen sanas corporis partes & bene affectas attingunt. Atque huiusmodi est character Theopompi qui res continet. Ea autem forma quæ in elocutione cernitur, maxime ad similitudinem Isocrateæ accedit. Pura enim dictio, vulgaris, simplex, perspicua, sublimis, magnifica, & summam pompam præ se fert, & quadam harmonia temperata est, iucunde & suauiter fluens. Differt autem ab elocutione Isocratis in austeritate & vehementia in aliquibus; nimirum cum se in affectus concitandos dederit, & vel maxime cum vrbibus & ducibus improba consilia & res gestas exprobrat atque vitio dat. Multus enim est in iis, & a Demosthenis acrimonia ne paululum quidem abest: quod tum multis in aliis libris, tum ex epistolis * Achaicis, quas concitato affectu scripsit, perspici potest. Quodsi in iis in quibus summum studium posuit, collisionem vocalium, & numerosas circumscriptiones ac figuras similes neglexisset, longe melior in elocutione se ipso euasisset. Sunt etiam nonnulla in ea parte historiæ quæ ad res spectat, in quibus deliquit, & potissimum in comparationibus. neque enim necessariæ quædam earum, neque tempestiue inducuntur: multas vero ineptias præ se fert: ex quo genere illa sunt quæ de Sileno commemorat, qui in Macedonia apparuit, & quæ de dracone ad triremem pugna nauali contendente, & alia nonnulla iis similia.

* in quibus philosophatur de p.

* al. Archaicis, quas ingenio indulgẽs scripsit.

A N-

ANDREAS DVDITHIVS LECTORI S. P. D.

MAGNOS viros in omni ætate, ac nunc quoq; non leuiter de scribenda historia video dissentire. neq; vero vlla mihi, totam rem accurate perpendenti, aut in litteris, aut ad omnem vitæ vsum accommodatior inter eos disceptatio potuisse videtur excitari. nam, vt ex aliis hominum studiis ad priuatas res siue honor, siue fructus emanet: nullam tamen artem, aut facultatem, si rem penitus inspiciamus, cum historia conferendam; nullam, quæ se ad omnia vitæ genera æque porrigat, inueniemus. Hæc enim non priuata solum, verum etiam publica spectat commoda: ex hac petitur moderatrix & magistra vitæ prudentia; cum aliorum euentis, nullo nostro labore, nullo periculo, nõ modo sine molestia, verum etiam iucundissime, in otio sedentes erudimur. vt non immerito eam viri præstantes lucem veritatis, vitæ ducem appellarint. nam cum nihil opportune, nihil sapienter, neq; priuatim, neq; publice, nisi a prudentibus viris, geri posse constet: cui perspicuum non est, ad vitam recte instituendam, ad remp. ipsam recte & ordine gubernandam, nihil vtilius esse, nihil aptius historia? quod quidem & verum esse, & aliter esse non posse, non ego de multis vnus, sed ita multi mecum sentiunt, itáq; fatentur, vt, qui nesciat quid ante quam natus sit acciderit, eum puerum semper esse, hoc est, omnis expertem prudentiæ, ac pene rationis, arbitrentur. qui vero ita versatur in historia, vt, quid aliis in omni rerum ac temporum varietate contigerit, perattente notet, ad vsumq; suum traducat, imperiorum ac maximarum rerum initia, progressus, finem denique ipsum obseruet, & hæc suas ad causas omnia referat; nonne is tam accurata, tamque multiplici obseruatione non mediocrem sibi in omni genere sapientiam comparat? nonne, velut in quadam specula constitutus, actiones hominum prospicit, quoque modo, quove tempore quidque fieri conueniat, vnus optime intelligit? Quocirca, sapientissimos viros, qui sæpe aut labentem remp. sua prudentia cõfirmarunt, aut iacentem erexerunt, magnopere historiarum studia coluisse, proditum est. quo quidẽ ipso ex genere quo quisque rerum ante se gestarum cupidior fuit, eo se virum fortiorem, eo meliorem patriæ ciuem præstitit. Ex quo non minorẽ esse laudem, immo vero & longe maiorem eorum qui se ad scribendas historias contulerunt, quam qui maximis pro patria se periculis obiecerunt, ac vitam denique ipsam profuderunt, facile licet animaduertere. alteri enim, dumtaxat ei, pro qua decertarunt, reip. profuerunt: alteros & omnibus quæ tunc essent, & iis etiam quæ postea fuere, aut quæ vmquam erunt, mirabilem attulisse fructum constat. Quod cum apud Græcos Thucydides, & Xenophon in primis animaduerterent, Annibal etiam apud barbaros, apud Latinos Cato, Sylla, Lucullus, Cæsar, & qui hos sunt consecuti, Augustus, Hadrianus & Gordianus, summi viri, & principes eximii, tot ciuitatibus captis, tot prouinciis debellatis, tot victoriis partis, tot triumphis actis minime contenti, cum his omnib. præstantius quiddam esse ac diuinius, historiam condere, arbitrarentur, omnes cogitationes a bellis gerendis ad res gestas litterarum monumentis, atque hominum memoriæ consecrandas traduxerunt. Quæ quidem res non, vt omnium præstantissima, sic omnium facillima videtur. argumento est eorum infrequentia, qui laudabiliter historiam scripsisse memorantur. apud Latinos quidem vix vnum esse, aut fortasse ne vix quidem, qui laudem absolutam assequatur; neminem, qui culpam omnem vitet, multis placet. Græci, pulcherrimarum semper artium amantissimi, ideoque maiore etiam, quam ceteræ gentes, sapientia præditi, Latinis illi quidem omnibus historiæ

componendæ ſcientia præſtiterunt: verum nec ipſi, excellenti licet ingenio clari, omnem in hoc certamine laudem tulerunt. Nam, vt alios omittam, ipſum hiſtoriæ principem Thucydidem non omnes æque celebrant. neque vero Demoſthenis, eloquentiſſimi viri, qui eius libros octies manu ſua deſcripſiſſe traditur, tanti eſſe potuit auctoritas, ne quid ei vitio daretur ab iis qui aliena quoque corrigere pulchrum putarunt. cui ſane hominum generi, grauiſſimorum virorum ſcripta ad rationem & rectam ſcribendi normam exigenti, non multo minus profecto debere nos fatendum eſt, quam illis ipſis quos tantam humanæ vitæ vtilitatem conficiendis hiſtoriis afferre iam diximus. perficiunt enim ſubtilitate, & acrimonia iudicii, vt nos quoque, ſi quando vſus veniat, ab indicata quaſi fouea declinantes, laudabilis induſtriæ curſu ad propoſitam nobis in hiſtoria metam peruenire poſſimus. Has iudicandi partes inter Latinos non nulli ſumpſerunt: ſed feliciores aliquanto ab hac etiam laude Græci. quorum ſi nulla præterea nunc exſtarent ſummæ doctrinæ monumenta, quæ miſerabili vetuſtatis naufragio plurima periere, vnius nobis Dionyſii Halicarnaſſei, ingenio ſimul & iudicio præſtantis, confractæ ac decurtatæ tabulæ ſatis oſtendunt, quãtum ingenii acumine, quantum doctrina, quantum etiam induſtria Græci omnibus gentibus antecellant. is, vt erat iudicio peracri, cum decem ſummorum apud Græcos oratorum ſcriptis iudicãdis prorſus admirabilem ſe præbuiſſet, ad Thucydidem quoque cogitationes conuertit. qui cum omnes, vt Cicero etiam teſtatus eſt, dicendi artificio facile vicerit, cumque ita creber ſit rerum frequentia, vt verborum prope numerum ſententiarum numero conſequatur, ita porro verbis aptus, & preſſus, vt neſcias vtrum res oratione, an verba ſententiis illuſtrentur: mirum tamen eſt, quam nõ huic noſtro ſatisfaciat. perpendit omnia: pleraque damnat. at quib. rationibus? mihi quidem vt videtur, omnium firmiſſimis. quæ ſi attendantur, non iam in hiſtoria ſummus Thucydides videbitur; ſed, omni tamquam honeſtate priuatus, infimo loco, & poſtremo in ordine contemptus iacebit. Hac porro cenſura dum vtitur Dionyſius, præclaram omnibus texendæ hiſtoriæ normam proponit, & leges quaſdam ſtatuit, quas qui ſeruet, non vulgarem a cunctis laudem ferat. Iam in verborum ponderibus examinandis quantus eſt? hoc equidem auſim affirmare, quod Græcæ linguæ peritis non dubie patet, Thucydidis ſcripta, ſi hoc libro careamus, neque quod ad ſententias, neque quod ad verba attinet, prorſus intelligi poſſe. Hunc talem, tamque vtilem Dionyſii de Thucydidis hiſtoria commentarium, ſeu potius theſaurum veluti quendam, ex abditis tenebris nunc primum erutum, PAVLVS MANVTIVS, ſingulari vir eloquentia doctrinaque ornatus, ea mihi conditione donauit, vt eum Latinis hominibus Latine loquentem communicarem. quod ego mihi oneris imponi pro mutua beneuolentia facile ſum paſſus. quamquam me non lateret, quam difficili in loco verſaretur eorum induſtria, qui Græca Latine interpretanda ſuſciperent. Nã ſi Græca cum Latina lingua conferatur; quid, quæſo, illa plenius, quid hac iciunius inueniri queat? quod nos in quodam noſtro libello, ſatis copioſe, ſatiſque, vt arbitramur, dilucide oſtendimus. Quare ſi, quæ Græce optime intelliguntur, ea Latinum aliquando in ſermonem ita ſunt tranſlata, vt coniicere potius, quid ſibi interpres velit, quam videre plane liceat; id non tam ipſius inſcitia interpretis, quam Latinæ linguæ inopia accidere, iudex æquus exiſtimabit. Nos in hoc libro tum perdifficili, tum etiam multis locis deprauato, ſummam adhibuimus diligentiam; quantum tamen vnius menſis ſtudio potuimus conſequi; (neque enim plus huic eſt negotio tributum temporis) vt is non omnino inelegans atque incomptus in ora hominum prodiret. in quo quidem interpretando meum conſilium hoc fuit; exemplo videlicet eruditiſſimorum

morum vel noſtræ, vel ſuperioris ætatis hominum; non vt verba, vitandi laboris gratia, ſingula ſingulis reddens, annumerarem, ſed vt ſententias ipſas appenderem. quod quidem inſtitutum in aliis quoque eiuſdem ſcriptoris libris, quos de arte rhetorica, deque apta inter ſe verborum collocatione ſcripſit, item in Longino, ac tribus poſtremis Diodori Siculi libris conuertendis, quos omnes nunc in manibus habeo, ſeruaui. quos quidem vna cum vetuſtiſſimo quodam in quattuor Euangelia commentario Græco, quem mihi ex auguſtiſſima ſua bibliotheca, ante ſeptingentos annos deſcriptum, Michael Sophianus, philoſophiæ peritiſſimus, Græcæ linguæ ſcientia plane ſingularis, communicauit, aliquando, vt ſpero, diuulgabo.

DIONYSII HALICARNASSEI DE THVCYDIDIS HISTORIA IVDICIVM, AD Q. ÆLIVM TVBERONEM: 137

Andrea Dudithio interprete.

IN iis libris, Q. Æli Tubero, quos iam antea de imitatione conſcriptos emiſimus, tam de iis qui carmine, quam qui ſoluta oratione ſcripſerunt, quos quidem præter ceteros putauimus excellere, diſſeruimus; & quas quiſq; tum verborum, tum ſententiarum virtutes haberet, breuiter oſtẽdimus. atq; illud præterea examinauimus, qua maxime in parte quiſq; a propoſito aberrans, ſe ipſo interdum factus deterior eſſe videatur: idque, ſiue quod, quę litteris mandaret, parum ſcienter delegerit; ſiue, quod vires ad præſtandum defuerint. quæ quidem omnia eo ſumus aggreſſi, vt ii qui bene ſcribendi, beneq; dicendi laudem ſequerentur, rectam aliquam & probatã normam haberent, ad quam ſuas quocumque in genere exercitationes dirigerẽt; neque prorſus omnia, quæ apud illos ſcripta reperiuntur, ad imitationem ſibi proponerent; ſed ex illis, ſi quę ſunt dicendi virtutes, caperent, vitia vero ſtudioſe declinarent. Atque in illis quidem libris, cum de hiſtoricis non nulla attigiſſem, etiam ea quę mihi de Thucydide viderentur, oſtendi. quæ quidẽ omnia breuiter & ſummatim ſum complexus: non equidem negligentia, neq; vero quod earum rationum, quib. propoſitum noſtrum confirmare ac ſtabilire poſſemus, copia me deficeret; ſed quia omnem meam ſcriptionem ad ea quę maxime opportuna eſſe, & ad rem facere viderentur, veluti ad ſcopum quendam, referebam. quod equidem inſtitutum, cum de aliis etiam ſcriptoribus agerem, ſeruaui. neque enim fieri poterat, vt, de quibus accurate & copioſe agere ſtatuiſſem, eos ſtrictim ac leuiter attingerem. Cum vero cupere te animaduertiſſem, vt ſeparatim de Thucydidis hiſtoria cõmentarios cõficerem, in quibus quæ in illo animaduerſione digna ſunt, omnia perſequerer, eo libro, quem de Demoſthene tum in manibus habebam, reiecto, pollicitus ſum tuæ me voluntati obtemperaturum. nunc vero, re confecta, quod tunc promiſeram, tibi perſoluo. De ſingulis autem verba facturus, pauca quædam de me ipſo, deque huius tractationis genere præmittam; non tua ſane, neq; tui ſimilium cauſſa, qui nihil non optime iudicatis, nihilque ducitis veritate præſtãtius; ſed ad illos ſpectaui, qui veterum ſcripta plus æquo admirantur, ſuam ætatem aſpernati: quo plerique homines vitio laborant. Suſpicor

autem fore non nullos, qui cum hæc legent, nos reprehendant, quod Thucydidem omnium, qui vmquam historias scripserunt, facile principem, tum in rebus deligendis aberrasse, tum in narrando defecisse, audeamus ostendere. Neque vero illud nos fugit, si Thucydidis scripta notare aggrederemur, futurum vt primi ac soli res nouas, atq; ab hominum opinione abhorrentes, tentare videremur; non solum aduersantes communi, atque a multis sæculis receptæ opinioni, quæ vix ex hominum animis euelli possit; verum etiam præstantissimorum philosophorum atque oratorum præclara de illo testimonia reiicientes: qui quidem illum veluti regulam quandã scribendę historiæ proponunt, ac quasi terminum quendam statuunt, extra quem egredi nõ liceat iis qui dicendo in republ. volunt excellere. Ad quorum equidem accusationes refellendas, quę theatrale nescio quid habere, ac ad colligendam multitudinis gratiam peraccommodatæ videntur, illud satis fuerit, si dixero, ita me totam ante-actam vitam ad hæc vsque tempora instituisse, vt me a maledicendi ac frustra oblatrandi studio quam longissime abducerem; neq; vllum vmquam scriptum edidisse, quo quemquam insectarer, præter illud quo ciuilem philosophiam contra eos qui eam immerito oppugnarent, defendi. Quod cum ita sit, nõ ego nunc primum indignam homine libero, a me vero longe alienam improbitatem, Thucydidis historicorum omnium clarissimi scripta insectãdo, hominibus patefacere sum aggressus. de quo quidẽ scribendi genere multo plura quæ dicerem habebam: sed ero contentus paucis. nam quã sint vera quæ attuli, quamque mihi conueniant, & tu ipse, & qui elegantis doctrinæ studio tenentur, iudicabunt. In Thucydidis vero scriptis excutiendis, nõ est nostri consilii, eius institutum ac dicendi facultatem oppugnare, eiusque scripta reprehendere: neque hoc animo ad scribendũ aggressus sum, vt vitia tantum colligerem, aut eiusmodi aliquid facerem, neque vt, quæ in eo præclare confecta animaduerterem, silentio præterirem; ea vero quæ nõ optime dicta essent, inuaderem: sed vt, quæ mea de eius oratione esset sententia, explicarem; atque omnia complectens, quid ille cum aliis commune haberet, qua in re differret, ostenderem. Quod mihi facere instituenti, non virtutes tantum eius, sed, quę virtutibus plerumque annexa solent esse, vitia quoque persequi necesse fuit. non enim id præstare potest cuiusquam hominis natura, nihil vt neque verbo, neque re vmquam peccet. illa vero optima est existimanda, quę in plurimis scopum attingit, in paucissimis aberrat. Ad hanc igitur rationem, ea quæ dicuntur, quisque examinet; neque meum institutum reprehendat, sed eorũ quæ de dicendi ratione allaturi sumus, æquus sit æstimator. Quod vero non ego primus hoc scribẽdi genus aggrediar, sed multi ante me, & nostra & veterum memoria, nulla maleuolentia suffusi, sed veritatis studio ducti, in eadem se palæstra exercuerint, possum sexcentis prope testib. comprobare. duobus tamen ero contentus, Aristotele, & Platone. atque Aristoteles quidem non optime omnia a magistro suo Platone tradita existimat: qualia sunt quæ Plato de ideis, de ipso bono, de rep. disseruit. Plato etiã ipse, Parmenidis, Protagoræ, Zenonis, atque aliorum, qui rerum natura cõstantium philosophiam profiterentur, errores conatur indicare. neque tamen est quisquã, qui hoc illi vitio vertat; cum sciat, vnam veritatis cognitionem recte philosophantibus esse propositam; quæ etiam optimam ineundæ vitę rationem nobis ostendit. Cum igitur nemo illos, qui in dogmatib. dissentiunt, propterea reprehen-

reprehendat quod non omnia veterum dicta probent; quis est qui eos reprehendendos existimet, qui cuiusque dicendi generis proprietates explicet? nisi siquis tantum veteribus tribuat, vt iis etiam virtutib. eos ornet, quib. omnino caruerunt? Superest vnum, quod a nobis refelli oporteat, inuidiosum illud quidem, & plausibile in vulgus crimen; eiusmodi tamen, quod in se nihil boni continere, ostendi facile possit. Non enim si ea qua Thucydides aliique viri polluerunt, ingenii vi ac præstantia deficimur; iccirco fit vt ea quoq;, quæ illis fuit, considerandi & iudicandi, facultate careamus. Nam neque de Apellis, aut Zeuxidis, aut Protogenis, aut aliorum pictorũ, qui fama claruerunt, artibus iudicare non licet iis quos earum artium scientia cũ his ipsis minime conferri potuisse constat: neque de Phidiæ, aut Polycleti, aut Myronis operib. ceteri opifices sententiam minus ferre potuerunt, cum ab eorum tamen laude longe distarent. vt illam rationem prætermittam, quod sæpe vsu contingit, vt homo insçius atque idiota, siquid sit iudicandum iis in reb. quæ sub sensum cadũt, ne artifice quidem ipso sit inferior. huc enim omnis ars intendit, hincque iudicandi sumit initium. Verum ne longiorem hac in parte imprudens sermonem consumam, hæc procemii loco sufficiant. Sed antequam aggrediar ad ea quæ de Thucydide sum dicturus, pauca quædam libet commemorare de ceteris historicis, tum vetustioribus, tum iis qui temporibus iisdem, quib. ille, floruerunt. ex quo & illius in rebus deligendis consilium, quo superiores vicit; & in exponendis facultas, dilucide patebit. Veteres igitur historici, ante bellum in Peloponneso gestum, & multi, & multis in locis fuere: in his Eugæon Samius, & Deiochus Proconnesius, & Eudemus Parius, & Democles Phygeleus, & Hecatæus Milesius, & Acusilaus Argiuus, & Charon Lampsacenus, & Melesagoras Chalcedonius. qui autẽ paulo ante Peloponnesiaca tempora vixerunt, & ad vsque Thucydidem ætate processerũt, Hellanicus Lesbius, & Damastes Sigieus, & Xenomedes Chius, & Xanthus Lydus, & alii complures; quorum & consilium in deligendo argumento non dissimillimum fuit, & facultas pene par. historias porro alii Græcas, alii barbaricas conscripsere; neque has ipsas mutuo inter se cõnectere, sed per nationes & vrbes diuidere, & separatim placuit emittere; scopo scilicet eodẽ sibi proposito, vt, quæ apud incolas monumenta rerum per nationes atq; vrbes, siue in sacris locis, siue in profanis asseruata iacebant, ea ipsa, qualia plane accepissent, nulla re addita, nulla detracta, ad communem omnium scientiam emitterent. atque in iis monumentis tum fabulæ quædam inerant, quibus a vetustate fides accesserat; tum theatrales non nullæ casuũ vicissitudines, quæ fatuitatis multum nostri temporis hominibus habere videantur. Genus autem dicendi, qui eadem lingua scripserunt, omnes idem fere secuti sunt; perspicuum, vsitatum, purum, breue, ad rerum ipsarum naturam accommodatum, nullo prorsus, quod quidem emineat, artificio elaboratum. quorũ scripta species quædam exornat: & venustatis quidem in aliis plus, in aliis minus elucet. quo fit, vt adhuc eorum scripta vigeant. Herodotus autem Halicarnasseus, qui ad Peloponnesiaca tempora vitam perduxit, cũ paulo ante Persica natus esset, tum materiam historiæ paulo altius extulit, atq; illustrauit, neq; vnius vrbis, aut vnius gentis, sed Europæ Asiæque res gestas, & multas & varias, vno libro complexus est: (nam a Lydorum imperio exorsus, ad vsq; bellum Persicum opere perducto, quæcumque per annos CCXL gesta a Græcis

& a barbaris erant, ex iis illustriora quæque delegit, & in vnum quasi corpus historiæ contulit) tum omissas a superiorib. dicendi virtutes ad suam orationem adiunxit. Successit Thucydides. is neq; vt Hellanicus, quasi desidem esse historiam, & in vno loco consistere passus est; neque, Herodoti exemplo, Græcorum barbarorumq; facta ex omni regione in vnum esse colligẽda existimauit: cum quidem institutum illud Hellanici ob eam caussam cõtemneret, quod abiectum & humile videretur, planeque eiusmodi, quod legentib. haud multum vtilitatis afferre posset: Herodoti autem rationẽ ideo non probaret, quod latior ac fusior esset, quam vt eã humana cogitatio perfecte posset vniuersam comprehendere. vnum autem bellum, quod inter Athenienses & Peloponnenses gestum est, animo complexus, in eo componendo, cum & corpore & animo æque valeret, suum studium industriamq; collocauit. cumque ad exitum belli vita processisset, non quæcumque in sermonib. audisset, sed quibus ipse affuisset, quæque esset expertus, in sua scripta retulit: quę vero propter exsilium suum nosse minus potuit, ea sumpsit ab iis qui optime ipsi cognouissent. Ac superiores quidem historicos duab. rebus excelluit: vna, quod scribendi argumentum delegit neq; simplex omnino, ex vno tantum quasi membro formatum; neque valde permixtum, in multa atq; incongrua capita dissectum: altera, quod fabulosum in suos libros nihil induxit, neque in eam partem deflexit, vt multitudini fraudem, & tamquam impostũram faceret. quo in genere superiores omnes peccauerant: qui lamias commemorarunt nescio quas in siluis & saltibus, e terra prodeuntes; & Naidas in terra atque aqua pariter degentes ab inferis profectas, pelago innatantes, semiferas, cum hominibus coeuntes, & ex mortali diuinoque concubitu semideam sobolem, & alia quædam, quæ nostra ætas, vt incredibilia planeq; delira, contemnat. Neque vero vt hæc dicerem, eo sum adductus, quod illos viros accusem; quibus etiam veniæ multum tribuo, si, cum in explicanda nationum & locorum historia versarentur, fabulosa figmenta receperunt: quandoquidem apud omnes homines, tum cõmuniter de locis, tum proprie de vrbibus, monumenta quædam seruabantur huiusmodi, quas dixi, rerum, auditione perceptarum: quas filii a patribus acceptas suis deinde posteris vt traderent, elaborarunt. quod siqui litteris eas consignare vellent, ab his vt ita plane exponerentur quo modo de veteribus acceperant, dignum putabant. quapropter illos viros, vt locorum descriptiones fabulosis additamentis variarent, atque distinguerẽt, necessitas compulit. Thucydidem autem, qui materiam vnam ad scribendum cepisset earum rerum quibus ipse affuerat, theatrales ludificationes in narrationem inducere non decebat; neq; se ad eum errorem quem eiusmodi scripta sua sponte parere consueuerunt, sed potius ad vtilitatem legentium accommodare: quod ipse in historiæ procœmio testatũ reliquit: quo in procœmio hæc scripsit ad verbum: *Et auditu quidem, vt quæque pars fabularum expers in ipsis est, ita minus iucunda fortasse videbitur. quicumque autem & præteritas res, &, * quantum humano consilio licet, etiam futuras, præteritis similes, considerare, planeq; inspicere voluerint, his, dum illa vtilitatem pariant, satis erit. emolumẽtumq; potius, quod semper idem sit, quam spectaculum, quod in præsenti tantum oblectet, in scribendo cogitamus.* Ac de ipso quidẽ, & philosophi, & oratores omnes, aut, si nõ omnes, pleriq; certe, ita consentiunt; de retinenda veritate, cui consecratam esse historiam volumus, plurimum laborasse; nihil addidisse

Quib. rebus superiores historicos excelluerit.

* vt res humanæ ferũt.

didisse rebus, quod iustũ nõ esset; nihil detraxisse;* nihil ad suã libidinẽ scripsisse; rationẽ & viam secutũ esse, quę ab omni prorsus inuidia, omniq; assentatione, præsertim vbi de insignib. ad laudẽ viris iudicat, longissime abesset. Nã cũ in primo libro de Themistocle loqueretur, virtutes, quibus ille floruit, copiose admodũ cõmemorauit. Cum vero de Pericle, deq; illius in administrãda rep. cõsiliis mentionẽ in secundo libro faceret, laudes in eũ effudit maximas; eiusmodi scilicet, quas disseminata per orbẽ terrarũ tãti viri gloria postulabat. eodemq; modo cum de Demosthene duce, cum de Nicia Nicerati, de Alcibiade Cliniæ filio, deq; aliis, & ducib. & oratoribus, dicendũ ei necessario esset; quæ cuiq; cõueniebant, exposuit. quæ probare exẽplis nõ puto mihi opus esse apud eos, qui historias eius peragrarunt. Hæc igitur, quæ Thucydides, quod ad res attinet, egregie præstet, possit aliquis dicere. Quæ cũ præclara sint, atq; imitatione digna; tamen hoc in illo summum est atq; eximium, quod neque mendacium voluntario dicit, neq; suam ipse conscientiam turpi labe contaminat. Quæ autẽ in eo minus absoluta videntur, & in quib. carpitur a nõ nullis, in ea historicæ materiæ parte sunt posita, quæ plus habet artificii, atq; œconomiæ nomine appellata, in omnibus, siue quis philosophicã, siue oratoriã materiem sumpserit, in primis requiritur. Hæc vero ea sunt quæ ad distributionẽ, ad ordinẽ, ad amplificandi studiũ, & industriã pertinent. Ordiar autẽ ab ipsa diuisione; præfatus illud, quod, cũ superiores historici sua scripta vel locis, vel temporib. apte continuatis distinxerint; vnus hic inuẽtus est, qui ex his diuisionib. neutrã probaret. narrationes enim ita disposuit, vt neq; loca persequeretur, vbi gestæ res erant; quod Herodotus, Hellanicusq;, & alii nõ nulli ante illius ætatẽ historici fecerant; neq; tempora; quod eos qui agentem de locis historiam edidere, secutos esse constat: quibus vel ad regum aut sacerdotũ successiones, vel ad Olympiadum ambitus, vel ad Archontum annuos principatus, suorũ librorum diuisionem placuit accõmodare. cumq; nouam quãdam, neq; ab aliis tritam viam inire voluisset, in æstates & hiemes historiã partitus est. cuius consilii nõ is, quem ipse putauerat, exitus est consecutus. factũ est enim, non vt apertior fuerit temporũ distributio ad anni partes facta; sed eiusmodi, quã animi minus facile assequerentur. quain re licet illum iure mirari, qui non viderit futurũ vt cum multæ simul res multis in locis gererẽtur, breuib. quasi segmentis concisa narratio, præclarum illud purumq; lumẽ capere nequiret. quod ipsis ex rebus perspicue patet. in tertio enim libro (vt hoc vno exemplo cõtentus sim) de Mitylenęis aggressus scribere, narrationẽ prius quã vniuersam absolueret, ad Lacedęmoniorum res gestas diuertit: quib. nõdum impositio fine, Platæensiũ obsidionẽ cõmemorat: eamq; mox imperfectam dimittens, Mitylenensis belli mentionẽ infert. deinde sermonẽ eo conuertit, vt, quemadmodũ Corcyræ seditione facta, alii Lacedæmonios, alii Athenienses accersiuerint, exponat. neq; vero perficit hanc partẽ; sed omittens inchoatã, de Athenienſiũ priori expeditione in Siciliam pauca narrat. postea, cum Athenienſiũ in Peloponnesum nauigationẽ, & Lacedęmoniorũ aduersus Dorienses expeditionẽ demonstrare esset exorsus, ad ea quæ ad Leucadẽ a Demosthene duce gesta sunt, & ad Ætolorũ bellũ transit. inde Naupactum abit. nec* Epiroticis bellis ad exitũ perductis, Siciliam rursus attingit: postea, quẽadmodũ Delus expurgaretur, ostẽdit; Argosq; Amphilochicos, ab Ambraciotis oppugnatos, relinquit. Quid multis op⁹ est? totus enim liber ita cõcisus,

* nulla in scribendo licentia vsum esse.

Partitionem historiæ nõ recte instituit.

* absolutis bellis quæ per continentem gerebantur, Sic. t.

perpetuam hiſtoriæ ſeriem amiſit. Accidit autem id quod conſentaneũ eſt, vt vagemur, nec facile, quæ traduntur, ſtudio cõſequamur; cũ ex diuulſione rerũ perturbata mens, imperfectas & quaſi mutilatas notitias ipſa ſibi commode perfecteve referre nõ poſſit. hiſtoricam enim narrationẽ perpetuo veluti filo ductã & colligatã oportet eſſe; præſertim vbi res exponuntur & multæ, & eiuſmodi quę cognoſci ac percipi nõ facile queant. nõ eſſe autẽ rectam, qua ille vſus eſt, neq; aptã hiſtoriæ regulã, ſatis cõſtat. neq; enim de poſteriorib. hiſtoricis, qui ſua ſcripta in æſtates & hiemes diſtribueret, quiſquam fuit: omneſq; potius id cõſiliũ ſequi maluerũt, vt ad perſpicuas rerũ intelligẽtias tritis itineribus narrationẽ perducerent. Sunt etiã qui, quod ad ordinẽ ſpectat, illũ accuſent; q, hiſtoriã neq;, quo opus erat, principio ſit ingreſſus; neq;, quo decebat, fine concluſerit: cũ ita dicant, diſponendi laudẽ nõ eſſe minimã in eo ſitã, ſi & principiũ, quo nõ aliquid ſit prius, capiatur, & eo fine, cui nihil videatur deeſſe, cõprehenſa narratio terminetur: quarũ rerũ ab ipſo neutrã ſatis accurate animaduerſam eſſe. Occaſionem porro illis huius accuſationis hiſtoricus præbuit, qui cũ ita propoſuiſſet; omniũ bellorũ, & temporũ diuturnitate, & multarũ calamitatũ euẽtis, illud fuiſſe maximũ quod in Pelopõneſo geſtũ eſt, in extremo procemio cauſſas primũ, vnde principiũ duxit, aggreditur explicare: duaſq; cũ oſtendiſſet, vnã verã, nec tamen vulgo notã, Athenienſiũ ciuitatis incrementũ; alteram falſam, quã tamen Lacedæmonii fingerent, ſubſidium Corcyræis aduerſus Corinthios ab Athenienſibus miſſum, non a vera cauſſa, neq; ab ea quã ipſe probaret, ſed ab altera ſumpſit initiũ. ſcripſit enim hæc ad verbũ: *Origo autem ipſius ab Athenienſibus, & Pelopõneſiis, ſoluto, quod in annos triginta poſt captam Eubœam percuſſum erat, fœdere, manauit. qui cur initã fœderis ſocietatẽ diremerint, & cauſſas, & diſſenſiones, primum oſtendi, ne quis, vnde tantum inter Græcos bellum exſtiterit, aliquando poſſet exquirere. Veriſimã enim cauſſam, licet in ſermonib. occultã, opinor hanc fuiſſe, quod, Athenienſib. eas vires adeptis, vt Lacedæmoniis formidabiles eſſent, bellum neceſſario ſit excitatũ. quæ vero palam iactabantur cauſſæ, quib. factum eſt vt fœdera rumperentur, & bellum inter eos gereretur, huiuſmodi erant. Epidamnus eſt vrbs ad dextram ſita nauigantib. in Ionium ſinum. incolunt autẽ ipſam, Illyrica natio, barbari Taulantii.* Mox, quæ ad Epidamnũ, ad Corcyrã, ad Potidæã geſta ſunt, & Peloponnenſiũ conuentũ in vrbem Spartam, & orationes illic habitas aduerſus Athenienſiũ ciuitatẽ, cõmemorat; atq; hęc ita producit, vt ad verſuũ duo milia conſumat. quo demũ in loco altera de cauſſa, quæ & eſt, & ipſi videtur eſſe vera, differit; hinc exorſus: *Decreuerunt autem Lacedæmonii, ſolutum eſſe fœdus, atq; Athenienſibus inferri bellum oportere: non tam ſociorum ſermonib. in eam mentem adducti, quam metu ne nimium creſceret vires Athenienſium, quorum dicioni iam ſubiectã Græciæ maiorem partem viderent. Athenienſes enim ad eas res quæ incrementum illis attulerunt, huiuſmodi ratio perduxit.* Deinde ea quæ a Perſico bello ad Peloponeſiacum ciuitas geſſit, per capita ſubiũgit, idq; curſim, vſq; eo, vt ea pauciorib. quã quingẽtis verſib. cõprehẽdat. Rurſus, cũ illa reb. Corcyręis anteire, neq; ab illis, ſed ab his manaſſe principiũ belli recordatus eſſet, ſcribit hæc ad verbũ: *Poſt hæc autẽ, quæ iã expoſuimus, haud multorũ annorũ interiecto ſpatio, conſecutæ ſunt* inter Corcyrã & Potidæã diſſenſiones, & quæcũq; hoc bellũ ſuſcitarunt. quæ ſimul omnia, & quæ inter ipſos, & quæ aduerſus barbarũ Græci geſſerũt, annis ſummum quinquaginta perfecta ſunt; quot a diſceſſu Xerxis ad huius belli principiũ numerantur:*

Ordo eius & diſpoſitio reprehenditur.

*res Corcyraicę ac Potidæaticæ, & quęcumque huic bello anſam præbuere.

merantur: cum interim Athenienſes & principatum confirmarunt, & maiores opes ipſi ſibi compararunt. quod Lacedæmonii cum intelligerent, nõ tamen, vt obſiſterẽt, niſi ad breue ſpatium, adducebantur; & maiorem temporis partẽ quieſcebant: quippe qui nec antea, niſi neceſſitas cogeret, facile bella ſuſciperent; & tunc domeſticis etiam contentionib. diſtinerentur. Verum enimuero cum Athenienſes opib. manifeſto creſcerent, initamq; inter eos ſocietatem læderent: tunc non iam eſſe vltra ferendum cenſuerunt, ſed omni ſtudio conandum, vt eorum potentiam, ſumptis armis, ſi fieri poſſet, euerterent.* Interea: Oportebat autẽ illum, cum belli cauſſas indagare cœpiſſet, eã quę vera eſſet, quęq; ipſi probaretur, primo loco tradere: quandoquidẽ & natura poſtulabat vt priora poſteriorib. anteirent, vera prius quam falſa dicerẽtur; & ipſe narrationis ingreſſus, ſi eiuſmodi ordine inſtitutus eſſet, longe futurus erat præſtantior. nõ enim, ſiquis partẽ illius tueri velit, ea ratione poſſit vti, quod vel paruæ res eſſent, nec ſatis dignæ quib. explicandis opera daretur; vel cõmunes, & ab aliis antea ſic protritæ, vt nihil opus eſſet ab his initiũ ducere. ipſe enim hunc locum, vt a veterib. prætermiſſum, hiſtoria dignũ exiſtimauit, qui ad verbũ ita ſcripſerit: *Scripſi autẽ ea, & ab inſtituto ſermone propterea diuerti, quod ſuperiores omnes hunc locum omiſerunt, & aut res Græcas ante Medicas, aut Medicas dumtaxat compoſuerunt: eas autem res, quas & Hellanicus in Attica hiſtoria perſecutus eſt, neq; copioſe, neq; temporibus ſatis accurate diſtinctis, explicauit: ſimul ob eã cauſſam, quod Athenienſium principatus qua ratione ſit conſtitutus, harum rerum tractatione declarat.* Satis igitur & hinc aperte colligitur, narrationẽ ab ipſo non optime, id eſt, non vt natura poſtulat, eſſe digeſtã. Huc accedit, quod nec hiſtoriã quo debuit fine concluſit. cũ enim annos VII & XX bellum comprehenderit; atq; hoc quantum temporis eſt, vſq; ad belli exitum ipſe vixerit; tamẽ vſq; ad annum alterum & vigeſimum hiſtoria perducta, octauum libruṃ maritima illa pugna, quæ ad eum locum quẽ Sepulcrum canis appellant, eſt cõmiſſa, terminauit. Adde quod, cum in procemio, quęcumq; hoc in bello geſta ſunt, omnia ſe eſſe perſcripturũ affirmaſſet; itẽq; in quinto libro tempora collegiſſet, & vnde ortũ bellum eſt, & quouſq; proceſſit, ſcripſit hæc ad verbũ: *Hoc ſolum inueniet exitu comprobatum ex iis quæ futura eſſe ex oraculis affirmabantur. ſemper enim & initio belli, & vſq; ad extrema tempora, recordor a multis eſſe nuntiatum, oportere ad annos ter nouenos bellum perdurare. mihi autem per totum illud tempus vita ſuppeditauit: cum & id ætatis eſſem, vt rerum ſenſum haberem, & in eam curã animum intenderem, vt ſingulas notitias optime conſequerer. cumq; anno poſt Amphipolitanã expeditionem vigeſimo patria mea exſularem, & apud vtroſq;, dum res agerentur, nec minus apud Peloponnenſes ob exſilium meũ, verſatus eſſem; factum eſt vt aliquid ego peritius, quam ipſi, potuerim in otio cognoſcere. Diſſenſionem igitur poſt X annos exortam, & fœderũ perturbationem, & quæ deinde in bello conſecuta ſunt, explicabo.* Præterea & in ea parte vbi amplificationibus res perſequitur, minus illum eſſe diligentem, & vel ea quæ breuitatem poſtulant, verboſius exponere, vel, quæ longiori ſunt oratione pertractanda, leuiter nimis attingere, multis equidem, iiſque minime dubiis argumentis probare poſſim: ſed paucis tamen vtar, & a naualibus primum Athenienſium Peloponnenſiumq; pugnis, quæ in extremo ſecũdo libro narrantur, initium capiam: cum Athenienſes, cõtra naues Peloponnenſium XLVII, ſoli XX nauium claſſe * aduerſus barbaros multis partib. plures, ita maritimo prœlio decertarunt, vt, quot ad bellũ naues emiſerant, totidem

* præſertim c.

* annũ poſt quã ad Amphipolim dux fuiſſem, vigeſimũ p.

In capitum tractatione non ſatis accuratus eſt.

* Locus in Græco mutilatus.

plane alias depreſſerint,alias cũ ipſis hominibus ceperint. qua de re ipſius verba ſubiiciam: *Poſtea ſimul cum ſociis Athenienſium apud flumen Eurymedontem in Pamphylia,terreſtri nauali; certamine aduerſus Medos pugnarunt:eodemq; die bis Athenienſes,duce Cimone,Miltiadis filio,victoria potiti ſunt, captis ac depreſsis omnib. Phœnicum nauibus ad ducentas.* Atque his quidem nõ diſſimilia ſunt ea quib. de terreſtribus prœliis agit. Nam aut longius,quam par ſit,oratione prouehitur;aut rem præter modũ in anguſtum contrahit. Cum enim ea quæ ab Athenienſib. circa Pylum & Sphacteriam inſulam geſta ſunt, cũ obſeſſos in ea Lacedæmonios Athenienſes expugnarũt,in quarto libro narrare cœpiſſet,atq; interim pauca quædã leuiter attigiſſet,ad ea tum demũ quæ ſunt poſt conſecuta,ſermonem conuertit; omneſq; ex vtraq; parte commiſſas pugnas, cum neque multi in illis cecidiſſent,& perpauci ſeſe dediderint, diligenter & accurate plurib. quam trecẽtis verſib. eſt perſecutus. quam quidem pugnam ipſe ſummatim explicans,hæc ad verbum ſcribit: *In inſula quidem caſi,aut viui capti,tot fuerunt.armati in eam traiecerant quadringenti omnino & viginti.ex his viui capti ſunt octo minus trecenti; reliqui occiſi. ac ex illis quidẽ qui viui capti fuerant, Spartani erãt numero centũ viginti: ex Athenienſibus, pauci ſunt interempti.* De Nicię autẽ imperio illata mẽtione,qui ſexaginta nauibus, & duob. Athenienſiũ grauis armaturæ milib. in Peloponneſum ductis , ac Lacedæmoniis in caſtella concluſis,Cytherios expugnauit; magnamq; Peloponneſi partem depopulatus,ingenti captiuorũ multitudine abducta, Athenas renauigauit, ſic curſim de reb. ad Cythera geſtis ait: *Pugna commiſſa, Cytherii,cum non diu reſtitiſſent,fuga ſe in ſuperiorem vrbis partem receperunt; ac poſt,cum Nicia & collegis ſalutem pacti,ſe cum rebus omnib. ei dediderunt.* De Æginetis vero captis, qui Thyreæ erãt,ita ſcribit: *Interea Athenienſes,cum appuliſſent,ſtatim omni exercitu admoto,Thyream capiunt,oppidum incẽdunt,omnia diripiunt.Æginetis autem,ſiqui a cæde ſeruati erant,abductis, Athenas reuerterunt.* Cum autẽ magnis
143 vtraq; ciuitas in ipſo ſtatim belli initio calamitatib. cõflictaretur,fiebat vt pacis vtraq; cupiditate teneretur.Iam de priori verba faciens,cum Athenienſes, omni ſua regione vaſtata,ciuitate vero propter peſtilentiã exhauſta,auxilium prorſus omne deſperantes,Spartã legatos miſerunt,qui pacem, qua maxime egebant,poſcerent,non modo legatorũ nomina prætermiſit,ſed illud ſimul, quã apud eos orationẽ habuerint, quiq; eorũ petitioni aduerſantes effecerint vt fœdus Lacedæmonii reiicerent. quæ leuiter ac negligenter, quaſi contemnenda,his verbis expoſuit:*Poſt ſecundã Peloponnenſiũ irruptionẽ, Athenienſes, cum iam iterum eorum vaſtata eſſet regio,ac bello & morbo vexarentur,mutata voluntate,Periclem,quod bellum ſuaſiſſet,incuſabant; illius effectum opera exiſtimantes,vt in tot calamitates inciderent: ac,cum cedere Lacedæmoniis ſtatuiſſent , miſsis hac de re legatis,nihil apud eos effecerunt.* De poſteriore vero ſcribens,cum Lacedæmonii captos ad Pylum trecentos,miſſa Athenas legatione, recuperare vellent,eam orationem quam Spartanus habuit, & cauſſas cur pactionibus non ſteterint,percenſet. Quodſi ergo ſatis officio ſuo ſe functũ arbitratus eſt, ſi tantũ capita quędam rerum ab Athenienſium legatis geſtarũ, perſequeretur,neq; adhortationibus,neq; orationibus,quib. vſi ſunt,commemorandis, neq; eorum qui ſuaſerunt,neq; Lacedæmoniorum,qui fœderis ſocietatẽ non admittendam cenſuerunt,nominibus indicandis operam ponendam exiſtimauit:cur non idem in iis qui Lacedæmone Athenas venerunt,inſtitutũ ſeruauit,cum illi quoq; pace infecta diſceſſerint? Sin autem in his cõmemoran-

dis magna diligentia opus eſſe non ignorauit,cur illa per negligentiã prætermiſit? neq; enim exiſtimandum eſt,eum facultatis imbecillitate prohibitum, ne aut inuenire,aut,quę vtrobiq; reb. ipſis cõuenirent,eloqui poſſet. Quodſi ſuis quibuſdam rationibus adductus,alteram legationem exaggerare maluit; nequeo ſane coniicere,cur Laconicã Atticæ,hoc eſt,eam quę poſterior eſſet, ei quæ præiret tempore,anteferret; cur propriam alienæ; cur eam deniq; quæ minorum,quam quæ maiorum calamitatum cauſſa miſſa fuerat. Cum vero vrbium expugnationes & euerſiones,& homines in ſeruitutẽ abductos,aliaque eius generis ſcribere cogitur,ita interdum animos crudeliũ, grauiſſimarum,planeq; miſerabilium rerum cõmemoratione perturbat,vt nullam reliquis hiſtoricis,nullam poetis rei altius extollẽdæ facultatem relinquat: interdum vero adeo puſilla,adeoq; humilia nobis oſtendit, vt eorum cognitio ne leuiter quidem animos afficiat. Cum autem de Platæenſium,cum de Mitylenenſium ac Melienſium ciuitatib. ageret,ſummam in illarum calamitatibus deſcribendis vim adhibuit. ac verba quidem quibus calamitates eorum ſummis virib. exaggerauit,nõ puto neceſſarium eſſe nunc in medium adducere. ea vero loca,in quib. hanc diligentiam vitauit,& ęrumnas eorum propemodum extenuat,quod in hiſtoria ſua non raro fecit,afferam: *Iiſdem temporibus Athenienſes,* * *Sicyoniis expugnatis,omnem iuuentutem deleuerunt; & pueris ac mulieribus in ſeruitutem abductis,regionem ipſam Platæenſibus vtendam dederunt.* *Scionæis.
Ac rurſum: *Cum in Eubœam duce Pericle pertranſiſſent,vniuerſam ſubegerunt:ac reliqua quidẽ eius regionis parte pactionib. in deditionem recepta, Heſtiæis vero ſedibus ſuis eiectis,eorum terram ipſi occuparunt. Æginetas quoque eodem tempore Athenienſes,vna cum vxoribus ac liberis Ægina eiecerunt; incuſantes, quod belli cauſſam potiſsimum præbuiſſent; atque exiſtimantes,ſi ex ſuis incolas eo mitterent, propterea quod Ægina Peloponneſo adiaceret,minore cum periculo ſe Æginæ imperium habituros.* Nec vero pauca præterea in illius hiſtoria liceat inuenire, quorum alia ſummã eum in ſcribendo amplificationẽ adhibuiſſe oſtendunt, cui neq; addi quidquã,neq; detrahi poſſit: alia ita ſunt negligenter decurſa, vt eximiam illius in dicendo facultatẽ ne minima quidem ex parte præſeferant. quod quidẽ cernere eſt potiſſimũ in concionibus,in colloquiis, atq; aliis eiuſmodi elaboratis orationibus. quę cũ omnia diligenter curaſſet,hiſtoriã ipſam reliquiſſe videtur imperfectã; quemadmodum Cratippus,qui & eius fuit æqualis,&,quę ipſe omiſerat,in vnũ coegit,ſcriptum reliquit: cũ eas orationes ita dicat adhibitas eſſe,vt non modo reb. ipſis ſint impedimento,verum etiã auditorib. permoleſtę:idq; ſentientem Thucydidem,nullas in vltima hiſtorię parte orationes adiunxiſſe,etſi multa in Ionia,multa Athenis eueniſſent,quę ſermonum & orationũ interuentu tranſigerentur. Quod ſiquis primum cũ octauo libro conferat,neq; idem in illis inſtitutum,neq; eandem in explicando vim ineſſe iudicabit. alter enim,cum paucas admodũ,nec magni mẽti res habeat,totus concionib. ad artẽ factis abundat: in altero contra,& multis 144
& magnis reb. referto,magna eſt concionũ infrequentia. Iam vero & in ipſis concionibus lapſum illum in hunc errorem video animaduertiſſe, vt in eodem argumento, eodemque tempore,quæ ad rem facerent,omiſerit; quæ vero maxime aliena eſſent,in orationem induxerit. cuius generis illud in tertio libro,vbi de Mitylenenſium ciuitate verba facit, videtur eſſe. Nam poſt vrbem captam,ac poſt captiuorũ aduentum,quos Paches dux miſerat,cũ bis

conuentus Athenis ageretur, orationes ab iis qui populi factionum principes erant, habitas, quasi minime necessarias, omisit: in quo quidem cõuentu populus decreuerat, vt captiui, atque omnis Mitylenæorum iuuentus trucidaretur, ac mulieres cum pueris in captiuitatem abducerentur. ea vero quæ in secundo conuentu ab iisdem essent dicta, tamquã maxime necessaria, assumpsit. in quo quidem conuentu populum, qui eadem de re iterũ coactus erat, prioris decreti pœnituit. Illa vero tam celebris laudatio, quam in secundo libro collocauit, qua factum est ratione, vt eum potius quam alium locum occupauerit? Nam siue id factum est propterea, quod in magnis vrbis calamitatibus, in quibus multi forteſque ex Athenienſib. viri pugnantes occubuerũt, vsitatos luctus commemorare necesse fuit; siue quod eos qui cecidissent, propter magnas res feliciter gestas, ex quibus ciuitati ipsi & vires accesserunt, & gloria est parta, laudationibus prosequendos existimauit: hæc profecto laudatio cuiuis alii potius, quam huic loco conuenire videatur. siquidem qui in prima Peloponnensium irruptione cecidisse in hoc libro memorantur, perpauci numero Athenienses erant, neq; ita memorabile facinus vllum, vt ipse testatur Thucydides, ediderant. nam cum antea de Pericle dixisset, quod nimirum is custodia ciuitatem cõtineret, ac, quantum quidem posset, quietam conseruaret, ita tamen, vt frequenter equites aliquot emitteret, qui hostium emissarios ab agris qui vicini vrbi erant, prohiberẽt, nequid ipsis agris damni inferretur; deinde breuem quandam pugnam ab Athenienſium equitũ turma, vnâ cum Theſſalis, in Phrygiis ait esse commissam cum Bœotorum equitibus: in quo conflictu Athenienses & Theſſalos nihilo fuisse inferiores, quoad grauis armaturæ militibus subsidio Bœotis missis, in fugam sint conuersi. qua in pugna Theſſali atque Athenienses occubuere pauci: quos tamen illi eodem die sine vlla pactione receperunt: sequenti vero die Peloponnenses trophæum erexerũt. At illi quorum in quarto libro meminit, qui Demosthene duce circa Pylum, & terra & mari cõtra Lacedæmoniorum exercitum dimicarunt, ac vtriusque pugnę victoriam reportarunt, quæ amplam ciuitati attulit gloriãdi materiam, multo profecto illis & numero & virtute superiores erant. Quid igitur venit in mentem Thucydidi, vt cum paucis istis equitibus, qui neque gloriam vllam, neque potentiam ciuitati pepererunt, publica monumenta aperuerit, ac clarissimum oratorem Periclem arduam illam tragœdiam induxerit agentem; illis vero, qui & plures & fortiores erãt, quorum opera factum est vt, qui bellum Athenienſibus intulerant, ii se ad illorũ pedes abiicerent, quique longe, vt hoc honore afficerentur, digniores erant: qua inquam ratione est adductus Thucydides, nullam vt his viris laudationẽ scriberet? Ac, vt omnes alias, & terrestres & nauales pugnas pręteream, in quibus multi sunt interempti, quos quidem multo iustius funebribus illis laudationibus exornasset, quam * plebem illam ex Attico agro collectam, qui vix decem aut quindecim equitum numerum explerent; nonne illi Athenienses, eorumque socii, qui in Sicilia cum Nicia & Demosthene in pugnis, quæ terra marique fierent, ac postremo in illa infelici fuga ceciderunt: nonne, inquam, hi, quibus ne sepultura quidem legitima contigit, cum paulo essent quadraginta milibus pauciores, multo erant digniores quos & luctu & ornamentis in funeribus adhiberi solitis prosequeretur? quos tamen viros ita ille contemptui habuit, vt ne hoc quidem diceret; ciuitatem publice eos luxisse, ac, quæ in pe-

* Atticæ regionis circuitores, q.

in peregrina terra cadentibus iusta fieri solent, persoluisse. at in illis alteris talem laudationem fingit, vt, qui illam haberet, omnium oratorum præstantissimum eligeret. Ac sane non decebat Athenienses publice XV hominum casum lugere; * iis vero quos vel ex tabulis, in quibus militum nomina scribebantur, amplius quinque milibus occisos constat, nullum honorem impertiri. Verum cum Periclis personam ad suum vsum vellet accõmodare, (dicam enim quod sentio) videtur sibi necessario faciendum existimasse, vt dignam Pericle laudationem componeret. ac, quoniam is secũdo illius belli anno vita functus est, nec vllis aliis vrbis calamitatibus superstes fuit, iccirco videtur Thucydides in res tam minutas, quæque vix tanti essent, vt in illis explicandis opera sumi debuisset, tantas, præter illarum rerum dignitatem, laudes contulisse. Porro quam inæquali sit ratione vsus in amplificando, facile quis animaduertat, si consideret, multis eum magnisque rebus prætermissis historiæ suæ proœmium ad quingẽtos versus protraxisse, vt, quæ ante hoc bellum gesta a Græcis fuerant, non magnũ habuisse momentum, neq; eiusmodi fuisse illa, vt conferri cum hoc debeant, ostenderet. Nam præterquam quod hæc veritatem non habent, vt ex multis rebus ostendi potest; non hæc est ratio ineunda iis qui ex arte rem aliquam exaggerare volunt. non enim, quæ res inter minimas excellit, sed quę magnas exsuperat, vere magna est iudicanda. ipsius vero proœmium ita est comparatum, itáque multas ad institutum suũ demonstrandum exaggerationes habet, vt ipsum per se historia quędam esse videatur. at qui de arte dicẽdi pręcepta tradiderunt, proœmia ipsa veluti notas quasdam volunt esse, quibus capita rerum, de quibus est dicendum, commonstremus. quod quidem & hic noster in extrema proœmii parte, cũ narrationem exordiri vellet, videtur paucioribus quam quinquaginta versibus feciſſe. vt satis appareat, nihil opus fuisse vt multa illa, quę de Græcię dignitate detraherent, in medium proferret: quod scilicet Troiani belli tempore nõdum vno nomine vniuersa Gręcia appellaretur: quod illi primũ, qui cibi inopia laborarent, nauibus inter se vltro citroque commeare cœperint; qui si in ciuitates nondum muris septas, quęq; vicatim habitabantur, incidissent, eas diripiebant, hincque maiorem sibi victus partem petebant. quid autem hic de Athenienſium luxu, quo illorum maiores diffluebant, meminisse necesse fuit? quod nimirum illi capillos cincinnis intorquerent; quod aurea quędam ornamenta, quę cicadarum speciem referrent, in capite gestarẽt: quod primi Lacedęmonii in publico, vestibus detractis, nudati in palęstra se oleo inunxerint: quod Aminocles Corinthius, nauium fabricator, primus Samiis quattuor triremes exstruxerit: quod Sami tyrannus Polycrates Rheniam a se captam Apollini Delio dedicauerit: quod Phocaënses, qui Massiliam condidere, nauali prœlio Carthaginenses superarint: atque alia, quę his sunt similia: quid, inquam, illi in mentem venit, hęc vt ante narrationem commemoranda existimaret? Quodsi, quę mea sit sententia, fas est dicere; optime proœmium instituisset, si, omnibus, quę in medio sunt posita, sublatis, extremaque eius parte cum propositione coniuncta, in hunc, qui sequitur, modum confeciſſet: *Thucydides Athenienſis bellum quod inter se Peloponnenſes & Athenienſes gesſerunt, conſcripſit; incipiens ſtatim exorto eo, & magnum, atque omnium quæ vmquam antea gesta ſint, memoratu digniſſimum exiſtimans; hac cõiectura ductus, quod vtraque pars rebus maxime florentibus, omni cum apparatu id gesſerit: cum*

* at quinque milibus & amplius, solenni delectu conscriptis, & præsio cæsis, nullum h.

Proœmii vitia.

videret aliam quidem Græciæ partem ſtatim alteri parti adhærere, aliam id facere cogitare. Hic autem fuit Græcis maximus motus. neque vero illis ſolum, ſed & barbaris, atque adeo pleriſque mortalibus. Ac ea quidem quæ ante hæc geſta eſſent, quæque his eſſent vetuſtiora, plane in apertum produci, propter vetuſtatem, nulla ratione potuerunt: ſed, quantum ex ſignis quibuſdam colligere licet, equidem, cum hæc a vetuſtiſſima origine repeto, non puto illorum res neque in bellis, neque aliis in rebus inſignes fuiſſe. in his vero neque magnam poetis, qui res plerumque extollunt, fidē adhibui, neque hiſtoricis, qui ſe totos in rebus non optime examinatis ad demulcendas aures magis, quam ad veritatem tradendam, compoſuerunt. quarum quidem rerum maxima pars propter temporis diuturnitatem in fabularum naturam abiit. ſed tamen, vt in rebus vetuſtate obſoletis fieri potuit, ſatis ex clariſſimis coniecturis rem ſibi videtur in apertum produxiſſe. atque hoc quidem bellum; etſi homines, quib. ipſi bellis interſunt atque depugnant, ea omnium arbitrantur eſſe maxima; abſoluta vero cum ſunt, vetera admirantur; tamen oſtendet iis qui ex rebus geſtis iudicabunt, longe maximum exſtitiſſe. ac omnia quidem, quæ dicerent ſinguli, qui aut geſturi bellum eſſent, aut iam gererēt, quæ aut ipſe audiui, aut aliis narrantib. cognoui, difficile fuerit exacte memorare. verum, vt quiſque ſemper de rebus præſentib. maxime conſentanea dicere mihi videbatur, & proxime ad veritatem accedere, ita a me commemorata ſunt. Res vero in bello geſtas, non quas a quocumque audiui, hiſtoria dignas exiſtimaui; nec vt mihi libitum eſſet; ſed eas quibus ipſe interfui, quaſque ex aliis
146 quam potui diligentiſſime perquiſiui. nec facillima fuit inuentio: propterea quod qui ſingulis gerendis rebus affuerant, non eadem de eiſdem affirmabant; ſed vt quiſque aut in alterutram partem ſtudio propenſior erat, aut reminiſcebatur. Et auditu quidem, vt quæque pars fabularum expers in ipſis eſt, ita minus iucunda fortaſſe videbitur. quicumque autem & præteritas res, & quantum humano conſilio licet, etiam futuras, præteritis ſimiles, conſiderare, planeque inſpicere voluerint, his, dum illa vtilitatem pariant, ſatis erit; emolumentumque potius, quod ſemper idem ſit, quam ſpectaculum, quod in præſenti tantum oblectet, in ſcribendo cogitamus. Ac earum quidem rerum, quæ ſuperiore ætate geſtæ ſunt, maximæ erant Medicæ; quæ tamen duobus naualibus prœliis, totidemque pedeſtribus, ad exitum peruenerunt. huius vero belli tum longitudo in immenſum proceſſit, tum magnas in vniuerſam Græciā calamitates inuexit; quales eodem ſpatio temporis nullæ vmquam contigerunt. nam neque tot vrbes expugnatæ vaſtatæque ſunt, vel barbarorum impetu, vel domeſticis contentionibus: ſunt etiam quæ incolas captæ mutauerunt: neq; tot exitia, totve neces audiuit quiſquam, vel belli vel ſeditionum cauſſa. Atque ſuperiora illa, quæ auditione quidem percipiuntur, re autem ipſa rariſſime confirmantur, fidem tamen acceperunt: qualia narrantur de terræ motibus qui hoc in bello pleriſque orbis terræ partibus exſtiterunt; quæ de ſolis defectionibus, crebriorib. quam vmquam antea: quæ de ſiccitatibus, vnde fames ingens, ex fame vero peſtilentia exorta; quæ non mediocribus ciuitatem malis afflixit: quæ ſimul omnia cum hoc bello ciuitatem inuaſerunt. Origo autem ipſius ab Athenienſibus, & Peloponneſiis, ſoluto, quod in annos triginta poſt captam Eubœam percuſſum erat, fœdere, manauit. qui cur initam fœderis ſocietatē diremerint, & cauſſas & diſſenſiones, primum oſtendi; ne quis, vnde tantum inter Græcos bellum exſtiterit, aliquando poſſet exquirere. Hæc ſunt quæ in Thucydidis ſcriptis recte, quæque male, quod ad eam partem ſpectat quæ res continet, compoſita arbitramur. nunc ad eam partem quæ in elocutione eſt poſita, aggrediamur: in qua quidem, qualis ſit eius dicendi ratio, conſpicitur.

Thucydidis dictionis character.

Quod

Quod ante quam faciamus, non ab re fortaſſe fuerit, ſi hoc de genere nō nulla prius attingamus; quotque in partes ipſa diſtribuatur dictio, quaſque in ſe habeat virtutes, indicemus; tum qualis illa fuerit quam a vetuſtiorib. vſurpatam aſſumpſit Thucydides, qualeſque ille partes aut in melius, aut in deterius commutarit; nihil occultantes oſtendamus. Primum illud perſpicuum eſt, omnem dictionem in duas diſtribui partes; in verborum delectū, per quæ ipſæ res explicantur; atque in partium maiorum vel minorum compoſitionē. Iam horum vnumquodq; rurſus in alias particulas diſpertitur. Delectus enim particularum (vt ita dicam) elementarium, hoc eſt, nominalium, verbalium, &
10 coniunctiuarum, duabus eſt in rebus occupatus: aut in propria elocutione, aut in figurata. compoſitio vero tribus in rebus cernitur, inciſis, membris, circuitibus. atque huic quidem vtrique parti, hoc eſt, tam ſimplicibus inſectilibuſque, quam ex his compoſitis nominibus, inſunt figuræ quædā, quæ ſchemata vocantur. Obſeruandum eſt etiā, earum quæ virtutes appellantur, alias eſſe neceſſarias, quas quidem in omnibus adhiberi ſermonibus oporteat; alias vero eſſe adiectitias, quæ tum primum vires aſſumunt, cum primæ illæ ſubſiſtunt. de quibus vberius antea diſſeruimus: vt nihil ſit neceſſe nunc de illis denuo orationem inſtituere. Neque vero quib. ex præceptis aut rebus harum virtutum quælibet enaſcatur, cum multæ illæ ſint, meminiſſe oportet: cū hæc
20 iam a nobis omnia ſint quā diligentiſſime pertractata. Quo vero dicendi genere ſint vſi qui ante Thucydidem hiſtorias ſcripſere, quaſq; ex his leuiter attigerint partes, ab initio, vt eram pollicitus, rem repetēs, ſummatim percurram. ſic enim proprium huius viri characterem pernoſcere cuiuis licebit. Ac veteres quidem illi, qui multo antea fuerunt, quique non niſi ex ipſis ſunt nominib. noti, quam ſint dicendi rationem ſecuti, non ſatis queo coniicere, ſimplex ne illa fuerit & inornata, ac nihil ſuperuacaneum, nihil non vtile, nō neceſſarium habuerit, aut contra magnifica fuerit, & referta dignitatis & opificii rhetorici, varioque ornamentorum fuco depicta. maximæ enim partis ſcripta ad noſtra tempora non peruenerunt; aut, ſi qua ad hanc diem ſeruata
30 ſunt, non omnes eſſe illorum quibus tribuuntur, exiſtimant: vt ſunt illa quæ Cadmo Mileſio, quæq; Ariſtæo Proconneſio & eiuſmodi aliis adſcribuntur. Scriptores autem qui ante Peloponneſiacū bellum fuerunt, atq; ad Thucydidis vſque ætatem peruenerunt, omnes propemodum idem conſilium ſecuti ſunt. quos quidem aut Ionica lingua, vt quæ illis temporibus maxime omniū 147
floreret, aut Attica illa vetus, non admodum ei diſſimilis, oblectauit. Hi ſane omnes, vt eſt ante dictum, ſermonis proprietatem magis, quam dicendi tropos adamauerunt; tropos vero velut condimenta orationi inſperſerunt: verborum autem compoſitionem omnes eandem fere affectarunt, ſimplicem, minimeq; affectatam. Neq; vero in ſententiis figura aliqua exornandis tan-
40 tum diligentiæ poſuerunt, vt ſupra communem vulgoque tritam, atque ab omnibus vſurpatam dicendi rationem efferrent. Itaque eas virtutes quas neceſſarias vocauimus, illorum omnium habet dictio. eſt enim & pura, & perſpicua, & breuis, ſatis proprium cuiuſque dialecti characterem ſeruans. eas autem dicendi virtutes quas adiectitias nominauimus, quibus omnis oratoria vis maxime fit perſpicua, neque omnes, neque ſummas adhibuerunt, ſed paucas, ac modice: ſublimitatem videlicet, elegantiam, grauitatem, magnificentiam: neque τόνον item, neque βάθος; quæ nos neruorum contentionem,

& pondus poſſumus appellare; neque πάθος vllum, quo animi affectiones excitarentur; neque ſpiritus illos magnos & certaminib. aptos, ex quib. illa dicendi ſpecies conformatur, quæ Græce δψότης dicitur; Latine vim in dicendo poſſis nominare. Vnum Herodotum excipio. is enim & in verborũ delectu, & in cõpoſitione, atq; in ipſa figurarũ varietate, lõge ceteris antecelluit, & ita ſuã orationẽ inſtituit, vt vel optimę poeſi ſolutã orationẽ ſimilem faciat, propter ſuadelã illã & venuſtatẽ, ac ad ſummũ vſq; perductam voluptatẽ. qui ne illas quidẽ maximas, quas diximus, & præclariſſimas dicendi virtutes omiſit, præter genus illud certaminib. aptũ: idq; ſiue q̃ natura ab eo dicendi genere abhorrebat, ſiue quod ſuis quibuſdam rationib. adductus, ſponte illud, tamquam hiſtoriis minime accommodatum, contempſit. is enim, neq; concionibus multis, neque aliis ad contentionem accommodatis orationib. vtitur; neque vllam ad concitandos animorum motus, & res augendas amplificandaſque vim habet. * Huic, & ceteris quorum ſuperius eſt facta mentio, ſuperueniens Thucydides, cum, quas quiſque dicendi virtutes haberet, vidiſſet, ipſe propriam quandam dicendi formam, ab aliis nõ animaduerſam, primus in hiſtoriam induxit; in electione quidem verborum, cuiq; genti peculiarem, & obſoletam ac peregrinam dictionẽ, communi ſuoque tempore vſitatę linguæ anteponens; in iungendis autem, inter ſeque aptandis maioribus & minoribus particulis, grandem, auſteram, neruoſam, firmam, & litterarũ aſperitate aures ferientem compoſitionem, pro ſuaui, molli, & polita, nihilque in ſe aſperitatis habente, conſectatus eſt. In figuris autem adhibendis, quib. in primis vetuſtiores ſuperare contendebat, nimiã diligentiam poſuit. Totos certe viginti ſeptem annos in illis octo libris, quos ſolos reliquit, immutandis conſumpſit: quos ſurſum deorſum volutans, ſingulas locutionum particulas limabat, nunc ex vno nomine orationem conficiens, rurſuſque in nomen orationem contrahens: interdum autem verbalia nominaliter proferens, ac rurſus nomen verbum faciens, atque omnem eorũ vſum peruertens: ita vt, quod proprium eſt, eo pro appellatiuo abutatur; quod vero eſt appellatiuum, pro nomine proprio vſurpet. Inſuper verba patiendi, actiua facit; quæ vero actionem notant, iis ipſe paſſionem attribuit. Eorum item quę multitudinis, quæve vnius numero efferri debent, naturam commutat, atq; alia de aliis dici cogit. Marem ſignificantia, femineo ſexui cõiungit; ea vero quę ſub feminæ genere comprehenduntur, marib. attribuit. quæ autem neutrius ſunt generis, ita his connectit, vt tota naturalis illa coaptatio & cõſecutio diuagetur. Nominum & participiorum caſus ab eo quod ſignificare debet, ad id quod eſt ſignificatum; & contra, quod eſt ſignificatum, ad ſignificans transfert. In coniunctiuis autẽ ac prępoſitiuis particulis, iis pręſertim quę vocabulorũ vires diſtinguũt, poetica prorſus vtitur licentia. Plurimas etiã in eo figuras inuenias, quæ perſonarum apoſtrophis, temporum cõmutationibus, & localium notationum diſcrepantia, a communi cõſuetudine ſint deflexæ, ac ſolœciſmorum ſpeciem præferant. Præterea, quot in ipſo res videas pro corporibus, & corpora viciſſim pro rebus ſumi? In enthymematibus vero, in quib. interpoſitiones cum multæ ſint, longo interuallo conſecutionẽ ſuam recuperant, adſunt tortuoſa illa & perplexa, & inextricabilia, atque alia his ſimilia. Nec paucas item figuras theatrales ab eo vſurpatas inuenias, vt paria parib. relata, adnominationes, oppoſitiones: quib. nimis frequenter vſus eſt Gorgias Leontinus

* In hunc & ceteros coniectis oculis Thuc.

tinus, Polus, Licymnius, & multi alii, qui eodẽ tempore floruerunt. Maxime vero inſignia, & ex quibus character eius præcipue cognoſcitur, hęc ſunt; ſtudere, vt pauciſſimis verbis quamplurimas res comprehẽdat, multaſq; in vnũ ſententias cogat, ac tum maxime auditorẽ, cum exſpectat adhuc aliquid, relinquat. quo fit vt breuitas obſcuritatem pariat. Sed vt hæc paucis cõprehendam, quattuor eſſe in Thucydide animaduerti veluti inſtrumenta eius generis dicendi, quo ille potiſſimũ delectatur; poeticam quandã verborũ ſtructuram; in figuris multiplicem varietatem; harmoniæ & concentus aſperitatem quandam; * figurarũ πάθος, quæ a non nullis acceleratio vocatur. Colores autem quib. vtitur, ſunt acerbus, denſus, amarus, auſterus, vehemens, grauis, terribilis ac formidoloſus; atq; in primis affectionib. mouendis peraccommodatus. Talis quidẽ eſt Thucydides in ſuo illo charactere, & forma dicendi, qua ceteros anteiuit. Cum autẽ & inſtitutum eius & facultas vna decurrunt, perfectam abſolutamq; atq; adeo diuinã orationem efficit. cum vero nõ eſt par viribus, quippe cum nerui illi ob dicendi celeritatem nõ vſquequaq; perdurent; oratio fit obſcura, vitia quædã, quæ minime deceant, ſecum afferens. Nam præclara illa, rebuſq; in omnib. neceſſaria præcepta, quib. traditur qua ratione ſit peregrinis ac nouatis vtendũ, ac quatenus illa ſint aſſumenda, non per omnes hiſtoriæ partes ſeruauit. Iam, cum hæc veluti per capita attigerimus, ſupereſt vt iam ad ea demonſtranda noſtra delabatur oratio. Neq; vero eſt conſilium, ita de ſingulis ſeparatim Thucydidis dicendi formis ſermonem facere, vt illius verba ſubiungam; ſed diuerſis variiſq; ex locis particulas quaſdam ſumere narrationis & orationum, hiſq; cauſſas apponere, ex quib. facile cognoſci queat, quib. in locis, tam in rebus ipſis quam in verbis, bene maleve ſe geſſerit. Sed illud iterũ abs te, Q. Æli, atq; ab aliis elegantis doctrinæ ſectatoribus, ſiqui forte hæc legent, maiorẽ in modum peto, vt ſuſceptum a nobis conſilium perpendant. nihil enim nos aliud conamur, quam vt characterem Thucydidis oſtendamus, ac ſimul omnia animaduerſione digna, quæ illi cõtigerint, comprehendamus. quæ omnia cum facimus, nihil omnino, præter eorum qui ad huius ſe viri imitationẽ componere volunt, vtilitatem, propoſitũ habemus. Itaq; in ipſo ſtatim procœmii exordio hac vtens propoſitione; Bellum ſcilicet Peloponneſiacum, de quo ſcripturus erat, omniũ, quæ antea geſta eſſent, fuiſſe maximum, hæc ad verbum ſcribit: *Ac bella quidem ante geſta, atq; his vetuſtiora, plane in apertum produci, tẽporis longinquitas vetuit. ſed, quantum ex ſignis quibuſdam colligere licet, equidem, hæc a vetuſtiſſima origine repetens, magnas fuiſſe illorum res, neq; in bello, neq; aliis in rebus, exiſtimo. nam in ea quæ nunc Græcia appellatur, perpetuum olim incolas domicilium habuiſſe, non videtur. nam cum a maiore aliqua multitudine coactus, ſuam quiſq; patriam facile relinqueret, perſæpe migrationes fiebãt: quippe cum nulla adhuc inter eos negotiatio eſſet, neque vllum citra formidinem vel terra vel mari commercium haberent; ſed eo vſq; ſuis reb. vterentur, quatenus ad vitam exiliter traducendam ſatis eſſe exiſtimarent; pecuniæ copiam non habentes, neque terram ſerentes.*

* ſignificationis celeritatem: id eſt, cito & breuiter efferre animi ſenſa.

DESVNT NON PAVCA.

δεδιλωμένοι ὡς ὅτι Λακεδαιμονίους. καταφρονήσαντες οὖν αὐτῶν, καὶ ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς. Hoc eſt: *abiecto ſeruilique animo, vt qui contra Lacedæmonios proficiſcerentur. eos igitur contemnentes, ſublato clamore, confertim impetum in eos fecere.* Multo autem hæc comprehenſio erat vtilior futura, ſi ipſe, non hoc,

quo fecit, pacto eam comprehendisset, sed communiorem & vtiliorem secutus fuisset ratione; atq; ita hæc verba collocasset, vt extremâ cum prima parte coniungeret, quæ vero in medio iacent, ea reiiceret in sequentem locum. hoc sane pacto contorta & grauior est oratio; multo vero fuisset clarior & iucundior, hoc ordine collocata: τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκ ἔτι ἀπελθεῖν ἢ πρεσπίπτειν δυναμένων, γόνιες αὐτοῖς οἱ ψιλοὶ βεβαδυτέρως ἤδη, συραφέντες καὶ ἐμβοήσαντες, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς ἀμελέως. ἔκ τε τῆς ὄψεως ὃ θαρρεῖν προσῆλθότες, ὅτι πολλαπλάσιοι ἦσαν, καὶ οὐκ τῶ μηκέτι δύνασθαι αὐτοῖς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, καταφρονήσαντες, ὅτῳ οὐκ ἄξια τῶν προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ἐπὶ ἔργον ὑπώλημψιν ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον, τῇ γνώμῃ δεδιαλωμένοι ὡς ὅτι Λακεδαιμονίους. Hoc est: *Cum Lacedæmonii non iam amplius abire, aut irruere in illos possent, leuis armaturæ milites, tardiores eos esse factos animaduertentes, facto globo, ac clamore sublato, confertum in illos impetum fecerunt. ex quo fiebat vt, cum se plurimos esse cernerent, animus etiam accederet; & cum non æque ac prius esse terribiles illos arbitrarentur, contemptui haberent: quandoquidem non statim, quæ exspectauerant, experti sunt, vt, cum primum in terram descenderent, putabant, deiecti animo tamquam aduersus Lacedæmonios pugnaturi.* Detracta hac rota circumscriptione, reliqua omnia nominibus ac figuris maxime accommodatis comprehendit, neque vllam, prope dixerim, aut ad dictionẽ, aut ad res spectantem virtutem prętermisit. quas quidem virtutes denuo enumerare nihil necesse est. In septimo autem libro extremam Athenienſium & Syracuſanorum naualem pugnam narrans, ſic & verbis & figuris in explicandis rebus vſus est: ὁ δὲ Δημοσθένης, καὶ Μένανδρος, καὶ Εὐθύδημος· ἔσπου γὰρ ὅτι τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν· ἀραμένες ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν στρατοπέδου, δίχως ἔπλεον πρὸς ὃ ζάλισμα τοῦ λιμένος, καὶ τὸν καταληφθέντα διέκπλουν βιαλόμενοι διάσασθαι ἐς ὃ ἔξω. προσεξαναγόμενοι δὲ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶ περιπλησίαις τὸν ἀριθμὸν, καὶ προσέλεγον κατά τε τὸν ἔκπλουν μέρη αὐτῶν ἐφύλασσον, καὶ κύκλῳ τὸν λιμένα κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς ἅμα παρεβοήθη, ἤπερ καὶ αἱ νῆες κατέσχουσιν. ἦρχον δὲ τοῦ ναυλικοῦ τοῖς Συρακουσίοις, Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος, κέρας ἑκάτερος τοῦ πάντος ἔχων· Γύλιππος δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι, τὸ μέσον. ὅπῃ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῇ ζάλῃ μάλιστα, τῇ μὲν προτέρᾳ ῥύμῃ ὅτι πλέονες, ἐκράτουν τῶν Ἰσταλιωτῶν νεῶν πρὸς αὐτῷ, καὶ ἐπέφρωντο λύειν τὰς κλήσεις· μετὰ δὲ τοῦτο, πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὅτι φερομένων, οὐ προς τῇ ζάλῃ μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ λιμένα ἐγίγνετο· καὶ ἦν καρτερὰ, καὶ οἵα οὐκ ἔτερα τῶν πρότερον. πολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέρωις προθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς ὅτι πλεῖν, ὁπότε κελευσθείη, ἐγίγνετο· πολλὴ δὲ καὶ αὖ τἀντίτεχνησις τῶν κυβερνητῶν, καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλήλους· οἵ τε ὅτι βάται ἐθεράπευον, ὅτε πρὸς πέσοι ναῦς νηΐ, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ναῦς τέχνης· πᾶς τέ τις ὢν ὧ πρόσεστέτακτο, αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι. ξυμπεσουσῶν δὲ ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν πλεῖσται γὰρ δὴ αὗται ἐλαχίστῳ χώρῳ ναυμάχησαν· βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι ἑξακόσιαι γίγνεσθαι· αἱ μὲν ἐκπολαί, ἅτε τὸ μὴ ἔξω τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους, ὀλίγαι ἐγίγνοντο· αἱ δὲ προσβολαὶ, ὡς τύχοι ναῦς νηΐ προσπεσοῦσα, ἢ ἅτε τὸ φεύγειν, ἢ ἀνάγκη ὅτι πλέουσα, πυκνότεραι ἦσαν. καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσέφερετο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις, καὶ τοξεύμασι, καὶ λίθοις, ἀφθόνως ἐπ' αὐτοὺς ἐχρῶντο· ὅτῳ δὲ προσμίξειαν, οἱ ὅτι βάται εἰς χεῖρας ἰόντες, ἐπέφρωντο τοῖς ἀλλήλων ναυσὶν ὅτι βαίνειν. ξυνετύγχανέ τε πολλαχῇ, ἅτε τῶν τενοχωρίαν, τὰ μὲν, ἀνάγοις ἐμβεβληκέναι, τὰ δὲ, αὐτοῖς ἐμβεβλῆσθαι· δύο τε ἅτε μίαις, καὶ ἔστιν ἢ καὶ πλείοις ναῦς κατ' ἀναπλεῖν ξυνηρτῆσθαι· καὶ τοῖς κυβερνήταις τῶν μὲν φυλακὴν, τῶν δὲ ὅτι βολὴν, μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν ἀφιέσθαι· καὶ τὸν κτύπον μέγαν ἀπὸ πολλῶν τῶν νεῶν ξυμπεσουσῶν, ἔκπληξίν τε ἅμα, καὶ ἀποφέρησιν τῆς ἀκοῆς, ὧν οἱ κελευσταὶ φθέγγοιντο, παρέχειν.

πολλὴ

πολλὴ γὰρ δὴ καὶ ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς, κατά τε τὴν τέχνην, καὶ τοὺς τῶν αὐτῶν φιλονικίαν ἐγίγνετο· τοῖς μὲν Ἀθηναίοις, βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν ὅτι βοᾶν κελεύσεις, καὶ τοῦτ' ἐς τὴν τῆς ἐς τὸν πατρίδα σωτηρίας νίκην, εἰ ποτὲ καὶ αὖθις, προθύμως ἀντιλαβέσθαι· τοῖς δὲ Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις, καλὸν ἔσ, κωλῦσαί τε αὖθις ἁλῶναι φεύγειν, καὶ τὴν οἰκείαν ἐκάστους πατρίδα νικήσαντας ἐπαυξῆσαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέτι ἑκατέρων, εἴ τινά που ὁρῶεν μὴ κατ' ἀνάγκην φρύμναν κρούοντα, ἀνακαλοῦντες ὀνόματι τὸν πεμπάρχου, πρώτων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, εἰ τὸν πολεμιώτατόν γέ σφισιν, οἰκειότατον ἤδη τῆς ὑ δι' ὀλίγου κεκτημένης θαλάσσης ἡγούμενοι ἀποχωρῆσαι· οἱ δὲ Συρακούσιοι, εἰ, ὃς σαφῶς ἴσασι προθυμούμενος Ἀθηναίους πλυτὶ ἔτι πρόσω ἀφυγεῖν, τούτοις αὖθι φθάνειν φθάνειν. ὅ τε δὴ τῆς πεζὸς ἀμφοτέρων, ἰσορρόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας, πολὺ τὸν ἀγῶνα καὶ ξύσασιν τῆς γνώμης εἶχε· φιλονικῶν μὲν, ὁ αὐτόθεν ὅτι τὸ πλείονος ἤδη καλῶ· δεδιότες δὲ οἱ ἀπελθόντες, μὴ τῶ παρόντων ἔτι χείρω προσέξωσι. πρώτων γὰρ δὴ ἀνακεκμηκότων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς, ὅ τε φόβος ἰὼν ὑπῆρ τῶν μέλλοντος δεδιέναι ἐοικώς· καὶ ἅμα δὲ, ἀνώμαλον καὶ τὸ ἔπεσθαι τῆς ναυμαχίας ὂν τῆς γῆς ἰσοπαλὲς ἔχοντο ἔχθρ. δι' ὀλίγου γὰρ ὕστερος τῆς θέας, καὶ ὑ πρώτων ἅμα ἐς ὃ αὖθι σκοπουμένων, εἰ μέν τινες ἴδιοι ἔτη τὰς σφετέρας ὅπτικα τοῦτας, ἀνεθάρσησάν τε αὖ, καὶ τοῖς ἀνακλησιν θεῶν, μὴ φέρησαν σφᾶς τῆς σωτηρίας, ἐξέπεσον. οἱ δ' ὅτι ὃ ναυτόμενον Συρακούσιοι, ὀλοφυρμῷ τε ἅμα μετὰ βοῆς ἐχρῶντο, καὶ ἀπὸ τῶν δρομένων τῆς ὄψεως, καὶ τῷ γνώμῃ μᾶλλον τῶν ὂν τοῦ ἔργου ἐδιαλοῦτο. φεύγοι δὲ καὶ τοῖς αὐτοπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες, ὀλίγοι δὲ ἀκρίτως ξυνεχὲς τῆς ἀμίλλης, καὶ τοῖς σώμασιν αὖθις ἴσα τῇ δόξῃ πρεδεῶς ξυναπονδύοντες, ὂν τοῖς χαλεπώτατα δίηγον. ἀεὶ γὰρ παρ' ὀλίγον, ἢ διέφθορεν, ἢ ἀπώλλυτο. ὧν τε δὴ τοῦ αὐτοῦ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀζώμαλα ἐναυμάχουν, πρώτα ὁμῶ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμὸς, βοή, νικῶντες, κεκρατήκοι, ὀλλά ὅσα ὂν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατόπεδον πανυσδὴ ἀναπηδᾶζοιτο φθέγγεσθαι. πρὸς πλησία δὴ καὶ οἱ ὅτι τῶν νεῶν αὖθις ἔπασον· πρίν γε δὴ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὅτι πολὺ αὐτοκράτορες τῆς ναυμαχίας, ἔρεψάν τε τὰς Ἀθηναίας, καὶ ὅτι κείμενοι λαμπρῶς, πολλῇ κραυγῇ καὶ ἀλαλαγμῷ χρώμενοι, κελεύσαντες ἐς τὸν γῆν. τότε δὴ, ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς ὀλίγος ὀλίγῳ, ὅσοι μὴ μετέσχον ἐάλωσαν, κελευσθέντες, ἐξέπεσον ἐς ὃ στρατόπεδον. ὁ δὲ πεζὸς, οὐκέτι ἀφορῶς, ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς, οἰμωγῇ τε καὶ σόνῳ, πάντες διαναχεζοῦντες τὰ γιγνόμενα, οἱ μὲν ὅτι τὰς ναῦς παρεβοήθουν, οἱ δὲ, πρὸς ὃ λοιπὸν τὰ τείχους, ἐς φυλακὴν· ὄλοι γὰρ, ἢ οἱ πλεῖσοι, ἤδη πρὸ σφᾶς αὖθις, ὅπῃ σωθήσονται, διεσκόπευν. ἰὼ τε δὴ τῶν παραπήκα, ὡς ἐλπίδας δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις. πρὸς πλησιά τε ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὖθις ἐν Γύλῳ· ἀμφαρφσῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, πρὸς ἀπόλλυτο αὐτῶν καὶ οἱ ἐν τῇ ἠσῳ ἄνδρες ἀμβεβηκότες. καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἰὼ ὃ κτὶ γῶ σωθήσεσθαι, ἰὼ μή τι πρὸς ἅλλοτον γίγνηται. γνωμούσης δὴ ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας, ὑ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέρωις καὶ αὐ πρὸς ἀπολομένων, οἱ Συρακούσιοι ὑ οἱ ξύμμαχοι, ὅτι κρατήσαντες, τά τε ναυάγια καὶ τὰς νεκρὰς ἀνείλοντο· ὑ ἀποπλύσαντες πρὸς τὴν πόλιν, ἔστησαν ἔστησαν.

Hoc est; *Demosthenes autẽ, & Menander, & Euthydemus, qui duces in Athenienſium naues conscenderant, cum se loco mouissent, sine mora ad portus fauces, captas iam & occupatas, adnauigarunt, vt per vim sibi exitum pararent. quib. Syracusani, eorumq; socii, cum totidem nauib. occurrerunt: ac primũ quidem partem illarum ad exitum custodiendum collocarunt, altera totum vndiq; portum tutabantur. quod eo faciebant, vt omni ex parte a peditatu adiuti, quocumq; in loco naues cõstitissent, in Athenienses irruerent. Præerant autem classi apud Syracusanos, Sicanus & Agatharchus, alterum vterq; totius exercitus cornu tenens: Pythen, & Corinthii, medium habebant. Atque Athenienses quidem alii, postquam ad fauces subiere, primo impetu nauium, quæ ad eum locum erant, potiti, claustra conabãtur aperire. sed mox, inuectis in eos vndique Syracusanis ac socijs, non iam pro angustiis exitus tantum, sed etiã intra portum, nauale prælium gerebatur: quod quidem omnium, quæ ante facta*

essent, atrociſsimum fuit. Magnum enim erat vtriuſq; partis nautarum ſtudium ad naues in hoſtes impellendas, cum iuberentur: magna gubernatorum artis æmulatio, mutuaque contentio: eorum autem qui naues conſcenderant, hæc erat cura, vt, ſi nauis in nauem incurreret, ne ii qui in tabulatis inſiſtebant, reliquorum deſtituerentur artificio: ac quiſque in eo quem ſortitus erat loco, primus eſſe contendebat. Ceterum, multis non magno in ſpatio nauibus inter ſe concurſantibus, ac prœlio decertantibus, cum paulo ducentis eſſent pauciores, rari fiebant excurſus: propterea quod neque progredi, neque inhiberi naues poſſent; ſed frequentiores implicationes erant, vt quæq; ſiue fugiendo, ſiue alteram incurſando, in alteram incidiſſet. interea vero dum naues mutuo ſibi occurrerent, ii qui in tabulatis erant, miſſilium, ſagittarum, ſaxorum ingentem in illos vim coniiciebant. cum vero conſerebantur, milites, commiſſa pugna, in aduerſariorum naues inſilire conabantur. fiebat autem locorum angustiis, vt, dum alterutri vna ex parte hoſtes adorirẽtur, ipſi altera ex parte inuaderentur; ac duæ interdum naues cum vna, alicubi etiam plures, neceſſario inter ſe complicarentur; cum gubernatores partim adoriendis aliis, partim ſibi cauendo, idq; non vna in parte, ſed vndequaque, occuparẽtur. Magnus autem erat multarum inter ſe concurſantiũ nauium ſtrepitus, qui & terrorem nautis incutiebat, & earum rerum quæ a præfectis iuberentur, auditum auferebat. multa enim vtraque ex parte adhortatio, & ingens præfectorũ clamor exaudiebatur, tum ex arte gubernatoria, tum ex præſenti contentione vincendi: cum Athenienſes quidem ſuos, vt exitum ſibi per vim pararent, magno clamore incitarent, vtq;, ſi vmquam alias, nunc maiore ſtudio ac contentione pro incolumi in patriam reditu elaborarent: Syracuſanis vero ac ſociis pulchrum videretur, prohibere ne ſui fugam caperent, ſed vincendo ſuam quiſq; patriam honeſtaret. Præterea vero duces ipſi vtriuſque partis, ſi quam nauem nulla neceſsitate coactam cedere animaduertiſſent, trierarchum nomine appellabant: atque Athenienſes quidem ita percunctabantur, num terram inimiciſsimam magis hoſpitalem, quam mare non exiguo labore partũ, arbitraretur: Syracuſani vero, num Athenienſes, quos certo ſciret de fuga omnino cogitare, hos fugientes ipſe fugeret. Interea dũ iſti æquo marte nauali pugna decertant, vtrorumque peditatum qui in terra ſtabat, ingens certamen & animi contentio tenebat; Syracuſanis quidem, maioris cõparandæ gloriæ cupiditate incenſis; Athenienſibus vero, ne ſecum peius quã ante ageretur, non mediocriter timentibus. nam cum omnis in nauibus Athenienſium ſpes eſſet, ſummus de rei exitu erat timor; quippe cum pugna videretur anceps, & eam illi e terra ſpectare cogerentur. nam cum eſſet propinquũ ſpectaculum, & non omnes pariter eodem intuerentur, ſiqui ſuos alicubi vincentes aſpexiſſent, animos attollebãt, & ad deorum opẽ implorandam, ne ſe deſererent, conuertebantur. qui vero ſuos ſuperari videbant, ii magno cum eiulatu lugebant; adeo vt magis ex earum rerum aſpectu, quam illi ipſi qui in opere verſarentur, animum abiicerent. Erant qui, cum anceps certamen viderent, aduerſariis acriter reſiſtentibus, ipſo corporum motu animi affectionem imitarentur, præque metu modo huc, modo illuc corpore nutarent, & magna ex eo moleſtia afficerentur. aſsidue enim exiguum intra ſpatium aut fugiebant, aut trucidabantur. licebatque ex Athenienſium exercitu, quam diu æquo marte pugnabatur, omnia ſimul exaudire; lamentationes, clamores; victores, victos; & alia eiuſmodi quæ magno in periculo magnus exercitus multis modis clamare cogitur. His æqualia & iis eueniebant qui in nauibus erãt. Tandem Syracuſani ac ſocii, cum inter eos diu pugnatum eſſet, Athenienſium claſſem in fugam vertunt; ſtrenueq; inuecti, magno clamore & inhortatione terrã verſus perſequuntur. tunc ex nautico exercitu, alia atq;

alia

alia parte, quicumq; in alto capti non erant, in caſtra ſe receperunt. pedites autem non iam diuerſi, ſed vno eodemq; impetu, ea quæ iam euenerant, & luctu & gemitu proſequẽtes, partim ad ſubueniendũ nauibus, partim ad reliquam murorum partẽ tuendam contendunt. alii, quorum maxima erat pars, iam, qua ſibi ſalutem parent, pro ſe ipſis circumſpectant. Fuit autem eo tempore tantus pauor, vt maior numquam exſiterit. ac tale quiddam perpeſi ſunt, quale ipſi fecerant ad Pylum, vbi Lacedæmonii, amiſſa claſſe, perierunt. nam cum Lacedæmonii naues amiſiſſent, homines etiam ipſos, qui in inſulam deſcenderãt, vna perdiderunt. ac tum quidem Athenienſes, niſi quid inopinatum diuinitus accideret, omnem in terra ſalutem deſperabant. Poſt decertatam acerrime hanc naualem pugnam, in qua multæ naues ex vtraq; parte, multi viri perierunt, Syracuſani eorumq; ſocii, victoria potiti, nauium etiam fragmenta & cæſorum corpora obtinuerunt; reuectiq; ad vrbem, trophæum erexerunt. Hæc quidem, hiſq; ſimilia, digna mihi imitatione in hoc ſcriptore viſa ſunt; in quibus & magnificentiã, & venuſtatẽ, & grauitatem, atq; alias virtutes hiſce reb. accõmodatas, perfectiſſime adhibitas iudicaui; coniectura inde ducta, quod omnium hominũ mentes hoc dicendi genus maxime afficit. neq; vero expers illud rationis iudiciũ, quo iucunda moleſtaue percipimus, hoc auerſatur, neq; alterũ rationis particeps, qua, quid in quaq; ſit arte pulchrum, dignoſcimus: neq; eſt quiſquã, aut ex iis qui non admodum ſunt in ciuilib. orationib. exercitati, qui dicere poſſit quibus aut verbis aut figuris offendatur; aut ex iis qui ſunt exquiſiti, quiq; promiſcuæ multitudinis inſcitiã cõtemnunt, qui dictionis huius apparatum incuſare queat: ſed eadem erit & multitudinis & peritorum ſententia. ille enim ex imperita multitudine homo idiota & inſcius, moleſto illo & tortuoſo atq; obſcuro dicendi genere non offendetur: ille autẽ qui raro inuenitur, ac non ex vulgari aliqua diſciplina factus artifex, humile illud, minimeq; generoſum, & incompoſitum genus, nõ damnabit. quo fit, vt tam illud quod rationis eſt expers, quã quod eiuſdem eſt particeps, iudicium conſentiat. a quorũ vtroq; omnia quę ad artes attinent, iudicari volumus. . .*

Ego vero non video quo pacto illa quæ magna atq; admirabilia quibuſdã videntur, laudib. afficiam; quę tantum abeſt vt primas illas maximeq; communes habeant virtutes, vt, cum & nimiã & inanem diligentiã præſeferant, neq; iucunditatẽ neq; fructum afferant. ex quib. pauca quędam exempla afferam; ſimul & cauſſas cur a virtutib. ad vitia declinarint, commonſtrabo. Atque in tertio quidem libro, vbi crudelia illa atq; nefaria facinora, quæ in Corcyrenſi ſeditione contra potentiſſimos quoſq; a populo commiſſa ſunt, enarrat, quouſq; intra cõmunis vſitataq; linguæ terminos manſit, perſpicue omnia, breuiter, pleneq; dixit: ſed ſimulatq; tragico more cõmunes Græcorum calamitates exaggerare atq; amplificare incipit, animoque extra conſueta euagatur, longe ſe ipſo fit deterior. Sunt autem de illo priore genere hæc; quę vix errata eſſe quiſquam opinetur: Κερκυραῖοι δὲ, αἰσθόμενοι ἧς τε Ἀτθικὰς ναῦς παρεπλεύσας, ἧς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τὰς τε Μεσσηνίας, ἐς τὸν πόλιν ἤγαγον, παρέτειναν ἔξω ὅπλας· καὶ ἧς ναῦς παρεπλεύσαν κελεύσαντες, ἃς ἐπλήρωσαν, ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα ὡρμημένον, ὅπως παρεσκευάζοντο, τῶν ἐμφρόνων εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκλῃον. καὶ ὡς τῶν νεῶν ὅσας ἔπεμψαν ἐσώσαν ὑκιβιβάζοντες, ἀπεχώρησαν. ἐς δὲ Ἠραῖόν τε ἐλθόντες, τῶν ἰκετῶν ὡς πεντήκοντα ἀνδρας δήσαντες ὑποφεῖν ἔπεμψαν, καὶ κατέγνωσαν πολλῶν θανάτου. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἰκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείθοντο, ὡς ἑώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειραν αὐτοὺς ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους· καὶ οὐκ ἔστι δένδρων τινὲς ἀπήχοντο· οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοι ἐδυώαντο, αἰπλεῶντο. ἡμέρας τε ἑπτὰ ἃς ἀφικόμενος ὁ

Εὐρυμέδων, ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ παρέμενε, οἱ Κερκυραῖοι σφᾶς αὐτῶν τὸς ἐχθροὺς δοκιμῶντας εἶ), ἐφόνευον· τῷ μὲν αἰτίαν ὑπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν· ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἕνεκα ἔχθρας ἔνιοι, καὶ ὑπ' ἐνίων χρημάτων σφίσιν ὀφλομένων, ὑπὸ τῶν λαβόντων. πᾶσά τε ἰδέα καὶ τέχνη θανάτου· καὶ, οἷον φιλεῖ ἐν τοιούτοις γίγνεσθαι, οὐδὲν ὃ τι οὐ ξυέβη, καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο, καὶ παρὰ αὐτοῖς ἐκλείοντο. οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τῷ Διονύσου τῷ ἱερῷ, ἀπέθανον. ὅτως ὠμὴ πάσις παρεγένετο. καὶ ἔδοξε μᾶλλον, ὅστις ἐν τοῖς, παρ' ὅτι ἐβούλετο· ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πολὺ ὡς εἰπεῖν ὁ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορὰν ὑσῶν ἐκαστάχου, ποῖς τε τὸ δῆμον παρεστάτας τὰς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι, καὶ τοῖς ὀλίγοις τὰς Λακεδαιμονίους. Hoc est: *Corcyrenses vero, vbi inimicas discedentes, & Atticas naues aduentãtes senserẽt, in vrbem Messenios, qui prius extra erant, inducunt; nauibusque, quas expleuerãt, iussis Hyllaicum adire portum, dum circumuehuntur, siquem hostium nacti essent, occidebant. illis vero quibus vt in naues ingrederentur persuaserant, eiectis, abierunt; atque in Iunonis templum delati, cum ex supplicibus circiter triginta, vt iudicium subirent, persuasissent, omnes morte damnarunt. quæ cum ceteri supplices vidissent, qui persuasi non fuerant, in eodem se fano mutuo interemerunt; quidam se ex arborib. laqueis suspenderunt: omnes, vt cuique licuit, sibi mortem consciuerunt. Corcyrenses q; septem intra dies, quibus Eurymedon cum sexaginta nauib. est commoratus, quos ex suis inimicos suspicarẽtur, occiderunt; crimini dantes, quod statum popularem dissoluerent. quidam etiam ob priuatas inimicitias; quidã & a debitoribus, creditarum pecuniarum causſa, interfecti. nullum denique mortis genus non visebatur: nec fieri quidquã in huiusmodi casu solet, quod tum non euenerit; immo vero maiora etiam contigerunt. nam pater filium trucidabat: abstractique a templis supplices, ad ea ipsa necabantur. quidã etiam in Bacchi templo ædificiis circumsepti, in eo mortem obierunt. eo vsque cruenta hæc seditio processit; ob id quoq; visa maior, quod prima hæc apud eos exstitit. nam postea in omni prope Græcia grassata est, vbique factionib. exortis, cum ii qui in populo essent principes, Athenienses; optimates vero, Lacedæmonios accerserent.* Quę vero his adiungit, perplexa sunt, atq; eiusmodi quæ non facile percipi possint, quæq; figurarũ nexus quosdam, solœcismis similes, aliaq; eius generis nõ pauca habent: quorũ nec illa ætate, neq; vero post, cum maxime ciuilis floreret eloquentia & dicendi vis, vllus erat vsus. atq; ea nunc ostendam. ἐσασιάζετο οὖν τὰ τῶν πόλεων, καὶ τὰ ἐφυστερίζοντα πω, πύστις τῶν παρηλυομένων, πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑποβολιὼ τῶ καινῶσθαι ταῖς διανοίαις, τῶν τ' ὑπιχρήσεων παλαιοσιάσει, καὶ τῶν τιμωρειῶν ἀποπία. Hoc est; *Agitati sunt itaque seditionib. status ciuitatum; & ea quæ post fuerunt, eorum quæ ante acta essent, auditione, magnã in animis accessionem ceperunt ad nouas res moliendas, vel aggrediendi solertia atque artificio, vel vltionis insolentia.* In his, in prima illa membri parte, nulla necessitate coactus, circũlocutione vsus est, cum dixit; ἐσασιάζετο οὖν τὰ τῶν πόλεων: quod perinde est ac si Latine dicas; *Ea igitur quæ vrbium erãt, tumultuabantur.* quod multo sane melius erat hoc modo: ἐσασιάζον αἱ πόλεις, *ciuitates tumultuabantur.* Quod deinde sequitur, καὶ τὰ ἐφυστερίζοντα πω, difficulter coniectare licet quid sibi velit. sic vero magis fuisset perspicuũ, αἱ ὑστερῶσαι πόλεις: *ciuitates autẽ quæ post fuerunt.* Quib. subiungit, ὅτι πύστις τῶν παρηλυομένων, πολλὴν ἐπέφερε τὴν ὑποβολιὼ ἐς ὃ καινῶσαι τὰς διανοίας. vult enim ita dicere; *Ii vero qui posteriores fuerunt, cum res ab aliis gestas audirẽt, magis ad res nouas excogitandas incitabantur.* In quibus, si structurã demas, ne verborũ quidem figuræ audientib. iucundæ sunt. His postea aliud caput adiungit, quod poetico, vel potius dithyrambico apparatui magis, quã huic loco

loco, videtur conuenire: τῶν τ' ὑπιχρήσεων παλαιοσιάσει, καὶ τῶν τιμωρειῶν ἀποπία. ἡ τῶν εἰωθυῖα τῶν ὀνομάτων ἀλλοίωσιν ἐς τὰ ἔργα αὐτήλλαξαν τῇ διαιώσει. Hoc est; *Et aggressionum artificio, & vltionis insolentia. vsitatisque rerum vocabulis ad facinorum excusationem immutatis.* Quod autem in hoc perplexo ac difficili nexu intelligi vult, tale est: *Multa illis est facta accessio ad cognoscendam rem aliquam nouam, quæ ad aggressionũ artes, & ad exquisitas pœnas valeret. quæ vero vulgo rebus vocabula tribuebãtur, ea ipsi immutãtes, alia ratione res ipsas appellandas esse censebãt.* nam hæc verba, ἡ τῶν ὑπιχρήσεων παλαιοσιάσει, καὶ ἡ τῶν τιμωρειῶν ἀποπία: &, ἡ εἰωθυῖα τῶν ὀνομάτων ἀλλοίωσις, καὶ ἡ εἰς τὰ ἔργα αὐτηλλαλμένη διαιώσεις, periphrasi cuidã poeticæ 10 sunt accommodatiora. Quib. addit etiam figuras istas theatrales, τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος, ἀνδρία φιλέταιρος ἐνομίσθη· μέλλησις δὲ παρεμηθής, δειλία εὐπρεπής. Hoc est; *Nam audacia inconsiderata fortitudo amicorum amans vocabatur; & cõsiderata cunctatio, speciosa formido.* Hæc vtraque eas figuras habent quę paria paribus, similia similib. referunt; quib. epitheta fuci causſa accedunt. talis autem fuisset necessaria, minimeq; theatrica figura: τῷ μὲν γὰρ τόλμαν, ἀνδρίαν ἐκάλουν· τὸ δὲ μέλλησιν, δειλίαν. Hoc est; *Audaciã illi quidem fortitudinem, cunctationem autem timiditatem nominabant.* Atq; his quidẽ ea etiam quæ subsequuntur, similia 20 sunt: ὃ μὲν σῶφρον, τὸ ἀνανδρεῖον παρόνομα· τὸ δὲ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν, ὀκνηρὸν ἐπὶ πᾶν ἔργον. quasi dixeris: *Prudentia, inuiriilitatis prætextus, & Animus ad omnia cautus, animus per omnia ignauus.* Magis autem proprie sic dixisset: οἱ μὲν σώφρονες, ἀνανδροι· τὸ δὲ οἱ πανεῦοι πρὸς ἅπαντα, ἐν ἅπασιν ὀκνηροί. Hoc est; *Qui autem prudentes essent, virilem; qui vero ad omnia se caute compararent, omnib. in rebus ignaui vocabãtur.* Quodsi hucusque partim orationem fucando, partim vero duriter tractãdo, vlterius progredi supersedisset, nõ ita molestum se fortasse præbuisset. sed alia etiam his adiungit: ἀσφάλεια μὲν τὸ ὑπιβουλεύσασθαι, ἀπόξυπνος πρόφασις δόλου τις· καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων, πιστὸς ἀεί· ὁ δὲ αὐτιλέγων ἀυτῷ, ὕποπτος. Hoc est; *Tuto insidiari, rationabilis auertendi exitum prætextus habebatur: quique irascebatur, is fidelis semper; qui vero ei contradiceret, is habebatur suspectus.* In his rursus illud incertum est, cui vocabulum χαλεπαίνων accommodari, aut de quo dici velit; ita illud αὐ-
30 τιλέγων, ad quem referatur, & qua de re sit dictum. Deinde ait; ὑπιβουλεύσας δέ τις, τυχὼν τε, ξυνετός· καὶ ξυνοισόμενος, ἔτι δυνότερος· προβουλεύσας δὲ ὅπως μηδὲν αὐτῷ δεήσοι, τῆς τε ἑταιρείας ἀσφαλὴς, καὶ τὰς ἐναντίας ἐκπεπλημμένος. Hoc est; *Cui porro insidiæ succedebãt, hic erat prudens; & eo prudentior, si alterius insidias prouidisset: qui vero prouidebat vt nihil eorum opus haberet, societatis dissolutor, & aduersarios timens.* Hic quid sibi illud τυχὼν velit, nõ apparet, neq; cognoscitur an ad vnũ eundemque hæc duo verba, τυχὼν, & ξυνοισόμενος, sint referenda. Quodsi τυχὼν ad eũ referri debet qui, re bene gesta, quod sperauerat, est consecutus; illud autem ξυνοισόμενος de eo dici vult qui rem nondũ effectam, ante præsenserit: res adhuc peius habebit. purus autẽ, atq; vndiq; consPicuus horum verborũ talis
40 esse poterat intellectus: οἵ τε ὑπιβουλεύοντες ἑτέρους, εἰ καθορθώσαιεν, δόλιοί· καὶ οἱ ταῖς ὑπιβουλαῖς προεπινοοῦντες, εἰ φυλάξαιντο, ἔτι δυνότεροι· ὁ δὲ προβουλόμενος ὅπως μηδὲν αὐτῷ δεήσοι, μήτ' ὑπιβουλῆς, μήτε φυλακῆς, ταῖς τε ἑταιρείαις ἀσφαλὴν ἐδίδου, καὶ τὰς ἐναντίας ἐκπεπλῆχθαι. Hoc est; *Qui vero sociis insidiabantur, si rem ex sententia gessissent, ingenio præditi; qui vero insidias præsentientes, ab illis sibi cauissent, adhuc ingeniosiores dicebantur. qui autem ita sibi prospiciebat, vt neq; insidiis, neq; vlla cautione opus haberet, is amicitias dissoluere, atque inimicos perhorrescere videbatur.* His vnam contorte, potenter, perspicueq; prolatã periodum adiungit: ἁπλῶς δ' ὁ φήσας

τὸν μήτοντα κακόν τι δρᾶν, ἐπῄνουν. καὶ ὁ ὑπεκελθὼν τὸν μὴ ἀφανοῦντα. Id est; *Omnino autem qui in nocendo alteri præueniſſet, laudabatur; & qui ad hoc non cogitantem inhortatus eſſet.* Mox poetica illa figura vſus eſt, quam μετάληψιν vocant: καὶ μᾶλλον ᾗ ὁ ξυγγενὴς τῶν ἑταιρικῶν ἀνοτειώτερον ἐφέρετο, ἀφ' ὧν ὁ ἑτοιμότερον εἰς ἀπροφασίστως πολεμεῖν. Id eſt; *Quinetiam propinquitas ſodalitio alienior erat, quod promptius ſine excuſatione auderet.* Hoc in exemplo ξυγγενὴς, & ἑταιρικὸν, commutata inter ſe ſunt. illud autem, ἀπροφασίστως πολεμεῖν, incertum eſt, ad ξυγγενὴς, an ad ἑταιρικὸν referri debeat. Nam, cum cauſſam afferat cur propinquos ac neceſſarios amicis iudicarent eſſe alieniores; addit, *Quoniam audaciam, nulla allata excuſatione, afferebant.* Omnis autem hæc perſpicua fuiſſet oratio, ſi ſic eam protuliſſet, ſuis, quibuſcumque libuiſſet, figuris eam exornans: καὶ μᾶλλον καὶ ὁ ἑταιρικὸν οἰκειότερον ἐφέρετο τῶν συγγενῶν, ἀφ' ὧν ὁ ἑτοιμότερον εἰς ἀπροφασίστως πολεμεῖν. Hoc eſt; *Atqui & ſocii propinquis erant familiariores, propterea quod promptius ſe, nulla excuſatione adhibita, periculis offerebant.* Illud etiam quod hæc conſequitur, per circuitionem enuntiatum, neque vim vllam, neq; perſpicuitatem habet: ἃ γὰρ μὴ τῶν κειμένων νόμων ὠφελείας αἱ τοιαῦται ξυνόδοι, ἀλλὰ τοῦ τὸς κατηγῶ- πλεονεξία. Hoc eſt; *Non enim huiuſmodi conuentus per leges latas ob vtilitatẽ, ſed contra leges ob auaritiam fiebant.* Sententia vero eſt huiuſmodi; *Neque vero ad vtilitates legibus conſtitutas ſocietatum fiebant coitiones; ſed eo, vt quiſque aliquid contra legum præſcriptum poſſet adipiſci.* Deinde ait: καὶ ὅρκοι εἴ τινα ἀρᾶ ἐ- γένοντο ξυωμοσιῶν, ἐν τοῦ αὐτίκα τοῖς ὃ ἀπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι, ἴσχυον, ὅτε ἐχόντων ἀνόδεν δυνάμιν. Hoc eſt; *Iuſiurandum ſiquod interponebatur de fide reconciliationis, tam diu valebat quam diu nihil aliunde virium accedebat.* In his ineſt & Hyperbatum, & Periphraſis, ſiue Circumlocutio. nam ὅρκοι τῆς ξυωμοσιῶν hoc ſignificant; οἱ δὲ τοῖς τῆς φιλίας ὅρκοι εἴ τινα ἀρᾶ ἠύοιντο. Hoc eſt; *Siquod fiebat ad firmandam amicitiam iuſiurandum.* Illud autem ἴσχυον, quod cum αὐτίκα coniungi debet, per hyperbaton dictum eſt. hoc enim vult ſignificare, ὃν τοῦ παραυτίκα ἴσχυον. hoc eſt; *interim valebat.* Illud autem, τοῖς δ' ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι, ὅτε ἐχόντων ἀνόδεν δυνάμιν: clarius ſic prolatum fuiſſet; ἀφ' ὃ μηδεμίαν ἀνόδεν ἔχει δύναμιν, τοῦτ' ὃ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι. Hoc eſt; *Quoniam nullam aliam vim habebat, ob inopiam vtrinque datum.* Quod autem ſententiæ optime reſpondiſſet, tale fuiſſet: οἱ δὲ τοῖς τῆς φιλίας ὅρκοι, εἴ τινα ἀρᾶ ἠύοιντο, ἀπορία πίστεως ἀνὴς ἑκατέρῳ διδόμενοι, ὧν τοῦ παραχρῆμα ἴσχυον. Hoc eſt; *Iuſiurandum ſiquod inter vtroſque de amicitia fiebat, quod omni alia fide carerent, eo tempore vim obtinebat.* His autem duriora etiam ſunt quæ ſequuntur: ὧν γ' τοῦ παραυτοχρῆμα ὁ φάσας ἁρπῆσαι, εἰ ἴδοι ἀ- φεκτον, ἥδιον ἀφ' τῶν πίστιν ἐπιμορφῆτο, ἢ ἀπὸ τῶν τοῖς φανῶς· καὶ τὸ τε ἀσφαλὲς ἐλογίζε- το, καὶ ὅτι ἀπάτῃ τοῖς ἠδικημένοις, ξυνέσεως ἀγώνισμα τοῖς ἐλάμβανε. Hoc eſt; *Extemplo ſiquis audendo alterum occupaſſet, quem ſecurum vidiſſet, iucundius cum ob fidem vlciſcebatur, quam ſi aperta vi id faceret: quod & tutum arbitrabatur; & quia fraude vicisſet, prudentia ſe certaſſe exiſtimabat.* Hic παραυτοχρῆμα, pro παραχρῆμα poſitum eſt: ἀφεκτον, pro ἀφύλακτον: atque illud, ἥδιον τιμωρεῖσθαι ἀφ' τῶν πίστιν μᾶλλον ἢ ἀπὸ τῶν τοῖς φανῶς, circuitione eſt obſcuratum, ſimulque aliqua ad ſententiam abſoluendam particula deeſt. quantum autem coniicere licet, hoc voluit dicere: *Quodſi cui talis occaſio obiiciebatur, vt inimicum nihil ſibi cauentem animaduerteret, maiori cum voluptate pœnas ab eo ſumebat, quod fidentem minimeque ſibi cauentem inſidiis circumueniſſet: ac propterea etiam prudentiæ opinionem conſequebatur, quod ſuam animo ſecuritatem prouidiſſet, quodque aduerſarium*

uerſarium per dolum viciſſet. Deinde ita ait: ῥᾷον γὰρ οἱ πολλοὶ κακοῦργοι ὄντες, δεξιοὶ κέκλεινται, ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί· καὶ τοῦ μὲν, αἰσχύνονται· ὅτι δ' τοῦ, ἀγάλλονται). Hoc eſt; *Facilius improbi, quorum magnus eſt numerus, induſtrii, quam imperiti boni vocantur: & in hoc quidem homines erubeſcunt, illo vero etiam gaudent.* Hæc, contorte ac breuiter dicta cum ſint, in obſcuro latentem habent ſententiam. nó enim facile eſt intelligere, quos indoctos, quoſq; bonos eſſe ſignificet. nam ſi imperitos malis opponit, certe, qui probi non ſunt, minime erunt imperiti Quodſi pro amentib. atq; inſipientib. indoctos ponit, quænã eſt cauſſa cur hos ipſos bonos vocet? inquit autem: ὃ μὲν αἰσχύνονται: hoc eſt; *in hoc quidem erubeſcũt.* qui, quæſo, ſunt iſti qui erubeſcunt? dubium eſt enim; vtrique ne, an indocti tantum. ὅτι δὲ τοῦ, ἀγάλλονται: id eſt; *in hoc vero gaudent.* hic quoq;, qui ſint iſti qui gaudeant, incertum eſt. Nam, ſi hęc de vtriſq; accipi vult, nullũ illius verba habebunt ſenſum. neq; enim improbis boni lætantur; neq; ob imperitos mali erubeſcunt. Atq; hic quidem obſcuræ ac perplexæ dictionis eſt character & forma, in qua magna eſt toti ſententiæ tenebras offundens orationis perturbatio; quę quidem ad centum vſq; verſus porrigitur. apponam autẽ & ea quę ſequuntur, nihil iam de meo adiiciens: πρώτων μὲν αὐτῶ αἴτιον ἡ ἀρχὴ ἡ ἀφ' πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν· ὁπότερα δ' αὐτῶν, καὶ ἐς ὃ φιλονεικεῖν καθισταμένων ὁ τοῦ ὁμόνοια. οἱ γὰρ ἐν τῆ πόλει τοῦ ἑστάντες, μετ' ὀνόματος ἑκάτεροι δημοτικῆς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτι- κῆς, καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος τοῦ ἐμμένοντος, τὰ μὲν κοινὰ λόγῳ τοῦ ἐπιμελούμενοι, ἐπόλμησάν τε τὰ δι' ὑπαθρου, ἐπτερῳ- σάν τε, τῷ τιμορείας ἐπὶ μείζους ἑ μᾶλλον τῆ δίκαιά καὶ τῆ πόλει ξυμφόρα τοῦ ἡσυχάζοντος. ἐς ὃ δ' ἑκατέροις πῃ αἰεὶ ἡδονὴν ἔσχον οὐκ ἐλάσσονες, ἢ μὲν ὑφ' ὕβρεως ἀδίκου καταγνώσεως, ἢ χρεὼ κτώμενοι δ' κρείσσω, ἕτοιμοι ἦσαν τοῦτ' αὐτίκα φιλονικίαν ἐκπιμπλάναι. ὥστε δυσβουλία μὲν, οὐδετέροις ὀνό- μιζον, δημοτερπεία δὲ λόγου, οἷς ξυμβαίη ὑπερφόνως τι ἀφ' ἑαυτοῦ ἑλέσθαι, ἀμφοτέρων ἦκουον. τὰ δ' μέσα τῶν πολιτῶν, οἵτ' ἀμφοτέρων, ἢ ὅτι ἑ ξυνηγωνίζοντο, ἢ φθόνῳ τοῦ πλεῖναι, διεφθείροντο. ὅτω πᾶσα ἰδέα κακοήθειας ἀφ' ἑλληνικῶ. καὶ ὁ ὑπῆκτο, ἑ ὁ ἠμυνᾶτο πλέον μελέτῃ, καταγελασθέν, ἠφανίσθη· ὁ δ' αὐτιπεπάρθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ, ἀπίστως ὑπε- πολὺ διέκειτο. ἑ γὰρ ἐῶ ὁ ἀφαλύσων ὅτε λόγῳ ἐχυρός, ὅτε ὅρκῳ φόβερός. κρείσσους δ' ὀνῖες ἀπόφλες λογισμῶ ἐς ἀνέλπιστον τῶ βεβαίᾳ, μὴ παθεῖν μᾶλλον τοῦ ἐσκόπουν, ἢ πίστ ὧν ἐδύναντο. καὶ οἱ φαυλότεροι γνώμῃ, ὡς τὰ πλείω τοῦ ἐλέγοντο. τῷ γὰρ δεδιέναι, τό τε αὐτῶν ἐνδεὲς, καὶ ὁ τ' ἐναντίον ξυνετὸν, μὴ λόγοις τε ἦσσον ὦσι, καὶ ἐν τῶ πολυΐδῃ αὐτ τῆς γνώμης φθάσωσι τοῦ ἐπιβουλεύσοντες, πολμηρῶς τοῦ τὰ ἔργα ἐχώρουν. οἱ δ' καὶ φρε- νῶνες, καὶ τοῦ μαθεῖν καὶ ἔργῳ σοφὸν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφεκτοι μᾶλλον διεφθείροντο. Hoc eſt; *Quarum rerum omnium cauſſa eſt principatus ob auaritiam & ambitionem: quæ duo faciunt vt homines ad contentionem reddantur alacriores. Nam qui in ciuitatibus erant principes, honeſto vtriq; nomine, alteri ſtatum popularem, æqualitatem ciuilem; alteri, paucorum imperium, optimatum appellantes, præferebant; cum populum quidem verbis paſcerent, ipſi vero inter ſe contenderent. Et cum omni, qua poſſet, ratione, alter alterum ſuperare contenderet, grauiſſima quæque audebant, ac pœnas atrociores irrogabant; non illas quidem ex modo iuſtitiæ, aut ex vtilitate ciuitatis; ſed ſua ſemper voluptate metientes. atq; illam quidem voluptatem, ſiue per iniqua ſuffragia condemnatis, ſiue vi oppreſſis ſuis ciuibus, in hoc certamine explere cupiebãt. neutri pietatẽ in cõtrahendo adhibebãt: ſed, qui aliquid colore verborũ, cum alterius iniuria tranſigebant, ii maiorem laudem merebantur. ſiquis autem ex ciuibus alterutram ad partem non acceſſiſſet, is ab vtrag; factione, vel quod ab altera parte nõ ſtaret, vel* quod malorũ eſſet immunis, ob inuidiã*

*ob inuidiã, quod ſuperſtes foret, occid.

occidebatur. ita propter seditiones omne facinoris genus in Græcia exstitit. & simplicitas quidem, cuius plurimum generositas participat, cum ludibrio exterminabatur: mutuo vero inter se sententiis pugnare, præclarum quiddam putabatur. nulla enim res erat, neque oratio; nullum deniq; quamuis horribile iusiurandum, quod vllam inter eos vim haberet. cumque omnes cogitatione ad diffidendum potius quã ad fidendum essent propensiores, omnes eo intendebant, vt cauere potius ne quid detrimenti caperent, quam credere cuiquam mallent. fiebat autem vt, qui cõsilio inferiores essent, vt plurimum vincerent: quippe qui & suæ imbecillitatis sibi cõscii, & aduersariorum prudentiam intelligentes, veriti ne illorum & disertæ orationi essent impares, & ingenii præstantia superarentur, audacter ad res gerendas aggrediebantur. at illi, tum præ horum contemptu, quod longius prouiderent, tum quia non oportebat ea quæ consilio agere licet, facto aggredi, incauti magis opprimebantur. Possem equidẽ multis præterea exemplis perspicuũ facere, hunc nostrum, cum communẽ vsitatamq; dicendi formam in narrationib. retinet, maiorem laudem
153 mereri; tum vero, cum abducit a consuetudine sermonẽ, ac ad peregrina quędam vocabula, & quasi per vim figuras fertur, quarum nõ nullæ etiam solœcismi præbent speciẽ, multo deteriorem fieri. sed, ne nostra longius labatur oratio, his ero contentus. Quoniã vero polliciti sumus, etiam, quod nostrum
Concionũ examen. de illius concionib. esset iudiciũ, ostendere, in quib. summã quandam inesse vim non nulli opinantur; totã hanc tractationẽ in duas partes distribuentes, in eam scilicet quę ad res, & eã quę ad verba pertinet, de iis vtrisque seperatim agemus, ab ea parte quã ad res pertinere diximus, initiũ sumentes. Cuius quidem pars prima est enthymematũ & sententiarũ inuentio: secunda vero, in vsu rerũ quę inuentæ sunt, consumitur. atq; illa quidẽ prior, omnem a natura vim habet; hæc, accipit ab arte. Harum in altera, quę scilicet plus habet a natura quam ab arte, quæq; minus eget disciplina, admirabilis sane fuit Thucydides. affert enim, ac velut ex vberrimo quodã fonte, ingentẽ ac prope infinitum sententiarũ & enthymematũ aceruũ secum trahit. quę quidem & ampla exquisitaq; apud illum, & peregrina atq; admirabilia sunt. Illa vero pars altera, quam plus artis habere diximus, quæq; efficit vt illa altera etiã præstantior esse videatur, multis in rebus in eo minor est quã par sit. Quicumq; autẽ eum plus æquo admirantur, atq; ita stupent vt nihil ab eis qui diuino aliquo sunt numine afflati, differant, ii omnes propter enthymematũ copiam id videntur facere. Quos siquis ita admoneat ac doceat, vt rationẽ caussamq; afferat, cur hoc non suo loco sit positum, illud vero non iis personis quibus opus erat, accommodatum; item, non hæc hisce rebus conuenire, neq; eo vsque progressum fieri debuisse: siquis, inquam, hęc ita notet, etsi cum ratione id faciat, ma-
*quib. sane idem accidit quod iis qui qualiscumq; formæ aspectu, tanto amore capiuntur, vt is parũ a furore distet. gnam tamen illis molestiam afferat. * qui mihi sane iis persimiles videntur esse, qui incredibili alicuius rei aspiciendæ cupiditate flagrant; quæ quidem cupiditas videtur a furore non multum abesse. Illi enim rei, cuius amore capti sunt, eas pulchritudines, quas egregiæ habent formæ, omnes inesse arbitrantur: ac, si quis est qui aliquod in ea vitium reprehendere conetur, ab eo, tamquam ab inuido & calumniatore, sibi cauent. Atque hi quidem, hac vna orationis virtute decepti, omnia etiam ea quibus caret, huic scriptori attribuunt. neque id mirum. nam quæ quisque illi quod amat & admiratur, inesse vult, eadem re ipsa inesse arbitratur. At qui iudicio sunt minime deprauato, & rationes ad rectas regulas examinant; siue id naturali quodã iudicio faciunt; siue

siue *quod, firmam stabilemq; iudicandi rationẽ secuti, ita sunt disciplinis ex- *quod etiã disciplinis iudiciũ confirmarũt, n.
culti, neq; omnia ex æquo laudib. prosequuntur, neq; ex omnib. offensionem molestiamq; capiunt: sed reb. bene & cũ ratione adhibitis meritas laudes tribuunt; ea vero in quib. peccatũ est, cõmendatione indigna arbitrantur. Quapropter, quod antea feci, vt omnib. meis commentationib. regulas quasdam subiicerem; idem nunc faciam, vt, quæ mihi videntur, in medium proferam. Quemadmodũ igitur in prima illa parte, de qua initio dixi, quæ in inuentione rerum conspicitur, præclare hunc nostrum scriptorem versatum esse concesserim: ita altera in parte, quæ in collocationis ac distributionis arte consu-
10 mitur, eum excelluisse non facile dederim; nisi in perpaucis quibusdã concionibus, quarum in verbis quoq; vitia, de quib. antea dixi, plurima & maxima animaduerto: siquidẽ insunt in illis plurima cuiusq; linguæ propria, & peregrina, ac facta vocabula: figuræ vero perplexæ, contortæ, coactæq; nõ paucę. Quam vero hæc, quæ attuli, rationi sint consentanea, tu, & quilibet alius, qui hæc ad rerũ ipsarũ examinationẽ accommodabit, iudicare poterit. Exempla vero ita mihi apponenda statui, vt, quę optima iudico, cum iis conferam quę neq; quod ad ipsam dispositionẽ, neq; quod ad elocutionẽ attinet, culpa vacent. In secundo igitur libro, Lacedæmoniorũ & sociorum cõtra Platæenses bellum scripturus, subiungit, missam a Platęensib. ad Archidamum, Lace-
20 dæmoniorum regem, legationem, cum ille regionem vastare ac diripere vellet. quo loco orationẽ, quam verisimile est ab vtrisq; habitam, personis illis & rebus accommodatã, ac neq; modum excedentem, neq; infra modum subsistentem, affingit. ibi tum locutione pura admodum, perspicua, ac breui, adhibitis aliis, quæ in hoc genere requiruntur, virtutibus, vsus est; tum, qui ex his enascitur, concentum, recte temperatum effecit, qui iucunditatem omnẽ æquare possit. τὰ δ' ὑπαγορευθέντα ἦρξε, οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐς μὲν τὴν Ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον, ἐστράτευσαν δ' ὀπὶ Πλάταιαν, &c. Hoc est; *Insequente æstate, Peloponnenses sociiq;, non in Atticam, sed aduersus Platæam cum exercitu venerunt, duce Archidamo, Zeuxidami filio, Lacedæmoniorum rege. quẽ castra iam metatũ,*
30 *ac regionẽ vastare cogitantem, missi protinus a Platæensib. legati adiere, hisq; verbis* 154
allocuti sunt: Archidame vosq; Lacedæmonii, neq; iuste, neq; e dignitate vestra patrumque vestrorum facitis, quod in agrum Platæensem copias inducitis. Nam Pausanias Lacedæmonius, Cleombroti filius, qui Græciam Medorum dominatu liberauit, cum iis Græcis qui pugnæ apud nos commissæ vltro subiere discrimen, victimis in foro Platæensi Ioui liberatori immolatis, conuocatisque omnib. sociis, & vrbem & agrum Platæensib. reddidit, vti suis legib. viuerent, ne quis iniuste, neve dominandi caussa, arma illis inferret: alioqui eos qui aderant socios pro viribus auxilio futuros. Hæc patres vestri, virtutis ergo, operæque strenue nauatæ, dedere nobis. At vos cõtra quã illi agitis, qui cum Thebanis nobis infestissimis, ad redigendos nos in seruitutẽ
40 *venistis. itaq; deos, tum illos per quos tunc fœdus iuratum est, tum vestros patrios, & nostros indigenas testati, dicimus vobis, nequod agro Platæensi damnum inferatis, neue iusiurandum violetis, sed nostro nos iure, quemadmodum Pausanias statuit, viuere permittatis. Hæc tantum locutis Platæensibus, excepit Archidamus: Æqua dicitis, viri Platæenses, si verbis facta respõdebunt. Quemadmodum enim Pausanias vobis, vt vestris legibus viuatis, concessit: ita vos eorum libertatem, qui & periculorũ & iurisiurãdi vobis ea tempestate participes fuerunt, nunc vero Athenienſibus seruiunt, adiuuate: quorum caussa, & vt ceterorum libertati cõsulatur, tantus est apparatus, tantumq; bellum excitatum. Cuius liberationis si simul curam susce-*

ritis, ita maxime iusiurandum seruaueritis: sin minus, eadē quæ iam antea hortamur, otium agite, colentes quæ vestra sunt; neq; ab altera parte state; & tamen utroſq; pro amicis recipite. Hæc sat nobis erunt. Quæ cum esset locutus, tū legati Platæenses, ingreſsi in vrbem, re cum multitudine communicata, Archidamo responderunt; facere se non posse quæ suaderentur, sine Athenienſibus; apud quos ipſorum liberi atque vxores essent. timere quoque se toti ciuitati; ne scilicet illis digreſsis, aut Athenienses venirent, talia non permiſſuri; aut Thebani, qui & ipſi iureiurando continebātur, dum vtraque pars recipitur, rursus vrbem occupare conarentur. Ille, bene eos sperare iubens, respondit: Vos vero vrbem ac domos nobis Lacedæmoniis tradite; fines agri demonstrate; arbores, & quidquid aliud potest sub numerum cadere, numerate: ipſi, quocumque libuerit, abscedite, quoad bellum fuerit: quo confecto, reddemus vobis quæcumque acceperimus, habebimusque ea interim pro depoſito; colemus, vobiſque fructus, qui ad vſum vitæ ſuppetant, reddemus. Ea cum audiſſent legati, vrbem iterum ingreſsi, habito cum multitudine conſilio, dixerunt, ea quæ suaderentur, velle se prius communicare cum Athenienſibus; accepturoſque conditionem, ſi illis perſuaſerint. interea iuſſerunt ſibi fidem dari, in ipſorum regione nihil eos hoſtiliter acturos. atque ita, interpoſita fide, intra quot dies credibile fuit acceptum iri reſponſum, a regionis vaſtatione temperarunt. Aditis Athenienſib. legati Platæenſes, agitatoq; cum eis conſilio, reuerſi, hæc ciuitati renuntiant: Neq; in ſuperiori tempore, viri Platæenſes, ex quo ſocietatem iniuimus, inquiunt Athenienſes, ſe permiſiſſe vobis iniuriam fieri, neq; nunc eſſe neglecturos, ſed pro virib. adiuturos: voſque iuriſiurandi admonent, quo veſtri ſe patres obſtrinxere, nihil noui ſe, quod ad ſocietatē attineat, tentaturos. Hæc cum legati renuntiaſſent, Platæenſes ſtatuerunt, nō prodere Athenienſes, ſed reſiſtere, &, ſi etiam res ferat vt vel ante ipſorum oculos agri vaſtentur, atque alia, quæcumque accidant, pati; neq; vllum emittere, ſed de muro reſpondere, ea quæ Lacedæmonii vellent, ſe facere nullo modo poſſe. Qui cum reſpondiſſent, tum vero Archidamus rex aſtitit, deos atq; heroes indigenas his verbis conteſtatus: Dii, quicumq; terram Platæenſem tenetis, voſq; heroes; teſtes eſtote, iurciurando prius ab iſtis violato, non incipere a nobis iniuriā, quod in hanc terrā venimus, in qua patres noſtri, votis apud vos nuncupatis, Medos ſuperauerunt, quamque vos

155 *propitii adiutricem Græcis in prælio præſtitiſtis; neque nunc nos, ſi quid faciemus, iniuſte facturos. nam multis eos iuſtiſq; rationib. adhortati, nihil profecimus. itaque concedite, vt & ii qui iniuriā facere cœperunt, pœnas luant; & qui merito punire parant, pœnas ſumere queant. His deos precatus, militi bellū permittit.* Iam huic tam præclare tamq; exquiſite conſcripto dialogo, aliū quendam, quē iſti eius characteris admiratores maxime extollunt, cōferamus. is autē eſt eo in loco, vbi, miſſo ab Athenienſib. contra Melios, Lacedęmoniorū coloniā, exercitu, ante initiū belli, ducem Athenienſium ait ad colloquium cum Meliorū ſenatorib. veniſſe, in quo de belli ſolutione ageretur: cumq; ab ipſo ſtatim initio, quæ ab vtriſq; dicta ſunt, ex ſua perſona indicaſſet, in vno tantū reſponſo narratione vſus continua, poſt toto dialogo perſonas inducit loquētes, & veluti drama quoddā efficit. ita autē Athenienſis exorditur: ὅτῳ μὲν ὑμᾶς οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἠμᾶς, ἀπατηθῶσι· γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι τοῦτο φέρει ὑμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή· ὑμᾶς οἱ καθήμενοι, ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσαιτε. καθ' ἕκαστον γὰρ ὧν μηδὲν ὑμᾶς ὠνὸλίγῳ, δηλα τοῖς δὲ μὴ δοκοῦσιν ὅτιτηδείως λέγειν, δίκης ἐπιβολαὶ ἂν ἦσαν καὶ κρίνειν· καὶ τοῦτον, εἰ ἄριστα ὡς λέγομεν, εἰ πατε. οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξυνέδροι, ἀπεκρίναντο· Ἡμὲν ὅτι εἰκὸς καὶ ξυγγνώμην, ὦ πρὸς ταῦτα καθεστῶτας, ὅτι πολλὰ, καὶ λέγοντας, καὶ δοκοῦντας, βέπεσθαι. Hoc eſt; *Conſentaneum eſt, ac venia dignum, homines in tali conditione conſtitutos multa dicere, & multa etiam conſilia mutare.* Poſt hæc, ſpecioſam eſſe illam propoſitionem opinatus, ita inquit: ἡ μὲν τοι ξυνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι· καὶ ὁ λόγος, ᾧ περικαλεῖσθε ὕστερον, εἰ δοκεῖ, γενέσθω. Hoc eſt; *Et conuentus quidem hic de ſalute noſtra inſtitutus eſt; & eo modo, ſi videtur, verba fiant, quo iam ſtatuiſtis.* Ac primum quidem argumentationem adhibuit, quæ neque Athenienſium ciuitate erat digna, neque præſentibus rebus accommodata: ἡμεῖς τοίνυν ὥστε αὖθι μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἡ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἤρξομεν, ἢ ἀδικούμενοι

40 νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν. Hoc eſt; *Neque nobis igitur ipſis verborum elegantia, longaque oratione, cui fides non habeatur, vtendum arbitramur, vt oſtendamus, vel iure penes nos, qui Medum eiecerimus, imperium eſſe, vel nulla iniuria nos laceſsitos nunc ad bellum exire.* Hæc oratio confitentis eſt bellum innocentibus illatum; cum de neutro iſtorum rationem reddere velit. His deinde addit: ἀλλ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ἐσμεν, ἢ ξυνεστραφθαι, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικηκότε λέγοντας, οἴεσθαι πείσειν· τὰ δυνατὰ δὲ ἕξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν ἁπάντεσθαι. Hoc eſt; *Nec volumus vos cogitare,*

ἡσυχίαν ἀλλήλοις, ὃ φέρειν· τὰ δὲ τῶν πολέμων, παρόντα ἤδη, καὶ ἃ μέλλοντα, ἁμαφέρονται αὐτῶν φαίνεται. Hoc eſt; *Quoniam nos non apud multos verba facimus, ne multitudo ſemel audiens ex perpetuo ſermone ea quæ allicere, nec refelli facile poſsint, in errorem a nobis inducatur: (ideo enim nos eſſe a vobis ad paucorum aures inductos intelligimus) vos, qui aſsidetis, tutius etiam quiddam facite. ſingula enim, non paulo poſt, ſed quæcumq; parum apte dicta videbuntur, ſtatim excipientes, iudicate. atque hoc ipſum quod dicimus ſi placet, ſignificate.* Ad hæc Meliorum proceres ita reſponderunt: *Humanitas in docendo mutua, placide adhibita, non illa quidem vituperatur; ſed ab hac re non nihil videtur differre, quod bellum a vobis non impendet, ſed*

10 *iam adeſt.* Atque hoc poſtremum ſi quis inter figuras numerare velit, is profecto, nihil obſtat, quin omnes etiam ſolœciſmos, qui vel in numeris, vel in caſibus admittuntur, figuras dicendi vocet. Nam cum præpoſuiſſet, ἡ μὲν ὕστεροι ἐπὶ τῷ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν, ὃ φέρειν: deinde ad ſingulare, & nominandi caſu prolatum, accommodaſſet ea quæ multitudinis numero efferuntur, τὰ δὲ τῶν πολέμων, παρόντα ἤδη, καὶ ἃ μέλλοντα: his in ſingulari numero, & gignendi caſu, αὐτῶν coniungit; ſiue quis articulum vocet eius generis quo in demonſtrando vtimur, ſiue pronomen malit dicere. nam neque ſi cum illo quod in feminæ ſexu, vnius numero, ac nominandi caſu prolatum eſt, neque ſi cum illo iungatur quod multitudinis numerum, ac neutrius generis accuſandi caſum ha-

20 bet, aptam efficiet compoſitionem & ordinem. Quodſi ita diciſſet, aptam & cohærentem atque congruam orationem effeciſſet: ἡ μὲν ὕστεροι ἐπὶ τῷ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλοις, ὃ φέρειν· τὰ δὲ τῶν πολέμων, παρόντα ἤδη, καὶ ἃ μέλλοντα, ἁμαφέρονται αὐτῆς φαίνεται. His ſubiungit enthymema, non inepte excogitatum illud quidem, ſed obſcure explicatum: εἰ μὲν τοίνυν ξύνοιαν τῶν μελλόντων λαμβάνοιτε ἢ ἄλλό τι ξυμπαρεῖτε, ἢ ὧν τῶν παρόντων, καὶ ὧν ὀφείλετε, περὶ σωτηρίας βουλεύσοντες τῇ πόλει, παυσόμεθ' ἄν· εἰ δ' ὕστερον τοῦτο, λέξομεν ἄν. Hoc eſt; *Si de futuris igitur rebus coniecturam facturi, aut aliud quidpiam de ſalute ciuitatis deliberaturi conueniſtis, diuerſum ab eo quod adeſt, quodq; cernitis, ſilebimus: ſin autē ad hoc veniſtis, loquemur.* Poſtea, narratione ſublata, hunc dialogum ſcenicis collocutionibus

30 ſimilem efficit; Athenienſem hoc modo reſpondentem inducens: εἰκὸς μὲν, καὶ ξυγγνώμη, ὦν πρὸς τοιῷδε καθεστῶτας, ὅτι πολλὰ, καὶ λέγοντας, καὶ δοκοῦντας, βέπεσθαι. Hoc eſt; *Conſentaneum eſt, ac venia dignum, homines in tali conditione conſtitutos multa dicere, & multa etiam conſilia mutare.* Poſt hæc, ſpecioſam eſſe illam propoſitionem opinatus, ita inquit: ἡ μὲν τοι ξυνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι· καὶ ὁ λόγος, ᾧ περικαλεῖσθε ὕστερον, εἰ δοκεῖ, γενέσθω. Hoc eſt; *Et conuentus quidem hic de ſalute noſtra inſtitutus eſt; & eo modo, ſi videtur, verba fiant, quo iam ſtatuiſtis.* Ac primum quidem argumentationem adhibuit, quæ neque Athenienſium ciuitate erat digna, neque præſentibus rebus accommodata: ἡμεῖς τοίνυν ὥστε αὖθι μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἡ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἤρξομεν, ἢ ἀδικούμενοι

40 νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν. Hoc eſt; *Neque nobis igitur ipſis verborum elegantia, longaque oratione, cui fides non habeatur, vtendum arbitramur, vt oſtendamus, vel iure penes nos, qui Medum eiecerimus, imperium eſſe, vel nulla iniuria nos laceſsitos nunc ad bellum exire.* Hæc oratio confitentis eſt bellum innocentibus illatum; cum de neutro iſtorum rationem reddere velit. His deinde addit: ἀλλ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ἐσμεν, ἢ ξυνεστραφθαι, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικηκότε λέγοντας, οἴεσθαι πείσειν· τὰ δυνατὰ δὲ ἕξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν ἁπάντεσθαι. Hoc eſt; *Nec volumus vos cogitare,*

si dicatis Lacedæmoniorum vos esse coloniam, ac propterea in belli societatem nobiscum non coiuisse, neq; vllam nobis iniuriam feciſſe, nobis perſuaſuros: ſed ea ab vtriſq; dicenda iudicamus, quibus effici poſſit vt inter nos tranſigatur. Hoc ſane idem eſt ac ſi dicat: *Vos quidem, cum certo ſciatis iniuria vos affici, neceſſitatem perferte, ac cedite. nos contra, cum non ignoremus iniuriam nos inferre imbecillitati veſtræ, per vim erimus ſuperiores. Hæc enim vtrique noſtrum poſſunt cuenire.* Deinde cauſſam huius afferre volens, addit: ὅτι δίκαια μὲν ὑπ' αὐτῶν ἀφ' ἑτέρου λόγου ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται· δυνατὰ δὲ οἱ πρόσχοντες πράσσουσι, καὶ οἱ ἀδύνατοι ξυγχωροῦσι. Hoc eſt; *Iuſta quidem humana ratione ea iudicantur eſſe, quæ a pari neceſſitate proficiſcuntur: poſſibilia vero, ſuperiores faciunt, inferiores admittunt.* Hæc ad Græcos oratio, barbaris regibus fortaſſe conueniebat: Athenienſes ſane ad Græcos, *quorum auxilio e Medorum manibus erepti eſſent, minime talia dicere decebat; nimirum, iuſta quæ ſunt, æqualium inter ſe eſſe; quæ vero per vim fiãt, ea potentioribus aduerſus imbecilles eſſe licita. Quibus quidem verbis cum Melii paucis reſpondiſſent, recte Athenienſes facere, qui eorum quæ iuſta eſſent, curam gererent, ne, ſiquando ipſi quoque lapſi, in aliorum poteſtatem venirent, eadem quæ nunc ipſi, a potentioribus pati cogerentur; his verbis Athenienſem facit reſpondentem· ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἐὰν καὶ παυθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὸν τελευτῶν. Hoc eſt; *Nos vero noſtri imperii etiamſi finem conſpiciamus, illius interitu animum non deſpondebimus.* cuius rei cauſſam affert; etiamſi Lacedæmonii imperium ipſorum diſſoluant, veniam tamen daturos eſſe; quippe qui & ipſi multa faciant talia. Sed ponam etiam ipſa eius verba: ὑ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἀεὶ ὧν, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, ἔστι ὅτοις ἐχθροὶ τοῖς νικηθεῖσιν. Hoc eſt; *Neq; enim qui aliis imperant, vt Lacedæmonii, duriores ſunt in victos.* Hoc non abſimile eſt ab eo, ac ſiquis dicat, tyrannos tyrannis odio non eſſe. Deinde addit: καὶ τοῦτ' μὲν τοῦτο ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι. Hoc eſt; *Sed de his noſtrum eſto periculum.* Hoc vix pirata aliquis aut prædo dixiſſet, qui, modo in præſentia animo obſequatur ſuo, de futuro nihil laborat. Deinde paucis vltro citroque dictis, cum Melii æquas conditiones admitterent, dum inquiunt: ὥστε δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς, φίλους μὲν ἔσεσθε ἡμῖν, πολεμίων, ξυμμαχοις δὲ μηδετέρων, ἢ καὶ θέλοιτε; Hoc eſt; *Itaq; ſi nos quieſcamus, & vobis pro inimicis amici ſimus, neque ad alterã partẽ accedamus, non ne nos recipietis?* Athenienſem ita facit reſpondentẽ: ὑ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία μῶν, ἀσθενείας, ἡ δὲ μῖσος, δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλοῦμεν. Hoc eſt; *Inimicitia enim veſtra minus nobis incommodi affert, quam boni amicitia. ſiquidem amicitia veſtra, imbecillitatis; odium vero, potentiæ noſtræ, qui præſumus, argumentum ſubditis præbet.* Praua ſane argumentatio, atque implicite prolata. quodſi quis eius ſententiam exquirat, talis erit: *Si enim amici nobis ſitis, efficietis vt aliis imbecilles eſſe videamur: ſin vos inimicos nobis & hoſtes præbeatis, efficietis vt ab omnibus potentes iudicemur. Non enim, vt diligentibus nos, ſed vt metuentibus imperemus, quærimus.* His iterum affectata quędam & amara reſpondentes ſubiungit Melios, communem eſſe inimicis belli fortunam; ei vero qui ceſſerit, nullam iam ſpem ſupereſſe; inter agendum autem, adhuc melioris fortunæ ſpem eſſe. ad quæ Athenienſis reſpondet quædam ipſis labyrinthis intricatiora de ſpe, quæ plerumque homines fallere ſoleat; ita ad verbum: ἐλπὶς ὄν, κινδυνώδη τὸ δημόσιον ὅσα, τὸς μὲν ἀπὸ τοῦ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, καὶν βλάψῃ, ὑ καθεῖλε· τοῖς δ' ἐς ἅπαν ὃ ἐπὶ τὸν ἀρχον ἀναρρίπτοῦσι, (δάπανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ὃν ὅτῳ ἔπι φυλάξεται.

156 *quos a Perſis liberauerant, m.

*Nos vero de imperii noſtri fine, etiamſi anti quetur, non deſponde mus animũ.

λάξεταί τις αὐτὸν γνωσθεῖσαν, ὀλίγη ἐλπίς. ὁ ὑμᾶς, ἀδενὴς τε, καὶ ὅτι ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βάλητε παθεῖν, μηδὲ ὁμοιωθῶμεν τοῖς πολλοῖς· οἷς παρὸν αὐ θεσπείως ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ὅτι λείπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ὅτι τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικῷ τε καὶ χρησμῷ, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται). Hoc eſt; *Spes, periculi ſolatium, etiamſi damno afficit, non tamen euertit eos qui illa ſupra modum vtuntur; ſed ab eis qui omnia in fortunæ aleam proiiciunt, (infert enim detrimentum e ſua natura) cognoſcitur poſtquam decepti ſunt: a qua qui ſibi cauet in quo iam eſt eam expertus, non errat. Quod vobis, qui imbecilles eſtis, quorumque nunc ſalus eſt in extremum adducta diſcrimen, ne velitis cuenire; neque iis ſimiles eſſe, qui, cum adſit facultas, quatenus homini licet, euadendi, omni aperta ſpe deſtituti, ad obſcura ſe conferunt, veluti addiuinationem, ad oracula, & ſiqua ſunt huius generis, quæ homines ſpe illectos perdunt.* Hæc ſane neſcio qua ratione quis ita laudet, vt ea ab Athenienſium ducibus dici oportuiſſe putet; homines nimirum, quam in deis ſpem collocant, ea perſæpe fruſtrari, neque eos aut oraculis, aut vaticiniis opus habere, qui vitam piam ac iuſtam delegerint. Nam ſiqua alia eſt Athenienſium laus, hæc ſane in primis eſt maxima, quod omnibus in rebus, atque adeo temporibus omnibus, deos duces ſecuti ſunt, neque ſine vaticiniis aut oraculis quidquam perficere voluerint. Cum vero Melii dicerent, ſe, præter deorum auxilium, Lacedæmoniis quoque confidere; quos, ſi nullã aliam ob rem, certo ob verecundiam affuturos crederent, neque paſſuros vt qui propinqui eſſent, perirent; ita Athenienſem impudentius inducit reſpondentem: τὸ μὲν τύνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας, οὐδὲ ἡμᾶς οἰόμεθα λελείψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῶν ἀνθρωπείας, τῶν μὲν, εἰς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν δὲ εἰς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πεπράσσομεν. ἡγούμεθα γὰρ, τό τε θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρωπεῖόν τε σαφῶς ἀναγκαίας, οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν. Hoc eſt: *Quod igitur ad benevolentiam erga deos attinet, neutiquam exiſtimamus nos aliis inferiores eſſe. nihil enim extra humanum inſtitutum, vel quod ſpectat ad opinionem de diis, vel quod ad voluntatem erga nos ipſos, aut ſentimus, aut agimus. Nam, quod ad numina pertinet, de illis, quod opinione receptum eſt, ſentimus: de hominibus autem ita naturæ neceſſitate comparatum, vt haud dubie is ſemper victo dominetur, qui vicerit.* Horum quidem verborum ſententia perdifficilis; quam ne ii quidem, qui non mediocrem in huius viri ſcriptis vſum habent, coniectura aſſequuntur. huc tamen eius oratio videtur ſpectare; numen quidem ipſum opinione omnes cognoſcere; quę vero inter homines iuſta ſint, communi naturæ lege iudicari; quæ quidem lex eam vim habeat, vt iis aliquis imperet, quos ſubiicere poteſt. Sunt & iſta a primis illis diuerſa: quæ quidem neque Athenienſes, neque vero Græcos ipſos dicere decebat. Multa præterea afferre poſſem, quæ prudentiam quandam malitioſam ac vafram præ ſe ferunt. ſed ne pręter modum nobis excreſcat oratio, vltimam tantum partem additamenti loco aſſumam, quam Athenienſis a conuentu diſcedens dixit: ἀλλ' ὑμᾶς τὰ μὲν ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα, μέλλεται· τὰ δὲ ὑπαρχοντα, βεβαίᾳ πρὸς τὰ ἤδη αὐτιτεθειμένα πρὸς ἀγωνεσθαι. πολλῷ τε ἀλογίαν τῶν βουλήσεως παρέχετε, εἰ μὴ μεταγνόντες ἔτι, ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. Hoc eſt; *Ceterum quæ vos vehementiſſime ſperatis, futura ſunt; at præſens quidem tempus, breue eſt, ad ea ſuperanda quæ iam præſto ſunt. Quapropter magnam declaratis amentiam, niſi, nobis iterum ſemotis, aliquid aliud prudentius decernatis.* Quibus ſubiungit: ὑ γὰρ δὴ ὅτι γε τὸν τοῖς αὐτοῖς καὶ πρόσθεν κινδύνοις, πλέον διαφθείρουσαν αἰσχύνῃ, βέβαιόν ἐστι. πολλοῖς γὰρ προσωπόμενοις ἔπι ἐς οἷα φέρονται, ὃ αἰσχρὸν καλοῦμεν, ὀνό-

157

10

20

30

40

μαλος ἐπαγωγοῦ δυνάμει, ἐπεσπάσαλο ἡσυχεῖσι τοῦ ῥήμαλος, ἔργῳ ξυμφορᾶς ἀνηκέστοις ἐκνό-λας παρεπεσόν. Hoc eſt; *Nam ſic nequaquam vos ad verecundiam, quæ hominibus in fœdis & apertis periculis exſtitit plerumque pernicioſa, conuertetis. multos enim proſpicientes quo ferantur, id quod turpe vocatur, nominis allicientis vi adduxit, vt, victi verbo, re in calamitates grauiſſimas ſponte prolaberentur.* Quod vero horum ſermonum minime fuerit particeps Thucydides, cum neq; ipſi conuentui interfuerit, neque, quæ ab Athenienſibus aut Meliis dicerentur, audiuerit, ex iis quæ ipſe proxime ſuperiore libro commemorat, facile poſſumus cognoſcere. Nam, poſtquam in vrbe Amphipoli dux fuiſſet, eiectus ex patria, per omne reliquum belli tempus in Thracia vixit. Reſtat ergo, vt conſideremus, an vel rebus ipſis, vel perſonis ad id colloquium conuenientibus aptum dialogum finxerit; cum eius fuerit muneris, quemadmodum in ipſo quoque libri proœmio ſe facturum profitetur, vt, quæ vera eſſent, diceret. Num igitur, quemadmodum illa Meliis de libertate oratio conueniebat, qua Athenienſes admonebant ne ciuitatem Græcam, quæ nihil mali admiſiſſet, ſeruire cogerent; ita & illa altera Athenienſium ducibus erat accommodata, qui de rebus iuſtis nec quærere nec dicere permittebant, ſed violentiæ atque auaritiæ legem inuehentes, ea demum iuſta eſſe dicebant in imbecilliores, quæ potentioribus viderentur? Equidem ducibus ab optime conſtituta republica ad exteras ciuitates miſſis, hanc orationem minime dignam arbitror. Neque vero placet vt Melii, paruæ ciuitatis incolæ, qui nihil illuſtre vmquam præſtiterunt, maiorem dignitatis quam ſecuritatis ſuæ rationem habuiſſe, ac, nequid indignum facere cogerentur, ad omnia grauiſſima perferenda prompti fuiſſe videantur: Athenienſes vero, qui Perſico bello & ciuitatem & regionem omnem relinquere, quam turpi alicui Perſarum mandato obtemperare malebant, Meliorum ſtultitiam reprehendant, qui idem, quod ipſi ante feciſſent, ſibi proponerent. Exiſtimo equidem, ſi quis hæc coram Athenienſibus, qui communem hominum vitam ad elegantiorem vitæ cultum traduxerunt, dicere aggreſſus eſſet, eius orationem ipſis futuram fuiſſe permoleſtam. His ſane cauſſis adductus hanc orationem cum illa altera conferens, minime laudo. in illa enim Archidamus Lacedæmonius ad ea facienda quæ iuſta eſſent, Platæenſes hortatur, dictione vtens pura, & dilucida, quæque nullam dicendi figuram habeat vel coactam, vel inconſequentem: in hac vero, Græcorum omnium ſapientiſſimi turpiſſimas ſententias, maxime iniucunda oratione comprehendunt. niſi forte Thucydidem odio ac maleuolentia, propterea quod eum eiecisſent, hac ignominiæ labe ciuitatem ſuam aſperſiſſe dicamus, vt omnibus eam inuiſam redderet. quæ enim ciuitatum principes, quibus tantarum rerum erat concredita ſumma, & ſentire & dicere de ſua patria apud alias ciuitates conſueuerunt, ea omnes communia arbitrantur eſſe eius ciuitatis quæ eos legaſſet. Sed de dialogis quidem hactenus. Ex concionibus vero illam magnopere ſum admiratus, in primo libro Athenis a Pericle habitam, in qua agitur ne Lacedæmoniis Athenienſes cedant: cuius hoc eſt initium: τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις. id eſt; *ſententiam equidem eandem ſemper retineo, Athenienſes, ne Lacedæmoniis cedamus.* quę quidem oratio, & quod ad ſententias attinet, diuine eſt enuntiata; &, quod ad compoſitionem partium, & figurarum non cohęrentium & coactarum mutationes ſpectat, minime auri-

auribus eſt moleſta, omnesque illas virtutes quæ in concionibus vſurpantur, adhibitas in ea videmus. Eodem modo ſuſpicio illam Nicię ducis concionem Athenis habitā, qua de mittenda in Siciliā expeditione agit: & epiſtolam ab eodem ad Athenienſes miſſam; in qua epiſtola, cum morbo laboraret, auxilium & ſucceſſorem ſibi dari pòſtulat: item exhortationem illam qua ante poſtremum prœlium nauale vſus eſt ad milites: & conſolationem illam, cum amiſſis triremibus omnibus, exercitum terreſtri itinere vellet abducere; ac ſi quæ ſunt aliæ eius generis conciones, puræ ac dilucidæ, & ad veras contentiones accommodatæ. Illam profecto Platæenſium reſponſionem ſupra omnes, quæ ſeptem libris continentur, admiratus ſum; nullam aliam ob cauſſam magis, quam quod nullis fucatis, & curioſe conquiſitis, ſed veris & naturalibus coloribus ſit depicta. Sententiæ in ea ſunt commiſerationibus plenæ; 158 ipſa vero dictio minime aures offendit: compoſitio iucunda, figuræ rebus in primis aptæ. Atque hæc quidem ſunt e Thucydide ad imitationem aſſumenda, quæ hiſtoriam ſcribentibus propoſita eſſe debent. Illam vero Periclis orationem in ſecundo libro, qua reſpondet Athenienſibus ad iracundiam commotis, quod eis, vt bellum ſuſciperent, perſuaſiſſet, non plane totam probo. neque vero illas quæ tertio libro a Theone & Diodoto de Mitylenæorum ciuitate ſunt habitæ; neque Hermocratis Syracuſani ad Camarinæos; neque Euphemi Athenienſis legati, quæ huic eſt aduerſaria; neque alias, quæ his ſunt conſimiles, conciones laudo. alias præterea, quæ ad eandem dicendi formam ſunt elaboratæ, nunc enumerare non placet. Sed ne cui videar res dicere eiuſmodi, quas demonſtrare nequeam, cum multa alia, quibus fidem orationi meæ facerem, afferre queam; ne tamen longius excurrat oratio, duabus concionibus ero contentus, Periclis defenſione, & Hermocratis ad Camarinæos Athenienſium vrbis accuſatione. ac Pericles quidem hæc: καὶ τοιοῦδε χολωθῆναί μοι τὸ τῆς ὀργῆς ὑμᾶς ἐς ἐμὲ γεγένηται. αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας, καὶ ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἐμοὶ χαλεπαίνετε, ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε. Id eſt; *Veſtra quidem in me indignatio, cum cauſſas minime ignorarem, non fuit inexſpectata. atque ea etiam gratia concionem conuocaui, vt in memoriam reuocem, ac reprehendam etiam, ſiqua in re immerito mihi ſuccenſetis, aut calamitatibus rebusque ceditis aduerſis.* Hæc quidem Thucydidi, de hoc viro ſcribenti, ab hiſtorica dicendi figura minime abhorrent; ſed Pericli, ad iracundia permotum populum verba facienti, ſeque purganti, minime conueniunt; præſertim in ipſo ſtatim defenſionis exordio, antequam aliis ſermonibus eorum animos demulceret, qui non abs re ob calamitates molestia afficiebantur; vt quorum regionis pars optima a Lacedæmoniis vaſtata eſſet, ac peſtilentia non exigua multitudo interiſſet; quique harum calamitatum cauſſam, quod ipſe belli ſuſcipiendi auctor exſtitiſſet, in eum conferebant. præterea non hac dicendi figura, quæ reprehenſionem habet; ſed illa, qua deprecatio continetur, vtendum erat. non enim multitudinis laceſſere atque irritare iracundiam, ſed placare ac mitigare, oratoris eſt munus. Deinde adiungit his ſententiam quandam, veram illam quidem, grauiterque prolatam, ſed præſenti tempori minime vtilem: ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν διορθουμένην, ἀξυνέτου δὲ σφαλλομένην. καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν, ξυμφερόντων τῆς πατρίδος, σωθῆναι ἄμεινον ξυναπόλλυται· κακοτυχῶν δὲ ὢν

δυτυχούσῃ, πολλῷ μᾶλλον ἀμφισώζεται. Hoc eſt; *Exiſtimo equidem ſi tota ciuitas recte ſe habeat, multo cum ciuibus melius agi priuatim, quam ſi contra ciues ipſi ſinguli bene habeant, ciuitas vero vniuerſa male ſit affecta. Nam cum patria euertitur, is, cui priuatim bene eſt, non minus tamen & ipſe vna cum ea interit; qui autem fortuna non optima vtitur, is in patria fortunata, multo magis incolumis ſeruatur.* Siqui ciues priuatim detrimenta caperent; ipſa vero reſpublica præclare ſe haberet; hæc bene dixiſſet: ſed, cum omnes in extremis calamitatibus eſſent, non iam bene eum dixiſſe conſtat. Neque vero de rebus futuris vlla ſpes, quæ has calamitates in melius commutaret, quidquam firmi habebat. ignotum enim eſt hominibus id quod futurum eſt. ac fortuna quidem ſententias noſtras quæ de futuris ſunt, ad præſentium rerum ſtatum conuertit. His ſententiam multo etiam moleſtiorem addit, minimeque præſenti negotio congruentem: καίτοι ἐμοί τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς οἴομαι ἧσσων εἶναι γνῶναί τε ἃ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα· φιλόπολίς τε, καὶ χρημάτων κρείσσων. Hoc eſt; *Atqui mihi, tali viro, ſuccenſetis, qui nullo me inferiorem eſſe arbitror, vel in pernoſcendis, vel in explicandis rebus opportunis, vel in amanda patria, vel in pecunia contemnenda.* Mirum mihi ſane videatur, Periclem, omnium qui tunc eſſent oratorum maximum, ignoraſſe, quod mediocribus etiam ingeniis ſatis eſt exploratum; eorum qui ſe præter modum laudant, orationem auditoribus eſſe permoleſtam: idq; in illis præſertim concionibus, quæ vel in iudiciis, vel ad populum habentur: in quibus non de præmiis, ſed de pœnis eſt periculum. tum enim non ſolum aliis moleſtiam, verum etiam, dum multitudinis inuidiam concitant, infortunium ſibi parant. Nam qui eoſdem & iudices habet, & accuſatores; in hoc ipſo, vt eos ad audiendum ſibi beneuolos reddat, infinitis lacrymis ei opus eſt. ſed hic noſter orator hiſce rebus minime contentus, curioſius etiam rem perſequitur, &, quę dicta ſunt, latius explicat. ὅ τε γὰρ γνοὺς, καὶ μὴ σαφῶς διδάξας, οὐ ἴσῳ εἰ καὶ μὴ ἐνεθυμήθη· ὅ τ' ἔχων ἀμφότερα, τῇ μὲν πόλει δεύτερος, οὐκ αὖ ὁμοίως τι οἰκείως φρονῶν τοσούτου ἄξιος τῶνδε, χρήμασι μὲν νικωμένου, τῷ ξύμπαντι δὲ τούτου ἑνὸς αὖ πωλοῦντο. Hoc eſt; *Nam qui rem intelligit, neque tamen clare docet, perinde eſt ac ſi ne cogitaſſet quidē. qui vero vtrumq; habet, nec eſt reip. ſtudioſus, is eodem pacto nihil e re dicet. cui autem hoc etiam ineſt, ſi is a pecunia vincatur, pro hac vna cuncta habebit venalia.* Neſcio equidem, an aliquis, vt hæc vera eſſe fatebitur, ita Pericli cōuenire exiſtimabit, præſertim ad iritatos Athe-
159 nienſes verba facienti. Neq; enim ſentētiarum, aut optimorum argumentorum inuentio ipſa per ſe multo ſtudio digna videtur, niſi etiam rebus, & perſonis, ac temporibus, ceterisq; rebus omnibus conueniant: ſed, quemadmodum initio quoque dicebam, quę ſua eſſet de Periclis virtutibus ſententia, oſtendere cupiens Thucydides, hanc illi intempeſtiuam orationem affingit. Oportebat autem ipſum prius, quid de hoc viro ſentiret, declarare; deinde vero eidem in periculo verſanti orationem, qua iracundiam deprecaretur, humilem adiungere. Hoc ſane facere decebat eum hiſtoricum, qui veritatem imitari vellet. Illa vero permoleſta ſunt, quę puerilia dictionis ornamenta, & nomina quædam in ſententiis valde perplexa & intricata habent: ἰέναι δὲ τοῖς ἐρῶσι ὁμόσε, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. φρόνημα μὲν γὰρ, καὶ ἀπὸ ἀμαθίας δύνηταί τις καὶ δειλῷ τινι ἐγγένεται· καταφρονήσεις δὲ, ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πίσυνος τῶν ἐναντίων περιέσῃ· ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ τὼ τόλμᾳ ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξυνέσεις ὀλιγωτέρα τῆ ὑπερφρονος ὀχυρωτέραν παρέχε-

ται· ἐλπίδι τε ἧσσον πίσυνος, ἧς οὐ ταῦ ἀπόρου ἡ ἰσχύς· γνώμη δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πεποίθησις. Hoc eſt; *Ita nos comparare decet, vt hoſtibus, non modo fiducia pleni, ſed etiam confidentes occurramus. ſiquidem fiducia ex improuiſa aliqua proſperaque fortuna etiam in ignauum aliquem cadit: confidentia eius eſt vnius, qui ſuo ſe conſilio aduerſarium ſuperare credit: quod quidem nobis ineſt. & prudentia, quæ ab animi magnitudine oritur, in pari fortuna tutiorem reddit audaciam; in ſpe vero minorem fidem habet, cuius omnis eſt vis in dubio; ſed in conſilio, quod e rebus præſentibus ſumitur, cuiusque prouidentia firmior eſt.* Hic vides & ipſas ſententias frigidiores eſſe, & eiuſmodi quæ Gorgiæ potius inſtituto conuenire
10 videantur. nominum expoſitio plane ſophiſtica, ac prorſus inepta eſt. hæc vero, ἥ τε τόλμα, ἰὼ ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξυνέσεις οὐ τῷ ὑπερφρονος ὀχυρωτέρα παρέχεται: obſcuriora ſunt Heracliti tenebris. illa vero, ἥ τε τῆς ἐλπίδος οὐ τῷ ἀπόρῳ ἰσχύς: & γνώμη δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πεποίθησις: poetico quodam more ſunt per circuitionem perque ambages prolata. Vult enim ſignificare, nos ei opinioni magis aſſentiri oportere, quam ex rebus præſentibus colligimus; quam ſpei, cuius tota vis in rebus futuris eſt poſita. Iam vero illud etiam cōſideraui, cum illorum in ſe iram, propter præſentes calamitates concitatam, mitigare vellet, quarum quidem calamitatum partem maximam præter opinionem, præterque exſpectationem ſubibant; ac hortaretur vt fortiter at-
20 que ita ea mala ferrent ne ciuitatis dignitatem labefactarent; ac, rerum priuatarum dolore depoſito, de communi ſalute eſſent ſolliciti; deinde oratione percurrens, illos, cum tam firmum in mari imperium tenerent, neque a Perſarum rege, neque a Lacedæmoniis, neque ab vllo præterea hominum genere, regno ſpoliari poſſe; quarum rerum fides non præſens, ſed futura erat; non in prouidentia, ſed in ſpe vim ſuam obtinens; horum omnium poſtea oblitus, non iam eos vllam in ſpe, cuius in dubio vis ſit poſita, fidem vult habere. Hæc ſane pugnant inter ſe: ſiquidem, quod dolorem illis faciebat, id præſentem iam ſenſum habebat; vtilitatis vero ſignificatio adhuc aberat. Sed quemadmodum hæc, neque quod ad res ipſas, neque quod ad verba attinet, laudo; ita iſta, vt acute excogitata, & excellenter expoſita, iucundeque
30 coagmentata, admiror: καὶ γὰρ, οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται, τὰ ἄλλα δύτυχοῦσι, πολλὴ αἰτία πολεμῆσαι. εἰ δ' ἀναγκαῖον ἰὼ, ἢ εἰ ἔστιν ἃ δίδυς τοῖς πέλας ἐπανακτῶσιν, ἢ κινδυνεύουσιν, ἀθρεῖσθαι, ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον, τῷ ἐπισάντος μεμαλακότερος. καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτὸς εἰμὶ, καὶ οὐκ ἐξίσταμαι· ὑμεῖς δὲ, μεταβάλλετε· ὅπερ ξυνέβη ὑμῖν πειθομένοις μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλῃ δὲ κακουμένοις. Hoc eſt; *Etenim quibus optio datur, ſi ii pacem quam bellum malunt, cum ſecunda fortuna vtuntur, amentiſſimi ſunt: ſin vero neceſſe ſit, aut finitimis cedentes imperata facere, aut pro victoria belli adire diſcrimen; profecto, qui cedunt, iis qui reſiſtunt, reprehenſione ſunt digniores. equidem idem, qui antea, ſum, neque a mea ſententia diſcedo: vos vero inconſtantes; qui, an-*
40 *tequam detrimentum vllum ſuſtineretis, mihi aſſentiebamini; nunc vero, calamitate accepta, conſilium mutaſtis.* Præterea illa etiam: δουλοῖ γὰρ φρόνημα, ὃ αἰφνίδιον, καὶ ἀπροσδόκητον, καὶ ὃ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον· ὃ ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ τῇ νόσον γεγένηται. ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας, καὶ ἐν ἤθεσιν αὐτοπάλοις αὐτῇ τε θραμμένους, χρεὼν καὶ ξυμφορᾶς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι, καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφανίζειν. ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἀνάξιοι δικαιοῦσι τῆς τε ἐπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι, ὅστις ἂν μαλακίᾳ ἐλλείπῃ, καὶ τῆς μὴ προσηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεχθέντα. Hoc eſt; *Repentina, minimeque exſpectata, quæque præter o-*

mnem rationem eueniunt, faſtum deiiciunt. quod quidem vobis præter alia in hoc potiſſimum morbo vſu venit. Verumtamen cum in magna ciuitate viuamus, iisque inſtitutis imbuti, quæ illius amplitudini conueniant, in ea ſimus educati: decet nos, calamitatibus etiam maximis nolle ſuccumbere, neque noſtram delere dignitatem. Nam qui per ignauiam, gloriæ, quam obtinet, deſertor eſt, is non immerito ab omnibus reprehenſione dignus iudicatur; is vero maleuolentia, qui temere gloriam, ad ſe non pertinentem, appetit. Deinde illa addit, quæ Athenienſium animos ad maiorum faſtum excitent: τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τὰ ὑμῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἔργων, ᾧ νῦν ἀπῳκίσθαι ἀγάλλεσθε, βοηθῆν, καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους, ἢ μηδὲ τὰς ὑμᾶς διώκειν, μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου, δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως, καὶ κινδύνου, ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπῃλθετε, ἧς οὐδὲ ὑμῶν ἔστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπρεπῶς ἀθυμοσυνῇ αὐθαδιζέσθαι. ὡς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν· ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον. Hoc eſt; *Decet item vos publicæ ob imperium dignitati, qua omnes lætamini, conſulere, neque vllum laborem recuſare. aut, ſi hoc non vultis, honores ne quæratis; neque exiſtimate vna tantum de re, hoc eſt, de libertate in ſeruitutem commutanda, ſed de imperii priuatione, deque periculo, ob offenſas in imperio contractas, impendente, certamen eſſe. quod quidem vobis imperium iam non eſt integrum deponere; etiamſi quis veſtrum, hoc veritus, quietam vitam agere inſtitueret. ſiquidem imperium iam veluti tyrannidem adminiſtratis: quam ſumere quidem, videtur iniurium eſſe; relinquere vero, periculoſum.* atque alia his ſimilia, quæcumque & nominum & figurarum mediocres immutationes, neque affectatas neque difficiles, habent. In Hermocratis vero concione illa præclara, videntur laudãda, in quib. hic noſter ſe præclare geſſit: ἀλλ' ἐγὼ δὴ τὴν Ἀθηναίων δυναστηρίαν ἐφ' πόλιν, νεῶν ἥκοντα ἐποφαινομένους ἐν εἰδόσιν ὅσα ἀδικεῖ πολύ· ἧσσον ἡμᾶς αἰσχύνας αἰτιασόμενοι, ὅτι ἔχοντες προδεδείλιμται τὸ τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων, ὡς ἐθελοδουλώσοντες, ἥκει ἀμείνονες σφίσιν αὐτοῖς· καὶ νεῶν ἕφ' ἡμᾶς ἔρχονται παρόντα σφίσιν αὐτοῖς, Λεοντίνων τε ξυγγενῶν καὶ οἰκείους, καὶ Ἐγεσταίων ξυμμάχων ὑπηκόους, καὶ ξυγγραφέντες, βεβαίαν προθυμότερον δόξαν αὐτοῖς, ὅτι οὐκ Ἴωνες πάρεισιν, οὐδ' Ἕλλησι πόντιοι, καὶ νησιῶται, οἱ δεσπότην, ἢ Μῆδον, ἢ ἕνα γέ τινα αἰεὶ μεταβαλόντες, δουλωσόμενοι, ἀλλὰ Δωριῆς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκιοῦντες. ἢ μέλλομεν ἕως αὖ ἔκαστοι καὶ πόλις ληφθῶμεν, εἰδότες ὅτι σωτηρία μόνον ἀλωτοί ἐσμεν; Hoc eſt; *Neque vero huc venimus vt, quantam Athenienſes, qui reprehenſu ſunt faciles, iniuriam faciant, apud vos, qui hæc optime intelligitis, oſtendamus; ſed multo magis vt nos accuſemus; quod, cum multa Græcarum vrbium exempla nobis obuerſentur, quemadmodum illæ in ſeruitutem ſint redactæ, non tamen nobis ipſis ſubuenimus, nec præſentes fallacias, in nos confictas, diſſoluimus, Leontinorum ſcilicet propinquorum reſtitutiones, atque Egeſtanorum ſociorum auxilium; ac non potius, viribus collectis, conamur oſtendere illis, non eſſe nos Iones, neque Helleſpontios, neque inſulanos, qui dominum, aut Medum, aut quemlibet alium, commutantes, ſeruiunt; ſed Dores, liberos homines, e libera Peloponneſo, Siciliam habitantes. an exſpectamus quoad omnes oppidatim capiamur; cum ſciamus hac vna nos ratione in poteſtatem venire poſſe?* Hæc cum in perſpicuo & puro orationis genere ſint prolata, fulmina quædam verborum, & pulchritudinẽ, & vim, & magnificentiã, & acrimoniã habẽt; ſuntq; affectib. ad concertationes accõmodatis referta; quib. quidẽ & in foro, & in cõcionibus, & in amicorũ collocutionibus, locus eſſe poteſt. Præterea ad hæc illa quoq; accedũt: εἴ τέ τις φθονεῖ μέν, ἢ ἐν φόβῳ παρῇ· ἀμφότερα γὰρ τάδε παρῇ τὰ μείζω· ἔχθει μὲν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων κακῶσαι μέν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βούλεται· προνοίᾳ δὲ, ἕνεκα τοῦ ἀσφαλείας.

Οὐκ

οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμεως βέλτιον ἐλπίζει. ἐγὼ δὲ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ὑπερθυμίας, ἐν τῆς τύχης, τὸν αὐτὸν ὁμοίως φοβεῖσθαι. Hoc eſt; *Verum, ſiquis aut inuidet nobis, aut nos metuit, (hæc enim vtraq; faciunt inferiores) & ob id Syracuſas vult damno affici, vt nos modeſtiores ſiamus; ac ſupereſſe, vt tutius degat; is non ea quæ in humana ſunt poteſtate, ſperat. non enim poſſunt homines & deſiderium & fortunam in ſuo arbitrio habere.* Deinde, quæ in extrema oratione ſunt collocata: δεόμεθα οὖν, καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα, εἰ μὴ πείσομεν, ὅτι ὑπὸ βιαιοτάτου μὲν ὑπὸ τῶν Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων, παραδιδόμεθα ὑφ' ὑμῶν Δωριεῖς Δωριέων· καὶ εἰ καταφρόνου ἡμᾶς Ἀθηναῖοι, ταῖς μὲν ὑμετέραις γνώμαις κατήσουσι, τῷ δ' αὐτῶν ὀνόματι τιμήσουσι), ἐν τ' νίκης οὐκ ἄλλον τινα ἆθλον ἢ τὸν τῆς νίκης πρόσκοπον λήψονται). Hoc eſt; *Oramus vos, ſimulq; proteſtamur, niſi perſuadebimus, nos ab Ionibus quidem perpetuis noſtris hoſtibus, inſidiis appeti; a vobis autem Dorienſibus, cum & ipſi Dorienſes ſimus, prodi. qui ſi ab Athenienſibus ſuperemur, propter veſtra conſilia ſuperabimur: ſed victoriæ laus tamen penes illos tantum erit, qui nullum aliud huius certaminis præmium conſequentur, quam vos ipſos, qui illis huius victoriæ auctores exſtitiſtis.* Hæc equidem, hiſq; ſimilia, tum pulchra, tum etiam imitatione digna exiſtimo: illa vero nõ video cur laudari debeant: ἥκουσι γὰρ ἐς τὴν Σικελίαν, προφάσει μέν, ἢ πυθόμενοι· διανοίᾳ δὲ, ὧν πρῶτοι ἐνενοήθημεν. καί μοι δοκοῦσιν οἱ Λεοντῖνοι βέλεσι καὶ οἰκίσαι, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον ἐξοικίσαι. Hoc eſt; *In Siciliam eo quidem nomine, quod audiſtis, veniunt; animo autẽ eo, quem omnes ſuſpicamur: ac, vt mihi quidem videtur, non ob eam cauſſam, vt Leontinos in ſedem ſuam reducant, ſed vt nos potius e ſede noſtra abducant.* Frigida hæc adnominatio eſt, neq; vllum mouet affectum, ſed affectationem potius oſtendit. Hæc præterea perplexa; quæ figuras habent intricatas: καὶ ὅ τε τῆς ἐλευθερίας ἄρα, ὅτε ἢ τοῦ Ἑλλήνων, ἢ οἱ Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν, τοῦ Μήδου ἀντέσχησαν· τε δέ, οἱ μὲν σφίσιν, ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ καταδουλώσεως· οἱ δ', ὅτι δεσπότου μεταβολῇ, οὐκ ἀξιωτέρου, καὶ ἀξιωτέρου δέ. Hoc eſt; *Neq; vero aut iſti pro Græcorum, aut Græci pro ſua libertate Medo reſtiterunt; ſed hi, vt ſibi, non Medo, ſeruiretur; illi, vt dominum commutarent non expertem prudentiæ, ſed prudentia male vtentem.* Ac præterea illud, quod ſatietatem affert; cum a plurali ad ſingularem numerum, ex eo vero ſermone qui eſt de perſona, ad dicentis perſonam fit tranſitio: καὶ εἴ τῳ ἄρα παρέσχηκε, τὸν μὲν Συρακούσιον, ἑαυτὸν δὲ ὁ πολέμιον ἔσεσθαι τοῦ Ἀθηναίῳ, καὶ δῆνον ἡγεῖται ὑπὲρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν· ἀθυμηθήτω δὲ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ ἢ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα, ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος· τοσούτῳ ἧσσον καὶ ἀσφαλέστερον, ὅσῳ δὲ προσθεφθαρμένῃ ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμέ, καὶ ὄπιν ἔρημον, ἀγωνίσηται· τόν τε Ἀθηναῖον, μὴ τὸν τῶν Συρακοσίων ἔχθραν κολάσασθαι. Hoc eſt; *Quodſi quis ſtatuit, non ſe, ſed Syracuſanum, Athenienſi inimicum eſſe; & graue ſibi eſſe putet pro mea patria periclitari; is cogitet, dum pugnat in mea, non magis pro mea ſe, quam pro ſua ipſius pugnare: idq; eo tutius, quod me non iam perditum, ſed ſocium habẽs, non deſtitutus pugnabit. cogitet item, Athenienſem nolle vlciſci inimicitiam Syracuſanorum.* Hæc ſane & puerilia, & nimiũ ſtudioſe conquiſita, & iis quæ ænigmata vocantur, obſcuriora ſunt. Illa præterea: καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι, τοῖς αὐτοῖς κακοῖς ὀλοφυρεῖς, τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς πόθεν βουληθείη αὖτις φθονῆσαι. ἀδιάκοπον δὲ προσεμβύῃ, καὶ μὴ τὰς αὐτοῦ κινδύνους ἐπὶ τὸ ὀνομάτων, ἀλλὰ τοῦ ἔργων ἐθελήσαντι προσλαβεῖν. Hoc eſt; *Nam ſi aliter quam exſpectauit eueniat, tum calamitatem ſuam deflens, forſitan velit rurſus, vt antea, fortunæ meæ poſſe inuidere: quod ab eo qui deſertor exſtitit, quiq; eadem non de nominibus, ſed de rebus pericula ſuſcipere recuſauit, prorſus iam fieri nequit.* Quibus epiphonema addit, quod ne puero quidem conueniat: λόγῳ μὲν γὰρ, τῷ ἡμετέραν δυνάμιν

σώζοι αὖ τις· ἔρρῳ δ', τιὼ ἀὺξ σωτηρίαν. Id est; *Qui enim noſtram potentiam tutatur, is verbo quidem noſtram, re autem ipſa ſuam ſalutem ſeruat.* Sunt alia etiam in hac concione, reprehenſione digna; quæ nihil opus eſſe arbitror in medium producere, cum iam ſatis explicatum ſit, Thucydidis dictionem tum maxime, vt optimam, laudandam eſſe, cum verbis a cõſuetudine remotis modice vtitur, primaſq; ac neceſſarias virtutes retinet; tum vero peſſimam iudicandam, cùm a communi verborum ac figurarum vſu plurimum recedit, & peregrina quędam ac minime cohærentia cõſectatur: quo fit vt nulla aliarum virtutũ ſuam in dicendo vim queat oſtendere. quod genus orationis, neque in concionib. vtilitatem habet, in quib. de pace, de bello, de legum latione, de rep. ordinanda, deq; aliis rebus magnis, & ad remp. ſpectantibus, a ciuitatibus deliberatio
161 ſumitur; neq; in foro, vbi de morte, de exſilio, de infamia, de vinculis, de pecunia abrepta, ad eos verba fiunt, penes quos harum eſt rerum poteſtas. nullus, inquam, his in locis eiuſmodi orationis eſt vſus; quæ multitudini, raro hæc audienti, magnam potius affert moleſtiam: neque vero in ſermonibus familiaribus, in quibus de rebus ad vitam ſpectantibus agimus aut cum ciuibus, aut amicis, aut propinquis noſtris: quibuſcum aut de rebus quæ ipſis euenerunt, diſſerimus; aut neceſſaria aliqua de re conſilium capimus; aut admonemus; aut hortamur; aut bonis illorum gratulamur; aut rebus aduerſis vna dolore afficimur. vt interim illud taceam, ſermones eiuſmodi, propterea quod ſint iniucundi, ne patres quidem, aut ipſas matres pati poſſe; ſed illos quoque, non ſecus ac ſi exteram aliquam gentem, aliena lingua vtentem audirent, interprete opus habituros. Atque hęc quidem ſunt quæ de Thucydide a me quam veriſſime pro viribus explicata ſunt.

Alii de Thucydide quæ dixerint.

Nunc non ab re fuerit, ea etiam perſequi, quæ de ipſo non nulli dixerunt; ne quid prætermittere voluiſſe videamur. Ac neque ciuilibus certaminibus, neque familiaribus collocutionibus hanc illius dicendi formam conuenire, omnes, ſana mente præditi, fatentur. Sed ſunt ſophiſtæ quidam haud obſcuri, qui ad populares quidem ſe congreſſus parantibus, & de rebus iuſtis diſſerere volentibus, minime accommodatam eſſe hanc dicendi formam; ſed iis qui ad
30 hiſtoricas res tractandas accedunt, quæ magnifico quodam ac ſublimi dicendi genere, quod admirabilitatem faciat, opus habent, omnino aptum eſſe dicant: quibus quidem maxime omnium conuenire, vt in hoc ſe dictionis genere exerceant, in quam non vſitata, & obſoleta vocabula, & tropi, ac figuræ a communi conſuetudine abhorrentes, & peregrinæ, & magnificũ quiddam habentes, inducuntur. Non enim hæc forenſibus, aut eiuſmodi hominibus qui ſedentarias (vt vocant) & manuarias artes exercent, aut aliis qui nulla liberali doctrina ſint exculti; ſed viris in omni diſciplinarũ genere, tum in rhetorica ac philoſophia exercitatis; quibus nihil nouum, nihil peregrinum videri poteſt; ſcripta eſſe affirmant. Sunt etiam qui dicãt, hunc hiſtoricum, cum
40 hac ratione ſuam hiſtoriam conſcriberet, non ad eos qui poſt ſe futuri eſſent, ſpectaſſe; ſed eorum habuiſſe rationem, qui ſuo tempore viuerent; quibus hęc dicendi ratio in vſu erat. quæ neque ad ea certamina in quib. aut conſilia capiuntur, aut iudicia exercentur, vtilitatem vllam affert: ad quæ quidem certamina neque ſenatores, neque iudices eiuſmodi conuenire ſolent quales vult Thucydides. Ad eos igitur, qui Thucydidis orationem ab eruditis tantum viris & legi & intelligi debere arbitrantur, hæc habeo quæ dicam: eos qui

qui res neceſſarias atque omnibus vtiles (nihil autem his eſt aut vtilius, aut magis neceſſarium) e cõmuni vita tollunt, ac paucis tantum quibuſdam hominibus tamquam propria attribuunt, idem facere, quod in ciuitatibus, quæ aut paucorum dominatu, aut tyrannide premuntur, fieri conſueuit. Qui omnia quę in Thucydide habentur, coniectura aſſequi poſſint, ii facile ob paucitatem numerari queunt: in quo ſunt quædam, quæ ne illi quidem pauci, ſine grammatica explicatione conſequantur. Ad eos autem qui Thucydidis orationem ad veterem atque illis temporibus vſitatam dicendi rationem referunt, neque obſcuro neque prolixo mihi ſermone opus erit. quibus illud di-
10 ci poteſt; cum multi eſſent Athenis & oratores, & philoſophi, quo tempore bellum inter Peloponnenſes atque Athenienſes gerebatur, neminem tamen repertum eſſe, qui hunc dicendi modum vſurparit, neque Andocidem, neq; Antiphontem, neque Lyſiam, qui oratores erant; neque Critiam, neque Antiſthenem, neque Xenophontem, qui Socraticam philoſophandi rationem ſectabantur. Ex his omnibus hunc primum exſtitiſſe ſatis conſtat, qui hanc dicendi formam affectarit. quod eo fecit, vt omnibus aliis hiſtoricis in dicendo præſtaret. quam quidem rationem cum mediocriter ac parce adhibet, ita ſe admirabilem præſtat, vt nemo cum eo conferri poſſe videatur: cum vero eam inepte & ad ſatietatem vſque aſſumit, vt ne temporis quidem rationem
20 ducat, tum vero reprehenſione carere non debet. Equidem neque ſqualidam & incomptam, aut rudem in hiſtoria tractanda orationem probo; ſed talem, quæ poeticum quiddam habeat, neque vero omnino ſit poetica, ſed tamen paullo extra communem vſum euagetur. nihil enim eſt moleſtius, nihil ſatietate iniucundius. modus autem rebus in omnibus vtilis eſt. Supereſt adhuc, vt de iis oratoribus & hiſtoricis, qui hunc noſtrum ſunt imitati, aliquid dicam: quod ad huius operis noſtri abſolutionem vel maxime requiri videtur. quę quidem res verendum nobis eſſe monet, ne quam reprehẽſionis occaſionem iis præbeamus qui omnia calumniari ſolent; qui talem poſtea aliquam de nobis accuſationem proponant, quæ a noſtra modeſtia, quam & in
30 moribus, & in ſermonibus ſemper ſecuti ſumus, longiſſime abſit. quibus ſtatim odio ac maleuolentia facerẽ videbimur, ſi quos in medium proferamus, qui rectam Thucydidis imitandi viam ignorarunt; eorumque ſcripta producamus, quibus illi magnopere gloriantur, ac magnas etiam diuitias cumularunt, illuſtremq; ſunt gloriam conſecuti. Sed, ne qua de nobis eiuſmodi in ani- 162
mis hominum ſuſpicio hęreat, ab omni reprehenſione abſtinebimus, nulla omnino de cuiuſquam erratis mentione facta. de iis tantum paucula cum dixerimus, quæ ad eius imitationem recte ſunt expreſſa, orationi noſtræ finem imponemus. Hiſtoricorũ ergo veterum nullus, quod equidem ſciam, Thucydidem eſt imitatus, in iis in quibus ille maxime differre ab aliis videtur: quę
40 quidem hæc ſunt: Vocabulorum quæ non ab omnibus paſſim, ſed proprie ab aliqua gente vſurpantur; item vetuſtarum, & poeticarum, peregrinarumque dictionum vſus; hyperbata, & perplexitates quædam, ſententiæ breues, quæ paucis plurimarum rerum ſignificationem comprehendant; in quibus redditiones, quæ priori particulæ reſpondeant, longe petuntur: præterea rudes atque a naturali connexione abhorrentes quædam figuræ, quæ vix in ipſa arte poetica vllum reperiant locum: ex quib. illa in oratione obſcuritas exſiſtit, quæ tum omnes venuſtates corrumpit, tum orationis virtutibus

Thucydidẽ imitati qui ſint.

tenebras offundit. Ex oratoribus vero Demosthenes repertus est vnus, qui vt alios quoq;, qui magnum aliquid atq; illustre in oratione habere viderentur, ita & Thucydidem in multis est rebus imitatus, ac ciuilib. orationib. eas ab illo sumptas virtutes adiunxit, quas neq; Antipho habuit, neq; Lysias, neq; Isocrates, oratorum sui temporis principes: illa, inquam, quæ veluti fulmina quædam sunt in oratione, & maximam quandam vim obtinent; atq; illa quę acerbum quiddam, & austerum, & acrimoniam illam habent; quæ ad motus animi concitandos plurimum valent. Illam autem obscuram, quæ vnius alicuius gentis est peculiaris, & peregrinam, ac poeticam dictionem, veris certaminibus minime aptam ratus, omisit. neque, quod in figuris vagum est, & a consequentia naturali aberrat, ac solœcismi speciem præsefert, id adamauit: sed, quæ consuetudine recepta essent, in orationem suam induxit, commutationibus ac varietate eam exornans, cum nullam sententiam simpliciter ac sine aliqua figura proferat. perplexas vero & intricatas illas sententias, quę breuibus multa significant, quæque in longum protenduntur, atque admirabilia enthymemata habēt, & imitatus est, & in forensem ac ciuilem orationem intulit. quæ quidem parcius in priuatis, copiosius in publicis ac popularibus orationibus adhibuit. Ex multis autem pauca quædam exempla proferam; quę tamen iis qui in eius scriptis versati sunt, satis esse queant. Est autem apud illum concio quædam, cuius argumentum est de bello aduersus regem; in qua hortatur Athenienses, ne temere illud suscipiant; quippe qui neque pares copias habeant, neque sociis fideliter ac firmiter periculum subituris vti possint. hortatur autem eos vt, comparato exercitu, Græcis ostendant, si quis aduersus Græciam bellum suscipiat, se periculum pro communi libertate adituros. antequam autem res comparentur, legationem ad ceteros Græcos, quæ eos ad bellum cohortetur, quod scilicet illi non sint obtemperaturi, mittendam non arbitratur. quo quidem sumpto argumento, ita hanc sententiam disposuit ac conformauit: Οὐδεὶς δ' ἁπλῶς τῶν ἀπάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτῷ φρονήσει, ὅσους, ὁρῶν ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλίτας δ' ὅσους αὐτὸς ἐθέλῃ τις, ναῦς δ' ἑκατοντόρους, οὐχ ἥξει, καὶ δείσεται, μὴ τούτων ἀσφαλέσατ' αὐτῷ ἡ παρασκευὴ σωθῇ. ἔχειν γὰρ μὲν τὸ κωλύειν ἤδη δεῖσθαι, καὶ μὴ τύχῃ, ἀφαμαρτεῖν· οὐ δὲ τῷ, μὴ τῷ προσεπιβάσασθαι, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ὑπερβλέπειν, δεομένους σώζειν, καὶ δι' εὐέλπιδος πόλεως ἥξοντας ὁρᾶν. Hoc est; *Nemo Græcorum omnium ita fretus erit suis opibus, quin, vbi viderit vobis præsto esse & mille equites, & armatos pedites quot voletis, & naues trecentas, venturus & supplicaturus sit, illis adiutoribus tutissime se putans incolumem fore. proinde si vos vocabitis, rogandi erunt: ac si preces non valebunt, spe decidetis; sin autem, copiis instructis, vestra continueritis, rogantes seruabitis: neq; dubium est quin omnes ad vos venturi sint.* Hæc quidem a communi & vsitata dicendi forma abhorrent, atque iis præstantiora sunt quibus multitudo vti consueuit; neque tamen ita sunt obscurata, vt enarratione egeant. Ab ipso autem belli apparatu exorsus, hæc subiungit: Ἔστι τοίνυν προῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μέγιστον, οὕτω λογίζεσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς, ὡς ἕκαστον ἐκείνων προσθύμως, ὅ τι ἂν δέῃ, ποιήσοντα. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ἐβουλήθητε, καὶ μὴ τοῦτα δ' ἀπράξατ' αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο, ὅθεν πώ ποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγε· ὅσα δ' ἐβελήθητε μὲν, μὴ τοῦτα δ' ἀπεβλέψατε εἰς ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος ἀ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον τὰ δέοντα προέξοντα, ὅθεν πώποθ' ἡμῖν ἐγένετο. Hoc est; *Prima itaque & maxima instructionis pars, Athenienses, hæc est; vt quisque vltro*

vltro alacriter omni officio fungi velit. illud enim videtis, Athenienses; quæcumque vmquam vniuersi vos voluistis, & postea quisque prose gerenda existimauit, nihil vmquam vobis e manibus est elapsum. quæ vero voluistis quidem, post autem alius alium respexistis, tamquam ipse nihil, proximus omnia facturus esset; in iis nihil vmquam præstitistis. Hęc sententia multis est modis inuoluta, ita tamē explicata, vt a cōmuni vsu loquendi ad insolitum dicendi genus transierit. seruata est tamen in perspicuitate granditas. In maxima autē illa aduersus Philippum oratione, statim initiū quoq; hoc pacto est cōparatū: πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων, ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν, περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, ἃ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἀδικεῖ, καὶ πρότερον οὐ οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἂν, εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν καὶ πράττειν ἅπασι προσήκειν, ὅπως ἐκεῖνος παύσεται) τὴν ὕβριν, καὶ δίκαια δώσει· εἰς τοῦτο δ' ἀναπέπρωται πρότερον τὰ πράγματα καὶ πρότερον ὁρῶ, ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δὲ ᾖ, εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παρόντες, καὶ πράττειν ὑμεῖς, ἐξ ὧν ὡς φαυλότατα ἔμελλε τὰ πράγματ' ἕξειν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύνασθαι χεῖρον ἢ νῦν ἔχειν. Hoc est; *Cum multæ, Athenienses, orationes in omni fere consilio de iis iniuriis habeantur, quæ non vobis modo, sed reliquis etiam Græcis a Philippo, ex quo pacem fecit, inferuntur; cumq; certum mihi plane sit, dicturos esse omnes, etsi re non idem præstent, oportere tum verbis, tum vero rebus ipsis prospicere, vt ille abstineat ab iniuria, meritasq; pœnas luat: eo deducta proiectaque omnia cerno, vt verear ne, quod dicā, contumeliose illud quidem, sed vere tamen dici possit. Ego, si, quod maxime contra rempublicam foret, oratores omnes suadere, vosque suffragiis vestris comprobare voluissetis, nihilo deteriore loco, quam nunc est, fuisse rempublicam futuram arbitror.* His similia sunt & illa: εἶτ' οἴεσθε, οἱ μὲν θεοὶ αὖ αὐτὸν ἐδυσώπησαν ποιῆσαι κακὸν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντο αὖ ἴσως, τούτοις μὲν ἀξιοπαθῆ αἱρεῖσθαι μᾶλλον, ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' οὐ προρρήσεως πολεμήσειν· καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἐκόντες ἀξιοπαθῆτε; Hoc est; *An existimatis, cum ille eos qui nihil ei nocere, fortasse autem, nequod ipsi detrimentum acciperent, cauere potuerunt, per fraudem opprimere, quā indicto bello aggredi maluerit; prædicturum vobis bellum esse, ac denuntiaturum antequam inferat? præsertim dum ad illius fraudes ita conniuetis, vt voluntario decipi videamini.* In illa autē omniū iudicialium optima oratione, quę de Corona scripta est, de Philippi calliditate, qua ciuitates deuicit, mentione illata, sic sententiam conformauit: καὶ οὐκ ἔστι προσποιοῦμαι, ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ᾗ οὐκ ἂν οἷς καθάπαξ τινῶν κατέχῃ κύριος ὁ Φίλιππος, ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέρωθι πεφροντικὼς σαυτόν, τὸ δ' Ἑλληνικὸν ὑφρωτίας, ᾗ τὰ λοιπὰ τῶν προγμάτων ἐκεῖνος προβαλόμενος, προὐκαλέσατο ὑμᾶς ἐπὶ λῆστε, ὑμεῖς, καλῶς ποιοῦντες, τὰς καρπὰς ἐκομίσασθε. Hoc est; *Sed nihil præterea addo de crudelitate, qua Philippus contra eos quos vmquam superauit, vsus est, quamque alii etiam experti sunt; humanitatis autem, quam ille apud vos simulabat, qua reliquas sibi res subiecit, vos, quod faustum felixq; sit, fructum tulistis.* Præterea vbi eos qui res Philippo prodidissent, omniū Græcię calamitatū auctores fuisse ostendit; hæc ad verbū scribens: καὶ τοι, νὴ τὴν Ἡσυχλέα γ' ἐγὼ πολλοὺς τοὺς θεοὺς, εἴ γ' ἐστ' ἀληθείας δέος σκοπεῖσθαι, εἰς ὃ καταψηφίσεσθε γ' ἐγὼ δι' ἓν ἔφραν τι λέγων, αὐτελόντας οὐ μέσον, τίνες ὡς ἀληθῶς ἦσαν οἷς αὖ εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τελευτὴν αἰτίαν, ὅτι τὴν κεφαλὴν αὐαθεῖεν ἀπῆλθε, τοὺς ὁμοίους τούτῳ παρ' ἑκάστῃ τῶν πόλεων δύναιτ' αὖ, οὐχὶ τοὺς ἐμοί· οἱ, ὅτ' ἐγὼ ἀσθενὴς τὰ Φιλίππου προάγματα ἐγὼ κωμῳδῶ μικρὰ, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν καὶ προδιακαλούντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας, τὰ κοινῇ συμφέροντα προΐεντο, τοὺς τῶν ἀρχόντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δ' ἦλθε ἐποίησαν. Hoc est; *Atque hoc quidem, per Herculem, atque omnes deos, si, mendaciis remotis, atque omni in dicendo maleuolentia e*

medio ſublata, ex veritate conſiderari oporteat, qui fuerint illi ad quos merito ac iure eorum quæ euenerunt, cauſſa referri debeat; ii ſane in omnibus ciuitatibus, iſti, non mihi, ſimiles eſſe reperientur: qui, cum adhuc paruæ, nec ſatis firmæ eſſent Philippi vires, etſi nos, quæ optima eſſent, & doceremus, & ad ea hortaremur, ipſi tamen, priuati ac turpis lucri cauſſa, ſingulis decipiendis ac ſuis ciuibus corrumpendis, communem vtilitatem perdiderunt; donec eos ſeruos effecerunt. Poſſem equidem ſexcenta ex iis Demoſthenis orationibus, quæ vel in deliberatiuo, vel in iudiciali genere ſcriptæ ſunt, exempla proferre; quæ a communi atque vſitato dicendi genere abducta, ad Thucydidis imitationem ſunt expreſſa. ſed ne longius, quam par ſit, excurrat oratio, iis ero contentus quib. rem a nobis propoſitam ſatis confirmatam putamus. Illud interim eos qui ſe in ciuilibus orationibus exercent, quique iudicio ſunt integro, admonere non pigebit, vt Demoſthene, quem omnium oratorum optimũ fuiſſe ſcimus, conſiliario vſi, ea tantum ab illo petant, in quib. & breuitas, & acrimonia, & vis, & robur, & magnificentia, aliæque his affines virtutes omnibus perſpectę inſunt: ænigmatica autem illa, & intellectu difficilia, ac grammaticis enarrationib. indigentia, quæque figuras nimis curioſe conquiſitas & ſoloeciſmi ſimiles habent, neque admirentur, neque imitanda ſibi proponant. atque (vt paucis dicam) ſi quis & ea quæ obſcuritatem habent, & quæ cum aliis virtutibus etiam perſpicuitate ſunt prædita, pariter imitanda ſtatuat; id rectum non eſt. neceſſe eſt enim fateri, perfectiora imperfectis, clariora obſcuris eſſe meliora. Quo igitur argumento Thucydidis vniuerſam dicendi formam laudamus; quæve nos ratio cogit, vt illum ſuæ tempeſtatis hominibus, quibus nimirum illa & nota eſſet & vſitata, conſcripſiſſe; noſtri vero, qui poſt eramus futuri, nullam rationem habuiſſe dicamus? Neq; vero omnem Thucydidis orationem, tamquã inutilem, e foro atq; iudiciis eiiciendam eſſe putamus; ſed eam quidem partem, quæ in narrationibus conſumitur, præter pauca quædam, mirabiliter adhibitam, atque ad omnes vſus accommodatam, confitemur: eam vero quæ conciones habet, nõ plane omnem ad imitandum idoneam eſſe; & quę ciuſmodi eſt, facilem quidem omnibus ad intelligendum eſſe, ſed imitatione prorſus exprimi nequaquam poſſe. His ego tibi, Q. Æli Tubero, vir optime, iucundiora quidem de Thucydide potuiſſem ſcribere, non tamen veriora.

I N

IN DIONYSII HALICARN.
TOMVM POSTERIOREM NOTÆ
FRID. SYLBVRGII.

PAG. 1, v. 4, plenius & fortaſſe rectius legemus, Δῶρόν τι καὶ ἐμοὶ, τέκνον φίλε, τῶν δίδαμι: vt apud Homerum eſt Odyſſ. o; vnde hic locus eſt deſumptus. V. 13, quia Rufus Latinum eſt cognomen, haud ſcio an pro Μελίσπε legendum ſit Μενύκιε, ſeu Μινύκιε. Rufum autem Minuciæ familiæ cognomen fuiſſe, teſtantur in M. Minucii conſulatu Salluſtius, Eutropius, Faſti Siculi. & hunc librum Romano adoleſcẽti fuiſſe inſcriptum, non abſimilis vero eſt coniectura: quemadmodum ſequentium etiam vnum Cn. Pompeio, 125, 30; & alium Q. Ælio Tuberoni dedicauit, 137, 6. Infra in fragmento de Atticorum oratorum characteribus, meminit quidẽ huius libri περὶ τῶν Ξενοφῶντος τῶν ὀνομάτων: ſed eius ad quem librum iſtũ ſcripſit, nullã mentionẽ facit. V. 15, Ὅπου vocabulũ in hac ipſa ſignificatione repetitur paulo poſt, v. 32: & ſequentis pag. v. 23: necnon infra, 5, 32: 98, 39: 132, 26: 140, 6. Sed Hẽricus Stephanus Schediaſmatum lib. 2, cãp. 14, lectori cõſiderandum relinquit annon τύπου nomen in his locis reponendum ſit. Infra certe in μηλίων μεθόδῳ ſic legimus, 35, 45, ποτὲ μὲ οὖν ἀφ' ἧς ἤρξω τύπου τοῦ τύπῳ τούτῳ, ποτὲ δὲ καὶ δύο τινά. itidemque in Iſocrate, 95, 14, τοῖς αὐτοῖς τύποις τῶν ῥημάτων τὰς ἀδελφὰς ἀναλαμβάνω. & rurſum in Xenophonte, 131, 3, ὁ πραγματικὸς τύπος, καὶ ὁ λεκτικός. In eodem Iſocr. paulo poſt, v. 37, pro eodem τύπου nomine, vſurpat etiam Ὅπου vocabulum; cum ait, ὡς ἐν τῷ πραγματικῷ Ὅπῳ διαρῥήδην: itidemque 114, 31, εἰς τὸ λεκτικὸν Ὅπον: & mox v. 34, κῦρος τὸ πραγματικὸν Ὅπον. In Xenophontis & Philiſti comparatione non modo τύπον, ſed etiam χαρακτῆρα dicit. cum enim eius comparationis initio ſcripſiſſet, (130, 40) κατ' ἀμφοτέρους τοὺς χαρακτῆρας, δι' τε πραγματικὸν καὶ τὸ λεκτικὸν, paulo poſt, (131, 3) τοῦ πραγματικοῦ χαρακτῆρος enarrationem ſic concludit, καὶ ὁ μὲ πραγματικὸς τύπος ἀπταῖσ ἰῶτο: & χαρακτῆρος vocabulum rurſum vſurpat v. 12. Quin & εἶδος in hac ſignificatione dicit 69, 36: necnon etiam ἰδέα, 130, 11: 146, 22. Equibus locis perſpicuum eſt, non abſurdã eſſe Stephani coniecturam. Sed, ne quid diſſimulem, vt quibuſdam in locis τύπου vocabulum videtur magis conſentaneum, ita in quibuſdam magis aptum eſt nomen πόπου: ſicut etiam infra in altero tractatu de Thucydide ad Tuberonem, dicit, Ὃ περὶ τὸ πραγματικὸν μέρος ἀμιδρτήματα, 146, 20: itemque 153, 4: 159, 28. V. 16, pro λεκτικοῦ perperam in Aldina editione legi πολιτικοῦ, adnotauit idem Steph. eodem Schediaſmatum capite. cognoſcitur idem e loco Dionyſii quem modo citaui ex 130, 40; necnon ex aliis permultis. V. 25, de hoc loquendi genere, ὅπῃ γλῶσαν ἐλθεῖν, vide quæ a Petro Victorio adnotata ſunt Var. lect. lib. 11, c. 16.

P. 2, v. 8, nota hic ellipſin coniunctionis δὲ, vel cõſimilis: vt infra 10, 35; & 15, 25: necnon alibi. In ſequentibus vero Aldina editio coniunctim ſcribit ὡδιάλλακε. Henricus Stephanus Schediaſmatum lib. 2, c. 14, mauult πεδάλληλος: quamquam paulo poſt, v. 20, itidem ſequitur, οἰκείως ἔχῃσι τὰ ὀνόματα πρὸς ἄλληλα: & infra 27, 33, ἡ τῶν κώλων συμμετρία πρὸς ἄλληλα. Sed Stephano patrocinatur quod infra in Iſocrate eſt, 94, 46, τῶν φωνηέντων ὅσα πρὸς ἄλληλας ἥκει. V. 13, malet forſan aliquis ὀνομαστικῶν. ſed ὀνομαπικῶν vocabulum in hac ipſa ſignificatione vſurpatum ẽt infra, 10, 47, & alibi. ὀνομαλικὰ vero hic vocat Nomina, ſeu Quæ a nominib. ſunt declinata: vt infra 23, 45, imperatiuum πίμπτε, a verbo πίμπω deflexum, vocat ῥημαπικόν. Infra 6, 27, ὀνομαπικὰ vocat nomina ſubſtantiua, & quæ illorum vice funguntur. nec multum abſimiliter 10, 47. V. 23, de Ὅπου nomine dictum ad pag. præced. v. 15. V. 42, in vulg. exempl. legitur ὑποδύσῃ: itidemque paulo poſt, v. 44, ὡδεδύσῃ: duplici errore, etymologico & ſyntactico. Tu ſi indicatiui modi verba nolis, optatiue legere poteris ὑποδύῃ & ὡδεδύειν. Sequenti etiam v. 43, perperam in iiſdem exempl. nominandi caſu ſcriptum ἀρῦρον. V. 44, Wolf. pro φαεὶν legit ὥς φασιν.

P. 3, v. 5, in vulgatis Homeri editionib. pro δῖος legitur δῆος. Ex eiſdem ſequenti verſu pro vulgato ὑπτιώοντες repoſui ὑπτιόωντο. Exſtat vero hic locus Odyſſ. π. V. 8, in vulg. Homeri editionib. pro ὑπὸ ὃ legitur ὡδέ πε. ſed Dionyſiana lectio melius congruit cũ his quæ mox ſequuntur v. 10, πολλῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω. V. 9, hemiſtichium iſtud, πρόσθεφάνεν ἐγχείῃ ἐνὶ ὄσσε, in vulg. Hom. editionib. ſic legitur, ἔπα πτερόεντα προσήνδα: verbis tantum mutatis, non ſententia. Sic v. 10, in eiſdem exigua mutatione ſcriptum, αἰόλον ἦλυθ' ἀάατος. V. 19, rectius exili ſpiritu ὄφρα hic ſcribemus: vt Ammonius docet his verbis: ὄφρα διαστέως, τοῦ ἕπως, ἀπὸ τῆς ἡμέρας· ψιλῶς δέ, ἡ φροντίς. V. 28, verba ſignis his [ ] incluſa, ad explendam loci ſententiam inſerta ſunt ex Herodoto: cuius lib. 1, pag. 2, hæc verba ſunt; ἐν Καναδαύλῃ, τὸν οἱ Ἕλληνες Μυρσίλον καλέουσι, τύραννος Σαρδίων. Tu ſi variandæ locutionis gratia pro καλεῖ malis ὀνομάζῃ, non refragabor. V. 30, redundare hic videtur particula δέ. ſed ſi nominatiua hæc omnia referantur ad initiale periodi verbum ἔστι, nullus eſt pleonaſmus. V. 35, ſi locum hunc cum vulgatis Herodoti editionibus conferas, præter Ioniſmos a Dionyſio data opera ſublatos, inuenies alias quoq; diuerſitates. Primum enim incluſus articulus τὸ ab editionib. illis abeſt. & viciſſim incluſum nomen μάχαι, abeſt a vulgat. edit. Dionyſii. Deinde v. 39, pro ὁρᾶν πιε, quædam Herodoti exemplaria habent πινὰ σκοπεύῃ: quædã σκοπέῃσιν. Tum v. 40, pro παιδογυναικῶν εἶναι, mutato verborũ ordine illic legitur, εἶναι παιδογωναικῶν. & mox pro χρῆζιν ibidem ſcriptum eſt δέεσθ. Sic v. 41, pro ὦπα ibidem eſt πιαῦπα. & mox ibidem poſt ἀπιμάχεσθαι leguntur hæc, quæ a Dionyſii vulgatis exemplarib. abſunt; ἀρῥωδέων μήτοι ἐξ αὐτέων ῥῴηται κακόν. Adhæc pro ſequentibus hiſce, ἡμεῖσθε πῖσδε, ibidem eſt ἀμεῖσθαι πιάδε. Prætereа v. 42, ibidem eſt, ὡς σέο πρόμενον λόγον πύθει: & in quibuſdam exempl. ὡς σέο πρόμενος λέγω λόγον πύθε. Inſuper v. 44, ibidem pro ἀγαγὼν legitur ἀγαγὸν: & mox ſequenti verſ. ἥσω pro ἧσαι. Eodem v. 45, eadem exemplaria pro κοίτῳ & ἐγχείῃ, habent κοιτῶνα & ἀιχῦ. Et rurſum ſeq. v. 46, pro ὀκδῦσα & πορέσαι, eadem habent ὀκδώσουσι

& παρέξῃ. Rurſum v.47, pro ὅταν & πορεύηται, in iiſdem legitur ἐπεὰν & στείχῃ. & ſequenti pag. v.1, pro compoſito ἀπιόντα eadem habent ſimplex ἰόντα: & mox cum articulo διὰ τῶν θυρέων. Denique loci clauſula in iiſdem hæc eſt, ἦν ἕτοιμος: facta ſcilicet transpoſitione, & omiſſis vltimis hiſce, ποιεῖν ταῦτα. Hæ ſunt huius loci in Herod. & Dionyſii vulgatis exẽplaribus diuerſitates. de quibus hoc monendum videtur; quædam vocabula ſtudio a Dionyſio fuiſſe mutata; quippe quæ Ionicæ dialecti magis ſint propria. Sic enim v.39, pro σκοπεύειν, ſeu σκοπεῖν, maluit ὁρᾶν: & v.46, ἐκδῦσα pro ἐκδυνοῦσα. itidemque v.47, ὅταν & πορεύηται, pro ἐπεὰν & στείχῃ. forſan etiam præced. v. κοιτῶνα & ἀγχοῦ velut ἰωνικώτερα ſummouit. quãquam ipſe in Rom. Antiquitatum libris aduerbio ἀγχοῦ non infrequenter vtitur. Similiter v.43, pro Ionico pronomine μιν poſuit commune αὐτήν. Si vero etiam alterum Ioniſmorum genus cognoſcere cupias, quod ſcilicet in vocũ metaplaſmis ſitum eſt, & ipſum tibi paucis exponam. Eorũ metaplaſmorum, ſiue ad orthographiam referantur, ſiue ad etymologiam ſeu analogiam, alii cernuntur in quantitate, alii in qualitate. Quantitatis metaplaſmi ſunt in additione & detractione. Additione, vt cum Herodotus verſu 36 dicit ἀνθρώποισιν ἐόντα pro ἀνθρώποις οὖσα. Ad eandem additionem referri poteſt contractorum diſſolutio, ſeu incontractorum pro contractis vſurpatio: vt v.35 εἴδεος pro εἴδους. itidemque v.40 & 42, σέο pro σοῦ. Sic v.37 ὑγιέα pro ὑγιᾶ: & v.40 πασέων pro πασῶν: & ſeq. p. v.1, θυρέων pro θυρῶν. Sic etiam in verbis, v.35, δοκέω pro δοκῶ: & ſeq. pag. v.1, διαφυγέειν pro διαφυγεῖν. Contra per detractionẽ v.44 & 45, e cõmuni εἰς facit ἐς. Eodẽ referri poſſunt quæ contra communis linguæ conſuetudinem contrahit, vt v.37, ἀμβώσας pro ἀναβοήσας. Qualitatis metaplaſmos vel in commutatione facit, vel in tranſpoſitione. Commutatio vero aut vocalium eſt, aut cõſonantiũ. Vocalium, vt cũ v.43 θύρης dicit pro θύρας: itidemque v.38 & 47, θεήσασθαι pro θεάσασθαι. Sic in diphthongis, ἑωυτοῦ pro ἑαυτοῦ: itidemq; v.44, σεῦ pro σοῦ, & v.41, φοβεῦ pro φοβοῦ. quamquam in his duobus poſtremis contractio potius ſtatui poteſt, ex σέο & φοβέεο. Conſonantium quoq; commutationem facit: vt v.42 & 47, τοι pro σοί. Sic v.36, & ſeq. pag. v.1, ὅκως pro ὅπως. Quibus addi poteſt ἐκ τῶν v.39, pro ἐξ ὧν: & 44 τῷ pro ᾧ. Tranſpoſitionis Ionicæ exemplum eſt in κιθῶνι, v.38. id enim aſpirationis ſede tranſpoſita, vſurpant Iones pro communis linguæ vocabulo χιτῶνι. Sic ἐνθεῦτεν pag. ſequent. v.1, pro communi ἐντεῦθεν. In quibuſdam duplicatus eſt metaplaſmus, quantitatis ſcilicet & qualitatis: vt v.39 τοῖσι pro οἷς. Sic verſu 36, θεήσεαι pro θεάσῃ. quippe in quibus præter commutationem facta eſt etiã additio. Hi metaplaſmi Ionici, ne quid venuſtatis & gratiæ viderentur compoſitioni afferre, (ſicut ſcilicet Fabius Quintilianus infra 73,30, ſcribit ipſam διάλεκτον in Herodoto eam habere iucunditatẽ, vt latentes ẽt numeros cõplexa videatur) de induſtria ſunt a Dionyſio ſublati, & Atticiſmi pro illis repoſiti. Sed libet ipſa Herodoti verba e vulg. editionib. huc tranſcribere: vt clarius vtriuſque linguæ proprietates perſpici queant. Sic ergo locus habet: Γύγη, οὐ γάρ σε δοκέω πείθεσθαί μοι λέγοντι περὶ τοῦ εἴδεος τῆς γυναικός· ὦτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν· ποίεε ὅκως ἐκείνην θεήσεαι γυμνήν. ὁ δὲ, μέγα ἀμβώσας, εἶπε, Δέσποτα, τίνα λέγεις λόγον οὐκ ὑγιέα, κελεύων με δέσποιναν τὴν ἐμὴν θεήσασθαι γυμνήν; ἅμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνθρώποισιν ἐξεύρηται, ἐκ τῶν μανθάνειν δεῖ. ἐν τοῖσιν ἓν τόδε ἐστὶ, τινὰ σκοπεύειν τὰ ἑωυτοῦ. ἐγὼ δὲ πείθομαι ἐκείνην εἶναι πασέων γυναικῶν καλλίστην· καί σεο δέομαι μὴ δέεσθαι ἀνόμων. Ὁ μὲν δὴ λέγων ταῦτα, ἀπεμάχετο, ἀρρωδέων μή τί οἱ ἐξ αὐτέων γένηται κακόν. ὁ δὲ ἀμείβεται τοῖσδε· Θάρσει Γύγη, καὶ μὴ φοβεῦ μήτε ἐμὲ, ὥς σεο πειρώμενον λόγον τόνδε· μήτε γυναῖκα τὴν ἐμὴν, μή τί τοι ἐξ αὐτῆς γένηται βλάβος. ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτως, ὥστε μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσαν ὑπὸ σεῦ. ἐγὼ γάρ σε ἐς τὸ οἴκημα ἐν τῷ κοιμώμεθα, ὄπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρης στήσω. μετὰ δ' ἐμὲ ἐσελθόντα παρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐς κοιτῶνα. κεῖται δὲ ἀγχοῦ τῆς ἐσόδου θρόνος. ἐπὶ τοῦτον τῶν ἱματίων κατὰ ἓν ἕκαστον ἐκδύνουσα θήσει, καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὴν παρέξει τοι θεήσασθαι. ἐπεὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου στείχῃ ἐπὶ τὴν εὐνὴν, κατὰ νώτου τε αὐτῆς γένῃ, σοὶ μελέτω τὸ ἐνθεῦτεν ὅκως μή σε ὄψεται ἰόντα διὰ τῶν θυρέων. Ὁ μὲν δὴ, ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγέειν, ἦν ἕτοιμος.

P.4, v.4, pro corrupto αἰήλεκτα incertum eſt ſitne reponẽdum ἀνέκλεκτα, ἀήλεκτα, vel aliud quippiam magis conſentaneum. V.14, ἀρῆται, pro vulgato ἀροῖτο ex Homeri editionib. repoſitũ, magis eſt conſentaneum: quamquam paulo poſt, v.18, idem verbi modus optatiuus repetitur. Eſt autẽ deſumptus locus ex Il. μ. V.19, pro λέγεται Aldinus codex habet τελεταί. In Hephæſtionis enchiridio quidam codices habent ὦ τελεταί: quidam ὦ τελεσαί: non abſurde. Sequenti etiam verſu eadem Aldina editio, idẽque Hephæſtionis Enchiridion, pro ἐργασίης habent εὐεργεσίης. verius ne ſit Ελευσινίης, an aliud conſimile, viderint doctiores. In eodem Hephæſtionis Enchiridio additur tertius hic verſus; Ὀδεύων τῇ Λυσιακῇ κνεφαῖος [illegible] πέλμα. Tribuũtur autem iſtic verſus hi Euphorioni Cherroneſitæ, itidemq; Priapei nominantur. V.22, locus deſumptus ex Il. ν. V.24, Stephanus mauult Σωπάδεια, diphthongωs: vt apud Hephæſtionem quoque legitur. ſic certe mox v.32 ſequitur Εὐελπίδεια: & infra 8,31, Σοφόκλεια. tamen prioris quoque ſcripturæ reperiuntur exempla. V.29, pro μάλιστα πεσούσης legẽdum videtur μεταπεσούσης: ſicut mox ſequitur συμμεταπίπτειν. V.35, forſan legendum, μενόντων μὲν τῶν ὀνομάτων: vel μενόντων μὲν τῶν αὐτῶν ὀνομάτων: vt paulo ante v.28. Wolfius legit ὄντων μὲν τῶν αὐτῶν ὀνομάτων. V.45, Thucydidis locus deſumptus eſt ex lib.1, pag.9.

P.5, v.5, in μικρὰν ellipſis eſt ſubſtantiui fœminini, λιβάδα χύσιν, aut alius conſimilis. Forſan etiam in tribus his ex Hegeſia deſumptis periodis, triplex eſt exemplum, e tribus diuerſis locis petitum. V.12, in vulgat. edition. eſt αὐτή. noſtrum αὕτη melius congruit cum ἐκείνη, quod præcedit v.9. V.15, pro ἐπιδόσεις conuenientius legeris ἐπιτηδεύσεις, vt infra 23,20. maior mutatio foret ſi legeremus ἐπιστροφή: ſed idem ſenſus qui v.32, ὁ μικρὰν φροντίδα τοῦ λεκτικοῦ τόπου πεποιημένοις. pro quo ſeq. pag. v.37, dicit παρόισια. V.37, ſi quis pro τὶ malit δὲ, fruatur ſuo iudicio. V.42, pro καὶ ἀρχὴ forſan rectius legerimus ἡ ἀρχή: eo ſcilicet loquendi genere quo infra 14,34, μεγάλη τούτων ἀρχὴ καὶ διδάσκαλος ἡ φύσις.

P.6, v.7, in vulgatis Homeri edition. legitur κλῦθί μοι: minus belle. locus eſt Od. δ. Sequens verſus exordium eſt catalogi nauium, Il. β. Tertius vero deſumptus eſt ex Il. ω. V.19, forſan rectius ſingulare τόδε, *hoc*. Sequenti certe verſu conuenientius leg. τῇ τάξει πρότερα λαμβάνηται, *ordine priora accipiantur*. At v.24, pro πλῆξεν ἀναχόμενος, Antiquitatum Romanarum lib.7, legi, κόψε δ' ἀπαρχόμενος, adnotaui ad 479,12. V.42, Wolf. l. δοκεῖ δή μοι. V.47, idem W. mauult δημιουργικῶν.

P.7, v.1, pro ναυτικῇ vereor ne auctor ſcripſerit ναυπηγικῇ, vt coniicere licet e v.6. V.5, malet fortaſſe quiſpiam ſingulariter, ἐπὶ ποίας πλευρᾶς ἑδράσαι. Sic v.19, pro ἐναρμονιώτερον malet fortaſſe quiſpiam εὐαρμονιώτερον, vt mox ſequitur εὐεδρότερον.
V.25, locus hic triplici metaplaſmo, mutatione, additione, & tranſpoſitione, ſic videtur interpolandus: καὶ ὁ Ἐποίησεν ἀντὶ τοῦ Ἐποίησε λέγων, μετὰ τοῦ ν καὶ Ἔγραψε ἀντὶ τοῦ Ἔγραψεν, χωρὶς τοῦ ν καὶ ἀφαιρ. vt ſcilicet omnia hæc nominatiua referantur ad vnum verbum μετασκευάζει, quod ſequitur v.28. V.40, in vulgat. exemplarib. eſt ἐδίδαμεν. ego cum Stephano δέδιμεν repoſui e Thucydidis exemplaribus: apud quem locus exſtat lib.3, pag.102.

P.8, v.17, malet fortaſſe quiſpiam aduerb. οὕτως, *ſic, hac ratione*. V.30, in ποιεῖ mutatus eſt verbi modus. regula poſtulat ſubiunctiuum ποιῇ.

P.9, v.5, forſan aliquis malet ὁ μὲν ἡδέως γε, vt mox v.7 & 8. ſed ſimilis locutio eſt etiam apud Ariſtot. Polit. 40,18. V.13, comma iſtud, καὶ τὸ πιθανὸν, Wolfius in ſuo libro lineis incluſit; forſan quod ei ſuperfluum videretur. V.32, nota hic κατὰ in ſignif. τοῦ μετά.

P.10, v.6, ante ἐπὶ δὲ, inſerendum videtur ἡ μέν: vel pro ſequenti ἡ δὲ reponenda disiunctiua ἤ *aut*.
V.35, coniunctionis ellipſis ſimilis, ſupra quoque notata eſt, ad 2,8. Pro ſequenti autem ὁμοίως in Aldina editione ſpatium eſſe vacuum, propter tachygraphicum compendium a librariis ignoratum, adnot. Henricus Stephanus Schediaſmatum lib.2, cap.14. Idem de aliis trib. locis ibidem adnotat: quorum primus exſtat infra 12,47: ſecundus, 13,36: tertius, 21,10. Rurſum eandem editionem Aldinam eo in loco qui ſupra exſtat 7,9, pro ὁμοίως habere οιω̃, per eiuſdem compendii ignorationem, adnotat ibidem idem Stephanus. V.16, in vulgatis Euripidis editionibus aliter legũtur hi verſus. ibi enim choro tribuuntur hi duo: σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης τίθετε· μὴ κτυπεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος: & Electræ hi, ἀποπρόβατ' ἐκεῖσ', ἀπόπρο μοι κοίτας: quod annotauit ẽt Stephanus. Porro λευκὸν ἴχνος in Dionyſii exempl. dici videtur obſcurum veſtigium & leui pede impreſſum: quia ſcilicet profundiora præ ſe ferunt aliquid nigredinis, vt omnia loca profundiora. at φωνὴν λευκὴν dici τὴν εὐήκοον, tradit in Organo Ariſtoteles pag. 286 & 287.

P.11, v.3, forſan legendum ἐνδιαμένειν. V.13, in vulg. edit. ſcriptum eſt σπανιωτέραν, *rariorem*. noſtrum aduerbium σπανιώτερον, melius quadrat ad præced. ἄμεινον. V.31, Wolf. pro εἶεν legit εἰσί. V.46, genetio caſu legendũ videt. ῥοίζου, ἢ συριγμοῦ, ἢ ἀποπλυσμοῦ: aut pluraliter, ῥοίζων, ἢ συριγμῶν, ἢ ἀποπλυσμῶν. Significantur autem his nominibus litteræ ρ, σ, π, cum cognatis β, φ. nam in his quoque, etiamſi non accedat vocalis vlla, φωνῆς τινος ſeu ἤχου σημασία eſt. Wolfium quoq; gignendi caſu legiſſe ῥοίζων, monuit me Hœſchelius meus.

P.12, v.7, pro τεσσαρακαίδεκα legendum videtur ἑκκαίδεκα, *ſexdecim*. nam, vt Plinius tradit lib.7, cap.56, Cadmus olim e Phœnice in Græciam intulit litteras ſedecim numero, Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ. quibus poſt a Palamede, Simonide, Epicharmo, additæ ſunt litteræ compoſitæ; duæ vocales, η & ω: tres ſemiuocales, ζ, ξ, ψ: tres mutæ aſpiratæ, θ, χ, φ. Siquis τεσσαρακαίδεκα retinendum putet, e ſedecim paulo ante numeratis demendæ erunt medii generis mutæ, β, γ, δ. V.25, malim στρογγύλλεται, gemino λ, vt ποικίλλεται, & cõſimilia. V.40, poſt παιδὸς deeſſe videtur τοῦ ἤχου, vel τοῦ δὲ πνεύματος: vt colligitur ex 13,2: & 24,3. ſic certe & Marius Victorinus Artis grãmat. cap.4, *M impreſſis inuicem labiis, mugitum quendam intra oris ſpecum attractis naribus dabit.* & Iulius Scaliger de cauſis linguæ Latinæ, lib.1, c.10, *clauſo enim ore & effuſo in nares ſono, M conformatur.*

P.13, v.1, locum hunc citat Paulus Leopardus Emendationum lib.8, cap.15. V.3, de hoc quoque loco monet Brodæus Miſcellaneorum lib.3, cap.14. V.6, Pindari locus hic citatur etiam ab Athenæo lib.10 & 11. ſed vtrobique corruptus legitur. ſic enim lib.10, Baſil. ed. p.225, v.2, πρὶν μὲν εἵρπε σχοινοτένεια τ' ἀοιδὰ, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον, ἀνθρώποι. at lib.11, (230,37) ſic, πρὶν μὲν ἦρπε σχοινοτένειά τ' ἀοιδὰ καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἀπὸ στομάτων. Dionyſianorum exemplarium ſcriptura eſt integrior. ſi quis tamen pro ἀνθρώποι e poſteriore Athenæi loco reponere malit ἀπὸ στομάτων, nequaquam improbauero: hoc videlicet ſenſu: πρὶν μὲν ἀπὸ στομάτων ἦρπε (id eſt ἔπεσε) σχοινοτενῆ διθυράμβων φωνήεντα, καὶ τὸ κίβδαλον σάν. Porro σχοινοτενῆ φωνήεντα nominare videtur vocales longas & quæ latiore oris diductione proferuntur, vt præ ceteris α Doricum. quo faciunt quæ Dionyſius infra in auſteræ compoſitionis charactere tradit, 22,28: & ſupra 12,16,22. cuius generis apud Horatium de tragico ſtilo ſunt ampullæ & ſeſquipedalia verba. σὰν vero (vt idem Athenæus 230,3, & Herodotus lib.1, pag.36, teſtantur) Dorico nomine Pindarus eam litteram vocat, quam Iones, Attici, & communis lingua nominat σίγμα: atque inde eodem Athenæo teſte, apud Ariſtophanem comicũ σαμφόρας dicitur ἵππος ὁ τὸ σ ἐγκεχαραγμένον ἔχων, equus littera S inſignitus: quæ a Græcis quadruplici figura pingitur Σ, Ϲ, σ, ς. κίβδαλον autẽ propterea dicit τὸ σάν, quia (vt idem Athen. ibidem ex Ariſtoxeno tradit) οἱ μουσικοὶ πολλάκις τὸ σίγμα λέγειν παρῃτοῦντο, διὰ τὸ σκληρόστομον εἶναι καὶ αὐλῷ ἀνεπιτήδειον. Sicut vero Dionyſius hic refert fuiſſe qui integras ᾠδὰς ἀσίγμους fecerint, ita idem Athenæus in priore loco tradit Laſum Hermionenſem feciſſe ἄσιγμον ᾠδὴν, & ὕμνον ἄσιγμον. qua de re monuit etiam Paul. Leopard. loco iam ante citato. V.27, ferri poteſt lectio, ſi verba ſic conſtruas, ὥστε ἐγγὺς ἐκεῖνα τοῦ πλειστάκις εἶναι. alioqui legendum foret, ὥστε ἐγγὺς τῆς τελειότητος εἶναι ἐκεῖνα. V.29, pro ἐστὶ conuenientius legemus εἰσί. V.37, Wolfius legit ἀκαρῆ, *exiguam*. V.39, pro γέ τι rectius fortaſſe legeris γ' ἔτι, vel ſimplicius ἔτι. V.40, de hoc loco vide Petr. Victor. Var. lectionum lib.13, cap.6: vbi poſteriorem eius partem ſic legit; τὴν ἄλογον αἴσθησιν ἔχουσαι τῆς παραλλαγῆς μέτρον: & ἄλογον αἴσθησιν e Cicerone reddi poſſe arbitratur *tacitum ſenſum*. Sic certe infra 27,28, τὸ ἄλογον ἐπιμαρτυρεῖ τῆς ἀκοῆς πάθος. & rurſum in Lyſia, 84,47, ἀλόγῳ πάθει τὴν ἄλογον συνασκεῖν αἴσθησιν: & mox 85,8, οὐκέτι βιάζομαι τὴν ἄλογον αἴσθησιν: quæ ſcilicet nulla ratione vel oratione poteſt exprimi, 84,39. Mentio fit infra etiam συμπαθοῦς ἀλόγου, 16,34. V.44, forſan legendum, καθάπερ ἂν λέγηται, *veluti ſi dicatur*.

P.14, v.37, κάλων ſi mendo caret, confirmari poterit Virgiliano iſto Æn.1, *Inſequitur clamorq; virûm ſtridorq; rudentum.* V.35, Wolf. cum articulo l. τῆς διανοίας ὁμοιότητας. V.42, articulus τῶν deſideratur vel ante vel poſt genit. τῶν συλλαβῶν, vt in ſequenti membro.

P.15, v.2, alibi σαφηνείας, diphthongωs. V.17, ſcribitur etiam μεσάγκειαν: vt ſignificetur locus in quo μίσγονται τὰ ἄγκεα, id eſt, in quo miſcentur ſeu

coniunguntur valles, conuallis. V. 40, maior erit temporum similitudo, si legas συνῦφασι: vt infra 18, 17. Ibidem paulo ante nota, minorem Bœoticorum oppidorum a Dionysio poni numerum, quam paulo post in Homerico catalogo: & contra Θίσβην atque Ὀγχηστὸν a Dionysio memorari, quarum hic nulla fit mentio. Sed hic memineris non integrũ in vulgatis Dionysii editionib. citari locum, atque addi posse septem hos ex Homeri exemplarib. versus; hos scilicet; Κώπας, Εὔτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην Οἵ τε Κορώνειαν, καὶ ποιήενθ' Ἁλίαρτον, Οἵ τε Πλάταιαν ἔχον, ἠδ' οἳ Γλισᾶντ' ἐνέμοντο· Οἵ θ' ὑπὸ Θήβας εἶχον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον, Ὀγχηστόν θ' ἱερὸν Ποσιδήϊον ἀγλαὸν ἄλσος· Οἵ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἵ τε Μίδειαν, Νῖσάν τε ζαθέην, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν.

P. 16, v. 20, si cum apostropho legas δορατοφόρ', erit iusta metri desinentia. Sic v. 26, vt iusta fiat desinentia, legendum videtur διθύραμβε, expuncta syllaba θυ: vt Bacchus dicatur διθύραμβος ex eo quod, cum immaturus a Semele per abortum esset editus, Διὸς ἐνερραμμένος μηρῷ, ita demum ad maturitatẽ est perductus. vel quasi δὶς ἐρραμμένος: primum scilicet Semeles vtero, deinde Iouis femori insutus. V. 30, pro δακτυλικὸς seq. pag. v. 37 legitur δάκτυλος: itidemque 21, 35, & alibi. excusari tamen & hæc lectio potest, vt infra 18, 15, ἰαμβικὸς legitur, subaudito substantiuo nomine πούς. V. 35, τελευτᾷ videtur hic actiue vsurpatum pro τελευτᾶν ποιεῖ, *desinere facit.* V. 42, legendum videtur ἀνδρῶδές τι: aut δὲ redditiue accipienda est. vel comma vnum & alterum deest. In seq. vulgati libri corrupte habent εἰς σεμνότητος λογίαν: qua de re monuit etiam Henricus Stephanus Schediasmatum lib. 2, cap. 14. σεμνολογίας autem vocabulo supra quoque vsus est Dionysius, 9, 14, & infra aliquoties. Sequens locus citatur a Petro Victorio, Variarum lectionum lib. 4, c. 1: vbi notat, pedem quem Fabius Quintilianus Baccheũ appellat, a Dionysio Halicarnasseo Hypobaccheũ vocari. V. 43, possis etiam sic legere, καὶ γὰρ καὶ οὗτος. V. 45, quem βακχεῖον hic vocat Dionysius, Hephæstionis scholiastes pag. 82 παλιμβάκχειον nominat. tradit enim, τὸν ἐκ βραχείας καὶ δύο μακρῶν, appellari βακχεῖον: a quibusdam etiam ὑποβάκχειον: at oppositum huic pedẽ, τὸν ἐκ δύο μακρῶν καὶ βραχείας, nominari παλιμβάκχειον. βακχεῖον autem ex eo vocatũ scribit, quoniam dithyrambici poetæ hymnos in Bacchum plerumque isto metri genere contexuerint.

P. 17, v. 3, possis etiam legere ῥυθμικῶν: vt sequitur καὶ μετρικῶν. V. 11, pro ἀπολαύεται sensus videtur postulare ἀπλανεῖται seu ἀποκλείεται. Wolfium certe in suo libro reposuisse ἀπλανεῖται, monuit me Hœschelius. V. 16, inclusus articulus τῶν, additus est ex versu 24: vbi hic ipse locus repetitur. V. 37, forsan cum articulo legendum ὁ ἕτερος, aut contracte ἅτερος: sicut scilicet v. 34 præcedit, βακχεῖος μὲν ὁ πρῶτος. V. 44, non absurde legeris οὕτως, *sic.* In sequentib. alluditur ad Hom. Il. ψ. V. 47, de Platone seorsum agit infra in epistola ad Cn. Pompeium, 125, 30: & rursum 166, 3: 177, 23.

P. 18, v. 4, κατ' ante ταῦτα vel expungenda videtur, vel in καὶ mutanda. V. 11, forsan rectius αὐτῶν, *ipsorum.* V. 43, ἐπιμπρατο actiua signif. accipiendum hic videtur pro *accendebat.* vel legendum εἰς δέ τις ἄλλος. Curtius de Alexandro, *Inter primores*, inquit, *dimicat; ira quoque accensus, quod duo in obsidione vrbis eius acceperat vulnera.* Præcedentis periodi mutilæ (vt videtur) sententia ex eodem Curtio peti potest: cuius lib. 4 hæc sunt verba: *Arabs quidam, Darii miles, maius fortuna sua facinus ausus, clypeo gladium tegens, quasi transfuga genib. regis aduoluitur. Ille assurgere supplicem, recipique inter suos iussit. At gladio barbarus strenue in dextram translato, ceruicem appetit regis: qui exigua corporis declinatione, in vanum manum barbari lapsam amputat gladio.* V. 44, exemplar habet ἰδιωτῶν: errore ambiguo. V. 46, accus. αὐτὸν legitur etiam v. 33. si quis vtrobique αὐτῶν malit, fruatur suo iudicio. Sic certe Curtius; *Betim deseruerant sui.* Arrianus historiã hanc leuiter attingit, at Curtius multo luculẽtius: quẽ hic cum Hegesia confer.

P. 19, v. 1, rectius ψαλίον, vno λ: sicut etiam præced. tomi p. 105, 33, Tarpeiam ἔρως εἰσέρχεται τῶν ψαλίων, ἃ περὶ τοῖς ἀριστεροῖς βραχίοσιν ἐφόρουν οἱ Σαβῖνοι. itidemque apud Hesychium Ψαλία, κρίκοι, δακτύλιοι. alioqui ψαλία dicuntur etiam frena: vt apud eundẽ Hesych. legimus, Ψαλίον, χαλινός, κωλυτήριον. Apud Suidam in freni significatione ψάλιον legitur: at pro armilla siue circulo, ψέλιον. V. 6, vt Dionysius Hegesiæ locum hic cum Homerico confert, ita Curtius loco citato, *Per talos spirantis*, inquit, *lora traiecta sunt; religatumque ad currum traxere circa vrbem equi; gloriante rege, Achillem, a quo genus ipse deduceret, imitatum se esse pœna in hostẽ capienda.* V. 9, in vulg. Homeri editionib. dualiter scriptum τένοντε. V. 11, in eisdem H. edit. mutata coniunctione scriptum μεσσηγὺς δ' ἐλάαν. & seq. v. πίλναντο pro πίλναντο. tu non minus apte legeris πίτναντο. Extat autem locus Iliad. χ. V. 18, si prius ὡς retineas, proxime sequens expungendum erit, vel in articulum ὁ mutandum: sic: ὡς δὲ ὁ Μάγνης εἴρηκεν, ὁ ὑπὸ γ. aut priore ὡς sublato ita legendum; ὁ δὲ Μάγνης εἴρηκεν ὡς ὑπὸ ς. V. 29, forsan inserta rationali coniunctione legendum, τοῖς μὲν γὰρ εἶπον. V. 32, malim ἀντιστροφῶν: itidemq; v. 34, ἀντιστροφαῖς: sicut scilicet v. 35, sequitur ἀντιστροφαί. & cõtra eod. v. 35, τὰς καλουμένας ἐπῳδούς, vt v. 40. Eodem v. 35 post ἀντιστροφαὶ desiderari videtur μεταβαλεῖν ἔξεστι, vel οὐχ οἷόν τε ἀλλάξαι, vt v. 32. V. 41, rectius fœminino fine ὀλίγαις, vt v. 35.

P. 20, v. 7, Wolf. pro συζεύγματα legit συζεῦχθαι. V. 11, εὐροωτέραις ferri potest. potest tamen admitti ẽt εὐχροωτέραις. illud pulchrius fluentes, hoc elegantius coloratas significat.

P. 21, v. 27, nota hic dissimilitudinẽ temporum in καταπαῦσθαι καὶ συστέλλεσθαι. V. 30, forsan verbo γίνεται in sequentem periodum translato sic legendus locus: οὔτε ἡμιφώνῳ ἡμίφωνον, ἢ ἄφωνον, ἃ τραχύνειν πέφυκε καὶ διϊστάναι τὰς ἁρμονίας, οὐδὲν ἐστι παρακείμενον. οὐ δὴ διάστασις αἰσθητὴ γίνεται μὴ δὴ κρτ. τ. λ.

P. 22, v. 7, in corrupta voce ζωγραφαία duplicis lectionis est vestigium: ζωγραφικῷ, & ζωγραφίᾳ: quorum illud antecedenti, hoc sequenti respondet. V. 14, de hoc loco consule Petrum Victorium, Var. lect. lib. 22, cap. 9: vbi clausulam Pindaricam, ἀτρέκειαν εἰπεῖν, significare arbitratur, *vt verum fatear, & quemadmodum res ipsa se habet aperiam.* V. 38, in vulg. ed. pluraliter scriptum ἔχουσαι: perperam. Sequenti versu si quis malit aduerb. αὐτίκρυς, fruatur suo iudicio. V. 40, paulo rectius fortasse legemus, οὐδὲ ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἁρμονίας κατ' ταὐτὰ αἱ πλῶσις. V. 43, forsan rectius τὸ πῖνον, substantiue, vt infra 26, 18. V. 44, vulg. libri habent ἐπεικῶς ποιήσει: nihil ad rem. nostrum ἐπικῆ cum aliis confirmatur locis, tum iis qui sequuntur infra 26, 21: & 31, 47.

P. 23, v. 7, Camerarius in suo libro pro ὧν reposuerat οὖ. Sed vulgatæ scripturæ patrocinatur qđ Corinthus in Doricæ linguæ idiomatibus tradit, Dorienses pro communib. istis εἰς χορὸν, εἰς τὴν ἀγορὰν, dicere ἐν χορὸν, & ἐν τὰν ἀγορὰν: sicut scilicet iidem in verborũ genere pro εἰσὶ dicunt ἐντί. Ioannes Grammaticus Cretẽsibus adscribit hunc metaplasmum. Contra iidem Dorienses pro μὲν dicunt μές: itidemque in verborum genere τύπτομες, ποιοῦμες, ὁρῶμες. V. 12, forsan rectius μιξῶμεν, imperatiuo seu hortatiuo verbi modo. Totum locũ Henr. Stephanus in Lyricorum fragmentis sic vertit: *Adeste ad chorum cælestes, & inclytam immittite gratiam dii; frequentem qui vrbis vmbilicum thure perfusum in sacris Athenis teritis, elegansque loco aprico situm forum: violis reuinctarum accipite coronarum vere decerptarũ libationem: & a Ioue me cum Aglaia [gratia] inuisite, accedentes carminib. iterum ad hederæ redimitum deum, quem Bromium, quem Grandistrepum [nos] mortales vocamus: prolemq́; summorũ parentum canimus, mulierumq́; Semelen. In Argiua Nemea vatem non latet palmæ germen, quando recluso Horarum thalamo odoratum persenserint ver plãta nectarea: tunc germinãt, tunc per immortalem terram amabilis violarum crinis & rosæ comis miscentur. celebrate voce carminũ cum tibiis, celebrate Semelen crines auro nodantem [o] chori.* V. 16, forsan conuenientius τραχύνει, *exasperat, asperam reddit,* vt v. 24, & 30. V. 24, nota ἀποτετράχυκεν sine characteristica γ seu κ: quia fortasse illius additio cacophonian hic parit. regularis formationis exemplum supra est in συνυφάνκασι, 18, 17. V. 27, etsi ῥύσεως vocabulum infra quoque legitur, 27, 27; vbi auctor dicit, ἐν φορᾷ ὄντα καὶ ῥύσει συνεχεῖ: tamen vereor ne hic ῥύσει mendose scriptũ sit pro φύσει. V. 37, forsan mutata coniunctione δὴ, & transposito articulo ἡ, legẽdum, σιωπὴ δή τις μεταξὺ ἀμφοῖν γίνεται, ἡ διερεῖσα. vt paulo ante, v. 29.

P. 24, v. 10, omnino accusandi casu legendum τὸν, vt in seq. membro τὸ θ. V. 21, maior temporum similitudo foret si legeremus ποιήσεις. V. 38, inclusa τε abest a vulgatis Thucydidis editionib. V. 40, in eisdem legitur ἐπιπλεῖστον. Seq. v. in eisdem pluraliter est αὐτῶν: & mox singulariter ἀδύνατον.

P. 25, v. 4, τῆς ἀκοῆς referri potest ad præcedens aduerbium λεληθότως. aut legendum ὀλισθαίνουσα τῆς ἀκοῆς, *illabens auribus* V. 7, respicit ad ea Thucydidis verba quæ sub finem prœmij leguntur, pag. 8: καὶ ἐς μὲν ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν, ἀτερπέστερον φανεῖται· ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τοιούτων καὶ παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ, ἀρκούντως ἕξει. κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται. V. 9, rectius cum articulo, ὁ ἀνὴρ, vt v. 24. V. 23, Aldinus codex post ἀποκόπτουσι τὸν ἦχον, habet hæc; τὸ δὲ εὐεπὲς οἱ συνεχεῖς τε καὶ οἱ συλλεαινόμενοι ποιοῦσιν ἦχοι. quę Stephano minus congruere visa sunt. V. 25, καὶ ante μάλιστα vel tollẽda, vel in ὅτι vertenda est, vt sit *quam maxime.* V. 43, in exemplari cum σ scriptum ἀκαμψεύστου: minus recte.

P. 26, v. 2, forsan rectius τὴν διηνεκείας λαμβάνοντα βάσιν. aut sensus est, baseωs loco niti τῇ διηνεκείᾳ. Sic v. 13, rectius ὑπομείνειεν: vel ὑπομένοι. V. 24, possis etiam mutata coniunctione legere, ῥητόρων δ' Ισοκράτην, vt v. seq. Eodem v. 25, pro ταῦτα non inepte reposueris ταύτης: vt feratur ad remotius substantiuum τῆς ἁρμονίας. V. 26, Sapphonis locus in vulgatis editionib. admodum corruptus est, & metrum multis in locis luxatum. nihil tamen præter euidentiora menda in vulgata scriptura mutare volui. satius ac tutius fore iudicaui, si veriorem lectionẽ hic exponerẽ. Ea igitur ex Fuluii Vrs. editione hæc est:

1. Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,
Παῖ Διὸς δολοπλόκε, λίσσομαί σε
Μή μ' ἄσαισι, μηδ' ὀνίαισι δάμνα
πότνια θυμόν.

2. Ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ', αἴ ποτε κατ' ἔρωτα
Τᾶς ἐμᾶς αὐδᾶς αἴοις, ἇς πολλάκ'
Ἔκλυες, πατρὸς δὲ δόμον λιποῖσα
χρύσεον, ἦλθες,

3. Ἅρμ' ὑποζεύξασα, καλοὶ δέ σ' ἄγον
Ὠκέες στρουθοὶ, πτέρυγας μελαίνας
Πυκνὰ δινέοντες ἀπ' ὠράνω, αἰθέρος διὰ μέσσω.

4. Αἶψα δ' ἐξίκοντο. τὺ δ' ὦ μάκαιρα
Μειδιάσαισ' ἀθανάτῳ προσώπῳ.
Ἤρε' ὅττι δ' ἦν τὸ πέπονθα, χ' ὅττι
δεῦρο καλοῖμι·

5. Χ' ὅττι γ' ἐμῷ μάλιστ' ἐθέλω γενέσθαι
Μαινόλᾳ θυμῷ, τίνα δ' αὖτε πείθω
Καὶ σαγηνεῦσαι φιλότητα· τίς σ' ὦ
Σαπφοῖ ἀδικεῖ;

6. Καὶ γὰρ αἱ φεύγει, ταχέως διώξει·
Αἱ δὲ δῶρα μὴ δέχετ', ἀλλὰ δώσει·
Αἱ δὲ μὴ φιλεῖ, ταχέως φιλήσει·
Χ' ὅττι κελεύῃς.

7. Ἔλθέ μοι καὶ νῦν· χαλεπᾶν δὲ λῦσον
Ἐκ μεριμνᾶν. ὅσσα δέ μοι τελέσσαι
Θυμὸς ἱμείρει, τέλεσον· σὺ δ' αὐτὰ
σύμμαχος ἔσσο.

Consentit autem hæc Vrsini editio cum editione Henrici Stephani; pauculis exceptis, quæ mox indicabuntur. Initio huius odes pro ποικιλόθρον' in quibusdam libris veterib. scriptum est ποικιλόφρον, vt idem Vrsinus annotauit. Secundæ strophes versu primo Stephanus scribit τῇδ'. In Parisiensi Hephæstionis editione, pag. 45, legitur ἀλλά ποι δ'. Sed τυῖδ' scribendum esse, non τῇδ', admonitum se Vrsinus annotat a libro antiquo Farnesiano: eandemque scripturam confirmari a Prisciano lib. 1: qui postquam tradidit, litteram V quandoq; tam vocalis quam consonantis vim amittere, vt cum inter Q & aliam vocalem ponitur, item inter G & aliquam vocalem, nec non inter S & A vel E; subiungit; *Quod apud Æoles quoque υ sæpe patitur, & amittit vim litteræ in metro; vt Sappho,* ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ' αἴ ποτε κατ' ἔρωτα. Sed cum Herodianus in quarta classe verborum in μι scribat, τὴν υ δίφθογγον οὐχ εὑρίσκεσθαι συμφώνου ἐπιφερομένου, non absurde suspicetur aliquis Priscianum aut τυίδ' scripsisse, aut τυίδ'. cuius vtriusque apud Hesychium quoque sunt vestigia. nam τυῖ a Cretensib. vsurpatum ait pro ὧδε: & τυίδαι (sic enim habent editiones, non τυίδε) ab Æolensibus pro ἐνταῦθα. Leguntur autem apud Hephæstionem tres dumtaxat huius odæ versus; primus scilicet primæ strophes, primus secundæ strophes, & postremus primæ strophes. Tertiæ strophes expositio est apud Athenæum libro 8, in sermone de passeribus. καὶ οἱ στρουθοὶ δὲ (inquit) εἰσὶν ὀχευτικοί· διὸ καὶ Τερψικλῆς ἐμφαγόντας φησὶ στρουθῶν, ἐπικαταφόρους πρὸς ἀφροδίσια γίνεσθαι. μήποτε οὖν καὶ ἡ Σαπφὼ ἀπὸ τῆς ἱστορίας τὴν Ἀφροδίτην ἐπ' αὐτῶν φησὶν ὀχεῖσθαι. καὶ γὰρ ὀχευτικὸν τὸ ζῶον καὶ πολύγονον. Eodem spectat versus ille in Priapum: *Vernis passerib. salaciores.* Hæc Vrsinus. Ad quartæ strophes versum secundum, μειδιάσαισ' ἀθανάτῳ προσώπῳ videtur respexisse Horatius, cum libro 1 Carminum cecinit; *Siue tu mauis Erycina ridens; Quam Iocus circumuolat & Cupido.* nisi forte Homericum epithetum φιλομμειδὴς exprimere voluit: inquit idem Vrs.

μαινόλα (quintæ strophes secundo versu) valet *insano & furenti*, quiq; mentis suæ compos non est. quod epitheton tribuitur Baccho ab incerto poeta, cuius versus reperiuntur apud Atilium Fortunatianum; vbi μαινόλης verbum Latinis litteris notatū est: *Huc ades o Lyæe Bassareu bicornis, Manola, bimater, crine nitidus apta.* Hæc idem Vrs. In præcedentib. Stephanus scribit κ' ὄπι: itidemque in sequentibus. malim ego χὤπι, seu κὤπι. Quodsi etiam Latinis modulis canentē audire Sapphonem velis, accipe Eliæ Andreæ versionem: *Sedibus gaudens variis dolisque O Iouis proles Cypri sempiterna; Conficine me patiaris oro, Diua, dolore. 2. Huc ades tandem, precibus vocata Si meis vmquam celer affuisti: Tecta me propter quia sæpe linquis Aurea patris: 3. Et venis curru properante vecta: Te nigris ad me tenues per auras Passeres alis agiles ferebant Æthere ab alto. 4. Hic iugales vix tibi sunt soluti, Ore quum tu me, dea, sempiterno Incipis ridens, animum rogare Quæ mala tangant: 5. Cur vocem te, quid mihi tum furenti Maxime poscam fieri, quis autem Seruiat captus mihi. Quis lacessit Te, mea Sappho? 6. Si fugit nunc te, cito prosequetur. Accipit nūquam? dabit vsque dona. Non amat te nunc? at amabit, & quod-Cumq; iubebis. 7. O fauens adsis quoq; nunc, meumq; Libera curis animum molestis. Adiutrix oro mihi sis in omni Fortis amore.* V. 39, post ὑποπίασεσθαι desideratur verbum φιλεῖ, vt v. 18: aut πέφυκε, vt v. 42: vel aliud consimile. V. 41, si quantitatis adiectiuum malis, τοσούτοις, per me licet.

P. 27, v. 2, legendum videtur καὶ παντὶ ἄλλῳ, *& cuilibet alii.* V. 9, in vulg. editionib. Isocratis incontracte legitur καθεστηκότων. In iisdem v. 11 rectius legitur ἑτοίμως: hac scilicet verborum structura, τοὺς ἑτοίμως ἡμῖν βοηθήσοντας, ὧν ἂν δέῃ. V. 17, in iisdem ed. legitur, τοῖς κάκιστα συμβουλευομένοις: & mox superlatiue, εἰς πλείστους κινδ. V. 20, eædem Isocratis editiones habēt πλουσίοις, *diuitibus*: minus congruenter. V. 28, in scripto codice aliam hic adnotatam fuisse lectionem, περισφυεῖς, testatur Stephanus. quo vocabulo infra quoque Dionysius vtitur, cum dicit ab Herodoto deligi ὀνόματα περισφυῆ τοῖς πράγμασι, 131, 5. V. 35, rectius opinor legerimus, οἷ πολὺ τὸ νεαρὸν ἔχοντες, *in quib. multum iuuenilis affectationis inest.* V. 36, forsan inserta coniunctione legendum ἐξ ὧν δὲ ἡ πανηγ. quamquam supra quoque similes ellipses annotatæ sunt ad 2, 8. Forsan etiam seq v. pro participio διεξιὼν reponendum est infinit. verbū διεξιέναι. De Panegyricis vero plenius tractat infra 33, 3.

P. 28, v. 2, fortasse rectius ὕστεροι, *posteriores, inferiores.* V. 10, vulgatam scripturā αὖ τοῖς retinere nihil vetat. si quis tamen αὐτοῖς malit, fruatur suo iudicio. V. 12, etiamsi pro τὸ γὰρ legamus καὶ γὰρ, tamen ne sic quidem satis extricari videtur sententia. V. 21, vulgatæ Demosthenis editiones in nonnullis hic discrepant a Dionysiana scriptura. primum enim habent, νομίσῃ μήτε ἰδίας ἔχθρας ἐμὲ μνησ. Deinde v. 23, εἰ περὶ ἄρα ὀρθῶς ἐγὼ λογ. & mox ὑπὲρ τοῦ, pro περὶ τοῦ. Tum seq. v. ἐχνυμᾶς ἀσφαλῶς. & in vltima periodo, περὶ τούτου τοίνυν μοί ἐστιν ἅπασα ἡ απ. Sed Dionysiana lectio sine vlla mutatione repetitur etiam pag. seq. & cum similib. poetarum locis confertur. in vno tantum colo, vulgati libri Demosthenis, consentiunt cum secunda Dionysii citatione; eo scilicet quod huius paginæ versu 23, & sequentis paginæ versu 33 legitur; ἀλλ' εἰ περὶ ἄρ ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι. nisi quod in vulgat. editionib. Demosthenis integre scriptum est ἄρα, in Dionysii vero posteriore loco per synalœphen ἄρ. V. 27, respicit ad celebrem istum Orphei versum, a Iustino etiam martyre citatum, Φθέγξομαι οἷς θέμις ἐστί· θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

P. 29, v. 12, perperam in vulg. exemplarib. neutro genere scriptum τοῦτο. Iam τοῦτον πόδα sine articulo hic vsurpatum, vt cum alibi sæpe, tum infra 32, 10. V. 19, similis ab Aristotele Rhetor. lib. 3, ex Simonide citatur locus, in mulas; χαίρετ' ἀελλοπόδων θύγατρες ἵππων. V. 23, pro τοι γάρ τοι fortasse legendum ποῖον γάρ: vt seq. v. Sic v. 25, pro τάδε legendum videtur τόδε. Sequenti versu pro συνάψεις rectius fortasse legemus εἰ συνάψεις, *si copularis.* rectius etiam fortasse τοιαύτα, fœm. genere: hoc sensu, οὐ γὰρ ἑτέρα ἦν παῖς τοιαύτα, *non enim alia erat puella talis.* Quin & paulo ante, v. 24, ita fortasse legendū est, Οὐ γὰρ ἑτέρα ἦν παῖς ὦ γαμβρὲ τοιαύτα. vt finita hic Sapphici loci periodo, deinceps hæc Dionysii sint verba; καὶ τοῦ κωμικοῦ τετραμέτρου, λεγομένου δὲ Ἀριστοφανείου, τόδε: subaudito e superioribus, ποιητόν ἐστι. vt hic posterioris loci sensus sit: Si cum hoc loco Sapphonis, οὐ γὰρ ἑτέρα ἦν παῖς ὦ γαμβρὲ τοιαύτα, copulentur Aristophanei loci posteriores pedes tres, cum eorundem desinentia, καὶ σω-- φροσύν υυ- νενόμι υυ- σο υ: nihil discrepaturam esse hanc compositionem ab ista Demosthenis; μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τοῦτο. Exstat autem Aristophanis versus in Νεφέλαις. V. 34, forsan rectius παρεμπεσόντος. Seq. v. perperam in vulg. libris est ἐπισκοπούμενον. nostrum ἐπισκοπεῖσθαι supra quoque vsurpatum, pag. 11, v. 18. V. 38, incertum est sitne πολυβώλου scribendum, an potius πολυβότου.

P. 30, v. 8, legendum videtur κατακλωμένοις, vel κατακεκλασμένοις: ea metaphora qua supra 18, 18, dicit κατακεκλασμένας γραφάς. vt sensus sit, τοῦτό γ' οὖν ἔοικε, δύο μόνον πόδας ἐν ἀρχαῖς ἔχει κατακεκλασμένους. nam ὅτι μὴ alibi quoque vsurpatur pro *non nisi, tantum.* Forsan etiam sequenti versu pro ταῦτα legēdum ταὐτὸ, *idem.* V. 17, pro μέν τ' ἂν fortasse scribendum μέν γ' ἄν. V. 20, post ἀνὴρ desideratur generei casus nomē, δόξης, aut aliud simile. V. 22, in vulg. libris infinitiue scriptum παραλαμβάνειν: errore satis euidenti: dependet enim hoc verbum ab coniunctione εἰ. V. 26, Wolf. legit Πλάτωνος καὶ τῶν σοφιστῶν.

P. 31, v. 21, omnino scribendum ἀλλήλας, genere fœminino. V. 46, legendum videtur αὐτὸν, *ipsum.* Sequens Homeri locus exstat Odyss. ξ, initio: vbi pro ὅγ' in vulg. ed. legitur ὁ.

P. 32, v. 11, metrum talem quampiam lectionem requirit, ὅς τε πέτρον Ἀρκάδων δυσχιμέρων Ἐπιμβατεύεις. V. 14, στίχου legendum esse pro vulgato στίχον, sensus arguit, & confirmat locus similis v. 16. Αὐγὴ quoque ibidem reponendum esse pro vulgato αὐτὴ, monuerat ante me Paulus Leopardus Emendationum lib. 3, cap. 24. quod ipsum erratum apud Pausaniam quoque a me notatum est 455, 54. V. 22, Simonidei versus a Fuluio Vrsino in Lyricorum fragmentis ita distincti leguntur:

Ὅτε λάρνακι ἐν δαιδαλέᾳ ἄνεμος
βρέμῃ πνέων, κινηθεῖσά δὲ λίμνα
δείματι ἔρπεν, οὔτ' ἀδιάντοισι f. ἔειπεν
παρειαῖς, ἀμφί τε Περσεῖ βάλε
φίλαν χέρα, εἶπέν τε· ὦ τέκνον,
οἷον ἔχω πόνον! σὺ δ' αὖτε γαλαθηνῷ
ἤτορι κνώσσεις ἐν ἀτερπεῖ δώματι,
χαλκεογόμφῳ δὲ, νυκτιλαμπεῖ,
κυανέῳ τε δνόφῳ. σὺ δ' αὐαλέαν
ὕπερθε τεὰν κόμαν βαθεῖαν

παριόν-

παριόντος κύματος οὐκ ἀλέγεις,
οὐδ' ἀνέμου φθόγγων, πορφυρέᾳ
κείμενος ἐν χλανίδι πρόσωπον καλόν.
εἰ δέ τοι δεινὸν τό γε δεινὸν ἦν,
καί κεν ἐμῶν ῥημάτων λεπτὸν
ὑπεῖχες οὖας. κέλομαι, εὗδε βρέφος,
εὑδέτω δὲ πόντος, εὑδέτω ἄμετρον κακόν.
ματαιοβουλία δέ τις φανείη,
Ζεῦ πάτερ, ἐκ σέο· ὅτι δὴ θαρσαλέον
ἔπος εὔχομαι, τεκνόφι δίκας μοι.

Idem Vrsinus annotat, quosdam pro λίμνα δείματι reponere τρύμνα κύματι. Paulo post v. 5, pro τέκνον Athenæus lib. 9 (in sermone περὶ τῶν γαλαθηνῶν) habet τέκος: nulla nec metri nec sensus variatione. Eundem Simonidis locum sic vertit Henricus Stephanus, in sua Lyricorum editione: *Quū in arca affabre facta ventus fremeret spirans, commotaq; palus præ horrore concideret, madidis genis Perseo admouit caram manum, dixitq;, O fili, quantis angustiis premor; tu vero lacteo pectore dormis in tristi domo, & clauis ferreis compacta, [&] noctu lucida, atraq; caligine. Tu porro siccam supra tuam cæsariem prætereuntem fluctum nō curas, nec venti sonos, purpurea in tunicula conditam habēs faciem pulchram. At si a te periculum graue esse iudicaretur, vt certe graue est, saltem meis verbis minutam supponeres auriculam. Iubeo, dormi infans, dormiat & mare, dormiat & immensum malum. Ceterum [hoc] inane quoddam consilium [fuisse] reperiatur, Iupiter pater, per te: siquidem (quod audacter dictum sit) opto filii opera pœnas mihi [dari].* V. 32, rectius αὐτὸ, singulariter: & paulo post ταῖς pro αὐταῖς: vt supra 21, 42. Seq. v. pro αὐτ' ἀγωνισταὶ scribendum videtur αὖ ἀγωνισταὶ, vel simpliciter ἀγωνισταί. V. 34, cum τοῖς πονεῖν καὶ κακοπαθεῖν, subaudiendū participium ἐθέλουσι, βουλομένοις, aut aliud consimile. Wolf. l. τοῖς πονεῖν αἱρουμένοις καὶ κ.

P. 33, v. 5, μειζόνων agnoscit etiam Antimachi versio, *maiorum rerum*, seu *rerum grauiorum.* Sed auctor proculdubio scripsit πόνων, vt non tantum infra sequitur, v. 44; sed apud ipsum etiam Platonem legitur, initio secundi dialogi de legibus: Θεοὶ δὲ, οἰκτείραντες τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπίπονον πεφυκὸς γένος, ἀναπαύλας τε αὐτοῖς τῶν πόνων ἐτάξαντο, τὰς τῶν ἑορτῶν ἀμοιβὰς τοῖς θεοῖς· καὶ Μούσας, Ἀπόλλωνά τε μουσηγέτην, καὶ Διόνυσον, ξυνεορταστὰς ἔδοσαν· ἵν' ἐπανορθῶνται τὰς γινομένας τροφὰς ἐν ταῖς ἑορταῖς μετὰ θεῶν. Wolfius quoque hoc vocabulum asterisco notarat in suo codice. Sequenti etiam versu pro ἀνθρώπινον rectius ἀνθρώπων legi, e Platonis loco iam citato manifestum est. V. 11, ἀλλήλων agnoscit etiam Antimachus. si quis tamen verius esse putet ἀλλ' ἢ παρ' ἄλλων, non multum reclamauero. V. 15, Antimachi versio pro δὴ habet ἢ, *at virum.* V. 23, cum τοῦ ἐν Πυθοῖ, subaudiendum est substantiuum ἀγῶνος. Sequenti versu malet fortasse aliquis πρόσωπον. sic enim apud Pindarum est, Olympiωn ode 6, ἀρχομένου δ' ἔργου πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές: id est, *frontispicium præfulgidum.* V. 39, Antimachus pro τοῦτο legit ὅτω, *& hoc modo augebis orationē.* V. 43, καὶ & ἔτι tollenda videntur; præsertim vero posterius, ὅτι.

P. 34, v. 12, Antimachus talem quampiam lectionem sequutus videtur; ἢ εἰ πίστεως εὐπορήσεις, ὑπομνῆσαι δυνήσῃ καὶ περὶ τούτων ἑκάστου. sic. n. vertit; *vel si fide non careas, circa vnumquodq; istorum te poteris diffundere.* Minori mutatione pro πίστεως reposuerit aliquis πίστιος. sed haud scio quam apte. V. 17, grammaticorum regula postulat φιλοτιμότατοι, per ο. V. 21, forsan rectius διηρημένοις, vt infra 41, 4. quam quam infra quoque idipsum nomen eodem modo vsurpatur, 71, 8. V. 24, post ἀφορμὴν cum Antimacho subaudiendum παρέχειν, *præbere.* Paulo post etiam pro οἷα malim singulari fine οἷον. V. 36, si quis pro τε & ἐννοίαις malit γε & εὐνοίαις, fruatur suo iudicio. V. 44, forsan rectius προκεχείρισται, a them. προχειρίζομαι, quo cum alibi sæpe vtitur, tum versu proxime sequenti. Infra tamen eiusdem generis diuersitas repetitur 37, 18: & 64, 29.

P. 35, v. 7, pro τῶν ἔργων aptius meo iudicio legerimus τὸ ἔργον. Sic v. 21, legendum videtur περὶ τὰς αὐτῶν παιδείας: vel περὶ αὐτὰς τὰς παιδείας: vel simplicius περὶ τὰς παιδείας. Wolf. in suo libro reposuit περὶ τὰς αὐτῶν π. V. 25, instrumentali casu legendum videtur ταῖς κοινωνίαις, *communicatione affectionum nostrarum.* V. 38, post ἀνανεάζεσθαι αὐτὸν desideratur verbum ποιεῖ, vt mox v. 40, τὸ ποιοῦν ἐξ ἀρχῆς πάλιν βεβιωκέναι. Eodem versu 40, pro καὶ melius legeris ἢ: vel, vt Antimachus maluit, γάρ. V. 41, ante ὅταν subaudiendum tale quodpiam commation, πολλῷ μᾶλλον ἡσθήσεται. Wolf. in suo libro inseruit πόσῳ χρήσεται μᾶλλον. V. 44, structura & sensus postulant, οἷον ὁ Ἀγχίσης περὶ τοῦ Αἰνείου: vel, οἷον τῷ Ἀγχίσῃ περὶ τοῦ Αἰνείου συνέβη. V. 45, si παρεῖναι accipias pro aoristo 2 a them. παρίημι, proba est scriptura: vel legendum παριέναι, *prætermittere.* Quodsi etiam mox τῷ malis pro τούτῳ, vt v. 47, & supra 33, 39; per me licet. Sed & seq. v. non inepte fortasse legeris ὑπερβάλλοντα, καὶ ἐπὶ πᾶσι λέγοντα, *differētem, & post reliqua omnia dicentem.* quo loquendi genere infra vtitur 44, 25: 50, 6.

P. 36, v. 6, pro καὶ malim ὅτι, *quod.* V. 9, rectius αὑτῷ, vt seq. versu: per enallagen scilicet pro σεαυτῷ. V. 26, conuenientius eodem casu leges τὸν τοιοῦτον, vt mox v. 28, τὴν τοιαύτην: quo modo & Wolf. in suo libro emendauit. V. 36, idem W. legit παρέξεται. in exemplari est παρέξαι: errore ambiguo.

P. 37, v. 17, pro εἰ μὲν οὖν aptius cū Antimacho & Stephano legemus ἔστι μὲν οὖν. Forsan etiam sequens membrum sic legendum est; ἐν ταῖς ἐπιθαλαμίοις οὕτως ἐπιγεγραμμέναις ᾠδαῖς. quamquam etiam nominandi casu legere possumus, αἱ ἐπιθαλάμιοι οὕτως ἐπιγεγραμμέναι ᾠδαί: vel singulariter, ἡ ἐπιθαλάμιος οὕτως ἐπιγεγραμμένη ᾠδή: vt supra 29, 23, τοιοῦτον γὰρ Σαπφικόν τι ἐπιθαλάμιον τουτί. Loquendi autem genus illud cum aduerbio οὕτως, vsurpatum etiam supra 34, 43: & 35, 4: & rursum infra 39, 25, 29. V. 18, vt hic μεταχείρησις scriptum, & mox v. 20 μεταχειρίσασθαι, ita infra 64, 29, 31. eiusdemque generis alia diuersitas notata supra 34, 44. Wolf. legit μεταχείρισις, per ι. V. 24, idem Wolf. mauult συνιόντων. Idem v. 35, mauult ἐνδόξῳ ῥήσει χρ. V. 43, τὸν Ἱππονίκου legendum esse pro vulgato τὸν Ἱππόνικον, Muretus quoque pridem monuit Variarum lectionum capite primo: vbi etiam ex hoc Dionysii loco docet, Παραίνεσιν Ἰσοκράτους ad Demonicum Hipponici filium scriptam, non ad veterem Isocratem, sed ad recentiorem, Dionysii scilicet æqualē & familiarem, esse referendam.

P. 38, v. 12, pro αὐτὴ legendum videtur vel αὕτη, *hæc*: vel αὐτῇ, *ipsi, ei.* V. 19, quia hic tironi commendat τὸ εἰσηγήμενον τοῦ βασιλέως, & paulo infra (v. 32) cōsiderandū monet an prætor seu præfectus ad prouinciæ administrationē a rege missus, τὴν Ῥωμαϊκὴν διάλεκτον εἴη πεπαιδευμένος, nō absurde aliquis coniecerit, hanc τέχνην sub Cæsare Augusto esse conscriptā. Paulo post aūt pro ἐξαρκέσαι si quis malit ἐξαρκέσει, vel ἐξαρκέσῃ, per me licet. V. 33, pro εἴ τι rectius (opinor)

legeris εἰ δὲ, *si vero*. V. 39, accus. ἐπισημηνάμενον respicit gerundium: ea nimirum structuræ forma qua v. 18, οὕτω δὲ προκατασκευασάμενον τὸν λόγον, ἑξῆς ἰτέον ἐπὶ τὸ ἐγκώμιον τοῦ βασιλέως. Sic v. 23, & 45. V. 47, in vulgat. edit. legitur ἔχωμεν: structuræ forma inusitata. nostra lectio repetitur etiam paulo post, sequentis scilicet paginæ v. 2.

P. 39, v. 2, Wolf. παρὰ βασιλέων, *a regibus*. V. 12, pro διῃρημένη legitur infra διῃρμένη, 41, 4: rectius, opinor. V. 20, apud Suidam gemino λλ scriptum Κάλλαισχρος: itidemque infra 116, 28. Sequentia vero fortasse transpositione facta sic legentur rectius; ὅτι μὴ τὸ θανεῖν, καὶ γινομένῳ καὶ ζῶντι. vt sensus sit; homini nihil esse certum, nisi mortem, siue recens natus sit, siue in prouectiori ætate vitæ cursum peragat. Seq. v. Wolf. legit ὄκνος ἄτης βαίνειν. V. 23, in vulg. edit. legitur ὁ μὲν τοῖς ἐν τ. errore manifesto. Paulo post etiam pro πρὸς αὐτοῖν, rectius fortasse legerimus ὁ ἕτερος αὐτοῖν. V. 25, post παραδείγματα desideratur coniunctio δὲ, aut alia consimilis. V. 26, pro vulgato λόγου reponendum esse Ὀλόρου, monuit etiam Henr. Stephanus Schediasmatum lib. 2, c. 15. Est autem ὁ τοῦ Ὀλόρου, Thucydides: & ὁ τοῦ Ἀρίστωνος, Plato: quorum ἐπιταφίους λόγους citauit etiam supra, 7, 19: & 17, 14, 19: & infra, 40, 4, 11: 58, 3: 136, 22: 144, 11. Sequenti autem versu ὁ Παιανιεὺς est Demosthenes. nam Plutarchus, Libanius, Suidas, Demosthenẽ Παιανιέα faciũt τὸν δῆμον, sicut Æschinem Κοθωκίδην. atq; adeo idipsum docet Æschines cum in oratione contra Ctesiphontem de Demosthene verba faciens, ait, τούτῳ πατὴρ μὲν ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος. itidemq; in Psephismate quodã in orat. Pro corona, apud ipsum Demosth. legit, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν. Et Δημοσθένους ἐπιτάφιος λόγος superest etiamnum, cui Wolfius in editione sua secundum & vicesimum locum tribuit in prima Demosthenicorũ scriptorum classe. Ibidem mox pro Σωκράτους scribendũ esse Ἰσοκράτους docet id Ciceronis de Isocrate elogiũ, quod infra citatũ est p. 75, v. 39. docet idem Dionysius ipse infra in Isæo, 111, 35: vbi sectatores & imitatores Isocratis cõmemorat, & inter hos Naucratem. V. 30, pro λόγον legẽdum fortasse λόγους, vt v. 41. Sequenti etiam versu conuenientius est μελῶμεν, subiunctiuo seu imperatiuo verbi modo. V. 38, in vulgat. editionib. est ἔτι: parum conuenienter. V. 40, forsan rectius εἴη. nam εἰ cum subiunctiui modi verbis construi non solet. Sic v. 47, aptius leges ἡ ποιότης: substituto scilicet articulo ἡ pro coniunctione ἤ.

P. 40, v. 4, structuræ & sensus ratio talem quampiam lectionem requirit, ὥσπερ ἀμέλει καὶ ὁ παρὰ Πλάτωνί γε, καὶ ὁ παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ τοῖς ἄλλοις εἴρηται, vt v. 11. V. 6, forsan rectius περὶ ἕκαστον, *erga vnumquemque*. V. 7, perperam in vulg. edit. est προστεθείτω. Ibidem Wolf. pro ἐπί τινα legit εἰ γέ τινα. V. 13, rectius οὐδὲν ἂν κωλύοι: vel οὐδὲν κωλύει. & sequenti v. οἷον εἰ ἐπὶ ἀρχ. vel οἷον εἰ περὶ ἀρχ. V. 22, cum τούτων subaudiendum τῶν ἡλικιῶν vel τῶν ἰσηλίκων. alioqui legendum foret ἀπὸ τούτου, subaudito in fine periodi καὶ αὐτοῖ. Quin & periodica nota rectius post τὸ οὕτω poni videtur quam ante. Et ἐπιχειρεῖν accipiẽdum pro ἐπιχείρημα προσφέρειν: aut legendum ἐπιφέρειν, *inferre*, vt supra ἐπάγειν 37, 4.

P. 41, v. 3, rectius παρέχῃ, subiũctiuo verbi modo. V. 13, εἰσὶ superuacuum est. V. 15, vt hic ἀπὸ καιροῦ legitur, ita infra in Isæo, 105, 2, οὐκ ἀπὸ σκοποῦ: cum alioqui in his & similib. paroxytonως scribi soleat ἄπο. V. 16, aut tollenda præpositio περὶ, vt v. 33: aut mutata præpositione legendum τῷ παρὰ τῆς πόλεως νόμῳ. V. 18, prolixe hunc locum tractat Aristot. Problem. sect. 30, quæst. 11; vbi quærit cur veteres corporis exercitationibus præmia proposuerint, sapientiæ non proposuerint. V. 43, nota hic ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, & v. 45, ἐπὶ τούτῳ: at v. 20, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ: structura conuenientiore. Eodem versu 45, pro ἐπὶ τῆς πόλεως legendum videtur ὑπὸ τῆς π. & in fine periodi προκεχειρισμένῳ: vt feratur ad datiuum τῷ. V. 47, pro ἐπ' αὐτὸν rectius (opinor) legerimus ἑαυτόν, *seipsum*: vt pag. seq. v. 7. Eiusdem generis erratum infra, 57, 31.

P. 42, v. 3, τούτῳ pro αὐτῷ potest accipi: vt alibi non raro. si quis tamen nominandi casu τοῦτο malet, per me licet. V. 10, ποιητῶν suspectum est. V. 24, ante παυσαμένῳ desiderari videtur copulatiua καί. V. 32, actiua significatione legendum κατασπάσας: vt Wolf. quoque in suo libro emendauit. V. 25, idem Wolf. post οἷον, addit ὅτι ὀλυμπιάσι. requiritur enim hic exemplum, vt in seq. ὅτι ἀρχαιότατος. V. 40, οἰκείωμα forsan accipi potest pro ἰδίωμα, *proprietas ciuitati peculiaris*: (vt 131, 45) vel pro οἰκοδομήματα, vt supra 33, 34. Wolfius legit ἀξιώματος. V. 44, rectius (opinor) προσδέξασθαι: & seq. v. καταγωνίσασθαι: eo scilicet modo & tempore, quo mox sequitur προσθεῖναι. Idem & Wolfio placuit.

P. 43, v. 1, rectius ἀρξαμένοις, vel ἀρχομένοις. V. 9, forsan leg. repetito articulo, κατὰ τὸ τῶν λαμβ. Sicut autem hic taxat eos qui victoriam pecuniis emunt & vendunt, ita Pausanias Eliacῶn 2 nundinationes istas grauiter mulctatas fuisse docet, 169, 5. V. 16, forsan rectius ἐπὶ ταῖς τοιαύταις νίκαις. V. 24, conuenientius ἐκβάλλεσθαι, præsenti tempore, vt in præced. Seq. v. sensus est, οἱ μὲν δούλων τινὰ αἰσθάνονται τῶν ἀγωνιζομένων εἶναι. V. 28, αὐτὸν tollendum videtur, aut legendum καθ' αὑτῶν, *contra seipsos*. V. 32, vt hic tradit quosdam ob illustres certaminum victorias diis æquiparatos fuisse, & diuinis honoribus affectos, ita vates Delphica Astypalæensibus Pythium oraculum de Cleomede olympionica consulentibus respondit; Ὕστατος ἡρώων Κλεομήδης Ἀστυπαλαιεύς· Ὃν θυσίαις τιμᾶθ', ὡς οὐκέτι θνητὸν ἐόντα. V. 42, possis etiam legere τῆς μεταχειρήσεως αὐτῆς τὴν μάθ. ac nota rursum hic μεταχείρησις, per η, vt sup. 37, 18.

P. 44, v. 23, aliquis extricabitur sensus, si locum sic legas; ἤρτηται δὲ τούτων τὸ ἔπος κἀκεῖνα· τὰ αὐτὰ δοκοῦντα λέγειν ἑτέρῳ προσήκοντι, ἑτέραν ὑπόθεσιν διοικεῖσθαι· τὸν ἀντιποιεῖσθαι δοκοῦντα τῷ λόγῳ, βοηθεῖν τῷ ἔργῳ. sic certe infra 49, 4, 17. V. 29, Wolfius μεμνῆσθαι δὲ χρή. V. 30, rectius πορεύεται, indicatiue: quamquam supra quoq; hæc ipsa coniunctio εἰ cum subiunctiui modi verbo notata est, 39, 40. Sequenti etiam versu pro datiuo articulo τῷ reponendus videtur nominatiuus τό. V. 33, & φράσομεν retineri potest, & φράσωμεν substitui. V. 35, pro δικαιοῦντες sensus postulat εὑρόντες, vel simile quid. Seq. v. legendum videtur, λόγον, ὃν συνεβούλευσε διαθέσθαι. V. 38, vulgata Demosthenis exemplaria habent χρῆσθαι: & seq. v. δεῖσθαι, ἐπαγγέλλεσθαι: vt Stephanus adnotauit. sed nostra infinitiua repetuntur etiam infra in secundo tractatu de figurata oratione, 56, 22: vbi & aliæ quedã inueniuntur huius loci diuersitates. Ibi enim tertium huius periodi membrum sic legitur, τούτῳ μοι πάνυ προσέχετε τὸν νοῦν: aliquanto concinnius. vbi etiam nota duplicem datiuum, alterum rei, alterum personę. Deinde versũ seq. plenius illic legitur, ἐπαγγέλλεσθαι βοηθήσειν ἐκείνοις, ἂν κελεύωσιν, ὡς ὤκ. Et rursum v. 40, ἢ

40, ἢ ἐκείνων. In sequentib. minus illic quam hic sincera est scriptura. V. 43, rectius τῆς παραπρεσβείας, vt non tantum vulgata Demosthenis & Æschinis habent exemplaria, sed ipse quoque Dionysius noster infra, 58, 1: & Cicero in Demosthenis elogio 76, 6.

P. 45, v. 7, pro προτέρας legendum videtur δευτέρας vel ὑστέρας. paulo infra, v. 16, dicit τῆς ἑτέρας. V. 19, Demosthenis vulgati libri habent εὖ οἶδ' ὅτι, vt Steph. annotauit. V. 22, iidem libri hab. τούτοις μάλιστα πάντων ἐξελεγχθήσεται. V. 32, iidem post Νεοπτολέμου addunt καὶ Κτησιφῶντος. V. 42, ἐξηπατῆσθαι legendum, vel ἐξηπατῆσθε. Seq. versu pro βλέπων Wolf. legit δρέπων: valde congruenter.

P. 46, v. 13, possis etiam tralata distinctione, interrogatiue legere, ὥ φησι; V. 14, inclusum participium ὄντων, abest a vulg. editionibus Demosthenis: neq; infra legitur 56, 36, vbi hic ipse Demosthenis locus repetitur. V. 21, post τὸν τόπον desideratur genitiui casus vocabulum. si τῆς παρασκευῆς inseras, efficies tale structurę genus quale infra est 131, 40. atque ita se scripsisse innuit 121, 6. Forsan etiã mox legendum εὐτρεπής: vt sensus sit, *paratus & instructus tendit aduersus Philippum* in sua oratione. Sic certe Wolfium legisse Hœschelius monuit.

P. 47, v. 5, ὀλοφύρομαι legitur etiam in vulg. editionibus Thucydidis: cum sensus requirat futurũ ὀλοφυροῦμαι. V. 17, apud Thucydidem locus hic ita legitur; ἀπὸ δὲ οἵας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτά, καὶ μεθ' οἵας πολιτείας, καὶ τρόπων ἐξ οἵων μεγάλα ἐγένετο: vt Steph. annotauit. V. 19, verbum δεῖν neque Thucydidis exemplaria agnoscunt, neque mox legitur v. 23, vbi membrum hoc repetitur. V. 20, in iisdem exemplaribus est, διὸ δὴ καὶ ἐμήκυνα. V. 22, in iisdem post ὑπάρχει additum ὁμοίως, vt idem Steph. annotauit. V. 25, in exemplari hoc loco perperam inculcatum erat μή. V. 34, forsan leg. αὐτοῦ τὸ δόγμα, *dogma ipsius*. Idem locus infra tractatur 57, 15.

P. 48, v. 3, rectius ἀπῄει, *abierit*. V. 16, legendum videtur ἐπεὶ δή: vel ἐπεὶ δ': & mox ἔχει pro ἐστί. V. 28, in exemplari est προέχετε: parum conuenienter. V. 33, omnino legendum τὸ δὲ, diuise, id est τοῦτο δέ: cuiusmodi erratum infra quoq; correctum 57, 34.

P. 49, v. 5, rectius ἑτέρῳ λέγειν: hoc videlicet sensu; τὸ τὰ αὐτὰ ἑτέρῳ λέγειν δοκοῦντα, ἀγωνίζεσθαι ἕτερα, *eius generis quo idem cum alio dicere videri volumus, & interim aliud agimus*. Mox etiam rectius reciproce legeris, τί ποθ' αὑτῷ βούλεται; *quidnam sibi vult?* cum sequentibus autem aduerbiis ἀκαίρως, ἀσυμφώνως, ἀνακολούθως, subintelligendum verbum λέγεσθαι. V. 17, rectius τῇ εὐτυχίᾳ, *prospera fortuna*: vt manifestũ est ex 52, 18. V. 40, abbreuiatus hic locus Homeri, exstat Il. ι, 56.

P. 50, v. 38, post σαφῆ deesse videtur δηλώσας, aut simile quodpiam participium.

P. 51, v. 3, forsan rectius ἴσως ἡ τέχνη; vt infra 54, 26. V. 18, fortasse legendum οὐδὲν πλέον τῷ καθ' ὑπόνοιαν λέγειν, (vt v. 20) nihil proficimus ea orationis figura, qua inter dicendum auditori subintelligenda relinquimus quæ diuersa elocutionis forma tacite innuimus. sicut supra etiam dixit 43, 39, μὴ δυνατὸν εἶναι, μὴ σαφῶς ἀκούοντας τοὺς ἀκροωμένους, συνιέναι περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστί. Ibidem mox Wolf. legit εἰ μὲν γάρ: & seq. v. εἰ δὲ μή σ. Sic v. 28, idem l. ἵνα δὲ βραχ. Eodem v. 28, οἷον accipiendum pro *Exempli gratia: Verbi caussa*: vt apud Aristotelem sæpe λέγω δὲ οἷον. V. 32, sensus & structuræ ratio talem quampiam lectionem postulat, τούτων τὰ παραδείγματα καὶ τὴν διδασκαλίαν Ὅμηρος πάντων παραδίδωσι: vel, τούτων τὰ παραδείγματα ἡ διδασκαλία ἡ Ὁμήρου πάντα (vel πάντων) παραδίδωσι. Sequentia vero infinitiua sic finite intelligenda sunt, ὅτι δὲ ὁ λέγων ζητεῖ εὐπρεπῶς λέγειν. V. 36, Homeri locus petitus est ex Odyss. ο. V. 42, in exemplari est μεγάλα: contra metri legem. est autem hic locus desumptus ex Iliad. ω.

P. 52, v. 11, rectius ἢ λέγει, *quam quod dicit*. V. 25, post προτείνεται γάρ, poni potest punctum semiperfectæ periodi, suspensum scilicet. V. 32, τῷ συνέχοντι rhetorum more accipiendum hic pro caussæ firmamento, & eo quod totius negotii summum caput continet. V. 35, τούτου ὄντος, *cum hoc ita sit*: vt infra in Isocrate, 101, 19, τούτων ὑπαρχόντων. V. 40, in exemplari est καθῆξιν: errore ambiguo. sed καθέξειν legẽdum esse, satis est perspicuum ex v. 43 & 44.

P. 53, v. 4, legendum videtur, ἀλλά τι πείσαι, οὐχ ἃ βούλεται: vel, ἀλλ' οὐκ ἔτι πεῖσαι ἃ βούλεται. V. 9, in exemplari scriptum est κατάφορος: nihil ad rem. at κατάφωρος γίνεται idem hic est quod supra φωραθῇ, 44, 31. V. 39, Ὀδυσσεύς brachylogia elliptica dictũ pro ταῦτα φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς, *hæc Vlysses inquit*. Seq. v. vulgata Homeri exemplaria habent ποῦ δή: & rursum seq. v. Ἀτρείδη νῦν δή σε ἄναξ ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ Π. Sunt autem hæc deprompta ex Il. β.

P. 54, v. 13, si quis post ἐβούλετο semiperfectæ periodi punctum statuere velit, præcedens σχηματίζει vertendum fuerit in participium σχηματίζων, qua de re iudicent doctiores. V. 23, pro φησὶ & δὲ conuenientius legeris φασὶ & δή. vel paulo maiori mutatione sic; ἐπεί γε σοφίσι καὶ τὴν ἀπειλήν, ἐὰν δή τις χωρίζηται. V. 37, pro ἐπὶ legendum videtur ἔτι, *adhuc*. & cum ἐρρίπτειν hic cõposite dicat, pro simplici ἔρριψε v. 7 & 33, forsan composite legendum ἐνέρριψε, *iniecit*. Est autem ἐρρίπτειν ea compositionis forma hic factum, qua supra in Antiqu. Rom. ἐρράπτειν, *insuere*, 260, 4. V. 30, paraphrasis hæc est loci Platonici. verba Platonis, vt in vulg. editionibus leguntur, hæc sunt: καὶ μέντοι οὐκ ἐμὲ μόνον ταῦτα πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ Χαρμίδην τὸν Γλαύκωνος, καὶ Εὐθύδημον τὸν Διοκλέους, καὶ ἄλλους πάνυ πολλούς· οὓς οὗτος ἐξαπατῶν, ὡς ἐραστής, παιδικὰ μᾶλλον αὐτὸς καθίσταται ἀντ' ἐραστοῦ. ἃ δὴ καὶ σοὶ λέγω, ὦ Ἀγάθων, μὴ ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τούτου, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἡμετέρων παθημάτων γνόντα, εὐλαβηθῆναι, καὶ μή, κατὰ τὴν παροιμίαν, ὥσπερ νήπιον, παθόντα γνῶναι. Quibus subiungit Plato; εἰπόντος δὴ ταῦτα τοῦ Ἀλκιβιάδου, γέλωτα γενέσθαι ἐπὶ τῇ παρρησίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἐδόκει ἔτι ἐρωτικῶς ἔχειν τοῦ Σωκράτους. Sed & ea quæ mox v. 34 velut Platonica leguntur, itidem sunt paraphrastica. Platonis enim sunt hæc; Τὸν οὖν Σωκράτη, Νήφειν μοι δοκεῖς, φάναι, ὦ Ἀλκιβιάδη· οὐ γὰρ ἄν ποτε οὕτω κομψῶς κύκλῳ περιβαλλόμενος, ἀφανίσαι ἐνεχείρεις οὗ ἕνεκα ταῦτα πάντα εἴρηκας, καί, ὡς ἐν παρέργῳ δὴ λέγων, ἐπὶ τελευτῆς αὐτὸ ἔθηκας, ὡς οὐ πάντα τούτου ἕνεκα εἰρηκώς, τοῦ ἐμὲ καὶ Ἀγάθωνα διαβάλλειν· οἰόμενος δεῖν ἐμὲ μὲν σοῦ ἐρᾶν, καὶ μηδενὸς ἄλλου, Ἀγάθωνα δὲ ὑπὸ σοῦ ἐρᾶσθαι, καὶ μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἄλλου. ἀλλ' οὐκ ἔλαθες· ἀλλὰ τὸ σατυρικόν σου δρᾶμα τοῦτο καὶ σιληνικὸν, κατάδηλον ἐγένετο. ἀλλ' ὦ φίλε Ἀγάθων, μηδὲν πλέον αὐτῷ γένηται· ἀλλὰ παρασκευάζου ὅπως ἐμὲ καὶ σὲ μηδεὶς διαβάλῃ. Exstat autem hic Platonis locus sub finem Symposii. V. 38, existimarit fortasse aliquis legendum αἱ ἐφάνη. sed verum esse αἰεφαίνη, ostendunt Platonis verba iam citata, κατάδηλον ἐγένετο. V. 42 & 43, mutilus & corruptus est locus. primum enim post ἀσφαλῆ, deesse videtur verbum διοικεῖσθαι, ποιεῖσθαι, vel aliud cõsimile. deinde sequentis membri posterior pars sic videtur legenda; προσώπων ὑπαλλαγῇ, διὰ τῶν πρὸς ἑτέρους, ἑτέροις διαλέγεσθαι. Repetuntur hæc duo

præcepta paginæ ſequentis verſu 41, & ſequ.

P. 55, v. 6, exemplar habet πρὸς τῆ ἀποκρ. Sed περὶ legendum eſſe, docet v. 27 & 42. V. 19, οὗ Attica brachylogia vſurpatum pro τούτου ὃ, *eius quod*. V. 29, τοὶ γὰρ legitur etiam in vulg. Homeri editionibus: quamuis conuenientius eſſe videatur τοί γ' ἄρ. Pro ſequenti etiam ἦ μὲν in iuramentis vſitatius eſt ἦ μὴν, & Dorice ἦ μάν, non in carmine tantum, ſed etiam in proſa oratione. quin & in aſſeuerationibus ſine iuramento, ſupra 49, 40.

P. 56, v. 18, Aldina editio habet ὡς κοινεῖνως, vt adn. Steph. V. 25, pro κελεύωσιν exemplar noſtrũ habet καὶ λέγωσιν: & ſequ. v. pro duob. iſtis, προορωμένων & ἵνα, habet vnum verbum εἶ): perperam. V. 27, pro διοικούμενοι ſupra conueniẽtius legitur διῳκημένοι, 44, 41: vbi hic ipſe locus citatur. Sed & ſub finem loci, v. 39, rectius ſubiunctiue legerimus ὀφθῶμεν. Sunt etiam aliæ diuerſitates in vulgatis Demoſthenis exemplaribus. quare vulgatam lectionem, vt eam St. adnotauit, hic adſcribere lubuit: ἐπειδὰν δ' ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς χρήσεσθε τῷ πράγματι τούτῳ, παραινῶ· πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν. μὴ δεῖσθε Θηβαίων μηδέν· αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός· ἀλλ' ἐπαγγείλασθε βοηθήσειν, ἐὰν κελεύωσιν· ὡς ἐκείνων ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις, ἡμῶν δὲ ἄμεινον ἢ ἐκεῖνοι τὸ μέλλον προορωμένων ἵν' ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα, καὶ πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἃ βουλόμεθα ὦμεν διῳκημένοι, καὶ μετὰ προσχήματος ἀξίου τῆς πόλεως ταῦτα πράξωμεν· ἐὰν δ' ἄρα μὴ συμβῇ κατατυχεῖν, ἐκεῖνοι μὲν ἑαυτοῖς ἐγκαλῶσιν, ἄν τι νῦν ἐξαμάρτωσιν, ἡμῖν δὲ μηδὲν αἰσχρὸν μηδὲ ταπεινὸν ᾖ πεπραγμένον. Inter alia vero nota, in vulgatis exemplaribus hic legi μετὰ προσχήματος, pro eo quod apud Dionyſium ſine præpoſitione habent editiones, μετὰ σχήματος. ac fortaſſe Dionyſius ipſe ita ſcripſit, librarii vero; quod περὶ σχημάτων καὶ ἐσχηματισμένων λόγων hic tractaretur, σχήματος nomen ſubſtituerũt. V. 30, pro ἔντι proculdubio legendum ἐν τῷ: vt ſupra 46, 2. V. 34, putarit forſan aliquis dandi caſu legendum τῷ συμβουλεύειν. ſed mutatione opus non eſſe, ſatis eſt manifeſtum ex 46, 13; vbi idem hic locus tractatur. V. 37, in exemplari eſt, μόνοις τοῖς ἄλλοις ὑμῖν: ſtructura parum congruente. Pro συνάγειν vero ſupra eſt ἀθροῖσαι, 46, 15; vbi idem citatur locus. V. 38, malim ἐπαγγέλλεσθαι, vt v. 25. Sequentia, de Thucydidis Archidamo, ſupra etiam tractata; 46, 16.

P. 57, v. 3, hic quoque locus in vulgatis editionibus Demoſthenis aliter, quam hîc legitur. ideo illum inde huc tranſcribere lubet: εἰ μὲν οὖν ἕτερος ἦν τις τῆς δυνάμεως, ᾧ τοὺς βαρβάρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι, ἑτέρας δέ τις ᾧ τοὺς Ἕλληνας· εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐγινόμεθα ἀντιταττόμενοι. ἐπεὶ δὲ πάσης παρασκευῆς ἐστιν ὁ αὐτὸς τρόπος, καὶ δεῖ τὰ αὐτὰ εἶναι κεφάλαια τῆς δυνάμεως, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθαι δύνασθαι, τοῖς οὖσι συμμάχοις βοηθεῖν; τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σώζειν· τί τοὺς ὁμολογοῦντας (rectius τοὺς ὡμολογημένους) ἐχθροὺς ἔχοντες, ἑτέρους ζητοῦμεν, ἀλλ' οὐ παρασκευαζόμεθα μὲν πρὸς τούτους, ἀμυνούμεθα δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐπιχειρῇ; Exſtat autem locus ἐν τῷ περὶ συμμοριῶν λόγῳ, in oratione de claſſibus; non procul ab initio. Noſtra lectio emendatior erit ſi v. 5 legas ἐγινόμεθα: & v. 8, ἂν ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐπιχειρῇ: aut minori mutatione, ἂν ὑμᾶς πείσω, *ſi vobis perſuaſero: ſi mea vobis perſuaſerit oratio*. V. 7, Wolfius legit τὰ δ' ὑπάρχοντα. V. 12, forſan rectius διοικούμενος, nominandi caſu. V. 14, poſſis etiam actiue legere συνοικίσαι, *ſedibus & connubio iungere*. quod Wolfio etiam placuit. Tractatus eſt autem hic quoque locus ſupra, 47, 29. V. 21, in exemplari eſt, ὡς οὐρανὸς γαλατημορφία: corrupte. Emendatio loci petita eſt ex Diodori Siculi lib. 1, pag. 5: vt prolixius docet Theodorus Canterus Variarum lectionum lib. 1, cap. 15. Seq. v. ἐπαρθεύθη poſitum pro διεπαρθενεύθη ſeu διεκορεύθη: vt ſatis perſpicuum eſt e participio φθαρεῖσα, v. 28. V. 31, pro ἐξ αὐτοῦ legendum videtur ἑαυτοῦ, vt v. 36. cuiuſmodi erratum ſupra quoque notatum 41, 47. Wolfium quoque ſic legiſſe Hœſchelius monuit. V. 34, in exemplari eſt τὸ δ', coniunctim: errore manifeſto: vt ſupra 48, 33. Paulo poſt et fortaſſe legendum ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπολογίας: aut inſerendum aliquod aliud nom. caſus vocabulum. V. 39, perperam in exemplari eſt παραινεῖ. noſtrum παραινῇ cum alibi ſic vſurpatum eſt, tum 46, 22: & 48, 18, 41: atque adeo huius ipſius paginæ v. 12. pro eodem vſurpatum πραγματεύεσθαι v. 33 & 36. V. 44, vel εὑρήσεις legendum: vel potius εὑρήσετε, *inuenietis*. vt hæ τέχνης præceptiones in frequenti auditorum cœtu expoſitæ intelligantur, (ſicut infra quoque in poſtremo capite, 65, 2, ait, ὡς οὖν ἐμοὶ δοκεῖ, φράσω πρὸς ὑμᾶς) vni autem præ ceteris dilecto Echecrati ſint inſcriptæ. V. 46, Wolf. συσχολασταῖς συναγωνιζόμενος. V. 47, poſt ἐστὶ deſiderari videtur ὑπισχόμενος, aut ſimile quodpiam participium. confer cum 47, 47; vbi idem tractatur locus.

P. 58, v. 1, participium δεικνύντων Wolfius aſteriſco notauit. neſcio igitur an maluerit δεδιότων. V. 8, pro ἀποδεῖξαι omnino legendum ἀποδεῖν, *abeſſe*: ex 51, 20: vbi ἀπέχειν dicit. V. 13, forſan rectius θεαθεῖσα, *ſpectatura*. V. 15, pro τῆς γυναικὸς ſubſtituendum videtur τοῦ θανόντος, ſeu τοῦ τεθνηκότος, *mortui*: vt colligitur paulo poſt ex v. 24; vbi Briſeis exponit quæ ſibi recens captæ promiſſa fecerit Patroclus. V. 18, δέχεται legitur etiam in vulgatis Homeri editionibus Il. τ: cum aptius eſſe videatur πλέκεται, *nectitur*, fatali ſc. filo. Forſan etiam ſequenti verſu legendum ἐπιδεικνυμένη. V. 25, Aldinum exemplar habet γάμου. noſtrum γάμον agnoſcũt etiam vulgati libri Homerici, vt adnotauit Steph. V. 39, legendum videtur ὁμολογεῖ, *confitetur*, Phœnix ſcilicet: vt ſupra quoque tradit Dionyſius, Homerum, quæ in præcedentib. dixit tectius, in ſequentibus ſublato obſcuritatis velo, eloqui explicatius; 48, 8: 56, 16. Poteſt etiam legi, καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν, ἐπὶ τέλει ὁμολογία, ſubaudito verbo ſubſtantiuo aut paſſiuo. V. 44, poſterius τι ſuperfluum eſt.

P. 59, v. 8, in Romana editione & Euſtathio incontracte legitur ἐείσαο, id eſt ἔδοξας, *viſus es*. Exſtat autẽ locus Il. ι. V. 23, pro θεὸν fortaſſe legendum Θέτιν, *Thetidem*. V. 33, pro χρυσεῖς Stephano legendum videtur γόνυς, ſeu γονάτων: ſicut ſcil. Mercurius Priamum v. 29 iubet εἰσελθόντα λαβεῖν γούνατα Πηλείωνος. Exſtat autem locus Il. ω. V. 43, in Rom. edit. legitur τοῖο: & mox κεν pro γε. quorum neutrum noſtris præferri iure poteſt. ac repetitur eadem lectio etiam pag. ſeq. v. 5. Deſumptus autem locus ex Il. τ.

P. 60, v. 3, forſan adiectiue legendum τοῦ Ὁμηρείου, ſeu τοῦ Ὁμηρικοῦ, *Homerici*. V. 7, in exemplari eſt ἐλέγχει, ſine ς: minus congruenter. V. 11, vulgatæ Homeri editiones habent δακρύουσαι: eodem ſenſu. V. 15, exemplar habet κοσμηθέντες: contra leges metricas. Quod ſi etiã mox diuiſe malis ὡς εἰ, per me licet. V. 28, poſt ἐν ταῖς μελέταις, ſubintelligendum τὰ δ' ἐστί. cuiuſmodi ellipſes infra etiam occurrũt, 61, 28: 64, 21. V. 31, in exemplari eſt παντὶ τῷ: parũ conuenienter. V. 34, ὑπάρχειν etſi videtur ſuperuacuum, poteſt tamen & ipſum retineri. V. 43, pro relatiuo art. ὁ rectius ſubſtitues demõſtr. τὸ. vel poſt ἐκ φιλοσοφίας ſubaudiendũ προσγίνεται, aut aliud verbũ ſimile.

P. 61, v. 1, rectius τὰ τῶν ἐλευθέρων, vt in præced. commatibus. V. 9, ſuſpecta ſunt iſta, ἀπὸ τῶν ἱσουμένων: & deeſt εὑρεῖν ἐστι, vel tale quodpiam commation. niſi forte pro illis ſubſtituendum ἀποσημειώσασθαί ἐστι. V. 29, W. τῷ μὴ ἐπὶ τῆς. dandi caſu. V. 30, pro μὴ, reponẽdum videtur κατὰ, vt v. 40. V. 33, in exemplari eſt πέπεισμαι: quod ad præcedens πυθομένω, & ſequens ἀπήγγειλε, minus quadrat. V. 35, pro λύσιν opinor legendum potius λύσειν. Sic v. 37, pro ὅσπερ videtur legendum potius ὥσπερ. V. 43, commation iſtud, πρὸς τὸ α, Wolf. in ſuo libro linea ſubterducta notarat: forſan vt expungendum.

P. 62, v. 3, rectius τὰ πολλὰ, vel πολλάκις. Wolf. legit πολλοί. Paulo poſt, κατὰ μίμησιν τοῦ Πλάτωνος etſi poteſt excuſari, verius tamen videri poteſt κατὰ μίμησιν τὴν Πλάτωνος, vt mox v. 10, & pag. præced. v. 5. V. 4, W. cum art. legit τὰ προστιθέμενα. V. 6, concinnius ὡς ἔτυχε, ſingulari fine. V. 9, rectius fortaſſe τὸ μὲν δὲ τὸ ἔλεγχον, eodem genere. V. 16, pro ὅτι fortaſſe legendũ οἱ δὲ: vt reſpondeat antecedenti οἱ μὲν, v. 13. V. 25, pro πάντα conuenientius legeris πάντως. V. 27, pro ἐκκλίνωμεν legendum potius ἐκκλινοῦμεν, *declinabimus, deuitabimus*, vt v. 23. V. 35, pro ἑκάτερα ſenſus requirit ἢ ἐγγύτερα, *vel propiora ſeu affiniora*. V. 39, ante χρῆσθαι ſubaudienda τότε & αὐτοῖς. ſenſus enim eſt, *tũc eo vti*. Nota ibidem τὴν ἐνάργειαν, & v. præced. ἐνεργέστερον. recte fortaſſis vtrobiq; vt in priore loco *euidentia*, in poſteriore ſignificetur *efficacitas*. Seq. v. cõuenientius τοῖς προτεταχθεῖσι, *præmiſſis*. V. 42, rectius (opinor) τῆς καινότητος, *nouitatis*, vt verſu præced.

P. 63, v. 2, fortaſſe legendum, πρῶτον μὲν, ἂν ὡς εἰδόσι τοῖς δικασταῖς διαλεγώμεθα. V. 7, pro coniunctione εἰ reponendus videtur artic. οἱ: vt ſignificentur *pleriq̃, maior pars, vulgaris rhetorum multitudo*. V. 15, poſt ἀγνοημάτων deeſſe videtur αἴτιον, aut ſimile quidpiam; vt Steph. quoq; adnotauit. V. 29, W. οἱ βουλευόμενοι. V. 30, pro εἰσὶ καὶ omnino legendum εἶναι, vt ſeq. v. V. 34, excuſari poteſt hoc loquendi genus, ἀριστῶν διηγήσεις, γελοῖα παντάπασιν: ſubaudito ſubſtãtiuo πράγματα. malet tamen fortaſſe aliquis, ἀριστῶν διηγήσεις, γελοῖαι παντάπασιν: aut ſingulariter, ἀριστῶν διήγησις, γελοία παντάπασιν. Seq. v. exemplar habet τετρακοσίων: errore ſatis manifeſto. V. 44, ambiguus error eſt in θελέση: nec ſatis certũ veriusne ſit πλέση, an θελήσῃ. Mox etiam δὲ tollenda videtur poſt ἐπειδή.

P. 64, v. 12, rectius & vſitatius εἰσερρύη: paſſiuo fine: vt infra 134, 2. Sequenti etiam v. fortaſſe legendum ποίησις ἱστορική, *poeſis hiſtorica*; vt apud Latinos Lucani eſt poema. V. 21, ἐπικυκλεῖσθαι accipi poteſt pro *agglomerari*. ſed alicui fortaſſe conuenientius videatur ἐπικαλεῖσθαι, *accerſiri*. Sequentib. in exemplari aſſignatum erat peculiare caput, cum hoc titulo, Περὶ ἐπιλόγων: parum conuenienter. qui enim cõſentaneum eſſe poteſt, vt cum exordii, narrationis, & confirmationis vitia ſuperiorib. attexuerit, epilogi vitia ſeorſum explicare voluerit? quare egò hæc cum ſuperiorib. coniungere nequaq̃ dubitaui. Immo ſi ex epilogo huius capitis de diſtinctione iudicandum eſt, hoc quoq; caput, quod inſcriptum eſt Περὶ τῆς ἐν μελέταις ἀτεχνίας (61, 26) cum ſuperiori cõiungendum erit; & vnum e duob. iſtis faciendum, Περὶ τῶν ἐν μελέτῃ πλημμελημάτων, vt hic in epilogo legitur, v. 32: vel, vt ſupra initio capitis, 60, 28, Περὶ τῶν ἐν ταῖς μελέταις πλημμελουμένων. Porro in iſto loquendi genere quod hic legitur, περὶ δὲ ἐπιλόγων, ſtructura eſt elliptica; vt ſupra initio capitis, 60, 28. ſenſus eſt, περὶ δὲ ἐπιλόγων ἵνα λέγωμεν, ſeu περὶ δὲ ἐπιλόγων ἵνα τὰ πλημμελούμενα ἐκθώμεθα. V. 29, nota hic rurſum μεταχείρησις, & mox v. 31 μεταχειρώμεθα. qua de re ſupra quoque, 37, 18: & 34, 44. V. 40, fortaſſe conuenientius ταὐτὰ, *eadem*, vt ſeq. v. V. 47, forſan rectius τὸ ἀξίωμα τὸ ἐκείνων.

P. 65, v. 25, Thucydidis hæc verba ſunt, e præfatione deſumpta; ſed non integre hic adſcripta. vt enim taceam pro ἀνθρώπειον apud Thucydidẽ legi ἀνθρώπινον, poſt ὠφέλιμα (v. 27) apud eundem leguntur hæc duo commatia, κρίνειν αὐτὰ, & ἀρκούντως ἕξει: vt plenius ſupra expoſui ad 25, 7. Sẽſus loci, intricati alioqui, eſt: Qui vero præteritorum perſpicuam cognitionem ſpectare volent, & de futuris (vt pro humanarum rerum viciſſitudine, talia & cõſimilia euentura eſſe coniicere licet) vtiliter e ſuperiorum temporum caſib. iudicare cupient, iis hæc mea ſufficiet ſcriptio. Quibus verbis ſignificare videtur Thucydides, ſe magis in hiſtoria ſua ſpectaſſe τὸ ὠφέλιμον, q̃ τὸ ἐπιτερπές: vt ſupra quoq; Dionyſius loco iam citato (25, 7) annotauit. Eorũ etiam quæ apud Dionyſium hic mutila & corrupta ſequuntur, talis quæpiam requiritur lectio: χρήσιμον γοῦν ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις, ὡς παραδείγμασι τῶν ἠθῶν, καὶ παιδεία τοῦ βίου: vt colligitur ex v. 24 & 25. In exemplari certe pro βίου mendoſe ſcriptum βία. V. 31, rectius repetito articulo, πρεσβύτερος δὲ ὁ τῶν ἤθους. V. 38, pro ἔθη legendum vel ἔθνη, *gentes*: vel ἤθη, *mores*. V. 44, poſt τῆς λέξεως deeſſe videtur participium abſolutum ὄντα, vel infinitiuum verbum δηλῶσαι. Pro ἔχεις autem v. 47, procul dubio legendũ ἐρεῖς.

P. 66, v. 2, pro σύντομον legendum videtur ὠμὸν, vel ἀπότομον. nam Scythas ſæuos ac crudeles fuiſſe, ſatis notum eſt; σκυθρωπὸν, *tetricum*, nimis lene videtur. Sequenti etiam verſu pro ἔθος legẽdum vel ἔθνος vel ἦθος. Sed & v. 4, pro διπλῶσαι ποικίλος legendum fortaſſe διπλοῦς καὶ ποικίλος, *duplex & varius*. V. 7, reſpicere videtur eum Demoſthenis locum qui eſt in orat. aduerſus Ariſtocratẽ, Wolfianæ editionis pag. 445: ταύτην φυλάξει τὴν πίστιν πρὸς τουτονὶ τὸν Θρᾷκα, καὶ μὴ βουλήσεσθαι εἰδέναι, ἵνα ἂν, εἰ πάσης ἄρξει τῆς Θρᾴκης, πρὸς ὑμᾶς σχῇ γνώμην. Et rurſum pag. 448, τῇ πόλει μὲν οὐδ' ἦν πυνθάνεσθαι Θρᾳκὶ δὲ ἀνθρώπῳ, βασιλεῖ στρατηγοῦντι, καὶ διὰ τῆς ἐκείνου βασιλείας πολλοὺς ἀδικοῦντι. Loquitur autẽ de Charidemo Thrace, & Thracum regis duce. itaq; οὐκ ἰσχυρὸν hoc loco accipiemus Non conſtantem nec firmum in amicitia & fide. Sequens Platonis locus eſt in quarto De republica, editionis Stephaneæ pag. 435. vbi inter cetera inquit; τὰ αὐτὰ ἐν ἑκάστῳ ἔνεστιν ἡμῶν εἴδη τε καὶ ἤθη, ἅπερ ἐν τῇ πόλει. οὐ γάρ που ἄλλοθεν ἐκεῖσε ἀφῖκται. γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἴ τις οἰηθείη τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγονέναι, οἳ δὴ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν· οἷον οἱ κατὰ τὴν Θρᾴκην τε καὶ Σκυθικὴν, καὶ σχεδόν τι κατὰ τὸν ἄνω τόπον· ἢ τὸ φιλομαθές, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν μάλιστ' ἄν τις αἰτιάσαιτο τόπον· ἢ τὸ φιλοχρήματον, ὃ περὶ τούς τε Φοίνικας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ Αἴγυπτον φαίη τις ἂν οὐχ ἥκιστα. Hæc ibi Plato. V. 10, rectius τοὺς περὶ τὴν Ἑλλ. vt in loco Platonis iam citato, περὶ τὸν παρ' ἡμῖν τόπον. Sic verſu ſeq. rectius ἄλλους, accuſandi caſu: & verſu inde proximo, ἐμφύεσθαι τοῖς τόποις. V. 18, rectius (opinor) καὶ πατὴρ Ἀθηναῖος, ſine articulo. V. 22, negatiue legendum videtur οὐ φιλόστοργος. V. 29, annotat hic Stephanus, in exemplari ſcriptum fuiſſe Δημόδοκος: ſed noſtram lectionem Δημόδικος eſſe apud Platonem. Introducitur autem hic Demodocus in Theage. V. 32, legendum videtur τὰ ἔθη τὰ περὶ τὰ ἤθη. vel breuius pro ἤθη ſubſtituendum aduerbium ἤδη, *iam*. V. 38, non abſurde fortaſſe legeris, ἐν ἐν ταῖς ὑποθέσεσι γένος ἤθους ἀνάγκ. V. 42, omnino legendum προαιρέσεις, vt v. 22, & pag. præced. v. 35. V. 45, malim διαιρετικῆς τέχνης. De diuiſionib.

autem Plato agit in Phædro, 266: & in Politico, 262. V.47, pro φλυαρεία legendũ φλύαρα, aut φλυαρικά.

P.67, v.3, in vulgatis Homeri editionib. legitur γελοίιον. exstat autem locus Il.β. V.4, forsan eodem casu, τῶν λεγομένων γελοίων. V.12, νεμεσηθέντ', vt hoc loco scriptũ est, & in quibusd. Homeri editionibus, formam habet participii dualis, per enallagen vsurpati pro plurali νεμεσηθέντες. Sed verior est scriptura Romanæ editionis, νεμέσσηθέν τ', per syncopẽ scilicet pro ἐνεμέσησαν τε. quomodo etiam scholiastes exponit non per participium μεμφόμενοι, sed per verbum ἐμέμφοντο. Exstat autem locus Il.β. V.17, de expositione Homerici illius, πάντες μ', vide Petri Victor. Var.lect.lib.15, c.17. V.27, in exemplari est εἴπωμεν, *dicamus*: parũ conuenienter. V.37, primus Thucydidis locus, in quo τεκμηρίῳ vocabulum vsurpatur, exstat editionis Stephaneæ pag.1. Secundus, qui citatur v.40, exstat pag.3. sed in eo pro σημεῖον δ', legitur Μαρτύριον δέ. atq; eam veram esse lectionem, satis indicant Dionysii verba quæ hic præcedunt, πρὸς δὲ ταῖς ἐρεῖ μαρτύριον. Tertius locus, in quo παράδειγμα dicit, exstat pag.1. Quartus, in quo σημεῖον nomen vsurpat, (v.41) exstat pag.2. V.44, forsan rectius τὸ ποικίλως τοῦ πολλοστῶς, s. εἰπεῖν. & seq. v. μετὰ τὰς ἰδέας ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἐλθεῖν: transposita scilicet præpositione. V.47, tollendum videtur hoc commation, τοῦ τε Εὐριπίδου. nam Euripidem tragicum fuisse poetam, non comicum, satis notũ est. aut eius loco reponendum aliud a comici poetæ nomine deflexum possessiuũ. Nota etiam sequenti versu Λύσιον pro Λυσίου seu Λυσιακόν.

P.68, v.10, in scripto codice, quem doctissimus & optimus vir Pompilius Amasæus ad me Bononia misit, libello huic viridi pigmento præfixus erat hic titulus, ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ ΤΩΝ ΓΡΑΦΟΝΤΩΝ: & rubrica seorsum additũ ΒΙΒΛΙΟΝ. Quæ inscriptio etsi ab auctore ipso nõ est profecta, tamen non omni ex parte reiicienda est. Breuior & verior hæc fortasse fuerit: Διονυσίου Ἁλικαρνασέως τῶν παλαιῶν χαρακτῆρες, seu τῶν ἀρχαίων κρίσις: ex 126, 3. In eodẽ libello non ἔτι legitur: sed posterioribus duab. litteris τι atramento exaratis, in vacuo spatio viridi pigmento prescriptum est ε: quasi libellus hic nõ ab ipso Dionysio cõscriptus sit, sed e Dionysii plenioribus commentariis excerptus. nam in ἐκλογαῖς atq; ἐπιτομαῖς abbreuiatores vsurpasse particulã ὅτι, (subaudito φησὶν ὁ συγγραφεύς) satis manifestum est e Ctesiæ, Agatharchidæ & Theophrasti quibusdam Epitomis ab Henr. Stephano editis. Sed sequentia prefationis verba diuersum videntur arguere: vbi scilicet scriptor non in tertia, sed in prima & secũda persona loquitur. nec veri est absimile, Dionysium in hoc vltimo τέχνης capite, quod est περὶ λόγων ἐξετάσεως, cum bonorum scriptorum magna fuerit multitudo, (vt infra in præfatione ad Ammæũ testatur, (81, 39) cursim ac breuiter hic attingere voluisse quæ alioqui copiose ac plene disseri potuissẽt. quod si hoc loco facere voluisset, κεφάλαιον in βιβλίον cõtra decorum ei vertendũ fuisset, 112, 9. nisi forte aliquis hoc velit esse fragmentũ eorum librorum quos de imitatione se scripsisse testatur infra 128, 37. Verum hac de re iudicent doctiores. V.13, scriptus liber habet τῶν ἀρχαίων, vt inf. 81, 31: & 112, 17. V.15, idem habet τὸ γινώσκοντας: minus recte. V.20, εἰκόνων habet etiam scriptus Amaseị liber: sed haud scio an conuenientius sit ἐκγόνων, *prolis*. Mox ẽt malet fortasse aliquis λόγων μιμήσεως, contra scripti & pressi codicis consensum. V.25, in iisdem libris est συνέθηκεν, per ει, contra regulam. V.27, scriptus liber habet πολυμαθίας sine diphthongo: sicut ὀψιμαθία quoq; sup. legitur 62, 30: & ἀμαθία infra 81, 12. Seq. v. rectius fortasse legemus ἐκλογάς. nã εὐλεξίας vereor ne sit insolẽtius.

P.69, v.7, scriptus Amasæi liber habet τῇ μεγαλοπρεπείᾳ: ambigue. V.11, idem h. καὶ σαφηνείας: minus cõuenienter: & mox corrupte, τῇ διαλέκτῳ. Seq. v. inclusum ἦθος abest ab eodem libro. Ibidẽ mox fortasse inuerso verborum ordine legendum, πολιτικὴν αὖ εὕροι ῥητορείαν. V.23, forsan rectius ἥρμοσεν, *aptauit, accommodauit*. Seq etiam v. fortasse γυναῖα malet aliquis pro γυνικά. sed vocabulum hoc sic vsurpatum etiam infra 109, 37. V.30, procul dubio infinitiue legendum μιμεῖσθαι, subaudito impersonali χρή: vt satis manifestum est ex seq. v. V.32, inclusa ista, περὶ τῶν ἰσοκρατικῶν, absunt a scripto libro. V.34, idẽ liber pro πραγματικὸν h. πρακτικόν, vt paulo ante, v.31.

P.70, v.1, opinor posita post τὰς ἠθικὰς hypodiastole, pro τῶν διαλεκτικῶν rectius legi τοῖς διαλεκτικῷ, seu τῷ διαλεκτικῷ. V.2, ἐλεγκτικὸς legitur ẽt in scripto libro. sed mihi non est dubium quin vera lectio sit ἐκλεκτικός: vt colligere licet ex 131, 5; vbi plenius hæc tractãtur. Seq. v. scriptus liber h. καὶ εὔχαρις, καὶ πλείων ἐκείνου. sed verius fortasse, ἥ μείων ἐκείνου, vt inf. 131, 6. V.4, pro πράγματος in scripto libro est spatium vacuũ. V.8, idem liber pro δῆλον h. δοῦλον. sed conuenientius δοῦλον. infra ἐπιφανὲς est pro eodem 131, 18. V.17 & 18, in eodem libro est Θεόπομπος: bis. sed perperam. nam infra quoq; Θεόπομπος nominatur 131, 33, & alibi. V.19, scriptus liber h. μετὰ οἰκονομίας, sine coniunct. δέ. V.23, pro μικρὸν legendum potius πικρόν, vt infra 132, 20. μικρὸν certe minus huc quadrare, indicant ẽt sequentia. V.26, Steph. editio h. δ': Amasæi liber δὲ ὡς, vt nos. sed talis quępiã huius membri lectio requiritur: πονηρὰ δ' ἡ πολλὴ τῶν φωνηέντων συγκρούσεως εὐλάβεια: vt Cic. quoq; infra (79, 3) Theopompũ a quibusdam reprehensum scribit, quod vocaliũ coniunctionem tantopere fugerit. idemque repetit ẽt ipse Dion. infra 132, 24. V.27, scriptus Amasæi liber h. ἐν ταῖς πραγματικαῖς. vera lectio procul dubio hæc est; διήμαρτε δ' ἐν τοῖς πραγματικοῖς, (seu ἐν τῷ πραγματικῷ τύπῳ) καὶ μάλιστα κατὰ τὰς τ. vt satis manifestũ est ex 132, 26. V.30, scriptus Amasæi liber h. Χαρακτὴρ τῶν φιλοσόφων: nõ absurde. Ab eodem absunt inclusa, v.40, & 43: minus recte. Eodẽ v.43, malet forsan aliquis σύντομος pro σαφής: quod ea dicendi virtus in Lysia præ ceteris commendetur infra 83, 15: 85, 43. Seq. v. τῶν ἀττικισμῶν εὔχαρις, vel ratione copiæ dictum est, vel per ellipsin caussalis ἕνεκα. V.46, scriptus liber h. δικάσεσι. sed verum esse vulg. διηγήσεσι, satis declarãt quæ infra tractantur fusius 87, 35: 89, 20. Seq. v. idem liber habet τῶν προσώπων: nimis anguste.

P.71, v.2, cum ὁ Ἰσοκρατικὸς subintelligendum λόγος, vt pag. præced. v.42. V.8, facile assentior Stephano meo, qui pro διῃρημένος legit διηρμένος, vt apud Hermogenem est σεμνὸς καὶ διηρμένος πρὸς ὄγκον. de quo errore supra quoq; a me bis dictum, ad 34, 21: & 39, 12. est tamen & vera scriptura a me annotata, 41, 4. V.12, cum ὁ Δημοσθενικὸς subaudiendum λόγος, vt v.1. V.16, scriptus Amasæi liber h. τοῦ Δημοσθενικοῦ: quod tũ demum ferri poterit, si pro antecedẽti Αἰσχίνης legamus Αἰσχίνειος, subaudito substantiuo λόγος. V.20, Amasæi liber pro κατασκευῇ habet παρασκευῇ. Sequentis versus lacunam, quæ in scripto ẽt libro est, Dauid Hœschelius expleri posse putat vocabulo τάξεως. nã ὑποκρίσεως πανηγυρικὴν hic locum non habere; cum Plutarchus e veteribus tradat, hunc oratorem ἄνευ ὑποκρίσεως δημηγορῆσαι.

Infra sane in Dinarcho 114, 20, Hyperidem ταῖς τε οἰκονομίαις ἀκριβέστερον, καὶ ταῖς κατασκευαῖς γενναιότερον εἶναι τῶν Λυσιακῶν affirmat Dionysius: eidemq; pag. sequ. v.2 inter ceteras virtutes tribuit τῶν πραγμάτων τὸ εὔκαιρον. ac cum Demosthenes omnes ceteros dicendi virtutib. superarit, tamen κατὰ τὸ ἐλλιπὲς τῆς οἰκονομίας, cum a nonnullis ἄγροικον dictum fuisse scribit: 115, 35. vt hac in parte Hyperidem præferre videatur non tantum Lysiæ, sed ipsi ẽt Demostheni. Idem Hœschelius proxime seq. v. mauult ἐμπέφυκε. V.24, post τὰς ἐφόδους desideratur relatiuum αἷς, vel aduerbium ὅτι: vt idem Hœschelius monuit. V.25, Amasæi liber h. κεχαρισμένοι: minus apte. Ibidẽ mox post ἐπειλημμένος videtur deesse ἕκαστος, vt Steph. quoque annotauit. V.27, Amasæi liber h. ὡς ἐπιδεδεῖχθαι. Seq. v. malim αἱρημένοις, vel αἱρουμένοις. Inclusa quæ mox sequũtur, ex Amasæi libro sunt addita. V.29, Hœschelius mauult reciproce καθ' αὑτά. V.31, inclusus art. ἡ, ex Amasæi libro additus est.

P.77, v.25, rectius cum Victorio & Lambino, *germanos se putant esse Thucydidas*; vt alibi, *forma germani oratoris Attici*.

P.79, v.8, quidam legunt, *exstitit & suauitate & grauitate princeps*: Lambinus, *& vbertate & grauitate*: vt paulo post, v.17, *Quis enim vberior in dicendo Platone?* Ferri tamen & vulgata lectio potest, posita scilicet ET pro ETIAM. V.37, Stephani editio habet *armauit*: minus apte.

P.80, v.30, procemium hoc in prima editione omissum, Stephanus in secunda editione adiecit ex Italicis bibliothecis. V.38, rectius (opinor) ἀναιδείᾳ θεατρικῇ, datiuo caussali, id est, διὰ ἀναίδειαν θεατρικήν. V.41, forsan rectius διήγαγεν, eodem scilicet tempore quo in sequent. ἀνηρτήσατο. V.47, pro ἄτομον conuenientius legemus ἄτοπον.

P.81, v.31, pro ἤδη legendum puto ἥδε, *hæc*. V.33, aptius, opinor, ἃ θεωρήματα. Seq. etiam v. cum Hœschelio non absurde legemus οὔπω, *nondum*. V.41, ex hac propositione satis est perspicuũ commentarios hos ad Ammæum nõ esse integros. nam prior quidem illorum pars, de vetustis oratorib. Atticis, Lysia, Isocrate, Isæo, exstat: posterior autem, de recẽtioribus, Demosthene, Æschine, Hyperide (quę infra etiam sub finem huius partis promittitur, 112, 10) interiit. nam ab auctore absolutã fuisse, vix ausit aliquis dubitare, cum in Dinarcho infra nõ obscure id significet, 112, 17: & de Demosthene se scripsisse manifeste declaret infra 119, 6: 120, 37: 137, 21. fragmentum sane tractatus illius superest infra 164, 1. De tertia illorum parte, τῇ περὶ τῶν συγγραφέων seu τῶν ἱστορικῶν, an ab auctore fuerit perscripta, quæri potest; quoniam scilicet eam promittit ἐὰν ἐγχωρῇ, si scribendi concedatur otiũ. Fuisse tamẽ & ipsam ab eo confectam, innuunt quæ in libello ad Pompeium (127, 9) citat ex sua περὶ τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων πραγματείᾳ: quippe in quib. post Demosthenem, Hyperidem & Æschinem, tractauit etiam de ceteris scriptorib. Atticis, vt est Thucydides, (132, 41) Plato, & similes alii. Quæ pars quia interisse videtur, explere vicem eius potest secunda pars epistolæ ad Pompeium, 128, 36: quippe qua de pręcipuis historicis, & quos ad imitationem aptissimos indicet, satis accurate pertractat; de Herodoto scilicet & Thucydide; de Xenophõte & Philisto, ac de Theopompo.

P.82, v.10, ἐγκληθεῖσι pro vulg. ἐκλυθεῖσι reposuerat ẽt Xylander in suo codice, & Wolf. V.22, rectius πρέπον καὶ κυριώτατον, eodem compar. gradu. quod erratum infra quoq; notatũ, 94, 15. V.27, post ἐλάττω ταύτης, desideratur ἀποφαίνομαι, vt pag. sequ. v.7: vel simile quidpiã. V.33, pro τοῖς ὅλοις aptius legemus τοῖς λόγοις. Ibidem mox W. mauult τὴν ἰδιωτικήν: vt in seq. comm. τὴν ποιητικήν. potest tamen ẽt ἰδιώτην retineri, subaudito subst. λόγον, vt infra 164, 24. Seq. etiam v. conuenientius legemus μεταφοραῖς: quia sc. mox subiungit auctor, ταῖς ἄλλαις ποιητικαῖς ἰδέαις. sic certe infra 127, 26, 27. Sequentia vero confer cum iis quæ Cic. supra de Lysia scribit, 75, 22. V.38, rectius συνουσιῶν: & mox Λικύμνιον, vt infra 133, 29. V.41, pro παλαιότερον ἀεὶ legendũ puto παλαίτερον ἔτι: quod loquẽdi genus in Antiq. Rom. obseruatum aliquoties. V.45, pro δ' malim δή, vt infra 84, 17. Steph. in Oratorũ volumine hanc particulã sustulit, velut otiosam. V.46, pro ἐπαγελικῶν legendũ opinor ἐρωτικῶν, vt paulo ante, v.13, & infra 126, 26. Paulo post pro παιδιᾶς quosdam παιδείας legere, annotat Stephanus. quæ lectio parum videtur consentanea.

P.83, v.1, cum εὑρηκὼς subaudiendum substãtiuum verbum ἐστί: vel legendum εὕρηκεν. V.16, quidã cod. habẽt ἢ μάλιστα, ἢ οὐδενὸς ἧττον, vt Steph. ann. V.24, forsan rectius aduerb. οὕτως, *ita*. V.37, opinor veriorem lectionem esse ἐνάργειαν, *euidentiam*: vt supra 62, 16, τὸ γὰρ ἀγοραῖον, οὔτε τὴν δήλωσιν ἀκριβῆ. οὔτε τὴν φαντασίαν ἐναργῆ παρέχεται. Sic 20, 39, Homerũ scribit ἐν τοῖς ῥυθμοῖς οὕτω φιλοτεχνῆσαι, ὥστε μηδὲν ἡμῖν διαφέρειν γιγνόμενα τὰ πράγματα, ἢ λεγόμενα ὁρᾶν. Infra certe 94, 39, Isocrateam elocutionem τὸ σαφὲς καὶ ἐναργὲς τῇ Λυσιακῇ παραπλήσιον ἔχειν tradit: (vbi vide quę ex Wolf. adnotabuntur) & rursum 98, 28, τῆς σαφηνείας καὶ τῆς ἐναργείας ἀμφοτέρους κρατεῖν pronuntiat. Isæo quoq; perinde ac Lysiæ, ab eodẽ tribuitur λέξις σαφής, καὶ ἐναργής, καὶ σύντομος, 104, 23: itidẽq; Herod. & Thucydidi 130, 24. Wolfium quoq; ἐνάργειαν legisse monuit Hœschelius. V.41, Ald. & St. in Oratorum volumine coniuncte h. εἰπαθεῖν. sed id quoq; corruptum ac deprauatum est. nec satis conueniens lectio esse videtur αἰτῆσαι εἰσαθρεῖν. V.45, pro οὐδὲ rectius legerimus οὐδέν.

P.84, v.18, forsan rectius ἡρμοσμένον: vel ἥρμοσται. V.24, W. λυπηθέντος ὧν καὶ τὸ πρ. V.31, suspectum est κοινοτάτην: nec an verum sit δεινοτάτην asseuerare ausim. Mox etiam legendum potius καὶ μόνην καὶ μάλιστα: vel τὴν μόνην καὶ μάλιστα. V.34, existimabit fortasse aliquis pro ἥτις reponendum ἡδύτης. sed verior esse videtur hæc lectio, ἥδε ἡ ἀρετή, ἡ πᾶσιν ἐπανθοῦσα. V.36, rectius copulatiue in quibusdam cod. ἰδιώτῃ τε καὶ τεχνίτῃ. V.37, vulgati libri h. λόγον. sed verũ esse λόγῳ, satis declarant sequentia. atque sic legit etiam W. V.42, pro μέτριον rectius (opinor) legerimus μέτρον, *mensura, modus*. Sequenti etiam versu malim cum articulo, οἱ μουσικοί. V.44, opinabar legendũ esse διαστήμασι. sed facile assentior Petro Victorio, qui Var. lect. lib. 13, cap.6, locum hunc citans, vnius litteræ mutatione legit διηχήμασι, *dissonantiis*. V.46, pro ὑπ' αὐτοῦ putabam leg. ἐπ' αὐτοῦ, *in eo*. Victor. loco iam citato l. ἡ παρ' αὐτοῦ. Qua vero significatione ἄλογον αἴσθησιν idem Victorius accipiat, supra exposui ad 13, 40.

P.85, v.1, Aldus & Steph. in Oratorum volumine habent χαρακτηρικωτάτην: itidemq; v.39. nostrũ χαρακτηριστικωτάτην sup. quoq; legitur 25, 43, & inf. aliquoties. Eadẽ diuersitas infra iterũ notata 132, 6: & 133, 30. atq; ita ẽt 71, 25, auctor dicit, τῶν ῥητόρων ὅσοι κεχαρακτηρισμένοι. V.15, ἐκείνης ferri potest, vt pag. seq. v.23. siquis tamen malit ἐκείνου, s. τοῦ Λυσίου, per me licet. V.

19, Stephanus in Oratorũ volumine legit ἐπιφαίνῃν: quidam cod. ὑπεμφαίνῃν. paulo infra, v.37, legitur ἐμφαίνῃν. noſtrum ἐπιφαίνῃν repetitur ſeq. pag. v.2. Seq.v. pro μὴ rectius legemus μοι, *mihi*: quod Steph. quoq; annotauit. V.32, malet fortaſſe quiſpiam, ὅπου μὴ οὐ εἰσιν οἱ λόγοι ῥήτορος: id eſt τίνος, *cuius*. ſed retineri etiam vulgata lectio poteſt. V.40, ἐπιγινομένων legitur etiam in Aldina editione. Stephanus mauult ἐπιγενομένων, tempore aoriſto. V.45, pro ἄπνου ſupra eſt ἄψυχον 83,46.

P.86, v.4, pro δυνατή non abſurde repoſueris δυνατή: ita ſcilicet vt præcedit πιθανή, & ſequitur ἱκανή, v.6. V.11, ἐπὶ accipiendum pro *coram*: vt infra 111,2. alioqui exiſtimarit aliquis legendũ ἔτι. V.14, forſan rectius προσκατηγορηθείη, ſeu προσκατηγορηθῇ, *tribuatur*. V.17, οἷόν τ᾽ ὥς, infra quoque ſic vſurpatum 125,7: & apud Ariſtot. Rhetor. 113,3. V.18, procul dubio cũ Aldo & St. leg. ἀναυμάχητον: vt ſignificetur clades nec terreſtri nec nauali prœlio accepta, ſicut infra 173,6. V.21, Wolf. ante τοῦ ἀνδρὸς diſtinguit, non poſt. V.36, pro τι poſſis etiam legere γε, *ſaltem*. Seq.v. quidam cod. aduerbialiter habent ἧττον, *minus*. Quod vero promittit v.44, fortaſſe in ſecunda huius tractatus parte aut in lib. de imitatione præſtitit: ſed meminit ẽt infra in Dinarcho 114,20.

P.87, v.2, pro τι non male legeris δέ. V.13, forſan rectius cum articulo αἱ τέχναι, vt mox τὰ πράγματα. Seq.v. Aldus & Stephanus in Oratorum volumine, pro αὐτοῖς habent αὐτό. V.26, Plutarchus quoq; hunc numerum memorat, & quidem ex hoc ipſo Dionyſio noſtro. quare verba eius hic adſcribam. φέρονται δ᾽ αὐτοῦ (inquit) λόγοι τριακόσιοι εἴκοσι πέντε. τούτων γνησίους φασὶν οἱ περὶ Διονύσιον καὶ Καικίλιον εἶναι διακοσίους πεντήκοντα· ἐν οἷς δὶς μόνον ἡττῆσθαι λέγεται. V.46, forſan rectius diſtinctione poſt αὐτοῦ poſita, mox plurali numero & datiuo caſu legemus ποιουμένοις. Sequenti etiam verſu rectius fortaſſis ἐν ᾧ, vt v.35. Ibidẽ mox τὸ ἄνδρα videtur expungendum.

P.88, v.4, legendum videtur ἄριστος δικαστής, vt ſeq. v. ἀκριβέστατος κριτής. V.24, forſan ψυχαῖς οὐκ ἀπαιδεύτοις, *ingeniis non indoctis*: vt ſupra 25,10. V.27, Aldinum & noſtrum exemplar habent Γλαυσίππου. ego cum Stephano malui Γλαυκίππου. Sic v.32, pro vulg. καὶ αὐτοῦ cum eodem malui κατ᾽ αὐτοῦ. V.36, exemplar noſtrum habet ἀναδικούσης: Aldinum diuiſe, ἐν ἀδικούσης. ego Stephanum ſequi malui. V.41, τοὺς φίλους retinere nihil vetat. poteſt tamen & dandi caſu legi τοῖς φίλοις.

P.89, v.15, καὶ ante εὐθὺς otioſa eſt. V.19, forſan rectius ἀπ᾽ ἐκείνων. V.32, pro vulg. στρατευσάμενος malui cum Stephano στρατευσόμενος, fut. tempore. V.35, Ald. & Steph. aduerbialiter habent τὸ μὲν πρῶτον, *primum quidem*. Seq.v. & ὑπολιπόντων retineri poteſt, & ἐπιλιπόντων ſubſtitui. V.38, αὐτῆς habet etiam Ald. & Stephanus. ſed rectius fortaſſe αὐτῷ, dandi caſu. Seq.v. καταλίποι cum Stephano malui pro vulgato καταλείποι. nam præteriti temporis hic ſignificatio eſt.

P.90, v.2, ſiquis præſenti tempore malit ἀναδικάζῃ, per me licet. V.21, exemplar habet ἀνυποδύτοις. noſtram ſcripturam confirmant ὑποδήματα v.47. V.38, malet forſan aliquis τάς τ. fit autem impenſarum iſtarum computatio pag. ſeq. v.38. V.47, forſan εἰς γναφεῖαν ἱματίων.

P.91, v.5, ἐφ᾽ ὧν habet etiam Ald. & Stephanus. ſed rectius forſan ἐφ᾽ ᾧ: eodem ſcilicet numero quo præcedit καὶ περὶ τούτου. V.19, Ald. & Steph. habent δυοῖν: itidemque v.31. V.32, pro vulg. ὥς γε malui cum Stephano ὥστε. Pro ὑπὲρ ὅλον autem legendum puto ὑπὲρ ὅλων, *pro toto illo negotio*; ſeu, *in totam iſtam negotiationem*; *in vniuerſum*. V.34, περὶ retinere nil vetat. ſiquis tamen παρὰ malit, fruatur ſuo iudicio. V.43, ἐπιδεικτικοὶ λόγοι ſunt demonſtratiui generis orationes, vt panegyricæ. ſic ſupra 87,1.

P.92, v.14, χρηστῶν referendum videtur ad nom. ſingul. χρήστης, *vſurarius*: quo vſus eſt etiam pag. præced. v.43. V.34, pro ἀπορῶν legendum vel ἀπορῶ, vel ἀπορῶν: quod Stephanus quoque in ſuæ editionis margine adnotauit. V.47, quidam cod. νομίζομεν, præſ. tempore: vt adnotauit idem Steph.

P.93, v.4, pro coniunctione ἢ quidam cod. habent articulum οἱ, vt Stephanus adnot. V.6, quid. cod. οὔτε ἡλικίᾳ, οὔτε γνώμῃ. V.9, q.c. οὐχ ὅπως ἵνα Ἀθηναῖον ὦνα. V.16, in exemplari eſt αὐτοῖς: perperam. V.20, q.c. ἅπερ κτ. plurali numero. V.21, forſan rectius ποιήσαιμεν, optatiuo verbi modo, vt ſequ. v. Ibidem q.c. habent, ἃ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσι: & ſeq. v. τούτοις, accuſat. caſu. Poſſes etiam legere, ποιήσαιμεν Λακεδαιμονίοις ἃ κελεύουσιν: vel, ποιήσαιμεν Λακεδαιμονίοις τὰ κελευόμενα, vt infra 97,45. V.23, ὑμῶν habet etiam Aldus. Stephanus maluit ἡμῶν, in prima perſ. V.24, quid. cod. μὴ πείθω, *non perſuadeo*. V.28, forſan rectius καταδουλώσασθαι, vt ſeq. v. ἀποστερῆσαι. Eodem v.29 fortaſſe rectius cum articulo, τῶν ὑπαρχόντων. Seq.v. quidam cod. hab. τοσούτῳ μᾶλλον ἐπιθυμ. vt Steph. adn. V.37, nota hic ἔσεσθαι vſurpatum pro ἐλεύσεσθαι.

P.94, v.1, in hunc Dionyſii tractatũ multa & prolixe adnotauit Hier. Wolfius in ſua Iſocratis editione Græcolatina: quæ deinceps ſuo quæq; ordine ac loco ſubiungere viſum eſt: ne vel preſtãtis illius viri labores contempſiſſe, vel lectorum commoda neglexiſſe videremur. Quia vero etiam de meo pauca nõnnuſquam additurus ſum, vt inter Wolfianas & meas annotationes diſcrimen teneatur, Wolfianis in fine apponã principem nominis litterã W, meis nullum ſignum adiiciam. Vt igitur ad rem veniã, v.2, pro ἐπὶ τῆς ὀγδοηκοστῆς καὶ ἕκτης, Plutarchus in Iſocratis vita habet κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν ἕκτην. W. V.7, pro τὸν βίον ἀπὸ ταύτης ἔχοντος τῆς ἐργασίας, Plutarchus habet, εὐπορήσαντος ἀπὸ τούτων: quod eſt plus quam τὸν βίον ἔχοντος. niſi βίος, id eſt victus, κατ᾽ ἐπίτασιν ἀντὶ τοῦ πλούτου, i. pro diuitiis accipiatur. W. V.10, Prodicus, Gorgias, Tiſias, neq; σοφοί, i. ſapiẽtes, (a profeſſione quidem) quod nomẽ, vt arrogans, repudiatum erat; neq; philoſophi, neq; oratores; ſed ſophiſtæ dicebantur. etſi. n. in Græcia maximum eorum nomen fuit, propter ſapientię opinionẽ; profeſſioni tamen σοφιστῶν, non σοφῶν titulus tribuebatur. Philoſophia igitur in genere pro liberali doctrina culturaq; ingenii accipiẽda eſt: quamq̃ illi omnium rerum ſciẽtiam profeſſi, doctrinarum genera, vt Dialecticã, Rhetoricam, Philoſophiam, confuderunt. hoc. n. ſignificat vocabulũ πεφυρμένην, (v.22) Gorgiam permiſcuiſſe omnes ſcientias. W. V.15, exẽplar noſtrũ habet πρῶτα καὶ κυριώτερα, diuerſo cõparationis gradu: vt ſupra quoque in Lyſia, 82,22. ego hic Wolfium & rationem ipſam ſequi malui. Porro etſi Inuentio (vt idem Wolf. hic adnotat) & Diſpoſitio & Elocutio, ipſius eloquentiæ præcipuæ partes ſunt, per ſe conſideratæ: tamen illa ſine Memoria & Pronũtiatione obmuteſcit, nec in publicum prodire audet. Referanturq; hæc verba ad auditores καὶ πρὸς τὸν ὀργανικὸν λόγον: vt Plutarchus in Catone Vticenſi ait; ἤσκει καὶ τὸν ὀργανικὸν λόγον, ἀξιῶν ὥσπερ ἐν πό-

ἐν πόλει μεγάλῃ, τῇ πολιτικῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ μάχιμόν τι εἶναι παρατρεφόμενον. Hæc W. V.20, Ἑλληνικῶν nomine intelligenda ea ſunt quæ ad ſalutem, concordiam, dignitatem totius Græciæ pertinent. cuius generis ſunt Plataicus, Areopagiticus, Panegyricus, Symmachicus ſiue εἰρηνικός. nam Athenienſium reſpub. totam fere Græciam cõplectebatur. βασιλικῶν vero appellatione intelligo orationes ſcriptas Archidamo, Nicocli, Dionyſio, Philippo, & fortaſſis aliis. Poſſunt tamen ẽt intelligi res Perſarum; quorum rex Artaxerxes Mnemon, Cyri minoris frater, κατ᾽ ἐξοχὴν ὁ μέγας βασιλεὺς dicebatur, & ipſe βασιλεὺς βασιλέων ſe appellabat. W. V.23, in τῷ περὶ Γοργίαν, pro τοῦ Γοργίου, elegans eſt periphraſis proprii nominis; qua interdũ ẽt comites, amici, diſcipuli, collegæ intelliguntur. οὐ συγκεχυμένα τῷ λέγει, ἀλλ᾽ αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας. i. ὑπὸ τοῦ Γοργίου, vel ẽt ὑπὸ τῶν ὁμοτέχνων καὶ ζηλωτῶν, a Gorgia, vel eiuſdem cum Gorgia & Protagora profeſſionis hominibus, & ſectatoribus eorum. Hãc aũt diſtractionem eloquentiæ & ſapientiæ reprehendit Cic. in lib. de Oratore, & coniunctionẽ Gorgianã καὶ πανεπιστημοσύνην φιλοσοφικὴν requirit. W. Ibidẽ ἐχώρησεν, *Abiit, Se contulit, Amplexus eſt*: a verbo χωρέω. apud Plutarch. vero, χωρίσας πρῶτος: i. *ſeparauit ſeu diſtinxit primus*, a verbo χωρίζω. Magna eſt aũt ad diſcendum cõmoditas, ſingula ſeorſim tradi; tametſi artes, quæ natura inter ſe cohæreant, & vno veluti orbe, quemadmodum ẽt virtutes, contineantur, τῆς ἐν κύκλῳ παιδείας nomen obtinuerint. Magis ẽt vitæ mortalium expedit, vt tardiora & anguſtiora ingenia vnum aliquod doctrinæ genus probe teneãt, q̃ vt & inani labore ſeſe excrucient, & alios vana profeſſione τῆς πανεπιστημοσύνης decipiant. W. V.25, veriſſima ſunt hæc Iſocratis præconia, modo ne pigeat accurate & crebro relegẽdo, hoc ipſum experiri. nã ſcripta eius, & prudentiam augẽt, & linguã inſtruunt: nec prudentes tantum & diſertos, ſed ẽt bonos viros efficiũt; ſi in bonum ingeniũ inciderint. W. Pro βελτίους vero ſiquis malit βελτίστους, nõ multum fortaſſe a ſcopo aberrarit. Seq.v. idem W. pro παραγίνεται mauult περιγίνεται. Sequens periodus, prolixa eſt; cuius antecedẽs, participio περιποιησάμενος finitur: verbũ ἐτελεύτα, periodi apodoſin orditur. W. V.28, ἐν τοῖς δικανικοῖς, vt Hyperides, Demoſthenes: ἐν τῷ πολιτεύεσθαι, vt Timotheus. W. V.29, τὰς κοινὰς τῶν Ἑλλ. τε καὶ βαρβ. πρ. i. res a Græcis cõtra barbaros, & a barbaris cõtra Græcos geſtas, vt Ephorus & Theopompus. W. V.30, κατὰ τὰς ἀποικίας τῶν λόγων: quia, vt Athen. redundãte in ſua vrbe ciuium multitudine, colonias (vt in Panegyrico & Panathenaico indicatur) in varia loca deduxerunt; eodẽ modo Iſocrates ſuam eloquentiã in multas Græciæ vrbes, recte inſtitutis a ſe diſcipulis, tamq̃ colonis miſſis, propagauit. Sicut aũt ſeq. v. Dionyſius dicit, τῶν ἀπὸ φιλοσοφίας χρηματιζομένων, ita in Buſiride Iſocrates, ἐκ τῆς φιλοσοφίας χρηματίζεσθαι ζητοῦσι. Plutarch. ἀργύριον ὅσον οὐδεὶς σοφιστῶν εὐπόρησεν. eſt. n. χρηματίζεσθαι pecunias colligere, opes acquirere: vnde χρηματιστική, rei quærendæ ſcientia, ſeu pecuniæ faciendæ ratio. & apud Ariſt. ὁ χρηματιστὴς βίαιός τίς ἐστι. W. V.32, in δυοῖν δέοντα cenſet idem W. eſſe ἀνακόλουθον & ſingularẽ locutionem, pro δυοῖν δεόντοιν, *duob. deficientibus*. Sed vtrumque loquendi genus ſuam habet ſtructurę rationẽ. nam in hac phraſi, cõſtructionis ordo eſt, ἔτη ἑκατὸν, δέοντα δυοῖν, i. ἐλλείποντα δυοῖν, ratione indigentiæ: (vt inf. quoq; 142,35) cum vero Demoſth. dicit, πεντήκοντα μιᾶς δεούσης ἔλαβε τριήρεις, abſolute ſunt poſiti genitiui illi, μιᾶς δεούσης. Ad prius loquẽdi genus accedit apud Cic. *Duodeuiginti* & *Duodequadraginta*; apud Varr. *Duodetriginta*; apud Plin. *Duodequinquaginta, Duodeoctoginta, Duodenonaginta*. Immo ẽt *Duodetricies* dixit idem Cic. *Duodequadrageni pedes* Plin. *Duodequadrageſimus annus* Liuius, *Duodequinquageſimus annus* Cic. & vt Thucyd. ait δέοντος ἑνὸς τεσσαρακοστῷ ἔτει, ita Cic. *anno vndeuiceſimo poſt eius mortem*: & Liu. *Vndetrigeſimo die poſt fratris mortẽ*. V.33, γνώμῃ χρησάμενος, *conſilio, ſententia, ſeu decreto vſus*: i. cum decreuiſſet; ita. n. decreuerat. Ibidẽ, ἅμα τοῖς ἀγαθοῖς τῆς πόλεως, ſc. καταλυομένοις ἢ ἀπολλυμένοις, *vnà cum pereuntib. reipubl. fortunis*. & συγκαταλῦσαι τὸν βίον ἅμα τοῖς ἀγαθοῖς τῆς πόλεως, eſt *Vnà cum republ. concidere*. vt Cic. *Cũ ſuperſtitem te eſſe reipublicæ, ne ſi liceat quidem, velis*. Plutarch. idem dicit his verbis, ἐξαγαγὼν ἑαυτὸν τοῦ βίου διὰ τῆς σιτίων ἀποχῆς. ſentẽtia eſt, eum ſibi vltro necẽ inedia conſciuiſſe. quod idẽ ẽt Pomponius Atticus fecit. & eſt ἀποκαρτερεῖν vitam inedia aut laqueo finire. W. V.34, πῶς χρήσεται τῇ τύχῃ, *quomodo vtetur fortuna*, ſeu ſucceſſibus: i. moderatẽne vſurus eſſet victoria, an vero ſuperbe, crudeliter & tyrannice graſſaturus. Quanta aũt fuerit poſt eã Philippi victoriã populi Athen. trepidatio, perquam elegãti hypotypoſi deſcribit Lycurgus in oratione κατὰ Λεωκράτους. W. V.35, quidam poſt κεφαλαιωδῶς diſtinguunt: ego cũ W. aduerbium hoc ad ſequentia referre malui, hoc ſenſu; *quæ igitur ſcripta de eo comperimus, ſummatim hæc ſunt*. Porro declaratio harũ dicendi virtutũ & vitiorũ, (inquit idem W.) petatur ex Hermogene & aliis Græcis & Latinis, qui de arte dicendi ſcripſerũt. V.36, vt hic dicit καθαρὰ οὐχ ἧττον τῆς Λυσίου, ita ſup. in Lyſia, 82,23, κατὰ τὸ καθαρεύειν τὴν διάλεκτον, οὐδεὶς τῶν μεταγενεστέρων Λυσίαν ὑπερεβάλετο, ἀλλ᾽ οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δύναμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης. καθαρώτατος δὴ τῶν ἄλλων, μετά γε Λυσίαν, ἐν τοῖς ὀνόμασιν εἶναί ἔμοιγε δοκεῖ γενέσθαι ὁ ἀνήρ. Cũ vero ibidem ſubiungit, οὐδὲν εἰκῇ τεθεῖσα ὄνομα, delectus verborum intelligatur; quæ nobis nõ ex vernaculo ſermone confingenda, & temere coniungẽda ſunt; ſed e probatis auctorib. petenda, ſine quib. & loqui & ſcribere erubeſcendũ. niſi forte aut rei nouitas, aut Latini ſermonis egeſtas, aut ipſum profeſſionis & argumenti genus, (a cuius vſu receptis loquendi modis in grauib. negotiis recedere, non eloquẽtiæ ſed ſtultitiæ fuerit) aliud coegerit. Si. n. eloquentiæ finis eſt, rerum explicatio, & perſuaſio auditorum: quid profuerit afferre verba ſane elegantiſſima, & fortaſſis ad rem accommodata, non ea tamen, quæ ab iis quorum intereſt, intelligantur & probentur? Iſta igitur Ciceronianæ imitationis admiratio, propria eorum eſt qui ſua ſcripta ad memoriam eruditę poſteritatis pertinere volunt: qui & pauci ſunt & eſſe multos non eſt neceſſe. reliqui, aut lingua ſibi vernacula & ſcribant & loquantur, (quod plerique faciunt) aut pro ſuę quiſq; profeſſionis genere, iis verbis & loquendi modis vtantur, qui & receptiſſimi ſunt, & facillime ab omnib. intelliguntur. quæ ideo annoto, quod nimium quoſdam in hoc genere curioſos & ſeueros exactores eſſe video, & diuerſiſſimis pedibus eundem inducere calceum. W. V.37, ἀκριβοῦσα, id eſt ἀκριβῶς διαφυλάττουσα. Ibidem ἡ κοινὴ διάλεκτος oppoſita τῇ γλωττηματικῶν καὶ ξένων ὀνομάτων χρήσει. W. Seq.v. ἀπηρχαιωμένα ſunt *Antiquata & obſoleta*. σημειώδη vulgata lexica exponunt *Quæ notant aliquid*: σημεῖον, *Signũ, Punctum, Nota, Coniectura*. ego igitur verti *Obſcura*; quib. intelligendis Tireſia cõiectore ſit opus. Quod ſi nõ placet, accipe ἀντὶ τῶν γλωσσηματικῶν καὶ ἀσαφισμένων, i. pro iis q̃ nõ omnib. nota ſunt, & quæ

critici obeliscis confoderunt. Ibidem πέφευγε pro φεύγει, *Fugit*, Non admittit, Auersatur. Hermogenes; τὴν τῶν προοιμίων ἑρμηνείαν δεῖ τῇ μὲν ἐκλογῇ ἀπεριεργοτέραν εἶναι, καὶ ἥκιστα σημειώδη, αὖ ὡς ἐκφεύγῃ τοῖς ἐκφανέσι τόποις. Aliquanto post videtur τοῖς ἀπηρχαιωμένοις καὶ σημειώδεσιν opponere, τὰ κύρια καὶ συνήθη καὶ κοινὰ ὀνόματα: & addit, ἡ δὲ Ἰσοκράτους λέξις, προσλαβοῦσά τι τῆς τροπικῆς κατασκευῆς, μέχρι τοῦ μὴ λυπῆσαι προῆλθεν. vt & Hermogenes & Dionysius τὸ σημειῶδες καὶ τὸ τοῦ φορτικοῦ accipere videantur. Sed nihil affirmo, ἐπέχων καὶ διασκεπτόμενος, μᾶλλον δ' ἀγνοεῖν τἀληθὲς ὁμολογῶν. ἀπειροκαλία ibidem verbum affectationi valde conueniens. nam qui elegantiæ sine iudicio student, inepti & ridiculi fiunt ex imperitia, ignorantes quid deceat aptumque sit. Hæc Wolf. In sequentibus etsi excusari & tolerari vulgatam lectionem posse censet idem Wolfius, tamen veretur ne inuersus sit ordo, & ea quæ his signis inclusa sunt, ponenda sint post quartum ab hinc colon; hoc modo: καὶ κέκραται συμμέτρως· τό τε σαφὲς ἐκείνῃ παραπλήσιον ἔχει, καὶ τὸ ἐναργές· ἠθική τέ ἐστι καὶ πιθανή· κατὰ δὲ τὴν τροπικὴν φράσιν ὀλίγον τι διαλλάττει τῆς Λυσίου· καὶ στρογγύλη δὲ οὐκ ἔστιν ὥσπερ ἐκείνη. id est, *& mediocriter temperata est, & perspicuitatem habet, ac euidentiam eandem; morataque est & probabilis. quod vero ad tropos attinet, nonnihil a Lysiæ dictione distat. neque vero ita rotunda est etiam, vt illa.* Idem ibidem ad τὴν τροπικὴν φράσιν adnotat hoc Ciceronis in Partitionibus; *Unum genus est eloquendi sua sponte fusum, alterum versum atque mutatum.* V.39, τὸ σαφὲς perspicuitatem significat, τὸ ἐναργὲς euidentiam καὶ ὑποτύπωσιν, quãdo res cum illustri specie quasi in oculos incurrit, vt non tam narrari quam geri videatur. Fuit τὸ τῆς ἐναργείας ὄνομα Epicureis valde tritum, qui contendebant, iudicium omnium rerum esse penes τὰ φαινόμενα ταῖς αἰσθήσεσι. W. V.40, ἠθική τε ἐστι. ἤθη dicuntur affectus leniores & suauiores: contra, πάθη, vehemẽtiores. Cicero, *O poema tenerum & moratum, atque molle*: ἠθικὸν ποίημα. W. Ibidem si retineatur vulgatus membrorũ ordo, tollenda videtur καὶ ante στρογγύλη: hoc modo, ἠθική τε ἐστὶ καὶ πιθανή· στρογγύλη δὲ οὐκ ἔστιν. Ibidem W. ad στρογγύλη hæc adnotat: Rotundus dicitur globus: rotunda vero dici videtur oratio, in qua extrema cum mediis & primis ita cohærent, vt omnia plana, ęquabilia, & optime inter sese connexa sint, nec desit nec redundet quidquam. V.41, συγκεκροτημένη, quasi in procinctu stans, & ad pugnam instructa. a κρότος fit συγκροτέω, ita coniungo & quasi coagmento & compingo, vt elegantia & pulchritudo quasi plausum excitet. vel συγκεκροτημένος λόγος est oratio densa & velut hamis inter se conserta, vt de Demosthene Quintilianus scribit; apud quem συγκεκροτημένοι τὰ πολέμια dicuntur viri in re militari consummatissimi. W. Ibidem animaduertendum Dionysii consilium, cum ait πρὸς ἀγῶνας δικανικοὺς εὔθετος. cum enim oratorem instruat qui in foro, in curia, in concione, grauissimas caussas agat: monet ea vitanda esse in Isocrate, nec temere imitanda, quę ad ostentationem & oblectationem magis faciũt, quam ad serias caussas agendas. Sic & suus honos Isocrati constabit, qui in suo genere decorum obseruauit, (auditoriis enim, vt Fabius ait, non iudiciis se compararat) & lectoris imitationi consuletur, ne in diuerso argumento a decoro aberret, εἰς κακοζηλίαν ἐξοκείλας. W. V.42, κατασκελεῖν Hesychius exponit κατασκελετεύειν, τὰς σάρκας καταφαγεῖν, attenuare vsque ad ossa, carnem arrodere & deuorare. quod equidem haud scio an huc pertineat. Nam Isocratis oratio nõ vix ossibus hæret, vt oues Ægonis apud Virgilium: sed, vt illa Chæreæ Terentiani Pamphila, succi plena est. σκέλος Hesychius πόδα interpretatur, & ait τάττεσθαι ἐπὶ τοῦ φορτικοῦ; id est de homine vel negotio tumido & molesto vsurpari. Quid igitur si κατασκελὴς λέξις claudicãs potius, & alterum quasi pedem tamquam onus quoddam trahens intelligatur, quam macra vel tenuis? Diuinare hic necesse est. nam omnia lexica, & vetera & recentia, quæ quidem nancisci mihi licuit, me destituunt in multis vocibus & loquendi formis. nihil Hesychius hic, nihil Suidas, nihil Pollux, nihil Etymologicon, quantumuis magnum; nihil etiam Varinus, Budæus, Camerarius. tu si quid habes, candide imperti. W. V.43, obseruetur hic verbi πάσχειν significatio, quæ τῶν μέσων est. quidquid enim seu boni seu mali accidit, quocumque modo homo vel animo vel corpore afficiatur, πάσχειν dicitur. W. V.44, verbum ποιεῖν sæpe ad inuentionem & elocutionem poeticam refertur; a qua compositione numerosa oratio, quæ est quasi poema quoddam, laxioribus numeris astrictum, vt Cicero vocat, non multum abhorret. potest tamen πεποιημένη intelligi simpliciter; Isocraticam compositionem de industria comparatam esse ad ostentationem & magnificentiam. W. V.45, ἐκ παντὸς διώκειν legitur etiam seq pag. v.15: & infra 99,17: pro quo alibi ἐκ παντὸς τρόπου. V.46, παράλληλα lexicographi exponunt ὅμοια, ἀκόλουθα, ἐγγὺς ἀλλήλων, id est ęqualia, consequentia, inter se vicina. itaque φωνηέντων παράλληλοι θέσεις sunt vocalium consequentes sese positiones. quæ etiam συγκρούσεις φωνηέντων dicuntur, concursus & hiatus vocalium, cum vocalis vocalẽ, nulla interposita consonante, sequitur. Quæ cum aperto & hianti ore pronuntientur, insuauem, repetitæ crebrius, faciũt elocutionem. Cicero; *habet ille tamquam hiatus concursu vocalium, molle quiddam.* W.

P.95, v.1, περίοδον & κύκλον pro eodem accipio. Hermogenes lib 4 εὑρέσεων, cap.8, κύκλον inter figuras numerans, tale exemplum affert: *Tibi quidem fuit fur pater; siquidem fuit similis tibi.* Cum vero in circulo æqualia omnia sint & plana, transfertur hæc vox etiam ad æqualem & singulari industria connexam orationem. W. Ibidem ῥυθμοειδὲς est (inquit idem W.) quod habet speciem rythmi: cuius generis exempla sunt infinita in Isocrate, quę conficiuntur διὰ τῶν παρομοιώσεων καὶ παρισώσεων. Dicuntur autem ῥυθμοὶ numeri oratorii, itemque ὁμοιοτέλευτα, quibus vulgarium linguarũ poemata magna ex parte constant. cuiusmodi sunt etiam iambi isti Christiani, Θεοῦ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει φθόνος· Καὶ μὴ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει πόνος. V.2, obseruetur pleonasmus, μᾶλλον οἰκειότερος, pro μᾶλλον οἰκεῖος. W. Ibidem vulgata scriptura χρήσεως, nimium derogat Isocrati, tamquam ad nullam rem vtili: etsi hoc a Catonis sententia non abhorret; ὃς τὴν Ἰσοκράτους διατριβὴν ἐπισκώπτων, γηρᾶν φησι παρ' αὐτῷ τοὺς μαθητάς, ὡς ἐν ᾅδου χρησομένους ταῖς τέχναις, καὶ δίκας ἐροῦντας. Sed non obscurum est, ῥήσεως esse legendum: vt intelligatur, lectioni & recitationi magis conuenire scripta Isocratis, quam pronuntiationi & contentioni oratoriæ. W. V.3, ἐκ χειρὸς βοηθεῖν τοῖς πράγμασιν, est μετὰ πάσης ἐπιμελείας, hoc est summo studio, rebus succurrere, confestim, nulla mora interposita. vtrum vero ἐκ χειρὸς θεωρεῖν significet attentissime contemplari, an obiter spectare, celeriterque percurrere, vel e libro legere, vel recitantem alium audire, equidem dubito. inclinat tamen animus, vt credere libeat, τὴν ἐκ χειρὸς θεωρίαν idem esse quod ἀνάγνωσιν,

ἀνάγνωσιν, id est lectionem seu recitationem in auditoriis, vel etiam priuatã. Alcidamus in oratione κατὰ σοφιστῶν, hoc idem videtur dicere λόγον ἐκ βιβλίου θεωρούμενον. & Hieronymus philosophus infra (99,14) dicit Isocratem εἰς ἀναγνώστου παιδὸς φωνὴν καταδῦναι. Siquis autem τὴν ἐκ χειρὸς θεωρίαν interpretari mauult τὴν ταχεῖάν τε καὶ ἄσπουδον, ἢ τὴν πρόθυμον καὶ ἑκουσίαν, τῶν ἀκροατῶν ἐθελοντὶ τῶν συνελθόντων, haud impedio. W. V.4, quod hic dicit Isocratis orationes οὐχ ὑπομένειν τοὺς ἐν ἐκκλησίαις καὶ δικαστηρίοις ἀγῶνας, id ei contumeliosum nõ est. nec enim ipse dũtaxat in oratione περὶ ἀντιδόσεως prẹclare se defendit, sed a Quintiliano & Cicerone etiã excusatur. Dionysius caussidicos monet ne temere quiduis ab Isocrate in conciones & iudicia transferant. W. V.5, πολὺ τὸ παθητικόν: quia sæpe auditor ad irã, odium, inuidiã, indignationẽ, & alios acriores affectus incitatur. W. τοῦτο δὲ ἥκιστα δέχεται περιόδους: quoniã vehemẽtes affectus breuitatẽ postulant, & frequentationẽ breuium siue commatum siue mẽbrorum: periodus contra, prolixior est, & æquabiliter fusa. W. Ibidem vulg. libri pro παρομοιώσεις h. δὲ ὁμοιώσεις. ego W. sequi malui; quia supra quoque in Lysia similiter παρισώσεις & παρομοιώσεις copulãtur a Dionysio, 96,9: & infra in hoc ipso Isocrate, 99,18: & 103,38. V.6, ὁ τῶν τοιούτων σχημάτων κόσμος πολύς ἐστι παρ' αὐτῷ: nimium esse dicit Isocratẽ in exornando. W. V.7, distinguendum videtur post κατασκευήν: vt sensus sit, Isocrates, vel Isocraticarũ figurarum ornatus, reliquã structuram orationis impedit, molestiorem efficit. nec. n. coniunxerim ego verba sic; λυπεῖ πολλάκις, sc. τοὺς ἀκούοντας, προσιστάμενος ταῖς ἀκοαῖς τὴν ἄλλην κατασκευήν. Sententia certe est, eum esse nimiũ in exornando, eaque re parere fastidiũ: sicut & mellis copia in fel cõuerti dicitur. Porro προσιστάμενος ταῖς ἀκοαῖς ad verbũ sonat, *Assistens auribus*. eandemque hanc formulã paulo post repetit, (99,20) τῷ μὴ ἐν καιρῷ γίνεσθαι, μηδ' ἐν ὥρᾳ, προσίστασθαί φημι ταῖς ἀκοαῖς. Sic Demosth. in Epitaph. ἄνευ δὲ ταύτης, κἂν ὑπερβάλῃ τῷ λέγειν καλῶς, προσίσταται τοῖς ἀκούουσι. i. *citra vero hanc* (beneuolentiam) *quantumuis excellẽs eloquentia, offendit auditores.* Budæus exponit ἐναντιοῦσθαι καὶ ἐμποδίζειν καὶ προσκρούειν, aduersari, obsistere, obstrepere, obsidere aures & offendere, fastidiis auriũ adhærescere, vt Cic. loquitur. Idẽ κατασκευήν interpretatur orationis structuram atque opificiũ, & artificem cõpositionẽ. Hoc igitur vult Dionysius, Isocratẽ nimia frequẽtatione similium figurarũ impedire attentionẽ auditorum, aurib. fastidiũ ingerere, obtundere aures, vno aliquo loco sic defatigare, vt cetera minus attẽte & cupide accipiãt, καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ἀπειρηκόσι χρῆσθαι τοῖς ἀκροαταῖς, vt verbis Demosth. vtar. Epicurus eodem verbo vtitur in epist. ad Menœceũ, ὅτε γὰρ προσίσταται αὐτῷ τὸ ζῆν, *neque enim eum tedet viuere.* Vtinã vero nostris temporib. summum scriptorum & vnicum esset vitiũ elegãtia nimia, quæ in Isocrate reprehẽditur: quod perinde est ac siquis in formosissima & potẽtiss. regina immodicã venustatem & ornamentorũ excellentiam vituperaret. W. πεζῶν ὄντων: in Rhetoricis ad Herẽn. paulo aliter; *Elocutio commoda & perfecta, tres res in se habere debet; elegãtiam, compositionẽ, dignitatem.* W. V.9, τῆς ἐκ τούτων ἁρμονίας: i. τῆς συνθέσεως τῶν ὀνομάτων. σχημάτων aũt nomine intelligi possunt & verborũ & sententiarũ figurę, quę & in grandi & mediocri & tenui genere orationis sæpe diuersæ sunt. sed tamẽ ad conformationẽ periodorũ, quarum magna est varietas, potissimũ pertinere puto. W. V.10, τὴν εὐφωνίαν ἐντείνειν μουσικήν paulo ante aliis verbis dixit, περιόδῳ καὶ κύκλῳ περιλαμβάνειν τὰ νοήματα ῥυθμοειδεῖ. Isocratẽ sæpe cãtorẽ agere potius quam oratorem, significat. qua de re fertur Augusti iocus in quendã ineptum lectorem; *Si legis*, (inquit) *cantas: si cantas, male cantas.* Cic. lib. 3 de Oratore, cum de numeris præcipit, hãc curiositatẽ improbat: *Nec sunt hæc* (inquit) *rythmicorum ac musicorũ acerrima norma dirigenda.* W. V.11, rectius mutata coniunct. cũ Wolfio legemus σχηματίζει δὲ φορτικῶς. Ad hæc vero intelligenda (inquit idem W.) subtili iudicio & accurata cognitione eorũ quæ a Cicerone in Oratore perfecto & a Strebæo in doctissimo libello de Elocutione & cõpositione traduntur, est opus. Interim tamen adolescentes hoc saltẽ cogitent, quãta diligentia requiratur non modo ad eloquentiæ laudem parandam, sed ẽt ad vitãdas orationis ineptias. W. Idẽ ad φορτικῶς hæc adnotat: φόρτος & φορτίον, *onus*. hinc φορτικός, *grauis, molestus, importunus, indoctus.* nã οἱ χαρίεντες καὶ οἱ φορτικοί, sæpe opponũtur. τὸ περίεργος igitur καὶ φορτικῶς, vituperationis sunt, non laudis. nam prius, immodicã curam; alterum, fastũ & tumorem significat. Mox τὸ τὰ περίεργα σχήματα καὶ φορτικὰ φεύγειν, ponit in laudib. Isocratis. W. τὰ πολλά, i. ἐπὶ τὸ πολύ, *plerumque*: vel ἐν πολλοῖς, *in multis*. W. τῷ πόρρωθεν λαμβάνειν: ornamenta nõ sollicite quæsita, sed vltro oblata esse videri debent. W. V.12, inclusa ἤ, addita ex codẽ W. V.19, λύει τὴν περίοδον εὐγενῶς, hoc videtur velle, aut quod periodum non semper affectet, aut simplicius & minus curiose cõponat: τὸ κεκολασμένον εἰς περιόδους, vt Philostratus loquitur. W. Quod vero dicit, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς συμβ. τε καὶ δικ. ex eo apparet, non defuisse iudicium Isocrati, sicut nec Ouidio poetæ; sed vtrũque & argumenti rationem habuisse, & ingenio suo indulsisse. W. V.23, ἐπαγωγὸς ἡδονῇ τῶν ἀκροωμένων, *voluptate alliciens auditores*: i. propter suauitatem libenter audiũtur Isocratis orationes. W. V.25, legi ẽt possit τὰ συνερανιζόμενα κόσμοις ἐπιθέτοις, *quæ aliunde colligunt & adsciscunt ornamenta*; seu, *completa aliunde collectis ascititiis ornamẽtis.* συνερανίζειν est *vndique colligere, corrogare*, ἀπὸ τοῦ ἐράνου, quod inter alia significat τὴν ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων συναγωγήν, i. collectã, stipem, symbolam a singulis collatam. Cicero; *Quoniã collectam a conuiua Crasse exigis.* W. Ibidem πέφυκεν ἔχειν, *natura habet*: βούλεται ἔχειν, *affectat*. verba elegãtia de reb. natura insitis, & iis quæ voluntate ac studio, conatu præsertim parũ felici, quæruntur. W. V.29, sicut ędificium omnib. suis partib. ac numeris absolutũ, dicitur κατασκευὴ οἰκοδομήματος: sic κατασκευὴ λόγου intelligatur totũ corpus & structura orõis. alias κατασκευή est cõfirmatio: cui opp. ἀνασκευή. W. V.31, nobiles statuarii fuerũt quos hic nominat: Phidias & Polycletus, grandiores; Calamis & Callimachus, ὁ κακιζότεχνος opinor, subtiliores, Dionysii iudicio; in quo & nos acquiescimus. Cicero Calamidis signa dura esse dicit, in Bruto; vbi etiã de aliis artificib. iudicat: quorum elogia & opera qui desiderant, consulant Pausaniam. W. V.33, οἱ μὲν, Calamis & Callimachus: οἱ δὲ, Polycletus & Phidias. W. V.34, τὰ μικρά, seu minutas res, intellige controuersias forenses: etsi his Cicero alicubi principatum in eloquentia tribuit: magnas vero, eas quæ ad reip. statum ac totius Græciæ principatũ pertinent. moleste sane fert Isocrates, tũ in Panegyrico, tũ alibi, suas orationes cũ rixis caussidicorũ ab imperitis & inuidis ineptissime cõferri. Et τῶν ῥητόρων vocabulũ nõ generaliter ad oẽs orat. hoc loco referendũ: (quamq̃ id quoque alias recte fieret) sed singulatim de Isocr. & Lysia intelligendũ. W. V. 37, Eloquẽtia reb. & verbis cõstat. Elocutio, verbo-

rum est; de qua hactenus: Inuentio, ad res pertinet: Dispositio, Memoria, & Actio, ad vtraq;, tam ad res quam ad verba, referuntur. πραγματικὸν igitur τόπον, cui ὁ λεκτικὸς τόπος opponitur, & πραγματικὴν οἰκονομίαν, (vt paulo post appellat) de tractatione rerum intelligo, sicut in libello περὶ συνθέσεως ὀνομάτων (pag. 1, v. 13) explicat, cum διττὴν περὶ τοὺς λόγους ἄσκησιν esse tradit. quem locum ad res melius intelligendas cum hoc conferre poteris. W. Idem W. pro πραγματικῷ τύπῳ mauult πραγματικῷ τόπῳ: quia non infra tantum sic legitur, 98, 39: sed etiam supra in libello περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Sed cum hoc ipsum τύπου nomen infra in eadem signif. repetatur, (114, 31, 34: 194, 34) ac pro eodem vsurpentur τύπος, χαρακτὴρ, εἶδος, ἰδέα, vt in principio harum Adnotationum ostendi, ferri & hæc lectio fortasse poterit. V. 38, εὕρησις πολλὴ καὶ πυκνή, id est inuentio copiosa & densa, intelligatur quæ nullum argumentū, quod seruire caussæ possit, prætermittit. Densitas, in eo est, cum argumentum argumēto veluti vrgetur, ad repellendum & prosternendum aduersarium, vt fit in acie bellica. W. V. 39, etsi Inuentio non est inuētio, sed stultitia potius, si ea proferat quæ caussam non adiuuent, sed lædant: tamen vtile est, Iudicium (κρίσιν) inuentioni oratoriæ & dialecticæ adiungere, admonendi caussa; vt non modo nocitura vitentur, sed ea etiam quæ plus prolixitatis quam vtilitatis habitura sint. Pendet autem hoc iudicium partim ab ingenii bonitate, partim ab experientia & vsu rerum. Multum etiam confert multiplex eruditio, & accurata eorum lectio qui iudicio valuerunt; hoc est, qui nihil approbant temere, nec spectant quis, sed quid & cur quisque aliquid dicat. Hoc iudiciū eruditionis insignis fructus est in quolibet disciplinæ genere, vt vera a falsis, certa ab incertis discernātur, quantum fieri potest, nec obscuritate rerum ipsarum, nec ingenii humani imbecillitate impediente. V. 40, ἡ κατ' ἐπιχείρημα ἐξεργασία, *Argumentorum elaboratio, In tractandis singulis argumentationib. diligentia.* ἐπιχείρημα & ἐνθύμημα hic promiscue argumentum significant quo rei dubiæ fides fit. ἡ κατ' ἐπιχείρημα, pro ἑκάστου ἐπιχειρήματος: ἐξεργασία vero appellatur ipsa tractatio argumenti perfecta, & expolitio. qua de re consulantur Rhetorica ad Herennium. W. τὸ διαλαμβάνειν τὴν ὁμοείδιαν, id est ἡ διάληψις. ἐπεισόδιον vero, τὸ εἰσφερόμενον τῷ δράματι γέλωτος χάριν, ἔξω τῆς ὑποθέσεως ὂν καταχρηστικῶς δὲ, τὸ ἐξαγώνιον ἅπαν πρᾶγμα. id est, Episodion dicitur quod extra fabulæ argumentum infertur, excitandi risus gratia; & per abusionem, quidquid a proposito alienū est, & ad negotium de quo agitur, proprie nō pertinet. videtur igitur fere idē esse quod παρέκβασις, i. digressio. W. V. 41, ἰδίαις μεταβολαῖς: siue mutatio figurarum, siue digressiones, ac potius vtraque intelligantur. Sed quid si pro ἰδίαις legas ἡδείαις, *iucundis, suauibus?* cuiusmodi sunt in Panegyrico veteris reip. descriptio; in Helena, Thesei laudatio, & Alexandri defensio; in Philippica, digressio in Herculis laudes; in Panathenaico, celebratio Agamemnonis, & cetera. W. V. 44, λέγειν δεινοὺς, *eloquentes.* Sic Demosth. in orat. περὶ συμμοριῶν: ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ᾖ, δεινὸν εἰπεῖν φανῆναι: id est, *cum pericula impēdent, ostentare eloquentiam.* W. V. 46, hanc πολιτικὴν δύναμιν Aristoteles nominat ἐπιστήμην πολιτικήν, id est scientiam gerendæ reipublicæ. Wolf. V. 47, ἔχειν διὰ χειρὸς, *habere in manibus*, i. Versare crebro, Studiose lectitare. W.

P. 96, v. 1, obseruetur hæc definitio, quæ philosophiæ & cognitionem veritatis, & virtutis actionem tribuit: quarum illa, vitæ molestias leniat & propulset; hæc, publice prosit. Verus igitur philosophus horum vtrumque præstabit: cui vero alterutrum defuerit, is nomen & dignitatem philosophi, ex hac quidem definitione, non tuebitur. W. V. 2, τὸ πραγματικὸν, id est τὸ πρακτικόν: quæ philosophiæ diuisio nemini est ignota. W. V. 4, per πολιτικὴν καλοκἀγαθίαν eam probitatem & virtutem intelligit, quę est magistratuum, aut certe bonorum ciuium; qui non sibi priuatim, sed reipublicæ etiam consultum volunt. W. V. 15, post τὴν Ἑλλάδα distinguendum esse, non post τῷ θεραπεύειν, monuit etiam Wolfius. V. 23, μὴ συγκρούειν πρὸς ἀλλήλας, non collidere inter se, & quasi committere ad pugnam, non excitare inter ipsas discordiam; vt a se inuicem diuulsas, mutuisque auxiliis destitutas, facilius opprimat: quæ tyrannorum sunt artificia. W. V. 24, inclusa δὲ, addita ex eodem W. V. 33, Opes & imperia sæpe inimicis atque hostibus; gloria, & ciuium beneuolentia, coniunctissimis & carissimis relinquuntur. W. Ibidem inclusa ista, χαίρουσιν οἱ πολλοὶ, quæ in vulgat. libris deerant, ex Isocrate suppleuit idem Wolfius: itidemque v. 40. V. 37, antitheta sunt, καθ' ἕκαστον & ὅλας, ἄνδρα & πόλεις, ἰδίᾳ & κοινῇ. Segnius aliquis aspiciens, putaret esse πλεονασμὸν ἢ παράλληλον. W. V. 43, οἱ μετὰ βίας ἀρχόμενοι Ἕλληνες, *Græci per vim oppressi dominatu:* id est, si Græci Atheniensibus pareāt quidem, sed inuiti & coacti id faciant, de libertate recuperanda semper cogitantes. W.

P. 97, v. 3, W. mauult ἡγοῦνται; præs. tempore. V. 5, ἡ μᾶλλον πρέποντας φιλοσοφία: Hinc Plato in Phædro, vel Socrates potius, dixit, natura inesse in huius viri mente philosophiam. W. V. 6, ἐπιβολὴν, id est ἔννοιαν, ἐγχείρησιν, *cogitationem, conatum seu institutum.* Suidas elegans Polybii dictum citat, quod adscribendum censui: ἔστι μὲν γὰρ ὅτε καὶ ταὐτόματον αὐτὸ πράξει τὰς ἐπιβολὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν· ἔστι δ' ὅτε πάλιν, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐσθλὸς ἐὼν ἄλλου κρείττονος ἀντέτυχεν. id est, *nam aliás fortuna etiam præstantium virorum conatibus aduersatur; aliás, vt prouerbio dicitur, Fortis & ipse quidem; at fortior alter adest.* Verbum etiam ἐπιβάλλειν Aristoteles in hac significatione 2 Politic. capit; ὅταν ἐπιβάλῃ περὶ τῆς τοιαύτης πολιτείας ἡ σκέψις: id est, *cum de tali republica disputatio instituetur:* vel, vt Strebæus vertit, *quum dabitur de eiusmodi republica disputandi locus.* nisi quis accipere malit, ὅτε προσῆκον ἔσται σκέψασθαι, *quum disputare de hac conueniet.* W. V. 8, inclusus articulus τῶν, additus ex eiusdem W. editione. Possis etiam ibidem legere ὑφ' οὗ, *qua dere.* V. 16, pro ἀλλὰ exemplar habet ἀλλ' ἐν. ego Wolfium sequi malui. Sic v. 18, pro vulgato καταχορηγήσειν cum eodem W. malui aoristum καταχορηγῆσαι. V. 28, ἠτύχηκε τοῖς Λακεδαιμονίοις ἡ μάχη, *male cesserat Lacedæmoniis pugna seu prœlium.* ἀτυχεῖταί μοι τοῦτο, &, ἐγὼ ἀτυχῶ τοῦτο, ἢ εἰς τοῦτο, idem significant. Lucianus, δυστυχῶ εἰς τὰ ἐρωτικὰ, *parum secundæ res de amore mihi sunt*; vel, *infeliciter amo.* W. V. 30, εἰς μέγεθος ἀρχῆς, *ad magnitudinem imperii seu principatus.* Hactenus imperium seu principatum Græcorum vel Athenienses tenuerant vel Lacedæmonii. tunc vero ita erant auctæ Thebanorum opes, vt ipsi principes Græcorum viderentur. Demosthenes 3 Philippica; ἡγοῦνται δέ τι καὶ Θηβαῖοι τοῖς τελευταίοις τούτοις χρόνοις, μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. W. V. 31, Μεσσηνίας, nō tantum τῆς πόλεως, sed ēt τῆς χώρας, & vrbe & agro Messenio cedere, cam prouinciā missam facere, ac Thebanorum arbitrio permittere. W.

V. 38,

V. 38, ὁρμητήριον, asylum & receptaculum, atque arcem ad oppugnandos Lacedæmonios. W. V. 41, μηδ' ἀπογινώσκειν τὰς μεταβολὰς, *non desperare mutationes.* id ēst, cogitādum, fortunam habere regressum, esse rerum vicissitudinem. vt Turnus apud Virgilium; *Multa dies variusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius; multos alterna reuisens Lusit, & in solido rursus fortuna locauit.* W. V. 43, forsan rectius aoristum παθόντες. V. 44, διέφθειραν τοὺς ἐπιστρατεύσαντας: ὥσπερ οἱ Σικελιῶται τοὺς Ἀθηναίους, & οἱ Θηβαῖοι τοὺς Ἀργείους. W. ἐκ πολλῆς εὐδαιμονίας ἀνάστατος γενομένη, *ex ingenti felicitate subuersa*, vt Lonicerus vertit. Florebant opes Atheniensium ante Xerxis expeditionem. is vero vrbem a ciuibus desertam incendit: Themistocles eandem restituit. W.

P. 98, v. 2, verba durius cohærent cum superioribus. ἐν τῷ κινδυνεύειν εἶναι τὴν φυλακὴν, non significat κινδυνεύειν ἢ ἐπικίνδυνον εἶναι, sed διὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης μόνης οἷά τε εἶναι φυλάττεσθαι τὰ παρόντα ἀγαθά. Sententia est; non esse aliam rationem qua Spartanorum res afflictæ erigātur, quam fortem dimicationem; nec eos Messenam (de hac enim ἡ τῶν παρόντων ἀγαθῶν φυλακὴ intelligitur) aliter quā bello retineri posse. Exponesigitur, ἐν τῷ κινδυνεύειν εἶναι ἡ φυλακὴ τῶν παρόντων ἀγαθῶν, quasi esset, διὰ τοῦ κινδύνου φυλάττεσθαι οἷόν τ' εἶναι τὰ παρόντα ἀγαθά: vel, ὁ τοῦ πολέμου κίνδυνος φυλάξει τἀγαθά. W. V. 5, verbi ἐπιλογίζεσθαι Suidas exemplum ἀνώνυμον adducit, & ἐφ' ὧν ἐνόμιζε κατὰ τὴν μάχην πλεονεκτήσειν, ἐπιλογισάμενος, πείθει. id est, *enumeratione facta earum rerum quibus in prœlio se fore superiorem putabat, persuadet.* ἐπίλογος peroratio est: a quo si verbum ἐπιλογίζεσθαι ducitur, significat *In peroratione aliquid commemorare.* Sin compositum est a λογίζομαι, rectius exponi videtur, *Ad superiora nouam rationem adiicere.* Sed parum interest. nam & firmissima argumenta in epilogis κατ' ἀνακεφαλαίωσιν repetūtur, & his ipsis alia interdum adiiciuntur. Paulo post sequitur, (v. 26) μετὰ τοῦτ' ἐπιλογιζόμενον. vbi certe ἐπιλογίζεσθαι non aliud est quam ἐπισκέπτεσθαι, ἢ προσέχειν τὸν νοῦν, *considerare, obseruare.* W. V. 12, ἄγειν & φέρειν τοὺς πολεμίους, summis viribus, ferro & igni, terra mariq; hostes persequi. W. V. 14. Desperatio timorem vertit in audaciam. *Heu quam timendus qui mori tutum putat!* W. V. 18, Wolfius εἰς τὸν βίον & σωφροσύνην vertit, *ad vitam modeste agedam.* quasi legerit, εἰς τὴν περὶ τὸν βίον σωφροσύνην, seu εἰς τὴν τοῦ βίου σωφροσύνην. sed quid si pro τὸν βίον reponamus κόσμον? articulus certe, qui a sequentib. membris abest, vulgatam lectionem suspectam reddit: & κόσμον ac σωφροσύνην in primis decere promiscuā ciuiū multitudinem, satis notū est: sicut etiam paulo post (v. 20) priuatorum hominum vitas esse vult κοσμίους. Quod si vulgatam lectionem retinere mauis, potes etiam vertere, *Ad vitæ subsidia augenda, & moderationem in tota vita obseruandam.* V. 28, forsan μὴ in & verso legendum, μέχρι τοῦ & λυπῆσαι προῆλθε, *eousq; processit vt etiam offenderit.* sic certe supra 95, 6, tātum apud Isocratem dicit esse figurarū ornatum, vt is sæpenumero reliquam compositionem lædat, auresq; auditorum offendat: & pag. seq v. 34, dicit τὸ τῶν σχηματισμῶν ἀκαιρεῖν in eius compositione esse οὐκ ἀνεκτόν. sic ēt Fabius supra, 74, 37, de eodem; *in compositione adeo diligens, vt cura eius reprehēdatur.* Wolfius vulgata lectione retēta vertit, *tātisper progressam esse vsurpatione troporum, vt ne molestiam pareret.* V. 30, τὸ συστρέφειν τὰ νοήματα, *contortio, vibratio, arguta breuitas sententiarum.* W. V. 32, ἠθοποιΐα, μίμησίς ἐστιν ἤθους ὑποκειμένου προσώπου. i. Ethopœia est imitatio morum eius personæ qua de agitur. & ἠθοποιεῖν, λόγους ἁρμόζοντας ἢ ἤθη ποιεῖν: i. orationes aut mores cōuenientes fingere. Supra dixit Isocratis λέξιν εἶναι ἠθικήν, 94, 40. quare hic ἐν τῇ ἠθοποιΐᾳ malim vertere, *in exprimēdis leniorib. affectibus*, quam pro rhetorica figura accipere. W. V. 35, κατασκευὴ rhetorib. fere cōfirmationem, vt ἀνασκευὴ refutationē significat. sed latius patet vocabulum τῆς κατασκευῆς. vt pro artificiosa totius orationis cōpositione & structura, vt ante diximus; (95, 29) seu pro apparatu & copiis accipiatur. Videtur alludere ad illud Philippi Macedonis dictū, qui Isocratem pugili, Demosthenem vero militi comparabat. τῆς κατασκευῆς ἀθλητὴν igitur fortasse licebit pro eo exponere, qui magnis virib. in id incumbat quod tractandum susceperit, animoseq; perficiat: idq; ita vt tota ratio eius nō tam ad seriam pugnā, quam ad pompam & spectatorum voluptatē referatur. huc enim pertinet quod supra dixit, (94, 44) eius cōpositionem esse πεποιημένην μᾶλλον εἰς σεμνότητα πομπικὴν καὶ ποικίλην. W. V. 38, supra dixit ἡ κατ' ἐπιχείρημα ἐξεργασία, 95, 40. nisi forte hoc malis non de argumentorum tractatione. sed de generib. caussarum intelligere. W. V. 41, verba Socratis apud Platonem de Isocratē sub finem Phædri sunt, hæc; δοκεῖ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους τὰ τῆς φύσεως· ἔτι δὲ ἤθει γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι· ὥστε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστὸν, προϊούσης τῆς ἡλικίας, εἰ περὶ αὐτούς τε τοὺς λόγους, οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων· ἔτι δὲ, εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα, ἐπὶ μείζω δέ τις αὐτὸν ἄγοι ὁρμὴ θειοτέρα. φύσει γὰρ, ὦ φίλε, ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ. Quod eulogium Cicero in Oratore sic vertit; *Est enim, vt scis, quasi in extrema pagina Phædri his ipsis verbis loquens Socrates; Adolescens etiamnunc o Phædre Isocrates est. sed quid de illo augurer, lubet dicere. Quid tādem? inquit ille. Maiore mihi ingenio videtur esse, quam vt cum orationibus Lysiæ comparetur. Præterea ad virtutem maior indoles. vt minime mirum futurum sit, si, cum ætate processerit, aut in hoc orationum genere, cui nūc studet, tantum quantum pueris reliquis præstet omnibus, qui vmquam orationes attigerunt: aut si contētus his non fuerit, diuino aliquo animi motu maiora concupiscat. inest enim natura philosophia in huius viri mente quadam.* W. V. 42, μάθησιν hic dicit eloquētiæ studium: & φιλοσόφως, *philosophice*, non populariter. paulo ante, (v. 40) dicit, κατὰ τὸ φιλόσοφον τῆς προαιρέσεως. ad verbum sonat, *Qui huic disciplinæ philosophica ratione præfuerunt:* id est, qui in hoc disciplinæ, seu in hoc scribendi genere, erudite & cum dexteritate versati sunt: οἱ ἅμα τῇ ῥητορείᾳ καὶ φιλοσοφήσαντες. W. V. 43, quod hic dicit τὴν διάνοιαν πολλάκις τῷ ῥυθμῷ τῆς λέξεως δουλεύειν, id reprehendit etiam Clemens στρωματέων α, his verbis: ἡ δὲ λέξις οἷον ἐσθής ἐστι (vel ἐπὶ) σώματος· τὰ δὲ πράγματα, σάρκες εἰσὶ καὶ νεῦρα. οὐ χρὴ πλέον τῆς ἐσθῆτος περὶ τὴν τοῦ σώματος σωτηρίαν κήδεσθαι, &c. paulo post; μήτε ἐκεῖ ἡ καλὴ σκευασία τροφῆς ἢ πλείω τῶν τρεφόντων ἔχουσα τὰ ἡδύσματα· μήτε λόγου χρῆσις ἀστεία, ἡ τέρπειν μᾶλλον ἢ ὠφελεῖν τοὺς ἀκούοντας δυναμένη. Lysiæ contrarium tribuit noster auctor; (83, 18) οὐ τοῖς ὀνόμασιν, inquit, δουλεύει τὰ πράγματα παρὰ Λυσίᾳ, τοῖς δὲ πράγμασιν ἀκολουθεῖ τὰ ὀνόματα. W. V. 44, fastu ac nimia elegantia veritas amittitur. Verba sic construe; τὸ ἀληθινὸν, καὶ τὸ ὁμοιότατον τῷ κατὰ φύσιν, κράτιστον ἐπιτήδευμα (per appositionem) ἐν διαλέκτῳ πολιτικῇ, λείπεται τοῦ κομψοῦ. atque eam ego distinctionem nouæ periodi, & subintellectionem, (scilicet ὅπερ ἐστὶ κράτιστον ἐπιτήδευμα) in vertendo secutus sum: non quod eam veram putarem, sed quia mihi commodior ad vertendum esse videbatur. πολιτικὴν autem

διάλεκτον hic intellige περὶ τοῦ δημηγορικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ γένους, id est de suasoriis: ἐναγώνιον, de forensibus seu iudicialibus orationibus, vt exempla postulant. τὸ ἀληθινὸν Plato etiam vsurpauit ad hunc modum in Cratylo; νυῦ, inquit, τῆς Φερρεφάττης ἐκκλίνουσι τὸ ὄνομα, Φερσεφόνην λέγοντες, εὐστομίαν περὶ πλείονος ποιούμενοι τῆς ἀληθείας. W. V. 45, pro γὰρ δὴ Wolfianæ editionis margo habet μέν τοι. V. 46, vt hic dicit τὸν περὶ ψυχῆς φέροντα κίνδυνον, ita Salomon in Prouerbiis, σπεύδει δὲ ὥσπερ ὄρνεον εἰς παγίδα· οὐκ εἰδὼς ὅτι περὶ ψυχῆς τρέχει. W.

P. 99, v. 1, χαριεντισμὸν definiunt λόγον εὐτράπελον ἐν ᾧ διαχεῖται ὅ τε λέγων καὶ ὁ ἀκούων: id est, orationẽ facetam, qua tam is qui dicat, quam qui audiat, exhilaretur. hic poni videtur pro captatione & affectatione elegantiarum, pro deliciis verborum & accersito fuco. Sic autem ordinanda sunt verba, πᾶς χαριεντισμὸς, καὶ καλῶς γενόμενος, ἐστὶν ἄωρον πρᾶγμα ἐν σπουδῇ: id est, ἐν σπουδαίῳ πράγματι. Eodem fere modo Plato in Apologia Socratis; ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλιτον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥᾳδίως εἰς ἀγῶνας καθιστὰς ἀνθρώπους: *Ego, Athenienses, iniurium esse dico Melitum, qui ludat & iocetur in re seria, & leuiter hominibus capitis periculum creet.* Isocrates etiam vetat περὶ τὰ γελοῖα σπουδάζειν, καὶ περὶ τὰ σπουδαῖα τοῖς γελοίοις χαίρειν. Demosthenes ἐρωτικῷ: τοσαύτη πειθὼ καὶ χάρις ἐν οἷς σπουδάζεις ἐστί σοι, καὶ ἐν οἷς παίζεις: *Ea est in te facũdia & suauitas, tum seriis tum ludicris in rebus.* Potest aliquid esse elegãs & per se bonum, idemque malum fieri, cum nec loci nec temporis habetur ratio. Sic etiam de χαριεντισμῷ statuendum est, qui certe non vbique est ἄωρον πρᾶγμα, sed summam sæpe laudẽ meretur. ἐλέῳ quidem πολεμιώτατον esse concedo. reus enim, si iudices commiseratione motos flere velit, ipse ridere vtiq; non debet, aut iocari. Hæc Wolfius. Ipse quoq; Dionysius supra in Lysia, 86, 16, indecens esse dicit, σπουδάζοντα τοῖς πράγμασι, τοῖς ὀνόμασι παίζειν, & (v. 20) χαριεντίζεσθαι ἐν οὐ χαρίεντι καιρῷ, atq; ita τὸ πάθος τῆς λέξεως περιαιρεῖν. V. 2, comma istud οὐκ ἐμὸς ὁ λόγος, alludit ad locum Euripidis e Melanippe citatum supra 47, 35: & 57, 21. V. 4, apologia Isocratis contra hæc crimina τῆς καινότητος καὶ τοῦ φορτικοῦ, exstat in exordio Panegyrici, Philippicæ, Panathenaici, περὶ ἀντιδόσεως. Sed & Æschylus apud Aristophanem facete defendit suam grandiloquentiam. ἀνάγκη, inquit, μεγάλων γνωμῶν καὶ διανοιῶν ἴσα τὰ ῥήματα τίκτειν· κἄλλως εἰκὸς τοὺς ἡμιθέους τοῖς ῥήμασι μείζοσι χρῆσθαι. καὶ γὰρ ἱματίοις ἡμῶν χρῶνται πολὺ σεμνοτέροισι. W. καινότητος vocabulum agnoscit eiusdem W. versio, *nouitatis huius affectationem.* alioqui putarit fortasse aliquis conuenientius esse κενότητος, *inanitatis.* V. 6, inclusum φησὶν, additum ex eiusdem W. editione. Quid si etiam pro κεχρημένοις ibidem mox legamus κεχρωσμένοις, *coloratos?* inquit idem W. V. 7, Oporini & Stephani editio habet τοῖς ὀλίγοις: quod ad πολλοῖς commode infertur. sed τοῖς ὅλοις ad τὰ καθέκαστα magis quadrare videtur. V. 8, verbum verbo redditum sonat; *quia non conuenienter subiectis moribus dicat:* id est, quia naturæ argumentorum genus orationis non accommodet, sed iisdem coloribus exornet omnia. W. V. 10, ταύτῃ τῇ κατασκευῇ: τῇ ἐξ ἀντιθέσεων καὶ παρισώσεων καὶ παρομοιώσεων συνεστώσῃ: id est, seruatis antithetis, comparibus, similiter finitis, numerorum concinnitate, & ceteris ad hunc habitum seu ornatum pertinentibus figuris. W. V. 10, οὐ παντελῶς pro παντελῶς οὐ, *Penitus non, Nullo modo*: vel, (quod minus probo) *Non omnino*, id est Aliqua ex parte, non tamen sat commode aut perfecte. Lucæ 13, μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές, *Nec omnino poterat erigere caput.* vbi Erasmus etiam ambigue vertisse videtur. Aristides in Romæ encomio, θαυμαστὴ δ' ἦν ἡ περὶ τοῦτο σοφία, καὶ παράδειγμα εἰς τὸ παντελὲς οὐκ ἔχει: id est, *prorsus nullum exstat exemplum.* W. V. 11, τὸ κινητικώτατον τῶν ὄχλων, *mouentissimum turbarum*, (vt ita dicam) id est, quod populum in primis permouet. τὸ κεκραμένον, id est τὴν κρᾶσιν, contemperationem seu commistionem diuersarum rerum & figurarum. τὸ παντοδαπὸν, id est τὴν ποικιλίαν, varietatẽ multiplicem. τὸ διειλημμένον, id est τὴν διάληψιν, distinctionem, ἀνέσει τε καὶ ἐπιτάσει, vt alia sint leniora & remissiora, alia grandiora & vehementiora. Isocratica enim oratio, semper sui similis, non assurgit, non affectibus & figuris distinguitur. W. τὸ παθητικὸν καὶ ἔμψυχον: quia vigorem, motum, alacritatem suam, habere debẽt omnia, & affectus in animis auditorũ excitare. W. V. 13, malim ὑπενθέσεσι, id est, interponendis acrioribus affectibus. ὑπόθεσις certe nescio quam belle conueniat huic loco. W. V. 14, εἰς ἀναγνώσου παιδὸς φωνὴν καταδυῶτα: sicut Aristot. Rhetor. 3, ἡ ἐπιδεικτικὴ λέξις, γραφικωτάτη· τὸ γὰρ ἔργον αὐτῆς, ἀνάγνωσις· δευτέρα δὲ, ἡ δικανική. W. V. 17, ὁ τῶν περιόδων ῥυθμός: De Gorgiæ oratione, quem imitatus est Isocrates, vide Diodorum lib. 12, pag. 313: cuius loci extrema verba sunt; ἃ τότε μὲν, διὰ τὸ ξένον τῆς κατασκευῆς, ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο· νῦν δὲ περιεργίαν ἔχειν δοκεῖ, καὶ φαίνεται καταγέλαστον, πλεονάκις καὶ κατακόρως τιθέμενον. W. τὸ μειρακιῶδες, *iuuenilis luxuries.* W. V. 20, τῷ γὰρ, excusari potest: vt sit significatio caussæ, pro διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι, s. τὸν πλεονασμόν. verior tamen lectio esse videtur τὸ γὰρ, accus. casu. ἐν καιρῷ, *in tempore*, tempestiue: ἐν ὥρᾳ, *in hora*, id est, ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ καιροῦ, *in ipso puncto & articulo temporis.* W. V. 34, ante εἰ deesse videtur copulatiua καί. Ego (inquit W.) neglectis verbis, ita verti: *Si hactenus sibi indulsisset, tolerari potuisset: sed nõ desinet.* verbum verbo; *Si moderatus esset vsque huc, tolerabilis*; (s. esset) *sed non remittet.* Simile fere est Horatianum illud: *Indoctum doctumque fugat recitator acerbus: Quem vero arripuit, tenet occiditque legendo; Non missura cutem, nisi plena cruoris hirudo.* Simile loquendi genus infra est in Thucydidis quodam loco 134, 37: & apud Dionysium ipsum in comm. de Thucyd. 151, 22. V. 39, Wolfius legit αὐτίκα. *statim.* quod si non placeat, legere poteris ταυτὶ, *hæc.* V. 45, ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ βίου: vt ὁ Περὶ τῆς ἀντιδόσεως, ὁ Παναθηναϊκὸς, ὁ Πρὸς Φίλιππον. Cicero in Oratore idem dicit, his verbis: *Isocrates se ipse tantum quantum ætate procedebat, (prope enim centum confecit annos) relaxarat a nimia necessitate numerorum.* W. V. 47, idem W. legendum censet, δεῖξαι τίς ἐστιν ἐν τούτοις: vel, δεῖξαι τούτοις τίς ἐστιν.

P. 100, v. 1, Wolfius pro priore τε legit δέ. sed possis etiam retenta priore τε, pro posteriore substituere τις. Seq. v. idem W. pro ἐκ δικανικῶν in margine ponit τῶν δικανικῶν: & mox post ὁ μὲν οὖν inserendum putat περὶ τῆς εἰρήνης. V. 6, ὕπτιον καὶ ἀναβεβλημένον, *supinus & tardus ductus seu extentus.* W. V. 7, ταμιεύεσθαι inter alia significat *condere, reponere.* ab eo fit aduerbium τεταμιευμένως, *parce*, id est tectius, minus aperte. W. V. 11, inclusa εἰ abest a Wolfii editione. Ex eadem sequenti versu additum substantiuum πραγμάτων. V. 18, eadem cum vulgatis Isocratis editionibus legit, συναγορεύοντας ταῖς ὑμετέραις ἐπιθυμίαις· ὃ καὶ δικαίως ἄν τις ὑμῖν ἐπιτιμήσειεν. V. 20, pro τὴν τέχνην Isocratis codicem habere τὴν γνώμην, adnotauit Stephanus. V. 22, Wolfii editio pro τούτοις habet τοῖς τοιούτοις, *talibus.* V. 24, συνερρύηκεν pro vulgato ἐρρύηκεν reposui ex eadem editione Wolfiana. V. 27, eadem h. τοιοῦτο προτείνουσι. V. 28, pro στέργειν τὸ ἴσον vulgatæ Isocratis editiones habent στέργειν τοῖς παροῦσι. quarum lectionum neutra per se incommoda est. nam στέργειν & accusatiuum & datiuum promiscue, nec magno discrimine significationis, admittit: nec sententiæ multum decedit vtrum legeris. ego tamen, quamquam præcedit μὴ μεγάλων ἐπιθυμεῖν παρὰ τὸ δίκαιον, malo στέργειν τοῖς παροῦσι, *acquiescere præsenti rerum statu:* quam στέργειν τὸ ἴσον, id est, *æqualitate vel æquo iure contentum viuere:* quia sequitur; οὕτω γὰρ ἐξηρτήμεθα τῶν ἐλπίδων, *sic a spe pendemus.* antitheta igitur sunt στέργειν τοῖς παροῦσιν, & ἐξηρτῆσθαι τῶν ἐλπίδων. an vero tam eleganter sibi mutuo respondebunt, si legas στέργειν τὸ ἴσον? haud opinor. nolo tamen cum vllo digladiari, qui στέργειν τὸ ἴσον ad præcedentia referre maluerit. W.

V. 36, in vulg. Isocr. exempl. legitur, προσθεῖεν ὧν ἐγνώκασιν: vt ad περὶ ὧν ἴσασι referatur constructio. W. V. 40, idem W. l. πρὸς ἡδονήν: vt mox v. 44. V. 44, inclusum ὑμᾶς abest a W. ed. V. 46, inclusa, a librariis omissa fuerant; ab vno scilicet δυνηθεῖεν ad alterum saltu facto. ego cum Wolfio ex Isocratis editionibus locum suppleui. Sed habent eædem Isocratis editiones ποιήσαντες pro Wolfiano κατασήσαντες.

P. 101, v. 1, τὰ in vulg. ed. Isocratis rectius omittitur. sed fortasse legendũ τῶν τε: quia sequitur καί. W. V. 3, in iisdem Isocratis exemplaribus legitur, τὸν πόλεμον ἀναιρουμένοις, πολλαῖς ἤδη καὶ μεγάλαις συμφ. vt Steph. adn. V. 4, W. mauult εἰς τοὔμπροσθεν. V. 12, inclusum ἰδίας, e vulgatis editionibus cum Wolfio additum, requirit ipsa etiam sententia. V. 15, Wolf. ed. h. κωμοδιδασκάλοις: quæ syncope apud Aristot. quoq; a me obseruata est. ego hic exemplar nostrum sequi malui, atq; adeo sic idem W. in suo libro emendauit. V. 21, in vulg. ed. Isocratis pluraliter est, οἱ πρυτάνεις προστεθέασι. Sequens etiam καὶ inclusa, addita est ex eisdem ed. & W. V. 22, W. mauult τῶν νῦν περὶ τῆς εἰρήνης γε. & mox, ἣν μὴ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βουλ. V. 23, & 24, τε, & καὶ Κῴοις, absunt a vulg. ed. Isocratis. in eisdem pro κεχρῆσθαι legitur καὶ χρῆσθαι, *atque vti:* posito scilicet post ἀνθρώποις puncto semiperfectæ periodi, suspenso. V. 25, inclusa μέν, addita ex W. ed. V. 28, Wolf. post ἐπιτηδείως distinguit, non ante: hoc videlicet sensu; διαθεὶς τοὺς ἀκούοντας ἐπιτηδείως πρὸς τὸν μέλλοντα λόγον, *commode præparatis auditorum animis.* V. 31, aduerb. ἀνειμένως habet etiam Wolfii ed. V. 41, prætermissi hoc loco sunt versus circiter sexaginta: quos, qui volet, ex vulgatis Isocratis orationib. petere poterit. Wolfius eos cum sua versione inseruit. V. 42, Wolf. pro ὡς legit ὥστε. V. 46, W. αὐξομένην.

P. 102, v. 1, pro ἀγαπῶντας vulgata Isocratis exemplaria habent ἐμποιοῦντας: vt Steph. & W. adnotarũt. V. 3, in quibusdam exempl. legitur τῆς ἡμέρας: & seq. v. ἐλθόντες: minus recte. Eodem v. 4 inclusum ἐν τούτῳ additum e W. editione: itidemque τῶν κοινῶν v. 7. V. 9, ἀληθινὸν hoc loco τῷ πεπλασμένῳ opponitur: atque ita dicitur quod ab ipsa natura profectum, non arte veluti adulteratum est. περὶ ἀληθινοῦ λόγου vide 6 caput 2 libri Hermogenis περὶ ἰδεῶν. W. V. 11, plenius & rectius legemus, μηδεὶς δέ μ' ἀγ. ὑπολ. πρόγονος, *priuignus*; natus antequam Isocrates cum Plathane matrimonium contraxisset. aliás πρόγονοι maiores sunt; vt Hercules est πρόγονος Philippi Macedonis. W. V. 12, pro διοικίζεται idem W. putat legendum fortasse διϊσχυρίζεται. Idem W. ad hoc quod Dionysius ex Aristotele tradit, plurimos a librariis δικανικῶν λόγων Ἰσοκρατείων circumferri fasces, adnotat ista: Aristoteles Rhetor. 1, κἂν μὴ καθ' αὐτὸν εὐπορῇς, πρὸς ἄλλους ἀντιπαραβάλλειν· ὅπερ Ἰσοκράτης ἐποίει, διὰ τὴν συνήθειαν τοῦ δικαιολογεῖν. id est: *Quodsi argumentum per se sterilius fuerit, ad alios facienda est comparatio: id quod Isocrati familiare fuit, propter consuetam forensiũ caussarum tractationem.* vbi quædam exemplaria habẽt ἀσυνήθειαν. quæ lectio vtrum vera sit, nescio. consentit certe cum his verbis Ciceronis lib. 3 de Oratore; *Aristoteles, cum florere Isocratem nobilitate discipulorum videret, quod ipse suas disputationes a caussis forensibus & ciuilibus ad inanem sermonis elegãtiam transtulisset.* & alio loco; *Non idcirco caussas Isocrates non defendit, quin id vtile esse & honestum existimaret.* & in Bruto; *Forensi luce caruit, intraq; parietes aluit eam gloriam quam nemo, meo quidem iudicio, est postea consecutus.* ita οἱ λόγοι καταπαλαίουσι τοὺς λόγους. Ceterum, quod alibi quoque dixi, ἡ ὁμωνυμία καὶ ψευδογραφία, multos insignes errores parit. Diogenes Laertius folio 230, Ἀριστοτέλης Σικελιώτης ῥήτωρ, πρὸς τὸν Ἰσοκράτους πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφώς. Sic Gorgias falso inhumanitatis accusatur, qui longæuitatem suam τῷ μηδὲν πώποτε ἑτέρου ἕνεκα πεποιηκέναι acceptam tulerit, & ad sese omnia retulerit: cum emunctæ naris lectori tum ex Athenæo tum ex reipsa constet, legendum non πεποιηκέναι, a ποιῶ: sed πεπωκέναι, a πίνω. quo dicto præclarus vir non ab aliis adiuuandis, sed ab ebrietatis intemperantia, ad quam ineptiis sodalium inuitamur, deterrere voluerit. Hæc W. V. 19, idem W. mauult Ἀριστοτέλην, more isosyllaborum nominum. V. 20, οὐ γὰρ ἐγχωρεῖ (s. χρῆσθαι) πλείοσι, *non est pluribus vtendi locus*; h. e. tempus non patitur vt plura exempla adducam. W. V. 24, καταληφθήσεται legendum esse, non καταληφθήσεται, monuit idem W. Ibidem paulo post, vulgatæ Isocratis editiones habent, εἰ δὲ δόξω μηδὲν προσηκόντως τοσαῦτα χρήματα ἐγκαλεῖσθαι: & mox, τὸν ἅπαντα χρόνον: vt adn. Steph. & W. V. 30, eædem ed. h. ἐξ ἀρχῆς οὖν ὑμῖν ὡς ἂν δύνω. V. 31, pro Σινωπεὺς quædam Isocratis exemplaria habent Σωπάλος, vt Steph. adnotauit: Wolfii editio Σωπαῖος, *Sopaus.* V. 34, in iisdem pro τῆς ἀδείας legitur τῆς ὅλης. V. 37, Wolfii editio incontracte habet ὁ ἐμός: itidemque mox καὶ ἐγώ: & seq. v. συγγνώμην, tempore aoristo. V. 42, Wolfius adnotat quatuor istos versus, quorum initium est, ἡγούμην δὲ, abesse a vulgatis Trapezitici editionibus. sed cum repetantur etiam pag. seq. v. 32, perperam a librariis omissos esse, satis est manifestum. Sequens etiam μὴ inclusum, Wolfius in sua editione ac versione præterit: sed repetitur & ipsum pag. seq. v. 32: atque agnoscit illud etiam Dionysii paraphrasis ibidem v. 33: licet reclamare videatur sententia. V. 44, legendum videtur ὁμολογίαν, *faterer.* Confer cum his pag. seq. v. 15. V. 45, in vulg. Isocr. editionibus sic est; βουλευομένοις οὖν ἡμῖν ἔδοξε, βέλτιον εἶναι προσομολογεῖν πάντα ποιεῖν ὅσα Σάτυρος προσέταττε, καὶ τὰ μὲν φαν.

P. 103, v. 4, pro αὐτὸς W. editio h. οὗτος. V. 6, inclusa καὶ, addita ex eadem edit. V. 7, vulgata Isocr. exempl. h. καὶ τούτῳ καὶ ἑτέροις, *& huic, & aliis.* V. 8, Wolfii editio pro vulgato ἐνόμιζον habet νομίζων: at infra in repetitione, v. 34, legit ἐνόμιζεν. quam lectionem ego vtrobique sequendam existimaui. V. 11, inclusum ἀπορεῖν, in exemplari hic omissum est: sed in repetitione infra legitur v. 41. & vicissim ibi omittitur commation istud quod hic legitur, ἐν τῷ παρόντι. vt alterum pro altero a librariis suppositum videatur. in vulgatis editionibus Isocratis legitur, προσέταττον ἐν τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἔχειν ἀποδοῦναι, omisso verbo ἀπο-

ρεῖν,& coniunctione καί. V.17, Wolf. in suo libro ante particip. ἀπαγγέλλοντες addidit articulum οἱ: recte. V.21, in Isocr. exempl. legitur ἀφανίζει Κίττον τὸν παῖδα: vt Wolf. etiam vertit, *Cittum puerum occulit.* Seq. v. quidam libri habent ἀνεκάλουν: minus recte: quod W. quoq; adnotauit. Sic idem v.23 τὸ nobiscum mauult, quam cum aliis editionibus αὐτόν. V. 30, ἐκ μικρῶν ἐνθυμήματα, minuta quædam argumenta, vestigia, signa, e quibus colligi & agnosci potest Isocratem esse auctorem. W. V.31, ποιητικώτερα, ob harmoniam numerorum, qui ad iambos prope accedunt; vt est a Lonicero adnotatum. In vita Lysiæ Dionysius (82,33) τὴν ἰδιωτικὴν φράσιν opponit τῇ ποιητικῇ: & Λυσίας, inquit, ποιητικῆς οὐχ ἁπτόμενος κατασκευῆς. Cicero in Oratore: *Elegit ex multis Isocratis libris triginta fortasse versus Hieronymus, peripateticus in primis nobilis, plerosq; senarios, sed etiam anapæsticos. quo quid potest esse turpius? etsi in eligendo fecit malitiose. prima enim syllaba dempta ex primo verbo sententiæ, postremum ad verbum rursus syllabam adiunxit insequentis. ita factus est anapæsticus is qui Aristophanicus nominatur. quod ne accidat, obseruari nec potest nec necesse est. sed tamen hic corrector, in eo ipso loco quo reprehendit, vt a me animaduersum est studiose inquirenti in eum, immittit imprudens ipse senarium.* Porro Aristotelem Isocrati fuisse inimicum, testatur etiam Cicero in Oratore; *Quis*, inquit, *Aristotele Isocrati est aduersatus infensius?* itemque 3 de Oratore. ac notus est versiculus ab Aristotele vsurpatus, αἰσχρὸν σιωπᾶν, κ' Ἰσοκράτην ἐᾶν λέγειν. id est, *Turpe est tacere mihi, loquente Isocrate.* vbi tamen quidam legũt, Ξενοκράτην δ' ἐᾶν λέγειν. Alii non philosophum Aristotelem, sed eiusdem nominis rhetorem Siciliensem, Isocrati aduersatum esse censent: vt est apud Diogenẽ Laertium. τέταρτος, inquit, Ἀριστοτέλης, Σικελιώτης ῥήτωρ, πρὸς τὸν Ἰσοκράτους πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφώς. W. V.37, inclusum ὁ redundare putat idem W. V.39, Wolfii editio h. καὶ τῶν μὲν κώλων τελευτώντων, τὸ δὲ μῆκος ἴσον ὑπερέχον. versio tamen eius nec μὲν nec δὲ agnoscit; *& tria membra eiusdem longitudinis, certissima sunt Isocrateæ structuræ indicia.* His corollarii loco annectere lubet duo insignia Ciceronis de Isocrate eulogia, ab eodem W. adnotata. quorum alterum exstat in Oratore, vbi de apta & numerosa oratione agit; his verbis; *Nam qui Isocratem maxime mirantur, hoc in eius summis laudibus ferũt, quod verbis solutis numeros primus adiunxerit. cum enim videret oratores cum seueritate audiri, poetas autem cum voluptate, tum dicitur numeros secutus; quibus etiam in oratione vteremur cum iucunditatis caussa, tum vt varietas occurreret satietati. quod ab his vere quadam ex parte, non totum dicitur. nam neminem in eo genere scientius versatum Isocrate, confitendum est: sed princeps inueniendi fuit Thrasymachus: cuius omnia nimis etiam exstant scripta numerose. nam, vt paulo ante dixi, paria parib. adiuncta, & similiter definita, itemq; contrariis relata contraria, quæ sua sponte, etiamsi id non agas, cadunt plerumq; numerose; Gorgias primus inuenit: sed his est vsus intemperantius. Id autem est genus, vt ante dictum est, ex tribus partibus collocationis alterum. Horum vterque Isocratem ætate præcurrit. vt eos ille moderatione vicerit. Est enim, vt in transferendis faciendisq; verbis tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior. Gorgias autem auidior est generis eius, & his festiuitatibus (sic enim ipse censet) insolentius abutitur, quam Isocrates: quum tamen audiuisset in Thessalia adolescens senem iam Gorgiam, moderatius temperauit. Quinetiam se ipse tantum, quantum ætate procedebat, (prope enim centum confecit annos) relaxarat a nimia necessitate numerorum. quod declarat in eo libro quem ad Philippum Macedonem scripsit, cum iam admodum esset senex: in quo dicit sese iam minus seruire numeris quam solitus esset. Ita non modo superiores, sed etiam se ipse correxit.* Alterũ Ciceronis de Isocrate memorabile eulogium, legitur in Bruto, his verbis: *Exstitit igitur iam senibus illis, quos paulo ante diximus, Isocrates; cuius domus cunctæ Græciæ quasi ludus quidam patuit, atque officina dicendi. magnus orator, & perfectus magister: quamquam forensi luce caruit, intraq; parietes aluit eam gloriam, quam nemo, meo quidem iudicio, est postea consecutus. Is & ipse scripsit multa præclare, & docuit alios; & cum cetera melius quam superiores, tum primus intellexit, etiam in soluta oratione, dum versum effugeres, modum tamen & numerum quendam oportere seruari. Ante hunc enim, verborum quasi structura, & quædam ad numerum conclusio, nulla erat: aut, si quando erat, nõ apparebat eam dedita opera esse quæsitam: quæ forsitan laus sit: verumtamen natura magis, tum casu nonnumquam, quã aut ratione aliqua, aut obseruatione fiebat. Ipsa enim natura circumscriptione quadam verborum comprehendit concluditq; sententiam. quæ cum aptis constricta est, cadit etiam plerumq; numerose. nam & aures ipsæ, quid plenum, quid inane sit, iudicant: & spiritu, quasi necessitate aliqua, verborum comprehensio terminatur. in quo non modo defici se, etiam laborare, turpe est.* Hæc de Isocrate Cicero inter alia. Quot autem orationes scripserit Isocrates, Dionysius noster hoc quidem in loco nõ exposuit, sed Plutarchus ex eodem his verbis retulit: φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι ἑξήκοντα· ὧν εἰσι γνήσιοι, κατὰ μὲν Διονύσιον, εἰκοσιπέντε· κατὰ δὲ Καικίλιον, εἰκοσιοκτώ, οἱ δὲ λοιποί, κατεψευσμένοι.

P.104, v.5, ἐκ λόγων legitur etiã apud Plutarchum in Isæi vita. alioqui maluerim cum articulo, ἐκ τῶν λόγων. Apud eundem Plutarchum legitur itidem, floruisse μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, vt hic versu præcedente: in ea vero historiola quam Aldus in Oratorum volumine Isæo sine auctoris nomine præposuit, pro μετὰ legitur κατά: eamque lectionem aliquo modo verisimilem reddit quod ibidem sequitur, καὶ ἐπεβίω μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς. sed cursum nostræ lectioni patrocinari videtur, quod infra in catalogo oratorum qui Peloponnesiaci belli tempore floruerunt, nulla fit Isæi mentio, 161, 32. Sed cum 162, 12, Antiphontem, Lysiam, Isocratem, illis temporibus principes oratorum fuisse dicat, Isæus vero Isocratis discipulus fuerit, verisimile est, cum sub Peloponnesiaci belli finem floruisse. Quoniam aũt breuiter Dionysius Isæi vitã perstringit, tu quæ Plutarchus & Philostratus de eodem prolixius scripsere, ab iisdem petere poteris. Quorum vt breuem quandam epitomen habeas, libet vitam ab Aldo Isæi orationib. præmissam, a Stephano autẽ in Oratorum editione pretermissam, hic subiungere: præsertim cum haud pauca cum Dionysio nostro habeat communia. sic igitur ibi: Ἰσαῖος ὁ ῥήτωρ, ἐγένετο κατὰ μέν τινας Ἀθηναῖος, κατὰ δέ τινας, Χαλκιδεύς· παῖς δὲ Διαγόρου· μαθητὴς δὲ Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος, διδάσκαλος δὲ Δημοσθένους. ἤκμασε δὲ κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καὶ ἐπεβίω μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς, ὥς φησι Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ὁ κριτικός. λέγεται δὲ μειράκιον μὲν ὤν, ἡδοναῖς σχολάζειν καὶ πότοις, καὶ λιτότητος αἰτιάσθαι, καὶ συνεχῶς ἐρᾶν· ἀνὴρ δὲ γενόμενος, τοσοῦτο μεταβεβληκέναι τὴν πολιτείαν, (Philostratus dicit οὕτω τι μετέβαλεν) ὥσθ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου δοκεῖν. Ἄρδυος γοῦν ἐρωτήσαντος αὐτόν, εἰ ἡ δεῖνα αὐτῷ καλὴ φαίνεται, λέγεται εἰπεῖν, Οὐκ εἶδα· τοῖς γὰρ τούτοις ἀφῃρέθην ὀφθαλμοῖς. ταῦτα δέ φησι Φιλόστρατος ἐν τοῖς Βίοις τῶν σοφιστῶν οὐ πάντων (*suspecta sunt hæc duo verba: paulo veriora sunt* καὶ ἔτι πλείω) περὶ τούτου λέγων Ἰσαίου. ἀμέλει γοῦν καὶ Ἀσύρειον αὐτὸν καλεῖ. ἄδηλος δὲ ὁ ἀκριβὴς τοῦ θανάτου αὐτοῦ χρόνος. χαρακτῆρα δὲ τὸν Λυσίου πάνυ ἐζήλωσεν· ὥστε μηδὲ ῥᾴδιον εἶναι διελεῖν τοὺς λόγους. ἔστι δὲ αὐτοῖς ἡ κοινωνία, κατά τε τὴν λέξιν, καὶ τὰ ἐνθυμήματα. κατὰ μὲν τὴν λέξιν, ὅτι ἡ Λυσίου τε καθαρά, καὶ ἀκριβής, καὶ σαφής, καὶ κυρία, καὶ σύντομος· ἔοικε δὲ κατὰ ταῦτα πάντα ἡ Ἰσαίου σχεδόν. διαφέρει δέ, ὅτι (*desideratur hic* τῇ μὲν Λυσίου, *vel tale quidpiam*) πολὺ τὸ ἀφελές, καὶ τὸ ἠθικόν, καὶ ἡ χάρις μεγάλη· ἡ δὲ Ἰσαίου, τεχνικωτέρα δόξειεν εἶναι, καὶ ἀκριβεστέρα, καὶ σχηματισμοῖς διειλημμένη ποικίλοις. ὅσον γὰρ ὑπολείπεται, (*deest* κατὰ τὴν χάριν, *vt est apud Dionysium v.*29) τοσοῦτον ὑπερέχει κατὰ τὴν δεινότητα. κατὰ μὲν οὖν τὴν λέξιν, εὑρήσομεν τοιαύτην διαφοράν· κατὰ δὲ τὰ πράγματα, ταύτην· ὅτι παρὰ Λυσίᾳ μὲν οὐ πολλὴν τέχνην εὑρήσομεν, οὔτε ἐν τοῖς μερισμοῖς τῶν πραγμάτων, οὔτε ἐν τῇ τάξει τῶν ἐνθυμημάτων· παρὰ δὲ Ἰσαίῳ, πολλὴ τῆς τέχνης ἡ ἀκρίβεια. καὶ γὰρ κατασκευαῖς (*rectius apud Dionysium* προκατασκευαῖς, *v.*34) χρῆται, καὶ μερισμοῖς· καὶ πρὸς μὲν τὸν ἀντίδικον διαπονηρεύεται, τοὺς δὲ δικαστὰς καταστρατηγεῖ. πολὺς δ' ἐστὶν ἐν τῷ δικανικῷ, καὶ σχεδὸν μόνον τοῦτο ἤσκησεν. ἀμέλει γοῦν πηγή τις τῆς τοῦ Δημοσθένους ἐκαλεῖτο δεινότητος. αὕτη γὰρ ἦν ἡ διαφορὰ Λυσίου. ὥστε Λυσίας μὲν, καὶ ὑπὲρ ἀδίκων ἔπειθε λέγων· Ἰσαῖος δὲ, καὶ ὑπὲρ ἀγαθῶν λέγων, ὕποπτος ἦν. Hæc ibi; pleraque ex hac Dionysii nostri pagina desumpta: postrema vero periodus desumpta est ex 209, 33. V.9, forsan aliquis malet, οὐδὲ ἀρχὴν, εἰ προείλετό τινα πολιτείαν. vt expuncta ἤ, ἀρχὴν aduerbialiter significet *omnino*: sicut alibi quoque hęc vox vsurpari solet. Plutarchus quoque nihil certi meminit de reipub. administratione: sed hoc tantum dicit, eum primum cœpisse σχηματίζειν, καὶ τρέπειν ἐπὶ τὸ πολιτικὸν τὴν διάνοιαν: quod maxime imitatum esse Demosthenem. Ex Philostrato autem de Isæo hæc præcipue notanda: τὰς δὲ μελέτας οὐκ αὐτοσχεδίους ἐποιεῖτο, ἀλλ' ἐπεσκεμμένος τὸ ἐξ ἕω ἐς μεσημβρίαν καιρόν. ἰδέαν δ' ἐπήσκησε λόγου, οὔτ' ἐπιβεβλημένην, οὔτ' αὖον, ἀλλ' ἀπέριττον, καὶ κατὰ φύσιν, καὶ ἀποχρῶσαν τοῖς πράγμασι, καὶ τὸ βραχέως ἑρμηνεύειν. De scriptis vero quæ reliquerit, quoniam Dionysius nihil certi definiuit, subiungam quæ Plutarchus breuiter ea de re adn. καταλέλοιπε δὲ, inquit, λόγους ἑξήκοντα τέσσαρας, ὧν εἰσι γνήσιοι πεντήκοντα· καὶ ἰδίας τέχνας. V.39, pro εἰ legendum videtur εἶεν, *sint*. Infra in Dinarcho in simili quodam loco legitur ἔστωσαν, 114, 42.

P.105, v.1, pro φῆσαι incertum est φησί ne an φήσας auctor scripserit. sed vtrum eorum legeris, nihil ad sententiam interest. V.9, pro δὲ rectius fortasse legerimus δή. V.20, nescio an verior lectio sit, πρὸς εὐπορίαν ἀργυρίου, vel πρὸς εὐπόριστον ἀργύριον. Sequenti certe versu verius esse videtur ἐπιχειρήσω. V.28, ὑμῶν expungendum videtur, vt infra in repetitione, v.42. V.45, rectius καὶ δικαίως, vt v.13: vbi etiam pro seq. κατ' ἐμὲ legitur ἐν ἐμοί. Ibidem paulo post, verior lectio videtur hæc; ὑψηλότερα γάρ ἐστι ταῦτα.

P.106, v.2, rectius πεποιημένοις, neutro gen. V. 4, pag. præced. v.30, partitiue legitur δῆμος Ἀθηναίων. V.8, pro Κηφισοδότου pag. præced. v.15 legitur Κηφισοδώρου. Infra in Dinarcho vtriusque inter Atheniensium ἀρχόντων fit mentio: sed Κηφισόδοτος tẽpore prior nominatur, 115, 44: Κηφισόδωρος autem, posterior, 116, 7. sed videndum ne hic e vicinia tractum sit vitium, & vt v.3 priuati cuiusdam Κηφισοδότου facta est mentio, ita etiam archωn hîc eodem a librario appellatus sit nomine, non a Dionysio. V.11, rectius ἐκείνως, vt pag. seq. v.40. V.18, nota hic τὸ ἀδελφιδοῦ ἐμόν, vt etiam infra in repetitione, v.41; pro οἱ ἀδελφιδοῖ ἐμοί. vnde etiam colligere licet, v.15 pro ἀδελφῶν scribendum esse ἀδελφιδῶν. V.21, forsan rectius παρέχῃ: eodem scilicet tempore quo præcedit δοκῇ. V.34, pro ἐπιτροπὴν v.27 legitur ἐπιτροπίαν. quorum vtro sit vsus Lysias, incertum est. Dionysius certe vtroque vtitur. nam κακῆς ἐπιτροπῆς ἐγκαλεῖσθαι hoc loco dicit, v.26: itidemque supra in Lysia 88, 32: in Antiq. autẽ Rom. 237, 2, ἐπιτροπίαν λαβεῖν. V.35, forsan leg. κεκαλλιλογῆσθαι, vt præcedit πεποιῆσθαι. V.36, τὸ γάρ, seu τὸ γ' οὖν, declaratiue accipiẽdum pro τοῦτο δηλονότι, *hoc videlicet.* pro ἐβουλόμην vero in priore loci citatione Attico augmento scriptum ἠβουλόμην, v.16.

P.107, v.4, ἐπὶ τὰ σαυτοῦ elliptic℮s legitur etiam infra in repetitione, v.28: subaudito scilicet verbo ἀπαλλάξῃ, aut alio consimili. V.7, rectius προσκαλουμένου, vt infra in repetitione, v.29. & προσκλήσεως vocabulum in hac significatione vsurpauit etiam Dionysius in Antiquitatibus persæpe. Infra 109, 9, diuerso errore scriptum προσκαλεῖται. Sequenti etiam versu, ὡς fortasse legendum pro ἕως. V.9, legendum videtur, ὁ δὲ Ἰσαῖος, ἐν ἀμφισβητήσει ὑπὲρ χωρίου τοῦ ὑπὸ τῶν δημοτῶν κατεχομένου, οἷς τὸ χωρίον ὑπέκειτο, ταύτῃ χρώμενον εἰσάγει τῇ ἀρχῇ. V.13, pro ἡδέως infra in repetitione, v.35, legitur αὖ ἡδέως. vera lectio procul dubio est ἀηδές. quod indicat etiam paraphrasis Dionysiana, v.32, δυσχερέστερον εἶναι πρὸς τούτους ἀπεχθέσθαι: & v. 36, ἡ ἀηδὴς ἀπέχθεια. V.15, malim cum articulo, τὸ πλῆθος. V.16, plenius ἡγούμην δεῖν κατοικῆσαι, vt infra v.38 & 39. V.20, nota hic αὖ geminatum. V.27, pro δόξῃ & σε, in priore citatione scriptum δοκῇς & σοι, v.3. V.33, legendum videtur, τὸ δὴ πρὸς πολλοὺς ὄντας τοὺς δημότας ἀντιδικεῖν, vt colligere licet ex v. 14. V.35, pro αὖ ἡδέως legendum esse ἀηδές, docui paulo ante, ad v.13. Sequenti etiam v. κοινὰς legendum esse pro vulgato τινάς, manifestum est e priore citatione loci, v.14. V.38, in exemplari est τῶν ἰδίων. ego τῶν δικαίων reposui ex v.17. atq; adeo sic legendum esse declarant etiam sequentia, v.39. V.46, forsan rectius οἴομαί γε, vt in proxime sequenti subiectione εἰκός γε.

P.108, v.3, legendum videtur παραχρήσασθαι. V. 5, incertum est redditiua ne an interrogatiua hic ab auctore vsurpata sint, an mixta. si redditiua, legendum hic καὶ πόσον: & seq. v. καὶ πόσα. si interrogatiua, in primo membro legendum erit πρὸς πόσας; itidemq; in sequentibus. Forsan etiam εἰσενηνεγμένος legẽdum pro εἰσενηνεγμένης: vel εἰσενηνεγμένας. V.7, non satis constat an verius sit imperatiuum σκέψασθε, *considerate*. Nec item sequenti versu satis liquet an legendum sit, καὶ εἰ μὲν εὖ ἔχει τῷ λόγῳ, πιστεύετε: an, καὶ εἰ μὲν εὖ ἔχοι τῷ λόγῳ πιστεύειν: an alio potius modo. V.9, forsan verius αὐτοῖς, *ipsis.* vel subaudiendum εἰσφοραῖς. V.11, Oedipum hic agere, nec facile nec tutum est. V.24, haud scio an legendum sit ἀποστερεῖν. V.26, rectius l. εἶτ' οἴεσθε, *deinde putatis.* V.29, nota hic καταλελειτουργηκότα sine augmento: haud scio an propter cacophonian. V.38, nota hic πότε μὲν, & v.41 πότε δέ: cum in hac signif. scribi soleat τοτὲ μὲν, & τοτὲ δέ. V. 42, pro αὐτοῖς legendum videtur αὖθις, vel αὐτά. V. 45, in exemplari est Ερχέον: errore ambiguo. sed veriorem lectionem esse Ερχιέων quam Ερχαῖον, patet ex pag. seq. v.41. nota etiam ἔφεσιν eodem in loco exponi τὸ εἰς τὸ δικαστήριον προσκαλεῖν. V.46, forsan re-

ctius τοῖς λόγοις τούτοις, eodem casu.

P. 109, v. 1, vsitatius ὡς γοῦν ἐμοὶ δοκεῖ. V. 6, forsan rectius ὅτε δ'· vel πότε δή. V. 9, rectius προκαλεῖται, vt v. 41 & 44. atque ita etiam προκλήσεις ἀναγινώσκει v. 17. V. 13, singulariter legendum videtur καὶ τοῦτο: vel τὸ μέρος ellipsin habet præpositionis κατά. V. 15, pro οὔτε rectius legemus οὐδέ: vel membrum hîc deest. V. 22, corrupta sunt postrema tria cola. verior lectio hæc videtur esse, τῷ μὴ πάντα μηδαμῶς ὡς φύσιν εἶχε παραχθῆναι, μηδ' ὡς ἂν ἰδιώτης τις εἴποι, λέγεσθαι μετρίως, καὶ μυρίοις ἄλλοις τοιούτοις τρόποις. V. 28, pro αὖ omnino legendum videtur οὖν, *igitur*. V. 33, rectius καὶ ψευδῆ λέγοντι: vel, καὶ ψευδῆ λέγοι, τις πιστεύσειεν ἄν. In sequenti autem membro, quia προσέξειν vsitatũ non est, legendum erit προσέξει. Paraphrasin huius loci habemus in ea historiola quam supra ex Aldina editione percensui, ad pag. 104. ibi enim Λυσίας μὲν, καὶ ὑπὲρ ἀδίκων ἔπειθε λέγων· Ισαῖος δὲ, καὶ ὑπὲρ ἀγαθῶν λέγων, ὕποπτος ἦν. V. 34, legendum videtur ὑποδικαστικοῖς: vt supra 90, 33: & 86, 38: præsertim cum supra (104, 14) dixerit, Isæum se in vno iudiciali orationis genere exercuisse. Pro ἀσφάλειαν v. 38, non dubitarem legendum esse ἀφέλειαν, vt 86, 38: nisi infra in fragmẽto De Atticorum oratorum characteribus, (164, 41) huius ipsius Lysiæ dictioni tribueretur ἡ ἀσφάλεια καὶ τὸ ἀκίνδυνον, sicut contra Thucydidi ἡ νεωτεροποιΐα & τὸ τολμηρόν. siquis tamen vtrobique ἀφέλειαν malit, nõ multum refragabor: quippe quod ea rectius opponatur τῇ νεωτεροποιΐᾳ. V. 46, in exemplari est τοῖς ἀρχιερέας: perperam. nam Ερχιέας legendum esse, satis manifestum est ex præcedentibus, v. 41: & ex 108, 45. Erchiam autem fuisse pagum Atticum sub tribu Ægeide, post Harpocrationem & Suidam docuit etiam Sigonius. ac mentio eiusdem etiam apud Demosth. & Æschinẽ. Stephani Ερεχθία incertum pro eodem ne an diuerso.

P. 110, v. 11, pro ὑμῖν sententia postulare videtur βίος, *vitæ subsidia, opes*. quin & alia hic deesse vidẽtur, quæ non tantum nulla ex eo percepta commoda, sed etiam sumptus in eum factos significent. V. 16, ante νῦν μὲν deest εἰ: & sequ. v. optatiuo fine legendum μαρτυροίην, vt mox sequitur φαινοίμην. V. 26, legendum εἰσποιοῖμεν, vel εἰσεποιοῦμεν. Sequenti etiam versu conuenientius ὑμῶν, *vestrum*. V. 28, pro εἰ τάδ' omnino legendum ἔπειτα δ', *deinde vero*. Siquis etiam sequ. v. pro ἅπαντα malit ἅπαντες, non multum refragabor. V. 30, pro καὶ aptius legeris γ' ἄν. V. 32, αὐτῇ excusari potest, vt v. 39. siquis tamen αὐτῇ malit, per me licet. V. 34, in exemplari est ἡμᾶς, *nos*: minus congruenter. Sic v. 42, in eodem est ἐγίνωσκεν: contra leges syntacticas. V. 43, existimarit forsan aliquis legendum ὑμῖν, *vobis*, vt v. 45. sed procul dubio vtrobique legendum ἡμῖν, vt v. 40. Ibidem pro ἐξ αὐτῆς sententia requirit ἐξ αὐτοῦ, *ex se*, patre scilicet.

P. 111, v. 7, nota hic ὤφειλον pro ὦφλον. V. 9, rectius singulariter αὐτῷ: & mox in secunda persona ὑμῖν. V. 30, τοῦ ποιητοῦ ambiguum est significetne τοῦ ποιητοῦ λόγου γνησίοις, an κατ' ἐξοχὴν *poetarum principis*: vt v. 41 Zoilus contra Homerum commentarios reliquisse dicitur. Pausanias Eliacωn 2, 196, 3, tradit, carmen epicum de Alexandro, adscribi a quibusdam Anaximeni: sed id sibi non videri verisimile. Narrat ibidem, eum tum alia scripsisse, tum Antiquas res Græciæ, & res a Philippo atque Alexandro gestas: præterea cum natura esset sophista, & sophistarum orationes probe imitari nosset, probrosum quodam in Athenienses, Lacedæmonios ac Thebanos scriptum Theopompeo stilo exarasse, effictisq; ad illius imitationem omnibus, sub Theopompi nomine librum edidisse, ad conflandum ei propter simultatem quãdam priuatam, publicum Græcorum odium.

P. 112, v. 8, legendum videtur πρὸς τῷ μηδὲν ἧττον τὸ χρ. ἔχ. V. 10, Ὑπερείδης & hic & in sequ. per ει diphthongum constanter legitur: at supra 71, 20, & alibi, per ι: quo modo & manu exaratus liber ibi habet, & Suidæ ac Plutarchi exemplaria. Porro secunda hæc pars de Oratoribus Atticis, quæ supra etiam promittitur in præfatione huius tractatus, 81, 44, ad nos non peruenit. V. 27, per τοὺς ἐκ Περγάμου γραμματικοὺς, significare videtur Craterẽ & Aristarchum: vt ex Suida colligitur, dum Aristarchum tradit discipulum fuisse Aristophanis grammatici, & Pergami plurimum cõcertasse cum Cratete grammatico Pergameno. V. 35, pro Δήλιος perperam in exemplari scriptum δῆμος. V. 39, alludit ad Homericum illud, Iliad. ψ, καί νύ κεν ἢ παρέλασσεν, ἢ ἀμφήριστον ἔθηκεν: quod de Platone quoque vsurpauit supra 17, 45. V. 40, rectius χρῶμαι. V. 42, legendum videtur, τοσοῦτον ἐστὶν ἐπιπεπόλακεν, *vsq; adeo hæc eminuit oratio*: & v. 44, passiuo fine ἀγνοεῖσθαι, *ignorari*. V. 45, in exemplari hypodiastole est post κινοῦσα: parum apte.

P. 113, v. 2, sententia talem quampiam mutilati huius loci scripturam postulat, οὐδενὶ τῶν προτέρων (vel τῶν δοκίμων, τῶν παλαιῶν) σύμφωνον· εἰ δεῖ δὲ τἀληθῆ λέγειν, καὶ τοὐναντίον: vel ἤδη δὲ τοὐναντίον. V. 9, procul dubio legendum μετὰ τοὺς ἄνδρας, *post illos viros*. V. 11, ὑπὸ pro vulgato ἀπὸ reposui ex 116, 13. V. 16, forsan rectius coniunctẽ πεντεκαιδεκαετῆ, vel πεντεκαιδεκέτη. V. 27, si transpositione facta, & in præcedentib. ante χειρίου collocetur, & ἔχων ante εἰσῆλθον, structura & sententia erit planior. V. 30, πρότερον e præcedentibus repetitum videtur: ideoque expungendum. V. 33, post τὸν λόγον e præcedentibus subaudiendum φανερὸν γίνεται. V. 34, vera lectio esse videtur, τῆς φυγῆς τῶν καταλυσάντων τὸν δῆμον: vt colligitur ex v. 13. V. 40, rectius τούτου διελθόντος, vel τοῦ δὴ ἐξελθόντος aut παρελθόντος. V. 45, φάντασμα pro φάσμα notatum etiam in Antiq. Rom. 260, 16. Philochorum autem μάντιν & ἱεροσκόπον fuisse, atque inter alia scripsisse περὶ μαντικῆς, περὶ θυσιῶν, περὶ μυστηρίων τῶν Ἀθήνησι, testatur etiam Suidas.

P. 114, v. 6, forsan rectius ἀφελεῖται. V. 11, sententia talem quampiam lectionem requirit; τοῖς φερομένοις εἰς αὐτὸν λόγοις, ἐν τοῖς γνησίοις εἶναι ἀπιστοίημεν ἄν εἰκ. & seq. v. ἀπ' Ἀναξικρ. *ab Anaxicrate*: vt pag. præced. v. 16. V. 19, pro Λυσικράτους legitur infra Νικοκράτους, 118, 12. V. 25, rectius αὐτοῦ: significatione scilicet possessiua. V. 27, in exemplari est προσφέρει: & v. 29 διεβεβαιοῦτο: corruptis verborum modis. V. 31, planior erit sententia, si pro εἰς δὲ legamus εἴς τε. V. 35, procul dubio semiperfectæ periodi puncto post πορευόμενος fixo, subiungendum, πιστοῦται δ' οὐκ. V. 40, non dubito quin vera lectio sit, ἥτε ἰδίου τινὸς εὑρετής: vt colligitur ex huius ipsius paginæ versu 16. V. 42, conuenientius μαθητῶν, *discipulorum*. V. 46, rectius τὸ χαρίεν, cum articulo.

P. 115, v. 1, in exemplari legitur, τὸ δὲ μὲν λέξεως ἰσχυρόν: quæ articuli collocatio cum sequentibus parum congruit. V. 3, pro μέγιστα procul dubio legẽdum μάλιστα. V. 16, rectius πλάσαι, paroxytonωs. V. 19, Petrus Victorius Var. lect. lib. 4, cap. 10, Dionysium

sium hic respexisse putat ad locum Ciceronis in Oratore, quo sinistros Thucydidis imitatores corripiens, ait; *Huius tamen nemo neq; verborum, neque sententiarum grauitatem admiratur; sed cum mutila quædam & hiantia locuti sunt, quæ vel sine magistro facere potuerunt, germanos se putant esse Thucydidas*. V. 22, & ἐκείνης retineri potest, & ἐκείνου pro eodem admitti. Seq. v. malim cum articulo οἱ ῥοδ. ῥήτ. V. 25, ἀναληθεῖς propterea fortasse dicit, quia fucum magis quam veritatem consectari solerent: sicut infra in Attic. oratorum characteribus, 167, 38, πανηγυρικὴν & ἀληθινὴν διάλεκτον opponit, & vtramq; a Demosthene coniunctam fuisse tradit. V. 26, verius προσχησάμενοι, vt v. 20: item supra 26, 25, & alibi sæpissime. V. 28, ἃ in exemplari erat omissa. V. 44, archontωn hic catalogus in multis corruptus est, quin & duobus mutilus, vt ad pag. seq. v. 7 docebitur. in nonnullis etiam varietas est; vt deinceps suo cuiusque loco declarabitur. Quarti ergo nomen apud Sigonium in libro De Atheniensium temporibus est CEPHISODORVS. sed cum apud Diodorum quoque (pag. 512) legatur Κηφισόδοτος, non est quod nostra scriptura in suspicionem vocetur. Sextus ab eodem Sigonio nominatur ELPINVS. apud Diodorum 518 ambiguo fine legitur Ελπίνης. supra 85, 32, habuimus, κατ' Ἀγαθοκλέα καὶ Ἐλπινίκην ἄρχοντας. vt verum huius archontis nomen esse videatur Ελπινίκης, *Elpinices*. Vndecimus apud Diodorum 531 est Θεόπεμπος, proparoxytonωs: cuius accentus euidentia vestigia cernuntur infra in corrupto Θέσιμος, 121, 12, 14. mentio eiusdem 117, 9. Quartusdecimus apud Diodorum est Θεόφιλος, 538: necnon apud Dionysium infra, 123, 5. Falsum igitur hic siue Θεόμνηστος, siue Θεόμνηστος: nec magis verum Θούμνηδος, quod infra 119, 2, pro eodem legitur. Sextidecimi verum nomen est Αρχίας apud Diodorum 541, & apud Dionysium nostrum infra 123, 9.

P. 116, v. 1, septimusdecimus archon, non Εὔδωρος est, sed Εὔβουλος, apud Diodorum 545: & apud Dionysium nostrum infra 119, 12: 121, 29: 123, 12: necnon hac ipsa pag. 116, versu 47. Decimusnonus, Πυθόδοτος appellatur etiam infra 121, 30: & 123, 14: apud Diodorum vero Πυθόδωρος, 547. V. 2, vicesimusquartus archon, Diodoro est Χαρώνδας, 553. V. 3, vicesimussextus archon, qui Πυθόδημος hic nominatur, apud Diodorum dicitur Πυθόδωρος, 557. sed Πυθοδήμου nomen habuimus etiam supra 114, 10. V. 4, pro τοὺς συγγραφεῖς sententia postulat λόγους συγγέγραφεν, (vt 114, 8) vel ἃ συγγέγραφεν. V. 5, tricesimus archon, qui Νικήτης hic dicitur, Diodoro est Νικήρατος, 582. Sigonius ab aliis Anicetum vocari adnotat. V. 6, in tricesimitertii nomine ambiguus hîc error est. putarit enim aliquis verum nomen esse Κτησιφῶν. sed non dubito quin verius nomen sit Κηφισοφῶν, apud Diodorum 601. Apud Demosthenem quoque in or. Pro corona, in psephismate quo legatio ad Philippum decernitur, eadem hæc diuersitas occurrit. nam in legatorum catalogo quidam codices habent Κτησιφῶν, alii Κηφισοφῶν. Tricesimusquintus, Ἡγήμων, apud Sigonium desideratur; itidemque apud Diodorum 606. V. 7, tricesimussextus, rectius apud Diodorum 608 nominatur Χρέμης, prima littera aspirata. Post tricesimumseptimum, Anticlem scilicet, duo sunt omissi archontes, Σωσικλῆς, & Αγησίας, vt cognoscere licet ex Diodoro, 622. Vicissim apud Diodorum & Sigonium desunt quadragesimusprimus & secundus, Ἀρχίππος & Νέαιχμος. V. 12, quinquagesimusquartus archon Δημήτριος, a Diodoro cognominatur Φαληρεὺς, 746. Sequens Καίριμος eidem Diodoro 751 est Χαῖνος. Quinquagesimumsextum Αναξικράτην agnoscit etiam Diodorus 756: & Dionysius noster supra 113, 11, 16, 35: & 114, 12. in exemplari perperam hoc loco scriptum erat Αναρχικράτης.

V. 14, in quinquagesimiseptimi appellatione, pro Κόροιβος apud Diodorum est Κόρυβος, 770: minus recte, vt suspicor. Sequens apud eundem Diodorum 774 est Ξένιππος. In sexagesimoprimo, Nicocle, desinunt eiusdem Diodori vulgata exemplaria, 787: & reliquorum nouem nomina desunt etiam apud Sigonium: ita vt, sicut illi Dionysio in præcedentibus, sic vicissim Dionysius illis in sequentibus auxiliares manus præbeat. Primus autem archon Nicophemus, ab eodem Diodoro ponitur in Olympiadis centesimæquartæ anno vltimo, quo Romæ consules fuisse dicit C. Sulpicium, & C. Licinium; anno vrbis CCCLXXXIX, vt Sigonius computat: vt autem Glareanus, anno vrbis CCCXCI. V. 23, pro Τεωφανίου paulo post detracto ι legitur Τεωφάνου: quorum neutrum erroris suspicione caret. Suidæ Θεοφάνου an huc pertineat, mihi sane non constat. V. 26, opinor puncto & separationis spatio post ὑμῶν posito, sequentia coniunctim legẽda esse, hoc modo; Συνηγορία Αἰσχίνῃ κατ' Δινίου, vt infra 118, 13, 17, 31: & 119, 6. Forsan etiam aliquis diphthongωs malet Δεινίου, vt apud Isæum, Demosthenem, Suidam, alios. Sed cum versu 29 sequatur, ἔτι κατ' Διονυσίου, nec in præcedentibus vlla Διονυσίου facta sit mentio, suspicetur aliquis vtrobique vel Διονυσίου legendum esse, vel Δεινίου. Sequenti etiam versu Φωκαπεβείας nomen suspectum est, ac perperam fortasse ex duobus conflatum: vt κατ' Φώκου, ἀσεβείας. sed in his sola coniectura niti, fallere est. V. 28, incertum Εἰρηνικὸς ne verius sit, an Πειραϊκὸς, an aliud. V. 31, hic quoque dubium est, sit ne Γεισικλέους legendum, an Τισικλέους. Paulo post certe transposita distinctione legendum, Κατὰ Θεοκρίνου ἔνδειξις· Τοῦ παιδὸς, ὦ Ἀθηναῖοι: vt manifestum est ex Demosthenis editionibus vulgatis, in quibus hæc κατ' Θεοκρίνου ἔνδειξις Demostheni adscribitur. Sequenti etiam versu fortasse legendum, Κατὰ Στεφάνου, παρανόμων· Ὑπάρχει τοῦ ν. Demosthenis orationes κατ' Στεφάνου, vt diuersam habent actionis inscriptionem, ψευδομαρτυριῶν scilicet, ita etiam diuersa initia. V. 34, Φοινίκων nomen parum huc quadrare videtur: nec certum tamen est an κήρυκας reponendum sit, vt v. 46. V. 35, de Κηφισοδότος nomine paulo ante dictum ad v. 6. V. 37, in exemplari post Χάρητος finita est periodus: & nominandi casu sequitur Εἰσαγγελία κατ' Φιλίππου: quasi duæ hic significentur orationes. V. 38, Ἁρπαλίων in sequentibus etiam constanter absque diphthongo scribitur: apud Suidam vero & alibi, diphthongωs Ἁρπάλεια χρήματα. Nota ibidem ὑπὲρ: in sequentibus autem περί. Paulo post vero incertum Γνωσίου ne scribendum sit, an Γνωσιδίκου, an Γνωσιθέου, an aliud. V. 41, in Oratorum volumine ab Aldo & Stephano in lucem edito, pro ἄνδρες legitur Ἀθηναῖοι. V. 45, legendum puto, ἐπὶ Θεοφίλου ἢ Θεμιστοκλέους ἄρχοντος, μετὰ Θέσσαλον ἄρχοντα ἐνιαυτῷ τρίτῳ: vt sequenti versu. quæ lectio colligitur ex præcedentis paginæ versu 46 & 47.

P.117,v.1,leg. εἰκοσαέτοις ὄντος: vel, εἴκοσιν ἔτη ἔχοντος, vt verſu 16. Sequenti verſu rectius Ἀρχίου, vt prolixius adnotatum ad 115,47. V.3, legendum videtur, ἀπογραψαμένου αὐτὸν Νικοδίκου υἱόν· Ἀποψήφισ. Pro τοὶ vero dubito τουδὶ ne ſcribendum, an τουτονί, an aliud. Seq. ſane verſu rectius legemus ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς: & mox, καὶ τῶν ἑξῆς, expuncto articulo τά. V.6, procul dubio ſic diſtinguendum, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν νόμων, καθ' οὕς. vt hucuſque verba ſint exordii, eaq; abrupta, vt infra v. 41 & 42: & finita hic periodo, ſequatur, καὶ τοῦτ' εἴρηται παιδὸς ὄντος ἐπὶ Δεινάρχου. V.7, forsan legendum, τὴν ἱέρειαν Νίνον, *Ninum ſacerdotem*: quia ſequitur υἱὸς τοῦ Νίνου. V.9, δεδηλώκαμεν proculdubio expungendum, velut e ſequentibus perperam huc inſertum. De oratione autem περὶ τοῦ ὀνόματος meminit rurſum pag. ſeq. verſu 45. V.13, Ἀθμονεῖς per ο ſcribit etiam Stephanus Byzantius: at Suid. per ω. V.20, forsan legendum, Κατὰ Τιμοκράτους, εἰσαγγελτικὸς δήμου καταλύσεως· Ἔργα ποιεῖς: vt Ἔργα ποιεῖς orationis illius ſit initium. Sequens κατ' Σπουδίου, diuerſa eſt a Demoſthenica. V.24, legendum fortaſſis Εὐωνυμέων πρὸς κήρυκας ὑπὲρ τῶν κανῶν· Οὐδαμῶς ταῦτα πράγματα. fuit enim Εὐωνυμία, ſeu Εὐώνυμος, pagus Atticus, cuius ciues Εὐωνυμεῖς, teſte Steph. V.27, nota hic, ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ φανερὸν γίγνεται, vt mox etiam v.30: at v.2,15,19,23, pro ἐν vſitatiore modo vſurpata ἐξ. V.31, conuenientius compoſ. συναγωνίσασθαι. In ſequentibus ſiue αὐτὸν legas ſiue αὐτοῖς, parum expeditur ſententia. V.32, de orationis initio, & ſequētium diſtinctione, certi aliquid hic pronuntiare, non licet. ſua cuique coniectura eſto libera. V.37, forsan Ἑρμείᾳ ἐμποείου ἐπιμελητῇ. V.40, malim transpoſita diphthongo, Μενεσαίχμου. Apud Suidam quoque Μένεχμος legitur pro Μέναιχμος. V.42, vel ὑμᾶς legendum, vel ἡμεῖς. V.45, forsan περὶ αὐτοῦ μηνύει. Sequenti etiam verſu non abſurde poſt ἀγῶσιν diſtinxeris.

P.118, v.1, pro καὶ infra v.46 legitur καί. V.2, Ἀπόλλωνος ἢ Ποιοῖς, videtur initium eſſe orationis. V.5, forsan legendum, Κατὰ Δημοσθένους, παραγενόμενων· Εἰώθατε ὦ ἄνδρες. Pergamenas vero tabulas dicere videtur tabulas a Cratete vel Ariſtarcho grammaticis Pergamenis conſcriptas: qua de re ſupra, ad 112,27. V.12, pro πρὸς Νικοκράτην ſupra legitur κατ' Λεωκράτους, 114,19. V.15, alibi Ποσειδίππου, diphthongωs. Paulo poſt etiam fortaſſe rectius Ἡδύλης. Pro ἐνοπίου vero quid legendum ſit verſu ſequenti, mihi ſane coniicere non licet. V.18, pro ὕστερον legendum fortaſſis ὁ ὕστερος, vt v.28. V.21, Ἐπήτου nomen ſuſpectum eſt. V.26, nota hic Προκλέος: cum verſu 11 habuerimus Κηφισοκλέους, & v. 22 Μνησικλέους: itidemque Μενεκλέους pag. præced. v.5 & 11. Sequenti etiam v. fortaſſe verior lectio eſt ἐπὶ τούτοις ὦ ἄνδρες.

P.119, v.1, legendum videtur εἰς Πύλας Ἀθηναίων ἔξοδος. Sequens nomen Archontis, Θέμνιδος, accedit ad Θεόμνηστος ſupra 115,47. ſed verius nomen eſſe Θεόφιλος, ibidem prolixe docui. V.4, legendum opinor, οὐ πολλοῖς δ' ἔτεσιν ὕστερον. V.7, rectius, ni fallor, Ἀμύντιχον. V.9, Φιλόχωρος in exemplari quoq; per ω ſcriptum & hic & in præcedentibus: cum apud Suidam & alibi per ο ſcribi ſoleat. V.11, rectius (opinor) μέταλλον, vt ſeq. v. Eodem verſu ſequ. non dubito quin vera lectio ſit ἐπ' Εὐβούλου. Inter Eubuli autem & Nicomachi præturam tres interceſſiſſe annos, perſpicitur ex 116,1,2. V.17, pro ἐπὶ ſi ἔτι malis, per me licet. V.18, legendum puto νεμέσεως, aut νεμεσήσεως: vt ſignificet imperium infenſa Nemeſi, vel cum populi offenſione geſtum. fuerat enim Timotheus primis annis adeo felix, vt fortuna ipſa ſe variis ei ſpectris offerret: ideoque pictores, vt felicitatem eius exprimerent, plures pingebant fortunas, quæ illi cubanti ac dormienti vrbes in retia inferrent. ſed cum ea felicitate elatus, ſuæ magis virtuti quam fortunę benignitati adſcriberet rerum geſtarum gloriam, ἠτύχησεν ὕστερον, νεμεσησάσης αὐτῷ τῆς τύχης: id eſt, fortuna illi poſtmodo infenſa, aduerſos ſucceſſus tribuit: vt Ariſtophanis ſcholiaſtes & Suidas tradiderunt.

P.120, v.10, Wolfii margo pro ἐκεῖνα habet ἐκείνω: itidemque verſio eiuſdē, *ſecundum illius præcepta.* V.16, in Stephani editione ſic legitur hic locus; ἵνα τὴν δόξαν ἣν πρότερον αὐτὸς ἔχον, βεβαιωθῶ, μαθὼν ὅτι προτεροῦσι τῶν Δημοσθένους λόγων αἱ Ἀριστοτέλους τέχναι· ἢ τοῦ οὕτως ἔγνωκ. quam lectionem & ipſe adnotauit minime ad confirmandam Dionyſii ſententiam facere; cum is totus in hoc ſit, vt oſtendat anteceſſiſſe Demoſthenis orationes. quodſi ita legas, μαθὼν ὅτι οὐ προτεροῦσι, adiecta negatione, non habere locum particulam quam grammatici disiunctiuam appellant, quæ in altera parte ſequitur. quare ſibi verbū βεβαιωθῶ ſuſpectum eſſe. ſenſum omnino hunc videri eſſe: *Ut ipſe, ſi compertum habuero Ariſtotelis artes Rhetoricas priores eſſe tempore Demoſthenicis orationibus, de ſententia meà deducar: ſin minus, eum qui hoc ſibi perſuaſit, mutare cogam ſententiam.* Hęc de iſto loco Steph. ego eam lectionem quam Morellii Demoſthenes in margine habebat, ſequi malui: præſertim cum idem ante me feciſſet Hieronymus Wolfius in ſua Demoſthenis editione. V.31, pro Φίλιστον rectius fortaſſe legemus Φιλίσκον, quia *Philiſtus* hiſtorici Siculi nomen eſt, *Philiſcus* autem Mileſius orator fuit, vnus ex Iſocratis oratoris auditoribus, vt tradit Suidas. Supra 111,25, in hoc nomine eſt ambiguitas. V.34, incluſa ἄν, addita ex Morellii & Wolfii edit.

P.121, v.1, ὁ περὶ τῶν ἀτελειῶν λόγος, eſt oratio contra Leptinem habita. V.3, Rhetoricæ tabulæ fortaſſis eædem hic ſunt quæ Tabulę Pergamenæ: de quibus ſupra, ad 118,5. V.7, pro Θεοδήμου legendum eſſe Εὐδήμου, ſatis declarat archontωn catalogus in Dinarcho ſupra poſitus, 115,46: cum quo ibidē conſentit etiam Diodorus 527. V.11, pro Γαδικῶν Morellii margo habet ταχέων: cui Wolfius addit ταχυναυτουσῶν: exegema vtrumq;. Sunt tamen qui φυγαδικῶν legendum exiſtiment. V.12, qui Θέελλος hic dicitur, & ſupra in Dinarcho Θέλλος 116,45, veriori nomine appellabitur Θέσσαλος, vt prolixe docui ad 115,46. V.16, Olynthiacarum orationum alius in vulgatis editionibus ordo eſt. nam quæ hic prima eſt, illic eſt ſecunda: quæ hic ſecunda, illic tertia: quæ hic tertia, illic prima. V.19, pro χειροτονίαν Morellii & Wolfii margo habet compoſ. καταχειροτονίαν. V.20, fortaſſe legendum μέχρι τῶν δώδεκα. Wolfius lectione & ſtructura liberius mutata vertit; *Ex his duodecim quas hactenus expoſui publicis orationibus, ſeptem ſunt conciones, forenſes quinque.* V.23, conſentiunt hæc cum epigrammate quod Ammonius in Ariſtotelis vita, & Henr. Steph. in Anthologiæ additamento referunt, Φησὶ δὲ ἣν μῦθος, καὶ Νικομάχου γρήτηρος Τῶν Ἀσκληπιαδῶν δῖος Ἀριστοτέλης. V.25, Wolf. pro 17 legit 7, detracta ſcilicet decade: & mox nominandi caſu πρεσβύτερος: itidemque vertit, *triennio Demoſthene maior.* atque ita legendum eſſe, perſpicuum eſt ex eo quod Dionyſius 120,44, Demoſthenem

ſthenem natum eſſe dicit anno ante centeſimam Olympiadem. aut neceſſe eſt ibi minoris numeri notationem eſſe omiſſam. V.29, Wolfii margo pro πείσας habet compoſ. διαπείσας. V.36, ſi ante ἃ ex Wolfii marg. inſeramus ἐστιν, plana eſt ſententia. V.41, locus quē hic ex Ariſtotele citat, exſtat Rhet. lib.1, editionis noſtræ pag.5, v.27. V.42, pro ἐὰν μὴ Stephani & Morellii ed. habet ἐὰν μὲν: itidemq; Wolfii verſio, *quando indicia ita fiunt vt decet.* ego Ariſtotelis exemplaria ſequi malui. V.44, Ariſt. exempl. generio caſu habent διδασκαλίας. V.45, Stephani, Morellii, & Wolfii editio hab. πολιτικοῖς λόγοιμεν. ego Ariſtotelis exemplaria ſequi malui: e quibus Morellius quoque ac Wolfius veriorem lectionem margini adnotarunt. V.47, Ariſtot. exempl. habent δύνωνται ἢ φαίνεσθαι δύνωνται: editionis noſtrę pag. 8, v.27.

P.122, v.1, pro ἀναλυτικοῖς Ariſtotelis exemplaria habent διαλεκτικοῖς. ſed Dionyſium ἀναλυτικοῖς legiſſe, ſatis declarat pag. præced. v.39. Incluſa, quæ mox ibidem ſequuntur, addita ſunt ex Ariſtot. exempl. At quæ v.3 incluſa ſunt, ab iisdem Ariſt. exempl. abſunt. Eadem exemplaria eodem v.3, pro καλὸν γὰρ habent καλὸν δέ. V.6, incluſa, addita ſunt ex Ariſt. exemplaribus: itidemq; v.ſeq. V.9, Morellii margo pro ἐπὶ πολλῶν habet ἐκ πολλῶν. V.10, Ariſtot. exempl. h. ἕτερόν τι διὰ ταῦτα συμβαίνειν παρὰ ταῦτα, τῷ ταῦτα εἶ. V.12, incluſus artic. τό, additus ex Ariſtot. exemplaribus. In iisdem pro ῥητορείας legitur ῥητορικῆς. Ex iisdem etiam addita incluſa coniunctio γάρ. V.16, Wolfius ante ἱκανῶς inſerit καί: Stephanus omiſſa coniunctione, verbum νομίζω vertendum cenſet in participium νομίζων. V.23, Morellii & W. margo h. πανηγυρικώτατον: conuenientius. V.28, iidem præſenti temp. malunt γινομένην. V.29, pro incluſo τοῦ Wolfii margo reponit plur. τῶν. Ariſtotelis exemplaria neutrum agnoſcunt. V.30, Ariſt. exempl. pro ἀγαγόντα habent ἔχοντα: & mox δοῦναι pro διδόναι οὕτως. Exſtat autem locus Ariſtot. Rhet. lib. 3,134,13. V.32, Wolfius pro τοῦτο habet τοῦτο: minus recte. V.35, incluſa μέν, addita ex Wolf. ed. V.47, Morellii & Wolfii margo h. γέγραφεν. ſed ne ſic quidem plana fiunt omnia.

P.123, v.6, Morellii & Wolfii margo pro ἕκτην h. πέμπτην. V.11, pro ἢ malim ἤ, contra exēplarium conſenſum. V.17, ὅρκοις legendum eſſe pro vulg. Ὄρχοις, manifeſtum ex 45,3. atq; ita vertit etiam W. *ad exigendum iusiurandum.* V.28, αὐτὸν refertur ad τὸν πόλεμον. Morellii & Wolfii margo mauult reciprocum αὑτόν, *ſeipſum*: ſubaudito ſcilicet πολέμιον, *hoſtem*. V.35, vulg. Ariſtot. ed. (lib.2,103,23) habent ἐκ τοῦ τὸν χρόνον σκοπεῖν. V.36, incluſa ἄρ' addita ex eisdem ed. V.37, Wolfii editio habet μέλλοντος: verſio tamen eiusdem agnoſcit vulgatum μέλλοντες, *accepturi beneficium.* Morellii margo, itidemq; margo Wolfii, poſt hoc ipſum μέλλοντες μέν, addit εὖ πάσχειν. quod in verſione expreſſit idem Wolf. Ibidem mox Ariſtot. exempl. habent πρὸς τὸ Θηβαίους Φίλιππον διιέναι εἰς τὴν Ἀττ. Seq. v. Ariſtot. exempl. hab. βοηθῆσαι εἰς Φωκεῖς: pro quo Dionyſ. paulo poſt, v. 40, dicit πρὸς Φωκέας, *aduerſum Phocenſes.* V.39, Ariſt. exempl. pro διέπευσεν habent ἐπίστευσε: & mox δήσουσι pro δώσουσι. V.47, rectius Ἀλκαίδᾶς, vt ex Suida & Stephano colligitur.

P.124, v.5, Steph. & Morell. hab. αὐτόν: ego cum Wolf. malui plurale αὐτούς, Athenienſes videlicet. Idem Wolf. ſeq. v. ad explendam ſententiam legit, ἐχειροτόνησε Δημοσθένης, φησί, τὴν μὲν στήλ. Ego hanc lectionem malim; καὶ ὡς Δημοσθένους παρακαλέσαντος αὐτοὺς πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ ψηφίσματα γράψαντος, ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος, τὴν μὲν στήλ. V.10, malet fortaſſe aliquis πεμψάντων: ſed a Philippo miſſos eſſe legatos hoſce, indicant ſequentia, v.14,21,30. V.13, Morell. hab. οἱ τῶν Ἀθηναίων πρ. V.26, poſt Θηβαίους diſtinguūt etiam ceteræ editiones. ſed non minus recte ante id nomen diſtinxerimus: vt accuſatiuus iſte feratur ad ſequens verbum ἀναμιμνήσκοντες. V.28, Morellii & Wolfii margo hab. αὑτόν, *eum*: recte. ſic enim & Dionyſ. p. præced. v.40, αὐτῷ δοῦναι δίοδον: & hac ipſa pag. v.31, δίοδον τῷ Φιλίππῳ παρασχεῖν. V.33, de ἐπέδειξα dicetur infra, ad 126,10. V.35, incluſum εἰσιν, additum ex ed. Morell. & Wolf. V.42, Ariſt. exempl. (Rhet. lib.2,113,3) pro ὡς habent ὃ ὡς. Seq. v. Morellii & Wolfii margo habet ἑαυτῷ, dandi caſu.

P.125, v.6, Ariſtot. exempl. (Rhet. lib.2,102,19) pro copulatiua καὶ habent disiunctiuam ἤ. V.8, Ariſt. exempl. hab. πλεῖον: minus conuenienter. V.8 & 9, in Ariſtot. exempl. ſic legitur hic locus; καὶ εἰ τῷ πεπονθότι τὸ καλῶς ἢ δικαίως ὑπάρχει, καὶ τῷ ποιήσαντι· καὶ εἰ τῷ ποιήσαντι, καὶ τῷ πεπονθότι. ἔστι δ' ἐν τούτῳ παραλογίσασθαι. εἰ γὰρ δικαίως ἔπαθεν, δικαίως πέπονθεν· ἀλλ' ἴσως οὐχ ὑπὸ σοῦ. διὸ δεῖ σκοπεῖν χωρ. V.13, poſt διαφωνεῖ τὸ τοιοῦτον Ariſt. exemplaria habent hoc præterea commation, καὶ οὐδεὶς κωλύει. Alcmæonis quoq; Theodectei verba, ab Ariſtotele relata, Dionyſius breuitatis cauſſa omiſit. V.18, Wolfianæ ed. margo pro ἐν ταύτῃ habet ἐν τούτῳ. Sed is qui Morellianæ editionis διπλογραφίας ex illius margine in Wolfianæ editionis marginem tranſcripſit, Morellianas notas parum obſeruauit. annotatio enim Morelliana ἐν τούτῳ, refertur ad τοῦτο quod eſt v. 10: ſignificans ſcilicet, pro Dionyſiano τοῦτο, apud Ariſtot. legi ἐν τούτῳ. V.26, Ariſtotelem e veterib. artis Rhetoricæ ſcriptorib. ſuas præceptiones collegiſſe, teſtatur etiam Cicero iis in locis qui ſupra citati ſunt 79,46: & 80,7. V.38, nota hîc ὀκπλήθεως τῆς Πλατωνικῆς ἑρμηνείας: cum infra in Thucydide hoc ſtructuræ genus reprehendat, 135,13; ac pro datiuo accuſatiuum caſum hic vſurpari velit. Incertum ergo Dionyſii ne voluntate, an librarii incuria, hic ſtructuræ ſit facta ἐξαλλαγή.

P.126, v.2, Hœſchelius pro νόμοις legendum putat παρανόμοις: vt παρόμοιοι λόγοι hoc loco idem ſint quod alibi παρανόμων γραφαί. Sed haud ſcio an conuenientius ſit ἀνομοίοις: vel, vt Ilouius interpres legit, ἀτόποις, *abſurdas*. V.5, nota hic Δημοσθένη, more perittoſyllaborum: & mox v.7 Δημοσθένην, more iſoſyllaborum nominum. Eodem v.7 pro φησὶν malim φήσεις, *dices*. V.10, ἐπέδειξα in hac demonſtrandi ſeu oſtendendi ſignificatione legitur etiam ſupra 124,33,45. alioqui vſitatius in ea ſignificatione ἀποδεῖξαι: vt illo ipſo in loco, 124,33. ἐπιδεῖξαι enim oſtentandi ſignificationem habet frequētius, vt paulo poſt, v.14, & 32. V.26, ſenſum quidem loci huius (inquit Steph.) mihi videor aſſequi. ſed verborum ſeries & contextus non video qui ſtare poſſit eo modo quo eſt. Hoc enim puto ſibi velle hoc in loco Dionyſium; Platonem ſtudio reprehendendi Lyſiam, aduerſus ipſum ſcripſiſſe dialogum; cuius tamen argumentum ſit amatorium; ſed captatam in eo exagitandi Lyſiæ occaſionem. lego igitur, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ κρατίστου τῶν τότε ῥητ. Illud autem quod ſequitur, ἐρωτικὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, declarat quod infra legitur, pag. ſeq. v.47. Hæc Steph. V.37, pro poſteriori ἣν vel μὲν, rectius fortaſſe legemus ἐν, *in*.

P.127,v.9, ex hoc loco intelligimus, tertiam partem de Atticis ſcriptoribus, cuius ſupra meminit in præfatione ad Ammæum 81,41, a Dionyſio abſolutam quidem fuiſſe, ſed ad nos non perueniſſe integram. V.11, pro δεῖγμα quidam cod. habent μίγμα, teſte Steph. V.15, idem St. adnotat quoſdam cod. hic ὀμμάτων habere pro ναμάτων: & v.18, ἱλαρὸν pro χλοερόν: & v.20 κάλλιστον pro κάλλιον. Sed ibi rectius forsan compoſite legerimus καλλιεπεῖν, ſicut præcedit περιττολογίαν. V.26, procul dubio legendum μετωνυμίαις. nam ἐπωνυμίαι ad τὴν τροπικὴν φράσιν parum faciunt. V.30, incluſum πρότερον in quibusdam tantum codicibus legi, adnot. Steph. V.35, malim βούλομαι, volo. V.40, quid. cod. ταῦτα μέντοι καὶ οἱ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον γενόμενοι, ὡς ἁμαρτάνοντα, τῷ δῆλοι ἐπιτιμῶσιν· ὧν τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι λέγειν: teſte Steph.

P.128,v.4 & 5, incluſa in excuſis Platonis exemplaribus deſiderari, annotat Stephanus. recte. ſunt enim verba Dionyſii. V.8, nota poeticam tmeſin ſiue hypallagen, ξύμμοι λάβεσθε, pro ξυλλάβεσθέ μοι. Sic paulo poſt, v.11, καὶ ὑπὸ αὖ τῆς ἑαυτῆς συγγενοῦς ἐπιθυμιῶν. V.20, ἐπὶ pro vulg. καὶ cum Hœſchelio repoſui: nec dubito quin ea ſit vera lectio. V.34, τῶν λόγων redundat hoc loco: & pro ſeq. καινὸν legẽdum fortaſſe κενόν, inane. V.37, legendum hic videtur vel cum Hœſchelio, πεποίηκα καὶ ἐν τοῖς πρὸς Δημήτριον ὑπομνηματισμοῖς: vel, (quod minus aptum eſt) πεποίηκα καὶ εἰς τοῦτο πρὸς Δημήτριον ὑπομνηματισμοῖς: vt infra 132,42. Huius commentarii (inquit Steph.) Dionyſius meminit etiam in tractatu de Thucydide, quem Q. Ælio Tuberoni dicauit. V.38, rectius τὴν περὶ τὸ μιμήσεως ζήτησιν. V.40, forsan leg. ἔστι δ' ἀτελής. V.47, principium quidem Herodoteæ hiſtoriæ cum his Dionyſianis conſentit, at non finis. Ibidem fortaſſe legendum καθάπερ pro καὶ ἅπερ.

P.129,v.14, Henr. Steph. mauult Χάρωνος: cuius mẽtio ſit ẽt in libro ad Q. Ælium Tuberonẽ, 138,34. apud Suidam tres ſunt Charones hiſtorici: primus, Lampſacenus; ſecundus, Carthaginenſis; tertius, Naucratita. at Χαίρων apud eundem alius. V.16, τοῦ interrogatiue accipiendum hic pro τίνος: vel legendum που. V.27, in exemplari eſt ἑτέροις. ego ἑτέρας, a Stephano ex aliis codicibus adnotatum, ſequi malui. V.33, poſt τρίτον ἐστί, ſubaudiendum ſubſt. ἔργον: vt v.15 & 45.

P.130,v.11, poſſis etiam legere ἐπιμνησθήσομαι. V.17, in exemplari eſt τοῦτον: perperam. τύπον vero in hoc loquendi genere ſupra quoque habuimus aliquoties, & pag. ſeq. v.4. pro eodem χαρακτῆρα dicit v. 40, & infra 132,17, & alibi. Reperitur tamen & τόπου vocabulum in eadẽ ſignificatione; vt ſupra prolixius adnotaui ad pag. 1, v.15. V.21, ſecunda dicẽdi virtus hic omiſſa, eſt, τὸ κυρίαις καὶ κοιναῖς λέξεσι χρῆσθαι: vt ex Lyſia videre licet 82,31: 85,42: & ex Iſocr. 94,37.

P.131,v.7, Stephano videtur legendum Ἡροδότου οὐκ ἔχει: vel, ὥσπερ Ἡρόδοτος, οὐκ ἔχει. niſi mauis (inquit) particulam quæ ex aduerſo reſpondeat τῷ ἧττον, reponere. Sed ſiue hoc ſiue illo modo legas, deſideratur negatio. V.9, pro γὰρ aptius fortaſſe legeris δέ. V.12 ſane, pro πολὺ ἀφελῆ rectius, meo iudicio, legemus πολυωφελῆ: vt infra 161,27. Sequentium vero expoſitionem e Cicerone habes ſupra 78,26. qua de re plura Petr. Vict. Var. lect. lib. 32, cap. 19. V.16, forsan rectius χείρονα: & mox παραλαμβάνειν. V.18, pro ἢ μὴ conuenientius legemus τὸ μέν. Sequ. etiam verſu pro πέφυκε legendum videtur πέφευγε: & mox μεμίμηται. pro μέμικται. quæ confer cum 70,11. V.25, Stephano legendum videtur, Συρακοσίοις οὐκ ἔφασαν πολεμήσειν. V.33, ſupra cum articulo habuimus ὁ Χῖος, 70,19. V.35, pro ἀρχαϊκαὶ quidam cod. (teſte Stephano) habẽt Ἀχαϊκαί. quæ lectio trahi poſſit ad famoſos libellos ab Anaximene ſub Theopompi nomine diuulgatos; vt ſupra ex Pauſania annotaui ad 111,30. vel ἀρχαϊκαὶ ſunt antiquo ſtilo ſcriptæ: vel de priſci ſeculi virtutibus. Athenæus meminit epiſtolæ ad Alexandrum ſcriptæ, & aliſus prȩterea ad Chios. Forsan etiam compoſite legendum ibidem ἐπιγραφομένας. V.42, διὰ tollenda videtur: vel addendum ei genitiui caſus nomen τύπων, aut aliud conſimile: vel denique ſic legendum, διὰ τὴν συγγραφήν, τὰς ἱστορίας ἐποιήσατο. Seq. v. rectius ſuperl. ἀναγκαιότατον. V.45, & τόπων retineri poteſt, & τύπων admitti.

P.132,v.5, forsan leg. παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν, περὶ δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας, καὶ τ. Seq. v. nota χαρακτηρικώτατον: & pag. ſequ. v.30 χαρακτηριστικώτατα. V.7, commation iſtud καὶ δύναται tollendum eſt: aut pro δύναται reponendũ διαπέπονηται, διεσκεύασαι, vel ſimile quid. V.15, Hœſchelius legit εἰς βάθος. poſſis etiam legere ὡς οἷόν τε βάθους. V.23, de Ἀχαϊκῶν dictum ad pag. præced. v.35. In ſeq. periodo (inquit Steph.) non video quid ſit opus particula οὖ. ſed nec illud ἐν τούτοις, mihi ſatis placet. Sẽſus autem planus eſt. reprehendit enim Theopompi nimiam curam & diligẽtiam in vitando concurſu & hiatu vocalium: quam etiam Cicero & Quintilianus reprehenderunt: 70,25: 79,3. V.26, & τόπον ferri poteſt, & τύπον reponi: qua de re ad pag. 1, v.15. V.29, ſenſus eſt, ταῦτα παραληφθέντα παρὰ τῶν συγγραφέων. V.41, ex hoc etiam loco intelligimus tertiam de ſcriptoribus Atticis partem a Dionyſio abſolutam fuiſſe; eam ſcilicet quæ poſt vtriuſque generis oratores egit de philoſophis & hiſtoricis Atticis, vt eſt Plato (127,9) Thucydides, alii. V.42, exemplar habet δή. ego Stephanum in Thucydidis editione ſequi malui. Seq. v. rectius fortaſſe περὶ τοῦ αὐτοῦ Θουκ. de eodem Thuc. V.45, pro vulgato αὐτοῦ legendum vel ἐμαυτοῦ cum Stephano, vel reciproce αὑτοῦ.

P.133,v.1, haud ſcio conuenientiusne παραδόσεων, traditionum; an προθέσεων, propoſitionum, vt paulo poſt, v.5. V.6, fortaſſe rectius ἠξίους, petiuſti. Sequentia petita ſunt e tractatu ad Q. Ælium Tuberonem, 147,20. V.14, vt hic ὀνομαστικῶς ἐκφέρων dicit, ita ὀνομαστικὴν λέξιν infra v.43: itidemque pag. ſequ. v.5,8, 10. ſed verior ſcriptura videtur eſſe ὀνοματικῶς, vt verſu hic proxime ſequenti, & ſupra in libro De compoſitione ſeu collocatione verborum; vt adnotaui ad 2,13. atque ita etiam in ſequentibus dicit ῥηματικά, μετοχικά, ἀντωνυμικά. V.16, forsan rectius γίνεται. V.26, Stephanus in Thucyd. ed. ſcribit πολυπλόκα paroxytonως: itidemque infra 136,21. V.30, rectius πειρᾶσθαι, præſ. tempore. V.38, St. in Thucyd. ed. habet ἐπιλογισμός: & ſeq. v. πρέσβευσις. Pro ſequenti autem καταβολὴ leg. fortaſſe καταβοή. Porro notandum, ex his quæ hic in Thucydide velut poetica notantur, ab ipſo Dionyſio in Antiqu. Rom. vſurpari non nulla, vt eſt hoc ipſum καταβοή, cum ſeq. duobus ἀχθηδὼν & δικαίωσις. Sic etiam e prȩcedentib. quæ notantur vt gloſſematica, obſoleta, & obſcura, vſurpantur ab eodem in eiſdem Antiqu. ἀκραιφνὴς & ἀνακωχή. V.45, idem St. διαφερόντως τις αὐτὸν μάλιστα. Sed noſtra lectio & infra repetitur, 136,29: & apud ipſum Thucyd. exſtat pag.45: vbi ſcholiaſtes ἐς αὐτὸ exponit ἐς τὴν ἰσχὺν τῆς φύσεως. V.47, in exemplari eſt ἀφανία, detracto ε: minus vſitate.

P.134,v.3, incluſum commation εἰς θάλατταν, St. in ſequentis periodi fine ponit, poſt τῆς εἰρεσίας. exemplaris noſtri lectio conſentit cum Thucydidis exemplaribus, pag.125: vbi ſic legitur locus; καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν, ἡ ἀσπὶς περιερρύη ἐς τὴν θάλατταν. In ſequentibus etiam pro ὄντος rectius legi πεσόντος, manifeſtum eſt ex hoc ipſo loco. παρεξειρεσίαν vero Thucydidis ſcholiaſtes eſſe dicit τὸ ἔξω τῆς εἰρεσίας τῆς νεὼς τόπον, καθ' ὃ μέρος οὐκέτι κώπαις κέχρηνται. εἶτ' δὲ τοῦτο τὸ ἀκρόπαλον τῆς πρύμνης καὶ τῆς πρώρας. V.5, de ὀνομαστικῶς, quod mox repetitur v.8 & 10, dictum ad pag. præced. v. 14. V.10, rectius forsan ῥηματικὰ ὄντα, vt v.8. vel ῥηματικὰ ſunt deflexa a verbis, vt paulo poſt, v.16. V.13, in Thucyd. exempl. vulgatis pro οὐ legitur πῶς: & mox πρόφασιν pro αἰτίαν. V.15, exemplar habet γενόμενοι: ego præſens γινόμενοι cum St. malui; vt v. præc. in loco Thucyd. V.18, in exempl. eſt ἀπαλλάττη: parum vſitate. V.27, Steph. breuius, τὸ ἐπιφερόμενον, τὸ Καταφρονήσαντες. αὐτὶ γὰρ τοῦ ἀνδρ. V.32, Steph. τῶν Ἀθηναίων: quæ ſcriptura cum ſequenti expoſitione nequaquam congruit. V.39, Steph. τὸ δ' ὑπερβολῇ. noſtra lectio & ſtructuram vſitatiorem habet, & cum Thucyd. exemplarib. conſentit, pag.59, v.28. V.41, Steph. ἀρσενικῶν: itidemq; ſeq. v. ἀρσενικῶς. V.44, Steph. στρατείαν.

P.135,v.1, Steph. ante ὑπὸ habet καί: neſcio quorſum. V.7, Steph breuius, τό τε θηλυκὸν ἀντέζευξαν μόριον, καὶ τὴν πτῶσιν τῆς μετοχ. V.10,11,12, Steph. ſic habet: εἰ δὲ τὰ ἀρρενικὰ τοῖς θηλυκοῖς συνέταττον, ὥσπερ ἔστι πεποίηκε, τὰς γυναῖκας ἀντὶ τῶν αἰτιατικῶν πτώσεων παραλαμβάνοντες, σολοικίζειν ἂν ὑφ' ἡμῶν λέγοιντο. καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα· K. diuerſa ſcilicet periodorum cõnexione & diſtinctione. V.18, incluſa abſunt a Steph. editione. V.20, in exemplari eſt, ἀκόλουθον δ' ἦν, αὖ συνέζ. ego Stephanum ſequi malui. V.25, idem exemplar habet ἀντωνυμαστικόν: perperam. V.27, ſtructuram quam hic velut ἐξηλλαγμένην in Thucydide notat, ipſe vſurpat ſupra, 67,6: ὥστε τὸ στρατόπεδον ἀγανακτοῦντας ὑπὸ Ἀχιλλέως. ibi enim quia τὸ στρατόπεδον ſignificat τοὺς στρατιώτας, propterea pluralis numeri adiectiuum ei tribuit. cuius generis alia vide apud Pauſan. 489,60. V.30, St. τὸ Συρακοσίοις. V.46, locus hic repetitur pag. ſequ. verſu 38.

P.136,v.6, locus hic citatus etiam ſupra 24,45, in auſteræ compoſitionis deſcriptione. exſtat autem in ipſo Thucydidis exordio, pag. 1. V.14, Steph. στρατείας: vſitatius. Idem St. ſeq. v. habet ἐν μὲν τ. noſtra lectio conſentit cum Thucyd. exempl. V.21, St. πολυπλόκος, vt ſupra dictum ad 133,26. V.23, Thucyd. exempl. ἐβουλήθησαν μετ' αὐτοῦ τοῖς μ. V.25, eadem hab. καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν. Exſtat autem locus pag.62. V.32, Steph. pro εἴη κρῖναι habet ἐπικρῖναι. noſtra lectio cum Thucyd. exemplaribus conſentit, pag.45. V.33, in iiſdem exempl. cum aduerbio legitur πρεσβύτερα μάλιστα. V.38, poſterior locus citatus etiam pag. præced. v.46. Sequentes duos tractatus debemus illuſtri & magnifico viro Andreæ Dudithio. quorum prior quidem debuiſſet proxime antecedenti præmitti, vt ex eiusdem præfatione perſpicitur, 132,38,44: poſterior autẽ, inter Iſæum & Dinarchum collocari, 112,13. ſed cum ſerius ad nos allati eſſent, debitus eis locus a ceteris eſt præreptus.

P.137,v.18, περὶ hoc loco per ellipſin quandam ſignificat idem quod ἐπί, ſeu ἐν. Idem enim eſt ac ſi dixiſſet auctor ἐπὶ τῶν ἄλλων, ſeu ἐν τοῖς περὶ τῶν ἄλλων. V.26, vitiatum hoc loco exemplar eſt. Dudithius ſic vertit; *ſed ad illos ſpectaui, qui veterum ſcripta plus æquo admirantur, ſuam ætatem aſpernantes: quo plerique homines vitio laborant.* vt talis quædam conſtitui poſſit lectio; ὅσοις τὰ αὐτὸ φιλαίτιον ἔνεστι, τὰ μὲν τῶν ἀρχαίων μόνα ἀγάμενον, τὰ δὲ τῶν κατ' αὐτοὺς παντελῶς περιορῶν· ἃ κοινά ἐστι τῆς ἀνθρωπίνης πάθη φύσεως. V.28, ſcriptus liber habet ἐπιλυμήσαντας: minus recte. Sic v.42, idem perperam habet συνήθη, dandi caſu.

P.138,v.19, in ſcripto libro particula poſt μὲν pinguiori litura eſt obſcurata; ita vt neſcias τι ne ſit, an τε, an mixta ex hiſce τοι. ſed cum accentus habeat enclisin, videtur referre voluiſſe μέν τι, aut μέντοι. V.21, frequentius Ἀπολλοῦ, vt cum alibi, tum ſupra 115,16, etiam in manuſcripto. V.32, nota hic Πελοποννησιακοῦ ſimplici ν ſcriptum, in ſequentibus autem gemino: quam poſteriorem ſcripturam agnoſcit apud Dionyſium Afrum etiam Euſtathius. Pro ſequenti etiam Εὐγέων apud Suidam diphthongως eſt Εὐγαίων: contra Προκοννήσιος apud Stephanum Byzantium monophthongως. Rurſum pro Φυγελεῖς apud eundem Stephanum eſt Φιγαλεῖς, & Φιαλεῖς. Eſt autem Phigalea, ſeu Phialea, oppidum Arcadiȩ, a Phialo quodam denominatum; vt tradit idem Stephanus. Pro Ἀμφικτυόρας vero Dudithius ſublata priuatiua mauult Μελησαγόρας. V.39, poſſis etiam legere, καὶ αὐτοὶ δὲ ταύτας, repoſita ſcilicet δὲ pro τε. Seq. v. pro ἕνα perperam in exemplari eſt ἵνα. V.42, rectius γραφαῖς, dandi caſu.

P.139,v.7, pro τεσσαράκοντα ſupra legitur εἴκοσι, 130,8: per librariorum incuriam confuſis numeralibus notis κ & μ. V.9, Dudithius mauult παραλειφθείσας, omiſſas. videtur tamen & hæc ferri poſſe lectio: ſicut ſcilicet infra dicit auctor, 147,21, συνιδὼν ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἔχει ἀρετάς. V.13, poſſis etiam tranſpoſita negatiua legere, καὶ οὐ πολλὰ δέω. Seq. v. ὑστεραίας poſitum pro ὑστέρας, vt infra 144,9.

P.140,v.11, malim cum articulo περὶ τὴν τάξιν, vt in præced. & ſeq. commate. V.33, barytonως legendum καθαίρει, *purgat, expiat*: vt manifeſtum eſt ex his Thucyd. 117, τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Δῆλον ἐκάθηραν Ἀθηναῖοι, κατὰ χρησμὸν δή τινα.

P.141,v.6, in vulg. ed. Thucyd. tranſpoſito pronomine ſic legitur, ἤρξαντο δ' αὐτοῦ Ἀθ. καὶ Πελ. itidemq; infra 146,17. Exſtat autem locus editionis Stephaneæ pag.9. V.26, incluſum μεταξύ, additum e vulg. editionibus. & rurſum ab eisdem abeſt incluſa πρὸς v.28. Exſtat autem locus pag.37. V.31, in eisdem vulg. ed. legitur ἡσύχαζόν τε, *quieſcebantque*. Seq. v. τὸ δέ τι ſignificat *partim etiam*. V.35, pro τὴν ſcriptus liber habet articulum τῶν: perperam. V.40, κατημαξευμένα ſine aſpiratione legitur etiam apud Heſychium; apud Suidam vero καθημαξευμένα: ſicut etiam ἅμαξαν alii malunt, alii ἄμαξαν: hi, quaſi ἅμα ἄγουσαν; illi, velut ἅμα ἄγουσαν τὰ ἐπιτιθέμενα. V.45, in vulg. ed. legitur ὥσπερ: pag.32.

P.142,v.7, incluſa præpoſitio ἀπό, addita ex vulgatis Thucydidis exemplaribus. In iiſdem ſeq. v. pro ἰσχυρῶς legitur ἐχυρῶς: & mox ἔγωγε pro ἐγώ. Iidem libri v.11 habent ἀκριβές τι. alioqui ἀκριβῶς τι ſic accipiendum foret vt διαφερόντως τι ſupra 133,45. V.12, iidem l.h. τοῖς Πελοποννησίων, ſc. πράγμασι. Ex iiſdem ſequenti verſu inſertus eſt incluſus articulus τά. Exſtat autem locus pag.173. V.16, ſcriptus liber copulatiue habet καὶ ῥᾳθυμότερον. ſed diſiunctiuam ἢ ſenſus ipſe poſtulat; & ſic legendum eſſe declarant et-

iam sequentia, v.26:& pag.seq.v.38. V.20, mutilatus est locus,& hoc fere modo complendus. primum post ὀλίγοις χρήσομαι, v.17, ponenda est distinctio periodica. deinde post μόνοι, v.20, tale quidpiam inserendum; ἐμαχέσαντο, μακρᾷ ἢ διεξοδικῇ χρῆται διηγήσει Θουκυδίδης, ἐν τῇ τετάρτῃ βίβλῳ, βραχέως πάνυ ἐπιτρέχει τήν τε πεζομαχίαν, καὶ τὴν ναυμαχίαν, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς πολ. τ. β. Significare. n. vult, alterū nauale prœliū, in quo minore virtutis splendore cū Pelopõnesiis dimicatum fuit, prolixius a Thucydide denarratum esse: alterum vero, quo terra marique, vno eodemque die, summa cum gloria, Persæ superati fuerunt, admodum breuiter ab eo esse perstrictum. V.31, pro αὐτοῖς rectius fortasse legerimus τούτοις, *hisce*. V.36, inclusa περὶ, addita ex vulg. libr. Thucyd. pag. 134. V.38, nota hic Κυθηρίοις:& mox v.41 Κυθήροις: vereor ne librariorum vitio. alioquin illud Doricæ, hoc communi linguæ adscribendum foret. Exstat autem locus De Cytheriorum oppugnatione apud Thucyd. pag. 138.

P.143, v.2, nota hic οἰκοφθορημένης sine augmento initiali: at non item ᾠκοδομῆσθαι 141,47. V.13, forsan rectius ἐπελήλυθε: itidemque paulo infra, v.29, ἐπιτρέχει. sic enim & pag. præced. v.16 dicit ῥᾳθυμότερον ἐπιτρέχων, & huius ipsius paginæ 143, v.38, ῥᾳθύμως ἐπιτετροχασμένα, *negligenter percursa, leuiter perstricta*. V.30, pro τούτοις in vulg. ed. Thucydidis p.176 legitur τοῦ θέρους τούτου:& mox Σικυωνίοις: quam scripturam confirmat diphthongus ει in corrupto Σικυωνείοις. Sequens locus de Eubœa legitur apud Thucyd. pag 36: vbi pro κατέστησαν v.33, media forma scriptum κατεστήσαντο. Tertium locum de Ægina occupata, non potui reperire. V.36, posses etiam coniuncte legere ἀνέφαινον: vel ἂν cum infinitiuo ἔχειν iuncta, futuri significationem efficit. V.41, scriptus liber h. παραληφθέντα: parum apte. In eodem, v.43 perperam scriptum αὐτῶν.

P.144, v.20, inclusum τινὰς abest a vulg. exempl. Thucydidis: & seq. v. in iisdem legitur ἐσπίπτοντας: p. 56. V.36, pro πολλοὺς rectius cum Dudithio legemus περιπόλους, *circuitores*: quo vocabulo vtitur etiā Thucyd. lib.4, p.143: vbi scholiastes adnotat duo esse φυλάκων genera. nam alteros vocari ἱδρυμένους, qui scilicet perpetuo vnum eundemq; locum insident vel obsident: alteros autem, περιπόλους dici, qui agros & castella obeūt, ad hostiles incursiones vel arcendas vel significandas. Sic Aristoph. in Auib. περιπόλους ἐχρῆν πέμψαι. & Simocatus apud Suidam, τῆς περιπόλου δυνάμεως. Eiusmodi περιπόλους intelligit etiam Dionysius ipse, Antiqu. Rom. 179,35:573,32:618,30. at 135,9, περιπόλους ἀγρῶν tales circuitores vocat, qui obseruant an agri diligenter a rusticis colantur. V. 46, ἢ redditiue accipienda: vel legendum ἐπειδή. Seq.v. malim ὁ ἀνήρ, cum articulo.

P.145, v.22, scriptus liber hab. οἰκήσαντες: & mox Καλχηδονίοις: ego impressos sequi malui. Exstat autem locus in proœmio, pag. 6. Porro sequens proœmium a Dionysio correctum, hoc vno discrepat a Thucydideo, quod Dionysius ea omnia quę a paginæ primæ versu 15, vsque ad paginæ octauæ versum 7 interiecta sunt, omittit. V.42, inclusa, in scripto libro desunt. Sequ.v. ἀπαγγέλλουσιν legitur etiam in vulg. libris: cum aptius esse videatur præteritum ἀπηγγέλκασιν.

P.146, v.1, participium ἐπεξελθὼν agnoscit etiam scholiastes Thucydidis, qui exp. ἐρευνῶν, *inuestigans*. V.7, inclusa desunt in scripto libro: itidemque articulus τῆς v.11. V.14, vulgati libri Thucydidis habent παρὰ τὰ μνημονευόμενα. V.16, in scripto libro est ξυνετέθη: minus apte. V.18, vulgati libri Thucydidis habent ἔγραψα, sine præpositione. V.25, conuenientius ἀποκρυψάμενον, vel pluraliter ἀποκρυψαμένοις. V.33, ὑφιστῶσι positum hic videtur pro ὑποστῶσι. V. 45, Προικοννήσιος supra quoq; diphthongωs scriptum, 138,32: sed vnico ι. apud Herodotum 143 legitur Ἀριστέης Προκοννήσιος, aliquoties: apud Suidā Ἀριστέας Προικοννήσιος, vt hic.

P.147, v.1, τε post articulum τὴν rectius expungetur. V.10, scriptus cod. h. καλλιρρημοσύνην, vno λ: contra morem. V.20, locus hic supra citatur a Dionysio iisdem prope verbis, 133,6. V.33, de ὀνομαστικῶς supra dictum ad eiusdem pag. 133 versum 14. V.36, scriptus cod. ἐγκατηγορῶν: parum conuenienter.

P.148, v.2, rectius χαρακτηριστικώτατα supra 133,30. sed & alibi tamen χαρακτηρικώτατα legitur persæpe. V.6, pro τῶν σχημάτων congruentius legemus τῆς σημασίας, vt supra 133,34: quo modo etiam paulo post, v.12, hic sequitur, τὸ τάχος τῆς ἀπαγγελίας, *enuntiationis celeritas*. Sic ēt v.9 pro περὶ rectius legemus παρὰ, vt supra 133,37:& 147,2. V.13, οὕπω agnoscit etiam Dudithii versio. siquis malit πω, per me licet. V.29, script. cod. h. ἐμπειρίας: minus apte. ἐμπορίας legitur non tantum in vulg. editionib. Thucydidis, pag.1; sed ēt supra 24,45:& 134,22:136,7. V.31, Thucydidis verba quæ sententiæ explendæ desunt, facile potuissent e vulgatis libris addi. sed quia non constat quousque locum citarit Dionysius,& qua phrasi planiore Thucydidis mentem expresserit, ideo manca hæc relinquere malui. In sequenti autem loco ex Thucydide addenda putaui sine quib. Dionysiana non potuissent intelligi; ea scilicet quæ a v. 34, vsque ad 38 his signis [ ] inclusa sunt. Quæ vero mox eodem v.38 iisdem signis inclusa sunt, οὐ & αὐτῶν, a vulgatis Thucydidis exemplarib. absunt. Exstat autem locus apud Thucyd.p.133.

P.149, v.5, Thucyd. exemplaria (pag.256) hab. Εὔδημος. V.7, eadem hab. καταληφθέντα: Dudithius legit καταληφθέντα, *occupatum*. Seq.v. Th. ex. h. προεξαγαγόμενοι: & v.10, παραβοηθεῖ, præs. temp. V.11, scriptus liber h. εἰκανός: perperam. V.11, Thuc. ex. ἐπειδὴ δὲ οἱ Αθ. omisso καὶ & αὐτοί. Seq. v. eadem h. κλησίς: quod Suidas quoq; Thucydidi cum tragicis commune esse adnotat. V.13, eadem h. οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἦν. V.20, script. lib. ἐν ὀλίγῳ, vt in præced. membro. mihi vulgata scriptura visa est magis consentanea. V.21, vulgata Th. exempl. h. ἐμβολαί: & seq. v. φεύγειν, pr. temp. V.28, inclusa, addita sunt e vulg. ex. Seq. v. eadem hab. φθέγξοιντο: & mox omittunt inclusum articulum ἡ. V.32, eadem h. ἀντιλαβέσθαι: & seq. v. ἑκάστοις, *singulos*. V.35, inclusum γῆν, additum ex iisdem. Ex iisdem etiam mox τῆς οὐδ' ὀλίγου repositum pro eo quod in scripto libro vitiose legitur τοῖς οὐδὲ ὀλίγου. Sequens inclusum πόνου, abest quidem a vulg. exēplaribus: sed agnoscit illud cum scripto Dudithii libro etiam scholiastes Thucydidis, cum ait τῆς μετὰ πόνου κεκτημένης θαλάσσης. V.41, ad διὰ τὸ, in scripti exemplaris margine appositum hoc exegema, διὰ τοῦτο. V.44, idem exempl. h. οὐδὲ: rectius vulg. libri οἱ δ'. Sequ.v. iidem libri vulg. h. ἀντιπαλόν τι, eodem casu. V.48, iidem l. h. τῷ αὐτῷ στρατ.

P.150, v.8, q. cod. h. αὐτῆς, fœm. gen. Sequ v. scriptus liber pro ἦν habet εἰ. sed cum ea coniunctione mutato verbi modo legendum esset γένοιτο, vel γίγνοιτο.

γνοιτο. Ibidem vulg. libri composite habent παράλογον:& seq. v. ἀνθρώπων, pro ἀνδρῶν. In iisdem v.13 legitur ἐπικρατήσαντες, præt. aor. V.19, pro ἀλόγων legendum fortasse ἀκριβολόγων. v.17 dicit λόγον πολιτικὸν ἔμπειροι:& mox περιέλθοι. V.23, mutilus est locus: & aliquis quidem elici potest sensus, si pro ἐργάσονται reponantur hæc, ἔργα. εἰ γὰρ ἀμφότεροι θάτ. Sed vereor ne maius subsit mendum. V.32, vulgata Thuc. exempl. p.109 hab. αἰσθόμενοι. Ibid. scriptus liber habet τοῖς τε:& tamen mox fœm. gen. οἰχομένας. V.34, vulg. l. Ὑλλαϊκὸν, gemino λλ. Seq.v. eadem ex. h. ἀπεχώρησαν, & mox Ἡραῖόν τε. Apud Suid. quoque legitur Ἡραῖον, ὁ τῆς Ἥρας ναός. sed agnoscit tamen idem etiam Ἡραῖον. Stephanus Byzantius hoc videtur statuere discriminis, vt adiectiue quidem dicatur ἡραῖον τεῖχος, substantiue autem Ἡραῖον, siue oppidi nomen sit, siue Iunonis ædem significet. V.27, script. l. οἰκετῶν. sed verius esse ἱκετῶν, satis tum præcedentia declarāt, tum sequentia. V.39, idem liber hab. δοκοῦντες, nominandi casu: quod retinere si velis, accipiendum erit pro νομίζοντες. V.43, inclusus articulus οἱ, abest a vulg. libris. V.49, iidem libri singulari fine habent ἐστασίαζε: more Attico.

P.151, v.1, rectius ἐστασίαζέ τε οὖν: vt modo dictum est. V.4, præpositio ἐπὶ ante πόσῃ, nec in vulgatis Thucydidis exemplaribus legitur, nec pag. præced. v. penultimo. Pro sequenti etiam πολλῷ, ibidem legitur πολύ: itidemque infra 164,1. V.9, rectius περιετεχνήσω: vt pag. præced. v.51. Sic v.13, rectius legemus, ἢ δὲ τῶν ἐπιχειρήσεων περιτέχνησις. V.23, posterius ἀσφάλεια nominandi casu legitur etiam in vulg. exemplaribus Thucydidis,& infra 164,9. sed cum scholiastes Thucydidis sic exponat, τὸ ἐπὶ πολὺ βουλεύσασθαι δι' ἀσφάλειαν, videtur & ille dandi casu legisse ἀσφαλείᾳ,& is qui hæc transcripsit, vtramq; lectionem in contextum infersisse. veriorque scriptura videtur esse hæc; νῦν δ' ἐπιτήθησιν· ἀσφαλείᾳ δὲ τὸ ἐπιβ. V.26, rectius masc. gen. τὸς: vt & in vulg. libris est, & infra 164,11. Seq. v. coniunctio τε post τυχὼν, abest a vulg. libris: sed infra quoque in altero exemplari scripto exstat, 164,11:& sensum magis explet. V.27, vulg. libri hab. δείσοι, opt. verbi modo. nostrum δείσει legitur etiam infra 164,12. V.29, in νοῆσθαι ambiguus est error. conuenientius tamen esse videtur νοεῖσθαι quam νοῆσαι. Sequ. etiam v. legendum fortasse ὁ δ' ὑπονοήσας, vt v.27. V.47, in vulg. libr. est γένοιτο: itidemq; seq. p. v.3:& infra 164,19.

P.152, v.3, nota hic ὑπερβάτου, cum v.1 scriptus liber habeat ὑπερβατὸν, oxytonωs: itidemque infra 162,5. V.6, idem exemplar habet δεδομένοι: at non item v. 4 & 7. V.40, in vulg. ed. Thuc. legitur κρείσσους: itidemq; ἥσσους v.42, per σσ.

P.153, v.6, malim ἔχει, indicatiuo verbi modo. Sic v.14, conuenientius παραχθεὶς, vt infra, v.37. V.17, scriptum exempl. h. ὁπόσοι, masc. genere: minus apte. Sequenti etiam versu legendum videtur ἐξουδενίζειν:& mox πῖνος pro οἶνος: vel etiam αὐλός. V. 24, rectius fortasse διδαχῇ, vel pluraliter διδαχαῖς. aut saltem post διδαχῆς distinguendum: vt referatur ille casus ad participium μετειληφότες. V.30, inclusa, prætermissa sunt a Dudithio: non videntur tamen esse superuacua. V.47, in vulg. edit. Thucyd. (pag. 71) & hic & in sequ. legitur Πλαταιῆς: vetere scilicet Atticismo: vt supra quoque 149,12, κλῆδες pro communi κλεῖδες.

P.154, v.5, scriptus liber hab. ἱερᾷ: quasi pertineat ad substantiuum ἀγορᾷ: cum tamen referendum sit ad particip. θύσας. V.10, inclusum ἐκείνοις, abest a vulg. ed. Thucyd. V.11, in eisdem rectius l. τοὺς ὑμετέρους, *vestros*: ita scilicet vt prior locus tribuatur Lacedæmoniis, posterior Platæensibus: sicut infra v. 44. Seq. v. in eisdem ed. duplicato articulo legitur, τὴν γῆν τὴν Πλ. V.13, inclusus articulus τῶν abest ab eisdem ed. V.21, eædem edit. h. ἀρέσκει:& mox Πλαταιέων. Πλαταιῶν certe, licet ita contractum dici possit vt Πειραιῶς ex Πειραιέως: tamen nec in præced. vsurpatū fuit, (v.5 & 14) nec in sequentibus. V.24, vulg. libri transposito articulo habent, περὶ τῇ πάσῃ πόλει. Pro εἶπεν vero, quod præcedit, haud scio an rectius legerimus ἥσσων: vel γὰρ pro ὅτι posita est. V.30, inclusa, absunt a vulg. ed. itidemq; ὦ v.37. V.41, vulg. libri h. εἰ δεῖ.

P.155, v.8, σωζόντας pro σωζόντας supra quoque notatum, ad 37,24. V.13, vulg. Thuc. ed. (p.192) hab. ὑμῶν, *vestr*. Paulo post, eædem sic legunt, ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε· καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ, ἀλλὰ πρ. V.21, rectius ἐξενλωσμένῳ. Rectius etiam v. 23 αὐτονομίαν. V.30, rectius βουλεύσοντες in vulg. ed. Thucydidis: sicut scilicet v. præced. λογιούμενοι. Mox etiam rectius fortassis ἐπὶ τούτῳ.

P.156, v.5, vulg. Th. ed. h. παυσθῇ, cū σ. Eædem v. 8 post οὔτι distinguunt, non ante. V.24, eædem h. ἀναρριπτοῦσι, more verborum circumflexorum. V.36, forsan l. περιόψεσθαι τοὺς συγ. ἀποκλ. Seq. v. scriptus liber hab. λελήψεσθαι: minus conuenienter. V. 39, vulg. Thucyd. ed. h. τὸ αἰθρ. sine contractione. & seq. v. φύσεως ἀναγκαίας, eodem casu. V.44, pro εἰς non dubito quin legendum sit ἔτι, vt supra 152,45. V.47, vulg. Thuc. ed. pro ἰσχυρὰ ὄντα habent ἰσχυρότατα: & mox ὑπάρχοιτα pro παρόντα.

P.157, v.1, vulg. Thuc. ed. h. περιγίγνεσθαι:& mox πολλῷ τε. Ex eisdem seq. v. addita est inclusa particula ἔτι. V.11, vitiatus est locus. paulo melior lectio hæc esset; λεγόμενον ὡς εἴ τι μετὰ τῆς συμπάσης γνώμης καὶ ἀληθείας (vt infra 161,9) λεχθείη, *quod scilicet colloquium ita haberetur, ac siquid serio animi studio & vere diceretur*. Sed, vt verum fatear, ea lectio mihi non satisfacit. V.23, & ταῦτα ferri potest, & ταὐτὰ reponi. V.28, conuenientius σχῆμα βεβιασμένον, vt v.38, & supra 153,1,35. V.33, post πατρίδος deest verbum εἰώθασιν, εἰσάγονται, vel aliud simile. V.35, scriptus liber habet ὑπὸ Περικλέους. sed ὑπὸ legendū esse, satis declarant ista Thucydidis, (pag.45) καὶ παρελθὼν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, παρῄνει τάδε. V.47, nota hic καταπεπτηδῦσθαι, sine augmento; vt supra οἰκοφθορημένης, 143,2. at non item infra 161,35:& 172,29.

P.158, v.3, rectius plur. ὑποτίθενται, *præcipiunt*: s. Thucydidis admiratores. V.13, locus apud Thucyd. est pag. 66. V.25, Thucyd. ed. habent πλέω, sine ι. V.41, distinctio post τοῦτο, est etiam in scripto libro.

P.159, v.8, inclusa, absunt a vulg. ed. Thuc. p.67. Eædem sequ. v. pro φρόνημα habent αὔχημα: (quod ibi agnoscit etiam scholiastes) & mox ἀπὸ pro ὑπό. V. 15, nota hic ὀχυρωτέραν per ω, & v.11 ὀχυροτέραν per ο. vulgatæ Thucyd. editiones habent ἐχυρωτέραν, per ε in prima syllaba, per ω in tertia. Nota ibidem etiam ἡρακλητείων, per η in tertia syllaba: cū apud Suid. & alibi legatur Ἡράκλειτος. V.30, Thucyd. ed. contracte habēt πᾶλλα. Ab eisdem abest inclusus articulus τὸ v.34. Eædem v.37 hab. καὶ ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθελήσωσι. V.41, eædem Thuc. ed. (p.68) hab. ὥσπερ ἅπαντες ἀγάλλ.

P.160, v.1, inclusus articulus τῶν, additus e vulg.

ed.Thucyd.p.222. Eædem v.3 legunt, τῶν τ' ἐκεῖσ' Ἑλλήνων. Ibidem mox ſcriptus l.h. ἀμυνοῦνται: quod congruit quidē cum præced. accuſ. ἡμᾶς αὐτούς, at non item cum coniunctione ὅτι. quare vel ἀμυνοῦντες cum vulg.ed. legendū, vel ἀμυνοῦμεν, poſita ſcilicet poſt ἐθελήσωσιν diſtinctione. V.4, vulg. Thuc.ed.h: ταῦτα, *hæc*. Ibidem mox non cum ſcripto libro κατοικήσεις, ſed cum vulg.ed. καθοικίσεις, legendum eſſe, ſatis declarat verbum καθοικίσαι v.23. Seq.v. eædem Thucyd. ed.hab. Ἐγεσταίων, per ε in prima ſyllaba: de qua ſcripturæ diuerſitate in ſuperiore tomo dictum ad pag. 42, v.12, & 22. Eædem ſeq.v. legunt πολλοί εἰσιν, pro ταῦτα εἰσιν. Eædem ibidem mox rectius habent οἱ δεσπότην, *qui dominum*. V.14, eædem h. ἀνθρωπίνης: & v.16 δ' pro οὖν. Ex eiſdem addita ſunt incluſa iſta, ἅμα & δ', v.17 & 18. Eædem v.19 legunt ὑμετέραις, *veſtris*. V.25, eædē pro οὐδὲ habent οὗτοι: quod ſcripti quoq; codicis margo agnoſcit. Ab eiſdem ed. ſeq.v. abeſt incluſus articulus τῷ: ſicut viciſſim v.27 in ſcripto codice deeſt incluſum καὶ ἀξιωτέρους. De ſequenti autem μεταστροφῇ dixit auctor etiam ſupra 134,30. V.32, eædem Thuc.ed. dandi caſu habent ὅσῳ. V.33, ſcript.cod. habet ἐρήμων: vt feratur ad præced. accuſ. ἐμέ. V.35, vulgati libri habent γνώμῃ, caſu datiuo.

P.161, v.2, rectius neutro gen. ἅ. V.22, poſt ἡ διάλεκτος locus meo iudicio mutilatus eſt, videturq; librarius a γνώριμος, quod hoc membrum finiret, ad χρήσιμος, quod in ſequenti eſſet poſitum, tranſiluiſſe. quod ſæpe in tranſcriptionibus accidit. coniicio igitur talem quampiam in incorrupto exemplari fuiſſe lectionem, οἷς ἦν ἡ διάλεκτος γνώριμος. (vt infra in concluſione huius loci, 163,39) ἀλλ' ἐὰν ἀκριβέστερον τὰ ὑπ' ἀμφοτέρων λεγόμενα ἐξετάσωμεν, τοὐναντίον εὑρήσομεν, ὡς οὔτ' εἰς ἰσχυρὰς πραγματείας χρήσιμος ἐστὶν ὁ ἀνήρ. V.31, malim cum articulo τοῖς νῦν αὖθις. V.33, perperam in exemplari eſt Λυσίαν. V.35, malim ὁ ἀνήρ: quamquam infra quoq; hæc articuli ellipſis repetitur. V.37, procul dubio legendum συγκριτός, *comparabilis*. V.40, ἐπ' ὀλίγον ſic accipi hoc loco poteſt vt ἐπὶ βραχὺ ſupra 147,9. alioqui poſſet etiam legi ἐπ' ὀλίγων, *in paucis*. V.42, ante ὥσπερ deeſſe videtur tale quodpiam commation, συμφέρων μέν, *condecens quidem*. Sic v.45 poſt πρᾶγμα deſideratur ἐπιχειρεῖν, ποιεῖν, vel aliud eius generis verbum. V.46, rectius forſan παρερχόμεθα, *præterimus*.

P.162, v.5, ſcriptus codex habet γλωσσηματικήν: quaſi ex γλῶσσα & σημαίνειν facta ſit cōpoſitio. ſed eam ſcripturam tum compoſitionis inſolētia redarguit, tum duplici τ ſcriptum γλωττηματικὴν pag. præced v.16, & alibi. V.31, ὑπάρχειν additum e Wolfiana editione. ſed cum id verbum neque Morelliana editio agnoſcat, malim pro eo participium ὄντας: ſicut etiam Vlpianus in ſua expoſitione dicit, ὁρῶν ὑμᾶς μεγίστην δύναμιν ἔχοντας. Sequ.v. ſcriptus liber habet τριακοσίοις, communis generis fine. quod cū vſitatum non ſit, ego vulgata exemplaria ſequi malui. In iiſdem ſeq.v. legitur ἀφαμαρτεῖν. Exſtat autem locus in oratione De claſſibus. V.39, eadem exempl. hab. γνώμας ὑμῶν. Ex iiſdem ſeq.v. additum incluſum ὑμεῖς. Eadem v.42 hab. πρὸς ἀλλήλους. Ab iiſdem ibidem abſunt incluſa, τὰ δέοντα.

P.163, v.1, incluſum Ἕλληνας, & ſeq.v. δεῖν, addita ex vulg. editionibus; in quibus hæc oratio inſcribitur *Philippica tertia*. V.6, locus hic ſupra quoque citatus eſt 108,26: & infra 163,6: 168,21. eſt autem deſumptus ex eadem Philippica. V.10, ſcriptus liber habet κατεστραγήκει, errore ambiguo. mihi imperfectum κατεστρατήγει viſum eſt conuenientius quam plusquamperfectum κατεστρατηγήκει. V.17, incluſa εἰς, abeſt a vulg.ed. In eiſdem ſeq.v. εἰσὶν ſcriptum pro ἦσαν: & v.19, εὕροι τις ἄν. Eſt autem petitus locus ex or. Pro corona. V.26, forſan rectius ἱκανοῖς οὖσι. V.32, fere affirmare auſim legendum eſſe πολὺ τὸ βεβιασμένον: de qua commutatione ſupra quoque dictum, ad 157,28. V.37, τί μαθόντες alibi quoque notaſſe memini. alioqui vſitatius τί παθόντες. V.44, perperam in exemplari ſcriptum ἰδίω.

P.164, v.1, huius libri exemplar recentiori manu quam ſuperius exaratum erat, & vel ex mendoſiore codice, vel ab indoctiore librario exſcriptum. vt enim de mutilis & hiantibus locis nihil dicam, ſæpe eadem bis, nonnumquam etiam ter repetita erant: & vt alia pro aliis ſuppoſita, ita nonnulla e ſuis ſedibus tranſlata. In quo mēdorum pelago germanam lectionem, quoad eius fieri potuit, eruere ſtudui: ſed eam tamen vbique cautionem adhibui, ne quid immutarem niſi vel euidens eſſet error, vel idonea accederet auctoritas: de quibus fere ſingulis deinceps reddetur ratio. Porro cū ab initio deſint aliquot paginæ, de inſcriptione quoque nihil conſtat certi. In exemplari quidem hic præſcriptus erat titulus, Θουκυδίδου ἔκφρασις τῆς στάσεως τῶν Κερκυραίων. ſed eius inſcriptionis limites adeo ſunt anguſti, vt ne ad ſemipaginam quidem extendantur. Auctor ipſe in epiſtola ad Cn. Pompeium, 127,9, vbi locum quēdam de Platone ex hoc tractatu (166,3) citat, vocat πραγματείαν περὶ τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων, id eſt *Tractatum de Atticis oratoribus*, ſeu De Atticorum oratorum characteribus. Sed cum is tractatus fuerit tripartitus, ac prima eius pars de priſcis oratoribus Atticis egerit, de Lyſia ſcilicet, de Iſocrate, de Iſæo; altera, de recentioribus, Demoſthene, Hyperide, Æſchine: tertia, de ceteris ſcriptoribus Atticis: ego ſpecialiorem ei titulum tribuere malui, Περὶ τῆς Δημοσθένους δεινότητος, ſeu περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος: ſicut ſcilicet in huius tractatus epilogo, alius promittitur tractatus περὶ τῆς πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος. & Demoſthenis cauſſa librum hunc conſcriptum eſſe, ſatis clare infra oſtenditur, 167,28. nec alius huius fragmenti eſt ſcopus, quam docere, cum tres ſint generales dicendi formæ; ſublimis, a Thucydide elaborata; tenuis, a Lyſia conſummata; & media, a Thraſymacho inchoata, ab Iſocrate autē & Platone expolita; Demoſthenē, quod hac in parte deſierit, omnibus numeris, quoad humanæ induſtriæ licuerit, abſoluiſſe, dictionemque ad res ita vbiq; attemperaſſe, vt nec ante nec poſt ſe parem habuerit. quod infra quoq; in ἀνακεφαλαιώσει ſatis luculenter declaratur, 183,46. Sicut ergo in hoc amplo De Atticis oratoribus tractatu ad Ammæum, Lyſiæ ſupra ſuus attributus eſt titulus, ſuus item Iſocrati & Iſæo: ita hic Demoſtheni quoque ſuum titulum dandum exiſtimaui: præſertim cum etiam in illis ſchedis quas Donzellinus ex Lollini bibliotheca ad nos miſit, legatur hæc inſcriptio, Διονυσίου Ἁλικαρνασέως περὶ τῆς Δημοσθένους φράσεως. Siquis tamen ex integriori codice conuenientiorem in medium protulerit, libenter in ea conquieſcam. Porro ſentētia eorum quæ hic ab initio deſunt, ex ἀνακεφαλαιώσει (183,46) ſatis eſt perſpicua; tres videlicet eſſe præcipuos dicendi characteres. in eorum primo poſt Æſchylum & Pindarum poetas, eminuiſſe Thucydidem; (187,6) atque ex eo auctorem tum alia eius formæ afferri exempla poſſe, tum

grauem

grauem illam deſcriptionem atrocis apud Corcyrenſes ſeditionis: cuius prior pars communi & vſitato dicendi genere ſit expoſita, poſterior autem tragico quodam ſtilo exarata; vt in precedenti quoque tractatu docuit 150,22,43. Itaque, vt liquet ex eiuſdem pag. v.43, ad explēdum hoc Thucydidis exemplum deſunt tantum quinque voces cum dimidia, hæ ſcilicet; Ἐστασίαζέ τε οὖν τὰ τῶν πόλε- Vt vero iam ad ſequentia pergam, in exemplari ſcriptum ἀφυστερίζοντα. ſed ἐφυστερίζοντα habent non Thucydidis tantum editiones, pag.110; verum etiam precedens tractatus 150,46: & 151,2. Ibidem mox in exemplari ad προγιγνομένων addita etiam alia ſcriptura, προγεγενημένων: quæ ſupra quoq; exſtat, 151,4. Ibidem ἐς τὸ καινοῦσθαι legitur etiam ſupra, 151,3. ſed in Thucydidis exemplaribus eſt τοῦ καινοῦσθαι: itidemq; ſupra 150,47. V.9, de ἀσφάλεια dictum ad 151,23. V.11, incluſa τε abeſt a Thuc. exemplaribus: minus recte. Sequ.v. eædem Thuc. editiones habent, μηδὲν αὐτῶν δεήσοι. Ibidem codex noſter barytonωs h. διαλύτης: ſed conuenientius ſupra διαλυτὴς 151,28: itidemq; in Thucyd.ed. Sic v.16, rectius σφᾶς αὐτούς, vt in Thucyd. exempl. & ſupra 150,6. Ibidem Thuc. ed. h. τῷ θείῳ νόμῳ. ſed noſtra lectio videtur magis conſentanea. V.18, corrupte in exemplari eſt εἴ πως ὑψοῖεν. In eodem exempl. deſunt incluſa v.26. V.23, in exempl. eſt ἐπιμήσατο. ſed ἐμιμήσατο legēdum eſſe, perſpicuum eſt etiam ex 162,4. Ibidem ἡ δ' ἑτέρα legitur etiam in Lollini ſchedis. alioqui maluerit fortaſſe aliquis ἡ δευτέρα: ſicut v.47, τρίτη λέξις ἦν ἡ μικτή. V.30, perperam in exemplari eſt Λύρας, etiam in ſequentibus; & quidem aliquoties. Seq.v. cum ait ἐν τῇ περὶ ταύτης γραφῇ, ſubaudiendum τῇ περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, qua veterum oratorum Atticorum characteres expoſuit, Lyſiæ ſcilicet, Iſocratis, & Iſæi. vnde etiam cognoſcimus, quo ordine & loco poni debuerit hic tractatus; poſt Iſæum ſcilicet. V.35, malim cum articulo, πρὸς τὴν ὑπάτην. V.38, imperfectum iſtud comma, ἤδη πάλαι, ſi expungatur, aptior erit membrorum cohærentia. V.40, malim cum articulo, τὸ τολμηρόν. Seq.v. ἀσφάλεια ſat belle quadrat ad ſequens comma, καὶ τὸ ἀκίνδυνον. ſed cum potius antithetō in præcedēti membro reſpicere debeat, opinor verius eſſe ἀφέλεια. vt enim hic τὸ ἀκίνδυνον opponitur τῷ τολμηρῷ, ita τῇ νεωτεροποιίᾳ magis oppoſita eſt ἡ ἀφέλεια quam ἡ ἀσφάλεια. Eadem cōmutatio ſupra quoque notata eſt, ad 109,38. V.47, leg. τρίτη λέξεως ἰδέα ἦν: vel τρίτη λέξις ἦν, vt v.23.

P.165, v.7, forſan rectius ἀποδέξ. Seq.v. perperam in exempl. ſcriptum εἴ πως. V.9, in exempl. eſt βουλέσθ: errore ambiguo. ego βουλήσει ex Lollini ſchedis repoſui. ſed videtur ante hoc ipſum βουλήσει deſiderari aduerbium ἀεί, vel datiui caſus nomen. Sequēs incluſum θήσω ex eiſdem Lollini ſchedis additum eſt. V.12, paulo conuenientius ſic legeris; νῦν δ', ἐπειδὴ εἰς τοῦτον. Ad ſequentium expletionem integriorib. libris opus eſt. V.15, rectius forſan ἐπιμελητῶν, *curatorum*: & mox δή. Seq. etiam v. rectius fortaſſis ἑαυτὸν ἐπιπαρέξει. V.19, haud ſcio an verius ſit δεδίασιν, *metuunt*: & mox plur. ἔχθρας. V.20, forſan l. μανίαν πέφηνεν ὅς τ. Seq.v. perperam in exempl. eſt μέμοι. V.24, φιλονικοῦντας monophthongωs in exempl. quoque ſcriptū eſt. Seq.v. redundare videtur alterum, πράττειν, vel πράττοντες. V.27, in exempl. eſt ῥᾴστην, accuſ. caſu: minus conuenienter. Seq.v. l. ἕνα τῶν παλαιοτέρων: vel τοῖς παλαιοτέροις. V.30, rectius τῶν δυεῖν, vt v.1: vel τοῖν δυοῖν, vt habent ſchedę Lollini. Ibidem in exempl. eſt ἔγκρατης: parum apte. Sequens comma ſic explendum videtur, καὶ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς χ. Seq. etiam v. locus expleri ſic poteſt; ἡ δὲ Ἰσοκράτους λέξις, τῷ μέγιστον ὄνομα ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ λόγοις ἐσχηκότος, καὶ ἀγῶνα μὲν οὔτε ἴδιον, οὔτε δημόσιον οὐδένα πώποτ' ἀγωνισαμένου, κτλ. Iſocratē aūt a forenſib. actionibus abſtinuiſſe, ſupra quoq; auctor docuit 94,14. V.38, poſt τὴν ἁπλῆν deeſſe puto verbū διώκει, vel aliud ſimile. V.43, ποτὲ poſt ὡραΐζεται, & mox νεαρούς, habēt etiam Lollini ſchedæ. alioqui & illud expungendum exiſtimarit aliquis, & pro hoc νεανικοὺς fortaſſe maluerit: ſicut ſupra μειρακιώδη καλλωπίσματα, 159,7. quamquam νεαρὸς ſupra quoque pro νεανικὸς vſurpatum 27,35. V.47, κατ' εὐθείας, ſcil. γραμμάς. alioqui & ſingulariter inuenitur κατ' εὐθεῖαν.

P.166, v.1, in exempl. eſt ἐσκαλοπιζομένην: mendoſe. ſiquis ἐσκολοπιζομένην malit; fruatur ſuo iudicio. Infra ſane κεκολπωμένη λέξις eſt 174,33. Sequens ἀληθεστέραν ita ferri hoc loco poteſt, vt pag. ſeq. v.38, πανηγυρικὴ & ἀληθινὴ opponuntur. V.2, in exemplari eſt ἐγκώνιον: mendoſe. Sequens locus de Platonis dictione, ſupra in epiſtola ad Pompeium, 127,10, ex hoc libro citatus eſt; vbi tractatus hic latiori appellatione nominatur Πραγματεία περὶ τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων. V.4, ſupra 127,11, legitur δεῖγμα: minus conuenienter. V.7, incluſa τε, addita ex 127,14. V.10, ad πῖνος in exemplaris margine adſcriptum eſt hoc ſcholion; ὁ ῥύπος, ἤτοι ὁ ἐπικείμενος χνοῦς, ὡς ἐπὶ μήλων καὶ ἀπίων καὶ δαμασκηνῶν. V.13, forſan rectius καλλιεπεῖν. V.15, γὰρ addita ex 127,22: vbi etiam mox præſ. tempore legitur ἀποτείνονται. V.16, ſupra 127,23, compoſite legitur ἐκχεῖται. V.19, γὰρ addita ex 127,26. Ibidem mox in exemplari ſcriptum μετωνυμίαις: ſupra 127,26, ἐπωνυμίαις, parum ad rem. V.22, ſupra diphthongωs Γοργιείοις ſcriptum 127,29: itidemque infra 179,12. Sequens incluſum ἐπὶ, additum ex 127,30. V.24, pro τὰ τοιαῦτα ſupra 127,31, legitur ταῦτα. V.25, incluſum ἤ additum ex eodem loco: itidemque καὶ v.27, & τὰ v.28. V.31, in exemplari eſt ἀμωμήτως: minus belle. V.33, ſupra 127,40, ſic legitur hic locus, ταῦτα γὰρ οἵ τε κατ' αὐτὸν γενόμενοι πάντες ἐπιτιμῶσιν: & ſequenti verſu δεῖ με, pro δέομαι. Ex eodem loco additum incluſum αὐτός: quod hic in exemplari deerat. V.36, incluſa μὲν abeſt a 127,43: & ſine iactura expungi poteſt. rurſum ex eodem loco huc ſequenti verſu addita ſunt incluſa οὗτοι & δέ. V.42, βυβλίον in exemplari quoque per υ hic ſcriptum eſt: at non item verſu 40. & licet βύβλος in papyri ſignificatione habeat υ, βίβλος tamen, cum liber ſignificatur, per ι ſcribitur, etiam apud Suidam. V.43, incluſum Φ. quo Φαίδρου perſona ſignificatur, ab exemplari abeſt: itidemque ὦ verſu 48.

P.167, v.2, ſupra 128,10, paulo conuenientius ſcriptum τοῖς δὲ ἐχρήσατο. Ibidem pro τἀγαθὸν legitur τὸ ὀρθόν. Sequenti verſu ibidem ἀχθεῖσα legitur pro ἄγουσα. Ibidem ſequens membrum ſic legitur, ὑπὸ αὖ τῆς ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν ἐπὶ σωμάτων κάλλος, ἐρρ. Ex eodem loco ſequenti verſu addita eſt incluſa καί. Eodem verſu 4, pro ῥώμης & ἐπωνυμίαν, in exemplari eſt γνώμης ἐπιθυμίαν: parum apte. V.7, incluſum ἔοικεν deeſt in exemplari. V.9, incluſum τινῶν non exſtat ſupra 128,16. V.13, incluſa τε addita eſt ex vulgatis Platonis editionibus: itidemque δὲ ſequenti verſu. Rurſum θεῶν eodem verſu ab eiſdem editionibus abeſt. In eiſdem editionibus verſu 16 legitur διέξοδοι: & ſequenti

versu ἕκαστος αὐτῶν τὸ αὐτῶ: & mox, transposito articulo, ἕπεται δ' ὁ ἀεὶ θεῶ. Exstat autem locus apud Platonem in Phædro, editionis Stephaneæ pag. 246, E. V.19, in exemplari est διέξιεν: corrupte. V.22, Henricus Stephanus in Pindari fragmentis legit ἐπισκώπτειν. Sequenti versu rectius fortasse βάπτοιο. Sic v.25, conuenientius fortasse διερόν. V.27, post ἵνα μή, breue commation deest, παρὰ τὸ μετρίου, vel simile. Lollini schedæ, vt in superioribus, ita & hic breuius habent, ἀλλὰ Πλάτωνα μὲν ἐάσω, πορ. V.30, in exemplari est καὶ Πολυκρικαὶ Πολυκράτης: vnde suspicari aliquis possit, legendum hic esse καὶ Πολυκράτης καὶ Κριτίας: sicut in Isæo supra 111, 40, post Polycratem nominatur etiam Critias. V.34, οὐθενός positum hic pro aduerbio negatiuo οὐκ. Sequenti v. corrupte in exemplari scriptum ἡμιούργιος. V.40, simile quid in Polydeuce seu Polluce refert Philostratus. V.42, & δή ferri potest, & τί pro eodem substitui. V.46, forsan legendum τῶν λόγων καὶ τῶν νοημάτων (vel ἐνθυμημάτων) τὴν ἐξ. Sequenti versu inclusum πολλῶν, additum e vulg. edit. Demosthenis. sed desiderari videntur ibidem etiam alia. V.49, inclusum Ἕλληνας, in exemplari omissum, infra in metaphrasi exprimitur, pag. seq. v.11. Est autem locus hic initium tertiæ Philippicæ in vulg. edit. Dem. & citatus est etiam supra 162, 46.

P.168, v.1, inclusa, addita sunt ex eisdem ed. Ibidem exempl. habet περιϊέμενα: minus cõuenienter. V.4, ἐξ ὧν addita ex vulg. editionibus: atque ita supra etiam legitur 163, 5. V.6, in Lollini schedis pro τουτὶ scriptum τοιοῦτο: minus recte. V.9, ἁπλῶς ferri potest. si quis tamen ἁπλοῦς malit, per me licet. Pro ἔτι sane mox legendum εἴη, vel ἦν. V.12, inclusum ἄλλοις deest in exemplari. V.15, συμπλοκῆς nomine intelligit copulatiuas particulas τε & καί. breuius enim dicere orator potuisset, ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλλ. Sequenti versu inclusum τὸ deest in exemplari. V.17, locus sic videtur explendus, τοῦτον αὖ δή που τὸν τρόπον ἀπήγγελτο· Καὶ ἁπάντων λεγόντων, εἰ καί τινες τοῦτο μὴ ποιοῦσιν, ὡς δεῖ καὶ λέγειν καὶ πρ. V.23, inclusum οὐδὲν in exemplari omissum est, & corrupta ibidem etiam alia. Citatus idem locus etiam supra 163, 6: & 108, 26. V.26, forsan rectius, δυναμένοις αὐτὸν διαθ. expuncto genitiuo αὐτῶν. Sequenti versu exemplar habet ἀνιαλλαγείσης: quod non est vsitatum. V.31, in eodem hic est εἶπε: at non item infra v.40. Sequenti versu post φανερῶς mutilatus videtur locus. V.37, forsan legendum οὐκέτι τῆς δ. Sequentia sic videntur explenda; τὸ γὰρ, Ἐμοὶ δ', ὅς, ἀπήρτηται, καὶ οὔπω τέλος ἔχει. V.40, fortasse legendum, οὐδὲ τοῦτο πάλιν τῶν περὶ μέρος. Sequ. v. ἡ φιλοτιμία respicit membrum istud v.31, εἴτε καὶ φιλοτιμίαν. V.44, forsan legendum μόλιον δ' ὀλίγα τὰ μὴ οὕτως ἔχ.

P.169, v.4, forsan legendum ἄγεται μᾶλλον ὑπ' αὐτῆς, ἢ αὐτὴ ἄγει. V.5, in exemplari post ἡ μὲν additus articulus τῆ: nihil ad rem. Sequenti etiam versu perperam ibidem scriptum ἀμυδῆ. V.7, quatuor tantum syllabarum additione locus sic videtur explendus, οὐκ εἰς ἀνάθημα καὶ κτῆμα κατασκευάζων τὴν λέξιν μόνον. respicit autem ad sententiam illam quam Thucydides ipse de sua historia dicit supra 139, 40. V.11, concinnius χαρακτῆρα, accus. casu. Sequenti versu pro πείσαντα requirit sensus προὔχοντα, vel simile quid. V.13, talis quæpiam hic instituenda lectio; ἃ δὲ παρὰ τὸν λιτόν τε καὶ ἀκριβῆ καὶ καθαρὸν καὶ ζηλωτὸν Λυσιακὸς δ' ἂν εἰκότως λέγοιτο, ἀπὸ τοῦ διαλάμψαντος ἐν αὐτῷ· τοιαῦτα. V.17, pro ἐστι mendose in exemplari scriptum οὐ τὸν. Sequenti versu legendum opinor, ἐς σκώμματά τε ἐξ αὐτῆς κ. V.21, inclusus articulus τὴν in exemplari omissus est. Ibidem verius meo iudicio est ἐπήβολος: id est εὔστοχος. V.25, τηλικοῦτος significat hîc *tam paruo natu.* Sequentia integrioris codicis opem desiderant. nam inter vulgatas Lysiæ orationes hæc non exstat. V.34, in exemplari est γυμνέτης errore ambiguo. V.36, hic quoque mutilatus & corruptus est locus. V.41, ad Δεῖγμα in exemplari additum hoc scholion: ὁ τόπος ἐν τῷ Πειραιεῖ, ἔνθ' ἐδείκνυτο σῖτος καὶ τἄλλα, ὥσπερ ὑποδείγματα. quod idẽ fere tradit cum Harpocratione Suidas. V.44, in exemplari pro Λυσίου corrupte scriptum Λώρου. V.46, siquid hic deest, tale quodpiam desideratur comma, ὡς οὐδὲν πρὸς τὰ ἐν χερσὶ προσήκουσαν. V.47, in vulg. ed. Demosth. singulariter legitur ἐξῆλθον. Sequentia inclusa, desunt in exemplari.

P.170, v.1, inclusa, addita sunt e vulgatis editionibus; in quibus ibidem sublato posteriore articulo, & postposito pronomine demonstratiuo, sic legitur, οἱ υἱεῖς Κόνωνος τουτοΐ. Sequenti versu eædem pro ἐξῆς δ', habent ἐξ ὧν, *ex iis occasionibus quas audietis.* V.3, in exemplari est ὥσπερ: quod pro *dum* vsurpari non solet. V.5, vulg. edit. pro καὶ ἦν, habent ἦν οὖν, *quam igitur.* Eædem sequenti versu habent, εἰς τοὺς παῖδας ἡμῶν τοὺς ἀκολούθους. Sequentia inclusa, desunt in exemplari. V.7, vulg. edit. κατεσκεδάννυον. V.10, τῷ στρατηγῷ deest in exemplari. Paulo post, vulg. edit. pro οὐδὲν habent οὐκ: verius fortasse οὐδέ. V.14, eædem pro ἔπειτα habent τελευτῶντες. V.15, inclusum istud comma, καὶ τὸν στρατὸν, abest a vulgatis editionibus: recte. Eædem sequ. versu habent οἵπερ ἐκώλυσαν. V.18, vulg. ed. h. προσελθόντος: rectius: & mox, ὡς δεῦρ' ἐπανήλθομεν. Ex eisd. addita sunt sequentia inclusa. V.20, in eisdem singulariter scriptum ἐκεῖνο, *illud*: & sequenti versu πλησιάζειν τοῖς τοιούτοις. V.22, eædem habent οἷα ὑπ' αὐτοῦ τούτου πέπ. Pro seq. εἰδῆτε in exemplari est ἐδήτε: errore ambiguo. V.23, pro αὐτοῖς perperam in exemplari est αὐτοῖς. Pro sequenti commate πρὸς τούτοις, vulg. edit. habent πρότερος, *prior.* V.24, eædem edit. pro διαπέπρακται, μάρτυρες, ποιεῖσθαι, habent εἴργασται, μαρτυρίαι, ποιήσασθαι. Ex eisdem sequenti versu additum ἑσπέρας. V.26, in exempl. proparoxytonωs scriptum Κηφίσιος: minus recte. Perperam idem ibidem pro ὁ υἱὸς habet οἷς. V.27, vulgatæ editiones habent ἐγγὺς τοῦ Πυθ. *prope Pythodori ædes:* & sequenti versu λέγοι, optatiuo verbi modo. Eædem ibidem pro Μελίτην habent Μελίτην. Stephano Byzantio Μελίτη est pagus Oeneidis tribus: cuius localia aduerbia esse dicit, εἰς Μελίτην, ἐκ Μελίτης, ἐν Μελίτῃ. sed intelligendus hic potius locus vrbanus. V.29, post ἐνταῦθα in eisdẽ legitur hæc parenthesis; ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπυθόμεθα. Eædem pro γραφεῖ habent κναφεῖ: verius, opinor. Eædem pro Θεόδωρος & Ἀλκιβιάδης, habent Θεότιμος & Ἀρχεβιάδης. Ibidem exemplar nostrum habet Ἀνδρομένους. sed cum versu 34 pro eodem habeat Ἀνδρομένειος, ego vtrobique eandem cum vulgatis editionib. scripturam sum secutus. V.31, vulg. edit. hab. ἀπὸ τοῦ Φερρεφαττίου: & sequenti versu pluraliter τούτοις, *hisce.* V.33, perperam in exẽplari est ἐγνώστως: paulo rectius ἀγνώστως, *ita vt agnosci non posset.* V.35, vulg. edit. h. ἐξέδυσαν. Ibidem mox in exemplari scriptum ῥέξαντες: errore ambiguo. Sequens cõmation, εἰς τὸν βίον, abest a vulg. ed. nec immerito. Cõtra ex eisdẽ seq. v. additum συγκλεῖσαι. Eædem seq. v. h. καταλιπεῖν: & mox, μήτε ἀνασχεῖν. V.38, eædem h. βλασφημίαν ἔχει τινά· ὃ ὀνομάζειν ὀκνήσαιμ' ἂν ἐν ὑμῖν ἔνια: & seq. v. τεκμήριον τοῦ παντὸς πράγματος ὑπὸ τούτου γεγενημένου. Ex eisd. additus articulus τοῖς v.40. V.46, legendum videtur, καὶ τῶν ἄλλων ἃ πᾶσι τοῖς Λυσιακοῖς ἐπανθεῖ λόγοις: & sequenti versu πολλὴ αὐτοῖς μοῖρα.

P.171, v.2, si aduerbialiter malis πότερον, per me licet. V.7, clausulæ huius, si mendo caret, sententia est; *cognosces ex iis argumentis quibus ego rem perspectam habeo.* (alloquitur autem Ammæum, sicut infra in epilogo) cuiusmodi locutione Demosthenes quoque vtitur infra 176, 9. V.10, rectius ὁ δὲ πρὸς τὴν ἐπιστολήν: vt significet eam orationem qua orator respondit ad Philippi epistolã: quæ etiamnum cum eadem inscriptione exstat. V.17, in exempl. pro τῇ perperam est τῆ. V.20, inclusa δ' deest in exempl. Sic v.41, deest in eodem articulus τά. sic enim hic τὰ ἑπόμενα dicit, vt pag. seq. v.8, τὰ πιθανὰ τιθέμενα. V.43, vulg. ed. Demosth hab. ἰδιαίτατον: & mox ὑπὲρ οὗ. Ex eisdem seq. v. additum inclusum εἰπεῖν. Seq. v. ὁ περὶ τῶν ἀτελειῶν λόγος, est oratio aduersus Leptinem de immunitatibus. V.46, perperã in exempl. est ἄξιον μέμψασθαι μεμψαμένοις. Sequens inclusum αὐτοῦ, additum ex vulg. editionibus: itidemq; ἀνὴρ versu seq.

P.172, v.1, in exemplari est τὴν αὐτῶν. Ibidem mox vulg. ed. habent ἐκ τοῦ Πειραιῶς. Ex eisdem v.3 addita inclusa καί. V.5, in eisdem passiue legitur διεκωλύθη: & mox, ἐκ τούτων ὑφέξω λόγον, sine præpositione. V.7, eædem habent, φορὰν περὶ - συνέβη γενέσθαι, καὶ τοσαύτην, ὅσην οὐδείς πω πρότ. μ. V.8, mutilus videtur locus. primum enim ἐπίκρισις requiri videtur, talis quæpiam: τοῦτον ἔγωγε τὸν χαρακτῆρα, ὡς μετρίως καὶ προσφυῶς κεκραμένον, μάλιστα ἀποδέχομαι: deinde progressio ad sequentia; περὶ δὲ τῶν ἑτέρων, εἴ τις ἔροιτό με τὴν αἰτίαν, δ. De auditorum vero diuersitate quod sequitur, tractatum etiam in præcedenti libro, 161, 18. V.31, ἐπιδείξιν pro ἀποδείξιν, supra quoque notatum aliquoties. Seq. v. exemplar habet ἑκατέρων: minus apte. V.36, rectius ἐκ τοῦ π. sublata coniunctione τε. V.42, inclusa αὖ, abest a vulg. edit. Isocratis: & rursum in eisdem seq. v. additum πω: sicut etiam supra in Isocrate, 101, 32. at non item infra in repetitione, 174, 20. Eodem versu 43, exemplar habet γενομένοις: minus conuenienter. sermo enim est de præsentibus.

P.173, v.2, exemplar accusandi casu habet αὐτὰς, etiam infra in repetitione, 174, 31: cõtra syntaxeως consuetudinem. V.5, vulg edit. h. τὴν αὐτῶν. Ex eisdem v.7 additum αὐτῶν. Sequenti versu eædem habent στρατεύεσθαι, forma passiua. V.10, eædem h. ὁπόταν τις πλείονα μισθὸν διδῷ, μετ' ἐκείνου ἐφ' ἡμ. ἀκ. V.13, eædem pro παρανομίας habent πλεονεξίας. V.14, eædem h. ἦξιν: & sequenti versu διαπεράσαντας. V.17, inclusum ἰδίᾳ abest a vulg. editionibus: itidemque sequ. v. ἀνθρώπων & καί. V.22, inclusa desunt in exemplari: at non item infra in repetitione, 175, 2. V.23, vulg. ed. habent πληροῖεν: itidemque in seq. εἰσεβίβαζον & ἐξέπεμπον. V.25, post πολίτας in exemplari e superioribus repetitum commation istud, μεθ' ὅπλων ἐξεπέμπομεν: perperam. V.26, vulg. ed. h. ἀποβαίνωσιν: sicut infra quoque legitur 175, 17. V.27, inclusa, omissa hic erant in exemplari: at non infra 175, 18. V.28, inclusa καὶ abest a vulg. ed. V.31, vulg. ed. hab. ἅπασιν εἶναι παράδειγμα τ. V.33, eædem soluta compositione hab μέγα φρονοῦμεν. V.35, inclusum αὐτῶν, additum ex eisdem editionibus. Λευκανούς, *Lucanos*, agnoscit ibidem etiam Wolfii versio. vbi siquis miretur ab Isocrate cum Triballis coniungi Lucanos, hæc afferri poterit ratio, quod mari tantum diremptæ sunt istæ gentes. sunt autem Triballi gens Illyrica, vt Lucani Samnitica, teste Strabone. V.44, pro ἐπαγγελτική supra legitur ὑπαγγελτική, 165, 48. perperam hic in exemplari scriptum ἐπαγική, omissa tertia syllaba.

P.174, v.11, pro τις ὀνομασία in exemplari est τοῖς ὀνόμασι: mendose. V.12, ἐκλεκτῶν, quod ferri alioqui potest, suspectum reddere videtur sequens ἐκλογή. V.16, δόσιν infra quoque sic vsurpatum, 192, 40: 194, 29. sed valde metuo ne mendose pro φροντίδα. V.20, ἐνῆν pro *inerat* seu *continebatur*, vsurpatum etiam infra 178, 20. V.29, ἑρμηνείαν retinere nil vetat, pro ἀπαγγελίαν scilicet. siquis tamen ἁρμονίαν malit, id est σύνθεσιν, fruatur suo iudicio. V.30, inclusa καὶ abest ab exemplari. sed inserendam esse satis declarat v.30. Sequenti versu idem exemplar contra morem habere βοηθοῦντες αὐτάς, supra quoque monui, ad 173, 2. V.39, si post ἀϊκησαν inseras ἐδύνατο γὰρ, plena erit sententia. Pro ἐπιστρέψαι quoque rectius fortasse legemus συστρέψαι, vt paulo post, v.44 quod idem σφίγξαι τὰ κεκολπωμένα v.33. V.45, possis etiam interrogatiue legere πῶς ἐστιν ἡ λέξις. Ibid. sequens τινὰ superfluum videtur. V.47, supra pluraliter scriptum πρός τινας, 173, 20.

P.175, v.3, possis etiam legere εἰπεῖν στρογγυλώτερον: & v.7, εἰς τοὺς πολέμους. V.19, λήμματος repetitur etiam paulo post, v.19. alioqui hoc loco maluerit forsan aliquis λήματος: præsertim cum sequatur, γενναία γὰρ ἡ διάνοια. V.22, γέ τοι accipiendum hic pro *scilicet, videlicet.* γέ τι, & γ' ἔτι, minus videntur apta. V.25, legendum videtur τὴν δύναμιν αὐτήν: vel τὴν δύναμιν αὐτῆς, scilicet τῆς λέξεως. V.27, pro ἀντίκειται structura & sensus postulant ἀντικείμενα, seu ἐξ ἀντικειμένων. V.30, malim cum articulo ἕως τῆς τελευτῆς, vt præcedit ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. V.31, nescio an rectius αἱ τροπαὶ δή. Ibidem mox in exemplari est ποικιλίαις, dandi casu: parum congruenter. Sicut vero hic dicit, λύειν τὸν τῆς διανοίας σκοπόν, ita infra 191, 29, παραμυθήσασθαι τὸν τῆς διανοίας σκοπόν. vt σκοπὸς hic sit intensior quædam ad rem propositam collimatio. οὐδαμοῦ sequenti versu cum mente auctoris pugnare videtur. sed supra etiam, pag. præced. versu 1, Isocratem dixit esse ἄτολμον περὶ τὰς τροπικὰς κατασκευάς, καὶ ψοφοδεῆ. Eodem versu pro posteriore πολλὰ legendum videtur ἄλλα, vel πρὸς τούτοις. V.33, pro corrupto ἐμμάτων exigua mutatione reponi potest σκεμμάτων. sed nescio an conuenientius sit ἁμαρτημάτων vel πλημμελημάτων. V.34, Philippica hæc in vulgatis edit. Demosthenis nominatur Olynthiaca tertia. V.39, inclusum ἔργον, additum ex eisdem ed. Demosthenis: itidemque mox inclusa καί. Ibidem exemplar nostrum in secunda persona habet ἐφ' ὑμῶν: minus apte. V.41, vulg. edit. hab. γενέσθαι. V.42, in exemplari nostro scriptum ὃν τοίνυν: nihil ad rem. Ibidem pro τετταράκοντα vulg. edit. habent ἑξήκοντα. Sequenti versu pro articulo ὁ perperam in exempl. est aduerb. neg. οὐ. V.45, in vulg. ed. est πεζῇ: in exemplari, πεζοί, errore ambiguo. V.47, inclusa τε, addita ex vulg. ed.

P.176, v.1, in exempl. est δημόσια: quod non congruit ad seq. oppositum ἰδίᾳ, versu 3. Eodem v.3, vulg. ed. h. λελεῖφθαι. Ex eisdem addita δ' post sequẽs ἰδίᾳ. Eædem v.8 h. ἐκτήσαντο. V.9 & 10, inclusa

in exemplari nostro deerant. V.11, vulg.ed.h. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πολλὰ ἂν ἔχ εἰπ. V.13, eædem hab. ἡμῖν αὐτὴ τάξασθαι, *se nobis opponere*. Ex eisdẽ ibidem addita est inclusa δ'. V.18, in ὦ τᾶν exemplar nostrum secutus sum. sed reperiuntur etiam aliæ eiusdem compellationis scripturæ, vt prolixius docui ad Clenardum Antesignani, 219,45. V.19, vulg. ed.h. καὶ τί ἂν τις εἰπεῖν ἔχοι: & sequ.v. λήροις: vt Wolf. quoque vertit *nugas*. Eædem ibid. pro ταῦτα habẽt τὰ τοιαῦτα: & seq.v. ὢν pro ὡς. V.25, inclusa, addita sunt ex eisdem ed. V.30, eædem h. ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν: & seq.v. ὑπάρχουσιν. V.33, in ἄτα consentit cum exemplari nostro vulgata etiam scriptura. sed rectius ἅτα: sicut scilicet Ammonius ἄτα sine aspiratione significare ait τινά: aspiratum vero, ἅτινα. Sequens ἂν, inserta ex vulg. ed. V.35, in exemplari est Δήμηβαν, contra flexionis regulam. Seq.v. pro ἑκάστῳ in vulg. edit. est γίνεσθαι. V.38, pro κατ' ἄλλα non minus apte legas τἆλλα: & διότι pro seq. γάρ. V.39, ὀνόμασιν hoc loco suspectũ facit id quod proxime sequitur. Eodem v.40 inclusa τε deest in exempl. V.42, idem exempl. pro περὶ habet παρά: perperam. V.46, pro ἢ τῶν sensus tale quodpiam requirit membrum, εἴτε τῶν ἰδίᾳ συντεταγμένων παραινέσεων: vel, εἴτε τῶν ἐν πανηγύρεσι διατεθειμένων: sicut scilicet infra 191,6,14, τοῖς πρὸς δικαστήρια ἢ πρὸς ἐκκλησίας γεγονόσι λόγοις, opponuntur οἱ πανηγυρικοί: & τοῖς ἐναγωνίοις οἱ ἐπιδεικτικοί. V.47, legendum fortasse τῇ Δωρίων τε καὶ Λυδίων μελῳδίᾳ: sicut scilicet Aristot. quoq; Politicῶn libro & capite vltimo testatur, τὴν δωριστὶ καὶ τὴν λυδιστὶ ἁρμονίαν, ita compositas ac sedatas esse, vt puerili quoque ætati concedi posſint: at non item τὴν φρυγιστί.

P.177, v.1, si λόγον malis, per me licet. V.3, vel finite legendum κρατεῖ: vel in clausula post γνώμης addendum πέφυκε, aut tale quodpiam verbum. V.6, forsan ἐκείνας legendum: quia ἐκεῖνοι iam ante initio membri positum est. V.8, pro ταῦτα nescio an rectius legerimus τηνικαῦτα, *tunc*: vt v.10 & 20. V.12, conuenientius σχηματίζοντος. V.16, de actione oratoria, qua Demosthenes præ ceteris polluit, prolixius infra, 195,26. V.19, legendum ἐγκαταμισγόμενον, vel ἐγκαταμιγνύμενον. Seq.v. pro ἄγον syntaxis postulat ἄγει. V.24, exemplar habet τῇ δόξῃ: quod non est vsitatum. V.27, in eodem exempl. est ἅμα ἰσχυρῶν ὁ λόγος: nullo sensu. V.29, pro θεὸς legendum fortasse Ζεὺς, *Iupiter*: vt supra in Ciceronis eulogio, 79, 17. Siquis etiam διαλέγοιτο ibidem malit, facile patiar. V.31, post δύναιντο desideratur tale quodpiam comma, πλήθεις διαγωνᾶναι. Ibidem exemplar habet εἰρωνίαν, penultima monophthongo. V.36, συγκραθεὶς, *immiscens sese*. quo sensu in Antiqu. Rom. dicit συγκραθεὶς, 246, 8. V.40, post Homeri locum deest applicatio, οὕτω καὶ σὺ ὦ Πλάτων μετέρχου τὰ ἔργα τῶν Σωκρ. διαλόγων: vel breuius, τῶν Σωκρατικῶν δηλαδὴ διαλόγων. V.45, in exemplari est οὐ δοκίμαζον: perperam. V.46, τὸ retinere nihil vetat. sed mox rectius fortasse, ἐκ τῶν παρ' ἀμφοτέροις μαθημ. Seq.v. pro θεὶς regula syntactica postulat potius accus. θέντας.

P.178, v.4, ἀφίστωσαν syncopen habet pro ἀφιστάσθωσαν. Sequens commation τῷ συμφέροντι, videtur expungendum. V.6, in exemplari perperam scriptum οὐθὲν δέομαι νῦν δέ. tu si nostram lectionem nolis, hanc reponere poteris, οὐθὲν γὰρ νῦν δέομαι περὶ τ. λ. V.9, forsan legendum οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου γὰρ οὐχ ἡγ. vt significet, *non ex eiusdem argumenti oratione*, funebri scilicet. Sicut autem hic τὸν ἐπιτάφιον Δημοσθένους λόγον inter adulterinas eius orationes refert, ita etiam infra 191,12: at non item supra 39,27, vbi funebrium orationum scriptores commemorat. V.12, in exemplari pro οὐδ' scriptum ἄν: parũ apte. V.15, initium Platonici Ἐπιταφίου citatum etiam supra 17,32, in sermone de numerorum vi. V.20, tollendus articulus τῶν: vel legendum τὰ σώματ' αὐτῶν. V.21, legendum videtur, ὥστε οὐκ ἀνάγκ. vt v.27. Seq.v. post κράτιστον siquid deest, deest tale quodpiam commation, καὶ κάλλιστον. V.25, in exemplari est τοῦ κόσμου εἷς: errore ambiguo. tu si nostrã scripturam nolis, legere poteris τὸν κόσμον ὄν, vel ᾧ. V.26, aptius κουροτροφεῖσθαι: vel plenius sic legendũ, γηροτροφεῖσθαι μὲν τοὺς γονεῖς, παιδεύεσθαι δὲ τοὺς υἱεῖς: vt infra in Platonis loco est, 182,18. V.29, post προσδιαφθείρει non inepte inserueris γάρ. & pro αὐτῆς rectius legeris αὐτοῦ: vt feratur ad præcedens subst. κάλλον. V.32, vsitatius περὶ τὸ κάλλον, vt v.seq. V.36, post τοῦ περὶ τὸ si distinguas, & in seq. parenthesi subaudias substãtiuum verbum ἐστί, satis constabit sententia. Seq.v. ὡς expungendum est: vel diuersa hic lectio significatur, ἀληθὲς, & ἀληθῶς. V.39, si post πάλιν addas ἐνταῦθα, vel simile quid, plena erit sententia. V.46, ὅτι pro οὐδὲ positum est: vel omissum aliquod comma. sic infra 191,11.

P.179, v.1, procul dubio legendum παρ' οὐδενί, *apud nullum*. V.5, in exemplari est, ἢ κέχρηται περὶ τὸ περὶ τὸν καλλωπισμόν: facta geminatione. posterius igitur περὶ τὸ vel in περιττὸν vertendum est, vel plane expungendum. V.9, in συνδέσμων redditio est periodi. Sequenti v. post λοιπὸν ἦν, deest τοῦ καλλωπισμοῦ, vel tale quodpiam commation: vt cum ex ipsa sentẽtia manifestum est, tum ex v.23. V.13, pro ἔργον perperam in exemplari positus articulus τῶν. omisso etiam seq. substantiuo λόγῳ. V.20, si pro ὄλβοισιν legas ἐσλοῖσιν, id est ἀγαθοῖς, & seq.v. ἐπιλαθεῖν pro ἐπιπαθεῖν, satis constabit Pindarici loci sententia. V.25, vulgatæ Platonis ed. hab. ἐπαινέσεται & παραινέσεται, media forma. sed actiua ἐπαινέσει & παραινέσει repetuntur etiam paulo post, v.27, in loci examinatione. V.28, corruptus est locus e Licymnio vel Agathone petitus. videtur autem totus cõflatus esse ex paronomasiis & parisis. V.29, pro χρήμασιν sensus postulat χρώμασιν, vel potius σχήμασιν, vt perspicuum est ex v.40. Sequentium sententia sic fere compleri potest; φέρε γάρ ποτε καὶ ταῦτα τοῖς λόγοις ὥραν καὶ χάριν οὐ μετρίαν· οὐδὲ αὐτὴν τὴν ἐπιτήδευσιν αὐτῶν μέμφομαι, ἀλλὰ τὴν ἀκαιρίαν αὐτῶν. V.35, exemplar nostrum habet δοξάζοισι. ego vulgatos Platonis libros sequi malui. Seq.v. pro γένοι aptius legemus γ' ἔτι, vel δ' ἔτι, vt paulo post, versu 39. V.37, in exemplari nostro est μισεῖσθαι, & sequenti versu ἐγκαρτερεῖν: mendose. vulgati Platonis libri pro ἐγκαρτερεῖν habent θαρρεῖν. ἑαυτῶν aũt in vtroque membro agnoscit etiam Ficini versio. Ibidem vulgatæ Platonis editiones habent τροφή: exemplar nostrum τροφῆς, mẽdose. ego τροφὸς malui, sicut etiam Serranus vertit *nutrix*. V.43, perperam in exempl. scriptum μηνύοντα. Quodsi etiam ἀδυνασίας ibidem malis, vel ἀδυναμίας, facile patiar. V.34, inclusa γὰρ, addita ex vulg. editionibus: itidemque καὶ seq.v. In eisdem eodem v. legitur, ἀξίαν τούτων ἀπέφηναν. V.47, pro ἄληπτα reponendum fortasse λεκτά, vt colligitur ex pag. seq. v.12.

P.180, v.1, procul dubio legendum τὸ δ' ἐπὶ τούτῳ λεγ. & mox ἀσθενέστερον: sicut v.36, ὀλιγώρως καὶ ἀσθενῶς εἰπεῖν. V.10, pro ἤ τις perperam in exemplari est ἢ δ'. Sic v.20, pro σφᾶς idem perperam habet σφῶν. V.24, pro αὐτὴν conuenientius legemus αὐτό: vt feratur

ratur ad πρᾶγμα. V.31, pro ἅμα τὰ si reponas ἅμα τὰ, satis bene constabit sententia. V.33, rectius αὐτοῖς συνεζηλώκεσαν. Sic v.37 legendum videtur, γυναικὶ χρῆται τῇ φρ. V.44, inclusa καὶ abest ab exemplari. sed inserendam esse, satis perspicuum est ex v. præced. Eodem v. præcedenti exemplar nostrum habet ἀνθρώπινον, errore ambiguo. ego vulgatos Platonis libros secutus sum. V.45, idem exemplar nostrũ sine articulo habet τούτου γὰρ καρποῦ: minus belle. Seq.v. pro corrupto μένην sensus postulat εὖ κειμένης, vel simile quid.

P.181, v.1, & γῆ retineri potest, & γῆν reponi. V.3, in exemplari est φθονῆσαι, errore ambiguo. Forsan etiam ibidem pro οὐδὲ μεμνῆσθαι legendum τῷ τι νείμασθαι: vt hæc quoque periodus sit interrogatiua. Rursum pro seq. οὐδὲ si ponamus τί γὰρ, & in clausula post περιλαβεῖν addamus ἐδύνατο, vel simile aliquod verbum, melius constabit sententia. V.8, si comma istud, οὐκ ἔχοντα γὰρ, vel expleatur, vel penitus expungatur, sat bene constabit sententia. expleri autem tali fortasse modo potest, οὐκ ἔχοντα καιρὸν, τὰ γὰρ, διαθ. V.11, in exempl. est, διαμιμνησκομένοις: mendose. V.16, inclusa ἂν, addita ex vulg. edit. Platonis: quæ ibidem habent λαβόντες, sine præpositione. Eædem seq.v.h. νομίζειν χρὴ αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων, mutato verborum ordine. Ibidem in exemplari omissus erat articulus relatiuus ἅ. Pro ἔτι vulg. ed. ibidem habent ἔλεγον. Eædem seq.v. pro ἡμῖν γὰρ habent ἡμῖν δέ. V.19, inclusum καλῶς, additum ex eisd. edit. Ibidem in exempl. est καταστῆναι, minus recte. V.22, pro ὑπὸ γῆς idem minus congruenter habet ὕστερον. Pro seq. ἦν vulgati libri habent ἐάν: itidemque infra v.36. V.24, in iisdem legitur, τῷ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας: & mox, ἄλλῳ γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ: & seq.v. οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχύς. V.26, iidem libri hab. ἐπιφανέστερον ποιεῖ τὸν ἔχοντα, καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν: & sequ.v. φαίνεται pro γίνεται. V.28, iidem h. καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον: concinnius. atque ita supra etiam est 179,34. V.30, iidem libri pro μᾶλλον habent μάλιστα: & sequ. v. παρασκευάσασθε. Iidem v.32 habent αὐτὴν pro ταύτην. V.33 inclusum οὐδέν, abest ab iisdem. Iidem seq v.h. καταισχῦναι quod melius congruit ad seq. παραδιδόναι. V.35, exemplar nostrum accus. casu habet θησαυρὸν, contra legem syntaxeωs. V.37, inclusum δή, additum e vulg. ed. Sic v.38,39, 40. V.41, vulg. ed. h. πορίζεσθαι. Seq.v. exemplar nostrum pro εὔχοντο habet ἔτυχον: perperam. Ibidem inclusus articulus τοῖς, abest a vulg. edit. Eædem v.44, hab. τοῦ αὐτοῦ βίῳ. V.47, inclusum πάντων, additum ex eisd edit.

P.182, v.1, inclusum δή, additum ex vulg. ed. Eædem v.4 pro ἠναγκάσθη habent ἠνάγκασαι: & seq. v. ὅσοι ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος ὅσοι, γιγνομένων παίδων καὶ χρημάτων, καὶ διαφθειρομένων, μάλιστα πείσεται τῇ π. Ex eisdem addita inclusa γε v.7. itidemque v.12 & 13. Eædem v.17 habent ἀγγέλλειν, sine præpositione: & mox, τῇ δὲ πόλει παρακελευοίμεθ' ἄν: & rursum υἱέων pro υἱῶν. Seq. v. eædem h. καὶ ἐὰν pro κἄν. V.20, exemplar nostrũ singulariter habet τοῦτ': minus apte. In eodem omissa erant sequentia inclusa. V.22, in eodem vitiosa repetitione sic legitur, δοκεῖ μάλιστα ἔχειν Πλάτων κάλλιστα μάλιστα ἔχειν Πλάτωνι λέξ. V.24, pro κατὰ Κτησιφῶντος contrario sensu legẽdum ὑπὲρ Κτησιφῶντος, *pro Ctesiphonte*: sicut supra quoque habuimus 171,33; ἐκ τῆς ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἀπολογίας. V.26, rectius ὑμῆς καὶ δόξης, vt pag. seq. v.1. Seq.v. exemplar nostrum habet πολλοῖς: perperam. V.29, vulgatæ edit. Demosthenis singulariter habent ὃ λέγω, *quod dico*. Ex eisdem seq.v. additum inclusum Αἰσχίνη. V.32, inclusa ἤ, addita ex eisdem ed. Eædem ibidem pro μέν γε habent μὲν γάρ. Eædem v.34, pro τῶν ἑλλήνων h. τῶν ἄλλων: & mox πάντας pro πάντως. V.39, inclusum τινὲς abest ab eisdem ed. V.40, eædem hab. τοῖς ἔμπροσθεν χρ. Seq.v. exemplar nostrum h. περὶ τούτων ἔτι πρότ. sensu mutilato. V.45, inclusum ποτε, abest a vulg. ed. Eædem v.47 h. προεσχημένην.

P.183, v.1, inclusa ὑπὲρ, addita ex vulg. ed. quæ ibidem mox præterito perfecto habent διατετέλεκε. Ab eisdem sequ.v. absunt inclusa καὶ καλά. Eædem ibid. h. τοῖς ἡμετέροις, *nostris*. V.9, inclusum αὐτοῖς, additum ex eisdem. & contra v.13 ab eisdem abest commation istud, τοῦ θανάτου. V.14 eædem h. ἐπιχειρῶν λέγειν. V.15, eædem sine interrogatione habent, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. Ex eisdem ibidem addita inclusa δ'. rursum ab eisdem abest inclusus articulus ὁ, v.18. Ex eisdem rursum addita sunt inclusa v.19,20,21. Eædem eodem v.21 habent ἡμαρτηκέναι, sine præpos. V.22, eædem per epizeuxin habent, οὐκ ἔστιν οὐκ ἔστιν ὅτι. Ab eisdem seq.v. abest inclusus articulus οἱ. V.27, eædem mutatis sedibus, κρατήσαντας in posteriori commate ponunt, & κατορθώσαντας in priori. Pro δικαίως sequ.v. exemplar nostrum habet δικαίοις: parum apte. V.29, vulg. ed. composite habent ἀπήνεγκεν. V.30, in exempl. est περὶ λόγου: parum congruenter. V.34, paulo rectius legemus αὐτῆς, & mox ἐν ἀληθινοῖς, vel ἐν ἀληθέσι, *in veris ac seriis caussarum actionibus*. V.36, exemplar habet ἐν ὑπάρχῳ: & seq.v. ἀγωνίζουσαν: parum congruenter. V.38, rectius ἑκατέρου, *vtriusque*. Seq.v. rectius cum articulo legemus κατὰ τὸ ἀληθινόν, vt mox v.41 κατὰ τὸ ῥητορικόν. V.40, προειδότας absolute accipiendum, quasi dixisset, ὡς προειδότων ὁμοίως ἁπάντων: vel diuise legendum πρὸς εἰδότας. V.41, exemplar vitiosa syncope habet κατὸ ῥητορικόν. V.47, nota δεῖξαι πεποιηκότα ἐμαυτόν, pro *demonstrare me fecisse*.

P.184, v.1, pro καὶ τὸ ἐπάγγελμα, perperam in exemplari est κατὰ τὸ ἐπαγγέλμα. V.4, post οἷόν ἐστι desideratur εἰλικρινῶς, vel simile quodpiam aduerbium. V.6, paulo conuenientius λάβοι, optatiuo verbi modo. V.9, forsan legendum, ἀδικάστοις: vt ἀδικάστους τοῦ τέλους dixerit pro ἀτυχοῦς, *scopum non assecutos*. V.12, legendum puto καὶ κατὰ τοῦτο, vel καὶ τούτῳ. V.18, rectius ζηλωτοὶ γινόμενοι. V.22, locus vitiosa transumptione vitiatus, talem quãpiam videtur lectionem requirere, ἃ τοῖς περὶ πλάσμασιν ὑπάρχει μηνύματα χαρακτηριστικά καὶ ἀνυφαίρετα. ὑπομνήσω δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς δή. V.26, τούτων referendum ad τὸ σαφέστερον καὶ τὸ κοινότερον τῇ ἑρμηνείᾳ κεχρῆσθαι. V.32, rectius κατὰ ταῦτα. V.36, ante δύναμιν desideratur ἐξετάσαι, vel simile quodpiam verbum. V.29, τείχα vsurpatum videtur vt δίχα. alioqui vsitatius τειχῇ. V.40, pro χρῆσιν, in exemplari est χρὴ, amputata finali syllaba. V.44, post ὁ ἀνὴρ desideratur συνθέσει, *compositione*. V.46, duplex in exemplari est scriptura, ἀρετὴν, & λέξιν: atque ἀρετὴν primo deletum, deinde margini adscriptum.

P.185, v.1, procul dubio legendum αὐτὴν ζηλοῦντες ταύτης μάλιστα τοῦ εὐτ. Sic v.6, pro κατὰ τὸ rectius legemus καὶ τό. V.7, exemplar diphthongωs habet ἀηδείαν: quod nec regulare nec vsitatum est. Idem v.9 pro γε habet γῆ: errore ambiguo. V.10, legẽdum puto, οὐδὲν οὔτε μεῖζον οὔτε ἔλαττον φέρων: quod loquendi genus in superiori tomo tum alibi legitur, tum 346,

15:517,9. quin & in hoc posteriori tomo vsurpatū pag.5,v.33. Seq.v. vel pro οὐχὶ legendum οὐ χρή: vel θαυμάζειν vertendum in θαυμαστόν. V.14, in exemplari est μὰ Δία. quod siquis retinere velit, pro αὐτὴν legendum fuerit οὐ τὴν: vt sensus sit, laudari eo in loco non electionem sed collocationem verborum Demosthenicam. Addi autem his Dionysianis possunt illa eiusdem Æschinis in or. contra Ctesiph. 299, περὶ δὲ εὐγνωμοσύνην καὶ λόγου δύναμιν πῶς πέφυκε; δεινῶς λέγειν, κακῶς βιῶναι. & mox, οἱ μὲν λόγοι καλοί, τὰ δὲ ἔργα φαῦλα. ac rursum, 305, δεινὸς δημιουργὸς λόγων. & in Epist. ad sen. popul.q; Athen. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἡ Δημοσθένους δεινότης κρείττων ἐγένετο. V.15, rectius cum præpos. ἐν ἑτέρῳ. V.18, pro ὑπὸ in exemplari est ἀπό: contra morem. Sic v.29, idem habet ἐνκόσμως: ambigue. V.35, pro ἐπὶ legendum videtur ἔτι. Sequentium etiam talis quæpiam requiritur lectio; τὴν προσοῦσαν φιλοτιμίαν, ἢ φιλοτιμούμενοι τυγχάνομεν, ὅπη ἄττα ἂν ἐκεῖνοι ζηλῶσι, τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ ἀναφέρειν τε καὶ μιμεῖσθαι. V.37, exemplar hab. ἀσαφῆ: quod non est vsitatum. V.39, μάλα etsi ferri potest: tamen siquis μαλακὸν malit, facile feram.

P.186, v.5, potius passiuo fine legendum παραλαμβανομένων. V.8, in exemplari datiuo casu scriptum ταῖς ἕδραις· βεβηκυίαις: perperam. Pro πλουσίως quoque omnino legendum ibidem πλατέως. supra, 22,24, vbi itidem austeræ compositionis characterem describit, dicit, ἀπέχειν ἀπ᾽ ἀλλήλων τὰ μόρια διαστάσεις ἀξιολόγους, αἰσθητοῖς χρόνοις διειργόμενα. V.11, exemplar infinitiue habet, ἀναγκαῖον γὰρ εἶναι: parum congruenter. Idem v.18 habet ἀντιστηρισμοῖς, per σ: quod cum regulæ aduersetur, malui ἀντιστηριγμοῖς per γ, vt supra 15,20. V.19, βοβλιται plane corruptum est: ac licet expungatur, sensui tamen nihil prorsus decedet. ἡσύχοις βολαῖς minus huc quadrat. supra (22,25) dicit, βραχείαις χρῆσθαι πολλαχῆ καὶ ἀνεπιτύποις ταῖς συμβολαῖς. V.20 pro γράμματα sensus postulat ἄργματα, *initia*. seu ἀρκτικὰ γράμματα, *initiales litteræ*. Sequens etiam membrum sic videtur legendum; ὧν μηδὲν τῷ ἐπιφερομένῳ μήτε συναλείφεσθαι μήτε συνηχεῖσθαι φύσιν ἔχει. V.35, malim repetito articulo, διὰ καὶ τοὺς κατ᾽ αὐτ. V.44, si legas τοῖς ἐπιτετηδευμένοις κώλοις, (vt supra 22,36) aliquatenus constabit sententia. τοῖς μετὰ πάθους κειμένοις vereor ne nimis longe petitum sit.

P.187, v.1, omnino legendum videtur μεταπίπτειν, id est μεταβάλλειν, *mutari casus*. Sic v.4, sensus videtur requirere, ὅτι μὴ τὰ Παρθένια, *nisi Parthenia seu Virginalia*. Sequ. etiam v. legendum videtur, καὶ τούτοις δ᾽ εὐγ. V.8, pro ξυνέβη in vulg.ed. Thuc. legitur ξυνηνέχθη. pag.8: itidemque supra 146,8. V.9, inclusa, ἐν αὐτῷ, addita sunt ex eisd. editionibus: & vicissim ab eisdem abest seq. inclusum πολλά. Sequ. v. exemplar nostrum habet λειφθεῖσαι: minus congruenter. V.16, in vulg.ed & supra 146,15, legitur, καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψ. V.20, in exemplari contrario sensu scriptum ἐκμέλειαν. ego ἐμμέλειαν reposui ex 28,40: 194,24. sed, ne quid dissimulē, verius fortasse εὐμέλειαν: vt infra dicetur plenius ad 192,38: & 193,5. de ἐκμελείᾳ vero vise 9,34. V.22, exemplar h. διακρίνουσα τὰ ποῖα τοῖς ἀποίοις, καὶ παρατιθεμένη, μυσ. perperam. V.28, inclusa ἢ in exemplari est omissa. tu hæc confer cum 17,8. Seq.v. legendum videtur, ἐξ εὐφώνων συγκεῖσθαι, καὶ τὰς ἀκοὰς οὐχ ὁμοίως (vel ἡδέως) διατίθεσθαι ἐνδέχεται. V.37, in exemplari est πρὸς τοῦτο: & sequ. v. τῶν ἁρμονικῶν: minus congruenter. V.41, legendum videtur αὐτοῖς ἀντικρούοντος. V.43, si pro corrupto δεῖκα legamus εἶναι, satis bene constabit sententia. V.46, vel τὰς ἀξιωματικὰς legēdum: vel potius post λαμβάνειν addendum ῥυθμούς. Seq.v. in exempl. scriptum ἐνκόρυφοι: errore ambiguo.

P.188, v.13, in Wolfiana Isocr. ed. pag.87, cum duplici articulo legitur τὸν ὄχλον τὸν ἐκ τῆς πόλ. & mox, ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν τὴν δύναμιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα κινδυνεύσωσι. V.6, eadem pro ἔτλησαν h. ἐτόλμησαν: & mox λοιποῖς pro πολλοῖς. V.17, inclusus artic. τὴν, additus ex eadem. V.18, in eadem scriptum ἐμπειρ. omisso altero μ: & mox, περὶ πατρίδα τὴν αὐτῶν γιγνόμενον: & rursum οὐδὲ pro μηδέ. V.19, in exemplari est ἀποχρῆσαι: parum congruenter. Ibidem pro οὐκ ἐμέλλησαν Isocr.ed.h. ἐτόλμησαν. Seq.v. inclusa γε & τε, absunt ab ead.ed. V.23, ead.h. γιγνομένοις, præt.aor. & seq.v. οὐχ ὁρῶ τί δεῖ λέγοντα διατρ. V.25, ead h. τοσοῦτον, accus. casu. V.27 & 28, inclusa, in exēplari nostro erant omissa. V.29, in Is.ed. concinnius & plenius legitur, ταύτης δὲ τὴν ἡμετέραν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. V.31, in exēplari nostro scriptum διαπρεπεῖ. δ. parum recte. V.32, Isocr.ed.h. τὴν ἑαυτῶν ἐκλιπόντες ὑπὸ τ. Seq.v. ead.h. τό τε πλ. & mox cum art. τὸν πλεῖστον. V.35, ead.h. ἐν ταῖς ὑμετέραις ἔλαττον ἔχειν: & mox ὑπὸ ἁπάντων pro πρὸ τῶν ἄλλων. V.37, μικτὸν substantiue accipiendum pro μικτότητα, seu μίγμα, vt supra vocat 166,4. nisi μικτὴν communi genere vsurpatum hic velis, vt Antiq. Rom. 147,11, συμφορητὸς πόλις. communis.n. loquēdi ratio postulat fœmınino fine μικτήν. Seq. etiā v. pro αὐτὸ sensus & structura postulant αὐτὴν, vel αὐτόν: vel saltem αὐτῶν. V.46, post αὐτοῦ perperam in exemplari ex præcedentibus repetitum γὰρ Πλάτωνα. Idem sequ. v. pro ἡδείας perperam habet ἰδίας.

P.189, v.2, in exemplari est ἐβούλετο: parum congruenter. ego Stephaneam Herodoti edit. (p.243) sequi malui. V.4, inclusa γὰρ, addita ex ead.ed. itidemq; τῶν v.6. Ex eadem additū καὶ προσεκτήσαντο, v.8. vicissim ab eadem abest inclusus art. τῶν v.10. V.11, in exēpl. nostro aor. est προσγενόμενον: minus congruenter. V.12, in Steph. Herod. pro τε conuenientius legitur δέ. V.15, ex ead.ed. St additum καὶ πατέρα τὸν ἐμόν. V.19, exempl. nostrum h. παραλείπω. & seq.v. ἡμᾶς, *nos*: parum apte. V.21, idē h. Αταφέρνης, omisso priore ρ. Ibidem mox Herod.ed.h. ἀνάρτημαι. V.22, in exempl. nostro post λογιζόμενος positum est punctum semiperfectæ periodi, suspensum: & mox εἰς pro εἰ. quæ scriptura non plane videtur reiicienda. V.24, Herod.ed. composite h. ὁμουρέουσαν. Ibidem pro γε exemplar nostrum h. τε: parū congruenter. V.28, pro αἴτιοι & Ἀθηναῖοι, in Steph. Herodoto est αἴτιοι & ἀναίτιοι: & seq.v. χαρίζοισθε: & mox, ἐς ὃν ἥκειν δεῖ. V.31, exempl. nostrum h. ἐν ἡμετέροις: St.editio, ἐν ἡμετέρῳ: ego malui ἐν ἡμετέρα, s. χώρα. Sed vt supra 3,35, Herodoteā dictionem adscripsi, vt cū Dionysiana conferri posset: ita hic quoq; Ionice loquentē Herodotū introducere lubet. Sic ergo in Steph. ed. loquitur Herodotus suo idiomate: Ἄνδρες Πέρσαι, οὔτ᾽ αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν τιθείς, παραδεξάμενός τε αὐτῷ χρήσομαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδαμά κω ἠτρεμήσαμεν, ἐπείτε παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε παρὰ τῶν Μήδων, Κύρου κατελόντος Ἀστυάγεα· ἀλλὰ θεός τε οὕτω ἄγει, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπουσι συμφέρεται ἐπὶ τὸ ἄμεινον. τὰ μέν νυν Κῦρός τε καὶ Καμβύσης, πατήρ τε ἐμὸς Δαρεῖος κατεργάσαντο καὶ προσεκτήσαντο ἔθνεα, ἐπισταμένοισι εὖ οὐκ ἄν τις λέγοι. ἐγὼ δὲ ἐπείτε παρέλαβον τὸν θρόνον, τοῦτο ἐφρόντιζον, ὅκως μὴ λείψομαι τῶν πρότερον γενομένων ἐν τιμῇ τῇδε, μηδὲ ἐλάσσω προσκτήσομαι δύναμιν Πέρσῃσι. φροντίζων δὲ εὑρίσκω, ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν τε προσγινόμενον, χώρην τε, τῆς νῦν ἐκτήμεθα, οὐκ ἐλάσσονα οὐδὲ φαυλοτέρην, παμφορωτέρην δὲ· ἅμα δὲ τιμωρίην τε καὶ τίσιν γινομένην. διὸ ὑμέας

ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα, τὸ νοέω πρήσσειν, ὑπόθωμαι ὑμῖν. μέλλω, ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἵνα Ἀθηναίους τιμωρήσωμαι, ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρα τὸν ἐμόν. ὡρᾶτε μέν νυν καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν Δαρεῖον ἰθύοντα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους· ἀλλ᾽ ὁ μὲν, τετελεύτηκε, καὶ οὐκ ἐξεγένετο αὐτῷ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ, ὑπέρ τε ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσέων, οὐ πρότερον παύσομαι, πρὶν ἢ ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἵ γε ἐμὲ, καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες· πρῶτα μὲν, ἐς Σάρδις ἐλθόντες, ἅμα Ἀρισταγόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ, ἀπικόμενοι, ἐνέπρησαν τά τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά. δεύτερα δὲ, ἡμέας οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην ἀποβάντας, ὅτε Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφέρνης ἐστρατήγεον, τὰ ἐπίστασθέ κου πάντες. τούτων μέντοι εἵνεκα, ἀνάρτημαι ἐπ᾽ αὐτοὺς στρατεύεσθαι. ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι τοσάδε εὑρίσκω ἀναλογιζόμενος, εἰ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοισι πλησιοχώρους καταστρεψόμεθα, οἳ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται χώρην· γῆν τε τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὁμουρέουσαν. οὐ γὰρ δὴ χώρην γε οὐδεμίαν κατόψεται ὁ ἥλιος ὅμουρον ἐοῦσαν τῇ ἡμετέρῃ· ἀλλά σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώρην θήσω, διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης. πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχειν· οὔτε τινὰ πόλιν ἀνδρῶν οὐδεμίαν, οὔτε ἔθνος οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ ἡμῖν οἷόν τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην, τούτων, τῶν κατέλεξα, ὑπεξαραιρημένων. οὕτω οἵ τε ἡμῖν αἴτιοι ἕξουσι δούλιον ζυγὸν, οἵ τε ἀναίτιοι. ὑμεῖς δ᾽ ἄν μοι τάδε ποιέοντες χαρίζοισθε· ἐπεὰν ὑμῖν σημήνω τὸν χρόνον ἐς τὸν ἥκειν δεῖ, προθύμως πάντα τινὰ ὑμέων χρήσει παρεῖναι. ὃς ἂν δὲ ἔχων ἥκῃ παρεσκευασμένον στρατὸν κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρου. ποιητέα μέν νυν ταῦτά ἐστι οὕτω. ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμέων τὸν βουλόμενον ἀποφαίνεσθαι. Hæc Herodotus: de Ionismis autem vise quæ supra loco iam citato sat prolixe adnotata sunt. V.38, vel δηλῶσαι inserendum ante δῆλον: vel leg. διελθεῖν. V.40, pro αὐτὴ leg. vel αὕτη, vel αὐτῶν. Seq.v. pro δεῖ perperam in exemplari est δή. V.43, pro πιστεύειν sensus requirit πιστοῦν seu πιστῶσαι, vel aliud huiusmodi. Seq.v. pro διαιρέσεως procul dubio leg. προαιρέσεως. V.45, rectius (opinor) κατεσκευάσαι.

P.190, v.2, pro προσκολλῶντας structuræ norma postulat προσκεκολλημένας. V.7, inclusum ἄνδρες additū ex vulg.ed. Demosthenis: in quibus sequentia sic leguntur, ὁρῶν εὐτυχοῦντα, φοβερὸν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμητον, σώφρονος μὲν ἀνδρὸς χρῆται προνοίᾳ. V.8, eæd. sic h. μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἡ τύχη ἐπὶ πρὸς ἅπ. τὰ τῶν ἀνθρ. πρ. Sequens ēt periodus plane aliter in eisdem legitur; sic, κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους ἕλοιτ᾽ ἄν τις οὐχ ἧττον τὴν ἡμετέραν εὐτυχίαν, ἢ τὴν ἐκείνου. Exstat aūt locus in oratione ad Philippi epistolam. V.12, post σφόδρα desiderari videtur εὐμελῶς, εὐρύθμως, vel simile quodpiam aduerbium. V.15, inclusum istud comma, ἐν τῷ, in exempl. deest. V.24, etiamsi legas συνυφαινόμεναι, tamen ne sic quidem vel structura vel sententia constabit. videtur enim locus & mutilatus esse, & corruptus. V.26, locus hic in vulg.ed. Demosth. plane aliter legitur. quapropter cum inde huc totum lubet transscribere. sic ergo ibi: ἔτι δὲ τοσούτῳ πλείους ἀφορμὰς αὐτὸς πρὸς τὴν τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχομεν, ὅσῳ διατελοῦμεν εὐσεβέστερα καὶ δικαιότερα προαιρούμενοι. τί ποτ᾽ οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ πλείω κατώρθωσεν ἡμῶν; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· παῤῥησιάσομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς· ὁ μὲν, αὐτὸς στρατεύεται, καὶ ταλαιπωρεῖ καὶ τοῖς κινδύνοις πάρεστιν, οὔτε καιρὸν παριεὶς, οὔτε ὥραν ἔτους παραλείπων οὐδεμίαν· ἡμεῖς δὲ, εἰρήσεται γὰρ τἀληθὲς, οὐδὲν ποιοῦντες, ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες ἀεὶ, καὶ ψηφιζόμενοι, καὶ πυνθανόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν εἴ τι λέγεται νεώτερον. Nostra lectio paulo cōstabit melius, si v.27 pro οἴομαι legamus οἴκοι. V.31, videtur talis quæpiam requiri lectio; ἔπειτα ταύταις ἐπιβάλλοισι συστολαὶ φωνηέντων, seu βραχέα φωνήεντα. V.35, in exempl. est παρ᾽ αὐτῶν: minus apte. V.42, pro λυρὰ procul dubio scribēdum λιγυρά. sic.n. supra quoque (185,38) copulantur λιγυρὰ καὶ γλαφυρὰ ἁρμονία: & 187,38, ἡδεῖα καὶ γλαφυρὰ λέξις. Pro sequenti autem ἀρχαῖα, si plena esse debet antithesis, reponendum νεαρά, νεανικά, vel simile quid. νεαρὸν vero in eiusmodi loquendi genere habuimus supra 27,35: 165,43.

P.191, v.3, inclusum αὐτὴν, in exemplari omissum est. V.7, leg. videtur διδαχαῖς ἐπιζητοῦσι. V.9, in exempl. est παρεχέσθαι: errore ambiguo. V.11, οὔτ᾽ accipiendum hic pro οὐδ᾽: aut deest membrum quodpiam. cuiusmodi locus notatus ēt supra 178,46. Ibid. mox rectius accus. casu legemus λειπομένους. V.18, in exempl. est καὶ τῷ. sed καὶ τοῦ legēdum esse, satis est manifestum tum ex præced. tum ex seq. Idē seq.v. h. ἀργυρικῶν: duplicato errore. In eod. v. 20, post Χαβρίου τε legitur hoc comma, καὶ Κόνωνος. pro quo existimarit forsan aliquis legendum esse καὶ Κίμωνος. sed ei coniecturæ obstat, quod Cononis tantū, Chabriæ, ac Themistoclis, eo in loco a Demosthene fit mentio; Cimonis vero, nulla. V.24, idem exempl. superlatiue h. γλαφυρώτατον. sed id ad sequens comparatiuum αὐστηρότερον non congruit. V.27, rectius ἐν οἷς μέν: vt v.30, ἐν οἷς δέ. V.28, post τοῖς πράγμασι, corrupta & mutilata est sentētia: ac talis quæpiam requiri videtur lectio; ἡ καὶ ἀεὶ αὐστηρὰς καὶ γλαφυρὰς τὰς πίστεις εἶναι οἷόν τε, ἀλλ᾽ ἐνίοτε κακῶν δή. Quo modo si legamus, in sequenti ēt membro pro ἀκούοντας reponendum erit ἀκούουσι, vel ἀκούειν. V.31, post λέγεσθαι desideratur χρή: vel indicatiue scribendum λέγεται. V.37, pro ἀρχαῖον structuræ norma postulat προσεῖναι δεῖν, vel simile qd.

P.192, v.1, pro χρῶμα conuenientius fortasse legemus χρῆμα: vt sit, *ad quamq; rem seu negotium*. V.5, in exemplari est ὑπομνηματικῶν: minus apte. V.10, malim cum art. ἡ φύσις, vt in seq. comm. αἱ τέχναι. V.12, rectius, opinor, ἔξω τοῦ μέτρου: & mox, ἀμφότερον τούτων, *vtrumq; istorum*. V.17, in exempl. sic scriptum hoc membrum, καὶ τὸ παρακολουθεῖν, καὶ τί τὸ παρακολουθοῦν ἅπασιν αὐτοῖς παραίτιον. Idem v.35 h. κατεσκευάσθαι: errore ambiguo. Seq.v. pro μέρος conuenientius fortasse legemus μέλος. V.32, pro ἔσθ᾽ exemplar h. ἔνθ᾽: perperam. V.37, μέλη ὀνομάζεται hic ea signif. dicūtur, qua paulo ante, v.21. V.38, in exempl. est αὐτάς: perperam. Pro seq. etiam ἐμμελῆ rectius legemus εὐμελῆ: vt ita hic copulentur εὐμελῆ καὶ εὔρυθμα, sicut supra 11,15. & discrimen esse inter εὐμελὲς & ἐμμελὲς, auctor ipse docuit 10,30: & 31,13. Ibid. exemplar sing. numero h. εὔρυθμον: perperam. V.40, δόσιν in hac signif. habuimus ēt supra 174,15: & infra 194,29: non sine mendi suspicione. V.46, forsan leg. τότε δὲ τὸ λεγόμενον γλαφυρὸν καὶ φιλόκ. In seq. ēt membro si pro τό τε δή, legamus τὸ δὲ δή, sat bene constabit sententia.

P.193, v.1, pro ῥοπὴν exemplar h. τόπον: parum ad rem. Idem seq.v.h. αὐτοῦ: perperam. Perperam idem mox h. πάς τε ἐμμελεῖ ἐποίει μεγαλοπρεπεῖς. Idem v.5 h. τὴν πρώτην λέξιν: cōtra leges syntacticas. Pro seq. etiam ἐμμελείας rectius fortasse legerimus εὐμελείας: qua de re dictum ad pag. præced. v.38. V.7, forsan negatiue leg. τὰ οὐ πρέποντα, seu τὰ μὴ πρέποντα. V.10, ad συνέφθαρται in exemplaris margine adscriptū hoc scholion, ἀντὶ τοῦ συγκέκραται. V.13, vel καὶ tollenda videtur, vel pro ἀξιῶν reponendum ἀξιώσει. V.15, paulo conuenientius ἐκφερόμενος, id est προφερόμενος, *proferens*. Seq.v. pro ἔχουσι sensus postulat εἴωθε. V.17, ῥοῦ suspectum est: nec sat cōgruere videtur καιροῦ. mox tamen rectius ἄλλως ἔχοντα. V.19, rectius εἰ μήποτ᾽ ἔχει, *si nondum habet*. V.21, exemplar h. τὸ παραλειπόμενον parum apte. V.30, possis etiam legere τοιοῦτόν τι ἕτερον. Seq.v. structuræ lex postulat συμβεβήκει, *acci-*

derint. V.32, pro corrupto ἐπίσπασι parua mutatione reponi posset ἐποίσεται. sed sensus magis postulare videtur ἀπατηθήσεται, *decipietur.* V.36, similitudine hac supra quoq; vsus est in Dinarcho, 115,15. V.38, in exemplari est διανοῖεν: ambigue. Ibidem mox pro ὅτι leg. potius ὅτι μὴ, id est μόνον, *tantummodo.* vt videlicet τοῦτο μὲν δεῖ, & sequentia, absolute ac μιμητικῶς proferantur. V.40, inclusa ἢ, abest ab exempl. Seq. v. rectius ἆρα, vt pag. seq. v.46: licet in exempl. quoque interrogationis nota sit addita clausulæ. V. 44, procul dubio leg. καὶ μέχρι τὰ μὲν, ἀπηρτ. Seq. etiam v. pro ἡμῖν rectius accus. casu legemus ἡμᾶς, *nos.*

P.194, v.1, in exempl. est ἀδήλων. sed vel ἀδήλοις leg. vel ἀδήλως. Idem, v.3 h. ἔνμετρον: errore ambiguo. sed verius esse εὔμετρον quam ἔμμετρον, satis clare cognoscitur ex 28,44: & ex huius ipsius pag. 194, v.12. V.6, malim cum articulo, οἱ μουσικοί. Sequ. v. ἀντιστρόφους supra quoq; sic habuimus, 19,32: sed vereor ne librariorum vitio pro ἀντιστροφάς. V.18, in exempl. est οἱός: errore ambiguo. verius tamen ὅς quam οἷος. Sic v.24, idem ambigue itidem h. συντιθέμενα. sed cõuenientius præsens συντιθέμενα quam præteritũ συντεθειμένα. V.29, de δόσιν supra dictum, ad 174,16. Ibid. exemplar accus. casu h. τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν ἁρμονίαν: contra legem syntaxeωs. Idem seq. v. pro τοῖς h. τούτοις: perperam. Quod vero seq. v. Dionysius scribit, Isocratem & Platonem orationes suas cælatis ac tornatis operib. fecisse similes, idem supra quoque (30,25) iisdem prope verbis dixit. V.33, τόπον supra quoq; sic vsurpatũ esse, prolixius docui ad 1,15. V.38, in exemplaris textu est μήδεν: vera lectio μηκύνειν ascripta erat margini. Sequẽtia vero sic fortasse legemus rectius, ταῦτα γὰρ ἐννοηθείη ἄν τις μὴ κομ. σκ. V.45, pro χείρονες procul dubio legendũ χειρῶν ἐπιδεικνυμένες, ex 30,36: vbi hæc ipsa tradens ait, χειρῶν εὐστοχίας καὶ πόνους ἐπιδείκνυνται.

P.195, v.2, in exemplari est καὶ ταῦτα: errore ambiguo. Sequens δήτι superuacuum est. Siquis etiam ibidem mox diphthongωs malit διαπείστως, non multum refragabor. Sequentia iisdem prope verbis supra sunt exposita, 30,37. V.11, rectius περὶ ταύτας, fœmin. gen. V.16, conuenientius (opinor) ἕξεως, *habitu.* V.18, de βυβλίον supra dictum ad 166,42. Seq. v. rectius ἅμα νοήσει, vt paulo post, v.21: id est, *simulatq; cogitamus.* V.20, hic quoq; cõuenientius legerimus ἕξιν, *habitum.* Sequ. v. exemplar h. ἅμα νοήσειν: parum congruenter. V.25, idem ex. h. τὴν τε περ. sed quorsum hic sit opus coniunctione τε, ego certe non video. V.26, pro ὡς conuenientius legemus ᾗ, *qua.* Seq. v. malim cum art. ὁ ἀνήρ: quãquam supra quoque hæc ellipsis articuli obseruata est aliquoties, cum alibi, tũ 161,35. V.28, rectius procul dubio οὐδοπῶν vel μηδοπῶν. Sic v.30, rectius compos. διαλλάττουσιν. Seq. v. exemplar h. οὐχ ὡς οὕτως ἡμᾶς καλοῦσιν: parum ad rem. V.42, pro ᾧ in exempl. est disiunctiua ἤ. sed vel ᾧ legẽdum, vel saltem ᾗ, *qua ratione.* Quod mox sequitur, rem & dictionẽ ipsam, præmonstrare quanam in perorando vtendum sit actione, supra quoq; iisdem prope verbis dictũ est, 177,16. V.43, in exempl. est ἀφῶς: parum congruenter. Seq. v. nota ἀριθμοῖς pro τοῖς ῥυθμοῖς. V.46, vulgatæ Demosth. ed. h. ὥστε μηδένα, μηδ᾽ εἴ πώποτ᾽ ᾠκίσθησαν, εἶναι ῥάδιον προσελθόντα εἰπεῖν. nostra lectio e vulgata sic instituetur melius; ὥστε μηδ᾽, εἰ πώποτε ᾠκίσθησαν, ῥάδιον εἶναι, προσελθόντας (vel παρελθόντας) εἰπεῖν: *vt ne si qui accesserint vel præterierint facile dicere queãt an vmquam vrbes ibi conditæ atq; habitatæ fuerint.* Est autem locus desumptus ex tertia Philippica.

P.196, v.2, conuenientius (opinor) δημηγορικῶς. Sic v.5, conuenientius esse videtur ἀφαίρεσιν, *sublationem, deletionem.* V.10, inclusa, addita sunt ex vulg. ed. Demosth. In eisdem seq. v. legitur τετραδαρχίας κατέστησε παρ᾽ αὐτοῖς. Ex eisdem seq. v. additum inclusum πλησίον. In eisdẽ v.16, transposita coniunctione legitur τοῖς ἔργοις δέ. Eædem seq. v. sine aspir. habent Ἦλιν, sicut etiam Stephanus. nostri codicis scriptura nomen & originem illius vrbis refert ad Solem: quod Pausanias quoq; nonnullos ad augustius eam prædicandam factitasse tradit. Ex eisdem v. 18 additum προφανῶς. In eisdem loci clausula sic scripta est, τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ πάντων. Dionysii verba quæ sequũtur, rectius fortasse interrogatiue legentur: vt que v.21 post ἀφιέντα subiunguntur, μίμησιν habeant: & v.23, in membro isto, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, subiecta sit post interrogationem responsio. Alioqui infinitiue ibi legẽdum foret ἐμοὶ μὲν δοκεῖν: eo scilicet modo quo supra 162,3, ὅσα κἀμὲ εἰδέναι. Rursum v.21 pro ἦχον leg. videtur ἠχεῖ vel ἠχεῖν, *sona, sonum ede.* V.31, etiam si εὑρεῖν legeris pro ἅμα, tamen ne sic quidem expletus videtur locus. V.38, ex. h. εἴ τε: parum apte.

P.197, v.15, exemplar h. τῇ γὰρ, dandi casu: parum apte. Idem in fine periodi, v.17, eque incongruenter h. ἀπαιτοῦντες. V.24, ad phrasin istam ὑποτέτμηνται τὰ νεῦρα τοῦ δήμου, alludit supra ἐκνενευρισμένοι 176,28. Postremus locus, in orat. pro Corona sic legitur in vulg. ed. τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος πάνθρωπόν ἐστιν, οὐδὲν ἐξ ἀρχῆς ὑγιὲς πεποιηκός. Eodemq; vocabulo vtitur etiã Aristophanes comicus: & Sophocles Vlyssem vocat ἐπίτριπτον κίναδος, quem Homerus κερδαλεόφρονα, vulpina mente seu vulpina astutia preditum. Forsan ergo sic a Dionysio clausus fuit hic locus; τοῦτο δὲ οὐ κίναδος πάνθρωπόν ἐστι; ταῦτα δὴ τὰ ῥήματα τὰ θαυμαστά: vel ταῦτα δὴ ῥήματα θαύματα. exemplar sane ambiguo errore h. θαύμαστα. V.35, rectius fortasse legemus, Φιλίππῳ δ᾽ ἐξέσται, *Philippo autem licebit.* Porro vt ibidem Μηδίας per η scriptum legitur, ita etiam apud Suidam, Μηδίας, ὁ ῥήτωρ. V.42, possimus etiam legere ὥσπερ εἶπον, *sicut dixi.* V.44, ἀργίας defendi fortasse potest eo quod supra habuimus 151,35, δυνατῶς εἰρημένον: & 150,29, δυνατῶς ἅπαντα εἴρηκεν. si quis tamẽ ἐναργείας malit, fruatur suo iudicio.

P.198, v.2, in exemplari est γεάφειν: errore ambiguo. γεάφειν autem sic vsurpatum etiam in præcedentis tractatus epilogo, 163,44. Idem exemplar v.4, post δεινότητος nullam habet distinctionẽ. Sequens tractatus de Demosthene, an idem sit cum eo qui supra in Dinarcho promittitur 119,5, tum demum sciri poterit, si ii qui Dionysii opuscula apud se detinent, Dudithii liberalitatem imitati, tandem in lucem ea per nos aut alios emiserint.

INDEX VERBORVM ET FORMVLARVM QVÆ IN ALTERO DIONYSII HALICARN. TOMO VISÆ SVNT NOTATV DIGNIORES.

A

α *litteræ sonus* 12,22
ἀβασανίστως τιθέναι 30,33
ἀβίαστος χάρις 186,26
ἀβίωτον εἶναι τῷ - *vitam nõ esse vitalem ei qui-* 181,21
ἀγαθοῦ τῇ πόλει γενήσεται, *bene vertent reip.* 158,30
ἀγάλλεσθαι ὑμᾶς 159,41 ἀγάλλονται ἐπὶ τούτῳ 152,18
ἀγαπητὸν ἦν μεταλαβεῖν - 176,26
ἄγασθαι, *cum admir. oblectari* 129,39 ἀγάμενος αὐτὸν τῆς ἐκλογῆς 185,21 ἀγάσαιτο ἐκείνων τῆς ἀρετῆς 183,3
ἀγεληδὸν μίγνυσθαι 35,9
ἀγεννὲς σχῆμα 5,3 ἀγεννὴς ποιεῖ 16,15, 40 ἀγεννεῖς ῥυθμοί 18,22. *Item* ἀγεννεῖς ῥυθμοί 186,31, *gemino* νν.
ἀγέρωχος ὄψις, *insolens & immane visum* 15,11
ἀγκύλη φράσις 148,41 ἀγκύλα σχήματα 153,35 τὸ ἀγκύλον τῶν σχηματισμῶν 114,39 ἀγκύλως συντίθεσθαι 108,20 ἀγκύλως εἰρημένον 151,35.152,18 ἀγκυλομήτεω Κρόνου 52,5
ἀγκῶσι κροτεῖν τὰς πλευράς 170,41 ἀγκῶνες ποταμῶν 165,48
ἀγνοημάτων αἴτιον 63,15
ἀγοραῖοι ἄνθρωποι, *forensis turba* 161,18 τὸ ἀγοραῖον τῆς λέξεως 62,14 ἀγοραίως λέγειν 62,44
ἄγροικος *cur a quibusdam vocatus Demosthenes* 115,35
ἄγχι θαλάσσης, *ad mare* 52,8
ἀγχίνοια ῥητορική 85,37
ἀγχώμαλα 61,22 ἀγχώμαλα ἐναυμαχουν 149,48
ἄγεσθαι, *duci, oblect.* 150,15 ἤγοντο ὑπὸ τοῦ ἀνδρός, *viri eloquentia ducebantur* 177,11
ἀγωγαὶ τῶν στροφῶν, *ductus* 19,34 ἀγωγὴ τοῦ συγγραφέως, *stilus scr.* 189,34 ἀγωγὴν αὐστηρὰν ἔχων λόγος 136,37 ἀγωγή, *educatio* 36,1.39,34, 94,8. *idem* ἀνατροφή 38,24: & 40,2 ἀγωγῆς ἐλευθερίου μεταχόντες, *liberaliter educati* 161,18. *sic* ἀγωγῆς τυχὼν εὐσχήμονος 94,8 ἀγωγὸς τῶν πολλῶν 137,37 ἀγωγὰ παθῶν 196,42
ἀγῶνα στομάτων ἐποίησε 92,9 ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι διπλοῦν 44,10 ἀγῶνες ἀληθινοί, *caussarum actiones seriæ* 98,31 ἀγῶνι ἀληθεῖ ἀναγκαῖα 83,34 περὶ τοὺς ἀληθινοὺς ἀγῶνας τετράφθαι 83,30
ἀγωνία, *certamen, exercitatio* 41,18
ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίνεσθαι 152,31 ἀγωνισαὶ λόγον ῥητορικῶν 120,31
ἀγωνοθέτης *vere qui* 34,14 ἀγωνοθέτης *interdum ipse athletas ante certamen exhortatus est* 41,14 ἀγωνοθέτης, *si verba ad athletas faciat, qua orationis vti possit materia* 41,46
ἀδέκαστον διάνοιαν φυλάττειν 153,22 ἀδέκαστος τοῦ τέλους 184,9
τὸ ἀδελφιδοῦ ἐμόν, *pro* οἱ ἀδελφιδοῖ ἐμοί 106,18,41
ἀδελφός *subauditum* 91,19,29 ἀδελφὰ τούτοις 88,16
ἀδιανοήτως 59,42
ἀδιαίτητοι παρίσας 32,23
ἀδιάστροφον φυλάττειν τὴν κρίσιν 163,28
ἀδικεῖν μηδένα μηδέν 96,47
ἀδολέσχης καὶ φλύαρος λόγος 31,37 ἀδολεσχία ματαία καὶ ἄκαιρος 63,25
Ἀδρίας, *s.* πόντος, *Adr. mare* 91,23
ἀδυνασίας (*sine* ἀδυνασίας) μηνύματα 179,43
ἄζηλα καὶ φαῦλα 3,20
ἀήθη ὀνόματα τινῶν 62,25
ἀθετεῖν, *improbare, reiicere* 115,40
ὁ Ἀθηναῖος *pro* οἱ Ἀθηναῖοι 134,32
ἀθληταὶ τοῦ ἔργου 31,10 ἀθλητὴς τῆς κατασκευῆς ἰσχυρός 98,35 ἀθληταὶ τῆς ἀληθινῆς λέξεως 174,2
ἀθρόον ψόφον λαμβάνειν 24,5
αἰ *Æolice pro* εἰ, *si* 26,33. *sic* αἴ κεν, *si forte* 55,9 αἰ, *pro* εἴθε, *vtinam* 54,10
αἰδημόνως προσαγορεύειν 51,23
αἰκίας *actio* 118,24
αἰνίττεται, *innuit* 47,34 δι᾽ αἰνιγμάτων λέγειν 55,41 αἰνιγματώδης κατασκευή 163,31
αἵρεσίν μοι δοίη 190,9 αἵρεσιν ποιεῖν ἰδίαν, *propriam sectam instituere* 122,19 αἵρεσις *pro* αἰ αἵρεσις 196,5
αἱρεταὶ ἡ δύναμις 141,33
αἰσχροκέρδεια 43,20 αἰσχροκερδείας ἕνεκ᾽ ἰδίας 163,21
αἰσχύνειν τοὺς αὐτοῦ 181,21 δι᾽ αἰσχύνης ἔρχεσθαι 18,27
ἐν αἰτίᾳ ἔχειν, *incusare* 143,8 αἰτία *pro* τρόπος, *ratio* 57,27
αἰωρεῖται ἐν ἄλλοις, *ex aliis pendent* 182,4
ἀκαμάτοις γλώσσαις 1,25
ἀκαίρως λέγεσθαι 70,27
ἀκαρῆ τινα, *leuia quadam vestigia* 103,30 ἀκαρεί 13,37
ἀκατάλληλος σχηματισμός 135,24
ἀκατασκευάστως τιθέναι 109,16 ἀκατάσκευον εἶναι φαίνεται 105,41
ἀκατάστροφος 25,30
ἀκατονόμαστος, ἀνώνυμος 22,13. *sic* 186,26
ἀκέραιοι, *integri, incolumes* 159,33
ἀκέραστοι φωναί 25,22
ἀκλεῆ βίον 96,11
ἀκόλουθος *liberorum ex hon. fam.* 90,21 ἀκολούθως τῇ συνηθείᾳ 135,6 ἀκολουθίαν διὰ μακροῦ κομίσασθαι 168,13
ἀκόμψευτος σύνθεσις 22,42. *sic* ἀκόμψευτος ἁρμονία 25,43
ἀκόρυφος καὶ ἀκατάστροφος 25,30
ἄκος πόνων 34,6
ἀκούειν ὑπὸ τῶν πλείστων κακῶς 99,32 ἄμεινον ἤκουον 152,35 ἀκουστὴς Ἰσοκράτους 102,18
ἀκραιφνές, *vox apud Thucyd. glossematica & obscura* 133,38. *attamen ipse Dionysius* 185,43 *dicit*, εἰλικρινὴς ἁρμονία, καὶ ἀκραιφνὴς χαρακτὴρ κατὰ πᾶν.
ἀκρατίζεσθαι, *ientare* 3,2
ἀκριβολογεῖν περὶ τούτων 179,41
ἀκριβῶς εἰδέναι, *certo scire* 142,11. *sic* 110,47
ἀκριβοῦν τὴν συνήθη διάλεκτον, *exacte obseruare* 94,37. *sic* ἀκριβοῦν ταύτην μᾶλλον 130,33
ἀκρίτως συνεχές 149,46
ἀκροάματα προσθεῖναι μυρία 42,15 ἀκρόασιν ποιεῖσθαι, *pro* ἀκροᾶσθαι 100,16
ἄκρα δύναμις ἐν - 153,3 ἀπ᾽ ἄκρας δυνάμεως, *summa virium contentione* 166,27 εἰς ἄκρον, *summe*, 28,1.85,41 εἰς ἄκρον ἐξεργάζεσθαι 194,46 ἐπ᾽ ἄκρον μιμήσεως ἐλθεῖν 115,14
ἀκρότητες τῆς λέξεως δύο 164,33
ἄκρως εἰδότες αὐλεῖν 30,43
ἀκρόσοφος ἀνήρ 194,42
ἀκροστόμιον 12,26
ἀκυρολογίας δόξαν λαβεῖν 83,18
ἀκώλιστος περίοδος 26,13
τὰ ἀλγεινὰ τοῦ βίου 40,37 ἀλγεινοῖς προκάμνειν 135,18
ἀλεξιφάρμακον, *remedium* 28,13
τἀληθὲς οὕτως ἔχει 120,25 οἱ ἀληθεῖς ἀγῶνες 70,16
ἐπ᾽ ἀληθείας σκοπεῖν 163,16 μετὰ ἀληθείας, *vere* 43,14
ἀληθινοὶ ἀγῶνες, *seriæ caussarum actiones* 98,31.131,31.157,45
ἀληθινὴ λέξις *opposita* τῇ πανηγυρικῇ 167,38 ἀληθινῆς λέξεως ἀθληταί 174,2 *eius scilicet dictionis qua seriæ caussæ peraguntur.*
ἀλήπτοις *tribuitur* ἀπόφασις 179,47
ἀλλάττουσι *pro* διαλλάττουσι, *differunt,* 195,30

τὰ πρὸς ἄλληλα 125,6
ἀλληλουχίας βάσις 26,2
ἄλλοθέν ποθεν 145,43
ἀλλοιοῦσθαι τὴν γνώμην, *mutare animum* 143,8
ἀλλοτριοῦται πρὸς αὐτό 150,16
ἄλλως τε ἐπειδὰν- 140,38
ἄλογος αἴσθησις 13,41 τὴν ἄλογον αἴσθησιν ἀλόγῳ πάθει συνασκεῖν 84,47 δι' ἀλόγου αἰσθήσεως καταλαμβανόμενα 138,25 ἀλόγοις αἰσθήσεσι κρίνεται πάντα τὰ ὀχληρὰ καὶ ἡδέα 178,45 τὴν ἄλογον βιάζεσθαι αἴσθησιν 85,8. *Dici autem* ἄλογος *hic videtur, non tãtum quæ ratione caret; sed etiam cuius nulla potest reddi ratio, seu quæ verbis exprimi non potest* 84,39 ἄλογον διανοίας κριτήριον 150,15,22 ἄλογος βραχεῖα 16,34: & 21,35
ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε πολλὴν 157,2
ἅλτο *pro* ἥλατο 6,21
ἅμα, *mistionem seu coniunctionem significat* 47,28 ἅμα νοήσει 195,19,21 ἅμ' ἠοῖ 3,6
ἀμαθία, *indocilitas* 81,12
ἀμάρτυροι λόγοι, *in quibus non introducuntur testes* 86,33
ἀμάχητος ὄλεθρος 86,18
ἀμβλύδειν γνώσεως 14,25
ἀμβολᾶς *pro* ἀναβολῆς, *dilat.* 30,9
ἄμβροτος χέρσος 23,14
ἀμεγέθης καὶ ἄσεμνος 17,6
ἀμείβεσθαι, *remunerari* 38,42
ἀμέλει, *nimirum, ferme* 34,46.64,44.65,41 ἀμέλει γέ τοι 38,5
ἀμιξοεπὴς ἐκολῴα 67,2
ἄμητος, *messis* 60,1,20
ἀμίδας κατεσκεδάννυσαν 170,7
ἁμιλλᾶσθαι περὶ τῶν ἀριστείων 184,20. *pro eodem* διαμιλλᾶσθαι 181,11
ἀμοιγητὶ μεταλαμβάνειν 167,40
ἀμοιβαῖα *alternata colloq.* 156,19
ἄμοτον κλαίειν 58,26
ἀμπελουργεῖν τὴν πόλιν 197,23
ἀμυδρότερα 21,41
ἀμφήλυθεν ἔθηκε 17,45
ἀμφιβόλως ἔχειν περί τινος, *dubium esse* 61,35 ἀμφιβολίαι 51,11
Ἀμφικτυονία, *Amphictyonicũ concilium* 123,9. *Scribitur &* Ἀμφικτιονία, *per* ι.
ἀμφιλαφὴς ὁ λόγος γίνεται 37,5
ἀμφισβητήσιμα λέγειν 67,22
ἂν *geminata in vno eodemq; commate* 107,20 ἂν *potentialis cum verbo infinitiuo* 103,11,22 μάλιστα βουληθεὶς ἄν, *etiamsi maxime velim* 178,12
ἀναβακχεύειν 34,31
ἀναβεβλημένη ἀγωγή 100,6 ἀναβεβλημέναι καὶ βεβηκυῖαι ἁρμονίαι 190,2 ἀναβεβλημένως λέγειν 195,21
ἀνάβλησις κακοῦ 49,1.54,19
ἀναβιβάζεσθαι μάρτυρας, *prod. t.* 109,17
ἀνάγκη μεγίστη, *omnino necesse est* 107,47 ἀναγκαῖος ἐν τοῖς λόγοις, & ἀναγκαστὸς, *opposita* 73,15 ἀναγκαίη βοῆς 25,1.136,10
ἀναγνώσματα 70,38 ἀνάγνωσμα διελθεῖν 177,15
ἀναγνώστου παιδὸς φωνή 99,14
ἀναγράφειν εἰσελάς 138,38 ἀναγράφειν αὐτοὺς Δημοσθένους, *adscribere illos Demostheni* 115,8 ἀναγράφειν ἐν-, *referre inter* 115,5
ἀνάγραπτον ἔχειν τὴν δόξαν 42,26
ἀναίσθητος θάνατος 40,24
ἀνακαλεῖν ὀνομαστί 149,34
ἀνακείων ἱπποδρομία 169,26
ἀνακεφαλαιωτικὸν τῶν ῥηθέντων μέρος 88,16
ἀνάκλησις θεῶν 149,43
ἀνακοπαὶ *in verb. compos.* 25,28,39
ἀνακρούσεις καὶ διέκπλοις 149,21
ἀνακυλίσαι ὑπὸ ὄχθον 20,44
ἀνακωχὴ, *vox apud Thucyd. glossematica & obscura* 133,38
ἀναλκίδας 49,22
ἀνηλοῦντο, *sese absumebant* 150,38
ἀνάλωμα λόγου μάταιον 63,33.64,12
ἀναμάρτητος οὐδείς 138,5
ἀναμάχεσθαι, καλόν 43,2
ἀναμφιβόλως 87,36
ἀναμφίλογα τεκμήρια 124,33 ἀναμφιλόγως, *sine vlla dubitatione* 98,32.185,22
ἀναμφισβητήτως 69,38
ἀνάνδρου πρᾶγμα 151,20
ἀνανεάζεσθαι καὶ ἀνηβάσκειν 35,38
ἀνάπαιστοι ῥυθμοί 29,10
ἀνάπαυλαι *in dictione* 20,2
ἀναπόδεικτα λέγειν 2,45
ἀναπολεῖν, *repetere, in memoriam reuocare* 195,18
ἀνηρτήσατο εἰς ἑαυτὸν 80,42 ἀνήρτηται τῷ σοφῷ πάντα εἰς ἑαυτ., *sapienti omnia ex seipso apta sunt* 182,3
οὐκέτ' ἀναχθεὶς ἐποιοῦντο 141,34
ἀναβαπτίστες οἶκοι 65,17
ἀναστροφὴ, *educatio* 38,24.40,2
ἀναυμάχητος ὄλεθρος 86,18
ἀναφαίνειν, *reddere, facere* 52,46 ἀναφαίνεσθαι, *comperiri* 54,31,38
ἀναφαιρέτους ἔχειν δόξας 137,33
ἀναφέρειν εἰς· *referre ad* 38,45 ἀναφορὰ καὶ μίμησις 185,35
ἀνακεχωρηκὸς ὄνομα, *verbum quod ab vsu communi recessit, obsoletum* 62,16,19
ἀνδραγαθίζεσθαι ἀπραγμοσύνη 159,44
ἀνέγκλητα κατὰ τὴν φράσιν 153,38
ἀνέδραστος βάσις 25,32
ἀνείργειν τοὺς ἁμαρτάνοντας 97,22
ἀνεκτὸς ἦν, *tolerari posset* 99,34 ἀνεκτοὶ μέχρι τοῦδε εἰσί 134,37
ἀνέλεγκτος 23,2.155,12
ἀνενδεῶς κεκραμένος 33,46
ἀνεξέλεγκτος 145,36
ἀνεπαχθῶς 39,9
ἀνεπίμικτος φύσις 186,1
ἀνεπιστάτως ῥίπτεσθαι 2,35
ἀνεπιτήδευτον καὶ ἀφελές 22,36.164,42 ἀνεπιτηδεύτως συγκεῖσθαι 84,10
ἐν ἀνέτου καὶ ἀναπαύλη ἔργον γίνεσθαι 36,34
ἀναχέεσθαι τῆς παρρησίας 51,39
ἀνηβάσκειν 35,38
ἀνηθοποίητον καὶ ἄψυχον 83,44.85,45
ἀνήλεκτα* 4,4
ἀνήρ *pro* ὁ ἀνήρ 161,35:195,27
ἀνθίσαι τὴν λέξιν 99,19 ἀνθίζουσα τὴν λέξιν αὐτὴν χάρις 85,40
τὸ ἀνθρώπειον γένος 180,43 ἀνθρωπείαν σοφίαν φέρειν 180,37 ἀνθρωπείως σώζεσθαι 156,27
ἀνθρωπικὰ ἔργα 95,33
ἀνθρωπίνας ὄψεις, *ocul. hom.* 167,41
ἀνθυποφέρειν 196,14 ἀνθυποφορᾶς σχῆμα ἴδιον 196,15
ἀνιέναι, *remittere, cessare* 99,34 ἀνιέμεναι ὀργῆς 139,24
ἀντιον, *redeundum* 85,38
ἀνόνητος πόνος 192,36
ἀνώρμημαι ἐπ' αὐτοὺς στρατεύεσθαι, *animum induxi-* 189,21
ἀντιδιάσειν ἐς τὰ ἔργα 164,6 ἀντιδιαλλάσσεσθαι χρήματα ἀντὶ δόξης 43,9
ἀνταίρειν ὑμῖν περὶ τῶν πρωτείων 176,13
ἀντεγκαλεῖν αὐτοῖς 103,25
ἀντεξετάζειν ποίησιν ποιήσει 126,19. *idẽ* ἀντιπαραβάλλειν *ibid.*9. *sic* ἀντεξετάζων ἀγαθοῖς ἀγαθοῖς 127,7
ἀντέχεσθαι τῆς σωτηρίας 92,23
ἀντιβίοις ἐπέεσσι 48,47
Λώπ' ἔβολεμ' καὶ ἔειπεν 90,1
ἀντιγραφαὶ πρὸς Ἀριστοτέλη 102,19 ἀντίγραφα, *exemplaria* 89,31
ἀντιδιαστέλλεσθαι πρὸς- 152,20
ἀντέζευξαν, *adiunxerunt* 135,7. *pro eodem* συζεῦξαι *ibid.*21
ἀντιθέτων *exempla* 99,26,38.136,35
ἀντικατηγορεῖν τοῦτο ἀλλήλων 133,17. 147,36
ἡ ἄντικρυς ἐλευθερία, *aperta seu manifesta libertas* 135,5
ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἰδέων, *percipere* 150,15. *sic* 193,6 ἀντιλαβὴν διδόναι 50,35 ἀντιλαβὴν ἔχειν 53,13
ἀντιλογία, *altercatio* 169,18
ἀντιμετάθεσις 134,41
ἀντιπαρατίθησι τῇ νέαις 172,39. *sic* 177,45
ἀντιπαρεξήταζον ταύταις ἑτέρας 184,15
ἀντιπαθοῦντα ἐν τῇ γνώμῃ πολλά 41,21
ἀντισηκωμοὶ γραμματικοί 15,20 ἀντισηκωμοὺς λαμβάνειν 186,18
ἀντίστοιχα καὶ ὁμολογούμενα τούτοις λέγων 55,35 ἀντιστοιχεῖν, *respondere* 55,2
ἀντιστρέφοι τὰ κῶλα 99,29.188,3
ἀντίστροφος, *respondens* 16,34 ἀντίστροφοι λέξεις 99,33 ἀντίστροφα λέξειν, *vitium sermonis oratorii* 52,46. *idem* στρεφόμενα λέξειν 53,15 ἀντίστροφοι *pro* ἀντιστροφαὶ 19,32 ἀντιστρόφους *seu* ἀντιστροφὰς *musici quid vocent* 194,7
ἀντισχηματίζειν 53,9.58,41 ἀντισχηματισμός 58,43
ἀντιτεχνάζειν 53,9
ἀντιτέχνησις τῶν κυβερνητῶν 149,17
ἀντίτυπος ἁρμονία 23,34 ἀντίτυπος συζυγία 24,17
ἀντονομα-
ἀντονομασία *pro* ἀντωνυμία 155,23
ἀντωνυμίαι, *pronomina* 2,14 ἀντωνυμικὸν ὄνομα 135,25
ἀνυμεναῖν τὸν γάμον 34,32
ἀνυστικὸς καὶ χρήσιμος 71,3
ἀνωθεῖσθαι 21,3. *idem* ἄνω ὠθεῖσθαι *ibidem* 1: & ἀνακυλίεσθαι 20,44
οἱ ἀνώτεροι τούτων, *antiquiores* 33,20
ἄξιος θαυμάσαι *pro* θαυμάζεσθαι ἄξιος 136,29. *sic* 173,37
ἀξιοθέατος 28,3
ἀξιόχρεως ἀντᾶραι 176,13 ἀξιοχρέοις μαρτυρίαις 185,24
ἀξίωμα, *debita dignitas* 72,43 ἀξίωσις χάριτος, *petitio gr.*134,6 τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφανίζειν 159,37
ἀπαγγέλλειν, *enuntiare* 20,35 ἀπαγγελία *idem ac* ἑρμηνεία, *elocutio* 21,23.39,11.41,3.70,32, & *alibi.*
ἀπάγεσθαι τὴν ἐπὶ θανάτῳ 125,11 ἀπαγωγῆς *actio* 117,6
ἀπάγχεσθαι ἐκ δένδρου 150,38
ἀπᾴδειν τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις, *ceteris in rebus discrepare a prædicto orationis genere* 37,15
ἀπαιτεῖ, *postulat, requirit* 141,37 ἀπαιτεῖται περί- 197,17
ἀπαλγήσαντας τὰ ἴδια 159,22
ἀπομνηστικῶς ἔχειν, *procliues esse ad discedendum* 67,8
ἀπαμύνεσθαι μάχαις 54,23
ἀπανθίζεσθαι τὸ κρεῖττον 68,26
ἀπανίστασθαι, *sedem mutare* 136,10
ἀπαράλλακτος ὁμοιότης 104,18
ἀπαράφραστα ῥήματα 6,30
ἀπαρτιζομένη τῆς περιόδου ἀρχή 87,28 ἀπαρτιζόμενοι τοῖς χρόνοις τοσοῦτον, *tanto temporũ interuallo direpti* 177,8
ἀπηρτισμένα καὶ τέλεια 193,44 κατ' ἀπαρτισμὸν, *absolute* 27,43
ἀπηρχαιωμένα ὀνόματα, *antiquata & obsoleta verba* 94,38.133,10 ἀπηρχαιωμένη λέξις 147,23
ἀπατηλὸν ἀκοῆς πάσης 167,42
ἀπαυτομολεῖν πρὸς ἑτέρους 81,14
ἀπεῖν, *pro* ἀπῆν 48,3
ἄπειροι τῆς ἀνδρός 192,6
ἀπειρόκαλοι περιφράσεις 127,23
ἀπέραντος καὶ ἀσύμμετρος γραφή 112,9 ἀπέραντα λέγειν 63,24
ἀπεργάζεσθαι, *reddere, effic.* 95,44
ἀπερίγραφος βάσις 25,32
ἀπερίεργος καὶ ἁπλῶς 168,16
ἀπερίοδος λέξις 26,12 ἀπεριόδοις 32,8
ἀπερίσπαστος πραγματεία 140,38
ἀπευθύνειν 10,27
ἀπευκτὰ, *deprecanda* 39,18
ἀπέχθεσθαι, *offendi* 26,8 ἀπέχθεσθαι πρὸς- 107,32,35
ἀπίδαι πλωταὶ, *naues* 16,40
ἀπηρτισμένως, *perfecte* 133,8
ἀπιθάνως προοιμιάζεσθαι 87,27
ἀπλάστως καὶ ἀσχηματίστως λέγειν 62,44
ἀπλήστως ἔχειν πρὸς- 100,30
ἁπλοῦς καὶ ἀφελής 59,6
ἀπλοϊκῶς καὶ γυναικίως 191,31
ἀπνευστὶ διεξέρχεσθαι 129,40
ἀπὸ τοῦ ῥᾴστου, *facillime* 31,8:195,6: *idem* ἐκ τοῦ ῥᾴστου 30,41 ἀπὸ τῆς ἕξεως, *habitu* 30,42.195,6 ἀπὸ τοῦ προφανοῦς, *aperto marte* 152,9 ἀπὸ τοῦ κρατίστου, *optimo animo* 81,18. *idem* ἀπὸ τοῦ βελτίστου 126,36,41 ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου κρίνειν 137,25 ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς, *vno impetu* 150,4 ἀπ' αὐτοῦ, *per se, nude* 44,45 οὐκ ἀπὸ σκοποῦ 15,32.95,30 (*item* οὐκ ἀπὸ σκοποῦ 105,2) οὐκ ἀπὸ τρόπου 34,11.37,6
ἀποβλέπειν πρὸς- 65,1 ἀποβλέψατε εἰς ἀλλήλους 162,42
ἀποβλύζειν οἴνου 58,46
ἀπόγυιος αὔρα 131,9
ἀπογινώσκοντας μεταβολάς 97,41
ἀπογραψάμενος αὐτοῦ Νικοδίκου υἱὸν, *qui se Nicodici filium professus fuerat* 117,3
ἀπόγραφος *ab exẽplari descriptus* 107,22. *oppos.* ἀρχέτυπος *ibid.*21
ἀποδείκνυσθαι ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, *designari ad magistratum g.* 140,17 ἀποδεξάμενοι ἔργον ἐπιφανές 157,20 ἀποδεικνύμενος τὴν ἑαυτοῦ γνώμην 159,3
ἀπόδειξις, *probatio, cõfirmatio* 90,33 ἀποδεικτικοὶ λόγοι, *probationes* 171,20
ἀποδέοντες ὀκτὼ, τετρακόσιοι 142,35
ἀποδέχομαι, *probo* 20,16.120,14
ἀπεδήτησαν αὐτοῦ οἱ διαιτηταὶ, *absoluerunt eum arbitri* 111,9
ἀποδοῦναι διὰ μακροῦ 168,36
ἀποζῆν, *vitam tolerare* 24,47.136,8
ἀποίητος λόγος 2,4 ἀποίητος φράσις 127,13,37 ἀποίητος καὶ ἀτεχνίτευτος 84,8 ἀποίητον καὶ ἀφελές 103,32 ἀποιήτως καὶ ἀφελῶς 186,42 ἀποιήτου *cõpositionis exemplum* 106,11. *sic* ἀποικίαι λέγειν 94,30 (107,40
ἀποκεκαλυμμένως λέγειν 44,6
ἀποκηρύττειν υἱόν 64,4
ἀποκναίειν τοὺς ἀκούοντας ἀηδίᾳ καὶ κόρῳ 175,28 ἐξ ἀποκοπῆς σημαίνειν 162,6
ἀποκρούσαι, *in disput. reiicere* 30,19
ἀποκυματίζειν τὸν ἦχον 26,46
ἀπολαύεται *pro* ἀπελαύνεται 17,11
ἀπέλιπον ὕβρεως οὐδὲ ποιοῦν 170,8 ἀπέλιπον βραχὺ, διακόσιαι γενέσθαι, *parum aberat quin ducẽtæ essent* 149,20
ἀπολελόγισμαι περὶ- *ratione reddidi defensionis meæ* 127,8
ἀπολοφύρεσθαι τοὺς ἀποθ. 40,17
ἀπομάττεσθαι, *exprimere imitãdo* 70,
ἀπομαχόμενος μή- 3,29 (12
ἀπομειλίξασθαι τὰς ὀργὰς λόγοις ἰᾶσιν 158,18
ἀπομηκύνειν τὸν λόγον παρὰ τοῦ χρ. 95,17
ἀπομυθεῖσθαι, *interdicere* 50,15
ἀπονενοημένως πρὸς τὸ ζῆν διακεῖσθαι, *de salute desperare* 98,14
ἀπόνηρος οἰκονομῆσαι 86,41
ἀπόπειραν ποιεῖσθαι, *tentare* 48,42.52,1
ἀποπέμπεσθαι, *amandare* 49,46
ἀποπλανᾶσθαι ἀπὸ τοῦ ἀληθ. 5,29
ἀπὸ πρωῒ κοίτας 10,17
ἀποπλυσμοῦ διλωτικὰ γράμματα 11,47
ἀπόρθητοι οἰκοῦντες 92,29
ἀπεσπασμένος τῶν πραγμάτων 132,3
ἀποστασίου *actio* 118,15
ἀποστολὴ, *emissio* 121,10
ἀποστρέφει τοὺς σομάχους 172,18 ἀποστρέφομαι, *refugiam, recus.* 153,28
ἀποσφάττει πάντας 18,32
ἀποτείνεσθαι τὸν λόγον πρὸς- 55,15 ἀποτεταμένα, *extensa seu protensa: opposita* τοῖς στρογγύλοις 63,12
ἀποτείχισις *pro* ἀποτειχίσαι 134,9
ἀποτεμοῦσι διαλαμβάνειν τὰς μακροτέρας διηγήσεις 109,17 (23,24
ἀποτραχύνειν 25,25 ἀποτετράχυνεν, *sine* γ
ἀποτροπῆς πρόφασις εὔλογος 164,9
ἀποτυγχάνεσθαι πάντη 128,24 ἀποτεύξεται τοῦ τέλους 172,25
ἀποτυποῦσθαι τὰ Ἰσοκράτους, *Isocratis charactere imitando exprimere*
ἀποτυχίας φυλάττεσθαι 137,15 (115,24
ἀπούρας *pro* ἀφελόμενος 50,14
ἀποφαίνεσθαι *dicuntur* τὰ λεκτὰ 180,12 ἀποφαίνεσθαι, *sententiam suã dicere* 159,5. *sic* ἀποφανθέντες 160,2
ἀποψηφισθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν, *popularis suffragiis reiectus* 109,43. *sic*
ἀρετὴν λειφθῆναι 47,19 (143,5
ἀπαρασκεύαστοι διηγήσεις 108,38
ἀπροοιμίαστος εἰσέβαλε 87,24
ἀπροφασίστως τολμᾶν 151,38.164,15
ἀπταίστως διέρχεσθαι 31,9 ἀπταίστως καὶ εὐπετῶς 195,17
ἀπολέμοις καὶ ἀναλκίδας 49,22
ἆρα, *priore syllaba producta* 29,33
ἀράττεσθαι περὶ πέτρας 15,21
ἀργαλῆς ἦχος 10,16
Ἀργεία Νεμέα 23,12
ἀργεία *pro* ἀργία 28,13
ἀργυρώματα, *vasa argentea* 113,27
ἀρπάζειν ἀνάγειν 54,22
ἄρθρα τοῦ λόγου 2,13 ἄρθρα τὰ συναπτόμενα τοῖς ὀνόμασι καὶ ταῖς μετοχαῖς 135,4 ἄρθρον δεικτικόν 155,22
ἀριθμοὶ *pro* ῥυθμοὶ, *numeri oratorii* 16,2.27,31.195,45
ἀριστίνδην διηγήσεις 63,34
ἄριστος κατὰ τὴν παιδείαν, *eruditione præstantissimus* 38,7
Ἀριστοτέλειοι τέχναι 124,43
ἄρκιον ἔσεσθαι, *promptum erit* 54,24
ἁρμάτειος δίφρος 18,34. *Curtius lib.4 currum vocat.*
ἁρμογὴ τῶν ὀνομάτων 31,16 ἁρμογὴ τῶν κώλων 7,46 ἁρμογαὶ περιόδων 26,15
ἁρμόζον, *conueniens* 20,25
ἁρμονία, *cõpositio, seu concinna compositio* 8,14. & 9,21. & 11,31. & 22,22. *pro eodem* σύνθεσις 10,31.22,4 ἁρμονία ἡ μέση, *compositionis mediũ genus* 132,19 ἁρμονία λόγου, *concinna orationis cõpositio* 95,9 ἁρμονίας λεκτικῆς δύναμις 2,38 ἁρμονία γραμματικὴ 15,7
ἁρμόττειν τὰ ὀνόματα περιέργως 95,10 ἁρμόσαι πρὸς ἄλληλα, *aptare* 7,32. *sic* ἁρμόττεσθαι πρὸς ἄλληλα 6,44

ἁρμόττειν πρὸς τὸ πρᾶγμα, cum re congruere, ad rem quadr. 95,38. sic
ἁρμόττων, conueniens, decens 99,10
ἄρρενα pro ἀρσενικά 133,18
ἤρτηται ἐκ τούτων, pendent 64,26
ἀρχαΐζειν ἐν πᾶσιν δεῖ 62,19
ἀρχαϊκὸν κάλλος 25,5
ἀρχαιοπινὴς χνοῦς 186,25
ἀρχαιοπρεπῆ σχήματα 26,17
ἀρχέτυπος τῆς ἀληθείας 107,21 ἀρχέτυπον ὑπογράφειν, exemplar & regulam praescribere 112,3 ἀρχετύποις πᾶσιν
αὐτοφυής τις ἐπιπρέπει χάρις 115,13
ἀρχὴν ποιεῖσθαι ἀπὸ - 141,41
ἀρωγὴ πόνων, leuamen lass. 181,5
ἀσάφεια, obscuritas 83,18
ἀσελγείας καὶ ὕβρεως 170,8
ἄσεμνος ῥυθμός 19,22 ἄσεμνον καὶ ταπεινόν
ἀσθενὴς τὰς ψήφους 113,19 (69,24
ἀσχημονῶσαι 13,5
ἀσκήματα τῆς ῥητορικῆς 34,42 ἀσκητὴς γενόμενος λόγων οὐδενὸς ἐγένετο 104,14
ἀσπασίως καὶ ἡδέως διαφέρει 187,42
ἀστεϊσμοὶ in Demosth. or. 196,31
ἀσυνήθης τοῖς πολλοῖς ὁδός 33,18
ἀσυχεῖν τῆς ποσότητος 196,46 (34
ἄστρων ψαύειν, pro ὑπερέχειν κατὰ πολύ 184,
ἀσυμφωνήτου λέξεως exemplum ex Isocr. 174.30,36
ἀσύμμικτα καὶ ἀκόλλητα 23,27
ἀσύμφωνος χορδή 9,31 ἀσυμφώνως ἐμπνεύσας 9,33 ἀσυμφώνως τῇ αὐτοῦ γνώμῃ 49,6 ἀσυμφωνία 64,44
ἀσυνάρτητα κεφάλαια 139,22
ἀσύνετος καὶ κακοσυνέτος 160,27
ἀσυνήθη φράσιν 162,44
ἀσύστροφοι καὶ ἀσυνήθεις 115,25
ἀσφάλεια pro ἀφέλεια 109,37.164,41
ἀσφαλῶς ἀγορεύειν 67,21
ἀταμιεύτως χρῆσθαι τῇ - 169,3
ἀτελεύτητον, infectum 50,32
ἀτελῆ ποιεῖν, immunem facere 91,20
ἀτερπὴς εἰς ἀκρόασιν 139,38
ἀτεχνία ἐν μεθέταις quot & quib. modis committatur 61,28
ἀτεχνίτευτος καὶ ἀποίητος 84,8
ἀτεχνῶς 38,16
ἀτόνου λέξεως exemplum ex Isocr. 174,44 ἀτονώτερος, lacertorum minus habens 74,46.75,2
ἀτρεκίαν εἰπεῖν 22,15
ἀτριβὴς ὁδός 140,18 ἀτριβὴς ἔργου
Ἀτρυτώνη, Διὸς τέκος 6,7 (στοῶ 31,11
ἀττικισμός, Attici populi studium 82,10. alibi pro Attici sermonis imitatione.
ἠτύχητο τοῖς Ἀ. ἡ μάχη 97,28
αὖ ἔρυσ 6,20 αὐδήεσσα κόμα 32,26
αὐθημερόν, eo ipso die 144,25
αὐλὸς τοῦ πνεύματος 12,17
αὐλονόμοι θεράποντες 94,7
αὐτάνδρους ἔλαβον τὰς ναῦς 142,21
αὐθημερόν, eodem die 55,33
αὐτίκα, statim 99,39
αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα, pro μόνα τὰ ἀναγκ. 6,42 αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα 146,41
αὐτὰ τὰ φανερώτατα, pro μόνα τὰ φαν.
αὐτόθεν, prima fronte 70,18 (22,22
αὐτοματισμῷ γενόμενα 29,31
κατ' αὐτοματισμὸν 29,20.174,43
αὐτονομεῖσθαι, suis uti legib. 154,15
αὐτοπάθειαν ἔχων τὸ - 177,12
αὐτοπραγματεύτως λέγεσθαι 109,31. pro eodem ὡς ἡ ἀλήθεια φέρει, ib. 29
αὐτόπτης πολλῶν γεγενημένος 131,41
αὐτοσχεδιάζειν μέχρι 29,16 αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα 136,34
αὐτοτελῆ, perfecta 12,4 αὐτοτελῶς, perfecte 12,4.133,8
αὐτοῦ, ibi 150,37
αὐτουργοὶ καὶ ἀφελεῖς περίοδοι 186,38
αὐτοφυῆ 106,2.107,23 αὐτοφυής τις χάρις ἐπιπρέπει 115,13 αὐτοφυῶς λέγεσθαι 109,31. idem ὡς ἡ φύσις καὶ ἡ ἀλήθεια φέρει, ibid. 29
ἐπ' αὐτοφώρῳ, palam, aperte 197,13
αὐτόχθονες Athenienses 173,30 αὐτόχθων γένεσις an recte dic. 180,8
αὐτόχρημα λόγος, oratio ipsa 41,29
αὐχήματος πληροῦσθαι 144,28
αὐχμοῦ καὶ πίνου μεστὸς λόγος 191,8 αὐχμηρὸς λόγος 70,42
ἀφαιρήσομαι pro ἀφαιρεθήσομαι 7,26
ἀφανὴς οὐσία 89,21 ἀφανῆ χρήματα 109,9 ἀφανῆ τὰ ἀξιώματα 133,47
ἀφανίζειν, occulere 103,21 ἠφανίσθαι ἐκ τῆς πόλεως 122,26
ἀφελέστερον χρῆσθαι 108,11
ἀφὰς καὶ τόνους ἰσχυροὺς ἔχειν 86,3 174,3
ἀφηγηματικά 34,25
ἀφίστωσι pro ἀφιστάσθωσαν 178,4 ἀφεστάναι οὐ πόρρω 83,12
ἀφορμὴν διδόναι, ansam praeb. 109,37
ἀφοσιούμενος τὸν ἔρωτα 167,11
ἀφραδέων, desipiens 52,2
ἄφρακτον pro ἀφύλακτον 152,12,45
ἀφρήτωρ, ἀνέστιος 49,44
ἀφροδίτη, venustas 2,40
ἀφύκτους λαβὰς ἔχειν 174,3
ἄφωνα γράμματα 12,1,5
ἄχαρις λόγος, gratiae expers 85,19
ἄχθεσθαι ἐπ' ἀδίκοις ἔργοις 88,12
ἀχθηδών, vox apud Thucyd. poetica 133,29. utitur tamen ea ipse Dion. in Antiq. R. 572,22
ἀψευδεῖν ἐν - 41,41
ἀψοφητὶ ῥέων 175,22
ἀψύχου διαλέκτου exemplum ex Isocrate 175,10

B

β littera ut proferatur 13,14
βάζειν, fari, loqui 49,40
βαθὺς ἐν τοῖς λόγοις 59,1
βαίνειν ἐγγὺς τοῦ, accedere ad - 41,4 βαίνειν ἐκτὸς - declinare 39,21 βαίνεσθαι, scandi: de metro 4,15
βαρὺς λόγος, grauis & pond. 70,18
βάρος, grauitas dictionis 9,14 τὰ βάρη, pondera, grauitatem 70,13
βάρος ἢ σεμνότης 26,17
βάσανος γένοιτο περὶ - 103,24 βασανίζω τῇ δι' ἀλλήλων φανερὸν ποιεῖν 184,6
βασανίσω ταῦτα ἐπὶ τῶν αὐτοῦ λόγων 178,14 βεβασανισμένος pro βεβιασμένος 157,28.163,32
βάσεις θεατρικαὶ ἢ γλαφυραί 22,38
βασιλεύτερος, in regimine potior 50,4
βάσκανος εἶ) ἔδοξεν ὁ Θεόπ. 132,13 βάσκανος ἢ δέξεις ὡς 183,30 βάσκανοι καὶ συκοφάνται 153,19 βάσκανον καὶ κακόηθες πρᾶγμα 161,45
βεβαιούμενα τῷ ἔργῳ 187,13
βεβαιωτὴς τῆς ἀληθείας 102,17
βιαζόμεθα λέγειν, ui conamur d. 163,37 βεβιασμένοι σχηματισμοί 157,38
βεβιασμένα σχήματα 153,1
βιβλίον pro λόγος, oratio 44,44.57,30
βιβλίον, de testamenti tabulis 90,16 βιβλιοπῶλαι librorum fasces circumferunt 102,14
βιωτικαὶ ὁμιλίαι 161,11
βλάβης παλαιτῶν δύο, s. δίκη 113,24
βλάβος ἄν σοι γίνηται 3,43
βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δέ 163,4 168,2 βλασφημεῖν εἰς θεόν 51,4
βλασφημεῖσθαι περὶ τοῖς θ. 43,23
βλοσυρῶπις Γοργώ 15,14
βοηθεῖ αὐτῷ ὅσα δύναται 54,14 βοηθεῖν αὐτοῖς τὰ δίκαια 88,46.105,37
βοστρυχίζειν τοὺς λόγους 30,28
τὸ βούλημά μου τῆς ὑποθέσεως, consilium meum 148,20 βούλησιν κατ' ἄλλην γεγραμμένος, alio consilio scriptus 178,2
τὶ πρὸς αὐτοῦ βούλεται 49,5 τὶ βουλόμενος οὐ πορεύεται, pro διὰ τί οὐ πορεύεται 191,2 βούλεται εἶ), conatur, affectat 91,44 τὸ βουλόμενον pro ἡ βούλησις 134,43
βουφόρβια, signif. ambig. 47,37.57,23
βραβεύοντα τῶν ἄλλων δίκαια 176,14
βραβευτὴς ἐφέστηκεν ἐπ' αὐτοῦ κρείττων
βραδὺς τὸν νοῦν 83,39 (41,20
βρέμει ἄνεμος 32,23 βρέμεται αἰγιαλῷ
βρόμος ἀνέμων 14,36 (14,32
βρόμιος, Bacchus 16,20
βυβλίον pro βιβλίον 166,42.195,18

Γ

Γαδικαὶ τειρήσ 121,11. quidam putant legendum φυγαδικαί.
γαιήοχε κυανοχαῖτα 51,36
γαλαθηνὸν ἦτορ 32,24
γαμετή, uxor 1,7
γαμήλιοι θεοί 35,4
γε pro δὴ in ὁποιουγέπος 125,32,34
γελῶον pro γελοῖον 67,3
γέλωτα ποιεῖσθαι, ludificari 81,16
γεμίσας δύο ναῦς σίτου 102,34
γενέθλιος ἡμέρα 1,3: & 36,44 γενέθλιοι θεοί 35,4: & 37,7
γένεσις αὐτόχθων & ἔπηλυς an recte dicatur 180,8
γενικὰ pro γενναῖα 69,23. sic γενικώτερον ποιεῖν τὰ πάθη, affectus concitare generosius & acrius 109,37
γεραίτερος, senior & honor. 49,41
ἐν τῷ γήρᾳ 38,30
γηροβοσκεῖν τοὺς πατέρας 182,19
βέλτιον τῶν ἄλλων γεγονέναι, nobilioribus natalibus ortum esse 173,34
γλαφυρὰς καὶ αἰθηρᾶς συνθέσεως χαρακτήρ 25,45.187,18

γλαφυ-

γλαφυρῶς λέγειν 94,46
γλίχεται τούτων 22,30
γλυκαίνειν τὴν ἀκοήν 14,11
γλυκύτης λέξεως 9,13
γλυπτοὶ καὶ τορευτοὶ λόγοι 194,31
γλυφεῖς, sculptores, caelatores 115,16
γλῶτται orationem figurant 3,22 τὸ κατὰ γλῶτταν τῆς λέξεως, id est τὸ γλωσσηματικόν 162,14
γλωσσηματικὴ φράσις 161,16: in qua scilicet ὥσπερ ἀλλ' οὐ ἔθνους γλώσσης ἀκούομεν, ut ibidem v.7 loquitur.
γλωσσηματικαὶ λέξεις 153,33 γλωσσηματικὰ ὀνόματα 31,31.133,10
γλωσσηματικὰ καὶ ξένα ὀνόματα 82,35
γλωσσηματικῶν nominum exempla ex Thucyd. 133,37
γνώμῃ χρησάμενος, id est γνοὺς - 94,33
γνώμῃ χρώμενοι τῇ αὐτῇ, unanimi consensu 92,23 γνώμην τὴν ἑαυτοῦ ἀποδεικνύμενος 159,3 γνώμης πλημμελήματα 61,13 γνώμης ἐξέτασις ἁπλῆ 66,46
γνωμολογεῖν, sententias loqui 55,32
γνώμων, cognitor 136,31
γοητεύεσθαι ὑπὸ - 9,27
γοητεία καὶ ἀπάτη 104,45 γοητεία τῶν πολλῶν 139,23 γοητεία ἡ ἐν ᾠδαῖς 9,43
γοργιάκωλα 20,4
Γόργεια σχήματα 127,29.179,12. item sine diphth. Γοργίοις σχήμασι 166,22
γράμματα unde dicta 11,41
γραμματεῖα, tabulae 89,34
γραφαί, pictura 104,39
γραφικώτατος καὶ χαριέστατος λόγος 121,2
γυμνάσματα καὶ ἀσκήματα τῆς ῥητορικῆς (34,42

Δ

δαὶ pro δὲ 7,42
δαιμόνων καὶ θεῶν στρατιά 167,13
δαιμόνιος, diuinus, excellens 17,44
δαιμόνιε, pro σχέτλιε 56,1 δαιμονίως diuine, excell. 29,44
δαίσαι γάμον 58,25
δακτυλικὸς pro δάκτυλος 16,30
δακτυλοδεικτεῖσθαι, digito monstrari 42,
δαμάσαι θυμόν 58,40 (20
δάμνα, doma, subige 26,27
δαπανᾶν τὸν χρόνον εἰς - 111,38
δάπανος φύσις ἡ ἐλπίς 156,25
δασμολογεῖν 173,17
δασέα ἄφωνα 13,12
δαψιλές, crebrum, frequens 7,20. sic δαψιλέστερον, frequentius 162,21
δὲ pleonast. in redditione 37,19,30. 188,25
πολλοῦ δεῖ ἐπιφαίνειν, multum abest ut ostendat 85,19 δέον συλλαβῆς τοῦ τελείου, syllaba indigens ad perfectionem 30,4
δεῖγμα παρέχειν τοῦ, specimen praebere 40,39 δεῖγμα ἐκφέρειν περὶ αὐτοῦ 45,31
δείγματα παρέξομαι ὀλίγα, pauca proferam exempla 150,26. sic δείγματα πολλῶν ὀλίγα 88,25 δείγματος ἕνεκα, exempli gratia 136,45 δείγματος ἢ παραδείγματος ἕνεκα 20,30
Δεῖγμα, locus in Piraeo ubi inspectorib. quaeq. exhibebatur 169,41
δεδιέναι περὶ τῇ πόλει 154,24
Δεῖμός τε Φόβος τε 15,15
δεινοποιεῖν τὰ πράγματα 147,19
δεινός, acutus 75,5,7 δεινότερα ποιεῖν τὰ πράγματα 109,36: exaggerare.
δεινότης περὶ τὴν ἑρμηνείαν, acumen disserendi, & eloquendi facultas 74,8,13. possis etiam vertere Eloquendi vis admiranda. sic δεινότης ἡ περὶ πολιτ. λόγους 137,36 δεινότης τὰ πάθη ἐγείρει 162,14 δεινότης oratoria unde conflетur 147,12
δεκάζων ἦν τις ἁλῷ 101,42
δεξιὸς ἐν - 95,34. idem ἐπιτυχὴς ibid. 33 δεξιοὶ vocatur vulgo οἱ κακοῦργοι 152,17 δεξιῶς εἴρηται 3,32
δέομαι λόγων περιφερόμεναι 102,13
δευτεραγωνιστὴν ἔχειν 45,24
δέξαι, accipe, id est intellige 23,30
δηλοῖ ἀρχαϊκὸς ὤν 118,3. sic δηλώσει μείζων γεγενημένος 145,40 δηλῶσαι πάντα πρὸς ὑμᾶς 90,3
δημαγωγοί 175,36. iidem δήμου προστάται 176,9 δημαγωγεῖν τὰ πρὸς ἡδονήν 172,41
ὁ δημάρχων, ὁ δήμου ἄρχων, populi seu pagi praetor 111,4
δημιουργὸς καὶ ποιητὴς ὀνομάτων 69,18 δημιουργοὶ τέχναι 6,47
δημιούργημα χειρῶν 1,5
δημόται a iuuene quodam sui corporis, ob agrum inique usurpatum, in iudicio accusantur 107,13
δημοτελὴς ἑορτή 37,29
δημοτερπέστερον 34,28
δηοῦν τὴν γῆν 154,34
διὰ πέντε 10,4,12 διὰ πασῶν 10,12 δι' ὑποψίας λαμβάνειν 85,28 διὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φροντίδος ἔχειν 195,4 διὰ χειρὸς ἔχειν, legere 83,17 διὰ σπουδῆς εἶ), studiose expeti 37,28 διὰ ὄχλου τοῦτο, vulgatum hoc 84,24
διαβεβηκότα εἰς πλάτος ὀνόματα 22,28
διαβάσεις εὐμεγέθεις 21,8
διαβεβαιοῦσθαι, asseuerare 83,31. sic διαβεβαιοῦσθαι περὶ τινος 81,38
διαβολῆς πρὸς Σάτυρον γενομένης 102,37
διάγειν, degere 170,4
διαγνῶναι τί τὸ κράτιστον 125,44
διάδοχος, successor in prouinc. 157,42
διήρηνται τὴν ἀρετὴν ταύτην οἱ συγγραφεῖς 130,26 διηρημένος pro διηρημένος 34,
διηρημένη ἀπαγγελία 41,4 (21.39,12
διαιτᾶν ἐπιτρέψαι, arbitris committere 107,8 οἱ διαιτῶντες, arbitri, seu indices arbitrarii 111,6 διῃτῶντο, degebant 89,36
διακελευσμῷ χρώμενοι πολλῷ 150,2
διάκενος κόμπος 69,26
διακλώμενοι ῥυθμοί 190,44
διακλέπτειν, occulere 17,10
διακνίζειν καὶ συκοφαντεῖν 185,6
διακρίνεσθαι, dirimi ab aliquo 57,19
διακωμῳδεῖν 197,25
διαλανθάνει τὴν αἴσθησιν τῇ εὐκαιρίᾳ 193,9
διαλέγεσθαι, loqui 82,47. sic διαλέγεσθαι εὖ, recte loqui 180,10
διάλεκτος, sermo, elocutio 3,21.27,36.166,3 διάλεκτος & λέξις pro eodem 183,35 διάλεκτος ἡ συνήθης, consueta & usitata loquendi ratio 98,25 διάλεκτος πεζή 3,25 διάλεκτος κεκραμένη, sermo temperatus 70,33 διαλέκτου χαρακτήρ, dictionis forma 147,8 διαλέκτου λόγος πῶς μερίζεται 10,4 διαλέκτου iucunditas apud Herod. 73,30
διαλιπόντες χρόνον οὐ πολύν 102,4
διαλλάττειν, mutare 4,46.83,20. idem ἐξαλλάττειν 82,33 διαλλάττειν & διαφέρειν pro eodem 13,20,23. sic ἡ διαλλάττει Λυσίου, qua differt a Lysia 98,22 τῷ ποσῷ διαλλάττουσα τοῦ - 9,47 διαλλάττουσα ταῖς τῶν ἄλλων μακρῷ τινι 184,45 διήλλαξε τὸ περὶ αὐτοῦ κατὰ τοῦτο
διαλλαγή, mutatio 10,3 (139,20
διαλυτὴς ἑταιρείας 151,28.164,12
διαναπαύειν 11,21
διάνδιχα δοιᾶσαι 52,4
διανείμασθαι τὰ πατρῷα 110,15
διαπαντός 70,8
ἡ διαπασῶν ἁρμονία 164,33
διαπονηρεύεσθαι πρὸς τὸν ἀντίδικον 104,37
διαπορεύεσθαι, legendo percurrere 125,34
διαπορεύεσθαι, percensere 131,28
τὰ διαρθροῦντα τὰς τῶν νοημάτων δυνάμεις, articuli 133,21. pro eodem τὰ διαρθροῦντα τὰς ὀνομάτων δυνάμεις 147,40
διαρραίσαι pro διαφθεῖραι 50,10
διαρρήδην, diserte 122,14
διαρτᾶν τὰς ἀκολουθίας 188,9
διασαλεύειν τοὺς ἤχους 26,40 διασαλεύειν τὰς ἁρμονίας 25,16 (σονται 150,6
διεσκόπουν περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπη σωθή-
διεσπουδακότες περὶ τὰ - 86,10 διεσπουδασμένος πᾶσι 81,23
διασύρων τὰ παλαιὰ ἔργα 129,11
διατίθεσθαι οἰκείως ἔν τινι, iucunde aliqua re affici 125,34 διατίθεσθαι λόγον, orationem habere 157,7. sic διαθέσθαι λόγον 121,2,10,15.123,13
διάτονοι μελῳδίαι 19,33,45 τὸ διάτονον (10,13
διατυπωτέον λόγῳ 35,36
διαυγὴς φράσις, dilucida, perspicua 127,14.166,7
διαφανῆ νάματα, pellucida 127,14
διαφέρειν ἐν, excellere in 83,32. sic διαφέρειν περὶ - 36,12 οὐδὲν αὐτῷ διαφέρει, nihil eius interest 22,26. sic οὐδέν μοι διέφερε, nihil mea interesse duxi 89,41 τὰ διαφέροντα ἦν μεγάλα, de magnis rebus erat negotium 88,34 διαφέρεσθαι πρὸς τοὺς οἰκείους 88,35
διαφερόντως τι 133,45.136,29
διαφθορὰ φρενῶν 18,23
διαφορώτατος, excellentissimus 111,37
διαφορὰ καὶ κρίσις 67,44
διαχαλάσματα τῶν ἁρμονιῶν 25,26 (32
διαχαράττεσθαι γραμμάτων συμβολαῖς 190,
διαχωρίσας τὴν οὐσίαν ὀρθῶς καὶ δικαίως 106,30,39. sic 91,34.102,28
διδασκαλεῖον τὸ Σωκρατικόν, schola Socratica 164,28

διδασκαλίου ὑποκρίσεως ζητεῖν 196,9
διδασκαλίαν ποιεῖσθαι, *docere* 47,21
διδασκαλικὸν σχῆμα 133,3
δίδωμι, *concedo* 153,31 διδοὺς ἑαυτ' εἰς, *dedens se* 30,18 διδοὺς ἑαυτὸν ὑπεύθυνον, *indicandum se præbens* 30,21
διεγεῖραι τὴν φράσιν 131,8
διειργόμενα χρόνοις αἰσθητοῖς 22,25
διείρειν, *traiicere* 19,1.197,25
διειρόμενος λόγος 32,21
διέκπλουν βιάσασθαι 149,7
διελκυσμός, *distractio* 21,16
διεξέρχεται ὡς - *narrat* 97,34
διεξοδικῶς λέγειν 109,35. *oppos.* βραχέως, *ibid.*
διερείδειν τὰ μόρια 23,37
δίεσις *harmonica* 10,14
διευκρινήσω κἀκεῖνα 21,47
διευστοχεῖν ἐν ἅπασι 9,44
διηγηματικὸν λόγου σχῆμα, τὸ ἐκ τοῦ ἰδίου προσώπου 155,10
τὸ διηνεκὲς τῆς ἀπαγγελίας 140,35
διθύραμβος, *Bacchi epith.* 16,26
διθυραμβικῆς σκευωρίας οἰκεῖα 151,8
διθυραμβώδη ὀνόματα 115,18.181,8
διιέναι, *transmittere* 123,38. *idē mox* δίοδον δοῦναι 123,40. *sic* 124,28
διίξομαι, *percensebo* 49,41
διιστάναι τὰς ἁρμονίας 21,30
διίστησι τὸ συναφές 190,15 διέστακε, *disparauit* 25,22. *mox v.* 25 διασπᾶν *dicit.*
διισχυρίζομαι, *asseuero* 128,27
δίκην λαχεῖν αὐτοῖς, *in ius vocare* 170,19 δίκην ἔλαχεν αὐτοῦ περὶ χρημάτων, *de pecuniis eum detulit* 113,21
δίκην θηρίων, *ritu ferarum* 35,10
θρηνοῦ δίκην λέγειν, *lamentantis in morem dicere* 58,16
δίκαιός εἰμι μηδὲν παραλιπεῖν, *iustū est ne quid prætermittam* 107,4
δικαιολογεῖσθαι 58,27 (6
δικαιώματα πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν τάδε 134,
δικαίωσις, *vox apud Thucyd. poetica* 133,29. *vtitur tamē ea ipse Dionysius in Antiq. Rom. aliquoties.*
δίοδον αὐτοῦ δοῦναι 123,40. *sic* δίοδον παρασχεῖν 124,31
διῳκημένοι ὦμεν, *perfecerimus* 44,41
διοίκησις, *administratio prouinc.* 38,37 ἐπὶ διοικήσεως εἶ) 116,29
διοίκησις, *migratio* 90,15
διοικίζεσθαι, *migrare* 90,15
διολώλεκε τὴν οὐσίαν αἰσχρῶς 106,21
διωνομασμένος τέχνην 138,22
Διονύσια, *Bacchanalia* 36,35 Διονυσίων *sumptus* 91,3
διορίζεσθαι, *affirmare* 102,12
διοχλεῖν τὴν ἀκρόασιν 8,30
διπλασιάζειν, *duplum referre* 91,24
δίχα μοι νόος ἀρέσκει ἂν εἰπεῖν 22,15
δίχρονα φωνήεντα 12,13
διώκειν τιμάς 159,42 διώκειν δίκας, *actionem instituere contra* 88,43
διώκειν παρανόμων 121,12
δοκιμάζειν, *probare, accept.* 140,13
δεδοκίμασται ὁ ἀνὴρ γεγένηται 89,42. *sic* δοκιμασθείς, *pro* αὐδρωθείς 89,38
δοκιμασθεῖσιν υἱοῖς παραδίδοται τὰ πατρῷα χρήματα 106,30
δοκιμασία ἢ κρίσις 65,3
δοκίμιον, *probationis norma* 65,1
δολοπλόκος *Venus* 26,26
δόρπα ἐφοπλίσασθαι 50,1
δόσιν τῆς ἀληθείας ποιούμενοι μεγάλην, *pro* φροντίδα *seu* πρόνοιαν 174,15. *sic* 192,40.194,29. *nec multum absimili signif.* ἐπίδοσις *quoq; vsurp.* 5,15
δοτικὴ πτῶσις *dicitur quæ Latine Ablatiuus instrumentalis* 135,13
δούλιον ζυγὸν ἕξοισι 189,28
δουλοῦσθαι τὴν γνώμην, *animis cadere* 149,45
δοῦπος ἀκόντων 14,33
δραματικὸν λόγου σχῆμα, *in quo colloquia & orationes inducūtur* 155,10,31
δραστήρια ῥήματα, *actiua verba* 133,16.147,35. *eadem* ἐνεργητικά 134,18
τὸ δυνάμενον *pro* ἡ δύναμις 134,44 δύναμις ἐγένετο, *pro* δυνατὸν ἦν 6,41 ὑπὸ δύναμιν τι ποιεῖν 168,30,39
δυνάσται, *qui rerum potiuntur* 98,18
δυνατῶς εἰρημένον 151,35 δυνατῶς εἴρηκεν ἅπαντα 150,29
δύνειν μένος, *subire animum* 67,37
δυοῖν ἀνδράσι 138,10 δυεῖν, *duarum* 91,19,31.146,7
δυσανασχετοῦντες τὰ γιγνόμενα 150,4
δυσαρεστεῖσθαι ὅτι - 9,38
δύσεδρον 7,5
δυσείκαστα ἢ ἀσαφῆ 83,10 δυσείκαστα τοῖς πολλοῖς 133,37
δυσεκλάλητος λόγος 84,39
δυσέκφορα 10,44. & 15,12
τὸ δυσέμβατον τοῦ χωρίου 135,21
δυσεξέλικτος πλοκή 151,10 δυσεξέλικτα, *inter fig. Thucyd.* 133,26.136,22
δυσηχὲς γράμμα 12,30
δυσκαταγώνιστα προσβάλλεσθαι 44,20
δυσκαταμάθητα 140,39.163,31
δυσνοεῖς τῇ πόλει 158,44
δυσπαρακολούθητος ἢ ἀσαφής 136,14 δυσπαρακολούθητος τάξις 131,16 δυσπαρακολούθητος φράσις 136,4
δυσπερίληπτα γραφῇ 21,41
δυσπίστως ἔχειν πρός - 195,2
δυστυχεῖς ἑαυτοῖς 158,39
δυσχείμεροι Ἀρκάδες 32,12
δυσχεραίνεις ἐνὶ μέρει, *vna parte offenderis* 125,35 δυσχεραίνει τὸ φορτικόν 150,20: & v.17, ἐφ' ὅτῳ δυσχεραίνουσι. δυσχεραίνουσι πρὸς ἅπαντα 153,25
δυσωπῶ ἢ ὑποπτεύω μήποτ' οὐ Λυσίου ᾖ, *vereor* 85,8 δυσωπεῖσθαι οὐδὲν 11,23
δωδεκάκρουνον στόμα 180,40
δωμάτιον, *cubiculum* 89,30
δωροδοκοῦντες ἢ χρήματα λαμβάνοντες 45,29

E

ἐαρίδρεπτοι στέφανοι 23,10
ἐγγίνηται, *concedatur, liceat* 21,38
ἐγγίνηταί μοι σχολή, *detur ot.* 1,31
ἐγγύς μνᾶς 90,16
ἐγγὺς τῆς πόλεως 144,21 ἐγγὺς βαίνειν τοῦ, *accod. ad* 36,12 ἔγγιστα προσεληλυθὼς τῷ - 102,9
ἐγκαθίσματα *in compositione* 21,13: & 25,40 ἐγκαθισμοὺς λαμβανούσας ἁρμονίας 190,30
ἐγκαρτερεῖν ὑπὲρ ἑαυτοῦ 179,38
ἐγκαταληφθέντες 18,32
ἐγκαταμιγνύειν τῇ διηγήσει 139,35
ἐγκαταμισγόμενον τοῖς βιβλ. 177,19
ἐγκαταπλέκειν 11,17
ἐγκατάσκευος φράσις 17,47 ἐγκατάσκευος λέξις 146,42.164,21
ἐγκατάσκευος λέξις *non damnatur ominis* 127,32
ἐγκατορωρύχθαι ἐν - 40,35
ἐγκειμένη *pro* συγκειμένη 28,29. & 29,
ἐγκεκλιμένα ῥήματα 6,29 (10
ἔγκλισις φωνῆς 196,18 ἐγκλίσεις, *inflexiones, declinationes* 195,13
ἐγκλίσεις *verborum, nominātur a quibusdam etiam* πτώσεις 7,15
ἐγκοπὴ τῆς ἁρμονίας 23,43
ἐγκρύπτεσθαι, *occultare* 70,21
ἐγκύκλια μαθήματα 161,19 ἐγκύκλιος παιδεία 30,11 διὰ τῆς ἐγκυκλίου παιδείας ἐληλυθότες 172,19
ἐγκυκλοῦμεν *pro* ἐκκλίνομεν 62,27
ἐγκωμιαστικὴ ἰδέα 47,23
ἐγχωροίη, *liceret, contingeret* 15,33 οὐκ ἐγχωρεῖ, *non conceditur, seu licet* 9,19
ἐγχώριοι ἥρωες 154,44
ἕδραι ὀνομάτων 186,8 ἑδράσαι ἐπὶ - 7,6
τὰ ἐν ἔθει, *consueta* 150,30.161,17
εἴθισαι, *consueuit* 90,2
ἐθνικαὶ ἱστορίαι 139,29
εἰ *cum subiunctiui modi verbo* 39,40: & 44,30. *sic* 93,23. *sed non sine mendi suspicione.*
εἴ γε δή, *siquidē* 159,27 εἰ δή - *simodo* - 195,1 εἰ δή - ἄρα, *si modo* 1,
εἰδεχθὴς ἐχθρός 19,5 (34
εἰδικαὶ διαφοραί 22,5
εἶδος, *forma, pulchr.* 3,35
εἴδωμεν, *videamus* 54,41 ᾔδειν, *noueram* 111,25 οὐκ εἰδὼς ὅστις ποτ' ἐστίν, οὐδὲ γινώσκων 197,35
εἴδωλα, *spectra: oppos.* ταῖς ἀληθιναῖς ὄψεσι 183,33
εἰκάσαι, *assimilare, compar.* 95,30 εἰκάζειν τὰ μέλλοντα ἐκ τῶν γ. *coniectare* 81,28
εἰκαστὴς τῆς ἀληθείας 98,35 εἰκαστὴς τοῦ γενησομένου 136,31
εἰκόνι τὸν λόγον διασαφαίνειν 59,37
εἰκότως, *merito, conuenienter* 62,23
εἰλήλυθμεν *pro* ἐληλύθαμεν, *venimus*
εἵλωσι ἢ δούλοις 97,38 (49,25
εἱμαρμένην πορείαν πορεύεσθαι 178,16 τῆς εἱμαρμένης θάνατος, *fatalis obitus* 183,11
τοῦ του ὄντος, *cum hoc ita sit* 52,35
εἵνεκεν *pro* ἕνεκα 110,5

εἰρηνικός, *pacis studiosus* 96,47
εἰρήσεται, *dicetur* 179,42
εἰρομένη πραγματεία 140,38
εἰς τοῦτο ἐρῶν, *ea dere* 50,6 εἰς ἀεὶ 139,41 ἕως ἂν - ᾖ, *donec fuerit* 39,31
εἰσαγγελία κτλ - *delatio* 116,30 εἰσαγγελίας ξενίας 116,33 εἰσαγγελίαν ἤγγειλε, *caussam reus egit* 85,30
εἰσαγγελτικὸς λόγος 116,29
εἰσαγωγαὶ ῥητορικαὶ 69,24 εἰσαγωγαὶ τῶν λόγων 133,2
εἰσαεὶ, *seu* εἰς ἀεί 25,8.139,41
εἰσάπαξ 136,43
εἰσβολαὶ τῶν λόγων, *initia* 87,9.105,39
αἱ εἰσβολαὶ ἢ προοίμια λόγου 87,32
εἰσιόντος ἑτέρου ἐν αὐτῷ 113,40
εἰσποιεῖσθαι, *adoptare* 110,7
εἰσποίητος γενόμενος Ἰσοκράτει, *adoptatus ab Isocr.* 102,11
εἰσερρύει *pro* εἰσερρύη 64,12
εἴτε ἄρα, *siue, seu* 29,46
ἐκ θεοῦ, *Dei monitu* 38,39 ἐκ προχείρου, *prompte, facile* 108,21. *Vise* & ἀπό.
ἐκατηβελέταο ἄνακτος 55,28
ἐκβαίνει κτλ νοεῖν 181,44
ἐκβέβηκε τῆς Ἰσοκρ. ἀγωγῆς 103,30 ἐξέβησε τὰς νοήσεις 147,5 ἐκβεβηκυῖα τῆς ἐν ἔθει 161,40
ἐκβιβάζειν ἐκ τῶν νεῶν 150,35 ἐκβιβάζειν & ἐκφέρειν τὰς νοήσεις *pro eodem* 197,16
ἐκβολαὶ *in nauali prœlio* 149,21 ἐκβολὴν λόγου ποιεῖσθαι 141,43
ἐκδειματώθη ταῦτα 195,23
ἐκδοῦναι εἰς ὄχλον τὸ σύνταγμα 120,18
ἐκτεθειμένα κασιν αὐτόν 153,12
ἐκκείμενος παντὶ τῷ ἰδεῖν, *cuiusuis oculis expositus* 60,31
ἐκκλίνειν, *vitare* 62,23
ἐκκομιδαὶ, *exsequiæ funebr.* 178,23
ἐξέλιπε, *defunctus est* 90,9 ἐκλειφθείς, *omissus* 141,41
ἐκλιπὴς ἦν *pro* ἐξελείφθη, *omissus est* 141,43
ἐκλογίζεσθαι, *expendere* 20,31 ἐκλογίσασθαι διὰ βραχέων 184,9
ἐκλογισμός, *recēsio* 137,46.138,1
ἐκμάσσειν, *imitando exprim.* 165,42
ἐκμέμακται, *imitando expressit* 171,14. *sic* ἐκμεμάχθαι 28,17
ἐκμελετᾶν αὐλεῖν 9,34
ἐκμηκυνθῇ μοι ὥρα τοῦ δ. 98,21
ἐκμιμεῖσθαι, *imitando effingere* 2,4
ἐκνενευρισμένος δῆμος 176,28
ἐκνενικηκότα ἐπὶ τὸ μυθῶδες 145,37
ἐκνενίκηται τῷ περιέργῳ 150,25
ἐκπάγλως, *mirum in modum* 67,12
ἐκπιμπλᾶναι τὴν φιλονεικ. 152,34
ἐκπλήττεσθαι τῆς συμφορᾶς 97,25 ἐκπλήττεσθαι ταῖς Πλατωνικαῖς ἑρμηνείαις 125,38 ἐκπεπληγμένος τοῖς ἐναντίοις, *pro* φοβούμενος 151,28,34
ἐκπνεῖν ἢ μαραίνεσθαι 80,37
ἐξερρύηκεν, *effluxit* 62,23
ἐκτόπως ἡδεῖα 127,13.166,6
ἐκφέρειν τὴν διάλεκτον ἐκ τῆς συνηθείας 152,47
ἐκβολὴ ἐκ τῶν κοινῶν κτλ. 160,43
ἐκτυποῦν, *exprimere* 64,15. *sic* ἐκτυπώσασθαι 68,31
ἐκφανής, *euidens* 27,32
ἐκφέρειν γραφήν, *edere scr.* 1,32. *sic* 111,30 ἐκφέρειν τὰ νοούμενα, *animi sensa proferre* 82,29. *idem* ἐκφέρειν τὰ νοήματα 83,15.98,29 ἐκφέρεσθαι, *proferri, enuntiari* 12,4. *idem* ἐκφωνεῖσθαι 12,5,14
ἐξέφυγεν ὑμᾶς, *vobis e manibus elapsum est* 162,41
ἐκφορά, *prolatio, pronunt.* 12,20
ἐκφοράς *interdum inanes* 64,10
ἐκφυλλοφορηθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς 116,22
ἐκφωνεῖσθαι, *pronuntiari* 12,5,14,38
ἔλασις ἐπὶ Πλαταιάς 153,39
ἐλαττώματα περὶ τὴν λέξιν 153,32
ἐλαύνειν *pro* καπηλατεῖν 173,25
ἐλεγειακὸν πεντάμετρον 29,28
ἐλεγκτικός *pro* ἐκλεκτικός 70,2
ἐλέγχειν ἐπί τινι, *repreh.* 62,9
ἔλεγχος ἢ βάσανος γένοιτο περὶ - 103,24 ἔλεγχον ἀσφέστατον τοῦτον ἂν γενέσθαι 103,22 ἐλέγχους φεύγειν 107,47
ἐλευθερίου Διὸς ἱερά 154,5
ἐλευθερώσας ἀπὸ τῶν Μήδων 154,3
ἐλθεῖν εἰς ἀριθμόν 154,28
ἐλικάμπυξ Σεμέλη 23,15
ἕλικας ἔχοντα πολλὰς σχήματα 160,25
ἐλλείπειν μαλακίᾳ 159,38
ἐλλωΐζουσα κάκιον 166,14
ἔλπεαι, *existimas* 49,22. *sic* ἐλπίσας, *ratus* 24,37.145,27
ἐμβεβηκὼς εἰς ἔτος ἑπτακαιδέκατον, *ingressus annū ætatis* XVII 120,45
ἐμβεβλῆσθαι, *impeti* 149,26
ἐμβιβάζειν ναύτας 173,24
τὸ ἐμβριθὲς τῆς λέξεως 133,35
ἔμεν *pro* εἶναι, *esse* 52,3
ἔμματα *pro* πλημμελήματα 175,33
ἐμμελὴς σύνθεσις, *modulata compos.* 72,13 ἐμμελὴς ἢ ἔμμετρος σύνθεσις 31,13 ἐμμελοῦς ἁρμονίας *notæ* 193,41 ἐμμελὲς & εὐμελὲς *diuersa* 10,30
ἔμμετρος ἢ ἔρρυθμος λέξις *quæ dicatur* 28,44.194,9
ἐμμετρία περιόδων 31,16
οὐκ ἐμὸς ὁ λόγος προσώπου 99,2
ἔμπειρος τῶν ἀνδρῶν εἶναι 104,16
ἐμπείρως τοῦ ἀνδρὸς ἔχοντες 156,41
ἐμπερίληψις χρόνου 186,9
ἐμπερίοδος σύνθεσις 186,42
οἱ ἐμπροσθεν γεγενημένοι 82,14
ἐμφαίνειν, *indicare, ost.* 14,17
ἐμφανὴς κατάστασις 109,10
ἐμφανίζειν τὰ χρήματα 105,18
ἔμφασιν δεινότητος ἔχειν 143,39
ἔμφυτος ἀρετή 92,28
ἐν χορόν, *Dorice pro* ἐς χορόν 23,7,25 ἐν αἰσχύνῃ τίθεσθαι, *pudori ducere* 87,31 ἐν πρώτοις ἄγειν, *inter primos ducere, primis accensere* 129,20
ἑνὸς οὐδενός, *pro* οὐχ ἑνός τινος 184,10
ἐναβρύνεσθαι σχήμασι μειρακιωδῶς 127,29.166,22
ἐναγεῖ ὁ θεὸς οὕτως 189,6
ἐναγισμοὺς ἐπιτελεῖν εἰωθότας 144,41
ἐναγώνιον ποιεῖν τὴν λέξιν 197,45 ἐναγώνιος λέξις *qualis esse debeat* 173,45 ἐναγώνιοι λόγοι 20,12.147,18
ἐναγώνιοι λόγοι, *quib. in iudicio vel pro cōcione caussa aliqua agitur* 191,13 ἐναγωνίων λόγων κράτος 112,11 ἐναγώνιον πνεῦμα 147,11
ἐνακμάζειν τῷ βίῳ 40,39
ἐναλλάττειν τὴν τάξιν 47,15 ἐνηλλάγησαν Ἀθηναίοις, *pro* συνήλλαξαν, *contraxerunt, commercium habuerūt*
ἐναποδείκνυσθαι 137,43 (134,25
ἐναργής, *candidus* 73,23,28 ἐναργῆ φαντασίαν παρέχεσθαι 62,16 ἐναργὴς ἢ σύντομος λέξις 104,23
ἐνάργεια *in historia* 130,24 ἐνάργεια *seu* ἐνέργεια τί 83,37
ἐναρμόνιον *pro* εὐαρμόνιον 7,19
ἐναρμόττειν τὰ κῶλα τοῖς τύποις 30,14 ἐναρμόττειν εἰς - 95,14.194,26
ἔναυλος ἁρμονία 153,44
ἐνδεικνύμενος, *oculis exhibens* 15,21
ἔνδειξις παιδείας, *ostētatio er.* 62,33
ἐνδιδόναι τῷ πάθει, *habenas affectus laxare* 40,20 ἐνδιδοὺς αὐτοῖς ὃ βούλονται 46,10 ἐνδοῦναι, *dedere* 117,47
ἐνδόσιμα ἢ εὐδιάλυτα προτείνειν 51,2
ἕνεκα *subauditum* 55,9,23
ἐνεξουσιάζειν ἐν - 133,22.147,41 ἐνεξουσιάζειν τοῖς ῥυθμοῖς 19,45. *sic* ἐνεξουσιάζων τῇ γραφῇ 139,44
ἐνεργάζεσθαι & ἐμποιεῖν *pro eodē* 195,6
ἐνέργεια *seu* ἐνάργεια τί 83,37
ἐνεργεῖν τὰ τοῦ πολέμου 124,5
ἐνεργητικὰ ῥήματα ἀντὶ παθητικῶν 134,18
ἐνῆν, *licebat* 89,6
ἐνθανατῶσαι τῇ ψήφῳ 113,39
ἐνθουσιῶ, *diuino affl. corripior* 177,1
ἐνθουσιώδεις ὁρμαί 1,23
ἐνθυμημάτων ἢ νοημάτων εὕρεσις 153,6
ἔνι, *pro* ἔνεστι, *licet* 177,15
ἑνικὰ ἀντὶ πληθυντικῶν 134,30
ἐννοήματα, *sententiæ* 30,33. & 36,14. & 37,19
ἔνοχον γίνεσθαι ἀνοίαις 100,32
ἔνρυθμον & εὔρυθμον *diuersa* 10,31. *vsitatius* ἔρρυθμος, *vt* 28,44,47: & 194,9
ἐντείνας μέλος ᾠδαῖς ἢ κρούμασι 192,31
ἐντείνας πολλὰς πληγάς 169,31
ἔντευξις πρὸς τοὺς πολλούς 121,45
ἔντεχνος λόγος 31,38
ἐνυάλιος, *Bacchi epitheton* 16,21
ἐξαγόρευσις ἀπορρήτου 49,42
ἐξαίρειν τὸ λιτόν 71,5 ἐξαίρειν εἰς σεμνότητα 36,13
ἐξαλείφειν τὰ ἐγγραφέντα 111,11
ἐξαλλαγὴ τῆς συνηθείας χρήσεως 133,40
ἐξαλλάττειν ἐκ τῆς συνηθείας 169,2 ἐξαλλάττειν ἐκ τῶν ἐνθεῖ 150,30 ἐξηλλαγμένα τῆς συνηθείας 172,10 ἐξηλλαγμένη λέξις 127,32

ἔξαρνον γίνεσθαι *cum verbo infinitivo, & cum accus. casus nomine* 90, 37,43 ἔξαρνος γίνεται πρὸς αὐτοὺς μηδὲν ἔχειν πρὸς ἐμοῦ 103,13 ἔξαρνον εἶναι πρὸς τοῦτο 102,47
ἐξηρτῆσθαι τῆς ἐλπίδων 100,29 ὃ ἐξήρτηται 60,38
ἐξείπω, *eloquar, effabor* 49,41 ἐξερεῖν, *eloqui* 143,19
ἐξείργεσθαι, *impediri* 141,32.143,18
ἐξελέγχειν τὰ ἀμάρτημα 126,7
ἐξηρκεῖσθαι *oratoria* 98,38
ἐξετάζειν τὸ δικαιότερον. τῆς φιλ. 126,45.
ἐξετάζειν πρὸς τὸ 126,32. *idem* αὐτὸ παρεξετάζειν *ibid.* 29 ἐξέτασιν αὐτοῦ ποιήσασθαι 177,32 ἐξέτασιν τῶν παλαιῶν ἠμύνεσθαι 109,42 ἐξέτασιν δὲ τίς ὀρθοῖς κανόσι αἰναφέρειν 153,23 ἐξέτασιν ἱκανὴν διδόναι ὀ- *qui se satis probaturus in-* 111,28
ἐξευτελισμός 137,47
ἐξέχοντες ἡλίῳ, *orto sole* 113,44
ἐξήγεῖσθαι, *pro* τὰ πρόσθεν ἔξω, ἡγούμενον αὐτῆς 153,38 ἐξηγήσασθαι, *exsequi, prosequi* 136,32
ἐξήγησις γραμματικὴ 161,30.163,32
ἐξιέναι, *exsequi, persic.* 135,44
ἐξίστασθαι, *de proposito decedo* 159,33
ἐξιστορεῖ ἰδέας σωμάτων 68,26
ἐξίτηλον χρόνῳ γίνεσθαι 68,27.128,46
ἔξοδος, *expeditio* 37,12. *metaphor.*
ἐξοικίσαι, *sedibus suis pell.* 143,33. 160,23
ἐξογκοῦσθαι, *pro* ἐξευδοκιμεῖν 153,19
ἐξέοικας, *expressisti* 90,20
τὸ ἐπάγγελμα λύσαι τοῦτο 184,1
ἐπαγγελοῦ ὀνόματος διωλύμη 157,5 ἐπαγγελὸς ὁ δοὺς τῆς ἀκροωμένων 95, 23
ἐπαγγελικὴ λέξις 173,44. *pro eodem* ἐπαγγελικὴ 165,48 ἐπαγγελικὸν πλάσμα 4,41
ἐπαγγείσασθαι 43,1
ἐπάδειν τοῖς χάμασι 37,16
ἐπαινέται ἡμῶν τῆς, *laudatores* 181, 47
ἐπακολουθοῦντες τούτοις, *qui post hosce steterunt* 130,39. *sic* 81,43
ἐπαμῦναι τοῖς 51,45
ἐπαυρημένοι πολέμιοι αὐτ. 185,3
ἐπαφὰς ποιεῖσθαι τῆς πρὸς αὐτ. 64,24
ἐπαφιέναι τὴν λέξιν χρὴς 85,28. *sic* 84,35
ἐπαφῆναι, *minas addens* 49,24
ἐπαφροδίτως γε ἀφ' ἑαυτῶν 85,11
ἐπεισπεσὼν τοῖς ἔργοις 126,30
ἐπεισπεσὼν φέρειν 157,24
ὄπτεύειν, *videre* 37,38
ἐπὶ δὴ τοῦτο *cum primum* 94,9.106, 46 ἐπὶ δὴ τοῦτον, *cum primum* 170,13
ἐπεξελθὼν αὐτοῖς ὁράσει πλικούσης 167,37. *idem* ὀπτώμενος 139,10
ἐπιβόλαιον *orationis* 20,10 ἐπιβολαῖος ἔξεσι δεινὸν ἀναμεμαθηκέναι 95,41 ἐπιβολαῖος μυθοποιεῖσθαι πικίλλειν 139,33
ἐπικαθέσκειν 48,7
ἐπικέρχεσθαι, *percensere* 136,42
ἐπικοοι αὐτοῖς τὰ μέγιστα χαρίσασθαι οἱ θεοὶ, *exaudierunt eos in maximis* 181,42
ἐπικλύδην ῥηθεῖσιν *an recte Plato dixerit* 180,8
ἐπικόπεμοι πόποισι 60,9
ὄπῃ *pro* ὑπὸ 41,45 ὄπῃσιν, *per te ipsum, suopte marte* 15,3 ὄπῃ σφῶν διαπεῖσθαι, *coram arbitris* 111,2. *sic* ἐφ' ὑμῖν, *coram vobis* 111,2. ὄπῃ σφῶν κακουσίοις, *coram S.* 86,11. ὄπῃ κεφαλαίων, κεφαλαιωδῶς 63,5 ὄπῃ τῆς παιδείας, & εἰς τὰς παιδείας, *eadem signif.* 67,8,14 ὄπῃ τελευτῆς κείμενος 178,39. *sic* 29, 12 ὄπῃ τέλη, *in fine* 35,45.40,46. 49,24.54,27,29. *sic* ὄπῃ τέλει λόγου, *in fine or.* 117,35. *item cum articulo* ὄπῃ τῷ τέλει 113,33.145, 11. *Sic* ὄπῃ τελευτῆ 160,16 ὄπῃ τῇ τελευτῇ τῶν λόγου 181,12 ὄπῃ τελευτῇ τῶν θεσμοῖς 107,30 ὄπῃ τελευτῇ τοῦ βίου 99,45 ἐπ' ὀρχῆ, *in principio* 47,20 ὄπῃ δύνοις τοῖς θεσμοῖσι, *in hisce reb.* 153,15. *ibidem v.* 11 ὄπῃ πλῶν *eadem signific.* ὄπῃ θανάτῳ, *ad mortem* 125,11 ὄπῃ τούτῳ, *post hoc* 7,36. 151,2 ὄπῃ μάχης μάχην 129,40 ὄπῃ τῶν σωμ. ς. ἀπαλλάξει 107,3,28 ὄπῃ διαστησαι ἐλθεῖν 107,26 ὄπῃ γλῶσσαν ἐλθεῖν 1,25 ὄπῃ βασιλέα, *aduersus reg.* 47,46
ὄπῃδολῆν ὅπως πῆς αὐτοῖς 87,30 ὄπῃδολῆσαν τούτῳ 147,20. *sic* πύπτοις ὄπῃδολουμένοις 139,10. & ἐπίξεναδῶν 167,34 ὄπῃδολῆξαι μεγάλοις, *aggredi seu capessere magna* 128, 30
ὄπῃδᾶσθαι *in naui pugn.* 149,24
ὄπῃδοῦσις, *acclamatio* 41,34
ὄπῃδολος, *conatus, institutum* 97,6 ὄπῃδολος ὄπῃτήμης ὢνός 37,3
ὄπῃδελος *pro* ἐπήδολος 169,21
ὄπῃζυνοι, *tenues & abiecti* 180,43
εἰ ὄπῃγνόμενοι, *posteri* 85,40.129,2
ὄπῃγραμμα, *inscriptio, titul.* 46,29
ὄπῃδυμηλεύεσθαι ἐν- *prolixius immorari* 39,41
ὄπῃδεῖξαι *pro* ἀποδεῖξαι, *ostendere, demonstrare* 124,33,45.126,10. 170,22 ὄπῃδείκνυσθαι, *ostendere, doc.* 96,43 ὄπῃδείκνυσθαι, *specimẽ siue diligentia ostentare* 53,31 ὄπῃδείκνυται πῶς αὐτῆς δύναμιν 160, 44
ὄπῃδῆξις μαπαία 64,11
ὄπῃδηλικὰν ἢ παπηγελκὸν λόγου ῥῆσις 87, 1 ὄπῃδηλικοῦ λόγου *exemplum e Lysia* 91,43 ὄπῃδηπικὰ *pro* ἀποδῆτ. 109,34
ὄπῃδικον τῆς 118,19 ὄπῃδικος κλῆρος πρὸς δίκης ὑπὸ κρατεῖται 109,14
ὄπῃδίφεροι ἀθρωποι 161,18
ὄπῃδώσειν ὄπῃ τὸ βέλτιον 101,13
ὄπῃδοσιν ἐπὶ τῷ κρείττω πιεῖσθαι ἐμαυτῷ 80,33 ἐπίδοσις *pro* ἐπιπήδευσις 5,15. *Vide & δόσις.*
ἐξ ὄπῃδρομῆς, *cursim* 129,25
ὄπῃείκελος, *assimilis* 6,8
ὄπῃζωτεῖν, *postulare, petere* 136,46 ὄπῃζητούμενον ὑπ' ἄπασι 140,9
ὄπῃθαλάμους λόγους, *id est* ὁ ἐπὶ τῷ θαλάμῳ λεγόμενος 37,12 ὄπῃθαλάμους ᾠδῆ 37,17
ἐπιθαλασσίδιος πόλις 39,2
ἐπιθιάσας ὑστεῖται, *hac diis in testimonium adhibitis fatus* 155,3
ἐπίθετος κατασκευή 127,17 ἐπίθετα κόσμοι 171,26 ἐπίθετοι λέξεως ἀρεταὶ, *adscititiæ dictionis virt.* 146, 33.147,8
ἐπίκηρροι ἀγῶνες 64,20
ἐπικέλευσις, *instigatio* 41,23
ἐπικὴ πίπησις 22,44. & 31,47
ἐπικλήσεις λόγοι 39,29 οἱ ἐπικλήσεσθαι οὕτως ὀνομαζόμενοι 39,29
ἐπικωμαστικὸς λόγος 118,17
ἐπικλύζειν αὐρόαις ταῖς πλειστόσοις 99, 38
ἐπίκοινον *seu* μέσον ἄφωνον, *vt* β γ δ 13, 21
ἐπικουσία ἔσχε αὐτοῖς πύπθεν 98,6
ἐπίκερκον 16,29
ἐπικρατεῖν, *potiri* 25,2.136,10
ἐπικυκλεῖσθαι ἔξωθεν 64,21
ἐπιπλάσειν τοῦτον ὡς ἡμῖν τρεπομένης, *reprehend.* 150,31. *sic* 126,29 ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς ἀκμαίας αὐτῆς 167,6 ἐπίλημμένος ἀρετῆ 70,25 ἐναντιωμένοι ἐρημίας μεγάλης 176,11
ἐπιλαμπρωμένων ἦν 12,29
ἐπιλελησμένος τῆς ὑποθέσεως 183,45
ἐπιλελυμένος τούτῳ 105,41
ἐπιλησμοὶ ἔσεσθαι πυίτων 93,4
ἐπιλογίζεσθαι, *rationibus inferre* 98, 26 ἐπιλογίζεσθαι, *rationis loco afferre* 126,34 ἐπιλογίσασθαι, *epilogi loco subiungere seu attexere* 98,5 ἐπιλογίζεσθαι, *considerare, perpend.* 195,23.145,3 ἐπιλογίζομαι τῶν ὀρθῶς 174,16
ἐπίλογισμὸς, *quare in* θεωλογισμός.
ἐπίλογος, *peroratio* 64,21
ἐπιμακρόπαιον σκοπεῖν 24,42
ἐπιμαθὼν & πεσμαθὼν *oppos.* 136, 30
ἐς ἐπιμορφοσύειαν θεαθῆναι 154,44
ἐπιμηδᾶν ἐποιοῦντο, *studebant* 139,31 ἐπιμηδᾶν τῆς ἁρμονίας πποιῆσαι μηδεμίαν 194,42
ἐπιμέμφεσθαι, *succensere* 159,9,23
ἐπιμιγνύπες ἀλλήλοις, *pro* ἐπιμιγνύμενοι 134,23
ἐπιπίπτειν τῇ σώματι, *irruere* 58,14
ἐπίπλα πολλῶν ἀξία 90,17
ἐπιπλεῖν ἀλλήλοις 149,22
ἐπιπλέον λέγειν, *pluribus dicere* 131,21
ἐπίπλοκαί 186,4
ἐπιπολάζειν, *eminere* 112,43 ὄπῃπολάζοντα ἔθνεσιν ἔθη 66,6
ἐπιῤῥήματα διεῖλον ὠνὲς πρὸς ῥημῶν 2,15
ὄπῃῤῥώγνυσι πρὸς πῶ- 41,25
ἐπίσυστος, *incitatus est* 52,7
ὄπῃσημαίνεσθαι ὅπ- *significare* 38,39
ὄπῃσις, *seu* ἐπ' ἴσης, *aqualiter, pariter* 126,11.163,34
ὄπῃσυπόποισιν ὑμῖν, *mandant v.* 154, 38
ὄπῃσκιάζεσθαι, *tegi* 46,33
ὄπῃσυτεῖ τῷ καθορᾶν 100,44 ὄπῃσυτεῖσθαι, *obscurari* 11,18. & 29,35
ὄπῃτασία ἔμφρων 1,24
ὄπῃτολικὸι λόγοι *Lysiæ* 82,13,46
ὄπῃφέρειν, *inferre, subiung.* 99,29,32 τὰ ὄπῃφερόμενα τοῦτοις 134,38
ὄπῃφθονοι φανεῖσθαι 62,36 ἐπῆφθονος ἡ δώρας αὐξομένη 98,7
ἐπιφορὰ, *illatio, in oratione* 175, 29
ἐπιφύεσθαι τοῖς- *in carpendi & reprehendendi signif.* 138,1
ἐπιφυλίδες 64,22
ἐπιχρεῖν *pro* ἐπιφέρειν 40,23
ἐπιχείρησιν εἰσάγειν ψυχαγωγοῦ ἀπήτανον 122,22
ἐπιχρηστέα τῇ 141,34
ἐπιχορηγεῖν, *suppeditare* 125,33
τὸ ἐπιχώλεον *pro* ἡ ἐπιχώλεος 134,46. 135,1
ἐπιχωλεύειν ἐπὶ πᾶσι 38,5
ἔπος, *dictum* 112,3,6. *sic* ἔπεσι χρῆσθαι ὑπεναντίοις, *dictis vti subcontrariis* 53,2 ὡς ἔπος εἰπεῖν 131,47 ἔπη, *epici versus* 31,22 ἐποποιοί, *epici poetæ* 19,29
ἔπωψις, *inspectatio* 149,41
ἐπῳδὴ *pro* ἐπῳδοί 19,35
ἐπωνυμίαι, *siue* μετωνυμίαι, *in tropica elocutione* 127,26
ἔρανος κάλλιστος 35,15 ἔρανον σωιεῖσφέρειν 34,40 ἔρανον τοῦτο ὑποδοτέον τῶν αὐτῶν 41,2
ἐρασικὸς λόγος *Dinarchi* 118,26
ἐργάσασθαι πολλὰ χρήματα, *conficere m. p. id est conquirere* 89,22
ἐχέδρας ἔρρον 30,9
ἐρείσομεν, *consulamus* 55,8
ἔρεισις τῶν πέρδι 21,18
ἐρημία, *orbitas* 110,9
ἐρημῦν, *inhibere, detinere* 50,25 ἐρημῦσασκε, *detinuit* 56,1
Ἐλευσὰς, *Bacchus* 23,11
ἐκστικοῖς λόγοις *omissis, ad* πολιτικοὺς *se contulit Isocrates* 94,24
Ἐρκιὰ Διὸς βωμός 113,42
ἑρμηνευσόντων δεῖσθαι, *egere interprete* 161,8 ἡρμηνευμένος διαμηνῶς 157,37
ἑρμηνείας δεῖται 3,4
ἔρξις, *feceris* 54,4
ἐῤῥιπῆσθαι ὡς πάρδαλον 54,27
ἔρρυθμος & ἐμμέτρος λέξις *quadicatur* 28,44,47. & 194,9. *Procedem*
ἔρρυθμος 10,31. *minus vsitatum.*
ἔρως *unde dictus* 128,10,13.167,5 μεπεθοιᾶς ἔρωτ 19,42
ἐρωτικοὶ λόγοι *Lysiæ* 82,13
ἐσπουσμένος λέγειν 195,21
ἑπταμελικοὶ λόγοι *Lysiæ* 82,46. *pro* ἰσοδε ἐρωτικοὶ, *ibidem* 13
ἑπτρόφθαλμος γινομένη Ἑλλαὶ 122,28
ἔτι μᾶλλον 105,19
ἔτος τοῦτ πείτου, *tertius iam annus agitur* 169,47. *Compos.* πεπτὴ χρόνον 121,28 ἐπέκτη χρόνον 121, 27 ἐπέκκαίδεκάτη χρόνον 147,29. *Ite barytonos* πεπτκαιδεκάτης οὖν 110,44: *& contracte* πεπακοντάτης ἀπνοδαί 146,17
ἔτυμος λόγος 120,35 ἐτύμοισιν ὁμοίας 87,45
εὖ ἴδιν ἐῶ 125,38 λέγειν εὖ 1,16 εὖ ἤκειν πιθανότητος 112,40
εὐαρίθμητοι *pro* ὀλίγοι 161,29
εὐαρμοστοῦ *in modulatione* 84,40
εὔγλωσσον 2,3
εὐγραμμοι μέλοδοι 187,47 εὐγραμμος βάσις 25,30 εὐγραμμοι γραφαί εὐγνώμοι βάσεις 22,27 (104,41
εὐδαίδαλος, *affabre factus* 30,10
εὐδιάλυτα πεφοδημένα 44,19 εὐδιάλυτα πεφοτεύειν 51,2 εὐδιάλυτα λέγειν, *vitium sermonis oratorii* 52,46
εὐδιάλυτος λόγου *exemplum ex Homero* 53,10
εὔεδρον ποίησιν 7,6
εὐέκπεδες ἐν τοῖς δήνοις 135,46
εὐεπὴς λέξις 25,3
εὐέπεια τῆς κώλων 31,10 εὐέπεια & κομψολογία *mintes obtinere a sapientia professorib.* 178,46 εὐέπειαν διώκειν 165,45 εὐέπειαν ὀνόματος διώκειν 94,45
εὐεπίας συγκείμενα 25,37
τὸ εὐθυδικες *derisione sublatum e medio*
εὐθύπειοι ὑφαί 26,6 (152,37
εὔθυχον γράμμα 12,29
εὐθετος εἰς πάσας χρείας 163,43 εὔθετος πρὸς δικ. ἀγῶνας 94,41
εὐθυβόλος κτ' Λυκοῦργον, *oratio Dinarchi* 116,26 εὐθυβόλος ὑπεῖχεν 85,31 εὐθύνας παρ' αὐτὸ λάμβανε τούτων 179,2
εὐθὺς ἅμα τῇ πρώτῃ εἰσόδῳ 38,6
εὐθεῖα ἑρμηνεία 168,6
κτ' πολλὴν εὐκμείαν & ῥολιὼ 27,3
εὐπέρατος ἦχος 23,45
εὐκίνητος ψυχὴ, *agile ingen.* 195,43
εὐκλεεῖς παῖδες 181,43
εὐκλεία ὑπεβάλλην 181,29
εὐπόρυφοι πρόελοδοι 187,47.190,38
εὐλογία, *praedicatio* 47,22,27
εὐμιδὲς & ἐμμιδὲς *diuersa* 10,30 εὐμιδὴ & εὐρυθμια 11,15
εὐμεσος & εὐρυθμος λέξις *quæ* 194,12
εὐμοιρεία ἡ πρὸς αὐτὸν 38,30
εὐνοῦσα τῷ Δημοσθένει 117,36
εὐπαίδευτοι, *docti, eruditi* 161,17 εὐπαίδευτοι & ῥηγνῶσι τὰς κρίσεις 81,19 εὐπαίδευτοι πόλις 80,45 εὐπαίδευτος ἐπιστολή 125,3 ἀ

εὐπαρακολούθητος ἢ σαφὴς 70,29. 131, 38 εὐπαρακολουθήτως ἡρμήνευμ. 155, 28
εὔπινὴς ἢ αὐστηρὰ ἁρμονία 25,9
εὔπορον χωρίον, fac. transitu 135,22
εὐπρεπῶς διαλέγεσθαι 56,22
εὐπροσηγόρως προσενεχθῆναι ἅπασι 38, 41
εὐπρόσωποι λόγοι 43,46
εὐπρόφορα 40,44
εὕρεμα ἡγεῖσθαι τὴν ἐμὴν ἡλικίαν 107,1
Εὐριπίδης 4,32
εὔροις λέξις 26,4 & εὐρούστερος 20,11
εὔροιά τις σε εἴληφε 128,14
εὔρυθμος καὶ εὔμετρος λέξις τις 28,46: & 194,12 εὔρυθμον & ἔνρυθμον diversis 10,31
εὐρυθμίας περὶ 29,5
εὐσταθὴς ἢ βαρεῖα ἁρμονία 185,37
εὐστομία λέξεως 9,13 εὐστομίαν λέξεως ἔχειν 85,15 εὐστομία καὶ χάρις φυσική 171,18 εὐστομίαν φυσικὴν εἰσφέρεσθαι 131,30
τὸ εὔστοχον περὶ τὴν εὕρεσιν 153,29
εὐστοχίαν ἀποδείκνυσθαι 30,36
εὐσυνόπτως γίγνεταί μοι ὁ λόγος 184,24
εὐτείχεος πόλις 53,11
εὐτελῶς φθέγγεσθαι 62,13
εὔτονος τῇ φράσει 74,39 εὔτονος λέξις 70,11,23. εὐτονία τῆς φράσεως, *vis quibusdam dicendi neruis intenta* 74,43. *sic* εὐτονία λέξεως 72,16
εὐτραπελία *vulgo* χάρις *appellatur* 196,29
εὔτροχος φράσις 21,36
εὐφημεῖν αὐτόν, *praedicare* 41,1
εὔφορος πόλις πρὸς ἀνδρῶν ἀρετὴν 36, 40
εὐφυὴς εἰς πάντα 39,47
εὐφωνίαν ἀποτείνειν μουσικὴν 95,11
εὔχαρις λόγος, *iucundus sermo, & quę ipsę Gratię finxisse videantur* 73,45 εὔχαρις τῶν ἀστεϊσμῶν 70, 44
εὔχεσθαι, *gloriari* 59,14
εὐχωλή, *votum* 55,9
ἐφάμιλλα τοῖς- 8,23
ἐφάπτεσθαι, *attingere* 5,11
ἐφαρμόττειν, *aptare* 85,47
ἔφεσις, *prouocatio seu appellatio* 108, 45. *pro eodem* πρόσκλησις εἰς τὸ δικαστήριον 109,41 ἔφεσιν εἰς τὸ δικαστήριον εἶναι τοῖς ἀδίκως ἀποψηφισθεῖσι, *licere appellare ad iudicium iis qui iniquis suffragiis reiecti essent* 109,44
ἐφόδοις χρῆσθαι *in dicendo* 104,34
τὰ ἐφυστερίζοντα *pro* οἱ ὑστερίζοντες 150, 50. 151,5
ἐχθὲς ἢ πρώην 80,47
ἔχον, *pleonastice positum* 64,32
ἔχομαι τῆς αὐτῆς ἀεὶ γνώμης 157,36
ἡ ἐχομένη νῆσος, *contig. ins.* 188, 14
ἐχυρὸς λόγος 152,39
ἕως ἥβης, *usque ad pub.* 178,26. *sic* ἕως τῆς τελευτῆς 147,30 ἕως εἶχον, *tantisper dum habui* 89,41 ἕως παρῆμεν, *tantisp. dum er.* 170,3

Z

Z omniū duplicium suauissimè aures afficit 13,8 ζ *profertur per* σ & δ 12,34. & 13,8
ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον 189,13 ζεῦγμα & κλεῖσις *in mari* 149,12
ζήλου μιμήσεως ἄξιον 82,25
ζόφῳ παραπλήσιον ποιεῖν 127,22
Ζυγία *unde dicta Iuno* 35,2
ζωγράφοι, & οἱ τὰ ζῶα γράφοντες, *pictores* 22,7,8
ζῶον *tecte de pene* 19,4 ζωός, *viuus* 58,17

H

η *litterae sonus* 12,23
ἦ μάλα 53,41 ἦ μή, *pro* ἦ μὴν 55,29 ἦ μὴν, *in iuramento* 110,40 ἦ που, *vtique, profecto* 177,20 ἦ πε, *an, num* 138,17
ἠβαιόν, *paulum* 54,20
ἡγεμών, *pes idem qui Pyrrhichius* 16, 10 *vnde id nomen acceperit* 192,24
ἡδονὴ λέξεως *quas sub se cōtineat species* 9,13 μηδεμίαν ἡδονὴν μηδὲ ἀφροδίτην ἔχειν 85,7 εἰς ἡδονὴν δημηγορεῖν 100,40. *pro eodem* πρὸς ἡδονὴν συμβουλεύειν, & πρὸς χάριν λέγειν, *ibid.* 44
ἡδῦναι ἢ χαριεντίσασθαι 86,4
ἦθος, *an parergon in oratione* 60, 29 *a quibusdam in oratione negligitur, ab aliis indiligenter temperatur* 60,30 ἤθη, *mites affectus* 72,8 ἠθῶν τε καὶ παθῶν μίμησις 130,25
τὰ ἠθικά, *remissiores affectus* 73, 24,28
ἠθοποιεῖν 88,9 ἠθοποιΐας *artifex Lysias* 83,44
ἠϊόνες βοῶσιν 14,17
ἡμεδαπὴ σοφία 33,19 ἡμεδαπὸς χοροῦ ἡγεμών 34,22
ἡμίεργοι ἢ ἀτελεῖς 167,35
ἡμίθεοι γοναί 139,26
ἡμισίχων *pro* ἡμιστιχίων 32,3
ἡμιτελὴς περὶ λόγους 177,30
ἡμιτελεῖς φωναί 12,5
ἡμιτόνιον 10,5,13
ἡμίφωνα γράμματα 12,2,3
ἡμύσειε, *inclinarit, corr.* 54,11
ἦν, *eram* 106,47
ἠναγκασμένως, *coacte* 130,16
ἠπειρωτικὴ πόλις, *urbs in continente sita* 39,2 ἠπειρωτικοὶ πόλεμοι 140, 32
ἐτεῇ, *vere* 36,31
Ἡραῖον, *templum Iunonis* 150,35. *apud Thucyd. est* Ἥραιον.
ἡρακλητείων σκοτεινῶν ἀσαφεστέραν ἔχει τὴν δήλωσιν 159,15
ἡρῷον μέτρον 21,33 ἡρῷον μεγαλοπρεπὲς 98,33
ἠχεῖσθαι καθ' αὑτό 12,1

Θ

θάλλειν *florere: vnde* τέθηλε τοῦτο 188,2
θαμινά, *identidem* 11,3
θαρρῶν λεγέτω, *confidenter dicat* 114, 46. *sic* θαρρῶν ἂν ἀποφηναίμην 83, 32 θαρσεῖν περὶ τῶν ἄλλων 173,29
θαρσύνων αὐτούς 154,26
θεάματα ἢ ἀκροάματα 42,15
θεατρικὴ συνθέσεως χάρις 25,5 θεατρικὰ σχήματα 100,7 θεατρικὰ σχήματά τινα 147,46 θεατρικῶν σχημάτων *exemplum ex Thucyd.* 151, 15
θεῖος πρὸς μῦθος 110,25
θεμιτόν, *fas est* 145,23
θεοπρόπιον, *responsum diu.* 55,36
θεοφιλής, *deo carus* 40,31
θεοφόρητοι ἄνθρωποι 153,12
θεραπεύειν *de naui per illisionem vulnerata* 149,17
θέρειαι, *aestiua, aestates* 140,19,40
θέσις, *quaestio, argumentum* 27,37 θέσεις ῥητορικαί 34,43
θεσμός, *ritus, mos* 38,5
θετικῶς ἐπιχειρεῖν 37,4
θεωροὺς εἰς πανήγυριν πέμπειν 92,3 θεωρικῶν μεταδιδόναι 176,30
θηρᾶν ὀνόματα ἀρχαῖα 62,17 θηρωμένη εὐφωνίαν 187,20
θηρατὸς ἐπιστήμη 11,12
θλιβόμενοι πολέμῳ 122,37
τεθνεῶτες, *defuncti* 91,13
θρῆνοι *funebres* 39,29
θρυλισμὸν αὐλεῖν 9,33
τὰ θυμικά 60,44
θύρας οὐδὲ ἰδών 178,2
θωρῆξαι, *armare* 48,42

I

ι *litterae sonus* 12,27 ι *finalis littera in impropriis diphthongis* ᾳ, ῃ, ῳ 24,32 ι *in* οὑτοσὶ *compositioni aliquid addit ponderis & decoris* 7,21
ἰαμβεῖον τρίμετρον ὀρθόν 29,32 ἰαμβεῖον & ἰαμβικὸν *pro eodem* 29,32,39: & 30,4
ἰαμβικὸς πούς 18,15
Ἰὰς διάλεκτος 146,47
ἰδέαι λόγου ἅπασαι 82,15. 165,34 ἰδέα πᾶσα κακοζηλίας 152,37 ἰδέα θανάτου πᾶσα κατέστη 150,41 ἰδέαι, *formae rerum* 79,20
ἰδιοβουλεύειν 189,32
ἰδιώματα τόπων 131,45
ἰδιώτης λόγος 31,36: & 164,24 τὸ ἰδιώτην ἐξαλλάττειν *seu* διαλλάττειν, *vulgarem loquendi formam immutare* 82,33. 83,20
ἰδιωτικοὶ λόγοι *qui dicantur* 197, 11
ἵδρυε, *sedere fac* 56,2
ἱδρυνθήσεται, *collocabitur* 7,11
ἴησι: *vnde* ἐξίησι *pro* ἔξεισι, *exit* 4,39. 5,2

ἰθυφάλλια

ἰθυφάλλια μέτρα 4,18
ἱλαρὰ φράσις 167,38. *opposita* τῇ αὐστηρᾷ.
Ἴλιος, *pro* Ἴλιον 19,17
ἰόδετοι στέφανοι 23,9
ἱππηγοῖς ναυσί 122,44
ἱπποδρομία ἀνακείων 169,25
ἰσόθεοι ἐνομίσθησαν 43,31
Ἰσοκράτειος ἀγωγή 103,30
ἐν ἴσῳ εἰ ἢ μὴ ἐνεθυμήθη, *aeque ac si non cogitasset* 158,43
ἴσως διοικεῖν τὰ τῆς πόλεως 176,8
στῆναι ὀρθῶς 156,21 σταθεῖσα, *erecta* 124,5
ἱστορία, *notitia, cognitio* 81,37 ἱστορικαὶ πραγματείας ἐκφέρειν 161, 14 τὰ ἱστορούμενα περὶ τοῦ ἀνδρός 121, 21
ἱστοριογράφοι 143,25 ἱστοριογραφοῦντες 158,3
ἰσχνὴ ἢ λιτὴ φράσις 184,28
ἰσχυρίσασθαι, *affirmare* 142,8
ἰτέον, *eundum* 36,36: & 38,18

K

καθημαξευμένος τοῖς πρότερον 81,34. *idem sine aspiratione* 141,41
καθαρεύειν τὴν διάλεκτον 82,22
καθεῖρξεν αὐτὸν εἰς οἴκημα 169,32
καθηγούμενος Ἀλεξάνδρου, *Alexādrum erudiens* 121,30
καθεῖναι ἑαυτὸν εἰς τὸν ἀγῶνα 42,7
καθίσας τὸν στρατόν 153,47
καθιστάναι ἐπὶ τὰ μέγιστα, *praeficere* 101, 44 καθέστακε. *constituit* 196,11 (*sic* διέστακε *disparauit* 25,22) καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατὸν 155,3 κατέστησαν εἰς τὸν πόλεμον 123,45 καταστὰς εἰς ἀγῶνα ἄδικον 106,35
καθ' ὃ δύνασθε, *quantum fieri a vobis potest* 93,17
καθολικὰ κεφάλαια 63,40
καθυποκρίνεσθαι ἢ διαφθείρειν τὰς βουλήσεις τῶν ποιητῶν 195,32
καινολογίᾳ καταπλήττεσθαι τὸν ἰδιώτην 82, 36
καινοτομεῖν οὐδέν 29,2 καινοτομεῖν πράγματα παράδοξα 137,31
καινουργία, *res nouae, seu rerum nouatio* 98,1
καιρός, *tempestiuitas* 84,41
καίτοι ἔχει, *quamquam habet* 10,18 καίτοι γε, *quamquam* 87,29
κακοσιώτης 160,27
κακοζηλίας ἰδέα πᾶσα 152,37
κακοτυχεῖν *pro* δυστυχεῖν 158,27
κακόφωνα 10,43
καλῶς ἔλεγον 170,14
καλλιεπής 17,28 καλλιεπεῖν 127,20 καλλιλογία 15,28,37 καλλιλογία καὶ σεμνότης 70,12 καλλιλογία ἢ μεγαλοπρέπεια 69,40 καλλιλογεῖσθαι 3,31
κάλλιον εἰπεῖν 127,20. 166,13. *sed rectius fortasse* καλλιεπεῖν.
καλλιρρήμων λέξις 2,43: & 173,40 καλλιρρήμονα λέξεως μόρια 15,34
καλλιρρημοσύνη 147,10
κάλλιστα καὶ ἄριστα, *ridicule a Platone copulata* 180,44
κάλλος τῆς λέξεως *quas contineat sub se species* 9,14 κάλλος ἱλαρὸν *in Herodotea poesi, in Thucydidea vero,* φοβερόν 130,37 κάλλη τοσαῦτα, *tot & tam pulchras structuras* 176,1
καλλωπίζειν τὸν λόγον διὰ θ. σχημ. 174,13 καλλωπίζειν ῥυθμοῖς σχήμασι 179,23 καλλωπίσματα τῆς λέξεως 159,7
τὸ καλόν, *separatur & distinguitur* ἀπὸ τοῦ ἡδέος 9,3
κάμνων τὸ σῶμα ὑπὸ νόσου 157,42
κἂν εἰ ἀμείνους εἰσί, *etiamsi* 184,19 κἄν, *pro* &, *etiam* 87,44
κανὼν ἢ στάθμη 65,1 κανὼν ὀρθός 153, 23 κανὼν τῆς ἐκείνου δυνάμεως 85, 17 κανόνα ποιήσασθαι, *regulam statuere* 112,4 κανόνας τῆς τέχνης παρατιθέναι, *ad artis regulas exigere* 89,2
καπνίζειν, *fumo enecare* 170,6
καπύσαι 6,14
κεκαρωμένοι τὴν διάνοιαν 153,20
καρτερεῖν τὰ δεινά 97,24
κατ' ἄκρας ἕξεως, *pro* μετὰ 9,32 κατ' ὄρεσφι, *pro* κατ' ὀρέων 15,17 κατὰ κώμας οἰκούμεναι 145,16 κατὰ φρήτρας, κατὰ φῦλα 48,39 κατὰ μικρόν, *paullatim* 81,14 κατὰ μηδέν, *nulla in re, nulla ex parte* 193,11 κατ' ἐμέ, *in meis virib.* 105,45. *idem* ἐν ἐμοί, *ibid.* 13 κατὰ τί; *quam ob rem?* 168,4 κατὰ τί δή ποτε, *curnam* 152,21 κατὰ τὸ οἰκεῖον, *propter familiaritatem & cognationem* 136,16
καταβὰς ἀπὸ τῶν ἀγώνων- 179,11
καταβιβάζειν ἐπὶ τὸ μουσικώτερον 193,4 κατεβίβασε μέχρι τοῦ- 142,3
καταβλητικὰ τῷ μεγέθει 145,13
καταβολή, *vox apud Thucyd. poetica* 133,29. *sed fortasse legendum* καταβοή. *quo tamē ipse Dionysius quoq; vtitur in Antiq. Rom.* 373, 44. 428,36
καταγελάστως 18,37
ἐπὶ καταγέλωτι, *risus mouendi gratia* 19,20
καταγηρῶντες ἄνθρωποι 19,19
καταγωγή, *diuersatio* 92,4
καταδαπανᾶν εἰς ταῦτα τὸν χρόνον 25,44
καταδήσασθαι ἀριθμῷ, *numero adstringere* 65,34
κατεδιῄτησαν αὐτῶν, *arbitri capti eos cōdemnarunt* 111,6
καταδιδόναι τὰ πρωτεῖα 18,2
αἱ καταδεδουλωμέναι αὐτοῖς 153,18
καταδρομή, *inuectiua, reprehensio* 125,47. 137,46
καταισχυνθέντες τὴν ἀρετὴν αὐτῶν 188,20
κατακερματίζειν εἰς μικρά 140,22
κατακεκλασμένοι πόδες 30,8 κατακεκλασμέναι γραφαί 18,18
κατακλείειν τὸν λόγον 31,46 κατακλεῖσαι εἰς 38,20 κατακλεῖσθαι ἀνάγκῃ 62,29
κατακορεστέραις κέχρηται ταῖς- 191,38 κατακόρως χρῆσθαι 161,37
καταλεγεὶς μετὰ Θρασύλλου 89,24 καταλεγόμενος εἰς δουλείαν 105,10
καταλειτουργηκὼς ἔξω τῶν ἀποτιμηθέντων 108,29: *pro* καταλελειτουργ.
κατάληξις 17,26,39. & 18,14. & 29,26
κατάλληλος ἐστὶν ὁ λόγος εἰ- 155,25. 180, 16 τὸ κατάλληλον τῆς διανοίας 152,6 τὸ κατάλληλον ἐκβαίνειν 135,16
καταλογίσασθαι, *recensere, commemorare* 48,13
κατημαξευμένα τοῖς πρότ. 141,41. *pro eodem aspirate* καθημαξ. 81,34: *sicut scilicet &* ἅμαξα *reperitur &* ἅμαξα.
καταμέμφεσθαι, *taxare, repr.* 86,9 καταμέμφεσθαι τὸν ἄνδρα 171,46
καταμετροῦντες αὐτὰ ῥυθμοί 186,30
καταμισθοφορεῖν τὰ κοινὰ εἰς- 175,6
κατανεύειν, *annuere* 50,31
κατηξιωμένος τηλικούτων 38,25
καταπλήττεσθαι, *obstupefacere* 82,36 καταπλαγέντες τῷ πλήθει αὐτῶν, *pro* καταπλαγέντες τὸ πλῆθος αὐτῶν 135, 13. *sic tamen supra ipse Dionysius dicit* ἐκπλήττεται ταῖς Πλατωνικαῖς ἑρμηνείαις 125,38
καταπολεμηθέντας περιϊδεῖν 122,42
καταποντισταὶ ἢ λησταί 156,10
καταπυκνῶσαι ἀφώνοις συλλαβαῖς 15,5, 13
κατηρίθμημαι, *enumeraui* 123,31
κατεσκέδασεν αὐτῆς ὀνείδη ταῦτα 157, 30
κατασκελὴς ἢ βραδυτέρα τοῦ μετρίου λέξις 94,42 (23
κατασκευαστὸς & αὐτοφυὴς *oppos.* 107,
κατασκευὴ λέξεως ποιητική 82,32,42
κατασπείρασα τηλικούτῳ πλούτῳ 181,1
κατάστασις τῆς ψυχῆς 20,33
κατεστρατήγει τὰς πόλεις 163,10 καταστρατηγεῖν τοὺς δικαστάς 104,37
κατατήκειν τὰς τέχνας εἰς- 194,47
καταθέσθαι εἰς μέσον 52,22
κατατρέχειν τινός, *inuehi in-* 137,41
κατατρίβειν τὸν λόγον περὶ- 9,19 κατατρίψαι τὸν χρόνον περὶ- 183,45 κατατρίβεσθαι περὶ λόγου σχημ. 99,18
καταφέρεσθαι ἐπὶ- *delabi* 87,29 καταφερὴς λέξεως ῥύσις 187,40 καταφορὰ τοῦ πέτρου 21,24
καταφυγεῖν ἐφ' ὑμᾶς 107,41
κατάφωρον γίνεσθαι 53,9. *idem* φωραθῆναι, *deprehendi* 44,31
καταχλευάζειν 30,19
καταχορηγεῖν εἰς- *impendere in* 97, 18
καταχωρίζειν, *ponere, colloc.* 125,36
καταψηφίσασθαι, *damnare suo calculo* 109,46
κατεπιτηδεῦσθαι 157,47: *pro* κατεπιτετηδεῦσθαι.
κατήχησις καὶ συστροφία πολλή, *sonitus e longa conuersatione velut aures*

personas 115,10 κατηχήσεως αὐτῇ δεῖ πολλῆς 193,35,41
καπιδὼν pro ἰδών 7,22
καπέχειν, appellere 149,10
κατοικίσαι & ἐξοικίσαι, oppos. 160,23
κατῳκημένοις pro κατῳκηκότας 134,
κατοιχόμενοι, defuncti 40,12 (27
κατωνομασμένοι 186,26
κατοπτεῦσαι φύσεις ἀνθρώπων 83,42
κατόψεται, inspiciet, consp. 189,24
κατορθοῦν ἐν ἅπασι 83,47
κατορθώματα & διημαρτημένα oppos. 153,25 κατορθώματα τέλεια 148,10
κάτοχον καὶ βέβαιον κτῆσιν ποιεῖ ὁ χρόνος 97,37
καυτήρια & τομαὶ ἰατρῶν 132,15
καχλάζον νᾶμα 180,39
κεκροτημένως 31,11
κέλεαί με, iubes me 55,28
τὸ κελευόμενον ποιεῖν 182,44
κελευσαὶ in prœl. nauali 149,29
κενοσπουδία τοῦ ἀνδρός 179,5
κεραίας διὰ πάσης διήκειν 115,6
κερατοειδεῖς ἦχοι 13,2
Κερκυραϊκά 129,23,27.141,26
κεφάλαια τῆς γραφῆς 1,35 κεφάλαια καθολικά 63,40 κεφαλαίων ἀναστροφὴ in narrationibus 109,21 κεφαλαίων μερισμός 108,42 ἐπὶ κεφαλαίων εἰπεῖν 63,5.165,35. idem quod κεφαλαιωδῶς.
κεφαλαιώδης, capitalis 78,26 κεφαλαιώδει γραφῇ περιλαβεῖν 137,16 κεφαλαιωδῶς διέξειμι 146,38 κεφαλαιωδῶς λέγειν περὶ 109,26 κεφαλαιωδῶς περιλαβεῖν 8,4.111,14
φίλη ἐμοὶ κεφαλή 34,32 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖναι, in caput alicuius conuertere 163,18
κεχαρισμένως & ἐπαφροδίτως γράφειν 85, (11
κήδεα, curæ 16,17
κήδεσθαι ὡς οἰκείων 99,26 κηδομένοις τῆς δημοκρατίας 102,1
κηδείοις ἀδελφοῖς 58,21
κηδεστής, affinis 88,39 κηδεστής, socer 89,25
κηλεῖν τὰς ἀκοάς 3,14.186,33
κῆρες, noxæ, vitia 148,12
κηρύκων delatio 116,45
κίναιδος 197,25
κίνδυνος, periculū iacturæ aut quæstus in negotiatione 91,24
κινδυνεύεται περὶ γνώμην 135,46
κισσοδέτας θεός, Bacchus 23,11
κιχάνομαι, inuenio 58,17
κλάγξας πέτετο 14,32
κλεῖσις & ζεῦγμα in mari 149,13
κλέπτειν, occultare 46,13.56,34
κλισίηθεν ἰοῦσα 58,17
κνώσσειν, dormire 32,25
κοινοὺς αὐτοὺς ἀμφοτέροις ἀκροατὰς παρέχοντες 101,1 ἡ κοινὴ & συνήθης διάλεκτος 94,37 τὸ κοινὸν αὔξειν 176,6
κοινότητα διώκει τῶν ὀνομάτων, consectatur verba in communi vsu posita 127,16
κοινώσαντες τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα 154,22
κοιρανέων δίεπε στρατόν, quo sensu ab Homero dictum 56,18
κοίτη, cubile 3,45
κολοφῶνα ἐπάγειν 34,14
κολπώδης λέξις 173,46 κεκολπωμένα σφίγξαι 174,33
κολῳᾶν, garrire 67,2
κομιδῇ νέος 34,41
κόμματα pro σκώμματα 169,18 κόμματα βραχύτερα κώλων 31,19 κομμάτιον colo minus 32,2,9 κατὰ κόμματα pro κομματικῶς 190,37
κομματικῶς κατεσκευάσθαι 186,43
κόμπος ὀνομάτων 128,9.167,1
κομψός, elegans, comptus 74,21 κομψὰ & χαριεντικά 98,46
κομψεύειν σχήμασι τὸν λόγον 99,45 κομψευομένη λέξις, nitidū & comptum dicendi genus 74,30,34
κονιάμενται ἐπιλέξεις 176,19
κόπτειν τὴν θύραν 169,29 κόπτοντα τὴν ἀκρόασιν 20,16
κοπώδης ἔμελλον φανήσεσθαι 198,1
κόρης ἔτι καὶ παιδὸς οὔσης 197,36
κορυφὴ ἁπάντων & σκοπός 27,46
κορυφαῖος, princeps 34,22
μέχρι κορωνίδος διελθεῖν, vsque ad calcem perlegere 5,19
κοσμεῖν ἐπὶ τὸ μεῖζον 145,35 κοσμεῖσθαι κατ' Ἰσοκράτη, Isocratis ordinem & institutum sequi 87,8
κότον ἔχειν, iram seruare 55,34
κουφότερα παρασκευάζειν, leuiora efficere 35,24
κρείσσων χρημάτων 158,35. eidem oppon. ὁ χρήμασι νικώμενος ibid. 45
Κρησίοις ἐν ῥυθμοῖς 30,2
ὡς ἐγὼ κρίνω, vt e. censeo 197,20 κρίνειν παρανόμων, reum agere legis violatæ 121,8 κρινόμενος, reus 117,7
κρίσις λόγων 64,38 ἡ κρίσις ἐπιτελεῖται, perficitur quod vates futurū iudicarat 113,47
κριτήριον ἀκριβές 84,45 κριτήρια τῶν τεχνῶν 138,26 κριτήρια διανοίας δύο, τὸ μὲν, λογικὸν τὸ δὲ, ἄλογον 150,15,22 κριτήριον πυκνὰ μεταπίπτει 28,13
κρότησις in pronuntiatione 12,28
κρούματα & μέλη 187,43
κρύπτειν, celare 89,33
κρωβύλοις ἀναπλέκεσθαι 145,17
κεκτημένη, parta 149,36
κτενίζειν & βοστρυχίζειν 30,27
κτῆμα & χρῆμα ἐσόμενον 1,8
κτύπος νεῶν ξυμπιπτ. 149,28
κυάνεος δνόφος 32,25
κῦδος ἡμῖν προσγίνεται 189,11
Κύθηρα & Κύθηρα, ins. 142,38,41
κυΐσκειν, naturæ opus est 35,7
κυκλεῖ τὴν λέξιν ἐπὶ τοῦ - vulgo vsurpat hoc vocabulum pro - 197,6
κυκλικὴ περιόδων εὐρυθμία 132,24 κυκλικαὶ περίοδοι 70,25
κύκλιος περιόδων ἀγωγή 98,42
κυκλογραφεῖν 174,19
κύκλος, pes qui 16,35 κύκλου ἐκπλήρωσις in compos. 22,37
κυλινδεῖσθαι ἐν κακοῖς 40,34
κυριώτατον κεφάλαιον, præcipuum caput 47,25.125,15
κυρίως ἐγγραφείς, solenniter in album inscriptus 111,10
κῶλον ea fere significatione qua vulgo κόμμα: pro imperfecto scilicet periodi membro 25,24,36. & in seq. κῶλα, membra orationis, contexuntur e partium orationis connexu 2,19 κῶλα quibus rhetores & natura ipsa periodos distinguit, diuersa sunt a metricis odarum colis 23,30 κῶλα pedestris orationis, diuersa sunt ab iis quibus Aristophanes & eius generis alii vsi sunt 32,19 κῶλα quomodo inter se contexenda, vt apta fiat orationis compositio 7,30 κῶλα periodorum vt varianda in optimo dicendi genere 20,4 κῶλα quædam transformantur, vt concinnior fiat compositio 8,12 κῶλα in austera compositione liberiora 22,32 κῶλον κώλῳ ἴσον 99,22 κῶλα ἰσομήκη 103,39 κώλων εὐρυθμία magis spectatur quā ἀκρίβεια 8,39
κώλων ἀσυμμετρία 25,41
κῶλα heroici carminis examinata 32,1 κῶλα iambici carminis examinata 32,12
τρίκωλος periodi exemplum 18,4
τρίκωλον elegans 8,25
κωλύει pro κωλύεται 134,19
κωλύμη, vox apud Thucyd. poetica 133,29
κωμῳδεῖν, traducere, perstringere, velut in comœdia 126,35
κωμῳδοδιδασκάλων taxatio 101,15
κῶπ, pro & ὅπ 26,31
κωτίλη ἁρμονία 193,14
κωτίλλειν καὶ λιγαίνειν τὸν λόγον 191,8

Λ

Λ vt proferatur 12,39 λ semiuocalium dulcissima 13,1
λαβὰς οὐ κρατηαὰς ἔχειν 174,44 λαβὰς ἀφύκτους ἔχειν 174,3 λαβὰς ἀντιλογίας διδόναι, contradictionis ansam præbere 50,26
λαβυρίνθων σκολιώτερα 156,22
λανθάνει με οὕτως ἔχον 120,15
ἔλαχέ μοι ταύτην τὴν δίκην, hanc litem contra me suscepit 106,46
λεαίνειν τὴν κατασκευήν 15,23
λέγω δή, videlicet 178,22 τὰς παρισώσεις λέγω & παρονομασίας, parisoses scilicet 147,47. sic τὰ σχήματα λέγω 162,13 λέγεσθαι, pronuntiari 13,17,22, & seq. Idem ἐκφωνεῖσθαι ibid. 13
λειότης ὀνομάτων lenitas verborū 72,12 λειότης φθόγγων 94,47

λείποντες

λείποντες τοῦ μετρίου λόγοι 153,42 φύσει λείπεσθαί τινων, ingenio inferiorem esse aliquibus 38,26 ὧν ἐκεῖνοι λείπονται, quæ illis desunt 69,7 λειπόμενα τύπου, hoc destituta 181,23
λειτουργεῖν τῇ πόλει ἐκ τῶν ἰδίων 101,12
λειτουργιῶν ἀφεῖσθαι πασῶν 91,21
λεκτικὸς τόπος 1,32: & 2,23: & 5,32 λεκτικὸς τόπος 114,31 λεκτικοῦ τόπου cōsideratio 194,34 λεκτικὸς χαρακτήρ 132,17 λεκτικαὶ ἀρεταί 69,31,36.126,29.137,9
λέξις, prosa oratio 9,17 λέξεως μέρη δύο 146,26 λέξεως ἁμαρτήματα 62,12. ἐκ τῆς ἐκείνου λέξεως, ex illius verbis 124,16. sic θήσω αὐτὴν τὴν τοῦ φιλοσόφου λέξιν, 123,35. παρέξομαι δὲ τὴν ἐκείνου λέξιν 124,40 τὴν λέξιν αὐτὴν θεῖναι, ipsa auctoris verba ponere seu propon. 86,13. Itē κατὰ λέξιν οὕτω γράφων 122,25,33.128,23.148,24 κατὰ λέξιν γράφει ταῦτα 121,40 ταῦτα κατὰ λέξιν γράφει 125,6 αὐταῖς λέξεσιν οὕτω γράφων 141,42 θήσω δὲ αὐταῖς λέξεσιν ὡς ἐκεῖ γέγραφα 127,10 ὧδέ τῇ λέξει, his verbis 56,22 αὐτῇ λέξει, illis ipsis verbis 59,18
λευκόνιχος, vestigium leui pede impressum, ita vt vix appareat, & quodammodo album sit 10,16
λήγειν εἰς ὥρας 190,41
λῆμμα & ἀνάλωμα 90,44 λῆμμα τῆς λέξεως 175,19,29 λήμματα probationum 120,24
λήρων ἱερός 5,4
λιγαίνειν τὸν λόγον 191,8
λίγειαι μοῦσαι vnde dictæ 128,7.166,48
λιγυρὸν λάλον 127,19.166,12 λιγυρὰ λέξις 147,27 λιγυρὰ καὶ ἡδεῖα λέξις 187,38 λιγυρὰ & γλαφυρὰ ἁρμονία 185,38 λιγυρὰ σχήματα & γλαφυρά 190,42
λίπα ἠλείψαντο 145,19
λιπαρὸν & εὐδαίμον γῆρας 37,8.40,44
λιταί, (Preces, seu Precatio) Homerica Iliadis liber IX 58,33
λιτός, oppos. τῷ ὑψηλῷ 69,28 λιτὴ καὶ ἀκόσμητος λέξις 146,41 λιτὴ καὶ ἰσχνὴ φράσις 184,28
λογικὸν κριτήριον 150,16,22
λόγος, rationes, impensarum sc. 91,29
λογογραφεῖ χρῆσθαι Δεινάρχῳ 117,46
λογογράφοι 14,29.145,35
λογοειδία, vitium poeseos 31,34
λοιβὴ στεφάνων 23,10
λοιγός, exitium 55,10.59,15
λοιπόν, deinceps, quod reliquum est 70,39 τὸ λοιπόν, in posterum 170,20
λόφος & ὄχθος pro eodem 21,2,3
λυμεὼν & σωτήρ oppos. 99,41
λύσασθαι τοὺς φίλους, liber. 179,40 λελύσεται pro λυθήσεται 7,27
Λυσιακὸς λόγος 70,42 Λυσιακὴ χάρις 85,28
Λύσιον pro Λυσιακόν 67,47

M

M vt proferatur 12,40: & 13,2
μαλθακοὶ ῥυθμοί 186,31
τὰ μαθόντες pro τὰ παθ. 163,37
μακρῷ τινὶ ἀμείνων 127,37
μακροσυλλαβα ὀνόματα 186,8
μᾶλλον inter duo comparatiua 74,31: 103,31. sic alibi passim.
μαρμαίρειν πυρί 29,38
μαρτύριον, documentum 67,39
ματαιοσυλλαβία 32,28
μαχόμενοι & ναυμαχοῦντες, terrestri & nauali prœlio 173,6
μέγα pro μέγιστα 55,31
μεγαληγορία Thucyd. 150,13 μεγαληγορίαν περιθεῖναι τοῖς πράγμασι 165,41
μεγαλότεχνον & ἀξιωματικόν 95,31
μεγαλοφρονοῦμεν ἐπὶ τῷ - 173,33
μεγαλοφυής, magnificus 69,10.73,2,6 μεγαλοφυῆ ἤθη 69,23
μεθοδεύειν τὰς αὐξήσεις 145,7
μεθόριον τῶν ἰδεῶν 87,23
μειρακιώδη καλλωπίσματα 159,7 μειρακιωδῶς ἀναβρυάζεσθαι Γοργιείοις καὶ ποιητικοῖς σχήμασι 127,29
μείρεο, participa 48,14
μελαίνειν τὸ σαφές 127,22
μελέτη πόνων oppos. τῇ ῥᾳθυμ. 135,17
μελέτη, seu μελίτη, loc. Ath. 170,28
μελίζουσα λέξις, melica modulamina imitans dictio 194,4
μελικὴ ποίησις 32,17 μελικὴ χάρις 28,30
μελισμὸς & πλοκὴ φθόγγων 84,40
τὸ μελιχρὸν ἐν τ. ἀκοαῖς 2,3
μελοποιοί, melici poetæ 19,39. & 31,24
μέλος & μέτρον τι 28,44.194,9 μέλος partium orationis, in quib. consistat 192,21 μέλος εὐμελές 11,33 περὶ μέλος λέγειν 66,28 μελῶν διαφοραί 192,42 μέλη & μέρη σώματος 62,7
μελῳδιῶν genera tria 19,33,44 μελῳδίας ἐπὶ τῆς αὐτῆς μένειν 192,33
μένγε 135,42
μενετέον, manendum 48,5.50,40. sic παραμενετέον 53,12
μερισμοὶ τῶν πραγμάτων 95,40 μερισμοὶ τῶν ἐπιχειρημάτων 98,38
ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγονότα 176,29
ἐν μέσῳ κείμενα ὀνόματα 82,29
μετὰ πάσης ἀληθείας, verissime 126,10
μετὰ χεῖρας ἔχειν, in manib. h. 136,31 μετὰ τοῦτο, pro διὰ τοῦτο 124,41
μεταγενέστεροι 2,13.82,22.140,40
μεταγωγὴ ἐκ πληθυντικοῦ εἰς ἑνικόν 160,28
μεταδοξάζειν, opin. mutare 120,17
μετακεκόμισαι εἰς τὴν Ἀτθίδα διάλεκτον ἡ λέξις 189,2
μέταλλον πριάμενοι 119,11
μεταλλικὸς λόγος 118,33.119,10
μεταναστάσεις, migrationes 24,44.148,27
μετάνοιά τις ὑπεισῆλθε τοὺς πολλοὺς περὶ - 144,10
μεταξὺ in temporali signif. 141,26,28
μεταπείσομαι 167,26
μεταπτωτικὰ φωνήεντα 12,14
μετασκευάζειν τὰς λέξεις 7,28
μετασκευῆς τρόποι τρεῖς 6,45
μεταχείρησις, tractatio 37,18.43,42.64,29. sed rectius μεταχείρισις.
μετέχοντες πλεῖστον μέρος κακῶν 188,35
μετέωροι ἑάλωσαν, in alto capti erant 150,3 τὸ μετέωρον τῆς λέξεως, sublimitas elocutionis 111,24
μετοικεῖν qui dicantur 180,13 μετοικῆσαι ἑτέρωσε 180,9
μετονομάζειν αὐτὸ τροφῆς πηγήν 180,42
μετωνόμασαι αὐτὸ τὸ - 179,15
μετουσία τῆς θείας 42,4
μετοχαί, participia 2,16
μετοχετεύειν εἰς - 68,22
μετοχικὸν ὄνομα 135,24 μετοχικῶν πλώσεις 133,19.147,38
μέτρον & μέλος τι 194,9 μέτρον τι, & τὶ λέξις ἔμμετρος 28,44 μέτρον καὶ ἀσφαλεία 67,25
μέτριος ἦν μέχρι δεῦρο 99,34 μετεωρότατη λέξις 172,27 ὑπὲρ τὸ μέτριον 153,12
τὸ μηδὲν εἶναι, nihili esse 60,7 μηδὲν ἧττον, nihilominus 31,32 μηδὲν ἄγαν in reb. aduersis quomodo obseruetur 182,1
Μηδίας pro Μειδίας 197,35
μηκύνειν τὰ περὶ τῆς πόλεως 47,21
μηνιᾶν, μῆνιν ἔχειν 60,16
μή ποτ' οὖν κρεῖττον ἦ - subaudito verbo σκεπτέον, aut simili 22,16
μή τι γε, nedum 62,15.190,28
μιμητικῶς παραμυθεῖσθαι 51,43
μιμῶνται πελόμενοι 177,4
μεμηχανευμένος πρὸς ἅπαντα 109,32
μίγματα χρωμάτων ποικίλα 104,40
μικρότεροι, breuiores, parc. 60,37
μικρόκομψον σχῆμα 5,3
μικρολόγον ἦθος 131,18
μικρολογεῖσθαι, minutias orationē consectari 92,13
μικροπολῖται, parui oppidi ciues 157,19
μικρόφωνα γράμματα 12,21
μικτὸν ἐξ ἁπάσης ἰδέας 167,45
μιμνάζειν περὶ νησί 54,24
μιξόθηρες παῖδες 139,25
μισγάγκεια seu μισγάγκια 15,17
μνᾶς εἴκοσι, minis xx 91,35
μνήμην ποιεῖσθαι, ment. f. 61,47
μνησικακοῦσα τῇ πατρίδι τῆς φυγῆς 130,15
μνηστεύειν χειροτονίαν, ambire plausum 101,20
μογοστόκος εἰλείθυια 6,17.67,35
ἀνδρὸς μοῖρα προσετέθη, virilitati adscribebatur 164,9

μονογράμματος συλλαβή 13,45
μονόκωλος λόγος 189,42 μονόκωλος ὑπόθεσις 139,21
μονόμετρα quibus legibus adstricta 31,25
μονότροπος λέξις 34,20
μόρος οἰκτρός 15,22
μοῦσα ποιητική, poetica & musica cōcinnitas 28,30
μυσωθέντα δι' ᾠδῆς ἢ ὀργ. 187,42
οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος 47,35.57,21.127,31.166,24.184,46
μυκήματα ταύρων 14,36
μυῤῥίνης ἢ μίλακος πέρι 117,13
μυστήρια, Cereris festum 36,35 μυστήρια τῆς κακίας ἐκκαλύπτειν 132,11
N
N vt proferatur 12,41: & 24,2 ν litteræ sonus qualis 13,2 ν verbis in ε terminatis additum aut detractum, aliquid ad compositionis elegantiam confert 7,25 ν non recipit post se π 23,47 ν cum χ in vnam eandemq; syllabam noncoit 23,27. sic 190,16,19,24
νᾶμα πλούσιον 180,39
ναυάγια ἢ νεκροὺς ἀναιρεῖσθαι 150,11
ναυπηγός, nau. fabric. 145,20 ναυπηγὸς ἵνα πραγματεύεται 7,6
ναῦς μία προσπεσοῦσα 149,22
ναυτικὰ χρήματα 89,34
νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, virilem animum sumere 176,33
νεανιεύεσθαι τοιοῦτον τι 168,19
νεαρὰ ἡλικία 1,22 νεαρᾶς ἔτι οὔσης τῆς ἕξεως 195,16 νεαροὶ σχηματισμοὶ 165,43 τὸ νεαρὸν ἔχοντες πολὺ 27,35. alibi μειρακιώδης dicit.
νεάτης καὶ ὑπάτης ἴσον ἀπέχει ἡ μέση 22,18. pro eodem νήτης contracte 164,35
νεικείεσκε, conuitiabatur 67,10
νεκτάρεα φυτά 23,13
νεμέσσηθεν pro ἐνεμέσησαν, succensebant 67,12
νεμόμενοι τὰ αὑτῶν ἕκαστοι 136,7
τὰ νεῦρα τοῦ δήμου ὑποτέτμηται 197,24. pro eodem ἐκνενευρισμένος δῆμος 176,28
νεώσοικοι 124,8
εἰς νέωτα 1,33
νεωτεροποιοὶ 135,42 νεωτεροποιΐα in dictione 164,40
νηπιέη, infantia 58,46
νησιῶτις πόλις 39,2
νήτης & ὑπάτης διάστασις 164,35. pro eodem νεάτης 22,18
νικηφόρον γίνεσθαι 42,42
τὸ νοερόν, τό τε πνεῦμα 115,7
νοήματα, animi cogitata 98,29 νοήματα, animi 37,36 νοήματα, sententia 72,28. sic νόημα αὐτοῦ 156,17 νοήματα ἐκφέρειν 168,6 νόημα ἢ κῶλον 168,33
νοήσεις, sententiæ 162,7,18.178,47
νομίζειν, rite colere 180,34
νέμεσις ἐς τὸ θεῖον 156,38
νότιος αὔρα 171,20
νουμηνία, calendæ 36,22
νοῦς & διάνοια pro eodem, id est sententia 8,13. sic νοῦν τινα ἔχειν, habere aliquam sententiam 32,10 ὁ νοῦς τούτων δικαιότατός ἐστι 156,40
νυκτιλαμπὲς δῶμα 32,25
νυμφόληπτος γίνομαι 128,15.167,8
τὸ δὲ νῦν ἔχον, nunc autem 64,32
Ξ
Ξ profertur per κ & σ 12,34. & 13,8
ξενίας actio 116,24
ξενικὸν στράτευμα 121,10
ξένα ἀκούσματα 120,3 ξένον φαίνεται τοῦτο 161,20 ἐπὶ ξένης, in peregrino solo 144,41
ξενοπρεπεῖς ὀνομασίαι 184,28
ξενοτροφεῖν 173,16
ξύμμοι λάβεσθε (pro ξυλλάβεσθέ μοι) τοῦ μύθου 128,8.166,49
τὸ ξύμπαν εἰπεῖν 136,33
O
O litteræ sonus 12,30
ὀγκώδης ἢ τραγικὴ κατασκευή 115,2
ὁδηγοῖς χρησάμενος τέχναις 124,44
ὁδὸς omissum & subintelligend. 125,11 ὁδῷ τὸ πρᾶγμα χωρεῖ 5,43 καθ' ὁδὸν χωρεῖ ὁ λόγος 9,23
οἰδαίνεται κραδίη χόλῳ 59,8
οἰκείους ἑαυτῷ καθίστησι, familiares sibi facit, conciliat sibi 87,16 οἰκείως διακείμενος πρὸς - familiaris 102,32,41
οἰκείωμα πόλεως 42,40: haud scio an pro οἰκοδομήματα, vt supra 33,34
οἰκῆες pro οἰκέται 32,4
οἴκημα, cubiculum 3,44
οἰκισμοὶ ἐθνῶν 131,44
ᾠκονόμηται, instituta est 89,20 ᾠκονομῆσθαι, dispositum esse 141,47 ᾠκονομημένος οὕτω, sic dispos. 109,4,20
οἰκονομία, disponendi ratio 72,25 οἰκονομία πραγματικὴ 95,41 οἰκονομία in rerum loco quid 194,35 οἰκονομίας artificium non vbique assecutus Thucydides 153,31
τὸ οἰκονομικόν, dispositio 140,9 οἰκονομικαὶ ἀρεταί 70,1
οἰκοφθορημένη ὑπὸ λοιμοῦ 143,2
οἰκτίζεσθαι, miserationem commouere 72,37
οἴομαι & οἶμαι 22,6,21: & 28,7,17.87,35,37
οἶδ' ὡς - 86,17
οἷος cum verbo infin. 190,40
ὀλίγον ὕστερον 11,29 ὀλίγῳ πρότερον 124,33,39 ὀλίγου δεῖν, pro σχεδόν 168,12 ὀλίγου, ferme 99,44
ὀλιγοσύνδεσμος σύνθεσις 22,41
ὀλιγώρως ἔχειν, negligere 38,11
ὀλισθαίνειν, illabi 25,4
τὸ ὅλον, in summa 11,16 ὅλῳ καὶ τῷ παντὶ λείπεσθαι 191,11 ὅλῳ καὶ τῷ παντὶ κρείττων 176,42
ὁλοσχερὴς λογισμός oppos. τῷ ἀκριβεῖ 114,5
ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς 182,11 ὀλοφυρθεὶς τοῖς αὐτοῦ κακοῖς 160,35 ὀλόφυρσις pro ἀπολοφύρεσθαι 134,11
Ὀλυμπιᾶσι, in Olympicis ludis 41,12. rectius Ὀλυμπίασι 91,47
ὄμηρα δοῦναι 35,22
εἰς ὁμιλίαν ἐλθὼν πολλοῖς 131,41
ὅμιλος, cœtus, multitudo 47,19
ὁμογνώμονας αὐτῷ γίνεσθαι 48,44
ὁμοειδὴς ἐν λόγοις 130,32
ὁμοειδεία τῶν σχηματισμῶν 132,25 ὁμοειδία τῶν λόγων, μεγίστη τῆς μιμήσεως γνῶσις 114,30 ὁμοειδίαν διαλαμβάνεσθαι 95,41
ὁμοζυγία in compos. 28,46 ὁμοζυγίαν φυλάττειν 194,11
ὁμοιογενεῖς ἀρεταί 130,30
ὁμοιοειδεῖς σχηματισμοί 70,25 ὁμοιοειδῆ μέτρα 31,23
ὁμοιοσχήμονες περίοδοι 31,20
ὁμοιότονα 10,46
ὁμοιόχρονα 10,47
ὁμοκλήσασκε, increpauit 56,6
ὁμολογεῖ μίξας αὐτάς, fatetur se illas miscuisse 47,8 ὡμολογημένοι ἐχθροί 57,7
ὁμολογούμενος αὐτὸς αὑτῷ, 114,31, secum consentiēs. sic ὁμολογούμενα τοῖς προειρημένοις 188,25
ὁμομήτριοι ἀδελφοί, vter. fr. 89,21
ὁμοπάτριοι ἀδελφοί 89,21
ὅμοροι Λακεδαιμονίοις 93,25
ὁμόσε τοῖς ἐχθροῖς ἰέναι 159,8
ὁμόσκευοι τοῖς ὁμοτίμοις 47,42
ὁμότονος συλλαβή 10,19,46
ὁμοῦ, circiter 130,7
ὁμοφρονεῖν νοήμασι 37,36
ὁμόφωνοι λέξεις 10,21
ὀμφαλὸς γέων 23,14
ὀμφαλὸν ἄστεος θυόεντα 23,8
ὁμωνύμων πραγματεία, tractatus de viris eodem nomine dictis 112,31
οὐδὲ ὄναρ εἶδον, ne per somnium quidem viderunt 5,29
ὀνειδίζειν στρατηγοῖς πράξεις ἀδίκους, exprobrare 132,20. sic 55,1
ὀνειροπόλος consulitur 55,8
ὀνόματος ἢ δόξης ἀξιωθείς 5,26,33 ἐξ ὀνομάτων συγκείμενος ἄνθρωπος 185,13
μετ' ὀνόματος εὐπρεποῦς 152,29
μετ' ὀνομάτων καλῶν 155,36
ὀνοματικά 2,13 ὀνοματικὰ μόρια 146,29 ὀνοματικὰ an semper præponenda adiectiuis 6,27 ὀνοματικῶν πτώσεις 10,47.133,19.147,38 ὀνοματικῶς ἐκφέρειν ῥηματικά 133,14 ὀνοματικῶς σχηματίζειν ῥηματικὰ μόρια 134,5,10
ὀνομασία, nomenclatura 28,31 ἐπὶ τὸ σεμνότερον ἢ ποιητικώτερον ἐκβιβάζειν τὴν ὀνομασίαν 197,17
ὀνομαστικὴ λέξις pro ὀνοματικὴ 133,43. sic ὀνομαστικὰ pro ὀνοματικὰ 134,16 ὀνομαστι-

ὀνομαστικῶς pro ὀνοματικῶς 133,14.134,5,10 ὀνομαστικῶς ἐκφέρειν 147,33
εἰς ὄνυχα ἐκμέμακται, ad vnguem expressit imitando 171,14
ὀξεῖς ἐνθυμηθῆναι 36,47 ὀξεῖς ἐπινοῆσαι 135,43
ὀξέως ἐπιθεῖν 148,34
ὀπαδοὶ Ἀπόλλωνος 33,15
ὀπισυγένιος pro ὀπισυδήνος 125,42,44
ὅπου, cum 177,8 ὅπου γε, cum 5,22
ὅπωσπερ αὖ - 38,46
ἰδάσεις, visum, oculos 193,37
ὀργιαστικὴ μοῦσα 9,43. & 10,11
ὠργιασμένος, orgiis operatus 4,19
ὀρέγειν χεῖρα, manum porrigere 38,8
ὄρεσφι pro ὀρέων 15,17 (15
ὀρθὴ πτῶσις 7,12 ὀρθὰ ῥήματα 6,29: & 7,15 ὀρθὸν πλάσμα 4,41 ὀρθῶς ἢ δικαίως 105,19
ὀρθοεπείας κανόνι χρῆσθαι Πλ. 179,31
ὅρκιοι τότε γινόμενοι θεοί, dii qui tunc iurato fœderi adhibiti sunt testes & vindices 154,11
ὡρμηκότες πρὸς τὸν πόλεμον 46,10.56,40. pro eodem ὡρμημένοις πρὸς τὸ πολεμεῖν 46,17 ὁπόθεν ὁρμηθέντες, quo impulsu 43,47
ὁρμὴν λαμβάνειν pro ὁρμᾶν 127,21 ὁρμὴν λαβεῖν εἰς - 166,13
ὁρμητήριον ἢ καταφυγή 97,38
ὅρος ἢ κανὼν 164,22 ὅρον ἢ κανόνα τιθέναι 87,36
ὅσιον, religiosum est 167,43 ὅσιόν μοι καὶ θεμιτόν, licitum mihi & fas est 145,23
ὅσον δυνατὸν 145,47 ὅση δύναμις αὐτῷ 187,26 ὅσα γ' οὖν ἐμοὶ δοκεῖ 109,1 ὅσα κἀμὲ εἰδέναι 162,3
ὁτιδήποτε 7,10
οὐδὲν ὅτι μή 4,7
ὀτρυντὴν λαῶν δέχεσθαι 60,13
ὅτῳ δήποτε βίῳ 125,44
ἡ οὐκ ἐπιτείχισις τοῦ Πλημμυρίου 134,9
οὐκ εἶπεν μὲν, οὐκ ἔγραψα δὲ 8,8 οὐχὶ τὰ μὲν - αὖ δὲ - 9,39 οὐχ ὅτι - ἀλλ' οὐδὲ - 126,2
οὐδέ τι, nequaquam 56,18 οὐ μὴν, non tamen 9,5 οὐ μόνον pro eodem 9,7,8 οὐ μόνον - ἀλλὰ καὶ - breuius per copulatiuas τε - καὶ - enuntiantur 168,13
οὐδ' ὁποιοῦν pro οὐδέν 45,32
οὐδὲν οὔτε μεῖζον οὔτε ἔλαττον 5,33 οὐδὲν ἐλάττων, nihilo minor 82,27
οὕνεκα τῆς ἀδελφῆς 89,47
οὐρανός, palatum 12,23,39
οὕτως, sic demum 109,14 ταῖς θέσεις οὕτω λεγομένας 34,43. sic τῶν γραμμίων τε ἢ γλυφθλίων οὕτως ὀνομαζομένων 35,4. sic 37,17
οὑτωσί, pro αὐτομάτως 32,21
ὀφείλουσι παρεῖναι 146,33 ὤφειλε μὴ γενέσθαι 129,1
ὄχθον Dionysius vocat quem Homerus λόφον, collem, cliuum 20,44: & 21,1,3
ὄχλησιν φέρειν ταῖς ἀκοαῖς 186,24
ὄχλος pro ὄχλησις 134,43 ὀχληρῶς διατίθησι τὰς ἀκοὰς 172,18 ὀχλικαὶ ἐντεύξεις, congressus cum vulgo 161,13
ὀχυρότερος & ὀχυρώτερος 159,11,15 ὀχυρώτατος τόπος 98,11
ὀψιμαθία ἢ ἀπειροκαλία 62,30
ὀψοποιεῖσθαι 170,7
Π
π littera vt proferatur 13,13: & 24,3
παγετὸς χθονός 167,25
πάγκοινον τέρας πολέμου 167,23
παθαίνει τοὺς ἀκούοντας διὰ τούτων 175,24 παθαίνει τοὺς ἀκροωμένους ὁπόσα βούλεται 174,3 παθαίνεσθαι, affectus concitare 84,23
πάθαι, τὰ παθήματα 58,46
πάθη, affectus concitati 72,8 πάθη apud Lysiam molliora 88,13
παῖδες ζωγράφων, pro οἱ ζωγράφοι 30,35. sic παῖδες ῥητόρων, pro οἱ ῥήτορες 23,32 ἐκ παίδων, a pueritia 110,11
παιδαριώδης λόγος 191,12
πεπαιδευμένοι, eruditi, docti 38,32 παιδεύματος ἐλευθερίου μετειληφώς 80,39
μετὰ παιδιᾶς, per lusum 82,46. eidē oppositum σπουδή, ibid. 44
παιδιώδες καθαπερεὶ ποίημα 86,15
τὰ παιδικά, amasia 36,9
παιδοποιεῖσθαι, liberos procr. 40,10
παίζειν ὀνόμασι, verbis ludere 86,16
τὸ παλαιόν, olim 145,17
πάλαισμα τῶν ἀκουόντων, machinamentum ad superandos auditores 48,34
παλιμπλαγχθέντες 55,6
παλινάγρετον, reuocabile 50,32
παλινῳδία Socratis de amore 167,11
παμπληθῆ, permulta 14,37.91,9
παμφορωτέρα χώρα 189,12
διὰ παντὸς πᾶσαν παντὼς προθυμίαν παρέχεσθαι ἔχειν 181,28 ἐκ παντός, omnibus modis 94,45.95,15.99,17
πανδαίδαλος ἀγορά 23,16
Πανδρόσιον, Pandrosiades 113,41
πανηγυρικώτερος μᾶλλον ἢ δικανικώτερος, palæstra quam pugnæ magis accommodatus 74,31
οὐ παντελῶς 99,11
παντοδαπῶς ἐξαλλάττειν 194,17
παρ' ἄλληλα 2,8,21 παρὰ πολὺ προτερεῖν 98,39 παρὰ τόπον, loco non suo 159,3 παρὰ τό, pro διὰ τό - 112,27. sic παρ' ὅ, quamobrem 29,11.64,22
παρ' οὐδὲν ἕτερον, ob nullam aliam caussam 157,47
παραβάλλειν, conferre, compar. 145,5
παραβολαὶ quæ vitiosæ 132,27
παραγγέλλειν, præcipere 89,3
παράγγελμα, præceptum 115,15
παράγειν, præterire 161,46
παραγράφειν, perscribere 130,8 παραγράφεσθαι τὴν κλῆσιν 109,10
παράδειγμα, documentum 67,39 παράδειγμα, exemplar 82,27 παραδείγματος ἕνεκα, exempli gratia 15,30 παραδείγμασι χρώμενος ἀνδράσι τηλικούτοις 127,5
παραδοθεὶς σιωπῇ ἢ λήθῃ 129,2
παραδιηγεῖσθαι ἕτερα μεταξύ - 142,29
παράθεσις τῶν γραμμάτων 14,10: & 24,30 παράθεσις τῶν φωνηέντων 25,20 παραθέσεις γραμμάτων quæ 186,10 παραθέσει συγκρύψαι 10,42. Eadem signif. παράλληλοι φωνηέντων θέσεις 94,46 παραθέσεις, pro προθέσεις seu παραδόσεις, præceptiones 133,1,5
παραθεωροίη ταῦτα, negligat 111,15
παραιτητικοὺς τῆς ὀργῆς 159,6
παρακαταθήκην ἕξομεν τὴν γῆν 154,30
παρακεκινδυνευμένη φράσις 128,31
παρακούσεσθαι pro παρακρούσασθαι 107,3
παρακρουόμενος τὰς ὄψεις 167,41 παρακρούσεται ταῖς ἐπιγραφαῖς, decipietur inscriptionum titulis 104,17
παραλλαγή, mutatio 13,37
παράλληλοι φωνηέντων θέσεις 94,46
παράλογοι συνέβησαν αὐτοῖς αἱ συμφοραί 159,20
παραλυπεῖν 20,30
παραναγκάσαι 86,5
παρανοίγειν τὸ πρᾶγμα 63,5
παραπίπτειν, obtingere, accid. 103,5
παραπληρώματα τῶν ὀνομάτων 186,40 παραπλήρωμα λέξεως 7,20 παραπληρώμασι λέξεων χρῆσθαι 95,16
παραπλησίαι τὸν ἀριθμόν 149,8
παραπρεσβεία, falsa legatio 76,6
παράσημον, signum, nota 193,24 παράσημοι λέξεις 62,16
παρασκευὴν εἰς ταῦτα παρεσκευασμένος πολλὴν 131,40 παρασκευαὶ in narrationibus 109,20
παράστημα τῆς ψυχῆς ἀποδεικνύμενος 177,12
παρατηρεῖν ἵνα λέγηται 195,42 παρατήρημα, obseruatio 136,45.171,24
παρατρέχειν, cursim præterire 38,31
παρατυχὸν pro παραχρῆμα 150,11
παραυξηθεὶς προσθήκαις 13,43
παραφέρειν, afferre in med. 126,34
παραφυλάττειν, obseruare 30,15
παρακεχώρηκεν αὐτῷ τοῦτο 185,22
παρεκτείνειν, pertingere 138,35.139,2 παρεκτείνας τῇ - extendens ad 142,4
παρελάσαι, superare 17,45.112,39
παρέλκεσθαι, adsciscì 145,13
παρεμβάλλειν ἕτερον 168,34
παρεμβολὴ τῶν μεταξὺ πραγμάτων 136,13 παρεμβολὴ γραμμάτων 186,15
παρεμπτώσεις ἐνθυμημάτων 147,44
παρεμπτώσεις νοημάτων apud Thu-

cyd. crebræ 133,25 παρεμπλῶσις ὠῶν ὠδυμήμασι & νοήμασι 136,3
παρεμφατικὰ ῥήματα 6,29
παρεξήγησις *aquid* 134,2
παρεξετάζων ἑτέροις 185,26
πέρδομαι ποιῆσαι ἑπτάρας χαλκῆς 120,38
ἐν παρέργῳ ἐρρίφην 54,7,27
παρέργως ἰδεῖν 180,21
παρελθὼν εἰς ἀνθρώπους 38,35
παρέχεσθαι μόρτυρα *prof. test.* 123,32. *sic* παρέξομαι τὰς ὠδοὺς 133,5
προσαχέσθαι, *proferre* 109,19.120, 24 προσαγόμενος μόρτυρας 170, 22 προσαγόμενος τὰς ἐκείνου λέξεις 124,33
παρευδοκιμεῖν τῷ θεωρῷ 69,42
παρηδύνῳ 191,29
Παρθένια *Pindari* 187,4
παρθενωπὸν ὄνομα 26,7
οἱ παριόντες ὠδάδε, *qui huc ad dicendum accedunt* 100,10,43
παρίσια κῶλα 8,23 παρίσων *exempla* 99,34,37
παρισοῦται τὰ πεῖα τοῖς πεισί 179, 16
συμεισιέναι τοῖς - *repræsentare* 112,40
προσεπιτιθέναι, *iuxta se statuere* 90,10 παρεκπαίσομαι, *in men. ven.* 121,17
παρισότης & παρομοιότης 86,9.99,18
παρισότητος & παρομοιότητος *exemplum* 99,2 3,34,38 παρισότητων *exempla ex Thucyd.* 136,35
ἐπαρῴνουν ἤδη 170,5 πάροινημένος ὑπὸ ὑῶν 170,17
παρομοίων *exempla ex Thucyd.* 136, 35
παρομοιότης & παρισότης 95,5
πάρωνημένος ἅπασι 147,21
πάρομαι τοῖς ἀκούουσι 47,10
παρρησία περὶ πάντων, ὠν ἀεὶ προσῆκε τοῖς πολλοῖς 176,36
πάρωδικὰ ᾄδη 195,19
πᾶς ὅδιν ὠ τοῖς - *totus est in-* 111,46 μετὰ πάσης ὀδηθείας, *verissime* 161,9
πάσσοπα, *pro* πεζίοπα 5,11
πάππαρος αὐέμην 14,37 πάππαρος ὑδάτων 15,15
πάπεια τοῖς πόπε 182,40
παπεικὸς ἐχθρός 91,11 παπεικῶς: *ut* μυπεικῶς παραμυθεῖσθαι 51,43
παρῴωι θεοί 154,11 παρῴφις ἐστὶν 4,25
παῦθι *pro* παυσθῆ 156,5
παῦσαι μὲ, ἀπαλὰ μέλα λιγέως 67,17
παχύτητος καὶ ἀδυναμίας μιλυόμαπα 179,42
πέδιαδε, *in planitiem* 21,21
πεζικαὶ μάχαι 142,25
πεπίθασι Λακεδαιμονίοις 156,35 πεποιῆναι αὐτῷ 182,7
ἡ πηγὴ τῆ λόγων 3,15 πήδω & ἀφροδίτῃ τῷ ἐλαστικῷ 87,42
ὁ Πιραιᾶδε, *e Piraeo* 92,39.93,5
Πίρωικός 116,28. *suspecta vox. sed incertum* εἰρωικὸς *ne legendum an* Πιερικὰς.
πιστικὴ λέξις & πιθανὴ 84,25
πελτασταί 122,35,39
πεντάχρονος ῥυθμὸς 30,6
πεφυλαγμένως, *tutie* 13,5
πηκτίδες, *instrum. musicum* 37,22
πικρῶς ἐμοὶ ἔχειν, *animis aduersus me exasperari* 183,18
πικραίνειν τῷ ἀκολῷ 196,43 πικραίνειν τῷ διηλεκτῷ 196,36
πιλήμενος κακοῖς 19,1
πῖνος ὁ σωφιότατος 26,18 ὁ πῖνος ὁ δραχμότατος 127,17 πῖνος & χυοῦς τῆς δραχμότητος 166,10 πῖνον τὸ δραχμὸν φυλάττουσα 187,5 ὁ πῖνος *ita austera compositione pro ornamento est* 22,43
πεπιεσμένη λέξις 191,27
πίστεως σύμβολον, *maxima & precipua figura* 51,7 πίστις, *Probatio seu Confirmatio, oratoria orationis pars* 63,1.64,33 πίστις ἔντεχνοι, *argum. artif.* 88,2
πιστικὸν ὠθύμημα 112,39
πιστῶσαι διὰ μαρτύρων 110,1 πιστῶσθαι, *probare* 87,47
πλάγιαι πλόσεις 7,12
πλάσμα ἰσοσκελὲς 131,7 πλάσματα λέξεως πεῖα 184,21. *pro eodem* χαρακτῆρες *ibid.* 13
πλάσαι, *fictores* 115,16.194,44
Πλάτταμα & Πλαταμᾶ *pro eodem* 153, 39,46 Πλαταμῶν *pro* Πλαταιέων 154,21 Πλαταμίδα χλῶ 154,12
ὁ πλάτων θεωρεῖσθαι 22,19. *sic* 27,43
πλατέως εἴρηται 174,36
πλατόμενος, *fingĕs, commin.* 102,16
πλατύνειν, *dilatare* 114,36
πλείων τῆ μυθίου λόγος, *prolixior iusto* 156,45. *pro eodem* μακρότερος 163,25 πλεῖ πλείονος ἰῶ, *pluris fiebat* 164,19
πεπλεγμένη λέξις 152,25
τὸ πλέον ὄδι, *quid amplius est, quid potest amplius* 67,29 πλέον ὑδὲν τῆ λέγοντι 51,20
πλεοναζειν ἔν τινι, *frequentius aliquid usurpare* 136,36
πλεονασμὸς τῆ χαμᾶς, *redundantia, nimius usus fig.* 99,19
πλεονεξία τῆ αἰτίκε, *potentia, potior conditio* 87,16
πλήθυς ῥητορικὸν, *plena est o.r.* 144,1
πληθυντικὰ ἀπὸ ἑνικῶν 134,35
πλὴν ὅτι, *nisi quod* 13,24
πλοκαὶ χαμαιζηλαὶ & σολοικοφανεῖς 150, 47
πλουσία πηγὴ, *uber fons* 153,9
πλουσίως *pro* πλατέως 186,8
πλοῦτον ὀνομάτων ἐπιδῆκν. 166,17
πνεῦμα ἔχουσα λέξις 175,10 εἰς πῆμα ἢ δῆμον ἄγειν 122,30
πόθεν εἰρῆ; 175,5
ποιεῖν, *poesin condere* 22,3 ποιεῖ φαῦλον ποιεῖσθαι *floccifacere* 37,31
πεποιημένα ὀνόματα 3,22. & 28,32
πεποιημένα καὶ ξένα ὀνόματα ζητεῖν 127,25 πεποιημένα λέγειν 148,13
ποίημα & ἐγκώμιον ψυχῆς 1,7 ποιήματα, *carminis species* 3,5
ποιητὴς λόγων κράτιστος 83,1 ποιητὴς ἰδίων ὀνομάτων 69,18
ποικιλικὸς ὠ τοῖς ὁ ὅμοιος 69,25 ποικιλικὴ κατασκευὴ λέξεως 111,23 τὸ ποικιλικὸν ὠ τοῦ ὀνόματος 148,5 τὸ ποικιλικὸν διώκειν μᾶλλον ἢ τὸ ἁπλοῦν, *affectat.* 86, 8 ποικιλικώτερα μᾶλλον ἢ ἁπλοικώτερα 103,31. *oppos.* ἁπλότης καὶ ἀφέλεια, *ibid.* 32
ποικίλλειν τοὺς λόγους 104,36 ποικίλλειν τῷ γραφικῷ 131,2 ποικίλλειν σχιᾷ τε & φωτὶ 104,42 ποικιλλόμενος αὖθις 23,1
ποικιλικὴ 2,30
ποικίλως λέγειν 67,43
τὸ πολεμεῖ *pro* ὁ πόλεμος 134,15
πολεμικία ἔργα, *res bellicæ* 177,40
ὁ πόλεμος *pro* οἱ πολέμιοι 134,33 τὰ πολέμια ἄθλοι 85,35.96,6 τὸ πολέμια κράπτοι 98,13
πολεμοκελσιδιος, *Bacchus* 16,21
Πολιάδος ὁ νεὸς 113,41
πολιὸν χρῶμα, μίσημα 65,40
τῆ πολιτείας ἁπλαύνεσθαι, *e republ. seu reip. consortio excludi* 109,42
πολιτικὴ ῥητορεία 69,12 πολιτικοὶ λόγοι 1,11. & 31,37, & *alibi passim.*
πολιτικοὶ ἀγῶνες 161,10
πολλὸν δρῖτες, *multo pollentissimus* 55, 39
πολλοστὸν ἐκείνων μέρος, *e multis illis exigua pars* 172,22
πολλοστῶς εἰ τεῖν 67,43
πολις ὄδιν ὠ τοῦτοις 132,21 πολις ὠ τοῖς ῥητορικοῖς εἰσαγωγεῖς 73,15 πολις ὠ ἐμαυτῷ ἠγούμενος, *re penitius apud me perpensa* 120,14 τῆ πολλῶν τις, *vulgaris quispiam homo, aliquis e vulgo* 120,12
πολὺ κάρηον εἶπ 91,27 πολὺ κάλλιον 42,18 πολὺ πλείους 27,12 πολὺ πλείω 114,23 πολὺ ἀμείνων αὐτὸς αὐτῆς 132,25
πολλῆ με καὶ δεῖ 175,24.178,29. 193,42.195,25 πολλῷ αἰσχυμότερον 42,2 πολλῷ μείζονα & κρειττονα 95,42 πολλῷ μᾶλλον 42,6,8 πολλῷ μᾶλλον ζηλω πτεροι 95,26
πολύβατος, *celeber, freq.* 23,8
τὸ πολυειδὲς ἠῆ χαμάτων 133,33.148,6 πολυειδῶς ῥοφῆν 31,17
πολυκαιρασίη, κὰκ ἀγαθόν 56,12
πολυμαθείας ἔρανος 68,27
πολύμορφος γραφὴ 131,44
πολύπλοκοι νοήσεις 162,6,18 πολύπλοκα χαμαῖα 153,34 πολύπλοκα, *inter figur. Thuc.* 133,26.136,22
πολύπλοκα & δυσεξέλικτα 147,45
πολυπλόκως πέπλεκται 162,43
πολύσκοπος ἐκπὶς ἀελίῳ 167,20
πολυχρωμάσπον 69,42
πολυβρυμάσπον 133,40
πολυφωνότατος ποιητὴς Ὅμηρος 15,3
πολυωφελέστερον 161,27
πομπεύτεια ἢ ὅπλα 183,33
πομπικὸς λόγος 71,3,16 πομπικὴ λέξις 70,24 πομπικὴ & ἀξιωματικὴ λέξις 146,42 πομπικὴ σεμνότης 94, 42
ποιήρως διακείμενος 169,35
πόροι, *seu catamisthi* 43,19
ὁ πόρρω διϊουσίμων φθόγγος 128, πότερα, *utrum* 178,40 (16 Ποπάδια & Ποπδιακά 141,15,26
πολυφωνὴ, *admonet* 179,20
προσαιακὸς πάπος 1,15.132,26 προσαιακὸν μέρος 146,19 προσαιακοῦ πάπε θεωρήματα 98,39 προσαιακῆς ὕβρεως *partes quæ* 194,34 προσαιακοῦ μέρους *partes duæ* 153,4 προσαιακὸς χρακτὴρ 132,17 προσαιακὲς Λισίου χρακτὴρ 86,27 προσαιακὴ ἰδέα 130,11 προσαιακὴ αἵρεσις 139,3 προσαιακὴ ἀρετὴ 126,29.137,9 ἡ προσαιακὴ φιλοσοφία 96,2
ὁ πολλὰ προσαιακτευδέπες, *non magno negotio* 30,44
προσεῖσα ἁρμονία 27,27. *sic* 55,7
προσακπικὴ ῥώπη θεωρήματα 95-37
κῦ προσκοπὸς φέρεσθαι 187,41
προσῆκεν & ποιεῖν ὅ τι βούλεται 197,35
προσήκεται, *exigit* 91,22
πρόεπομπὴ 20,25
προισβευσία, *seu* (*vt quid. cod. hab.*) προισβευσις, *vox apud Thuc. poetica* 133,29
προεσβύτερος καὶ ωελεώπερος, *antiquior & potior* 65,31. *sic* 47,16
προϊεσθαι ἑαυτὸν ὑπὸ τῆ βελήσεως 149,50 πρὶν καταπῆναι, *potius quam c.* 181,19
προαιρέπεως ζῶντες ἐγήρων, *hoc secuti sunt institutum* 164,29
προαιρεῖσθαι ὅπως - 35,37
προαπεδειγμένα 64,24
προβάλλεσθαι, *præstare* 59,43 προβέβλησται, *abiciunt* 153,20
τὸ προβλημα ἐπίσασθαι, *scire rem quæ ad disceptandum est proposita* 63,4
προβολεῖς ἠῆ Μιλήων 155,7
πρόγονος, *priuignus* 102,11.110,21
προγεγραφεισκημένη φράσις 170,1
προδιαβαλεῖν 61,29 προδιαβολὴ 87,14
προδιοικεῖσθαι 55,3.61,19,47.62,3 προδιοίκησις τῆ πιστῆς ἀγῶνος 63,17
πρόδομος 32,6
προεκπεδαιωνῆς τὰ ὅπτικὰ 121,38. *sic* 122,15
προέκθεσις τῆ χαρακτῆρος 27,2
προεξαιρεῖσθαι ναυσὶ π. 149,8
προεξηγήσασθαι 62,40
προευδοκιμοῦντες 39,9
προεχὴν, *præcellere* 130,22 προέχων χρόνοις ἐκείνοις 83,29
προθεσις, *propositio, oratoria orationis pars* 87,21 ἡ προθεσις ὧδε ἔχει, *propositio mea fuit, propositum a me fuit* 184,1
προθύκαὶ μέλα, *præp.* 133,21.147,40
Προικονήσιος 138,32. *Pro cod* Προικονήσιος 146,45. *dupl. vv.*
προκατασκευάζεσθαι τὸ λόγον 38,18
προκαλεῖσθαι εἰς ὁμιλίας, *ad litis compositionẽ inuitare* 89,8 προκαλημένη ἐμὲ ὧδε 107,29 προκαλεῖσθαι ὡς δημότας, *pronouncare seu appellare ad iudicium* 109,44
προκάμνειν ὀλιγωτῆς 135,18
προκαταμαρτύρεσθαι προ- 36,11
προκατασκευάζεσθαί πινα περὶ τῆ δικηπόσεων προοίμιον 109,6
προκαταπεύειν *in oratione* 104,34
προκαταπεύειν *in narrationibus* 109,20 προκαταπεύειν *ante confirmationem* 62,4 προκαταπεύσεις λεπίδος 86,39
προκατάσασις *orationis* 42,11
προκαταχεῖσθαι ὠῖς κ. 63,7
προκομπὴς μάλιστα 136,43
προσοεῖν τὰ δίκαια 156,3
προόμοιοι τῆ καλῆ ποιεῖσθαι πλέονα 157, 20 προόμοιον ἔχειν ὧδε 195,34
προσομαινόμενος τὸ μᾶλλον 44,40
προπύλαιος 36,2
προπωλινδούμενος πυρὸς 14,21 ὁν προῤῥήσας πολεμῆσαι, *bello indicto impugnare* 108,28.163,8
προὸς ἀληθινὰν ῥητορεύειν 64,8 προὸς ἐμὲ ζώπυρον εἶδ ὠδέν, *nihil horum ad me attinere* 172,4 προὸς ὑμᾶς, *pro ὑμῖν* 90,3 προὸς πολλοὺς ὀλίγους, *præter alia multa* 121,35
προσαγάγεσθαι, *adiungere sibi* 99,42
προσαγόρευμα, *compellatio* 38,8
προσαγόρευσις, *compellatio, in exordio orationis* 29,45
προσαγωγὸν προτρεπτικὸν ἀκροάσεως 145,36
προσαιωνωμένα τῆ λ. 187,34
προσαρίσασθαι ἄνδρας ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖσι, *impingi summis dentibus* 24,3
προσαπτεῖν, *arduum, difficile* 101,13
προσαπτεῖν 190,45
προσάπτειν θεοῖς ὕβρεις ἀσεβῆ. 167,43. *pro eodem* προσάπτειν 129,22
προσβιάζειν τῆ πέλᾳ 36,29
προσβοηθεῖν τοῖς - 144,25
προσβολαὶ *in pugna nauali* 149,22
προσβολὴ φιλεῖρα & πιθανὰ 178,29
προσδοκίαν ἐμποιοῦσαι 100,26
προσεκπικοὶ πιεῖ τοῖς ἀκρ. 89,16
προσεπιδοῦναι, *addere* 139,9
προσβανίζειν 8,20 (*ex* 114,28
προσῆκον τοῦ καὶ τῆ Δημοσθενικῶν χρακτῆρος ἔχειν, *auersi prudere* 120,13 ὧδε τῶ μεν προσέχειν τὸν νοῦν 44,38
προσηγορεία, *subst. nomẽ* 155,7 προσηγορικὰ διήρπηκε ἀπὸ τῶν ὀνομάτων 2,13
προσήκων, *cum par sit* 101,7
προσημαίνειν, *præsign f.* 113,48

τὸ πρόσθεν γένος 181,20,29 οἱ πρόσθε χρόνοι 182,40 εἰς τὸ πρόσθεν αὐτοῖς προέχοντες μηδὲν, *nil sibi proficientes* 101,5
προσιὼν τῷ δήμῳ περὶ τούτων 45,25 τὰ προσιόντα, *prouentus, reditus* 91,15
προσίστασθαι ταῖς ἀκοαῖς, *aures offendere* 11,1.95,7.99,20
πρόσκαιρος τέρψις 42,19
προσκαλεῖσθαι *pro* προκαλεῖσθαι 109,9
προσκατασκευάσαι 7,33
προσκαταστρέφεσθαι βίᾳ 99,42
προσκατηγορεῖν, *tribuere* 86,14
προσκρούματα ὀνομάτων 51,11 προσκρούματα, *offensiones* 170,2 προσκρούματος ἀσφάλειαν προσδιοικεῖσθαι 55,16
προσέμισγον τῷ ζεύγματι 149,12
πρόσοδον ποιεῖν, *ad dicendum accedere* 27,8,15
προσοικειοῦσθαι, *familiarem sibi facere* 42,22
προσεσύρουν, *permeiebant* 170,8
προσπέμπω αὐτῷ, *mitto ad eum* 103,12
προσπετεῖς ἁρμονίαι, *congr.* 187,24
προσπολεμῆσαι φοβερός 190,7
προστάται τοῦ δήμου 176,9. *iidem* δημαγωγοί 175,35
προστίθεσθαι τοῖς ἰσχύουσι 182,46 προστίθεσθαι τούτῳ, *assentiri* 112,29
προστρίβεται αὐτῷ ταῦτα 185,8
προσυλακτεῖν τινι 137,38
προσυστῆσαι 61,29
προσφέρεσθαι τῷ- *inuehi* 53,20 προσενεχθῆναι καὶ ὁμιλῆσαι 38,41
προσφοιτᾶν τινι, *itare ad aliquem, sectari, vt discip. mag.* 57,18
πρόσφορα τοῖς ὑποκειμένοις 60,38
προσφόρως μεταχειρίσασθαι 37,20
προσφυῆ τοῖς πράγμασιν ὀνόματα 131,5. *sic* 138,47 προσφυεστάτοις ὀνόμασιν ὠνόμασαι 149,2
προσφωνεῖν, *compellare, salutare* 37,43: & 38,7 προσφωνηματικῶν λόγων μέθοδος 37,40
πρόσχημα ἁπλότητος 45,43 πρόσχημα τῆς ἀναιδείας 136,43.164,8
προσῳδίαι, *accentus* 20,6
προσῳδικοὶ *versus* 4,15
προσωπεῖον τηλαυγές 33,25
προσωποποιεῖ τὰ μετὰ ταῦτα 155,10 προσωποποιίαν τηρεῖν 69,44
προτείνειν, *obiicere* 52,37
προτιμήσαντες τῆς ὑπούλου εὐνομίας, *pro* προτιμήσαντες τὴν ὕπουλον εὐνομίαν 135,6
ὁ πρὸ τοῦ χρόνος 154,36
προτροπὴ καὶ παράκλησις 38,39: & 39,5
πρόϋπτοι κίνδυνοι 157,3
προὔργου ἐστί 2,43
προφέρεσθαι, *proferre* 172,37.195,44
προχειρίζεσθαι, *depromere, decerpere* 115,20. προχειρίζεσθαι, *eligere seu deligere* 81,40. *sic* προχειρίσασθαι 26,25.28,16.109,40.139,15

προκεχείρισται ἐκ- *delectus est* 38,13
προκεχείρηται, *pro* προκεχείρισται, *propositum est* 34,44
πρύμναν κρούειν 149,34
πρύτανις προσθήσει περὶ- 101,21
πρυτανεύειν τὴν εἰρήνην 34,14
πρωτεύοντας ἐν αὐτοῖς 126,3
τὰ πρωτεῖα φέρεσθαι 27,40
ἐν πρώτοις, *inprimis, præcipue* 156,32
πρώτως, *primum, in temp. sign.* 120,4
πτίλα, *pinnæ* 30,36.194,5
πτῶσις τῶν ῥημάτων 7,15
Πυθοῖ, *in Pythicis ludis* 41,13
πεπύκνωται τοῖς νοήμασι 83,22
ἐν πυρὶ γενέσθαι, *perire* 48,25
πύστις τῶν προσγενομένων 150,50.151,5.164,1
πωλοῖτο τούτου ἑνός, *hoc vno venderentur* 158,45

P

P *quomodo proferatur* 12,42 ρ *semiuocalium generosissima* 13,1
ῥάξαντες εἰς τὸν βόρβορον 170,35
ἐκ τοῦ ῥάστου, *facillime* 30,41. *idem* ἀπὸ τοῦ ῥάστου 31,8
ῥηματικὴ λέξις 133,43 ῥηματικὰ μόρια 134,5.146,29 ῥηματικόν, *verbum a recto suo themate deflexum* 23,45 ῥηματικὸν ὀνοματικῶς ἐκφέρειν 133,14
ῥῆσις συνεχής 155,12 ῥήσεις τῶν ἀποκρινομένων, *responsionis verba, seu verba quibus respondentes vtuntur* 48,9
ῥητορικαὶ εἰσαγωγαί 69,24
ῥητορεύειν πρὸς ἀλήθειαν 64,8
ῥητορεῖαι, *rhetoricæ orationes* 143,40 ῥητορείας εἶδος 122,12
ῥινῶν καὶ τορεύων τά- 147,31
ῥοῖζος οἰστῶν 14,33 ῥοίζου δηλωτικὸν γράμμα 11,46
ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες 156,26
ῥοχθεῖ κῦμα ποτὶ- 14,31
ῥυθμίζειν κῶλα 17,35
ῥυθμοειδὴς περίοδος 95,1
ῥυθμὸς τῆς ᾠδῆς 32,20 ῥυθμὸς καὶ ποιὸς τοῦτο 16,6 ῥυθμὸς *nascitur e partium orationis temporib.* 192,22 ῥυθμῶν διαφορά 192,44 ῥυθμῶν *oratoriorum genera duo* 190,43 ῥυθμοῦ δύναμις 186,32 ῥυθμῶν *obseruatio multum afficit* 9,37 ῥυθμὸς ἀξιωματικός 11,33
ῥυπαίνειν τὸν ἄνδρα 102,15
ῥύσις λέξεως 187,40 ἐν ῥύσει συνεχεῖ ὄντα 27,27
ῥώθωνες, *nares* 12,40: & 13,2
ἐπὶ ῥώμην συνάγειν 184,3

Σ

Σ *quomodo proferatur* 12,43 σ *insuauem sonum reddit; ac si pluries vsurpetur, vehementer offendit* 13,3 σ *rarius & cautius vsurpatum a veteribus; a quibusdam etiam plane in carminib. vitatum* 13,5 σ *non præponitur duplæ* ξ *in vna eademque syllaba* 25,13

σαγηνεῦσα φιλότης 26,32
σαθρά, *oppos.* τοῖς ἰσχυροῖς 63,26
σάν, τὸ σίγμα 13,7
σατυρικὸν δρᾶμα παρεισάγειν 54,35
σαφήνεια, διπλῆ 83,8
σαφῶς εἰδώς 81,36
σεβαστικῶς διακεῖσθαι πρὸς τὸν ἄνδρα, *virum venerari* 125,37
σειρῆνας τὰς ἐπὶ τῆς ἁρμονίας 185,19.
σελίς, *pagina libri* 18,25
σεμνολογία, *species* τοῦ κάλλους 9,14.147,10 σεμνολογία Ἰσοκράτους 103,31
σεμνότης προσώπου 38,30
τὸ σημαινόμενον ἔχουσι τοῦτο 152,2 σεσημασμένα, *obsignata* 89,34
σημεῖον, *documentum* 67,39
σημειώδης λέξις 131,18 σημειώδη ὀνόματα *fugienda* 94,37
σημειώσασθαι, *notare* 197,33
σῖγα σῖγα 10,16
σιγῇ μὲν ἄκουε 128,14.167,7
Σιμωνίδεια μέλη 32,18
σῖνος *pro* πῖνος *seu* σπίλος 153,19
Σιπυλοῦ ἀπὸ Μαγνησίας 5,5
σεσίπασι τὸν Ἰσαῖον ὅλον 105,2
σιωπῇ ἧσο 52,15 σιωπῇ οἴχεσθαι 90,33. *Idem* σιγῇ.
σκευοθήκη, *armamentarium* 124,8
σκευωρία καὶ φλυαρία 30,18 σκευωρίαν ἐπιφαίνουσα τεχνικήν 138,47
σκηρίπτεσθαι *idem quod* διερείδεσθαι 21,1,4
σκληραγωγεῖν τὴν λέξιν 151,23
σκολιά, *inter figur. Thucyd.* 133,26.136,22 σκολιὰ καὶ δυσπαρακολούθητος λέξις 150,20,47
σκόπει αὐτὸ πόθεν ἕξεις 89,42
σκοτεινῶς περιπέφρασαι 152,13
σκοτίζουσα τὴν διάνοιαν 152,25
σκότον παρέχουσα τῆς- 162,9
σκυβαλίζειν 80,44
σμαραγεῖ πόντος 14,33
σμερδαλέος ἐφάνη 15,13
σολοικισμὸς *risum mouet* 19,3 σολοικισμῶν λαμβάνοντα φαντασίας 147,43.133,23
σολοικοφανεῖς σχηματισμοί 115,20 σολοικοφανεῖς σχηματισμῶν πλοκαί 150,48
Σοφόκλεια 8,31
σπαδονίζειν τὸν ἦχον, *spadonicum sonum reddere* 12,21
σπαδονισμοὺς ἤχων ποιοῦσι 187,34
σπάνις κρείττονος ὀνόματος, *melioris nominis inopia* 27,38
σπάνιος τεχνίτης 150,20
σπάνιον *pro* σπανιάκις 70,20
σπονδείων αὐλημάτων ἀκροώμενοι 176,47
σπουδάζειν ὑπὲρ τῶν κοινῶν 101,7 σπουδάζοντα τοῖς πράγμασι, τοῖς ὀνόμασι παίζειν, *in re seria ludere verbis* 86,16
σπουδὴν τὴν ἐπ᾽ αὐτοῖς 81,16 σπουδὴν ἔχειν, *operam dare* 22,38 σπουδὴν ἐποιεῖτο *pro* ἐσπούδαζε 94,14 σπουδῇ, *studio & diligentia adhibita* 9,16 ἁπά-

9,16 ἁπάσῃ σπουδῇ φεύγειν 187,25
σπουδῇ, *serio studio* 82,44 ἐν σπουδῇ, *in re seria* 99,1
σταθερὸς καὶ εὔδιος ἀήρ 166,46
ἀπὸ στάθμης 26,15
στάσεις λαμβάνειν ἰσχυρὰς *in verborum compositione* 22,23
στενὸς κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν 70,43.74,20
στέργειν αὐτὸν 100,28 στέργειν τὴν τύχην 92,17 στέργειν ἐπὶ τοῖς παροῦσι 96,39
στερεόν, *solidum, dicendi genus* 115,19
στήλη περὶ εἰρήνης σταθεῖσα 124,4
στιβαρὰ λέξις 147,27
στίχοι, *distincti libri* 141,16,23
οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς 5,31. *iidem* οἱ στωϊκοί 2,12: & 5,24
στοιχεῖα φωνῆς 11,41 στοιχεῖα τῆς λέξεως 2,9 στοιχεῖον, *de parte orationis oratoriæ* 86,44
στοιχειώδη μόρια 146,29 στοιχειώδεις δυνάμεις 12,2
στόλος, *profectio* 67,26
στόμα Λυσιακόν, *pro* εὐστομία 85,19
στοχάζεσθαι τοῦ χρόνου, *temporis rationem habere* 84,30 στοχάζεσθαι τοῦ γλαφυρῶς λέγειν μᾶλλον ἢ τοῦ ἀφελῶς 94,46 οὐ στοχάζεσθαι τῶν ὑγιαινόντων, *non spectare ea quæ sana sunt* 132,16
κατὰ στράγγα ῥεῖν 180,40
στρατεύσεις ἐπὶ τούς- 155,38
στρατήγημα λόγων 56,18
στρατηλάται φρόνιμοι 11,19
στρέφειν ἄνω καὶ κάτω 147,30.194,24 στρεφόμενα λέγειν 50,26,40 στρεφόμενα λέγειν *Homerus docuit* 53,15. ἴδεις ἀντίστροφα λέγειν 52,47 στρεφομένοις χρῆσθαι λόγοις 51,10
στρογγύλεσθαι, *seu* στρογγύλλεσθαι, *rotundari* 12,24
στρογγυλίζειν τὰ νοήματα 85,44
στρογγύλη λέξις 7,45
στρογγύλως ἐκφέρειν 98,31
στρουθὴ *maleficis quid* 194,6
στρυφνὴ καὶ τραχεῖα λέξις 25,4
στύφειν & διαχεῖν, *oppos.* 14,12
στωμύλματα 64,22
συγγνοεῖ ἑαυτοῦ 167,3
συγγνώμονες ἐστέ, *ignoscite* 155,2
συγγραφεῖς, *prosæ orationis scriptores* 69,35 συγγραφεῖς, *historici* 138,31
συγκαταβαίνειν εἰς αἵρεσιν ἐπιεικῆ 156,12
συγκατακυλίεσθαι 21,21
συγκαταλῦσαι τὸν βίον ἅμα τοῖς 94,33
συγκαταπίπτειν τῇ τύχῃ 97,41
συγκαταφέρονται ἀλλήλαις 21,31
συγκεφαλαιούμενος τὰ περὶ τῆς μάχης 142,32
συγκοπὴ πνεύματος 14,26 συγκοπαὶ τῶν ἤχων 25,16
συγκορυφοῦν, *consummare* 140,26
σύγκρισις τῶν τότε πρὸς τ- 101,30 συγκριτικὸς *pro* συγκριτός 161,37
συγκεκροτημένη λέξις, *succincta elocutio* 173,46.174,30. *ibidem v.* 33 *eadem signif.* τὰ κεκολπωμένα σφίγξαι, & συστρέψαι *v.* 40 & 44. συγκεκροτημένη καὶ συνεσπασμένη λέξις 176,39

συγκρούειν τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας 96,23
συγκροῦσαι τὰ φωνήεντα 165,46
σύγκρουσις, *collisio* 70,25
συγκρύπτειν, *occulere* 11,20
συγκέχωσαι 27,25
σύγχυσις τῶν σπονδῶν 142,14
συγχωρεῖν πρὸς- *pacisci* 143,10. *idem* συμβῆναι πρὸς- 142,42
συζυγία τῶν ὀνομάτων 4,9 συζυγίαν λαβὸν ἑτέραν 7,11,36
συκοφαντεῖς τὸ πρᾶγμα 178,4 συκοφαντεῖν τὴν διαίρεσιν 184,38 συκοφαντεῖν πάντα εἰωθότες 161,44 συκοφαντεῖσθαι ὑπὸ τῶν ὀρφανῶν 106,28
συλώμενα ἱερά 188,17
συλλαβαὶ τῶν γραμμάτων 195,11 κατὰ συλλαβήν, *syllabatim* 195,15
συνειλῆφθαι ἀλλήλοις 26,3
συλλεαίνεσθαι τῷ ἑξῆς 190,20
συλλήβδην, *summatim* 91,1
σύλλογοι, *conuentus, cœtus* 172,12 σύλλογος, *de paneg. conuentu* 92,11
συλλογίσαι, *colligere* 68,25 συλλογίσασθαι, *in breuem summam colligere,* συγκεφαλαιῶσαι 183,46
συμβῆναι πρὸς- *pacisci* 142,42
συμβάλλειν, *coniectare, intelligere* 143,20.161,29 συμβάλλεσθαί τι τῷ, *conferre* 5,18
σύμβασις, *conuentio, pact.* 135,31
συμβολαί, *collisiones* 186,14.190,32 συμβολαὶ τῶν φωνηέντων, *concursus vocalium* 187,26. *pro eodem* συγκρούσεις.
συμβόλαια γίνεται πρός- 102,26 συμβολαίων μικρῶν περὶ γραφέντες λόγοι, *de paruis negotiis seu controuersiis* 197,12
συμβολικῶς τὸ πρᾶγμα δεῖξαι 192,7
συμμαχίαν φιλίας ἀπορρῆξαι 197,23
συμμαχικὸς πόλεμος 85,30
συμμεθαρμόζειν ταῖς ὑποθέσεσι τὸν χαρακτῆρα 191,21
συνεμετρήθη αὐτῷ ὁ χρόνος 40,42
συμμετρεῖται τοῖς καιροῖς 169,7 συμμετρηθῆναι πρὸς ἀνδρὸς πνεῦμα 190,40
συμμετρία καὶ ἀσφάλεια 61,23
συμμετριάζειν 10,31
συμπανηγυρίζειν 35,27
συμπεριείληφεν ἐν τῇ πραγματείᾳ 131,46
συμπίπτειν τοῖς- *accidere* 40,37
συμπλέκειν ταῖς πίστεις 44,47 συμπλέκειν τὰ οἰκεῖα δείξεις κατασκευαῖς 58,3
συμπλοκὴ πλειόνων ἄρθρων 46,27
συμπλοκὴ φωνηέντων, *coniunctio seu collisio vocalium* 132,24 συμπλοκή, *copula, seu copulatiuæ coniunctiones* 168,14
συμπνεῦσαι, *conspirare* 124,18
συμπρέπειν 43,3
συμφέρεται *pro* συνεργεῖ 189,7
συμφορητὸς ὄχλος 185,39
σύμφορόν ἐστιν ἐπακοῦσαι αὐτῶν, *expedit audire ista* 47,19,24
συμφράδμονες, *consiliarii* 48,32.54,11

συμφωνούμενα 190,23
σὺν *omissa* 142,45
συναγείρειν ἄρθρα 92,7
συναγορεύειν ταῖς ἐπιθυμίαις τοῦ δήμου 100,18 συναγορεύειν βασιλεῖ τι 46,13
συναλείφειν δύο συλλαβάς 24,20 συναλείφεται ἀλλήλοις 23,36 συναλείφεσθαι καὶ συνεχεῖσθαι φύσιν ἔχοντα 186,21 συναλείφεσθαι οὐ πεφυκότα σύμφωνα 190,16. *pro eodem ibid.* συλλεαίνεσθαι, *v.* 20: & συμφωνεῖσθαι, *v.* 23.
συναλοιφῇ κερασθέντα 23,23 συναλοιφὴ *per apostrophum* 29,17
ξυναμφότεροι, *ambæ simul* 149,20
συνανακεφαλαιοῦν τοῖς χρόνοις 142,6
συναναπαύεσθαι γυναικί 51,46
συναπαρτίζειν τοῖς στίχοις 31,18
συναποτεύειν τοῖς σώμ. 149,46
συναπτόμενα τούτοις 172,8. *eadem* ἑπόμενα 171,41: & ἀκόλουθα 172,2
συναρμόττειν οἰκείως 8,41 συναρμόττειν θάτερα τοῖς ἑτέροις 187,21
συναρπάζουσαι ἑαυταῖς τὸν νοῦν 186,38
συνηρτῆσθαι, *cohærere: de nauibus in conflictu nauali* 149,26
συναρτίζειν τὸν νοῦν 22,35
συνασκεῖν 32,32.84,47 συνασκεῖν εἰς τοὺς πολέμους 42,17
συναύξεται τοῖς στεφάνοις ἡ δόξα 42,46
ἀκόλουθος καὶ συναφής 41,7
συνδετικὰ μόρια, *coniunct.* 133,20.146,29.147,39
συνδιεφθαρμένος ἡμῖν 172,43
τὰ συνεδρεύοντα αὐτοῖς 6,11. *sic* 15,1
συνεθισμένος φαίνεσθαι 148,36
συνῄδει περὶ τῶν χρημάτων 103,21
συνείδησιν μιαίνειν 140,7
συνεισβάλλειν εἰς τὴν Ἀττικὴν 124,31. *idem* συνεμβάλλειν *ibid.* 28
συνεκτρέχειν τῷ στίχῳ 32,6
συνεκφορά 25,13
συνελὼν εἴπω 133,32 συνελόντι, *in summa* 39,32
συνεξηπατημένος αὐτῷ 45,37
συνεξισοῦν τῷ μεγέθει- 131,29
συνεπεσπάσατο τὸν δῆμον 45,36
συνεπιφέρειν τὴν πίστιν 87,40
συνεξανιζόμενα κόσμοις ἐπιθέτοις 95,25
τὸ συνετὸν *habetur* ἀργόν 136,44 τὸ συνετὸν ἔχειν πονηρόν, *malum habere intellectum* 156,45
τὸ συνέχον, *caussæ firmamentum* 52,32
συνηθῶν *pro* συνήθων 51,22
συνήκειν, *conuenire* 155,29
συνηχεῖσθαι 13,2
σύνθεσις τί ἐστι 2,8
συνθέτης ὀνομάτων περιττός 185,23
συνθετικῆς ἐπιστήμης ἐργασία 6,42
συνόντας εἰς λόγους, *pro* συνιόντας 155,8
συνίστασιν ἑαυτοῖς 43,15
συνιστάναι τινί, *commendare alicui, laudare apud aliquem* 102,35 συνίστασθαι πρός- *coniungere se cum* 145,29
συνίστορές ἐστε, *conscii estote* 154,45

συνοδύρεσθαι 181,40
συνολισθαίνουσιν ἀλλήλαις 21,31
συνώμοσθ' ὑμῖν 154,16
συνομολογεῖν, confiteri 43,37
εἰς σύνοψιν ἐλθεῖν 22,5 εἰς σύνοψιν ἀνθρωπίνου λογισμοῦ πεσεῖν 139,14
σύνταγμα, scriptum, comment. 120, 18. 196,27
συντάξεις commentarii 121,39.122,14. sic 81,44 συντάξεις τὰς ἐμάς, tractatus a me compositos 125,33 σύνταξις ἱστορική, historia aliqua de re composita 126,20 συντάξεις φιλόσοφοι, philosophici commentarii 81,22 τὰς συντάξεις ἀποτελεῖν 27,12
συμπαρέλκειν τὴν ἐφολκὴν 109,3 συμπαρέξουσι τὴν γνώμην 111,18
συντάττειν λόγον 126,26 συντάττεσθαι, componere, cōscrib. 5,30 συντεταγμένος ἔργα αἰώνια 194,28 συντεταγμένοι λόγοις δικαν. 164,28 συνταξάμενοι τὰς τέχνας 89,3
συντεῖναι τὸν νοῦν 164,37 τὰ συντείνοντα πρὸς τὸ πρᾶγμα, quæ ad rem faciunt 124,16
συντέλεια, contributio 33,11 εἰς συντέλειαν τὸν κόσμον τῶν γάμων 34,37
συντίθεσθαι, assentiri 102,16 σύνθεο, paciscere 55,29
συντομία non est ἡ τῶν πραγμάτων θεωρίας ἀπόληψις 61,15 συντομίας historicæ exemplar Thucydides 130,21.133,30
συντριηραρχεῖν τινι 91,18
συντυχεῖν, conting. accid. 149,25
συντυχίας δεόμενοι πολλῆς 171,41
συνυφάσμασι 18,17 συνυφαίνεσθαι τοῖς κώλοις 26,10
συνῳδὸς ἦχος 23,45. & 24,30
τὸ συνῳδὸν τὸ ἐκλείπειν 154,46
συζεῖν: unde συνεζεσμένη λέξις 147, 27 συνεζεσμέναι βάσεις 22,27 συνεζεσμέναι ἁρμονίαι 25,3
ὁ Συρακούσιος pro οἱ Συρακούσιοι 134, 32
σύριγμα, sibilus 12,45 συριγμός, θηριώδης φωνή 13,4 συριγμὸς κάλων 14,37: apud Virg. stridor rudentum. συριγμοῦ δηλωτικὸν γράμμα 11,46
συνερρύηκε, confluxit 100,24
σύρρευσις ποταμῶν 15,15
συσκοτάζοντος ἤδη 169,29 ἐπειδὴ ἐπεὶ συνεσκότασε 170,13
συνεσπασμένη λέξις 172,11
σύσσιτοι in castris 170,10
συσπουδάζειν αὐτῷ μεθ' ὑμῶν 105,13
σύστασις, commendatio 38,10 σύστασις τῆς γνώμης εἶχε πολλήν 149,38
σύστημα τοῦ σώματος 62,8
συστρέφει τὰ νοήματα, καὶ στρογγύλως ἐκφέρει 81,34. sic 85,44.98,30 συστρέψαι ἐν ὀλίγοις ὀνόμασι 127, 23 συστρέψαι τὸν νοῦν ἐν ὀνόμασιν ὀλίγοις 166,16 opp. μακρὸν ἀποτείνειν τὸν νοῦν, ibid. συστρέψαι, & ἐν πλάτει λέγειν, oppos. 174,44 συστρέψαντας εἰπεῖν τὸ πρᾶγμα, rem in breuia capita contractam edisserere 89,13 συνεστράφθαι καὶ πεπύκνωται τοῖς νοήμασι 83,21
συστροφὴ τῆς λέξεως 173,44
συστροφία, conuersatio 115,11
σχολασταὶ καὶ σοφισταί 57,46
σφοδρῶς αὐτῇ τῶν πραγμάτων καθεστώτων 27,9
σφᾶς αὐτούς, seipsos 164,16. rectius alibi σφᾶς. σφῶν αὐτῶν τοῖς ἐχθροῖς 150,39
σφέτερος, suus, sing. num. 181,44
σχέδιος λόγος 18,27
σχῆμα pro σχηματισμὸς τῆς ἐκφορᾶς, pronuntiationis figura seu habitus 13,17,24 σχημάτων εἴδη τρία 43,43 μετὰ σχήματος προσάγειν 44,41 σχηματισμὸς λέξεων 7,46
σχοινοτενῆ φωνήεντα 13,6
σχολῇ γ' ἄν - ægre, vix 11,36 σχολή, schola, gymnas. litterar. 94,30 σχολῆς ἡγεῖσθαι, discipulis in schola præire, docere 122,18 πρὸς σχολὰς συρρεῖν 191,5
σχολικὸν παράγγελμα 23,1 σχολικοὶ χαρακτῆρες 192,4
σχολάζειν, scholam aperire 121,31
τὸ σῶφρον, prudentia & moderatio 136,43
σωφρονίζειν, castigare, temp. 71,5

T

ταξίαρχοι 170,16
εἰς τινα τάξιν ἑαυτὸν ἔταξεν 45,20 τάξιν παρέχων κόλλης, glutinis vicē præstans 187,31
τέραχος pro ταραχή 134,42
ταραχωδέστατα διακεῖσθαι 100,38
τάρταρα, loca subterranea 139,24
τάσεις seu τόνοι 10,7,23 τάσεις φωνῆς, toni seu accentus 20,5
τάττεσθαι κατὰ διαφόρων, pro λέγεσθαι 31, 45
ταὐτολογίας δόξαν παρέχειν 27,1
ταὐτότητα διαναπαύειν 11,21
ταχὺ ἰέναι ἐς πόλεμον 141,32
τεκμήριον, μαρτύριον, σημεῖον, παράδειγμα, fere pro eodem apud Thucyd. 67,39
τεκμηριῶσαι τὰς ἄλλας, coniecturas & argumenta prabere de aliis 195,8
τέκμωρ, signum 50,31. idem σημεῖον ibidem 29 τέκμωρ Ἰλίου εὕρωμεν 52,11
τεκνόφι, filii operâ 32,29
τέλεον, plane, in totum 114,14
τελεταί, ritus & cerem. 28,27
τελευτῶν, tandem 90,6,43. sic τελευτῶσα 90,1.126,41
τελικώτατα 8,46
τέλος ἱππέων, turma 144,22 οἱ ἐν τέλει καὶ ἀρχαῖς ὄντες 38,2 εἰς τέλος, in totum, plane 80,38 εἰς τέλος, tandem plane 171,21
τέμενος, lucus, delubrum 92,4
τέμνειν τὴν γῆν 154,35,41
τένοντες ποδῶν 19,9
τερψίχορος ἀνήρ 194,42
τεταμιευμένως, parce 100,7.158, 36. sic τεταμιευμένως αὐτῇ χρήσονται καὶ μετρίως, parce ac modice 161, 36
τετράγωνος ἐν ἅπασι 111,19
τετραρχίας in Thessalia cōstituit Philippus 196,11
τέτλα, σιωπῇ ἧσο 52,15
τεχνιτεῦσαι λόγους ἐπὶ τὰ πονηρότερα 104, 45
τεχνογράφοι, rhetores 89,10 τεχνογράφοι οἱ νέοι 109,5
τεχνολογεῖν περί τινος 89,16
ὁ τέως χρόνος 92,8
Τεωφανὴς περὶ 116,23. haud scio an rectius Θεοφανείς.
τηλαυγὲς φῶς 140,23 τηλαυγὴς ὁ νοῦς ἦν 151,31
τηλικοῦτος ὤν, tam paruo natu 169, 25
τηνδήγως 17,3
τηρητέον, obseruandum, notandum 52,28
τὶ aduerbio annexum: ut διαφερόντως τι 133,45.136,29. sic μεγάλως τι, νέως τι.
τιμιώτατος ἐμοὶ φίλων 1,13
τιμωρίαν καὶ τίσιν ἡμῖν γίνεσθαι 189,12
τέτρηνε, perforauit 19,9
ἔτλης τὸ ἐπιδεῖν ὥστε - 188,16
τμητικὴ ἡ βραχυλογία 197,38
τὸ pro τοῦτο 149,41. sic τοῖς pro τούτοις 150,45
τόδε pro τοῦ 48,33
τοιγάρτοι, initio sententiæ 109,3
τόλμα ἀλόγιστος, ἀνδρεία φιλέταιρος ὀνομάσθη 136,42
τολμᾶν τὰ δεινότατα 152,31
τολμηταὶ παρὰ δύναμιν 135,46
τόνος, spiritus orationis 72,29 τόνος, vis 73,25,29 τόνος apud Demosth. habet ἐπιτάσεις καὶ ἀνέσεις ἀναλόγους 171,26 τόνοις κραταιοῖς εἰσφέρεται 174,2 τόνοις ἰσχυροῖς ἔχουσα λέξις 86,3 τόνοις ἐμβριθεστέροις χρωμένη λέξις 176,41 τόνος τῆς λέξεως 184,29 τόνον φωνῆς ἐπαίρειν 99,10
τοπικὴ ὑπόθεσις, argumētum vni loco adstrictū 31,13 τοπικαὶ ἱστορίαι 139, 29,34 τοπικὴ ἱστορία Δήλου 118,4 τοπικῆς ἱστορίας μέθοδος 140,16
τόπος, locus, quæstionis caput 28,1. 33,39. & 35,47 τόπος λεκτικός 1, 32: & 2,23: & 5,32 τόπος πραγματικός 1,15.140,6 τόπος & χωρίον, locus historiæ 141,41,44 τόπος pro τύπος 98,39 τόπον ἐν λόγοις ἔχειν 178,2. eadem significatione alibi χώραν ἔχειν.
τορευταί, cælatores 30,35 τορευτά, cælata 30,25 τορευτοῖς ἐοικότες λόγοι 194,31
τορός, λάλος 66,3

τοσαυταχῶς, tot modis 86,14
τοῦτο τοι καὶ γίνεται, quod etiam sit 52, 43
τραγήματα λόγων 64,22
τραγῳδίαν ὑψηλὴν διαπεῖσθαι, altam & tragicam orationem hab. 144, 31
τρανὸς καὶ καθαρός 25,19
τραπέζῃ ἐχρώμην τῇ τούτου, hoc vtebar mensario seu cambiario 102,36 οἱ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, mensarii, cambiarii 102,27
τρέποντες τὸν νοῦν ἐντεῦθεν 182,16
τριβὴ μακρά, diuturna exercitatione 84,47 τριβῆς αὐτῇ δεῖ πολλῆς, longa exercitatione velut atterenda est 193,35 τριβὰς ἀμφοῖν ἔχων, in vtroque tritus & exercitatus 104,16 τριβὰς περὶ λόγους ἔχειν 84,10
τετρῖφθαι περί - tritum & exercitatum esse 83,31 τετριμμένην ἄγειν ἐπί - 140,41 τετριμμένα ὀνόματα, trita & vsitata verba 28,35
ἐν τριβωνίοις ἐξωθεῖν 90,21
τριηραρχίας τὸ ἥμισυ 91,22
τρισκαιδεκάτῳ ἔτει 121,32
τριττῶς, tripliciter 86,13
τροπικὴ διάλεκτος 3,21 τροπικὴ λέξις 73, 9 τροπικὴ φράσις 94,39.127,26. 133,10 τροπικῇ φράσει χρῆσθαι 82, 30 τροπικαὶ κατασκευαὶ 85,43.98, 27
ποιητοῦ τρόπον, poetæ in morem 133, 22
Τρωϊκὸς πόλεμος 145,14
τυγχάνειν: vnde τέτευχε, nactum est 146, 36 τετυχηκώς, nactus 143,37
τυΐδε, huc, Æolicé 26,27
τύποι τῶν γραμμάτων, litterarum formæ seu figuræ 31,3.195,10 τύποι σχημάτων 95,14 τύποι ἐν τῇ διανοίᾳ, notæ menti impressæ 30,41 τύποις ἰσχυροῖς ἐνεργάζεσθαι 195,5 τύπος pro τόπος 35,45

Υ

υ litteræ sonus 12,26
ὑγιεινότερος φαίνεται 52,18
ὑγιᾶ λόγον 3,37 ὑγιέστερον ἦν εἰπεῖν, sanior & rectior fuisset loquendi modus 151,2
ὑδαρὴς λόγος 117,39
υἱοποίητος, adoptatus 118,33
ὑλάειν, latrare 37,10
τὸ ὑμέναιον ᾄδειν 34,33 αὐτὸ ὑμεναίων ἐπᾴδεσθαι τοῖς γάμοις 37,16
τὸ ὑμέτερον pro ὑμεῖς 135,47.136,1
ὑμνεῖν τε καὶ εὐλογεῖν 34,32 ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν 145,34 ὑμνεῖσθαι καλλίσταις ᾠδαῖς 179,20
ὑπαγανακτεῖν 196,4
ὑπαγόμεθα καὶ κρατούμεθα 177,9 ἡ ἐπαγωγικὴ μέθοδος 165,48. pro eodem ἐπαγωγική 4,41.173,44
ὑπαινίττεσθαι 50,6.51,43 ὑπαινίττεσθαι εἰς -, innuere 55,11
ὑπαλλαγή, tropi 3,21
ὑπῆρξε, origo & caussa fuit 180,2
ὑπείκειν ταῖς συμφοραῖς 181,45
ὑπέπτων seu ἐπέπτων τοσοῦτον 172,5
ὑπεξαιρεῖσθαι, demi 149,1 ὑπεξαιρούμενος εἰ - excipiens 177,42
ὑπὲρ τοῦ, de 5,28. pro eodem περί, ibid. 35. sic ὑπὲρ αὐτοῦ δόξαν ἔχων ταύτην 99,3 ὑπὲρ αὐτῶν γράφειν, de illis scribere 111,22
ὑπερβάλλεσθαι εἰς ἕτερον καιρόν 44,26 ὑπερβάλλεσθαι, superare 82,23
ὑπερβατικῶς νοήσεις 162,5
ὑπερβολῇ ἐπιφέρειν 150,50. idem ἐπιδόσιν λαμβάνειν 151,11 ὑπερβολῇ κατέλιπεν οὐ πολλοῖς 82,15 ὑπερβολὴν μηδενὶ καταλείπειν μηδεμίαν 143, 25 ὑπερβολὴν λειφθῆναι μηδενὶ 176,3
ὑπέρευ, supramodum bene 3,4
ὑπεροπτικῶς ἔχειν τῶν - 187,2
ὑπέρφατον φθένος 167,24
τὸ ὑπέρφρον 159,11
ὑπέσχον pro ὑπέσχε 48,24
ὑπεύθυνον ἑαυτὸν καταστῆσαι 41,44
ὑπηρέσιον ἔχοντες 173,27.175,18
ὑπηχεῖν 13,23
ὑπὸ τῷ οἰκείῳ ἡγεμόνι ἐκρατοῦσαν ἑκάστοις 48,37 ὑφ' ἑνός, per vnum 38,7
ὑποβλητέον, subiiciendum, subiungendum 42,11
ὑπογράφειν, præscribere 112,3
ὑποδεῖν, inferiorem esse 42,36
ὑπόδειγμα, exemplum 16,40. idem παράδειγμα ibid. 13,16,20,23, 32,36
ὑποθέσεως στοιχεῖα, oratoriæ orationis partes 62,47 ὑποθέσεις πολλὰς ὁμοῦ συμπλέκειν 57,39 ὑποθέσεων δυεῖν συμπλοκή 46,45 ὑπόθεσιν ἑτέραν περαίνειν 48,17 ἐπ' ἄλλης ὑποθέσεως τὸν λόγον ποιούμενος, ἄλλην περαίνειν 53,23. idem ἄλλο προτείνοντα ἄλλο κατασκευάζειν 44,44 εἰς ὑπόθεσιν τὴν αὐτὴν λέγειν, ad eādem propositionem dicta sua referre 48, 34.53,34 ὑπόθεσιν ἐκλέξασθαι καλήν, argumentum seu materiam deligere pulchram 128,44.130, 41 ὑπόθεσιν περιείληφε τήν - argumentum continet - 97,27
ὑπόκρισιν ἦ πᾶς τις λόγος φέρει 99,15 ὑπόκρισις ἁρμόττουσα ἐν τῷ λέγειν 99, 10 ὑποκρίσεως ἀσκητὴς δεινότατος 177,14
ὑπολιπεῖν, deficere 89,36
ὑπόνοιαν ἐκκαθαίρειν 67,27 καθ' ὑπόνοιαν λέγειν 51,18
ὑποπίμπλασθαι φρονήματος 96,35
ὑπορχημάτων ῥυθμοὶ 167,19 ὑπορχηματικοὶ ῥυθμοί 190,44
ὑποσκελίζειν, supplantare 170,35
ὑπόσχεσιν ἀποδιδόναι 137,23
ὑποτείνειν, promittere 100,27
ὑποτελής, tributarius 38,44
ὑποτραχύνειν τὴν ἀκοήν 24,8
ὑποφέρειν pro ἐπιφέρειν 143,29
ὑποτυγχάνει μοι, occurrat atq. obiiciat mihi 189,39. sic ὑποτεύξεται πρὸς ταῦτα, contra hac obiiciet mihi 194,22
ὑποφαίνειν πολὺ τὸ φυσικόν 84,25. pro eodem ἐπιφαίνειν.
ὕπτια ῥήματα 7,15 ὑπτία λέξις 94,41. 173,44
ὑπωρόφιοι 59,5
ὑστεραία pro ὑστέρα 139,14.144,9
ὑστερολογίας seu πρωθυστέρου exēpla 6,20
ὑφίστασθαι τὰς συμφοράς 159,37 ὑποστήσασθαι, promittere 58,7
ὑφορώμενος μή, - suspicans 113,14

Φ

φ littera vt proferatur 13,14
πέφηνεν, apparet 38,16
φανερὰ χρήματα 102,46 εἰς τὸ φανερόν, palam 145,19
φαντασίαν ἐναργῆ παρέχεσθαι 62,16
φάντασμα pro φάσμα 113,45
φάος δ' ἐς, in lucem 6,17
φάρμακα, pigmenta 22,8
φαρμακοποσίᾳ χρῆσθαι 67,32
φάσεις ἀναποδείκτους λέγειν 158,10
φαῦλος copul. cum εὐτελής 122,48 φαῦλον ἁμάρτημα, friuolum & leue peccatum 28,22
φείσασθαι πολλῶν 93,33
φέρεσθαι εἴς τινα, pro ἀναφέρεσθαι, referri, attribui 114,11
Φρεφάττιον, seu Φερρεφάττιον, templum Proserpinæ 170,31
φεύγειν τὴν ἑαυτοῦ, exsulare 142,11 φεύγειν δίκας, reum agi 88,43 φευγόντων pro φευξόντων 52,10
φθίσις καρποῦ 167,24
φιλαπεχθήμονες γραφαί 138,8 φιλαπεχθημοσύνη 127,4
φιλαρχαῖος ἁρμονία 185,37.186,6. 193,14
φιλέταιρος ἀνδρία 151,16.164,7
φιλία χρεία 98,11
φιλόλογος, amans litteraturæ 38,31 φιλόλογοι, litterati 84,9
φιλονικοῦντες 165,24
φιλοπράγμονες, litigiosi 89,4 φιλοπραγμοσύνη, litigandi studiū 118,46
φιλοπρετὴς & φιλόκαλος 37,2
φιλοπροσηγορία τι 37,43
ἡ φιλόσοφος ἀξίωσις 177,38 φιλοσόφως προσῆναι μαθημάτων 98,42 φιλοσοφεῖν, philosophice docere 47, 38 sic φιλοσοφεῖν τὰ συμφέροντα 100,
φιλοτίμως 17,10 φιλοτεχνεῖν 14,15: & 20,39
ἐν φιλότητι μίσγεσθαι 51,42 (23
φιλοτιμεῖσθαι & ἐπαινεῖν, idem significant 174,23
φλέβια seu φλεβία, venulæ 30,36. 194,46
φλυαρήματα, nugamenta 19,21
φίβαλιον, coma violarum 23,14
φοβεῖται μὴ ἄρα οὐχ ὑπακούσωσι 52, 35 φοβεῖσθαι τὴν παρὰ τῶν θεῶν ὀργήν non dicimus, sed φοβεῖσθαι τὴν τῶν θεῶν ὀργήν 135,14

φοβερὸς πρὸς τὸ πολεμῆσαι 190,7
φοιτᾶν αὐτοῖς σῖτον ἐκ- 90,18
φορὰν φέροντες, *tributū pend.* 154,30
φορμορραφὴ φύμβα 197,24
φορτικὰ καὶ ἀηδῆ ὀνόματα 197,20,26
εἰς φράτορας εἰσάγειν 110,11,36
κατὰ φρήτρας, κατὰ φῦλα 48,39.54,3
φρίττοντες ὀδόντες 62,26. *Aristot. & alii* αἱμωδιῶντας ὀδόντας *dicunt.*
φρόνημα *seu* αὔχημα *unde exsistat* 159,9
ἐφρόντιζον τούτου ὅπως μὴ- 189,9
φρυαγμὸς βαρὺς 14,36
φυγὴ κακίας, *vitii fuga* 65,28 φυγὴ τοῦ πόνου, *laboris tedio* 111,21
φυλάττειν τοῖς ἄλλοις, *obseru.* 45,34,39
φυλάττεσθαι, *cauere, vitare* 137,15
πεφυλαγμένος τὸ φιλόνεικον 137,39
φύλοπις, *pugna* 59,47.60,20
πεφυρμένη λόγων ἄσκησις 94,23
πεφύκαμεν ἄλλοι πρὸς ἄλλα εὖ 185,32
φύσιν ἔχει γίνεσθαι. *pro* φυσικῶς γίνεται 107,26
φυτεία, *metaphorice* ἡ παιδοποιία 66,30
φωνεῖσθαι καθ' αὑτό 12,3
φωνήεντα γράμματα 11,45: & 12,2
φωράσας βαλάντιον 120,17
φωρασεβείας κάτα 116,27

X

χαλεπὴ νέοις 1,18
χαλεπαίνειν, *stomachari* 48,47
χαλκέμβολοι ἀπλῶαι, *nauigia* 16,40
χαλκεόγομφον δῶμα 32,25
χαμαὶ ἐρχόμενοι, οἱ πεζοί 180,44
χαμαιτυπὴς ὁ ἀνάπαιστ. 150,21
χαρακτὴρ *pro* ἰδίωμα 3,34 χαρακτῆρας λόγου σκοπεῖν 126,3 χαρακτηρικαὶ ἀρεταὶ 184,27 χαρακτηρικὰ μηνύματα 194,21 χαρακτηρικὰ αὐστηρᾶς ἁρμονίας 186,46 χαρακτηρικώτατον *pro* χαρακτηριστικώτατον 132,6. *quin &* χαρακτηρικώτατα αὐτοῦ *pro* χαρακτηριστικώτατα 148,2
χαρακτηριστικὰ μηνύματα 184,22,30 χαρακτηριστικὰ τῆς αὐστηρᾶς ἁρμονίας 25,43. *sic* 188,4 χαρακτηριστικὸς τῆς λέξεως 85,1,39 χαρακτηριστικὸν τοῦ ῥήτορος 197,33 τὰ χαρακτηριστικώτατα αὐτοῦ 133,30
κεχαρακτηρισμένοι 70,25
χαράττειν τὴν ἀκοὴν 25,16
χαριεντίζεσθαι ἐν οὐ χαρίεντι καιρῷ 86,20
χαριεντίσασθαι ἢ ἡδῦναι 86,4
χαριεντισμὸς ἐν σπουδῇ, ἄωρον 99,1 ἐν χαριεντισμοῦ δεομένοις ἄχαρις 111,44
χάρις λέξεως 9,13 χάρις *vulgo nominatur* ἡ εὐτραπελία 196,30 χάριτας καταθέσθαι εἰς- *beneficia conferre in-* 48,5
χηλέων ἄκρων 13,13. *item contracte* χηλῶν ἄνοιξις 24,4
χιμάζεσθαι περὶ τὴν βοτανικὴν φρέασιν 127,26.166,18
χείμαρροι ποταμοὶ 15,17
χιμαίροις καὶ θηρείαις μεμιχθεῖσα ἱστορία 140,19,40
ἡ ἐκ χειρὸς θεωρία 95,3 διὰ χειρὸς ἔχειν, *legere* 95,47 ἐν χερσὶν ἔχειν 137,22. *idem* μετὰ χεῖρας ἔχειν 136,31
χειροήθης αὐτοῖς πολίτης 176,33
χειροτέχναι 3,18.161,18
χειροτονίαν μνηστεύειν 101,20
χειρούργημα, *opus manufactum* 126,17
χερνῆτις γυνή 4,13
χλευάζειν, *ludificari* 31,12 χλευάζει ταύτην αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν 197,3 ἐπὶ χλευασμῷ. *per illus.* 19,20
χλοερὸν ἄνθος 127,18.166,10
χνοῦς, *lanugo plumea* 30,37.194,46 ὁ χνοῦς τῆς ἀρχαιότητος 127,17.166,10 χνοῦς ἀρχαιοπινὴς 186,25
χολωθῆναι, *iratum esse* 55,24
χορηγὸς ὑπέστη 168,31,41 ἵνα ἐντεῦθεν τῆς ὑποθέσεως τὴν ὕλην χορηγηθῶμεν 68,14 κεχορήγηται συνέστη πολλή 70,22 κεχορηγημένος, *instructus* 70,17
χορὸς παίδων τερπνός 35,37
χρεμετισμὸς ἵππων 14,36
χρεών, *opus est* 159,37 τὸ χρεών, *fatum* 39,31
χρῆμα ὑπερφυὲς ἢ δεινόν 177,20 χρηματίσασθαι ἀπὸ φιλοσοφίας 94,31
χρῆσται, *vsurarii* 91,43.92,14
χρονίζειν ἐπὶ τῶν αὐτῶν κτλ. 186,47. *sic* 15,23
χρόνιος ἄσκησις 30,40.195,5
τῷ χρόνῳ, *progressu temporis* 89,35
χρυσαυγὴς Ἰωνία 30,9
χρυσὸς ἦν τῷ Ἀγαμέμνονι, *auri loco erant, summe proderant* 52,19
χρῶμα *rhetoribus quid* 43,46 χρώματος *methodus quae sit* 44,4 χρωματικαὶ μελῳδίαι 19,33,45
χύδην ὡς ἔτυχε βεβλῆσθαι 62,6
χωομένου *pro* χολουμένου 50,14
χώραν ἐπέχειν, *locum obtinere* 134,23 χώραν ἔχειν ἐν- 162,8 χώραν ἔχει δευτέραν 2,26
χωρεῖν πρὸς τὸ ἔργον 152,44
χωρίον, *locus historiae* 141,44. *idem* τόπος, *ibid.* 41 χωρίων διαγραφαὶ *in narrat.* 109,21
χωροφιλῆσαι *pro* φιλοχωρῆσαι 7,27

Ψ

Ψ *profertur per* π & σ 12,34: & 13,8
ψαλίον *pro* ψέλιον, *armilla, circulus, orbis* 19,1
ψιλὴν ἢ αὐλεῖν 30,43
ψευδομαρτυριῶν δίκη 118,30
ψιλὰ ἄφωνα 13,11 ψιλὴ φωνή, *simplex vox* 10,30 ψιλὴ λέξις, *prosa oratio* 28,16
ψόφοι ἢ δυσέκμαθοι 166,49 ψόφοις ἀποτελοῦντα γράμματα 11,45
ψοφώδη φωνήεντα 15,12
ψύγμα τὸ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων, *interspiratio* 21,14
ψυχὴ Λυσίου, *ingenium Lysiae* 85,6 ψυχαὶ ἀπαίδευτοι, *inerudita ingenia* 88,24 ἵνα ποτὲ ψυχὴν ἔχων ἀξιοῖ, *quo tandem animo velit-* 90,7
ψυχαγωγία 33,10 εἰς ψυχαγωγίαν, *oblectandi gratia* 42,16

Ω

ω *litterae sonus* 12,24
ἐώνηνται, *emerunt* 43,13
ὥρα, *tempus est* 148,15 ὥρα εἴη, *tempus fuerit* 99,46 ἐν ὥρᾳ γίνεσθαι ἢ ἐν καιρῷ 99,20 ὥρα *in corporis decenti forma* 84,40 ὥρα λέξεως 9,13 ὥρας μεστὸν ἄνθος 127,18 ὥρας ἢ χάριτος ἄμοιρον 186,27 ὥραν ἢ χάριν ἔχειν 9,41 ὥραν ἔχειν πολλὴν 166,42 ὥραν οὐκ ἔχει ἐπὶ τῶν- 191,33. *at* ὥραν ποιεῖσθαι μηδεμίαν τοῦ- 3,19, *idem quod* φροντίδα π.μ.
ὡραϊσμὸς τῆς ἑρμηνείας 1,23
ὠρανῷ, *Æol. pro* οὐρανοῦ 26,30
ὡς ἂν εἴποι τις 42,8 ὡς ἡ ἐμὴ δόξα 17,38. *item sine artic.* ὡς ἐμὴ δόξα 186,33 ὡς ἐγὼ δόξης ἔχω περὶ αὐτοῦ 88,19.110,2.111,19 ὡς ἑκατέρων εὐνοίας ἔχοι 146,2 ὡς τὰ πολλά 186,42
ὡσπερανεί, *velut, tamquam* 96,39
ὦ τᾶν 176,18
ὠφέλειαν παρέχει πᾶσι 131,47

INDEX

INDEX RERVM NOTATV DIGNIORVM IN ALTERO DIONYSII HALICARNASSEI TOMO.

Indicis huius numeri remittunt te ad Græcum textum: ac prior quidem paginam, posterior autem paginæ versum indicat.

A

ex Abundanti dici 64,1
Accentuum diuersitas 20,6
Accipere licitum, si licitū dare 125,21
Accusando patrocinari ut possimus 49,26.52,19 *accusatio & defensio in vna eademq; oratione coniunctæ* 46,34 *accusationis acerbitas, defensionis lenitate occultata* 46,30 *accusatio vnius non debet incommodare omnibus* 8,35
Achaicæ siue archaicæ epist. Theopompi 131,35.132,23
Acharnensis pagus in Attica 124,8
Achilles pulcher & fortis 36,45 *Græci exercitus præfectus & dux* 52,33 *quo artificio Agamemnonē & belli & pestis caussam esse ostenderit* 54,46 *Phœnicis magistri sui artificium vt detexerit* 48,10.58,41 *a matre quæ & quomodo petierit* 59,13 *icone refutatur ab Vlysse* 59,39 *flumine cinctus* 15,20 *Hectorem bigis raptat* 19,6 *quod diis esset carus, mature ex hac vita euocatus* 40,34
Acies a prudentibus ducib. instrui vt soleat 11,19 *acie mentis omnium rerum vim naturamq; videre* 80,11
Acrimonia: quære Amaritudo.
Actioni caussarum veræ accommodata & necessaria quæ 83,34 *actionum plurium in vna eadēq; oratione complexus* 46,27
Actio in dicendo conueniens & decens esse debet 99,10 *actio si absit, ceteræ dicendi virtutes nihil habent viriū* 195,27 *actionem oratoriam docent rerū ipsarum qualitates* 177,16.195,42 *actio in duobus posita, in vocis & corporis configuratione* 195,35 *actionis oratoriæ studiosissimus obseruator Demosthenes* 177,14
Actiua pro passiuis vsurpata a Thucyd. 134,18.
Aculeos oratorios ac forenses habēs oratio 79,35
Acumen inuentionum 74,11 *acumen nimium, obscuritatem interdum parit* 78,19
Acusilaus Argiuus, histor. 138,33
Acute inuenire 76,15
Acutos duos vnum verbum capere non potest 10,19
Additio compositioni sæpe aliquid confert 7,21.8,16
Adiectiua an semper postponantur 6,28
Admetus Alcestidis beneficio fatū euitauit 35,34
Adolescentum impetus 1,22
Adoptio quibus de caussis fieri Athenis soleret 110,7
Aduenarum laudes 39,42
Aduerbia a verbis separata 2,15 *aduerbia verbis quandoq; præponuntur* 6,15 *aduerbiorum significationes* 6,12
Aduersarii iura vt distinguantur in probatione caussæ 90,36
Adulatorum assentatio perniciosa 100,19
Ædificator tria spectat 7,1 *Ædificiorum laus* 33,34 *ædificiorum splendor apud veteres in publico maior quam in priuato* 176,1 *apud recentiores contra priuatæ ædes splēdidiores publicis* 176,22
Ægestai, Atheniensium socii 160,5 *Iidem Egestani & Segestani.*
Ægina Æaco nobilis 38,38 *Ægina, pulsis habitatoribus, Atticis colonis datur* 143,34 *Æginetæ cū Thyrea capti* 142,44
Ægyptii in opib. comparandis acutiores 66,11 *Ægyptius de Græcis apud Platonem quæ dicat* 65,39 *Ægyptiacarū rerum narratio apud Herodotum* 130,4
Q. Ælius Tubero Dionysii amicus 137,8.163,44 *ad Ælium Tuberonem de Thucydide scripsit Dionysius* 132,44
Ænianū legatio pro Philippo 124,11
Ænigmatib. obscuriora 160,34 *Ænigmatice animi sui sensa proferre* 55,41
Æolus Euripidis 57,12
Æqualis temporū illorum 78,23 *æqualibus, ius inter se est* 156,1
Æschines quādo a Demosthene accusatus 123,16 *cur obsecundā legationem a Demosthene accusatus, non ob primam* 45,1,9 *Æschinis accusatio, a Demosthene medio dictionis filo contexta* 171,37
Æschines Demosthenis dictionē in quibus, & quam vere carpserit 185,4 *an Demostheni recte* πικρότητα & περιεργίαν *compositionis obiecerit* 196,32 *Æschines, Hyperides, Demosthenes, perfecerunt quæ a superioribus erant inuenta* 112,20 *Æschines in arte dicendi nulli post Demosthenem secundus* 185,4
Æschinis character 70,16.74,46 *lenitas* 76,4 *eulogia ex Cicerone* 76,23 *verba de Demosthenis in verborum compositione versutia* 185,13,16 *locus, ad ostendēdam aptam colorum in periodo conformationem* 8,23
Æschineum vocabulum 68,1
pro Æschine cōtra Diniam oratio Dinarchi 116,26
Æschylus austero compositionis genere vsus in suis tragœdiis 22,46.187,4 *Æschyli character, & cū Sophocle atq; Euripide comparatio* 69,16.73,8 *Æschyli gnoma de morte* 40,30 *Æschyli aduersus Xenophontem defensio* 118,32
Æstatis laudes 33,41.& 36,33
Ætas, mores variat 66,19 *ætatis cōmendatio* 38,27 *ætatis progressus, iudiciū magis ac magis maturat & perficit* 99,45
Ætolorum legatio pro Philippo 124,11 *Ætolorum opem implorant Athenienses exsules* 117,29
Ætolicum bellum 140,31
Ætolicus, oratio Dinarcho adscripta falso 117,27
Affabilis comitas 37,43
Affectata elocutio 127,25 *affectatio & artificium occultata* 84,12
Affectiones rerum, vocum & syllabarum consimilib. affectionibus exprimendæ sunt 14,15
Affectus, mali domini 40,36 *affectus concitati,* πάθη 72,9 *affectus mites,* ἤθη 72,8 *affectus remissi,* ἤθη 73,28 *affectuum varietas compositionem quoq; variat* 20,28 *affectus immodici simulatio, ad tegēdum orationis artificium* 53,18 *affectus adiectione occultatur figuratæ orationis artificium* 53,20 *affectus commouere, necessarium ei qui iudicibus aut populo persuadere velit* 174,7 *affectuum viuax commotio, plurimum ad cōmo-*

uendā multitudinem pollet 99, 11 affectuum commotionem in sua potestate Homerus habuit 72,9 affectibus mouendis quo dictionis genere vtatur Lysias 84,23 in affectibus concitandis mollior Lysias 88,13 in affectuū concitatione dictioni addenda amaritudo seu acrimonia 196, 37 affectus in historia quales esse debeant 130,13 affectuum tum leniorum tum concitatiorum imitatio in historia 130,25
Affinis, vxoris suæ fratrib. pupillis contra tutoris perfidiam patrocinatur 88,39 affinis ab vxoris suæ fratribus tutelæ male administratæ accusatur 106,25
Afflatus diuinus in Matrois & Corybanticis sacris 177,5
Agatharchus, Syracusanæ classis dux 149,11
Agatho, Alcibiadis amasius 54,32
Agatho, theatricarū figurarum affectator 179,28
Agathonis defensio a Dinarcho conscripta 118,31
Agathocles, archon Athen. 85,32. 115,45
Agamemnō & belli & pestis caussa dicitur 54,47 simulata oratione Græcis fugā in summo periculo suadet 50,21.52,1,28 fugam suadet certo artificio 52,39 in Græcorum tentatione quem scopum habuerit 48,41.54,1
ad Agendum se comparare, εἰς τοὺς ῥητορικοὺς ἀγῶνας 73,17
Agnus, XVI drachmis emptus 91,5
Aiax grandi statura 36,45 figurato sermone vtitur, licet simplicissimus 59,1
ex Albo ciuitatis delere eum qui solenniter inscriptus fuit 111,11
Alcæus, vnus e priscis melicis, breues faciebat strophas 19,39 Alcæi dictio qualis 28,4 Alcæi character 69,10.73,2
Alcamenis operum notæ 193,39
Alcestis Admetum maritum fati necessitate liberauit 35,34
Alcibiades, orator ex antiquiss. 77, 44.46 Socratem in Platonis Symposio laudat 54,29 Agathonis amator 54,32
Alcidamantis dictio 111,26 rhetor. inuenta 120,30
Alcisthenes archon Athen. 85,23
Alei filia Auge 32,14
Alexandri Paridis mores 65,14
Alexander Macedo, Aristotele præceptore vsus per octennium 121,30 ad Gazam vulneratus, & maleficum & vrbem grauibus pœnis afficit 18,30 ad Arbela quando vicerit 124,47 cum Alexandro fœdus, & de eo oratio Demosthenis 197,30 Alexander magnus quādo mortuus 121,32 Alexandri magni historiam scripsit Callisthenes philosophus 78,40 in Alexandrum Macedonem carmen Pindari 179,21
Alexis, Aristodici frater 91,19,29
Aliud dicentes, & aliud dicendo efficere cupientes, qua vtantur methodo 44,8 aliud proponēdo, aliud quomodo efficiamus 44, 44.& 45,17 aliud agendo aliud efficere Homerus docuit 53,23 aliud dicendo aliud efficere Homerica Thetis docet 51,40 aliud dicendo aliud efficere docuit etiam Demosthenes, in oratione De classib. 56,29 aliis loquentem alios petere 55,44
Allæensis pagus in Attica 123,47. sed rectius Halæensis, seu Ἁλαιεύς. Fuerunt autem duæ in Attica Ἁλαί: quarum ciuis tripliciter effertur, Ἁλαῖος, Ἁλαιεύς, & Ἁλαεύς, extrito ι: vt prolixius docet Stephanus Byzantius.
Allegoriæ apud Platonem crebriores, longiores, intempestiuiores 127,27.166,20
Altitudo orationis, ὕψος 78,20
Alys fl. Lydiæ 4,38
Amaritudo (seu Acrimonia) dictioni addenda in concitatione affectuum 196,36
Amator pupilli sui tutor 169,20 amatores amores suos laudant 36,9
Amatorii sermones a Socrate tractati in Phædro 166,41
Amelesagoras (seu Melesagoras) Chalcedonius, histor. 138,34
Aminocles Corinthius, Samiis primus triremes fabricauit 145,20
aduersus Aminocratem de prædii fructibus disceptatio 118,27
Ammæus, Dionysii amicus 80,30. 120,25.198,2
Amoris insani cæcitas 153,17 amoris encomia multa, & fere nimia, in Platonis Symposio 178,5 de Amore palinodia Socratis 167,11 (16,25
Amphibrachys pes qui, & qualis
Amphictionicum concilium 123,9
aduersus Amyntichum Athenadæ defensio 119,7
Anacreontis dictio qualis 26,22. 188,5
Anapæstus pes qui, & qualis 16,27 Anapæsticum tetrametrum 29, 13
Anaxagoræ dogma, ὁμοῦ πάντα χρήματα 47,32 Anaxagoræ dogma, πάντα ἐν πᾶσι 57,19
Anaxicrates, archon. Ath. 113,11. Anaxicrate archōte gesta, ex Philochori Atticis 113,34.116,12
Anaximenis professio & elocutio examinata 111,18 Anaximenis dictio 167,31 rhetor. inuenta 120,29
Anchises, filii opera seruatus 35,44
Ancipites seu bitempores vocales 12,13
Andocidis elocutio 161,23.82,21
super Androclidis sorte oratio 105, 23,38
Andromenes, Theogenis pater 170, 30,34
aduersus Androtionem oratio Demosthenis 120,47
Anima corpori ceu carceri aut sepulcro inclusa 40,35 animæ immortalitas 40,46 animarum e corporibus egressarum examen apud infern. 132,12 anima & spiritu carentis orationis exemplum ex Isocr. 175,10
Animi exercitia & certamina, difficiliora quam corporis 41,18 animi hominum tales qualia eorum studia & fortunæ conditio 176,33 animi secretorum rimator perspicacissimus Theopompus 132,12 animo & affectu separari non debent qui per locorum interualla seiuncti sunt corporibus 34,36
Antiana nota 78,8
Annuere: quære Nutus.
Anni tempora vt laudentur 33,40. & 36.30
Anticles, archon Athen. 116,7. 125,23
Antigonus & Demetrius Munychia eiiciunt Cassandri præsidium 113,12
Antilogi (vel potius Antiochi Syracusani) stilus 5,20
Antimachi character 68,39.72, 17 Antimachus Colophonius, poeta epicus, austera compositione vsus 22,45
Antiphates archon Athen. 116,16
Antiphontis Rhamnusii elocutio qualis 111,39.42.161,33.167, 30 Antiphontis Rhamnusii dictio pulchra quidem, at non item suauis 9,6 Antipho austera cōpositione vsus in suis orationibus 22,46 Antiphontis rhetor. inuenta 120,29
Antiphonteum vocabulum 68,1
Antiquitatem & nobilitatem generis qui sibi arrogāt, virtutum exemplo ceteris prælucere debēt 173,30 antiquitatis affectatio 62.17 antiquitatis imitatio in quibus sit 62,19.64,27
Antiquorum incondita dicendi consuetudo 75,37
Antisthenis Socratici dictio 161,34
Antithesis triplex 86,13 Antithetorum exempla ex Isocrate 99, 26
Antonii oratoris compositio 75,44
Apellis operum examinatio 115, 16.138,22
Aphareus, Isocratis priuignus & adoptiuus filius, iudiciales orationes a patre scriptas negat 102, 11 pro Megaclide de permutatione verba facit 119,16
Apodoses longo interuallo redditæ sententiam obscurant 162,7,19. Vise & Redditiones.
Apollo idem cum Sole 33,26 Apollinis laudes in panegyr. orat. 33, 26
Apollodorus, archon Athen. 115, 46.116,9.117,10
aduersus Apollodorum pro Phormione oratio Demosth. 171,4
Apollonia a Philippo vt tractata 195,46
Apostrophus: vide Contractio.
Appellatio ad iudicium 109.44
Appellatiuum nomen, vt ATHENIENSIS 25,12 appellatiua a nominibus separata 2,14 appellatiua an semper præponantur in orationis contextu 6,28
Aptus verbis & pressus Thucydides 77,40
Arbela, op. Persiæ 125,1
de Arboribus lata lex, a litigiosis hominibus reiicitur 107,8,16
Arcades hiberni 32,13 Arcadiæ antistites corrumpit Philippus 45,24
Arcesilaus, Bœotorum dux 15,42
Arcessitum in Lysia nihil 74 24
Archaicæ siue Achaicæ epistolæ Theopompi 131,35.132,23
Archaismus in austera compositione pro ornamento est 22,42. Vise & Antiquitatis affectatio.
Archebiades accusator iniquus 106,46
Archephon adoptat Theodorū 118, 34 de Archephontis sorte oratio Dinarchi 118 35
aduersus Archestratum oratio Dinarchi 118,16
Archias, archon Athen. 115,47. 117,2.123,9
Archidamus Isocratis quid tractet 97,27 Archidamus apud Thucydidē qua arte Lacedæmonios & Peloponnesios a bello Atheniensib. inferendo auertat 46,16. 56,39 Archidamus, Zeuxidami filius Lacedæmoniorum rex, cum Platæensib. vt egerit 153.46
Archinum imitatus Plato 178,8
Archippus, archon Athen. 116,9. ibidem mox Archippus alius.
Archippi & Tisidis inimicitiæ vnde ortæ 169,16 aduersus Archippum Isæi oratio 109,8

Architectura tria spectat 7,2
Archontων LXX sub quib. Dinarchus vixit, catalogus 115,41
Areopagitici dicasterii venerāda dignitas 171,43
Argiui, Lacedæmoniorum æmuli 93,24
Argos Amphilochicum ab Ambraciotis debellatum 140,33
Argumentorum distinctio 88,2 argumentorum in probatione partitio 108,42
Argutiæ & acumen Hyperidis 76,3
Aristæus (siue Aristeas) Proconnesius, historicus 146,45
Aristagoras Milesius cum Atheniensibus Sardeis inuadit 189,19
Aristidis ædes, ceterorum ciuium ædib. nihilo splendidiores 176,4
Aristonis filius, Plato 39,27
Aristoclis stilus qualis 115,23
Aristocrates ab Euthycle accus. 121,11
Aristodemus & Neoptolemus 45, 32
Aristodemus, archon Ath. 115, 46.118,39.121,9
Aristodicus, Alexidis frater 91,19 29
aduersus Aristogitonem Isæi oratio 109,8 aduersus Aristogitonē oratio Dinarchi, super pecuniis Harpalicis 116,40 contra Aristogitonem oratio altera, Demostheni falso adscripta 197,29
aduersus Aristonicum oratio Dinarchi super pecuniis Harpalicis 116,19
Aristophanes, archon Ath. 116,5
Aristophanes poeta, in comœdiis suis politicū agit & philosophum 47,40 Aristophanis cola 32,18
Aristophanis versus tetrameter anapæsticus, ex Νεφέλαις 29,24
Aristophaneum tetrametrum 29,13,24
Aristophanicū vocabulū 67,46
Aristophon, archon Athen. 116, 6.124,46
pro Aristophontis filiabus oratio Dinarchi 118,19
Aristoteles, Peripateticæ philosophiæ conditor 120,8 quamdiu apud Platonē commoratus 122, 18 Platonem magistrum suum reprehendit 127.2.138,10 Isocratem ipsum lacessiuit 79,34, 44 Isocratis laudes conspurcare conatus est 102,14 virtutem dicit esse medietatem 27,42 orationis partes quot & quas fecerit 2,9 cum Theodecte partes orationis elementares fecit tres 192, 20 Rhetoricen suam quādo scripserit 120 41 Rhetoricas præceptiones qua ætate scripserit 121, 37.122,13.124,37 rhetorica præcepta vnde deprompserit 125, 27 Aristotelis Rhetorica omnes superiorum dicendi artes & præcepta continet 80,8 79.46 Aristoteles de ciuili orationis genere quæ tradiderit Rhetoricῶν libro tertio 29,2
Aristotelis vita breuiter descripta 121,22 Aristotelis eulogia ex Cicerone 79,29 Aristotelis character 70,35.74,7 Aristotelis compositio qualis 28,6 Aristotelis locus ex Rhetor. lib. 1, in quo Topicorum suorū meminit 121,37 locus ex Rhetor. lib. 1, de exemplis, in quo Analyticorū, Topicorum, & Methodicorum suorū meminit 121,45 locus ex Rhet. li. 2, in quo Philippus trāsitum in Atticum a Thebanis petit 123,33 locus ex Rhet. lib 3, de metaphoris, in quo Olynthiaci belli meminit 122,25 locus ex Rhetoricis in quo Demosthenica reipubl. tractatio a Demade incusatur 124,40 locus ex Rhetor. in quo iudicii de Demosthene habiti fit mentio 125,4
Aristotelici præceptori suo nimium arrogant 122,45
Aristoxenus musicus de litterarum discrimine vt existimarit 11,44 Aristoxeni de ἡγεμόνος pedis ortu sententia 192,25
Ars fidem conciliat artifici 10.,28 ars quæq; sua vocabula & suas habet phrases 66 31 artium præcepta non aspernanda 31,12 artium præcepta sine assidua meditatione atq; exercitatione, nihili sunt 32,33 artis iudicium seu censura 67,27 artium κριτήρια 138,26 artium κριτήρια duo: alterum λογικόν, alterum ἄλογον 150, 22 ad artem & rationem dirigere 75,46 artem arti opponere 53,9
Artamenis elocutio qualis 115,23
Artaphernes, Persarū contra Græcos dux 189,21
Artemisiense prœlium 183,25
Articuli qui nominibus & participiis adiunguntur 135,4 articulos a coniunctionib. separarunt Stoici 2,13 articulis parcius & rarius vtitur austera compositio 22,41.186,47 articulus demonstratiuus 155,22
Artificum & opificum curiositas 194,44 artificiū occultum 84, 12 artificium maximum, naturam imitari 109,29 artificiosa orationum machinamenta Homerus in Responsionib solet detegere 48,9
Ascræus pastor, (Hesiodus) præsina Musis in Helicone accepit 33,21

Asianarhetorica perstringitur 80,
47.81,11
Asperitas compositionis 148,6 a-
sperior litterarum concursus,vi-
tatur in polito compositionis ge-
nere 187,26
Aspiratæ mutæ 13,12
Assentari populi cupiditatib. 100,
18
Astyage deuicto, Cyrus imperium
a Medis ad Persas transtulit
189,6
Athenadis defensio 119,6
Athenæ sacræ 23,9 Athenas omniũ
vrbium primas conditas & ha-
bitatas fuisse creditum 173,30
Athenarum mœnia diruuntur
a Lacedæmoniis 130,45 Athe-
nis præsidium quãdo impositum,
& populi potestas conuulsa 116,
8 Athenæ Phylensium ope recu-
perarunt libertatem Pelopon-
nesiaca clade amissam 129,33
Athenienses & ceteri Græci, coloni-
am Thurios mittunt 82,6 A-
thenienses quibus iniuriis Persas
lacessiuerint 189,18 Athenien-
ses & Lacedæmonii quo tempore
pacem cum rege fecerint 85,23
Athenienses cum Lacedæmoniis
& Persarum rege quibus condi-
tionib. pacem fecerint 101,25
pro libertatis conseruatione sub-
ierunt extrema quæq; 97,44 a
præsenti democratia ad Solonis
& Clisthenis institutũ reuocan-
tur ab Isocrate 97,7 de bello ad-
uersus regem Persarum quibus
monitis a Demosth. instructi 162,
24 a bello Persico aduersus Phi-
lippum concitantur a Demosth.
46,3.56,33 Olynthiis auxilia
mittunt 122,34 Chalcidensib.
in Thracia suppetias mittũt 122,
38 Atheniensib. ducatus aduer-
sus barbaros cur debitus 188,30
Athenienses in Socratis Apolo-
gia reprehenduntur 46,31
Atheniensium incrementa La-
cedæmonios ad bellum excitant
141,19 Athenienses, legatos de
pace ad Lacedæmonios mittunt;
frustra 143,7 Atheniensium
clades in Sicilia 144,36 Athe-
nienses exsules Thebis benigne
habiti 105,30
Atheniensis populus exsul, e Pi-
ræeo in vrbem redit 92,39 oli-
garchiæ tempore quã fidem præ-
stiterit 93,19 Atheniensis po-
puli mores 66,3 Atheniensis po-
puli in decernendo inconstantia
102,3 Atheniensibus omnibus
reip. capessendæ ius esse commu-
ne, vult popularis regiminis as-
sertor 93,8
Atheniensium veterum luxus
145,17 Atheniensium vete-
rum & recentiorum collatio, ex
Isocr. 172,38 Atheniensium
recentiorum cum veteribus col-
latio, ex Demosth. 175,35
Atheniensium duci iniqua &
irreligiosa a Thucyd. tribuitur
actio 155,35.156,30
Athletæ, Mercurii & Herculis di-
scipuli & æmuli 41,28 panegyres
vt ornent 33,14 cuiusmodi ora-
tione ante certamen exhortandi
41,6,27. & 43,3
Athmonensium disceptatio super
Myrrhine & Milace 117,13
Atreus Eurystheo succedit 136,20
Attentus auditor vt reddatur 89,
16
Atthis Philochori, id est Attica hi-
storia 122,33.123,47
Atticam vt laudarit Plato 38,36.
180,21 de Attica inter se conten-
derunt Minerua & Neptunus
180,29
Attica historia Philochori 113,34
Attica musa a Phrygia & Asia-
na expulsa 80,46 Attica subti-
litas 76,39 Attica lingua vetus,
parũ ab Ionica discrepabat 147,
1 Atticæ linguæ veteris exẽplar
Thucydides & Plato; recẽtioris,
Lysias 81,19 Atticæ linguæ nor-
ma optima Thucydides 130,21
Atticum in Lysia quid 75,22 At-
tici non omnes faceti 76,41
Atticus, oratio Dinarcho adscripta
falso 117,26
Auctoritas scriptorum, sæpe iudi-
cium corrumpit 64,47
Auctumni laudes 33,43
Audaciæ fortitudinis nomẽ tribui-
tur 136,42.151,16.164,6
Audentia, oratori necessaria 94,
15
Auditorum diuersitas diuersam
etiam orationis compositionem
postulat 172,12,23 auditores
rem intelligere non possunt, nisi
perspicue explicetur 43,39
Auditoris se comparare, non iudi-
ciis 74,36
Auditus & visus fere eodem mo-
do afficiuntur 9,1 auditus con-
suefactio 84,44
Auge, Alei filia, ex Hercule graui-
da 32,14
Aulis, Bœotiæ opp. 15,42
Aura e fragrantibus pratis iucun-
dum odorem spirat 127,19
Aurib. fidei tribuitur minus quam
oculis 3,36.65,42 aures vtri-
que parti cõmunes præbere 101,
1 aurium iudicium morosum
76,10 aurium iudicium duo
requirit, vt compositio suauis sit
& pulchra 8,47 aures quibus
delectẽtur 9,23 aures permulcen-
tur eleganti verborum composi-
tione 3,14
Auri cum auro collatio 126,16
Austeræ compositionis character
22,22,43: & 186,6 austero
compositionis genere qui scripto-
res vsi 25,42:187,3 austeræ
cõpositionis optimi artifices Pin-
darus & Thucydides 23,6 au-
steræ compositioni non conueni-
unt Gorgiana schemata 136,36
Auus idem & patruus 89,26

B

Babylonica ædificia 33,34
Bacchanalium sumptus 91,3
Bacchi sputum 5,6 Bacchi ædes in
Corcyra 150,45 Bacchi epithe-
ta seu nomina 23,11
Bacchêus pes qui, & qualis 16,
45
Bacchylidis locus 30,9
Barbarorum mores 65,38 Bar-
bari bellis dediti, iracundiores
66,11 Barbari priores mala in-
tulere Græcis 129,18
Bellum, detestabile 49,45 paci non
præoptandum 63,41 belli arbi-
ter Deus 60,2,21
Beneficium: quære Gratia.
Bigis raptatus hostis 18,34: &
19,8
aduersus Biotem oratio Dinarchi
118,30
Bœoti, stolidi 66,4 Bœoti Thessa-
los & Atticos equites profligant
144,24
Bœotica imperii administratio
turbulenta 98,8 Bœoticorum
ducum & oppidorum catalogus
ex Homero 15,37,41
aduersus Bœotum de nomine oratio
Demosthenis, falso adscripta Di-
narcho 118,45 aduersus Bœotũ
de nomine oratio Demosthenis,
Lysiano stilo scripta 171,5
Bottiæa, Thraciæ op. 122,39
Brasidæ Lacedæmonii in nauali
prœlio fortis interitus 134,1
Breues syllabæ quæ 13,31.34 quo-
modo inter se differant 13,32: &
14,4
Breuiloquentia non vbique requi-
renda 197,41 breuitas vbi re-
quiratur, & qualis 61,18 obscu-
ritatem parit 78,2 perspicua ni
sit, insuauis & molesta est 130,
23 obscura vnde fiat 133,32
breuitas perspicua, res difficilis
83,15 breuitas duplex, alte-
ra in verbis, altera in rebus 83,
15,20 breuiloquentia Demo-
sthenes omnium opportunissime
vtitur 197,42
Briseidis Achilli ereptæ caussa re-
prehenditur Agamemnon 50,
14 Briseis aliud proponen-
do, aliud efficit figurate 58,12
Bromius,

Bromius, Bacchus 23,11
Byzantium Dei iussu conditum 39,
39 Byzantini, Ath. æmuli 101,
24 Byzantiis opem contra Phi-
lippum ferri suadet Demosthe-
nes 123,25

C

Cadmus Milesius, antiquiss. histo-
ricus 146,45
Cæcilius rhetor, Dionysii amicus
130,34
Cælatorum diligentia 30,36 Cæ-
latorum regula 115,16
Cæli diuersitas, morum quoq; tem-
periem diuersam efficit 66,9
Cærimus, archon Athen. 116,12
Diodorus Charinum vocat pag.
751
Calamidis statuæ, exilitate gratæ
95,32
Calamitates vicinorũ, propriæ sunt
putandæ 92,32
Calantianus Demetrius 5,20. Est
autem Calãtis, seu Callantis, Si-
ciliæ oppidum, Cæcilii rhetoris
patria, teste Suida.
Calchas securitatem sibi ab Achille
stipulatur 55,27
Calendæ vnde laudentur 36,22
Callæschri, vnius e XXX tyrannis,
gnome de morte 39,20
aduersus Callæschrũ oratio Di-
narchi 116,28
Calliarchus, archon Athen. 116,
15
Callias, archon Athen. 82,11
Callicratis scripta 118,5
Callimachus, archon Athen. 115,
47.121,14 Callimachus Per-
gasensis, archon Athenis, & quæ
sub eius prætura gesta 122,33.
123,4
Callimachus Lysianæ orationi titu-
lum inscribit 105,23 orationẽ
Demosthenis ad Philippi episto-
lam, inscribit ὑπὲρ Ἀλοννήσου 171,
12 Demostheni tribuit orationẽ
Dinarchi contra Theocrinẽ 116,
32 de Dinarcho nihil exacti
scriptum reliquit 112,26
Callimachi statuæ exilitate gratæ
95,32
Callimedes, archon Athen. 115,44
Callippus, oratio Dinarchi 118,33
Callisthenes, ab Aristotele profe-
ctus, in Alexãdri comitatu scri-
psit historiam 78,40
Callistratus, archon Athen. 115,45.
119,19.120,45.121,1
Camarinæi populus Siciliæ 131,24
Candaules, Lydorum rex 3,27
Candidus & effusus 73,28
Canes notis adblandiuntur, ignotos
adlatrant 3,7 canis in arcem
Athen. contra morem ingressus,
quid portenderit 113,41
Capita vniuersalia 63,40 capitum
propositio nuda 61,28 capitum
inuersio in narrationibus 109,21
Capitalis scriptor, κεφαλαιώδης 78,
26
Caricum aliquod malum 81,1
Carmen quid 28,44 prosæ oratio-
ni simile vt fiat 31,13,21
Carnis plus habet Æschines, minus
lacertorum 75,2
Cassander Athenas occupat 113,10
Cassandri oligarchia quando
Athenis sublata 116,13
Casuum mutatio sæpe cõpositionem
iuuat 7,32 casus subinde mutat
austera compositio 187,1 casus
pro casibus a Thucydide vsurpa-
ti 135,3 casus non respondens
casui apud Thucyd. 135,24 ca-
sus verborum 7,15
Catalogus oppidorum, per se minus
pulcher & suauis, quibus scita-
mentis ab Homero sit conditus
15,38
Caussarum genera duo quomodo
in vna eademq; oratione cõiun-
gantur 46,45 caussas in iudi-
ciis versare 77,20 Caussulæ re-
rum paruarum, & Minutarum
caussarum genera 75,17
Celeritas enuntiationis & significa-
tionis 148,6,12
Censura scriptionum & orationum
64,38.65,3
Cephiseus, Phanostrati pater 170,
26
aduersus Cephisoclem Dinarchi o-
ratio 118,11
Cephisodorus archon Athen. 105,
15.106,8.116,7.121,32
Cephisodorus orator 120,31 Pla-
tonem reprehendit 127,3 Cephi-
sodorus Atheniẽsis, Isocratis au-
ditor & cõuictor, apologiam pro
Isocrate cõtra Aristotelem scri-
psit 102,17 Cephisodori Isocra-
tei dictio 111,35
Cephisodotus, archon Athen. 115,
44
Cephisodoti dictum de Charetis
in reddendis rationibus festina-
tione 122,29
Cephisodotus Thebanus, erga Athe-
nienses exsules hospitalis 105,29.
106,3
aduersus Cephisontis professionem
oratio Dinarchi 116,35
Cereales fructus 34,12
Certaminũ & ludorum scopus 42,
16.92,7 certaminum inter se
comparatio 33,39: & 42,34
certamina & ludi in panegyri-
cis orationibus vnde laudentur,
& quomodo 33,37 certami-
num & ludorum institutores vt
laudentur 34,16 certamina
athletica, barbaro furor esse vi-
dentur & insania 65,45 cer-
tamina animi, difficiliora quam
certamina corporis 41,18
Cesiphon, archon Athen. 116,6.
rectius Cephisophon apud Dio-
dor. 601.
Chæron, vel potius Charon, antè
Herodotum historias edidit 129,
14
Chæronense prœlium 124,47
Chæronensis cladis tempus 94,
33
Chæronides, archon Atheniensis
94,33.116,2. Diodorus Cha-
rondam vocat 553.
Chalcis, Eubœæ oppidum 113,15
coloniam Stagira mittit 121,
24
Chalcidensibus in Thracia sup-
petias mittunt Athenienses 122,
37
Characteres dicẽdi (seu excultæ cõ-
positionis) generales, tres 184,13.
185,41 characteris similitu-
do diligenti obseruatione magis
ac magis adquiritur 68,16
characteris expositio 148,20
Chares, Atticarum copiarum dux
in Olynthiaco bello 122,36,45
Chares Olynthiaci belli rationẽ
reddere properat 122,29
aduersus Charetem pro Etetti
forte, Dinarchi oratio 118,21
contra Charetis delationem ora-
tio Dinarchi 116,37
Charidemus copiarum in Helles-
ponto dux, Chalcidensibus in
Thraciã suppetias mittitur 122,
38
aduersus Charidemum Satyri
defensio 119,14
Charinus: quære in Cærimus.
Chàron Lampsacenus, histor. 138,
34. ante Herodotum historias
edidit 129,14
Chii & Rhodii, socialis belli aduer-
sus pop. Athen. principes 100,3.
101,23
Chloris, Nelei vxor 15,10
Choragus in rhetor. ludo 34,22
Choreus pes qui, & qualis 16,20
Chremes, archon Atheniensis
116,7
Chrysippi cædes 136,17
Chrysippi Stoici libri duo De o-
rationis partium collocatione,
ad ciuilem eloquentiã nihil con-
ferunt 5,34 Chrysippus Stoi-
cus in lib. De orationis partium
collocatione, cõpositionis elegan-
tiam neglexit 5,24
Cibus vetustissimus e glandibus
34,4
Cicadas aureas in capitibus gesta-
bant Athenienses veteres 145,
18
Cimon, Miltiadis f. 142,24
Cimonis ad Eurymedontem

de Persis victoria 142,24
Circumflexæ syllabæ 10,8 circumflexus in moduli pronuntiatione oblitteratus 10,21
Cisseus, rex 29,38
Citharista ob vnius chordæ dissonātiam explosus 9,31
Ciuilis eloquentia 1,11 ciuile seu politicum dicendi genus 31,37 ciuilis eloquentia, musicæ quædā species 9,47 ciuiliū orationum studiosi 120,27 ciuilis orationis artificium curiosissimū 194,47 ciuilis orationis compositio, poeticæ structuræ similis vt fiat 193,47.194,14 ciuilis orationis vitium maximum, obscuritas sententiarum 77,16 ciuilis orationis studium germanum, Dionysii tempore in vsum reuocatum 80,33. Vise etiā Oratio.
Ciuilia vocabula 62,35,37
Ciuis genuinus qui 42,6 ciues totius orbis sunt qui præclaram aliquam retulere victoriam 42,21 ciuium ius generatim in ordines ætatesq; descriptum 76,32
Ciuitatis laudes 38,43 ciuitatum comparatio 42,39 ciuitas prætorem ab imperatore prouinciæ administrandæ gratia missum solenni compellatione excipit 38,37 ciuitates paruæ incolumitatis maiorē quam honestatis rationem habent 157,19 ciuitatis iure inique exclusus, appellare & prouocare ad iudicium poterat: qui si caussam suā non probasset iudicibus, bonis in fiscum relatis venumdabatur 109,44
Clamores in magno exercitu periclitante 149,49
Clearchus quo stratagemate vtatur in Anabasi Xenophontis 47,46.57,47
Cleombrotus, Pausaniæ Lacedæmonii pater 154,3
aduersus Cleomedontem contumeliæ actio a Dinarcho scripta 118,24
Cleonis oratio 158,6
Clisthenis respublica 97,12
aduersus Clisthenem oratio Dinarchi 116,33
Clonius, Bœotorum dux 15,42
Coactæ figuræ 153,1,35
Cognitionem rerum cum orationis exercitatione coniungere 79,38
Coi, Atheniensium aduersarii 101,24
Cola: quære in Græco Indice.
Collatio ad veritatis cognitionem plurimum confert 126,15,23
Collisio vocalium inter se, & item consonantium, austeram efficit compositionem 25,33
Collocatio verborum 75,45. Vise & Compositio.
Colloquium Platæēsium & Archidami Lacedam. regis 154,1
Coloniæ litterariæ 94,30
Colorum in pictura mistiones variæ 104,40 color simplex & inaffectatus 74,18
Colores dictionis 148,7 colores dictionis Thucydideæ 133,34
Coloratum dicendi genus: quære χρῶμα in Græco Indice.
Columnæ alligatum verberare 169,31 colūnæ incisum fœdus 124,4
Colyttus, pagus Atticus 90,15
Comœdia sub ludicra larua philosophatur 47,41
Comici in fabulis suis philosophos & politicos agunt 47,40 comicorum locutio, quibusdam minus poema esse visa quam locutio Platonis & Democriti 79,12 e comicis quæ imitanda 69,29 comicorum taxatio 101,15 comica vocabula varia 67,46
Comitas & affabilitas 37,43
Commata colis breuiora 31,19.& 32,2,9
Commatica verborum compositio non infrequēs apud Demosth. 190,37
Commēdatio sui ante capitum expositionem 61,29
Commune (seu medium) compositionis genus quod 27,38 cōmunis & vsitatus loquendi mos laudatur in dicendo 94,37 cōmunissimis verbis vti 82,31
Comparationes in historia vitiosæ quæ 132,27
Compellatio figurata & ipsa 51,23
Compellatoriæ orationis præcepta 37,40
Complexus plurium propositionum seu actionum in vna eademq; oratione 46,27.57,39
Componere quælibet cum quibuslibet, non similiter animum & aures afficit 7,9
Compositio quid sit 2,8 electione posterior est 2,26 perfectius opus quam electio 2,45 plus virium habet quam electio 5,7 magis afficit quam electio 3,16 pulchra vt fiat 11,31 compositio elegans quot & quæ spectare debeat 7,7 compositio suauis vt fiat 10,33: & 11,15 compositio apta & concinna, debet esse suauis & pulchra 8,46 compositio iucunda & probabilis, licet sine vlla affectatione 84,8
Compositio pro affectuum varietate varia est 20,28 compositionis species quot sint, & qui cuiusq; character 21,45 cōpositionis excultæ characteres generales tres 185,41 compositio pura & mistionis vbiq; expers, apud nullū prosæ vel carminis scriptorem inuenitur 185,43 compositionis character a Demosthene nō tantum pro caussarum, sed etiā pro epicherematum diuersitate, varie temperatus 191,43 compositionis species quæ primas ferat 27,40 compositionis artificiosæ munus triplex 6,42 compositio artificiosa Mineruæ Homericæ comparari potest 5,8 compositionis verborum elegātis magna veteribus cura fuit, tum in prosa, tum in carmine 185,27 compositio a veteribus diligenter obseruata; a recentioribus neglecta fuit 5,15.& 6,37 compositione verborum Demosthenes ceteros oratores longe superauit 184,45 compositionis diligētia nimia in Isocrate reprehensa 74,37.79,3 compositio prosæ orationis vt poemati & carmini fiat similis 28,30 cōpositionis genus occultum seu latens 20,7 compositio confidenter pertexenda est 11,27 compositio vim quātam habeat 2,27,34 compositionis austeræ character, & auctores ea vsi 22,22,43 cōpositionis politæ ac floridæ character 25,45 compositionis asperitas 133,34 compositionis deformis exemplar 18,20 compositione verborum graui & suaui ornatur oratio 1,27 compositionis mutatio venustatem orationi admit 4,29 compositionis verborum partes tres, commata, cola, periodi 146,30
Compositoriæ artes 2,29
Comprehensione deuincire verba, περιοδίζειν 75,45
Compta veris non præferenda in elocutione 98,44
Concinnitas in modulis 84,40
Concionib. quale dicendi genus conueniat 191,34 conciones Thucydidis examinatæ 153,2 conciones Thucydidis Dionysio quæ præ ceteris probentur 157,34
Concionatorum & oratorum officium 123,20 concionatorum apud Athen. veteres cum recentioribus collatio 175,35
Concisus minutis numeris 75,33 concisa breuitas quæ putāda 61,15 concisæ breuitatis exemplar Thucydides 130,21.133,30 concisæ sententiæ interdum non satis apertæ 78,18
Concordiæ laus 37,34
Conditæ oraculorum monitus loca 38,39
Conditorum laudes 38,46
Conditio rerum tenuis, magnum & virilem animum addere non solet 176,33
per Confessa incedere in docendo 67,24
Conglobare: quære Contorquere.
Confirmationis capita quomodo & quo ordine proponenda 61,18,39 confirmatio quali dictione pertexatur a Lysia 84,23 confirmationis laudabilis exēplum e Lysia 90,33 cōfirmationes Hyperidis acriores 114,20 confirmationis vitia 63,37 confirmationis argumenta propositionis capitibus innectere 44,47
Conformationes sententiarum 75,47
Coniectura in iudicialibus caussis 64,6
Coniunctionum accidentia 195,12 coniunctionibus accidunt duo 192,20 coniunctionum vsus in austera compositione rarior 22,41.186,46
Coniux, vitæ onera leuiora efficit 35,24 coniugum cōcordia quot & quanta afferat commoda 37,33
Connubia hominibus necessaria 37,23 connubia immortalitatem quibusdam peperere 35,33 connubiis amicitia contrahitur etiā cū exteris 35,30 connubii communicatio 93,10
Cononis statura 37,1 erga remp. merita 171,46
Cononis, & filii, petulās facinus 170,34 Cononis filiorum proteruitas 170,1
Conscientiam polluere 140,7
Conscius dolose occulitur 103,22
Consecratur Apollini Rhenea capta 145,21
Consequentia necessaria, in primis spectanda in confirmationis capitibus 62,5
Consecutionem seu redditionē longo interuallo accipere 162,19 consecutio longo interuallo recepta 168,13 consecutionis ratio sæpe negligitur in austera compositione 22,42.& 25,42
Consiliariis vti parum fidis 102,6 consultor malus, vna cum vxore a ciuibus lapidatur 183,7
Consolatio in funebri oratione 40,9,17
Consonātium concursus, austeram efficit compositionem 25,33
Consuetudo longo vsu in naturam vertitur 30,47
Consulto, ἐξεπίτηδες 75,18
Contemplari possunt etiā ii qui minore ingenii facultate sunt præditi 138,21
Contemptus vnde oriatur 159,9
Continua dictio 155,12
Contorquere seu conglobare sententias, & rotūde efferre 83,33 contorta & rotunda elocutio 98,30
Contractiones per apostrophum, sæpe compositioni aliquid afferunt elegantiæ 7,24
Contradictionis ansam præbere 50,26,35
Contrarietas in sententia orationis vt euitanda 67,19 cōtrarietas quomodo sit emolumento 44,15
Contrarium figurate dicere, periculosum est 44,30 contrarium dicendo efficere 44,3 contraria dicendo efficere cupiens, qua vtatur methodo 44,11,34 contrarium dicere, & contrarium in dicendo velle, vt præmonstrarit Homerus 50,20 contrarium dicere, & contrarium dicendo efficere, Homerus sub Agamemnonis persona docuit 52,26 contrarium dicendo efficit Homericus Phœnix 58,33
Controuersa bona ante litis decisionem occupari nequeunt 109,14
Conuentus solennes: quære Panegyris.
Copiæ ostentatio 83,25.127,24 copiam verborum ostentare 166,17
Corcyrensis seditionis descriptio 150,27
Corinthiorum legatus a Peloponesi proceribus quæ petierit 135,35
Corœbus, archon Athen. 116,14. apud Diodorum Corybus est p. 770
Coronæ quæ in certaminibus dantur, vnde laudentur, & quomodo 34,3 coronarum multitudo & paucitas, quanam ad exhortandū suppeditet argumenta 42,45 coronari quos vetet lex 125,20
Corporis qualitates in laudatione 36,44 corporis & membrorum in actione oratoria conformatio 195,36 corpora venalia mercede militantium 92,21
Corpus, σύμπηγμα 78,27
Corruptela in legatione 45,9 corruptela in ludis & certaminibus 43,7
Corybanticus furor 177,4
Corybus: quære in Corœbus.
Cothurnus & grauitas Sophocl. 73,19
Cratinus in comœdiis suis politicum agit & philosophum 47,40
Cratinicum vocabulum 67,46
Cratippus Thucydidis historiā continuauit 143,41
Cratylus Platonis 14,41
Creditores a debitoribus in seditione perimuntur 150,41
Cresphontæ filii, Messene cesserunt Lacedæmoniis 97,35
Cretēsem historiam & fabulas collegit Dinarchus quidam 112,34
Creticus pes qui, & qualis 16,39 Creticus & Pæan pro eodem 29,46.& 30,6 Creticis numeris decantare 30,2
Criminatio aduersarii ante capitū expositionem 61,30.63,10
Critiæ oratoris, vnius e triginta tyrannis, elocutio qualis 111,40,47.161,34: item 77,46: 82,21
Crœsus, Alyattæ filius, Lydorum rex 4,38
Ctesiæ Cnidii dictio suauis quidem, at non item pulchra 9,7
Ctesias, Cononis filius, homo petulās 170,26
Ctesicles archon Athen. 116,5
Cubitis latera plaudere 170,41
Cunctatio prouida, Speciosa timiditas nominatur 136,43.164,7
Cupiditates non semper fortunam habent comitem 160,15 cupiditatibus indulgere nihil curatis pœnis 156,11
Cura nimia reprehensa 74,37.79,3
Currus volucris 167,12 curru raptatus hostis 18,34: & 19,8
Cursim res perstringere 61,14
Cyclops in visus orbitate gemens ac palpans, qualibus verbis ab Homero expressus 14,19
Cynosema, & prœlium ibi commissum 129,30.142,4
Cyrsilus ab Athen. vna cum vxore lapidatur 183,7
Cyri Pædia Xenophontea, boni & beati regis imago quædam 130,42
Cytherii se dedunt Athen. 142,41
Cytinion a Philippo captum 124,10

D

Dactylus pes qui, & qualis 16,30 Dactyli ad celeriores motus exprimendos apti 21,35
Damastes Sigensis, histor. 138,36
Damni dati actio 113,24
Danae fortunam suam deplorans apud Simonidem 32,22
Datiuus (instrumētalis scilicet) pro accusatiuo 135,13
aduersus Dauum actio Lysiclidis 118,29
Debiti simulatio periculosa 102,47 debitorum exactio non vniusmodi 51,26 debitores in seditione creditores suos interimunt 150,41
Deceleicum bellum 96,41
Decenter dicere quæ volumus 43,44 decenter dicere Homerica Iris docet 51,33 decentis ac speciosæ dictionis exemplum ex Demosth. or. pro Corona 56,21
Decorum quid sit 20,25 decorum quantam vim habeat 9,40 maximum in compositione momen-

tum habet 192,47 figuras & habitus omnes commendat 20, 20 decorum, præstantissima & perfectissima virtus, diligenter a Lysia obseruatū 84,15 decori obseruatio apud Demosth. summa 184,34 decori in historia obseruator diligentior Herodotus quam Thucydides 130,32 decori neglectus 70,4 decorum violare cogit interdum necessitas 90,2

Dedecore afficere propinquos aut maiores suos, morte ipsa grauius 181,21

Defensio necessaria, etiam contra propinquos 106,24 defensio Socratis apud Platonem & Xenophontem, Socratis est laudatio artificiosa 57,39 defensio Periclis, minus recte a Thucydide composita 158,17

Deficientia vt suppleantur in oratione 67,17 defecta, inualida & imbecilla 66,47

Deformis rusticus liberos formosos quo artificio genuerit 68,17

Deiochus Proconesius, histor. 138, 32

Delectus verborum plurimum potest 28,31. Vide & Verba.

Deliacus, oratio falso adscripta Dinarcho 118,2

Deliberari recte non potest, nisi ex vtraq; parte momenta ponderentur 100,46

Deliberatiui generis capita quattuor, Honestum, Iustū, Vtile, Possibile 63,42 deliberatiui generis orationibus qualis conueniat compositio 191,38

Delicti expers nullum ingeniū humanum 138,5 delicti caussa duplex; institutum, & viriū imbecillitas 137,30

Delphinium, iudicium Athen. 110, 40

Deli & Leri historia 118,4. Deli sacrificium 117,41 Deli expurgatio 140,33

Demades præter ceteros facetus 76, 41 Demades Demosthenicam reip. tractationem omnium malorum caussam esse cur dixerit 124,42 Demadis nulla exstāt scripta 119,38

Demaratus, Euphileto cognat. 110, 27

Demetrius rex, cum Antigono Cassandri præsidium e Munychia deiicit 113,12 Munychiam subuersis mœnibus populo reddit 113,37 Athenensibus profugis reditum concedit 116,18

Demetrii Calantiani stilus 5,20

Demetrius, archon Athen. 116,12

Demetrius (Phalereus opinor) Platonem reprehendit 127,3 Demetrii Phalerei de Platonis dictione censura 127,30. 166,23 Demetrius Phalereus actionis vim Demostheni a natura negatam, exercitatione comparatam ait 195,38 Demetrii Phalerei sectator Dinarchus 113,5 Demetrius Phalereus accusatur 113,38

Demetrius, Dionysii Halic. amicus 128,37

Democles Phygelensis, histor. 138, 33

Democlides, archon Athen. 116,10

Democlidis stilus 117,40

aduersus Democratem oratio falso adscripta Dinarcho 117,42

Democratia Isocrati qualis probetur 97,13 Democratia pacatis & tranquillis rebus augescit 101,45 in Democratia libere loqui non licet 101,14

Democriti compositio qualis 28,5 Democriti locutio, poetica 79,11

Demodocus agricola, rusticis phrasibus apud Platonem vtitur 66, 29

Demogenes, archon Ath. 116,10

Demosthenes Lacedæmonios ad Pylū deuincit 144,26 Atticæ classis in Sicilia dux 149,5

Demosthenes Pæaniensis 39,27 quando natus, & quando publicas orationes scribere exorsus; quo etiam ordine illas habuerit 120,44. 122,16 Aristotele tribus annis minor 121,25 an dicendi artem ab Aristotele didicerit, & ex Aristotelicorum præceptorum obseruatione tantam dicendi vim sit consecutus 120, 9 decem oratorum Atticorum longe princeps fuit, ac pene lex orandi 74,43. 76,1 vnus eminet inter omnes in omni genere dicēdi 76,11 oratorum omniū optimus 163,28 omnes & ante & post se oratores dicendi artificio superauit 120,32 omnes superiorum virtutes imitatus, quidquid apud eos pulchrū fuit, excerpsit 114,36 perfecit quæ a superioribus erant inuenta 112,20 optimo dicendi genere omnium tēperatissime & appositissime vsus est 184,2 dictionem ad argumēti naturam & personarum dignitatem attemperauit 168, 46 imitationis exemplar optimū est 163,28 Thucydidem & ceteros scriptores illustres optime imitatus est 162,10 Thucydidis enthymemata maxime est imitatus 150,35 Platonis imitator 61,2. 62,3,10 Isocratis & Isæi vestigia secutus 120,32 vim suā ab Isæo ceu fonte hausit 104, 30,47 Isæum in dispositionibus diligenter imitatus est 108,36 Isæi artes Isæumque totum deuorasse, hominumque vafritiem omnem induisse dicitur 104.47 Isocrati & Platoni, oratorib. & philosophis præstantissimis, anteferitur 126,6 Platoni qua re præstet 17,45 Lysiam qua in re superarit 83,34 Demostheni exaggerandarum rerum & concitādorum affectuum occasionem seu ansam præbuit Isæus 109,37 Demosthenes in scribendis orationibus, an sursum ac deorsum volutatis verbis & membris, ad metricam numerorum concinnitatem exegerit omnia 30,13, 32. 194,23. 195,3 post diuturnam exercitationem consuetudine & habitu facile præstitit, quod primis annis magno labore ac studio vix assequi potuit 30, 38 verborū compositione quali vsus 28,5. 184,44 compositionis cur non eandem semper teneat viam 191,2 compositione vsus omniū temperatissima 190, 47 Demosthenicæ cōpositionis exquisitæ testimonium præbet Æschines 185,11,16 Demosthenes consequentiam necessariam Platonis exemplo diligenter obseruauit 62,10 τῶν ἠθῶν diligens obseruator fuit 61,2 figuratæ orationis artificiū ipse detegit 57, 3 ἐνεργία verborū an vsus 197, 2 tediosis verbis an vsus 197,20 ἄγροικος a nonnullis cur dictus 115, 35 interrogationibus sæpe vtitur, exēplo Isæi 108,10,26 panegyrica dictionis compositionē vbi vsus 191,16 Lysiacam dictionem in quibus orationib. secutus 171,3 ante confirmationem vtitur præparationibus 62,5 3 in actione oratoria diligentissime se exercuit 177,14 actionis vim, a natura sibi negatam, exercitatione acquisiuit 105,27 actione quali orationes suas ornauerit 195,26

Demosthenis lis, cuius ab Aristotele facta mentio 125,14 Demosthenes corona se dignum esse qua ratione ostenderit 46,42 Æschinem ob secundam legationem cur accusarit, nō ob primam 45,1,9 Thebis legatus pro republ. 124,13 Thraceum inconstantem introducit 66,7

Demosthenis elogia ex Cicerone 75,41 Demosthenis acumen & vis ab Isæo ortum ac principium duxit 112,5 Demosthenis character 70,12. 74,39. 114,36. 115,5. 167,35,44 Demosthenis character qua nota potissimum d gnoscatur 168,45. 193, 22 Demosthenes dictionis characterē ad materiæ qualitatem vsquequaq; attemperauit 191, 15 Demosthenis dictio ex optimis quibusq; scriptoribus contexta 167,36,44 Demosthenis dictio pulchris & suauibus mutationibus variata 20,10 Demosthenis dictio, similis terræ feraci, & omnibus tum necessariis tū iucundis probe instructæ 183, 35 Demosthenis dictio a Thucydidea quibus differat 168,48 Demosthenis dictio a Lysiana discerni vt possit 171,16 in Demosthenis dictione quæ desiderentur a nonnullis 196,29 Demosthenis dictio faceta vrbanitate ancaveat 196,29 Demosthenis dictio obscurior 83,10 Demosthenis orationes optimis poematibus & carminibus similes 28,18. & 29,1 Demosthenis orationes multæ sunt totæ subtiles, multæ totæ graues, multæ variæ 76,4 Demosthenis orationes longe aliter affectus cient quam Isocrateæ 177,1,15 Demosthenis orationes publicæ quā annorum serie habitæ 120,45 Demosthenis orationes publicæ XII, ante Aristotelis Rhetoricas præceptiones habitæ 121,20 Demosthenis orationes publicæ quo charactere scriptæ pleraq; 171,7 Demosthenis orationes priuatæ, seu ἰδιωτικοὶ λόγοι circiter XX 171, 6 Demosthenis iudicialium orationum præstantissima ea quæ pro corona est habita 163,9 Demosthenis & Isæi orationes falsitatis & iniustitiæ suspectæ 105,3 Demosthenis Philippicæ conciones XII, & quo quæque tempore habitæ 123,28,31 Demosthenis conciones aduersus Philippum, quando haberi cœptæ 121,9 Demosthenis Philippicæ, excepta ea quæ de Haloneso est, omnes Thucydideum characterem referūt 168,42 Demosthenes Philippicam sextam quando habuerit 123,6 Demosthenis oratio ad Philippi epistolam, a Callimacho inscribitur pro Haloneso 171,12 Demosthenis concio de ope Megalopolitanis ferenda, quando habita 121,8 Demosthenis oratio de classibus quādo scripta, & quo argumento 121,4 Demosthenis oratio περὶ συμμοριῶν recte & conuenienter inscriberetur περὶ βασιλικῶν 56,31 Demosthenes in oratione De classibus aliud proponens, aliud efficit 46,2. 56,30 Demosthenes in oratione De falsa legatione docuit quomodo aliud proponendo, aliud efficiamus 44,44. & 45,18. sic 56,29: 58,1 Demosthenes in oratione pro Corona docuit quomodo decenter ac speciose dicere possimus quæ volumus 56, 21 Demosthenes in oratione pro Corona docuit quomodo Cōtrarium dicendo possit effici 44,34 Demosthenes in oratione pro Corona Platonem imitatus, docuit quomodo plurium actionum in vna eademq; oratione possit fieri complexus 46,39. 57,35 Demosthenes in oratione pro Corona quattuor hypotheses coniunxit 57, 41 Demosthenis oratio pro Corona, quando habita 124,45 Demosthenis or. pro Corona quo stilo scripta 191,20 Demosthenis oratio pro Ctesiphonte, omnium or. præstantissima 29,44 Demosth. oratio pro Ctesiphōte, pulcherrimam & temperatissimam dictionis structuram habet 171, 33 Demosth. oratio aduersus Aristocratem quando habita 121, 11 Demosth. oratio aduersus Timocratem quādo & cui scripta 121,7 Demosth. oratio de immunitatibus aduersus Leptinem, præ ceteris venusta & graphica 121,2 Demosthenis oratio de nomine aduersus Bœotum, sub quibus prætoribus habita 117,8 Demosthenis oratio de nomine aduersus Bœotū, falso adscripta Dinarcho 118,46 Demosthenis panegyrica oratio nulla exstat 191,8 Demosthenis non est encomium Pausaniæ 191, 12 Demosthenis oratio funebris 39,27 Demosthenes ἐπιτάφιον λόγον an scripserit 178,9 Demosthenis ἐπιτάφιος seu funebris oratio nō est 191,12 Demosthenis falso adscriptæ orationes quæ 197,28

Demosthenis locus e quo docetur quantum elegantiæ afferat apta verborum figuratio 8,6 locus, e quo elegans colorum inter se coagmentatio demonstratur 7,42 locus, quo elegans colorum transformatio ostenditur 8,15, 35 loci aliquot medio dictionis filo contexti 171,37 loci aliquot in quibus Thucydidem imitatus est 162,22. 167,47 locus ex Philippicis cū Isocrateo quodam collatus, in quo veterum & recentiorum Atheniensium diuersitas exponitur 175,33 locus ex or. contra Æschinem 171,37 locus ex or. pro Ctesiphonte 172, 2 e Demosthenis oratione pro Ctesiphonte procemium, ad ostendendam in eo oratore poeticam & modulatam compositionē 29, 44 locus ex or. pro Ctesiphonte, cum Platonici Epitaphii loco comparatus 182,24 locus ex or. pro Corona, de Philippi conatib. 124,15,21 e Demosthenis oratione pro Corona pulchræ compositionis exemplum 18,3 locus ex or. contra Aristocratem 171, 42 e Demosthenis oratione aduersus Aristocratē procemium, ad ostendendam in eo scripture poeticam & modulatam compositionem 28,21. & 29,9 locus ex or. de Immunitatibus aduersus Leptinem 171,45 locus ex or. contra Cononē, in quo Lysiam imitatus est 169,16,45 Demosthenes versuum L vel LX milia reliquit 197,27

de Demosthene tractatus Dionysii 137,21 de Demosthenis in rerum tractatione vi admirāda, tractatum promittit Dionysius 198,3 aduersus Demosthenem legis violatæ actio, falso adscripta Dinarcho 118,5 aduersus Demosthenem oratio Dinarchi, super pecuniis Harpalicis 116,40

Demosthenis imitatores qua regula deprehendantur 115,26

Demosthenicū vocabulum 67, 47

Demi Magnesii, polyhistoris, liber de Homonymis, id est eodem nomine dictis: & locus de quattuor Dinarchis 112,30

Densus & breuis 73,27 densus seu creber sententiis Lysias 83,22 densa in Demosthene omnia 74,43

Dentium stupor seu horror 62,26

Depositum frater fratri committit 89,28 depositi custos fidus 106,9

Descriptiones in narrationibus & confirmationibus sæpe inanes 64, 10 descriptiones historica, poetica, & oratoria, vt differant 64, 15

Detractio colis in oratione sæpe multum affert elegantiæ 8,29

Deus verendus, si homines vereri nolimus 90,9 Deo duce venimus 49,25 Deo cara terræ iudicia 180,22

Dii & ipsi e nuptiis orti 35,3 deorum & semonum exercitus Iouis currum sequēs 167,13 deorū rex Iupiter, humano sermone loqui si vellet, Platonico vteretur 177,29 dii nuptiales & natales 35,4 dii inferi 20,43

Dialectica artis scriptores, compo-

ſitionis elegantiam neglexerunt 5,23 Dialecticæ artis ductus un ad compoſitionis elegantiam neceſſarius 6,3 Dialecticas arte Chyſippus Stoicus omniũ exactiſſime tractauit 5,25

Dicax magis quam facetus 76,22

Dicere bene qui vult, duo ſpectet neceſſe eſt, rerum verborumque formam 194,32 dicendum ſimpliciter, aut non dicendum putant nonnulli 51,17 aliud dicere, & aliud dicendo efficere 44,2,8. Viſe & Aliud.

Dicẽdi tempus certum & menſura præſcripta oratorib. 83,24 dicendi exercitatio in duob. conſiſtit 1,14 dicendi venuſtas affectatur a iuuenibus 1,23 dicendi virtutes in Iſocrate & Lyſia quæ 98,24 dicendi virtutes in Iſæo & Lyſia quæ 104,22 dicendi virtutum Lyſianarum breuis catalogus 85,42 dicendi virtutes in hiſtorico quæ potiſſ. requirantur 130,18.151,4.132,17 dicendi genera tria, demonſtratiuum, deliberatiuum, iudiciale 44,28.86,47 dicendi genera ſuum quæq; characterem habẽt 10,29 dicendi genera figurata (quod ad ſententiam attinet) tria 41,43 dicendi characteres generales tres 184,13.185,41 dicendi genere optimo omnium temperatiſſime & appoſitiſſime vſus Demoſthenes 184,1 dicendi præcepta veterum Ariſtoteles in ſua Rhetorica expoſuit 80,8 dicendi auctor & magiſter grauiſſimus, Plato 79,20 dicendi primas Demoſtheni tribuit Dionyſius 18,2

Dicta eadem ſæpe non ad eandem propoſitionẽ ſeu ſcopum eundem tendunt 53,34 dictis non tribuendum plus fidei quam factis 93,18

Dictio, rerum habitus quidam & veſtitus eſt 99,5 dictio ſententiæ debet obſequi, non ſententia dictioni 98,45 dictiones moduli ſubiiciendæ, non moduli dictionibus 10,14 dictio ſententiis attemperanda 34,24 dictio ad argumenti naturam perſonarumq; dignitatem attemperãda eſt 168,46 dictio optima quæ ſit 20,1 dictio in cauſſarum actionib. alia requiritur quam in panegyrica vel hiſtorica oratione 173,45

Dictionis elementa 2,9 dictionis partes duæ, electio verborum, eorumdemq; compoſitio 146,26 dictionis ſtructuram non vnam eandemq; requirit materia quælibet 191,5 dictionis iudicium & cenſura quæ ſit 67,44 dictionis extremitates duæ; ſublimitas ſeu granditas, & tenuitas ſeu exilitas: in quarum illa Thucydides, in hac Lyſias excelluit 164,33 dictionis genus medium inter metricum & pedeſtre 133,8 dictionis virtutes 69,36.76,16 dictionis virtutes aliæ neceſſariæ, aliæ adſcititiæ 146,32 dictionis virtutes neceſſariæ quæ 147,7 dictionis virtutes adſcititiæ quæ 147,8 dictionis prima & præcipua virtus, puritas 82,21 dictionis virtutes in Lyſia quæ fuerint 82,22 dictionis Iſocraticæ virtutes quæ 94,35 dictionis delicta 62,12 dictionis aliquot vitia in Iſocrate demonſtrata 173,42

Dies menſis cuiuſq; qui laudari ſoleant, & vnde 36,20

Differre in aliud tempus ea quæ liberiorem orationem poſtulant 44,26

Difficilis ac moroſus 76,10

Digreſſiones in hiſtoria vitioſæ 70,26

Dilatare verbis ſententias 75,34

Dilationis figura vti 48,19 ſic 44,26 dilatione artificioſa offenſionis periculum amoliri 55,42 dilationis figuratæ ratio 50,19 dilatio eneruat impetum 46,12 dilatio confirmationis capitum in tempus & locum commodiorem 61,46

Diligentia nimia reprehenſa 74,37

Dinarchi quattuor 112,33

Dinarchus orator natus archõte Nicophemo 114,5 orationes ſcribere cœpit anno ætatis quinto aut ſexto ſupra viceſimum 114,8.116,3 ab exſilio reuerſus anno ætatis LXX 114,2 in ſenectute primum venit in iudicium 113,21,29 Demoſthenicum characterem præ ceteris imitatus 114,23 Demoſthenem in quib. non aſſecutus 115,28 contra Demoſthenem an ſcripſerit 112,41 Dinarchi inter veteres oratores Atticos cur mentio facta non ſit 112,17

Dinarchi parentes, ſtudia, fortuna 113,3 ætas 114,1 dictio qualis 112,45 character quo modo dignoſcatur 114,15,47 orationes CLX ferme, ac plures 112,43 orationes priuatæ quæ genuinæ, quæ item adulterinæ 118,9,36 orationes publicæ quæ germanæ, quæ item falſo ei adſcriptæ 116,20,42

contra Diniam pro Æſchine oratio Dinarchi 116,26

Diodorus Androtionis accuſator 120,47 Diodorus accuſator Timocratis 121,7

Diodotus, Diogitoni fratri & ſocero ſuo tutelam liberorũ ſuorum in militiam proficiſcẽs committit 88,26

Diodoti oratio 158,6

Diogiton a fratre & genero ſuo tutor inſtitutus, mala fide res pupillorum adminiſtrat 88,40

Diomedes figurata reprehenſione Agamemnonem inceſſit 49,5.18.51,47.52,19

Diomedon publicanos vt excuſarit 125,8

Dionem imitatus Plato 178,8

Dionyſius Eumathis accuſator 105,20

aduerſus Dionyſium oratio Dinarchi 116,29

Dionyſio eiecto Siciliam tyrannide liberare Græcis ſuadet Lyſias 92,1 Dionyſii tyranni æqualis & familiaris Philiſtus 78,22,29

Dionyſius Halicarn. a carpendi vitio alienus, ſolius veritatis ſtudioſus 137,38 æquitatis & moderationis in ſua criſi ſtudioſus 161,44 Rhetoricen Romæ vel publice vel priuatim docuiſſe videtur 21,42 Rhetoricen in ſcholis docuit 57,44.64,34.65,2 promittit librum de Electione verborum 1,31 promittit ὑπογράψειν τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁρμονιῶν 9,21: de quibus infra 22,12,22 de imitatione ſe ſcripturum pollicetur 62,11 de imitatione ad Demetrium ſcripſit libros tres 128,37.137,4 poſt veteres oratores Atticos, Lyſiam, Iſocratẽ, Iſæum, de recentioribus quoque, Demoſthene, Æſchine, atque Hyperide ſe ſcripturum pollicetur 81,41.112,10 pollicetur peculiarem de Lyſia tractatum, in quo præter alia de germanis eius orationibus 86,25 de Lyſiani & Iſæani characteris ſimilitudine, ac de internoſcendis illorum orationibus ſeorſum egit vno eodemque libro 104,18 promittit tractatum in quo doceat quantum Demoſthenis dictio præſtet Platonicæ, non tantum in vero & ſimplici, ſed etiam in tropico elocutionis genere 183,39 Platonem Demoſthene inferiorem fuiſſe peculiari ſcripto oſtendit 17,47 locum citat e tractatu ſuo de Atticis ſcriptoribus, ſuper Platonis elocutione 127,9 de Demoſthene promittit aliũ tractatum, in quo etiam adulterinas eius orationes prodat 197,31 promittit tractatum περὶ τῆς Δημοσθένους πραγματικῆς δεινότητος 198,3 de Demoſthene ſcripſit 119,6.120,37.137,21 de Thucydidis charactere trib. in locis ſcripſit 132,38 librorum ſuorum de verborum compoſitione, mentionem facit 193,19.194,15 librum ſcripſit contra Politicæ philoſophiæ obtrectatores 137,40 Dionyſii tempore Rhetorica germana in vſum reuocata 80,31

Diopithes Atticarum copiarum in Helleſpontica expeditione dux 119,7 Attici exercitus in Cherroneſo dux 123,19

aduerſus Dioſcuridem oratio Dinarchi 118,25

Diotimus, archon Athen. 115,45.119,19.121,2

Diotrephes, archon Athen. 121,25

Diphili defenſio 117,32

Dirigere omnia ad rationem & artem 75,46

Diſcedere turpiter, non decet 50,36

Diſcipulorum in diligentia oſtentanda contentio 53,31

Diſpoſitio, in rerum loco, vſus eſt materiæ præparatæ 194,35 diſpoſitionis virtutes 115,31 diſpoſitionis bonæ officia 140,9,42 diſpoſitionis artifices optimi 86,44 diſpoſitiones Hyperidis accuratiores 114,20 diſpoſitio rerum in hiſtoria 129,45.130,47

Diſſerendi acumen, & eloquendi facultas, δεινότης περὶ τὴν ἑρμηνείαν 74,13

Diſſimulatio, figuratæ dictionis ſignum 51,28

Diſſonantiæ leuis cauſſa exploſus citharista & tibicen 9,31

Diſtinctiones pro periodorum & colorum commatumq; ratione 32,20

Dithyrambus apud veteres certis legibus adſtrictus erat 19,47 Dithyrambi grandiſtrepi 166,49.167,10 Dithyrambicæ ampullæ 128,9 Dithyrambicus ſtilus 13,6 Dithyrambica elocutio 82,38 Dithyrambica elocutio in proſa oratione, vitioſa eſt 128,18 Dithyrambica elocutio in Platone 127,42.128,16,21 Dithyrambici poetæ quibus vſi mutationibus 19,43

ſine Diuinatione & oraculis nihil agere 156,38

Diuinus orator 76,28 diuinitate loquendi nomen inuenit Theophraſtus 79,34

Diuiſio & diſpoſitio rerum in hiſtoria 129,45.131,1

Diuiſoriæ artis methodus, genus in ſuas ſpecies diducere, & ſpecies ſub vnum genus cogere 66,44

Diuitias comitatur vecordia & intemperantia 27,20

Docilem auditorem reddere 87,22 dociles vt reddantur auditores 89,12

Docti & intelligentes, paucis & leuib. exẽplis ſunt contenti 88,24 docti præ ceteris digni magiſtratibus & imperiis 38,32 Doctrinarum ſtudium cõfuſum 94,23

Dodonæa quercus 34,5

Dogmatum controuerſiæ 138,16

Dolopum legatio pro Philippo 124,11

Dolor ſtomachum etiam aduerſus deos homini concitat 53,18

Donis corruptus legatus 45,15 donorum recuſatio, ficta plerũq; & ſimulata eſt 53,6

Dorica gens fortiſſima 39,43 Dorienſes liberi, e Peloponneſo in Siciliam ſedes tranſtulerunt 160,7 Dorienſes a Lacedæmoniis oppugnati 140,30

Dorica harmonia 176,47 Dorii modi in dithyrambis 19,43

Drachmarum, minarum, & talentorum computatio 91,40

Draconis aduerſus triremem dimicatio 70,28.132,18

Dubitatione & quæſitionis habitu, ſecuritatis viam ſibi præmunire 55,12

Duodecim dii 167,13

Duplices litteræ quot, quæ, & cur ſic dictæ 12,33,45.& 13,7 duplicium litterarum ſuauiſſima ζ 13,7

Duris quali vſus ſtilo 5,19

Dux ducatus ſui rationem reddit 85,31 belli adminiſtrati rationem ciuibus reddit 119,18 duci an omnium particulatim reddenda ratio 63,46

Duces prudentes aciei ordines inſtruere vt ſoleant 11,19 duces & legati quæ agunt, ciuitatum ipſarum conſenſu atq; auctoritate fieri cenſentur 157,33 duces de fortitudinis præmio diſceptãtes 63,35

Ducatus aduerſus barbaros quibus debeatur 188,30

E

Echecrates, Dionyſii diſcipulus 33,18: & 34,41 Dionyſii diſcipulus & familiaris 41,8 Echecratis ſodalis, Iſocrates iunior 37,41

Eclipſes ſolis crebriores 187,14

Elate dicere 75,19 elatio & altitudo orationis 78,19

Elatea a Philippo capta 124,10,18

Electio verborum, natura prior eſt quam compoſitio 2,23 non tam leporis cauſſa fit quam ponderis 75,44 conſiſtit in duabus præcipue partibus, in propria & tropica elocutione 146,28 alia decora, alia indecora 20,25 in eleganti oratione requiritur 1,26. Viſe & Delectus, Verba.

Elegiacum pentametrum 29,28

Elementa mundi, non ſunt pura; ſed omnia ſe mutuo participant 185,45 elementorum vnumquodque a prædominante qualitate nomen accipit 185,46 elementa dictionis 2,9 elementa vocis, litteræ 11,41

Eleών, opp. Bœotiæ 15,44

Elis in Peloponneſo a Philippo occupata 195,17

Eliſio per ſynaliphen 190,22

Eloquendi facultas diuina, δεινότης περὶ τὴν ἑρμηνείαν 74,14 eloquentia politico neceſſaria, non minus quam rerum cognitio 158,34 eloquentiæ ſtudioſis obſeruanda quæ 1,16 eloquentiæ principatũ Demoſtheni tribuit Dionyſius 18,2

Elocutio in ciuilibus actionibus ad naturalẽ ſermonis rationem quã proxime accedere debet 94,44. Viſe & Dictio.

Elpines, archon Athenienſis 115,45. Idẽ rectius Elpinices 85,32

Empedocles phyſicus, auſtera compoſitione vſus in ſuo carmine 22,45

Emporii curator 117,37

Encomiorum loci 35,47 encomiaſtici generis loca 38,23: & 39,33 encomium ſui ſcripturus Demoſthenes, a defenſione ſui orditur 57,36

Ennæi, populus Siciliæ 131,24

Enthymema, ſyllogiſmus rhetoricus 122,3 enthymematum copia 131,20 enthymemata non fuſim nec temere proferenda 62,6

Enucleate dicere 76,17

Enuntiationis celeritas 148,14

Ephori dictio qualis 26,24

Epicharis aduerſus Philotadem defenſio 118,24

pro Epichirematum varietate, cõpoſitio quoq; varie a Demoſthene temperata 191,44

Epici carminis onera 72,47 Epici poetæ metrum mutare non poſſunt 19,29 Epici auſtero compoſitionis genere vſi, Antimachus & Empedocles 22,44

Epicurus & Epicurei elaboratũ cõpoſitionis genus ſpreuerunt 28,11

Epidamnus vrbs Ill. 4,45.141,12

Epigenis iudicio liberatus & abſolutus Eumathes 105,21

Epiphonemata quæ dicantur 64,22 epiphonemata, voces moratæ 60,30

Epiphonematis puerilis exemplum 160,38
Epistola Niciæ ad Athenienses, elegans 157,41 *epistolæ archaicæ (siue Achaicæ) Theopompi* 131, 35.132,23
Epithalamiæ orationis methodus 37,10
Epitheta, venustatis gratia adhibẽtur 151,17 *apud Platonem frequentiora* 166,19
Epodos mutare licet melicis, non item strophas & antistrophas 19, 35 *Epodis paucis vtebantur prisci melici* 19,41
Equites CL, *cum peltatorum milib.* IIII 122,39 *equites* CCC *cum grauis armaturæ militibus bis mille* 122,44
de Equo, oratio Dinarchi 118,28
Erchiensis pagi populus ab Euphileto accusatus iniustæ exclusionis 108,45.109,41
Erythræ, Bœotiæ opp. 15,44
Eteonus, Bœotiæ opp. 15,43
Ethicarum & Physicarum rerum scriptores tenui dictione vsi 164, 27
pro Etœtti sorte aduersus Charetem Dinarchi oratio 118,21
Etymologiam primus attigit Plato 14,40
Euænetus, archon Athenien. 121, 31
Eubœa capta 141,7 *subigitur ab Athen.* 143,32 *Eubœæ tyrannicum dominatum imposuit Philippus* 196,13
Euboensibus connubii ius cõmunicatum ab Athen. 93,10
aduersus Eubulidem appellatio; oratio Demosthenis 171,5
Eubulus, archon Ath. 116,46.119, 12.121,29.123,12. *Pro eodem Eudoro* 116,1: *perperam.*
Eucharistus, archon Athen. 115, 44
aduersus Euclidem disceptatio super agri solutione 108,44
Euclemon, archon Athen. 116, 16
Eudemus, archon Athen. 115,46. *Pro eodem Theodemus* 121,7
Eudemus Parius, histor. 138,33
Eudorus, (mẽdose pro Eubulus) archon Athen. 116,1
Eugæon Samius, histor. 138,32
Euidentia quid 83,37 *euidentia, primaria virtus in historica dictione* 130,24
Eumathes, inquilinus & trapezita, seruitutis reus 105,9
Euonymẽsium aduersus sacros præcones disceptatio super cauſtris 117,24
Euphemi Athenienſiũ legati oratio, non probatur Dionysio 158,8
pro Euphileto aduersus Erchiensem pagum prouocatio 108,45 *Euphileti contra Erchienses populares suos defensio* 109,40
Eupolis in comœdiis suis politicum agit & philosophum 47,40
Eupolideum vocabulum 67,47
Euripides, Anaxagoræ discipulus primis tẽporibus, postea Socratis, quo artificio primi præceptoris sui dogma in Melanippe protulerit 47,31.57,18 *in Melanippe docuit quo modo duarum actionum seu duarũ causſarum possit fieri complexus* 47,29 *in Æolo aliud proponit, & aliud efficit* 57,12 *per totam fabulam, & sermones integros, aliud proponit & aliud efficit* 57,11 *quo nomine a quibusdam reprehensus* 73,18 *Euripidis character, & cum Sophocle cõparatio* 69, 21.73,13 *Euripidis dictio qualis* 26,23 *Euripidis locus* 4,32: & 29,37 *locus ex Oreste, quo docetur dictiones seruire modulis, non contra* 10,15 *locus de Auge, quo docetur, pulchram esse poesin quæ ad prosa orationis similitudinem sit composita* 32,11 *Euripidis Melanippe cur Sapiens inscribatur* 57,15
Eurymedon, Atticæ classſ. dux 150, 39
Eurymedon, Pamphyliæ fl. 142, 22
Eurysthei expeditio in Atticam, & in eadem interitus 136,14
Euthycles Aristocratem accusat legis violatæ 121,12
Euthycritus, archon Athen. 116,6
Euthydemus, Atticæ classis in Sicilia dux 149,5. *Thucydides Eudemum vocat.*
Eutresis, opp. Bœotiæ 15,39
Euxenippus, archon Athen. 116,14. *Diodoro Xenippus est p.* 774
Exaggerationes rerum 109,36 *exaggeratio quali dictione pertexatur a Lysia* 84,23
Examen fugere 107,47 *examen ad rectam regulam referre* 153,23 *examinis seu explorationis modi duo* 115,10 *examinis critici summa* 68,3
Excubitorum statio 50,2
Exemplaribus omnibus naturalis quædam inest gratia & decentia 115,13
Exemplum & Enthymema vt differant 122,8 *exemplum, inductio rhetorica* 122,4 *exemplorum examinatio* 88,4 *exempla magnarum rerum esse possunt etiam res paruæ* 25,10.88,24
Exercitatio assidua requiritur ad artium præceptiones 32,33 *exercitationis diuturnæ vis* 30,40 *exercitatio diuturna, habitu in animum introducto, facillima reddit difficillima quæque* 195, 5 *exercitatione comparati dicendi nerui ac lacerti* 171,27
Exercitui optime instructo præ[illegible] promittit imperator 18[illegible]
Exhortatio: quære Hortatio.
Exordium quid sit, & quale esse beat 87,12 *exordia rotũ nonnumquã, nonnunquam extensa* 63,12.89,14. *exordia vade sumantur* 87,13 *exordii officium & munus* 63,8.64,23. 145,10 *exordii principium* 63, 14 *exordii caput* 63,16 *exordii vitia* 63,2 *exordii artificium* 63,17 *exordiorum artifex singularis Lysias* 87,26 *exordio qualis dictio tribuatur a Lysia* 84,22 *exordiis quæ dicendi forma conueniat* 191,25 *exordii laudabilis exemplum* 89,1
Experientia & vsus, dicendi magister 6,30
Explicator commodus 80,5
Expositio nominum in historica oratione, sophistica & inscita 159, 14 *expositione grammatica opus habet qui Thucyd. legit* 161, 30.163,32
Expostulatio simulata 49,26.52, 19
Exprobratio beneficii offendit 59, 12,20
Exsequiæ funebres 178,20
Exsilio perpetuo mulctari 113,8 *Exsuli coronis & vnguento non est opus* 126,40 *exsulum reditus quibus signis prænuntiatus* 113,45
Exteri delatio 116,33

F

Fabulæ historicis commẽtariis immistæ 138,43.139,22 *Fabulæ innumerabiles apud Herodotum & Theopompum* 77,10 *fabulæ in orat. panegyr.* 33,36,38. & 34,10 *fabula de rustico deformi, quomodo pulchros progenuerit liberos* 68,17 *fabulosa figmenta cur historiis a vet. scriptoribus inserta* 139,28 *fabulæ quo elocutionis genere proferendæ* 39,12
Fabularum actio, apta ni sit, carminis elegantia & gratia perit 195,31
Faceta vrbanitas vulgo nominatur Gratia 196,29 *Facetiæ Atticæ* 76,41
Fames e magna siccitate 187,15
Familiaritas non semper tuta 102, 32,41
Fatalem ire viam 178,16
Feruida oratio fugienda 78,7
Festiuitas in re seria, intempestiua 99,1
Festorum sumptus 91,8
Fictorum & pictorum in exprimẽdis imaginib. curiositas 194,44 *fictorum regula in dignoscendis Polycleti & aliorum præstãtium artificum operibus* 115,16.193, 36
Fidere & niti se ipso 182,7
Figuræ dictionis multæ, sicut etiam sententiæ 8,3 *figuræ dictionis nimium affectatæ, pueriles* 98,43 *in figurarum ornamentis inueniliius luxuriari* 166,22 *figuræ poeticæ, item Gorgianæ, tedium afferunt auribus in prosa elocutione* 127,28 *figuræ coactæ* 153, 1,35 *figuræ theatricæ quæ* 133, 27.147,46 *figuris theatricis orationem fucare* 174,13 *figurarum theatricarum exemplum ex Thucyd.* 151,15
Figurarum, seu Figuratorũ dicendi generum, (quod ad sententiam attinet) tria sunt genera 43, 43.51,30 *figuræ expers oratio nulla* 58,9 *figuram figuræ opponere* 53,9.58,41 *figuris vtendum quomodo* 62,43 *figura reb. aptæ esse debent* 95,12 *figurarum insolitarum affectatio* 82,35 *figurarum ornamẽta nimia, sapere ligna orationis structuræ obsunt, & auditorum aures offendunt* 95,6 *figurarum Demosthenicarum genera duo* 190,42
de Figuratis dicendi generib. 43, 33: & *rursum* 51,15 *figuratũ dicendi genus an sit* 43,36.51,17 *figuratæ orationis plura inueniuntur exempla quam simplicis* 58,30 *figuratæ interdum actiones seu orationes totæ* 51,29 *figurata oratio in summo discrimine ab Agamemnone vsurpata* 52,29 *figurati sermonis artificiũ explicandum est, cum res in tutum adducta videtur* 57,26 *figurata oratio ab Homero explicatur vno vocabulo* 56,16
Figuratio dictionis 7,46 *figuratio dictionis apud Thucydidem qualis* 133,12,22 *figuratio gemina in vno eodemque poemate* 57,16 *figurationum innouatio* 25,42
Filium natiuum non adoptiuum se esse, quomodo probarit Euphiletus 110,6 *filio a patre abdicato an concessa causſa dictio* 64,5 *filiorum maior in virili quam in puerili ætate cura habebatur a veteribus* 97,19
Fines in quolibet opere duo præcipue spectantur, pulchritudo & voluptas 192,10
Flectuntur ipsi etiam dii 58,40
Floridæ compositionis character 25, 45. *Vide & Polita comp.*
Fluuii laudes in or. paneg. 33,35 *fluuiorum confluxũ Homerus quomodo expresserit* 15,15
Fœderis leges in columna exaratæ 124,4
Fœminina masculino sine a Thucydide prolata 134,42 *fœminina neutrali sine a Thucydide prolata* 134,43
Forensia & protrita vocabula 62,15
Fores iudicii ne vidisse quidem, nedum ingressum esse 178,2
Formæ rerum, ideæ 79,20
Fortuna in reb. humanis maximũ momentum habet 190,8 *mores variat* 66,24
Frater fratri filiã in matrimonium collocat 89,23
Frequentia & congruentia, vnum e præcipuis signis quib. res dignoscuntur 193,25
Frigidus & tediosus in 111,44 *frigidam dictionem quæ reddant* 95,11
Frontispicium operis cuiusq; præluere esse debet 33,24
de Fructib. prædii disceptatio 118, 27
Fucatus nitor 119,41
Fugæ nomen apud Homerũ semper in probrosa significatione 51,1
Fulgura dextra 48,28
Funebris oratio quid 39,32 *funebris oratio duum generũ* 39,22 *funebres orationes conscriptæ etiam a veteribus* 39,26 *funebriũ orationum causſæ* 144,14 *funebris orationis præcepta* 39,15 *funebris orationis capita tria, laudatio, lamentatio, consolatio* 47, 2 *funebris orationis stilus* 41,3 *funebris oratio figurato dictionis genere a Pericle contexta* 46, 45.58,3 *funebris oratio Thucydidis an conuenienti loco posita* 144,11 *funebris oratio Platonis ad quorum imitationem cõscripta* 178,8 *funebres ludi, seu Funebria certamina* 42,38
Furor ex afflatu diuino in Matrois & Corybanticis sacris 177,5
Furta oratoria 87,31
Fusus orator, & Strictus, opp. 75,1
de Futuris coniecturam sumere ex præteritis 81,28 *futuris non tribuẽdum plus fidei quam præteritis* 93,18
Futurum verbi tempus cũ præsenti copulatum a Thucyd. 135, 20 *futurum medium pro passiuo* 7,26 *futurum paulo post, pro futuro simplici* 7,27

G

Gallinaceorum more latus plaude-

re post victoriam 170,40
Ganymedis raptus 40,33
Gaza, Syriæ vrbs 18,30
Geloi, populus Siciliæ 131,25
Genealogiarum scriptores, tenui dictione vsi 164,26
Generatim descriptus 76,32
Generosa dictio 11,35 *generosi moduli* 11,33
Genitiuus casus pro accusatiuo vsurpatus a Thucyd. 135,8
Gens duplex, Græca & barbara 65, 38.66,14 *gẽtium mores diuersi* 65,38 *gentium conuitia e moribus* 66,6
Genuum prensatio in petitione 59, 17 *genuum flexio simulata* 18, 40
Genus & cognatio mores variat 66, 16 *generis nobilitas a maiorib. & natali solo commendata* 180, 2. *Vide & Nobilitas.*
Generum in nominibus mutatio 134,41 *generum mutatio (masculinorum scilicet in fœminina vel neutra, & contra) sæpe compositionem adiuuat* 7,13
Germanos Thucydidas qui se putet 77,25
Glaucippus, archon Athen. 88,27
Glauco, Aristonis filius 30,32
Gloria cum coronis augescit 42,46 *gloriam pretio mutare* 43,9
aduersus Gnodium (forsan rectius Gnosidicum aut Gnositheum) oratio Dinarchi de pecuniis Harpalicis 116,38
Gnomologiis suus a Demosthene tributus character 191,45
Gorgias Leontinus sapientiæ nomine per Græciam clarus 94,11 *legatione apud Athenienses fungens, auditores dictione sua obstupefecit* 82,40 *quas figuras affectarit* 133,29 *quas figuras frequenter vsurparit* 136,36 *minutis numeris concisus* 75,34 *Gorgias confusum doctrinarum genus profitebatur* 94,23 *de tepefactionis artificio nihil scripsit quod sit memorabile* 11,10 *a Platone taxatus* 126,36 *Gorgiana elocutio* 82,36 *Gorgiæ dictio modum excedit in figuris, ita vt vbiq; sit ludicra & puerilis* 111,25 *Gorgiæ & Thucydidis structura sublimis* 127,44.128, 20. *Gorgianæ figuræ* 148,1 *Gorgianam phrasin, & figuras Gorgianas, expressit Isocrates* 165,42 *Gorgianæ elocutionis figuræ, tediosæ* 127,29
Gorgo trucis aspectu 15,14
Græcia ante bellum Troianum non appellabatur vno nomine 145,14 *Græcia nõ fuit olim firmiter habitata* 24,43.148,27.

Græciæ imperium penes eos qui mare obtinerent 92,20 Græciæ probrosa calamitas 92,15 Græcia altero oculo capta 122,28
Græci, semper pueri, secundum Ægyptios 65,40 disciplinarum capaciores 66,10 quo artificio ad Troiam ab Vlysse & Nestore detineãtur 48,20 Græcis legum & libertatis suæ ius ex pacto promissum 101,26 Græcorum veterum laudes 92,23.96,5 Græcorum corpora venalia 92,21
Græcanicarum gentium mores 66,3
Graia, seu Græa, Bœotiæ opp. 15,43
Grãmaticæ artis breuis descriptio, & cum rhetorica collatio 195,7. sic 31,2 Grammatica expositione opus habere 161,30.163,32
Grandis orator 75,1,16 grandes verbis 78,1
Grandiloquus & sublimis 73,11
Gratiã pro suis ipsius beneficiis debere 176,31 gratia relata hospiti 105,32 gratiæ reposcendæ vt sint absque decori violatione 59,11 gratias ab Apolline vt repetat sacerdos 59,22
ad Gratiam loqui, tenebras mentis lumini offundit 100,44
Gratiæ Xenophontis sermonem finxisse creditæ 73,46
Grauitas verborũ & sententiarum 76,18
Gymnicorum ludorum laudatio 33,47 Gymnicorum certaminum scopus 42,17

H

Habitus obseruationibus confirmatur 195,20 longo vsu contractus, difficilia reddit facilia 30,42
aduersus Hagnotheum oratio Isæi 108,41
Halæ, & Halæensis: quære in Alæensis.
de Halonneso Demosthenis oratio 168,44 pro Halonneso ad Philippi epistolam oratio Demosthenis 171,12
Harma, Bœotiæ opp. 15,44
de Harpalo non dedendo oratio 117,47 Demostheni falso adscripta 197,30 de Harpalicis pecuniis a Dinarcho accusati qui 116,38
Hecatæus Milesius, histor. 138,33
Hector mortuus, ab Achille bigis raptatur 19,6 Hectoris pietas 65,20
aduersus Hedylen Dinarchi oratio 118,15
Hegelochi defensio a Dinarcho cõscripta 118,17
Hegemachus, archon Ath. 116,16
Hegemon, archon Athen. 116,6
Hegemõ, Diogitonis gener 90,4
Hegemon, Euphileti cognatus 110,27
Hegesiæ Magnetis stilus 5,20 Hegesias Magnes, deformis compositionis primas, medias, & postremas omnibus præripuit 18,20 ex Hegesia Magnete deformis compositionis exemplum 18,37 Hegesiaca dictionis forma qualis 5,3
Helena Homeri quibus verbis Telemacho xenia dederit 1,2 Helenæ nudæ pictura 68,24
Hellanicus Lesbius, histor. 138,35 ante Herodotum historias edidit 129,13 qua methodo vsus in historia 139,11.140,15 Hellanici Attica a Thucydide reprehensa 141,45
Hellenicorum Xenophontis argumentum 130,44
Heraclidæ historici stilus 5,20
Heracliteis tenebris obscurior 159,15
Hercii Iouis ara sub olea 113,42
Hercules, Mineruæ ope, laborum munia expleuit omnia 41,29 Herculis in Græciam merita, eiusq; imitandi ratio 92,7 Herculis laudes 96,28 Herculis laudes in panegyr. or. 33,27
Heredem instituere improbitatem suam 91,17
Hermias, Atarnei tyrannus 121,28
Hermippus in scripto de Isocratis discipulis, de Isæo pauca prodidit 104,11
Hermocratis Syracusani oratio ad Camarinenses, cur non probetur Dionysio 158,7.159,47
aduersus Hermonem oratio Isæi 108,44
Herodotus Halicarnasseus qua ætate vixerit, & quomodo historiam suam conscripserit 139,2 Herodotus & Thucydides qua re mirabiles 77,31 Herodotus mediæ compositionis auctor optimus 188,45 Candauli ad Gygem quæ verba tribuat, & cur 65,41 de Babylonicis ædificiis quæ retulerit 33,34 Herodoti eulogia ex Cicerone 76,44 Herodoti methodus 140,14 Herodoti virtutes 147,12 Herodoti compositio qualis 28,5 Herodoti dictio pulchris & suauib. mutationibus variata 20,9 Herodoti locus de Gyge 3,27 locus de Crœso 4,38 Herodoti & Thucydidis comparatio 69,35. 73,23.128,45 Herodoti imitator Xenophon 69,47
Herodotea dictio qualis 130,20
Herodoteæ dictionis compositio & pulchra est & suauis 9,10
Herodoteæ dictionis elegantia magis in cõpositione verborum sita quam in electione 3,27 Herodotea historia continet res per CCXX annos in Asia, Europa, & Africa, partim a Græcis, partim a barbaris gestas 130,7.pag.139, v.7, CCXL dicit. Herodoteæ historiæ principium & finis 128,47.129,17 Herodotei Xerxis ad Persas oratio; qua docetur, esse illum scriptorem optimam mediæ compositionis regulã 189,2
Heroica magnificentia 98,33 Heroicum metrum 4,14 Heroici metri pedes 21,33 Heroicum metrum dactylo pede ornatur 16,31
Hesiodus poesin in Helicone a Musis accepit 33,21 Hesiodi character 68,36.72,12 Hesiodi dictio qualis 26,22 Hesiodus polito cõpositionis genere vsus 188,5
Hestiæenses ab Atheniensibus expelluntur e patriis sedibus 143,35
Hexametri heroici 4,14
Hiantia & mutila loqui 77,24
Hiemis laudes 33,41
Hieromnemon, archon Athen. 116,11
Hieronymus, Philippi Macedonis defensor 45,28
Hieronymi [Cardiani] stilus 5,20
Hieronymi peripatetici de Isocrate iudicium 99,8
aduersus Himerium oratio Dinarchi 116,29
Hinnitus equorum 14,36
Hippagines, seu naues equis vehẽdis accommodæ 122,44
Hippias a Platone taxatus 126,35
Hippocratis filii, tutorem suum tutelæ male administratæ accusant 106,29
Hippodamas, Platonem reprehendit 127,3
Hipponici filius [Demonicus] 37,43
Historia, philosophia exemplis constans 65,25 historia continua serie & indiuulso textu tractari debet 140,38 dicendi virtutibus quibus potissimum condita esse debeat 130,18.131,4.132,17 veritati consecrata esse debet 139,43 historiæ in primis necessaria veritas; tũ legitima dispositio 139,43.140,8,42 historia vberius & ornatius dicere Herodoto primum & Thucydide duce ausa est 77,35 historia mutatione & variatione suauior efficitur 129,43 historia rhetorico more scripta, Callisthenis 78,41 historiam qui philosophi scripserint 78,39 historiarum scriptoribus an Thucydidis character imitandus 161,14 historiæ pater Herodotus 77,9 historiarum partitiones variæ 140,12
Historia pedestris, & poesis historica, res auditoribus necessarias ob oculos ponunt 64,13 historia communis, quæ communes partim a Græcis partim a barbaris inter se res gestas complectitur 94,39 historiæ communis auctores 120,42 historiæ communis scriptores, Philochorus & alii 123,41 historiam communem Græcanicarum & barbaricarum rerum conscripsit Herodotus 128,46 historiæ ἐθνικαὶ & τοπικαὶ, quæ de certa aliqua gẽte, certoq; aliquo loco sunt conscriptæ 139,29 historiæ localis methodus 140,16 historiarum localium scriptores tenui dictione vsi 164,26
Historici cõmentarii sacris profanisve in locis repositi 138,41. 139,30 historica dictio qualis esse debeat 161,39.173,45 historicæ periodi forma 178,33 historicæ tractationis exemplar Thucydides 137,35
Historicorum veterum catalogus, & methodus 138,31 historicorum veterum dictio qualis fuerit 138,45.146,39 historicorum veterum inter se comparatio, tum quod ad stilum, tum quod ad res attinet 69,32 historicis quid in primis necessarium 128,43 historico in rerum tractatione quinq; potissimum spectanda 128,45, & deinceps. historicus diligens laborib. & sumptibus parcere non debet in conquirendis ad scriptionem adiumentis 131,39 historici diligentis exemplum in Theopompo 131,39 historici affectus quales esse debeant 130,12 historici præ ceteris imitãdi, Herodotus, Thucydides, Xenophõ, Philistus, Theopompus 128,41
Histriones inepta actione carminũ elegantiam & vim deperdunt 195,31
Homerus eruditionis omnis, atque adeo philosophiæ fons 126,41 scriptorum omnium veluti caput & fons 27,47 mediæ compositionis regula optima 188,40 vocũ copia & apta concinnitate omnes poetas superauit 15,4 in rerum affectionibus exprimendis, aptis eam ad rem vocabulorum ac syllabarum accidentibus vsus est 14,16 affectuum commotionẽ in sua potestate habuit 72,7 morum species omnes expressit 61,8 moratæ orationis multa & præclara præbet exempla 65,14 in imitatione rerum semper nouum aliquod artificium adhibet 20,38 deformiores compositionis partes vt tegat 15,36 an semper nomina verbis, & verba aduerbiis præposuerit in orationis contextu 6,2 in figuratæ orationis qualibet specie exempla nobis præbet 51,32 figuratam orationem vno vocabulo enarrat 56,16 in respõsionib. detegere solet præmissarum orationum artificiosa machinamenta 48,9 εὐδιαλύτων λόγων & δυστρόφων seu στρεφομένων exempla præbuit 53,10 aliud dicendo, aliud efficere docuit 51,40 aliud proponendo aliud efficere docuit 53,24 aliud proponendo aliud efficit, multis in locis 58,12 aliis loquendo alios petere docet, mutatis ad offensionem euitandam personis 55,45 contrarium sæpe vt dicamus & velimus præmonstrauit 50,21 contrarium dicere, & contrarium efficere in Agamemnonis persona docuit 52,26 decenter dicere Iridis nos exemplo docet 51,33 in Thersitæ persona quo artificio sit vsus 67,1,6 in Phœnicis, Vlyssis, & Nestoris oratione docuit quomodo aliud proponẽtes, aliud efficiamus 48,10,17 a Platone ambitiosa æmulatione relegatus e republ. 126,39
Homeri character qui, & in quibus imitandus 68,31 Homericæ dictionis elegãtia magis in compositione verborum quam in electione posita est 3,1.& 4,12
Homeri Helena quibus verbis Telemacho xenia obtulerit 1,2 Homeri lanific. 4,12 Homericus Vlysses & Nestor an Iliadis ibidem dicant, & eundem dicendi scopum habeant 48,20,35. 53,27 Homeri hemistichium θεὸν ὣς εἰσορόωσιν, recte in victores panegyrin obeũtes dici potest 42,22 Homeri locus de coniugum concordia 37,35 locus de Hectore ab Achille bigis raptato, cum Hegesiæ loco simili collatus 19,6 locus ex Od. ξ: quo docetur, pulchrum esse carmen quod ad prosæ orationis similitudinem sit compositum 31,47
de Homero librũ conscripsit Dinarchus quidam 112,36 contra Homerum libros conscripsit Zoilus rhetor 111,41 (79,26
Homerus philosophorum, Plato

Hominum genus, mortale alioqui, per nuptias conseruatur immortale 35,13
Honor a Deo est 56,5 honorum & opum thesauri non absumendi sunt, sed ad posteros propagandi 181,35 honorari propter maiorum claritatem, non propter se, turpe est 181,33
Horarum thalamus 23,13
Horror dentium 62,26
Hortatio in compellatione prætoris 38,39.& 39,5 in funebri oratione 40,8 sub finem orationis 37,32 exhortatio ad athletas ante certamen 41,6,27.& 43,3
Hospes hospiti exsuli pares refert gratias 105,32 hospitis malefidi exemplum 113,19
Hospes peregrinus qua dicendi possit vti materia in ludis sol. 42,3
Hostes confessi, armis petendi, non quærendi alii 57,7
Hylaicus portus, in Corcyra 150,34
Hyle, opp. Bœotiæ 15,45
Hymenæum canere 37,16,21,38
Hypate, s. chorda 22,18
Hyperbati exemplum ex Thucyd. 152,1
Hyperides in veritatis imitãdæ studio versatus 119,29 in verborum electione Lysia inferior, in rerũ tractatione superior 114,33 Lysia in dispositionibus accuratior, & in confirmationib. acrior 114,20 Demosth. proximus 119,37 Hyperides, Æschines, Demosthenes, consummarunt quæ a superiorib. inuenta fuerant 112,20 Hyperidis character 70,20.75,4.115,1 eulogia ex Cicerone 76,29 argutiæ & acumen 76,3 funebres orationes 39,27 Hyperidi gratia par Dinarchus, vel etiam superior 112,39 Hyperidis imitatores qua regula deprehendantur 115,23
Hypobacchêus pes qui, & qualis 16,46
Hyria, Bœotiæ opp. 15,42
Hyrminus, fluuius Siciliæ 131,26

I

Iacchus, Bacchus 16,26
Iambus pes qui, & qualis 16,14 Iambicum trimetrum rectum 29,32.& 30,4
Icone temperatur reprehẽsionis offensio 59,40
Ictus orationis 175,21
Ideæ Platonis ab Aristotele reiectæ 138,12
Idus Mineruæ sacræ 36,26
Ieiuni segnius pugnant 60,18
Ientare soliti veteres 3,2
Ignorãtia interdum scopum attingit 18,24

Ilesium, Bœotiæ opp. 15,44
Ilithyia partus dolore gravidas liberat 32,17
Illustrantur res oratione, & verba sententiis 77,41
Imagines victorum 42,26 imaginis pulchræ aspectatio crebra, prolem pulchriorem efficit 68,19
Imitari rerum & animi affectus in enuntiatione solemus 20,34 imitari rerum affectiones consimilibus vocum & syllabarum affectionibus, natura docuit 14,38
Imitatio quid sit, & quomodo fiat 64,28 imitatio veterum ut fiat 68,21 imitatio veterum, & ab illis ipsis discrepātia, duabus rationibus deprehenditur 115,10 imitationis nota potissima, similitudo 114,30 imitationis exemplar optimum Demosthenes 163,29 de imitatione cōmentarios edidit Dionysius 137,4 de imitatione Dionysius scripsit libros tres: in quorum primo de ipsa imitatione disquiritur: in secūdo, qui imitandi sint tum poetæ & philosophi, tum historici & oratores: in tertio, quomodo institui debeat imitatio 128,27
Immortalitas virtute paratur 96,31
Immunitas, orbis concessa 91,20
Imperiti artem & exercitationem contemnunt 31,11
Imperium natura dat ei qui superior ac potior est 156,41 imperia & magistratus doctis præceteris debentur 38,32 imperium penes eos qui mare obtinent 92,20
Impetus oratoris 78,42 impetus dilatione frangitur 46,12
Impressiones in animo firmiores efficit diuturna exercitatio 195,5
Inaffectatus & simplex color 74,27 inaffectata compositio 84,8
Incitatior fertur 76,46 incitatius fertur Platonis locutio 79,12
Incondita dicendi consuetudo 75,37
Inconstantia populi Athen. 102,3
Infantes in bubili repertos, tāquam monstrum e bubus natum, comburere vult Melanippes pater 57,23
ad Inferos una omnib. via 40,30
Infernalis pœna sempiterna 20,44
Infirma argumentationis capita, an validis interserenda 61,44
Ingenio & instituto dissimiles 130,39 ingenio alii ad alia sumus aptiore 185,32. Vide & Natura.
Inquilinus trapezita servitutis accusatur 105,10. asseritur, ibid. 25
Insaniæ poculum, vinum 65,45
Insatiabiles cupiditates 100,30
Inscriptio libri a persona primaria 128,11 inscriptiones librorum fallaces, e characteris rimatione deprehenduntur 114,28 inscriptio litis qua formula 113,24
Insolens & ineptum 75,22
Insolita vocabula sunt earū rerum quæ hominib. raro accidere consueuerunt 62,25
Instans sibi Thucydides 73,27
Institutum, & propria affectio, mores variat 66,22
Intelligi res non possunt absque perspicua expositione 43,39
Intellectum sæpe respicit structura apud Thucyd. 135,27
Intempestiuitas offendit 99,20
Intensiones & remissiones in compositionis temperie 191,1
Interpositiones sententiarum apud Thucydidem crebræ 133,25 interpositiones in sententiis apud Thucydidem, obscuritatem pariunt 136,3
Interrogationibus Demosthenes, Isæum imitatus, crebro utitur 108,10
Inueniendis & iudicandis reb. nemo Aristotele acrior 79,44
Inuenta a veterib. consummarunt Demosthenes, Æschines, Hyperides 112,19
Inuentio & Inuentorū usus 153,6 inuentio, in rerum loco, apparatus est 194,34 inuentionis virtutes 76,15 inuentionis vitia 115,30 inuentionum acumen 74,11 inuentio Lysiana qualis 86,28
Inuidia extra deorum chorum stat 167,17 inuidiæ censura 30,22
Inuitationis figuræ plures 51,24
Ioci & festiuitas in re seria, intempestiua 99,1
Iones, molles & laxi 66,4 Doriensibus semper inimici 160,17 Ionica gens sapientissima 39,44
Ionia Dei iussu condita 38,39
Ionica dialectus priscis scriptoribus usitatissima 146,47 Ionicæ dialecti apud Herodotum iucūditas 73,30 Ionica lingua norma optima Herodotus 130,21
Ionicum metrum 4,22 Ionici numeri 190,44
Ionius sinus 4,45.141,13
pro Iophontis filia oratio Dinarchi 118,18
Iphicrates & dux præstans, & orator non aspernandus 85,35 Iphicrates reddito exercitu, priuatus fit 85,24 Iphicratis orationes 85,35 Iphicratis verba ex or. aduersus Harmodium 123,35 de Iphicratis imagine scripta oratio, an Lysiæ sit 85,16 Iphicratis defensio, an a Lysia scripta 85,26
Iris Homerica decenter dicere docuit 51,33
Isæus unde ortus, quo tempore floruerit, & qua fortuna usus sit 104,2 Isæus, Lysiæ imitator 112,5 in dispositionibus rerum exactior & acutior Lysia 108,35 cur non, ut Lysias atq; Isocrates, exemplaris ac regulæ loco proponatur a Dionysio 112,4 Isæi & Demosthenis orationes falsitatis & iniustitiæ suspectæ 105,3 Isæi character a Lysiano dignosci ut queat tum in verbis tum in reb. 104,15 Isæani ac Lysiani characteris similitudo, & discernendi ratio 104,21,31.111,14 Isæani characteris exempla 105,9
Ischander Neoptolemi f. 45,24
Isocrates quando & quibus parentibus natus, quomodo educatus; quibus item magistris, & qua fortuna usq; ad vitæ finem usus 94,2 Isocrates Lysia posterior tempore 93,43.94,5 in rerum tractatione qualis fuerit 95,37 iudiciales orationes an scripserit 102,13 ad Lysiam quam proxime accessit 83,5 Lysia quibus in rebus superior & in quibus inferior 95,22 Isocrates & Plato medium dicendi genus a Thrasymacho inchoatum expoliuerunt 165,4.172,29 Isocrates, polito compositionis genere usus 188,6 vocalium concursum vitauit 79,4 in poetica elocutionis cōcinnitate, sublimitate item ac pompa, omnes oratores superauit 111,24 figurarum ornatu nimio sæpe reliquā orationis structuram lædit, & aures offendit 95,6 Panegyrico decem annos impendit 30,26 sub finem vitæ a iuuenili figurarum affectatione destitit 99,44 cur & a quibus reprehensus 98,42.99,3 ob nimiam in compositione diligentiā reprehensus 74,37 ab Aristotele lacessitus 79,34,44
Isocrates de deliberatiuo & iudiciali orationis genere quæ præceperit 67,19 in Panegyrico, Philippo, & Antidosi, laudationes consultationib. ceu parergon intermiscet 57,29 orationi suæ De pace multum ipse tribuit 172,35 in Panathenaico de se quæ scribat 94,22
Isocratis cum Lysia comparatio, in rebus & in verbis 98,23 Isocratis in dicendo vis, exemplis ostenditur 99,47 Isocratis eulogia ex Cicerone 75,29 Isocratis character 71,2.74,30 Isocratis dictio qualis 26,24.98,27 Isocrateæ dictionis character 94,35.165,34 Isocratis compositio cælatis & tornatis operib. similis 194,31 Isocratea dictio Doricæ & Lydiæ harmoniæ similis 176,45 Isocratea dictio Herodoteā, Platonicā, & Demosthenicam mutationum varietate non adæquat 20,13 Isocraticæ dictionis examinatio 173,42 Isocrateæ dictionis virtutes, & vitia 173,37 Isocratica schemata 34,21
Isocratis orationum utilitas & fructus 95,44 Isocratis orationes philosophorum præscriptis utiliores 98,16 Isocratis & Lysiæ orationes veritatis ac iustitiæ opinionem habent 105,4 Isocratis Archidamus quid tractet 97,26 Isocratis Areopagiticus quid tractet 97,5 Isocratis oratio de Pace, quæ tractet 96,37.100,2 Isocratis Panegyricus quid tractet 96,5 Isocratis Panegyricus præ ceteris orationibus celebris 99,21 Isocratis oratio ad Philippum quæ tractet 96,21 Isocratis Trapeziticus quid tractet 102,21
Isocratis prooemium ex Areopagitico; quo docetur, eum politum & floridum compositionis genus sectatum esse 27,6 locus ex or. De pace, cum Demosthenis loco simili collatus 172,35 locus de Salaminia pugna; quo polita cōpositionis forma eum usum esse docetur 188,12
Isocratis discipuli multi & varii 94,27 Isocratis discipulorum clarissimus Theopompus 131,33 Isocratis discipulos conscripsit Hermippus 104,10 Isocratis imitatores qui, & quales 111,33.115,24 Isocratica secta magistrum suum nō adæquauit 20,18
Isocrates iunior, Dionysii & Echecratis sodalis, in Παραινέσει ad Hipponici filium, præ ceteris virtutibus commendat nobis τὴν φιλοπ[illegible]ίαν 37,41
Ithyphallici versus 4,18
Itonia, Minerua 30,9
Iubere si honestum, honestum etiam Iussa facere 125,7
Iucunditas inaffectata Xenophōtis 73,45
Iudices quibus maxime occupētur & detineantur 74,41
Iudicare de artificiosis operibus potest etiam idiota 138,25 iudicari recte nequit nisi ex utraq; parte momenta ponderētur 100,46

Iudicandis reb. nemo Aristotele acrior 79,45
Iudicatio seu Examinatio scriptorum & orationum qualis sit, & quomodo fiat 64,38.65,3
Iudicium de animi concertationibus penes multos est, non penes unum 41,20 iudicium fit non ratione tantum, sed etiam sine ratione 150,15,22 iudicii & opinionis variatio 64,45 iudicii regula qua utantur rhetores & pictores in examinandis operib. artificiosis 115,15 iudicium ad veritatis normam, non ad personarum existimationem, fieri debet 177,43 iudicium Lysiæ quale 88,4
iudicium & lites fugiunt iuniores 106,45.107,17
Iudicialibus orationib. quale dicendi genus conueniat 191,35,39 iudicialis dictionis character diuersus a deliberatiuo & demonstratiuo dicendi genere 103,28 iudicialis dictio Isocraticas figuras non desiderat 95,4
Iuno Ζυγία seu Iugalis unde dicta 35,1 Iunonis fanum in Corcyra 150,35
Iupiter Pater unde dictus 35,1 Iupiter volucri curru per cælum vehitur, pone sequente deorum agmine 167,12 Græce loqui si vellet, Platonis locutione uteretur 79,17 Iouis nutus, certissimæ promissionis signum 50,30
Iouis laudes in panegyr. or. 33,25
Iouis Hercii ara sub olea 113,42
Iouis Eleutherii seu Liberatoris sacra 154,5
Iuramento se suosq; natos & posteros obstringit iurans 90,10 iuramenti religio 90,12
Ius suum iudicio persequi 107,17,38
Iuuenis in iudicium contra voluntatem venire coactus 106,47.107,17

L

Labor dulcedine temperatur 28,11
Labyrinthis tortuosiora 156,22
Lac a Platone nominatur alimenti fons 180,41
Lacedæmonii Græcorum principes 92,28 primi nudarunt corpus in exercitationib. 145,18 cum reprehensione quadam excitantur ad delendas e Græcia tyrannides 92,27 ægre bella suscipiebant, & tantum coacti 141,32 Peloponnesiacum bellum aduersus Athenienses quibus ex caussis susceperint 129,27.141,18 Lacedæmonii & Pelopōnesii qua arte a bello Atheniensibus inferendo auocati sint ab Archidamo 46,17.56,40 Lacedæmonii legatos Athenas de pace mittunt; frustra 143,11 formidabiles primum Atheniensib. 148,38 Lacedæmoniorum ad Pylum clades 150,7
Lacertorum minus habet Æschines, ἀπονώτερός ἐστι 75,2
Lacrymæ præ gaudio 3,14
Lamenta suasioni & exhortationi nihil conferunt 47,4
Lamiæ fabulosæ 139,23
Lata verba 22,28
Latius diffusæ dictionis exemplum ex Isocrate 174,30,36
Laudationes suasionibus artificiose ceu parergon intermiscentur 57,32 laudatio in defensione, artificiose tractata a Platone & Xenophonte 57,39 laudibus delenire 51,38 laudes tacitas in accusationes inferre 197,1 in laudum scriptione quæ afferantur in medium 125,42 laudum materia in panegyrica oratione 33,25 laus propria, odiosa 126,30 laus sui effusior, auditorib. molesta est 158,36
Laurus pullulans 15,9
Lectoris seu Recitatoris vox 99,14
Ledæ filii, Castores 16,24
Legationis falsæ oratio 76,6
Legati ad cœnam vocantur in prytaneum 45,5 legatus muneribus corruptus 45,9
Legere primū syllabatim discimus 195,15 legere Demosthenis orationes non ita licet ut Isocratis, quin varie commoueamur animo 177,15
Legum examen prolixitatem interdum ab oratore postulat 61,19 lex optima sunt studia honesta 97,21
Leitus, Bœotorum dux 15,41
Lenitas verborum, λειότης ὀνομάτων 72,15
Leocorion, locus Athenis 170,27,32
Leonatus Macedo 18,46
Leontini colonis ab Atheniensium populo instaurati 160,4,23
Leostratus, archon Athen. 116,15
Leptinis dictum de Lacedæmoniis 122,28
Leri & Deli historia 118,4
Leuctricæ pugnæ clades 97,29
Liberi, patriæ obsides 35,22 liberorum procreatio quid commodi & voluptatis afferat 35,37 liberorum ex honesta familia instrumentum 90,21 liberos non immortales sibi, sed bonos & præclaros optant parentes cordati 181,44
Liberiori orationi securitatis aditum præmunire 54,42 liberæ o-

rationi præmitti solet lenitio quædam 49,8.50,3.51,39 liberiorem orationem quæ postulant, in aliud tempus reiicere 44,26 liberæ orationis seu παῤῥησίας exemplum in Isocrate 97,7
Libertas patriæ vindicanda 93,41 libertas qua in re consistat 97,14 in libertatem asseritur inquilinus seruitutis falso accusatus 105,20
Libidinosi hominis œconomia 80,44
Librarii librorum fasces circumferunt, falso nonnumquam titulo 102,14
Libycarum rerum narratio apud Herodotum 130,5
Licentia poetica 147,41
Licymnii elocutio 82,38 Licymnius quas figuras præ ceteris affectarit 133,29.148,1 Licymnius theatricarum figurarum affectator 179,27
Ligurum gens musica 128,8.166,48
Limare se ad minutarum caussarum genera 75,18 Limatius Demosthenica phrasi nihil 76,17
Linguarum pluriũ cognitio in prætore commendabilis 38,32
Litis inscriptio qua formula 113,24 in lite aduersus propinquos quæ obseruanda 89,3 lites aduersum eos quibuscum carissima queq; nobis sunt communia, molestissimæ 107,12,32
Litteræ, vocis articulatæ prima principia & elementa 11,41 a litura seu delineatione denominatæ 11,41 vt discantur 31,2 litterarum in grammatica discuntur primum nomina, deinde forma, tertio vis, quarto compositio, & in compositione accidentia 195,10 litteræ numero quot sint 12,6 vt pronuntientur 12,14 vt differant 11,43
Litteras seu tabulas pro pecuniis exhibere pupillis 91,10
Litoris ventosi expressio 14,17
Localis historia: vise Historia. localium significationum differentiæ 147,42 localium significationum tralationes 133,23
Loci natalis consideratio 36,37 locorum & sedium mutatio in narrationibus 109,21 loco priora an semper esse debeant quæ priora sunt tempore 6,20
Locutio sententiæ debet obsequi, non sententia locutioni 98,45 locutio poetica Platonis & Democriti 79,11. Vise & Elocutio, Dictio.
Longæ syllabæ quæ 13,29 quomodo inter se differant 13,32.& 14,4
Loquacitas inanis & intempestiua 63,25
Loquendi diuinitate nomẽ inuenit Theophrastus 79,34
Lucani ignobiles 173,35
Lucidus scriptor, σαφὴς καὶ εὐπαρακολούθητος 73,40
Luctus Patrocli 58,14 luctus publicus in magna clade 144,41 luctus vẽtre peragi nequit 60,9
Ludere verbis in re seria 86,16
Ludicra scripta, seu scripta per lusum contexta 82,44
Ludi solennes in quem finem instituti 92,7 ludi in panegyricis orationib. vnde & quomodo laudentur 33,37 ludi comparari inter se vt possint 33,39:& 42,34
Luminibus verborum clarissimis vti 79,12
Lycêum, schola Athen. 121,32
Lyciscus, archon Athen. 116,1, 46.123,12
Lycurgus & Solon in numero eloquentium repositi 76,33
Lycurgus orator in veritatis imitandæ studio versatus 119,29
Demostheni proximus 119,37
Lycurgi oratoris character 70,8
aduersus Lycurgum oratio Dinarchi 116,26
Lydorum imperium ab Herodoto descriptum 130,4 a Lydorum imperio historiam suam auspicatus Herodotus 139,6
Lydii modi in dithyrambis 19,43
Lyra epici carminis onera sustinuit Stesichorus 72,48. Vise & Melici.
Lysias, Cephali filius, or. Ath. 128,3 quibus parentibus natus, vbi educatus, & qua vitæ fortuna vsus 82,2 Gorgiæ & Thucydidis temporibus fuit 164,30 Lysiæ mors 85,21
Lysias quæ scripserit 82,12 orationes iudiciales quot scripserit, & qualia singulis exordia præmiserit 87,26 in quo dicendi genere velut exẽplar & norma ceteris præferri oratoribus possit 112,2 quare ceteros oratores omnes superet 85,2 quibus in rebus Isocrate superior, inferior, par 98,22 in verborum electione Hyperide superior; in rerum tractatione inferior 114,33 tenue & simplex dicẽdi genus consummauit 164,30 in demonstratiuo & panegyrico dicendi genere qualis fuerit 91,43 in suasorio dicendi genere qualis 92,37 in exordiis & narrationib. singularis 87,26,36 a Platone reprehẽsus 62,9.126,28,32
Lysiæ eulogia ex Cicerone 75,13
Lysiæ character 70,42.74,19.82,16.169,14.171,18 Lysianæ elocutionis character 114,40,46 Lysianæ dictionis character certissimus qui 85,3,39 Lysiæ character in rerum tractatione qui 86,27 Lysianæ & Isocrateæ dictionis comparatio 95,26 ad Lysiam proxime accessit Isocrates 83,5 Lysiæ & Isocratis orationes veritatis & iustitiæ opinionem habent 105,5.107,20 Lysiani atque Isæani characteris similitudo, & discernendi ratio 104,21,31.111,14 Lysiani characteris cum Isæano collatio, & exempla 105,22.106,25,45
Lysianum characterem vbi Dinarchus imitatus 114,18 Lysiæ dictio quas habeat virtutes 82,18 Lysianarũ virtutum exempla 88,25 Lysiæ dictio quibus virtutibus careat 86,1 Lysiana dictio a Thucydidea tantum distat quantũ nete ab hypate 164,35 Lysiæ officit Demosthenes elatione atq; altitudine orationis suæ 78,20 Lysiæ funebres orationes 39,27 Lysiæ orationes adulterinæ 85,16.86,11 Lysiæ locus ex or. contra Tisidem, quem Demosthenes imitatus est 169,16
Lysiacum vocabulum 67,47
Lysiclidis aduersus Dauum defensio super mancipiis 118,28
aduersus Lysicratem Dinarchi oratio 114,19.118,12
Lysimachides Acharnensis, archon Athenis 124,7:& 116,2
Lysimachus, archon Athenensis 94,3

M

Macareus Euripidis quæ a patre petierit 57,13
aduersus Macartatum oratio Demosthenis 171,5
Machaon, Æsculapii filius 121,23
Magister artis germanus 80,10 magister a discipulo reprehensus 138,11
Magistratus quibus committendi 97,15 magistratus officium 39,6 magistratus reprehensio post ablegatos e concilio iuniores 49,47
Magnificentia vbique seruanda 60,40
Magnum quod 145,8 magna, paruis laboribus aut sumptibus parari non possunt 195,23 magna capessentes, impingunt interdum 128,30
Maiorum laudes 39,42 maiorum exempla imitanda 92,23 maiorum

maiorum virtute gloriari vt recte possimus 101,34 maiorum rempublicam cum suæ ætatis republ. confert Isocrates 172,38 maiorũ facinora ad fortiter audendum accendunt 47,10
Mantinienses, Lacedæmoniorum æmuli 93,25
aduersus Mantitheum de dote oratio falso adscripta Dinarcho 119,2
Mara honici propugnatores 183,23
Mare qui obtinent, Græciæ tenent imperium 92,20
Maritus in militiam proficiscẽs testamentum condit 89,24 mariti mors celatur 89,33
Masculino fine prolata fœminina 134,42 (21
Massiliæ conditores Phocaënses 145,
Materia carminis ὑπόθεσις 72,45
Matrona ingenua & temperans, in libidinosi mariti ædibus probrose tractatur 80,42 matronam in virorum cœtu loqui, turpe ducitur 90,2
Matrous furor 177,4
aduersus Mecythum (seu Smecythum) oratio metallica 119,10
Medeõn, Bœotiæ opp. 15,45
Medicæ phrases 66,27
Medicamentum in dulcibus & & consuetis cibis præbere 67,33
Medietas virtus est 27,41
Meditãtes orationem, quot & quib. modis contra artis præcepta delinquant 61,28 meditatio & exercitatio assidua requiritur ad artium præceptiones 32,33 meditationis, seu meditatæ orationis, vitia quæ 60,28
Medium seu mixtum cõpositionis genus quod 27,38 medium dicẽdi genus quo sensu dicatur 22,19 a quo inchoatum, a quib. expolitum, & a quo consummatum 165,1 quibus virtutib. a Demosthene exornatum 184,31 omnium optimum 184,31 mediæ seu mixtæ compositionis character 188,37 mediæ compositionis auctores optimi qui 188,39 mediæ compositionis exemplum ex Herodoto 189,1
Medii, seu neutrales, in seditione male tuti 152,35
contra Medõtem oratio Isæi 108,40
Megaclides Athieniensis 102,12
Megaclidis de permutatione actio 119,16
Megalopolitanis opem ferri suadet Demosthenes 121,8
Megara capta 113,35. plebiscitum aduersus Megarenses 129,28
Megarenses, in Sicilia 131,24
Mellis quoq; satietas est 129,42
Melanippe Euripidis 47,30 Melanippe Euripidis cur Sapiens inscribatur 57,15 Melanippe a Neptuno vitiata 57,22 quo artificio infantulos suos seruarit 57,25:& 47,36
aduersus Melesandrũ oratio 118,41
Melii Lacedæmoniorũ coloni 155,6 Meliorum cum Atheniẽsium duce colloquium 155,16
Melici poetæ qua in re plus libertatis habeant quam epici & cet. 31,24 quibus legibus adstricti, & quibus in rebus liberiores sint epicis 19,31 non tam venustatem & gratiam in carminib. spectant quam veritatem 174,15
Melici veteres faciebant paruas strophas 19,39
Melitius Rufus 1,13
Membra corporis & partes omnes concinne inter se coagmentatæ 62,7. De membris periodi vise in Græco Ind. κῶλον.
ad Mendicitatem redacti pupilli 89,46
aduersus Meneclem oratio Dinarcho falso adscripta 117,5
Menelaus Helenæ cõnubio immortalitatem adeptus 35,33 Menelai dictio qualis 67,17
Menander, Atticæ classis in Sicilia dux 149,5
Menandri comici τὸ περικλινὸν imitãdum 69,31 Menandricum vocabulum 67,47
Menesæchmi stilus 117,40
Menexenus doli & corruptelæ accusatur a Pasione mẽsario 103,23
Menœtii filius 16,16
Mensis cuiusq; dies qui præ ceteris, & cur laudati 36,22
Mercurius, orationis inuentor 41,29 Priamo petitionis formulam præit 59,27
Mesa, sc. chorda, æqualiter a nete & hypate distat 22,18
Messene quo iure a Lacedæmoniis parta 97,35 Messeniam Bœotis relinquere dissuadet Isocratis Archidamus 97,27
Messenii recipiuntur a Corcyrensibus 150,33
Metalepsis poetica 151,37
Metaphoræ genera quatuor, & quæ præ ceteris probentur maxime 122,25 in metaphoris obseruanda proportio 127,27 metaphorarũ proportio negligitur a Platone 166,20 metaphoris vtimur vbi propria desunt nomina 22,23
Methodica Aristotelis 122,12
Methone a Philippo vt tractata 195,46
Metonymiarũ vsurpatio apud Platonem intempestiuior 166,19
Metra e ῥυθμῶν seu pedum compositione nascuntur 192,27 metrum intercidere 31,19
Metrica oratio quid 28,44 metrica oratio sæpe nobis ex tempore excidit 29,16
Midias quando a Demosth. accusatus 121,19
Militaris arrogantia & iactantia 85,37 in militiam proficiscens testamentum condit 89,24
Miltiadis domus, ceterorũ ciuium ædibus nihilo splendidior 176,4
Minerua in victoria de Neptuno, olea se coronauit 34,7 Mineruæ Homericæ in Vlysse trãsmutando artificiũ 5,9 Mineruæ sacra est quintadecima mensis dies 36,26 Mineruæ vrbicæ templum 113,41 Minerua nihil aliud est quã Mens & Ratio 41,30
Miserationis commouendæ insignis artifex Pindarus 72,38
Mitylenaicum bellum 140,27
Mixtio actionum seu caussarum artificiosa 47,8 mixtione & tẽperatione occultare 10,42 miscenda melioribus sæpe deteriora ob penuriam 17,9
Mixtum dicendi genus: quære Medium dic. g.
pro Mnesiclis forte oratio Dinarchi 118,22:& 114,19
Mnesidemus, archon Ath. 116,16
Modulata oratio quid 28,44 modulatio partiũ orationis, in quib. consistat 192,21 modulationum differentiæ 192,42 modulamina verborum & membrorum Demosthenes vt temperarit 192,37 moduli nõ dictionibus seruiunt, sed dictiones modulis 10,14
Modus in docẽdo, & tuta securitas 67,25 modus in breuitate ac prolixitate seruandus 61,23
Molesta specioso prætextu lenire 44,7
Molo, archon Athen. 118,43
Molonis oratoris stilus qualis 115,24
Molossus pes qui, & qualis 16,22
Monentes & reprehendentes, difficulter audiri solent 101,18
Monitionis decentis exemplum 51,35
Monumenta publica 183,26 monumenta victoriarum 42,26 monumenta historica, seu commentarii historici 138,41.139,30
Morata oratio quæ 65,9.68,5 moratæ orationis artificium 51,3 moratæ orationis exempla in Lysia 88,9
Mores duũm generum sunt 65,6 mores communes qui 65,7 mores priuati qui 65,8 mores priuati & oratorii quibus discriminibus sint distincti 65,34 mores gentium diuersi 65,38

mores pro cœli diuersitate varie in gentibus temperati 66,9 mores gentibus & locis ingenerātur a singulis in quoq; loco hominib. 66,12 mores reb. intexere in scribendis orationibus 60,37 mores sua quique dictione exprimendi 84,2 morum exempla apud Homerum varia 65,15 morum expressor optimus Lysias 83,44
Morum expolitioni plurimum conferunt Isocratis scripta 95,45
Mors subita & omni doloris sensu destituta 40,24 mors matura, diuini amoris indicium 40,32 ad mortem vna eademq; omnib. via 40,30 morte certius nihil 39,20
aduersus Moschionem oratio Dinarchi 117,3
Motus tardiores & celeres quomodo expresserit Homerus 21,5, 24,31
Mugitus taurorum 14,36
Mulieris consuetudo in mœrore, bona est 51,42 mulieres cum liberis & reliqua imbelli turba, ex vrbe ab hostibus periclitante ad amicos ablegantur 98,10
Muliebris sapiētiæ exempl. 58,15
Multis modis idem dicere 67,43
Munychia Cassandreis eripitur ab Antigono & Demetrio 113,11
Muri publici priuatorum ciuium sumptibus exstructi 125,19
Musas Xenophontis voce locutas ferunt 78,37
Musica effœminat 33,47 musica organica & vocalis 9,43. 10,11 musicæ tum vocali tum organicæ venustatem & gratiam quæ concilient 192,31 musices & orationis concinnitas qua re differant 10,28
Musicæ phrases 66,28 musicus concentus in polito compositionis genere 187,22 musicorum certaminum scopus 42,16
Musici ad cōcentus explorationem auditum exerceri ac cōsuefieri iubent 84,43
Mutæ literæ 12,15 quot sint, quomodo differant, quomodo proferantur, & quomodo aures afficiant 13,11
Mutationum & decori vis 9,40, 44 mutatio in quauis re grata est 11,22 mutatio & variatio dictionem ornat 162,17 mutatio seu variatio, cōpositioni multum affert elegantiæ 19,25. & 20,8 mutationis seu trāsformationis modi tres 6,45 mutationis in verborum structura differentia 192,46 mutationes compositionis omnigenæ apud Demosth. 194,17
Mutila & hiantia loqui 77,24
Mycalessus, opp. Bœotiæ 45,44
Mynetis oppidum 58,24
Myronis opera 138,24
Myrsilus Græcis qui Lydis Cādaules 3,28
Mysteria non efferuntur in vulgus 28,25

N

Naides amphibiæ 139,24
Narrationis virtutes 87,39: & 70, 48 narrationis virtus, cōcisa breuitas, eaq; ad fidem faciendam accommodata 184,42 narrationis vitia 63,21 narrationum ratio apud Hyperidē varia 114, 34 narrationum variis generib. Isæus vtitur 108,38 narrationes ad caussarum vtilitatem varie conformātur 109,19 narrationes in quib. caussarum generib. nullæ sint 63,30 narratio quali dictione pertexatur a Lysia 84,22 narrationibus quæ dictionis forma tribuatur a Demosth. 191,25 narrationes Isæanæ qua re differant a Lysianis 109,27 narrationis probatæ exemplum 89,20 narrationum exemplar & norma optima, Lysias 87,35 narrationes lōgæ quo modo temperandæ in historia 129,36
Natalis diei laudes 36,20 natalis dies solenni festo celebratus 1,3 natalitii dii 35,4: & 37,7 natalitiarū orationū præcepta 36,16
Natio: quære Gens.
Natura, omnis rei & omnis quæstionis optimum principiū 5,42 natura in propriis ac significantibus nominib. consingendis dux & magistra optima 14,34 naturam imitari, maximum artis opus 109,29 naturæ ductus an vbiq; sequēdus 5,46 natura studiis sæpe aduersatur 94,15 naturæ periodus in antiqui ordinis orbem recurrens 81,5
Naturas & ingenia hominum Lysias omnium oratorū optime perspexit 83,42
Naucrates de Isocrate magistro suo quæ prædicet 75,39 Naucratis Isocratei dictio 111,35 Naucratis Isocratici funebres orationes 39,27
Nauis fabricator quæ spectet 7,6 nauium periphrasis 16,40
Naualis prœlii descriptio 149,12
Nausinicus, archon Athen. 85,22
Nauticæ copiæ veteribus Atheniensibus quæ fuerint 175,15
Neæchmus, archon Athen. 116,9
contra Neæram oratio Demostheni falso adscripta 197,30
Necessitas decorum violare cogit 90,2
Negotiationes genti cum gente consuetudinem pariunt 24,45
Neleus Chlorin ducit 15,10
Neoptolemus histrio 7,23
Neoptolemus Ischādri pater 45, 24,32
de Neptuni sacerdotio lis 116,34
Neruos populi succisos esse dixit Demosthenes 197,24 neruos habens oratio 79,35 neruis quibusdam intenta dicendi vis, εὐτονία φράσεως 74,44 Nerui & Lacerti Demosthenici suas pro ratione contentiones habent & remissiones 171,26 neruis carētis dictionis exēplum ex Isocrate 174,44
Nestor an Iliados β, idem cum Vlysse dicat, & eundem cum illo scopum habeat 48,20, 35.53,27 ad Diomedis orationem pro Agamemnone vt responderit 49, 27 Nestoris prudentia 65,19
Nestorea vita 40,44
Neutrum pro fœmin. vsurpatum 134,47 neutrali fine prolata fœminina 134,43
Neutrales in seditionibus male tuti 152,35
Nicanoris cædes 125,14
Nicetes, siue Niceratus, archon Athen. 116,5
Nicias, archon Athen. 116,17
Niciæ de Lacedæmoniis victoria 142,36 pro Nicia Atheniensium duce scripta oratio, an Lysiæ sit 86,11
Nicocles, archon Athen. 116,15
Nicocrates, archon Athen. 116,5 aduersus Nicocratem pro Nicomacho, Dinarchi oratio 118, 19. vel aduersus Lysicratem 114, 19
Nicodici filius Moschio 117,3
Nicodorus, archon Athen. 116,10
Nicomachus, Aristotelis pater, a Machaone Asclepiade ortus 121,22
Nicomachus, archon Athen. 116,2. 117,15. 119,11. 123,23,43
pro Nicomacho, Dinarchi oratio 114,19
Nicon, archon Athen. 85,21
Nicophemus, archon Athen. 115,44. 118,44 Nicophemo archonte natus Dinarchus 114,5. 115, 44
Nicostratus, archon Ath. 116,17
Nicostratus, Euphileto cognatus 110,28
Nicostrati dictio 36,13
ne quid Nimis, in rebus aduersis vt obseruetur 182,1
Ninus sacerdos 117,7
Nitor non fucatus 119,41
Nobilitatis communicatio 173,33 nobilitatē & antiquitatē generis qui iactant, virtutum etiā antiquarum exemplo ceteris prælucere debent 173,31
Nomina rebus indita vt fors tulit 17,10 nomina ad imitationem conficta rebus imponere, docuit natura 14,34 nominib. propriis & significantibus enuntiandæ res sunt 14,29 nomina metaphorica vsurpātur cum desunt propria 22,23 nomina multa temere nunc vulgo vsurpantur, quib. alia significatione vsi sunt veteres 197,5 nomina rerum legitima sæpe immutantur ab improbis 164,6. 151,9 nomina minus pulchra & suauia, quib. condiri ab Homero scitamentis soleant 15,38 nomina poetica, glossematica, peregrina, tropica, factitia, poesi suauitatem concilant 28,31
Nomen vnumquodq; compositū sortitur a prædominate compositionis parte 185,46 nomen Theophrastus inuenit diuinitate loquendi 79,34 nomine tantum noti 146,40 nomine eodem dictos viros præstantes, conscripsit Demus Magnesius 112,31
Nomina, rerum substātiam indicant; verba, earūdem accidentia 6,1 nomina substantiua & adiectiua, appellatiua & substātiua, an eodem semper ordine in orationis cōtextu vel præponantur vel postponantur 6,27 nomina an semper verbis præponenda in orationis contextu 5,47 nomina in verba nonnumquā vertuntur a Thucyd. 134,12 nominum accidentia 195,12 nomini accidunt duo 191,20 nominum casus sæpe mutantur concinnitatis gratia 10,47
Nominali forma enuntiata verba 134,5
Nominatim inclamare 149,34
Nota persequi 62,13
Notitiā omnium rerum penes se solum statuere, arrogātiæ & vecordiæ plenum est 81,37
Nouem triplicata, fat. num. 142,9
Nouerca terra 180,5 nouercis cum priuignis male plerumq; cōuenit 110,21
Nouitate dicendi percellere atq; obstupefacere auditores 82,36
Nudare corpus in exercitationibus cœperūt primi Lacedæmonii 145, 18 nudam videre mulierem, nefas 3,38
Nugatorium dictionis genus 5,4
Numerus & Pes, idem 16,6 numerus metricus nascitur e partium orationis temporibus 192,22 numerus metricus occultatur, si poema secundum prosæ orationis distinctiones legatur 32,20 numerorum oratoriorum genera duo 190,43 numerorum oratoriorum pro compositionis varietate differētia 186,30 numerorū seu pedum in cōpositionis effectu differetia 192,44 numerus nullus e soluta dictione excluditur 17,11 numerus ad aures demulcendas maximā vim habet 186, 32 numerus ad cōpositionis grauitatem & magnificentiam permultum confert 16,2 numeris molliorib. explere sententias 75, 35 numeris minutis concisus 75, 33 de numeris oratoriis tradidit etiam Aristoteles 29,5 numero caruit ætas Herodoto superior 77,6
Numerosa oratio quæ 28,46 numerosa concinnitate delectamur omnes 9,30
Numeri transmutatio: vt scilicet pluralia pro singularibus ponantur, & contrà 160,28 numeri mutatio sæpe compositionem iuuat 7,11
Nuptiæ, festum quoddam 37,38 nuptiarum laudes vnde peti possint 34,47 nuptiarum auctores & inuentores dii 34,37 nuptiæ hominum & brutorum vt differant 35,9. Quære & Connubia. Nuptiales dii 35,4 nuptialis orationis præcepta 34,30 nuptialis oratio quo dicēdi genere pertexenda 36,12 nuptialium personarum laudes vnde petantur 35,44
Nutus Iouis, certissimæ promissionis signum 50,30

O

Obiter iniicere 54,7,27
Obliqua dilutio crim. 48,13 oblique aliud dicere, aliud dicendo efficere 44,2 obliquam orationis figuram simplici verborū textu efficere 51,8,13
Obscura notis vocabulis declaranda sunt 62,40 subobscuri antiqui oratores 78,2
Obscuritas, vitium in oratione ciuili maximum 77,16 obscuritas vbiq; vitiosa 162,9
Obseruatio diligens, animum magis ac magis conformat 68,14
Obsoleta vocabula 62,16
Ocalea, Bœotiæ opp. 15,45
Occultationis artificium 51,3 occultatio figuratæ orationis per affectus simulationem 53,22
Oculorū sensus euidētissimus 41,19 oculo altero capta Græcia 122, 28
Odrysarum imperium 129,44
Offensionis periculum in dicendo amoliri 54,43 offensionis periculum amoliri personarum mutatione 55,44
Oleæ laudes 34,5 sub olea, Hercii Iouis ara 113,42
Oleum sine strepitu destillat 175, 22 lassitudinis leuamen 181,5 in gymnasiis 34,8
Oligarchiæ assertores, verbis quidē populum oppugnant, sed reipsa optimatium bonis inhiant 93,19
Olori filius, Thucydides 39,26
Olympiadum periodis distinctæ historiæ 140,17 Olympias LXXXVI 94,3 Olymp. XCVIIII 121,25
Olympias C 120,44
Olympici ludi 91,47 Olympici ludi a quo & in quem finem instituti 92,7 Olympici ludi ab Olympio Ioue denominati 33,23
Olympiodorus, archon Ath. 116, 17
aduersus Olympiodorum oratio Demosthenis 171,4
Olynthus a Philippo quando capta 123,6 a Philippo vt tractata 195,46
Olynthiacum bellum quo tempore gestum 122,31 Olynthiacæ orationes quādo, & quo ordine a Demosthene habitæ 121,15
Omnia in omnibus, Anaxagoræ dogma 57,19
Onchestus, opp. Bœotiæ 15,38
Opum & honorū thesauri, non absumendi sunt, sed ad posteros propagandi 181,35
Opiniones communes 137,32
Oppidorum catalogum, per se minus elegantem & suauem, quib. scitamentis cōdierit Hom. 15,37
Opportunitas & modus in vsu 62,38
Opposita, trium generum 86,13 oppositorum verborum exempla ex Isocrate 99,26
Opsonium vnius diei 90,46
Opere in quolibet duo præcipue spectantur fines; pulchritudo & voluptas 192,10
Oraculorū respōsis affirmare 142,7
Oratores ab historicis & poetis qua re differant in rerum descriptionibus 64,16 oratores rerum formam propriam & cōfessam non habent 64,16 oratores & cōcionatores, neq; ad odium, neque ad gratiam loqui debent 123,20 oratori actiones duæ sunt propositæ, altera rerum, altera morum 65,30 orator bonus res de quib. verba facit, imitari debet 20,36 oratori necessaria in primis audentia & vocis magnitudo 94, 15 orator caussas a se conscriptas non ipse peragit in iudicio, nisi ipsius res agatur 113,21 oratoribus certum dicendi spatium & mensura præscripta 83, 24

Oratores antiquissimi qui, & quales 77,43 *oratorib. quibus palma deferatur a Dionysio, quibus nō; partim veteribus partim recentioribus* 111,19 *oratorum veterum principes tres, Lysias, Isocrates, Iseus; recentiorum, totidē, Demosthenes, Æschines, Hyperides* 81,42 *oratores Athenis decem simul una ætate fuisse; quorū princeps Demosthenes* 74,42 *Oratoria sollertia* 85,37 *oratoria calliditas* 104,45 *oratoriæ artis perfectio, & oratoria concertationis vis, a quibus viris petenda* 112,11 *oratorii sermonis vitia* 52,46

Orationis inuentor Mercurius 41, 29 *oratio mores repræsentat, ut speculum imagines* 84,2ª *adomnes res apta est* 41,25 *corpori similis esse debet, in quo a capite ad calcē omnes partes & omnia membra apta & concinne inter se coagmentata sint* 62,6

Orationis elementa 2,9 *oratio fit primum litteris, deinde syllabis, tum vocabulis varie compositis* 14,41 *oratio e pluribus colorum periodis contexitur* 2,20

orationis partes quot, & quæ 2, 11 *orationis partes elementares Theodecti & Aristoteli tres sunt; Nomen, Verbum, Conuinctiones* 192,19 *orationis partes elementares præcipuæ tres; Nomina, Verba, Conuinctiones* 146,29 *orationis partibus elemētaribus duo accidunt; tempus & modulatio* 192,19 *orationis partes cū suis accidentibus ut consideret grammaticus* 195,12 *orationis partes quomodo apte componantur* 5,47 *de orationis partium collocatione scripsit Chrysippus Stoicus* 5,35 *orationis partes non omnes æque aures efficiunt* 10,36 *orationis toni* 10,4

Oratio ut figuretur 7,46 *oratio figuræ expers nulla, nulla simplex* 51,21.58,9 *oratio elegans, reb. præclare gestis multū addit ornamenti* 8,21: & 179,13 *oratio pulchra, non item suauis est* 9,3 *oratio pulchra ut fiat* 14,44. & 15,27 *oratio suauis & pulchra fit quatuor modis* 9,11 *oratio mutatione seu variatione pulchrior ac suauior efficitur* 20,8 *orationi magnificentia & gravitas tribus reb. conciliatur* 95,8 *orationis ornamenta veteres quæ affectarint* 82,33 *orationis vitia quæ* 60,28 *orationē meditantes quot & quib. modis contra artis præcepta delinquāt* 61,28 *orationis orbem in Thucydide desiderat Cicero* 77,26

Oratio aut metrica est, aut metri expers 2,34 *oratio pedestris an modulationes, numeros & mutationes capiat, ut carmina* 193,5 *oratio pedestris seu prosa, omnem variandi potestatem habet* 19,47 *oratio prosa, poeticæ orationi seu pulchro poemati similis ut fiat* 28,15,29: & 193, 47.194,14 *orationes scalpro & calo expolitæ, ut Isocratis & Platonis* 30,25 *orationis concinnitas a musices concinnitate quid differat* 10,28

Oratio plebeia quæ, & quæ ciuilis 31,36 *oratio ciuilis quomodo componenda ut suauiter aures afficiat* 10,33 *orationes ciuiles plus accurationis merentur quā pictura & sculptura* 30,34 *orationes iudiciales & concionales, fere omnes tenui dictionis genere conscriptæ* 164,28 *orationes rhetoricæ historiis impedimento sunt* 143,42 *orationis oratoriæ partes ab Isocrate & aliis quomodo distinctæ* 87,7 *orationis oratoriæ partes quot sint & quomodo in eis peccetur* 62,47 *orationis oratoriæ partes suā quæq; dictionē requirunt* 84,22 *orationis oratoriæ genera tria; iudiciale, deliberatiuum, & demonstratiuum* 86,47 *oratio morata quæ* 65,9.68,5

Orbis orationis 77,26

Orbi pueri mala tractatio 118,20 *orbi, Athenis immunes, & quādiu* 91,20. *quære & Pupilli.*

Ordinis decētia 84,25 *ordine priora an semper esse debeant quæ priora sunt tempore* 6,20

Ornamēta dictionis iuuenilia 159, 7 *ornamenta sententiarū* 75,47

Osculo excipitur amicus 3,13

Ostentatio eruditionis 62,33 *ostentatio inanis* 64,11

Ostentorum interpretatio 113,45

P.

Paches, Athen. dux 144,6

Pactis standum firmius quam necessitati 96,18

Pæan, seu Paon, pes compos. 29,46. & 30,6

Pæanienſis orator, Demosthenes 39, 27

Pæones pedes 18,10

Pagina in Hegesia nulla est, in qua reperiatur concinna compositionis exemplum 18,25

Palæstra inimicitias gignit 169,17 *Palæstræ quam pugnæ magis accommodatus* 74,34 *palæstrica exercitatio rhetorices* 112,26

Pallene, Thraciæ oppid. 122,39

Palmæ laudes 34,9

Pamphilus fullo 170,29

Panætium præsidio munitū 169,47

Panætius a Platone fere dissentit in sententia de animorum immortalitate 79,26

Pandari periurium 65,18

Pandrosides 123,41

Panegyris a quibus & cur inuenta, & quo modo tum ab aliis, tum ab oratore celebranda 33,4,22

Panegyris unde laudari possit 42,31

Panegyrica dictio e quibus confletur 27,36 *panegyrica oratio quo dicendi genere pertexenda* 34,19 *panegyricæ orationis materia* 33,22.42,9 *panegyricæ orationis species, exhortatio ad athletas* 41,9 *panegyricæ orationis exempium e Lysia* 91,47

Panysidis character 68,41.72,22

Parasis operum ornata 193,40

Parentes imitandi liberis 40,15 *parētes in liberis quodammodo renascuntur* 35,38

Parmenides a Platone taxatus 126, 35.138,12

Parmenontis defensio 118,13

Paronomasiæ exemplum 160,24,27

Parthenius mons Arcadiæ 32,15

Participia ab appellativis seiunxerunt nonnulli 2,16

Partitiones rerum 95,40

Partus monstrosi comburuntur 57, 29

Parua in magnis detrimentis sæpe gravius lædunt animum 91,7

Pasionis trapezitæ opus 103,2

Passeres Veneris currum trahunt 26,29

Passiua pro actiuis a Thucydide usurpata 134,24

Pathetica dictio non reprehendenda in vniuersum 196,47. *Vide & Affectus.*

Pati honestum est, si honestum est agere: sed cū exceptione 125,7,9

Patri filium abdicanti an contradicere liceat 64,3 *pater filium in seditione perimit* 150,42 *patria dignitas tutanda nepotibus* 135,36

Patriæ laudes 38,34 *patriæ se natū qui cogitat, quem scopū habeat* 183,10 *patriæ libertatem propugnantes, deorum ipsorum experiuntur auxilium* 93,36

Patrocinari sub ficta incusatione 49,26.52,19 *Patronus ridiculus, parum conducit causæ* 67,9

Pauca, sed acuta 67,17

Pausanias, Cleombroti filius, Græciam a Persis liberauit 154,3 *Pausaniæ encomium, nō est Demosthenis* 191,12

Pax & bellum, res inter homines gravissimæ 100,13 *pax cum omnibus hominibus, non tantum cum amulis facienda* 101,23 *pacis suasio numquā nocuit* 101, 2 *pacis leges iustissimæ & honestissimæ quæ* 101,27 *pacificatio, sæpe non nisi belli dilatio est* 123, 30

Peccata reprehendere in virtutum laudatione an conueniat 126,7

Pecuniæ dediti, quamuis aliis sint prædi ti virtutibus, tamen sola pecunia expugnari possunt 158, 45 *pecuniis victoria & gloriam permutare* 43,9

Pedestris oratio, seu prosa 74,15. *Vide Oratio.*

aduersus Pedieum oratio 118,20,38

Peleus, Thetidis connubio immortalitatem adeptus 35,33

Peloponnesii qua arte ab Archidamo euocati fuerint a bello Atheniensibus inferendo 46,17.56, 40 *Peloponnesiorum legatio ad Athenienses* 123,13 *Peloponnesiacum bellum Thucydidi videtur omnium maximum* 24, 39.148,23 *Peloponnesiacum bellum inceperunt primi Athenienses & Lacedæmonii* 146,17 *Peloponnesiaci belli causæ* 141, 2 *Peloponnesiaci belli initium* 94,4 *Peloponnesiaci belli diuturnitas ac diritas* 187,8 *de Peloponnesiaci belli diuturnitate oracula & omina* 142,9 *Peloponnesiacum bellum quamdiu duraverit* 142,2 *Peloponnesiaci belli annus XXII* 129,31 *Peloponnesiaci belli reliquam partem absoluit Theopompus* 131,37 *Peloponnesiaci belli tempore qui oratores & scriptores floruerint* 161, 32

Pelops, Peloponnesi conditor 32,12 *Pelopis Phrygis regio, pro Peloponnesus* 189,23

Penelaus, Bœotorum dux 15,41

Penelopes e thalamo egressus 15,8

Pentametrum elegiacum 29,28

Peplum Telemacho donat Helena 1,6

Peregrinationes visendi & negotiādi caussa institutæ 102,34

Pergamēses grammatici; Crates videlicet & Aristarchus 112,27 *Pergamenæ tabulæ, Cratetis scilicet aut Aristarchi* 118,5

Pericles, orator ex antiquiss. 77,43 *orator clariss.* 144,31 *dignis laudibus a Thucyd. celebratus* 140,1 *Euboeam subigit* 143,32 *Periclis de se existimatio* 158,33 *Periclis concio aduersus Lacedæmonios* 157,35 *Periclis apologia pro se ipso habita, cur non probetur Dion.* 158,4,17 *Periclis dictum de iuuentute in bello*

casa 122,26 *Pericles funebrem orationem qua arte composuerit apud Thucydidem* 47,1 *Pericli funebris oratio cur a Thucydide tributa* 144,31,45 *aduersus Periclē oratio adscripta Dinarcho falso* 117,42

Perinthus a Philippo inuaditur 124,1

Periodi naturales, in antiqui ordinis orbem recurrentes 81,5 *Periodi orationis e colis complētur* 2,20. *varie componuntur* 190, 38 *Periodorum cola ut numerosa & concinna sint, magis spectatur quam ut sint perfecta* 8, 40 *periodi & cola in polito & florido compositionis genere qualia* 27,33 *periodi in austera compositione liberiores* 22,35 *periodi ut variandæ in optimo dicendi genere* 20,3 *periodos quales consectatus Isocrates* 165,47 *periodorum numerosa concinnitas, diligenter ab Isocrate obseruata* 95,1 *periodorum & membrorum eius varia apud Demosth. est formatio* 194,18 *periodorum Thucydidei prooemii examen* 25,23 *periodorum variatio* 31,20,27 *periodorum in orbē ductus* 98,42 *periodorum inæqualitas* 25,41 *periodi iusta magnitudo* 26,12 *periodi historicæ forma* 178,33 *periodorum numerosa concinnitas, in historia non nimis anxie affectanda* 132,25 *periodorum exitus in polita & florida cōpositione quales* 26,13 *periodorum conformatio similis, offendit* 131,23 *periodis quando utendum, & quousque* 8,43 *periodi πεπαίνουσαι exemplum* 18,4

Peripatetica philosophia non complexa est omnia dicendi præcepta 120,28 *peripateticorū princeps Aristoteles* 80,16 *peripatetici Aristoteli conditori suo nimium tribuunt* 120,5

Periphrasis obscura 152,13 *periphrases poeticæ* 159,17 *Periphraseos exemplum ex Thucyd.* 133,44

Periurii noxa, in posteritatem propagatur 90,12

Perorationis officium 64,24 *perorationis vitia* 64,21 *perorationes apud Lysiam quales* 88,16 *peroratio qualis dictionis genere pertexatur a Lysia* 84,24 *perorationib. quæ dicendi forma tribuatur a Demosthene* 191,25

Perplexa dictio 152,25 *perplexum & inuolutum orationis schema* 160,24

Perse, post ademptum Medis imperium, numquam a bellis conquieuerunt 189,5 *Persarum triremes* MCC, *ad Salaminem victæ* 188,19 *Persæ rex, communis Græcorum hostis* 46,13. 56,36 *Persarum rex pecuniis suis emit Græcorum quotquot vult corpora* 92,21 *cum Persarum rege quibus conditionibus pax facta* 101,25

Persiæ fines usq; ad Iouis ætherem extēdere Xerxes cogitat 189,24

Persicum bellum 119,24

Perseū in cunis ut allocutā sit Danaē Simonidea 32,24

Persona dicentis, orationi multum addit vel detrahit 67,9 *personæ variæ* 42,43 *personarum mutatione, offensionis periculū amoliri* 55,44 *personarum auersiones* 133,22 *personæ pro rebus usurpatæ a Thucyd.* 135,34

Perspicuitas duplex; altera in verbis, altera in rebus 83,8

Persuadendi vis & probabilitas apud Lysiam maxima 84,25

Pes & Numerus, idem 16,6 *pedes disyllabi qui, & quomodo differant* 16,6 *pedes trisyllabi qui, & quomodo differant* 16,18 *pedes compositi* 17,1

Peteōn, opp. Bœotiæ 15,45

Petitiones interdum in promissiones sunt vertendæ 44,39

Phædrus Platonis 126,26.128,1 *Phædri Platonici argumentum & inscriptio* 166,41

Phæstis, Aristotelis mater, unde orta 121,23

Phalerensium aduersus Phœnices (forsan præcones sacros) disceptatio 116,34

aduersus Phanoclem Dinarchi oratio 118,11

Phanostratus Cephisei f. 170,26

Phereclesarchon Athen. 116,15

Pherenicus Thebanus, Athenis ab hospite suo defenditur 105,34 *pro Pherenico oratio* 105,23

Phidiæ opera 138,23 *Phidiæ statuæ, magnifica & dignitate graues* 95,31 *Phidiæ operum examen* 115,16 *Phidiæ operum note* 193,39

aduersus Phidiadem scribam oratio Dinarchi 116,37

Philagrii stilus qualis 115,24

Philippus, archon Athenien sis 113, 16.114,12.116,17

aduersus Philippum metallica oratio Dinarchi 118,32

Philippus Macedo ab Isocrate quibus instructus monitis 96,21 *Thessaliam & Euboeam ut tractarit* 196,10 *Thraciæ oppida* XXX *crudeliter deleuit* 195,46 *legatos Thebas mittit* 124,30

transitum in Atticam a Thebanis quomodo petierit 123,38 Philippum ex Amphictionico conuentu excludi vetat Demosthenes 123,9 Philippus de pacis fœdere violato accusatur, & vicissim ipse accusat 123,44.124,3 Philippi legatis qua oratione & quando respōderit Demosthenes 123,15 Philippi potentia per Græcorum negligentiam accreuit 176,18 Philippus proditorū ope multum auctus 172,6 Philippus Græciæ imperio potitus post Chæronensem cladem 94,34
Philippum Græcis insidiari primus sensit Æschines 45,23 Philippus quando mortuus 121,31
Philippi res gestas cōscripsit Theopompus 131,37
Philippicæ Demosthenis cōciones XII 123,28 Philippicarum orationū maxima & grauissima 162,45
Philistus (vel potius Philiscus) orator 120,31
Philistus Syracusius, hist. 78,13 imitatus Thucydidem, & in quibus assecutus 70,6 Thucydidem in quibus imitatus, in quib. non, & quam feliciter 131,11 Philisti & Xenophontis comparatio 69,47.73,33 Philisti eulogia ex Cicerone 78,11 Philisti historia bipertita 131,13 Philisteæ historiæ corpora duo, alterum de Sicilia, alterum de Dionysio 78,27
Philisti locus e libro 2, de Sicilia 131,24
Philochorus de signis & ostētis consultus, respōsa dat 113,44 de colonis in Samum missis quæ scribat 118,46 de rebus Pythodoto archonte gestis quæ tradat 119,9 Philochori locus ex Attica historia, de rebus Anaxicrate archonte gestis 113,34 locus ex Atthidis libro VI, de bello Olynthiaco 122,32 locus ex Atthidis libro VI, de rebus sub Theophrasti & Lysimachidis prætura gestis 123,47 locus ex Atticæ historiæ lib. VIIII 113,40
Philocles, archon Athen. 116,7
aduersus Philoclem oratio Dinarchi, de pecuniis Harpalicis 116,38
Philocrates suspectæ fidei 45,39
Philomelus ad Pasionem mitt. 103,12
Philonici dialectici de Isocrate iudicium 99,3,6
Philosophiæ veræ studium quod 96,1 e Philosophiæ professione quæstum faciebant etiam veteres 94,31
Philosophus qualis esse debeat, docuit Plato in Socratis Apologia 46,36 philosophi compositionis elegantiam neglexerunt 5,22 philosophi rerum & sentētiarum momenta magis spectant quam sermonis elegantiam 178,46 e philosophis qui temperatissimo compositionis genere vsi 28,6 philosophi historias qui scripserint 78,39 philosophi legendi præ ceteris qui, tū ob stilum, tum ob res 70,31 philosophorū principes Plato & Aristoteles 80,17 philosophorum Homerus, Plato 79,26 philosophorū scriptis potiores orationes Isocratis 98,16 philosophorum & rhetorū scholæ fere eodem tempore floruerūt 113,5
Philosophicæ contēplationis scopus, veritatis cognitio 138,14 philosophici sermones, non ferunt poeticæ structuræ tumorē 128,20
Philotas Macedo 18,46
aduersus Philotadem Epicharis defensio, a Dinarcho scripta 118,23
Philoxenus melicus 19,46
Phocaenses, Massiliæ cōditores, Carthaginenses vincunt 145,22
Phocio iustus 36,47
Phœnix Homericus quo astu Achillem retinere instituat 48,1.58,33
Phœnices in opib. comparandis acutiores 66,11 Phœnicum triremes circiter CC ab Atheniensibus captæ 142,24
pro Phormione oratio Demosthenis 171,4
Phormisius Atheniensis 92,41
Phrygia, locus Atticæ 144,22
Phrygii modi in dithyrambis 19,43 Phrygia seu Asiatica rhetorica perstringitur 81,1
Phrynichus, archon Athen. 116,3
Phthiotarum legatio pro Philippo 124,11
Phylarchi stylus 5,19
Phyle, pagus Atticus: cuius ciues Φυλάσιοι, & οἱ ἀπὸ Φυλῆς 129,33
Physicarum & Ethicarum rerum scriptores, tenui dictione vsi 164,27 Physicis omissis ad Politica se contulit Isocrates 94,24 Physiologi a Platone reprehensi 138,13
Pictores qua regula vtantur in examinandis & dignoscendis præstantium artificum operib. 115,15.193,36 pictorum diligentia 30,36 pictorum & fictorum in exprimendis imaginibus curiositas 194,44 pictor habitu & vestitu eodem omnes picturas ornans 99,5 Picturæ lumina 26,6 picturarū veterum cum orationibus collatio 104,39
Pigmentorum in pingendo mistura & temper. 22,8.188,39
Pietas Hectoris 65,20
Pindari character, & in quib. imitandus 68,44.72,28 Pindarus melicus, austera compositione vsus in suis modulis 22,45 austero compositionis genere vsus; exceptis Parthenis 187,4 epodos in multa metra & cola diffudit 19,41 Pindari dictum de satietate omnium rerum, etiam suauissimarum 129,42 gnome de Tempore 81,3 locus de longis latisq; dithyramborum vocalibus, & adulterino σ 13,6 locus e dithyrambo quodam, ad præbendum austeræ compositionis exemplum 23,7 locus e carmine in Alexandrum Macedonem 179,21 carmen in solem 167,19
Pisicles pro extero accusatus 116,31
Pistii accusatio a Dinarcho cōscripta 116,30
Placare munerib. & benignis verbis 50,18
Platæenses Scionæorū agro donantur ab Atheniensibus 143,32 Platæensium apud Thucydidem oratio 7,37 Platæensium cū Archidamo Lacedæmoniorum rege colloquium 154,1 Platæensium apologia cur maxime Dionysio probetur 157,46
Plato Socraticus, etymologiam primus & omnium optime attigit 14,40 poesin dicit posteros superiorum exemplis erudire 65,22 principium nō totius dimidium, sed ipsum totum esse pronuntiauit 36,24 panegyres & ferias deorum miseratione hominibus datas ait 33,5 mores pro cæli regionibus diuersis varie temperatos scribit 66,9 Atticam vt laudarit 38,36 Ægyptium de Græcis quæ loquentem introducat 65,39 Demodoco rusticas phrases tribuit 66,29 de diuisionis artificio quæ scripserit 66,44 consequentiam necessariam in oratione inesse vult 62,5 quæstionibus in medium allatis, dogmata inuenit magis quam disputādo euincit 61,5 in Socratis Apologia docet quomodo in vna eademq; oratione plurium actionum possit fieri complexus 46,27.57,37 Homeri interpres in eo schemate quo aliud proponendo aliud efficimus, in loco quodam Symposii 54,28 τῶν ἠθῶν obseruator diligens 60,46. suarum virtutum ostentator & laudator, alienarum reprehensor 126,30,35 Parmenidem, Protagoram, Zenonem & ceteros physiologos reprehendit 138,12 Lysiam cur reprehenderit 62,9. de Isocrate vt iudicarit 98,41. Homerum ambitiosa æmulatione e sua rep. relegauit 126,38 in philosophia maxime imitandus 70,34
Plato & Isocrates medium dicēdi genus a Thrasymacho inchoatum expoliuerunt 165,4.172,29 Plato mediæ compositionis auctor optimus 188,45 puræ robustæq; dictionis norma statuitur a multis 177,26 Aristoteli semper præfertur a Cicerone 80,17 si non primas, saltem secundas eloquentiæ sibi vindicat 181,10 Socraticum characterē in Philebo obseruauit 177,33 in Socratica tenuitate Thucydideam & Gorgianam granditatem affectauit 166,38 Isocratis imitator quam felix 115,25 poetica & alia cōsimilia vocabula compositioni suæ inserit: 8,33 inconditam suam affectationem & dicendi sublimitatem ipse agnoscit 127,41.166,34 Demostheni postponitur 126,6 Demosthene quare inferior 17,45.128,33 elocutionis quam rerum studiosior fuit 179,3 in verborū compositione magis excelluit quam in electione 17,43 dialogos suos vsq; ad annum ætatis LXXX pectere & calamistrare non desiit 30,27 cōcionem scripsit nullam; nisi quis Epistolas conciones appellare velit 178,3 iudicialem orationem vnam tantummodo scripsit, Defensionē Socratis 178,1 vetere lingua Attica vsus 82,19
Plato a multis reprehensus 126,47 ab Aristotele discipulo suo reprehensus 128,11 qua in re Dionysio non probetur 128,17 vbi delinquere soleat 127,36 delinquendi caussas quas habuisse videatur 127,43 quando mortuus 121,27
Platonis eulogia ex Cicerone 79,6 Platonis compositio qualis 28,6 Platonica elocutio qualis 41,5.127,10 de Platonis dictione iudicium Dionysii 166,3.177,23
Platonis elocutio diuina 74,12
Platonis dictio an diuina 177,30 Platonis dictio pulchris & suauibus mutationibus variata 20,9 Platonis dictio cælatis & tornatis operibus similis 194,31 Platonis dictio, similis loco florido, & voluptatib. ad tempus percipiendis accommodato 183,35 Platonis dictio in dialogis excellens, in ciuilibus tractationibus elegātiam amittit 177,33 Platonis locutio poetica 79,11 Platonis tabellæ, diligentiæ illius indices 30,30
Platonis Phædrus vnde sic inscriptus, & quodnam tractet argumentum 128,1 Platonis ciuilium orationum præstantissima Menexenus, seu Funebris oratio 178,7 Platonis oratio funebris 39,27: & 40,4 Platonis ἐπιτάφιος λόγος examinatus 178,14
Plato in Epitaphio quos imitatus 178,7 e Platonis funebri oratione, pulchræ cōpositionis exemplum 17,29 locus ex Epitaphio, ad ostendendam elegantem colorum in periodo cōformationem 8,19 locus e Phædro, quo ostenditur eum dithyrambicæ granditatis nimium fuisse affectatorem 127,47.166,47: & 167,10
Platonis imitatores qua regula explorentur 115,17
Plaudere latera cubitis, more galli victoris 170,41
Plausum ambire 101,20
Plebeium seu vulgare dictionis genus 31,36
Plenilunium XV mensis die 36,27
Pleonasmus verborum interdum necessarius 197,47
Pluralia pro singularibus a Thucydide vsurpata 134,35
Poemata pulchræ orationi similia, pulchra sunt; & contra 31,43 poematis vitium ἡ λογοειδία, id est compositio prosæ orationi similis 31,34
Poesis superiorum ætatum exemplis posteros erudit, teste Platone 65,23 poesis & prosa oratio non tractantur eodem modo 37,18 poesis, non poetica tantum vocabula capit, sed etiam alia 62,37 poesis suauitas qualibus verbis concilietur 28,32 poesis solutæ orationi similis vt fiat 31,13,21 poesis historica 64,13 poesis quadam est Herodoti & Thucydidis historia, eaq; pulchra 130,35
Poeta bonus, res de quibus verba facit, imitari debet 20,36 poetas e republ. sua exigit Plato 179,19 Poetica licentia 133,21.147,41 poetica verba 31,32 poetica locutio 79,13 poeticæ locutionis affectatio 82,34 poetica venustas in ciuili oratione 193,47.194,14 poetica & tropica elocutio quando & qua occasione Athenis inoleuerit 82,39 poetica vt fiat prosa oratio, non tamen poema 28,40 poetica elocutionis cōcinnitas apud Isocratem singularis 111,23
ad Polemarchū reus trahitur 103,26

Polemo, archon Athen. 116,11
Politica philosophia 81,33 politices studiosi diligenter Isocratem lectitare debent 95,47 politica, eristicis & physicis omissis, amplexus est Isocrates 94,24 politicæ philosophiæ reprehensio a Dionysio confutata 137,40
Politicus & consiliarius bonus qualis esse debeat, ostendit Demosthenes in oratione pro Corona 46,43.57,42 in politico duo præcipue requiruntur, γνῶναι τὰ δέοντα, καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα 158,34
Politæ comptæq; seu floridæ compositionis character 25,45.187,18 politæ compositionis finis, voluptas seu suauitas 192,15 polito compositionis genere qui scriptores vsi 26,21.188,5 perpolitus in dicendo 76,35 politissimus ac venustiss. scriptor Lysias 75,21
Poli elocutio 82,38 Polus quas figuras affectarit 133,29.148,1 Polus a Platone taxatus 126,36
Polybii stilus 5,19
Polycleti opera 138,24 Polycleti operum notæ 115,16.193,39 Polycleti statuæ magnificæ & dignitate graues 95,31
Polycrates Sami tyrannus, Rheneam Apollini consecrauit 145,21 Polycratis Atheniensis elocutio qualis 111,40,43.167,30
aduersus Polyeuctum Dinarchi orationes tres 116,21 in Polyeuctum Dinarchi oratio Demosthenico filo contexta 114,24
Polygnoti operum notæ 193,40
Polyzelus, archon Athen. 121,26
Cn. Pompeius laudatur ab eruditione 125,31 Cn. Pompeii locus ex epistola ad Dionysium 128,22
Pomposæ dictionis exemplar optimum Isocrates 111,24
Pondus verborum magis spectandum quam lepor 75,45
Ponticæ nauigationes 102,32
Populus aduersarios suos crudeliter vlciscitur 150,40 populus reipubl. dominium olim habebat Athenis 176,25 populus agrum sibi vsurpans, in iudicio accusatur 107,9 cum populo litigare, difficile ac molestum 107,13
Portenta in arce Athen. 113,41
Posidippus furti accusatus 118,15
Possessionis ius, temporis diuturnitate stabilitur 97,37
Posteris tradere vetustatis monumenta, curæ erat priscis 139,31
Potatio statim a prandio 170,3
Potētiores a plebe crudeliter oppressi in sed. Corcyr. 150,27
Præceptiones sine quotidiana meditatione atq; exercitatione nihili sunt 32,33

Præceptores primi, discipulis cari 47,35 præceptoris artificium detegit discipulus 48,11.58,41
Prædispositio 61,19
Præfecti: quære Prætores.
Præfractior Thucydides 75,34
de Præmiis disceptatio 63,36
Præparandus auditor in exordio 63,18 præparatio ante propositionē capitum, & ante cōfirmationem 61,19.62,3
Præsens cum futuro copulatum a Thucyd. 135,23
Præstigia oratoriæ 104,45
Prætores seu præfecti ab imperatoribus ad regēdas prouincias emissi, solenni compellatione excipiuntur 38,37 prætoris laudatio 38,22
Prata fragrantem auram spirant 127,19.166,11
Praxibules, archon Athen. 116,10
Precatio sub finem natalitiæ orationis 37,7 sub finem nuptialis orationis 35,35 sub finem epithalamii 37,37 sub finem compellatoriæ orationis 39,7
Prehensionis ansam dare 50,35 prehensionis ansam præbere in sermone 53,13
Presse dicere 76,17 pressus & aptus verbis Thucydides 77,40 compressione rerum breues antiqui 78,1
Priamus, supplicationis rationem a Mercurio edoctus, Achillem supplex adit 59,28
Priapei versus 4,18
Principis officium 96,22 principi viro in iuniorum præsentia non loquendum liberius 49,47
Principium, optimum, & totius dimidium 36,23 principium, dimidium totius 43,2.81,10
Priora tempore, an etiam loco priora semper accipienda 6,19
Priuati commodi gratia prodere rempubl. 163,21
Priuignis male plerumq; cum nouercis conuenit 110,21
Probabilitas in Lysiana dictione maxima 84,28
Probationes rerum vt fiant 122,4 probationes ab Hyperide vt instituantur 114,35 probationes apud Lysiam quales 87,47 probationes Isæanæ a Lysianis qua re differant 109,34 probationib. quæ dicendi forma tribuatur a Demosthene 191,25 probationis seu confirmationis laudabilis exemplum 90,33
aduersus Proclis filios oratio Dinarchi 118,26
Prodicus Ceus, sophista 94,10
Prodicus a Platone taxatus 126,35.
Proditores & catamisthi 43,18 proditorum prouetus maximus 172,7 proditores puniendi 171,38 proditor cum vxore lapidatur 183,7
Prolixitas vbi frigida & languida 61,18
Promissionibus interdum vtendum pro petitionibus 44,39
Pronomina a nominib. seiuncta 2,14 pronomina an appellatiuis in oratione semper præponēda 6,28
Pronuntiationis instrumenta 12,14, & deinceps.
Proœmium: quære Exordium.
Propagatio familiarum & totius hominum generis 35,38
cum Propinquis litigare, turpe 88,35 cū Propinquis litiganti quæ spectanda 89,3
Proponere aliud & aliud efficere quomodo possimus 44,44.& 45,18.& 48,17
Propositionis oratoriæ locus & officium 87,22 propositiones nostræ quales esse debeant, & quales aduersarii 44,18 propositio capitum nuda 61,28 propositionum seu actionum plurium cōplexus in vna eademq; oratione 57,39
Propositum & scopus diuersus sæpe in iisdem dictis 53,34
Propriis & vsitatis verbis vti 82,19
Protagoras sophista, confusum doctrinarū genus profitebatur 94,23 a Platone reprehensus 126,35.138,13
Prosa oratio, seu pedestris 74,15. Vise Oratio.
Prosodici versus 4,15
Protei fabula, varium dicendi artificium denotat 167,40
Prothoënor, Bœotorum dux 15,42
Protogenis pictura 138,22
Prouocatio ad iudicium 109,41
Proxenus Dinarcho hospes parum fidus 113,19 aduersus Proxenū damni dati actio a Dinarcho scripta 118,10 aduersus Proxenum iniuriarum actio, a Dinarcho scripta 118,23
Prudentia fortitudini præstat 59,43
in Prytaneo cœna legatis datur 45,5
Publicani a Diomedonte quomodo excusati 125,8
Publicum commodum & splendorem publicum veteres spectabant magis quam priuatum 176,6 publicis muneribus ditescere & inclarescere 176,21 publica iniuria excusatur priuata 164,17
Pudor plurimum obest 157,4 pudorem simulare in dic. 44,5
Pugnam instaurare, pulchrum est 43,2 pugnæ satietas cito obrepit 59,47.60,20 pugna forti cæsis qui honores habiti 144,30
Pugnant ieiuni segnius 60,18
Pulchras imagines identidem post cōceptum aspectans mulier, prolem pulchram procreat 68,19
Pulchritudo compositionis, quibus rationibus paretur 11,38 pulchritudo orationis quas contineat sub se species 9,14 pulchritudo in Herodotea poesi, hilaris; in Thucydidea, formidabilis 130,37
Pupilli e magnis bonis ad mendicitatē redacti, tutoris perfidia 89,46 de pupillis latæ leges 91,13
Puritas sermonis 82,22 purus sermo in historia 130,19
Pusillus Thucydides, Philistus 78,26
ad Pylum pugna naualis 134,1 ad Pylum clades Laconica 143,11.144,27.150,7
Pyrrhichius pes qui, & qualis 16,10
Pythagorici philosophi legendi præ ceteris 70,31
Pytheas Tisidis & tutor & amator 169,19
Pytheas vafritiei accusat Demosthenem 104,46
aduersus Pytheam orationes Dinarchi duæ 116,24
Pythen, Corinthiacorū auxiliorum dux in bello Siculo 149,12
Pythii ludi a Pythio Apolline denominati 33,23
Pythodemus archon a Nicophemo sextus & vicesimus 114,10.116,3
Pythodorus Phœnix 102,36
Pythodori ædes 170,27
Pythodotus, archon Athen. 116,1.119,9.121,30.123,14

Q

Quadratus in omnibus, id est perfectus & omnibus numeris absolutus 111,19
Quæsitione seu dubitatione securitatis viam sibi in dicēdo præmunire 55,12
Quæstionis omnis optimū principium natura 5,42. Vise etiam Actio, Caussa.
Quercus laudes 34,4

R

Raris vocabulis vti cur & quomodo concedatur 62,21
Ratione moderari affectus 60,42
Recitatoris seu lectoris vox 99,14
Redditio longior turbat 168,36 redditiones lōgiores obscuræ 162,7,19. Vise & Consecutio.
e Reditibus pupillos alere 91,15
Regioni tribuitur figurate, quod reb. ea contentis conuenit 135,39
Relatiuorum consecutio 125,6,21
Reprehēsio icone temperata 59,40 reprehensio principis viri, fieri debet post amandatos e concilio iuniores 49,47
Rerum substantiam significāt nomina; accidentia, verba 6,1 rerum locus seu character, difficilis 1,17 rerum locus partes quas habeat 194,34 rerum tractatio oratoria in quibus consistat 98,36 res enuntiandæ sunt propriis & significantib. nominibus 14,29 res pro persona vsurpatur a Thucyd. 135,40 res præclare gestæ, pulchra oratione multum exornantur & ill. 179,13 rei omnis optimum principium natura 5,42
Respublica e moribus constituta 66,13 reipubl. de suo inseruire 101,12
Retortu facilia dicere, vitium sermonis oratorii 52,46 retortu facilis dicti exemplum ex Homero 53,15
Reus sponsores dare cogitur 103,27
Rex si ad iram concitetur, deteriori homini facile præualet 55,32 regis ira magna 56,4 regis laudatio in oratione panegyrica 34,14 regis laudatio in prouincialis compellatione 38,19 in rege taxare quæ vult Vlysses, taxat in populo 56,9 reges plures esse, non est bonum 56,12
Rhenea consecratur Apollini a Polycrate Samio 145,21
Rhetorum & philosophorum scholæ Athenis eodem fere tempore floruerunt 113,5 rhetorum cum statuariis comparatio 95,30 rhetores rhetorū scripta ad quā iudicii regulam examinent 115,15
Rhetoricæ artis vtilitas 121,41 rhetoricæ vis non in multitudine verborum, sed in artificio 67,16 rhetoricæ species tres, demonstratiua, deliberatiua, iudicialis 44,28 rhetorices inuentor Tisias 79,46 rhetorices magistri primi Mercurius & Musæ 33,20 rhetorices scriptores veteres vnū in locum conduxit Aristoteles 79,46.80,9 rhetorica theatralis, insolens, impudens, imperita 80,38 rhetorica philosophica 127,6 rhetorica antiqua & philosophica, quando collabi cœperit, & quando instaurata fuerit 80,35.81,5 rhetorices philosophicæ auditoribus quæ necessaria 132,1
Rhetorica tyrocinia 34,41 rhetoricarum siue oratoriarum tabularum auctores 121,3 rhetorico more scripta Callisthenis historia 78,41
Rhodii & Chii, socialis belli aduersus pop. Atheniensem principes 100,3.101,23 pro Rhodiorum populo a potentioribus oppresso, quando pro concione verba fecerit Demosth. 121,13
Rhodiaci rhetores 115,23
Rhœó, Taphyli filia 118,3
Risus stratagemate Græcos abitum cogitantes detinet Homerus 67,14
Roboris vires maximæ 49,12
Roma, rerum domina, veterem eloquentiam Græcam suo nitori restituit 81,17 Romani proceres doctrina & iudicio præstātes 81,19 Romani multi, Dionysii tempore historias, orationes ciuiles, & philosophicos libros magna cū laude scripserunt 81,21
Rotundus scriptor 77,29 rotunda & contorta elocutio 98,31 rotundæ periodi 190,38
Rufus Melitius 1,13: & 32,31
Rusticitas in quibus consistat 115,36
Rythmici 16,33. Cetera in Græco Indice.

S

Sacerdos Cereris, hierophantam seu pontificem suum accusat 117,18
Sacrificiorum sumptus priuati 91,8
Salamis diuina 38,39 vnde celebrata 38,37 Salaminia pugna ab Isocrate exposita 188,12
sine Salebris vllis fluens 76,46
Saltationis gratia 9,44
in Samum coloni Athenis missi 118,39
Saonis stylus 5,19. incertum an idem qui apud Athenæum Sæus.
Sapientiæ & fortitudinis coniunctio 36,6
Sapphonis dictio qualis 26,22 Sappho, polito compositionis genere vsa 188,5 Sappho, vna e priscis melicis, breues faciebat strophas 19,39 Sappho quoq; Epithalamici generis exempla nobis reliquit 37,17 Sapphonis oda ad Venerem; e qua ostenditur, eam politum & floridum compositionis genus sectatam esse 26,25 Sapphonis locus ex Epithalamio 29,23
Sardes ab Athen. incensæ 189,19
Satietas offendit 9,45 tedium & molestiam parit 161,40 satietatem afferunt etiam pulchra & suauia, si eadem semper maneāt, nec mutatione aliqua varientur 19,26 satietas etiam mellis & rerum veneriarum 129,42
Satyrus Sopalum in amicitiam & fidem recipit 103,17
Satyri aduersus Charidemum apologia 119,14
Saxum ex alto delabens vt expresserit Homerus 21,18
Scansio metri 4,15
Schœnus, Bœotiæ opp. 15,43
e Schola erudita, velut ex vrbe fœcunda, multi & præclari emittuntur coloni 94,30
Scientes, non desiderant multa exēpla; sed breui rerum indicatione sunt contēti 109,25 scientia virtute destituta, vafrities est, non sapientia 181,27
Scionæorum clades 143,30
Scolus, Bœotiæ opp. 15,43
Scribere primum syllabatim discimus 195,15 ad scribendum applicat animum qui foro minus aptus est 94,18 scribere laboriosum esse negauit Epicurus 28,12 scribere bene, multis commune 85,11 scriptionis materia qualis deligenda historico 128,44
Scripta veterum diligenter peruoluenda, & petenda inde imitationis materia 68,13 scriptorum veterum qui præ ceteris memoria digni; quod eorū tum in vita tū in dictione institutum; & quid in eorum vnoquoq; imitandum aut vitandum 81,31
Sculptorum diligentia 30,36 sculptorum regula in dignoscendis Phidiæ operibus 115,16
Scythæ, crudeles 66,2 Scythicarum rerum narratio apud Herodotum 130,5
Securitas, seu Tutus orationis cursus 61,24 securitatis via in oratione quomodo præmuniatur 54,42
Sedatus, & Incitatus, oppos. 76,46
Seditionis crudelis & impiæ exemplum 150,27
Semele Cadmea 23,12
Semideorum procreatio 139,26
Semiuocales litteræ 12,2,3 semiuocales nulli mutæ præponi possunt 24,11 semiuocalium numerus & differentia 12,31
Senectutis appellatio, incipit ab anno ætatis LXX 114,2
Seniorib. contradicere, olim religio erat 97,13
Sensibus quædam percipiuntur tantummodo, oratione exprimi non possunt 84,42 sensus non omnes similiter afficiuntur a quibuslibet obiectis seu mouentibus 10,37 sensuum exercitatio ad diiudicandas affectiones ratione carentes 84,47 sensibus rationis expertibus diiudicantur omnia & iucunda & molesta 178,45 sensus rationis expers, optimus concinnæ modulationis iudex 193,35 sensibus auditorum patefacere seu proponere ea quæ dicuntur 83,38.85,44 sensus oculorum euidentissimus 41,19

Sententiarum & verborum affinitas 2,42 *sententiis crebri, verbis grandes antiqui oratores* 78, 1 *sententiarum numerus, verborum numero in Herodoto par* 77,39 *sententiis magis quã verbis abundantes* 77,45 *sententiæ suis quæque verbis efferendæ, vt suus cuiq; corpori vestitus conueniat* 174,11 *sententia numeris seruire non debet, sed verba sententiæ* 98 43 *in sententia quot & quibus modis delinquat orator* 61,13 *sententia triplici examine expenditur* 66,46 *sententia figuratur varie* 8, 4 *sententiarum figurationes pro compositionis diuersitate* 186,34 *sententiæ & iudicii variatio* 64,45
Septima mensis dies 36,24
Sepulcra publica eorũ qui in bello fortiter occubuerunt 183,26
sepulcra publica forti pugna cæsis aperiuntur 144,30
Sepulcralis monumenti sumptus 91,2 *sepulcralibus iustis fraudari* 144,39
Serijs in rebus non adhibenda iocosa festiuitas 99,1
Sermonis genus Xenophonteũ, molle 78,35. *Vide & Dictio, Elocutio.*
Seruitiorum laboribus victum sibi parabant mediocris fortunæ ciues 94,7 *seruorum vsus etiam in rebus nauticis* 173,24
Seruitutis actio 105,10
Sibillus, magis bruta quam rationalis vocis sonus est 13,4
Sicanus, Syracusana classis dux 149,11
Siccitates & squalores ingent. 187, 15
Siciliam tyrannide liberare Græcis suadet Lysias 92,1
Sicula clades Atticos colonos Thuriis quoq; expellit 82,9 *Siculi, Dorienſium ex Peloponneſo coloni* 160,8
Sidera ferire, Excellere 184,34
Signis rem ostendere 192,7 *signorum examinatio* 88,5 *signa cælestia* 48,28 *signorum interpretatio* 113,45
Significare multa paucis 162,18
Significationis celeritas 133,34. 148,6 *Significatum sæpe respicit structura, non voces ipsas* 135, 27
Silenus in Macedonia visus 70,28. 132,18
Similitudo, imitationis nota potissima 114,30
Simonides, archon Athen. 116,11
Simonidis melici character, & in quibus imitandus 69,2. 72,33
Simonidis dictio qualis 26,23
Simonidis locus de Danae; quo docetur, pulchrã esse poesin quæ ad prosã orationis similitudinem sit composita 32,18
Simplici oratione vti, & ipsum figuratæ orationis habet artificium 58,31
Simplicitatis prætextus 45,43
simplicitatis affectatione fides apud auditores quæritur 58,31
simplicitatis simulatione, figuræ opus perficere 59,10
Simul, mistionẽ seu coniunctionem significat 47,28
Simulatio & dissimulatio sæpe periculosa 103,1
Singularia pro pluralibus a Thucydide vsurpata 134,30. 160,28
Sinopeus, Satyri præfectus 102,31
Sipylenſis ex Magneſia 5,5
Sirenibus Æschines comparat Demosthenem in orationis compositione modulata 185,21
Sisyphi apud inferos labor, artificiosa imitatione ab Homero expressus 20, 43, 47
Sociale bellum 85,30 *socialis belli compositionem Athenienſibus suadet Isocrates* 100,3
Socrates Euripidis post Anaxagoram præceptor 47,32 *per confessa procedebat in docendo* 67, 23 *amatoriam materiam tractat in Phædro* 128,1. *palinodiam de amore cantat* 167,11 *amatorem se esse simulans, amasius esse comperitur* 54,31 *ab Alcibiade in Platonis Sympoſio laudatur* 54,29 *Socratis Apologia Platonica, plurium actionum habet complexum* 46,28. 57,37 *Socratis defensio a Platone scripta, neſores quidem iudicii vidit* 178,1
Socratici dialogi exiles, seu subtili dictionis genere scripti 127, 43. 166,37 *Socraticorum elocutio* 161,34 *Socratici omnes, Platone excepto, tenui dictione vsi* 164,27 *Socraticus character a Platone in Philebo obseruatus* 177,33
Sol beneficus 36,26 *sol omnibus omnium bonorum auctor* 33,27 *soli sacra est nona mensis dies* 36, 25 *solis defectus crebriores* 146, 13 *in solem carmen Pindari* 167,20
Solæciſſans orationis habitus 115, 20. *Cetera in Græco Indice.*
Solon & Lycurgus in numero eloquentium repoſiti 76,33 *Solonis respublica* 97,11
Solutu facilia proponere 44,19. 51, 2 *solutu facilia dicere, vitium sermonis oratorii* 52,46 *solutu facilis dicti exemplum ex Homero* 53,10
Solutio occultis astricta vinculis 84,12
Somnia diuinitus immittuntur 55, 8,21 *somniorum interpretes* 55,8
Somitum Æschines habuit 76,25
Sophistæ confusum doctrinarum genus profitebantur 94,23
Sophoclis character, & cum Euripide comparatio 69,21. 73,13 *Sophoclis compoſitio qualis* 28,4 *Sophoclis locus ad ostendendam aptam colorum in periodo conformationem* 8,31
Sorores fratribus connubio iungi petit Macareus 57,13
Sosigenes, archon Athen. 116,1. 123,17
Sosigenes Isocratis imitator quam felix 115,25
Sostratus Corinthius, Dinarchi oratoris Attici pater 113,4
Sotadia carmina 4,24
Sparta bellorum vsu ceteris Græciæ vrbibus præstitit 97,47 *Spartæ Leuctrica clade humiliata* 97,30. *Vide & Lacedæmon.*
Species humiles & indecores diis affingere, nefas est 167,43
Spectatores ludorum 91,3
Spes incerta & fallax 156,23 *spes de futuris minus tuta quam sententia de præsentibus* 159,18
Sphacteria insula, & prœlium ibi commiſſum 142,27
Spintharus Eubuli f. 170,30
Spiritus orationi si desit, similis est corpori mortuo 196,26 *spiritu, quo maxime cauſſis agendis opus est, caret Isocratis dictio* 175, 10
Splendor verborum 76,4
Spondeus pes qui, & qualis 16,12 *spondaica modulamina* 176,47
Sponsores a reo poſtulantur 103,27
aduersus Spudiam oratio, falso adscripta Dinarcho 117,21
Stagira, Chalcidẽsi colonia instauratur 121,24
Stateres Cyziceni 89,31 *stateres aurei* CCLXXXV 113,25
Statuæ victorum 42,26 *statuariorum & rhetorum inter se collatio* 95,30
Statura laudes 36,46. & 37,1
Stella interdiu sereno cælo visa, quid portenderit 113,44
aduersus Stephanum oratio Dinarchi 116,32
Stesichorus melicus epodos in multa metra & cola diffudit 19,41 *Stesichori character* 69,6. 72, 41 *Stesichori dictio qualis* 28,4
Stoici non exigua cura dictionis locum seu artificium tractarunt 5,32 *stoicæ sectæ principes quot partes orationis fecerint* 2,12

Strata-

Stratagemata oratoria 104,37
Strepitus forensis 78,32 *strepitu & asperitate orationi nonnumquam opus est* 175,22
Strictus orator, & Fusus, oppoſ. 75,1
Strigosus orator 75,26
Stropharum & antistropharum lex apud melicos 19,32
Studia, mores variant 66,25 *studia hominum qualia sunt, tales etiam animi* 176,33 *studia honesta, optima legis regula* 97,21 *studia virtutis expertia, turpia sunt & mala* 181,23 *studia quædam Dionyſii tempore reformata* 80,31 *studia artium & aliarum rerũ honestarum, suo tempore abintertus vindicantur* 81, 3 *studijs sæpe aduersatur natura* 94,14 *studio delinquere* 18, 24
Suasorum examinatio 100,41
Suasorius difficultas, per cõfessa & iam persuasa se insinuat 53,35 *suasorio genere tegitur interdũ laudatorium* 57,32 *suasio laudatione mista* 47,9 *suasionis præcipuum caput, Vtile* 47,25
Suauitas, gratia, & veneres dicendi, Lyſiæ peculiares 85,11 *suauitas orationis, quas subse contineat species* 9,13
Subdole ac versute 76,16
Subintelligendum auditori aliquid relinquere, in prosit 51,18
Sublimis & grandiloquus 73,10 *sublimis character is exemplum ex Thucydide* 164,22 *sublimis dictionis exẽplar optimũ Isocrates* 111,24 *sublime dicẽdi genus quib. virtutib. tẽperavit Demoſt* 184,27. *Vide & Altitudo.*
Subſtantiva, natura prior est accidentibus 6,2
Subſtantiua nomina an semper adiectiuis præponenda in orationis contextu 6,27
Subtiliter dici 76,16 *subtilis atq; elegans* 74,23 *subtilitas Attica in Lyſia & Hyperide* 76,39. *Vide & Tenuis.*
Successus homini felices non vsquequaq; dantur 181,44
Summiſſe dicere 75,19
Sumptuum in duos pueros & vnam puellam per octo annos factorum computatio & perpenſio 90,44. 91,38
Superflua, nugacia 66,47
Supina verba 7,15 *supinæ periodi* 190,38
Supplicationis forma 59,29 *supplices preces quomodo expreſserit Homerus* 14,20 *supplices crudeliter tractati* 150,36,43
Syllabæ vnde fiant, & quomodo differant 13,28. & 14,9 *syllaba longa, etiamsi vsq; ad septem literas extendatur, non tamen excedit naturam suam: nec brevis, etiamsi pluribus ad vnam redigatur* 13,46 *syllabarum quantitas, & syllabarum in vocib. numerus, multum confert ad artificiosam affectionum imitationem* 21,11 *syllabarum quantitatem muſica & rhythmica sæpe mutant* 10,6
Synalœphe & ecthlipſis 190,22
Synaliphas sæpe compoſitioni afferunt aliquid elegantiæ 7,24
Syracusani Athenienſes nauali prælio deuincunt 150,10

T

Tabellæ Platonis 30,30 *tabulas seu scripta pro pecuniis exhibere epuillis* 91,10
Taphyliſilia Rhœo 118,3
Taulantii gens Illyrica 4,46. 141,13
Telemachi e Peloponneſiaca profectione reditus 3,3
Teleſtes melicus 19,46
Temperatior Demoſthene nemo 75, 42
Tempeſtiuus vsus laudatur 169,4 *tempeſtiuitate metimur omnia* 85,47 *tempeſtiuitas, suauitatis & insuauitatis norma optima* 11, 8 *tempeſtiuitatis artificium nemo hactenus tradidit* 11,9
Tempus res mutat 81,27 *tempus omnia opera examinat* 194,28 *tempus & inuidia, accurati præteritorum iudices* 30,22 *tempus vt iuſtos viros, ita etiam artium & omnium honestarum rerum ſtudia, ab interitu vindicat* 81,3 *temporis conſideratio, in scriptorum examine multum iuuat* 85,20 *temporũ notitia, multum ad exquisitum examen confert* 115,41 *tempora anni vt laudentur* 33,40. & 36,30 *Temporum mutationes gramm.* 133,23 *temporũ in verbis mutatio, non infrequens apud Thucyd.* 135,16 *Tempus quo verborum compoſitio in pronuntiatione diuellitur* 186,13 *tempus partium orationis, conſiſtit in longitudinibus & brevitatibus* 192,22 *temporum quinque numerus seu pes* 29,47. & 30,6
Tenues mutæ 13,11 *tenuis & inornatus* 75,22. *idem nitidus* 69,18 *tenue dictionis genus & ſimplex, a quibus vſurpatum, & a quo conſummatum* 164,23,29 *tenue dicendi genus quibus virtutibus extulerit Demoſthenes* 184,28 *tenuitas Lyſiæ* 75,15. *Fabius Subtilitatẽ ei tribuit* 74, 23. & *Cicero mox* 75,26,30
Terrarum orbem vnam regionem efficere Xerxes cogitat 189,25
Terramotus vehementiores 146,13. 187,13
Teſtamenti exemplum 89,30 *teſtamentaria controuersia duplex* 109,12
Teſtes citantur dii 154,45 *teſtes in causſa actione producuntur* 90, 35. 91,35. 103,27
Teſtium prodactio in ſingulis narrationis capitibus 109,17 *teſtium examen* 107,46
Tetrametrum melos 4,21 *tetrametrum anapæſticum ſeu Aristophaneum* 29,13,24. *versus tetrametri comici* 29,10
Textum dicendi tenue ac rarum 74,26
Theatricæ figuræ 133,27 *Theatricæ figuræ quæ* 147,46 *Theatricum id cum* 9,29
Thebas legati mittuntur a Philippo iuxta & Athenienſibus 124,13 *Thebani Plataeſium hoſtes* 4, 10 *Thebani negotiis implicati, Lacedæmonii connuiſi* 176,12 *Thebani in bello aduerſus Phocenſes a Philippo adiuti, de transitu eidem in Atticam concedendo ſollicitantur* 123,40 *Thebani poſt Leuctricam victoriã florere cœperunt* 97,29 *Thebanorum incrementa interdiu ſa* 56,7
Theellus, archon Athen. 121,12. *Idem Thellus* 116, 44. *rectius Theſſalus* 115,46
Themiſtocles, archon Athen. 115, 47. 116,44. 123,6. 42 *Themiſtoclis laus apud Thucyd.* 133,44. 136,28 *Themiſtocles debito præconio a Thucyd. celebratus* 139,47 *Themiſtocles dux ab Athen. aduerſus Perſas creatur* 183,6
aduerſus Theocrinem oratio Dinarchi, vulgo Demoſthenis adſcripta 116,32
Theodectes orator 120,31 *orationis partes quot & quas fecerit* 29 *orationis partes elementa esse fecit* 192,19 *Theodectis elocutio* 111,34 *Theodectis Alcmæon* 126,13
Theodemus, (perperam pro Eudemus) archon Athen. 121,7
Theodorus, Isocratis pater 94,6
Theodorus ab Archephõte adoptatus 118,33
aduerſus Theodorum falſi testimonii actio 118,30 *aduerſus Theodorem oratio falso adſcripta Dinarcho* 116,43
Theodorus rhetor, a Platone taxatus 126,36 *Theodori rhetoris inuenta* 120,28 *Theodori Byzantii dictio* 111,27. 167,30

Theogenes Andromenis f. 170,30
Theomnetus, (perperam pro Theophilus) archon Athen. 115,47. Pro eodem mendose Thumedus 119,2
Theophilus, archon Athen. 116,44. 121,28. 123,5. Pro eodem mendose Theomnetus 115,47: & Thumedus 119,2
Theophrastus, archon Ath. 116,2, 11: 123,27,43 Theophrastus Allaeensis, (seu Halaeēsis) archon Athenis 123,47
Theophrastus philosophus diuinitate loquendi nomen inuenit 79,33 Theophrasto quis dulcior? 79,31 Theophrastus magnificētiam & grauitatem orationi tribus reb. cōciliari tradit 95,8 Theophrastus Thrasymacho tribuit inuentionem contortae ac rotundae elocutionis 83,28 Theophrastus medium dicendi genus a Thrasymacho institutum refert 165,2 Theophrasti de Herodoto & Thucydide eulogium 77,35 Theophrasti de Lysia iudicium 86,7 Theophrasti liber De dictione seu oratione 15,29. 86,8 Theophrasti locus e libro περὶ λέξεως, de triplici Antithesi; in quo Lysias reprehenditur 86,13 Theophrasti & Demetrii Phalerei sectator Dinarchus 113,5
Theopōpus quo praeceptore vsus, quae scripserit, & quo modo 131,33 Theopompi historia duplex 131,36 Theopompi diligentia 131,39 character 70,18. 74,2 dictio qualis 26,24 nota singularis quae 132,6 eulogia ex Cicerone 78,44 Theopompus multas habet fabulas 77,9 Platonem reprehendit 127,3
Theramenes qualis orator 77,46 Theramenes orator, quod populi studiosior esse videretur, a XXX tyrannis interemptus 94,12
Thersitae garrulitas 67,1
Theses rhetoricae 34,43
Thespia, Boeotiae opp. 15,43
Thessalia a Philippo vt tractata 196,10 Thessali duplices & varii 66,4 Thessalorum & Atticorū equitum cum Boeotis conflictus 144,23 Thessalorum legatio pro Philippo 124,11
Thessalus, archon Athen. 115,46. 117,9. pro eodem mendose Thellus 121,12: & Thellus 116,44
Thetis beneficii gratiam a Ioue vt repetierit 59,17 in consolatione ad filium aliud dicendo aliud efficit 51,40
Thisbe, opp. Boeotiae 15,38
Thraces, truculenti & sang. 66,2 inconstantes 66,7
Thraciae oppida XXX crudeliter a Philippo deleta 195,46
Thrasyllus dux 88,26. 89,24
Thrasymachi rhet. inuenta 120,29 Thrasymachus an cōtortae ac rotundae elocutionis inuentor 83,28 Thrasymach⁹ Chalcedonius medium dicēdi genus primus instituisse traditur 165,2 Thrasymachi Chalcedonii dictio qualis 111,40,45 Thrasymachus minutis numeris concisus 75,33 Thrasymacheae dictionis exemplum 165,7 Thrasymachus a Platone taxatus 126,36
Thucydides Atheniensis 24,35 Attici exercitus ad Amphipolim dux 142,12 in exsilium quando ablegatus 142,11 exsul in Thracia per totum Peloponnesiaci belli tempus commoratus est 157,9 patriae ob irrogatam exsilii mulctam iniquior 157,30 offensionem aduersus patriam in historia non deposuit 130,14 in Hellanico & ceteris historicis quae desideret 141,43 historiae quod dederit eulogium 65,24 quod institutum in sua historia secutus 139,10,38 octo tantum libros reliquit 147,30 historiā suam reliquit imperfectā: Cratippus continuauit 143,40 in historia sua expoliēda quamdiu & quam curiose versatus 147,30 Thucydidis de historia sua confessio 139,38: & 25,7 Thucydideae historiae argumentū 129,1 Thucydideae historiae principiū 129,18: finis 129,28 Thucydides qua re superiores historicos superauerit 139,20 Thucydidis & Herodoti comparatio 69,35. 73,23. 128,45 Thucydidis stilus qualis 17,28 Thucydides de stilo suo quae ipse sit testatus 25,7: 139,38 Thucydides vetere lingua Attica vsus 82,20 austero compositionis genere vsus 22,46 vocalium cōcursum nō reformidauit 79,4 in nouanda phrasi audax 164,40 τεκμήριον, μαρτύριον, παράδειγμα, & σημεῖον, fere pro eodem vsurpat in prooem. 67,37 historicae & ciuilis eloquētiae norma statuitur a quibusdam 137,35 in quib. reprehensus 140,7 Isocrati visus praefractior 75,34 in capitib. historiae tractandis inaequalis nec vbique exactus 142,15 orationes rhetoricas historiae an conuenienter vbique inseruerit 143,40. 144,2
Thucydidea dictio qualis 82,41. 130,21 Thucydides dictionis suae characterem vnde informarit 133,6 Thucydidis dictio an sui temporis consuetudinem secuta 161,31 Thucydidis dictio quae sit optima, & quae peior 160,41 Thucydidis dictio pulchra quidem, at non item suauis 9,6 Thucydidis dictio ingenii plus quam artificii habet 153,11 Thucydidis dictio obscurior 83,10 Thucydideae dictionis colores 133,34. 148,7 Thucydideae dictionis instrumēta quattuor 133,33. 148,5 Thucydidis character in dicendo qui 147,20: & 133,8 Thucydidis character a Dionysio tribus in locis expositus 132,38 Thucydidis character e dictione maxime perspicitur 146,21 Thucydidis character neq; ad ciuiles actiones, neque ad quotidianos vitae vsus, neque ad historiarum scriptionem aptus 161,10 Thucydidearum figurarum exempla 133,41 Thucydidea & Gorgiana sublimitas ad Lysianā tenuitatem ab Isocr. addita 165,38 Thucydidis eulogia ex Cicerone 77,11 in Thucydide imitari quae liceat 163,40 Thucydidis imitatores qui fuerint, & qui laudem eius imitatione sibi pepererint 161,41 Thucydidis imitator Philistus 70,6. 73,39. 78,13 Thucydidis & Philisti amatores pauci 78,18 Thucydidem in sublimi charactere nec superauit posteriorum vllus, nec imitatus est 164,22 Thucydidis imitatores inepti 77,25 Thucydidis imitatores qua regula explorentur 115,19 Thucydidis conciones examinatae 153,2 Thucydidis conciones quae prae ceteris laudem mereantur 157,34 Thucydidis Archidamus vt Lacedamonios & Peloponnesios a bello Atheniensibus inferendo auocarit 46,16. 56,39 Thucydidis prooemium examinatum & correctū 145,4,26 Thucydidis locus ex historiae prooemio, ad ostendendū in eo auctore austerum cōpositionis genus 24,34 locus de Peloponnesiaci belli diuturnitate ac diritate; quo austera compositione illum esse vsum, ostenditur 187,8 locus e funebri oratione ad praebendum grauis & magnificae compositionis exemplum 17,14 locus e Plataeensium oratione 7,37 locus de Epidamno 4,45 oratio ad athletas 42,41 oratio funebris 39,26: & 40,4 Thucydides in funebri oratione duarum actionum complexum nobis praemonstrauit 46,45. 58,3
Thumedus, archon Athen. 119,2. perperam pro Theophilus.
Thurios colonia ex Attica & reliqua Graecia deducta 82,4
Thyrea capta ab Athen. 142,45
Tibicen optimus ob leuiculum delictum explosus 9,32
Timaeus, Isocratis imitator quam felix 115,25 Timaeus de Gorgiae imitatione quae prodiderit 82,39
Timanthis operum notae 193,40
Timocrates archon Ath. 120,44 Timocrates a Diodoro accus. 121,7 aduersus Timocratem oratio Dinarchi 116,25 aduersus Timocratem oratio de labefactata populi potestate, falso adscripta Dinarcho 117,20
Timorem in dicendo simulare 44,6
Timotheus melicus 19,46
Timotheus dux, belli administrati rationes quo tempore reddiderit 119,17
Tisias Syracusanus, sapientiae nomine per Graeciam clarus 94,11
Tisis Archippum crudelius & petulantius vlciscitur 169,20
Tithoni raptus 40,34
Toni orationis 10,4
Tortuosa enthymematum structura apud Thucyd. 136,21
Tragica oratio in funere 144,31 Tragicorum poetarum solus Euripides politum & floridum compositionis genus secutus est 26,23 Tragoedias primus in lucē Aeschylus protulit 73,10
Transformationis modi tres 6,45
Trapezitae integri exemplum 105,18 Trapezitae fallacis exēplum 103,3 cum Trapezitis sine testib. contractus fiunt 102,27
Triballi ignobiles 173,35
Tribrachys pes 16,20
in Tribulium coetum introducūtur a patribus filii 110,11,36
Trierarchiae societas 91,18
Triginta tyrannorum excisio 130,45
Trimetrum iambicum rectum 29,32. & 30,4
Triremes Samiis primus struxit Aminocles Corinthius 145,20
Trisyllabi pedes 16,18
Trochaeus pes qui, & qualis 16,15
Tropaeum de Atticis eq. fus. 144,26 Tropaea olim ex olea statuebātur 34,6
Tropicae figurae 82,34 tropica locutio, simplicis velut condimētum est 147,3
Tumidus & tragicus dictionis habitus 115,2
Turpitudo nominis, retinet in officio 50,45
Tuta vt sint dicta 67,21
Tutela propinquis iustius committitur 89,27 tutelae terminus, virilis pupillorum aetas 106,30,40 tutelae malae actio 88,33 Tutor idem & amator pupilli 169,19 tutorib. inualidis lege quae permissa 91,13 tutoris perfidi exemplum 90,30 tutoris a pupillis suis inique accusati apologia 106,15,26
Tydei statura 37,1
Tyrannidem occupare, iniustum; deponere, periculosum 159,45 tyranni tētorium in ludis Olympicis diripi vult Lysias 92,1 tyrannicidae praemium 63,43

V

Valentissimi orationis nerui 75,25
Varie dicere 67,43. 68,1 Varietas dictionem ornat 162,17 varietas vt in aliis, ita etiam in compositione delectat 19,25. & 20,8 variatio delectat etiam in historia 129,38,43
Vates ante responsum securitatem sibi stipulatur 55,27
Venum datur reus 109,45
Ventre lugere defunctos non possumus 60,9
Venus a Sapphone inuocatur 26,26 Venus bellicis negotiis omissis, nuptialia tractare iubetur 177,39 Venereorum quoq; satietas 129,42 Veneres dicendi, Lysiae peculiares 85,11 Veneres dicendi omnes sectatus Isocrates 74,35 Venustiss. ac politiss. scriptor Lysias 75,21
Veris laudes 33,40 ver ex anno exemptum 122,26
Verborum & sententiarum affinitas 2,41 verba sententiae obsequi debent, non sententia verbis 98,45 verba rebus inseruire debēt, non res verbis 83,19 verba reb. aequanda 131,29 verbum vnum pluribus per sententiae circumlocutionem enuntiare 133,44 verbis plurib. vnam eandemq; rem significare cur Demosthenes & alii nonnumquam soleant 197,34 verbis paucissimis significare res plurimas 133,31 verbis exprimi quaedā nequeunt, sed sensibus tantum percipiūtur 84,42 verba arti & professioni cuique sua sunt & propria 62,32 verba pulchra quae 15,30 in verbis & eligendis & collocandis & cōprehensione deuinciendis omnia ad rationem & tamquam ad artem dirigere 75,44 in verborū delectu quot & quib. modis peccetur 62,12 verborum delectus & collocatio in historia qualis potissimum commendetur 131,5 verborū delectus apud Thucyd. qualis 133,10 verborū pondus magis spectandum in electione quā lepor 75,45 e verbis compositus homo 185,13 verbis veterum plus inerat fidei quam recentiorum iuramentis 96,17 Verba, rerum accidentia; nomina, substantiam significant 6,1 verborum accidentia 195,12 verbo accidūt duo 192,20 verborum accidentia mutari, saepe compositionem iuuat 7,17 verborum mutatio, rectorū scilicet in supina, & viceuersa, saepe compositionem adiuuat 7,15 verba nominib. quandoq; praeponuntur in orationis contextu 6,9 verba recta an inflexis, & finitiua an infinitiuis semper in oratione praeponantur 6,29 verba aduerbiis an semper praeponātur in orationis contextu 6,10 verba nominali forma apud Thucyd. enuntiata 134,5 verba pro nominibus vsurpata 134,12,16
e Verisimilib. argumenta 64,5
Vera & iusta, potiora sunt contrariis 121,41 Veritate nihil antiquius 137,26 Veritatis cognitio, philosophicae speculationis finis 138,15 veritas omnib. in reb. diligenter rimāda 120,26 veritas vt inueniatur 125,46 veritatis imitandae studium 119,31
Versibus distincti libri 141,16,23. 142,31. 145,4,12. 152,26. 197,27
Vesta, cetero deorum exercitu egrediente, sola domi manet 167,14
Vestitus & elocutionis comparatio (174,11
Veterator magnus 78,28
Vetustatis nimiae vitia 78,4
Vias & aquaeductus reficere 176,20
Vicatim habitatae vrbes 145,16
Victorum praemia 42,19 ob Victorias illustres quidam diis aequiparati sunt, & diuinis honorib. affecti 43,41 victoriā pretio emere aut vendere, quā turpe sit 43,8 victoriarum monumēta 42,26 victoriae signum olea 34,7
Videre sua licitum; aliena, nefas est (3,39
Vilia verba 62,13
Vinum suaue, sed furiosum 5,6 vinum, insaniae poculum 65,45
Viribus maiora suscipere, insania est 168,30
Virgae contactu Vlyssem mutat Minerua 5,10
Virginis vitiatae in seruādis infantulis stratagema 57,28
Virilis animi specimen edidisse, & virorum numero adscriptū esse 89,42 virilem togā sumere 1,4
Virtus, medietas est 27,42 virtus immortales reddit homines 96,31

virtutis expertia quæ sunt, turpia sunt & mala 181,23 *virtutis studium præclare accendunt Isocratis orationes* 95,46
Vsus genus, mores variat 66,25
vitæ socii, coniuges & liberi 35,27
Vitia pro virtutib. ponēda non sunt 31,35 *ad vitium usq; grandiloquus* 73,11
Vlysses fictor & simulator optimus 87,43 *a Minerua sibi inde trāsmutatus* 5,9 *alios loquendo alios petit mutatis scilicet ad offensionem euitandam personis* 55,45 *an Ithacus Isidem dicat & eundem orationis scopū habeat cum Nestore* 48,20,35,53,27 *an Nestore orator melior, stulte a multis quæritur* 48,29,53,29 *Achillem ut one refellit, citra offensionis periculum* 59,39 *descensum suum ad inferos Pheacibus eleganti rerum imitatione exponit* 20,41
Vmbilicus urbis 23,8
Vnctio corporum in cert. gymn. 145,19
ad Vnguem expolimere 171,14
Vocabula & phrasis arti cuiq; sua sunt 06,31 *vocabula historica, dialectica, tragicatria, comica, & similia* 67,45. *Vsus & Verba.*
Vocales litteræ 11,45. & 12,2 *quot sint, & quomodo differant* 12,12 *vocalium concursus austeram compositionem efficit* 25,33 *vocalium collisio asperam compositionem efficit* 190,28 *vocalium earundē concursus diuellit compositionis cohærentiam* 186,10 *vocalium concursus in polito cōpositionis genere vitatur* 187,25 *vocalium concursus ab Isocrate quoq; vitatus* 94,46 *vocalium collisio superstitiosius ab Isocrate vitata* 165,46 *vocalium cōcursus a Theopompo in compositione nimis religiosē denitatus* 70,25. 132,24 *vocales cōiungere in Latina lingua nemo veretur* 793
Voluptatem dicendo afferre, non sollicitum oratori 174,9
Vocis elementa quot sint 12,7 *vocis articulatæ principia & elementa litteræ* 11,40 *vocis magnitudo, oratori in primis necessaria* 94,16 *vocis moduli* 10, 29 *vocis in actione oratoria configuratio* 195,36
Vrbanius Demosthene nihil 76,22
Vrbis laudes 38,43 *urbis laudes in oratione natalitia* 36,39 *urbs in panegyrica oratione a quib. laudetur* 33,30
Vstiones & sectiones medicorum in vitiatis corporis partibus 132,15
Vsus dicendi magister 6,30 *usui tempus suum & modus est* 62,38
Vtile, præcipuum suasionis caput 47,25
Vulgare seu idioticum dicendi genus 31,36 *vulgaris sermonis speciem habens oratio, & longe tamen ab eodem differens* 82,47
Vxor eadem & ex fratre neptis 89, 25 *vxor cuiq; sua tantum spectanda* 55,20. & 31,8 *vxor mariti delectum plectitur* 183,7 *vxori legata* 89,30

X

Xanthus Lydus, histor. 138,36
Xenippus quære in Euxenippus.
Xenomedes Chius, histor. 138,36
Xenophon Socraticus, a philosophia profectus, princeps scripsit historiam 78,39 *Xenophontea historiæ argumentum* 130,42 *Xenophon Herodoti in utroq; charactere imitator, quib. in reb. assecutus eum sit, & in quib. non* 69, 47. 130,40 *in Padia & Anabasi docuit quomodo plurīū actionum complexus sic impositus in una eademq; oratione* 47,41. 57,44 *Padiam & Anabasin magna ex parte figurato orationis genere pertexuit* 57,43 *Agesilaum figurato orationis genere pertexuit* 57,42 *in Ἀπομνημονεύμασι Socratē defendendo laudat* 57, 38 *Xenophontis & Philistī comparatio* 69,47. 73,44 *Xenophōtis Socratici dictio* 36,13. 161,34 *Xenophōtis Socratici dicta suanis quidem, at non pulchra* 9,8 *Xenophonteum sermonis genus, molle* 78,35 *Xenophontis eulogia ex Ciceron* 78,30 *Xenophon in philosophia præcipue imitādus* 70,34
aduersus Xenophōtem Æschyli defensio a Dinarcho scripta 118, 32
Xerxis ad Persas oratio, qua bellū eis contra Græcos suadet 189,2 *Xerxis superbum præsidium* 189, 24 *fuga* 150,8 *in Persiam regressio* 141,28

Z

Zeno a Platone reprehensus 138, 13
Zeno, Pompeii & Dionysii communis amicus 125,34
Zeuxidamus, Archidami pater 153,46
Zeuxidis picturæ 138,22 *Zeuxis Helenam picturus nudam, e nudarum virginum contemplatione deposuit quod maxime conuenire videretur* 68,23
Zoilus Platonem reprehendit 126, 1. 127,3 *Zoili, eius qui contra Homerum scripsit, dictio qualis* 111,41. 112,1. 167,31

CORRIGENDA.

Pag. 99, v. 1, distinctionem colloca post ὡς ἀπουδῆ, non ante. P. 108, v. 26, expunge: εἰ pro οἱ scribe εἶ, & seq. v. ἔοὐ πις pro ἔοιὲ, vt 163,6. P. 118, v. 42, post τ' περιεκρήνω pone pūctum periodi semiperfectæ, suspensum scilicet. P. 126, v. 46, scr. ἐξ. πάζη. P. 128, v. 36, scr. Ἠυ. δότε Ϲ Ξ. πφ. P. 132, v. 3, post πύχας pone signum interrogationis. P. 133, v. 47, post τ' λόγων pone distinctionem commaticam pro periodica. P. 134, v. 2, scr. Πεσόντος ὃ ἀυτοῦ, φησίν, ἐς πὼι περοξιρεσίαν, ἡ ἀσπὶς ἀφειρύνη ἐς πὼι χάλ. ex Thucyd. 125. P. 141, v. 17, post ἀρξάμενος pone punctum periodi semiperfectæ, suspensum scilicet. P. 181, v. 40, scr. ξαιοδύρεσθαι, præsens temp. P. 188, v. 1, post πλευτῶσι pone punctum perfectæ periodi. P. 190, v. 35, scr. ἀλλὰκ. P. 207, v. 1, pagnæ inscribe titulum hunc, DE VET. SCRIPT. CENSVRA. In Rhetoricis præcept. p. 44, v. 44, in margine adscribere pores, δεῖν᾽ περὶ πίνοντα. δεῖν᾽ καπνίσει ἀζῆν. Sic p. 46, ad v. 37, ἀγῶν᾽ ας πρὸς ἑοὺς πῶς ἂν συμπλέκοιμεν: & p. 48, v. 1, πῶς δεῖγμα τοῦ ἐξ οὐσίας. Sic item p. 106, v. 14, margini appone binarii numeri signum β: & v. 43, ternarii notam γ. In Annotationum libello, p. 8, v. 41, scr. *sectatores & imitat.* P. 22, col. 2, v. 27, scr. *aptis constructa verbis est.*